

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE
VALTION TULO- JA MENOARVIOKSI
VUODELLE 1986

HELSINKI 1985

ISSN 0356-3707

Helsinki 1985. Valtion painatuskeskus

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivut
Yleisperustelut	Y 5
1. Kansantalouden tila ja lähivuosien näkymät	Y 5
2. Talouspolitiikan linja	Y 8
3. Tulo- ja menoarvioesityksen rakenne	Y 11
4. Menoarvioesityksen päälinjat	Y 15
5. Vero- ja maksupolitiikan päälinjat	Y 35
6. Budjettitalouden tasapainotus ja valtionvelka	Y 37
Taulukko-osa ja yksityiskohtaiset perustelut	1 58
Tulot	1 66
11. Verot ja veronluonteiset tulot	1 66
12. Sekalaiset tulot	2 72
13. Korke- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	5 94
14. Valtion liikeyritykset	5 97
15. Lainat	8 106
Menot	9 108
21. Tasavallan Presidentti	9 108
22. Eduskunta	9 110
23. Valtioneuvosto	10 116
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	11 122
25. Oikeusministeriön hallinnonala	12 135
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	14 156
27. Puolustusministeriön hallinnonala	16 181
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	18 199
29. Opetusministeriön hallinnonala	22 239
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	30 352
31. Liikenneministeriön hallinnonala	37 424
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	40 479
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	45 528
34. Työvoimaministeriön hallinnonala	53 589
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	54 599
36. Valtionvelka	57 625
Liitteet	
Taloudellinen katsaus	I
Valtiontalouden kehitysnäkymät vuoteen 1990	II
Hakemisto	

**Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi
vuodelle 1986**

YLEISPERUSTELUT

Tulo- ja menoarvioesityksen yleisperusteluina hallitus esittää seuraavaa:

1. Kansantalouden tila ja lähivuosien näkymät

Taloudellinen kasvu on viime vuosina ollut vakaata. Viime vuosikymmenen lopun korkeasuhdannetta seurasi vain lyhyt ja lievä taantuma. Vuoden 1981 jälkeen kokonaistuotanto on kasvanut tasaista kolmen prosentin vauhtia. Kotimainen kysyntä ja vienti ovat olleet vuorotellen kasvun perustana. Vuosina 1982 ja 1983 taloudellista kehitystä tuettiin talouspoliittisin toimin. Vuoden 1983 loppupuoliskolta vienti on lisääntynyt kotimaista kysyntää nopeammin.

Taloudellinen kehitys vuosina 1984 ja 1985 on jäänyt hieman syksyllä 1984 ennustettua hitaammaksi. Tuolloin eduskunnalle annetussa tulo- ja menoarvioesityksessä kokonaistuotannon arvioitiin kasvavan molempina vuosina 4 %. Viime vuonna kokonaistuotanto lisääntyi kuitenkin 3 %, ja tämän vuoden kasvun ennustetaan olevan 3 ½ %.

Länsiviennin määrän kasvu hidastuu tänä vuonna tuntuvasti lisääntyttyään vuosina 1983 ja 1984 yhteensä neljänneksen. Sen sijaan itävienti kasvaa selvästi supistuttuaan kolmena edellisenä vuonna. Kokonaisuudessaan viennin kasvu hidastuu viimevuotisesta. Investoinnit ovat elpymässä, mikä tukee talouden kasvua. Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot lisääntyvät yhtä nopeasti kuin tuotanto, ja yksityinen kulutus kasvaa kolmisen prosenttia.

Työvoiman tarve lisääntyy tänä vuonna palvelualoilla ja metalliteollisuudessa. Yhteensä työ-

voiman kysyntä kasvaa 20 000 henkeä eli yhtä paljon kuin tarjonta. Työttömyysaste ei sanottavasti alene ja on koko vuonna keskimäärin noin 6 %. Työttömyyden alueelliset erot pysyvät suurina.

Hintojen nousu on hidastunut, ja inflaatio-odotukset ovat vähentyneet. Kuluttajahintaindeksin nousulle asetettu tavoite, enintään 5 % tämän vuoden aikana, likimain saavutetaan, sillä mm. tuontihinnoista aiheutuu vain vähän hintapaineita. Silti teollisuutemme hintakilpailukyky heikkenee edelleen hieman, sillä myös monissa kilpailijamaissa inflaatiövauhti on hidastunut.

Ulkomaankauppamme on tänä vuonnakin tuntuvasti ylijäämäistä, vaikka tuonnin määrä lisääntyy 5 %. Nettokorkomenot ulkomaille vähenevät hieman, ja vaihtotase on tasapainossa.

Valtiontalouden asema on vakaana pysyneen taloudellisen kasvun ja etenkin talouspolitiikan tiukentamisen takia vahvistunut. Hallitusohjelman mukaisesti bruttolainanotto jäi viime ja jää myös tänä vuonna pienemmäksi kuin v. 1983. Koska taloudellinen kasvu on ollut arvioitua hitaampaa, valtiontalous ei ole kuitenkaan vahvistunut aivan suunnitellussa määrin. Kiintein hinnoin koko valtiontalouden menot kasvavat tänä vuonna 4 ½ % ja bruttorahoitustarve lisääntyy viimevuotisesta 2 mrd mk. Kun myös kuoletukset kasvavat, nettorahoitustarve pysyy lähes ennallaan. Sen suhde bruttokansantuotteen jää yhteen prosenttiin, joka on kolmannes vuoden 1983 suhdeluvusta. Valtionvelka lisää-

tyy markkamääräisesti tänäkin vuonna, mutta sen suhde kokonaistuotantoon pienenee hieman.

Taloudellinen kehitys v. 1986 pysyy finanssi-politiikan toimintalinjan huomioon ottavien ennusteiden mukaan vuoden alkupuoliskolla vielä verraten suotuisana. Kokonaistuotanto kasvaneen silloin lähes neljän prosentin vauhtia, mutta kasvu hidastuu vuoden loppua kohden. Tällöin työttömyys alkaa lisääntyä, ja koko vuoden keskimääräiseksi työttömyysasteeksi on ennustettu

6,3 %. Viennin määrän kasvu ei hidastu sanottavasti, ja yksityiset investoinnit pysyvät vilkkaina vielä vuoden alkupuoliskolla. Yksityinen kulutus lisääntyy 3 % ja kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus 2 %.

Taloudellista tilannetta on tarkasteltu yksityiskohtaisemmin tulo- ja menoarvioesityksen liitteenä n:o 1 olevassa Taloudellisessa katsauksessa.

Taulukko 1. Kansantalous, julkinen talous ja valtiontalous

	1981	1982	1983	1984 ¹⁾	1985 ²⁾	1986 ³⁾
Bruttokansantuote, määrän muutos, %	1.8	3.0	2.9	3.0	3 ½	3
Työttömyysaste, %	5.1	5.9	6.1	6.2	6.1	6.3
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	12.0	9.3	8.4	7.1	6	4
Vaihtotase, mrd mk	-1.7	-3.9	-5.2	0.0	0	1
Julkiset kokonaismenot, % BKT:sta	37.3	39.0	40.3	39.9	40 ½	41
Bruttoveroaste, % BKT:sta ⁴⁾	34.5	34.0	34.0	35.5	36 ½	36
Julkisen talouden kasvuvaikutus, % BKT:sta	-0.4	2.0	1.1	-1.4	-0.3	0.7
Budjettitalouden kassamenot, määrän muutos, %	1.1	8.1	7.4	2.7	5 ½	½ ⁵⁾
Budjettitalouden bruttorahoitustarve, mrd mk	4.0	7.4	11.7	8.3	11	11 ½
Valtiontalouden nettorahoitustarve, % BKT:sta	1.2	2.1	3.1	1.1	1	1
Valtiontalouden kasvuvaikutus, % BKT:sta	-0.8	1.1	0.8	-1.5	-0.4	0.3

¹⁾ Ennakkotieto

²⁾ Ennuste

³⁾ Tulo- ja menoarvioesitys

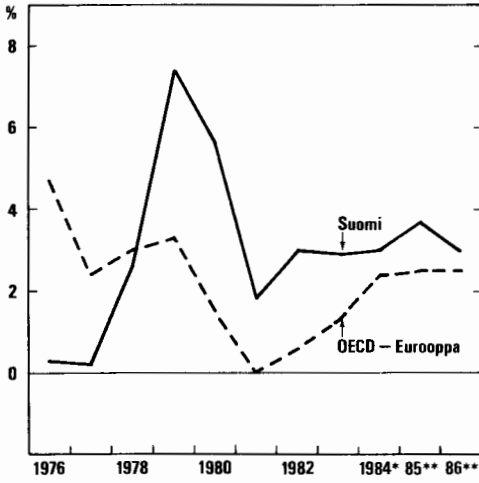
⁴⁾ Sosiaalietuuksien verollepano korotti bruttoveroastetta 0.7 prosenttiyksikköä v. 1982 ja työttömyyskorvausten ja -avustusten verollepano 0.4 prosenttiyksikköä v.1985

⁵⁾ Tulo- ja menoarvioesitys vuodelle 1986 verrattuna vuoden 1985 kassamenoihin

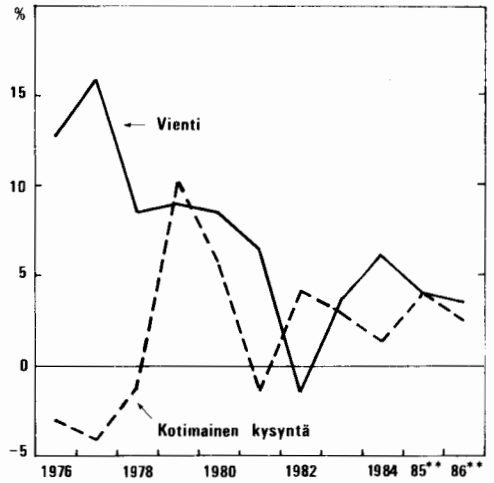
Keskipitkän aikavälin näkymät viittaavat tyydyttävään kokonaistuotannon kasvuun, työttömyyden supistumiseen ja kansantaloutemme ulkoisen aseman pysymiseen tasapainoisena, jos talouspolitiikassa noudatetaan nykyisenkaltaista, yksityisen sektorin toimintaedellytyksiä tukevaa ja julkisen talouden kasvua hillitsevää linjaa. Tällaiset näkymät sisältyvät valtionvarainministeriön keväällä julkaisemaan katsaukseen KTS 1985 Kansantalouden ja valtiontalouden kehittäminen vuoteen 1990. Valtiontalouden kehitysnäkymiä vuoteen 1990 esitetään tulo- ja menoarvioesityksen liitteessä n:o 2.

Kansainvälisen talouden vaikeudet eivät vähenne 1980-luvun loppupuoliskolla. Siksi monissa maissa talouspolitiikan ensisijaisena tavoitteena on tuotannon sopeuttaminen muuttuneisiin oloihin ja inflaation vastustaminen. Tuotantorakenteen uudistumiseksi tarvittavat investoinnit saattavat kuitenkin jäädä liian pieniksi. Lisäksi kansainväliset raha- ja valuuttamarkkinat voivat pysyä varsin epävakaisina. Onkin odotettavissa, että lähivuosina läntisten teollisuusmaiden tuotannon kasvu on hidasta, keskimäärin 2 ½ % vuodessa. Tämä olisi kuitenkin puoli prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosina 1980-1984.

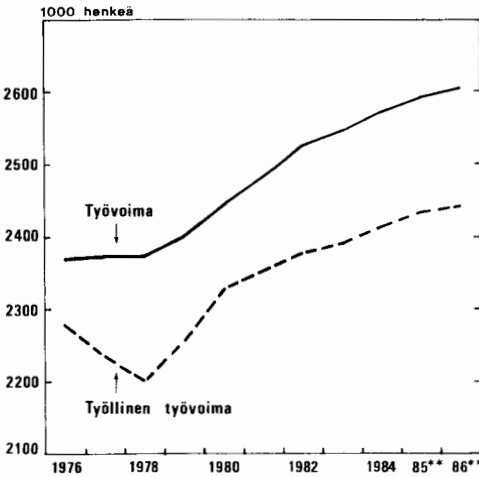
Kuvio 1. Kokonaistuotanto (BKT) Suomessa ja Länsi-Euroopassa, määrän muutos

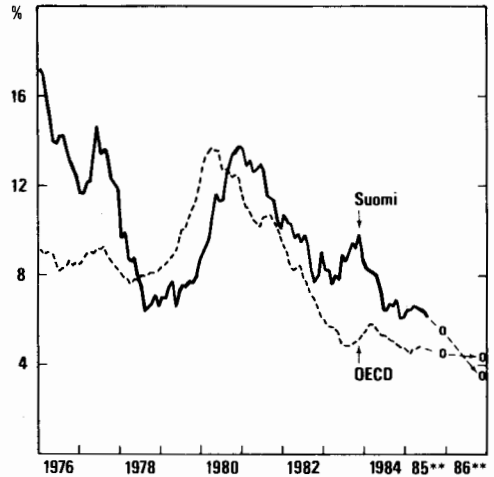
Kuvio 2. Vienti ja kotimainen kysyntä, määrän muutos

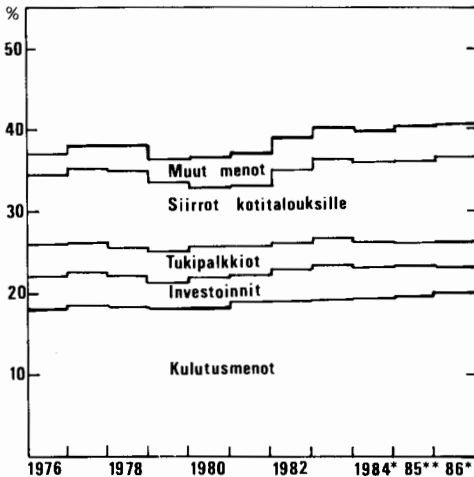
Kuvio 3. Työllisyys

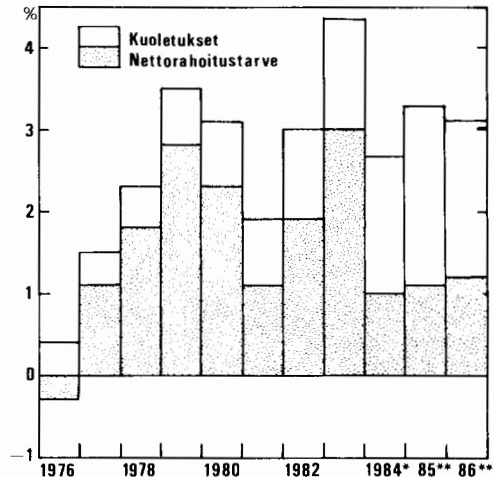
Kuvio 4. Kuluttajahintaindeksi, muutos edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta

Kuvio 5. Julkiset menot, suhteessa bruttokansantuotteeseen

Kuvio 6. Valtion budjettitalouden bruttorahoitustarve suhteessa bruttokansantuotteeseen

Suomessa kansantalous voi kuitenkin kasvaa edelleen nopeammin kuin keskimäärin läntisissä teollisuusmaissa eli keskipitkällä aikavälillä 3 % vuodessa. Kasvuedellytykset ovat kohtalaiset, sillä tuotantokapasiteetti on kilpailijamaihin verrattuna melko uutta ja tuotannon reaalin kilpailukyky on kohentunut. Inflaatio on kuitenkin viime vuosina heikentänyt hintakilpailukykyä. Edellä mainittu kasvu on siten mahdollista vain, jos hintakilpailukyky ei enää huonone. Siksi inflaatio olisi saatava hidastetuksi pysyvästi enintään neljään prosenttiin.

Tuotannon nopea kasvu ei ole saavutettavissa ilman viennin merkittävää lisääntymistä, joka puolestaan edellyttää kilpailukykyistä yrityssektoria. Jotta tuotanto uusiutuisi riittävästi ja olisi kilpailukykyinen, investointiaste ei saisi laskea. Kansantalouden myönteinen kehitys pitemmällä aikavälillä vaatii yhä enemmän ns. aineettomia investointeja, ja mm. koulutus-, tutkimus-, tuotekehittely- ja markkinointipanosta on lisättävä tuntuvasti.

Jos tuotannon kasvu jatkuisi keskimäärin kolmen prosentin suuruisena, työttömyysaste alenisi vuosikymmenen loppuun mennessä pysyvästi alle viiden prosentin. Yksityisen kulutuksen määrä voisi kasvaa lähes 3 % vuodessa ja ulkomaankauppa säilyä tasapainoisena. Jos veroasteen ei haluta kohoavan, julkisten menojen tähänastisen kasvun on hidastuttava merkittävästi, jotta julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen ei kohoaisi.

Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon ongelmat näyttäisivät lähivuosina olevan voimistumassa. Yhtäältä se ilmenee vaikeasti työllistyvien henkilöiden määrän kasvuna sekä työllisyyden korostuneina alueellisina eroina. Toisaalta ammattityövoiman puute saattaa muodostua vaikeaksi tuotantokapeikoksi monissa yrityksissä myös laskusuhdannevaiheessa. Rinnakkainen työttömyys ja työvoimapula luovat vakavia haasteita työnvälityksen toiminnalle. Yritysten sijainninhajauksen kehittäminen ja työmarkkinoiden toimivuuden parantaminen ovatkin tärkeitä edellytyksiä sille, että kansantalouden kehitys jatkuu hyvänä ja työttömyys vähenee. Myös pitkäaikaisyöttömyyden hoitoon joudutaan kiinnittämään lisääntyvää huomiota.

Julkisen sektori on kehittynyt viime vuosina melko tasapainoisesti suhteessa koko kansantalouteen, joskin julkisten menojen suhde bruttokansantuotteeseen on jonkin verran suurentunut. Julkisten menojen lisäämiseen on edelleen paineita. On kuitenkin tärkeää pitää julkisen

talouden laajeneminen sellaisissa rajoissa, että bruttoveroaste säilyy viime vuosien tasolla ja valtionvelan suhde kokonaistuotantoon ei juuri muutu. Menojen kasvua on hidastettava erityisesti kunnallistaloudessa, jossa se on viime vuosina ollut hyvin nopea. Siihen on nyt paremmat mahdollisuudet, kun viime vuosikymmenellä päätetyt suuret yhteiskuntapoliittiset uudistukset on pääosin toteutettu.

Tarpeelliseksi havaittujen verouudistusten toteuttamista vaikeuttaa se, että ne eivät saisi vähentää sanottavasti verotuloja. Siksi verotuksen rakennetta on tarkoitus muuttaa vähitellen usean vuoden aikana niin, että bruttoveroaste ei sen vuoksi muutu.

2. Talouspolitiikan linja

Taloudellinen kehitys ja lähivuosien näkymät eivät vaadi erityisempiä muutoksia pitemmän aikavälin talouspoliittiseen toimintalinjaan. Sen sijaan lähiajan kehitystä koskevat ennusteet ovat hieman muuttuneet viimeisyksyisistä. Kasvu näyttää jatkuvan tyydyttävänä ja tasaisena pitempään, joskin hieman heikompana kuin aiemmin on ennustettu. Toukokuussa 1985 eduskunnalle annettuun talouspoliittiseen selontekoon sisältyvä arviointi kehityksestä ja tarvittavan talouspolitiikan linjasta pitää edelleen paikkansa.

Tuotannon kasvun osoittauduttua hieman aiemmin ennustettua lievemmäksi ja investointien elpymisen viivästyttyä hallitus päätti luopua eräistä kiristävästä suhdannepoliittisista toimista. Vientitalletusten kantaminen on lopetettu, ja ne palautetaan tallettajille tänä vuonna. Väliaikaisen lapsilisämaksun ja sähköveron tilapäisen korotuksen voimassaolo päättyvät marraskuun alussa. Investointivaraukset vapautetaan käyttöön tämän vuoden lokaan alusta, pääkaupunkiseudulla kuitenkin huhtikuun alusta 1986 lukien. Valtiontalous hillitsee v. 1985 kokonaistuotannon kasvua hieman vähemmän kuin vuosi sitten arviointiin.

Kun viennin kasvu ei vielä ensi vuonna hidastu sanottavasti, kokonaistuotannon kasvu pysyy lähes ennallaan vuoden 1986 loppupuolelle saakka. Kun tuotannon kasvun arvioidaan jatkuvan v. 1986 lähes tavoiteltua keskipitkän ajan keskimääräisvauhtia ja kun mm. uusien tulosopimusten sisällöstä ei ole vielä tietoa, ei ole ollut

riittäviä perusteita sisällyttää merkittäviä uusia suhdannepoliittisia toimia tulo- ja menoarvioesitykseen. Hallitus onkin lähtenyt siitä, että suhdannepoliittisessa mielessä finanssipolitiikan kokonaisvaikutuksen on oltava suunnilleen neutraali. Esityksen keskeinen talouspoliittinen tavoite on myötävaikuttaa inflaation hidastumiseen.

Työllisyys ei ole, tuotannon odotettua hitaaman kasvun takia, lisääntynyt aivan ennustetulla tavalla. Kun myös työvoiman tarjonta on kasvanut arvioitua enemmän, työttömyys ei juuri supistu tänä vuonna. Vaikka tuotanto kasvaa melko suotuisasti myös ensi vuonna, työttömyys lisääntyy ensi vuoden loppupuolelta alkaen.

Työllisyyden paranemiselle on välttämätöntä, että yksityisellä sektorilla syntyy tarpeeksi uusia työtilaisuuksia korvaamaan tuotannon uudistumisen takia poistuvia työpaikkoja sekä tarjoamaan tehtäviä työelämään tuleville. Siksi yksityisen sektorin yleisten toimintaedellytysten tyydyttävä turvaaminen on talous- ja työllisyyspolitiikan tärkeimpiä tavoitteita. Julkisen sektorin työpaikat ovat viime vuosina lisääntyneet huomattavasti, mikä on helpottanut työllisyyden hoitoa. Yksinomaan julkisia palveluja lisäämällä hyvää työllisyyttä ei voida kuitenkaan kestävästi turvata.

Samaan aikaan kun monilla paikkakunnilla ja aloilla on puutetta työvoimasta, toisaalla esiintyy melkoisesti työttömyyttä. Tämän vuoksi tarvitaan työvoimapolitiittisia erityistoimia; niitä selostetaan tarkemmin luvussa 4.2.

Tuotannon kasvumahdollisuuksien turvaamiseksi on lähivuosien talouspolitiikassa kiinnitettävä yhä enemmän huomiota yritystoiminnan reaalisen kilpailukyvyn parantamiseen. Sellaisen tuotteiden kysyntä, joiden valmistuksessa tarvitaan pitkälle kehitettyä teknologiaa, kasvaa nopeasti. Oman maamme tuotannossa näiden tuotteiden osuus on vielä vähäinen. Tuotantorakenteen muuttumista haittaa toisaalta koulutetun työvoiman puute, mutta toisaalta myös yritysten keskimäärin heikko rahoitusrakenne, joka ei ole omiaan kannustamaan teknologisen muutoksen edellyttämään riskinottoon. Siksi yrityksille myönnettävää julkista rahoitusta onkin tarpeen suunnata niiden toiminnan ja tuotantopanosten laadulliseen kehittämiseen, aineettomiin investointeihin, tuotannollisen pohjan monipuolistamiseen sekä tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen. Muuta rahoitustukea voidaan vastaavasti supistaa. Sopeutumistarve korostaa myös yrityksissä tarvittavan liikkeenjohto- ja muun ammattitaidon merkitystä. Se tulee yhä tärkeämmäksi teollisuuden kilpailukyvyn parantamiseksi; kou-

lutuksen onkin pystyttävä vastaamaan teknologian nopean kehityksen asettamiin haasteisiin.

Tuotantotoiminta sopeutuu muuttuviin oloihin parhaiten, jos pääomat voivat liikkua ja hakeutua joustavasti uusiin kohteisiin. Viime vuosien rakenteelliset muutokset rahoitusmarkkinoilla ovatkin omiaan edistämään pääomien liikkuvuutta. Sen sijaan nykyisessä muodossaan yritysveroitus haittaa jossain määrin pääomien liikkuvuutta. Hallitus onkin sisällyttänyt tulo- ja menoarvioesitykseen merkittäviä muutoksia yritysverotukseen asiaa selvittäneen komitean ehdotusten pohjalta. Niitä selostetaan tarkemmin luvussa 5.

Tuotannon riittävä kasvu ja tuotantokoneiston rakenteellinen muuttuminen ovat kuitenkin mahdollisia vain, jos tuotteet ovat kilpailukykyisiä ulkomailla valmistettuihin nähden. *Inflaation* hillitseminen pysyy siten yhtenä talouspolitiikan tärkeänä tavoitteena.

Hallitus katsoo, että hintataso ei saisi ensi vuonna olla enempää kuin 4 % korkeampi kuin tänä vuonna. Edellä mainittujen suhdannepoliittisten verojen ja maksujen korotusten poistaminen samoin kuin autoveron alentaminen toukuussa 1985 hidastavat inflaatiota. Hintasidonaisuuksien poistamista selvittämään on asetettu työryhmä. Eräitä tällaisia toimia ehdotetaan toteutettavaksi jo tässä esityksessä. Tulo- ja menoarvioesityksessä inflaatiota hidastetaan mm. siten, että välillisten verojen ja valtion maksujen korotukset on esitetty yleensä vain neljäksi prosentiksi. Inflaatiopaineita vähentävät myös välitömään verotukseen esitetty huojennukset. Bruttoveroaste aleneekin tämänvuotisesta arviolta puolisen prosenttiyksikköä. Budjettiesityksen hintatasoa korottava vaikutus jää tämänvuotista pienemmäksi. Tämänkin huomioon ottaen hallitus luottaa siihen, että seuraavissa tuloneuvotteissa sovitaan sellaisista nimellistulojen korotuksista, jotka edistävät asetettuun inflaatiotavoitteeseen pääsemistä.

Inflaation hidastuminen pitäisi vaihtotasekehityksen edelleen tasapainoisena, mikä antaisi hyvän pohjan elvyttävälle talouspolitiikalle, jota tarvittaneen ensi vuoden lopulta lähtien. Seuraavalla tulo- ja menoarvioesityksellä on siten suuri merkitys edellytysten luomisessa kasvua ja työllisyyttä tukevalle suhdannepoliitiikalle.

Rahoitusmarkkinoilla vallitseva korkeahko reaalikorko on toistaiseksi kannustanut yrityksiä jossain määrin finanssijoituksiin reaali-investointien sijasta ja pitänyt valuuttavarannon suurena. Vaikka investointien elpymässä luottojen ky-

syntä lisääntyä, on edelleen tarkoituksenmukaista peittää pääosa valtion lainanottotarpeesta kotimaisilta markkinoilta. Tämä on myös maksutasekehityksen puolesta mahdollista, ja se vähentää valtion ulkomaisen velan osuutta lähemmäs tavoiteltavaa suhdetta.

Valtiontalouden asema ei ole viime ja tämän vuoden aikana vahvistunut aivan siinä määrin kuin olisi ollut tarpeen. Toisaalta myöskin finanssipolitiikan keventämisen tarve on siirtynyt tuonnemmaksi. Ensi vuoden finanssipolitiikan suunnittelussa onkin lähdetty siitä, että valtiontalouden vaikutus taloudelliseen kasvuun on suunnilleen neutraali. Kun viime ja tämän vuoden kiristävät toimet ulottavat vaikutuksiaan myös ensi vuoteen, budjettiesitys on mitoitettu tuotantoa lievästi tukevaksi. Nettolainanotto suhteessa bruttokansantuotteeseen ei juuri muutu tämänvuotisesta, ja bruttolainanotto kohoaa vaajaan 11½ mrd markkaan v. 1986.

Hallitus varautuu kuitenkin keventämään finanssipolitiikkaa jo ensi vuoden aikana, mikäli suhdanteet heikkenevät ennakoitua nopeammin. Tällöin voivat tulla kysymykseen lähinnä veropoliittiset toimenpiteet, kuten tuloverotuksen keventäminen v. 1987. Tällaisen finanssipolitiikan edellytyksenä kuitenkin on, että tuloratkaisut tukevat inflaation hidastumista hallituksen tavoitteiden mukaisesti.

Verotusta ja lainanottoa koskevien tavoitteiden sekä ennustetun taloudellisen kehityksen perusteella valtion menot eivät saisi kokonaisuudessaan lisääntyä juuri inflaatiovauhtia enempää. Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan budjettitalouden menot kasvaisivat v. 1986 reaalisesti vain puoli prosenttia kuluvan vuoden kassamenoihin verrattuna.

Myös *kunnallistalouden* kasvun on pysyttävä varsin hillittynä. Tätä edellyttää sekä suhdannekehitys että valtion menojen kasvun hillitseminen. Kuntien keskusjärjestöjen kanssa huhtikuun 23 päivänä 1985 allekirjoitetun pöytäkirjan mukaan kuntien kulutusmenot saisivat v. 1986 kasvua määrältään enintään 2 %; investointien tulisi pysyä tämänvuotisella tasolla. Maksujen korotusten olisi oltava tavoitteellisen inflaatiokehityksen rajoissa. Hallitus pyrkii siihen, että kunnat tekisivät vapaaehtoisia suhdannetalletuksia, joihin niillä vahvan rahoitusaseman ansiosta onkin hyvät edellytykset.

Kun otetaan huomioon tavoiteltu kunnallistalouden kasvu sekä sosiaaliturvarahastojen kehitys, koko *julkinen talous* tukee hieman kokonaistuotantoa. Aiemmiltä vuosilta periytyvien kiristävien toimien vaikutukset poistuvat asteittain vuoden 1986 kuluessa.

Taulukko 2. Budjettitalouden menot, tulot ja tasapaino vuosina 1984—86¹⁾

	1984 tilinpäätös milj. mk	1985 menoarvio milj. mk	1986 esitys milj. mk	Muutos 1986/85 %
Kulutusmenot.....	22 522	23 895	25 929	+ 9
Siirtomenot	45 571	49 988	53 551	+ 7
Sijoitusmenot	8 565	9 156	9 704	+ 6
Muut menot	9 090	10 821	11 597	+ 7
Yhteensä	85 748	93 860	100 780	+ 7
— velanhoitomenot (PL 36)	9 224	11 051	11 785	+ 7
— muut menot	76 524	82 809	88 995	+ 7
Tulo- ja varallisuusvero	21 894	24 585	26 665	+ 8
Liikevaihtovero	22 129	24 910	26 450	+ 6
Muut verot	21 838	23 484	24 322	— 1
Muut tulot (ilman lainanottoa)	10 562	10 834	12 023	+ 11
Yhteensä	76 423	83 813	89 460	+ 7
Lainanotto	10 188	10 050	11 320	+ 13
Ylijäämä	863	3	0	— 88

¹⁾ Valtion liikeyritysten käyttömenot ja -tulot eivät sisälly lukuihin

Hallitusohjelman mukaan yhteiskuntapolitiittien tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet ajoitetaan ja mitoitetaan valtiontalouden mahdollisuuksien ja suhdannekehityksen perusteella. Hallituksen tavoitteena on varovasti kevenevän suhdannepolitiikan ja talouselämän toimintaedellytyksiä parantavan talouspolitiikan avulla ylläpitää tyydyttävää taloudellista kasvua myös tulevaisuudessa. Tämä edellyttää myös yksityiseltä sektorilta riittäviä toimia tuotannon rakenteelliseksi sopeuttamiseksi, reaalisen kilpailukyyn parantamiseksi ja hintakilpailukyyn turvaamiseksi.

3. Tulo- ja menoarvioesityksen rakenne

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksen perustelut on jaettu vakiintuneeseen tapaan yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin. Tulo- ja menoarviota soveltavia viranomaisia oikeudellisesti sitoviksi tarkoitettut yleiset ohjeet sisältyvät yksityiskohtaisten perustelujen yleiseen osaan.

Tulo- ja menoarvioesityksen liitteitä hallitus ei ole käsitellyt. Liitteet on tarkoitettu tulo- ja menoarvioesityksen tausta-aineistoksi.

Taulukko 3. Menot pääluokittain vuosina 1984—1986

Numero-tunnus	Päälukokka	v. 1984 tilinpäätös milj. mk	v. 1985 menoarvio milj. mk	v. 1986 esitys milj. mk	Muutos 1985—86	
					milj. mk	%
21.	Tasavallan Presidentti	8	10	10	— 0	— 3
22.	Eduskunta	103	111	116	+ 5	+ 4
23.	Valtioneuvosto	89	95	112	+ 17	+ 18
24.	Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 590	1 804	2 177	+ 373	+ 21
25.	Oikeusministeriön hallinnonala	1 057	1 139	1 216	+ 77	+ 7
26.	Sisäasiainministeriön hallinnonala	2 445	2 598	2 953	+ 355	+ 14
27.	Puolustusministeriön hallinnonala	4 738	4 767	5 248	+ 481	+ 10
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	6 912	7 449	8 006	+ 557	+ 7
29.	Opetusministeriön hallinnonala	13 817	14 973	16 115	+ 1 142	+ 8
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	7 982	8 160	9 045	+ 885	+ 11
31.	Liikenneministeriön hallinnonala	7 115	7 289	8 043	+ 754	+ 10
32.	Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	3 344	3 452	3 559	+ 107	+ 3
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	21 636	24 649	25 644	+ 995	+ 4
34.	Työvoimaministeriön hallinnonala	2 438	2 443	2 631	+ 188	+ 8
35.	Ympäristöministeriön hallinnonala	3 251	3 871	4 119	+ 248	+ 6
36.	Valtionvelka	9 224	11 051	11 785	+ 735	+ 7
Menot yhteensä		85 748	93 860	100 780	+ 6 920	+ 7

Taulukossa menot on esitetty pääluokittain jäljempänä olevan tulo- ja menoarvioesityksen taulukko-osan mukaisesti. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

Taulukko 4. Menot taloudellisen laadun mukaan vuosina 1984—1986

Numero- tunnus	Menolaji	v. 1984	v. 1985	v. 1986	Muutos 1985—86	
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%
01-02	Palkkaukset	9 702	10 414	11 246	+ 832	+ 8
05-07	Eläkkeet	3 438	3 694	4 038	+ 344	+ 9
08-09	Komiteat sekä neuvottelu- ja toimikun- nat	64	67	62	— 5	— 7
01-09	Palkkaukset ja palkkauksen - luonteiset menot	13 204	14 175	15 346	+ 1 171	+ 8
11-12	Koneiden, laitteiden ja kaluston korjaus ja kunnossapito	1	4	6	+ 2	+ 50
13	Talonrakennusten korjaus ja kunnossa- pito	156	176	189	+ 13	+ 7
14-15	Maa- ja vesirakennusten korjaus ja kun- nossapito	1 465	1 562	1 650	+ 88	+ 6
16-18	Puolustusvoimien kaluston hankkimi- nen	1 360	1 307	1 546	+ 239	+ 18
10,19- 29	Muut kulutusmenot	6 336	6 670	7 192	+ 521	+ 8
10-29	Muut kulutusmenot	9 318	9 719	10 583	+ 863	+ 9
01-29	Kulutusmenot	22 522	23 895	25 929	+ 2 034	+ 9
30-39	Valtionavut kunnille yms.	19 050	21 668	23 082	+ 1 414	+ 7
40-49	Valtionavut elinkeinoelämälle	8 850	9 200	10 489	+ 1 289	+ 14
50-59	Valtionavut kotitalouksille ja yleishyö- dyllisille yhteisöille	11 131	12 553	13 798	+ 1 245	+ 10
60	Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille	3 741	3 592	2 731	— 861	— 24
61-65	Erittelemättömät siirrot kotimaahan	1 524	1 412	1 606	+ 194	+ 14
66-69	Siirrot ulkomaille	1 275	1 563	1 844	+ 282	+ 18
30-69	Siirtomenot	45 571	49 988	53 551	+ 3 563	+ 7
70-73	Koneiden, laitteiden ja kaluston hank- kiminen	1 612	1 750	2 039	+ 290	+ 17
74-76	Talonrakennukset	1 185	1 207	1 190	— 16	— 1
77-79	Maa- ja vesirakennukset	2 315	2 249	2 423	+ 175	+ 8
70-79	Reaalisijoitukset	5 111	5 205	5 652	+ 448	+ 9
80-82	Lainat kunnille yms.	26	25	4	— 21	— 82
83-86	Lainat yksityisille	2 814	3 177	3 398	+ 220	+ 7
87	Muut ja erittelemättömät lainat	20	10	—	— 10	—100
88-89	Muut finanssisijoitukset	594	739	649	— 90	— 12
80-89	Lainat ja muut finanssisijoi- tukset	3 454	3 952	4 051	+ 100	+ 3
70-89	Sijoitusmenot	8 565	9 156	9 704	+ 547	+ 6
90-94	Valtionvelan korot ja kuoletukset sekä indeksikorotukset	8 975	10 807	11 582	+ 775	+ 7
95-99	Muut ja erittelemättömät menot	115	14	15	+ 1	+ 6
90-99	Muut menot	9 090	10 821	11 597	+ 776	+ 7
Menot yhteensä		85 748	93 860	100 780	+ 6 920	+ 7

Kukin momentti on tulo- ja menoarvioesityksessä varustettu menon laatua osoittavalla numerotunnuksella. Näiden numerotunnusten perusteella menot on koottu laadun mukaisiin ryhmiin. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

Taulukko 5. Menot valtion tehtävien mukaan vuosina 1984—1986

Numerotunnus	Tehtäväryhmä	v. 1984	v. 1985	v. 1986	Muutos 1985—86		
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%	
Yleinen hallinto							
010	Ylin päätöksenteko	171	182	190	+ 8	+ 4	
020	Valtiovarainhallinto	1 250	1 322	1 431	+ 109	+ 8	
030	Ulkoasiainhoito	711	634	729	+ 95	+ 15	
040	Kansainvälinen kehitysyhteistyö	1 200	1 454	1 751	+ 297	+ 20	
050	Muu yleinen hallinto	1 457	1 645	1 731	+ 86	+ 5	
	Yhteensä	4 790	5 236	5 831	+ 596	+ 11	
Yleinen järjestys ja turvallisuus							
070	Hallinto	59	64	75	+ 11	+ 17	
080	Poliisitoimi	1 276	1 309	1 466	+ 157	+ 12	
090	Oikeudenkäyttö	489	538	576	+ 38	+ 7	
100	Vankeinhoito	507	539	565	+ 26	+ 5	
110	Palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu ..	188	198	232	+ 34	+ 17	
120	Rajojen vartiointi	461	481	531	+ 50	+ 10	
	Yhteensä	2 980	3 129	3 445	+ 317	+ 10	
Maanpuolustus							
150	Hallinto	96	97	97	+ 1	+ 1	
160	Sotilaallinen maanpuolustus	4 528	4 665	5 145	+ 480	+ 10	
170	Taloudellinen maanpuolustus	242	256	14	— 242	—94	
	Yhteensä	4 866	5 018	5 257	+ 239	+ 5	
Opetus, tiede ja kulttuuri							
210	Hallinto ja muut yhteiset tehtävät	150	170	180	+ 10	+ 6	
220	Yleissivistävä opetus	5 631	6 139	6 570	+ 431	+ 7	
230	Ammattiopetus	2 754	3 021	3 214	+ 193	+ 6	
240	Korkeakouluopetus	1 878	2 045	2 263	+ 218	+ 11	
250	Aikuiskoulutus	1 104	1 131	1 250	+ 119	+ 11	
260	Opintotuki	708	763	877	+ 114	+ 15	
270	Yleinen tutkimus	215	242	266	+ 24	+ 10	
280	Kirjastot, arkistot ja museot	458	479	522	+ 42	+ 9	
290	Taide	498	518	461	— 57	—11	
300	Urheilu- ja nuorisotoiminta	345	386	425	+ 39	+ 10	
310	Kirkollishallinto	16	14	15	+ 1	+ 11	
	Yhteensä	13 756	14 907	16 042	+ 1 135	+ 8	
Sosiaaliturva							
400	Hallinto	180	194	224	+ 30	+ 15	
410	Toimeentuloturva	9 783	11 105	11 613	+ 509	+ 5	
420	Sosiaalipalvelukset	4 572	5 027	5 468	+ 440	+ 9	
	Yhteensä	14 535	16 326	17 305	+ 979	+ 6	
Terveydenhuolto							
450	Tutkimuslaitokset	198	211	232	+ 21	+ 10	
460	Ympäristöterveydenhuolto	117	149	136	— 14	— 9	
470	Kansanterveysyhtiö	2 873	3 428	3 680	+ 252	+ 7	
480	Erikoissairaanhoito	3 967	4 594	4 362	— 232	— 5	
	Yhteensä	7 156	8 383	8 410	+ 27	+ 0	
Asuminen ja ympäristö							
510	Hallinto	32	34	42	+ 9	+ 25	
520	Ympäristön ja luonnonsuojelu	70	92	134	+ 42	+ 46	
530	Alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta	65	74	79	+ 6	+ 8	
540	Asumisen edistäminen	3 066	3 648	3 824	+ 177	+ 5	
550	Maanmittaus	262	285	306	+ 21	+ 7	
560	Vesitalous	294	304	308	+ 4	+ 1	
	Yhteensä	3 789	4 436	4 694	+ 258	+ 6	

Numero- tunnus	Tehtäväryhmä	v. 1984	v. 1985	v. 1986	Muutos 1985—86		
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%	
Työvoima							
610	Hallinto	54	58	68	+ 9	+ 16	
620	Työvoiman ohjaus	203	217	250	+ 33	+ 15	
630	Erittelemättömät työllisyysmenot	2 118	2 098	2 233	+ 135	+ 6	
	Yhteensä	2 374	2 373	2 551	+ 178	+ 7	
Maa- ja metsätalous							
650	Hallinto	53	49	53	+ 4	+ 9	
660	Maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tarkastustoiminta	189	215	234	+ 20	+ 9	
670	Maatalous	7 034	7 094	7 944	+ 850	+ 12	
680	Metsätalous	598	612	652	+ 40	+ 6	
690	Kalastus, metsästys ja porotalous	152	171	182	+ 11	+ 6	
	Yhteensä	8 026	8 141	9 065	+ 924	+ 11	
Liikenne							
710	Hallinto	68	91	125	+ 33	+ 37	
720	Tieliikenne	3 424	3 646	4 073	+ 427	+ 12	
730	Vesiliikenne	542	603	584	— 19	— 3	
740	Ilmaliikenne	266	269	286	+ 17	+ 6	
750	Rautatieliikenne	1 801	1 631	1 817	+ 187	+ 11	
760	Tietoliikenne	1 305	1 394	1 470	+ 76	+ 5	
	Yhteensä	7 405	7 634	8 355	+ 721	+ 9	
Teollisuus ja muut elinkeinot							
810	Hallinto	151	64	72	+ 8	+ 13	
820	Teollisuuden ja muiden elinkeinojen valvonta ja tarkastus	100	117	128	+ 11	+ 10	
830	Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta	888	1 006	1 160	+ 153	+ 15	
840	Teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset	257	228	250	+ 22	+ 10	
850	Teollisuuden edistäminen	838	970	1 086	+ 116	+ 12	
860	Energiahuolto	160	143	153	+ 10	+ 7	
870	Muiden elinkeinojen edistäminen	68	66	67	+ 1	+ 2	
880	Ulkomaankaupan edistäminen	295	211	288	+ 77	+ 37	
	Yhteensä	2 758	2 805	3 204	+ 400	+ 14	
Muut menot							
910	Valtionvelka	9 224	11 051	11 785	+ 735	+ 7	
920	Siirto valtion suhdannerahastoon	—	—	—	—	—	
950	Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset ..	3 438	3 694	4 038	+ 344	+ 9	
960	Yleisavustukset kunnille yms.	525	582	653	+ 72	+ 12	
990	Muut erittelemättömät menot	125	147	145	— 3	— 2	
	Yhteensä	13 312	15 473	16 621	+ 1 148	+ 7	
Menot yhteensä		85 748	93 860	100 780	+ 6 920	+ 7	

Budjettitalouden menot on taulukossa ryhmitelty valtion tehtävien mukaan. Tulo- ja menoarvioesityksen jäljempänä olevan taulukko-osan menopuolen kunkin luvun oikealle puolelle on merkitty sulkeisiin kolminumeroinen tunnus, joka osoittaa sen tehtäväryhmän, johon kyseisen luvun menot pääasiallisesti liittyvät. Vastaavat tunnuksat on esitetty yllä olevassa taulukossa. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

4. Menoarvioesityksen päälinjat

4.1. Yhteenveto menoarvioesityksen sisällöstä

Tulo- ja menoarvioesitys on laadittu suhdannepoliittisesti lievästi elvyttäväksi. Ensisijaisesti on pyritty inflaation hidastamiseen ja valtiontalouden nettoraahoitustarpeen nousun estämiseen. Jotta veroastetta voitaisiin alentaa, on valtion menotaloudessa noudatettu tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa hyvin tiukkaa linjaa. Budjettitalouden menot lisääntyvät reaalisesti vain puoli prosenttia verrattuna vuoden 1985 kassamenoihin.

Menoarvioesityksen loppusumma on 100 780 milj. mk, mikä on 7 % enemmän kuin vuoden 1985 varsinaisen tulo- ja menoarvion loppusumma. Lisämenoarviossa on menoihin hyväksytty lisäyksiä nettomääräisesti yhteensä 1 139 milj. mk, joten vuodelle 1985 budjetoidut menot ovat yhteensä 94 999 milj. mk.

Tulo- ja menoarvioesityksen menot on esitetty pääluokittain taulukossa 3 ja taloudellisen laadun mukaan ryhmiteltyinä taulukossa 4.

Kulutuserämenoista on 59 % palkkaus- ja eläkemenoja. Loppuosa koostuu yleisten teiden kunnossapidosta, puolustuslaitoksen kalustohankinnoista sekä erilaisista muista kulutustavaroiden ja palvelusten hankinnoista. Kulutusmenoihin ehdotetaan 25 929 milj. mk, mikä on 9 % enemmän kuin vuoden 1985 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Kulutusmenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on 26 %.

Valtion palveluksessa olevan henkilöstön määrän sekä palkkaus- ja eläkemenojen kehitystä selvitetään lähemmin yleisperustelujen kohdassa 4.4.

Siirtomenoihin luetaan valtionavut kunnille ja Ahvenanmaan maakunnalle, siirrot elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille sekä budjetin ulkopuolisille valtion tileille, erittelemättömät siirrot kotimaahan sekä siirrot ulkomaille. Siirtomenoihin esitetään 53 551 milj. mk, mikä on 7 % enemmän kuin vuoden 1985 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Siirtomenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on 53 %.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionaputehtäviä mitoitettaessa on pyritty sopeuttamaan kuntasektorin menojen kasvu valtiontalouden rahoitusmahdollisuuksien ja kansantalouden arvioitun kasvun puitteisiin.

Valtioneuvosto teki 11.7.1985 periaatepäätöksen pääkaupunkiseudun erityisongelmien lieven-

tämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Erityisohjelmalla pyritään turvaamaan riittävän vuokra-asuntotuotannon taso, lisäämään toteutettavia terveyskeskus- ja päiväkotihankkeita, parantamaan liikenteen sujuvuutta sekä rajoittamaan pääkaupunkiseudun kasvua mm. valtionhallinnon henkilöstöä uudelleensijoittamalla. Päätökset kasvatavat siirtomenoja pääkaupunkiseudun kunnille etupäässä myöhempinä vuosina.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä korotetaan asunnottomien vuokra-asuntoja varten osoitettua lainojen myöntämisvaltuutta 40 milj. markkaan ja varataan avustusmääräraha asuntojen hankkimisen tukemiseen. Oman asunnon hankkimista helpotetaan laajentamalla asumistuen piiriä ja korottamalla asuntosäästöpalkkiota. Helsingin metron rakentamiseen esitetään valtion osallistuvan v. 1986 7 milj. markalla. Nykyisten valtakunnallisten suunnitelmien lisäksi pääkaupunkiseudun kunnat voisivat jälkirahoituksen turvin käynnistää v. 1986 uusia päiväkotihankkeita 100 milj. markan ja terveyskeskushankkeita 11 milj. markan arvosta. Peruskoulujen rakentamisen rahoitusmenettely uudistetaan periaatepäätöksen mukaisesti, ja ammattikoulutuspaikkoja on tarkoitus lisätä. Valtion keskushallinnon henkilöstömäärä pääkaupunkiseudulla pysyy v. 1986 suunnilleen ennallaan, ja henkilöstön uudelleenkohdentamista ja -sijoittamista on ryhdytty selvittämään. Selvitysten perusteella päätetään metsäntutkimuslaitoksen keskusyksikön toimintojen koamisesta Joensuuhun. Teknologian kehittämiskeskuksen toiminnan laajeneminen suunnataan pääkaupunkiseudun ulkopuolelle, minkä lisäksi tiede-, teknologia- ja tietotekniikkakeskuksia esitetään avustettavaksi 6 milj. markalla. Yritysten sijoittamista pääkaupunkiseudun ulkopuolelle palvelevaa neuvontamenettelyä kehitetään.

Vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna kuntien ja kuntainliittojen valtionavut kasvavat 7 %.

Elinkeinoelämälle myönnettäviä valtionapuja rahoitetaan suoraan budjettivaroista sekä mm. vientitakuurahaston ja maatalouden kehittämiskeskustan varoista. Huomattavimpia menokohteita ovat maatalouden alueittainen ja hintapoliittinen tuki, maataloustuotteiden ylijäämien vientituki, yritysten aluepoliittinen tuki, vientimarkkinoinnin, tutkimuksen ja tuotekehityksen tukeminen sekä lehdistön kuljetus- ja muu tuki.

Siirrot kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille koostuvat etupäässä sosiaalisista tulonsiirroista. Lisäksi näihin menoihin kuuluvat valti-

onavut yksityisille oppilaitoksille ja sosiaalisia tehtäviä hoitaville yksityisille yhteisöille, opintotuki sekä eräät yhteiskunnallisen sivistystyön ja tieteen ja taiteen edistämisen menot.

Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille pienenevät neljänneksen. Valtionosuudet sairausvakuutuslain mukaisista menoista lisääntyvät. Toisaalta siirto kansaneläkerahastoon pienenee, koska työnantajien ja kuntien rahoitusosuutta lisätään. Siirto maatalouden kehittämisrahastoon supistuu. Varmuusvarastointimaksun tuotto esitetään tuloutettavaksi suoraan varmuusvarastorahastoon.

Erittelemättömiin siirtoihin kotimaahan luetaan mm. valtionrautateiden käyttötalouden lisärahoitustarpeen kattamiseksi siirrettävät budjettivarat. Muita menokohteita ovat työvoimaministeriön myöntämät valtion avut työttömyyden lieventämiseen ja asuntojen energiataloudellisiin peruskorjauksiin myönnettävät määrärahat. Siirrot ulkomaille sisältävät pääosan kehitysyhteistyöhön varattavista määrärahoista.

Sijoitusmenoihin ehdotetaan 9 704 milj. mk, mikä on 547 milj. mk enemmän kuin vuoden 1985 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Sijoitusmenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on 10 %. Sijoitusmenoista on 58 % reaalisijoituksia ja loppuosa lainoja ja muita finanssijoituksia.

Reaalisijoituksiin esitetään lisäystä 448 milj. mk ja finanssijoituksiinkin 100 milj. mk. Finanssijoitukset koostuvat lähinnä asuntolainoista, valtionyhtiöiden osakepääoman korotuksista ja lainoista sekä kiinteistöjen ja maaomaisuuden hankintaan tarkoitetuista määrärahoista.

Muihin menoihin luetaan valtionvelan korot, kuoletukset ja indeksikorotukset sekä eräitä muita sekalaisia menoja. Muihin menoihin ehdotetaan yhteensä 11 597 milj. mk, missä on vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna lisäystä 7 %.

Seuraavassa esitetään tehtävien mukaan jaoteltuna vuoden 1986 menoarvioesityksen pääkohtia ja toimintalinjoja. Menojen ryhmittely tehtävittäin on taulukossa 5.

4.1.1. Yleinen hallinto

Tehtäväalue koostuu ylimmän päätöksenteon menoista, valtiovarainhallinnosta, ulkoasiainhallinnosta, kansainvälisestä kehitysyhteistyöstä ja muusta yleisestä hallinnosta, johon kuuluvat sisäasiainministeriö, lääninhallitukset, rakennushal-

linto sekä eräät muut lähinnä valtion omaa toimintaa palvelevat hallintoyksiköt. Yleisen hallinnon menot lisääntyvät 11 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Ulkoasiainhallinnon tehtävänä on luoda mahdollisimman hyvät edellytykset ja puitteet maan ulkopoliittikan hoidolle. Keskeisenä päämääränä on maan riippumattomuuden turvaaminen sekä muiden kansallisten etujen edistäminen. Päämäärään pyritään harjoittamalla aktiivista ja rauhantahtoista puolueettomuuspolitiikkaa, jonka peruslähtökohtana on huolehtia hyvistä ja luottamuksellisista suhteista kaikkiin valtioihin, erityisesti naapurimaihin Neuvostoliittoon ja Pohjoismaihin, ja pyrkiä edistämään kansainvälistä yhteistyötä sekä rauhan ja turvallisuuden lujittamista.

Ulkopoliittikan keskeisiä tavoitteita ovat YYA-sopimukseen pohjautuvien ystävällisten ja luottamuksellisten suhteiden kehittäminen ja lujittaminen Suomen ja Neuvostoliiton välillä, perinteisten pohjoismaisten suhteiden ja yhteistyön kaikinpuolinen kehittäminen sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöprosessin ja aseidenriisunnan edistäminen. Suomi pyrkii pysyttävään suurvaltaristiriitojen ulkopuolella, ylläpitämään hyviä suhteita kaikkiin kansoihin, kehittämään monenkeskistä yhteistyötä sekä lisäämään osuuttaan kehitysmaiden sosiaalisen ja taloudellisen aseman parantamiseksi.

Suomi toimii Pohjolan pitämiseksi kansainvälisen jännityksen ulkopuolella, tukee Yhdistyneiden Kansakuntien päämääriä ja toimintaa, edistää Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin päämäärien toteuttamista ja osallistuu aktiivisesti yleismaailmallisiin ja alueellisiin aseidenriisuntaponnisteluihin.

Suomen taloudellisen kehityksen edellyttämät ulkomaiset yhteydet ja kansainväliset järjestelyt pyritään turvaamaan. Kansainvälistä kauppaa uhkaavien suojatoimien lisääntymistä pyritään estämään mm. GATT:n puitteissa. Hallitus kehittää aktiivisesti ulkomaankauppaa sekä perinteisillä että uusilla markkinoilla mukaanlukien kauppaa kehitysmaiden kanssa. Kaupallis-taloudellista, teollista ja tieteellis-teknistä yhteistyötä Neuvostoliiton kanssa lisätään käyttäen täysimääräisesti hyväksi 15-vuotisen yhteistyöohjelman tarjoamia mahdollisuuksia. Länsi-Euroopassa saavutettua vapaakauppaa pyritään edelleen kehittämään myös yhteistyössä muiden EFTA-maiden kanssa.

Ulkoasiainhallinnon kehittämistä jatketaan ja erityisesti pyritään poistamaan kehitysyhteistyöosaston hallinto-organisaation puutteita.

Kansainvälisen kehitysyhteistyön lähtökohtana ovat kansainväliset kehityspoliittiset suositukset, yhteistyömaiden tarpeet sekä Suomen taloudelliset voimavarat.

Hallitus teki 4.7.1985 periaatepäätöksen kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämisestä v. 1986 0,47 prosenttiin ja v. 1987 0,55 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetaan vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa osoitetuilla määrärahoilla saavutettavan 0,41 prosentin bruttokansantuoteosuuden kohottamista 0,47 prosenttiin.

Kehitysyhteistyöstä aiheutuviin menoihin, elintarviketoimitusten vientituki poislukien, ehdotetaan yhteensä 1 654 milj. mk, mikä on noin 24 % enemmän kuin vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa.

Muun yleisen hallinnon tehtäväryhmässä sisäasiainministeriön hallinnonalalla jatketaan aluehallinnon osauudistusten valmistelua.

Aluehallinnon yleiseen uudistamiseen liittyviä ratkaisuja odottamatta ja ennen niiden toimeenpanoa toteutetaan lääninhallinnossa sellaista hallintoteknistä kehittämistyötä, joka takaa lääninhallitusten toiminnalle nykyistä paremmat edellytykset valtion väliasteenhallintoa yhteensovittavana ja läänin oloja kehittävänä viranomaisena sekä parantaa mahdollisuuksia väliasteenhallinnon yleisen järjestelmän uudistamiseen. Tätä tarkoittavana toimenpiteenä ehdotetaan vuoden 1986 alusta toteutettavaksi lääninhallinnon toimintamenojen budjetoinnin keskittäminen yhteen lukuun sisäasiainministeriön pääluokkaan.

Lääninoikeuksien ruuhkien purkamista jatketaan eri toimenpiteiden avulla mm. perustamalla uusi jaosto Uudenmaan lääninoikeuteen.

4.1.2. Yleinen järjestys ja turvallisuus

Tehtäväalueeseen luetaan oikeushallinto, poliisitoimi, oikeudenkäyttö, vankeinhoito, palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu ja rajojen vartiointi. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 10 % vuoden 1985 varsinaisen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Oikeushallinnossa jatketaan oikeuslaitoksen organisaation ja hallinnon kehittämistyötä. Oikeusministeriön omaa organisaatiota uudistetaan muodostamalla oikeushallintoasioita varten selkeä osastotasoinen vastuualue erillään ministeriölle kuuluvista erityistehtävistä ja sisäisestä hallinnosta. Atk-perusteisten tietojärjestelmien suunnittelua ja käyttöönottoa jatketaan toiminto-

jen rationalisoimiseksi ja nopeuttamiseksi tuomioistuin- ja ulosottolaitoksessa.

Lainsäädännön valmistelussa pääpaino on oikeuslaitosuudistuksen ohella yhteisö- ja kauppalainsäädännön uudistamisessa, hallintolainkäytön menettelyä koskevan lainsäädännön ja kuluttajasuojan kehittämisesä, perhe- ja perintölainsäädännön tarkistamisessa ja rikoslain sekä konkurssi- ja ulosottolainsäädännön uudistamisessa.

Poliisitoimessa on tavoitteena turvata riittävien poliisipalvelujen saanti koko maassa. Poliisipiirien yleisöpalvelua parannetaan. Nimismiespiirien ulosotto- ja haastemiestehtävien suorittamista tehostetaan päätettyjä uudistuksia vastaavasti.

Rikostutkintaa tehostetaan ennakoimalla myös esitutkintasäännösten mahdollinen voimaantulo. Rikostutkinnan kehittämistä jatketaan.

Talousrikollisuuden tutkimista tehostetaan edelleen.

Poliisin ammatillista koulutusta kehitetään ottamalla huomioon keskiasteen koulutuksen uudistaminen ja selkiyttämällä poliisioppilaitosten nykyinen hallinto.

Tietojenkäsittelyä kehitetään varsinkin rikostutkintaan liittyvien järjestelmien osalta.

Viestijärjestelmän ja muun teknillisen välineistön parantamista jatketaan.

Oikeudenkäytön alueella keskeisenä tavoitteena on alioikeusorganisaation yhtenäistäminen, oikeudenkäyntimenettelyn yksinkertaistaminen ja nopeuttaminen sekä samalla kansalaisten oikeusturvan parantaminen ja oikeuspalvelujen saatavuuden turvaaminen. Uudistukset on tarkoitus toteuttaa 1980-luvun lopulla. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa, vesituomioistuimissa ja lääninoikeuksissa vallitsevan asiaruuhkan purkuun pyritään mm. lainsäädäntöä uudistamalla.

Vankeinhoidossa perusterveydenhuoltopalveluja parannetaan ottamalla vuoden 1986 alussa käyttöön Hämeenlinnan keskus- ja lääninvankilan yhteyteen perustettu 120-paikkainen vankisairasosasto.

Tulo- ja menoarviossa osoitetaan varoja mm. Pohjois-Karjalan, Uudenmaan ja Vantaan lääninvankiloiden suunnittelun ja rakentamisen jatkamiseen sekä nykyisten vankilarakennusten peruskorjauksiin. Vapaudessa tapahtuvan kriminaalihuoltotyön kehittämistä jatketaan nykyisten yksiköiden toimintaedellytyksiä parantamalla.

Palo- ja pelastustoimessa sekä väestönsuojelussa tehostetaan tutkimustoimintaa sekä uudistetaan palo- ja pelastustoimen ammatillista koulutusta keskiasteen koulunuudistukseen liittyen. Pelastuspalvelussa järjestetään harjoituksia johta-

misvalmiuden edistämiseksi ja etsintälentokokemuksen lisäämiseksi.

Rajojen vartiointin ja valvonnan toimintaedellytysten parantamiseksi sekä meripelastusvalmiuden kohottamiseksi kohti tyydyttävää tasoa jatketaan henkilöstön kehittämistä, vartiolaivojen rakentamista sekä meritoimintaan ja erityisesti meripelastuspalveluun soveltuvan helikopterikaluston uusimista.

4.1.3. Maanpuolustus

Tehtäväalueeseen kuuluvat puolustushallinto, sotilaallinen maanpuolustus ja taloudellinen maanpuolustus. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 5 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Sotilaallisen maanpuolustuksen kehittämiseksi ehdotetaan vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä perushankintoja ja varustuksen uusintoja varten myönnettäväksi yhteensä 1 511 milj. mk. Menoista 1 019 milj. mk aiheutuu aikaisemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien maksuosuuksista sekä sopimusindeksien ja valuuttakurssien muutosten edellyttämistä maksuista. Vuoden 1986 rahoitustarpeen keventämiseksi esitykseen sisältyy vuoden 1985 tai tätä aikaisemmissa tulo- ja menoarvioissa myönnettyjen tilausvaltuuksien maksujen lykkäyksiä 65 milj. markan arvosta vuodelle 1987.

Bilateraalikaupan uutta runkosopimuskautta varten esitykseen sisältyy 2 195 milj. markan tilausvaltuus. Muita hankintaohjelmia varten on esitetty tilausvaltuudet ampumatarvikkeiden, ruudin ja räjähdysaineiden sekä pioneeri- ja suojelumateriaalin hankkimiseksi. Näiden tilausvaltuuksien vuoden 1986 maksuja varten on esitetty määrärahoja yhteensä 421 milj. mk, mistä bilateraalikaupan osuus on 366 milj. mk.

Esitykseen sisältyy varustuksen käyttö- ja kunnossapitomenojen lisääminen 832 milj. markasta 896 milj. markkaan kustannusten nousun sekä varustuksen käyttö-, huolto- ja korjaustarpeen kasvun takia.

Vuonna 1986 palvelukseen astuvien varusmiesten määrä on noin 34 000 eli tuhat vähemmän kuin v. 1985. Vapaaehtoisia pyritään ottamaan palvelukseen erityisesti vaikeilla työttömyysalueilla. Esityksessä varusmiesten päivärahaa ehdotetaan korotettavaksi 1.12.1986 lukien yhdellä markalla ja yli 240 päivää palvelevien varusmiesten ilmaismatkoja lisättäväksi 1.10.1986 lukien

yhdellä matkalla. Kertausharjoituksia esitetään lisättäväksi 1 500 miehellä.

Taloudelliseen maanpuolustukseen liittyvän varmuusvarastoinnin painopiste on edelleen nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastoinnissa. Samalla muiden raaka-aineiden ja tuotteiden hankintojen lisäämiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Varmuusvarastoasioiden hoitoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että varmuusvarastointimaksun tuotto tuloutetaan suoraan varmuusvarastorahastoon, jonka varoista suoritettaisiin 1.1.1986 lukien kaikki valtion varmuusvarastoinnin menot.

Valtion varmuusvarastointia täydentävät yritysten ja valtion välillä solmittaviin sopimuksiin perustuva turvavarastointi sekä tuontipolttoaineiden ja lääkkeiden velvoitevarastointi. Turvavarastointia kehitetään lisäämällä yrityksille myönnettävää korkotukea.

4.1.4. Opetus, tiede ja kulttuuri

Tehtäväalueeseen luetaan koulutus eri muodoissaan, opintotuki, yleinen tutkimus sekä taidetta, kirjastolaitosta, arkistoja ja museoita, urheilu- ja nuorisotoimintaa sekä kirkollishallintoa koskevat tehtävät. Tehtäväalueen menot lisääntyvät vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna 8 %.

Hallinnon ja muiden yhteisten tehtävien menoihin luetaan opetusministeriön, kouluhallituksen ja ammattikasvatushallituksen sekä eräät hallinnonalan yhteiset menot. Lääninhallitusten toimintamenojen budjetoinnin yhtenäistämiseksi koulutoimen piirihallinnon menot esitetään siirrettäväksi sisäasiainministeriön pääloukkaan.

Yleissivistävän opetuksen menoihin luetaan peruskoulujen ja lukioiden menot.

Perusasteen oppilasmäärän arvioidaan kasvavan hieman v. 1986. Peruskoulussa annettavaan tilapäiseen lisäkoulutukseen osallistuvien määrä säilyy suunnilleen vuoden 1985 tasolla.

Perus- ja keskiasteen koulutuksen rahoitusjärjestelyjen yhtenäistämiseen liittyen peruskoulujen valtionosuusasteikkoa korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden 1986 alusta lukien. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi, jolla yhdenmukaistetaan ja yksinkertaistetaan rakentamisen rahoitusmuotoja. Valtionosuus rakentamiseen myönnetään muille kuin kantokykyluokkiin 1 - 2 kuuluville kunnille pääsääntöisesti jälkirahoituksena.

Peruskoulun käyttökustannuksiin myönnettävään valtionosuuteen esitetään 5 360 milj. mk eli 298 milj. mk enemmän kuin vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa. Lisäyksestä 60 milj. mk aiheutuu uusien koululakien toimeenpanon jatkumisesta ja 73 milj. mk edellä mainitusta valtionosuusasteikon korotuksesta. Peruskoulujen perustamiskustannusten valtionosuuksia varten esitetään 86 milj. mk, mikä esitetyt rakentamislupa- valtuudet huomioon ottaen merkitsee rakentamisvolyymin lisääntymistä.

Lukioiden oppilasmäärän arvioidaan v. 1985 olevan noin 109 500 ja v. 1986 noin 104 000. Tarkoituksena on, että päiväkouluna toimivien lukioiden aloituspaikkojen määrää säädellään pitkällä aikavälillä siten, että niiden osuus 16-vuotiaiden ikäluokasta säilyy suunnilleen nykyisellä tasolla. Tällöin aloituspaikkojen ja oppilaiden määrät tulevat laskemaan seuraten ikäluokan pienentymistä.

Lukioiden valtionosuusasteikkoa korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden 1986 alusta lukien. Laki lukioiden oppilaiden opintososiaalisista eduista tulee voimaan asteittain 1.1.1986 lukien. Vuonna 1986 tulevat lukiolaisten koulumatkoista ja oppilasasuntoloista aiheutuvat menot valtionosuuden piiriin.

Lukion käyttökustannuksiin myönnettäviin valtionosuuksiin esitetään 874 milj. mk eli 113 milj. mk enemmän kuin vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa. Lisäyksestä 65 milj. mk aiheutuu lukiolaisten koulumatka- ja asuntolakustannuksista ja 10 milj. mk valtionosuusasteikon korotuksista.

Ammatillisen koulutuksen laajentaminen v. 1986 perustuu valtioneuvoston hyväksymään keskiasteen koulutuksen kehittämissuunnitelmaan vuosille 1986-88. Ammatikasvatushallituksen alaisen keskiasteen ammatillisten oppilaitosten oppilasmäärän arvioidaan olevan v. 1986 vakinaisessa ja väliaikaisessa koulutuksessa yhteensä noin 147 500 opiskelijaa. Oppilasmäärän lisäys vuodesta 1985 on vakinaisessa koulutuksessa 4 000 opiskelijaa, mistä noin 2 500 aiheutuu väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta. Väliaikaisen koulutuksen tavoitteena on 7 000 aloituspaikkaa.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistamisesta säädetty laki (494/83) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen tulee voimaan 1.1.1986. Lain johdosta kunnat suorittavat v. 1986 korvauksina valtiolle noin 150 milj. mk. Vuonna 1986 tulee voimaan myös laki ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista

eduista (498/83), minkä mukaisesti oppilaiden koulumatkakustannusten tukeminen voidaan järjestää koko maassa.

Valtioneuvosto on tehnyt 21.3.1985 periaatepäätöksen tietotekniikan opetuksen kehittämisestä. Tieto- ja automaatiotekniikan opetuksen kehittäminen on otettu huomioon koulutettavien määrän lisääntymisenä sekä laite- ja ohjelmistohankintoihin ja opettajien täydennyskoulutukseen esitetyissä määrärahoissa.

Ammattiopetuksen menoihin esitetään v. 1986 kaikkiaan 3 214 milj. mk eli lisäystä 6 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Osa ammattiopetuksen tehtäväryhmään aikaisemmin luetuista menoista on siirretty aikuis- koulutuksen tehtäväryhmään. Ammatillisten oppilaitosten talonrakennusinvestointeihin sekä niiden valtionosuuksiin ja -avustuksiin esitetään yhteensä 183 milj. mk. Lisäksi esitetään kunnallisten ja yksityisten oppilaitosten rakentamiseen jälkirahoituksena rahoitettavien hankkeiden johdosta hyväksyttäväksi perustamissuunnitelmia siten, että rakennushankkeiden kustannusarviot ovat enintään 410 milj. mk. Ammatillisten oppilaitosten rakentamisvolyymi lisääntyy jonkin verran vuoden 1985 tasosta.

Korkeakoulujen kehittäminen perustuu lakiin korkeakoululaitoksen kehittämisestä vuosina 1967—86 sekä lain nojalla annettuun asetukseen. Valtioneuvosto on 24.1.1985 vahvistanut korkeakoululaitoksen kehittämissuunnitelman vuosiksi 1985—86. Kehittämislainsäädännön tavoitteet tulee saavuttaa vuoden 1986 loppuun mennessä. Korkeakoululaitoksen opiskelijoiden lukumäärä ei oleellisesti muutu. Korkeakoulujen aloituspaikkamäärissä ja laitehankinnoissa otetaan erityisesti huomioon tietotekniikan opetuksen, tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen kehittämistarpeet.

Korkeakoulujen rakentamiseen ja peruskorjauksiin esitetään yhteensä 109 milj. mk, mikä kohdistuu pääosin keskeneräisten työkohteiden vaatimaan jatkorahoitukseen.

Korkeakoululaitoksen menoihin esitetään 2 263 milj. mk, jolloin lisäys on 11 %.

Aikuiskoulutuksen menoihin esitetään 1 250 milj. mk, jolloin lisäys on 11 %. Lukuihin sisältyy eräiden ammatillisten erikoisoppilaitosten menojen siirtäminen ammattiopetuksesta aikuis- koulutukseen.

Työllisyyskoulutuksessa koulutettavien määrä säilyy suunnilleen vuoden 1985 tasolla ja on noin 33 000 koulutettavaa. Muuta ammatikurssitoimintaa laajennetaan erityisesti tietotekniikan

alan lisäkoulutuksena. Työllisyyskoulutuksen järjestelyjä muutetaan nykyistä joustavammiksi ja siten tehostetaan ammatillisten kurssikeskusten toimintaa.

Opintotukeen esitetään 877 milj. mk, jolloin lisäys on 114 milj. mk eli 15 %. Vuoden 1986 alusta lukien tulevat voimaan lukion ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisia etuja koskevat lait, joiden vaikutuksesta keskiasteella opiskelijoille aiheutuvat opiskelukustannukset vähenevät. Opintotukea koskevassa esityksessä on painotettu korkeakouluopiskelijoiden opintorahan reaalisvua.

Yleisten kirjastojen käyttökustannusten valtionosuuksiin esitetään 390 milj. mk ja perustamiskustannuksiin myönnettäviä valtionosuuksia varten 25 milj. mk. Kirjastorakentamisen volyyymi kasvaa jonkin verran vuoden 1985 tasosta.

Yleiseen tutkimukseen esitetään 266 milj. mk eli lisäystä 10 %. Suomen Akatemiaan esitetään perustettavaksi viisi uutta tutkijan virkaa ja tointa.

Taiteen tukeminen sekä urheilu- ja nuorisotoiminnan tukeminen perustuvat pääosin veikkauksen ja raha-arpajaisten tuottoon. Voittovaroja arvioidaan kertyvän v. 1986 835 milj. mk eli 15 milj. mk enemmän kuin vuoden 1985 tulo-ja menoarviossa. Lisäksi arvioidaan kertyvän 29 milj. mk aikaisemmin myönnettyjen lainojen kuoletuksina ja korkoina. Voittovaroista esitetään 315 milj. mk käytettäväksi urheilun tukemiseen, 94 milj. mk tieteeseen, 346 milj. mk taiteen ja 109 milj. mk nuorisokasvatustyön tukemiseen. Vuoden 1986 tuotosta esitetään noin 24 milj. mk jätettäväksi säästöön valtioneuvoston myöhemmin käytettäväksi.

4.1.5. Sosiaaliturva

Sosiaaliturvan tehtäväalueeseen kuuluvat hallinto, toimeentuloturva ja sosiaalipalvelut. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 6 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Toimeentuloturvan osalta pyritään edelleen parantamaan perheturvaa. Lasten kotihoidontuen maksukautta pidennetään 1- ja 2- lapsisten perheiden kohdalla. Tuen reaaliarvoa korotetaan. Äitiysavustusta korotetaan 500 markasta 540 markkaan 1.3.1986 lukien. Lapsilisiä korotetaan 4 % ja maksukautta pidennetään vuodelta 1.10.1986 lukien.

Työttömyysturvalain mukaisen perusturvan, jonka valtio rahoittaa kokonaisuudessaan, menot

ovat 1 225 milj. mk. Ansioturvana maksettava etuus muodostuu perusturvan mukaisesta peruspäivärahasta lisätyn ansioon suhteutetulla osalla. Ansioturvan mukaisesti maksettavat menot ovat 1 860 milj. mk, mistä valtion osuus on 48 % eli 893 milj. mk. Työnantajien osuus ansioturvan menoista on 47 % ja vakuutettujen osuus 5 %. Hallitus asettaa toimikunnan, jonka tehtävänä on pikaisesti selvittää ja tehdä ehdotus työnantajan työttömyysvakuutusmaksujärjestelmän uudistamisesta niin, että järjestelmä suosisi työvoimavaltaista yritystoimintaa. Tavoitteena on saada uudistus voimaan vuoden 1987 alusta.

Toimeentulotuen tasoa korotetaan niin, että perusosa nousee 55 prosenttiin kansaneläkkeen täydestä määrästä.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi vuodelta 1986 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta. Esityksen mukaan yksityisen sektorin työnantajan sairausvakuutusmaksu on 1,45 %, valtion ja sen laitosten ja kunnallisten liikelaitosten 2,45 % sekä muiden julkisen sektorin työnantajien maksu 3,45 % palkoista. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,70 penniä äyriä. Edelleen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kansaneläkelain muuttamisesta niin, että työnantajan kansaneläkemaksu on valtiolla ja sen laitoksilla ja kunnallisilla liikelaitoksilla 4,95 %, kunnilla, seurakunnilla ja näitä vastaavilla julkisilla yhteisöillä 5,95 % ja yksityisellä sektorilla 4,45, 5,40 tai 5,95 % palkoista. Vakuutetun kansaneläkemaksu on eduskunnalle annettavan esityksen mukaisesti 1,80 penniä äyriä.

Aikuisten hammashuollon kehittämiseksi on sairausvakuutuslakia muutettu siten, että sairausvakuutuksen kautta korvataan vuoden 1986 alusta v. 1961 ja sen jälkeen syntyneille hammashuollosta aiheutuvia kustannuksia. Myös terveyskeskuksissa tapahtuvasta hammashoidosta nämä henkilöt saavat helpotuksia perittävien maksujen osalta. Sairausvakuutuksen korvaustaksoja korotetaan 25 prosentilla. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys sairausvakuutuslain muuttamisesta niin, että sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahaan tulee 3 markan korotus 1.7.1986 lukien.

Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista lisääntyy vuoden 1985 menoarvioon verrattuna 321 milj. markalla eli 1 175 milj. markkaan.

Vuoden 1986 alusta aloitetaan joustavaa eläkeikäjärjestelyä koskevan lainsäädännön asteittainen toteuttaminen yksityisellä sektorilla. Joustava eläkeikäjärjestely muodostuu kahdesta uudesta eläkem muodosta, yksilöllisestä varhaiseläkkeestä ja

varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Joustava eläkeikäjärjestely koskee sekä työeläkejärjestelmää että kansaneläkejärjestelmää. Joustavasta eläkeikäjärjestelystä työeläkejärjestelmässä aiheutuvat kustannukset katetaan korottamalla työeläkemaksua. Valtio osallistuu kansaneläkejärjestelmälle sekä yrittäjäläkejärjestelmille uudistuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Joustavan eläkeikäjärjestelyn yhteydessä työttömyyseläkkeen alaikäraja palautetaan asteittain 60 ikävuoteen.

Eduskunnalle annetaan esitys kansaneläkelain muuttamisesta siten, että kuntien, valtion ja kansaneläkelaitoksen osuudet lisäosamenojen rahoittamiseen muuttuvat sekä että valtion ns. takuusuorituksen raja alenee 6 prosenttiin.

Kansaneläkkeen apu- ja hoitolisäjärjestelmää sekä invalidirahajärjestelmää on tarkoitus kehittää siten, että etuuskien taso ja kohdentuminen vastaavat nykyistä paremmin tuen tarpeita. Uudistuksen yhteydessä turvataan nykyisin etuusia saavien henkilöiden etuuden taso. Hallituksen tavoitteena on antaa Eduskunnalle tätä koskevat lakiesitykset niin, että kokonaisuudistuksen asteittainen toteuttaminen voidaan aloittaa v. 1987.

Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista pienenee vuoden 1985 menoarvioon verrattuna 920 milj. markalla eli 587 milj. markkaan, mikä johtuu edellämainituista kansaneläkelain muutoksista.

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta niin, että sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmä jatkuu vuosina 1986-88. Tänä aikana sukupolvenvaihdoseläkkeen alaikäraja olisi edelleen 55 vuotta. Hallitus selvittää, miten alaikäraja myöhemminä vuosina määrätään.

Keskimääräinen työeläkemaksurasitus on 12,2 % v. 1986, kun se v. 1985 on 11,5 %.

Valtion osuutena maatalousyrittäjä- ja yrittäjäeläkkeiden menoihin ehdotetaan yhteensä noin 1 338 milj. mk, mikä on noin 11 % enemmän kuin vuoden 1985 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa.

Rintamasotilaseläkkeisiin ehdotetaan määrärahoja kaikkiaan 704 milj. mk eli 32 milj. mk enemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa menoarviossa. Rintamaveteraanien varhaiseläkkeeseen käytettävään määrärahaan ehdotetaan lisäystä vuoden 1985 varsinaiseen menoarvioon verrattuna 138,5 milj. mk eli määrärahaa kaikkiaan 305 milj. mk.

Sotilasvammakorvauksien menot on tässä tulo- ja menoarvioesityksessä arvioitu yhteensä noin

1 287 milj. markaksi. Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys sotilasvammalain muuttamiseksi siten, että lievävammaisten sotainvalidien kuntoutus aloitetaan, vaikeavammaisten sotainvalidien omaiskorotusta korotetaan, lievennetään korvauksen myöntämisedellytyksiä asunnon ja sen varustetason osalta, mahdollistetaan sotilasvammakorvausten suorittaminen kunnille todellisten kustannusten mukaisesti sekä luovutaan elinkoron ja päivärahan suorittamisesta täysimääräisenä laitoshuollon ja kuntoutuksen ajalta.

Sosiaalipalvelujen kehittämisessä on painopiste avohuollon palvelujen lisäämisessä ja tehostamisessa. Erityisesti kehitetään vanhustenhuollon avo- ja laitospalvelujen välistä yhteistoimintaa sekä yhteistyötä terveyskeskusten ja sairaanhoitolaitosten kanssa. Lasten päivähoitoa kehitetään sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti perustamalla lähivuosina vuosittain 7 000 uutta päivähoitopaikkaa. Lisäksi tehostetaan päivähoitopaikkojen käyttöastetta ja lisätään niiden käytön joustavuutta ryhmäkokosäännöksiä muuttamalla. Valtakunnallisen suunnitelman mukaan on sosiaalihuollon tehtäviin tarkoitus v. 1986 perustaa kuntiin ja kuntainliittoihin sekä valtion sosiaalihuollon laitoksiin yhteensä 3 100 uutta virkaa ja tointa.

Näiden lisäksi on pääkaupunkiseudun kunnilla mahdollisuus nopeuttaa valtakunnallisiin suunnitelmiin sisältyvien ja muiden päiväkotien rakentamista siten, että valtionrahoitus suoritetaan jälkikäteen.

4.1.6. *Terveydenhuolto*

Terveydenhuollon tehtäväalue käsittää ympäristöterveydenhuollon, kansanterveystyön, erikoissairaanhoidon sekä tutkimuslaitokset. Terveydenhuollon menot kasvavat tulo- ja menoarvioesityksen mukaan puoli prosenttia vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin kuuluvan henkilöstön lisäys on v. 1986 yhteensä 1 432 virkaa ja tointa, joista kansanterveystyöhön 905 ja sairaanhoitolaitoksiin 510 virkaa ja tointa.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta siten, että mahdollistetaan perustamiskustannushankkeiden osalta valtionosuuden suorittaminen jälkirahoitusmenettelyä käyttäen.

Ympäristöterveydenhuollon ensisijaisia kehittämiskohteita ovat kemikaali- ja myrkytvalvonta

sekä elintarvikkeiden ja talousveden terveydellisen laadun valvonta.

Kansanterveystyössä keskeisiä painopistealueita ovat edelleen avosairaanhoidon palvelujen tehostaminen ja hoitosuhteen jatkuvuuden kehittäminen. Toiminnan kehittämässä kiinnitetään erityistä huomiota vanhuksiin kohdistuvan terveydenhoidon ja kaikkiin ryhmiin kohdistuvan mielenterveystyön tehostamiseen. Vanhusten laitoshoidon tarvetta vähennetään tehostamalla kotisairaanhoidoa, joka ulotetaan myös psykiatrisesti pitkäaikaissairaisiin. Terveyskeskusten ja sosiaaliviranomaisten yhteistyötä tehostetaan. Pääkaupunkiseudun kunnilla on lisäksi mahdollisuus nopeuttaa terveyskeskusrakentamista siten, että valtionrahoitus suoritetaan jälkikäteen.

Erikoissairaanhoidossa kiinnitetään keskeistä huomiota tärkeimpien kansantautien vastustamistyöhön ja niiden hoitamisessa tarpeellisten erikoissairaanhoidon palvelujen saantiin. Samoin tehostetaan psykiatrista terveydenhuoltoa. Eriytistä huomiota tällöin kiinnitetään sairaalahoidon jälkeiseen kuntoutukseen. Yleisenä tavoitteena on toiminnallisen porrastuksen ja yhteistoiminnan kehittäminen sairaanhoitolaistosten kesken sekä terveyskeskusten ja sosiaalihuollon kanssa.

4.1.7. Asuminen ja ympäristö

Tehtäväalueeseen luetaan ympäristön- ja luonnonsuojelu, alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta, asumisen edistäminen, maanmittaus ja vesitalous. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 6 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Asumisen edistäminen. Asuntojen uustuotannon tarve laskee. Vuonna 1986 arvioidaan aloitettavan noin 47 000 asunnon rakentaminen, joista enintään 19 000 olisi aravalainoituksen piiriin kuuluvaa. Asuntotoimen lainoituksella arvioidaan perusparannettavan lähes 10 000 asuntoa.

Asuntojen uustuotannossa pyritään lainoittamaan enemmän vuokra-asuntoja ja tukemaan asunnottomien asunto-olojen järjestämistä sekä vanhusväestön vuokra- ja palveluasuntojen lisäämistä. Nuorille ensiasunnon hankkijoille myönnettyjen ASP-lainojen korkotukeen tarvittava määräraha kasvaa 170 milj. markkaan. Asunto-säästöpalkkiota korotetaan.

Aravavuokra-asuntojen vuokrien nousua pyritään hillitsemään helpottamalla ja yksinkertaista-

malla valtion lainojen korko- ja lyhennysmaksujen lykkäysmenettelyä.

Asumistuki ulotetaan v. 1986 ja sen jälkeen hankittaviin omistusasuntoihin.

Alueiden käytön suunnittelussa painotetaan erityisesti rakennetun ympäristön säilyttämistä ja kehittämistä. Rakentamisen teknillisiä määräyksiä kehitetään erityisesti korjausrakentamisen osalta. Koerakentamista ja rakennetun ympäristön suojelua tukemalla pyritään kehittämään uusia menettelytapoja ja parantamaan ympäristöä.

Ympäristön- ja luonnonsuojelussa lisätään määrärahoja tutkimus- ja selvitystoimintaan, luonnonsuojelualueiden hoitoon sekä öljyvahinkojen torjuntakaluston hankintaan. Ilmansuojelun ja jätehuollon suunnittelua ja valvontaa tehostetaan. Eriytistä huomiota kiinnitetään happamoitumisen syiden ja vaikutusten selvittämiseen ja torjuntaan.

Kuntiin perustetaan ympäristönsuojelulautakunnat, ja niiden henkilöstön palkkaukseen voidaan myöntää valtionosuutta 80 toimen osalta.

Maanmittauksen toiminnoissa korostuvat edelleen kiinteistötoimitusten ruuhkien purkamisen ja automaatiohankkeiden edistäminen.

Vesitalouden tehtävien painopiste on edelleen keskeneräisissä vesistöissä sekä vesihuolto- ja vesiensuojelutehtävissä. Vesihallitus siirretään yleishallinnollisesti ympäristöministeriön alaisuuteen 1.10.1986 lukien.

4.1.8. Työvoima

Tehtäväalueeseen kuuluvat työvoimahallinto, työvoiman ohjaus ja eräät erittelemättömät työllisyysmenot. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 7 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Tulo- ja menoarvioesityksen työllisyyspolitiikkaa selostetaan lähemmin kohdassa 4.2.

4.1.9. Maa- ja metsätalous

Tehtäväalue koostuu hallintotehtävistä, maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tarkastustoiminnasta, maataloudesta, metsätaloudesta sekä kalastus-, metsästys- ja porotaloustehtävistä. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 11 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tarkastustoiminnassa toteutetaan edelleen alueellisen tutkimusasemaverkoston toimintaedellytyksiä parantavia peruskorjaus- ja laajennushankkeita. Metsätutkimuksessa kohdennetaan varoja erityisesti Metsä 2000 -ohjelman mukaisiin käytännön metsätaloutta hyödyttäviin kohteisiin.

Maatalous. Maataloustuotannon keskeisenä tavoitteena on kotimaista kulutusta vastaavan elintarvikehuollon turvaaminen. Maidon, lihan, kananmunien ja rehuviljan tuotannossa on kotimaan kulutusta vastaava tuotannon taso viime vuosina ylitetty siinä määrin, että näitä tuotteita on huomattavassa määrin jouduttu viemään. Maataloustuotteiden tuotanto- ja kulutussuunnitelmien perusteella arvioidaan v. 1986 maataloustuotteiden vientitukeen tarvittavan varoja yhteensä 3 072 milj. mk. Vuoden 1985 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa vientitukeen on varattu 2 373 milj. mk, joten kasvu on noin 29 %.

Maataloustulolaisissa on säädetty maataloustuotteiden tuotanto- ja vientimäärät, joiden perusteella maatalouden osuus vientikustannuksista määrätty. Maatalouden osuuden vuoden 1986 tavoitehintatuotteiden vientituesta arvioidaan muodostuvan 640 milj. markaksi. Kun maataloudelta peritään lisäksi vuodelta 1985 siirtyvä maatalouden osuuden alitus 14,5 milj. mk, esitetään maataloudelta vuonna 1986 perittäväksi yhteensä 654,5 milj. mk valmisteveroina, vientikustannuksina, markkinoimismaksuina ja maidon kiintiömaksuna.

Maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan lähinnä lainsäädännöllisin toimin kotieläintuotannon ja viljan tuotannon ylijäämien supistamiseksi. Kotieläintuotannon perustamislupajärjestelmän ja maidon kaksihintajärjestelmän jatkamisesta annetaan lakiesitykset. Kananmunatuotannossa otetaan käyttöön kiintiöjärjestelmä. Viljelyksessä olevaa peltotilaa pyritään supistamaan.

Maatalouden rakenteen kehittämiseksi tarjovat perustan maatilalaki ja laki oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata. Maatilatalouden rakenteen kehittämiseksi esitetään maatilatalouden kehittämisrahastoon siirrettäväksi 430 milj. mk. Kehittämisrahastolla on näiden varojen lisäksi käytettävissä rahastoon kertyvät lainojen korot ja lyhennykset eli kaikkiaan noin 980 milj. mk. Nuorten viljelijöiden aseman helpottamiseksi esitetään 120 milj. mk käytettäväksi nuorten viljelijöiden tukemiseen.

Metsätalouden keskeisinä tavoitteina ovat puunkäytön tehostaminen, teollisuuden raaka-

puun saannin jatkuva turvaaminen ja puuntuotannon lisääminen. Metsätalouden pitkänajan kehittämistyötä tehdään Metsä 2000 -ohjelman pohjalta. Erityisesti tehostetaan metsätalouden suunnittelun hyödyntämistä sekä yksityismetsätalouden neuvonta- ja palvelutoimintaa Metsä 2000 -ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Metsien hoidon tason säilyttämiseksi ja metsätalouden työllisyyden ylläpitämiseksi esitys sisältää yksityismetsien parannustöihin avustuksina ja lainoina metsänparannustehtävissä toimivien työnjohtajien aiheuttamat menot mukaanlukien yhteensä 381,5 milj. mk.

Kalatalouden kehittämisen tavoitteena on edelleen kotimaisen kalan hyväksikäytön lisääminen. Nykyistä kalastustulon tukijärjestelmää kehitetään selkeyttämällä tukimuotoja.

4.1.10. Liikenne

Tehtäväalueeseen luetaan hallinnon lisäksi tie-, vesi-, ilma-, rautatie- ja tietoliikenne. Liikenteen menot kasvavat 9 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Tieliikenteen turvallisuudessa keskitytään toimenpiteisiin, joilla voidaan alentaa edelleen liikenneonnettomuuksien määrää. Tarkoitus on mm. uusien kuljettajaopetusta, täsmentää ajoneuvojen teknisiä määräyksiä ja lisätä alueellista liikenneturvallisuustyötä sekä eri viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä.

Tieliikenneolojen säilyttämiseksi yleisesti tyydyttävänä ja päätieverkon palvelutason parantamiseksi tarkistetaan tienpidon toimintalinjoja siten, että aikaisempaa enemmän kiinnitetään huomiota pääteiden liikennöitävyyden ja päällystettyjen teiden rakenteellisen kunnon parantamiseen. Tästä syystä tieinvestointeihin osoitetaan määrärahoja noin 234 milj. mk ja kunnossapitointiin noin 80 milj. mk vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa myönnettyä enemmän. Rakennusmäärärahojen lisäys kohdistetaan päätieverkon kapasiteetin laajennuskohteisiin, taajamajärjestelyihin sekä liikenneturvallisuushankkeisiin. Kunnossapitomäärärahojen lisäys käytetään lähes kokonaan päällysteiden uusimiseen.

Pääkaupunkiseudun liikenteen sujuvuuden parantamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä esitetään yleisten teiden kunnossapitointiin 1 516 milj. mk ja yleisten teiden tekemiseen 1 520 milj. mk. Työl-

lisyysrahoitusta esitetään tienpitoon käytettäväksi noin 100 milj. mk. Tieliikenteen menojen lisäys edelliseen vuoteen verrattuna on kaikkiaan noin 430 milj. mk eli 12 %.

Rautatieliikenteessä on tärkein tehtävä Valtionrautateiden liiketaloudellisen tuloksen parantaminen vuoden 1982 hintatasossa 500 milj. markalla vuoteen 1991 mennessä, mikä merkitsee tuotto-kulusuhteen paranemista vuoden 1982 toteutuneesta 74 prosentista 89 prosenttiin v. 1990. Alijäämän supistamistavoite on vuoteen 1984 mennessä toteutunut tämän tavoitteen mukaisesti.

Valtionrautateiden investointeihin siirto uudistusrahastoon huomioonottaen esitetään vuodelle 1986 690 milj. mk. Tällä investointitasolla turvataan rautatieliikenteen kehittämistavoitteiden toteutumisen ja markkinoinnin tehostuminen kireän kilpailutilanteen asettamien vaatimusten mukaisesti.

Valtionrautateiden liikekirjanpidon mukainen tilikauden alijäämä olisi v. 1986 827 milj. mk.

Valtio osallistuu Helsingin metron rahoitukseen osana pääkaupunkiseudun erityisongelmien toimenpideohjelmaa.

Lentoliikenteessä pyritään turvaamaan erityisesti lennonvarmistustoiminnan edellyttämät uusininvestoinnit. Liikenteen kasvun ja maksujen tarkistusten johdosta paranee lentoliikenteen kustannusvastaavuus edelleen.

Kaikkiaan esitetään ilmaliikenteen menoihin vuodelle 1986 277 milj. mk.

Vesiliikenteen investointien pääpaino on aloitettujen väylähankkeiden toteuttamisessa. Merenkulkuhallinnon alueorganisaation tehokkuutta ja taloudellisuutta parannetaan mm. luotsaus toimintaa rationalisoimalla. Alushankintojen rahoituksen saatavuutta ja edullisuutta parannetaan.

Tietoliikenteessä posti- ja telelaitos huolehtii osaltaan yhteiskunnan tietoliikennetarpeita vastaavien, ajanmukaisten posti- ja telepalvelujen tuottamisesta.

Postitoimen tavoitteena on parantaa postipalvelujen saatavuutta, toimintavarmuutta ja toiminnan taloudellisuutta. Voimavaroja kohdennetaan erityisesti sellaisiin kysyntää tyydyttäviin ja kannattaviin tehtäviin, jotka tukevat tulovolyymin kasvua. Tulovolyymin kasvua tuetaan myös joustavalla tariffipolitiikalla, kilpailukykyisellä palvelutasolla ja markkinoinnilla.

Teletoismissa on tärkeää hyödyntää kehittyvää tietotekniikkaa ja tyydyttää palvelujen kysyntä. Televerkon rakentamiseen ohjataan varoja uusi-

mistarpeen, liikenteen kasvun ja tekniikan kehittymisen edellyttämässä laajuudessa.

Posti- ja telelaitoksen investointeihin uudistusrahasto mukaanlukien esitetään vuodelle 1986 1 043 milj. mk. Pääosa sijoitusmenoista käytetään vanhentuneen käyttöomaisuuden korvaamiseen ja liikenteen kasvun edellyttämiin laajenuksiin. Posti- ja telelaitoksen vuoden 1986 ylijäämäksi arvioidaan 798 milj. mk.

4.1.11. Teollisuus ja muut elinkeinot

Tehtäväalueeseen kuuluvat hallintotehtävien lisäksi teollisuuden ja eräiden muiden elinkeinosten valvonta ja tarkkailu, teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta, eräät teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset, teollisuuden edistäminen, energiahuolto, muiden elinkeinosten edistäminen ja ulkomaankaupan edistäminen. Tehtäväalueen menot lisääntyvät tulo- ja menoarvioesityksen mukaan 14 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Teollisuuspolitiikan painoalueita ovat tutkimuksen ja kehitystyön edistäminen sekä muiden ns. aineettomien voimavarojen tukeminen. Nopeutunut kehitys sekä teollisuuden kansainvälistyminen vaikuttavat olennaisesti myös pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiin, minkä vuoksi valtion teollisuuspoliittisissa toimenpiteissä otetaan erityisesti huomioon näiden yritysten tarpeet.

Teollisuuden ja muiden elinkeinosten valvonta ja tarkastus laajenee nykyisten tehtävien mukaisen suoritteiden kysynnän kasvun johdosta sekä uusien tehtävien, mm. yrityskiinnitys-lainsäädännön aiheuttamasta lisäyksestä. Teknistä tarkastusta ja alan tutkimustoimintaa tehostetaan.

Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta on keskeistä kotimaisen tuotannon kilpailukykyyn kannalta. Teollisuuspoliittisia toimenpiteitä kohdistetaan teknologian sekä uusien tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen sekä huipputeknologian edistämiseen. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen ja Teknologian kehittämiskeskuksen voimavaroja lisätään yhteensä 119 milj. mk eli 16 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verraten. Tutkimus- ja kehityspalvelujen alueellisen saatavuuden ja pienten yritysten kehitysedellytysten parantamiseksi valtion teknillisen tutkimuskeskuksen kasvu suunnataan lähivuosina pääkaupunkiseudun ulkopuolelle sekä perustetaan Teknolo-

gian kehittämiskeskukseen kaksi uutta tuotekehitys- ja markkinointiyksikköä. Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävään tutkimustoimintaan suunnattavat määrärahat lisääntyvät tulo- ja menoarvioesityksen mukaan yhteensä 153 milj. mk eli 15 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Yrityksille myönnettävän valtion rahoituksen tehokkuutta on tarkoitus parantaa kiinnittämällä entistä enemmän huomiota rahoituksen vaikutuksiin. Avustusmuotoinen tuki kohdistetaan erityisesti pienen ja keskusuren teollisuuden riskipitoisiin tuotekehityshankkeisiin.

Teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset. Kehitysaluerahasto Oy:n lainojen ja osakepääomasijoitusten myöntämisvaltuudeksi ehdotetaan 700 milj. mk. Tätä varten tarpeellisen rahoituksen järjestämiseksi yhtiölle esitetään myönnettäväksi yhteensä 230 milj. mk.

Teollisuuden edistämisen tehtäväryhmään kuuluvien aluepoliittisten toimenpiteiden tehostamiseksi on tarkoitus painottaa aluepoliittista rahoitusta yritysten teknologian, markkinoinnin ja liikkeenjohdon kehittämisen suuntaan sekä parantaa yrityksiin suunnattavia koulutus- ja neuvontapalveluja. Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisten investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustusten myöntämisvaltuudeksi esitetään 600 milj. mk. Teolliselta rakenteeltaan yksipuolisten paikkakuntien kehityksen turvaamiseksi pyritään edistämään uusien korvaavien työpaikkojen muodostumista ja tukemaan erityisesti alkavien yritysten toimintaa. Lääninhallitusten toimesta hoidettavaa läänien elinkeinotoiminnan tukemiskokeilua laajennetaan Lapin läänin lisäksi Kymen, Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Oulun lääneihin. Kehitysyhtiöitä vahvistetaan. Malminetsintää tehostetaan toimialarationalisoinnilla ja lisäämällä valtion tukea.

Valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden käyttöomaisuusinvestoinnit vuosina 1986-88 ovat noin 6 mrd mk vuodessa. Painopiste tulee olemaan tuottavuuden kohottamiseen tähtäävissä ylläpito- ja tuotantokapasiteetin uudistamisinvestoinneissa. Laajennusinvestoinnit suuntautuvat pääasiassa jatkojalostukseen ja osittain erälle yhtiöille välttämättömään kansainvälistymiseen. Kotimaisten ja ulkomaisten yritysostojen osuus on noin 10-15 % investointien kokonaismäärästä.

Valtionyhtiöiden rahoitushuollon saamiseksi nykyistä pitkäjänteisemmäksi on katsottu tarpeelliseksi laatia vuosittain usean vuoden kattava kehittämisohjelma. Kehittämisohjelman keskei-

senä lähivuosien tavoitteena on nostaa valtionyhtiöiden osakepääomien korotusten osuutta niiden käyttöomaisuusinvestoinneista asteittain teollisuuden keskimääräiselle tasolle.

Kun otetaan huomioon edellä mainitut investointisuunnitelmat sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan ja muiden aineettomien investointien kasvava merkitys, on riskirahoituksen lisääminen välttämätöntä valtionyhtiöissä. Tämän vuoksi hallitus katsoo perustelluksi, että valtio lisää osallistumistaan valtionyhtiöiden maksullisiin osakepääomakorotuksiin vuosina 1986-88. Valtion saamiin osinkotulojen arvioidaan nousevan siinä määrin, että osakepääomakorotusten valtiontaloudelle aiheuttama vuosittainen rasitus ei nettomääräisesti kasvaisi. Tarkoitus on, että maksullisten osakepääomakorotusten ohella valtionyhtiöt toteuttavat vastaavana ajanjaksona maksuttomia osakeanteja siinä määrin kuin asetettujen osingonmaksutavoitteiden toteutuminen edellyttää.

Valtionyhtiöiden osakepääomien korotuksiin esitetään vuodelle 1986 yhteensä 270 milj. mk. Lisäksi esitetään eräiden muiden teollisuusyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen, osakaslainoihin sekä Valvilla Oy:n tukemiseen yhteensä 70 milj. mk. Osinkotuloja arvioidaan kertyvän 260 milj. mk.

Energiahuollon tavoitteina ovat varmuuden turvaaminen, energian säästäväinen käyttö sekä energiahuollon omavaraisuuden nostaminen. Painopistettä on siirretty yhä enemmän investointiavustuksista tutkimus- ja koetoiminta-avustuksiin. Tutkimus- ja koetoiminta mahdollistaa tavoitteiden saavuttamisen ilman julkisen rahoituksen kasvattamista.

Suurimmat energiansäästämismahdollisuudet ovat lämmityksessä ja teollisuudessa. Näiden kohteiden säästötoimenpiteitä tehostetaan. Vuoden 1985 alussa voimaan tullut investointituki vauhdittaa niin teollisuuden sisäisiä säästötoimia kuin teollisuuden ja yhdyskuntien yhteistyötä jäte- ja ilmaislämmön talteenotossa. Kotimaisten polttoaineiden käytön ja tuotannon rahoitusongelmia helpotetaan ja kehitystoimintaa vauhditetaan.

Tehtäväryhmän menoihin ehdotetaan yhteensä 153 milj. mk. Tehtäväryhmän menot kasvavat 7 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Muiden elinkeinojen edistämisen tehtäväryhmään kuuluvat kotimaankaupan ja matkailun edistäminen.

Kotimaankaupan edistämässä on tavoitteena kauppapalvelujen kohtuullisen saavutettavuuden

turvaaminen haja-asutusalueilla. Tähän pyritään jatkamalla haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain mukaisia tukitoimenpiteitä.

Ulkoankaupan edistämisesä keskeisellä sijalla on markkinointiverkoston vahvistaminen ja laajentaminen. Kilpailun kiristyessä päävientimarkkinoilla on tarpeellista edistää vientiyrittäjien riskinottoa. Etenkin pk-yritysten mahdollisuudet panostaa riittävästi markkinointiin ovat rajalliset. Vientitarjonnan monipuolistamiseksi on lisäksi tärkeää mm. uusien tuotteiden, eri alojen tietotaidon ja palvelujen viennin edistäminen sekä vientineuvoston tehostaminen uuden kasvukykyisen vientituotannon käynnistämiseksi.

Ulkoankaupan edistämiseen esitetään yhteensä 288 milj. mk. Lisäys on 37 %, mikä aiheutuu lähinnä vientitakuurahastosiirron kasvusta rahaston takuukorvausten lisääntymisen johdosta.

4.1.12. Muut menot

Muihin menoihin luetaan valtionvelasta aiheutuvat menot, valtion maksamat eläkkeet, yleisavustukset kunnille ja Ahvenanmaan maakunnalle sekä eräät sekalaiset menot. Tehtävälueen menot lisääntyvät 7 % vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Valtionvelan ja siitä aiheutuvien menojen kehitystä selostetaan luvussa 6 ja *valtion maksamien eläkkeiden* kehitystä luvussa 4.4.

4.2. Työllisyyden hoito

Työvoiman kysyntä on kasvanut nopeasti 1980-luvulla. Vuodesta 1980 vuoteen 1984 työllisten määrä on kasvanut 85 000 henkeä. Vuonna 1985 arvioidaan työllisten lisäykseksi noin 20 000 henkilöä. Vuonna 1986 työvoiman kysynnän kasvu hidastuu.

Työvoiman kysynnän nopeasta kasvusta huolimatta työttömyys ei ole vähentynyt, sillä myös työvoiman tarjonta on nopeasti lisääntynyt. Vuodesta 1980 vuoteen 1984 työvoiman tarjonta lisääntyi 130 000 henkeä. Vuonna 1985 arvioidaan työvoiman tarjonnan lisäykseksi vielä 20 000 henkeä. Vuonna 1986 tarjonnan kasvu hidastuu 13 000 henkeen.

Julkisen sektorin työvoiman kasvu on ollut yksityistä sektoria nopeampi. Vuodesta 1980 vuoteen 1984 on julkisen sektorin työvoiman määrä

kasvanut 59 000 henkeä. Vuosina 1985 ja 1986 julkisen sektorin työvoiman kasvuksi arvioidaan yhteensä 20 000 henkeä.

Vuonna 1986 työvoiman kysynnän kasvun hidastuessa työttömyys alkaa vähitellen lisääntyä. Koko vuoden työttömyysasteeksi arvioidaan 6,3 %.

Työmarkkinat ovat kysyntä- ja tarjontatekijöiden vakiintumisen lisäksi muutoinkin uudelleen tilanteen edessä. Piilotyöttömyyttä ei esiinny enää juuri lainkaan, joten työvoimareservin entiseen tapaan ei ole. Useilla paikkakunnilla on työvoimasta puutetta varsinkin erityisaloilla, mutta myös vähemmän ammattitaitoa vaativissa tehtävissä. Kehitysalueilla työttömyys pysyy vaikeana. Työvoiman tarjonnan kasvun hidastuessa tuntuvasti vuosikymmenen loppupuolella tilanne työmarkkinoilla saattaa nykyisestäään kärjistyä. Toisaalta monilla aloilla ja alueilla on kova työvoimapulaa, mutta samaan aikaan muualla työttömyys uhkaa yhä vaikeutua. Tämä näkymä on otettava huomioon kaikessa talous- ja työvoimapolitiikan suunnittelussa.

Työvoimapolitiikan keskeisenä tehtävänä on työmarkkinoiden sopeuttamisongelmien poistaminen. Työmarkkinoilla tapahtuvat rakennemuutokset asettavat työvoimahallinnolle lisääntyviä ammattitaitovaatimuksia sekä toisaalta edellyttävät yritysten sijainninhajaustoiminnan tehostamista. Tavoitteena on edelleen omaksutun talouspoliittisen linjan mukaisesti työnhakijoiden sijoittaminen avoimille työmarkkinoille. Edellä todettu uudentyypisten työmarkkinaongelmien ratkaiseminen vaatii henkilöstön koulutustason nostamista, työmarkkinatuntemuksen lisäämistä sekä työvoimapalvelujen teknistä kehittämistä. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi nostetaan henkilöstön kelpoisuusehtoja, tehostetaan koulutusta ja jatketaan työnvälityksen atk-järjestelmän kehittämistä. Atk-järjestelmän kehittämisen yhteydessä selvitetään suurten työvoimatoimimistojen hajauttamista pienempiin yksiköihin. Lisäksi kokeillaan työnvälityksen erilaisia toimintamalleja ja tilapäistyön tehostettua välitystä. Hallinnollisten aluejakojen yhtenäistämiseksi muutetaan Etelä-Suomen työvoimapiirien rajat läänirajoja vastaaviksi.

Valtion työmäärärahoilla työllistettävien henkilöiden määrä on viime vuosina jatkuvasti supistunut. Valtion perusrakennelaininvestointien vähentämisen ja lisääntyvän esivalmistuksen seurauksena tämä kehitys jatkuu v. 1986. Työvoimavahvuksien vähenemiseen vaikuttaa lisäksi se, että valtioneuvoston käytettäväksi sijoitusmenoihin työ-

lisyiden turvaamiseksi esitetään 365 milj. mk, mikä on 35 milj. mk vähemmän kuin v. 1985. Syyinä vähennykseen on valtion työllisyystyöohjelmien kalleus työllistämistoimenpiteenä. Vähenny-

nystä kompensoidaan tehostamalla muita työllisyiden hoidon erityistoimenpiteitä.

Taulukko 6. Työvoimatase

	1982	1983 1 000 henkeä	1984 ¹⁾ keskimäärin vuodessa	1985 ²⁾	1986 ²⁾
Työikäinen väestö	3 659	3 681	3 700	3 710	3 719
Työvoima	2 526	2 546	2 572	2 592	2 605
Työtön työvoima	149	156	158	159	164
Työllinen työvoima	2 377	2 390	2 413	2 433	2 441
— tästä julkinen sektori	595	607	619	629	639
			prosenttia		
Työvoimaosuus	69.0	69.2	69.5	69.9	70.0
Työttömyysaste	5.9	6.1	6.2	6.1	6.3

¹⁾ Ennakkotieto

²⁾ Ennuste

Esitykseen sisältyy varsinaisia työmäärärahoja seuraavasti:

Taulukko 7. Varsinaiset työmäärärahat

Investointikohde	1984 tilinpäätös milj. mk	1985 menoarvio milj. mk	1986 esitys milj. mk
Talonrakennustyöt	1 655	1 742	1 777
Maa- ja vesirakennustyöt	2 395	2 349	2 528
Kunnossapitotyöt ja metsien hoito	2 802	2 973	3 139
Siirrot VR:n ja PTL:n uudistusrahastoihin	407	424	463
Yhteensä	7 259	7 488	7 907
Työllistettävien määrä (henk.)	28 500	27 000	26 900

Työllisyyteen merkittävästi vaikuttavia investointeja varten myönnettäviä valtionlainoja ja -avustuksia sisältyy esitykseen seuraavasti:

Taulukko 8. Investointeja varten myönnettävät valtionlainat ja —avustukset

Investointikohde	1984 tilinpäätös milj. mk	1985 menoarvio milj. mk	1986 esitys milj. mk
Asuntolainat ja energiataloudelliset korjausavustukset	2 295	2 713	2 849
Sairaalat ja terveyskeskukset	312	304	242
Peruskoulut	101	101	88
Muut oppilaitokset	109	106	174
Muut talonrakennustyöt	189	242	291
Maan- ja metsänparannustyöt	342	362	352
Muut maa- ja vesirakennukset	189	194	198
Muut sekalaiset investoinnit	31	21	18
Yhteensä	3 568	4 043	4 212

Korkotukiluottojen myöntämisvaltuudeksi esitetään 1 220 milj. mk, mikä osaltaan tukee työllisyyttä.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionapuhenkilöstön lisäys on esityksen mukaan noin 4 800 henkilöä ja valtion henkilöstön lisäys 255 henkilöä.

Tuotannollisia investointeja tuetaan mm. eri rahastojen kautta ja tuotantotoiminnan alueelliseen tukemiseen tarkoitetuilla avustuksilla. Esitykseen sisältyy 230 milj. markan myöntäminen Kehitysaluerahasto Oy:lle 700 milj. markan suuruisen sijoitussuunnitelman toteuttamiseksi. Aluepoliittisen lainsäädännön mukaisten investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustusten myöntämisvaltuus on esityksessä 600 milj. mk. Maatilatalouden kehittämisrahastoon esitetään siirrettäväksi 430 milj. mk.

Valtionyhtiöiden ja eräiden muiden teollisuusyhtiöiden osakepääomien korotuksia ja lainoja varten esitetään yhteensä 305 milj. mk.

Työvoimatoimistojen asiakkaina on jatkuvasti huomattavasti vaikeasti sijoitettavia työnhakijoita kuten työrajoitteisia tai pitkäaikaisesti työttömiä henkilöitä. Myös nuorilla on usein vaikeuksia työpaikan saannissa. Kyseisten ryhmien pääsy työmarkkinoille on vaikeutunut lisääntyvien ammattitaitovaatimusten seurauksena. Erityistoimenpiteiden avulla parannetaan kyseisten ryhmien työmarkkinakelpoisuutta ja helpotetaan heidän työhön pääsyään. Työllisyyden hoidon painopisteen siirtyessä normaaliin työnvälitykseen käytetään työllisyyden hoidon erityistoimenpiteitä pääasiassa yli kuusi viikkoa työttömänä olleiden henkilöiden työllistämiseen. Tämän tulo- ja menoarvioesityksen erityistoimenpidemäärärahoilla voidaan v. 1986 saavuttaa keskimäärin noin 87 250 työllistettävän henkilön taso eli yli 7 000 henkilöä enemmän kuin vuoden 1985 määrärahoilla. Verrattuna kuluvan vuoden toteutuma-arvioon lisäys olisi suurempi, noin 9 500 henkilöä.

Taulukko 9. Työllisyyden hoidon erityistoimenpiteet

	1985 toteutuma—arvio	Henkilöä ¹⁾	1986 esitys
Valtion työtehtävät	7 450		7 450
— tästä pitkäaikaistyöttömiä	2 000		2 000
— tästä työrajoitteisia	800		1 500
Kunnallinen työllistämistuki	17 800		20 000
— tästä pitkäaikaistyöttömiä	2 000		2 000
— tästä työrajoitteisia	1 000		2 000
Työrajoitteisten työllistämistuki	400		1 800
Pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki	950		2 000
Perehdyttämistuki ja harjoitteluraha	3 500		3 500
Metsänhoidolliset työt	950		1 250
Yrittäjäksi ryhtyvän työttömän tukemiskokeilu	500		1 350
Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin	1 750		1 900
Oppisopimuskoulutus ja koulutussopimus	10 500		12 500
Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen ...	12 500		11 000
Työllisyyskoulutus	16 500		16 500
Peruskoulun lisäkoulutus (10. luokka)	5 000		8 000
Yhteensä	77 800		87 250

¹⁾ Keskimäärin vuodessa

Valtionhallinnossa varataan edelleen mahdollisuus 3 000 opiskelijan kesätyöpaikkaan.

Valtion työtehtävien ja kunnallisen työllistämistuen työllisyysvaikutus kohoaa jonkin verran. Toimenpiteitä painotetaan vaikeasti sijoitettavien ja pitkäaikaistyöttömien suuntaan. Kunnallisen työllistämistuen avulla ja valtion työtehtävissä työllistetään vähintään 4 000 pitkäaikaisesti työttöntä henkilöä. Kokoaikaisesti ja osa-aikaisesti työllistettävien osuudet säilytetään ennallaan.

Pitkäaikaistyöttömien työllistämiskokeilua jatketaan nykyisillä kokeilualueilla.

Valtionhallinnossa vakinaistetaan 200 tilapäisin työllistämistoimenpitein hoidettua tehtävää, joista 60 Lapin läänisiin.

Nuorten koulutukseen sijoittamista, työharjoittelua ja työhön ohjaamista tehostetaan. Voimassaoleva nuorten yhteiskuntatakuu määritellään uudelleen käsittämään ensisijaisesti nuorille tarjottavat koulutusmahdollisuudet ja niitä täydentävät työvoimapaikat. Nuorten koulutukseen ja työelämään siirtymistä helpotetaan. Nuorten 16-17-vuotiaiden työllisyys hoidetaan ensisijaisesti koulutuspoliittisilla toimenpiteillä. Peruskoulusta pääsevien jatko-opinnot pyritään järjestämään siten, että ne, jotka eivät siirry lukioon, aloittavat ammatilliset opinnot viimeistään seuraavan vuoden syyslukukauden alusta. Kaikille niille nuorille, jotka eivät sijoitu omatoi-

misesti ammatillisiin oppilaitoksiin, oppisopimuskoulutukseen tai lukioon, kotikunta tarjoaa jatkokoulutuspaikan oppisopimuksessa tai peruskoulun lisäluokalla.

Nuoria 18-24-vuotiaita varten tehostetaan oppisopimus- ja koulutussopimusjärjestelmää. Ammattioppilaitoksille annetaan opintonsa päättävien seurantavelvollisuus ja niiden osuutta työhönsijoittamisessa lisätään. Oppisopimuskoulutusta ja koulutussopimukseen perustuvaa työpaikkakoulutusta lisätään. Vuonna 1986 arvioidaan oppisopimuskoulutuksessa ja koulutussopimukseen perustuvassa koulutuksessa olevan yhteensä 12 500 henkilöä.

Ammatillisten oppilaitosten oppilasmäärää on tarkoitus lisätä. Vakinaisessa koulutuksessa arvioidaan syksyllä 1986 olevan keskimäärin 136 400 opiskelijaa. Lisäys vuoteen 1985 on noin 4 300 opiskelijaa. Väliaikaisen ammatillisen koulutuksen laajuus v. 1986 on 11 000 oppilaspaikkaa.

Työllisyyskoulutuksen määrälliseksi tavoitteeksi v. 1986 on asetettu edelleen 33 000 koulutettavaa, mikä merkitsee keskimäärin 16 500 koulutettavaa kuukaudessa. Tarkoituksena on lisätä ns. erilliskurssien osuutta, jotka ovat työllisyysvaikutukseltaan osoittautuneet ns. runkopaikkoja tehokkaammiksi. Korkeakoulujen järjestämän työllisyyskoulutuksen laajuudeksi esitetään 10 500 oppilaskuukautta. Kiinteämuotoisen ammatillisen koulutuksen ja muiden nuorille tarkoitettu-

jen koulutus- ja työllisyydenhoitotoimenpiteiden lisäämisen seurauksena työllisyyskoulutuksena annettavaa alle 20-vuotiaiden peruskoulutusta voidaan vähentää.

Peruskoulun vapaacheitoille 10. luokalle on tarkoitus v. 1986 ottaa noin 8 000 oppilasta.

Nuorten ohella työrajoitteiset ja pitkäaikaisytyöttömät säilyvät työllisyydenhoitotoimenpiteiden painopisteryhmänä. Työrajoitteisten työllistämistasoa valtionhallinnossa, kunnallishallinnossa sekä yhteisöjen palveluksessa korotetaan tuntuvasti v. 1986.

Työvoimapolitiikan keskeisenä tavoitteena on vaikeiden työttömyysalueiden työllisyystilanteen parantaminen. Pyrkimyksenä on toteuttaa näillä alueilla riittävästi valtion hankkeita tai tukea näillä alueilla toteutettavia valtionapuhankkeita. Näitä toimenpiteitä täydennetään palkkaperusteisilla työllisyystoimenpiteillä, koulutus- ja perehdyttämistoimenpiteillä sekä yritystoimintaa edistämällä. Tavoitteen toteutumista edesauttavat Lapin työllisyyden turvaamiseksi tehdyn valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiset toimenpiteet, Kostamus-urakan jälkihoitotoimenpiteet, muut eri alueprojektien toimenpiteet, maa-seudun työpaikkatukikokeilu, valtionapu erityisaluekuntien elinkeinotoiminnan edistämiseen, läänien kehittämismäärärahan avulla toteutettavat elinkeinotoiminnan tukemiskokeilun hankkeet, työvoimahallinnossa toteutettavat työllisyys- ja elinkeinopoliittiset hankkeet sekä kauppa- ja teollisuusministeriön alueelliset kehittämishankkeet. Lisäksi hallitus laatii erityisohjelmat vaikeimmilla työttömyysalueilla luotavista uusista työpaikoista sekä pitkäaikaistyöttömien, työrajoitteisten ja nuorten työttömyyden alentamisesta. Pyrkimyksenä on, että näiden erityisohjelmien toimenpiteillä saadaan katkaistua pitkäaikaistyöttömyys ja rajoitettua nuorten ja työrajoitteisten työttömyyden kesto enintään 3 kuukautta.

Eritystä huomiota kiinnitetään kotimaisen energian käytön lisäämiseen ja sen avulla saataisiin positiivisiin työllisyysvaikutuksiin vaikeilla työllisyysalueilla. Kotimaisen energian käyttöä lisääviin hankkeisiin vaikeimmilla työttömyysalueilla voidaan myöntää työllisyysperusteista valtionapua.

Pohjoismaiden ministerineuvoston piirissä on laadittu erityinen toimintasuunnitelma, joka tähtää parempaan taloudelliseen kehitykseen ja täystyöllisyyteen ja sisältää mm. liikenteen alalla uusia pohjoismaisia yhteistyöprojekteja.

4.3. Organisaatiomuutokset

Valtionhallinnon kehittämisen eräänä keskeisenä yleisperiaatteena on tehtävien ja toimivallan siirtäminen ylempiltä viranomaisilta alemmille viranomaisille. Erityisesti pyritään siirtämään hallinnollisia tehtäviä keskusvirastoilta lääninhallituksille ja piirihallintoviranomaisille sekä kunnille. Tarkoituksena on tehostaa hallinnon hajauttamistoimenpiteitä vuodesta 1986 alkaen hallinnon hajauttamiskomitean työn valmistuttua. Pääkaupunkiseudun erityisongelmia koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan ministeriöiden ja keskusvirastojen henkilöstömäärä pääkaupunkiseudulla vakautetaan nykyiselle tasolle. Valtiovarainministeriö valmistelee virastojen ja laitosten sijoittumista koskevan yleissuunnitelman.

Valtioneuvoston kanslian organisaation uudistamista on tarkoitus jatkaa siirtämällä pois kansliasta sellaisia tehtäviä, jotka eivät välittömästi liity pääministerin avustamiseen ja valtioneuvoston toimintaan. Valtioneuvoston kansliasta esitetään siirrettäviksi 1.9.1986 lukien tasa-arvoasiat ja 1.3.1986 lukien yhteiskunnassa noudatettavia osallistumisjärjestelmiä koskevan kehityksen seuranta sosiaali- ja terveysministeriöön, saamelaisasiat 1.1.1986 lukien sisäasiainministeriöön, valtion virka-ansiomerkkien myöntämistä koskevat asiat 1.1.1986 lukien valtiovarainministeriöön sekä valtioneuvoston puhelinvaihteen henkilöstö 1.3.1986 lukien valtiovarainministeriön alaiseen rakennushallintoon.

Kehitysyhteistyöasioiden hallintoa tehostetaan. Tämän vuoksi esitetään jatkettavaksi vuoden 1985 lisämenoarvion perusteella käynnistettyä uudistusta. Tarkoituksena on täsmentää vastuusuhteita, täydentää kenttähenkilöstöä ja asiantuntijakuntaa sekä muutoinkin tehostaa kehitysyhteistyötoiminnan suunnittelua, toteutusta ja seuranta. Uudistus ei muuta kehitysyhteistyöosaston asemaa ulkoasiainministeriössä. Uudistuksen toteuttaminen edellyttää henkilöstön lisäystä.

Oikeusministeriön organisaatiota esitetään osittain uudistettavaksi. Oikeushallintotehtävien hoidon tehostamiseksi ja ministeriön organisaation selkeyttämiseksi esitetään nykyisestä oikeushallinto-osastosta muodostettavaksi 1.10.1986 kaksi osastoa: oikeushallinto-osasto ja yleinen osasto. Uudistus on toteutettavissa ilman henkilöstölisäyksiä.

Lääninhallituksille kuuluvien *oikeushallintotehtävien* hoidon kehittämistä esitetään jatkettavaksi perustamalla 1.3.1986 Vaasan lääninhalli-

tukseen erillinen, nykyisen osastojaon ulkopuolinen toimisto oikeushallintoasioita varten. Niissä lääninhallituksissa, joissa oikeushallintotehtävien uudelleen järjestäminen on toteuttamatta, se esitetään tarvittaessa tehtäväksi vuosien 1987-88 tulo- ja menoarvioesityksissä.

Lääninhallitusten sisäisen johtamisen edellytysten parantamiseksi esitetään *lääninhallitusten toimintamenojen* keskittämistä sisäasiainministeriön pääluokkaan yhteen lukuun. Kuitenkin eräät kehittämis- ja asiantuntijatehtäviin liittyvät menot on merkitty asianomaisen ministeriön hallinnonalan pääluokkaan toiminnallisen joustavuuden säilyttämiseksi.

Väestökirjahallinnon paikallisviranomaisten yhtenäistämisen loppuunsaattamiseksi esitetään perustettavaksi 1.10.1986 lukien Helsingin, Turun ja Tampereen kihlakuntien rekisteritoimistot.

Valtiovarainministeriön johtamisedellytysten parantamiseksi ja tehtäväjaon kehittämiseksi ministeriön eri yksikköjen kesken esitetään 1.3.1986 lukien toteutettavaksi eräitä uudelleenjärjestelyjä. Virkakäytelyä esitetään perustettavaksi sopimuspalkkainen alivaltiosihteerin virka, jonka vastuualueeseen kuuluisivat ministeriön palkkaosaston ja järjestelyosaston tehtävät sekä ministeriön sisäinen hallinto kokonaisuudessaan. Alivaltiosihteerin viran perustamisella on osaltaan tarkoitus edesauttaa valtiosihteerin käytännön johtamistehtävien painottamista keskeiseen talous- ja finanssipoliittiseen valmisteluun ohjaukseen. Verolainsäädännön valmistelutyön sekä sen edellyttämän tutkimus- ja selvitystoiminnan kehittämiseksi vero-osastoon esitetään perustettavaksi lainvalmisteluyksikkö ja lainsäädäntöjohtajan virka apulaisosastopäällikkönä. Tulo- ja menoarvio-osaston rahoitustoimistolle nykyisin kuuluvat valtion kotimaista lainanottoa, Suomen Pankkia, Postipankkia sekä valtion investointirahastoa koskevat tehtävät esitetään siirrettäväksi yleiseen osastoon. Yleiseen osastoon perustettaisiin rahalaitostoimisto, jolle kuuluisivat edellä mainittujen tulo- ja menoarvio-osastosta siirtyvien tehtävien lisäksi rahalaitoksia koskevat yleisen osaston tehtävät. Rahalaitostoimiston perustamisen johdosta osaston tullitoimiston tehtävät on tarkoitus yhdistää yleiseen toimistoon.

Nyt aloitettavaksi esitetty valtiovarainministeriön organisaation uudistamistyö on tarkoitus saattaa päätökseen vuoden 1987 aikana. Lisäselvitysten valmistuttua valmistellaan ehdotukset järjestelyosaston ja palkkaosaston muodostaman resurssihallinnon kehittämisestä. Järjestelyosaston

alaisuuteen on tarkoitus koota mahdollisimman suuri osa käytännön resurssihallinnon tehtäviä suorittavista yksiköistä.

Rakennushallinnon v. 1984 aloitettu piirihallinnon organisaatiouudistus on tarkoitus saattaa päätökseen v. 1986. Uudenmaan läänin alueelle esitetään muodostettavaksi 1.9.1986 lukien kaksi piirirakennustoimistoa. Samalla lakkautettaisiin Otaniemen hoitokunta.

Valtion liiketoiminnan kehittämiseksi on tarkoituksena kokeiluunoteisesti uudistaa v. 1986 valtion tietokonekeskuksen ja valtion painatuskeskuksen budjetointia voimassa olevien säännösten puitteissa, käyttäen hyväksi soveltuvin osin valtion liikelaitoskomitean (1985:2) ehdottaman budjettisidonnaisen liikelaitosmallin periaatteita. Budjetoinnin uudistamisen lisäksi kehitetään niin ikään valtion tietokonekeskuksen ja valtion painatuskeskuksen ulkoista ohjausta sekä taloutta ja henkilöstöhallintoa koskevia menettelyjä. Vuosina 1986-87 on tarkoitus laajentaa budjettisidonnaisia valtion liikelaitoksia koskevia kehittämistoimia sekä jatkaa valtion liikelaitoskomitean ehdottaman tulo- ja menoarviosta irroitettujen liikelaitosmallin suunnittelua ja tätä koskevan lainsäädännön valmistelua.

Opetustoimen edelleen kokoamiseksi esitetään 1.8.1986 siirrettäväksi *vammaisten lasten erityiskoulut ja valtion kehitysvammalaitokset* sosiaali- ja terveystieteiden hallinnonalalta opetusministeriön hallinnonalalle.

Metsähallinnon organisaatiota on tarkoitus muuttaa siten, että valtion metsien liiketoiminnan sekä yleis- ja yksityismetsätalouden tehtävien hoito eriytetään nykyistä selkeämmiksi kokonaisuusiksi. Hallitus antaa vuoden 1985 aikana eduskunnalle esityksen laiksi metsähallinnosta.

Metsäntutkimuslaitoksen organisaatiota kehitetään perustamalla hallinto-osasto ja hallintojohtajan virka. Lisäksi perustetaan tutkimusjohtajan virka laitoksen tutkimustoiminnan johtamisen ja koordinoimisen parantamiseksi. Organisaation kehittämistä jatketaan edelleen.

Ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröinti- ja tietojenkäsittelymenettely on tarkoitus uudistaa vuosina 1985-89. Uudistuksen tavoitteena on vähentää rekisteröinnin nykyistä viivettä sekä yksinkertaistaa rekisteröintimenettelyä.

Liikenneministeriön *henkilöliikennesuunnittelijat* esitetään siirrettäväksi lääninhallitusten virkoihin. Samalla on tarkoituksena laajentaa henkilöliikennesuunnittelijoiden tehtäväkuvaa koskemaan nykyistä kiinteämmin läänin liikennehallinnollista suunnittelua.

Kauppa- ja teollisuusministeriön teollisuusosaston työnjaon järjeistämiseksi ja johtamisen kehittämiseksi esitetään osastolle perustettavaksi yritysrahoitustoimisto, jonka tehtäviin kuuluisivat alueelliset tukiasiat, kuljetustukiasiat ja rahoitukseen liittyvät seuranta- ja valvontatehtävät. Tilapäinen kuljetustukitoimisto esitetään lakkautettavaksi. Hinta-, kilpailu- ja kuluttaja-asioiden hoidon tehostamiseksi ministeriön yleisen osaston organisaatiota esitetään uudistettavaksi siten, että perustetaan uusi elinkeinotoimisto. Nykyinen elinkeinotoimisto muutettaisiin samalla elintarvikeseaiintaimistoksi.

Karjaalle esitetään perustettavaksi paikallistaimisto Uudenmaan läänin *teollisuuspiirin* toimintaedellytysten kehittämiseksi.

Teknologian kehittämiskeskuksen tuotekehitys- ja markkinointiyksiköiden toimintaa esitetään laajennettavaksi perustamalla uudet yksiköt Jyväskylään ja Tampereelle.

Tietotekniikkakeskusten valtionapuasioiden hoito esitetään siirrettäväksi työvoimaministeriöistä kauppa- ja teollisuusministeriön alaisuuteen.

Naisten ja miesten välistä tasa-arvoa koskeva lainsäädäntö tulee hallituksen sitä koskevan esityksen mukaan voimaan 1.9.1986. Tasa-arvoasiat esitetään siirrettäviksi valtioneuvoston kansliasta sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle. Lain noudattamisen valvontaa varten esitetään sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen perustettavaksi tasa-arvovaltuutetun toimisto ja tasa-arvalautakunta.

Työasioiden liittymistä eri ministeriöiden nykyisiin tehtäviin sekä *työasioiden hallinnossa* ilmenevien epäkohtien selvittämistä varten toimii työasioiden hallintokomitea. Sen määräaika päättyy 1.4.1986. Sen ehdotusten valmistuttua arvioidaan muun muassa eri hallinnonalojen välistä työnjakoa työasioissa, työvoimaministeriön sisäistä organisaatiota sekä työvoima-asioiden piirihallinnon asemaa ja tehtäviä.

Ympäristöhallinnon kehittämiseksi esitetään vesihallitus siirrettäväksi yleishallinnollisesti ympäristöministeriön alaisuuteen 1.10.1986 lukien muodostamalla siitä vesi- ja ympäristöhallitus. Vesien suojelelun lisäksi ympäristöministeriön hallinnonalalle siirretään vesien virkistyskäytön edistäminen ja tutkimustoiminta kokonaisuudessaan. Tulvasuojelelun, maankuivatustoiminnan, veden-

hankinnan ja viemäroinnin sekä käyttö- ja kunnossapitotehtävien osalta hoitaisi ministeriölle kuuluvat tehtävät edelleen maa- ja metsätalousministeriö. Vesivoiman käytön edistämistehtävä esitetään poistettavaksi vesihallintolaista. Uusina tehtävinä vesi- ja ympäristöhallitukselle annettaisiin ilmansuojeleluun, jätehuoltoon ja ympäristötutkimukseen liittyviä asiantuntijatehtäviä. Vesi- ja ympäristöhallituksen tehtäviä ja toimivaltaa siirrettäisiin samalla laajalti aluehallintoon. Tässä yhteydessä selvitetään lääninhallitusten sekä muodostettavien vesi- ja ympäristöpiirien välinen tehtävien ja toimivallan jako sekä muut henkilöstö- ja organisaatiojärjestelyt. Erikseen myös selvitetään yleisen edun valvonnan järjestäminen vesi- ja ympäristöhallinnon alalla.

Kuntiin perustetaan ympäristönsuojelelulautakunnat 1.7.1986 lukien.

4.4. *Valtion henkilöstö ja henkilöstömenot sekä valtionapuhenkilöstö ja valtionavut palkkauksiin*

4.4.1. *Valtion henkilöstö ja virkojen, toimien ja tehtävien muutokset menoarvioesityksen mukaan*

Vuonna 1984 valtion palveluksessa oli kaikkiaan noin 213 000 palkansaajaa, joista oli virkasuhteisia 130 600 ja työsuhteessa valtioon 82 500. Taulukossa 9 on *valtion henkilöstön* lukumäärä esitetty palvelussuhteen laadun mukaan eriteltynä. Taulukkoon sisältyy myös samalla erittelyllä tiedot menoarvioesityksen mukaisista *virkojen, toimien ja tehtävien* määrän muutoksista.

Vuosina 1979-84 valtion palveluksessa olleen henkilöstön määrän kasvu on ollut keskimäärin 1,7 % vuosittain. Virkasuhteisen henkilöstön määrä on lisääntynyt keskimäärin 1,4 ja työsopimus-suhteisen henkilöstön 2,1 prosentilla vuosittain. Virkojen ja toimien määrän nettomuutos v. 1986 on esityksen mukaan 255 henkilöä. Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa nettolisäys oli 219 henkilöä. Valtion keskushallinnon henkilöstön määrä pääkaupunkiseudulla pysyy esityksen mukaan suunnilleen ennallaan.

Taulukko 10. Valtion henkilöstön määrä vuonna 1984, virkojen ja toimien määrä vuonna 1985 sekä muutokset tulo- ja menoarvioesityksen mukaan

Palvelussuhteen laatu	Henkilöstön lukumäärä 1984 ¹⁾	Virkojen ja toimien määrä 1985	Lisäykset yht. ¹⁾ 1986	Vähennykset yht. ¹⁾ 1986	Netto—muutos 1986
Virkasuhteiset	130 572	118 965	3 083	3 062	21
joista					
— perus- ja sopimuspalkkaiset	63 654	65 870	549	512	37
— ylimääräiset	50 403	53 095	1 606	1 600	6
— tilapäiset	4 380		928	245	683
— muut ²⁾	12 135		—	705	— 705
Työsopimussuhteiset	82 546		1 076	842	234
joista					
— kuukausipalkkaiset ³⁾	61 481	
— tuntipalkkaiset	21 065	
Yhteensä	213 118	118 965	4 159	3 904	255³⁾

¹⁾ Tiedot perustuvat henkilötiedusteluihin

²⁾ Värätyt, rajavartijat, postin satunnaiset ja tilapäiset virkamiehet, postin erillisryhmät, päätoimiset tuntiopettajat

³⁾ Kuukausipalkkaisiin työsopimussuhteisiin sisältyy noin 9 000 osa-aikatyöntekijää

⁴⁾ Lisäykset ja vähennykset aiheutuvat virkarakennemuutoksista, tilapäisten tointen ylimääräistämisestä sekä toimien siirtämisestä momenteilta toisille

⁵⁾ Lukuun sisältyy 440 posti- ja telelaitoksen pysyvän viransijaisen vakinaistaminen

4.4.2. Henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentaminen

Tulo- ja menoarvioesitys on valmisteltu pyrkien pidättyvyyteen henkilöstömäärän lisäyksissä. Ministeriöiden edellytetään järjestävän v. 1986 hallinnonalojensa toiminnat siten, että ne voidaan pääsääntöisesti hoitaa ilman henkilöstöllisiä tarpeita valtion virkojen ja toimien järjestelyvaltuuslain ja -asetuksen mukaisin toimenpitein. Lisäksi voidaan käyttää alamomentin 28.80.02.5 määrärahaa virkajärjestelymenettelyn nopeuttamiseksi.

Valtioneuvoston tarkoituksena on antaa valtion henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamisesta annetun asetuksen (758/83) 8§:n mukainen päätös. Sen tavoitteena tulee olemaan vuoden 1987 loppuun mennessä yhteensä noin 2 500 - 3 000 viran, toimen ja tehtävän lakkauttaminen lähinnä uudelleen kohdentamista varten.

4.4.3. Henkilöstömenot sekä palvelussuhteen ehdot ja eläkkeet

Keväällä 1984 sovittiin tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisesti helmikuun 1986 lopussa päättyvää sopimuskautta koskevista valtion virkamiesten ja työsopimussuhteisen henkilöstön pal-

velussuhteen ehtojen tarkistuksista. Virkamiesten palkkausten tarkistukset ajoitettiin toteutettaviksi v. 1984 maaliskuun ja joulukuun alusta lukien, v. 1985 maaliskuun alusta lukien sekä v. 1986 tammikuun alusta lukien.

Valtion virkasuhteisen henkilöstön peruspalkkoja korotettiin kuluvaan vuoden maaliskuun alusta lukien keskimäärin 3,5 prosentilla. Ratkaisulla kasvatettiin palkkausluokkien eroja A-asteikon alapäässä ja toisaalta supistettiin palkkausluokkien A 21 ja A 22 eli entisen V- ja B-asteikon väliä.

Sopimukseen sisältyi myös virkojen palkkausluokkatarkistuksia. Tarkistukset suuntautuivat mm. yliopistojen ja korkeakoulujen opetusvirkoihin, ammattimies- ja työnjohtajatason virkoihin sekä konekirjoittajille. Valtion matkustussääntöön liittyviä korvauserusteita tarkistettiin keskimäärin kuudella prosentilla eli kustannuseriin liittyvää hintatason nousua vastaavasti.

Vuoden 1986 alkuun on siirretty loppuosaa sopimuskautta palvelussuhteen ehtojen tarkistuksiin varatusta korotusvarasta. Edelleen tullaan samasta ajankohdasta lukien toteuttamaan kokonaisratkaisuun sisältynyt työaikalaisten virkamiesten vuotuisen työajan lyhentäminen 16 tunnilla.

Valtion omien työehtosopimusten tarkistukset ovat noudattaneet valtion virkaehtosopimusratkaisujen linjoja. Niillä valtion työaloilla, joilla perinteellisesti on noudatettu asianomaisen alan

yleiseksi katsottavaa työehtosopimusta kuten esimerkiksi metalli-, huoneenrakennus-, metsä-, merenkulku- ja graafisella alalla, työehtosopimukset on uudistettu sekä palkka- ja työehdot tarkistettu kyseisillä työaloilla noudatetun sopimuskäytännön mukaisesti.

Tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisen indeksitarkistuksen toinen vaihe tullaan toteamaan tulopoliittisen selvitystoimikunnan toimesta vuoden 1986 alussa. Mahdolliset siitä johtuvat tarkistukset on sovittu toteutettaviksi indeksin toteamista seuraavan yleiskorotuksen yhteydessä.

Valtion eläkkeisiin liittyvät menot ovat kasvaneet viime vuosina 12 ½ prosenttia vuosivauhtia. Perhe-eläkejärjestelmiä selvitetään parhailaan valtioneuvoston asettamassa komiteassa, jonka tehtävänä on laatia tarvittavat ehdotukset eläkejärjestelmien kehittämiseksi 30.4.1986 mennessä. Erikseen joudutaan selvittämään näiden muutosten vaikutukset valtion eläkelainsäädäntöön.

Joustavaa eläkeikää koskevat säännösmuutokset yksityisissä työeläkejärjestelmissä tulevat voimaan vuoden 1986 alussa. Julkisen sektorin osalta on asetettu komitea selvittämään, miten julkisiin eläkejärjestelmiin on mahdollista sisällyttää joustavan eläkkeelle siirtymisen mahdollistavat eläkemuodot. Komitean tulee laatia ehdotus tarvittavista toimenpiteistä ja säädösmuutoksista vuoden 1986 loppuun mennessä.

Työntekijäin eläkelakia muutettiin vuoden 1984 tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyen. Sen mukaan eläke lasketaan täysaikaisen työn ja osa-aikaisen työjakson osalta erikseen, jolloin karttuva eläke vastaa aikaisempaa paremmin työntekijän ansiotasoa. Muutos tuli voimaan vuoden 1985 alusta. Asiaa on selvitetty myös valtion eläkelain, VEL:n osalta ja tarkoituksena on antaa vastaava muutosesitys siten, että se tulisi voimaan vuoden 1986 taikka viimeistään vuoden 1987 alusta lukien. Muutoksen jälkeen eläke määräytyisi ns. vapaakirjakäytännön mukaisesti erikseen kustakin palveluksesta. Edelleen on tarkoitus antaa vuoden 1986 aikana esitys, jolla pyritään poistamaan ongelmat, joita on syntynyt henkilön siirtyessä julkisesta eläkejärjestelmästä toiseen.

4.4.4. Henkilöstömenoihin myönnettävät valtionavut

Vuonna 1984 päätoimista valtionapuhenkilöstöä oli kaikkiaan 248 500 henkilöä. Kunnallisen valtionapuhenkilöstön lukumäärä oli 223 500

henkilöä ja yksityisen valtionapuhenkilöstön määrä 25 000 henkilöä. Valtionapuhenkilöstön määrä kasvaa esityksen mukaan v. 1986 noin 4 800 henkilöä, mikä aiheutuu lähinnä sosiaalipalvelujen ja terveydenhoidon kehittämisestä.

Palkkauksiin myönnettujen valtionapujen määrä on viime vuosien aikana kasvanut nopeammin kuin valtion omat palkkausmenot. Tämä johtuu siitä, että valtionapuhenkilöstön määrä on kasvanut valtion henkilöstön määrää nopeammin. Vuoden 1985 tulo- ja menoarvion mukaan palkkauksiin myönnetty valtionavut olivat kaikkiaan runsas 14 mrd mk.

Vuoden 1986 helmikuun lopussa päättyvän kaksivuotisen sopimuskauden palvelussuhteen ehtojen tarkistukset on toteutettu kunnallisen valtionapuhenkilöstön osalta pääosin tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisesti. Tarkistuksiin on kuitenkin vaikuttanut myös opetusalan sekä terveydenhuolto- ja sosiaalialan kevään 1984 lakkojen lopettamisen yhteydessä tehdyt ratkaisut, joista on myös osa ajoitettu toteutettavaksi syksyllä 1986. Toimiehtosopimusjärjestelmän piirissä olevan yksityisen valtionapuhenkilöstön palvelussuhteen ehtojen tarkistukset ovat noudattaneet valtion sopimusratkaisujen linjoja.

Kunnille sekä yksityisille yhteisöille ja laitoksille henkilöstömenoihin myönnettäviä valtionapuja sekä toimiehtosopimusjärjestelmän piirissä olevien harkinnanvaraista valtionapua saavien yksityisten yhteisöjen ja laitosten valtionapuja on ehdotettu tarkistettaviksi hyväksytyjen kunnallisten virka- ja työehtosopimusten sekä toimiehtosopimusten mukaisesti. Muut harkinnanvaraiset henkilöstömenoihin myönnettävät valtionavut on ehdotettu tarkistettaviksi yleistä kustannustason nousua vastaavasti.

4.4.5. Virkamieslainsäädäntö ja virka- ja toimiehtosopimusjärjestelmä

Hallitus antoi 30 päivänä marraskuuta 1984 eduskunnalle esityksen *valtion virkamieslainsäädännön uudistamisesta*. Virkamieslainsäädännön uudistamiseen liittyen on käynnistetty virka- ja työopimussuhteen valintaa valtionhallinnossa koskeva selvitys. Sen pohjalta on tarkoitus saattaa eri palvelussuhteiden käyttö tapahtuvaksi nykyistä johdonmukaisemmin perusteina.

Valtion ja kunnan *virkaehtosopimusjärjestelmien* kehittämistä koskevat hallituksen lakiesitykset on annettu eduskunnalle. Samoin on

käynnistynyt selvitystyö toimiehtosopimuslainsäädäntöön tarvittavista muutoksista.

Valtion virastojen ja laitosten ja niiden henkilöstön välisen yhteistoiminnan ja osallistumisen kehittämistä on selvitetty ensin komiteassa ja sitten työryhmässä. Yhteistoiminta on tarkoitus saattaa lakiin perustuvaksi ja tätä koskeva lakiesitys pyritään antamaan eduskunnalle vuoden 1986 aikana.

5. Vero- ja maksupolitiikan päälinjat

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksen vero- ja maksupolitiikka noudattaa hallituksen eduskunnalle 14.5.1985 antamassaan talouspoliittisessa selonteossa hahmottelemaa linjaa. Inflaatiota kiihdyttäviä veropoliittisia toimenpiteitä on vältetty. Verotuksen yleistä tasoa pyritään lievästi alentamaan heikentyvän suhdannekehityksen edellyttämällä tavalla.

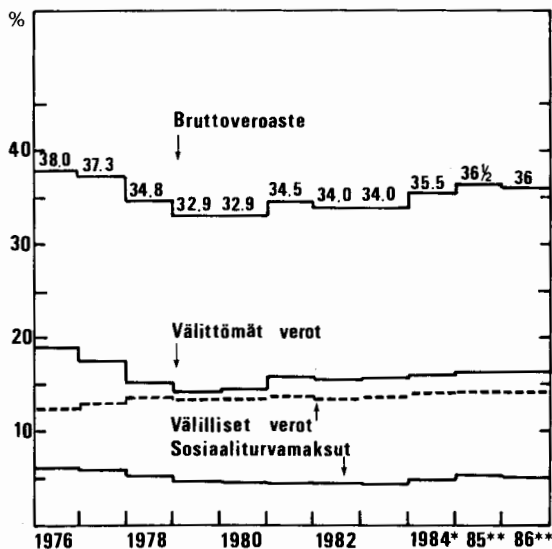
Asetetun tavoitteen mukaisesti kuluttajahinnat eivät saisi v. 1986 kohota enempää kuin neljä prosenttia tämänvuotisesta. Välttämättömät verojen, maksujen ja tariffien korotukset esitetäänkin tehtäväksi pääasiassa vain neljän prosentin suuruisina. Luonnollisten henkilöiden tuloveroasteikon markkamääriä esitetään tarkistettavaksi kah-

deksalla prosentilla sekä keskeisiä vähennyksiä kuudella prosentilla. Veropolitiikan yleislinjat tukee asetettujen inflaatiotavoitteiden saavuttamista ja luo edellytyksiä maltillisille tuloratkaisuille v. 1986.

Suhdannepoliittisista syistä verotusta kiristettiin vuosina 1984 ja 1985 muun muassa erällä väliaikaisilla veronkorotuksilla. Kuluvana vuonna on jo päätetty aientaa työnantajan lapsilisämaksusta ja sähköveron väliaikaisesta korotuksesta luopumista. Sen sijaan tehdyt päätökset eräiden sairausvakuutusetuuksien lisäämisestä edellyttävät, että vakuutetun sairausvakuutusmaksun väliaikaista korotusta esitetään jatkettavaksi vielä vuodeksi 1986. Työnantajan kansaneläkemaksua korotetaan 0,25 prosenttiyksiköllä vuoden 1986 alusta lukien. Toisaalta vakuutetun kansaneläkemaksua alennetaan 0,25 pennillä äyriltä. Ehdotettujen toimenpiteiden johdosta verotuksen yleinen taso kevenee v. 1986 kuluvaan vuoteen verrattuna.

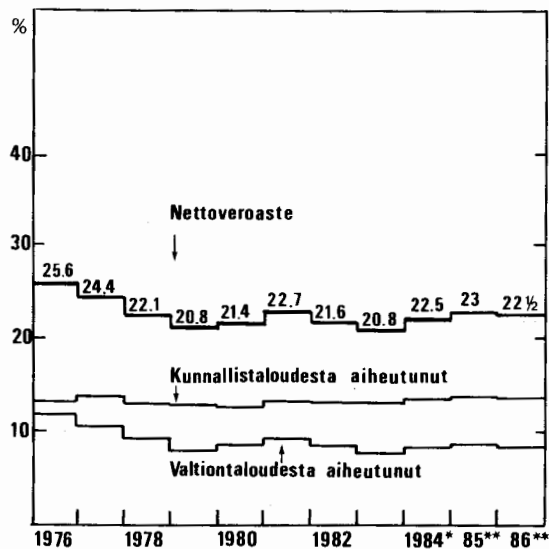
Bruttoveroasteen arvioidaan nousevan kuluvaan vuonna noin 36 ½ prosenttiin ja alenevan v. 1986 noin puoli prosenttiyksikköä. Nettoveroasteen arvioidaan nousevan noin puoli prosenttiyksikköä v. 1985 ja alenevan vähintään saman verran v. 1986.

Kuvio 7. Bruttoveroaste

Noudatettavan veropolitiikan päälinjat vastaavat edelleen aikaisemmin esitettyjä tavoitteita. Hallitus pyrki kehittämään verotusta niiden ta-

Kuvio 8. Nettoveroaste

voitteiden mukaisesti, jotka sisältyivät vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen yleisperusteluihin. Verohallinnossa käynnissä olevia verotusme-

nettelyä koskevia kehittämishankkeita jatketaan pyrkien hyödyntämään niissä myös samanaikaisesti meneillä olevan verohallinnon tietojenkäsittelyn uudistamisen mukanaan tuomia kehittämismahdollisuuksia.

Viimeaikaisessa veropoliittisessa keskustelussa ovat korostetusti olleet esillä eräät suuret verouudistukset, kuten kotitalouksien tuloverotuksen marginaaliveron alentaminen ja yritysverotuksen uudistaminen. Marginaaliveron alentaminen asteikossa ilman puuttumista vähennysjärjestelmään aiheuttaisi toteutuessaan merkittävän valtion tuloveron tuoton alenemisen. Kun uudistusten rahoittamiseen tarvittavat toimenpiteet ovat vielä avoinna, ei hallitus ehdota vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä toteutettavaksi kotitalouksien tuloverotuksen marginaaliverouudistusta. Marginaaliveroon liittyviä kysymyksiä koskevat selvitykset ovat kuitenkin käynnissä.

Yritysverotuksen uudistamisesta hallitusohjelmassa todettiin, että yritysten omarahoitusmahdollisuuksia parantamalla ja yritysverotusta kehittämällä luodaan edellytyksiä yritysten rahoitusrakenteen vahvistamiselle ja kannustetaan investointeja uusille ja myös riskialttiille aloille. Komiteatyön pohjalta on hallitus päättänyt toimenpideohjelmaan, joka toteutetaan pääosin v. 1986.

Tulo- ja menoarvioesitykseen liittyvinä hallitus esittää yhteisöjen tuloveroprosentin alentamista kymmenellä prosenttiyksiköllä, varallisuusverotuksen tuntuvaa lieventämistä, myyntivoittojen verotuksen uudistamista, toimintavaruksen tekemahdollisuuden laajentamista, vaihto-omaisuuden aliarvostusmahdollisuuden supistamista ja eräitä muita pienenhököjä tarkistuksia yritysverotukseen. Yhteisöjen tuloveron ennakonkanto esitetään toteutettavaksi v. 1986 kuitenkin 43 prosentin verokannan mukaisesti.

Vuonna 1986 toteutettaviksi ehdotettavien yritysverotuksen tarkistustoimenpiteiden arvioidaan pienentävän vuositason valtion verotuloja noin 600 milj. markalla sekä alentavan lisäksi kunnallis- ja kirkollisveron tuottoa noin 30 milj. markalla. Tarkistusten vaikutuksen valtion verotulojen kassakertymään arvioidaan olevan runsas 100 milj. mk v. 1986.

Eräitä yritysverotuksen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä jää toteutettaviksi vasta vuoden 1986 jälkeen. Konserniavustusten verotusta koskevat säännökset on tarkoitus saattaa voimaan em. komitean ehdottamalla tavalla 1.1.1987 lukien.

Edellä esitetyn yksilöidyn toimenpideohjelman lisäksi on edelleen tarpeen selvittää osakeyhtiön ja osakkaan kahdenkertaisen verotuksen lieventämistä ja muita siihen liittyviä kysymyksiä, ketjuverotuskiellon tarkistamismahdollisuuksia, arvo-paperi- ja aliarvostusmahdollisuuksien supistamista, fuusiotappioita ja -voittoja ja yritysmuodon muutosta koskevia säännöksiä sekä ennakkotietomahdollisuuksien laajentamista. Selvitykset on tarkoitus tehdä viipymättä, jotta niistä voidaan antaa tarvittavat esitykset vuosien 1986 tai 1987 aikana.

Hallituksen tarkoituksena on selvittää varallisuusverotukseen liittyvät marginaalivero-ongelmat. Hallitus seuraa varallisuus- ja myyntivoittoverotuksessa käytettävien arvojen kehitystä ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin verotaulukkojen keventämiseksi.

Luonnollisten henkilöiden tuloveroasteikkoon ehdotettava tarkistus ylittää selvästi pelkästään inflaatiosta johtuvan tarkistustarpeen. Lisäksi muun muassa eräitä lapsiperheisiin kohdistuvia vähennyksiä ja kunnallisverotuksen perusvähennystä ehdotetaan tarkistettavaksi ja asuntotulon verotusta kevennettäväksi selvästi inflaation edellyttämää enemmän. Tuloverotukseen ehdotetut tarkistukset on tarkoitus ottaa huomioon palkansaajien ennakonpidätyksissä 1.3.1986 lukien. Luonnollisten henkilöiden valtion tuloverotus kevenee esitettyjen tarkistusten johdosta noin 1 950 milj. markalla v. 1985 voimassa olevien veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna. Lisäksi ehdotetut tuloverotuksen muutokset merkitsevät kunnallis- ja kirkollisverotuksessa vuoden 1986 tasolla yhteensä noin 450 milj. markan keventymistä sekä vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksujen tuoton alenemista vajaalla 100 milj. markalla. Lisäksi vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksun alentaminen pienentää vakuutusmaksun tuottoa noin 400 milj. mk. Kokonaisuutena arvioidaan tuloverotuksen vuositason kevenevän vuoden 1985 veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna noin 2 900 milj. markalla. Tarkistusten vaikutus vuoden 1986 valtionverojen kassakertymään on noin 1 400 milj. mk.

Kuluvan vuoden lopussa päättyy eräiden määräraikaisten veronhuojennuslakien voimassaoloaika. Näitä ovat talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslait, merenkulun veronhuojennuslaki sekä metalli- ja rakennusteollisuuden edistämiseksi myönnettäviä veronhuojennuksia koskeva laki. Näiden veronhuojennusten voimassaolo on tarkoitus eräin tarkistuksin jatkaa.

Metsätaloudesta saadun tulon verotusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että eräät nykyisin metsätalouden tuottooperusteissa huomioon otet-

tavat vähennykset muutettaisiin tilakohtaisiksi. Maatalouden investointivarauslakiin ja kehitysalueiden veronhuojennuksia koskeviin lakeihin ehdotetaan vähäisiä tarkistuksia.

Perintö- ja lahjaverotuksessa sekä ns. sivuperintöjen ja -lahjojen kunnallisverotuksessa ehdotetaan tehtäväksi lievennys. Näiden arvioidaan vähentävän valtion verotuloja vuositasolla noin 40 milj. markalla sekä kuntien, seurakuntien ja Kansaneläkelaitoksen verotuloja noin 20 milj. markalla.

Liikevaihtoverotuksessa esitetään säädettäväksi teollisuuden tutkimustoiminnassa käytettäviin rakennuksiin sekä kone- ja laiteinvestointeihin kohdistuvia veronhuojennuksia. Eräitä väliaikaislainsäädännöllä toimeenpantuja liikevaihtoverotuksen verotuspohjan laajentamistoimenpiteitä ehdotetaan jatkettavaksi.

Liikevaihtoverotuksessa noudatettavia verotusmenettelyjä on tarkoitus kehittää äskettäin valmistuneen toimikunnan ehdotusten mukaisesti.

Sosiaaliturvamaksuja koskevaa lainsäädäntöä pyritään kehittämään lainsäädännön selkeyttämiseksi ja sitä koskevan valmistelun tehostamiseksi.

Alkoholijuomien vähittäishintoja on oletettu korotettavan 4 prosentilla. Markka- ja pennimää-

räisiä polttoaineiden valmisteveroja esitetään korotettavaksi 4—5 prosentilla.

Vuonna 1985 tehtyjen päätösten mukaisesti sähköveron ja työnantajan lapsilisämaksun väliaikaiset korotukset lakkaavat kuukautta varsinaisessa tulo- ja menoarviossa päätettyä aikaisemmin. Näiden lähinnä suhdannepoliittisista syistä korotettujen tuloperustekorotusten poistuminen vähentää tuloja yhteensä lähes miljardilla markalla v. 1985 arvioituihin kertymiin verrattuina.

Valtionrautateiden tariffeja esitetään korotettavaksi keskimäärin 5 prosentilla sekä posti- ja telelaitoksen postimaksuja keskimäärin 4 prosentilla. Posti- ja telelaitoksen rahoituskatetta v. 1986 supistaa noin 200 milj. markalla 1.11.1985 toteutuva kaukoliikennetariffien alentaminen 10 prosentilla.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä esitettyjen tuloperustemuutosten sekä valtion hintojen ja maksujen arvioidaan nostavan kuluttajahintaindeksiä vuoden 1986 aikana vajaan ½ %.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten tulomenttien yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä jäljempänä kohdassa 6 käsiteltyyn lainanottoon arvioidaan budjettitalouden kokonaistulot seuraavaksi:

Taulukko 11. Tulot osastoittain vuosina 1984—86, milj.mk

Osasto	v. 1984	v. 1985	v. 1986	Muutos 1986/85	
	TP milj.mk	TMA milj.mk	TMAE milj.mk	milj.mk	%
11. Verot ja veronluonteiset tulot	65 861	72 979	77 437	+ 4 459	+ 6
12. Sekalaiset tulot	5 632	5 502	6 042	+ 540	+ 10
13. Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	1 900	1 872	2 276	+ 404	+ 22
14. Valtion liikeyritykset ¹⁾	1 851	1 991	2 116	+ 125	+ 6
15. Lainat	11 367	11 519	12 910	+ 1 391	+ 12
Yhteensä	86 611	93 863	100 781	+ 6 918	+ 7

¹⁾ Osastossa 14 sarakkeen ulkopuolelle merkityt valtion liikeyritysten käyttötulot eivät sisälly lukuihin

6. Budjettitalouden tasapainotus ja valtionvelka

Budjettitalouden tulojen, ilman lainanottoa, arvioidaan nousevan v. 1986 89 461 milj. markkaan eli 5 648 milj. mk suuremmiksi kuin vuoden 1985 tuloarviossa. Tulojen kasvu ilman lainanottoa on siten arvioitu vajaan 7 prosentiksi.

Esitykseen sisältyvien menojen rahoittamiseksi arvioidaan edellä kohdassa 5 todettujen budjettitalouden tulojen lisäksi tarvittavan v. 1986 uutta pitkäaikaista lainaa 11 320 milj. mk. Lainanottovaltuuksien määrä on esityksen mukaan hieman korkeampi eli 11 800 milj. mk, koska tuloarvioesitykseen merkityn lainanoton täysimääräinen to-

teuttaminen edellyttää jonkinasteista liikkumavaraa lainanottovaltuuksien määrässä. Vuodelle 1986 ehdotettu lainanotto on 1 270 milj. mk suurempi kuin vuodelle 1985 on merkitty. Ehdotettu lainamäärä on tarkoitus ottaa suurimmaksi osaksi kotimaasta. Kotimaisia lainanotto-tyyppisiä on tarkoitus edelleen kehittää ja monipuolistaa nykyisestään.

Budjettitalouden bruttorahoitustarpeen arvioidaan v. 1986 kasvavan lievästi kuluvaan vuoteen verrattuna. Kuoletusmenojen vähentymisen johdosta nettorahoitustarve kuitenkin kasvaa jonkin verran. Bruttokansantuotteeseen suhteutettuna nettorahoitustarpeen arvioidaan pysyvän noin yh-

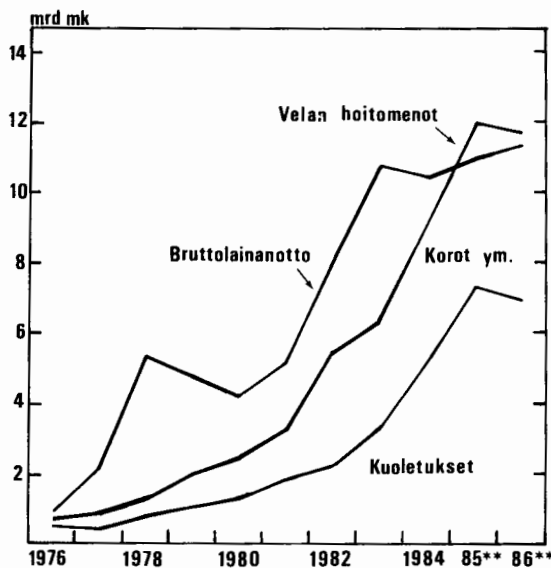
tenä prosenttina. Taulukossa 12 on tarkasteltu valtion budjettitalouden tasapainoa vuosina 1984-86.

Budjettitalouden nettolainanotto kasvaa hieman. Velkaantumisen hidastuminen on asetettujen tavoitteiden mukaista taantumavaiheen siirtyessä vuodelle 1987. Valtionvelan bruttokansantuoteosuuden arvioidaan vuoden 1986 lopussa olevan 14 %. Kuvioissa 9 ja 10 on tarkasteltu valtion bruttolainanoton ja velanhoidomenojen kehitystä vuosina 1976-86 sekä valtion velkakannan kehitystä suhteessa bruttokansantuotteeseen vastaavana aikana.

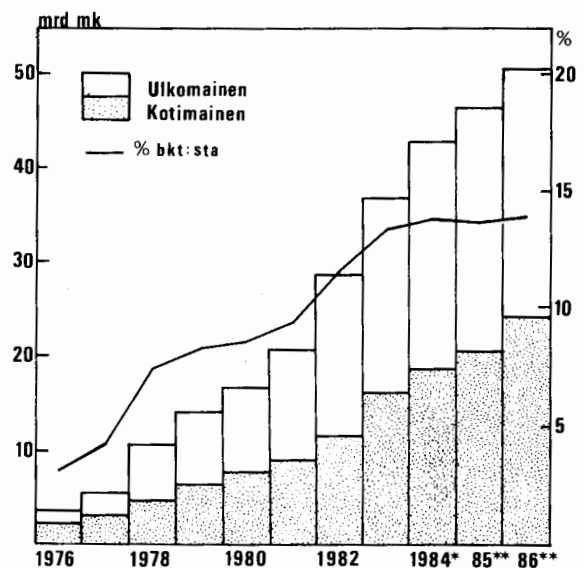
Taulukko 12. Valtion budjettitalouden tasapaino vuosina 1984—1986

	1984	1985	1986
	miljoonaa markkaa kassalaskelma		TMAE
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	74 761	82 735	87 871
Menot ilman rahoitustaloustoimia	75 630	84 270	89 791
Tuloylijäämä (+)	— 869	— 1 535	— 1 920
Finanssisijoitukset, netto	2 218	2 200	2 460
Nettorahoitustarve (-)	— 3 087	— 3 735	— 4 380
Valtionvelan kuoletukset	5 237	7 350	6 938
Bruttorahoitustarve (-)	— 8 324	— 11 085	— 11 319
Valtion lainanotto	10 517	10 950	11 320
Kassa- ym. lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja -velkojen nettomuutos	+ 2 194	— 135	+ 0

Kuvio 9. Bruttolainanotto ja valtionvelnan hoito-
menot (budjettitalous)

Kuvio 10. Valtionvelka (budjettitalouden brut-
tovelka)

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotettua menojen ja tulojen tasapainoa osoittaa seuraava asetelma:

	^{mk}
Menojen kokonaismäärä	100 780 171 900
Tulot ilman lainanottoa	89 460 512 000
Erotus.....	11 319 659 900
Ehdotettu lainanotto	11 320 000 000
Tulo- ja menoarvion ylijäämä .	340 100

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty ja viitaten tämän esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen Suomen tasavallan tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1986.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1985

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Abti Pekkala*

Suomen tasavallan tulo- ja menoarvio vuodelle 1986

TULOT

Osasto 11

mk

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	77 437 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	27 335 000 000
01. Tulo- ja varallisuusvero	26 665 000 000
02. Merimiesvero	5 000 000
03. Perintö- ja lahjaverot	405 000 000
04. Arpajaisvero	260 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	27 442 000 000
01. Liikevaihtovero	26 450 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero	840 000 000
03. Apteekkimaksut	152 000 000
06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 800 000 000
01. Tuontitulli	870 000 000
02. Tuontimaksut	20 000 000
09. Tasausvero	910 000 000
08. Valmisteverot	13 246 000 000
01. Tupakkaverot	1 870 000 000
02. Makeisverot	115 000 000
03. Olutvero	1 335 000 000
04. Alkoholijuomaverot	3 540 000 000
05. Virvoitusjuomaverot	70 000 000
06. Elintarviketuotteiden valmisteverot	115 000 000
07. Polttoaineverot	4 500 000 000
08. Ravintorasvat	177 000 000
09. Sokeriverot	120 000 000
10. Sähköverot	820 000 000
11. Lannoiteverot	254 000 000
12. Öljyväkirehuverot	15 000 000
13. Rehuseosverot	125 000 000
14. Valkuaisverot	190 000 000

10. Muut verot	6 631 000 000
01. Leimaverot	2 950 000 000
02. Elokuvaverot	1 000 000
03. Auto- ja moottoripyöräverot	3 150 000 000
04. Moottoriajoneuvoverot	530 000 000
12. Maksut sosiaaliturvaa varten	5 000 000
01. Työnantajan lapsilisämaksut	5 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	978 000 000
01. Oy Alko Ab:n ylijäämät	640 000 000
02. Lästimaksut	2 500 000
04. Eräiden maataloustuotteiden markkinoimismaksut	165 500 000
06. Eräistä maataloustuotteista kannettavat tasausmaksut	140 000 000
07. Maidon kiintiömaksut	30 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	6 041 830 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	15 000 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	15 000 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	148 715 000
30. Kaupunkien osallistuminen oikeudenhoidon ylläpitomenoihin	1 715 000
31. Yksityisoikeudellisista tiedoksiannoista kertyvät tulot	4 500 000
47. Ulosottomaksut	27 000 000
50. Vankeinhoitolaitoksen tulot	111 500 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	4 000 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	81 705 000
06. Väestökirjanpidon tulot	14 900 000
62. Tulot poliisivarikkojen maksullisesta palvelutoiminnasta	13 775 000
64. Ulosotto- ja haastemiestöimen maksutulot	34 900 000
90. Rajavartiolaitoksen tulot	16 670 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	1 460 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	159 532 000
14. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta	16 472 000
20. Tulot puolustusvoimien irtaimiston myynnistä ja vuokrauksesta	2 000 000
27. Vuokratulot	59 830 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	81 230 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	954 324 000
28. Kuntien osuudet verotuskustannuksista	278 000 000
29. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista	75 200 000

30. Evankelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista	42 500 000
49. Tullilaitoksen tulot	24 656 000
50. Rahapajan tulot	52 415 000
52. Tilastokeskuksen tulot	10 420 000
54. Pankkitarkastusviraston tulot	7 498 000
60. Rakennushallinnon tulot	103 000 000
65. Otaniemen valtionalueen tulot	13 600 000
70. Valtion koulutuskeskuksen tulot	35 000
86. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettavat sitoumukset	260 000 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	87 000 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	1 509 844 000
06. Valtion audiovisuaalisen keskuksen tulot	2 200 000
07. Suomen elokuva-arkiston tulot	1 390 000
10. Korkeakoulujen tulot	210 300 000
12. Taidekorkeakoulujen tulot	1 160 000
39. Valtion opintotukikeskuksen tulot	23 005 000
42. Eräiden valtion oppilaitosten tulot	5 310 000
43. Ylioppilastutkintolautakunnan tulot	9 680 000
55. Vammaisten lasten koulujen tulot	4 480 000
60. Valtion ammatillisten oppilaitosten tulot	235 695 000
61. Ammattikasvatushallituksen koulutilojen ja metsien tulot	75 000 000
91. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista	864 000 000
92. Suomenlinnan tulot	3 100 000
93. Valtionarkiston tulot	400 000
94. Maakunta-arkistojen tulot	224 000
95. Museoviraston tulot	3 000 000
96. Tulot elokuvien tarkastuksesta	900 000
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot	70 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	271 746 000
08. Maataloushallinnon tulot	5 098 000
10. Valtion maatalouskemian laitoksen tulot	6 773 000
12. Valtion siementarkastuslaitoksen tulot	5 900 000
14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen tulot	2 150 000
15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitoksen tulot	6 260 000
16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitoksen tulot	5 750 000
17. Valtion hevosjalostuslaitoksen tulot	971 000
30. Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta	31 000 000
32. Kasvinjalostusmaksut	5 100 000
35. Hirvieläinten metsästysmaksut	22 000 000
36. Pilkintämaksut	6 400 000
37. Maksut kalatalouden edistämiseksi	15 650 000
38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tulot	2 500 000
39. Riistanhoitomaksut	22 714 000
40. Vesihallinnon tulot	2 000 000
50. Metsähallituksen sekalaiset tulot	4 100 000
60. Maanmittaushallinnon tulot	81 900 000
70. Maatalouden tutkimuskeskuksen tulot	16 000 000
76. Metsäntutkimuslaitoksen tulot	2 040 000
80. Lihantarkastustoiminnan maksutulot	13 390 000
84. Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot	12 450 000
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	1 600 000

31. Liikenneministeriön hallinnonala	593 510 000
22. Kuntien osuus paikallisteiden kunnossapitomenoista	58 000 000
23. Kuntien osuus paikallisteiden tekemisestä	40 000 000
24. Tie- ja vesirakennuslaitoksen sekalaiset tulot	18 300 000
25. Ulkopuolisilta perittävät osuudet tietöiden kustannuksista	46 000 000
26. Tulot tie- ja vesirakennuslaitoksen maksullisesta palvelutoiminnasta ..	18 650 000
40. Autorekisterikeskuksen tulot	153 000 000
47. Lentoliikenteen ja lentoasemien kiinteistöjen tulot	250 900 000
50. Ilmatieteen laitoksen tulot	8 660 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	708 094 000
12. Merenkululaitoksen tulot	271 140 000
28. Elinkeinohallituksen tulot	200 000
32. Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisen palvelutoiminnan tulot ...	37 290 000
34. Lisenssiviraston tulot	5 120 000
39. Tulot teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta .	36 340 000
40. Geologian tutkimuskeskuksen tulot	6 073 000
42. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tulot	313 600 000
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot	38 331 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	547 000 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön tulot	3 900 000
03. Työsuojeluhallinnon tulot	600 000
24. Tapaturmavakuutus toimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutus- maksuosuus	8 915 000
40. Valtion koulukotien tulot	41 164 000
43. Valtion erityiskoulujen tulot	3 042 000
45. Valtion kehitysvammalaitosten tulot	8 237 000
53. Valtion päihdehuoltoloiden tulot	28 951 000
63. Valtion mielisairaaloitten tulot	4 771 000
65. Kansanterveyslaitoksen tulot	61 420 000
66. Lääkelaboratorion tulot	1 840 000
67. Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden ja luontaistuotteiden myyntilupa- tulot	8 660 000
68. Säteilyturvakokeskuksen tulot	22 000 000
92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto	286 000 000
98. Valtionapujen palautukset	50 000 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	17 500 000
34. Työvoimaministeriön hallinnonala	86 600 000
50. Korvaukset kesäkauden ylityöllistämisestä	100 000
70. Palkkaturvamaksujen palautukset	80 000 000
99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut tulot	6 500 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	26 460 000
23. Vesiensuojelumaksut	1 100 000
32. Asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen ja -talojen luovutuksesta val- tiolle syntyvät tulot	15 000 000
60. Siirto öljysuojarahastosta	10 000 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	360 000

39. Muut sekalaiset tulot	939 300 000
01. Sakkorahat	200 000 000
02. Valtiolle tilitettävät viivästyskorot, jäämämaksut ja veronlisäykset veronmaksun laiminlyömisestä määräaikana	255 000 000
03. Oikaisurahat	700 000
04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	260 000 000
05. Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuottavien oikeuksien myynti	30 000 000
06. Valtion maaomaisuuden luovutuksesta saadut tulot, joita voidaan käyttää maiden ostamiseen valtion metsätaloutta varten	200 000
07. Valtionapulaitosten omavastuuosuus eläkkeistä	40 000 000
08. Pysäköintivirhemaksut	900 000
09. Valtiolle maksettavat päivä- ja äitiysrahat sekä sosiaaliturvamaksut	141 500 000
10. Muut sekalaiset tulot	11 000 000

Osasto 13

13. KORKO- JA OSINKOTULOT SEKÄ OSUUS VALTION RAHALAITOSTEN VOITOSTA	2 276 000 000
01. Korkotulot	1 861 000 000
01. Korot asunto- ja perusparannuslainoista	1 005 000 000
03. Korot vientimaksulainoista	4 000 000
05. Korot muista lainoista	307 000 000
07. Korot talletuksista	480 000 000
08. Korot obligatioista	65 000 000
02. Indeksi- ja kurssihyvitykset	4 000 000
01. Indeksihyvitykset	1 000 000
02. Kurssihyvitykset	3 000 000
03. Osinkotulot	261 000 000
01. Osinkotulot valtionenemmistöisistä osakeyhtiöistä	260 000 000
02. Muut osinkotulot	1 000 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	150 000 000
01. Osuus Suomen Pankin voitosta	125 000 000
02. Osuus Postipankin voitosta	25 000 000

Osasto 14

14. VALTION LIIKEYRITYKSET	2 116 168 000
01. Valtionrautatiet	
01. Henkilöliikenteen tulot	769 600 000

02.	Tavaraliikenteen tulot	2 092 100 000	
03.	Postinkuljetustulot	21 300 000	
04.	Sekalaiset tulot	125 000 000	
05.	Korvaus alennuskuljetuksista	70 000 000	
06.	Eräät rautatieliikennekorvaukset	18 000 000	
07.	Tulot ulkopuolisille suoritetuista töistä	<u>107 700 000</u>	
	Käyttötulot yhteensä	3 203 700 000	
	Käyttömenot (31.90.01-29)	<u>4 242 584 000</u>	
	Käyttötalouden lisärahoitustarve	1 038 884 000	
04. Posti- ja telelaitos			
01.	Postitoimen liikennetulot	2 647 000 000	
02.	Valtiolta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset	138 920 000	
03.	Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset	302 000 000	
04.	Teletoinen liikennetulot	3 204 000 000	
05.	Valtiolta teletoinen palveluksista saatavat korvaukset	1 960 000	
06.	Autoliikenteen tulot	68 000 000	
07.	Sekalaiset tulot	<u>160 000 000</u>	
	Käyttötulot yhteensä	6 521 880 000	
	Käyttömenot (31.94.01-29)	<u>4 739 721 000</u>	
	Käyttötalouden rahoituskate		1 782 159 000
05. Posti- ja telelaitoksen konepajat			
02.	Turun Asennuspajan tulot	34 500 000	
03.	Keskusautokorjaamon tulot	<u>17 000 000</u>	
	Käyttötulot yhteensä	51 500 000	
	Käyttömenot (31.95.22-23)	<u>49 900 000</u>	
	Käyttötalouden rahoituskate		1 600 000
07. Valtion ravitsemiskeskus			
01.	Ravitsemiskeskuksen käyttötulot	287 000 000	
	Käyttömenot (28.94.01-29)	<u>270 153 000</u>	
	Käyttötalouden rahoituskate		16 847 000
10. Valtion painatuskeskus			
01.	Painatuskeskuksen käyttötulot	176 150 000	
	Käyttömenot (28.90.21)	<u>158 700 000</u>	
	Käyttötalouden rahoituskate		17 450 000
16. Valtion tietokonekeskus			
01.	Tietokonekeskuksen käyttötulot	340 676 000	
	Käyttömenot (28.92.21)	<u>275 976 000</u>	
	Käyttötalouden rahoituskate		64 700 000

20. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

01. Pukutehtaan tulot	47 430 000
02. Vammaskosken tehtaan tulot	57 065 000
03. Patruunatehtaan tulot	91 000 000
04. Metsätaloustoiminnan tulot	12 000 000
Käyttötulot yhteensä	207 495 000
Käyttömenot (27.90.05-24)	196 090 000

Käyttötalouden
rahoituskate 11 405 000

30. Valtion hankintakeskus

01. Hankintakeskuksen käyttötulot	55 700 000
Käyttömenot (32.90.01-29)	43 549 000

Käyttötalouden
rahoituskate 12 151 000

40. Valtion margariinitehdas

01. Valtion margariinitehtaan käyttötulot	46 528 000
Käyttömenot (30.90.05-22)	45 605 000

Käyttötalouden
rahoituskate 923 000

43. Maanmittaushallituksen karttapaino

01. Karttapainon käyttötulot	37 000 000
Käyttömenot (30.92.01-29)	30 181 000

Käyttötalouden
rahoituskate 6 819 000

45. Metsähallituksen metsät

01. Puun pystymyyntitulot	20 000 000
02. Puutavaran hankintatulot	1 070 000 000
03. Sekalaiset tulot	40 000 000
Käyttötulot yhteensä	1 130 000 000
Käyttömenot (30.95.01-29)	958 186 000

Käyttötalouden
rahoituskate 171 814 000

46. Metsäntutkimuslaitoksen metsät

01. Kokeilualueiden käyttötulot	13 200 000
Käyttömenot (30.96.01-29)	13 220 000
Käyttötalouden lisärahoitustarve	20 000

47. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta

01. Jokioisten siemenkeskuksen tulot	14 466 000
03. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan tulot ...	15 200 000
04. Tervetäimiaseman tuotantotoiminnan tulot	580 000
Käyttötulot yhteensä	30 246 000
Käyttömenot (30.98.05-25)	31 708 000
Käyttötalouden lisärahoitustarve	1 462 000

60. Tulot liikeyritysten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä	30 300 000
01. Sekalaiset myyntitulot	25 800 000
02. Metsähallituksen hallinnassa olevien maa-alueiden ja rakennusten myyntitulot	4 000 000
03. Korvaukset metsähallitukselle maatilalain mukaisista aluevaihdosta ...	500 000

Osasto 14:

Rahoituskatteet ja omaisuuden myyntitulot (tulot sarakkeessa)	2 116 168 000
Käyttötulot (tulot sarakkeen ulkopuolella)	12 101 075 000

Osasto 15

15. LAINAT	12 909 514 000
01. Takaisin maksetut lainat	1 589 514 000
01. Asunto- ja perusparannuslainojen takaisinmaksut	1 180 000 000
03. Vientimaksulainojen lyhennykset	10 000 000
04. Muiden lainojen lyhennykset	385 000 000
05. Maatila-, maankäyttö- ja maanhankintalain mukaan muodostettujen tilojen kaupp- ja lunastushintojen lyhennykset	12 514 000
06. Eräät maanmittaustoimitusten tukemiseen liittyvät takaisin maksettavat lainat	2 000 000
02. Lainanotto	11 320 000 000
01. Uudet valtionlainat	11 320 000 000

Tulojen kokonaismäärä:**100 780 512 000**

MENOT

Pääluokka 21

mk

21. TASAVALLAN PRESIDENTTI	10 157 500
01. Tasavallan Presidentti (010)	755 000
01. Presidentin palkkio ja edustusrahat	660 000
21. Presidentin käyttövarat	95 000
02. Tasavallan Presidentin kanslia (010)	9 402 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 389 000
28. Tamminiemen hoitomenot (arviomääräraha)	1 400 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 463 500
70. Kaluston hankkiminen	150 000

Pääluokka 22

22. EDUSKUNTA	115 560 000
01. Kansanedustajat (010)	44 399 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	30 934 000
02. Edustajien päivärahat (arviomääräraha)	7 115 000
05. Vuoden kuluessa kansanedustajille myönnettyt ylimääräiset eläkkeet ...	50 000
20. Matkat (arviomääräraha)	6 300 000
02. Eduskunnan kanslia (010)	39 863 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	22 313 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	17 050 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	500 000
05. Eduskuntatalo (010)	4 450 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha)	3 850 000
13. Korjaukset (siirtomääräraha)	600 000

09. Valtiontilintarkastajat (010)	3 043 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 112 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	831 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000
14. Eduskunnan oikeusasiamies (010)	3 922 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 507 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	415 000
19. Eduskunnan kirjasto (280)	6 970 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 285 000
21. Kirjallisuuden hankinta ja sidonta (siirtomääräraha)	1 800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	885 000
25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta (030)	5 260 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 100 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	4 160 000
99. Eduskunnan muut menot (010)	7 653 000
21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten	6 960 000
22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi	693 000

Pääluokka 23

23. VALTIONEUVOSTO	111 999 000
01. Valtioneuvosto (010)	13 370 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	8 065 000
20. Matkat (arviomääräraha)	655 000
21. Ministeriöiden käyttövarat	4 650 000
02. Valtioneuvoston kanslia (050)	15 657 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	11 737 000
29. Muut kulutusmenot	3 410 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	510 000
03. Oikeuskanslerinvirasto (010)	5 421 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 879 000
29. Muut kulutusmenot	392 000
70. Kaluston hankkiminen	150 000
25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot (050)	20 137 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 817 000
21. Valtioneuvoston edustustilojen kulutusmenot (arviomääräraha)	190 000
23. Säätytalon väliaikainen hallinto	130 000
26. Kalastajatorpan vierastalo (arviomääräraha)	1 400 000

70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	600 000
76.	Tasavallan Presidentin virka-asunto (siirtomääräraha)	16 000 000
27.	Poliittisen toiminnan avustaminen (010)	55 364 000
50.	Puoluetoiminnan tukeminen	55 364 000
99.	Valtioneuvoston muut menot (050)	2 050 000
08.	Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	170 000
09.	Neuvottelukunnat	90 000
24.	Kunniamerkkien korvaaminen sekä arvonimilautakunnan menot (arviomääräraha)	680 000
25.	J. V. Snellmanin kootut teokset (siirtomääräraha)	410 000
26.	Suomen hallintohistoria (siirtomääräraha)	500 000
28.	Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuosi (siirtomääräraha)	200 000

Pääluokka 24

24.	ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 177 093 600
01.	Ulkoasiainministeriö (030)	50 299 000
22.	Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)	7 800 000
27.	Tietojen koneellinen käsittely	2 200 000
29.	Muut kulutusmenot	31 299 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	9 000 000
10.	Edustustot (030)	174 500 000
10.	Kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)	58 000 000
20.	Matkat ja muutot (arviomääräraha)	31 600 000
29.	Muut kulutusmenot	30 500 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	9 300 000
71.	Kaluston uusinta käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)	980 000
88.	Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha)	44 120 000
20.	Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet (030)	287 577 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	287 577 000
30.	Kansainvälinen kehitysyhteistyö (040)	1 490 300 000
22.	Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)	3 500 000
66.	Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu (siirtomääräraha)	554 800 000
67.	Kahdenvälinen lahjamuotoinen kehitysapu (siirtomääräraha)	707 000 000
68.	Kehitysluotot (siirtomääräraha)	125 000 000
69.	Humanitaarinen apu kehitysmaille (siirtomääräraha)	100 000 000
40.	Teollinen kehitysyhteistyö (040)	52 500 000
50.	Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle (arviomääräraha)	13 000 000

66. Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa (siirtomääräraha)	6 000 000
83. Lainat Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle (siirtomääräraha) ...	20 000 000
88. Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)	13 500 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot (030)	121 917 600
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	190 000
09. Pysyvät toimikunnat	302 600
21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha) ...	25 200 000
24. Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin (siirtomääräraha)	2 800 000
27. Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot (arviomääräraha)	7 285 000
28. Turvallisuuspoliittinen tutkimustoiminta (siirtomääräraha)	1 650 000
50. Eräät valtionavut	2 280 000
51. Hädänalaisten Suomen kansalaisten avustaminen (arviomääräraha)....	200 000
66. Eräät jäsenmaksut ja maksusuodet (arviomääräraha)	81 510 000
90. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	500 000

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 216 304 000
01. Oikeusministeriö (070)	43 563 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	33 613 000
29. Muut kulutusmenot	9 200 000
70. Kaluston hankkiminen	750 000
10. Ylimmät tuomioistuimet (090)	38 885 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	33 085 000
29. Muut kulutusmenot	4 500 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 300 000
20. Hovioikeudet (090)	74 309 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	67 109 000
29. Muut kulutusmenot	5 700 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 500 000
30. Tuomiokunnat (090)	106 711 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	86 311 000
29. Muut kulutusmenot	18 900 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 500 000
31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit (090)	121 144 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	93 444 000
29. Muut kulutusmenot	26 800 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	900 000

40. Erityistuomioistuimet (090)	35 360 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	30 290 000
29. Muut kulutusmenot	4 870 000
70. Kaluston hankkiminen	200 000
45. Eräät oikeudenhoitomenot (090)	86 000 000
22. Eräät oikeudenkäyntimenot (arviomääräraha)	8 000 000
29. Muut kulutusmenot	5 000 000
30. Yleinen oikeusaputoiminta (arviomääräraha)	25 500 000
50. Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha)	47 500 000
46. Syyttäjänvirastot (090)	18 445 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	15 895 000
29. Muut kulutusmenot	2 350 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	200 000
47. Ulosottovirastot (090)	93 455 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	70 755 000
29. Muut kulutusmenot	22 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	700 000
50. Vankeinhoitolaitos (100)	564 862 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	232 038 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	29 000 000
13. Vuosikorjaukset (siirtomääräraha)	6 700 000
21. Vankien huolto ja koulutus (arviomääräraha)	46 000 000
23. Työtoiminta (arviomääräraha)	58 000 000
24. Työ- ja käyttörahat sekä avolaitospalkat (arviomääräraha)	28 200 000
29. Muut kulutusmenot	12 200 000
50. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle lainsäädäntöön perustuviin tehtäviin (arviomääräraha)	15 041 000
51. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle muun kriminaalihuoltotyön suorittamiseen	8 283 000
52. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle toimitilojen perustamis- ja peruskorjausmenoihin (siirtomääräraha)	4 200 000
53. Valtionapu muuhun kriminaalihuoltotyöhön	350 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	11 150 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)	30 900 000
75. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset avolaitostyönä (siirtomääräraha)	49 300 000
77. Työsiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha)	29 000 000
78. Työleireille järjestettävät työt (siirtomääräraha)	4 200 000
79. Maa- ja vesirakennukset (siirtomääräraha)	300 000
60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (070)	2 241 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 553 000
29. Muut kulutusmenot	667 000
70. Kaluston hankkiminen	21 000

61. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Helsingin kriminaalipoliittinen instituutti (070)	1 485 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	596 000
29. Muut kulutusmenot	870 000
70. Kaluston hankkiminen	19 000
70. Vaalit (010)	2 000 000
21. Vaaleista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	2 000 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot (070)	27 844 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	700 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat (arviomääräraha)	694 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	970 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	20 250 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	1 180 000
50. Eräät avustukset	650 000
70. Atk-laitteiden hankinta (siirtomääräraha)	3 400 000

Pääluokka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 953 102 000
01. Sisäasiainministeriö (050)	30 738 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	25 272 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	1 648 000
29. Muut kulutusmenot	3 688 000
70. Kaluston hankkiminen	130 000
05. Lääninhallitukset (050)	258 640 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	212 367 000
09. Pysyvät neuvottelukunnat	2 052 000
25. Eräät hallintomenot (arviomääräraha)	700 000
26. Eräät lääninsuunnittelun menot	260 000
27. Tietojen koneellinen käsittely (arviomääräraha)	11 550 000
29. Muut kulutusmenot	25 400 000
70. Kaluston hankkiminen	6 311 000
06. Väestörekisterikeskus (050)	43 185 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	10 227 000
27. Tietojen koneellinen käsittely	18 390 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	7 000 000
29. Muut kulutusmenot	7 498 000
70. Kaluston hankkiminen	70 000
07. Rekisteritoimistot (050)	44 303 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	37 023 000
29. Muut kulutusmenot	6 880 000

70. Kaluston hankkiminen	400 000
75. Poliisitoimi (080)	1 466 030 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 167 411 000
09. Poliisipiirien neuvottelukunnat	245 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	69 208 000
21. Oppilaiden huolto	6 065 000
22. Poliisivarikoiden erityismenot (arviomääräraha)	17 386 000
25. Ajoneuvojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)	39 560 000
26. Päihtyneiden selviämisasemat (arviomääräraha)	1 350 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	11 160 000
28. Poliisitoimen erityismenot (arviomääräraha)	36 157 000
29. Muut kulutusmenot	65 938 000
70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	22 450 000
71. Ajoneuvojen hankinta (siirtomääräraha)	21 800 000
74. Eräät rakennustyöt (siirtomääräraha)	7 300 000
80. Pelastushallinto (110)	229 880 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 358 000
11. Laitteiden ja kaluston käyttö ja kunnossapito	1 457 000
21. Eräät palo- ja pelastustoimen ja pelastuspalvelun menot (arviomääräraha)	2 140 000
23. Erinäiset tutkimukset (siirtomääräraha)	940 000
24. Siviilipalvelusmiesten ylläpito (arviomääräraha)	504 000
25. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)	3 565 000
29. Muut kulutusmenot	3 306 000
30. Valtionosuus aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin	5 500 000
31. Valtionosuus aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	19 500 000
32. Valtionosuus kunnan muun palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	182 400 000
34. Väestönsuojelulain mukainen valtionapu	1 330 000
35. Korvaukset kunnille satamien ja linja-autoasemien väestönsuojien rakentamisesta (siirtomääräraha)	1 200 000
70. Kaluston ja välineiden hankinta (siirtomääräraha)	2 480 000
77. Harjoitusalueen rakenteet (siirtomääräraha)	850 000
80. Lainat kunnille väestönsuojien rakentamista sekä erityiskaluston ja -välineistön hankkimista varten (siirtomääräraha)	350 000
90. Rajavartiolaitos (120)	531 106 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	328 062 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	33 500 000
13. Korjaus- ja kunnossapitomenot (siirtomääräraha)	3 655 000
21. Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito	31 275 000
23. Huoltomenot (arviomääräraha)	22 480 000
29. Muut kulutusmenot	12 658 000
70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	84 160 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	8 936 000
77. Laiturit, ampumaradat ja muut rakenteet (siirtomääräraha)	6 130 000
88. Maa-alueiden, rakennusten yms. hankkiminen (arviomääräraha)	250 000

97. Avustukset kunnille ja erälle järjestöille (960)	280 725 000
30. Kuntien yleiset rahoitusavustukset	270 000 000
32. Kuntien yhdistymisavustukset	100 000
33. Valtionavustus Maakuntaliittojen Keskusliitolle	165 000
34. Valtionavustus kuntien keskusjärjestöille	150 000
36. Valtionavustus erityisaluekuntien elinkeinotoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)	10 000 000
52. Valtionavustus Suomalaisuuden Liitolle	80 000
56. Valtionavustus meripelastustoimintaan	230 000
98. Elinkeinotoiminnan alueellinen edistäminen (850)	67 500 000
40. Maaseutualueiden työpaikkatukikokeilu (siirtomääräraha)	14 500 000
43. Läänien kehittäminen (siirtomääräraha)	53 000 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot (050)	995 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	365 000
25. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	440 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	190 000

Pääloukka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	5 248 012 000
01. Puolustusministeriö (150)	26 646 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	19 318 000
09. Neuvottelukunnat (arviomääräraha)	1 575 000
21. Tieteellinen tutkimus (siirtomääräraha)	2 300 000
29. Muut kulutusmenot	2 753 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	700 000
12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot (160)	1 626 566 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 479 702 000
16. Kalusteiden, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha) ..	5 800 000
20. Matkat	46 887 000
25. Joukkojen ja tavarankuljetukset (arviomääräraha)	36 096 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely (siirtomääräraha)	19 100 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	5 689 000
29. Muut kulutusmenot	33 292 000
14. Asevelvollisten ylläpitomenot (160)	525 747 000
02. Päivärahat ja reserviläispalkat (arviomääräraha)	160 792 000
20. Kuljetukset (arviomääräraha)	37 630 000
21. Muonitus (arviomääräraha)	196 080 000
22. Vaatetus ja puhtaanapito (siirtomääräraha)	102 698 000
23. Terveystieteidenhuolto (arviomääräraha)	15 228 000
29. Muut kulutusmenot	13 319 000

20. Perushankintamenot (160)	867 000 000
18. Perushankinnat, kokeilu- ja kehittämistyöt (siirtomääräraha).....	867 000 000
25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot (160)	1 548 123 000
16. Uusinta (siirtomääräraha)	643 500 000
17. Uusinta käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)	2 000 000
18. Telakkateollisuuden työllisyyttä tukevat hankinnat (siirtomääräraha) ..	6 223 000
24. Varustuksen käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha).....	896 400 000
27. Kiinteistömenot (160)	577 807 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	285 107 000
13. Rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)	67 500 000
16. Varuskuntien viestiyhteyksien rakentaminen (siirtomääräraha)	8 500 000
17. Sisustusirtaimiston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomäärä- raha)	12 500 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha).....	128 200 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	25 000 000
77. Sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustyöt (siirtomääräraha)	42 000 000
88. Kiinteistöjen osto ja pakkolunastus (siirtomääräraha)	9 000 000
30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö (030)	5 320 000
21. Suomalainen valmiusjoukko (siirtomääräraha).....	5 320 000
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta (150)	
05. Eläkkeet (arviomääräraha).....	13 190 000
21. Pukutehdas (arviomääräraha).....	43 000 000
22. Vammaskosken tehdas (arviomääräraha).....	50 000 000
23. Patruunatehdas (arviomääräraha).....	80 000 000
24. Metsätalous (arviomääräraha).....	9 900 000
Käyttömenot (05-24): 196 090 000	
70. Teollisuuslaitosten konehankinnat (siirtomääräraha)	24 300 000
74. Teollisuuslaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)	2 700 000
78. Puolustusministeriön metsien perusparannukset (siirtomääräraha).....	250 000
Sijoitusmenot (70-78): 27 250 000	
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot (150)	43 553 000
02. Työrajoitteisten palkkaukset (arviomääräraha)	42 953 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	190 000
40. Lapuan patruunatehtaalle keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta maksettavat tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset (ar- viomääräraha).....	360 000
90. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	50 000

Päälouokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 006 196 000
01. Valtiovarainministeriö (020)	58 770 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	44 305 000
09. Pysyvät neuvottelukunnat	815 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	3 200 000
29. Muut kulutusmenot	9 560 000
70. Kaluston hankkiminen	890 000
05. Valtiokonttori (020)	62 970 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	31 229 000
25. Palvelussuhdetietojen rekisteröinti (siirtomääräraha)	1 200 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	25 574 000
29. Muut kulutusmenot	3 297 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 420 000
95. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	250 000
07. Eläkkeet (950)	4 037 811 000
05. Vakinaiset eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut (arviomääräraha)	3 909 780 000
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)	69 421 000
07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)	58 610 000
10. Valtiontalouden tarkastusvirasto (020)	11 294 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	10 238 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	976 000
70. Kaluston hankkiminen	80 000
18. Verohallinto (020)	962 640 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	600 045 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja lautakunnat (arviomääräraha)	18 714 000
21. Veronkantopalkkiot ja muut veronkantokustannukset (arviomääräraha)	52 500 000
22. Veroluokitus (siirtomääräraha)	10 390 000
24. Leimamerkkien valmistus (arviomääräraha)	1 510 000
25. Korvaukset posti- ja telelaitokselle (arviomääräraha)	18 420 000
26. Palautettavien verojen korot sekä oikeudenkäyntikulut veroasioissa (arviomääräraha)	76 500 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	56 000 000
29. Muut kulutusmenot	102 461 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	26 100 000
37. Eräät hinnanerokorvaukset (670)	560 000 000
40. Eräiden valmisteverolakien mukaiset hinnanerokorvaukset (arviomääräraha)	560 000 000

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle (960)	372 300 000
30. Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävä verotaloudellinen tasoitus (arviomääräraha)	369 400 000
32. Kunnallisveron saamatta jäämisen korvaaminen eräissä tapauksissa (arviomääräraha)	2 200 000
40. Ahvenanmaan ja mantereen välisten tavarakuljetusten kuljetuskustannusten alentaminen (siirtomääräraha)	700 000
40. Tullilaitos (020)	292 008 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	236 403 000
27. Tietojen koneellinen käsittely	4 800 000
29. Muut kulutusmenot	35 865 000
70. Kulkuneuvojen hankkiminen (siirtomääräraha)	2 900 000
71. Kaluston, puhelimien ja muiden välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	5 700 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	6 340 000
50. Rahapaja (020)	23 054 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 631 000
22. Raaka-aineet (arviomääräraha)	7 100 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	3 573 000
70. Koneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	5 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	250 000
95. Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta (arviomääräraha)	1 500 000
52. Tilastokeskus (050)	100 374 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	51 706 000
09. Tilastoneuvosto	33 000
21. Määräaikaisselvitykset ja laskennat (siirtomääräraha)	15 250 000
27. Tietojen koneellinen käsittely	9 000 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	6 886 000
29. Muut kulutusmenot	14 399 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	3 100 000
54. Pankkitarkastusvirasto (820)	6 388 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 438 000
29. Muut kulutusmenot	1 895 000
70. Kaluston hankkiminen	55 000
56. Taloudellinen suunnittelukeskus (050)	4 334 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 840 000
09. Talousneuvosto	100 000
29. Muut kulutusmenot	1 304 000
70. Kaluston hankkiminen	90 000
60. Rakennushallinto (050)	287 708 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	264 569 000
29. Muut kulutusmenot	22 389 000
70. Kaluston hankkiminen	750 000

64. Eräät valtion kiinteistömenot (050)	650 483 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	209 000 000
11. Valtion virastojen ja laitosten edeltä arvaamattomat vuokramenot (arviomääräraha)	5 000 000
13. Korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)	104 000 000
21. Otaniemen sähkölaitos (arviomääräraha)	10 500 000
70. Kiinteistöjen työkoneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	12 100 000
74. Valtion talonrakennusten suunnittelu ja koerakentaminen (siirtomääräraha)	3 300 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	76 000 000
76. Virastotalojen rakentaminen (siirtomääräraha)	150 583 000
88. Kiinteistöjen ja huoneisto-osakkeiden hankkiminen valtion tarpeisiin (siirtomääräraha)	80 000 000
65. Otaniemen valtionalue (050)	43 396 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 702 000
09. Otaniemen hoitokunta	44 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	3 800 000
13. Rakennusten kunnossapito (siirtomääräraha)	3 000 000
21. Lämpö- ja sähkölaitos (arviomääräraha)	18 550 000
29. Muut kulutusmenot	450 000
70. Laitteiden ja kaluston hankkiminen	850 000
70. Valtion koulutuskeskus (050)	9 183 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 298 000
29. Muut kulutusmenot	3 465 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	420 000
80. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot (990)	144 611 000
02. Eräät muut palkat ja palkkiot (arviomääräraha)	26 566 000
03. Ryhmähenkivakuutusta vastaava järjestely (arviomääräraha)	17 500 000
19. Hallinnon kehittämistoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)	3 000 000
20. Kuntoutuksen kokeilutoiminnan järjestäminen (siirtomääräraha)	500 000
21. Valtion virastojen ja laitosten puolesta postisiirtoliikkeestä suoritettavat maksut (arviomääräraha)	19 100 000
22. Työsuojelun edistäminen (siirtomääräraha)	4 445 000
23. Työterveyshuollon kehittäminen (siirtomääräraha)	32 000 000
24. Työpaikkaruokailun kehittäminen (siirtomääräraha)	10 100 000
26. Eräät koulutuksen menot (siirtomääräraha)	1 600 000
60. Valtion osuus erorahastosta johtuvista menoista (arviomääräraha)	4 900 000
70. Moottoriajoneuvojen hankkiminen erälle valtion virastoille ja laitoksille (siirtomääräraha)	11 000 000
71. Atk-laitteiden hankinta (siirtomääräraha)	1 500 000
95. Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa (arviomääräraha)	3 000 000
96. Valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin	1 000 000
97. Tileistä poistot (arviomääräraha)	7 000 000
98. Valtioneuvoston käytettäväksi virastojen hoitomeneihin (arviomääräraha)	1 100 000
99. Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)	300 000

82. Valtion investointirahasto (840)	20 000 000
60. Siirto valtion investointirahastoon	10 000 000
61. Korvaus valtion investointirahastolle (arviomääräraha)	10 000 000
83. Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki (040)	31 875 000
66. Osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta (arviomääräraha)	31 875 000
85. Kansainväliset rahoitusyhteisöt (040)	175 850 000
66. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	170 000 000
68. Suomen osuus Kansainvälisen rahoitusyhtiön osakepääoman korottamisesta (arviomääräraha)	5 850 000
87. Asuntosäästöpalkkiot (540)	35 000 000
53. Asuntosäästöpalkkiot (arviomääräraha)	35 000 000
88. Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko (020)	7 000 000
32. Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko (arviomääräraha)	7 000 000
90. Valtion painatuskeskus (050)	
21. Käyttömenot (arviomääräraha)	158 700 000
Käyttömenot (21):	158 700 000
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	13 400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	800 000
Sijoitusmenot (70-74):	14 200 000
92. Valtion tietokonekeskus (050)	
21. Käyttömenot (arviomääräraha)	275 976 000
Käyttömenot (21):	275 976 000
70. Koneiden ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	74 800 000
74. Otaniemen toimitalon laajennus (siirtomääräraha)	500 000
88. Osakkeiden hankkiminen	500 000
Sijoitusmenot (70-88):	75 800 000
94. Valtion ravitsemiskeskus (050)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	153 000

29. Käyttömenot (arviomääräraha)	270 000 000
Käyttömenot (01-29):	270 153 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 900 000
71. Rakennusten kunnostaminen (siirtomääräraha)	50 000
Sijoitusmenot (70-71):	5 950 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot (020)	13 197 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	830 000
50. Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtovero-	
lain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron kor-	
vaaminen	267 000
61. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomäärära-	
ha)	12 000 000
95. Syyttömästi vangituille tai tuomituille valtion varoista suoritettavat	
korvaukset (arviomääräraha)	100 000

Pääloukka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	16 115 108 500
01. Opetusministeriö (210)	33 368 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	26 668 000
29. Muut kulutusmenot	5 700 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 000 000
02. Luterilainen kirkko (310)	9 120 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 340 000
29. Muut kulutusmenot	2 250 000
50. Valtionapu Suomen Merimieslähetysseuralle	530 000
05. Ortodoksinen kirkko (310)	6 051 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 196 000
29. Muut kulutusmenot	950 000
50. Eräät valtionavut	305 000
51. Valtionavustus Haminan ortodoksinen kirkon korjaustöitä varten (siir-	
tomääräraha)	1 500 000
52. Valtionavustus Valamon luostarin kalustohankintoja varten (siirtomää-	
räraha)	100 000
06. Valtion audiovisuaalinen keskus (210)	6 206 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 606 000
28. Myytäväksi tarkoitetun aineiston hankkiminen (arviomääräraha)	1 900 000
29. Muut kulutusmenot	2 500 000

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen	200 000
10. Korkeakoulut(240)	2 108 833 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 363 001 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	122 000 000
21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)	166 000 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	139 900 000
29. Muut kulutusmenot	53 000 000
50. Apurahat	4 575 000
70. Tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	151 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	100 227 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	8 530 000
88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	600 000
11. Valtion harjoittelukoulut (220)	135 251 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	105 751 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	10 400 000
29. Muut kulutusmenot	10 000 000
70. Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 600 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	7 500 000
12. Taidekorkeakoulut(240)	101 347 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	60 849 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	24 900 000
21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)	2 840 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	860 000
29. Muut kulutusmenot	2 738 000
50. Apurahat	160 000
70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	8 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	500 000
37. Muut korkeakoulumenot (240)	52 400 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 040 000
09. Korkeakouluneuvosto	600 000
21. Korkeakoululaitosta koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta	2 400 000
23. Tutkintojen ja opetuksen kehittäminen	5 900 000
24. Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan kehittäminen	1 500 000
26. Opettajien poikkeuskoulutus ja opettajankoulutusyksiköiden opettajien jatko- ja täydennyskoulutus	3 900 000
27. Korkeakoulujen yhteinen atk-toiminta	7 800 000
28. Tieteellisten kirjastojen atk-toiminta	2 200 000
29. Eräät aineenopettajien koulutuksen menot	3 350 000
50. Oppimateriaalin tuotannon edistäminen	820 000
51. Kesäyliopistojen valtionapu	2 890 000
52. Valtionavustus korkeakouluopiskelijoiden ruokailukustannusten alentamiseen (arviomääräraha)	19 000 000
39. Valtion opintotukikeskus (260)	877 152 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 264 000
09. Opintotukilautakunnat (arviomääräraha)	40 000

29. Muut kulutusmenot	3 898 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha)	236 100 000
55. Opintoraha (arviomääräraha)	633 650 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	200 000
41. Kouluhallitus (210)	36 062 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	26 902 000
22. Suunnittelutoiminta (siirtomääräraha)	2 900 000
23. Oppimateriaalien kehittäminen (siirtomääräraha)	2 300 000
29. Muut kulutusmenot	2 950 000
50. Kodin ja koulun yhteistyö	310 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	700 000
42. Eräät valtion oppilaitokset (220)	30 844 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 144 000
29. Muut kulutusmenot	4 800 000
53. Valtionapu rakennustoimintaan (siirtomääräraha)	2 000 000
70. Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	7 400 000
43. Lukiot (220)	885 661 000
09. Ylioppilastutkintolautakunnan menot (arviomääräraha)	9 680 000
29. Muut kulutusmenot	1 050 000
30. Valtionosuus lukioiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	874 311 000
32. Lukioiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	500 000
52. Kesälukiotoiminnan tukeminen	120 000
46. Peruskoulut (220)	5 475 095 000
30. Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	5 359 680 000
34. Valtionosuus peruskoulujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	86 000 000
35. Lisäavustus peruskoulujen ylläpitomenoihin (arviomääräraha)	5 000 000
38. Kesäsiirtoloiden valtionapu	765 000
51. Valtionapu Steiner-kouluille (arviomääräraha)	17 650 000
52. Vieraskielisten koulujen valtionapu	2 000 000
55. Valtionapu ulkomailla toimiville peruskoulua vastaaville yksityisille kouluille (arviomääräraha)	2 000 000
81. Rakennuslainat peruskouluille (arviomääräraha)	2 000 000
50. Eräät opettajankoulutuksen menot (230)	15 837 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 977 000
28. Kouluhenkilöstön täydennyskoulutus (siirtomääräraha)	8 150 000
29. Muut kulutusmenot	3 260 000
50. Stipendit ja apurahat	350 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000
51. Lastentarhanopettajaopistot (230)	27 930 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	12 740 000
29. Muut kulutusmenot	5 100 000
50. Korvaus päiväkodeille opiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjauksesta (arviomääräraha)	400 000
51. Lasten päivähoidon henkilöstön täydennyskoulutus	55 000

70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	7 900 000
88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	735 000
54. Valtion askartelunohjaajaopisto (230)	1 265 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	690 000
29. Muut kulutusmenot	515 000
70. Kaluston hankkiminen	60 000
55. Vammaisten lasten koulut (220)	42 965 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	32 652 000
20. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)	6 065 000
29. Muut kulutusmenot	3 200 000
50. Stipendit ja apurahat	148 000
70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen	900 000
56. Kirjastotoimi (280)	417 485 000
28. Kirjastotoimen kehittäminen ja koulutus	200 000
30. Valtionosuus yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	390 000 000
31. Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha) ...	25 000 000
32. Valtionavustus yhteispohjoismaiseen kirjastotoimintaan	235 000
50. Valtionapu yksityiseen kirjastotoimintaan	50 000
80. Rakennuslainat kirjastoille (arviomääräraha)	2 000 000
57. Yhteiskunnallinen sivistystyö (250)	509 554 000
30. Valtionosuus ja -avustus kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	270 119 000
50. Kansanopistojen valtionapu (arviomääräraha)	169 055 000
52. Eräät rakennusavustukset (siirtomääräraha)	7 400 000
54. Valtionapu järjestöjen vapaata sivistystyötä varten	12 500 000
55. Opintokeskusten valtionapu (arviomääräraha)	49 580 000
57. Kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	900 000
58. Näkövammaisten kirjasto (280)	10 711 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 861 000
29. Muut kulutusmenot	4 650 000
50. Valtionapu sokeain lehtipalvelun järjestämiseen	1 500 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	700 000
59. Ammattikasvatushallitus (210)	31 275 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	27 765 000
09. Ammattikasvatushallinnon henkilöstön kokoukset ja laskentatoimi	460 000
29. Muut kulutusmenot	2 600 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	450 000
60. Valtion ammatilliset oppilaitokset (230)	1 229 042 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	691 496 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	151 060 000
26. Opettajankoulutus	3 160 000

28.	Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	22 800 000
29.	Muut kulutusmenot	169 845 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	71 500 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	113 470 000
88.	Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	5 711 000
61.	Ammattikasvatushallituksen koulutilat ja metsät (230)	88 669 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	29 389 000
21.	Metsien hoito (arviomääräraha)	700 000
22.	Puutavaran hankinta ja myynti (arviomääräraha)	2 200 000
24.	Maatilatalouden menot (arviomääräraha)	35 500 000
29.	Muut kulutusmenot	1 230 000
70.	Irtaimiston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 500 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	11 200 000
77.	Perusparannukset (siirtomääräraha)	1 350 000
88.	Maa-alueiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 600 000
65.	Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset (230)	1 198 264 000
30.	Valtionosuus käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	1 040 964 000
32.	Kunnallisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha) ..	8 550 000
33.	Lisäavustus kunnille oppilaiden matkakustannuksiin	300 000
37.	Valtionosuus ja -avustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha) ...	139 200 000
38.	Lisäavustus kehitysalueiden ammatillisille oppilaitoksille	9 250 000
67.	Yksityiset ammatilliset oppilaitokset (230)	212 156 000
50.	Valtionavustus käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	129 244 000
51.	Valtionapu invalidien ammattioppilaitoksille (arviomääräraha)	64 940 000
52.	Ylimääräinen avustus erälle ammatillista peruskoulutusta antaville oppilaitoksille	500 000
53.	Yksityisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha) ...	1 482 000
57.	Valtionavustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)	15 905 000
58.	Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille ammatillisille oppilaitoksille ...	85 000
69.	Ammatillinen kurssitoiminta ja ammatilliset erikoisoppilaitokset (250)	735 231 500
27.	Työllisyyskoulutus (arviomääräraha)	582 885 000
28.	Valtion ammatillisten oppilaitosten muut ammattikurssit	24 000 000
30.	Ammatillisten kurssikeskusten huoneistojen hankkimisen korkotuki (arviomääräraha)	300 000
33.	Kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten muut ammattikurssit	26 220 000
50.	Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	69 707 000
51.	Ylimääräinen valtionavustus erälle ammattioppilaitoksille	6 100 000
52.	Ammatillisten erikoisoppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	376 000
57.	Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)	6 243 500
70.	Kone- ja kalustohankinnat (siirtomääräraha)	19 000 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	400 000
74.	Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus (230)	157 710 000
08.	Keskustoimikunnat (arviomääräraha)	680 000

27.	Kurssitoiminta (arviomääräraha)	21 800 000
30.	Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille (arviomääräraha).....	3 830 000
40.	Korvaus työnantajille (arviomääräraha)	131 400 000
76.	Ammattikasvatuksen muut menot (230)	283 303 000
08.	Oppilaitosneuvostot ja oppilaitoslautakunnat	500 000
21.	Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen	200 000 000
22.	Harjoittelutoiminnan uudistaminen	2 410 000
24.	Oppilasvalinta	7 535 000
25.	Oppimateriaalin valmistaminen sekä opetusväline- ja kalustosuunnitelu (siirtomääräraha)	6 000 000
27.	Ammatilliset pätevyystutkinnot (arviomääräraha)	2 000 000
28.	Opettajien ja oppilaitosten muun henkilökunnan jatko- ja täydennyskoulutus	20 000 000
29.	Muut kulutusmenot	4 500 000
50.	Kotitalouden edistäminen	17 854 000
51.	Kotiteollisuuden edistäminen	12 224 000
53.	Erät valtionavut	580 000
54.	Apurahat eräiden opettajien teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumista varten	3 700 000
55.	Valtionapu kirjeopiskelua varten	6 000 000
87.	Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos (270)	1 641 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	987 000
09.	Johtokunta	7 000
29.	Muut kulutusmenot	562 000
50.	Tutkimusapurahat	75 000
70.	Kaluston hankkiminen	10 000
88.	Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen (270)	258 488 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	58 918 000
09.	Valtion tiedeneuvosto	210 000
29.	Muut kulutusmenot	3 200 000
50.	Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha).....	91 300 000
52.	Suomen Akatemian apurahat (arviomääräraha).....	10 610 000
53.	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen tukemiseen (arviomääräraha)	94 000 000
70.	Kaluston hankkiminen	250 000
89.	Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (270)	6 024 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	3 944 000
09.	Johtokunta ja lautakunnat	25 000
27.	Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	420 000
29.	Muut kulutusmenot	1 595 000
70.	Kaluston ja laitteiden hankkiminen	40 000
90.	Taiteen tukeminen (290)	450 644 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	1 735 000
09.	Valtion taidetoimikunnat	200 000
30.	Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	24 254 000
51.	Valtion taiteilija-apurahat (arviomääräraha)	19 555 000

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen tukemiseen (arviomääräraha)	346 000 000
54. Musiikkioppilaitosten ja musiikin keskiasteen ammatillisen peruskoulutuksen valtionapu	1 000 000
55. Kirjailijoille ja kääntäjille jaettavat apurahat ja avustukset (arviomääräraha)	13 000 000
57. Elokuvataiteen tukeminen	1 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	43 400 000
91. Urheilun ja nuorisokasvatustyön tukeminen (300)	424 500 000
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)	315 000 000
51. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisokasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)	109 000 000
52. Urheiluopistojen valtionapu	500 000
92. Suomenlinnan hoitomenot (280)	15 554 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 374 000
09. Suomenlinnan hoitokunta	100 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	2 900 000
13. Rakennusten korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)	2 800 000
29. Muut kulutusmenot	220 000
40. Valtionavustus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha)	660 000
70. Laitteiden ja kaluston hankinta (siirtomääräraha)	300 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	3 200 000
93. Arkistolaitos (280)	27 798 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	13 308 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	250 000
29. Muut kulutusmenot	4 540 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen	800 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	8 900 000
94. Museovirasto (280)	43 051 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	22 021 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	3 170 000
13. Rakennusten korjaus (siirtomääräraha)	500 000
21. Tutkimus- ja valvontatoiminta	1 350 000
23. Museotoiminta	1 200 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	850 000
29. Muut kulutusmenot	1 460 000
50. Rakennusten entistämisavustukset (siirtomääräraha)	1 800 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	700 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	7 450 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	2 000 000
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	550 000
95. Suomen elokuva-arkisto (290)	10 139 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 720 000
28. Esitystoiminnan menot (arviomääräraha)	1 150 000
29. Muut kulutusmenot	3 069 000

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen	1 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 700 000
96. Elokuviin tarkastus (820)	970 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	877 000
09. Elokuvalautakunta (arviomääräraha)	33 000
29. Muut kulutusmenot	40 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	20 000
97. Neuvostoliittoinstituutti (030)	2 119 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 719 000
29. Muut kulutusmenot	400 000
98. Kansainvälinen yhteistyö (030)	82 398 000
25. Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuvat menot ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön yleis- menot (siirtomääräraha)	19 430 000
26. Suomen kielen ja kulttuurin tuntemuksen edistäminen ulkomailla	4 150 000
27. Ulkomaalaisten koulutus- ja sivistysolojen edistäminen	4 325 000
50. Eräät valtionavut (arviomääräraha)	13 241 000
66. Kansainvälisistä järjestöistä aiheutuvat menot	8 000 000
67. Suomen osuus pohjoismaisesta kulttuuriyhteistyöstä aiheutuvista me- noista	30 052 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	3 200 000
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot (210)	72 995 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	2 300 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	1 250 000
21. Koulunuudistuksen toimeenpanokustannukset	3 960 000
22. Koulutuksen suunnittelu	3 720 000
23. Opetusmenetelmien kehittäminen	1 600 000
24. Automaattisen tietojenkäsittelyn kehittäminen	390 000
25. Eräiden teosten laatiminen (siirtomääräraha)	220 000
26. Eräät kopiointi- ja nauhoituskorvaukset	7 580 000
28. Lastentarhanopettajien väliaikaisen koulutuksen järjestäminen	9 000 000
50. Eräät valtionavut	4 820 000
51. Valtionavustus työväen- ja seurantalojen korjaukseen (siirtomääräraha)	10 740 000
52. Sivistystyön järjestäminen erällä työmailla	750 000
53. Kouluradiotoiminnan kehittäminen	490 000
55. Karjalatalon rakentamisen ylimääräinen avustus lainojen lyhentämi- seen	375 000
56. Uskonnollisten lehtien tukeminen	1 700 000
57. Mielipidelehtien tukeminen	1 450 000
71. Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen Neuvostoliitosta (siirto- määräraha)	22 650 000

Pääloukka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	9 045 004 300
01. Maa- ja metsätalousministeriö (650)	30 978 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 975 000
09. Neuvottelukunnat	420 000
26. Kansainvälinen yhteistyö	12 095 000
29. Muut kulutusmenot	3 328 000
70. Kaluston hankkiminen	160 000
08. Maataloushallinto (670)	111 529 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	64 439 000
21. Valtiolle hankituista alueista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	90 000
22. Suunnittelutoimikuntien erillismenot (arviomääräraha)	1 315 000
23. Maatilatilasto	3 300 000
24. Kasvintarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)	568 000
25. Torjunta-aineiden tarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha) ..	210 000
29. Muut kulutusmenot	11 200 000
30. Valtionapu maatalouslautakuntien menoihin sekä korvaukset maata- loustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla (arviomääräraha) .	26 547 000
41. Eräät korvaukset ja maksut (arviomääräraha)	1 660 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 200 000
10. Valtion maatalouskemian laitos (660)	8 090 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 360 000
29. Muut kulutusmenot	1 180 000
70. Kaluston hankkiminen	550 000
12. Valtion siementarkastuslaitos (660)	7 495 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 211 000
27. Asiakkaiden puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arvio- määräraha)	150 000
29. Muut kulutusmenot	684 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	350 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	100 000
14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos (660)	6 772 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 496 000
29. Muut kulutusmenot	1 831 000
70. Kaluston ja koneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	350 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	53 000
77. Maanrakennustyöt (siirtomääräraha)	42 000
15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos (660)	6 774 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 004 000
27. Asiakkaitten puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arvio- määräraha)	40 000
29. Muut kulutusmenot	1 510 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	220 000
16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitos (660)	10 248 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 848 000
29. Muut kulutusmenot	7 100 000
70. Kaluston hankkiminen	300 000
17. Valtion hevosjalostuslaitos (660)	14 120 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 600 000
29. Muut kulutusmenot	1 420 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	10 600 000
29. Valtion viljavarasto (670)	54 800 000
61. Siirto siementuotannon edistämisvaroihin (arviomääräraha)	3 800 000
64. Viljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaaminen	51 000 000
30. Maatalouden neuvontatyön tukeminen (670)	105 960 000
40. Maanviljelyn, maatalouden rakennustoiminnan ja karjatalouden tukeminen	51 770 000
41. Karjanjalostuksen ja sikatalouden tukeminen	6 433 000
42. Lampaanjalostuksen tukeminen	744 000
43. Siipikarjatalouden tukeminen	769 000
44. Turkiseläintalouden tukeminen	901 000
45. Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla (arviomääräraha)	16 880 000
46. Kerhotoiminnan tukeminen	23 418 000
47. Puutarhatalouden tukeminen	2 468 000
48. Salaojitustoiminnan tukeminen	397 000
49. Muu neuvontatyön tukeminen	2 180 000
31. Maataloustuotteiden hintatuki (670)	2 883 247 300
40. Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen (arviomääräraha)	317 900 000
41. Viljelmäkoon mukaan maksettava hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)	620 142 900
42. Alueittainen hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)	601 704 400
43. Muu hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)	874 500 000
44. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha)	20 000 000
45. Sokerintuotannon tukeminen	114 000 000
46. Öljykasvituotannon tukeminen (arviomääräraha)	208 000 000
47. Tärkkelystuotannon tukeminen	127 000 000
32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet (670)	3 285 400 000
40. Maataloustuotteiden vientituki (arviomääräraha)	2 895 000 000
41. Maataloustuotannon tasapainottamismenot	390 400 000

33. Maatilatalouden rakenteen kehittäminen (670)	778 000 000
40. Nuorten viljelijöiden tukeminen (siirtomääräraha)	120 000 000
41. Maataloustuotteiden varastotilojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	3 000 000
42. Valtion osuus luopumiseläkelain mukaisista menoista (arviomääräraha)	49 500 000
48. Valtionapu kuivatustöihin (siirtomääräraha)	11 500 000
49. Maatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)	153 000 000
60. Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon	430 000 000
83. Lainat kuivatustöihin (siirtomääräraha)	11 000 000
34. Muut maatalouden menot (670)	114 095 000
40. Eräät kuljetus- ja rahtivastukset (siirtomääräraha)	46 300 000
41. Valtionapu pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistyksille ja sonninpitoyhtymille (arviomääräraha)	25 745 000
42. Hukkakauran torjunnasta aiheutuvat korvaukset (arviomääräraha)	9 000 000
43. Satovahinkojen johdosta myönnettävien korkotukilainojen menot (arviomääräraha)	14 000 000
44. Avustukset maatilakiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien kotimaista energiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja uusimiseen (siirtomääräraha)	14 000 000
45. Maatalouden eräiden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastointi	750 000
46. Metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukeminen (siirtomääräraha) ...	600 000
47. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (arviomääräraha)	3 700 000
35. Metsästyys ja porotalous (690)	56 481 000
26. Suomen, Neuvostoliiton, Norjan ja Ruotsin välisistä porosopimuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	10 000
40. Riistanhoitomaksut riistanhoidon edistämiseen	22 714 000
41. Luonnonvaraisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)	25 650 000
45. Porotalouden tukeminen	2 490 000
46. Paliskuntain yhdistys (arviomääräraha)	1 817 000
47. Poroaitojen kunnossapito (arviomääräraha)	2 900 000
48. Valtionapu eräiden poronhoidosta aiheutuvien kustannusten alentamiseksi	900 000
37. Kalatalous (690)	74 043 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 226 000
23. Alueellinen kalataloussuunnittelu ja kalatalouden kehittäminen (siirtomääräraha)	2 050 000
25. Kalakannan hoitovelvoitteet ja kalatalousselvitykset (arviomääräraha) .	3 400 000
26. Tenojoen ja Inarin kalakantojen kehittäminen, kalastuksen valvonta ja kalataloustutkimukset (arviomääräraha)	1 580 000
29. Muut kulutusmenot	2 586 000
41. Kalastuslain mukaiset maksut (arviomääräraha)	18 900 000
42. Kalastuksesta saatavan tulon vakaannuttaminen ja kalansaaliin käytön edistäminen (siirtomääräraha)	22 000 000
44. Kalastusvakuutustoiminta (arviomääräraha)	3 800 000
47. Kalatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)	3 640 000
48. Eräät korvaukset ja maksut	550 000
49. Kalastusalan järjestöjen toiminnan tukeminen	9 996 000

70.	Kaluston hankkiminen	315 000
77.	Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha)	2 000 000
38.	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (690)	51 569 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	15 919 000
14.	Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapito (siirtomääräraha)	500 000
23.	Valtion kalanviljelytoiminta	4 400 000
24.	Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta (siirtomääräraha)	3 100 000
27.	Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	900 000
29.	Muut kulutusmenot	4 150 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 700 000
74.	Kalanviljelylaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)	20 900 000
40.	Vesihallinto (560)	233 965 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	90 163 000
09.	Tieteellinen neuvottelukunta	24 000
14.	Vesistöjen hoito (siirtomääräraha)	4 120 000
15.	Vesioikeudellisilla lupapäätöksillä määrättyt hoitovelvoitteet (siirtomääräraha)	4 700 000
22.	Katselmustoimitukset	1 250 000
23.	Vesien tutkimus, suunnittelu ja valvonta (arviomääräraha)	6 560 000
25.	Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	225 000
26.	Kansainvälinen yhteistyö	523 000
29.	Muut kulutusmenot	32 000 000
30.	Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	29 000 000
31.	Avustukset yhdyskuntien vedenhankinta- ja viemärintoimenpiteisiin (siirtomääräraha)	21 000 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 000 000
72.	Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta (siirtomääräraha)	1 650 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	3 900 000
77.	Vesistötyöt (siirtomääräraha)	36 850 000
50.	Yleismetsätalous (680)	39 194 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	8 215 000
21.	Metsien erityiskäyttö	1 857 000
23.	Metsien palosuojelu	1 872 000
24.	Metsähallituksen metsänjalostustyöt (siirtomääräraha)	6 450 000
29.	Muut kulutusmenot	2 754 000
40.	Valtionapu Työtehoseuralle metsätalouden rationalisoimistyön tukemiseen	3 053 000
41.	Valtionapu Metsänjalostussäätiölle metsäpuiden jalostustoimintaan	8 754 000
45.	Sahatavaran menekien edistäminen	1 000 000
50.	Eräät metsätaloudelliset valtionavut	2 089 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	150 000
77.	Yleiset uittoväylätyöt (siirtomääräraha)	3 000 000
58.	Yksityismetsätalous (680)	563 314 000
40.	Valtionapu metsänparannustöiden yleismenoihin	25 407 000
41.	Valtionapu keskusmetsälautakunnille	16 044 000
42.	Valtionapu piirimetsälautakunnille	169 863 000
44.	Valtionapu metsänparannustöihin (siirtomääräraha)	170 500 000

83. Metsänparannuslainat (siirtomääräraha)	181 500 000
60. Maanmittaushallinto (550)	297 055 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	194 494 000
09. Neuvottelukunnat	51 000
21. Kartastotyöt (arviomääräraha)	22 400 000
22. Kiinteistötoimitukset (arviomääräraha)	24 510 000
24. Kiinteistörekisterin muodostaminen	3 400 000
25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	2 000 000
29. Muut kulutusmenot	24 000 000
40. Rajakuntien tilusjärjestelylain mukaiset menot (siirtomääräraha)	200 000
41. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha) ..	14 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	12 000 000
65. Geodeettinen laitos (550)	5 822 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 456 000
21. Mittaus- ja tutkimustyöt	1 477 000
22. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	71 000
29. Muut kulutusmenot	1 381 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	437 000
70. Maatalouden tutkimuskeskus (660)	89 978 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	45 389 000
21. Tutkimustoiminnan yleiskustannukset	8 253 000
22. Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)	1 185 000
24. Kasvinjalostustoiminta (siirtomääräraha)	1 625 000
25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	600 000
29. Muut kulutusmenot	11 426 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	4 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	16 570 000
77. Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)	230 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	200 000
72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos (660)	5 952 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 414 000
29. Muut kulutusmenot	588 000
40. Maatalouskirjanpitoiminnan avustaminen	1 770 000
70. Kaluston hankkiminen	180 000
76. Metsäntutkimuslaitos (660)	81 982 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	48 194 000
20. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	936 000
24. Tutkimuksen yleiskustannukset ja tutkimusalueiden hoito (siirtomäärä- räraha)	9 570 000
29. Muut kulutusmenot	13 382 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	3 800 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	6 100 000
80. Eläinlääkintötoimi (670)	14 830 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	11 525 000

25.	Eläintautien ehkäiseminen ja muu eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)	2 500 000
29.	Muut kulutusmenot	285 000
30.	Eräät valtionosuudet (arviomääräraha)	320 000
50.	Valtionapu eläinsuojelutyöhön	200 000
84.	Valtion eläinlääketieteellinen laitos (670)	35 676 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	9 851 000
24.	Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet (arviomääräraha)	8 010 000
27.	Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	40 000
29.	Muut kulutusmenot	5 475 000
70.	Kaluston ja tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 300 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	7 000 000
88.	Huoneisto-osakkeiden hankkiminen (siirtomääräraha)	4 000 000
90.	Valtion margariinitehdas (850)	
05.	Eläkkeet (arviomääräraha)	1 020 000
22.	Käyttömenot (arviomääräraha)	44 585 000
	Käyttömenot (05-22):	45 605 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	400 000
	Sijoitusmenot (70):	400 000
92.	Maanmittaushallituksen karttapaino (550)	
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	14 517 000
05.	Eläkkeet (arviomääräraha)	964 000
29.	Muut käyttömenot (arviomääräraha)	14 700 000
	Käyttömenot (01-29):	30 181 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	3 100 000
	Sijoitusmenot (70):	3 100 000
95.	Metsähallituksen metsät (680)	
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	73 897 000
05.	Eläkkeet (arviomääräraha)	72 600 000
21.	Liiketoiminnan käyttömenot (arviomääräraha)	723 000 000
24.	Verot ja metsänhoitomaksut (arviomääräraha)	62 000 000
29.	Muut käyttömenot (arviomääräraha)	26 689 000
	Käyttömenot (01-29):	958 186 000
70.	Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	13 000 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 500 000
77.	Teiden rakentaminen ja metsäojitukset (siirtomääräraha)	26 000 000

88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	7 000 000
Sijoitusmenot (70-88):	47 500 000

96. Metsäntutkimuslaitoksen metsät (680)

01. Palkkaukset (arviomääräraha).....	3 691 000	
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	1 274 000	
22. Puun tuotannon ja hankinnan menot (arviomääräraha).....	6 289 000	
29. Muut käyttömenot	1 966 000	
Käyttömenot (01-29):	13 220 000	
Käyttötulot (14.46.01):	13 200 000	
		Käyttötalouden lisärahoitustarve
		20 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha).....	109 000	
77. Metsien perusparannukset (siirtomääräraha).....	1 326 000	
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	700 000	
Sijoitusmenot (70-88):	2 135 000	

98. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta (660)

05. Eläkkeet (arviomääräraha).....	160 000	
22. Jokioisten siemenkeskus (arviomääräraha)	14 144 000	
24. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan menot (arviomääräraha)	15 660 000	
25. Tervetaimiasema (arviomääräraha).....	1 744 000	
Käyttömenot (05-25):	31 708 000	
Käyttötulot (14.47.01-04):	30 246 000	
		Käyttötalouden lisärahoitustarve
		1 462 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha).....	1 300 000	
Sijoitusmenot (70):	1 300 000	

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot (650)	21 718 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	944 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	2 500 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	574 000
20. Eräät luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvät tutkimukset (siirtomääräraha)	1 000 000
24. Happamoitumistutkimus (siirtomääräraha).....	4 700 000
27. Maataloudelliset yhteistutkimukset (siirtomääräraha)	5 700 000

28. Metsätaloudelliset yhteistutkimukset (siirtomääräraha)	5 300 000
41. Vuotoksen alueen kehittäminen (siirtomääräraha)	1 000 000

Pääluokka 31

31. LIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 042 786 000
01. Liikenneministeriö (710)	15 280 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	11 838 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	162 000
29. Muut kulutusmenot	2 650 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	630 000
20. Tie- ja vesirakennushallinto (720)	401 398 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	328 936 000
29. Muut kulutusmenot	55 762 000
71. Tietokoneiden ja toimistokaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	16 700 000
24. Tiet (720)	3 532 880 000
14. Yleisten teiden kunnossapito (siirtomääräraha)	1 516 000 000
31. Valtionapu kunnille paikallisteiden aiheuttamista menoista	2 200 000
33. Korvaukset katujen kestopäällystämistä (arviomääräraha)	3 000 000
34. Valtionapu katujen rakentamiseen (siirtomääräraha)	21 000 000
35. Katumaksulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)	35 000 000
50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon (arviomääräraha)	75 000 000
51. Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (siirtomääräraha)	18 000 000
52. Tielain mukainen korkotuki (arviomääräraha)	180 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	147 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	30 500 000
77. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha)	1 520 000 000
78. Ulkopuolisille tehtävät työt (arviomääräraha)	60 000 000
88. Maa-alueiden hankinta ja tielain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)	105 000 000
27. Vesitiet (730)	77 081 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	17 341 000
09. Saimaan kanavan hoitokunta (arviomääräraha)	90 000
14. Käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha)	19 700 000
29. Muut kulutusmenot	3 470 000
31. Veneilysatamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)	1 300 000
40. Keskuskalasadamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)	950 000
42. Kauppa- ja teollisuussatamien rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	1 300 000
43. Tahkoluodon syväsataman rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	1 800 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	900 000
77. Vesitiettyöt (siirtomääräraha)	27 870 000
88. Vesitiealueiden hankkiminen (siirtomääräraha)	360 000

40. Autorekisterikeskus (720)	138 990 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	83 618 000
29. Muut kulutusmenot	28 241 000
70. Kaluston ja puhelimien hankkiminen (siirtomääräraha)	4 250 000
74. Katsastusasemien rakentaminen (siirtomääräraha)	20 000 000
89. Katsastusasemien ostaminen (siirtomääräraha)	2 881 000
47. Ilmailuhallinto (740)	285 607 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	104 917 000
14. Kunnossapito- ja käyttömenot (siirtomääräraha)	105 000 000
21. Ilmailuhallinnon toimesta ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)	7 500 000
29. Muut kulutusmenot	9 160 000
41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon	3 600 000
50. Eräät valtionavut ilmailutoiminnan ylläpitämiseen	750 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	33 500 000
74. Lentokenttien talonrakennustyöt (siirtomääräraha)	6 480 000
77. Lentokenttien rakentaminen (siirtomääräraha)	14 500 000
88. Lentokenttien maanlunastukset (siirtomääräraha)	200 000
50. Ilmatieteen laitos (830)	74 183 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	41 633 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	2 710 000
29. Muut kulutusmenot	20 780 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	9 060 000
55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset (760)	426 710 000
21. Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta	1 560 000
22. Korvaus radiotoiminnan valvonnasta (arviomääräraha)	400 000
41. Sanomalehdistön tukeminen	98 750 000
42. Lehdistön yleinen kuljetustuki	311 000 000
44. Sanomalehtien yhteisjakelun tukeminen (siirtomääräraha)	15 000 000
56. Korvaukset posti- ja telelaitokselle valtion virkalähetyksistä (050)	120 500 000
23. Korvaus virkaläheteysoikeuden käytöstä postiliikenteessä (arviomääräraha)	90 000 000
24. Korvaus erityispalveluina toimitettavista virkalähetyksistä ja postienakkolähetyksistä (arviomääräraha)	30 500 000
57. Rautatieliikenteen korvaukset (750)	88 000 000
40. Eräät Valtionrautateille maksettavat korvaukset	18 000 000
41. Tavaraliikenteen alennuskuljetuskorvaukset	32 000 000
50. Henkilöliikenteen alennuskuljetuskorvaukset (arviomääräraha)	38 000 000
90. Valtionrautatiet (750)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 071 908 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	1 081 046 000
14. Radanpito (arviomääräraha)	108 000 000
22. Liikenteen hoito (arviomääräraha)	803 900 000
28. Ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)	93 600 000

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha) 84 130 000

Käyttömenot (01-29):4 242 584 000
 Käyttötulot (14.01.01-07):3 203 700 000

**Käyttötalouden
 lisärahoitustarve 1 038 884 000**

60. Siirto Valtionrautateiden uudistusrahastoon 189 325 000
 70. Työkoneiden, autojen yms. kaluston hankkiminen (siirtomääräraha) .. 44 100 000
 72. Sähkölaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha) 75 000 000
 73. Vetokaluston ja vaunuston hankkiminen ja valmistus (siirtomääräraha) 121 000 000
 74. Talonrakennukset (siirtomääräraha) 23 500 000
 78. Ratojen parantaminen ja teollisuusraiteiden rakentaminen (siirtomääräraha) 216 500 000
 88. Maa-alueiden, rakennusten yms. ostot (siirtomääräraha) 21 000 000

Sijoitusmenot ja siirto uudistusrahastoon
 (60-88): 690 425 000

94. Posti- ja telelaitos (760)

01. Palkkaukset (arviomääräraha)..... 2 925 791 000
 05. Eläkkeet (arviomääräraha) 496 000 000
 10. Rakennusten ja huoneistojen käyttö ja kunnossapito
 (arviomääräraha) 316 000 000
 11. Televerkkojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)..... 434 250 000
 12. Moottoriajoneuvojen ja postivaunujen käyttö ja kunnossapito sekä autovarikkotoiminta (arviomääräraha). 128 200 000
 22. Postiliikenteen hoito (arviomääräraha)..... 190 000 000
 29. Muut käyttömenot (arviomääräraha) 249 480 000

Käyttömenot (01-29):4 739 721 000

60. Siirto posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon 274 298 000
 70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha) 90 250 000
 71. Televerkkojen kehittäminen (siirtomääräraha) 587 000 000
 74. Talonrakennukset (siirtomääräraha) 75 000 000
 88. Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta (siirtomääräraha) 16 000 000

Sijoitusmenot ja siirto uudistusrahastoon
 (60-88):1 042 548 000

95. Posti- ja telelaitoksen konepajat (760)

22. Turun Asennuspaja (arviomääräraha)..... 33 500 000
 23. Keskusautokorjaamo (arviomääräraha)..... 16 400 000

Käyttömenot (22-23): 49 900 000

70. Työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	600 000
Sijoitusmenot (70):	600 000
99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot (710)	109 700 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	250 000
22. Tutkimus ja suunnittelu (siirtomääräraha)	3 000 000
30. Valtionapu joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen (siirtomääräraha)	56 000 000
31. Valtionavustus tasoristeysten poistamisjärjestelyihin (siirtomääräraha) ..	6 000 000
33. Tahkoluodon radan rakentamisen korkotuki (siirtomääräraha)	1 600 000
34. Valtionavustus Kontula-Mellunmäki metroradan rakentamiseen (siirtomääräraha)	7 000 000
40. Eräät valtionavut	3 050 000
50. Televisiojaketuverkoston suunnittelu ja rakentaminen (siirtomääräraha)	8 000 000
51. Avustus Oy Yleisradio Ab:lle Porin radioaseman suunnittelua ja rakentamista varten (siirtomääräraha)	24 800 000

Pääluokka 32

32. KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNON- ALA	3 559 359 000
01. Kauppa- ja teollisuusministeriö (810)	39 177 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	32 077 000
29. Muut kulutusmenot	6 700 000
70. Kaluston hankkiminen	400 000
02. Teollisuuspiirit (810)	20 601 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 026 000
29. Muut kulutusmenot	6 003 000
70. Kaluston hankkiminen	572 000
04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta (170)	2 686 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 514 000
09. Suunnittelukunta	119 000
29. Muut kulutusmenot	1 003 000
70. Kaluston hankkiminen	50 000
06. Varmuusvarastointi (170)	11 500 000
41. Korkotuki turvavarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen (arviomääräraha)	10 000 000
42. Turvavarastoinnin varastointiavustus	1 500 000

10. Merenkulkulaitos (730)	507 035 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	242 891 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	84 000
28. Talviliikennetekniikan perustutkimukset (siirtomääräraha)	535 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	132 393 000
40. Saaristoliikenteen avustaminen	1 050 000
41. Korkotuki saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitaville liikennöitsijöille myönnettävistä lainoista (arviomääräraha)	25 000
42. Vesikuljetuskaluston hankintojen korkotuki (arviomääräraha)	3 000 000
50. Lästimaksuista suoritettavat valtionavustukset (arviomääräraha)	2 500 000
70. Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	7 604 000
71. Alusten ja muiden kulkuvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	56 393 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	4 210 000
77. Turvalaitteiden rakentaminen ja väylätyöt (siirtomääräraha)	50 310 000
79. Muut maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)	6 040 000
28. Elinkeinohallitus (820)	25 396 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	15 648 000
09. Neuvottelukunnat	279 000
21. Eräät elinkeinovalvonnan ja kuluttaja-asiain menot	3 450 000
29. Muut kulutusmenot	2 700 000
31. Valtionosuus kuluttajaneuvonnan järjestämiseen kunnissa (arviomää- räraha)	2 513 000
50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille	506 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	300 000
30. Kilpailuasiamiehen toimisto (820)	843 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	602 000
29. Muut kulutusmenot	233 000
70. Kaluston hankkiminen	8 000
31. Kuluttajansuoja (820)	5 806 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 946 000
09. Kuluttajavalituslautakunta	290 000
29. Muut kulutusmenot	1 535 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	35 000
32. Patentti- ja rekisterihallitus (820)	43 479 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	33 786 000
29. Muut kulutusmenot	9 023 000
70. Kaluston hankkiminen	670 000
34. Lisenssivirasto (820)	4 934 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 934 000
29. Muut kulutusmenot	930 000
70. Kaluston hankkiminen	1 070 000
39. Teknillinen tarkastuskeskus (820)	40 288 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	29 748 000
29. Muut kulutusmenot	9 200 000

70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 340 000
40. Geologian tutkimuskeskus (830)	165 218 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	78 079 000
09. Valtuuskunta	11 000
21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	41 000 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	4 334 000
29. Muut kulutusmenot	5 124 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	9 470 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	27 200 000
42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus (830)	220 969 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	95 399 000
09. Valtuuskunta	10 000
21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	19 383 000
29. Muut kulutusmenot	20 977 000
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	33 200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	50 000 000
89. Teknisen tutkimuksen vientiä harjoittavan valtionenemmistöisen VTT Technology Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)	2 000 000
43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut (830) ..	279 629 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	157 566 000
21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	77 763 000
22. Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot	13 000 000
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	31 300 000
44. Teknologian kehittämiskeskus (830)	352 258 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	11 051 000
09. Teknologian valtuuskunta	10 000
21. Tavoitetutkimustoiminta (siirtomääräraha)	90 000 000
29. Muut kulutusmenot	11 250 000
40. Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan (siirto- määräraha)	112 000 000
42. Avustukset tiede-, teknologia ja tietotekniikkakeskuksille (siirto- määräraha)	6 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 947 000
83. Teollisuuden tuotekehityslainat (siirtomääräraha)	120 000 000
46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen (830)	32 218 000
21. Ulko- ja kotimaankauppaan liittyvä tutkimustoiminta (siirtomäärära- ha)	3 600 000
22. Kansainvälinen tekninen yhteistyö (siirtomääräraha)	7 500 000
24. Jäänmurtamislaboratorion käyttäminen	2 250 000
25. Kansallisen mittajärjestelmän kehittäminen (siirtomääräraha)	400 000
41. Avustukset teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistäville yhteisöille	9 818 000
50. Keksijöiden tukeminen	150 000
66. Osallistuminen Tele-X-satelliittihankkeeseen (siirtomääräraha)	8 500 000

47. Merentutkimuslaitos (830)	18 235 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	7 047 000
29. Muut kulutusmenot	9 688 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 500 000
48. Teollisuussihteerit (830)	16 914 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	10 884 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	5 900 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	130 000
49. Kehitysaluerahasto Oy (840)	230 400 000
42. Kehitysaluerahasto Oy:lle maksettava korkotuki (arviomääräraha)	2 400 000
43. Luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)	41 000 000
44. Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemistä varten	2 000 000
45. Tutkimustoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)	17 000 000
83. Debentuurilaina Kehitysaluerahasto Oy:lle	168 000 000
50. Teollisuuden edistäminen (850)	456 575 000
09. Neuvottelukunnat	210 000
23. Teollistamistutkimukset (siirtomääräraha)	1 200 000
24. Yrittäjäkoulutus ja -neuvonta	11 550 000
30. Valtionosuus ja -avustus kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen (arviomääräraha)	16 647 000
40. Valtionavustus pienen ja keskisuuren teollisuuden edistämisyksiköille	6 530 000
41. Kaivannaisteollisuuden edistäminen	28 000 000
42. Valtionavustus Kotimaisen Työn Liitto ry:lle	2 392 000
44. Eräiden kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)	20 000
46. Ulkomaisen harjoittelun tukeminen (siirtomääräraha)	1 500 000
47. Valtionavustus eräisiin pienen ja keskisuuren teollisuuden neuvonta- ja koulutushankkeisiin	1 000 000
48. Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille (siirtomääräraha)	15 000 000
49. Neste Oy:n maakaasuverkon ensimmäisen laajennusvaiheen rahoittamislainojen korkotuki (arviomääräraha)	12 800 000
60. Siirto valtion takausrahastoon (arviomääräraha)	20 000 000
86. Laina Telenokia Oy:lle	15 000 000
88. Osakepääomien korotukset (siirtomääräraha)	270 000 000
89. Osallistuminen Lahden Lasitehdas Oy:n osakkeiden merkitsemiseen (siirtomääräraha)	20 000 000
90. Valvilla Oy:n tukeminen (arviomääräraha)	34 726 000
51. Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen (850)	561 517 000
21. Malminetsintä ja sitä palveleva geologinen tutkimus kehitysalueilla	2 600 000
41. Kehitysalueluottojen korkotuki (arviomääräraha)	100 000
42. Avustus Kemira Oy:n turveammoniakkitehtaan rakentamislainojen korkokustannuksiin	8 000 000
45. Eräiden kehitysalueilla sijaitsevien hankkeiden korkotuki (arviomääräraha)	38 005 000
46. Taantuvien teollisuusalueiden tukikokeilu (siirtomääräraha)	2 500 000
48. Alueellinen kuljetustuki (arviomääräraha)	136 312 000

49. Kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	370 000 000
88. Osallistuminen kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen (siirtomääräraha)	4 000 000
55. Energiatalous (860)	152 940 000
09. Neuvottelukunnat	175 000
21. Eräät energihuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot (siirtomääräraha)	68 205 000
27. Energiatiedotus ja neuvontatoiminta	6 760 000
40. Investointiavustukset kotimaisen energian tuotannon ja energiansäästön edistämiseen (arviomääräraha)	34 000 000
41. Avustukset maaseudun sähköistämiseen (siirtomääräraha)	17 000 000
42. Energiataloudellisen koetoiminnan edistäminen (siirtomääräraha)	21 600 000
45. Energiansäästöinvestointien sekä kotimaisten polttoaineiden tuotanto- ja käyttöinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	4 000 000
46. Avustukset turve- ja puuraaka-ainevarojen hyväksikäytön edistämiseen	1 200 000
61. Kotimaankaupan edistäminen (870)	12 000 000
40. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuki (arviomääräraha)	3 350 000
41. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointiavustus (arviomääräraha)	4 350 000
42. Valtionavustus haja-asutusalueiden kauppapalvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi (arviomääräraha)	4 300 000
80. Matkailun edistämiskeskus (870)	55 000 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	13 887 000
09. Matkailuasiain neuvottelukunta	21 000
21. Eräät matkailun edistämistoiminnan menot	22 600 000
27. Matkailutoimistojen muut kulutusmenot (arviomääräraha)	7 974 000
29. Muut kulutusmenot	3 488 000
40. Valtionavustus matkailun edistämistoimintaan	4 750 000
70. Kaluston hankkiminen	280 000
74. Valtion omistamien matkailukiinteistöjen peruskorjaus ja rakentaminen (siirtomääräraha)	2 000 000
85. Ulkomaankaupan edistäminen (880)	287 925 000
29. Muut kulutusmenot	945 000
40. Valtionavustus viennin edistämiseen (siirtomääräraha)	110 000 000
41. Valtionavustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille	9 280 000
45. Valtionavustus Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:lle	12 900 000
46. Valtionavustus pienille ja keskisuurille yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen	3 200 000
47. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle (arviomääräraha)	63 500 000
60. Siirrot rahastoihin (arviomääräraha)	40 100 000
84. Lainat viennin edistämiseen (siirtomääräraha)	48 000 000
90. Valtion hankintakeskus (050)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	26 479 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	2 020 000

21. Hankinnan ja myynnin sekä varastotoiminnan menot (arviomääräraha)	7 450 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)	7 600 000
Käyttömenot (01-29): 43 549 000	
70. Kaluston ja konntorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	900 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 390 000
Sijoitusmenot (70-74): 3 290 000	
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut menot (810)	12 526 000
08. Komiteat ja asiantuntijat	250 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	1 035 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	11 173 000
95. Maanomistajien osuus puolustusmaksuista (arviomääräraha)	68 000

Pääloukka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA ..	25 644 050 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriö (400)	39 105 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	26 260 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	3 110 000
21. Tutkimustoiminta	840 000
22. Kehittämistoiminta	2 335 000
29. Muut kulutusmenot	6 040 000
70. Kaluston hankkiminen	520 000
03. Työsuojeluhallinto (400)	51 006 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	38 114 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	284 000
22. Kehittämistoiminta	832 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	460 000
29. Muut kulutusmenot	10 900 000
70. Kaluston hankkiminen	416 000
05. Kunnallinen työsuojelutarkastus (460)	50 000
30. Valtionosuus kunnille työsuojelutarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	50 000
06. Työterveyslaitos (450)	75 400 000
50. Valtionapu työterveyslaitoksen menoihin	75 400 000

07. Työsuojelun muut menot (400)	963 000
22. Työturvallisuustoimenpiteiden laiminlyömisestä johtuvat toimenpiteet (arviomääräraha)	15 000
51. Avustus työsuojelun tiedotustoimintaa varten	116 000
56. Valtionapu työsuojelukoulutukseen	832 000
10. Työttömyysturvalautakunta (400)	2 987 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 507 000
29. Muut kulutusmenot	400 000
70. Kaluston hankkiminen	80 000
11. Tarkastuslautakunta (090)	2 139 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 013 000
29. Muut kulutusmenot	126 000
12. Työneuvosto (400)	606 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	540 000
29. Muut kulutusmenot	66 000
14. Tapaturmavirasto (400)	37 082 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	27 665 000
29. Muut kulutusmenot	8 967 000
70. Kaluston hankkiminen	450 000
15. Perhekustannusten tasaus (410)	2 954 255 000
30. Valtionosuus kunnille lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen (arviomääräraha)	279 000 000
31. Valtionosuus kunnille elatustuesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	1 616 000
50. Kotona tapahtuvan hoidon tukeminen (siirtomääräraha)	21 000 000
51. Äitiysavustus (arviomääräraha)	41 605 000
52. Lapsilisät (arviomääräraha)	2 610 934 000
53. Avustus sairaan lapsen kuntoutuksesta tai sairaanhoidosta lapsen vanhemmille aiheutuvaan ansionmenetykseen (siirtomääräraha)	100 000
16. Yleinen perhe-eläke (410)	286 000 000
50. Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha)	286 000 000
17. Työttömyysturva (410)	2 118 000 000
50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)	893 000 000
51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arviomääräraha)	1 225 000 000
18. Sairausvakuutus (410)	1 175 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 175 000 000
19. Eläkevakuutus (410)	1 987 400 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)	62 700 000

51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha).....	1 064 800 000
52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	272 900 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha) .	587 000 000
20. Yrittäjien tapaturmavakuutus (410)	22 300 000
53. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)	22 300 000
21. Rintamaveteraaneläkkeet (410)	1 009 000 000
52. Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki (arviomääräraha)	704 000 000
53. Rintamaveteraanien varhaiseläke (arviomääräraha)	305 000 000
22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot (410)	1 437 179 000
50. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)	1 286 820 000
55. Valtion korvaus sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	84 779 000
56. Valtionapu sotainvalidien puolisoloiden kuntoutustoimintaan	3 000 000
58. Entisten sotavankien terveystarkastus (siirtomääräraha).....	500 000
59. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan	62 080 000
23. Muu sodista kärsineiden turva (410)	15 996 000
30. Valtion korvaus siirtoväen huoltoon (arviomääräraha).....	14 100 000
37. Valtion korvaus sotaorpojen työhuollon kustannuksiin (arviomääräraha)	130 000
51. Sotaeläkkeet (arviomääräraha)	1 460 000
53. Valtionavustus eräille veteraanijärjestöille	306 000
24. Eräät vahingonkorvaukset (410)	71 900 000
50. Tapaturmakorvaukset (arviomääräraha).....	57 000 000
53. Liikennevakuutuskorvaukset (arviomääräraha)	8 600 000
55. Rikosvahinkokorvaukset (arviomääräraha)	6 300 000
27. Kunnallinen toimeentuloturva (410)	291 500 000
30. Valtionosuus kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin (arviomääräraha)	291 500 000
28. Muu toimeentuloturva (410)	156 335 000
30. Valtionosuus kunnille huoltoapulain mukaisiin kustannuksiin (arviomääräraha)	32 340 000
31. Valtion korvaus kunnille mustalaisväestön huollon kustannuksiin (arviomääräraha)	3 295 000
51. Invalidiraha (arviomääräraha)	108 700 000
56. Asevelvollisten kotiuttamisraha (arviomääräraha)	12 000 000
29. Pakolaishuolto (410)	8 200 000
61. Pakolaishuolto (arviomääräraha)	8 200 000

30. Sosiaalihalitus (400)	30 454 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	17 810 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	50 000
22. Kehittämistoiminta	1 660 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	315 000
29. Muut kulutusmenot	10 369 000
70. Kaluston hankkiminen	250 000
31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus (250)	1 814 000
28. Sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutus	1 650 000
50. Opintoapurahat sosiaalihuollon ulkomaista jatko- ja täydennyskoulu- tusta varten	164 000
32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut (420)	4 189 338 000
30. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin (arvio- määräraha)	4 110 788 000
31. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin (ar- viomääräraha)	78 000 000
32. Valtion korvaus kunnille eräiden kehitysvammaisten huollosta aiheu- tuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	550 000
36. Valtionavustus pääkaupunkiseudun kunnille eräiden päiväkotihank- keiden kustannuksiin	—
33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut (420)	27 872 000
51. Valtionavustus yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien käyttö- kustannuksiin	27 750 000
54. Pakolaishuollon avustaminen (arviomääräraha)	122 000
38. Lasten päivähoito (420)	39 300 000
30. Valtionosuus kunnille lasten päiväkotien käyttökustannuksiin (arvio- määräraha)	18 100 000
31. Valtionosuus kunnille ohjatusta perhepäivähoidosta aiheutuviin käyt- tökustannuksiin (arviomääräraha)	19 500 000
50. Valtionosuus yksityisten lasten päivähoitolaitosten käyttökustannuk- siin (arviomääräraha)	1 700 000
39. Kasvatusneuvolatoiminta (420)	1 100 000
38. Valtionosuus kunnille kasvatusneuvoloiden kustannuksiin (arviomää- räraha)	1 100 000
40. Valtion koulukodit (420)	42 543 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	26 443 000
29. Muut kulutusmenot	11 300 000
70. Kaluston hankkiminen	1 100 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	3 700 000
41. Lasten ja nuorten kasvatus ja huolto (420)	6 200 000
33. Valtion korvaus kunnille kasvatuskorvauksiin (arviomääräraha)	6 200 000
43. Valtion erityiskoulut (420)	7 464 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 403 000

29. Muut kulutusmenot	1 961 000
70. Kaluston hankkiminen	100 000
44. Invalidihuolto (420)	600 000
33. Valtionosuus kunnille suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	100 000
50. Valtion korvaus erityishuoltolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	100 000
51. Valtionosuus yksityisen suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	100 000
52. Valtionavustus yksityisten asumispalvelujen käyttökustannuksiin	100 000
53. Valtion korvaus muihin invalidihuollon toimintoihin (arviomääräraha)	100 000
54. Valtion korvaus yksilöllisen invalidihuollon kustannuksiin (arviomääräraha)	100 000
45. Valtion kehitysvammalaitokset (420)	13 741 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	9 131 000
29. Muut kulutusmenot	2 928 000
70. Kaluston hankkiminen	182 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 500 000
46. Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto (420)	4 900 000
30. Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	2 400 000
32. Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin	2 500 000
53. Valtion päihdehuoltolat (420)	26 662 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	13 462 000
29. Muut kulutusmenot	9 200 000
70. Kaluston hankkiminen	300 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	3 700 000
54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto (420)	2 300 000
31. Valtionosuus kunnille päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	2 300 000
55. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto (420)	340 000
51. Valtionapu yksityisten päihdehuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin	340 000
56. Kodinhoitotoiminta (420)	6 300 000
30. Valtionosuus kunnille kodinhoitajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	4 400 000
32. Valtionosuus kunnille kotiaavustajatoiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	1 900 000
57. Lomatoiminta (420)	849 225 000
30. Valtionosuus kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen ja pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän hallintomenoihin (arviomääräraha)	20 425 000

40.	Valtion korvaus maatalousyrittäjien vuosilomalomituksen kustannuksiin (arviomääräraha)	530 000 000
41.	Valtion korvaus maatalousyrittäjien sijaisapulomituksen kustannuksiin (arviomääräraha)	233 000 000
42.	Valtion korvaus pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin (siirtomääräraha)	18 800 000
43.	Valtion korvaus maatalousyrittäjien viikkovapaatoiminnan kustannuksiin (arviomääräraha)	47 000 000
60.	Lääkintöhallitus (400)	40 313 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	21 861 000
09.	Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	1 090 000
22.	Kehittämistoiminta	3 000 000
25.	Kansainvälinen yhteistyö	1 734 000
26.	Farmakopea	140 000
29.	Muut kulutusmenot	12 188 000
70.	Kaluston hankkiminen	300 000
63.	Valtion mielisairaalat (480)	71 594 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	54 494 000
29.	Muut kulutusmenot	14 000 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 100 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 000 000
65.	Kansanterveyslaitos (450)	101 186 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	42 081 000
21.	Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	1 705 000
22.	Eräät tutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)	11 300 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	20 970 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 630 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	22 500 000
66.	Lääkelaboratorio (450)	12 612 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	3 507 000
29.	Muut kulutusmenot	1 285 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	320 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	7 500 000
68.	Säteilyturvakeskus (450)	42 340 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	23 639 000
21.	Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	5 000 000
29.	Muut kulutusmenot	10 901 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 800 000
69.	Terveydenhuollon täydennyskoulutus (250)	3 444 000
28.	Terveydenhuollon jatko- ja täydennyskoulutus	2 869 000
50.	Opintoapurahat terveydenhuoltoalan ulkomaista jatko- ja täydennyskoulutusta varten	575 000

73. Terveyskasvatus ja -valvonta (470)	12 085 000
21. Terveyskasvatus	1 250 000
22. Tupakoinnin vähentäminen	8 415 000
23. Terveysvalvonta	920 000
24. Tartuntatautien valvonta (arviomääräraha)	1 500 000
74. Kunnallinen terveystarkastus (460)	915 000
30. Valtionosuus kunnille terveystarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	915 000
75. Kunnallinen kansanterveys (470)	69 015 000
30. Valtionosuus kunnille terveyskeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	46 000 000
31. Valtionosuus kunnille terveyskeskusten perustamiskustannuksiin	20 000 000
35. Valtion korvaus terveyskeskuksille eräiden potilaiden hoitoon (arviomääräraha)	115 000
37. Valtion korvaus eräiden tautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	2 900 000
76. Kunnallinen erikoissairaanhoito (480)	99 900 000
30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	17 700 000
31. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaitosten perustamiskustannuksiin	81 000 000
32. Valtion korvaus erikoissairaanhoitolaitoksille eräiden potilaiden hoitoon (arviomääräraha)	1 200 000
77. Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto (460)	134 756 000
30. Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	133 656 000
31. Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	1 100 000
78. Kuntien järjestämä kansanterveys (470)	3 496 388 000
30. Valtionosuus kunnille kansanterveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	3 394 488 000
31. Valtionosuus kunnille kansanterveydenhuollon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	88 400 000
37. Valtion korvaus tartuntatautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	13 500 000
38. Valtionavustus pääkaupunkiseudun kunnille eräiden terveyskeskushankkeiden kustannuksiin	—
79. Kuntien järjestämä erikoissairaanhoito (480)	4 190 799 000
30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitoon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	3 863 389 000
31. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitoon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	19 400 000
32. Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	265 000 000
33. Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden kustannuksiin (arviomääräraha)	33 300 000

34.	Valtion korvaus erikoissairaanhoitolaitoksille mielentilatutkimuspotilaiden sekä valtion täydellisessä huollossa olevien potilaiden hoitoon (arviomääräraha)	8 000 000
35.	Valtionavustus kunnille erikoissairaanhoidon kustannuksiin	500 000
36.	Valtionavustus kunnille eräisiin erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin	1 210 000
85.	Terveydenhuollon muut menot (400)	600 000
50.	Terveydenhoitolain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)	600 000
87.	Päihdehaittojen ehkäiseminen (420)	1 958 000
20.	Päihteen käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen (arviomääräraha)	1 958 000
88.	Kunnallinen alkoholitarkastus (420)	6 311 000
30.	Valtionosuus kunnille alkoholitarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	6 311 000
89.	Raittiustyö (420)	52 980 000
30.	Valtionosuus kunnille raittiustyöhön (arviomääräraha)	29 226 000
31.	Valtionosuus kunnille raittiustyötä tekevien palkkausmenoihin (arviomääräraha)	11 982 000
50.	Valtionapu yksityisille yhteisöille raittiustyöhön	11 772 000
92.	Kansanterveyden edistäminen (470)	103 000 000
50.	Avustus yksityisille yhteisöille kansanterveystyön kustannuksiin (arviomääräraha)	103 000 000
93.	Eräiden sosiaalipalvelujen avustaminen (420)	130 200 000
50.	Avustus yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)	29 000 000
51.	Avustus yksityisille yhteisöille vanhusten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)	40 000 000
52.	Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)	61 200 000
94.	Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen (420)	51 000 000
50.	Avustus yksityisille yhteisöille lomatoiminnan kustannuksiin (arviomääräraha)	51 000 000
95.	Suuronnettomuuksiin varautuminen (110)	1 800 000
50.	Avustus yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	1 800 000
98.	Eräät sosiaalipalvelut (420)	7 556 000
51.	Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista (arviomääräraha) ...	2 080 000
52.	Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin (arviomääräraha)	5 000 000
53.	Valtionavustus merenkulkijoiden puhelinmaksuihin	312 000

54. Valtionapu Kuntoutussäätiölle	164 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot (400)	20 742 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	771 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	3 720 000
28. Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen koulutustoiminta ja asiantuntijapalvelut	624 000
40. Käsi- ja opaskirjojen laatiminen (siirtomääräraha)	37 000
67. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)	15 590 000

Pääloukka 34

34. TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 631 054 000
01. Työvoimaministeriö (610)	62 478 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	26 560 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	418 000
22. Työvoimapolitiittiset tutkimukset (siirtomääräraha)	2 097 000
23. Työvoimahallinnon henkilöstön korkeakoulutasoinen jatkokoulutus (siirtomääräraha)	550 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	12 792 000
29. Muut kulutusmenot	18 525 000
51. Kansainvälisestä asiantuntija- ja harjoittelijainvaihdesta aiheutuvat menot	1 224 000
70. Kaluston hankkiminen	312 000
06. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto (620)	228 225 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	167 008 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	2 912 000
29. Muut kulutusmenot	46 415 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	11 890 000
08. Työvoimaopisto (610)	2 032 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	658 000
29. Muut kulutusmenot	1 124 000
70. Kaluston hankkiminen	250 000
20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen (620)	22 000 000
50. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden edistäminen (arviomääräraha)....	22 000 000
50. Työllisyyden hoito (630)	2 233 080 000
02. Palkkaukset (arviomääräraha)	392 169 000
30. Valtionapu kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen (siirtomääräraha)	650 000 000
50. Työllisyyskoulutuksen koulutus- ja erityistuki (arviomääräraha)	389 480 000
61. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (siirtomääräraha)	292 000 000
62. Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin (siirtomääräraha)	125 160 000

63. Työrajoitteisten ammatinvalinnanohjauksen erityismenot	7 271 000
64. Työrajoitteisten työhön sijoittamisen erityismenot	12 000 000
77. Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (arviomääräraha)	365 000 000
89. Palkkaturva (410)	80 100 000
50. Palkkaturva (arviomääräraha)	80 100 000
99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut menot (610)	3 139 000
08. Komiteat ja asiantuntijat	120 000
23. Siviilipalvelusmiesten työllistäminen	200 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	1 363 000
50. Korvaus liikennöitsijöille siviilipalvelusmiesten lomamatkalipuista (arviomääräraha)	1 456 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	4 118 983 000
01. Ympäristöministeriö (510)	39 355 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	23 506 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	1 773 000
26. Kansainvälinen yhteistyö	4 250 000
29. Muut kulutusmenot	8 526 000
70. Kaluston hankkiminen	1 300 000
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelun tutkimus (520)	10 180 000
22. Luonnonsuojelu- ja ulkoilututkimukset (siirtomääräraha)	450 000
23. Vesiensuojelun tutkimus (siirtomääräraha)	3 830 000
25. Ympäristötutkimukset ja -selvitykset (siirtomääräraha)	5 900 000
12. Ilmansuojelu (520)	12 300 000
23. Ilmansuojelun suunnittelu ja valvonta	100 000
26. Happamoitumistutkimus (siirtomääräraha)	4 700 000
37. Valtionosuus kunnille ilmansuojelun toimenpiteisiin	2 500 000
42. Teollisuuden ja energiahuollon ilmansuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	5 000 000
13. Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen (520)	25 590 000
23. Jätehuollon suunnittelu ja valvonta	100 000
46. Ongelmajätteiden kuljetustuki (siirtomääräraha)	3 250 000
47. Avustus Ekokem Oy Ab:n korkomenojen alentamiseen	17 000 000
61. Saaristo- ja tunturialueiden jätehuollon tukeminen	540 000
62. Jätehuollon teknologian kehittäminen (siirtomääräraha)	700 000
63. Jätteiden hyödyntämisen edistämisinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	2 000 000
65. Jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	2 000 000

15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö (520)	8 750 000
21. Luonnonsuojelun yleismenot	270 000
30. Korvaukset kunnille suojelualueista aiheutuvista metsäverotulojen menetyksistä (arviomääräraha)	2 100 000
31. Valtionavustus kunnille ulkoilureittien perustamiseen (siirtomääräraha)	600 000
41. Korvaukset suojelualueiden perustamisesta (siirtomääräraha)	2 200 000
42. Rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen	100 000
43. Maa-aineslain mukaiset korvaukset (siirtomääräraha)	3 000 000
62. Saariston ympäristönhoitoavustukset (siirtomääräraha)	480 000
20. Luonnonsuojelualueiden perustaminen ja hoito (520)	50 950 000
22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito	3 450 000
70. Luonnonsuojelualueiden kalustohankinnat (siirtomääräraha)	450 000
74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha)	4 550 000
75. Urho Kekkonen kansallispuiston perustamiseen liittyvät kompensatioinvestoinnit (siirtomääräraha)	2 000 000
77. Luonnonsuojelualueiden kunnostus (siirtomääräraha)	500 000
88. Maan hankkiminen luonnonsuojelutarkoituksiin (siirtomääräraha)	40 000 000
25. Vesi- ja ympäristöhallinto (560)	74 159 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	30 054 000
09. Tieteellinen neuvottelukunta	8 000
21. Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesiensuojelutoiminta (arviomääräraha)	1 600 000
22. Katselmustoimitukset	400 000
23. Vesien suunnittelu ja valvonta (siirtomääräraha)	3 125 000
24. Meriympäristön suojelu	900 000
25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	75 000
26. Kansainvälinen yhteistyö	37 000
29. Muut kulutusmenot	10 500 000
30. Yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha) ..	1 500 000
31. Avustukset yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin (siirtomääräraha) ..	6 500 000
32. Valtionosuus kuntien ympäristönsuojelulautakuntien sihteerien palkkaukseen	1 600 000
40. Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha) ..	8 100 000
70. Kaluston hankkiminen	500 000
72. Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta (siirtomääräraha)	500 000
77. Vesiensuojelutyöt (siirtomääräraha)	8 760 000
26. Öljyvahinkojen torjunta (520)	26 000 000
27. Öljysuojatoiminta (arviomääräraha)	1 400 000
29. Öljyntorjuntakaluston korjaus ja kunnossapito (arviomääräraha)	800 000
70. Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	23 000 000
74. Varastorakennusten suunnittelu ja rakentaminen (siirtomääräraha)	800 000
30. Kaavoitus- ja rakennustoimi (530)	79 390 000
21. Alueiden käytön suunnittelun tutkimus- ja kehittämistoiminta (siirtomääräraha)	2 700 000

22.	Rakentamismääräysten ja -ohjeiden kehittäminen (siirtomääräraha) ...	2 200 000
23.	Kiinteistötietojärjestelmän kehittäminen	1 540 000
24.	Rakennusvalvonnan tietojärjestelmän kehittäminen	200 000
30.	Valtionosuus rakennustarkastajien palkkaamiseen (arviomääräraha) ...	20 800 000
31.	Valtionosuus rakennuskaavoitukseen	9 100 000
32.	Avustus kunnallisten korjausneuvojen palkkaamiseen	12 850 000
33.	Valtionosuus seutukaavoituksen kustannuksiin	21 200 000
34.	Valtionavustukset kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden rakennusten säilyttämiseen (siirtomääräraha)	3 300 000
36.	Maa-aineslain mukaiset valtionavustukset kunnille	750 000
38.	Valtionavustus kunnille rakennusuojelukustannuksiin	2 000 000
61.	Kaavoitus- ja rakennustutkimuksen tukeminen	750 000
62.	Koerakentamisen tukeminen (siirtomääräraha)	2 000 000
40.	Asuntohallitus (540)	31 577 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	21 017 000
27.	Tietojen koneellinen käsittely	2 850 000
29.	Muut kulutusmenot	7 230 000
70.	Kaluston hankkiminen	480 000
45.	Asuntotoimi (540)	3 757 792 000
30.	Kuntien maanostolainojen korkotuki (arviomääräraha)	2 000 000
32.	Avustukset kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten tai muuhun asuntotuotantolain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen (siirtomääräraha)	15 000 000
35.	Korvaukset kunnille asumistukiasiaan hoitamisesta (arviomääräraha) ..	13 000 000
50.	Asuntotutkimus (siirtomääräraha)	2 290 000
51.	Valtionavustus opiskelija-asuntojen omapääomaosuuteen (siirtomääräraha)	10 500 000
52.	Valtionavustukset eräille asuntoalan järjestöille	1 002 000
53.	Oman asunnon hankintaan myönnettyjen lainojen korkotuki (arviomääräraha)	170 000 000
54.	Asumistuki (arviomääräraha)	630 000 000
56.	Avustukset energiataloudelliseen korjaustoimintaan (siirtomääräraha) ..	44 000 000
62.	Lämmityslaitoshankkeisiin myönnettyjen lainojen korkotuki (arviomääräraha)	22 000 000
63.	Vuokra-asuntolainojen korkotuki (arviomääräraha)	9 000 000
64.	Avustukset taloudellisissa vaikeuksissa oleville vuokrataloille	5 000 000
83.	Asuntolainat	2 425 000 000
84.	Asuntolainat asuntolainoitettujen vuokra- ja asunto-osuuskunta-asuntojen omaksilunastamista varten (siirtomääräraha)	55 000 000
86.	Lainat peruskorjauksiin ja perusparannuksiin	354 000 000
99.	Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot (510)	2 940 000
08.	Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	480 000
26.	Ympäristöministeriön hallinnonalan jatko- ja täydennyskoulutus	910 000
50.	Valtionavustukset valtakunnallisille luonnonsuojelujärjestöille	1 550 000

Pääloukka 36

36. VALTIONVELKA	11 785 403 000
01. Kotimaisen velan korko (910)	2 166 444 000
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha)	2 161 444 000
92. Kotimaisen lyhytaikaisen velan korko (arviomääräraha)	5 000 000
03. Ulkomaisen velan korko (910)	2 424 123 000
90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha)	2 422 123 000
91. Ulkomaisen lyhytaikaisen velan korko (arviomääräraha)	2 000 000
05. Kotimaisen velan kuoletus (910)	3 780 932 000
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)	3 780 932 000
07. Ulkomaisen velan kuoletus (910)	3 156 716 000
90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)	3 156 716 000
09. Muut menot valtionvelasta (910)	257 188 000
21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)	238 550 000
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan indeksikorotus (arviomääräraha)	18 638 000

Menojen kokonaismäärä:

100 780 171 900

Yksityiskohtaiset perustelut

YLEINEN OSA

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä perustellaan kaikkien momenttien määrärahojen käyttötarkoitus ja mahdollinen määrärahan muutos. Vuoden 1968 ja sen jälkeisten vuosien tulo- ja menoarvioiden perustelut, lukuunottamatta varsinaisten palkkausmomenttien (01 ja 02) perusteluja, eivät enää ole voimassa. Eduskunnan sanottujen vuosien tulo- ja menoarvioissa hyväk-

symät, vuoden 1985 jälkeisiin vuosiin ulottuvat kannanotot ovat edelleen voimassa, mikäli tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ei ole toisin sanottu. Jäljempänä kohdassa 2 on määritelty meno-momenttien asiasisältö, jota ehdotetaan noudattavaksi, ellei ao. momentin yksityiskohtaisista perusteluista muuta johdu.

1. Eräiden henkilöstömenojen budjetointi

Tiedot virastojen ja laitosten virkojen ja toimien määrästä sekä tilapäisen ja palkkausmomentilta palkattavan työsopimussuhteisen henkilöstön määrästä v. 1985 on esitetty asianomaisen palkkausmomentin yhteydessä samoin kuin virkojen ja toimien tai henkilöstön määrän muutokset, jotka aiheutuvat vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksestä. Henkilöstön määrän muutosta koskeviin lukuihin sisältyvät myös mahdolliset henkilöstön siirrot palkkausmomentille muilta momenteilta sekä vuoden 1985 lisämenoarvioissa hyväksytyt muutokset.

Voimassa olevien säännösten ja vakiintuneen käytännön perusteella ehdotetaan v. 1986 tarkistettavaksi *julkisia tehtäviä hoitavien ja muussa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa* kuin virka-suhteessa valtioon olevien henkilöiden, kuten kansanedustajien, eduskunnan virka- ja palvelusmiesten ja valtioneuvoston jäsenten palkkaukset sekä sosiaaliturvamaksu soveltuvin osin ja enintään samoja perusteita noudattaen kuin virkamiespalkkaukset.

Valtion *ylimääräisiin eläkkeisiin* esitetään määrärahoja siten, että niitä voitaisiin tarkistaa samalla tavalla kuin valtion eläkelainsäädännön mukaisia vakinaisia eläkkeitä.

Palkkausmomentin käyttösuunnitelman kohdan 1 (perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset) määrärahaa ehdotetaan voitavan käyttää *sopimuspalkkaisen* virkamielen kanssa tehtyyn sopimukseen perustuvan palkkauksen suorittamiseen sopimuksen päättymisajankohtaan asti siinä tapauksessa, että sopimuksessa tarkoitettu virka on lakkautettu eikä sopimuksessa määrätty irtisanomisaikaa vastaava aika ole viran lakkaamisajankohtana vielä päättynyt.

Vuonna 1983 käynnistettiin valtiolla *osa-aikatyökokeilu*, jonka tarkoituksena on antaa henkilöstölle mahdollisuus siirtyä vapaaehtoisesti osa-aikatyöhön ja samalla luoda mahdollisuus palkata virastoihin ja laitoksiin vastaavaksi ajaksi ensisijaisesti nuoria työnhakijoita. Palkkausmäärärahojen budjetoinnin joustavuuden lisäämiseksi ehdotetaan, että osa-aikatyöhön siirtyvien palk-

kaukset saadaan maksaa palkkausmomentin tilapäisten palkkioiden ja työsuhdepalkkojen määrärahat tarvittaessa ylittäen, edellyttäen, että vastaava rahamäärä säästyy osa-aikakokeilun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksista. Samalla ehdotetaan, että tilapäisten palkkioiden ja työsuhdepalkkojen määrärahoja voidaan käyttää osa-aikatyöhön siirtymisestä syntyvää säästöä vastaava määrä osa-aikatyötä koskevan asetuksen (25/83) 5 §:ssä tarkoitettujen työntekijöiden palkkaamiseksi. Edellä tarkoitettut järjestelyt eivät vaikuta tilapäisen tai työsuhdemäärärahalta palkattavan henkilöstön enimmäismääriin.

Vuonna 1981 eräissä virastoissa ja laitoksissa aloitettu *varhaiskuntoutuskokeilu* päättyy vuoden 1985 aikana. Kokeilussa toteutetun varhaiskuntoutuksen jälkeisen uudelleensijoituksen edellytysten parantamiseksi ehdotetaan kuitenkin, että valtion virkamiesten ja virkasuhteeseen verratta-

vassa palvelussuhteessa valtioon olevien henkilöiden palkkauksiin palkkausmomentilla varatuista määrärahoista voidaan niissä tapauksissa, jolloin uudelleensijoittaminen aiheuttaisi ansioiden alenemista, maksaa valtiovarainministeriön määräämien perusteiden mukaista uudelleensijoitusrahaa eräissä virastoissa ja laitoksissa siltä osin kuin ne kuuluvat kuntoutuksen kokeilutoiminnan piiriin.

Valtion henkilöstöä kannustetaan tekemään hallinnon toimivuuteen, erityisesti menettelyihin ja välineisiin kohdistuvia parannusehdotuksia. Tätä tarkoittavasti kehitetään virastoissa ja laitoksissa kyseisten ehdotusten käsittelyä ja palkitsemista. Tämän johdosta ehdotetaan, että henkilöstön *aloitetoiminnan* kustannuksista aiheutuvat menot, palkkausmenoja lukuunottamatta, saatettiin maksaa viraston tai laitoksen kulutusmomentilta Muut kulutusmenot, ellei asiasta ole muuta määrätty.

2. Menomomenttien asiasisältö

Kulutusmenot (01—29)

Kulutusmenomomentit merkitään pääsääntöisesti kiinteiksi määrärahoiksi lukuunottamatta palkkausmomentteja, eläkemomentteja, maksullisen palvelutoiminnan momentteja ja liikelaitosten käyttömenoja. Eräissä poikkeustapauksissa määräraha merkitään kuitenkin arviomäärärahaksi tai asianmukaisin erityisperustein siirtomäärärahaksi.

Palkkaukset ja palkkauksen luonteiset menot (01—09)

01—02. Palkkaukset

Palkkausmomentille merkitään viraston oman henkilöstön virka- ja työehtosopimusten tai muiden vastaavien perusteiden mukaiset palkkaukset sekä erät pysyväisluonteisesta asiantuntijatoiminnasta johtuvat palkkiot, joista on suoritettava sosiaaliturvamaksu. Ulkomaisissa edustustoissa palvelevien ja sotilasasiamiesten paikalliskorotukset sekä kurssi- ja hintavaihtelukorvaukset sekä erät muut vastaavanlaiset palkkausmenot merkitään palkkausmomentille huolimatta siitä, että

näistä palkkausmenoista ei suoriteta sosiaaliturvamaksua.

Palkkausmomentti jaetaan käyttösuunnitelmaan seuraavasti:

Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset. Käyttösuunnitelman kohtaan merkitään virasta tai toimesta maksettava kokonaispalkkaus lisineen samoin kuin sopimuspalkkaisen viran kokonaispalkkaus.

Tilapäisten ja erityisryhmien palkkiot. Käyttösuunnitelman kohtaan merkitään päätoimisten tilapäisten toimihenkilöiden palkkaus kaikkine lisineen ja rajavartijoiden sekä puolustuslaitoksen värvätyn henkilökunnan sekä posti- ja telelaitoksen erityisryhmien ja virastotyöntekijöiden palkkaukset kaikkine lisineen.

Työsuhdepalkat. Käyttösuunnitelman kohtaan merkitään työsopimussuhteessa olevalle henkilökunnalle maksettavat palkat kaikkine lisineen. Työsopimussuhteessa olevalle henkilökunnalla tarkoitetaan sellaista henkilökuntaa, joka pysyväisluonteisesti työskentelee lähinnä saman-

laatusissa tehtävissä kuin virkasuhteessa olevat ja jonka tehtävät liittyvät oleellisesti viraston tai laitoksen työhön. Työsuhdepalkkoja sisältyy myös työmäärärahoihin sekä sellaisiin työmäärärahan luonteisiin toimintakokonaisuutta osoittaviin määrärahoihin, joiden perusteluissa on tästä nimenomaan mainittu.

Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset. Käyttösuunnitelman kohtaan merkitään joko tilapäisinä tai työsopimussuhteisina palkattujen kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausmäärärahat.

Muut palkat ja palkkiot. Käyttösuunnitelman kohtaan merkitään luento-, tunti- ja dosenttiopetuspalkkiot sekä muihin palkkausmomentin käyttösuunnitelmakohtiin kuulumatotat palkkausmomentin palkkaukset.

Sosiaaliturvamaksu. Käyttösuunnitelman kohtaan merkitään valtion työnantajana suorittama sosiaaliturvamaksu. Muiden kuin palkkausmomentilta 01 maksettavien palkkojen osalta sosiaaliturvamaksu sisällytetään samalle momentille, jolta palkat maksetaan.

05—07. *Eläkkeet*

Momenteille merkitään vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, ylimääräiset eläkkeet sekä erät lähinnä eläkkeen luonteiset avustukset kuten hautausavut.

Eläkkeet merkitään pääluokkaan 28 lukuunottamatta valtion liikeyrityksiä, joiden eläkemenot merkitään ao. liikeyrityksen lukuun.

08—09. *Komitealaitos*

Ministeriön esittelystä asetettujen tilapäisten komiteoiden ja toimikuntien menot merkitään kunkin pääluokan viimeiseen lukuun momentille 08 (Komiteat ja asiantuntijat), joka merkitään arviomäärärahaksi. Neuvottelukuntien, neuvostojen, lautakuntien ja muiden pysyvien toimielinten menot merkitään ministeriön lukuun tai pääluokan viimeiseen lukuun momentille 09 (Neuvottelukunnat).

Jos pysyvä toimielin on asetettu nimenomaisesti jonkin viraston yhteyteen, sen menot voidaan merkitä asianomaiseen lukuun momentille 09.

Komiteamomenteille ei merkitä virastojen johdokuntien tai vastaavien linjaorganisaatioon kuuluvien toimielinten menoja.

Momenteilta 08—09 voidaan maksaa erilaisia kulutusmenoja. Momenttien käyttö huoneisto-, kalusto- ja laitehankintoihin ei ole mahdollista. Ministeriö tai virasto huolehtii sellaisista hankinnoista komitean puolesta ja käyttää siihen omia määrärahojaan.

Henkilöstön palkkaamisessa noudatetaan valtioneuvoston komiteoista antaman päätöksen mukaista menettelyä. Henkilöstön palkkaamista rajoittavat lisäksi määrärahan suuruus ja momentin perusteluihin mahdollisesti otettu maininta henkilöstön enimmäismäärästä.

Suurehkot (yli 20 000 mk) pysyvät komiteat eritellään momentin käyttösuunnitelmassa.

Momentilta 08 voidaan maksaa palkkioita komiteatyöhön verrattavista ajallisesti ja tehtäviltään rajatuista ja tarkoin määritellyistä asiantuntijatehtävistä.

Muut kulutusmenot (10—29)

Muut kulutusmenot kuin palkkaukset ja palkkauksen luonteiset menot merkitään momenteille 10—29. Näiltä momenteilta saadaan siten maksaa muiden kuin investointiluonteisten tavaroitten ja palvelusten ostoja ottaen huomioon jäljempänä esitetyt yksityiskohtaisemmat ohjeet ja erittelyt.

Ellei momentin perusteluista muuta johdu, ei kulutusmenomomentin määrärahasta saa maksaa sellaisten tietokone-, tekstinkäsittely- ja muiden toimistolaitteiden vuokra-, leasing- tai osamaksuja, joiden hankinta tapahtuu normaalisti momentin 70 määrärahasta, lukuunottamatta kokeilu- ja muuhun lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitettujen laitteiden vuokramaksuja. Tästä rajoituksesta voidaan poiketa, mikäli se on taloudellisesti tai muusta erityisestä syystä perusteltua. Rajoitus ei koske momenttien 28.80.71 ja 28.92.70 määrärahalla hankittujen laitteiden eikä ennen vuotta 1985 tehdyistä vuokrasopimuksista johtuvia vuokramenoja.

Muiden kulutusmenojen momenteilta ei saa palkata henkilöstöä tai maksaa palkkioita työpalveluksista, asiantuntijapalveluksista tms., ellei lupaa tähän ole ao. momentin perusteluissa erikseen annettu.

13. *Talonrakennusten korjaus ja kunnossapito*

Momentille merkitään rakennusten korjauksesta ja kunnossapidosta aiheutuvat menot. Mikäli rakennuksen arvo nousee korjauksen johdosta siinä määrin, että korjausta on pidettävä peruspa-

rannuksena, merkitään meno sijoitusmenoksi (vrt. momentit 74—76).

14—15. *Maa- ja vesirakennusten korjaus ja kunnossapito*

Momenteille merkitään maa- ja vesirakennusten ja -rakenteiden korjauksesta ja kunnossapidosta aiheutuvat menot (vrt. momentit 77—79).

16—18. *Puolustusvoimien kaluston hankkiminen*

Momenteille merkitään puolustusvoimien sota-avaruuden sekä muun kaluston ja välineiden hankkimisesta aiheutuvat menot (vrt. momentit 70—73).

21—28. *Eräät kulutusmenot*

Muut kuin edellä tarkoitetut kulutusmenot merkitään pääsääntöisesti momentille 29. Poikkeuksellisesti voidaan momenteille 21—28 ehdottaa sellaisia tavaroiden ja palvelusten ostoon tarkoitettuja selvästi rajattavan kokonaisuuden muodostavia määrärahoja, jotka erityisen syyn perusteella on tarkoituksenmukaista merkitä omalle momentilleen. Tällaisia mahdollisesti omille momenteilleen merkittäviä menokokonaisuuksia ovat mm. ao. hallintoyksiköille tyypilliset, suuruudeltaan poikkeuksellisen merkittävät menolajierittelyä noudattavat toiminnan erityis- menot sekä selvästi määräaikaiset erillisprojektit ja muut toimintakokonaisuusmenot. Maksullisen palvelutoiminnan menot ehdotetaan aina omalle momentilleen.

Momenteille 21—28 ehdotettaviin määrärahoihin ei pääsääntöisesti sisällytetä määrärahoja henkilöstön palkkaamiseksi. Työsuhteisen henkilös-

tön palkkaaminen määräaikaisia projekteja varten on kuitenkin mahdollista siinä tapauksessa, että momentin perusteluissa on nimenomaan mainittu määrärahan olevan käytettävissä henkilöstön palkkaamiseen perusteluissa ehdotettujen rajoitusten puitteissa.

Maksullisen palvelutoiminnan menomomentille merkitään vain sellaisia menoeriä, jotka selvästi ovat kohdistettavissa maksullisen palvelutoiminnan menoksi. Maksullisen palvelutoiminnan menojen perustelut liittyvät kiinteästi ao. tulomomentin kohdalla esitettyyn laskelmaan, jossa on otettu huomioon myös muut kuin erillismomentille merkittävät maksullisen palvelutoiminnan kustannukset.

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille 29 merkitään määrärahat hallintoyksikön juoksevaan toimintaan tarkoitettujen tavaroiden ja palvelusten ostoon, siltä osin kuin kyseessä olevia määrärahoja ei ole budjetoitu momenteille 10—28.

Momentilta 29 suoritetaan viraston tai laitoksen tai muun viranomaisen toiminnasta johtuvat, valtion varoista suoritettavat vahingon- ja muut vastaavanlaiset korvaukset, milloin niitä varten ei ole erikseen budjetoitu määrärahaa.

Sama koskee sellaisten valtion tulojen tai muiden erien, joiden määräytymisperusteet on säännöksissä tarkoin määrätty, liikaa perityn osan palauttamista, milloin palautusta ei voida suorittaa ao. tulomomentilta.

Momentin 29 määrärahan käyttötarkoitukset on eritelty seuraavassa asetelmassa, jota soveltuvin osin on tarkoitus käyttää erityismenoarvion ja hallinnollisen kirjanpidon erittelypohjana:

Päeerittely

Alaerittely

Selite

Käyttövarat
(enintään)

Ao. yksikön käytettäväksi

Virkistys- ja lomatoiminta
(enintään)

Virkistystoiminta
(enintään)
Lomatoiminta (enintään)

Virkistystoiminnan tarvikkeet ja palvelukset

Lomatoiminnan tarvikkeet ja palvelukset

Palkkaukset
Matkat

Matkat
Päivärahat
Hotellikorvaukset
Valtion korvattavat henkilöstön muutot

Muut henkilöstömenot Koulutus

Kurssi- ja konferenssimaksut
Koulutustarvikkeet
Terveys- ja sairaanhoitomaksut
Lääkkeet ja hoitotarvikkeet
Työpaikkaruokailun tarvikkeet ja palvelukset
Virkapukuavustukset
Suojavaatetus
Muut

Työpaikkaterveydenhuolto

Muut

Rakennusten käyttö

Vuokrat

Vuokrat valtion laitoksille
Vuokrat muille

Sähkö, kaasu ja vesi

Sähkömaksut
Kaasumaksut
Vesi- ja jätevesimaksut

Lämmitys

Kaukolämpömaksut
Lämmityspolttoaineet

Puhtaanapito

Siivoustarvikkeet ja -palvelukset
Alueiden puhtaanapidon (ml. lumityöt) edellyttämät tarvikkeet ja palvelukset
Jätehuoltopalvelukset ja -maksut

Puistojen ym. alueiden ylläpito

Puistojen ym. laajojen alueiden ylläpidon ja puhtaanapidon edellyttämät tarvikkeet ja palvelukset

Muut

Hissien ym. laitteiden huolto
Edellä mainitsemattomat tarvikkeet ja palvelukset

Toimistomenot

Painatus, monistus ja kopiointi

Painatus- ja monistuspalvelukset
Asiakirjojen sidontapalvelukset
Kopiointikoneiden vuokra- ja huoltomaksut
Monistus- ja kopiointitarvikkeet

Automaattinen tietojenkäsittely

Atk-palvelusten ostot
Atk-laitevuokra- ja huoltomaksut
Atk-tarvikkeet

Posti-, lennätin- ja puhelinmaksut
Toimistotarvikkeet ja -palvelukset

Postimaksut
Puhelin-, lennätin- ja telexmaksut
Toimistotarvikkeet

Muut

Painotuotteet
Konttorikoneiden vuokrat ja huoltopalvelukset
Edellä mainitsemattomat tarvikkeet ja palvelukset

Toiminnan erityismenot

Toiminnan erityismenoiksi luokitellaan edellä mainitsemattomia toiminnalle tyypillisiä aineiden, tarvikkeiden ja ulkopuolisten palvelusten ostoja, joiden markkamääräinen osuus momentin menoista on huomattava
Esimerkkejä toiminnan erityismenoista ovat
— moottorikulkuneuvojen käytöstä,
— viestivälineiden käytöstä,
— opetustoiminnasta,
— potilaiden hoidosta,

		— oppilaiden, potilaiden ym. ylläpidosta ja huollosta aiheutuvat aineiden ja tarvikkeiden sekä ulkopuolisten palvelusten ostot sekä raaka-aineiden ostot
		Toiminnan erityismenojen erittelyt pyritään yhtenäistämään hallinnonalojen puitteissa samantyyppistä toimintaa suorittavien hallintoyksikköjen kesken
Muut menot	Aineet ja tarvikkeet	Em. ryhmiin kuulumattomat
		— raaka- ja apuaineet
		— poltto- ja voiteluaineet
		— lääkkeet ja hoitotarvikkeet
		— tekstiilit ja vaatteet
		— puhdistusaineet ja siivousvälineet
		— elintarvikkeet
		— työvälineet
		— muut aineet ja tarvikkeet
	Koneiden ja laitteiden korjaus ja kunnossapito	Em. ryhmiin kuulumattomat
		— korjaus- ja kunnossapitotarvikkeet
		— varaosat
		— korjaus- ja kunnossapitopalvelukset
	Talonrakennusten korjaus ja kunnossapito	Rakennusten ja huoneistojen korjauksen ja kunnossapidon tarvikkeet ja palvelukset (erää ei normaalityypisessä esiinny)
	Maa- ja vesirakenteiden korjaus ja kunnossapito	Em. ryhmiin kuulumattomat
		— korjaus- ja kunnossapitotarvikkeet
		— varaosat
		— korjaus- ja kunnossapitopalvelukset
	Konsulttipalvelukset	Konsulttipalvelusten ostot
	Muut palvelukset	Edellisiin ryhmiin kuulumattomien palvelusten ostot
	Muut	Valtion varoista maksettavat vahingon- ja muut korvaukset
		Kokous- ja konferenssimenot
		Jäsenmaksut (ml. kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut, ellei niitä niiden luonteen johdosta ole budjetoitu muulle momentille)
		Muut edellisiin ryhmiin kuulumattomat menot

Asetelmaan sisältyvien erien ”käyttövarat” ja ”virkistys- ja lomatoiminta” osalta edellytetään, että kyseiset määrärahan osat merkitään erityismenoarviossa ”enintään”-eriksi, joita ei saa ylittää, ja että käyttövarojen suuruus mitoitetaan enintään 4 prosenttia suuremmaksi kuin vuonna 1985 tulo- ja menoarviossa on vastaavaan tarkoitukseen myönnetty. Virkistys- ja lomatoimintaa varten erityismenoarvioon otettava määräraha voi olla enintään 20 markkaa henkilökuntaan kuuluvaa kohden vuodessa. Mikäli viraston edellisessä menoarviossa eritelty määräraha on erityisestä syystä ollut tätä suurempi, erityismenoarvioon voidaan virkistys- ja lomatoiminnan tukemista

varten ottaa määräraha, joka enintään vastaa edellisessä menoarviossa eriteltyä määrärahaa kustannustason nousulla lisätynä.

Siirtomenot (30—69)

Siirtomenoja ovat kunnille ja kuntainliitoille, elinkeinoelämälle ja yleishyödyllisille yhteisöille maksettavat valtionavut, siirrot kotitalouksille sekä siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille ja ulkomaille. Luonteenomaista siirtomenoille on se, että valtio ei saa välitöntä aineellista vastiketta kuten rahaa, tavaraa tai palvelusta siirron saajal-

ta. Välillisesti siirtomenot yleensä edistävät myös valtion tehtävien toteutusta.

Siirtomenot luokitellaan saajan mukaan. Valti-onavut rakennustoimintaan sekä koneiden ja kaluston hankintaan merkitään mahdollisuuksien mukaan eri momenteille kuin kulutukseen me-nevät valtionavut.

30—39. *Valtionavut kunnille ja kuntain-luotoille ym.*

Momenteille merkitään kunnille ja kuntainlii-toille suoritettavat valtionavut.

40—49. *Valtionavut elinkeinoelämälle*

Momenteille merkitään elinkeinoelämän edis-tämiseksi tarkoitettut valtionavut yksityisille yri-tyksille ja elinkeinonharjoittajille sekä yrittäjien ja elinkeinonharjoittajien ym. etuja edistävälle keskusjärjestöille, yhdistyksille ym.

50—59. *Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille*

Momenteille merkitään siirrot yksityisille ku-luttajille sekä valtionavut yleishyödyllisille järjes-töille, laitoksille, yhdistyksille, seuroille jne. Täl-laisia ovat esimerkiksi urheilujärjestöt, yksityiset oppilaitokset, yksityiset sairaalat ja sellaiset yksi-tyiset tutkimuslaitokset, jotka eivät välittömästi palvele liike- tai elinkeinoelämää.

60. *Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille*

Momenteille merkitään siirrot tulo- ja menoar-vion ulkopuolisiin rahastoihin sekä siirrot kansan-eläkelaitokselle.

61—65. *Erittelemättömät siirrot kotimaahan*

Momenteille merkitään sellaiset erittelemättö-mät siirrot, joiden jakamista kuntien, elinkeino-elämän ja kotitaloussektorin kesken ei voida edeltäkään suorittaa. Menojen laadun mukaan ryhmiteltäessä on valtion liikeyritysten lisärahoi-tustarve luettu tähän ryhmään.

66—69. *Siirrot ulkomaille*

Momenteille merkitään sellaiset ulkomaille siirrettävät varat, joista ei saada välitöntä vastiket-ta tai joiden vastike on vähäinen suhteessa men-on suuruuteen. Tällaisia ovat esim. kehitysyhy-teistytoiminnan puitteissa myönnettävät avus-

tukset sekä kansainvälisten rahoitusyhteisöjen jä-senmaksut.

Sijoitusmenot (70—89)

Reaalisijoitukset (70—79)

70—73. *Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen*

Momenteille merkitään työkoneiden ja -laittei-den, kuljetusvälineiden ja -kaluston, konttorikoneiden, huonekalujen, laboratorio- ja tutkimusvälineiden, radio- ja puhelinlaitteiden sekä muut suurten tai suurehkojen pitkävaikutteisten tava-roiden hankinnat. Silloin, kun momentin perus-teluissa on erikseen mainittu saadaan momentin määrärahaa käyttää myös prototyypin tai ns. nollasarjan tuote-erän hankintaa koskevan sopi-muksen mukaisten tuotekehitysmenojen maksa-miseen valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti. Sopimukseen sisältyy ehto, että suoritettavat varat on suoritettava rojal-tin muodossa takaisin valtiolle, jos tuotetta myydään valtionhallinnon ulkopuolelle.

74—76. *Talonrakennukset*

Momenteille merkitään valtion uudisrakennus-toista ja rakennusten perusparannustöistä aiheu-tuvat menot. Perusparannuksiksi katsotaan muu-tos- tai korjaustyöt, joiden johdosta rakennuksen arvo lisääntyy oleellisesti. Momenteille merkitään myös rakennusten suunnittelusta ja konsulttipal-velusten ostoista aiheutuvat menot lukuunotta-matta sitä suunnittelutyötä, jota vastaava palkka merkitään palkkausmomentille 01. Talonraken-nusten korjaus ja kunnossapito merkitään mo-mentille 13.

77—79. *Maa- ja vesirakennukset*

Momenteille merkitään muista valtion raken-nustöistä kuin talonrakennuksista aiheutuvat menot, kuten yleisten teiden, rautateiden, sata-mien, kanavien ja siltojen rakentaminen, maan-kuivaustyöt, vesi- ja viemärijohtotyöt, koskien ja vesiväylien perkaaminen, uittoväylien rakentami-nen sekä pengerrys- ja patoamistyöt. Momenteil-le merkitään myös maa- ja vesirakennusten suun-nittelusta ja konsulttipalvelusten ostoista aiheu-tuvat menot lukuunottamatta sitä suunnittelu-työtä, jota vastaava palkka merkitään palkkaus-

momentille 01. Maa- ja vesirakennusten korjaus ja kunnossapito merkitään momenteille 14—15.

Lainat ja muut finanssisijoitukset (80—89)

80—82. *Lainat kunnille ja kuntainliitoille ym.*

Momenteille merkitään kunnille ja kuntainliitoille myönnettävät lainat.

83—86. *Lainat yksityisille*

Momenteille merkitään elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille myönnettävät lainat. Myös valtionenemmistöisille osakeyhtiöille annettavat lainat sisällytetään tähän ryhmään.

87. *Muut ja erittelemättömät lainat*

Momentille merkitään sellaiset erittelemättömät lainat, joita ei voida edeltäkään jakaa kuntien ja yksityisten kesken. Momentille merkitään myös ulkomaille myönnettävät lainat.

88—89. *Muut finanssisijoitukset*

Momenteille merkitään maa-alueiden, rakennusten, asunto-osakkeiden ja arvopapereiden ostot, sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin ym. finanssisijoitukset.

Muut menot (90—99)

90—94. *Valtionvelan korot ja kuoletukset sekä indeksikorotukset*

Momenteille merkitään kotimaisen ja ulkomaisen velan korot ja kuolerukset sekä indeksikorotukset.

95—99. *Muut ja erittelemättömät menot*

Momenteille merkitään edellä luetelluille momenteille 01—94 kuulumattomat menot. Tällaisia menoja ovat esimerkiksi tileistä poistot ja eräät muut laskennalliset erät sekä valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin tarkoitettut määrärahat.

TULOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. *Tulo- ja varallisuusvero*
 Momentille arvioidaan kertyvän
 26 665 000 000 mk.

Edellytysten luomiseksi maltillisille tuloratkaisuille vuonna 1986 hallitus ehdottaa, että tuloveroasteikkoa tarkistettaisiin 8 prosentilla, mikä ylittää vuodelle 1986 tavoitteeksi asetetun yleisen hinta- ja kustannustason nousun 4 prosenttiyksiköllä. Keskeisiä vähennyksiä ehdotetaan tarkistettavaksi 6 prosentilla. Tulonhankkimisvähennystä, omaisuustulovähennystä osinkojen ja korkojen osalta, kunnallisverotuksen perusvähennystä ja lapsivähennystä ehdotetaan korotettavaksi selvästi yleistä inflaatiotarkistusta enemmän. Valtionverotuksen huoltajavähennys ehdotetaan pidettäväksi ennallaan. Sairauskulujen ja korkovähennyksen omavastuuosuudet ehdotetaan pidettäväksi ennallaan.

Asuntotulon verotusta ehdotetaan lievennettäväksi korottamalla verotettavan asuntotulon alarajaa vakituisen asunnon osalta yleistä inflaatiotarkistusta selvästi enemmän.

Edellä mainittujen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän valtion tuloveron tuottoa vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa voimassa olevien veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna noin 1 950 milj. markalla. Palkansaajien ennakonpidätyksissä tarkistukset ehdotetaan otettavaksi huomioon vuoden 1986 maaliskuun alusta lukien. Tarkistusten vaikutus vuoden 1986 kassakertymään on noin 1 400 milj. mk. Eduskunnalle annetaan edellä sanotun sisältöiset tuloverotusta koskevat lakiesitykset.

Tämän esityksen yleisperusteluihin viitaten hallituksen tarkoituksena on käynnistää yritysve-

rotuksen kehittäminen vuonna 1986 ja jatkaa toimenpiteitä vuosina 1987 ja 1988. Vuoden 1986 alusta lukien ehdotetaan yhteisöjen tuloveroprosenttia alennettavaksi 43 prosentista 33 prosenttiin. Yhteisöjen tuloverotuksen ennakonkannossa vuonna 1986 sovelletaan kuitenkin edelleen 43 prosentin verokantaa. Varallisuusverotusta ehdotetaan tuntuvasti lievennettäväksi. Verotettavan varallisuuden alaraja ehdotetaan nostettavaksi 275 000 markasta 800 000 markkaan. Toimintavaruksen yläraja ehdotetaan korotettavaksi 20 prosentista 25 prosenttiin. Vaihto-omaisuuden yleistä aliarvostusmahdollisuutta ehdotetaan puolestaan alennettavaksi 50 prosentista 40 prosenttiin. Aliarvostusmahdollisuuksien supistamisesta aiheutuvia vaikutuksia ehdotetaan lievennettäväksi kolmen vuoden siirtymäsäännöksen avulla. Yrittäjäläkevakuutusmaksujen vähennys-oikeutta ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä 15 prosentista 18 prosenttiin. Mukaan lukien yhteisöjen tuloveroprosentin alentamisesta vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa johtuvat vaikutukset arvioidaan edellä mainittujen muutosten vähentävän veron tuottoa vuositasolla noin 600 milj. markalla. Yhteisöjen tuloverotuksen ennakonkannon pitäminen 43 prosentin tasolla aiheuttaa kuitenkin sen, että vuoden 1986 verokertymään toimenpiteet vaikuttavat arviolta runsaalla 100 milj. markalla. Eduskunnalle annetaan edellä ehdotettuja muutoksia koskevat lakiesitykset.

Tulo- ja varallisuusveron tuoton lisäys on 2 080 000 000 mk. Lisäys aiheutuu palkkasumman, eläkkeiden, yksityisten elinkeinonharjoittajien tulojen ja yhteisöjen voittojen arvioidusta kasvusta sekä merimiesverotuksessa tapahtuneesta

muutoksesta, jonka mukaan merimiestuloa kannetaan tulo- ja varallisuusverolain ja tilitetään veronkantolain säännöksiä soveltaen erillisen merimiesveron asemesta. Veron tuottoa vähentää ehdotettu tuloverotuksen inflaatiotarkistus, yritysverotuksen kehittämiseksi ehdotetut verokevennykset ja varallisuusverotuksen lieventäminen.

1986 esitys	26 665 000 000
1985 tuloarvio	24 585 000 000
1984 tilinpäätös	21 893 649 442

02. Merimiesvero

Viitaten momentin 11.01.01 peusteluihin merimiestuloa kannetaan ja tilitetään edelleen veronsaajille vuoden 1986 alusta lukien tulo- ja varallisuusverolakiin ja veronkantolakiin sisällytetyjen säännösten mukaisesti. Momentille arvioidaan kertyvän 5 000 000 mk vuonna 1985 ja sitä aikaisempina vuosina ansaittujen merimiestulojen perusteella. Vähennys on 160 000 000 mk.

1986 esitys	5 000 000
1985 tuloarvio	165 000 000
1984 tilinpäätös	188 501 473

03. Perintö- ja lahjavero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi perintö- ja lahjaverosta annetun lain (378/

40) muuttamisesta siten, että veroasteikon ja vähennysten markkamääriä tarkistetaan 50 prosentilla momentille arvioidaan kertyvän 405 000 000 mk. Toimenpiteen arvioidaan vähentävän veron tuottoa vuositasolla 40 000 000 mk. Lisäys on 85 000 000 mk, missä vähentävänä tekijänä on otettu huomioon ehdotettu lahja- ja perintöveron kevennys.

1986 esitys	405 000 000
1985 tuloarvio	320 000 000
1984 tilinpäätös	312 304 944

04. Arpajaisvero

Viitaten luvun 33.17 perusteluihin sekä hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi arpajaisverosta annetun lain (259/70) muuttamisesta siten, että eräitä arpajaisveron perusteita tarkistetaan ja että arpajaisveron tuotto tuloutettaisiin kokonaisuudessaan valtiolle, momentille arvioidaan kertyvän 260 000 000 mk. Lisäys on 165 000 000 mk, josta 110 000 000 mk aiheutuu ehdotetusta arpajaisverolain muuttamisesta.

1986 esitys	260 000 000
1985 tuloarvio	95 000 000
1985 lisämenoarvio	28 000 000
1984 tilinpäätös	131 538 211

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Liikevaihtovero

Momentille arvioidaan kertyvän 26 450 000 000 mk.

Telepalvelujen myynnin ja maahantuodun raakakahvin liikevaihtoverotuskohtelua ehdotetaan jatkettavaksi sisällöltään samanlaisina kuin väliaikaisesti vuonna 1985 voimassa olevissa laeissa on säädetty. Tutkimustoiminnassa käytettäville teollisuuden rakennuksille ehdotetaan myönnettäväksi sama liikevaihtoverovapaus kuin teollisuusrakennuksilla jo on. Vastaavasti ehdotetaan, että tuotannollisten kone- ja laiteinvestointien osittainen liikevaihtoverovapaus ulotettaisiin koskemaan myös teollisuuden tutkimustoiminnassa käytettäviä koneita ja laitteita.

Eduskunnalle annetaan edellä sanotun sisältöi-

set liikevaihtoverotusta koskevat lakiesitykset.

Veron tuoton lisäys on 1 540 000 000 mk. Lisäys aiheutuu arvioidusta kotimaisen kysynnän kasvusta. Veron tuottoa puolestaan vähentää ehdotettu tutkimusrakennusten ja tutkimuslaitteiden sekä -koneiden liikevaihtoverorasituksen alentaminen 20 000 000 markalla.

1986 esitys	26 450 000 000
1985 tuloarvio	24 910 000 000
1984 tilinpäätös	22 129 252 226

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentille arvioidaan kertyvän 840 000 000 mk. Lisäys 90 000 000 mk aiheutuu lähinnä

arvioidusta vakuutuksien lisääntymisestä sekä vakuutusmäärien ja vakuutettujen omaisuusarvojen noususta.

1986 esitys	840 000 000
1985 tuloarvio	750 000 000
1984 tilinpäätös	708 523 962

03. *Apteekkimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 152 000 000 mk. Lisäys on 17 000 000 mk.

1986 esitys	152 000 000
1985 tuloarvio	135 000 000
1984 tilinpäätös	135 405 828

06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Tuontitulli*

Momentille arvioidaan kertyvän 870 000 000 mk. Lisäys 50 000 000 mk aiheutuu tuonnin arvon arvioidusta kasvusta. Vuoden 1986 alusta lukien toteutetaan viimeinen GATT-tullien alennus. Toimenpiteen on arvioitu vähentävän tullin kantoa 20 000 000 markalla, jolloin lisäys on 30 000 000 mk.

1986 esitys	870 000 000
1985 tuloarvio	840 000 000
1984 tilinpäätös	864 275 586

02. *Tuontimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 20 000 000 mk. Vähennys on 5 000 000 mk.

1986 esitys	20 000 000
1985 tuloarvio	25 000 000
1984 tilinpäätös	14 352 446

09. *Tasausvero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi tasausverosta annetun lain (922/71) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 910 000 000 mk. Lisäys 80 000 000 mk aiheutuu lähinnä tuonnin arvon arvioidusta kasvusta. Tasausveron tuottoa alentaa noin 5 milj. markalla tutkimustoiminnassa käytettäville koneille ja laitteille ehdotettava tasausverovapaus.

1986 esitys	910 000 000
1985 tuloarvio	830 000 000
1984 tilinpäätös	853 778 170

08. Valmisteverot

01. *Tupakkavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 870 000 000 mk. Lisäys 70 000 000 mk aiheutuu siitä, että tupakkatuotteiden vähittäishintojen arvioidaan tupakkatuotteiden valmistuskustannusten nousun johdosta kohoavan noin 6 prosenttia, jolloin myös veron tuoton arvioidaan kasvavan.

1986 esitys	1 870 000 000
1985 tuloarvio	1 800 000 000
1984 tilinpäätös	1 741 146 965

02. *Makeisvero*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 115 000 000 mk.

1986 esitys	115 000 000
1985 tuloarvio	115 000 000
1984 tilinpäätös	107 343 971

03. *Olutvero*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 335 000 000 mk. Lisäys 135 000 000 mk aiheutuu oluen vähittäishintojen arvioidusta korottamisesta 4 prosentilla sekä siitä, että vuoden 1985 tuloarvio on osoittautunut liian pieneksi.

1986 esitys	1 335 000 000
1985 tuloarvio	1 200 000 000
1984 tilinpäätös	1 127 467 353

04. Alkoholiuomavero

Momentille arvioidaan kertyvän 3 540 000 000 mk. Lisäys 100 000 000 mk aiheutuu lähinnä alkoholiuomien vähittäishintojen arvioidusta korottamisesta 4 prosentilla.

1986 esitys	3 540 000 000
1985 tuloarvio	3 440 000 000
1984 tilinpäätös	3 170 199 884

05. Virvoitusjuomavero

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 70 000 000 mk.

1986 esitys	70 000 000
1985 tuloarvio	70 000 000
1984 tilinpäätös	54 107 892

06. Elintarviketuotteiden valmistevero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain (868/79) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 115 000 000 mk. Lisäys 40 000 000 mk aiheutuu raaka-aineiden hinnanerojen ja tuonnin arvioidusta kasvusta sekä siitä, että vuoden 1985 tuloarvio on osoittautunut liian pieneksi.

1986 esitys	115 000 000
1985 tuloarvio	75 000 000
1984 tilinpäätös	96 270 004

07. Polttoainevero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi polttoaineverosta annetun lain (948/82) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 4 500 000 000 mk. Lisäys on 335 000 000 mk. Lisäyksestä 200 000 000 mk aiheutuu moottori- ja dieselöljyn polttoaineveron ehdotetusta 5 prosenttiin ja muiden polttoaineiden polttoaineveron ehdotetusta 4 prosenttiin suuruudesta korottamisesta. Maakaasun polttoainevero ehdotetaan pidettäväksi entisellään.

1986 esitys	4 500 000 000
1985 tuloarvio	4 165 000 000
1984 tilinpäätös	4 052 153 510

08. Ravintorasvavero

Momentille arvioidaan kertyvän 177 000 000 mk. Lisäys on 12 000 000 mk. Momentin 30.31.40 perusteluihin viitaten meijeri- ja kotivoin hinnanalennuskorvauksista on tarkoitus luo-

pua. Tämä nostaa voim vähittäishintaa, mikä puolestaan edellyttää ravintorasvaveron korottamista. Lisäys aiheutuu veron korottamisesta.

1986 esitys	177 000 000
1985 tuloarvio	165 000 000
1985 lisämenoarvio	6 000 000
1984 tilinpäätös	129 374 652

09. Sokerivero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi sokeriverosta annetun lain (872/79) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 120 000 000 mk. Lisäys 37 000 000 mk aiheutuu ehdotetusta sokeriveron korottamisesta 21 pennillä kilolta. Sokeriveron tuotto ehdotetaan tässä menoarvioesityksessä käytettäväksi momentilta 30.31.45 sokerituotannon tukemisesta ja momentilta 30.31.47 tärkkelysmakeuttajien tukemisesta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	120 000 000
1985 tuloarvio	83 000 000
1984 tilinpäätös	113 813 188

10. Sähkövero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi sähköverosta annetun lain (652/76) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 820 000 000 mk. Vähennys 200 000 000 mk aiheutuu lähinnä sähköveron väliaikaisen 0,5 penniä kilowattitunnilta suuruisen korotuksen poistamisesta 1.11.1985 lukien. Sähkövero ehdotetaan pidettäväksi myös vuonna 1986 tällä alennetulla 1,6 p/kWh tasolla.

1986 esitys	820 000 000
1985 tuloarvio	1 020 000 000
1985 lisämenoarvio	— 20 000 000
1984 tilinpäätös	779 736 134

11. Lannoitevero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi lannoiteverosta annetun lain (881/79) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 254 000 000 mk. Veron määrä nousi 1.9.1985 alkaen 23 penniin kilolta. Lakiesityksen mukaan veron määrä ehdotetaan pidettäväksi sanotun suuruisena 1.1.—31.12.1986 välisen ajan. Lisäys 70 000 000 mk aiheutuu lähinnä lannoiteveron 1.9.1985 tapahtuneesta korottamisesta.

1986 esitys	254 000 000
1985 tuloarvio	184 000 000
1984 tilinpäätös	129 585 723

12. *Öljyväkirehuvero*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

1986 esitys.....	15 000 000
1985 tuloarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös.....	16 326 067

13. *Rehuseosvero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle rehuseosverosta annetun lain muuttamisesta rehuseosveroa ehdotetaan perittäväksi 1.1.1986 lukien 16 penniä kilolta kananrehuseoksista ja 12 penniä kilolta muista rehuseoksista. Momentille

arvioidaan kertyvän 125 000 000 mk. Vähennys on 68 000 000 mk.

1986 esitys	125 000 000
1985 tuloarvio	193 000 000
1984 tilinpäätös	139 503 913

14. *Valkuaisvero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi valkuaisverosta momentille arvioidaan kertyvän 190 000 000 mk. Kertymä luetaan maataloustulolain 15 §:n mukaiseksi maatalouden vientikustannusosuudeksi siltä osin kuin se ylittää 125 000 000 mk.

1986 esitys	190 000 000
-------------------	-------------

10. Muut verot

01. *Leimaverot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 950 000 000 mk. Lisäys 470 000 000 mk aiheutuu toiminnan vilkastumisesta ja hintatason arvioidusta noususta sekä siitä, että vuoden 1985 tuloarvio on osoittautunut liian pieneksi.

1986 esitys	2 950 000 000
1985 tuloarvio	2 480 000 000
1984 tilinpäätös	2 274 033 736

02. *Elokuvaverot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk. Vähennys on 2 000 000 mk.

1986 esitys	1 000 000
1985 tuloarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös.....	1 360 539

03. *Auto- ja moottoripyörävero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain (482/67) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 3 150 000 000 mk. Lisäys 250 000 000 mk aiheutuu lähinnä henkilöautojen hintojen arvioidusta noususta. Vähentävänä tekijänä on

otettu huomioon ehdotettu taksi- ja invalidiautoista suoritettavan veronpalautuksen enimmäismäärien korottaminen.

1986 esitys	3 150 000 000
1985 tuloarvio	2 900 000 000
1984 tilinpäätös	2 677 738 076

04. *Moottoriajoneuvovero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain (722/66) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 530 000 000 mk. Hallitus ehdottaa, että linja-autoista kannettava moottoriajoneuvovero poistetaan ja että muita markkamääräisiä veroja korotetaan keskimäärin tapahtuneen hinta- ja kustannustason nousun mukaisesti. Lisäys on 60 000 000 mk, mistä 30 000 000 mk aiheutuu edellä todetusta verojen korottamisesta. Linja-autoille ehdotetun verovapauden arvioidaan puolestaan vähentävän veron tuottoa 10 000 000 mk.

1986 esitys	530 000 000
1985 tuloarvio	470 000 000
1984 tilinpäätös	449 540 156

12. Maksut sosiaaliturvaa varten

01. *Työnantajan lapsilisämaksu*

Väliaikaisesti voimassa olevan työnantajan lapsilisämaksun kantaminen päättyy 1.11.1985 alkaen. Hallitus ehdottaa, ettei maksua kanneta vuonna 1986. Eduskunnalle annetaan tätä tarkoittava lakiesitys. Momentille arvioidaan kertyvän aikaisemmilta vuosilta maksuunpantuina

työnantajan lapsilisämaksuina 5 000 000 mk. Vähennys on 725 000 000 mk.

1986 esitys	5 000 000
1985 tuloarvio	730 000 000
1985 lisämenoarvio	—60 000 000
1984 tilinpäätös	277 827 638

19. Muut veronluonteiset tulot

01. *Oy Alko Ab:n ylijäämä*
Momentille arvioidaan kertyvän 640 000 000 mk. Vähennys on 20 000 000 mk.

1986 esitys	640 000 000
1985 tuloarvio	660 000 000
1984 tilinpäätös	695 653 413

02. *Lästimaksut*
Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 2 500 000 mk.

1986 esitys	2 500 000
1985 tuloarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	2 574 195

04. *Eräiden maataloustuotteiden markkinomismaksut*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi maidon ja sianlihan vientikustannusmaksusta annetun lain (511/83) muuttamisesta maidon ja sianlihan vientikustannuksina sekä suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavina markkinomismaksuina momentille arvioidaan kertyvän 165 500 000 mk. Lisäys on 6 500 000 mk.

1986 esitys	165 500 000
1985 tuloarvio	159 000 000
1984 tilinpäätös	225 649 289

(05.) *Varmuusvarastointimaksu*

Viitaten luvun 32.06 perusteluihin momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 240 000 000 mk.

1985 tuloarvio	240 000 000
1984 tilinpäätös	231 993 538

06. *Eräistä maataloustuotteista kannettavat tasausmaksut*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kerman ja vähärasvaisen maidon tasausmaksusta annetun lain 22 §:n (859/83) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän edelleen 140 000 000 mk.

1986 esitys	140 000 000
1985 tuloarvio	140 000 000
1984 tilinpäätös	136 646 870

07. *Maidon kiintiömaksu*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi maidon kiintiömaksusta momentille arvioidaan kertyvän 30 000 000 mk. Lisäys on 6 000 000 mk.

1986 esitys	30 000 000
1985 tuloarvio	24 000 000

Osaston 11 tulot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Tuloarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk	± %
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	22 525 994	25 165 000	27 335 000	+ 2 170 000	+ 9
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	22 973 182	25 795 000	27 442 000	+ 1 647 000	+ 6
06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 732 406	1 695 000	1 800 000	+ 105 000	+ 6
08. Valmisteverot	11 656 581	12 515 000	13 246 000	+ 731 000	+ 6
10. Muut verot	5 402 673	5 853 000	6 631 000	+ 778 000	+ 13
12. Maksut sosiaaliturvaa varten	277 828	730 000	5 000	— 725 000	—99
19. Muut veronluonteiset tulot	1 292 517	1 225 500	978 000	— 247 500	—20
Yhteensä	65 861 181	72 978 500	77 437 000	+ 4 458 500	+ 6

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk eli lisäystä 3 000 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot kaupallisten shteereiden palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 mk. Lisäys on 900 000 mk.

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 000 000 mk. Lisäys 1 450 000 mk aiheutuu maksullisen palvelutoiminnan kasvusta.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 7 000 000 mk, mistä 980 000 mk käytettyjen autojen myyntituloina, jolla katetaan momentille 24.10.71 merkityt menot ajoneuvojen uusimisesta. Lisäys 650 000 mk arvioidaan kertyvän käytettyjen autojen myyntituloista ja sekalaisista tuloista.

1986 esitys	15 000 000
1985 tuloarvio	12 000 000
1984 tilinpäätös.....	12 887 983

25. Oikeusministeriön hallinnonala

30. *Kaupunkien osallistuminen oikeudenhoidon ylläpitomenoihin*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 715 000 mk. Vähennys 18 869 000 mk aiheutuu kaupunkien maksuosuuksien vuosittaisesta alenemisesta. Vuodesta 1979 alkaen kertyneet maksut lakkaavat vuonna 1986.

1986 esitys.....	1 715 000
1985 tuloarvio	20 584 000
1984 tilinpäätös.....	32 730 454

31. *Yksityisoikeudellisista tiedoksiannoista kertyvät tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 4 500 000 mk. Lisäys on 400 000 mk.

1986 esitys	4 500 000
1985 tuloarvio	4 100 000
1984 tilinpäätös.....	4 115 669

47. *Ulosottomaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 27 000 000 mk. Lisäys 11 000 000 mk aiheutuu siitä, että ulosottolaitoksen 1.5.1985 uuteen palkkausjärjestelmään siirtymiseen liittyen valtiolle peritään ulosottomaksuja koko vuoden 1986 ajan.

1986 esitys.....	27 000 000
1985 tuloarvio	16 000 000

50. *Vankeinhoitolaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 111 500 000 mk eli lisäystä 5 500 000 mk seuraavasti:

1. *Työtoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 93 000 000 mk. Lisäys on 4 500 000 mk.

Vankeinhoitolaitoksen työtoiminnan ennakoi-
tu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle
1986:

<i>Tulot</i>		mk	
Työtoiminnassa tuotettavien suoritteiden myyntitulot	93 000 000		
<i>Kustannukset</i>		mk	
Henkilökunnan palkat	18 600 000		
Vankien työrahat ja avolaitospalkat	14 000 000		
Sosiaaliturvamaksut	2 200 000		
Aine-, tarvike- ja energiakustannukset	54 300 000		
Vieraat palvelukset	3 200 000		
Muut	700 000	93 000 000	
Laskennalliset erät			
Eläkekustannukset	4 600 000		
Pääomakustannukset	13 200 000		
Hallintokustannukset	2 000 000	19 800 000	
	Yhteensä	112 800 000	

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 18 500 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk, mikä aiheutuu maksujen tarkistamisesta.

1986 esitys	111 500 000
1985 tuloarvio	106 000 000
1984 tilinpäätös	104 317 992

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 000 000 mk. Lisäys 500 000 mk aiheutuu lähinnä oikeushallinnon tietojärjestelmien suoritteiden valtion maksuperustelain mukaisten myyntitulojen kasvusta maksullisen käytön laajentumisen ja maksujen tarkistamisen johdosta. Tietojärjestelmistä aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 25.99.27.

1986 esitys	4 000 000
1985 tuloarvio	3 500 000
1984 tilinpäätös	7 768 904

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala

06. Väestökirjanpidon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 14 900 000 mk eli lisäystä 1 650 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot väestörekisterikeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 9 500 000 mk. Lisäys on 1 100 000 mk, mikä aiheutuu lisääntyneestä tietojen luovuttamisesta käyttäjille. Tietojen luovuttamisesta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 26.06.28.

2. *Tulot rekisteritoimistojen maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 200 000 mk. Lisäys on 550 000 mk.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 200 000 mk.

1986 esitys	14 900 000
1985 tuloarvio	13 250 000
1984 tilinpäätös	18 082 440

(50.) Kaupunkien osuudet poliisilaitosten ylläpitomenoista

Lakien (345/76 ja 52/77) mukaisia kaupunkien osuuksia poliisilaitosten ylläpitomenoista ei enää peritä vuonna 1986. Tämän johdosta mo-

menti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 9 205 000 mk.

1985 tuloarvio	9 205 000
1984 tilinpäätös	29 101 026

62. Tulot poliisivarikkojen maksullisesta palvelutoiminnasta

Momentille arvioidaan kertyvän 13 775 000 mk eli vähennyistä 125 000 mk toiminnan supistamisen johdosta seuraavasti:

1. *Poliisiautovarikon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 9 475 000 mk. Lisäys on 575 000 mk.

2. *Poliisivarusvarikon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 300 000 mk. Vähennys on 700 000 mk.

1986 esitys	13 775 000
1985 tuloarvio	13 900 000
1984 tilinpäätös	12 222 617

64. *Ulosotto- ja haastemiestöimen maksutulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 34 900 000 mk eli lisäystä 12 400 000 mk seuraavasti:

1. *Ulosottotoimen maksutulot.* Alamomentille

arvioidaan kertyvän 31 400 000 mk. Lisäys on 11 400 000 mk.

2. *Haastemiestoimen maksutulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk.

1986 esitys.....	34 900 000
1985 tuloarvio	22 500 000

90. *Rajavartiolaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 16 670 000 mk. Vähennys on 1 910 000 mk, mikä aiheutuu valtion tyuönantajana saamien sairaus- ja äitiyspäivärahojen siirrosta momentille 12.39.09.

1986 esitys.....	16 670 000
1985 tuloarvio	18 580 000
1984 tilinpäätös.....	18 232 090

99. *Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 460 000 mk eli lisäystä 200 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot poliisin maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 640 000 mk. Vähennys on 60 000 mk.

2. *Selviämisaseman maksutulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 360 000 mk.

3. *Osoitetietopalvelujen maksutulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 60 000 mk. Vähennys on 40 000 mk.

4. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 400 000 mk. Lisäys on 300 000 mk, mistä 200 000 mk on siirtoa momentilta 12.32.28.

1986 esitys.....	1 460 000
1985 tuloarvio	1 260 000
1984 tilinpäätös.....	26 849 285

27. Puolustusministeriön hallinnonala

14. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 16 472 000 mk eli lisäystä 1 017 000 mk seuraavasti:

1. *Lääkärintodistuksista ja -lausunnoista perittävät palkkiot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 100 000 mk. Lisäys 16 000 mk aiheutuu palkkioiden noususta ja toiminnan lisääntymisestä. Palkkiota vastaava meno on merkitty momentille 27.12.01.

2. *Muut terveydenhuollon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 043 000 mk. Lisäys 131 000 mk aiheutuu maksujen tarkistuksista.

3. *Muut maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 15 329 000 mk. Lisäys 870 000 mk aiheutuu maksujen tarkistuksista ja kiinteistöpalvelujen myynnin lisääntymisestä. Palvelutoiminnasta aiheutuvat menot on merkitty momentille 27.12.28.

1986 esitys.....	16 472 000
1985 tuloarvio	15 455 000
1984 tilinpäätös.....	14 430 471

20. *Tulot puolustusvoimien irtaimiston myynnistä ja vuokrauksesta*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 000 000 mk.

Lisäys 1 000 000 mk aiheutuu myyntien ja vuokrausten lisääntymisestä.

1986 esitys.....	2 000 000
1985 tuloarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös.....	9 997 148

27. *Vuokratulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 59 830 000 mk. Lisäys 2 300 000 mk aiheutuu valtion virkamiesasuntojen ja luontaisetujen korvausten noususta.

1986 esitys.....	59 830 000
1985 tuloarvio	57 530 000
1984 tilinpäätös.....	57 622 551

99. *Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 81 230 000 mk. Lisäys 5 150 000 mk aiheutuu lähinnä YK:n suomalaisten valvontajoukkojen kustannuksista maksettavien korvausten lisääntymisestä.

1986 esitys.....	81 230 000
1985 tuloarvio	76 080 000
1985 lisämenoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös.....	93 093 162

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

28. *Kuntien osuudet verotuskustannuksista*
Momentille arvioidaan kertyvän 278 000 000 mk. Lisäys on 14 226 000 mk.

1986 esitys	278 000 000
1985 tuloarvio	263 774 000
1984 tilinpäätös	258 727 184

29. *Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 75 200 000 mk. Lisäys on 3 625 000 mk.

1986 esitys	75 200 000
1985 tuloarvio	71 575 000
1984 tilinpäätös	67 213 768

30. *Evangelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 42 500 000 mk. Lisäys on 2 011 000 mk.

1986 esitys	42 500 000
1985 tuloarvio	40 489 000
1984 tilinpäätös	37 603 972

49. *Tullilaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 24 656 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen palvelutoiminnan tuloina 19 656 000 mk. Vähennys 1 244 000 mk aiheutuu eräiden maksujen, erityisesti laboratoriomaksujen pienemmästä kertymästä vuonna 1986.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 5 000 000 mk.

Vähennys on 1 244 000 mk.

1986 esitys	24 656 000
1985 tuloarvio	25 900 000
1984 tilinpäätös	23 220 409

50. *Rahapajan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 52 415 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 52 410 000

mk, mistä rahanlyöntimaksuina 51 250 000 mk ja koteloihin pakattujen rahasarjojen myyntituloina 760 000 mk sekä muiden töiden kuten mitalien, ansiomerkkien, yms. myyntituloina 400 000 mk. Vähennys on 20 700 000 mk.

Rahapajan maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>		mk
Rahanlyöntimaksut	51 250 000	
Koteloihin pakatut rahasarjat	760 000	
Muut työt	400 000	
Yhteensä	52 410 000	

<i>Kustannukset</i>		mk
Palkat	5 180 000	
Sosiaaliturvamaksut	396 000	
Aineet ja tarvikkeet	10 235 000	
Muut	437 600	
Vaihtorahan lunastus	1 500 000	17 748 600

Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	1 295 000	
Pääomakustannukset	1 692 000	2 987 000
Yhteensä	20 735 600	

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 000 mk vuokra- ja muina sekalaisina tuloina. Lisäys on 1 400 mk.

Vähennys on 20 698 600 mk.

1986 esitys	52 415 000
1985 tuloarvio	73 113 600
1984 tilinpäätös	99 776 550

52. *Tilastokeskuksen tulot*

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako.

Momentille arvioidaan kertyvän 10 420 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 000 000 mk.

2. *Tulot haastattelututkimuksista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 375 000 mk.

3. *Tulot julkaisujen myynnistä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 030 000 mk.

4. *Tulot valtionhallinnon yhteistyöhankeista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 515 000 mk.

5. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän tietokantojen käyttöoikeusmaksuista, jäljennetoimituksista ja muista tuloista 500 000 mk.

Lisäys on 2 620 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja hintojen noususta sekä suoramyynnin tehostamisesta.

Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 28.52.28.

1986 esitys.....	10 420 000
1985 tuloarvio.....	7 800 000
1984 tilinpäätös.....	3 774 957

54. *Pankkitarkastusviraston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän pankkitarkastuslain mukaisesti 7 498 000 mk. Lisäys on 886 000 mk. Tulo vastaa luvun 28.54 menoja lisättyä pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten perimisestä annetun asetuksen 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla eläkekustannuksilla.

1986 esitys.....	7 498 000
1985 tuloarvio.....	6 612 000
1984 tilinpäätös.....	5 920 380

60. *Rakennushallinnon tulot*

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako.

Momentille arvioidaan kertyvän 103 000 000 mk eli lisäystä 14 000 000 mk seuraavasti:

1. *Vuokratulot asunnoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 500 000 mk. Lisäys 500 000 mk aiheutuu vuokrien tarkistuksista.

2. *Muut vuokratulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 53 500 000 mk. Lisäys on 1 500 000 mk, mistä 1 000 000 mk aiheutuu vuokratilojen lisääntymisestä ja vuokrien tarkistuksista ja 500 000 mk aikaisemmin alamomentille 12.28.65.2 kertyneistä tuloista.

3. *Kiinteistöjen hoito- ja käyttötulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 23 000 000 mk. Lisäys on 4 000 000 mk, mistä 3 500 000 mk aiheutuu siivous- ja hoitopalvelujen kasvusta ja perittävien maksujen tarkistuksista ja 500 000 mk aikaisemmin alamomentille 12.28.65.2 kertyneistä tuloista.

4. *Otaniemen maksullinen palvelutoiminta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 200 000 mk aikaisemmin alamomentille 12.28.65.1 kertyneinä Otaniemen sähkölaitoksen tuloina.

5. *Sekalaiset tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 11 800 000 mk. Lisäys on 1 800 000 mk.

1986 esitys.....	103 000 000
1985 tuloarvio.....	89 000 000
1984 tilinpäätös.....	76 380 226

65. *Otaniemen valtionalueen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 13 600 000 mk. Vähennys 2 650 000 mk aiheutuu luvun 28.60 perusteluihin viitaten Otaniemen valtion alueen siirtämisestä 1.9.1986 lukien lukuun 28.60.

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Lämmön ja sähkön myyntituloina arvioidaan kertyvän 17 100 000 mk. Lisäys 4 060 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja myyntihintojen korotuksesta. Kun momentin perusteluihin viitaten ajalta 1.9.—31.12.1986 kertyvät tulot 6 200 000 mk budjetoidaan alamomentille 12.28.60.4, alamomentille arvioidaan kertyvän 10 900 000 mk. Vähennys on 2 140 000 mk.

Otaniemen lämpö- ja sähkölaitoksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>	mk	mk
Lämmön myynti.....	10 100 000	
Sähkön myynti.....	7 000 000	17 100 000
Muut tulot.....		150 000
<i>Laskennalliset erät</i>		
Valtion lämpö.....	13 670 000	
Valtion sähkö.....	9 560 000	
Muut tuotot.....	220 000	23 450 000
	<u>Yhteensä</u>	<u>40 700 000</u>

Kustannukset

Palkat.....	2 680 000	
Sosiaaliturvamaksut.....	200 000	
Lämmönhankinta.....	18 730 000	
Sähkön hankinta.....	12 020 000	
Muut.....	1 770 000	35 400 000
<i>Laskennalliset erät</i>		
Eläkekustannukset.....	670 000	
Pääomakustannukset.....	3 200 000	
Hallintokustannukset.....	300 000	4 170 000
	<u>Yhteensä</u>	<u>39 570 000</u>

2. *Muut tulot.* Muina tuloina arvioidaan kertyvän 3 700 000 mk. Lisäys 490 000 mk aiheutuu vuokrien ja maksujen tarkistamisesta. Kun momentin perusteluihin viitaten ajalta 1.9.—31.12.1986 kertyvät muut vuokratulot 500 000 mk budjetoidaan alamomentille 12.28.60.1 ja

kiinteistöjen hoito- ja käyttötulot 500 000 mk budjetoidaan alamomentille 12.28.60.3, alamomentille arvioidaan kertyvän 2 700 000 mk. Vähennys on 510 000 mk.

1986 esitys.....	13 600 000
1985 tuloarvio	16 250 000
1984 tilinpäätös.....	16 050 224

70. Valtion koulutuskeskuksen tulot

Valtion koulutuskeskuksen majoituspalveluista ja toimitiloista perittävistä maksuista annetun asetuksen (218/78, muut. 186/82) nojalla momentille arvioidaan kertyvän 35 000 mk. Lisäys 10 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta.

1986 esitys.....	35 000
1985 tuloarvio	25 000
1984 tilinpäätös	23 925

86. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettavat sitoumukset

Momentille arvioidaan kertyvän 260 000 000 mk. Lisäys 30 000 000 mk aiheutuu kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella suoritettavien maksujen lisääntymisestä.

1986 esitys	260 000 000
1985 tuloarvio	230 000 000
1984 tilinpäätös	165 683 983

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 87 000 000 mk lähinnä takausmaksutuloina, atk-laitteiden vuokratuloina, valtion perintöinä, seurakunnilta valtiolle kertyvinä tuloina sekä muina tuloina. Lisäys 22 000 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta.

1986 esitys	87 000 000
1985 tuloarvio	65 000 000
1984 tilinpäätös	101 546 732

29. Opetusministeriön hallinnonala

06. Valtion audiovisuaalisen keskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän av-aineiston myynnistä ja muista tehtävistä 2 200 000 mk. Lisäys 200 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.06.28.

1986 esitys.....	2 200 000
1985 tuloarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös.....	1 824 498

07. Suomen elokuva-arkiston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 390 000 mk eli lisäystä 70 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot esitystoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 330 000 mk elokuvien esittämisestä aiheutuvina tuloina. Lisäys 65 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 60 000 mk lähinnä valokopio- ja esityskorvaustuloina sekä valokuvien lainausmaksuina. Lisäys 5 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta.

1986 esitys.....	1 390 000
1985 tuloarvio	1 320 000
1984 tilinpäätös.....	1 031 534

10. (12.29.12—33) Korkeakoulujen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 210 300 000 mk eli lisäystä 57 694 000 mk seuraavasti:

1. (12.29.12.1, 18.1, 20.1, 21.1, 24.1, 25.1) *Lääketieteellisen, hammaslääketieteellisen sekä eläinlääketieteellisen maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 81 700 000 mk. Lisäys on 13 935 000 mk, mistä 13 335 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta sekä 600 000 mk momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten erikoishammaslääkärikoulutuksen tuloista. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.28.

	mk
Helsingin yliopisto	43 550 000
Oulun yliopisto	8 850 000
Kuopion yliopisto	3 850 000
Turun yliopisto	18 450 000

Tampereen yliopisto	3 100 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	3 900 000
Yhteensä	81 700 000

2. (12.29.12.3, 13.1, 14.1, 17.1, 18.2, 19.1, 20.2, 21.2, 24.2, 25.2, 26.1, 27.1. — 30.1, 32.1 — 33.1) *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 79 200 000 mk korkeakoulujen maksullisesta tutkimus-, moniste- ja kopiopalveluista sekä julkaisutoiminnasta ja korkeakoulujen kirjastojen informaatiopalvelutoiminnasta, täydennyskoulutustoiminnasta sekä Helsingin yliopiston oikeuskemian näytetutkimustoiminnasta aiheutuvina tuloina. Lisäys 29 200 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja hintojen korotuksista. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.28.

	mk
Helsingin yliopisto	15 200 000
Jyväskylän yliopisto	4 700 000
Oulun yliopisto	3 700 000
Joensuun yliopisto	1 800 000
Kuopion yliopisto	2 700 000
Turun yliopisto	3 700 000
Tampereen yliopisto	3 700 000
Åbo Akademi	3 100 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	300 000
Lapin korkeakoulu	400 000
Teknillinen korkeakoulu	17 000 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	13 100 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	2 300 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	5 200 000
Svenska handelshögskolan	500 000
Turun kauppakorkeakoulu	1 100 000
Vaasan korkeakoulu	700 000
Yhteensä	79 200 000

3. (12.29.12.2 ja 4, 13.2, 14.2, 17.2, 18.3, 19.2, 20.3, 21.3, 24.3, 25.3, 26.2 — 30.2, 32.2, 33.2) *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 49 400 000 mk, mistä 5 800 000 mk Kuopion yliopiston palvelutalon maksuosuuksina, 32 320 000 mk opettajankoulutuslain perusteella valtiolle maksettavina harjoittelukoulujen perusteen menojen maksuosuuksina, lukion luku- ja ruokailukustannuksina, normaalikoulujen laajennustöiden korvauksina ja vuokra- ja muina tuloina, 7 000 000 mk perustettavien lahjoitusvirkojen tuottoina sekä 4 280 000 mk Helsingin yliopiston opetus- ja koetilojen tuloina. Lisäys 14 559 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta, maksujen tarkistamisesta ja uusista lahjoitusviroista.

	mk
Helsingin yliopisto	17 792 000
Jyväskylän yliopisto	1 900 000
Oulun yliopisto	3 700 000
Joensuun yliopisto	3 080 000
Kuopion yliopisto	5 950 000
Turun yliopisto	8 128 000
Tampereen yliopisto	2 000 000
Åbo Akademi	1 000 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	600 000
Lapin korkeakoulu	800 000
Teknillinen korkeakoulu	2 610 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	200 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	50 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	250 000
Svenska handelshögskolan	100 000
Turun kauppakorkeakoulu	1 040 000
Vaasan korkeakoulu	200 000
Yhteensä	49 400 000

1986 esitys	210 300 000
1985 tuloarvio	152 606 000
1984 tilinpäätös	191 457 765

12. (12.35 ja 36) *Taidekorkeakoulujen tulot* Momentille arvioidaan kertyvän 1 160 000 mk eli lisäystä 180 000 mk seuraavasti:

1. (12.29.35.1—36.1, osa) *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 010 000 mk kirjastopalvelu-, julkaisupalvelu- ja jäljennepalvelutoiminnan tuloina, kurssimaksutuloina ja konserttituloina sekä opetusteatterin pääsymaksutuloina. Lisäys on 270 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta ja toiminnan laajentumisesta sekä 170 000 mk teatterikorkeakoulun tulosta, jotka aikaisemmin on tuloutettu momentille 12.29.99. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.12.28.

	mk
Teatterikorkeakoulu	170 000
Taideteollinen korkeakoulu	380 000
Sibelius-Akatemia	460 000
Yhteensä	1 010 000

2. (12.29.35.2—36.1, osa ja 2) *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 150 000 mk elokuvataiteen työtoiminnan tuloina ja vuokra- sekä muina tuloina. Vähennys on 90 000 mk.

1986 esitys	1 160 000
1985 tuloarvio	980 000
1984 tilinpäätös	904 069

39. *Valtion opintotukikeskuksen tulot* Momentille arvioidaan kertyvän 23 005 000 mk eli lisäystä 3 995 000 mk seuraavasti:

1. *Takaisinperintä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 23 000 000 mk, mistä valtion takaajana aikaisemmin maksamille opintolainoille kertyvien korkojen ja takaisinperittyjen opintorahojen osuus on 4 500 000 mk ja vuonna 1986 takaajana maksettavien perintään tulevien opintolainojen osuus 18 500 000 mk. Lisäys on 4 000 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 000 mk. Vähennys on 5 000 mk.

1986 esitys.....	23 005 000
1985 tuloarvio	19 010 000

42. *Eräiden valtion oppilaitosten tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun ja Suomalais-venäläisen koulun tuloina lähinnä kuntien menoja koskevinä korvausosuuksina 5 310 000 mk eli lisäystä 580 000 mk seuraavasti:

1. *Kuntien osuus valtion oppilaitosten menoista.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 000 000 mk kuntien osuuksina valtion oppilaitosten menoista. Lisäys on 600 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 310 000 mk ruokailu- ja päiväkotimaksuina sekä vuokra- ja muina tuloina. Vähennys 20 000 mk aiheutuu oppilasmaksujen poistumisesta.

1986 esitys.....	5 310 000
1985 tuloarvio	4 730 000
1984 tilinpäätös.....	372 104

43. *Ylioppilastutkintolautakunnan tulot*

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 9 680 000 mk. Lisäys 1 110 000 mk aiheutuu palkkojen ja kustannusten noususta.

1986 esitys.....	9 680 000
1985 tuloarvio	8 570 000
1984 tilinpäätös.....	9 429 045

55. *Vammaisten lasten koulujen tulot*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille, jolle ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako, arvioidaan kertyvän 4 480 000 mk eli lisäystä 3 605 000 mk seuraavasti:

1. *Kuntien osuus vammaisten lasten koulujen menoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 mk kuntien osuuksina vammaisten lasten koulujen menoista.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 980 000 mk. Lisäys 105 000 mk aiheutuu luvun 29.55 perusteluissa esitetystä siirrosta.

1986 esitys.....	4 480 000
1985 tuloarvio	875 000
1984 tilinpäätös.....	1 057 066

60. (12.29.61, 63, 67—69, 72, 74, 76, 79—80 ja 83) *Valtion ammatillisten oppilaitosten tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 235 695 000 mk eli lisäystä 157 775 000 mk seuraavasti:

1. (12.29.61.1, 63.1, 67.1, 68.2, 69.1, 72.1, 74.1, 76.1, 79.1 ja 80.1) *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 64 920 000 mk. Lisäys on 8 340 000 mk.

2. (12.29.61.2, 63.2, 67.2, 68.3, 69.2, 72.2, 74.2, 76.2, 79.2, 80.2 ja 83) *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 17 875 000 mk. Lisäys on 1 835 000 mk, mistä 885 000 mk aiheutuu luvun 29.60 perusteluissa esitetystä siirrosta. Kun alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 400 000 mk terveydenhuoltoalan oppilaitosten oppilaiden maksamina oppilasasuntolatuloina, vähennys on 1 565 000 mk.

3. (12.29.68.1) *Kuntien osuus valtion keskusammattikoulujen ylläpitomenoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 400 000 mk kuntien osuutena vuoden 1985 ylläpitomenoista. Vähennys on 1 500 000 mk.

4. *Kuntien korvaukset valtion ammatillisia oppilaitoksia käyvistä oppilaista.* Ammatillisten oppilaitosten rahoituslain (494/83) voimaantulon johdosta arvioidaan alamomentille kertyvän 152 500 000 mk kuntien korvauksina valtion ammatillisia oppilaitoksia käyvistä oppilaista.

1986 esitys.....	235 695 000
1985 tuloarvio	77 920 000
1984 tilinpäätös.....	71 942 895

61. (12.29.65 ja 75) *Ammattikasvatushallituksen koulutilojen ja metsien tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 75 000 000 mk, mistä 65 000 000 mk koulutilojen tuloina ja 10 000 000 mk metsien tuloina. Lisäys 5 000 000 mk aiheutuu tuotteiden hintojen noususta.

1986 esitys.....	75 000 000
1985 tuloarvio.....	70 000 000
1984 tilinpäätös.....	63 686 715

91. *Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpaisten voittovaroista*

Momentille arvioidaan kertyvän 864 000 000 mk, mistä 29 000 000 mk aiheutuu veikkauksvoittovaroista urheilulaitosten rakentamiseen myönnettyjen lainojen kuoletuksista ja koroista. Lisäys

on 18 000 000 mk, mikä aiheutuu edellämainittujen lainojen vuotuismaksujen kasvusta sekä pelien käytön kasvusta.

1986 esitys	864 000 000
1985 tuloarvio	846 000 000
1984 tilinpäätös	782 704 260

92. Suomenlinnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 100 000 mk. Lisäys 699 000 mk aiheutuu vuokrien, lämmitys-aineiden myyntihintojen ja palveluksista perittävien korvauksien korotuksista.

1986 esitys	3 100 000
1985 tuloarvio	2 401 000
1984 tilinpäätös	2 826 079

93. Valtionarkiston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 400 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen palvelutoiminnan tuloina edelleen 320 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.93.28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 80 000 mk virkamiesasuntojen vuokrina ja muina sekalaisina tuloina.

1986 esitys	400 000
1985 tuloarvio	400 000
1984 tilinpäätös	454 223

94. Maakunta-arkistojen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 224 000 mk eli lisäystä 24 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen palvelutoiminnan tuloina 114 000 mk. Lisäys 24 000 mk aiheutuu palvelusten kysynnän kasvusta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.93.28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 110 000 mk virkamiesasuntojen vuokrina ja muina sekalaisina tuloina.

1986 esitys	224 000
1985 tuloarvio	200 000
1984 tilinpäätös	181 951

95. Museoviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 mk eli lisäystä 360 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot museoviraston suoritteista perittävistä maksuista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 300 000 mk museoviraston suoritteista perittävänä maksuina. Lisäys 100 000 mk aiheutuu mm. kuva-arkiston maksuperusteiden tarkistamisesta ja toiminnan laajenemisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.94.23 ja 28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 700 000 mk. Lisäys 260 000 mk aiheutuu vuokra- ja muiden tulojen lisääntymisestä.

1986 esitys	3 000 000
1985 tuloarvio	2 640 000
1984 tilinpäätös	2 838 363

96. Tulot elokuvien tarkastuksesta

Momentille arvioidaan kertyvän 900 000 mk. Lisäys 50 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta ja tarkastustoiminnan lisääntymisestä.

1986 esitys	900 000
1985 tuloarvio	850 000
1984 tilinpäätös	903 883

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 70 000 000 mk. Lisäys on 6 000 000 mk.

1986 esitys	70 000 000
1985 tuloarvio	64 000 000
1985 lisämenoarvio	3 060 000
1984 tilinpäätös	69 241 822

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

08. Maataloushallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 5 098 000 mk eli lisäystä 488 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän kasvinsuojelulain (127/81) sekä torjunta-ainelain (159/84)

mukaisina tarkastusmaksuina 1 876 000 mk. Lisäys 6 000 mk aiheutuu tarkastusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 222 000 mk. Lisäys 482 000 mk aiheutuu lähinnä eräiden takaisin perittävien saatavien ja muiden sekalaisten tulojen lisääntymisestä.

1986 esitys	5 098 000
1985 tuloarvio	4 610 000
1984 tilinpäätös	5 187 203

10. *Valtion maatalouskemian laitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 6 773 000 mk eli lisäystä 729 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 733 000 mk. Lisäys 729 000 mk aiheutuu lähinnä tutkimusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 40 000 mk.

1986 esitys	6 773 000
1985 tuloarvio	6 044 000
1984 tilinpäätös	4 053 668

12. *Valtion siementarkastuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 900 000 mk eli lisäystä 50 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 890 000 mk. Lisäys 70 000 mk aiheutuu tarkastusmaksujen korottamisesta ja asiakkaiden puolesta maksettujen takaisin perittävien menojen lisääntymisestä.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän muina satunnaisina tuloina 10 000 mk. Vähennys on 20 000 mk.

1986 esitys	5 900 000
1985 tuloarvio	5 850 000
1984 tilinpäätös	5 560 900

14. *Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 150 000 mk eli lisäystä 170 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 100 000 mk. Lisäys 50 000 mk aiheutuu koetusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 050 000 mk. Lisäys 120 000 mk aiheutuu lähinnä koetilojen maa- ja metsätalouden myyntitulojen lisääntymisestä.

1986 esitys	2 150 000
1985 tuloarvio	1 980 000
1984 tilinpäätös	2 232 540

15. *Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 6 260 000 mk eli lisäystä 500 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 200 000 mk. Lisäys on 550 000 mk, mistä 500 000 mk aiheutuu lähinnä tarkastusmaksujen korottamisesta ja 50 000 mk asiakkaiden puolesta suoritettujen takaisinperittävien maksujen siirtona alamomentilta 12.30.15.2.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 60 000 mk. Vähennys on 50 000 mk, mikä aiheutuu siirrosta alamomentille 12.30.15.1.

1986 esitys	6 260 000
1985 tuloarvio	5 760 000
1984 tilinpäätös	5 935 590

16. *Valtion maitotalouden tutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 750 000 mk eli lisäystä 260 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän koetusmaksuina 100 000 mk. Lisäys 50 000 mk aiheutuu maksujen korottamisesta.

2. *Maitovalmisteiden myyntitulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän koemeijerissä valmistettujen maitovalmisteiden myyntituloina 5 450 000 mk. Lisäys 150 000 mk aiheutuu hintojen noususta.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän muina sekalaisina tuloina 200 000 mk. Lisäys 60 000 mk aiheutuu lähinnä vuokrien tarkistuksesta.

1986 esitys	5 750 000
1985 tuloarvio	5 490 000
1984 tilinpäätös	5 539 322

17. *Valtion hevosjalostuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 971 000 mk eli lisäystä 161 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 271 000 mk.

Lisäys 61 000 mk aiheutuu pääasiassa eläinsairaala- ja laboratoriotulojen sekä astutus- ja varsamaksujen lisääntymisestä.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 700 000 mk. Lisäys 100 000 mk aiheutuu lähinnä hevoskilpailutulojen ja hevosten myynnistä saatujen tulojen lisääntymisestä sekä vuokrien tarkistamisesta.

1986 esitys.....	971 000
1985 tuloarvio	810 000
1984 tilinpäätös.....	678 362

30. *Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta*

Momentille arvioidaan kertyvän 31 000 000 mk. Lisäys 2 200 000 mk aiheutuu vedonlyönnin lisääntymisestä.

1986 esitys.....	31 000 000
1985 tuloarvio	28 800 000
1984 tilinpäätös.....	25 614 876

32. *Kasvinjalostusmaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 100 000 mk siementarkastuksen yhteydessä perittäviä kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/77, muut. 1038/82) mukaisia kasvinjalostusmaksuja. Lisäys on 50 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.70.24 ja 30.34.47.

1986 esitys.....	5 100 000
1985 tuloarvio	5 050 000
1984 tilinpäätös.....	4 635 576

35. *Hirvieläinten metsästysmaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 22 000 000 mk hirvieläinten metsästämistä perittävinä maksuina sekä valtion lukuun myytävistä hirvieläimistä saatavina tuloina.

1986 esitys.....	22 000 000
1985 tuloarvio	22 000 000
1984 tilinpäätös.....	28 444 930

36. *Pilkintämaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 6 400 000 mk kalastuslain (286/82) 89 §:n mukaisina pilkintämaksuina. Lisäys 600 000 mk aiheutuu pilkintämaksun korotuksesta 30,50 markasta 32,00 markkaan. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.41.2.

1986 esitys.....	6 400 000
1985 tuloarvio	5 800 000
1984 tilinpäätös.....	5 186 980

37. *Maksut kalatalouden edistämiseksi*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 650 000 mk eli lisäystä 1 450 000 mk seuraavasti:

1. *Kalastuksenhoitomaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän kalastuksenhoitomaksuina 13 000 000 mk eli lisäystä 1 500 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä henkilökohtaisen kalastuksenhoitomaksun korottamisesta markalla 20 markkaan ja ruokakuntohoitaisen kalastuksenhoitomaksun korottamisesta kahdella markalla 20 markkaan. Kalatalouden edistämiseen käytettävä meno on merkitty alamomentille 30.37.41.1.

2. *Vesioikeudelliset velvoite- ja vesiensuojelumaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän vesilain (264/64, muut. 427/70) mukaisia kalakan säilyttämiseen käytettäviä maksuja sekä näihin verrattavia vapaaehtoisia maksuja 2 000 000 mk. Vähennys on 200 000 mk. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.25.1.

3. *Tenojoen kalastuslupamaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 650 000 mk. Lisäys on 150 000 mk. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.26.1.

1986 esitys.....	15 650 000
1985 tuloarvio	14 200 000
1984 tilinpäätös.....	13 213 294

38. *Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 mk eli lisäystä 265 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän tuloja 1 300 000 mk, mistä 300 000 mk kalamerkintään liittyvästä ja 1 000 000 mk muusta maksullisesta palvelu- ja tutkimustoiminnasta. Lisäys 200 000 mk aiheutuu palvelututkimustoiminnan laajenemisesta ja kalamerkintään liittyvän toiminnan laajenemisesta sekä maksujen korottamisesta. Näistä toiminnoista aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.38.27.

2. *Valtion kalanviljelytoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 800 000 mk valtion kalanviljelytuotteista perittävästä maksuista. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.38.23.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 400 000 mk virka- ja työsuhteasuntojen

vuokratuloina sekä muina sekalaisina tuloina. Lisäys on 65 000 mk.

1986 esitys	2 500 000
1985 tuloarvio	2 235 000
1984 tilinpäätös	3 036 409

39. Riistanhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 22 714 000 mk. Lisäys 1 690 000 mk aiheutuu riistanhoitomaksun korottamisesta 80 markkaan. Vastaava meno on merkitty momentille 30.35.40.

1986 esitys.....	22 714 000
1985 tuloarvio	21 024 000
1984 tilinpäätös.....	19 886 594

40. Vesihallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 000 000 mk eli lisäystä 300 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 800 000 mk vesihallinnon yksityisille henkilöille, yhteisöille tai yhtymille näiden tilauksesta suorittamien tutkimusten, selvitysten ja muiden niihin verrattavien tehtävien sekä vesistöiden korvauksina. Toiminnasta aiheutuvista erillismenoista 300 000 mk on merkitty momenteille 30.40.25 ja 35.25.25 sekä 300 000 mk momentille 30.40.77.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän vesihallinnon sekalaisina tuloina 1 200 000 mk. Lisäys on 300 000 mk.

1986 esitys	2 000 000
1985 tuloarvio	1 700 000
1984 tilinpäätös	4 354 457

50. Metsähallituksen sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 100 000 mk. Lisäys 1 100 000 mk aiheutuu lähinnä maksuperusteiden tarkistuksista.

1986 esitys	4 100 000
1985 tuloarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	4 879 213

60. Maanmittaushallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 81 900 000 mk eli lisäystä 5 000 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 76 400 000 mk eli lisäystä 4 800 000 mk. Lisäys aiheutuu maksujen korottamisesta ja tuotannon kasvusta.

Maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>	mk
Maanmittausmaksut	57 000 000
Maksut ilmakuva- ym. palveluista	17 200 000
Maksut otteista ja jäljennöksistä	2 200 000
	<hr/>
	Yhteensä 76 400 000

<i>Kustannukset</i>	mk
Palkat	102 600 000
Sosiaaliturvamaksu	7 850 000
Matkat	11 250 000
Aineet ja tarvikkeet	2 900 000
Vieraat palvelut	16 800 000
Sisäiset suoritteet	6 250 000
	<hr/>
	147 650 000

Laskennalliset erät	
Eläkekustannukset	25 750 000
Pääomakustannukset	2 500 000
	<hr/>
	Yhteensä 175 900 000

2. *Kartta-aineiston käyttökorvaukset.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 200 000 mk karttapainolta ja topografikunnalta osuutena karttojen myyntituloista ja aineiston käyttökorvauksina. Lisäys 200 000 mk aiheutuu maksujen korottamisesta.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maanmittaushallinnon sekalaisina tuloina edelleen 300 000 mk.

1986 esitys.....	81 900 000
1985 tuloarvio	76 900 000
1984 tilinpäätös.....	72 117 225

70. Maatalouden tutkimuskeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 16 000 000 mk eli lisäystä 1 419 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk maksullisista tutkimus- ja palvelutehtävistä. Lisäys 700 000 mk aiheutuu lähinnä lisääntyneistä yhteistutkimuksista. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.70.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk. Lisäys 719 000 mk aiheutuu maksujen noususta. Puutarhakasvien jalostusmaksuista arvioidaan kertyvän 225 000 mk, mitä vastaavat erillismenot on merkitty momentille 30.70.24.

1986 esitys.....	16 000 000
1985 tuloarvio	14 581 000
1984 tilinpäätös.....	15 589 368

76. Metsäntutkimuslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 040 000 mk eli lisäystä 490 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaukset tilaustöistä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 040 000 mk maksullisista

tutkimus- ja palvelutehtävistä. Lisäys 40 000 mk aiheutuu kustannusten noususta. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.76.20.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk. Lisäys on 450 000 mk.

1986 esitys	2 040 000
1985 tuloarvio	1 550 000
1984 tilinpäätös	1 883 707

80. *Libantarkastustoiminnan maksutulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 13 390 000 mk teurastamoilta perittävänä lihantarkastusmaksuina. Lisäys 560 000 mk aiheutuu maksujen perusteena olevien palkkojen noususta. Näillä tuloilla katetaan pääasiassa momentille 30.80.01 merkityt lihantarkastustoiminnasta aiheutuvat menot.

Lihantarkastustoiminnan maksutulojen ennakointu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>		mk
Lihantarkastusmaksut		13 390 000
<i>Kustannukset</i>	mk	
Palkat	9 840 000	
Sosiaaliturvamaksut	617 000	
Eläkekustannukset	2 470 000	
Hallintokustannukset	463 000	13 390 000
	Yhteensä	13 390 000

1986 esitys	13 390 000
1985 tuloarvio	12 830 000
1984 tilinpäätös	9 851 782

84. *Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 450 000 mk eli lisäystä 2 250 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 12 410 000 mk. Lisäys 2 245 000 mk aiheutuu lisääntyneestä rokotteiden myynnistä sekä maksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 40 000 mk. Lisäys on 5 000 mk.

1986 esitys	12 450 000
1985 tuloarvio	10 200 000
1984 tilinpäätös	11 238 868

99. *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 600 000 mk.

1986 esitys	1 600 000
1985 tuloarvio	1 600 000
1984 tilinpäätös	47 535 879

31. Liikenneministeriön hallinnonala

22. *Kuntien osuus paikallisteiden kunnossapitomenoista*

Yleisistä teistä annetun lain (51/81) nojalla perittävinä korvauksina arvioidaan momentille kertyvän 58 000 000 mk. Lisäys on 4 000 000 mk.

1986 esitys	58 000 000
1985 tuloarvio	54 000 000
1984 tilinpäätös	52 046 722

23. *Kuntien osuus paikallisteiden tekemisestä*

Yleisistä teistä annetun lain nojalla perittävinä korvauksina arvioidaan momentille kertyvän 40 000 000 mk. Lisäys on 4 000 000 mk.

1986 esitys	40 000 000
1985 tuloarvio	36 000 000
1984 tilinpäätös	37 267 578

24. *Tie- ja vesirakennuslaitoksen sekalaiset tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 18 300 000 mk. Lisäys on 150 000 mk. Kun momentilta vähennetään 2 850 000 mk maksullisen palvelutoiminnan tuloja siirtona momentille 12.31.26, vähennys on 2 700 000 mk.

1986 esitys	18 300 000
1985 tuloarvio	21 000 000
1984 tilinpäätös	32 955 623

25. *Ulkopuolisilta perittävät osuudet tietöiden kustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 46 000 000 mk ulkopuolisilta perittävänä tuloina ulkopuolisten ja tie- ja vesirakennuslaitoksen keskinäisiin sopimuksiin perustuvista osuuksista kuntien osallistuessa paikallistiehankkeiden kustannuksiin yli tieläin mukaisella osuudella tai ulkopuolisten osallistuessa muiden tiehankkeiden kustannuksiin. Töistä aiheutuvat menot sisältyvät momentin 31.24.78 käyttösuunnitelmaan. Lisäys on 8 000 000 mk.

1986 esitys.....	46 000 000
1985 tuloarvio	38 000 000

26. *Tulot tie- ja vesirakennuslaitoksen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 18 650 000 mk maksullisen palvelutoiminnan tulona, mistä 15 500 000 mk kertyy momentilta 31.24.78 rahoitettavista erälle valtionlaitoksille ja muille ulkopuolisille tehtävistä pienehköistä teiden ja vesiteiden rakennus-, kunnossapito- ja korjaustöistä sekä julkisten palvelujen viennistä aiheutuvina tuloina. Lisäys on 7 350 000 mk, mistä 2 850 000 mk siirtana momentilta 12.31.24 ja 300 000 mk hallinnon maksullisen palvelutoiminnan tulona. Hallinnon maksullisen palvelutoiminnan aiheuttamat menot on budjetoitu momentille 31.20.29.

1986 esitys.....	18 650 000
1985 tuloarvio	11 300 000
1984 tilinpäätös.....	46 051 829

40. *Autorekisterikeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 153 000 000 mk eli lisäystä 18 076 000 mk seuraavasti:

1. *Moottoriajoneuvojen katsastus- ja kuljettajantutkimaksut sekä korvaukset moottoriajoneuvojen tunnusmerkeistä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 152 700 000 mk. Lisäys on 18 376 000 mk, mistä 15 876 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja 2 500 000 mk katsastus- ja kuljettajantutkimaksujen korottamisesta valtion maksuperustelain mukaisesti 1.1.1986 lukien.

Autorekisterikeskuksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

Katsastustoimi

<i>Tulot</i>		mk
Moottoriajoneuvojen katsastus- ja kuljettajantutkimaksut		138 700 000
<i>Kustannukset</i>		mk
Palkat	63 698 000	
Sosiaaliturvamaksut	4 865 200	
Matkat	1 277 000	
Vieraat palvelukset	12 113 500	
Katsastusasemien rakentaminen	23 606 000	
Muut	11 104 500	116 664 200
<i>Laskennalliset erät</i>		
Eläkekustannukset	15 924 500	
Pääomakustannukset	2 448 200	
Hallintokustannukset	3 073 200	21 445 900
	Yhteensä	138 110 100

Tunnusmerkit

<i>Tulot</i>		
Korvaukset tunnusmerkeistä		14 000 000
<i>Kustannukset</i>		
Palkat	89 200	
Sosiaaliturvamaksut	6 800	
Vieraat palvelukset	5 400 000	5 496 000
<i>Laskennalliset erät</i>		
Eläkekustannukset	22 300	
Hallintokustannukset	206 100	228 400
	Yhteensä	5 724 400

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 300 000 mk. Vähennys on 300 000 mk.

1986 esitys	153 000 000
1985 tuloarvio	134 924 000
1984 tilinpäätös	126 431 757

47. *Lentoliikenteen ja lentoasemien kiinteistöjen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 250 900 000 mk eli lisäystä 33 900 000 mk seuraavasti:

1. *Liikennöimismaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 172 000 000 mk. Lisäys on 22 100 000 mk, mikä aiheutuu eräiden maksujen korottamisesta 1.4.1986 lukien keskimäärin 5 prosentilla sekä liikenteen kasvusta.

2. *Lentoasemien kiinteistöjen ja muut ilmailuhallinnon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 69 900 000 mk. Lisäys on 10 800 000 mk, mikä aiheutuu vuokrien ja maksujen korottamisesta keskimäärin 5 prosentilla 1.1.1986 lukien, tuloa tuottavan toiminnan laajenemisesta, liikenteen kasvusta sekä katsastusmaksujen tulouttamisesta valtiolle 1.1.1986 lukien.

3. *Ulkopuolisille suoritetuista töistä perittävät tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän

9 000 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk. Töistä aiheutuvat menot 7 500 000 mk on merkitty momentille 31.47.21.

1986 esitys	250 900 000
1985 tuloarvio	217 000 000
1984 tilinpäätös	203 888 141

50. Ilmatieteen laitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 8 660 000 mk eli lisäystä 2 400 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 430 000

mk. Lisäys on 2 400 000 mk, mistä 800 000 mk aiheutuu pääasiassa sääpalvelun ja ilmanlaatuselvitysten lisääntymisestä, 1 200 000 mk avaruustutkimuksesta sekä 400 000 mk maksujen tarkistuksesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 230 000 mk pääasiassa vuokratuloina.

1986 esitys	8 660 000
1985 tuloarvio	6 260 000
1985 lisämenoarvio	140 000
1984 tilinpäätös	4 918 420

32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

12. Merenkululaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 271 140 000 mk eli vähennystä 12 400 000 mk seuraavasti:

1. *Väylämaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 214 000 000 mk. Väylämaksuja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1986 lukien 5 prosentilla, mistä 4 prosenttiyksikköä aiheutuu hintojen noususta ja 1 prosenttiyksikköä alentuneen kustannusvastaavuuden korjaamisesta. Lisäksi erillinen syväväyläisiä poistettaisiin, mistä aiheutuva tulojen vähennys on noin 4 000 000 mk. Vähennys on 12 000 000 mk.

Merenkululaitoksen väylätoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>	mk	
Väylämaksut	214 000 000	
Hinausmaksut	6 750 000	
	<u>Yhteensä</u>	220 750 000
<i>Kustannukset</i>	mk	
Käyttökustannukset		
Alueluotaus	5 580 000	
Väylänhoito rannikolla	47 360 000	
Jäänmurtajatoiminta	116 620 000	169 560 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	15 190 000	
Pääomakustannukset	149 800 000	
Hallintokustannukset	5 200 000	170 190 000
	<u>Yhteensä</u>	339 750 000

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi aiheutuu sisävesien alueluotauksesta ja väylänhoidosta kustannuksia noin 25 000 000 mk. Väylämaksua

ei sisävesillä peritä. Jäänmurtajatoiminnan kokonaiskustannuksista katetaan maksuilla vuonna 1986 noin 40 prosenttia.

2. *Hinausmaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän hinausmaksuina edelleen 6 750 000 mk. Hinausmaksuja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1986 lukien 5 prosentilla.

3. *Luotsausmaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 40 000 000 mk. Luotsausmaksuja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1986 lukien 5 prosentilla, josta 4 prosenttiyksikköä aiheutuu hintojen tarkistuksesta ja 1 prosenttiyksikkö kustannusvastaavuusosikaisista.

Luotsaustoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>	mk	
Luotsausmaksut	40 000 000	
<i>Kustannukset</i>	mk	
Palkat	65 967 000	
Sosiaaliturvamaksut	4 882 000	
Matkat	1 201 000	
Rakennusten käyttö ja kunnossapito	2 944 000	
Muut kustannukset	8 447 000	83 441 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	17 345 000	
Pääomakustannukset	18 219 000	
Hallintokustannukset	4 971 000	40 535 000
	<u>Yhteensä</u>	123 976 000

4. *Merentutkimusalan Arandan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 400 000 mk. Lisäys on 1 100 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat

erilliskustannukset on merkitty momentille 32.47.29.

5. *Karttapainon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 710 000 mk. Lisäys on 60 000 mk.

6. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 280 000 mk. Vähennys on 1 560 000 mk.

1986 esitys	271 140 000
1985 tuloarvio	283 540 000
1984 tilinpäätös	235 374 842

28. *Elinkeinohallituksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 200 000 mk, josta maksuasetuksen mukaisina maksuina 100 000 mk sekä muina tuloina 100 000 mk. Lisäys on 140 000 mk. Kun momentilta vähennetään 200 000 mk elinkeinovalvonnan aluehallinnon tulojen siirtämisestä alamomentille 12.26.99.4, vähennys on 60 000 mk.

1986 esitys	200 000
1985 tuloarvio	260 000
1984 tilinpäätös	280 865

32. *Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisen palvelutoiminnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 37 290 000 mk patentti-, tavaramerkki- ja mallioikeus- sekä kaupparekisterimaksuina. Lisäys on 4 290 000 mk, mikä aiheutuu kysynnän määrän kasvusta, suoritettuotannon lisääntymisestä sekä maksujen tarkistuksista.

Patentti- ja rekisterihallituksen ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>	mk	
Patenttimaksut	29 150 000	
Tavaramerkki- ja mallioikeusmaksut	6 940 000	
Kaupparekisterin maksut	1 200 000	
	<u>Yhteensä</u>	37 290 000

<i>Kustannukset</i>	mk	mk
Palkat	19 401 000	
Sosiaaliturvamaksut	1 388 000	
Matkat	85 000	
Aineet ja tarvikkeet	308 000	
Vieraat palvelukset	2 697 000	
Muut	1 705 200	25 584 200
<i>Laskennalliset erät</i>		
Eläkekustannukset	4 850 000	
Pääomakustannukset	146 100	
Hallintokustannukset	3 902 500	
Muut	2 552 200	11 450 800
	<u>Yhteensä</u>	37 035 000

1986 esitys	37 290 000
1985 tuloarvio	33 000 000
1984 tilinpäätös	31 685 481

34. *Lisenssiviraston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 120 000 mk. Lisäys 570 000 mk aiheutuu lisenssimaksujen tarkistuksista sekä lisenssimäärien kasvusta.

1986 esitys	5 120 000
1985 tuloarvio	4 550 000
1984 tilinpäätös	4 221 430

39. *Tulot teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 36 340 000 mk. Lisäys 5 640 000 mk aiheutuu tarkastustoiminnan kasvusta ja maksujen korottamisesta.

Teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>	mk	
Mittauspalvelu	130 000	
Vakaus	9 300 000	
Jalometallituotteiden tarkastus	2 600 000	
Paineastiatarkastus	19 000 000	
Yleisteknillisen osaston toimialaan kuuluva tarkastus	5 300 000	
Muut tulot	10 000	
	<u>Yhteensä</u>	36 340 000

<i>Kustannukset</i>	mk	mk
Palkat	19 945 000	
Sosiaaliturvamaksut	1 526 000	
Matkat	1 950 000	
Aineet ja tarvikkeet	825 000	
Vieraat palvelukset	2 681 000	
Muut	1 624 000	28 551 000

<i>Laskennalliset erät</i>	mk	mk
Eläkekustannukset	5 186 000	
Pääomakustannukset	960 000	
Muut laskennalliset erät	1 665 000	7 811 000
	<u>Yhteensä</u>	36 362 000

1986 esitys	36 340 000
1985 tuloarvio	30 700 000
1984 tilinpäätös	24 421 913

40. *Geologian tutkimuskeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 6 073 000 mk eli lisäystä 4 193 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 843 000 mk. Lisäys on 4 193 000 mk, mistä 2 438 000 mk aiheutuu Kenia-projektista, 905 000 mk ydinjäteprojektista sekä 850 000 mk muusta maksullisen palvelutoiminnan laajentumisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 230 000 mk.

1986 esitys	6 073 000
1985 tuloarvio	1 880 000
1984 tilinpäätös	2 850 493

42. *Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 313 600 000 mk eli lisäystä 46 141 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisista tutkimuspalveluista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 313 000 000 mk. Lisäys 47 000 000 mk aiheutuu maksullisten tutkimuspalvelujen lisääntymisestä ja maksujen korottamisesta. Toiminnasta aiheutuvat menot on merkitty lukuun 32.43.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksullisten tutkimuspalvelujen tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1986:

<i>Tulot</i>	mk	
Tulot valtionhallinnosta		
— valtion toimeksiannot	36 000 000	
— valtion erillishallinnosta	86 000 000	
Tulot kunnallishallinnosta	12 000 000	
Muut kotimaiset tulot	161 000 000	
Ulkomaiset tulot	18 000 000	
	<u>Yhteensä</u>	313 000 000
<i>Kustannukset</i>	mk	mk
Palkat	147 051 900	
Sosiaaliturvamaksut	10 514 100	
Eräät tutkimustoiminnan menot	77 763 000	
Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot	13 000 000	
Koneiden ja kaluston hankkiminen	31 300 000	279 629 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	39 000 000	
Pääomakustannukset ja muut laskennalliset erät ..	33 000 000	72 000 000
	<u>Yhteensä</u>	351 629 000

Tulojen alijäämäisyys aiheutuu siitä, että valtion virastojen ja laitosten tilaamista tutkimustehtävistä voidaan valtion teknillisen tutkimuskeskuksen suoritteista perittävästä maksuista annetun asetuksen (262/77, muut. 1042/83) mukaan periä omakustannusarvoa alemmat maksut sekä siitä, että esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot voidaan momentin 32.43.22 perustelujen mukaisesti jättää tutkimuspalvelujen tilaajilta perimättä. Lisäksi alijäämäisyyttä aiheuttaa valtion erillishallinnon välillisten menojen pienemmästä kattavuudesta. Välittöminä kustannuksina otetaan huomioon toimeksiantojen edellyttämät, hankintahinnan mukaan laskutettavat kone- ja laitehankinnat.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 600 000 mk, mistä 500 000 mk kolmen tutkimusprofessorin palkkaamiseksi saatavina lahjoitusvaroina ja 100 000 mk vuokrina ja muina sekalaisina tuloina. Vähennys 859 000 mk aiheutuu sekalaisien tulojen vähenemisestä.

1986 esitys	313 600 000
1985 tuloarvio	267 459 000
1985 lisämenoarvio	19 700 000
1984 tilinpäätös	233 905 671

99. *Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 38 331 000 mk eli vähennystä 1 369 000 mk seuraavasti:

1. *Merentutkimuslaitoksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 555 000 mk. Lisäys on 5 000 mk.

2. *Matkailun edistämiskeskuksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 450 000 mk Look at Finland -lehden tilaus- ja ilmoitustuloina, valtion omistamien Punkaharjun ja Rauhannan matkailukiinteistöjen vuokratuloina sekä sekalaisina tuloina. Vähennys on 90 000 mk.

3. *Teollisuussihteeritoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 800 000 mk teollisuussihteerien maksullisen palvelutoiminnan tuloina. Lisäys on 50 000 mk.

4. *Teknologian kehittämiskeskuksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 200 000 mk.

5. *Tulot yrittäjäkoulutuksesta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän teollisuuspiirin järjestämän yrittäjäkoulutuksen tuloina 5 400 000 mk. Lisäys on 500 000 mk.

6. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 30 926 000 mk seuraavasti:

	mk
Imatran Voima Oy:n korvaukset Kemijoki Oy:n sähköosuudesta	28 000 000
Valtausmaksut	370 000
Outokumpu Oy:n korvaus nostetusta malmista	196 000
Vuokratulot valtion matkailukiinteistöistä ..	260 000
Muut tulot	2 100 000
	<u>Yhteensä</u>
	30 926 000

Alamomentin loppusumma vähenee 1 834 000 mk.

1986 esitys	38 331 000
1985 tuloarvio	39 700 000
1984 tilinpäätös	110 893 152

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

01. Sosiaali- ja terveysministeriön tulot

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen
3 900 000 mk vakuutustarkastusmaksuina.

1986 esitys	3 900 000
1985 tuloarvio	3 900 000
1984 tilinpäätös	3 474 352

03. Työsuojeluhallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 600 000 mk maksullisen palvelutoiminnan piiriin kuuluvista tarkastuksista ja tutkimuksista perittävänä maksuina. Lisäys 50 000 mk aiheutuu tarkastettavien koneiden ja laitteiden määrän kasvusta.

1986 esitys	600 000
1985 tuloarvio	550 000
1984 tilinpäätös	478 973

24. Tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuus

Momentille arvioidaan kertyvän tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuutena 8 915 000 mk. Lisäys on 1 543 000 mk. Tulo vastaa momenttiin 33.24.50 sisältyvien yksityisen työnantajan työssä ja vakuutusvelvollisuutensa laiminlyöneiden työnantajien työssä sattuvista tapaturmista maksettavia menoja.

1986 esitys	8 915 000
1985 tuloarvio	7 372 000
1984 tilinpäätös	7 308 628

40. Valtion koulukotien tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 41 164 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluista 36 960 000 mk, työtoiminnan tuloina 40 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 1 144 000 mk, muina tuloina 320 000 mk sekä maatalojen käyttötuloina 2 700 000 mk. Vähennys 2 333 000 mk aiheutuu kunnilta perittävien korvausten laskentaperusteiden tarkistamisesta.

1986 esitys	41 164 000
1985 tuloarvio	43 497 000
1984 tilinpäätös	33 292 217

43. Valtion erityiskoulujen tulot

Luvun 33.43 perusteluihin viitaten momentille arvioidaan kertyvän 3 042 000 mk ajalla 1.1.—31.7.1986, mistä kuntien korvauksina palveluista 2 960 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 16 000 mk ja muina tuloina 66 000 mk. Vähennys 2 416 000 mk aiheutuu erityiskoulujen siirrostä opetusministeriön hallinnonalalle.

1986 esitys	3 042 000
1985 tuloarvio	5 458 000
1984 tilinpäätös	14 602 035

45. Valtion kehitysvammalaitosten tulot

Luvun 33.45 perusteluihin viitaten momentille arvioidaan kertyvän 8 237 000 mk ajalla 1.1.—31.7.1986, mistä kuntien korvauksina palveluista 7 000 000 mk, työtoiminnan tuloina 17 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 210 000 mk, kehitysvammaisilta perittävänä ylläpitomaksuina 99 000 mk, muina tuloina 357 000 mk sekä maatalojen käyttötuloina 554 000 mk. Vähennys 4 513 000 mk aiheutuu valtion kehitysvammalaitosten siirrostä opetusministeriön hallinnonalalle.

1986 esitys	8 237 000
1985 tuloarvio	12 750 000
1984 tilinpäätös	12 945 337

53. Valtion päihdehuoltoloiden tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 28 951 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluista 20 250 000 mk, työtoiminnan tuloina 123 000 mk, asiakasmaksuina 4 500 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 728 000 mk, muina tuloina 350 000 mk sekä maatalojen käyttötuloina 3 000 000 mk. Lisäys 4 568 000 mk aiheutuu lähinnä kunnilta perittävien korvausten tarkistamisesta.

1986 esitys	28 951 000
1985 tuloarvio	24 383 000
1984 tilinpäätös	19 234 943

63. Valtion mielisairaaloiden tulot

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 4 771 000 mk, mistä sairaala- ja poliklinikkamaksuina 1 750 000 mk, lääkärin todistus-, lausunto- ja toimenpidepalkkioina 6 000 mk, henkilökunnan luontois-etuina 1 600 000 mk, työtoiminnan tuloina 315 000 mk, maatilojen käyttötuloina 850 000 mk ja muina tuloina 250 000 mk. Vähennys 102 344 000 mk aiheutuu Kättilöopiston sairaalan siirrosta Helsingin kaupungille.

1986 esitys	4 771 000
1985 tuloarvio	107 115 000
1984 tilinpäätös	113 690 765

65. Kansanterveyslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 61 420 000 mk, mistä 50 100 000 mk tutkimusten suorittamisesta ja rokotteiden valmistamisesta, 11 300 000 mk ulkopuolisella rahoituksella tehtävästä tutkimustyöstä saatavina tuloina sekä 20 000 mk muina tuloina. Vähennys 1 504 000 mk aiheutuu lähinnä eräiden ulkopuolisella rahoituksella tehtävien tutkimustöiden menojen vähentymisestä. Ulkopuolisella rahoituksella tehtävän tutkimustyön erilliskustannukset on merkitty momentille 33.65.22.

1986 esitys	61 420 000
1985 tuloarvio	62 924 000
1984 tilinpäätös	57 289 166

66. Lääkelaboratorion tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 840 000 mk lääkelaboratorion suorittamasta valvonnasta perittävinä maksuina. Lisäys on 260 000 mk.

1986 esitys	1 840 000
1985 tuloarvio	1 580 000
1984 tilinpäätös	1 564 074

67. Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden ja luontaistuotteiden myyntitulopatulat

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 8 660 000 mk, mistä farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntitulopatuloina 8 655 000 mk ja luontaistuotteiden myyntitulopatuloina 5 000 mk.

1986 esitys	8 660 000
1985 tuloarvio	8 660 000
1984 tilinpäätös	8 553 491

68. Säteilysurvakeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 22 000 000 mk. Lisäys 2 506 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta, maksullisten tarkastus- ja valvontatehtävien lisääntymisestä sekä työkustannusten noususta.

1986 esitys	22 000 000
1985 tuloarvio	19 494 000
1985 lisämenoarvio	700 000
1984 tilinpäätös	17 348 648

92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto

Momentille arvioidaan kertyvän 286 000 000 mk. Lisäys on 33 088 000 mk. Tulot on otettu huomioon lukujen 33.92—95 menoissa.

1986 esitys	286 000 000
1985 tuloarvio	252 912 000
1984 tilinpäätös	266 574 699

98. Valtionapujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 50 000 000 mk maksettujen valtionapujen palautuksina.

1986 esitys	50 000 000
1985 tuloarvio	50 000 000
1984 tilinpäätös	156 188 479

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 17 500 000 mk. Lisäys 15 000 000 mk aiheutuu Kättilöopiston sairaalan myyntiin liittyvän kauppahinnan ensimmäisen erän maksamisesta.

1986 esitys	17 500 000
1985 tuloarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	90 842 841

34. Työvoimaministeriön hallinnonala

50. *Korvaukset kesäkauden ylityöllistämisestä*
Momentille arvioidaan kertyvän 100 000 mk.
Vähennys on 100 000 mk.

1986 esitys..... 100 000
1985 tuloarvio..... 200 000
1984 tilinpäätös..... 101 807

70. *Palkkaturvamaksujen palautukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 80 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk. Tulot vastaavat momentin 34.89.50 menoja.

1986 esitys..... 80 000 000
1985 tuloarvio..... 70 000 000
1984 tilinpäätös..... 63 821 656

99. *Työvoimaministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 6 500 000 mk.

1986 esitys..... 6 500 000
1985 tuloarvio..... 6 500 000
1984 tilinpäätös..... 9 115 163

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

23. *Vesiensuojelumaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän vesilain (264/61) 10 luvun 27 §:ssä tarkoitettuja vesiensuojelumaksuja 1 100 000 mk. Vähennys on 100 000 mk. Vastaava meno on merkitty momentille 35.25.21.

1986 esitys..... 1 100 000
1985 tuloarvio..... 1 200 000
1984 tilinpäätös..... 1 832 000

32. *Asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen ja -talojen luovutuksesta valtiolle syntyvät tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta annetun lain (82/82) nojalla omaksilunastettujen asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen lunastushinnan ja luovutuskorvauksen välisenä erotuksena valtiolle tilitettävänä tuloina sekä asuntotuotantolain 15 §:n tarkoittamissa luovutustapauksissa myyntihinnan ja sanotun lain 15 a §:n mukaisen luovutuskorvauksen välisenä erotuksena syntyvinä tuloina. Lisäys on 7 000 000 mk.

1986 esitys..... 15 000 000
1985 tuloarvio..... 8 000 000
1984 tilinpäätös..... 3 299 604

60. *Siirto öljysuojarahastosta*

Momentille arvioidaan kertyvän öljysuojarahastosta annetun lain 5 §:n nojalla suoritettavia korvauksia 10 000 000 mk.

1986 esitys..... 10 000 000

99. *Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 360 000 mk, mistä 310 000 mk rakennusalan tyyppihyväksyntämaksuina ja 50 000 mk muina sekalaisina tuloina. Lisäys on 10 000 mk.

1986 esitys..... 360 000
1985 tuloarvio..... 350 000
1984 tilinpäätös..... 1 504 524

39. Muut sekalaiset tulot

01. Sakkorahat

Momentille arvioidaan kertyvän 200 000 000 mk. Lisäys on 30 000 000 mk.

1986 esitys	200 000 000
1985 tuloarvio	170 000 000
1984 tilinpäätös	147 084 444

02. Valtiolle tilitettävät viivästyskorot, jäämämaksut ja veronlisäykset veronmaksun laiminlyömisestä määräaikana

Momentille arvioidaan kertyvän 255 000 000 mk. Lisäys on 5 000 000 mk.

1986 esitys	255 000 000
1985 tuloarvio	250 000 000
1984 tilinpäätös	230 425 304

03. Oikaisurahat

Momentille arvioidaan kertyvän 700 000 mk. Lisäys on 200 000 mk.

1986 esitys	700 000
1985 tuloarvio	500 000
1984 tilinpäätös	376 987

04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset

Momentille arvioidaan kertyvän 260 000 000 mk. Lisäys on 26 000 000 mk.

1986 esitys	260 000 000
1985 tuloarvio	234 000 000
1984 tilinpäätös	263 549 614

05. Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuottavien oikeuksien myynti

Momentille arvioidaan kertyvän 30 000 000 mk. Lisäys on 5 000 000 mk.

1986 esitys	30 000 000
1985 tuloarvio	25 000 000
1984 tilinpäätös	23 775 867

06. Valtion maaomaisuuden luovutuksesta saadut tulot, joita voidaan käyttää maiden ostamiseen valtion metsätaloutta varten

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 200 000 mk.

1986 esitys	200 000
1985 tuloarvio	200 000
1984 tilinpäätös	122 697

07. Valtionapulaistosten omavastuuosuus eläkkeistä

Momentille arvioidaan kertyvän 40 000 000 mk. Lisäys 15 000 000 mk.

1986 esitys	40 000 000
1985 tuloarvio	25 000 000
1984 tilinpäätös	34 403 824

08. Pysäköintivirhemaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 900 000 mk. Lisäys on 200 000 mk.

1986 esitys	900 000
1985 tuloarvio	700 000
1984 tilinpäätös	727 800

09. Valtiolle maksettavat päivä- ja äitiysrahat sekä sosiaaliturvamaksut

Momentille arvioidaan kertyvän valtiolle työntantajana takaisin maksettavina päivä- ja äitiysrahoina sekä niiden sosiaaliturvamaksuina 141 500 000 mk. Lisäys on 10 500 000 mk.

1986 esitys	141 500 000
1985 tuloarvio	131 000 000

10. Muut sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 11 000 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk.

1986 esitys	11 000 000
1985 tuloarvio	10 000 000
1984 tilinpäätös	8 212 160

Osaston 12 tulot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös	Tuloarvio	Ehdorus	Muutos 1985—1986	
	v. 1984 1000 mk	v. 1985 1000 mk	v. 1986 1000 mk	± 1000 mk	± %
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala.....	12 888	12 000	15 000	+ 3 000	+ 25
25. Oikeusministeriön hallinnonala	148 933	150 184	148 715	— 1 469	— 1
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala .	104 487	78 695	81 705	+ 3 010	+ 4
27. Puolustusministeriön hallinnonala .	175 143	150 065	159 532	+ 9 467	+ 6
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala.....	855 922	889 539	954 324	+ 64 785	+ 7
29. Opetusministeriön hallinnonala ...	1 200 856	1 254 502	1 509 844	+ 255 342	+ 20
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala.....	296 657	252 014	271 746	+ 19 732	+ 8
31. Liikenneministeriön hallinnonala ..	503 560	518 484	593 510	+ 75 026	+ 14
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala.....	741 595	661 089	708 094	+ 47 005	+ 7
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala.....	803 389	603 095	547 000	— 56 095	— 9
34. Työvoimaministeriön hallinnonala .	73 039	76 700	86 600	+ 9 900	+ 13
35. Ympäristöministeriön hallinnonala.....	6 636	9 550	26 460	+ 16 910	+ 177
39. Muut sekalaiset tulot	708 679	846 400	939 300	+ 92 900	+ 11
Yhteensä	5 631 785	5 502 317	6 041 830	+ 539 513	+ 10

Osasto 13

KORKO- JA OSINKOTULOT SEKÄ OSUUS VALTION
RAHALAITOSTEN VOITOSTA

01. Korkotulot

01. *Korot asunto- ja perusparannuslainoista*
Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 1 005 000 000 mk. Korkotulot lisääntyvät nykyisten lainahtojen, lainapääoman kasvun, eräiden lainojen koron korotusten ja aikaisemmin myönnettyjen korkomaksujen lykkäysten erääntymisen johdosta. Korkotulojen vähennykset aiheutuvat eräiden asuntolainojen korkojen alentamisesta ja myönnettävistä korkomaksujen lykkäyksistä. Korkotulojen nettolisäys on 112 000 000 mk.

Korkotulojen lisäykset:

— lainapääoman lisäyksestä	6 milj. mk
— nykyisten lainahtojen johdosta	75 milj. mk
— eräiden korkojen korotuksesta	73 milj. mk
— lykättyjen erien erääntymisestä	4 milj. mk

Korkotulojen vähennykset:

— eräiden korkojen alentamisesta	32 milj. mk
— korkomaksujen lykkäämisestä	14 milj. mk.

Aravavuokrien nousun hillitsemiseksi sekä lyhennys- ja korkomaksujen lykkäysmenettelyn yksinkertaistamiseksi hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi eräiden asuntolainojen korkojen väliaikaisesta alentamisesta sekä lyhennys- ja korkomaksujen lykkäämisestä. Korkojen alentamisen arvioidaan vähentävän korkotuloja vuonna 1986 asuntotuotantolain mukaan perittävään korkoon verrattuna 29 milj. mk.

Aravavuokrien nousun hillitsemiseksi voi vuokratuloa varten myönnetyn asuntolainan saaja edellä ehdotetun lain nojalla ilman hakemusta

lykätä vuonna 1986 erääntyviä asuntolainojen lyhennys- ja korkomaksuja enintään kaksi vuotta siltä osin kuin vuokratulon pääomamenot tai niiden nousu ylittävät kohtuullisen tason. Ehdotetun lykkäysjärjestelmän johdosta korkotulojen arvioidaan vähenevän 14 milj. mk.

Henkilökohtaisen lainan saajasta itsestään riippumattomista syistä aiheutuneiden vaikeuksien lieventämiseksi saadaan asuntotuotantolain 11 §:n (81/82) ja vastaavan aiemman säännöksen nojalla myöntää vuonna 1986 yhteensä enintään 500 000 mk lykkäystä asuntolainan korkojen, lyhennysmaksujen taikka molempien suorittamisesta.

Asuntotuotantolain muuttamisesta annetun lain (81/82) voimaantulosäännöksen 4 momentissa tarkoitettuja lainahtojen muutoksia ei korko- ja lyhennysmaksujen lykkäysmenettelyn johdosta tehdä vuonna 1986.

1986 esitys	1 005 000 000
1985 tuloarvio	893 000 000
1984 tilinpäätös	699 733 152

03. *Korot vientimaksulainoista*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 4 000 000 mk.

1986 esitys	4 000 000
1985 tuloarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	3 762 035

05. *Korot muista lainoista*

Momentille arvioidaan kertyvän 307 000 000 mk. Lisäys 22 000 000 mk aiheutuu lainapääoman kasvusta ja Kemijoki Oy:lle vuosina 1973, 1980 ja 1981 Taivalkosken voimalaitoksen sekä

Vuotson ja Porttipahdan rakentamiseen myönnettyjen lainojen, Outokumpu Oy:lle Tornion jaloterästehtaan rakentamiseen vuosina 1974, 1975 ja 1977 myönnettyjen lainojen sekä Imatran Voima Oy:lle vuosina 1972—74 atomivoimalan rakentamiseen myönnettyjen lainojen koron korottamisesta. Tarkoituksena on olosuhteiden muutoksen ja tuen tarpeen pienenemisen johdosta korottaa Kemijoki Oy:n ja Imatran Voima Oy:n lainojen korko 9,75 %:ksi ja Outokumpu Oy:n lainojen korko 5 %:ksi.

1986 esitys	307 000 000
1985 tuloarvio	285 000 000
1984 tilinpäätös	287 914 966

07. Korot talletuksista

Momentille arvioidaan kertyvän valtiolle yli päivittäisen tarpeen olevien kassareservien sijoittamisesta korkotuloja 480 000 000 mk. Lisäys on 80 000 000 mk.

1986 esitys	480 000 000
1985 tuloarvio	400 000 000
1985 lisämenoarvio	8 000 000
1984 tilinpäätös	449 748 614

08. Korot obligatioista

Momentille arvioidaan kertyvän 65 000 000 mk. Lisäys on 15 000 000 mk.

1986 esitys.....	65 000 000
1985 tuloarvio	50 000 000
1984 tilinpäätös.....	64 502 758

02. Indeksi- ja kurssihyvitykset

01. Indeksihyvitykset

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 000 000 mk.

1986 esitys	1 000 000
1985 tuloarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	1 433 852

02. Kurssihyvitykset

Momentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 mk. Vähennys 400 000 mk aiheutuu lainapäätösten vähenemisestä ja osittain valuuttakurssien muutoksista.

1986 esitys	3 000 000
1985 tuloarvio	3 400 000
1984 tilinpäätös	3 133 906

03. Osinkotulot

Viime vuosina valtionyhtiöt ovat maksaneet keskimäärin vain hieman yli kolmen prosentin osingon niihin sijoitetulle osakepääomalle, mitä ei voida pitää riittävänä. Tämän vuoksi on vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesityksessä ilmoitettu tarkoituksena olevan asteittain viiden vuoden kuluessa nostaa osinkotulot nykyisestä tasosta noin kolminkertaiseksi osinkoprosentteja nostamalla ja toteuttamalla rahastoanteja. Valtionyhtiöiden kehittämissuunnitelman mukaan valtion osinkotulojen arvioidaan olevan vuonna 1986 noin 260 000 000 mk, vuonna 1987 noin

350 000 000 mk ja vuonna 1988 noin 400 000 000 mk.

01. Osinkotulot valtionenemmistöisistä osakeyhtiöistä

Momentille arvioidaan kertyvän 260 000 000 mk. Lisäys 100 000 000 mk aiheutuu valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden osakepääomien kasvusta ja kannattavuuden paranemisesta sekä siitä, että valtio on asettanut sijoittamalleen osakepääomalle aikaisempaa korkeampia yrityskehittämistä tuottotavoitteita.

1986 esitys	260 000 000	02. <i>Muut osinkotulot</i>	
1985 tuloarvio	160 000 000	Momentille arvioidaan kertyvän edelleen	
1984 tilinpäätös	105 966 761	1 000 000 mk.	
		1986 esitys	1 000 000
		1985 tuloarvio	1 000 000
		1984 tilinpäätös	1 056 840

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

01. <i>Osuus Suomen Pankin voitosta</i>		02. <i>Osuus Postipankin voitosta</i>	
Momentille arvioidaan kertyvän 125 000 000 mk. Lisäys on 65 000 000 mk.		Momentille arvioidaan kertyvän 25 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.	
1986 esitys	125 000 000	1986 esitys	25 000 000
1985 tuloarvio	60 000 000	1985 tuloarvio	15 000 000
1985 lisämenoarvio	66 000 000	1984 tilinpäätös	10 390 661
1984 tilinpäätös	272 821 262		

Osaston 13 tulot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Tuloarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
01. Korkotulot	1 505 662	1 632 000	1 861 000	+ 229 000	+ 14
02. Indeks- ja kurssihyvitykset	4 548	4 400	4 000	— 400	— 9
03. Osinkotulot	107 024	161 000	261 000	+ 100 000	+ 62
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	283 212	75 000	150 000	+ 75 000	+ 100
Yhteensä	1 900 445	1 872 400	2 276 000	+ 403 600	+ 22

Osasto 14

VALTION LIIKEYRITYKSET

01. Valtionrautatiet

01. Henkilöliikenteen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 769 600 000 mk. Vähennys on 19 600 000 mk. Kun vuoden 1985 tulot uudelleen arvioituna jäävät 730 200 000 markkaan, henkilöliikennetulojen todennäköinen lisäys on 39 400 000 mk, mistä 9 100 000 mk aiheutuu lisääntyvästä liikenteestä ja 30 300 000 mk henkilöliikenteen tariffien korottamisesta. Tariffeja on tarkoitus korottaa 1.1.1986 lukien keskimäärin 5 prosentilla siten, että korotus painottuu kuukausitariffeihin.

1986 esitys	769 600 000
1985 tuloarvio	789 200 000
1984 tilinpäätös	666 203 841

02. Tavara liikenteen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 092 100 000 mk. Lisäys on 83 100 000 mk. Kun vuoden 1985 tulot uudelleen arvioituna jäävät 1 950 000 000 markkaan, on tavaraliikennetulojen todennäköinen lisäys 142 100 000 mk, mistä 38 100 000 mk aiheutuu lisääntyvästä liikenteestä ja 104 000 000 mk tavaraliikenteen tariffien korottamisesta. Tariffeja on tarkoitus korottaa 1.1.1986 lukien keskimäärin 5 prosentilla.

1986 esitys	2 092 100 000
1985 tuloarvio	2 009 000 000
1985 lisämenoarvio	12 000 000
1984 tilinpäätös	1 763 941 688

03. Postinkuljetustulot

Momentille arvioidaan kertyvän 21 300 000 mk. Lisäys 1 200 000 mk aiheutuu postinkuljetuskustannusten lisääntymisestä.

1986 esitys	21 300 000
1985 tuloarvio	20 100 000
1984 tilinpäätös	18 600 000

04. Sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 125 000 000 mk.

1986 esitys	125 000 000
1985 tuloarvio	125 000 000
1984 tilinpäätös	106 443 534

05. Korvaus alennuskuljetuksista

Viitaten momenttien 31.57.41 ja 31.57.50 perusteluihin momentille merkitään 70 000 000 mk. Lisäys on 3 400 000 mk.

1986 esitys	70 000 000
1985 tuloarvio	66 600 000
1984 tilinpäätös	60 369 683

06. Eräät rautatieliikennekorvaukset

Viitaten momentin 31.57.40 perusteluihin momentille merkitään edelleen 18 000 000 mk.

1986 esitys	18 000 000
1985 tuloarvio	18 000 000
1984 tilinpäätös	16 000 000

07. Tulot ulkopuolisille suoritetuista töistä

Momentille merkitään 107 700 000 mk. Lisäys 5 100 000 mk aiheutuu maksujen tarkistuksesta.

1986 esitys	107 700 000
1985 tuloarvio	102 600 000
1984 tilinpäätös	106 317 412

Käyttötulot yhteensä	3 203 700 000
Käyttömenot (31.90.01—29) ...	4 242 584 000

Käyttötalouden lisärahoitustarve 1 038 884 000

1985 tuloarvio, lisärahoitustarve	913 602 000
1985 lisämenoarvio, lisärahoitustarve	913 502 000
1984 tilinpäätös, lisärahoitustarve	1 089 133 069

04. Posti- ja telelaitos

01. Postitoimen liikennetulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 647 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Postimaksumerkeistä	1 138 000 000
Joukkolähetyksistä	317 000 000
Lehtien kuljetusmaksuista, lehtien tilaus- ten välitysmaksuista ja sanomalehtien sunnuntaikantomaksuista	800 000 000
Erinäisistä postimaksuista	218 000 000
Ulkomailta tulleista postilähetyksistä	40 000 000
Postipankin postilähetyksistä	64 000 000
Yhteensä	2 577 000 000

	mk
Eräiden postimaksujen, paitsi lehtien kul- jetusmaksujen korotuksista	70 000 000
Yhteensä	2 647 000 000

Lisäys on 141 000 000 mk, mistä 41 000 000 mk aiheutuu lähinnä liikenteen lisääntymisen aiheuttamasta tulojen kasvusta, 30 000 000 mk lehtien määrän lisääntymisestä 0,5 prosentilla ja lehtien kuljetusmaksujen korottamisesta 1.1.1986 lukien vajaalla 10 prosentilla sekä 70 000 000 mk muiden postimaksujen korottamisesta keskimäärin 4 prosentilla. Erilliskantomaksuja on tarkoitus korottaa kustannusten nousua enemmän niillä alueilla, missä erilliskantomaksuilla ei vielä pystytä kattamaan erilliskannosta aiheutuvia kustannuksia.

1986 esitys	2 647 000 000
1985 tuloarvio	2 506 000 000
1984 tilinpäätös	2 265 054 962

02. Valtiolta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset

Momentille arvioidaan kertyvän 138 920 000 mk seuraavasti:

	mk
Korvaus virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä	90 000 000
Korvaus virastojen lähettämistä erityispal- veluksina toimitettavista virkalähetyk- sistä ja valtion julkaisuista	30 500 000
Korvaus leimamerkkien, leimaveroarvo- korttien ja elokuvaverolippujen myyn- nistä sekä ennakonperintään liittyvien painotuotteiden saatavana pitämisestä postitoimipaikoissa ja veroilmoitusten postimaksutta tapahtuvasta palautta- misesta	18 420 000
Yhteensä	138 920 000

Lisäys 3 420 000 mk aiheutuu virkalähetys-
määrän kasvusta ja postimaksujen korotuksista ja
korvausperusteiden tarkistamisesta sekä leima-
merkkien myynnin lisääntymisestä.

1986 esitys	138 920 000
1985 tuloarvio	135 500 000
1984 tilinpäätös	125 365 986

03. Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset

Momentille arvioidaan kertyvän 302 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Postipankin tehtävien hoitamisesta	293 000 000
Televioliupien perinnästä	9 000 000
Yhteensä	302 000 000

Lisäys on 20 000 000 mk, mistä 18 000 000
mk aiheutuu PSP-tehtävien hoidosta maksetta-
van korvauksen lisäyksestä kustannusten nousua
vastaavasti sekä 2 000 000 mk perittävien televi-
sioliupien määrän lisääntymisestä.

1986 esitys	302 000 000
1985 tuloarvio	282 000 000
1984 tilinpäätös	269 306 274

04. *Teletoinen liikennetulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 204 000 000 mk eli lisäystä 235 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Kaukoverkkotoiminta	1 812 000 000
Paikallisverkkotoiminta	669 000 000
Teleksiverkkotoiminta	89 400 000
Dataverkkotoiminta	58 400 000
Radiotoiminta ja ohjelmansiirto	250 000 000
Päätelaitteet ja yritysverkot	302 200 000
Sähkösanomatoiminta	23 000 000
Yhteensä	3 204 000 000

Kaukopuhelinliikenteen tariffien 10 prosentin alennus 1.11.1985 lukien kohdistuu läänien välisten puhelujen hintoihin vähentäen tuloja vuonna 1986 200 000 000 mk. Toisaalta puhelinliikentaan kasvu lisää tuloja 150 000 000 mk, joten kaukopuhelinliikenteen tulojen vähennys on 50 000 000 mk. Paikallispuhelinliikenteen ja muun teleliikenteen tulojen lisäys on yhteensä 285 000 000 mk.

Tarkoituksena on korottaa eräitä maksuja ja tariffeja 1.1.1986 lukien kuitenkin, siten, että kokonaisvaikutus tuloihin jää vähäiseksi.

1986 esitys	3 204 000 000
1985 tuloarvio	2 969 000 000
1984 tilinpäätös	2 709 386 235

05. *Valtiolta teletoinen palveluksista saatavat korvaukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 960 000 mk seuraavasti:

	mk
Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta	1 560 000
Korvaus radiotoiminnan valvonnasta	400 000
Yhteensä	1 960 000

Lisäys 160 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja radiolaitteiden määrän lisääntymisestä sekä yleisradiolaitteiden tarkastuksista.

Merenkulun viestintäpalveluksista asiakkailta perittäviä maksuja on tarkoitus tuntuvasti korottaa, jotta vaiheittain saavutetaan kansainvälisen suosituksen mukainen taso. Näiden tuottojen ja merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta

saatavien korvausten tulee vuosikymmenen loppuun mennessä kattaa toiminnasta aiheutuvat kustannukset, joita myös rationalisointitoimin samanaikaisesti vähennetään.

1986 esitys	1 960 000
1985 tuloarvio	1 800 000
1984 tilinpäätös	1 670 000

06. *Autoliikenteen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 68 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk. Kun vuonna 1985 arvioidaan kertyvän 5 000 000 mk tuloarviota enemmän tuloja, todellinen lisäys on 5 000 000 mk, mistä 2 500 000 mk aiheutuu maksujen korotuksista ja 2 500 000 mk kiitopakettiliikenteen ja kuljetuspalvelujen kasvusta.

1986 esitys	68 000 000
1985 tuloarvio	58 000 000
1984 tilinpäätös	61 263 607

07. *Sekalaiset tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 160 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Vuokrat	8 000 000
Radiolaitteiden käyttö ja tarkastusmaksut	20 300 000
Ulkopuolisista johtuvat työt	24 000 000
Muut sekalaiset tulot	107 700 000
Yhteensä	160 000 000

Lisäys 13 000 000 mk aiheutuu vuokrien noususta, radiolaitteiden ja tarkastusten määrän lisääntymisestä, ulkopuolisista johtuvien töiden lisääntymisestä sekä sekalaisen tulojen kasvusta.

1986 esitys	160 000 000
1985 tuloarvio	147 000 000
1984 tilinpäätös	140 291 223

Käyttötulot yhteensä	6 521 880 000
Käyttömenot (31.94.01—29) ..	4 739 721 000

Käyttötalouden rahoituskate ..	1 782 159 000
--------------------------------	---------------

1985 tuloarvio	1 684 591 000
1985 lisämenoarvio	1 684 451 000
1984 tilinpäätös	1 532 499 717

05. Posti- ja telelaitoksen konepajat

02. <i>Turun Asennuspajan tulot</i>		1986 esitys.....	17 000 000
Momentille arvioidaan kertyvän	34 500 000	1985 tuloarvio	16 000 000
mk. Lisäys 500 000 mk aiheutuu liikevaihdon kasvusta.		1984 tilinpäätös.....	9 749 987
1986 esitys.....	34 500 000	Käyttötulot yhteensä	51 500 000
1985 tuloarvio	34 000 000	Käyttömenot (31.95.22—23)	49 900 000
1984 tilinpäätös.....	25 755 951	Käyttötalouden rahoituskate	1 600 000
03. <i>Keskusautokorjaamon tulot</i>		1985 tuloarvio, käyttötalouden rahoituskate	800 000
Momentille arvioidaan kertyvän	17 000 000	1984 tilinpäätös, lisärahoitustarve	3 968 479
mk. Lisäys 1 000 000 mk aiheutuu liikevaihdon kasvusta.			

07. Valtion ravitsemiskeskus

01. <i>Ravitsemiskeskuksen käyttötulot</i>		Käyttötulot	287 000 000
Momentille arvioidaan kertyvän	287 000 000	Käyttömenot (28.94.01—29)	270 153 000
mk. Lisäys 22 000 000 mk aiheutuu uusien ruokaloiden avaamisesta sekä toiminnassa olevien ruokaloiden tulojen lisäyksistä ja hintojen tarkistuksista.		Käyttötalouden rahoituskate.....	16 847 000
1986 esitys	287 000 000	1985 tuloarvio	21 065 000
1985 tuloarvio	265 000 000	1984 tilinpäätös.....	14 111 005
1984 tilinpäätös	223 882 393		

10. Valtion painatuskeskus

01. <i>Painatuskeskuksen käyttötulot</i>		Käyttötulot	176 150 000
Momentille arvioidaan kertyvän	176 150 000	Käyttömenot (28.90.21)	158 700 000
mk. Lisäys on 15 030 000 mk.		Käyttötalouden rahoituskate.....	17 450 000
1986 esitys	176 150 000	1985 tuloarvio	18 065 000
1985 tuloarvio	161 120 000	1984 tilinpäätös.....	10 734 616
1984 tilinpäätös	145 765 748		

16. Valtion tietokonekeskus

01. *Tietokonekeskuksen käyttötulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 340 676 000 mk, mistä palvelusten ja tuotteiden myyntituotoina liikevaihtovero vähennettynä 339 630 000 mk ja muina tuottoina 1 046 000 mk. Lisäys on 74 075 000 mk.

1986 esitys 340 676 000
 1985 tuloarvio 266 601 000
 1984 tilinpäätös 218 677 225

Käyttötulot 340 676 000
 Käyttömenot (28.92.21) 275 976 000
 Käyttötalouden rahoituskate 64 700 000

1985 tuloarvio 44 790 000
 1984 tilinpäätös 43 750 229

20. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

01. *Pukutehtaan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 47 430 000 mk. Lisäys 760 000 mk aiheutuu lähinnä tuotteiden hintojen tarkistamisesta.

1986 esitys 47 430 000
 1985 tuloarvio 46 670 000
 1984 tilinpäätös 38 707 071

02. *Vammaskosken tehtaan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 57 065 000 mk. Lisäys 1 565 000 mk aiheutuu lähinnä tuotteiden hintojen tarkistuksesta.

1986 esitys 57 065 000
 1985 tuloarvio 55 500 000
 1984 tilinpäätös 48 758 509

03. *Patruunatehtaan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 91 000 000 mk. Lisäys 3 400 000 mk aiheutuu pääosin hintojen tarkistamisesta.

1986 esitys 91 000 000
 1985 tuloarvio 87 600 000
 1984 tilinpäätös 82 496 976

04. *Metsätaloustoiminnan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 12 000 000 mk. Lisäys 1 300 000 mk aiheutuu lähinnä myyntihintojen noususta sekä lisääntyvästä energiakäyttöön valmistettavan puutavaran myynnistä.

1986 esitys 12 000 000
 1985 tuloarvio 10 700 000
 1984 tilinpäätös 12 269 453

Käyttötulot yhteensä 207 495 000
 Käyttömenot (27.90.05—24) 196 090 000
 Käyttötalouden rahoituskate 11 405 000

1985 tuloarvio 8 120 000
 1984 tilinpäätös 17 132 628

30. Valtion hankintakeskus

01. *Hankintakeskuksen käyttötulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 55 700 000 mk. Lisäys 3 920 000 mk aiheutuu lähinnä myynnin kasvusta.

1986 esitys 55 700 000
 1985 tuloarvio 51 780 000
 1984 tilinpäätös 52 213 531

Käyttötulot	55 700 000	1985 tuloarvio	11 625 000
Käyttömenot (32.90.01—29)	<u>43 549 000</u>	1984 tilinpäätös.....	<u>16 483 060</u>
Käyttötalouden rahoituskate	12 151 000		

40. Valtion margariinitehdas

01. <i>Valtion margariinitehtaan käyttötulot</i>	Käyttötulot	46 528 000	
Momentille arvioidaan kertyvän 46 528 000 mk. Lisäys 2 023 000 mk aiheutuu myynnin kasvusta sekä myyntihintojen noususta.	Käyttömenot (30.90.05—22)	<u>45 605 000</u>	
	Käyttötalouden rahoituskate	923 000	
1986 esitys.....	46 528 000		
1985 tuloarvio	44 505 000	1985 tuloarvio	901 000
1984 tilinpäätös.....	37 268 338	1984 tilinpäätös	922 944

43. Maanmittaushallituksen karttapaino

01. <i>Karttapainon käyttötulot</i>	Käyttötulot	37 000 000	
Momentille arvioidaan kertyvän 37 000 000 mk. Lisäys 3 000 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja myyntihintojen noususta.	Käyttömenot (30.92.01—29)	<u>30 181 000</u>	
	Käyttötalouden rahoituskate	6 819 000	
1986 esitys.....	37 000 000		
1985 tuloarvio	34 000 000	1985 tuloarvio	7 210 000
1984 tilinpäätös.....	30 027 873	1984 tilinpäätös	4 471 275

45. Metsähallituksen metsät

01. <i>Puun pystymyyntitulot</i>	02. <i>Puutavaran bankintatulot</i>		
Momentille arvioidaan kertyvän 20 000 000 mk. Lisäys 3 000 000 mk aiheutuu myyntihintojen noususta.	Momentille arvioidaan kertyvän 1 070 000 000 mk. Lisäys 70 000 000 mk aiheutuu puutavaran hintojen ja myyntimäärien noususta.		
1986 esitys.....	20 000 000	1986 esitys	1 070 000 000
1985 tuloarvio	17 000 000	1985 tuloarvio	1 000 000 000
1984 tilinpäätös.....	18 101 802	1985 lisämenoarvio	13 500 000
		1984 tilinpäätös	900 118 659

03. *Sekalaiset tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 40 000 000 mk, mistä 5 000 000 mk on metsästys- ja kalastuslupatuloja. Lisäys 5 000 000 mk aiheutuu hintojen ja vuokratulojen noususta.

1986 esitys.....	40 000 000
1985 tuloarvio	35 000 000
1984 tilinpäätös	38 441 393

Käyttötulot yhteensä	1 130 000 000
Käyttömenot (30.95.01—29)	958 186 000
Käyttötalouden rahoituskate	171 814 000

1985 tuloarvio	163 706 000
1985 lisämenoarvio	177 206 000
1984 tilinpäätös	164 344 190

46. *Metsäntutkimuslaitoksen metsät*01. *Kokeilualueiden käyttötulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 13 200 000 mk. Lisäys 1 100 000 mk aiheutuu lähinnä puutavaran hintojen noususta ja kokeilualuehallinnon harjoittaman puuntuotannon tehostamisesta.

1986 esitys.....	13 200 000
1985 tuloarvio	12 100 000
1984 tilinpäätös.....	12 803 000

Käyttötulot	13 200 000
Käyttömenot (30.96.01—29)	13 220 000
Käyttötalouden lisärahoitustarve	20 000

1985 tuloarvio, lisärahoitustarve	409 000
1984 tilinpäätös	194 065

47. *Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta*01. *Jokioisten siemenkeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 14 466 000 mk. Vähennys 834 000 mk aiheutuu lähinnä nurmikasvien siementen sopimusviljelytoiminnan supistumisesta. Toiminnasta aiheutuvat menot on merkitty momentille 30.98.22.

1986 esitys.....	14 466 000
1985 tuloarvio	15 300 000
1984 tilinpäätös.....	13 823 575

03. *Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 200 000 mk. Lisäys 1 200 000 mk aiheutuu lähinnä siemenperunamyynnin kasvusta ja hintojen nousus-

ta. Tuotantotoiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.98.24.

1986 esitys.....	15 200 000
1985 tuloarvio	14 000 000
1984 tilinpäätös	12 880 891

04. *Tervetaimiaseman tuotantotoiminnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 580 000 mk. Lisäys 100 000 mk aiheutuu lähinnä tehostuneista myyntitoimenpiteistä. Tuotantotoiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.98.25.

1986 esitys.....	580 000
1985 tuloarvio	480 000
1984 tilinpäätös	170 643

Käyttötulot yhteensä	30 246 000	1985 tuloarvio, lisärahoitustarve	1 491 000
Käyttömenot (30.98.05—25)	31 708 000	1984 tilinpäätös	4 102 226
Käyttötalouden lisärahoitustarve	1 462 000		

60. Tulot liikeyritysten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä

01. Sekalaiset myyntitulot

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen
25 800 000 mk.

1986 esitys	25 800 000
1985 tuloarvio	25 800 000
1984 tilinpäätös	38 971 069

02. Metsähallituksen hallinnassa olevien maa-alueiden ja rakennusten myyntitulot

Momentille merkitään metsähallituksen hallinnassa olevien ja valtiolle tarpeettomien maa- ja vesialueiden sekä rakennusten myynnistä kertyväksi arvioituina tuloina edelleen 4 000 000 mk. Momentille 30.95.88 on ehdotettu maa-alueiden ostamista varten määräraha, jonka suuruus on

enintään tälle momentille kertyviä tuloja vastaava.

1986 esitys	4 000 000
1985 tuloarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	3 093 647

03. Korvaukset metsähallitukselle maatilalain mukaisista aluevaihtoista

Maatilalain (188/77) 13 §:n mukaisina aluevaihtokorvauksina momentille arvioidaan kertyvän edelleen 500 000 mk.

1986 esitys	500 000
1985 tuloarvio	500 000
1984 tilinpäätös	—

Osaston 14 tulot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Tuloarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
Käyttötalouden rahoituskate					
04.	Posti- ja telelaitos	1 532 500	1 684 591	1 782 159	+ 97 568 + 6
05.	Posti- ja telelaitoksen konepajat	—	800	1 600	+ 800 + 100
07.	Valtion ravitsemiskeskus	14 111	21 065	16 847	— 4 218 — 20
10.	Valtion painatuskeskus	10 735	18 065	17 450	— 615 — 3
16.	Valtion tietokonekeskus	43 750	44 790	64 700	+ 19 910 + 44
20.	Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta	17 133	8 120	11 405	+ 3 285 + 40
30.	Valtion hankintakeskus	16 483	11 625	12 151	+ 526 + 5
40.	Valtion margariinitehdas	923	901	923	+ 22 + 2
43.	Maanmittaushallituksen karttapaino	4 471	7 210	6 819	— 391 — 5
45.	Metsähallituksen metsät	164 344	163 706	171 814	+ 8 108 + 5
46.	Metsäntutkimuslaitoksen metsät	194	—	—	— —
47.	Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta	4 102	—	—	— —
	Yhteensä	1 808 746	1 960 873	2 085 868	+ 124 995 + 6
Muut tulot					
60.	Tulot liikeyritysten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä	42 065	30 300	30 300	— —
	Yhteensä	1 850 811	1 991 173	2 116 168	+ 124 995 + 6

Osaston 14 käyttötulot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Tuloarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
01.	Valtionrautatiet	2 737 876	3 130 500	3 203 700	+ 73 200 + 2
04.	Posti- ja telelaitos	5 572 338	6 099 300	6 521 880	+ 422 580 + 7
05.	Posti- ja telelaitoksen konepajat	35 506	50 000	51 500	+ 1 500 + 3
07.	Valtion ravitsemiskeskus	223 882	265 000	287 000	+ 22 000 + 8
10.	Valtion painatuskeskus	145 766	161 120	176 150	+ 15 030 + 9
16.	Valtion tietokonekeskus	218 677	266 601	340 676	+ 74 075 + 28
20.	Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta	182 232	200 470	207 495	+ 7 025 + 4
30.	Valtion hankintakeskus	52 214	51 780	55 700	+ 3 920 + 8
40.	Valtion margariinitehdas	37 268	44 505	46 528	+ 2 023 + 5
43.	Maanmittaushallituksen karttapaino	30 028	34 000	37 000	+ 3 000 + 9
45.	Metsähallituksen metsät	956 662	1 052 000	1 130 000	+ 78 000 + 7
46.	Metsäntutkimuslaitoksen metsät	12 442	12 100	13 200	+ 1 100 + 9
47.	Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta	39 452	29 780	30 246	+ 466 + 2
	Yhteensä	10 244 344	11 397 156	12 101 075	+ 703 919 + 6

Osasto 15

LAINAT

01. Takaisin maksetut lainat

Valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista annetun lain 12 d §:n (826/78) mukaan tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitettua varoista myönnetyn lainan maksamatta olevaa pääomaa, korkoa tai indeksihyvitystä ei saa poistaa tileistä eikä niiden maksamisesta myöntää vapautusta, ellei laissa ole niin säädetty tai ellei eduskunta ole muuten antanut siihen suostumustaan. Tämän säännöksen soveltamisessa ehdotetaan, ellei lailla ole toisin säädetty, edelleen noudatettavaksi seuraavaa menettelyä:

1) Asianomainen ministeriö voi antaa luvan lainan pääoman, koron tai indeksihyvityksen tileistä poistamiseen, milloin sitä velallisen todetun varattomuuden tai muun siihen verrattavan syyn takia ei voida saada perityksi.

2) Valtion lainan pääoman, koron tai indeksihyvityksen maksamisesta vapauttamiseen on kussakin tapauksessa saatava eduskunnan suostumus, ellei eduskunta hyväksyessään määrärahan lainojen myöntämistä varten ole suostunut siihen, että valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voi määrätyn edellytyksin myöntää maksuvapautuksen kysymyksessä olevien lainojen osalta ilman kutakin yksityistapausta koskevaa eduskunnan suostumusta.

Lisäksi on ehdotettu, että tämän tulo- ja menoarvioesityksen momentin 32.44.83 osalta teknologian kehittämiskeskuksella ja momentin 32.85.84 osalta kauppa- ja teollisuusministeriöllä olisi oikeus määrätyn edellytyksin päättää sanotuilta momenteilta myönnetyn lainan jättämisestä kokonaan tai osittain takaisinperimättä tarvitsematta kussakin yksityistapauksessa erikseen pyytää eduskunnan suostumusta.

01. *Asunto- ja perusparannuslainojen takaisinmaksut*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 1 180 000 000 mk eli lisäystä 89 000 000 mk.

Hallituksen tarkoituksena on asuntotuotantolain kokonaisuudistuksen yhteydessä esittää valtion lainoittamien omistusasuntojen luovutusrajoitusten lieventämistä niin, että lainan alikorkoisuudesta saatu hyöty palautetaan valtiolle. Muutoksen arvioidaan lisäävän ennenaikaisia takaisinmaksuja vuodesta 1987 lähtien.

1. *Asunto- ja perusparannuslainojen lyhennykset.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän lisäystä 103 000 000 mk aikaisemmin myönnettyjen lyhennysmaksujen lykkäysten erääntymisen, lainapääoman lisääntymisen ja nykyisten lainaehtojen mukaisten lyhennysmaksujen kohoamisen johdosta. Viitaten momentilla 13.01.01 esitettyyn korko- ja lyhennysmaksujen lykkäysmenettelyn uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi lyhennysmaksujen lykkäyksen johdosta 24 000 000 mk. Alamomentin loppusumma lisääntyy 79 000 000 mk ja on 1 125 000 000 mk.

2. *Omaksilunastettujen asuntojen asuntolainojen takaisinmaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän lisäystä 10 000 000 mk vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta annetussa laissa (82/82) tarkoitettujen asuntojen omaksilunastamisen vilkastumisen ja asunto-osuuskuntatalojen asuntolainojen takaisinmaksujen lisääntymisen johdosta. Alamomentin loppusumma on 55 000 000 mk.

1986 esitys	1 180 000 000
1985 tuloarvio	1 091 000 000
1984 tilinpäätös	900 936 447

03. *Vientimaksulainojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 10 000 000 mk. Vähennys 1 000 000 mk aiheutuu eri vuosina myönnettyjen lainojen määristä sekä niistä johtuvista kuoletusten ajoittumisesta.

1986 esitys.....	10 000 000
1985 tuloarvio	11 000 000
1984 tilinpäätös	10 552 540

04. *Muiden lainojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 385 000 000 mk. Lisäys 35 000 000 mk aiheutuu lainapäätöksen lisääntymisestä sekä eräiden lainojen kuoletusten ajoittumisesta.

1986 esitys	385 000 000
1985 tuloarvio	350 000 000
1984 tilinpäätös	251 148 071

05. *Maatila-, maankäyttö- ja maanbankintalain mukaan muodostettujen tilojen kauppa- ja lunastushintojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 514 000 mk. Vähennys on 2 012 000 mk.

1986 esitys.....	12 514 000
1985 tuloarvio	14 526 000
1984 tilinpäätös.....	13 994 113

06. *Eräät maanmittaustoimitusten tukemiseen liittyvät takaisin maksettavat lainat*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 2 000 000 mk maanmittaustoimitusten tukemisesta annettujen lakien (42/60 ja 24/81) sekä vuokra-alueiden järjestelyistä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) nojalla myönnettyjen lainojen takaisinmaksuina.

1986 esitys.....	2 000 000
1985 tuloarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös.....	2 671 672

02. *Lainanotto*01. *Uudet valtionlainat*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuksista momentille merkitään tuloksi näiden lainanottovaltuuksien nojalla vuonna 1986 nostettavina uusina valtionlainoina 11 320 000 000 mk. Lisäys vuo-

den 1985 tuloarvioon verrattuna on 1 270 000 000 mk.

1986 esitys	11 320 000 000
1985 tuloarvio	10 050 000 000
1985 lisämenoarvio	580 000 000
1984 tilinpäätös	10 187 621 792

Osaston 15 tulot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Tuloarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986	
				± 1000 mk	± %
01. Takaisin maksetut lainat	1 179 303	1 468 526	1 589 514	+ 120 988	+ 8
02. Lainanotto.....	10 187 622	10 050 000	11 320 000	+ 1 270 000	+ 13
Yhteensä	11 366 925	11 518 526	12 909 514	+ 1 390 988	+ 12

MENOT

Pääluokka 21 TASAVALLAN PRESIDENTTI

01. Tasavallan Presidentti

01. Presidentin palkkio ja edustusrahat

Tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain mukaisesti momentille merkitään edelleen 660 000 mk, mistä 300 000 mk tasavallan presidentin palkkiota ja 360 000 mk tasavallan presidentin edustustarkoituksia varten.

1986 esitys	660 000
1985 menoarvio	660 000
1984 tilinpäätös	660 000

21. Presidentin käyttövarat

Momentille ehdotetaan edelleen 95 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tasavallan presidentin käyttömenoihin.

1986 esitys	95 000
1985 menoarvio	95 000
1984 tilinpäätös	73 966

02. Tasavallan Presidentin kanslia

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 338 800 mk, mistä 264 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta sekä 68 000 mk ehdotetta-

vien virkojen ja toimien muutoksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 19 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 370 700	2 715 300	+ 4	33
Tilapäisten palkkiot	— 147 900	305 700	— 3	—
Työsuhteipalkat	+ 47 000	858 600	—	19
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 58 500	1 084 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 600	66 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 6 900	359 200	—	—
Yhteensä	+ 338 800	5 389 000	+ 1	52

Lisäperustelut:

Arkistonhoidon parantamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 14).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 11) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10) sekä ylimääräinen puhelunvälittäjän toimi (A 4). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 173 900 mk kolmen ylimääräistetyin toimen palkkioina.

1986 esitys	5 389 000
1985 menoarvio	5 050 200
1984 tilinpäätös	4 615 034

28. *Tamminiemen hoitomenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 72 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tasavallan entisen presidentin Urho Kekkosen käytettäväksi asetetun

henkilöstön palkkaamisesta ja Tamminiemen rakennusten käytöstä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	1 400 000
1985 menoarvio	1 328 000
1984 tilinpäätös	1 183 394

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 199 500 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	2 463 500
1985 menoarvio	2 264 000
1984 tilinpäätös	1 774 037

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 150 000 mk Tasavallan Presidentin linnan ja kanslian sekä Kultarannan kaluston ja koneistuksen korvaushankintoja varten.

1986 esitys	150 000
1985 menoarvio	570 000
1984 tilinpäätös	118 118

Pääluokan 21 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk	± %
01. Tasavallan Presidentti (010)	734	755	755	—	—
02. Tasavallan Presidentin kanslia (010)	7 691	9 712	9 403	—310	—3
Yhteensä	8 425	10 467	10 158	—310	—3

Pääluokka 22

EDUSKUNTA

01. Kansanedustajat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

mistä 1 583 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 601 000 mk,

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk
Edustajien palkkiot ja korvaukset	+ 1 583 000	28 869 800
Sosiaaliturvamaksu	+ 18 000	2 064 200
Yhteensä	+ 1 601 000	30 934 000

1986 esitys..... 30 934 000
 1985 menoarvio..... 29 333 000
 1984 tilinpäätös..... 25 928 368

tää vuoden aikana myönnettävien ylimääräisten eläkkeiden ja ylimääräisten perhe-eläkkeiden maksamiseen.

02. *Edustajien päivärahat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 485 000 mk valtion virkamiesten matkustussäännön mukaisien päivärahojen tarkistuksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edustajanpalkkiolain mukaisten päivärahojen maksamiseen.

1986 esitys..... 7 115 000
 1985 menoarvio..... 6 630 000
 1984 tilinpäätös..... 6 043 614

1986 esitys..... 50 000
 1985 menoarvio..... 100 000
 1984 tilinpäätös..... —

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 6 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansanedustajan tehtävästä johtuvista kotimaassa suoritettavista matkoista aiheutuviin kustannuksiin.

05. *Vuoden kuluessa kansanedustajille myönnetyt ylimääräiset eläkkeet*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyt-

1986 esitys..... 6 300 000
 1985 menoarvio..... 6 300 000
 1984 tilinpäätös..... 4 856 566

02. Eduskunnan kanslia

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 223 000 mk, mistä 1 138 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 67 500 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutoksista. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään 16 tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 41 tilapäistä pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 287 200	17 520 700	+ 6	178
Tilapäisten ja osa-aikaisten palkkiot	— 122 700	2 552 300	— 5	16
Muut palkat ja palkkiot	+ 41 000	751 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 17 500	1 489 000	—	—
Yhteensä	+ 1 223 000	22 313 000	+ 1	194

Lisäperustelut:

Eduskunnan hallinnon tehostamiseksi ehdotetaan hallintotoimistoon perustettavaksi apulaistoimistopäällikön virka.

Henkilöstörakenteen muuttamiseksi vastamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan painatus-toimiston toimistosihteerin toimi muutettavaksi painatussihteerin toimeksi ja saman toimiston kanslia-avustajan toimi offsetpainajan toimeksi.

Hallintotoimistoon ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa. Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 98 600 mk kahden lähetin palkkioina.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan vakinaistettavaksi hallintotoimistossa ylimääräinen apulaissihteerin ja ylimääräinen virastoavustajan toimi. Keskuskansliaan ehdotetaan perustettavaksi toimistosihteerin toimi ja hallintotoimistoon kaksi ylimääräistä autonkuljettajan tointa. Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 178 900 mk

tilapäisen toimistosihteerin ja kahden tilapäisen autonkuljettajan palkkioina.

1986 esitys	22 313 000
1985 menoarvio	21 090 000
1984 tilinpäätös	18 558 812

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk hintojen nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkat	3 150 000
Toimistomenot	10 000 000
Muut menot	3 900 000
Yhteensä	17 050 000

1986 esitys	17 050 000
1985 menoarvio	16 500 000
1984 tilinpäätös	13 171 089

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk mikrotietokoneiden hankkimista varten eduskunnan tietopalveluun ja erälle eduskuntaryhmille.

1986 esitys	500 000
-------------------	---------

05. Eduskuntatalo

10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk hintojen nousun ja eduskunnan käytössä olevien

tilojen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eduskuntatalon käytöstä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	3 850 000
1985 menoarvio	3 700 000
1984 tilinpäätös	2 779 590

haa saadaan käyttää tarpeellisiin eduskuntatalon huolto- ym. korjauksiin.

13. *Korjaukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrära-

1986 esitys	600 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	400 000

09. Valtiontilintarkastajat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 162 000 mk, mistä 105 200 mk aiheutuu palvelussuhteen eh-

tojen tarkistuksesta ja 51 300 mk konekirjoittajien palkkioiden lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 93 600	1 709 200	—	12
Muut palkat ja palkkiot	+ 62 900	261 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 5 500	141 200	—	—
Yhteensä	+ 162 000	2 112 000	—	12

1986 esitys	2 112 000
1985 menoarvio	1 950 000
1984 tilinpäätös	1 711 613

1986 esitys	831 000
1985 menoarvio	786 000
1984 tilinpäätös	644 217

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk, mistä 15 000 mk aiheutuu matkakustannusten lisääntymisestä ja 30 000 mk hintojen noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	21 000
Matkat	425 000
Toimistomenot	385 000
Yhteensä	831 000

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk tekstinkäsittelylaitteen hankkimista ja valokopiolaitteen uusimista varten.

1986 esitys	100 000
-------------------	---------

14. Eduskunnan oikeusasiamies

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 390 000 mk,

mistä 168 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 196 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista ja 10 000 mk

käännöstehtävien lisääntymisestä. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 2 tilapäis-

tä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 3 tilapäistä pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 156 300	2 850 500	—	21
Tilapäisten ja osa-aikaisten palkkiot	+ 204 400	349 400	+ 2	2
Muut palkat ja palkkiot	+ 13 500	73 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 15 800	233 600	—	—
Yhteensä	+ 390 000	3 507 000	+ 2	23

Lisäperustelut:

Tarkastus- ja tutkintatehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan palkattavaksi tilapäinen tarkastaja (A 18).

Kanteluasioiden määrän kasvun johdosta ja syntyneen ratkaisemattomien asioiden ruuhkan purkamiseksi ehdotetaan palkattavaksi tilapäinen esittelijä (A 22).

1986 esitys	3 507 000
1985 menoarvio	3 117 000
1984 tilinpäätös	2 976 696

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk, mistä 5 000 mk aiheutuu käyttövaroja rasittavien

kustannusten noususta, 10 000 mk matkakulujen lisääntymisestä ja 25 000 mk konttorikoneiden uusimisesta sekä painatus- ja muiden toimistokustannusten kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös henkilökunnan osallistumisesta koulutustilaisuuksiin aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	35 000
Matkat	120 000
Toimistomenot	260 000
Yhteensä	415 000

1986 esitys	415 000
1985 menoarvio	375 000
1984 tilinpäätös	527 175

19. Eduskunnan kirjasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 358 000 mk, mistä 212 000 mk aiheutuu palvelussuhteen eh-

tojen tarkistuksesta sekä 134 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 327 900	3 658 600	+ 1	41
Muut palkat ja palkkiot	+ 18 700	340 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 11 400	285 700	—	—
Yhteensä	+ 358 000	4 285 000	+ 1	41

Lisäperustelut:

Eduskunnan arkistohoidon ja kirjallisuuskoelmien huollon ja konservoinnin tehostamiseksi

si ehdotetaan perustettavaksi vanhemman kirjastonhoitajan virka (A 20).

Kirjaston henkilöstörakenteen korjaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi osastosihteerin toimi (A 14) ja samalla lakkautetaan ylimääräinen kirjastoamanuenssin toimi (A 10).

Kirjaston organisaatiomuutoksesta johtuen ehdotetaan vanhemman apulaiskirjastonhoitajan virka (A 24) muutettavaksi johtavan kirjastonhoitajan viraksi (A 24).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ja nimikkeiden muuttamiseksi kirjaston uuden ohjesäännön mukaisesti ehdotetaan toteutettavaksi seuraavat nimikkeiden muutokset ja vakinaistamiset:

ylimääräinen kirjastosihteeriksi (A 15) osastosihteeriksi (A 15), ylimääräinen kirjastoapulainen (A 11) toimistosihteeriksi (A 11) ja kaksitoista ylimääräistä kirjastoapulaista (A 9) toimistosihteeriksi (A 9).

1986 esitys	4 285 000
1985 menoarvio	3 927 000
1984 tilinpäätös	3 625 953

21. Kirjallisuuden hankinta ja sidonta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 370 000 mk, mikä aiheutuu kirjojen hintojen ja sidotuskustan-

nusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjallisuuden ja sitä vastaavan aineiston hankinnasta sekä sidonnasta aiheutuviin kustannuksiin.

1986 esitys	1 800 000
1985 menoarvio	1 430 000
1984 tilinpäätös	1 356 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 225 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu kertamenona juridisen bibliografian ja erään juhlakirjan painattamisesta, 10 000 mk matkakustannusten lisääntymisestä sekä 115 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 460 000 mk, vähennys on 235 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	5 000
Matkat	55 000
Toimistomenot (kertamenoa 100 000)	760 000
Muut menot	65 000
Yhteensä	885 000

1986 esitys	885 000
1985 menoarvio	1 120 000
1984 tilinpäätös	579 544

25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 57 000 mk,

mistä 56 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 53 500	975 700	—	9
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 800	51 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 700	73 300	—	—
Yhteensä	+ 57 000	1 100 000	—	9

1986 esitys	1 100 000
1985 menoarvio	1 043 000
1984 tilinpäätös	975 057

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 695 000 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu yhteispohjoismaisten menojen jakoperusteen muuttumisesta, 155 000

mk lisääntyneistä kokousmatkoista ja 140 000 mk hintojen noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	900 000
Toimistomenot	260 000
Muut menot	3 000 000
Yhteensä	4 160 000

1986 esitys	4 160 000
1985 menoarvio	3 465 000
1984 tilinpäätös	2 918 718

99. Eduskunnan muut menot

21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten

Kustannusten nousun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 360 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ryhmien toiminnalle välttämättömien sihteerien ja muun toimistohenkilökunnan palkkaamiseen sekä muihin ryhmien toiminnasta aiheutuviin kuluihin.

1986 esitys	6 960 000
1985 menoarvio	6 600 000
1984 tilinpäätös	6 240 000

22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi

Momentille ehdotetaan lisäystä 63 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen ryhmän toimistomenojen lisäksi parlamenttienvälisen liiton jäsenmaksuihin sekä kokouksista, vierailuista ja kieltenopetuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

1986 esitys	693 000
1985 menoarvio	630 000
1984 tilinpäätös	500 000

Pääluokan 22 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos ± 1000 mk	1985—1986 ± %
01. Kansanedustajat (010)	36 829	42 363	44 399	+ 2 036	+ 5
02. Eduskunnan kanslia (010)	31 730	37 590	39 863	+ 2 273	+ 6
05. Eduskuntatalo (010)	12 160	6 300	4 450	—1 850	—29
09. Valtiontilintarkastajat (010)	2 356	2 736	3 043	+ 307	+ 11
14. Eduskunnan oikeusasiamies (010)	3 504	3 492	3 922	+ 430	+ 12
19. Eduskunnan kirjasto (280)	5 561	6 477	6 970	+ 493	+ 8
25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta (030)	3 894	4 508	5 260	+ 752	+ 17
99. Eduskunnan muut menot (010)	6 740	7 230	7 653	+ 423	+ 6
Yhteensä	102 773	110 696	115 560	+ 4 864	+ 4

Pääluokka 23 VALTIONEUVOSTO

01. Valtioneuvosto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

mistä 405 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

Momentille ehdotetaan lisäystä 409 000 mk,

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Pääministerin ja häntä välittömästi avustavien henkilöiden sekä ministerien ja heidän poliittisten sihteeriensä palkkiot	+ 405 900	7 527 200	—	36
Sosiaaliturvamaksu	+ 3 100	537 800	—	—
Yhteensä	+ 409 000	8 065 000	—	36
1986 esitys	8 065 000	1986 esitys	655 000	
1985 menoarvio	7 656 000	1985 menoarvio	630 000	
1984 tilinpäätös	7 249 828	1984 tilinpäätös	512 430	

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pääministerin ja häntä välittömästi avustavien henkilöiden sekä ministerien ja heidän poliittisten sihteeriensä matkakustannuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että poliittisten sihteerien muut kuin matkustussäännön perusteella maksettavat joukkoliikenneajoneuvon tai vuokra-auton käytöstä aiheutuvat menot suoritetaan kunkin ministeriön asianomaisesta määrärahasta.

21. *Ministeriöiden käyttövarat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston kanslian, oikeuskanslerinviraston ja ministeriöiden välttämättömien edustus- ja muiden vastaavien menojen suorittamiseen.

1986 esitys	4 650 000
1985 menoarvio	4 500 000
1984 tilinpäätös	3 416 142

02. Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kansliassa valmisteilla olevan organisaatiomuutoksen tavoitteena on valtioneu-

voston kanslian kehittäminen pääministeriä ja valtioneuvostoa välittömästi palvelevaksi yksikök-

si. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi ehdotetaan tässä vaiheessa siirrettäväksi 1.9.1986 lukien tasa-arvoasiat sekä 1.3.1986 lukien yhteiskunnassa noudatettavia osallistumisjärjestelmiä koskevan kehityksen seuranta sosiaali- ja terveysministeriön, saamelaisasiat 1.1.1986 lukien sisäasiainministeriön, valtion virka-ansiomerkin myöntämistä koskevat asiat 1.1.1986 lukien valtiovarainministeriön sekä valtioneuvoston puhelinvaihteen henkilöstö 1.3.1986 lukien valtiovarainministeriön alaiseen rakennushallintoon.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan valtioneuvoston kansliasta lakkautettavaksi 15 virkaa tai tointa, joista 13 ehdotetaan perustettavaksi momentilla 28.60.01 ja kaksi momentilla 33.01.01, sekä vähennettäväksi kuuden työsopimussuhteen henkilön palkkaamiseen varatut määrärahat ja momentille 23.02.29 tutkimuskoordinaattorin palkkaamiseen varattu määräraha. Henkilöiden palkkaus ehdotetaan suoritettavaksi momentilta 33.01.01. Lisäksi ehdotetaan siirrettäväksi tarvit-

tavat määrärahat momentilta 23.02.29 momentteille 33.01.22 ja 33.01.29, momentilta 23.99.09 momentteille 26.01.09 ja 33.01.09 sekä momentilta 23.99.24 momentille 28.01.09.

01. (23.02.01 ja 99.01, osa) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 158 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 626 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 15 000 mk peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten ylityökorvausten lisääntymisen, 10 000 mk vuosilomakorvausten lisääntymisen, 54 000 mk lisääntyneiden viransijaisuuksien sekä 40 000 mk työsuhteisten ylityökorvausten lisääntymisen johdosta ja vähennyksenä 49 800 mk virkapukuavustusten siirron johdosta tämän luvun momentille 29 sekä 519 300 mk virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yhdeksän tilapäistä ja 24 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	— 38 500	6 716 300	— 13	69
Tilapäisten palkkiot	+ 27 400	592 100	—	9
Työsuhtepalkat	+ 230 500	3 399 500	— 4	24
Muut palkat ja palkkiot	— 36 500	245 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 24 900	783 200	—	—
Yhteensä	+ 158 000	11 737 000	— 17	102

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkainen:	
1 tutkija	S 20
Peruspalkkaiset:	
1 puhelinkeskusten hoitaja	A 7
3 puhelunvälittäjää	A 5
Ylimääräiset:	
9 puhelunvälittäjää	A 5

Edelleen luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.9.1986 lukien lakkautettavaksi yksi ylimääräinen toimistoapulaisen toimi (A 3) sekä työsuhtepalkkoista vähennettäväksi 198 200 mk yhden pääsihteerin, kolmen suunnittelijan, yh-

den toimistosihteerin ja yhden konekirjoittajan palkkoina.

Käännöstoimiston palvelumahdollisuuksien parantamiseksi ja käännöstoiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylikielenkääntäjän virka (A 20) ja kaksi ylimääräistä kielenkääntäjän tointa (A 18).

Automaattisen tietojenkäsittelyn kehittämiseksi ehdotetaan työsuhtepalkkoihin lisäystä 138 000 mk suunnittelijan palkkaamista varten. Henkilön palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 23.02.29.

Henkilöstörakenteen muuttamiseksi paremmin vastaamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan työsuhtepalkkoihin lisäystä 70 000 mk toimistosihteerin palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien valtioneuvoston tiedotusyksikköön. Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen konekirjoittajan toimi (A 4).

1986 esitys.....	11 737 000
1985 menoarvio.....	11 579 000
1984 tilinpäätös.....	11 075 532

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 202 900 mk, mistä 1 082 100 mk aiheutuu virkamatkojen ja henkilöstön koulutustarpeen lisääntymisestä, uusien toimitilojen käyttöönotosta, automaattisen tietojenkäsittelyn ja painatusmenojen lisääntymisestä, kasvaneesta tutkimus- ja selvitystarpeesta sekä kustannusten noususta, 49 800 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 23.02.01 sekä 71 000 mk kertamenosta Presidentti Kyösti Kallion elämäkertateosten lunastamista varten valtioneuvoston kanslian tarpeisiin. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 115 000 mk momentin 23.02.01 perusteluihin viitaten atk-erikoistutkijan palkkana sekä luvun perusteluihin viitaten tasa-arvoasiain menoina 201 900 mk, mistä 39 200 mk tutkimuskoordinaattorin palkkana, 35 000 mk siirtona momentille 33.01.22 tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoina ja 127 700 mk siirtona momentille 33.01.29 muina menoina, lisäys on 886 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtioneuvoston autojen käyttöön ja kunnossapitointoon, valtioneuvoston kanslian toimesta suoritettavaan yhteiskuntapolitiikan suunnitteluun liittyvään tutkimus-, selvitys- ja kehittämistoimintaan sekä tämän toiminnan vaatimien informaatiopalvelusten hankkimiseen sekä kirjallisuuden hankintoihin.

Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 95 800 mk yhden pysyväisluonteisen päätoimisen henkilön palkkaamiseksi 31.8.1986 asti tutkimus- ja kehittämistehtäviin.

1986 esitys.....	3 410 000
1985 menoarvio.....	2 524 000
1985 lisämenoarvio.....	165 000
1984 tilinpäätös.....	2 649 554

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 510 000 mk atk-laitteistojen, konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten.

1986 esitys.....	510 000
1985 menoarvio.....	460 000
1984 tilinpäätös.....	120 000

03. Oikeuskanslerinvirasto

01. (23.03.01 ja 99.01, osa) *Palkkaukset* (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 360 000 mk, mistä 248 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 80 400 mk ehdotettavan viran perustamisesta, 15 000 mk luento-, asian-

tuntija- ja käännöspalkkioiden lisääntymisestä ja kohoamisesta sekä 6 000 mk lisääntyneistä viransijaisuuksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	+ 320 100	4 281 600	+ 1	36
Tilapäisten palkkiot.....	+ 8 800	153 000	—	2
Muut palkat ja palkkiot.....	+ 20 600	118 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	+ 10 500	325 800	—	—
Yhteensä.....	+ 360 000	4 879 000	+ 1	38

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi osastosihteerin virka (A 15).

1986 esitys.....	4 879 000
1985 menoarvio.....	4 519 000
1984 tilinpäätös.....	4 278 749

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 37 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä koulutuksen laajentumisesta, tietokonelaitteiden ja Finlex-järjestelmän käyttökustannusten ja käyttökoulutustarpeen kasvusta sekä hintojen noususta.

1986 esitys.....	392 000
1985 menoarvio.....	355 000
1984 tilinpäätös.....	336 919

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 150 000 mk, mistä 45 000 mk aiheutuu kaluston ja konttorikoneiden uusimisesta ja täydentämisestä, 40 000 mk mikrotietokonelaitteiston ja 45 000 mk tekstinkäsitelykirjoittimen sekä 20 000 mk työajan seurantalaitteiston hankkimisesta.

1986 esitys.....	150 000
1985 menoarvio.....	120 000
1985 lisämenoarvio.....	30 000
1984 tilinpäätös.....	146 999

25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 113 000 mk, mistä 90 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 20 000 mk työsuhteisten emäntien, vahtimestareiden ja kylmäkön ylityö-

ja sunnuntai- ym. korvausten lisääntymisestä. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 13 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Työsuohdepalkat.....	+ 74 800	1 035 600	—	13
Muut palkat ja palkkiot.....	+ 35 600	659 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	+ 2 600	121 500	—	—
Yhteensä.....	+ 113 000	1 817 000	—	13

1986 esitys.....	1 817 000
1985 menoarvio.....	1 704 000
1984 tilinpäätös.....	1 359 626

21. Valtioneuvoston edustustilojen kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 190 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston edustustilojen eräisiin toimistomenoihin, edustustilojen välisestä liikenteestä johtuviin menoihin, laitteistojen korjaukseen ja huoltoon, keittiötoimintaan liittyviin tavarahankintoihin sekä edustustilojen käytöstä välittömästi aiheutuviin muihin menoihin.

1986 esitys.....	190 000
1985 menoarvio.....	190 000
1984 tilinpäätös.....	148 374

23. Säätytalon väliaikainen hallinto

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Säätytalon käyttöön liittyvien asioiden hoitamisesta ja sen hallinnosta aiheutuviin kustannuksiin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista henkilöä.

1986 esitys.....	130 000
1985 menoarvio.....	120 000
1984 tilinpäätös.....	104 608

26. Kalastajatorpan vierastalo (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 400 000 mk valtion ja Arctia Oy:n kesken 12.4.1983 tehdyn valtion vierastaloa koskevan hoitosopimuksen mukaan vierastalon lainoista, hoidosta ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	1 400 000
1985 menoarvio	1 400 000
1984 tilinpäätös	965 180

1986 esitys	600 000
1985 menoarvio	250 000
1984 tilinpäätös	765 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 600 000 mk valtioneuvoston juhlahuoneistoon, Königstedtin kartanoon ja pääministerin virka-asuntoon sekä Kalastajatorpan vierastaloon tarvittavan kaluston ja irtaimiston hankkimista varten.

76. Tasavallan Presidentin virka-asunto (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 000 000 mk tasavallan presidentin uuden virka-asunnon suunnittelua ja rakentamista varten.

1986 esitys	16 000 000
1985 menoarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

27. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoiminnan tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 129 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään puoluelain (10/69) mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissä määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Momentin määrärahasta on tarkoitus käyttää 4 429 000 mk avustuksina puolueille naisten po-

liittiseen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin puoluetuki. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 276 800 mk avustuksen suorittamiseen Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

1986 esitys	55 364 000
1985 menoarvio	53 235 000
1984 tilinpäätös	50 193 000

99. Valtioneuvoston muut menot

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momenttien 23.02.01 ja 03.01 laskelmissa.

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk valtioneuvoston ohjesäännön uudistamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 230 000 mk teknologiapolitiikan toimikunnan menoina toimikunnan työn päättymisen johdosta, vähennys on 180 000 mk.

1986 esitys	170 000
1985 menoarvio	350 000
1984 tilinpäätös	382 361

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk tasa-arvoasiain neuvottelukuntaa varten. Kun momentilta voidaan vähentää luvun 23.02 perusteluihin viitaten siirtona momentille 26.01.09 670 000 mk, mistä 500 000 mk saamelaisvaltuuskunnan, 105 000 mk saamelaisasiain neuvottelukunnan sekä 65 000 mk saamelais- ja poronhoitoasiain pohjoismaisen yhteistyöelimen Suomen valtuuskunnan menoina sekä luvun 23.02 perusteluihin viitaten 40 000 mk siirtona momentille 33.01.09 tasa-arvoasiain neuvottelukunnan menoina, vähennys on 705 000 mk.

1986 esitys.....	90 000
1985 menoarvio.....	795 000
1984 tilinpäätös.....	886 851

24. *Kunniamerkkien korvaaminen sekä arvoni-
milautakunnan menot* (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Luvun 23.02 perusteluihin viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 60 000 mk siirtona momentille 28.01.09 valtion virka-ansiomerkin myöntämisestä aiheutuvina menoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kunniamerkkien hankkimisesta aiheutuviin menoihin sekä arvoni-
milautakunnan menoihin.

1986 esitys.....	680 000
1985 menoarvio.....	740 000
1984 tilinpäätös.....	653 904

25. *J. V. Snellmanin kootut teokset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 410 000 mk J. V. Snellmanin koottujen teosten julkaisuhankkeen jatkamista varten. Vähennys on 290 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös J. V. Snellmanin koottujen teosten toimituskunnan menoihin. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 370 000 mk enintään kuuden henkilön palkkaamiseen.

1986 esitys.....	410 000
1985 menoarvio.....	700 000
1984 tilinpäätös.....	510 000

26. *Suomen hallintohistoria* (siirtomääräraha)
Valtioneuvosto teki valtioneuvoston 175-vuotisjuhlapäivänä 2.10.1984 juhlaistunnossaan periaatepäätöksen Suomen hallintohistorian kirjoittamisesta ja julkaisemisesta. Työn arvioidaan kestävän alustavasti noin 10 vuotta ja hankkeen kustannukset on alustavasti arvioitu 7—10 milj. markaksi.

Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan 500 000 mk Suomen hallintohistorian kirjoittamisesta vuonna 1986 aiheutuvia kustannuksia varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjoittamista valvovan komitean menoihin sekä henkilöstön palkkaamiseen määräajaksi.

1986 esitys.....	500 000
------------------	---------

(27.) *Presidentti Kyösti Kallion elämäkerta*
(siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1985 menoarvio.....	100 000
---------------------	---------

28. *Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuosi*
(siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk vuonna 1987 vietettävän Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuoden valmistelun vaatimia kustannuksia varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös itsenäisyysjuhlavuoden viettoa valmistele-
van komitean menoihin.

1986 esitys.....	200 000
------------------	---------

Pääluokan 23 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
01. Valtioneuvosto (010).....	11 178	12 786	13 370	+ 584	+ 5
02. Valtioneuvoston kanslia (050).....	13 845	14 563	15 657	+ 1 094	+ 8
03. Oikeuskanslerinvirasto (010).....	4 763	4 994	5 421	+ 427	+ 9
25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot (050).....	4 843	6 664	20 137	+ 13 473	+ 202
27. Poliittisen toiminnan avustaminen (010).....	50 193	53 235	55 364	+ 2 129	+ 4
99. Valtioneuvoston muut menot (050)....	4 333	2 685	2 050	— 635	— 24
Yhteensä	89 155	94 927	111 999	+ 17 072	+ 18

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainministeriö

22. Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja Suomi-aineiston kehittämisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomea koskevan tiedotustoiminnan sekä kulttuuriyhteistyön menoihin kotimaassa ja ulkomailla.

1986 esitys	7 800 000
1985 menoarvio	7 400 000
1984 tilinpäätös	7 110 000

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan atk:n suunnittelu-, käyttö- sekä ylläpitomenoihin 2 200 000 mk, mistä 1 030 000 mk on siirtoa momentilta 24.01.29. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös atk-laitteiden voimassaolevien sopimusten mukaisesti vuokramenoihin.

1986 esitys	2 200 000
-------------------	-----------

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 979 000 mk, mikä aiheutuu 410 000 markan kertamenosta ulkoasiainhallinnon historian painatusta varten,

kustannusten noususta sekä rakennusten käyttömenojen kasvusta. Kun momentilta vähennetään 1 030 000 mk siirtona momentille 24.01.27 ja kertameno 1 735 000 mk, lisäys on 2 214 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös voimassa olevien sopimusten mukaisesti konttorilaitteiden ja kopiokoneiden vuokrausmenoihin.

1986 esitys	31 299 000
1985 menoarvio	29 085 000
1984 tilinpäätös	29 202 475

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 000 000 mk, mistä 5 700 000 mk konttorikalusteisiin ja koneiden täydennyshankintoihin sekä koulutustoiminnan vaatimaan kalustohankintaan, 800 000 mk viestitys- ja turvalaitteiden hankkimiseen ja uusimiseen sekä 2 500 000 mk atk-laitteistojen hankintoihin ja vuokralaitteiden uushankintaan. Merikasarmien virastotalon vaatimiin hankintoihin varataan momentin määrärahasta 5 500 000 mk.

1986 esitys	9 000 000
1985 menoarvio	3 250 000
1984 tilinpäätös	1 370 000

10. Edustustot

10. Kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 800 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta useissa ulkomaanedustuksen asemapaikoissa. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuokriin, muihin

rakennusten käyttömeneihin, korjaus- ja kunnossapitomenoihin, edustustojen turvarakenteisiin, katastrofivalmiuden parantamiseen sekä tarvittaessa asemamaasta palkattavien kiinteistövärtijöiden ja yhden työsopimussuhteisen kiinteistöhoitajan palkkauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vuokrat	36 000 000
Muut käyttömenot	11 000 000
Korjaus ja kunnossapito	9 500 000
Edustustojen turvarakenteet	1 500 000
Yhteensä	58 000 000

1986 esitys	58 000 000
1985 menoarvio	48 200 000
1984 tilinpäätös	49 999 783

20. Matkat ja muutot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 950 000 mk, mikä aiheutuu matkustuskustannusten ja muuttorahtien hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkamatkojen, kotilomamatkojen, kaupallisten sihteerien neuvottelupäivien sekä muuttojen aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	10 000 000
Kotilomamatkat	6 800 000
Kaupallisten sihteerien neuvottelupäivät ...	800 000
Muutot	14 000 000
Yhteensä	31 600 000

1986 esitys	31 600 000
1985 menoarvio	28 650 000
1984 tilinpäätös	26 780 987

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 400 000 mk, mistä 3 800 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta ja 3 600 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 7 900 000 mk varustautumis- ja asettautumiskorvausten siirtona momentille 24.20.01, vähennys on 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kunniakonsulien avustuksiin sekä voimassa olevien sopimusten mukaisiin konttorilaitteiden ja kopiokoneiden vuokramenoihin.

1986 esitys	30 500 000
1985 menoarvio	31 000 000
1984 tilinpäätös	31 287 146

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 300 000 mk, mistä 6 300 000 mk edustustokanslioiden, virka-asuntojen ja henkilökunnan asuntojen irtaimistohankintoja, 1 000 000 mk viestitys- ja turvakalusteiden sekä lähiradioverkoston hankintoja sekä 2 000 000 mk atk:n ja toimistoautomaation laitehankintoja varten.

1986 esitys	9 300 000
1985 menoarvio	6 100 000
1984 tilinpäätös	5 000 000

71. Kaluston uusinta käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 980 000 mk edustustojen vanhentuneen ajoneuvokaluston uusimista varten. Uutta autokalustoa saadaan hankkia momentin määrärahalla enintään niin paljon kuin vanhentuneen autokaluston myynnistä kertyy tuloja. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.24.99.

1986 esitys	980 000
1985 menoarvio	910 000
1984 tilinpäätös	850 853

88. Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 44 120 000 mk edustustorakennusten sekä virka-asuntojen rakentamista ja peruskorjaamista, rakennusten, huoneistojen ja tonttien ostamista, ulkomaanedustuksen hankkeiden toteuttamisesta ja suunnittelusta aiheutuvia muita kustannuksia sekä kiinteistölainojen korkojen ja kuoletusten maksamista varten. Uudisrakennushankkeiden laajuus- ja kustannustietoja on suunnittelun edistyessä tarkistettu.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Uudisrakennushankkeet				
Budapest	1 822	22 500 000	8 500 000	8 000 000
Riad	2 000	46 000 000	27 000 000	19 000 000
— lähetystörakennukset	1 475			
— asuinrakennukset	525			
2. Peruskorjaushankkeet				5 900 000
3. Hallintasopimuksen osto, Lontoo			9 200 000	6 500 000
4. Rakennusten, huoneistojen ja tonttien ostot ...				3 700 000
5. Hankkeille budjetoimattomat toteuttamisesta ja suunnittelusta aiheutuvat kustannukset				900 000
6. Korot ja kuoletukset				120 000
			Yhteensä	44 120 000

Edellä mainituista hankkeista esitetään lisäpe-
rusteluina seuraavaa:

Budapestin lähetystörakennuksen laajuustiedot
ja kustannusarvio perustuvat luonnossuunnitel-
miin ja kustannukset on tarkistettu uuteen kus-
tannustasoon.

Riadin lähetystörakennusten kustannusarvio on
samoin tarkistettu uuteen kohonneeseen kustan-
nustasoon.

1986 esitys.....	44 120 000
1985 menoarvio.....	40 320 000
1984 tilinpäätös.....	30 350 000

20. Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet

Suomen kehitysyhteistyömenot ovat kasvaneet
jatkuvasti nopeasti vuonna 1972 tapahtuneen
ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyöosaston pe-
rustamisen jälkeen. Määrärahojen kasvu on mer-
kinnyt kehitysyhteistyötoiminnan nopeaa laaje-
nemistä ja monipuolistamista. Vaikka hallintoa
onkin kehitetty, viime vuosina kehitysyhteis-
työtoiminnan valmistelu ja hankkeiden toteutus
on kärsinyt hallinto-organisaation puutteista. Ul-
koasiainministeriö on yhdessä ulkopuolisen kon-
sultin kanssa laatinut ehdotuksen kehitysyhteis-
työosaston uudeksi organisaatioksi, joka edellyt-
tää myös osaston henkilöstömäärän lisäystä. Tar-
koituksena on täsmentää vastuusuhteita, täyden-
tää kenttähenkilöstöä ja asiantuntijakuntaa sekä
muutoinkin tehostaa kehitysyhteistyötoiminnan
suunnittelua, toteutusta ja seurantaa. Organisaat-
ion kehittäminen edellyttää henkilöstölisäyksiä
myös toimintaa johtavan henkilöstön osalta. Ke-
hittämistoimintaa on tarkoitus jatkaa edelleen
lähivuosina lähinnä tietojärjestelmien, hallinnol-
listen ja projektivalvontamenetelmien ja yleensä

toiminnan sisällön ja työmenetelmien kehittämi-
sen osalta.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 41 057 000
mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä
11 494 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkis-
tuksen, 8 792 800 mk ehdotettavien virkojen ja
toimien muutosten sekä 17 750 000 mk määrära-
han oikaisun johdosta, mistä 3 850 000 mk pe-
rus— ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten
virkamiesten palkkauksiin, 3 400 000 mk tila-
päisten palkkioihin, 3 600 000 mk työsuhtepalk-
kioihin ja 6 900 000 mk muihin palkkioihin ja
palkkioihin, 40 000 mk kausi—, ruuhka— yms.
apulaisten palkkausten, 390 000 mk paikallisko-
rotusten sekä 7 900 000 mk varustautumis— ja
asettautumiskorvausten siirron johdosta muihin
palkkioihin ja palkkioihin momentilta 24.10.29.
Lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä
8 000 000 mk muista palkoista ja palkkioista 82
työsopimussuhteiseksi muutetun ylimääräisen

toimen paikalliskorotusten johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 160 tilapäistä ja 612 työsopimussuhteista pysyväisluon-

teista päätoimista henkilöä sekä 130 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa—aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 5 553 500	100 884 400	— 65	1 097
Tilapäisten palkkiot	+ 3 970 000	13 970 000	—	160
Työsuhdepalkat	+ 17 457 600	53 934 800	+ 82	612
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 40 000	40 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 13 845 800	107 947 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 190 100	10 800 400	—	—
Yhteensä	+ 41 057 000	287 577 000	+ 17	1 869

Henkilöstön määrän lisäyksestä 12 aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Lisäperustelut:

Ulkoasiainhallinnon tehtävien lisääntymisen ja kehitysyhteistyöosaston toiminnan tehostamisen johdosta ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

<i>Yhtenäisvirka järjestelmän yleisuran virat ja toimet:</i>	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 ulkoasiainneuvos (apulaisosastopäällikkö) ...	A 26
1 ulkoasiainneuvos	A 25
1 osastosihteeri	A 14
1 osastosihteeri	A 11
1 toimistosihteeri	A 10

Yhtenäisvirka järjestelmän kehitysyhteistyöuran toimet:

Perustetaan:	
Ylimääräiset:	
2 kehitysyhteistyöneuvosta	A 25
4 kehitysyhteistyöneuvosta	A 24
2 kehitysyhteistyösihteeriä	A 21
Lakkautetaan:	
Ylimääräiset:	
4 kehitysyhteistyöavustajaa	A 17

Virka— ja toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lak-

kautettavaksi seuraavat virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

<i>Yhtenäisvirka järjestelmän yleisuran virat ja toimet:</i>	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
5 lähetystöneuvosta	A 23
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
5 avustajaa	A 18
<i>Yhtenäisvirka järjestelmän kaupallisen uran toimet:</i>	
Lakkautetaan:	
Ylimääräiset:	
5 kaupallista neuvosta	A 22
53 kaupallista sihteeriä	A 18
10 kaupallista avustajaa	A 17
14 kaupallista avustajaa	A 16

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan paikalliskorotuksineen lisäystä 13 500 000 mk yhtenäisvirka järjestelmän kaupallisen uran 82 ylimääräisen toimen työsopimussuhteisiksi toimiksi muuttamisen johdosta.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten työsuhdepalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 188 000 mk neljän siivoojan palkkoina.

1986 esitys	287 577 000
1985 menoarvio	246 520 000
1984 tilinpäätös	251 529 780

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Kehitysyhteistyöpolitiikka on oleellinen osa Suomen kehityssuhteita ja ulkopolitiikkaa. Sen tavoitteet määräytyvät siten ensisijaisesti ulkopolitiikan yleisistä päämääristä. Kehitysyhteistyön lähtökohdista on Suomen tiedostama yhteisvastuu kansainvälisestä kehityksestä. Kehitysyhteistyöllä voidaan käytännön toimin edistää valtioiden ja kansojen välistä yhteistyötä ja rauhan säilymistä. Suomen osallistumisella kansainväliseen kehitysyhteistyöhön voidaan myös tukea kansakuntien sisäistä kehitystä kohti suurempaa yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.

Suomi tukee YK:n kehitysstrategian pohjalta kehitysmaiden kansojen pyrkimystä kohti hyvinvointia ja suurempaa taloudellista riippumattomuutta.

Monenkeskinen kehitysyhteistyö on eräs Suomen ulkopolitiikan, erityisesti YK-politiikan välineistä. Suomi tukee kansainvälisiä kehitysrahoituslaitoksia ja -ohjelmia kehitysyhteistyönsä yleisiä periaatteita soveltaen. Kehitysapumäärärahojen kasvu parantaa Suomen poliittisia edellytyksiä osallistua aktiivisesti kansainvälisissä järjestöissä tapahtuvaan teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välisten suhteiden sekä kehitysyhteistyön periaatteellisten kysymysten käsittelyyn.

Kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä lähtökohdista ovat kunkin yhteistyömaan tarpeet. Suomen kehitysapu kohdistetaan maihin, jotka omassa kehityssuunnitelmassaan pyrkivät taloudellisen riippumattomuutensa vahvistamiseen sekä taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Yhteistyömaiden valinnassa ja niiden tuen mitoituksessa pannaan erityinen paino sille, että asianomainen maa pyrkii turvaamaan kaikille yhteiskunnan jäsenille yhtäläiset poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Lisäksi kiinnitetään huomiota maan taloudelliseen asemaan.

Viime vuosien erityinen, katastrofin mittasuhteet saanut ongelma on Afrikan tilanne. Pitkään jatkunut kuivuus ja maataloustuotannon ongelmat ovat johtaneet mittavaan nälänhätään, joka ulottuu pariinkymmeneen maahan ja koskee välittömästi miljoonia, välillisesti kymmeniä miljoonia afrikkalaisia. Kehitysapua tullaan edelleen ohjaamaan hädän lievittämiseen. Hallituksen tarkoituksena on jatkuvan avun sisältöä koskevan keskustelun ja tarkastelun avulla sopia Afrikassa olevien Suomen kohdemaiden kanssa avun kohdistamisesta entistä pitkävaikutteisempiin kohteisiin. Pyrkimyksenä on tällöin paremman valmiuden kehittäminen vastaisten hätätilanteiden

varalta. Apua pyritään kohdentamaan erityisesti maatalouden, metsätalouden, opetuksen ja terveydenhuollon alueille.

Ainakin 30 prosenttia kahdenvälisestä kehitysavusta pyritään ohjaamaan vuosittain maihin, jotka YK:ssa luokitellaan vähiten kehittyneiden maiden ryhmään. Suomen avun kohdemaiden joukossa tällaisia maita on Afrikassa neljä ja Aasiassa kaksi.

Kahdenvälisen avun suuntaamisessa noudetaan maakohtaisen keskittämisen periaatetta, joka edistää avun hallinnon tehokkuutta ja mahdollistaa laajempien kehitysohjelmien laatimisen tärkeimpien vastaanottajamaiden kanssa.

Kehitysyhteistyömäärärahojen nopeasti kasvassa kiinnitetään erityistä huomiota kehitysyhteistyöhankkeiden suunnitteluun ja seurantaan. Avun laadun parantamiseksi tullaan kehitysyhteistyöprojektien valinta- ja valmisteluvaihetta sekä toimeenpanon valvontaa vahvistamaan merkittävästi. Tarkoituksena on, että kehitysyhteistyömäärärahojen käyttö pohjautuisi riittävän huolellisesti valmisteltuihin suunnitelmiin.

Avun suunnitelmallisuuden kehittämisen lisäksi tehostetaan hankkeiden tuloksellisuuden arviointia. Hankkeiden valmistelun ja arvioinnin tehostaminen edellyttää myös henkilöstön valmiuksien parantamista ja työn painopisteiden uudelleen arviointia sekä työskentelymenettelytapojen uudistamista. Kehitysyhteistyössä mukana olevan henkilöstön valmennusta tullaankin tehostamaan.

Kotimaasta suoritettavia kehitysyhteistyöhankintoja tullaan suuntaamaan nykyistä enemmän työllisyys- ja aluepoliittisin perustein.

Vuonna 1984 Suomen kehitysyhteistyömenot olivat 0,36 prosenttia bruttokansantuotteesta, jolloin osuus ylitti OECD-maiden avun keskitason. Hallitus teki 4.7.1985 periaatepäätöksen kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämisestä vuonna 1986 0,47 prosenttiin ja vuonna 1987 0,55 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetaan vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa osoitetuilla määrärahoilla saavutettavan 0,41 prosentin bruttokansantuotetuuden kohottamista 0,47 prosenttiin.

Kansainväliseen kehitysyhteistyöhön ehdotetaan myönnettäväksi vuonna 1986 tässä päälukuksessa 1 592,3 milj. mk, mistä 37,1 milj. mk on kehitysyhteistyöksi luettavia hallintomenoja ja 12,4 milj. mk eräiden kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuista ja järjestöjen valtionavusta kehi-

tysyhteistyöksi luettavia menoja. Julkiseen kehitysapuun luetaan valtiovarainministeriön pääluokassa ehdotettu osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin ja Kansainvälisen rahoitusyhtiön osakepääoman korottamisesta sekä Suomen tullilaitoksen ja kehitysmaiden tulliyhteistyöstä aiheutuvat menot yhteensä 38,5 milj. mk. Lisäksi julkiseen kehitysapuun luetaan Suomen Akatemian kehitysmaatutkimuksen noin 4 milj. markan määräraha, opetusministeriön hallinnonalan kehitysmaita palvelevan tutkimus- ja opetustoimintaan liittyvän varustuksen ja muun kehitysmaiden kanssa tapahtuvan kulttuurivaihdon menoina 7 milj. mk, humanitaariseen apuun rinnastettavan sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon alalla rahoitettavan pakolaishuollon menoina 8 milj. mk sekä lähinnä maa- ja metsätalousministeriön, liikenneministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloilla yhteistyössä kehitysmaiden kanssa toteutettavien erillisprojektien menoina noin 4 milj. mk. Näiden määrärahojen budjetoinnin ja käytön osalta neuvotellaan etukäteen ulkoasiainministeriön kanssa. Vuonna 1986 ehdotetaan varattavaksi kehitys yhteistyöhön siten yhteensä 1 654 milj. mk. Elin- tarvikkeiden vientituki esitetään maksettavaksi maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta momentilta 30.32.40. Määrärahaa voidaan käyttää myös elintarvikeapua tukevien ja sen mahdollistavien toimintojen eli ns. non-food items -menojen maksamiseen.

22. Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kehitys yhteistyöosaston tiedotustoiminnan ja kirjaston menoihin sekä kansalaisjärjestöjen kehitys yhteistyötä koskevan tiedotustoiminnan menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kehitys yhteistyöosaston tiedotustoiminta ..	1 700 000
Tuki kansalaisjärjestöjen kehitys yhteistyötä koskevalle tiedotustoiminnalle	1 800 000
Yhteensä	3 500 000
1986 esitys	3 500 000
1985 menoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	1 940 000

66. Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu (siirtomääräraha)

Monenkeskisen kehitys yhteistyön avustusten jakoa suunniteltaessa hallitus on kiinnittänyt erityistä huomiota Afrikan maitten auttamiseen

kansainvälisten järjestöjen kautta. Apua on lisätty varsinkin ohjelmille, jotka lieventävät akuuttia hätää Afrikassa tai pyrkivät ehkäisemään hätätilanteitten uusiutumisen (esim. UNDP, UNICEF, UNFPA ja WFP).

Pääpaino avustusten nousussa kohdistuu YK:n teknisen avun ohjelmiin. Kehitysohjelma UNDP on YK:n välittömän kehitys avun keskeinen elin ja koordinoija, joten sen resurssien vahvistaminen on YK-poliittisesti perusteltua. Viimeaikaisessa kehityspoliittisessa keskustelussa on ollut sängen hallitsevana aiheena koordinaation tehostaminen, joten voimakas tuki tälle keskeiselle koordinaatioelimelle on tarkoituksenmukaista. Lisäksi Afrikan kriisi on merkinnyt UNDP:lle huomattavia uusia tehtäviä.

Sosiaalisen kehityksen osalta on tarkoituksena lisätä tukea erityisesti UNICEFille ja YK:n väestörahostolle UNFPALLE, minkä lisäksi esitetään korotettua avustusta kansainväliselle maataloustutkimukselle. Hallituksen kehitys yhteistyöpoliittisen selonteon mukaan sosiaalisen sektorin multilateraaliseen toimintaan tullaan panostamaan jatkossakin voimakkaasti. UNDP:n, UNICEFin ja UNFPAn asemaa korostetaan jatkamalla vuonna 1985 aloitettua käytäntöä useampivuotisista sitoumusvaltuuksista. Näiden järjestöjen yleisavustusten tulee siten olla kahtena seuraavana vuonna vähintään vuoden 1986 avustusten suuruisia.

Kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten tukemisessa on huomattavin erä maailmanpankkiryhmään kuuluvalle kansainväliselle kehitys järjestölle IDAlle esitetty avustus. Suomi osallistuu IDAn 7. lisärahoitukseen vuosina 1985—87 noin 120 miljoonalla markalla vuosittain. YK-poliittisesti perusteltu on avustus YK:n pääomakehitysrahostolle UNCDF:lle, jonka toiminta IDAn toiminnan tavoin keskittyy köyhimpiin kehitys maihin. Maatalouden kansainvälisen kehittämisrahaston IFADin toisesta lisärahoituksesta odotetaan sovit tavan vuosille 1985—87. IFADin työ kohdistuu puolestaan köyhimpien väestönsien elinehtojen parantamiseen.

Vuonna 1986 tulevat maksettaviksi jo aiemmin sovitut erät Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan kehitys pankin pääomasta sekä Aasian ja Afrikan kehitysrahaston lisärahoituksista. Vuoden 1985 lisämenoarvion mukaan Suomi osallistuu Maailmanpankin Afrikka-rahastoon vuosina 1985—87 vasta-arvoltaan yhteensä noin 12 000 000 US-dollarilla eli vuonna 1985 18 000 000 markalla vuonna 1986 25 000 000 markalla ja vuonna 1987 35 000 000 markalla.

Avustuskohteina ovat myös Maailman elintarvikeohjelma WFP ja Elintarvikkeiden kansainvälinen hätäapujärjestelmä IEFR. Näille ohjelmille esitetään yhteensä 95 000 000 markan avustusta. Elintarvikeohjelmien avustukset on tarkoitettu toimittamaan pääosin viljana ja muina maataloustuotteina, joista on muutoinkin vientitarvetta ja joiden edellyttämä vientituki esitetään maksettavaksi momentin 30.32.40 määrärahasta.

Tässä tulo- ja menoarviossa esitettävien elintarvikeapumäärärahojen arvioidaan yhdessä humanitaarisilla varoilla toimitettavien elintarvikkeiden kanssa kohoavan n. 7 %:iin kehitysyhteistyövarojen kokonaismäärästä. Hallituksen tarkoituksena on lisätä elintarvikeapuvaroja siten, että niiden osuus kehitysyhteistyövaroista nousee edelleen.

Tukea jatketaan Helsinkiin perustetulle Taloudellisen kehitystutkimuksen kansainväliselle instituutille (WIDER). Tuen suuruus määräytyy Suomen hallituksen ja YK:n yliopiston välisen sopimuksen perusteella.

Jotta ennakoimattomiin tarpeisiin voitaisiin vastata joustavasti, on käyttösuunnitelmassa edelleen alakohta ”ohjelmittain jakamaton”. Kohdullisen joustavuuden merkitys on tullut selvästi esiin Afrikan kriisin takia. Tästä syystä myöskään monenkeskisen kehitysyhteistyön määrärahoja ei tule sitoa kokonaisuudessaan etukäteen.

Momentille ehdotetaan 554 800 000 mk eli lisäystä 86 100 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
1. YK:n kehitysohjelmat	90 000 000
YK:n kehitysohjelma (UNDP).....	83 000 000
UNDP:n alaiset rahastot ..	7 000 000
2. Sosiaalisen kehityksen ohjelmat	72 000 000
YK:n lastenrahasto (UNICEF).....	57 000 000
YK:n väestörahasto (UNFPA).....	15 000 000
3. Monenkeskiset tutkimusohjelmat ja muut avustukset	48 000 000
Taloudellisen kehitystutkimuksen kansainvälinen instituutti (WIDER)....	37 000 000
Kansainvälisen maataloustutkimuksen konsulttioryhmä (CGIAR)....	5 000 000
Muut tutkimuslaitokset ..	4 000 000
Muut avustukset	2 000 000
4. Elintarvikeapu	95 000 000
Maailman elintarvikeohjelma (WFP)	72 000 000
Elintarvikkeiden kansainvälinen hätäapujärjestelmä (IEFR).....	23 000 000

5. Kansainväliset kehitysrahoituslaitokset ..	237 400 000
Kansainvälinen kehitysjärjestö (IDA)	120 000 000
YK:n pääomankehitysrahasto (UNCDF)	7 000 000
Kansainvälinen maatalouden kehittämissrahasto (IFAD).....	7 000 000
Aasian kehityspankki	1 000 000
Aasian kehitysrahasto	31 500 000
Latalaisen Amerikan kehityspankki	5 200 000
Afrikan kehityspankki ...	4 600 000
Afrikan kehitysrahasto ...	36 100 000
Muut rahastot	25 000 000
6. Ohjelmittain jakamaton	12 400 000
Yhteensä	554 800 000

1986 esitys	554 800 000
1985 menoarvio	468 700 000
1984 tilinpäätös	383 100 000

67. Kahdenvälinen lahjaluotoinen kehitysapu (siirtomääräraha)

Momentin määrärahaa saadaan käyttää hankkeisiin, joista sovitaan joko kahdenvälisesti tai yhteispuhjoismaisesti suoraan kunkin yhteistyömaan hallituksen kanssa, sekä hankkeisiin, jotka toteutetaan yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen sekä suomalaisten kansalais- ja lähetysjärjestöjen kanssa. Lähtökohtana yksittäistä hanketta valittaessa on, että sillä on tärkeä sija maan kehityssuunnitelmissa, että se edistää YK:n kehitystrategiassa määriteltyjä yhteiskunnallisia tavoitteita ja että Suomella on hankkeen toteuttamiseen tarvittavat määrälliset ja laadulliset edellytykset. Yhteistyömaiden omien elinten apuna käytetään hankkeiden toimeenpanijoina, toimittajina ja alihankkijoina pääsääntöisesti suomalaisia virastoja, laitoksia, järjestöjä ja yrityksiä sekä yksittäisiä asiantuntijoita.

Momentin määrärahaalla voidaan rahoittaa koulutusta ja kulttuurivaihtoa, neuvonantajia, hallinto- ja toimeenpanohenkilökuntaa, tutkimus- ja suunnittelupalveluja, liikkeenjohtoa ja hallinnon kehittämistä, rakennustoimintaa, tavaroiden toimituksia sekä muita hankkeen tai ohjelman kannalta tärkeitä menoeriä sekä kehitysjoukkotoimintaa. Määrärahaa saadaan käyttää myös kohdemaihin tehtäviin kehitysyhteistyöhallinnon virkamakoihin. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää eri alojen erityisasiantuntemusta edustavien enintään yhdeksän määräaikaisen neuvonantajan ja neljän heidän käyttöönsä asetettavan toimistoapulaisen palkkaamiseksi työsuhteeseen ja toimistoautomaatiikan varustamiseen heidän käyttöönsä.

Viime vuosina on pyritty osallistumaan yhteisrahoitushankkeisiin kansainvälisten rahoituslaitosten ja eri YK-järjestöjen kanssa. Suomen osuus tähänastisissa yhteisrahoitushankkeissa on ollut ensisijaisesti teknistä apua, suunnittelua ja koulutusta sekä kone- ja laitetoimituksia.

Kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavat hankkeet ovat yksilöityjä projekteja, joita YK:n erityisjärjestöt ja kansainväliset kehitysrahoituslaitokset sekä eräät ei-hallitustenväliset järjestöt toimeenpanevat Suomen rahoituksella. Niihin sisältyy huomattavassa määrin mm. henkilö- ja koulutusapua käsittäviä hankkeita erityisesti vähiten kehittyneissä maissa sekä useiden kymmenien suomalaisten apulaisasiantuntijoiden ja kehitysjoukkolaisten toimintaa YK-järjestelmän piirissä.

Keskittämällä kahdenvälinen apu tiettyihin kohdemiin varmistetaan avun hallinnon tehokkuus ja mahdollistetaan pitkäjänteinen yhteistyö vastaanottajan kanssa. Ohjelmajärjestelmällä edistetään avun integroimista vastaanottajaan omiin kehityssuunnitelmiin.

Noin neljä viidesosaa momentin määrärahoista ohjataan nimetyille 15 kohdemaalle ja noin yksi viidennes varataan mm. alueellisen toiminnan kehittämiseen, kurssi- ja stipendiaattitoimintaan, projektiyhteistoimintaan kansainvälisten järjestöjen kanssa sekä kansalais- ja lähestystöjärjestöjen kehitysyhteistyötukeen ja kansalliseen kehitysjoukkotoimintaan.

Lisäksi ehdotetaan, että ohjelmittain jakamaton määrärahaa saadaan käyttää kehitysyhteistyömaiden kanssa käytävään kulttuuriyhteistyön rahoittamiseen.

Ohjelmamaat ovat Egypti, Kenia, Sambia, Sri Lanka, Tansania ja Vietnam. Näiden maiden kehitysyhteistyön menot maksetaan käyttösuunnitelman kohdasta 1. YK:n luokituksen mukaan vähiten kehittyneisiin luettujen maiden osalta menot maksetaan käyttösuunnitelman kohdasta 2. Näistä maista Suomen kehitysavun kohdemaina ovat ensisijaisesti Bangladesh, Etiopia, Nepal, Somalia, Sudan ja Tansania. Valtioneuvosto vahvisti marraskuussa 1984 sopimuksentekovaltuuksien rajoissa kolmivuotiset yhteiskehykset näille maille vuosiksi 1985—87. Tansanialla on ohjelmamaan ominaisuudessa kuitenkin oma määrärahaansa käyttösuunnitelman kohdassa 1.

Valtioneuvoston vuonna 1984 tekemässä kehyspäättöksessä vahvistettiin vuosille 1985—87 yhteinen kolmivuotinen määrärahakehys myös neljälle muulle ensisijaiselle kohdemaalle, nimittäin Burmalle, Mosambikille, Nicaragualle ja Perulle. Mainittujen maiden kanssa harjoitetta-

van lahjamuotoisen kehitysyhteistyön menot maksetaan myös käyttösuunnitelman kohdasta 2.

Eräissä muissakin maissa on tarkoitus toteuttaa sellaisia yksittäisiä hankkeita, jotka ovat sekä Suomella tarjottavana olevien resurssien että vastaanottajamaan kehityspyrkimysten kannalta erityisen perusteltuja. Kyseeseen tulevat rahoituskohteina erityisesti kehitysyhteistyöhankkeet, joiden lisärahoituksena on käytettävissä myös vientiluotto- tai muu kaupallinen rahoitus tai yhteisrahoitus kansainvälisen kehitysrahoituslaitoksen kanssa. Muille maille kohdistettava kehitysapu osoitetaan samoin käyttösuunnitelman kohdasta 2.

Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa myönnettiin valtuus tehdä kahdenvälisen lahjamuotoisen kehitysyhteistyön sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä ja aiempien vuosien sopimuksista johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 760 000 000 mk vuonna 1986 ja 840 000 000 mk vuonna 1987.

Ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin tehdä momenttia koskevia uusia kahdenvälisen lahjamuotoisen kehitysyhteistyön sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä ja aiempien vuosien sopimuksista johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 840 000 000 mk vuonna 1987 ja 900 000 000 mk vuonna 1988.

Momentille ehdotetaan 707 000 000 mk. Lisäys on 100 050 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
1. Ohjelmamaat	370 000 000
Egypti	20 000 000
Kenia	60 000 000
Sambia	75 000 000
Sri Lanka	45 000 000
Tansania	125 000 000
Vietnam	45 000 000
2. Maittain jakamaton	230 000 000
Vähiten kehittyneet maat	145 000 000
Muut ensisijaiset kohde-	
maat	40 000 000
Alueellinen toiminta	10 000 000
Kurssi- ja stipendiaatti-	
toiminta	20 000 000
Muu kahdenvälinen toi-	
minta	15 000 000
3. Kansainvälisten järjestöjen kanssa yh-	
teistyössä toteutettavat hankkeet	55 000 000
4. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja kehi-	
tysmaatutkimus	3 000 000
5. Projektien valmistelu ja arviointi	3 000 000
6. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteis-	
työlle	14 000 000

7. Tuki lähetysjärjestöjen kehitysyhteistyölle.....	mk 30 000 000
8. Tuki kansalliselle kehitysjoukkotoiminnalle	2 000 000
Yhteensä	707 000 000
1986 esitys	707 000 000
1985 menoarvio	606 950 000
1984 tilinpäätös	548 300 000

68. Kehitysluotot (siirtomääräraha)

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen ja kunkin yhteistyömaan hallituksen kesken kahdenvälisin luottosopimuksin sovitujen luottojen nostoihin. Kehitysluottoa käytetään yleensä rahoitusapuna luotonsaajamaan valitsemien tai yhdessä sen kanssa valittujen kohteiden rahoittamiseen. Luotot sidotaan 80-prosenttisesti Suomesta tehtäviin hankintoihin.

Kehitysluottoina annetun rahoitusavun takaisinmaksuehdot määräytyvät periaatteessa luotonsaajamaan kehitystason ja maksukyvyn mukaan. Viime vuosina kehitysluotot on myönnetty yleensä 0,75 prosentin korolla ja 25 vuoden laina-ajalla, josta seitsemän ensimmäistä vuotta on kuoleluspäätös.

Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa myönnettiin valtuus tehdä yhteistyömaiden kanssa uusia kehitysluottosopimuksia siten, että niistä ja aiempina vuosina myönnettyistä nostamatta olevista luotoista aiheutuu kassamenoja 85 000 000 mk vuonna 1985, 115 000 000 mk vuonna 1986 ja 130 000 000 mk vuonna 1987.

Kehitysluottojen käyttö on tarkoituksenmukaista suurehkojen yksittäisten hankkeiden rahoittamisessa. Tällöin luottosopimusta tehtäessä määritellään myös luoton käyttötarkoitus.

Kehitysluotto soveltuu myös sekarahoitukseen, jossa kehitysyhteistyöhankkeen rahoitukseen kehitysluoton lisäksi käytetään vientiluottoa tai muuta kaupallista rahoitusta. Edellytyksenä tällöin on, että kyseinen hanke vastaa kehitysyhteistyöhankkeelle asetettuja vaatimuksia ja että sen hallinnoimisessa noudatetaan kehitysyhteistyössä omaksuttuja menetelmiä.

Ehdotetaan, että vuoden 1986 aikana saataisiin yhteistyömaiden kanssa tehdä uusia kehitysluottosopimuksia siten, että niistä ja aikaisempina vuosina myönnettyistä nostamatta olevista luotoista aiheutuu kassamenoja 125 000 000 mk vuonna 1986, 150 000 000 mk vuonna 1987, 170 000 000 mk vuonna 1988 ja 190 000 000 mk vuonna 1989.

Momentille ehdotetaan 125 000 000 mk. Lisäys on 40 000 000 mk.

1986 esitys	125 000 000
1985 menoarvio	85 000 000
1984 tilinpäätös	60 000 000

69. Humanitaarinen apu kehitysmaille (siirtomääräraha)

Humanitaarinen apu käsittää luonnonkatastrofien ja muiden onnettomuuksien vuoksi kiireellisesti annettavan eli ns. katastrofiavun kehitysmaille ja muille onnettomuuksien kohteeksi joutuneille maille. Myös pakolaisten elinolosuhteiden parantaminen, avustukset Afrikan yhtenäisyysjärjestö OAU:n tunnustamille vapautusliikenteille, namibialaisille annettava koulutus-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja tutkimusapu sekä humanitaarisille järjestöille, rahastoille ja niiden erityisohjelmille annettava yleinen apu ovat humanitaarisen avun kohteita.

Kiireellinen humanitaarinen apu eroaa luonteeltaan varsinaisesta kehitysyhteistyöstä mm. siinä, että se tähtää hädänalaisen yksittäisen ihmisen elinolosuhteiden välittömään lievittämiseen kun taas kehitysyhteistyössä korostuu projektin pitkäjänteinen suunnittelu ja toteutus. Humanitaarisen avun suunnittelua ja seuranta on kuitenkin pyritty tehostamaan. Humanitaarista apua ei myöskään aina kanavoida maan hallituksen kautta vaan kanavina käytetään YK-järjestöjä, Punaista Ristiä, kansalaisjärjestöjä jne.

Laajan humanitaarisen avun tarve on nopeasti lisääntynyt erityisesti Afrikassa. Pahimpia ongelmia ovat joukkopakolaisuus ja pitkäaikaiset luonnonolosuhteiden muutokset, lähinnä kuivuus. Afrikan kuivuustilanne on kestänyt yli 10 vuotta ja pahentunut entisestään koetellen vakavasti ainakin 20 maata. Ennustusten mukaan kriisi ei tule lähitulevaisuudessa helpottumaan, vaikka kuivuus seuraavan sadekauden aikana hieman hellittäisi. Kuivuusalueilla tällä hetkellä asuvista noin 150 miljoonasta ihmisestä arvioidaan 30 miljoonan olevan vaaralla alttiina. YK ja sen kanssa yhteistyössä toimivat avustusjärjestöt ovat ryhtyneet tehostettuihin toimiin varojen ja materiaaliavun keräämiseksi YK:n jäsenvaltioilta nä-länhädän ja joukkopakolaisuuden aiheuttamien kärsimysten lievittämiseksi. Suomi tulee mahdollisuksiensa puitteissa avustamaan kuivuusalueita myös vuoden 1985 aikana. Moraalisten lähtökoh- tien lisäksi on pidettävä poliittisesti erittäin tärkeänä sitä, että Suomella on jatkossakin mahdollisuuksia osallistua kriisialueen avustustoimiin muiden hyvinvointivaltioiden tavoin. Hallitus esittääkin kiireellisten avustusten lisäämistä pakolaistilanteen ja muun kiireellisen avun tarpeen

kasvamisen takia. Tarkoituksena on rahoittaa Afrikan pakolaisohjelman (ICARA II) hankkeita vuosina 1986—88 yhteensä 20 000 000 markalla. YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun virasto UNHCR on joutunut päävastuuseen räjähdysomaisesti kasvaneiden pakolaisongelmien hoidosta. UNHCR:n sääntömääräiseen toimintaan antaamme avustukseen esitetään tästä syystä lisäystä.

Vuonna 1982 Libanonin sodan seurauksena Lähi-idän pakolaisten huolto vaikeutui nopeasti ja YK:n Lähi-idässä olevien pakolaisten avustusta työelimen (UNRWA) tehtävät kasvoivat merkittävästi. UNRWA on ollut viime vuosina ajautuneena erittäin vakaviin rahoitusvaikeuksiin.

Eteläisen Afrikan poliittisesta tilanteesta johtuen humanitaarisen avustamisen tarve on siellä jatkuvasti ajankohtainen. YK:ssa edustamaamme yhteispohjoismaiseen linjaan perustuen Namibian itsenäistymiskehityksen tukemiseen ja Afrikan vapautusliikkeille annettavaan apuun tulisi jatkuvasti tehostetusti kiinnittää huomiota.

Punaisen Ristin kansainvälisen komitean vuotuismaksuun esitetään myös korotusta ottaen huomioon Geneven konventioista aiheutuvat velvollisuudet, jotka Kansainvälisen Punaisen Ristin eri puolilla maailmaa olevilla sotatila-alueilla on hoidettava.

Muiden rahastojen ja järjestöjen tukea esitetään myös lisättäväksi edellä mainituista syistä.

Momentille ehdotetaan 100 000 000 mk eli lisäystä 33 500 000 mk seuraavasti:

1. *Varaus kiireellisiin avustuksiin ja Afrikan pakolaisohjelmaan.* Momentin perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan 61 500 000 mk varauksena kiireellisiin avustuksiin. Alamomentille ehdotettavasta määrärahasta 7 000 000 mk on tarkoitus käyttää Afrikan pakolaisohjelman toteuttamiseen vuonna 1986. Alamomentin määrärahaa voidaan käyttää myös katastrofiavun valmiuden lisäämiseen. Lisäys on 22 500 000 mk.

2. *Kansallisten vapautusliikkeiden kautta annettava tuki.* Momentin perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan 7 000 000 mk kansallisten vapautusliikkeiden kautta annettavana tu-

kena. Lisäys on 3 000 000 mk, mistä 500 000 mk on siirtoa alamomentilta 4.

3. *Koulutus-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja tutkimusapu namibialaisille.* Alamomentille ehdotetaan koulutus-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja tutkimusapuna namibialaisille 6 000 000 mk. Momentin määrärahasa on otettu huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 500 000 markan määräraha. Namibialaisille annettavan koulutus-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja tutkimusavun asianmukainen toteuttaminen edellyttää samoin kuin kahdenvälisen avun toteuttaminen pitkän aikavälin suunnittelua ja varainhoitovuotta pitemmälle ulottuvia sopimuksia. Tästä syystä ehdotetaan, että vuoden 1986 aikana voitaisiin tehdä uusia sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 6 000 000 mk vuonna 1987 ja 6 000 000 mk vuonna 1988. Lisäys on 1 000 000 mk.

4. *Muut humanitaariset järjestöt ja rahastot.* Momentin perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan muita humanitaarisia järjestöjä ja rahastoja varten 25 500 000 mk. Lisäys on 7 500 000 mk. Kun alamomentilta vähennetään 500 000 mk Afrikan yhtenäisyysjärjestön OAU:n avustusrahaston tukemiseen varatun määrärahan siirtona alamomentille 2, lisäys on 7 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
YK:n pakolaisasiain pääkomissaari (UNHCR)	10 000 000
YK:n Lähi-idässä olevien pakolaisten avustus- ja työelin (UNRWA)	4 000 000
Etelä-Afrikan apartheid-politiikan uhrien avustusrahasto	900 000
YK:n eteläisen Afrikan yhdistetty harjoitteluhjelma	900 000
YK:n Namibiarahasto	900 000
YK:n Namibia-instituutti	2 800 000
YK:n Namibian kansakuntaohjelma	3 500 000
Punaisen Ristin Kansainvälinen komitea ...	1 000 000
Muut järjestöt ja rahastot	1 500 000
Yhteensä	25 500 000

1986 esitys	100 000 000
1985 menoarvio	66 500 000
1984 tilinpäätös	49 500 000

40. Teollinen kehitysyhteistyö

50. *Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n hallintomenoihin, tutkimustoimintaan, luottotappioiden ym. korvaamiseen sekä korkotukeen. Korkotukea ehdotetaan suoritettavaksi yhtiön vuonna 1984 ottamien ulkomaisten lainojen sekä vuosina 1985 ja 1986 ottamien enintään 8 500 000 markan määräisten vuotuisten ulkomaisten lainojen osalta. Korkotukena maksetaan näiden lainojen korkokustannusten ja 2 prosentin koron erotus.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu hallintomenoihin	4 500 000
Valtionapu tutkimustoimintaan	6 000 000
Valtionapu luottotappioiden ym. korvaamiseen	1 000 000
Valtionapu luotonoton korkotukeen	1 500 000
Yhteensä	13 000 000
1986 esitys	13 000 000
1985 menoarvio	8 900 000
1984 tilinpäätös	7 000 000

66. *Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 000 000 mk yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa käytettäväksi ns.

TTT-yhteistyön puitteissa toteutettaviin pieni-muotoisiin soveltuvuustutkimuksiin, koulutukseen ja asiantuntijapalveluihin sekä suunnittelumenoihin. Lisäys on 2 000 000 mk.

1986 esitys	6 000 000
1985 menoarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	3 000 000

83. *Lainat Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 000 000 mk käytettäväksi Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n toiminnan rahoittamiseen. Lain ehdot vahvistaa valtioneuvosto.

1986 esitys	20 000 000
-------------------	------------

88. *Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 500 000 mk valtion osuutena Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n vuonna 1986 tapahtuvan 15 000 000 markan osakepääoman korottamista varten.

1986 esitys	13 500 000
1985 menoarvio	13 500 000
1984 tilinpäätös	13 500 000

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 190 000 mk ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvien komiteoiden ja asiantuntijoiden menoihin.

1986 esitys	190 000
1985 menoarvio	190 000
1984 tilinpäätös	146 716

09. *Pysyvät toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvien pysyvien neuvottelu- ja toimikuntien menoihin. Momentin

määrärahasta on 152 600 mk palkkausmenoja ja määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yksi pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

1986 esitys	302 600
1985 menoarvio	288 000
1984 tilinpäätös	189 501

21. *Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 950 000 mk, mikä aiheutuu matkustuskustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtio- ja

ministerivierailuihin ulkomaille sekä osallistumiseen kansainvälisten järjestöjen kokouksiin.

1986 esitys.....	25 200 000
1985 menoarvio.....	23 250 000
1984 tilinpäätös.....	22 143 343

24. Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu Bernissä järjestettävästä ihmisten välisiä yhteyksiä käsittelevästä ETYK-asiantuntijakokouksesta ja ETYK-seurantakokouksen käynnistymisestä marraskuussa Wienissä sekä Tukholman Euroopan luottamusta ja turvallisuutta lisääviä toimia ja aseidenriisuntaa käsittelevän konferenssin edelleen jatkumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää menoihin, jotka aiheutuvat virkamiesten osallistumisesta ETYK:n seurantaan liittyviin ja muihin kansainvälisiin konferensseihin ja asiantuntijakokouksiin.

1986 esitys.....	2 800 000
1985 menoarvio.....	2 000 000
1984 tilinpäätös.....	2 677 000

27. Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 285 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 000 000 mk, vähennys on 715 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään Suomen ja sosialististen maiden välisten sekä eräiden muiden yhteistoimintaorganisaatioiden menoihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös Suomessa hallituksen suostumuksella järjestettävien muiden kansainvälisten kokousten menoihin. Momentin määräraha on 2 668 000 mk palkkausmenoja ja sillä saadaan palkata keskimäärin enintään 22 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen ja Neuvostoliiton välinen tieteellisteknillinen yhteistyökomitea	2 700 000
SEV-yhteistyökomissio	2 450 000
Suomalais-neuvostoliittolainen taloudellisen yhteistyökomissio	1 660 000
SEV-yhteistyöprojektit	300 000
Suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökommisio	175 000
Yhteensä	7 285 000

1986 esitys.....	7 285 000
1985 menoarvio.....	8 000 000
1984 tilinpäätös.....	4 691 925

28. Turvallisuuspoliittinen tutkimustoiminta (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu ja sen määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahasi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 515 000 mk, mistä 385 000 mk aiheutuu aseteknologiaturkimuksen menoista, mitkä on aikaisemmin suoritettu momentilta 24.01.29 ja muu osa hinta- ja palkkatason noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kemiallisen aseiden valvonta- ja todentamismenetelmien tutkimusprojektin käyttömeneihin, materiaalihankintoihin ja henkilöstön palkkausmenoihin, valvontaseismologian projektin menoihin sekä muuhun alan tutkimustoimintaan, joka päämääriltään palvelee Suomen harjoittamaa aseidenriisuntapolitiikkaa ja suoritetaan ulkoasiainministeriön välittömässä valvonnassa. Momentin määrärahasta on 550 000 mk palkkausmenoja ja sillä saadaan palkata keskimäärin enintään kuusi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1986 esitys.....	1 650 000
1985 menoarvio.....	1 135 000
1984 tilinpäätös.....	1 106 274

50. Eräät valtionavut

Momentille ehdotetaan 2 280 000 mk. Vähennys on 65 000 mk. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetystä 100 000 markan määrärahasta YK:n Naisten Kehitysrahastolle 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvien yhteisöjen valtionapuihin alla olevan käyttösuunnitelman mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kouluasuntolasäätiö rs	600 000
Suomen YK-liitto ry	1 070 000
Suomen Pakolaisapu ry	260 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	200 000
Suomen YK:n lastenapu UNICEF ry.....	100 000
Valtionapu YK:n Naisten Kehitysrahastolle	50 000
Yhteensä	2 280 000

1986 esitys.....	2 280 000
1985 menoarvio.....	2 345 000
1984 tilinpäätös.....	2 740 000

51. Häädänalaisten Suomen kansalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen

kansalaisten kotiinlähettämiseen ja avustamiseen sekä avustuksiin ulkomailla asuville Suomen kansalaisille.

1986 esitys.....	200 000
1985 menoarvio.....	200 000
1984 tilinpäätös.....	111 689

66. Eräät jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 13 672 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja valuuttakurssien muutoksista sekä uusista jäsenmaksuista alkuperäiskansojen maailman neuvostolle (WCIP) ja alkuperäiskansakysymyksiä käsittelevälle kansainväliselle työryhmälle (IWGIA). Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksuihin ja vapaaehtoisin avustuksiin alla olevan käyttösuunnitelman mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon.....	37 420 000
Maksuosuus YK:n talousarvioon.....	21 300 000

Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille ...	9 800 000
EFTA:n jäsenmaksu.....	3 500 000
OECD:n jäsenmaksut.....	3 555 000
Maksuosuus YK:n ympäristönsuojelurahastoon.....	3 600 000
GATT:n jäsenmaksu.....	1 275 000
Maksuosuus YK:lle kidutuksen uhrien avustusrahaan.....	550 000
Muut jäsenmaksut.....	510 000
Yhteensä	81 510 000

1986 esitys.....	81 510 000
1985 menoarvio.....	67 838 000
1984 tilinpäätös.....	56 185 437

90. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön vahvistamien tilikurssien ja Suomen Pankin virallisten päivänkurssien eroista johdettuihin kurssivaihteluihin.

1986 esitys.....	500 000
1985 menoarvio.....	500 000
1984 tilinpäätös.....	—

Pääluokan 24 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos ± 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± %
01. Ulkoasiainministeriö (030).....	37 682	39 735	50 299	+ 10 564	+ 27
10. Edustustot (030).....	144 269	155 180	174 500	+ 19 320	+ 12
20. Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet (030).....	251 530	246 520	287 577	+ 41 057	+ 17
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö (040).....	1 042 840	1 230 150	1 490 300	+ 260 150	+ 21
40. Teollinen kehitysyhteistyö (040) ...	23 500	26 400	52 500	+ 26 100	+ 99
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot (030).....	89 992	105 746	121 918	+ 16 172	+ 15
Yhteensä	1 589 813	1 803 731	2 177 094	+ 373 363	+ 21

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Oikeusministeriö

Oikeusministeriön organisaatiota on tarkoitussittain uudistaa. Oikeushallintotehtävien hoidon tehostamiseksi ja ministeriön organisaation selkiyttämiseksi on nykyisestä oikeushallinto-osastosta tarkoitusta muodostaa kaksi osastoa: oikeushallinto-osasto ja yleinen osasto. Lisäksi täsmennettäisiin osaston tietojärjestelmäyksikön sisäistä organisaatiota.

Tarvittavat virat ja toimet ovat perustettavissa ministeriön henkilöstön määrää lisäämättä. Organisaatiouudistuksen edellyttämät järjestelyt ehdotetaan toteutettavaksi tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ja saatettavaksi loppuun vuonna 1987. Osastojakoon liittyvät nykyisten virkojen ja toi-

mien siirrot ministeriössä toteutettaisiin valtion virkojen ja toimien järjestelyvaltuuslain (767/76) 4 §:n mukaisina virkajärjestelyinä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 715 000 mk, mistä 1 679 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 880 500 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutoksista. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 169 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 34 tilapäistä ja 16 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 140 700	23 923 500	+ 10	250
Tilapäisten palkkiot	+ 364 100	4 598 700	+ 2	34
Työsuhdepalkat	+ 111 100	2 634 200	— 1	16
Muut palkat ja palkkiot	+ 11 500	213 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 87 600	2 243 200	—	—
Yhteensä	+ 2 715 000	33 613 000	+ 11	300

Ylimääräiset:

1 tarkastaja (vankeinhoito-osasto)	A 21
1 apulaistarkastaja (oikeushallinto-osasto)	A 15
1 toimistosihteerin (vankeinhoito-osasto)	A 11

Henkilöstörakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkainen:	Palkkaus- luokka
1 vanhempi hallitussihteerin (oikeushallinto-osasto)	A 24

Perustetaan: Peruspalkkainen:	Palkkaus- luokka
1 tarkastaja (tilitoimisto)	A 20

Ylimääräiset:

2 toimistosiihteerä (lainvalmisteluosasto, vankeinhoito-osasto)	A 11
2 toimistosiihteerä (oikeushallinto-osasto)	A 9

Lakkautetaan:

Peruspalkkainen:

1 revisori tilitoimisto)	A 17
--------------------------------	------

Ylimääräiset:

3 konekirjoittajaa (oikeushallinto-osasto 2, lainvalmisteluosasto 1)	A 4
1 toimistoapulainen (oikeushallinto-osasto) ...	A 3

Luvun perusteluihin viitaten oikeusministeriön organisaatiouudistuksen aloittamiseksi ehdotetaan 1.10.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:

Palkkausluokka

Sopimuspalkkaiset:

1 suunnittelupäällikkö, toimistopäällikkönä (oikeushallinto-osasto)	S 27
1 toimistopäällikkö (yleinen osasto)	S 26
3 ylitarkastajaa (oikeushallinto-osasto)	S 24

Peruspalkkaiset:

1 osastopäällikkö, hallitusneuvos (yleinen osasto)	A 28
1 hallitusneuvos, toimistopäällikkönä (oikeushallinto-osasto)	A 27

Ylimääräiset:

3 tarkastajaa (oikeushallinto-osasto)	A 22
1 osastosihteerä (yleinen osasto)	A 16

Lakkautetaan:

Sopimuspalkkaiset:

1 ylitarkastajaa (oikeushallinto-osasto)	S 25
--	------

Ylimääräiset:

1 suunnittelupäällikkö (oikeushallinto-osasto)	A 26
1 ylitarkastajaa (oikeushallinto-osasto)	A 23
2 apulaistoimistopäällikköä (oikeushallinto-osasto)	A 21
1 esittelijä (oikeushallinto-osasto)	A 20

(oikeushallinto-osasto) palkkana. Lisäksi momentilla 25.99.27 on otettu huomioon vähennyksenä projektipäällikön ja suunnittelijan palkkaamiseen varatut määrärahat.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 199 000 mk vuoden 1985 tulo- ja menoarvion perusteella palkatun kahden toimihenkilön edelleen palkkaamiseksi yhdistysrekisteritoimistoon enintään 31.12.1986 saakka.

Yhdistys- ja rikosrekisteritoimistojen uusiin toimitiloihin muuton johdosta ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 61 300 mk vahtimestarin (A 5) palkkaamista varten.

1986 esitys	33 613 000
1985 menoarvio	30 898 000
1985 lisämenoarvio	65 000
1984 tilinpäätös	27 501 693

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 645 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, matkojen lisääntymisestä, koulutuksen laajentumisesta, 160 000 markan kertamenosta alioikeuksien yhtenäistämisen sekä ulosotto- ja konkurssimenettelyn uudistamisen valmistelusta aiheutuvia menoja varten, 200 000 markan kertamenosta rikoslain uudistamisen valmistelusta aiheutuvia menoja varten ja 30 000 markan kertamenosta toimistoautomaatiosta aiheutuvaa koulutustarveselvitystä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 330 000 mk, lisäys on 2 315 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lainvalmistelua palvelevaan tutkimustyöhön. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskimäärin enintään viiden päätoimisen henkilön palkkaamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää vankeinhoitolaitosta lukuunottamatta hallinnonalan henkilöstön koulutusmenoihin.

1986 esitys	9 200 000
1985 menoarvio	6 885 000
1985 lisämenoarvio	1 500 000
1984 tilinpäätös	7 608 160

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 750 000 mk kalustohankintoja varten.

1986 esitys	750 000
1985 menoarvio	500 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	949 946

Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää tilapäisten palkkioista 45 900 mk ylitarkastajan (A 23) (oikeushallinto-osasto) ja toimistoapulaisen (A 1) (tilitoimisto) palkkioina ja työsuhdelpalkoista 33 000 mk ylitarkastajan

(02.) Lääninhallitusten oikeushallintoyksöt

Luvun 26.05 perusteluihin viitaten lääninhallitusten toimintamenojen budjetoinnin keskittämiseksi sisäasiainministeriön hallinnonalalle ehdotetaan tämä luku poistettavaksi menoarviosta ja sen momentti yhdistettäväksi lukuun 26.05.

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille sisältyvät läänin hallituksiin perustetut 14 virkaa ehdotetaan siirrettäväksi momentille 26.05.01. Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 26.05.01 laskelmissa.

10. Ylimmät tuomioistuimet

Korkeimman oikeuden ratkaisemattomien asioiden määrä väheni edelleen vuonna 1984 ja vuodelle 1985 siirtyi enää 1 031 asiaa. Korkein oikeus on siten purkanut vanhan jutturuuhkan, mikä on mahdollistanut sen siirtymisen uuden muutoksenhakulainsäädännön mukaiseen työskentelyyn.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvien asioiden määrä on lievästi noussut. Vuoden 1984 päättyessä oli ratkaisematta 3 982 asiaa. Tämän vuoksi ehdotetaan vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa kertamenoina osoitettujen määrärahojen pysyttämistä, jotta neljäs ylimääräinen jaosto voi toimia täysilukuisena vuonna 1986.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 692 000 mk. Lisäyksessä on otettu huomioon palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys 1 629 900 mk, ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista aiheutuva lisäys 3 323 800 mk ja määrärahan oikaisusta muihin palkkoihin ja palkkioihin aiheutuva lisäys 12 100 mk sekä vähennyksenä kertameno 3 429 500 mk ja 3 900 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen ja 15 tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 477 100	28 197 200	—	193
Tilapäisten palkkiot	+ 171 900	2 353 000	—	15
Työsuhdepalkat	+ 8 300	151 800	—	1
Muut palkat ja palkkiot	+ 17 000	175 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 17 700	2 207 900	—	—
Yhteensä	+ 1 692 000	33 085 000	—	209

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan seitsemän ylimääräisen hallintoneuvoksen (A 30) palkkaamiseksi korkeimpaan hallinto—oikeuteen lisäystä kertamenona 2 000 000 mk.

Jotta korkeimpaan oikeuteen voitaisiin edelleen palkata täysin tai puolin esittelyvelvollisuuksin toimivia tilapäisiä esittelijöitä (A 21), ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä kertamenona 482 000 mk.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä kertamenona

1 173 000 mk kahden esittelijän (A 21), viiden esittelijän (A 20) sekä neljän toimistohenkilökuntaan kuuluvan henkilön palkkaamiseksi korkeimpaan hallinto—oikeuteen.

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 76 400 mk ylivahtimestarin (A 11) palkkaamista varten korkeimpaan hallinto—oikeuteen. Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään 62 200 mk lähetin (A 1) palkkiona.

1986 esitys	33 085 000	1986 esitys	4 500 000
1985 menoarvio	31 393 000	1985 menoarvio	3 945 000
1984 tilinpäätös	29 185 752	1984 tilinpäätös	3 519 432

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 955 000 mk, mikä aiheutuu vuokramenojen ja hintojen noususta, toimistoautomaation suunnittelusta ja osittaisesta käyttöönotosta ja 3 900 markan virkapukuavustusten siirrosta momentilta 25.10.01 sekä 400 000 markan kertamenosta. Kertameno aiheutuu ylimääräisen jaoston toiminnasta, virastojen uusiin toimitiloihin liittyvistä järjestelyistä ja kirjastojen täydennys Hankinnoista. Kun momentilta vähennetään kertameno 400 000 mk, lisäys on 555 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää enintään kahden henkilön palkkaamiseen.

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 300 000 mk lähinnä korkeimman oikeuden vuonna 1986 valmistuvan peruskorjattavan toimitalon kalusto- ja konttorikonehankintoja varten. Lisäksi ehdotetaan, että edellä mainittua tarkoitusta varten saadaan vuoden 1986 aikana tehdä tilauksia ja sitoumuksia 700 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta aiheutuvat kassamenot ajoittuvat vuodelle 1987.

1986 esitys	1 300 000
1985 menoarvio	2 400 000
1984 tilinpäätös	3 500 000

20. Hovioikeudet

Hovioikeuksiin saapuvien asioiden määrä on ollut lievästi laskussa. Vuosia jatkunutta jutturuuhkaa on saatu jossain määrin puretuksi. Vuonna 1984 saapui 18 413 (18 987) asiaa ja vuodelle 1985 siirtyi 15 443 (16 056) asiaa, mikä merkitsee edelleen noin 5 000 asian ruuhkan säilymistä. Keinoja tilanteen ratkaisemiseksi on selvitetty työryhmässä, jonka toimenpide-ehdotukset edellyttävät edelleen myös tilapäisen henkilöstön palkkaamista toistaiseksi.

Vaasan hovioikeuden yhteydessä toimivassa vesiyläoikeudessa on suuren asiamäärän vuoksi tällä hetkellä kaksi ylimääräistä jaostoa, joiden toimintaa ehdotetaan edelleen jatkettavaksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 541 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 3 407 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdos-

ta, 1 798 900 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, 100 000 mk määrärahan oikaisun johdosta viransijaisten palkkioina peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 16 000 mk määrärahan oikaisun johdosta muihin palkkioihin ja palkkioihin sekä 1 610 000 mk kertamenon johdosta luvun perusteluihin viitaten apujäsenten ja viskaalien palkkioita varten oikeusministeriön käytettäväksi turvaamaan jaostojen toiminta mm. vuosilomien ja virkavapauksien aikana erityisesti niissä hovioikeuksissa, joissa jutturuuhka on vaikein sekä vähennyksenä 117 000 mk työsuhdepalkkojen oikaisuna ja 6 400 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29, 987 000 mk apujäsenten ja viskaalien palkkioina sekä 1 394 500 mk kertamenona. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 38 tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 413 000	55 581 600	+ 1	493
Tilapäisten palkkiot	+ 427 100	5 192 800	+ 2	38
Työsuhdepalkat	— 110 200	6 800	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 697 900	1 849 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 113 200	4 478 500	—	—
Yhteensä	+ 4 541 000	67 109 000	+ 3	531

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi viisi viskaalin virkaa (A 22). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa viisi ylimääräistä viskaalin tointa (A 18).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2) Helsingin hovioikeuteen. Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 52 700 mk apulaiskanslistin (A 2) palkkiona.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 1 506 000 mk viskaalin (A 21), kolmen viskaalin (A 20), kahden viskaalin (A 19) sekä kuuden kansliahenkilön palkkaamiseksi vesiylöikeuteen.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 107 800 mk kahden toimistovirkailijan (A 3) palkkaamiseksi Helsingin hovioikeuteen lähinnä puhelunvälittäjän tehtävien hoitamista varten.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 55 000 mk toimistovirkailijan (A 4) palkkaamista varten vesiylöikeuteen.

1986 esitys	67 109 000
1985 menoarvio	62 568 000
1984 tilinpäätös	57 959 595

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 860 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä virastojen toimitilojen vuokrien ja toimistomenojen kasvusta, hintojen noususta ja 6 400 mk virkapukuavustusten siirrostä momentilta 25.20.01 sekä 500 000 markan kertamenosta. Kertamenosta 400 000 mk aiheutuu Vaasan hovioikeuden vanhan kaluston entisöinnistä ja muutosta uusittuihin toimitiloihin sekä 100 000 mk vesiylöikeuden ylimääräisten jaostojen toiminnasta. Kun momentilta vähennetään kertameno 150 000 mk, lisäys on 710 000 mk.

1986 esitys	5 700 000
1985 menoarvio	4 990 000
1984 tilinpäätös	5 276 478

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten. Lisäksi ehdotetaan, että Vaasan hovioikeuden saneeratavien toimitilojen kalusteiden ja muun sisustuksen hankkimiseksi saadaan vuoden 1986 aikana tehdä tilauksia ja sitoumuksia 700 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta aiheutuvat kassamenot ajoittuvat vuodelle 1987.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	1 100 000
1984 tilinpäätös	2 850 000

30. Tuomiokunnat

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 060 000 mk, mistä 4 365 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 396 200 mk ehdotetta-

vien virkojen ja tointen muutoksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 161 tilapäistä sekä 455 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 951 800	36 180 300	—	249
Tilapäisten palkkiot	+ 745 400	11 495 400	+ 2	161
Työsuhdelpalkat	+ 2 262 600	32 707 700	+ 5	455
Muut palkat ja palkkiot	+ 9 100	168 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 91 100	5 759 500	—	—
Yhteensä	+ 5 060 000	86 311 000	+ 7	865

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

1986 esitys.....	86 311 000
1985 menoarvio.....	81 251 000
1984 tilinpäätös.....	71 517 051

Lisäperustelut:

Työmäärän lisääntymisen johdosta ehdotetaan Heinolan tuomiokuntaan perustettavaksi ylimääräinen kanslianotaarin toimi (A 17).

Ehdotetaan lakkautettavaksi avoinna oleva kihlakunnantuomarin virka (A 26).

Työmäärän lisääntymisen johdosta ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 63 500 mk notaarin (A 14) palkkaamiseksi Närpiön tuomiokuntaan.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 63 500 mk notaarin (A 14) palkkaamiseksi sekä työsuhdelpalkkioihin lisäystä 390 000 mk kuuden kansliahenkilön palkkaamiseksi.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdelpalkkoista vähennettäväksi 28 000 mk sijoituksen palkkana.

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 625 000 mk hintojen nousun johdosta.

1986 esitys.....	18 900 000
1985 menoarvio.....	17 275 000
1985 lisämenoarvio	800 000
1984 tilinpäätös.....	16 042 807

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys.....	1 500 000
1985 menoarvio.....	1 100 000
1985 lisämenoarvio.....	500 000
1984 tilinpäätös.....	1 350 000

31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 216 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta 4 488 600 mk, ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta 150 900 mk, määrärahan oikaisun johdosta 261 700 mk, mistä 100 000 mk viransijaisien palkkioita varten peruspalkkaisten ja ylimää-

raisten virkamiesten palkkauksiin, 20 000 mk kausiapulaisten palkkioihin ja 141 700 mk muihin palkkioihin ja palkkioihin sekä vähennyksenä kertameno 300 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 24 tilapäistä ja 5 työsuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä kolme työsuhteista pysyväisluonteista osa—aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 4 174 000	80 237 100	+ 4	822
Tilapäisten palkkiot	— 259 800	1 517 900	— 1	24
Työsuhdepalkat	— 61 700	575 300	— 2	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 30 700	218 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 322 400	4 659 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 10 400	6 235 400	—	—
Yhteensä	+ 4 216 000	93 444 000	+ 1	851

Henkilöstön määrän lisäyksessä on otettu huomioon kahden siirto alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi oikeusneuvosmiehen virka (A 23) (Lappeenranta). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kunnallisneuvosmiehen virka (A 12).

Lisääntyneiden tiedoksiantotehtävien johdosta ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen haastemiehen toimi (A 10). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 64 800 mk sivutoimisen haastemiehen palkkiona (Kajaani).

Henkilöstön virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kolme ylimääräistä kanslianhoitajan tointa (A 11) sekä ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 3). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kolme ylimääräistä haastemiehen tointa (A 10) ja vähentää tilapäisten palkkioista 51 800 mk apulaisvahtimestarin (A 1) palkkiona.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2).

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 81 200 mk

kahden kokopäiväisen ja yhden osa—aikaisen siivoojan palkkoina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 100 000 mk kokonaispalkkausjärjestelmään siirtymisen jälkeen vielä tarvittavan väliaikaisen osa— tai kokopäivätoimisen henkilöstön palkkaamista varten.

1986 esitys	93 444 000
1985 menoarvio	89 228 000
1985 lisämenoarvio	7 100 000
1984 tilinpäätös	88 819 161

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 204 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta.

1986 esitys	26 800 000
1985 menoarvio	26 596 000
1984 tilinpäätös	23 640 288

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 900 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys	900 000
1985 menoarvio	1 800 000
1985 lisämenoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	2 600 000

40. Erityistuomioistuimet

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 996 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 475 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 1 869 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 80 500 mk määrärahan oikaisun

johdosta muihin palkkoihin ja palkkioihin sekä vähennyksenä kertameno 1 475 200 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen ja 36 tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 777 000	21 408 200	+ 5	197
Tilapäisten palkkiot	+ 23 500	5 520 600	— 3	36
Työsuhdepalkat	+ 5 300	96 300	—	1
Muut palkat ja palkkiot	+ 143 200	1 243 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 47 000	2 021 100	—	—
Yhteensä	+ 1 996 000	30 290 000	+ 2	234

Lisäperustelut:

Työmäärän lisääntymisen johdosta ja vesioikeusmenettelyn kehittämiseksi ehdotetaan vesioikeuksiin perustettavaksi kaksi sihteerin virkaa (A 24).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien Länsi-Suomen ja Pohjois-Suomen vesioikeuksiin sekä markkinatuomioistuimeen perustettavaksi kuhunkin yksi ylimääräinen konekirjoittajan toimi (A 4). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 149 200 mk kolmen konekirjoittajan (A 4) palkkioina.

Vesioikeuksissa edelleen toimivien ylimääräisten jaostojen täydentämiseksi aikaisempien vuosien tapaan tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 1 135 000 mk määräjäksi nimitettävien kahden vesioikeustuomarin (A 26) ja kahden vesioikeusinsinöörin (A 26) sekä kahden sihteerin (A 21) ja kahden konekirjoittajan (A 4) palkkaamista varten. Lisäksi ehdotetaan, että vesioikeuksien ylimääräisten jaostojen sihteerien palkkaamiseen osoitettuja määrärahoja saatisiin tarvittaessa käyttää määräjäksi nimitettävien vesioikeustuomarien ja vesioikeusinsinöörien palkkaamiseen, jolloin vastaavasti sihteerien toimia jätettäisiin täyttämättä. Tämän johdosta tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertame-

nona 458 000 mk. Lisäys on yhteensä 1 593 000 mk.

1986 esitys	30 290 000
1985 menoarvio	28 294 000
1984 tilinpäätös	24 011 538

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 820 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 50 000 markan kertamenosta ylimääräisten jaostojen toimintaa sekä 400 000 markan kertamenosta vesituomioistuinten mikrofilmauksen ja atk-järjestelmien suunnittelua sekä kokeilua varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 650 000 mk, lisäys on 170 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskimäärin enintään yhden henkilön palkkaamiseen.

1986 esitys	4 870 000
1985 menoarvio	4 700 000
1984 tilinpäätös	4 112 907

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 200 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys	200 000
1985 menoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	191 930

45. Eräät oikeudenhoitomenot

22. Eräät oikeudenkäyntimenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk lähinnä todistajainpalkkioiden korotuksen joh-

dosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lakien ja asetusten mukaan valtion varoista suoritettaviin oikeudenkäyntimenoihin, jotka aiheutuvat kadonneen henkilön kuolleeksijulistamis-

ta, todistajille maksettavista korvauksista, huonevuokra-asioissa korvattavista haastamiskustannuksista, vangittuna oleville nuorille rikosten-tekijöille eräissä tapauksissa määrättyjen avustajien palkkioista, patenttiasioissa asiantuntijoille maksettavista palkkioista, eräistä veri- ja muita periytyviä ominaisuuksia koskevista tutkimuksista, tulkin käyttämisestä tuomioistuimessa, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan tuomion täytäntöönpanosta, todistelukustannuksista läänioikeuksissa, rikosasian vastaajan kutsumisesta toisen pohjoismaan tuomioistuimeen, pohjoismaiden keskeisestä oikeusavusta tiedoksiannon toimittamisessa ja todistelussa, velvollisuudesta eräissä tapauksissa saapua toisen pohjoismaan tuomioistuimeen, yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnus- tamisesta ja täytäntöönpanosta sekä muusta kansainvälisten sopimusten mukaisesta oikeusavusta Suomen ja eräiden muiden valtioiden välillä.

1986 esitys.....	8 000 000
1985 menoarvio.....	7 500 000
1984 tilinpäätös.....	5 981 087

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk lomakkeiden käytön lisääntymisen ja painatuskustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oikeuslaitoksessa tarvittavien lomakkeiden painattamisesta ja käyttämisestä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	5 000 000
1985 menoarvio.....	3 500 000
1985 lisämenoarvio.....	1 300 000
1984 tilinpäätös.....	3 499 883

30. Yleinen oikeusaputoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain (88/73) 22 §:n nojalla lain 24 §:n mukaisten menojen suorittamiseen. Vuoden 1985 ja sitä edeltäneiden vuosien valtionavustusten loppuerien suorittamista varten arvioidaan tarvittavan 4 300 000 mk ja vuoden 1986 valtionavustusten ennakkojen maksamiseen 21 200 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1986 valtionavun piiriin saadaan hyväksyä uusina toimina enintään kaksi oikeusavustajaa ja kaksi toimistohenkilöä. Lisäksi ehdotetaan, että osa kokopäivätoimisista tarvittaessa voitaisiin jakaa osapäiväisiksi toimiksi. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 417 kokopäivätoimista henkilöä.

1986 esitys.....	25 500 000
1985 menoarvio.....	24 500 000
1984 tilinpäätös.....	23 780 725

50. Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksuttomasta oikeudenkäynnistä sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettujen lakien mukaisiin menoihin.

1986 esitys.....	47 500 000
1985 menoarvio.....	46 500 000
1984 tilinpäätös.....	43 890 143

46. Syyttäjänvirastot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 218 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 789 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 195 500 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutosten johdosta, 100 000 mk määrärahan oikaisun johdosta peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin viransijaisten palkkioina ja 18 000 mk määrärahan oikaisun johdos-

ta muihin palkkoihin ja palkkioihin apulaissyöttäjien palkkioina sekä 395 000 markan kertameno sivutoimisten kaupunginviskaalien ja toimistohenkilöstön palkkaamiseksi niihin kaupunginviskaalinvirastoihin, joissa työruuhka on vaikein sekä vähennyksenä vastaavaan tarkoitukseen vuoden 1985 menoarviossa myönnetty 245 000 markan määräraha ja 25 000 mk sivutoimisen toimistoapulaisen palkkiona. Momentin määrärahaalla

saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö ja yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 108 000	13 263 200	+ 4	115
Tilapäisten palkkiot	— 79 200	302 500	— 1	1
Työsuhdepalkat	— 5 600	29 400	—	1
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 4 700	87 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 153 100	1 151 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 37 000	1 061 000	—	—
Yhteensä	+ 1 218 000	15 895 000	+ 3	117

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 12) (Helsinki) sekä ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9) (Iisalmi).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen kaupunginviskaalin toimi (A 22). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 99 800 mk kaupunginviskaalin (A 22) palkkiona.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 7 700 mk osa-aikaisen siivoojan palkkana.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viita-

ten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 6) (Oulu).

1986 esitys	15 895 000
1985 menoarvio	14 677 000
1984 tilinpäätös	13 472 214

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 93 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	2 350 000
1985 menoarvio	2 257 000
1984 tilinpäätös	1 836 204

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys	200 000
1985 menoarvio	300 000
1984 tilinpäätös	400 000

47. Ulosottovirastot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 736 000 mk, mistä 3 281 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 76 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 355 000 mk määrärahan oikaisusta peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin sekä 1 400 000 mk henkilökohtaisista siirtolisistä, 715 000 mk ulosottolisistä ja harkinnanvaraisista

ulosottolisistä, 90 000 mk ulosottomiesten toimenpidepalkkioista ja 2 810 000 mk ulosottoapulaisten perimis- ja toimenpidepalkkioista ulosottolaitoksen palkkausjärjestelmän muututtua 1.5.1985 lukien. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kahdeksan tilapäistä sekä viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 6 942 300	55 397 100	+ 2	655
Tilapäisten palkkiot	+ 18 600	500 300	—	8
Työsuhtepalkat	— 19 300	554 700	— 1	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 30 100	557 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 230 200	9 024 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 534 100	4 721 300	—	—
Yhteensä	+ 10 736 000	70 755 000	+ 1	668

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen ulosottoapulaisen toimi (A 8) (Ahvenanmaa).

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 5) (Ahvenanmaa).

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhtepalkoista vähennettäväksi 46 500 mk yhden kokopäiväisen ja yhden osa-aikaisen siivoojan palkkoina.

1986 esitys.....	70 755 000
1985 menoarvio.....	60 019 000
1984 tilinpäätös.....	45 873 742

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk hintojen ja vuokrien nousun, ulosoton palkkaus-

järjestelmän 1.5.1985 toteutettuun uudistamiseen liittyvien valtion koko vuodelta maksettavien matkakustannusten johdosta sekä ulosotto-toimen atk-järjestelmien suunnittelun jatkamisesta ja Helsingin ulosottoviraston atk-järjestelmien käytöstä aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kolmen päätoimisen henkilön palkkaamiseen.

1986 esitys	22 000 000
1985 menoarvio	19 000 000
1985 lisämenoarvio	—1 000 000
1984 tilinpäätös	13 437 825

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys.....	700 000
1985 menoarvio.....	700 000
1984 tilinpäätös.....	530 000

50. Vankeinhoitolaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 13 706 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 11 405 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 3 319 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 350 000 mk vankien sosiaali- ja opetustoimen tehostamisen ja 200 000

mk sivutoimi- ja niihin verrattavien palkkioiden tarkistamisen johdosta sekä vähennyksenä 1 830 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 53 tilapäistä ja kahdeksan työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 14 717 300	205 064 100	+ 45	2 396
Tilapäisten palkkiot	— 362 900	5 867 900	— 9	53
Työsuhteipalkat	+ 71 600	1 327 700	—	8
Muut palkat ja palkkiot	+ 979 400	4 294 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 259 400	15 483 700	—	—
Yhteensä	+ 13 706 000	232 038 000	+ 36	2 457

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

6 apuhoitajaa	A 7
2 toimistovirkailijaa	A 7
1 toimistovirkailija	A 6

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen, Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankilan vankisairasosaston käyttöönoton sekä henkilökunnan ammatillisen koulutuksen uudistamisen johdosta ehdotetaan vankeinhoitolaitokseen perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkainen:	
1 suunnittelija (Vankeinhoidon koulutuskeskus).....	S 20
Peruspalkkaiset:	
1 apulaisylilääkäri (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila)	A 25
1 vanhempi opettaja (Vankeinhoidon koulutuskeskus).....	C 55
1 pastori (Pelson keskusvankila)	A 20
1 sosiaaliohjaaja (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila)	A 13
1 notaari (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila)	A 13
Ylimääräiset:	
1 osastonlääkäri (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila)	A 24
2 psykologia (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila, vankeinhoitolaitos).....	A 19
2 osastonhoitajaa (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila)	A 16
1 sosiaaliohjaaja	A 13
1 sairaanhoitaja (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila)	A 11
1 laboratoriohoitaja (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila).....	A 11
1 röntgenhoitaja (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila)	A 11
1 lääkintävoimistelija (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila)	A 11
1 toimintaterapeutti (Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankila).....	A 11
2 ylivartijaa	A 11
1 keittiömestari	A 10
1 työmestari	A 10
5 vanhempaa vartijaa	A 8

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi vankeinhoitolaitokseen ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 notaari (Konnunsuon keskusvankila)	A 13
1 talousmestari	A 13
1 työnjohtaja	A 13
2 työsiirtolan apulaispäällikköä	A 10
1 vanhempi vartija	A 8
2 nuorempaa vartijaa	A 6
1 toimistovirkailija	A 4
1 vahtimestari	A 3

Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään 631 900 mk samasta ajankohdasta lukien 10 ylimääräistetyt toimen palkkioina.

Vankeiloiden taloushallinnon ja tuotantotoiminnan toimirakenteen kehittämiseksi muutuneita tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi Helsingin ja Turun keskusvankiloihin talousjohtajan virka (A 21), Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankilaan talousjohtajan virka (A 20) sekä vankeinhoitolaitokseen kaksi ylimääräistä ylityönjohtajan tointa (A 15). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa Helsingin ja Turun keskusvankiloista talouspäällikön virka (A 18), Hämeenlinnan keskus— ja lääninvankilasta talouspäällikön virka (A 17) sekä vankeinhoitolaitoksesta kaksi ylimääräistä työmestarin tointa (A 10).

Vankeiloiden opetus— ja sosiaalitoimen henkilöstön sekä vartiohenkilöstön rakennemuutosten jatkamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi vankeinhoitolaitokseen viisi ylimääräistä ylivartijan tointa (A 11) ja Sukevan keskusvankilaan opinto—ohjaajan virka (A 16) sekä Helsingin ja Turun lääninvankilaan kumpaankin ylimääräinen apulaisjohtajan toimi (A 16). Vastaa-

vasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakauttaa viisi ylimääräistä nuoremman vartijan tointa (A 6), peruspalkkainen opettajan virka (A 15) ja kaksi ylimääräistä opettajan tointa (A 15).

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 57 700 mk vartijan (A 6) palkkaamista varten.

1986 esitys.....	232 038 000
1985 menoarvio.....	218 332 000
1984 tilinpäätös.....	205 214 899

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja uusien tilojen käyttöönotosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennusten käytöstä sekä maa-alueiden ja vankiloiden alueella olevien teiden ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	29 000 000
1985 menoarvio.....	27 800 000
1984 tilinpäätös.....	25 688 856

13. Vuosikorjaukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja vuosikorjauksen lisäämisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistöjen vuosikorjausmenoihin.

1986 esitys.....	6 700 000
1985 menoarvio.....	6 300 000
1984 tilinpäätös.....	5 900 000

21. Vankien huolto ja koulutus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 700 000 mk, mistä 3 400 000 mk aiheutuu vanginkuljetusmenojen siirrosta momentilta 25.50.29 sekä 1 300 000 mk vanginkuljetukseen käytettävien rautatievaunujen Valtionrautateiden omistukseen ja huoltoon siirtymisen aiheuttamasta laskutusperusteitten muuttumisesta ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitosten ruokataloudesta sekä vankien vaatetuksesta, terveydenhuollosta, kuljetuksista, koulutuksesta, kirjasto- ja vapaa-aikatoiminnasta samoin kuin vangeille annettavista raha- ja vaatetusavustuksista aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	46 000 000
1985 menoarvio.....	41 300 000
1985 lisämenoarvio.....	—1 000 000
1984 tilinpäätös.....	38 610 329

23. Työtoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työtoiminnan aineista, tarvikkeista, energiasta, tavarakuljetuksista, tuotteiden markkinoinnista, koneiden ja laitteiden kunnossapidosta sekä toiminnassa tarvittavien ulkopuolisten palvelusten ostoista aiheutuviin menoihin samoin kuin maatilatalouden kunnallisverojen maksamiseen. Määrärahasta saadaan käyttää enintään 80 000 mk markkinointiin liittyviin käyttövaroina.

1986 esitys.....	58 000 000
1985 menoarvio.....	56 500 000
1985 lisämenoarvio.....	—200 000
1984 tilinpäätös.....	52 988 642

24. Työ- ja käyttörahat sekä avolaitospalkat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 400 000 mk, mikä aiheutuu työ- ja käyttörahojen korottamisesta hintojen nousun johdosta sekä avolaitospalkkojen tarkistamisesta yleisen palkkatason nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vankien työ- ja käyttörahojen sekä avovankiloissa ja niihin verrattavissa pysyväisluontoisissa avolaitoksissa rangaistustaan suorittavien vankien palkkausmenojen maksamiseen.

1986 esitys.....	28 200 000
1985 menoarvio.....	26 800 000
1984 tilinpäätös.....	23 619 900

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 930 000 mk, mistä 1 830 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 25.50.01 ja 2 100 000 mk lähinnä hintojen noususta sekä toiminnan laajenemisesta ja henkilökunnan koulutuksen kehittamisestä. Kun momentilta vähennetään 3 400 000 mk siirtona momentille 25.50.21, lisäys on 530 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tutkimustoiminnan menoihin, oppilaiden huoltomenoihin sekä siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	12 200 000
1985 menoarvio.....	11 670 000
1985 lisämenoarvio.....	800 000
1984 tilinpäätös.....	11 810 193

50. *Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle lainsäädäntöön perustuviin tehtäviin (arviomääräraha)*

Kriminaalihuoltoyhdistyksen kriminaalihuolto-työn valtionavusta annetun lain (31/75) 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten momentille ehdotetaan 15 041 000 mk eli lisäystä 2 329 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 929 000 mk, mistä 614 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 250 000 mk uusien valtionaputoimien perustamisesta ja 65 000 mk toimirakenteen muuttamisesta tehtäviä vastaavaksi. Alamomentin loppusumma on 11 162 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1986 valtionavun piiriin saadaan hyväksyä enintään neljä uutta tointa nykyisten yksiköiden ja koulutustoiminnan tehostamista varten. Lisäksi ehdotetaan neljän osapäivätoimen muuttamista kokopäivätoimiksi. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 119 kokopäivätoimista ja 21 osa-aikaista valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 400 000 mk, mikä aiheutuu Tampereen työleirin toiminnan muutoksesta sekä siitä johtuvasta leirin ylläpitomenojen lisääntymisestä, Lahden työleirin ylläpidon siirtymisestä Kriminaalihuoltoyhdistykselle, uusien työntekijöiden palkkaamisen aiheuttamasta kulutusmenojen kasvusta, vuokramenojen lisääntymisestä uusien toimitilojen käyttöönoton johdosta, toiminnan tehostamisesta ja hintojen kohoamisesta. Alamomentin loppusumma on 3 879 000 mk.

1986 esitys.....	15 041 000
1985 menoarvio.....	12 712 000
1984 tilinpäätös.....	11 646 811

51. *Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle muun kriminaalihuolto-työn suorittamiseen*

Kriminaalihuoltoyhdistyksen muun kuin lainsäädäntöön perustuvan kriminaalihuolto-työn suorittamista varten momentille ehdotetaan 8 283 000 mk eli lisäystä 636 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 463 000 mk, mistä 367 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 79 000 mk asuntolanhoitajan toimen perustamisesta ja 17 000 mk toimirakenteen muuttamisesta tehtäviä vastaavaksi. Alamomentin loppusumma on 6 578 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1986 valtionavun piiriin saadaan hyväksyä enintään yksi uusi toimi. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 59 kokopäivätoimista ja 25 osa-aikaista valtionapuun oikeutettavaa henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan 1 705 000 mk, mistä 1 492 000 mk kulutusmenoihin ja 213 000 mk lyhennyksiin ja muihin luotoista aiheutuviin menoihin. Lisäys on 173 000 mk, mistä 112 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja tehostamisesta sekä 61 000 mk hintojen noususta.

1986 esitys.....	8 283 000
1985 menoarvio.....	7 647 000
1984 tilinpäätös.....	7 351 000

52. *Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle toimitilojen perustamis- ja peruskorjausmenoihin (siirtomääräraha)*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan 4 200 000 mk valtionapuna Kriminaalihuoltoyhdistykselle kiinteistöjen perustamis- ja peruskorjausmenoihin. Lisäys on 1 150 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Kohde	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Lahden työleirin majoitustilat	3 700 000	1 500 000	2 200 000
Rovaniemen asuntokoti	1 650 000	500 000	1 150 000
Tampereen toimintakeskuksen suunnittelu			250 000
Muut peruskorjaus- ja muutostyöt Helsingin, Tampereen ja Lahden kiinteistöissä			600 000
			<hr/> Yhteensä 4 200 000

1986 esitys	4 200 000
1985 menoarvio	3 050 000
1984 tilinpäätös	1 660 000

53. Valtionapu muuhun kriminaalihuoltotyöhön

Momentille ehdotetaan edelleen 350 000 mk harkinnanvaraisten valtionavustusten myöntämiseksi kriminaalihuoltotyön valtionavusta annetun lain (31/75) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuille yhteisöille ja säätiöille sekä kokeilutoimintaan.

1986 esitys	350 000
1985 menoarvio	350 000
1984 tilinpäätös	270 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 150 000 mk koneiden, laitteiden ja muun kaluston uusinta- ja uudishankintoihin. Muiden kuin säännölliseen vanginkuljetukseen käytettyjen ajoneuvojen hankinnat on aiemmin maksettu momentilta 28.80.70.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työtoiminnan ja ammattikoulutuksen kone- ja laitehankinnat	3 400 000
Selli-, toimisto-, puhtaanapito-, terveydenhuolto- sekä sosiaali- ja opetustoimen kalusto- ja laitehankinnat	1 350 000
Keittiö-, pesula-, puhelin-, keskusradio-yms. laitehankinnat	1 200 000
Rakennustöiden työkone- ym. hankinnat ..	600 000
Palontorjunnan ja muun vankilaturvallisuuden sekä vanginkuljetuksen ja viestinnän kalusto ja laitehankinnat	1 900 000
Käyttöön otettavien uusien ja peruskorjattujen toimitilojen kalustohankinnat	1 800 000
Muiden kuin säännölliseen vanginkuljetukseen käytettävien moottoriajoneuvojen hankinnat	900 000
Yhteensä	11 150 000
1986 esitys	11 150 000
1985 menoarvio	12 300 000
1984 tilinpäätös	15 650 000

74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 900 000 mk. Talonrakennusten suunnitteluun tarkoitettua määrärahaa saadaan käyttää keskimäärin enintään neljän henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta-ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Turun keskusvankilan länsiosaston perusparannus	3 570	12 500 000	3 501	10 000 000	2 500 000
2. Helsingin keskusvankilan keittiöosaston ja liikuntatilojen perusparannus- ja lisärakennus...	1 398	7 500 000	5 365	3 000 000	2 100 000
3. Riihimäen keskusvankilan keittiön ja ruokailutilojen perusparannus ja lisärakennus	630	4 500 000	7 143	1 600 000	2 900 000
4. Konnunsuon keskusvankilan aluelämpökeskus		2 700 000		1 000 000	1 700 000
5. Sukevan keskusvankilan karjarakennuksen perusparannus	1 400	2 700 000	1 929	1 000 000	1 700 000
6. Vantaan lääninvankila	8 476	58 000 000	6 843	2 000 000	1 000 000
7. Pohjois-Karjalan lääninvankila	6 263	43 300 000	6 913	2 000 000	5 000 000
8. Sukevan keskusvankilan keittiö- ja ruokailutilat	536	3 100 000	5 784		1 800 000
9. Sukevan keskusvankilan tiilitehtaan peruskorjaus ja lisärakennus	3 000	6 000 000	2 000		1 500 000
— peruskorjaus	2 200				
— lisärakennus	800				
10. Naarajärven varavankilan teollisuus- ja varastorakennus	1 000	4 700 000	4 700		2 000 000
11. Käyrän työsiirtolan laminointihallin laajennus ja peruskorjaus	600	3 400 000	5 667		800 000

12. Pienehköt nimeämättömät uudisrakennus- ja peruskorjaustyöt	6 500 000
13. Helsingin keskusvankilan henkilökunnan asuinrakennushankkeen suunnittelu	1 000 000
14. Muiden talonrakennusten suunnittelu	400 000
Yhteensä	30 900 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

2. Helsingin keskusvankilan keittiöosaston perusparannus- ja lisärakennushankkeen laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu sen johdosta, että hankkeeseen on liitetty aiemmin erillisenä hankkeena olleet liikuntatilat. Kustannusarvio on muuttunut myös sen johdosta, että rakennustyöt on tarkoitettu suorittamaan osittain avolaitostyönä. Määrärahaa on tarkoitettu käyttämään myös avolaitospalkkojen maksamiseen.

3. Hankkeen laajuustietoja ja kustannusarviota on tarkistettu sen johdosta, että hankkeeseen on liitetty aikaisemmin erillisenä kohteena suunnitellut vankien yhteisruokailutilat.

7. Pohjois-Karjalan lääninvankilan kustannusarviota on tarkistettu suunnittelun edistyessä.

8. Sukevan keskusvankilan keittiö- ja ruokailutilojen perusparannus- ja lisärakennushanke käsittää nykyisin heikkokuntoisten ja epätarkoituksenmukaisten keittiötilojen uusimisen sekä vankien yhteisruokailutilojen rakentamisen.

9. Sukevan keskusvankilan tiilitehtaan perusparannus- ja lisärakennushanke, joka käsittää mm. tiilenpoltossa käytettävän uunin uusimisen, parantaa merkittävästi tiilen laatutasoa ja tuotannon määrää.

10. Naarajärven varavankilan teollisuus- ja varastorakennus käsittää autokorjaamon ja sen käyttöön tarkoitetut tarpeelliset varastotilat, toimisto- ja henkilökunnan sosiaalitilat sekä vankilan keskusvaraston.

11. Käyrän työsiirtolan laminointihallin laajennus- ja peruskorjaushanke käsittää työsuojelun edellyttämät muutostyöt sekä tuotanto-, keskusvarasto- ja myymälätilojen laajennustyöt.

1986 esitys	30 900 000
1985 menoarvio	30 350 000
1984 tilinpäätös	26 900 000

75. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset avolaitostyönä (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 49 300 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennustyöt	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Suomenlinnan entistämisen- ja muut rakennustyöt	92 000 000	11 300 000
2. Hämeen vanhan linnan entistäminen	38 050 000	3 600 000
3. Parolan kasarmialueen rakennustyöt	41 900 000	6 300 000
4. Turun linnan korjaustyöt	20 150 000	3 400 000
5. Kastelholman linnan entistämisen- ja muut rakennustyöt	19 000 000	3 100 000
6. Tampere-Pirkkalan lentotukikohdan ja puolustusvoimien Ylöjärven tutkimuslaitoksen rakennustyöt	41 000 000	7 300 000
7. Haminan linnoituksen kunnostustyöt ja varuskunnan rakennusten korjaustyöt	12 500 000	4 200 000
8. Turun varuskunnan rakennustyöt	3 350 000	2 600 000
9. Hämeenlinnan varuskunnan rakennustyöt ...	2 200 000	2 000 000
10. Tuusulan Jokelassa sijaitsevan tehdaskiinteistön korjaaminen vankilakäyttöön	3 500 000	5 500 000
Yhteensä		49 300 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Suomenlinnan entistämisen- ja muita rakennustöitä ehdotetaan jatkettavaksi noin 100 vangin vahvuudella.

2. Hämeen vanhan linnan entistämisen- ja muiden kunnostustöissä työllistetään keskimäärin noin 30 vankia.

3. Parolan kasarmialueella tehtäviin rakennustöihin on suunniteltu sijoitettavaksi keskimäärin noin 40 vankia.

4. Turun linnan korjaustöitä on tarkoitettu jatkettavaksi keskimäärin 30 vangin vahvuudella.

5. Kastelholman linnan entistämisen- ja muita rakennustöitä ehdotetaan jatkettavaksi keskimäärin noin 30 vangin vahvuudella.

6. Tampere-Pirkkalan lentotukikohdan rakennustöiden jatkamisen lisäksi määrärahaa on tarkoitettu käyttämään uutena työsiirtolatyökohteena aloi-

tettaviin puolustusvoimien Ylöjärven tutkimuslaitoksen rakennustöihin. Määrärahalta työllistään keskimäärin 45 vankia.

7. Haminaassa tehtäviin linnoituksen kunnostustöihin sekä varuskunnan rakennusten korjaustöihin voidaan sijoittaa keskimäärin noin 30 vankia.

8. Turun varuskunnan rakennustöihin on tarkoitus sijoittaa keskimäärin noin 20 vankia.

9. Hämeenlinnan varuskunnan rakennusten korjaustöissä on tarkoitus työllistää keskimäärin noin 20 vankia.

10. Tuusulan Jokelassa sijaitsevan, lääninvankeilaksi kunnostettavan tehdaskiinteistön korjaustöissä voidaan työllistää keskimäärin noin 30 vankia.

1986 esitys.....	49 300 000
1985 menoarvio.....	43 250 000
1984 tilinpäätös.....	37 700 000

77. Työsiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 29 000 000 mk työtilaisuuksien järjestämiseen työsiirtoloissa.

1986 esitys.....	29 000 000
1985 menoarvio.....	28 500 000
1984 tilinpäätös.....	35 000 000

78. Työleireille järjestettävät työt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 200 000 mk vankilasta vapautuneiden työllistämiseen tarkoitettujen kahden työleirin toiminnan jatkamiseen.

1986 esitys.....	4 200 000
1985 menoarvio.....	5 500 000
1984 tilinpäätös.....	6 400 000

79. Maa- ja vesirakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 300 000 mk Pelson keskusvankilan peltojen salaoituksen jatkamista sekä muita maa- ja vesirakennustöitä varten.

1986 esitys.....	300 000
1985 lisämenoarvio.....	200 000

60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 41 000 mk, missä on otettu huomioon palvelusuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys 88 300 mk ja ehdotettavien tointen muutoksista

aiheutuva vähennys 25 700 mk sekä vähennys 96 200 mk työsuhdepalkkojen oikaisuna. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 172 500	1 395 000	+ 1	14
Työsuhdepalkat	— 206 900	39 500	— 1	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 800	14 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 7 400	103 700	—	—
Yhteensä	— 41 000	1 553 000	—	14

Lisäperustelut:

Henkilöstön toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimää-

räinen tutkijan toimi (A 20). Vastaavasti työsuhdepalkoista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 102 000 mk tutkijan palkkana.

1986 esitys	1 553 000	1986 esitys	667 000
1985 menoarvio	1 594 000	1985 menoarvio	592 000
1984 tilinpäätös	1 370 420	1984 tilinpäätös	532 653

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 75 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja ulkopuolisten tutkimuspalvelusten hankkimisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tutkimustoimintaan ja siihen liittyvään julkaisutoimintaan.

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 21 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys	21 000
1985 menoarvio	15 000
1984 tilinpäätös	14 561

61. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Helsingin kriminaalipoliittinen instituutti

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 33 000 mk,

mistä 32 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja määrärahan oikaisusta.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 23 200	398 700	—	4
Muut palkat ja palkkiot	+ 9 400	157 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 400	39 900	—	—
Yhteensä	+ 33 000	596 000	—	4

1986 esitys	596 000
1985 menoarvio	563 000
1984 tilinpäätös	543 694

keskimäärin enintään yhden henkilön palkkaamiseen.

1986 esitys	870 000
1985 menoarvio	797 500
1984 tilinpäätös	690 978

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 72 500 mk lähinnä kansainvälisten konferenssien ja seminaarien järjestämisen ja niihin liittyvien matkojen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tutkimustoimintaan, seminaarien ja konferenssien järjestämisestä sekä niihin osallistumisesta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen, apurahojen myöntämiseen sekä

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 19 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys	19 000
1985 menoarvio	40 000
1984 tilinpäätös	23 906

70. Vaalit

21. *Vaaleista aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tasavallan presidentin, kansanedustajain ja tasavallan presidentin valitsijamiesten vaaleista sekä kunnallis-

vaaleista annettujen lakien mukaisesti vaaleista valtiolle aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	3 409 364

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan edelleen 700 000 mk.

1986 esitys	700 000
1985 menoarvio	700 000
1984 tilinpäätös	361 148

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 694 000 mk. Vähennys on 50 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ahvenanmaan valtuuskunta	140 000
Asevelvoillisten tutkijalautakunta	350 000
Epäsiveellisten julkaisujen valvontalautakunta	4 000
Suuronnettomuustutkinnan suunnittelukunta	150 000
Ulosottoasiain neuvottelukunta	40 000
Vankeinhoitoasiain neuvottelukunta	10 000
Yhteensä	694 000

1986 esitys	694 000
1985 menoarvio	744 000
1984 tilinpäätös	642 532

26. *Kansainvälinen yhteistyö* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 95 000 mk, mikä aiheutuu kertamenosta oikeusministeriön toimialaan kuuluvien säädösten kääntämisestä ja julkaisemisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää jäsenmaksujen, maksuosuuksien, matkakustannusten ja kansainvälisestä yhteistyöstä johtuvien vierailu- ja muiden edustusmenojen sekä kokousjärjestelyjen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut	240 000
Pohjoismainen yhteistyö	355 000
Suomalais-neuvostoliittolainen yhteistyö	75 000

Muu kansainvälinen yhteistyö	190 000
Muut menot (kertamenoa 95 000)	110 000
Yhteensä	970 000

1986 esitys	970 000
1985 menoarvio	875 000
1984 tilinpäätös	738 021

27. *Automaattinen tietojenkäsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 850 000 mk, mikä aiheutuu oikeushallinnon tietojärjestelmäyksikön nykyisen henkilöstön palkkakustannusten noususta ja toimirakenteen vähäisestä muuttamisesta, alioikeuksien ja hovioikeuksien tietojärjestelmien suunnittelusta, vapausrangastusjärjestelmän osittaisesta käyttöönotosta, rikosasioiden atk-perusteisen tuomiolauselma- ja perintäjärjestelmän suunnittelun jatkamisesta ja asenteittaisesta käyttöönotosta, kiinteistöjen kirjaimisjärjestelmän laajentamisesta valtioneuvoston 2.2.1984 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti, oikeudellisen aineiston tietojärjestelmäkantaan sisältyvien tietojen hankinnasta, luovuttamisesta ja tietokannan edelleen kehittämistä sekä toiminnassa olevien suunnittelu- ja käyttötehtävien kustannusten noususta ja osittaisesta laajentumisesta. Lisäyksestä 200 000 mk aiheutuu kolmen atk-kirjoittajan (A 7) palkkaamisesta kiinteistö-tietojen kirjaamisjärjestelmän tietojen tallentamista varten.

Kun momentilta vähennetään 650 000 mk lääninhallitusten atk-laitteiden ja atk-tiedonsiirtokustannusten siirtona momentille 26.05.27, lisäys on 2 200 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, atk-laittevuokra- ja -huoltomaksuihin, palvelusten ostoon, koneiden ja laitteiden asennus-, käyttö- ja huoltokustannuksiin

sekä atk-tarvikehankintoihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata keskimäärin enintään 74 henkilöä. Lukumäärässä on vähennyksenä otettu huomioon suunnittelija ja projektipäällikkö, joiden sijasta on ehdotettu perustettavaksi tarkastajan toimi ja ylitarkastajan virka momentille 25.01.01.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	6 020 000
Laite- ja ohjelmavuokrat sekä huolto	3 280 000
Atk-palvelujen osto	10 370 000
Muut atk-menot	580 000
Yhteensä	20 250 000
1986 esitys	20 250 000
1985 menoarvio	18 050 000
1984 tilinpäätös	16 286 157

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 180 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää hallinnonalan palkanlaskennan sekä sisäisen laskenta-toimen ja atk-tallennuksen kustannuksiin, rahalaitoksiin maksettavien sakkojen, ylikuormamaksujen ja eräiden saamisten kantopalkkioihin sekä eräisiin henkilöstömenoihin työnantajan osuutena henkilöstön kuulumisesta sairauskassan jäsenyyteen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkanlaskenta ja sisäinen laskentatoimi ...	1 090 000
Työnantajan osuus sairauskassaan kuulumisesta	75 000
Sakkojen, ylikuormamaksujen ja eräiden saamisten kantopalkkio	15 000
Yhteensä	1 180 000
1986 esitys	1 180 000
1985 menoarvio	1 180 000
1984 tilinpäätös	979 164

50. Eräät avustukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk, mistä kertamenoa 420 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 430 000 mk, lisäys on 20 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Julkisen Sanan Neuvoston toiminnan tukemiseen, Suomen oikeusjärjestyksen tunnetuksi tekemiseen, Suomen Lakimiesliitolle ruotsinkielisestä lakikirjasta vuonna 1986 otettavan uuden painoksen toimitustyön loppuunsaattamiseen, Suomessa vuorollaan vuonna 1987 järjestettävän Pohjoismaisen lakimieskokouksen valmisteluista Suomen paikallisjohtokunnalle aiheutuvien kustannusten osittaiseen kattamiseen sekä valtionavustuksen maksamiseen niille maakuntaliitoille aiheutuneiden kustannusten osittaiseksi korvaamiseksi, jotka alueellaan keskitetysti huolehtivat lainopillisen asiantuntija-avun ja neuvonnan hankkimisesta kalatalousyhteisöille eräisiin laajoihin vesiasioihin liittyvissä kysymyksissä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Julkisen Sanan Neuvoston toiminnan tukeminen	180 000
Suomen oikeusjärjestyksen tunnetuksi tekeminen	50 000
Avustus Suomen Lakimiesliitolle (kertameno)	220 000
Erinäiset korvaukset maakuntaliitoille (kertameno)	50 000
Avustus kongressimenoihin (kertameno) ...	150 000
Yhteensä	650 000
1986 esitys	650 000
1985 menoarvio	630 000
1984 tilinpäätös	699 709

70. Atk-laitteiden hankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 400 000 mk oikeusministeriön hallinnonalalla tarvittavien atk-laitteiden ja atk-kalusteiden ostamista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Oikeusministeriö	400 000
Vankeinhoitolaitos	700 000
Ylimmät tuomioistuimet	1 200 000
Hovioikeudet	100 000
Alioikeudet	300 000
Erityistuomioistuimet	300 000
Ulosottopiirit	400 000
Yhteensä	3 400 000
1986 esitys	3 400 000

Pääluokan 25 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdorus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk	± %
01. Oikeusministeriö (070)	36 060	38 283	43 563	+ 5 280	+ 14
10. Ylimmät tuomioistuimet (090)....	36 205	37 738	38 885	+ 1 147	+ 3
20. Hovioikeudet (090)	66 086	68 658	74 309	+ 5 651	+ 8
30. Tuomiokunnat (090)	88 910	99 626	106 711	+ 7 085	+ 7
31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit (090).....	115 059	117 624	121 144	+ 3 520	+ 3
40. Erityistuomioistuimet (090)	28 316	33 394	35 360	+ 1 966	+ 6
45. Eräät oikeudenhoitomenot (090) ..	77 152	82 000	86 000	+ 4 000	+ 5
46. Syyttäjänvirastot (090)	15 708	17 234	18 445	+ 1 211	+ 7
47. Ulosottovirastot (090)	59 842	79 719	93 455	+ 13 736	+ 17
50. Vankeinhoitolaitos (100).....	507 411	538 661	564 862	+ 26 201	+ 5
60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (070).....	1 918	2 201	2 241	+ 40	+ 2
61. Yhdistyneiden Kansakuntien yh- teydessä toimiva Helsingin krimi- naalipoliittinen instituutti (070)...	1 259	1 401	1 485	+ 85	+ 6
70. Vaalit (010)	3 409	500	2 000	+ 1 500	+ 300
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot (070).....	19 707	22 179	27 844	+ 5 665	+ 26
Yhteensä	1 057 041	1 139 218	1 216 304	+ 77 087	+ 7

Pääluokka 26
SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön aluepoliittisen osaston toimintaedellytysten kehittämiseksi sekä ministeriön virkarakenteen yhtenäistämiseksi ehdotetaan aluepoliittisen osaston organisaatiota muutettavaksi. Uuden organisaation mukaan osasto jaetaan neljään toimistoon, hallintotoimistoon, suunnittelu- ja tutkimustoimistoon, seuranta- ja kehittämistoimistoon sekä maaseutu- ja saaristoasiain toimistoon. Lisäksi ehdotetaan poliisiosaston organisaatiota kehitettäväksi siten, että poliisin tietojärjestelmäyksikkö muutetaan tietojärjestelmätoimistoksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 139 000 mk, mistä 1 151 200 mk aiheutuu palvelussuhteen

ehtojen tarkistuksesta, 1 187 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 1 350 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin sekä 60 000 mk ulkomaalaistoimiston ruuhkien purkamiseksi kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 500 mk virkapukuavustusten siirron johdosta tämän luvun momentille 29 sekä kertameno 50 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kahdeksan tilapäistä ja 33 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 722 100	20 099 200	+ 11	201
Tilapäisten palkkiot	+ 155 900	625 900	+ 2	8
Työsuhtepalkat	+ 28 400	2 597 400	- 1	33
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 10 000	60 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 10 400	202 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 212 200	1 686 800	—	—
Yhteensä	+ 4 139 000	25 272 000	+ 12	242

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu vuoden 1984 kolmannessa ja yksi vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä, neljä siirrosta momentilta 26.01.09 sekä yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.6.

Lisäperustelut:

Pelastusosaston lisääntyvän koulutuksen hoitamista varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen suunnittelijan toimi (A 22).

Esitutkintalainsäädännön voimaantulon johdosta ehdotetaan poliisiosastolle perustettavaksi ylimääräinen koulutussuunnittelijan toimi (A 22).

Ulkomaalaislainsäädännön ja kansalaisuuslain-säädännön muutosten sekä lisääntyvän kansainvälisen kanssakäymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen kielenkääntäjän toimi (A 21).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan aluepoliittiselle osastolle 1.3.1986 lukien perustettavaksi neljä sopimuspalkkaista toimistopäällikön virkaa (S 26). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kolme sopimuspalkkaista projektipäällikön virkaa (S 24) ja työsuhdepalkoista vähentää 118 000 mk yhden projektipäällikön palkkausmenoina.

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 16) ja kaksi ylimääräistä toimistosihteerin tointa (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kolme ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (A 2) ja yksi ylimääräinen toimistoapulaisen toimi (A 1).

Virka- ja toimirakenteen yhtenäistämiseksi ja kehittämiseksi ehdotetaan poliisiosastolle 1.3.1986 lukien perustettavaksi hallitusneuvoksen, toimistopäällikkönä virka (A 27) ja ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 22). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 26) ja työsuhdepalkoista vähentää 100 000 mk suunnittelijan palkkausmenoina.

Tehtävien pysyväisluonteisiksi muuttumisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1986 lukien lääni- ja kuntaosastolle seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 pääsihteerin	A 24
1 erikoistutkijan	A 23
1 ylitarkastajan	A 23
1 toimistosihteerin	A 10

Vastaavasti on momentilta 26.01.09 vähennetty 335 000 mk.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 26). Vastaavasti voidaan työsuhdepalkoista vähentää 95 000 mk suunnittelijan palkkausmenoina.

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 95 000 mk suunnittelijan palkkaamista varten.

Siviilipalvelusmiesten koulutuksen suunnittelua varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 100 000 mk suunnittelijan palkkaamiseksi.

1986 esitys	25 272 000
1985 menoarvio	21 133 000
1985 lisämenoarvio	30 000
1984 tilinpäätös	19 878 521

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mistä 670 000 mk luvun 23.02 perusteluihin viitaten siirtona momentilta 23.99.09 sekä 130 000 mk saamelaisvaltuuskunnan kustannusten nousun ja lakimiessihteerin saamelaisvaltuuskunnalle palkkaamisen johdosta. Kun momentilta voidaan vähentää 352 000 mk, mistä 335 000 mk palkkausmenoina viitaten momentin 26.01.01 perusteluihin, lisäys on 448 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Aluepoliittinen neuvottelukunta	85 000
Saaristoasiain neuvottelukunta	155 000
Kainuu-neuvottelukunta	55 000
Saamelaisvaltuuskunta	620 000
Saamelaisvaltuuskunnan neuvottelukunta ..	110 000
Saamelais- ja poronhoitoasiain pohjoismaisen yhteistyöelimen Suomen valtuuskunta	70 000
Kunnallistalouden neuvottelukunta	272 000
Kantokyläluokitusuimikunta	43 000
Poliisiasiain neuvottelukunta	75 000
Rahankeräys- ja tavara-arpajaislautakunta ..	52 000
Vartioimisliikelautakunta	46 000
Palo- ja pelastustoimen neuvottelukunta ...	15 000
Pelastuspalvelun valtakunnallinen neuvottelukunta	25 000
Väestönsuojeluneuvottelukunta	25 000
Yhteensä	1 648 000

1986 esitys	1 648 000
1985 menoarvio	1 200 000
1984 tilinpäätös	941 171

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 388 000 mk, mistä 179 500 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta, 500 mk virkapukuavustusten siirosta momentilta 26.01.01, 50 000 mk koulutus toiminnan lisääntymisestä, 108 000 mk atk-menojen lisääntymisestä ja 50 000 mk Mittnorden yhteistyöstä sekä muusta kansainvälisestä yhteistyöstä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk- ja toimistolaitteiden vuokraamisiin.

1986 esitys	3 688 000
1985 menoarvio	3 300 000
1985 lisämenoarvio	120 000
1984 tilinpäätös	2 907 447

70. *Kaluston hankkiminen*
Momentille ehdotetaan 130 000 mk kalusto-,
konttorikone- ja muita hankintoja varten.

1986 esitys	130 000
1985 menoarvio	75 000
1984 tilinpäätös	188 000

05. Lääninhallitukset

Lääninhallitusten sisäisen johtamisen edellytysten parantamiseksi ehdotetaan lääninhallitusten toimintamenojen budjetoinnin keskittämistä sisäasiainministeriön pääluokkaan yhteen lukuun. Kuitenkin eräät kehittämis- ja asiantuntijatehtäviin liittyvät menot budjetoidaan asianomaisen ministeriön hallinnonalan pääluokkaan toiminnallisen joustavuuden säilyttämiseksi kyseisissä tehtävissä. Tämä budjetoitimuutos merkitsee lukujen 25.02 (Lääninhallitusten oikeushallintoyksiköt), 29.40 (Koulutoimen piirihallinto), 32.29 (Elinkeinovalvonnan aluehallinto) ja osia luvun 33.02 (Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastot) sekä osia momenttien 25.99.27 (Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot, automaattinen tietojenkäsittely), 29.50.28 (Kouluhenkilöstön täydennyskoulutus), 29.99.21 (Koulunuudistuksen toimeenpanokustannukset), 29.99.22 (Koulutuksen suunnittelu), 30.80.01 (Eläinlääkintätoimi, palkkaukset), 31.99.22 (Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot, tutkimus ja suunnittelu), 32.28.01 (Elinkeinohallitus, palkkaukset) ja 32.50.09 (Teollisuuden edistäminen, neuvottelukunnat) määrärahojen ja määrärahoilla perustettujen virkojen ja toimien siirtoa lukuun 26.05 (Lääninhallitukset).

Eri pääluokkien palkkausmomenteilta siirrettävä henkilöstö jakaantuu lääninhallitusten kesken seuraavasti:

	OM	OPM	MMM	LM	KTM	STM
Uudenmaan l.	6	27	1	1	10	16
Turun ja Porin l.	3	24	1	1	8	16
Ahvenanmaan l.	—	—	—	—	2	—
Hämeen l.	3	17	1	1	7	15
Kymen l.	2	15	1	1	5	12
Mikkelin l.	—	12	1	1	6	12
Kuopion l.	—	14	1	1	6	12
Pohjois-Karjalan l.	—	12	1	1	5	11
Vaasan l.	—	18	2	1	7	16
Keski-Suomen l.	—	14	1	1	5	12

Oulun l.	—	17	1	1	5	14
Lapin l.	—	14	1	1	5	11
Yhteensä	14	184	12	11	71	147

Oikeushallinnon uudelleenjärjestäminen käynnistyi vuonna 1983 perustamalla Uudenmaan lääninhallitukseen oikeushallinto-osasto. Vuonna 1986 ehdotetaan Vaasan ja Kuopion lääninhallituksiin perustettavaksi oikeushallintotoimistot.

Uudenmaan lääninoikeuden verovalitusasiain määrä on pysynyt korkealla tasolla ja valitusten käsittelyajat muodostuneet kohtuuttoman pitkiä. Valitusasiain käsittelyn nopeuttamiseksi ehdotetaan lääninoikeuteen perustettavaksi uusi jaosto.

Lääninhallitusten tietotekniikan kehittämisen seurauksena vapautuu 70—100 henkilön työpanos, jonka kohdentaminen edellyttää uudelleenjärjestelyjä lähivuosien aikana.

Jätehuolto- ja ilmansuojelutehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan lääninhallituksiin perustettavaksi 22 tointa. Vastaavasti vesi- ja ympäristöhallinnosta lakkautetaan tällä perusteella v. 1986 kahdeksan, v. 1987 kahdeksan ja v. 1988 kuusi virkaa, tointa tai tehtävää. Lisäksi selvitetään jätehuolto- ja ilmansuojelutehtävien suoritteiden maksuperusteiden uusiminen ja tarkistaminen.

01. (25.02.01, 26.05.01, 29.40.01, 32.29.01, 33.02.01) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 22 799 000 mk, mistä 10 378 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 9 310 300 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutoksista sekä 1 929 000 mk 12 viran ja toimen siirrosta momentilta 30.80.01. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 27 900 mk virkapu-
kuavustusten siirron johdosta tämän luvun mo-

mentille 29 sekä kertameno 78 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 30

tilapäistä ja 54 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 22 442 300	190 030 900	+ 112	2 080
Tilapäisten palkkiot	— 635 400	3 082 800	— 9	30
Työsuhdepalkat	+ 9 700	4 092 700	— 3	54
Muut palkat ja palkkiot	+ 25 200	989 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 957 200	14 170 700	—	—
Yhteensä	+ 22 799 000	212 367 000	+ 100	2 164

Henkilöstön määrän lisäyksestä neljä aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.6, 17 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7), 15 siirrosta momentilta 29.50.28, 12 siirrosta momentilta 29.99.21, kaksi siirrosta momentilta 29.99.22, 12 siirrosta momentilta 30.80.01, 11 siirrosta momentilta 31.99.22 ja neljä siirrosta momentilta 32.28.01 sekä 22 lakkautetaan vesi- ja ympäristöhallinnosta vuosina 1986—88.

Lisäperustelut:

Tämän luvun ja momentin 29.50.28 perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi yhdeksän ylimääräistä suunnittelijan tointa (A 19), viisi ylimääräistä toimistosihteerin tointa (A 9) ja ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2).

Tämän luvun ja momentin 29.99.21 perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi 12 ylimääräistä suunnittelijan tointa (A 19).

Tämän luvun ja momentin 29.99.22 perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä suunnittelijan tointa (A 19).

Tämän luvun ja momentin 31.99.22 perusteluihin viitaten läänien liikennesuunnittelutehtäviin ehdotetaan perustettavaksi 11 ylimääräistä liikennesuunnittelijan tointa (A 21).

Tämän luvun ja momentin 32.29.(01) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

luihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 hintatarkastajaa	A 14
1 hintatarkastajaa	A 12
1 hintatarkastajaa	A 10

Lääninhallituksia koskeviin lukuperusteluihin viitaten lääninhallituksiin ehdotetaan toiminnan tehostamisen ja laajentamisen johdosta perustettavaksi seuraavat virat sekä ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Uudenmaan lääninhallitus</i>	
Peruspalkkaiset:	
1 lääninneuvos (lääniinoykeus)	A 25
1 nuorempi lääninasessori (lääniinoykeus)	A 23
1 nuorempi lääninsihteeri (lääniinoykeus)	A 21

Ylimääräiset:

1 tarkastaja (sosiaali- ja terveysosasto)	A 18
1 apulaispelastustarkastaja	A 21

Turun ja Porin lääninhallitus

Ylimääräinen:

1 tarkastaja (oikeushallintotoimisto), 1.3.1986 lukien	A 21
--	------

Kymen lääninhallitus

Ylimääräinen:

1 apulaispölysihteeritarkastaja	A 23
---------------------------------------	------

Vaasan lääninhallitus

Peruspalkkainen:

1 toimistopäällikkö (oikeushallintotoimisto), 1.3.1986 lukien	A 25
---	------

Keski-Suomen lääninhallitus

Ylimääräinen:

1 taloussihteeri	A 21
------------------------	------

	Palkkaus- luokka
12 lääninelintarviketarkastajaa	A 19
11 hintatarkastajien esimiestä	A 15
11 hintatarkastajaa	A 12
14 hintatarkastajaa	A 11
19 hintatarkastajaa	A 10

Tämän luvun ja momentin 32.28.01 peruste-

Luvun perusteluihin viitaten lisääntyneitä jätehuolto— ja ilmansuojelutehtäviä varten ehdotetaan perustettavaksi 11 ylimääräistä tarkastajan tointa (A 22) (Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Kymen, Mikkelin, Kuopion, Pohjois—Karjalan, Vaasan, Keski—Suomen, Oulun ja Lapin lääninhallitukset) sekä 11 ylimääräistä tarkastajan tointa (A 21) (Uudenmaan 3, Turun ja Porin 2, Hämeen 2, Kymen 1, Vaasan 1 ja Oulun lääninhallitus 2).

Taloushallintotehtävien uudelleen järjestämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien Uudenmaan lääninhallituksen perustettavaksi ylimääräinen taloussihteerin toimi (A 21) ja ylimääräinen apulaistarkastajan toimi (A 18). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen laskentasihteerin toimi (A 18) sekä vähentää tilapäisten palkkioista 75 100 mk esittelijän (A 19) palkkiona.

Lääninsuunnittelutehtäviä hoitavien henkilöiden aseman uudelleen järjestämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi Turun ja Porin lääninhallituksen kaksi ylimääräistä suunnittelijan tointa (A 21) ja Uudenmaan lääninhallituksen kolme ylimääräistä suunnittelijan tointa (A 19). Vastaavasti voidaan työsuhdepalkoista vähentää 435 000 mk viiden suunnittelijan palkkausten menoina.

Virkarakenteen kehittämiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi neljä sopimuspalkkaista ammattikasvatustarkastajan virkaa (S 22). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa Hämeen, Kuopion, Vaasan ja Kymen lääninhallituksista, kustakin yksi peruspalkkainen koulutoimentarkastajan virka (A 22).

Pysyväisluonteisia kaavoitus— ja asuntotoimen tehtäviä hoitavan henkilön aseman parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien Turun ja Porin lääninhallituksen perustettavaksi ylimääräinen apulaistarkastajan toimi (A 17). Vastaavasti voidaan työsuhdepalkoista vähentää 72 000 mk apulaistarkastajan palkkausten menoina.

Lääninhallitusten yleishallintotehtävien ja lääninkonttorin tehtävien uudelleen järjestämiseen liittyen ehdotetaan 1.3.1986 lukien Kymen lääninhallituksen perustettavaksi ylimääräinen hallintopäällikön toimi (A 23) ja ylimääräinen lääninkamreerin toimi (A 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen lääninkamreerin virka (A 25) ja ylimääräinen kansliasihteerin toimi (A 20).

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilä-

päisten palkkioihin lisäystä 68 900 mk toimistosihteerin (A 8) palkkaamiseksi Kuopion lääninhallitukseen sekä työsuhdepalkkioihin lisäystä 219 000 mk telesuunnittelijan, teletarkkailijan ja toimistoapulaisen palkkaamista varten Hämeen lääninhallitukseen.

Oikeushallintotoimiston perustamiseksi Vaasan lääninhallitukseen ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi peruspalkkainen ylitarkastajan virka (A 23) ja peruspalkkainen tarkastajan virka (A 21). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen esittelijän toimi (A 20) ja kaksi ylimääräistä esittelijän tointa (A 19).

Kuopion lääninhallituksen oikeushallintotehtävien, yleishallintotehtävien ja lääninkonttorin tehtävien uudelleen järjestämiseksi ehdotetaan 1.10.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 toimistopäällikkö (oikeushallintotoimisto) ..	A 25
Ylimääräiset:	
1 hallintopäällikkö	A 23
1 lääninkamreeri	A 23
1 taloussihteerin	A 21
Lakkautetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 lääninkamreeri	A 25
Ylimääräiset:	
1 kansliasihteerin	A 20
1 esittelijä	A 19
1 notaari	A 12
1 konekirjoittaja	A 4

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 ylitarkastaja (Hämeen lääninhallitus)	A 23
5 nuorempaa lääninsihteerin (Turun ja Porin, Hämeen ja Lapin lääninhallitus kukin yksi sekä Vaasan lääninhallitus kaksi)	A 21
1 vahtimestari (Oulun lääninhallitus)	A 3
1 toimistovirkailija (Kuopion lääninhallitus) ..	A 3
1 toimistovirkailija (Mikkelin lääninhallitus) ..	A 1

Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 671 300 mk yhdeksän ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Lääninhallitusten toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.10.1986 lukien perustettavaksi viisi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 12) (Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Vaasan ja Kuopion lääninhallitus) ja viisi ylimääräistä toimistosihteerin tointa (A 9) (Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Oulun ja Pohjois—Karjalan lääninhallitus). Samalla ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi 15 ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (A 2) (Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääninhallitus kukin kolme, Vaasan ja Oulun lääninhallitus kumpikin kaksi sekä Kuopion ja Pohjois—Karjalan lääninhallitus kumpikin yksi).

Viitaten alamomentin 28.80.02.(07) perusteluihin ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
<i>Uudenmaan lääninhallitus</i>	
1 tarkastaja	A 17
1 suunnittelusihteerin	A 15
1 tutkija	A 17
<i>Turun ja Porin lääninhallitus</i>	
1 tutkimussihteerin	A 17
1 toimistovirkailija	A 2
<i>Hämeen lääninhallitus</i>	
1 apulaistarkastaja	A 17
<i>Kymen lääninhallitus</i>	
1 tarkastaja	A 17
<i>Mikkelin lääninhallitus</i>	
1 tarkastaja	A 17
<i>Vaasan lääninhallitus</i>	
1 tarkastaja	A 17
1 apulaistarkastaja	A 16
1 konekirjoittaja	A 4
<i>Keski—Suomen lääninhallitus</i>	
1 tutkija	A 17
1 suunnittelija	A 17
1 vahtimestari	A 6
<i>Lapin lääninhallitus</i>	
2 toimistosihteerinä	A 11
1 toimistovirkailija	A 3

Lisäksi työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä

65 000 mk kahden osa—aikaisen toimistovirkailijan palkkaamista varten.

1986 esitys	212 367 000
1985 menoarvio	189 568 000
1985 lisämenoarvio	—25 000
1984 tilinpäätös	174 692 541

09. (26.05.09, 29.40.09 ja 33.02.09) Pysyvät neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 875 000 mk, mistä 50 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 31.99.22, 747 000 mk siirrosta momentilta 32.50.09 sekä 78 000 mk kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Läänin- ja piirihallintoviranomaisten neuvottelukunnat	330 000
Läänien aluepoliittiset neuvottelukunnat	156 000
Järjestys- ja turvallisuusasiain neuvottelukunnat	62 000
Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnat	420 000
Ympäristönsuojeluneuvottelukunnat	110 000
Läänien teollisuustoimikunnat	769 000
Opetustoimen neuvottelukunnat	145 000
Muut neuvottelu- ja lautakunnat	60 000
Yhteensä	2 052 000

1986 esitys	2 052 000
1985 menoarvio	1 177 000
1984 tilinpäätös	803 197

25. Eräät hallintomenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk käytettäväksi lääninhallitusten maksettaviin kuuluttamiskustannuksiin, palautettavien sakkojen korkoihin ja ulosottolain perusteella suoritettaviin maksuihin sekä valtion maksettavaksi vahingonkorvauslain nojalla määrättyihin korvauksiin. Lisäys 100 000 mk.

1986 esitys	700 000
1985 menoarvio	600 000
1984 tilinpäätös	376 071

26. Eräät lääninsuunnittelun menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun ja tehtävien lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa käytetään lääninsuunnittelun edellyttämiin tutkimus-, selvitys- ja kehittämistehtäviin.

1986 esitys	260 000
1985 menoarvio	250 000
1984 tilinpäätös	223 652

27. *Tietojen koneellinen käsittely* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 415 000 mk, mistä 2 365 000 mk aiheutuu toiminnan muutoksesta, 400 000 mk hintojen noususta ja 650 000 mk siirrosta momentilta 25.99.27. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palvelusten ostoon, laitteiden vuokriin ja huoltomaksuihin, tietoliikenneyhteyksien menoihin, atk-tarvikehankintoihin ja koulutusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tietojenkäsittelyn kehittäminen ja koulutus	2 150 000
Tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	4 340 000
Laitteiden vuokra ja huolto	3 170 000
Lääninoikeuksien tekstinkäsittelyjärjestelmä	990 000
Tietoliikenneyhteydet	750 000
Muut tietojenkäsittelymenot	150 000
Yhteensä	11 550 000

1986 esitys	11 550 000
1985 menoarvio	8 135 000
1984 tilinpäätös	7 154 347

29. (26.05.29 ja 32.29.29) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 536 000 mk, mistä 2 331 100 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta, 27 900 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 26.05.01, 150 000 mk siirrosta momentilta 31.99.22 sekä 27 000 mk kertamenosta Lapin läänin 50-vuotishistorian kirjoituskustannuksiin. Kun momentilta vähennetään kertameno 360 000 mk, lisäksi on 2 176 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Uudenmaan lääninhallitus	7 400 000
Turun ja Porin lääninhallitus	2 250 000
Ahvenanmaan maakunnan lääninhallitus	140 000
Hämeen lääninhallitus	2 100 000
Kymen lääninhallitus	1 450 000
Mikkelin lääninhallitus	1 700 000
Kuopion lääninhallitus	1 450 000

Pohjois-Karjalan lääninhallitus	1 250 000
Vaasan lääninhallitus	1 700 000
Keski-Suomen lääninhallitus	1 400 000
Oulun lääninhallitus	1 900 000
Lapin lääninhallitus (kertamenoa 27 000)	1 800 000
Jakamaton	860 000
Yhteensä	25 400 000

1986 esitys	25 400 000
1985 menoarvio	23 224 000
1985 lisämenoarvio	485 000
1984 tilinpäätös	22 663 520

70. (26.05.70 ja 32.29.70) *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 6 311 000 mk, mistä 2 231 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten sekä 4 080 000 mk atk-laitteiden hankkimista varten. Lisäksi ehdotetaan, että vuonna 1986 saadaan tehdä tietokonehankintoja koskevia sopimuksia ja tilauksia 6 000 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta aiheutuu maksatus vuonna 1987.

Käyttösuunnitelma:	mk
Uudenmaan lääninhallitus	450 000
Turun ja Porin lääninhallitus	270 000
Ahvenanmaan maakunnan lääninhallitus	10 000
Hämeen lääninhallitus	220 000
Kymen lääninhallitus	130 000
Mikkelin lääninhallitus	118 000
Kuopion lääninhallitus	250 000
Pohjois-Karjalan lääninhallitus	113 000
Vaasan lääninhallitus	150 000
Keski-Suomen lääninhallitus	130 000
Oulun lääninhallitus	155 000
Lapin lääninhallitus	235 000
Lääninhallitukset, atk-laitteiden hankinta	4 080 000
Yhteensä	6 311 000

1986 esitys	6 311 000
1985 menoarvio	6 116 000
1984 tilinpäätös	2 811 850

06. Väestörekisterikeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 518 000 mk, mistä 514 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta.

Rakennus— ja huoneistotietojen tarkistuksen loppuunsaattamista varten kausi—, ruuhka— yms. apulaisten palkkauksiin ehdotetaan edelleen kertamenona 150 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 109 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 381 500	2 960 900	+ 2	37
Työsuhdepalkat	+ 131 800	6 433 800	— 2	109
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	—	150 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 4 700	682 300	—	—
Yhteensä	+ 518 000	10 227 000	—	146

Lisäperustelut:

Esittelijävastuussa olevien virkamiesten määrän lisäämiseksi sekä viraston toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä erikoissuunnittelijan tointa (A 22). Vastaavasti voidaan työsuhdepalkoista samasta ajankohdasta lukien vähentää 227 400 mk kahden erikoissuunnittelijan palkkoina.

1986 esitys	10 227 000
1985 menoarvio	9 709 000
1984 tilinpäätös	9 183 180

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 890 000 mk, mistä 380 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 110 000 mk tallenninlaitteiston uusimisen aiheuttamista kohonneista vuokratkustannuksista, 300 000 mk väestön keskusrekisterin käyttöasteen parantamiseksi tarpeellisesta tehostuvasta suunnittelusta, 300 000 mk väestön keskusrekisterin historiatietojen järjestelystä ja 800 000 mk kertamenosta rakennus-, asuinhuoneisto- ja toimitilatietojen tarkistamisen loppuunsaattamiseksi henkilökirjoituksen yhteydessä. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 280 000 mk ja 5 143 000 mk vaaliasiakirjojen laatimisen sekä muun väestökirjatielöjen käytön siirtona momentille 26.06.28, vähennys on 4 533 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelusten ostoihin, atk-laitteiden vuokra- ja huoltomaksuihin sekä atk-tarvikkeiden hankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Väestökirjatielöjen rekisteröinti	14 700 000
Liike- ja yhteisörekisteri	730 000
Tallennuspalvelut	800 000
Atk-laitteiden vuokrat ja huolto	950 000
Rakennus- ja huoneistorekisterin tarkistaminen (kertameno)	800 000
Väestön keskusrekisterin historiatietojen järjestely	300 000
Muut atk-menot	110 000
Yhteensä	18 390 000

1986 esitys	18 390 000
1985 menoarvio	22 923 000
1985 lisämenoarvio	—5 143 000
1984 tilinpäätös	22 141 971

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 000 000 mk käytettäväksi väestörekisterikeskuksen maksulliseen palvelutoimintaan. Määrärahaa on 5 143 000 mk siirtoa momentilta 26.06.27. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tietojen luovutuksessa tarvittavien atk-palvelusten ja -tarvikkeiden ostoon, tietojen luovutukseen posti- ja kuljetusmaksuihin sekä muihin kulutusmenoihin, jotka erilliskustannuksina veloitetaan asiakkailta. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta on merkitty momentille 12.26.06.

1986 esitys	7 000 000
1985 lisämenoarvio	5 143 000

29. (26.06.22 ja 29) Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 196 000 mk, mistä 835 000 mk aiheutuu uusien toimitilöjen lisääntyneistä rakennusten käyttömenoista ja 361 000 mk muusta kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 566 000 mk, lisäys on 630 000 mk.

1986 esitys	7 498 000
1985 menoarvio	6 868 000
1985 lisämenoarvio	466 000
1984 tilinpäätös	6 056 361

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 70 000 mk konttorika-

luseiden ja -koneiden täydennys- ja korvaushankintoihin sekä työpaikkaruokalan täydennys-hankintoihin.

1986 esitys	70 000
1985 menoarvio	65 000
1984 tilinpäätös	1 572 257

07. Rekisteritoimistot

Väestökirjahallinnon paikallisviranomaisten yhtenäistämisen loppuunsaattamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.10.1986 lukien Helsingin, Turun ja Tampereen kihlakuntien rekisteritoimistot samasta ajankohdasta lukien lakkautettavien Helsingin poliisilaitoksen väestökirjaosaston, Turun poliisilaitoksen väestökirjatoimiston ja Tampereen poliisilaitoksen väestökirjatoimiston tilalle.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 499 000 mk, mistä 1 704 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 2 560 400 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutoksista sekä 800 000 mk kertamenosta kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin rakennus- ja huoneistorekisterin tietojen tarkistamisen loppuunsaattamista varten. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 500 000 mk kausiapulaisten palkkauksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 131 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 4 245 900	24 286 200	+ 141	414
Työsuhddepalkat	+ 617 300	8 274 900	+ 1	131
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 300 000	800 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 64 200	1 191 300	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 271 600	2 470 600	—	—
Yhteensä	+ 5 499 000	37 023 000	+ 142	545

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja 135 siirrosta momentilta 26.75.01.

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin kihlakunnan rekisteritoimisto</i>	
Peruspalkkainen:	
1 henkikirjoittaja	A 25

Lisäperustelut:

Henkikirjoittajien virkarakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi viisi henkikirjoittajan virkaa (A 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa neljä henkikirjoittajan virkaa (A 21) ja yksi henkikirjoittajan virka (A 20).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan Helsingin, Turun ja Tampereen kihlakuntien rekisteritoimistoihin 1.10.1986 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Ylimääräiset:	
1 tarkastaja	A 19
2 tarkastajaa	A 16
5 apulaistarkastajaa	A 14
2 toimistosihteerää	A 9
2 toimistosihteerää	A 8
8 toimistosihteerää	A 7
4 toimistovirkailijaa	A 6
7 toimistovirkailijaa	A 5
11 toimistovirkailijaa	A 4
44 toimistovirkailijaa	A 3
8 toimistovirkailijaa	A 2
2 konekirjoittajaa	A 4

Turun kihlakunnan rekisteritoimisto

Peruspalkkainen:

1 henkikirjoittaja A 23

Ylimääräiset:

1 toimistosihteeri A 8

4 toimistovirkailijaa A 5

9 toimistovirkailijaa A 3

Tampereen kihlakunnan rekisteritoimisto

Peruspalkkainen:

1 henkikirjoittaja A 23

Ylimääräiset:

1 toimistosihteeri A 8

6 toimistovirkailijaa A 6

4 toimistovirkailijaa A 4

11 toimistovirkailijaa A 3

Vastaavasti on momentin 26.75.01 kohdalla lakkautettu peruspalkkaisia ja ylimääräisiä toimia sekä vähennetty määräraha tilapäisten palkkioista ja työsuhdepalkoista.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.10.1986 lukien perustettavaksi Turun ja Tampereen kihlakuntien rekisteritoimistoihin kumpaankin ylimääräinen tarkastajan toimi (A 16) sekä Turun kihlakunnan rekisteritoimistoon neljä ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2).

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 54 000 mk toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 5 100 mk osaikaisen siivoajan palkkana.

1986 esitys	37 023 000
1985 menoarvio	31 524 000
1984 tilinpäätös	26 600 528

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 980 000 mk, mistä 783 000 mk siirtona momentilta 26.75.29 ja 372 000 mk siirtona momentilta 26.75.10 1.10.1985 lukien toimintansa aloittavan Porin kihlakunnan rekisteritoimiston ja 1.10.1986 lukien toimintansa aloittavien Helsingin, Turun ja Tampereen kihlakuntien rekisteritoimistojen rakennusten käyttö- ja muihin toimintamenoihin, 125 000 mk Porin kihlakunnan rekisteritoimistolle 1.9.1986 lukien vuokrattavien toimitilojen rakennusten käyttömenoihin, 100 000 mk kertamenosta uuden sukunimilain edellyttämiin koulutus- ym. matkoihin sekä 600 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kaupparekisterin ylläpitotietojen hankintaan.

1986 esitys	6 880 000
1985 menoarvio	4 900 000
1985 lisämenoarvio	718 000
1984 tilinpäätös	5 317 992

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 400 000 mk, mistä 100 000 mk uusiin toimitiloihin muuttavan Porin kihlakunnan rekisteritoimiston konttorikoneiden ja kalusteiden hankkimista varten ja 300 000 mk muiden kihlakuntien rekisteritoimistojen konttorikoneiden ja kalusteiden hankkimista varten.

1986 esitys	400 000
1985 menoarvio	300 000
1985 lisämenoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	559 168

75. *Poliisitoimi*

Esitutkintalainsäädännön uudistamiseen liittyen ehdotetaan lisättäväksi poliisin henkilöstövoimavaroja teknisen rikostutkinnan, automaattisen tietojenkäsittelyn ja poliisitoimen koulutuksen kehittämiseksi.

Antaessaan esityksen esitutkintaa ja pakkokeinoja rikosasioissa koskevaksi lainsäädännöksi hal-

litus edellytti, että esitutkintalainsäädännön vaikutuksina poliisin henkilöstön määrää olisi lisättävä 450 hengellä. Näistä 100 uutta tointa olisi perustettava jo ennen lakien voimaantuloa, 175 tointa voimaantulovuotena ja loput 175 kahtena voimaantulon jälkeisenä vuotena. Vuonna 1986 perustettaviksi ehdotetuista viroista on 30 virkaa

tarkoitettu esitutkintalainsäädännön edellyttämiä tehtäviä varten.

Automaattista tietojenkäsittelyä ehdotetaan tehostettavaksi etenkin rikostutkintaa palvelevia rekistereitä kehittämällä.

Poliisiopisto ja sen alainen poliisin kurssikeskus, jonka nimi muutetaan poliisikouluksi, ehdotetaan eriytettäväksi hallinnollisesti kahdeksi suoraan sisäasiainministeriön alaiseksi toimivaksi oppilaitokseksi.

Jotta paikallispoliisin henkilökunnan tarpeenmukaista käyttöä voitaisiin joustavasti kehittää olosuhteissa tapahtuvien muutosten vaatimalla tavalla, ehdotetaan, että sisäasiainministeriö saa määrätä paikallispoliisiin perustettujen toimien sijoituspaikat lukuun ottamatta poliisipiirien päälliköiden toimia, edellyttäen, ettei sijoituspaikkaa ole asetuksessa säädetty.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 554 000 mk, mistä 55 912 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 5 117 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 56 300 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 600 000 mk apulaisnimismiehille maksettavasta ulosottolisästä, 211 000 mk apulaissyöttäjinä toimiville komisarioille maksettavasta lisäpalkkiosta, 5 600 000 mk ulosotto- ja haastemiestoimen toimenpidepalkkioista sekä 1 000 000 mk nimismiehille maksettavasta ulosottolisästä. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 138 tilapäistä ja 518 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä kaksi tilapäistä ja 142 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 116 414 700	1 019 967 000	— 36	10 688
Tilapäisten palkkiot	+ 740 200	9 073 200	+ 1	138
Työsuhdepalkat	+ 1 451 200	41 552 400	— 34	518
Muut palkat ja palkkiot	+ 6 318 200	18 918 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 5 629 700	77 900 200	—	—
Yhteensä	+ 130 554 000	1 167 411 000	— 69	11 344

Lisäperustelut:

Paikallispoliisi:

Espoon ja Vantaan nimismiespiirien lisääntyneiden ulosottotehtävien johdosta ehdotetaan perustettavaksi kaksi peruspalkkaista osastopäällikön virkaa (A 23), kaksi ylimääräistä toimistosihteerin tointa (A 11) ja kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 6).

Värifilmien kehityksen keskittämiseksi koko maan osalta Helsingin poliisilaitokseen ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä laboratorioapulaisen tointa (A 4).

Alueellisen rikostutkinnan tehostamiseksi sekä tiedustelutoiminnan kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi kolme ylimääräistä vanhemman rikoskonstaapelin tointa (A 9).

Alueellisen teknisen rikostutkinnan kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä tutkimusavustajan tointa (A 15).

Työpaikoilla tapahtuvien koulutustehtävien lisääntymisen vuoksi ehdotetaan perustettavaksi viisi ylimääräistä rikosylikonstaapelin tointa (A 13).

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen vartijavahtimestarin toimi (A 9) ja ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 6) sekä työsuhdepalkkoihin lisäystä 800 000 mk kymmenen toimistovirkailijan, yhden puhelunvälittäjän sekä kolmen osa-aikaisen toimistovirkailijan palkkaamista varten.

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 suunnittelija	A 17
1 ulosottoapulainen	A 8
3 toimistovirkailijaa	A 6
1 toimistovirkailija	A 5
1 toimistovirkailija	A 3
1 toimistovirkailija	A 2

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 81 000 mk asentajan

palkkaamiseksi sekä tilapäisten palkkioihin lisäystä 477 900 mk seuraavan henkilöstön palkkaamista varten:

	Palkkausluokka
1 asentaja	A 14
1 toimistosihteeri	A 10
1 toimistovirkailija	A 7
1 tutkimusapulainen	A 8
1 toimistovirkailija	A 5
1 toimistovirkailija	A 3
1 toimistovirkailija	A 1

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ja lakkautettavaksi 1.3.1986 lukien seuraavat toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
3 ylikomisariota	A 18
20 rikosylikonstaapelia	A 13
20 rikosylikonstaapelia	A 12
10 ylikonstaapelia	A 13
20 ylikonstaapelia	A 12

Lakkautetaan:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
3 komisariota	A 15
30 nuorempaa konstaapelia	A 6

Ylimääräiset:

40 nuorempaa konstaapelia	A 6
---------------------------------	-----

Pysyväisluonteiseksi muuttuneen tehtävän vaikinuttamiseksi sekä tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen laboratorioapulaisen toimi (A 4). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 45 800 mk toimistoapulaisen (A 1) palkkiona.

Oikeudellisen aseman ja palvelussuhteen ehtojen yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1986 lukien neljä ylimääräistä vartijavahtimestarin tointa (A 9). Vastaavasti työsuhdelpalkoista voidaan vähentää 237 000 mk neljän vartijavahtimestarin palkkausmenoina.

Viitaten momentin 26.07.01 perusteluihin ehdotetaan väestökirjanpidon paikallishallinnon uudelleenjärjestelyjen johdosta 1.10.1986 lukien lakkautettavaksi Helsingin poliisilaitoksen väestökirjaosastosta seuraavat toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 väestökirjaosaston johtaja	A 24
1 siviilirekisteritoimiston johtaja	A 14
1 kanslisti	A 8
2 kanslistia	A 7
4 apulaiskanslistia	A 6
3 apulaiskanslistia	A 5
4 kirjuria	A 5
2 toimistovirkailijaa	A 4
2 konekirjoittajaa	A 4
3 kirjuria 1 l	A 3
20 kirjuria	A 3

Ylimääräiset:

4 kanslistia	A 7
5 apulaiskanslistia	A 6
3 apulaiskanslistia	A 5
6 kirjuria	A 3
1 toimistoapulainen	A 3
1 kortistopäivystäjä	A 3
12 toimistoapulaista	A 2
2 puhelunvälittäjää	A 1

Lisäksi tilapäisten palkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 542 000 mk yhden haastemiehen (A 4), kahden kortistopäivystäjän (A 2) ja yhden toimistoapulaisen (A 1) palkkioina sekä työsuhdelpalkoista 245 000 mk 16 toimistoapulaisen palkkausmenoina.

Viitaten momentin 26.07.01 perusteluihin ehdotetaan väestökirjanpidon paikallishallinnon uudelleenjärjestelyjen johdosta 1.10.1986 lukien lakkautettavaksi Turun poliisilaitoksen väestökirjatoimistosta seuraavat peruspalkkaiset toimet:

	Palkkausluokka
1 väestökirjatoimiston johtaja	A 22
2 apulaiskanslistia	A 5
1 kirjuri	A 5
1 kirjuri 1 l	A 5
2 kirjuria	A 3

Lisäksi työsuhdelpalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 123 000 mk kahdeksan toimistoapulaisen palkkausmenoina.

Viitaten momentin 26.07.01 perusteluihin ehdotetaan väestökirjanpidon paikallishallinnon uudelleenjärjestelyjen johdosta 1.10.1986 lukien lakkautettavaksi Tampereen poliisilaitoksen väestökirjatoimistosta seuraavat peruspalkkaiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 väestökirjatoimiston johtaja	A 22
1 apulaiskanslisti	A 6
2 apulaiskanslistia	A 5
4 kirjuria	A 3

Lisäksi työsuhteypalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 235 000 mk neljän apulaiskanslistin, kahden vanhemman toimistoapulaisen ja yhdeksän toimistoapulaisen palkkausmenoina.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen ulosottoapulaisen toimi (A 8). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 55 100 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhteypalkoista vähennettäväksi 142 200 mk neljän siivoojan palkkoina.

Keskusrikospoliisi

Huumausaineyhdysmiehen tehtävien hoitamista varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen rikosylikomisarion toimi (A 18).

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen rikoskemistin toimi (A 22).

Esitutkintalainsäädännön voimaantulo tulee aiheuttamaan teknillisen rikostutkinnan erikoishenkilöstön tehtävien lisääntymistä, minkä johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 paloinsinööri	A 22
1 rikoskemisti	A 22
2 teknistä tutkijaa	A 13
2 tutkimusavustajaa	A 12

Esitutkintalainsäädännön voimaantulon aiheuttaman rikostutkinnan tietojenkäsittelytehtävien lisääntymisen vuoksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
5 tietokonehoitajaa	A 15
1 toimistosihtööri	A 11
2 toimistovirkailijaa	A 7

Taloudellisten rikosten selvittämisen tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi kolme ylimääräistä rikosylikonstaapelin tointa (A 13) ja yksi ylimääräinen toimistosihtöerin toimi (A 11).

Nimikkeistön selkiinnuttämiseksi ja tarkoituksemukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ja lakkautettavaksi 1.3.1986 lukien seuraavat peruspalkkaiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
5 rikoskomisariota	A 16
10 rikosylikonstaapelia	A 13

Lakkautetaan:	
5 komisariota	A 15
10 ylikonstaapelia	A 13

Momentin määrärahasa on otettu huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty määräraha ylimääräisen rikoskomisarion toimen (A 16) ja neljän ylimääräisen rikosylikonstaapelin toimen (A 12) palkkausmenoja varten.

Suojelupoliisi:

Tietojärjestelmän kehittämistyötä varten ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen ylitarastajan virka (S 20).

Poliisikoulu:

Tietojenkäsittelyyn liittyvien opetustehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen opettajan (tietoliikenne) toimi (A 23).

Poliisikoulutuksen toimirakenteen tarkistamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Poliisikoulu:</i>	
Perustetaan:	
Ylimääräiset:	
1 opettaja	A 21
7 ylikomisariota	A 21
2 komisariota	A 18
4 opettajaa	A 19

Lakkautetaan:	
Ylimääräiset:	
1 teknikko-opettaja	C 43
4 liikenneopettajaa	C 35
7 ammattinaiden opettajaa	A 20
1 poliisiohjaaja	A 16
1 poliisiohjaaja	A 15

Polisiopisto:

Perustetaan:

Peruspalkkaiset:

1 poliisiopiston johtaja	A 26
1 apulaisjohtaja	A 25
3 yliopettajaa	A 24
1 ylikomisario	A 21
1 komisario	A 18

Ylimääräiset:

2 yliopettajaa	A 24
1 yliopettaja	A 23
2 ylikomisariota	A 21
1 komisario	A 18

Lakkautetaan:

Peruspalkkaiset:

1 johtaja	C 61
4 vanhempaa opettajaa	C 55
1 nuorempi opettaja	C 47
1 poliisiohjaaja	A 15

Ylimääräiset:

1 psykologi	C 55
1 psykologi	A 23
2 nuorempaa opettajaa	C 47
1 opettaja, äidinkieli	C 47
1 poliisiohjaaja	A 15

Polisiavarikot:

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 86 000 mk asentajan palkkaamiseksi poliisiviestivarikolle.

1986 esitys	1 167 411 000
1985 menoarvio	1 036 857 000
1985 lisämenoarvio	57 360 000
1984 tilinpäätös	1 019 941 925

09. Poliisipiirien neuvottelukunnat

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 335 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poliisilain 7 a §:ssä tarkoitettujen paikallispoliisin avuksi asetettujen poliisipiirien neuvottelukuntien menoihin.

1986 esitys	245 000
1985 menoarvio	580 000
1984 tilinpäätös	316 809

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 747 000 mk, mistä 2 450 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta ja 4 297 000 mk kustannusten noususta sekä poliisilaitosten toimitilakorvausten tarkistuksesta. Kun momentilta vähennetään siirtona momentille 26.07.29 372 000 mk, lisäys on

6 375 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oikeudenhoidon ja paikallishallinnon kustannusten järjestelyistä eräissä tapauksissa annetun lain (345/76) mukaisesti kaupungeille maksettaviin korvauksiin ja vuokratilojen muutostöihin.

1986 esitys	69 208 000
1985 menoarvio	62 833 000
1985 lisämenoarvio	6 450 000
1984 tilinpäätös	64 303 319

21. Oppilaiden huolto

Momentille ehdotetaan lisäystä 258 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poliisioppilaitosten oppilaiden ja kokelaiden muonitukseen, terveydenhoitoon, majoitukseen ja muihin huoltomenoihin sekä kokelaiden matka- ja päivärahoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Muonitus	4 439 000
Terveydenhoito	138 000
Majoitus	1 020 000
Matkat ja päivärahat	320 000
Muut huoltomenot	148 000
Yhteensä	6 065 000

1986 esitys	6 065 000
1985 menoarvio	5 807 000
1984 tilinpäätös	4 630 196

22. Poliisivarikoiden erityismenot (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 839 000 mk, mistä 900 000 mk aiheutuu aseiden käyttö- ja kunnossapitomenojen siirrosta momentilta 26.75.28, 618 000 mk kustannusten noususta ja 1 321 000 mk määrärahan oikaisusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkapukineisiin, arvomerkkeihin, asusteisiin, patruunoihin ja kaasusumuttimiin, rahti- ja pakkausmenoihin, vähäisiin tarvikkeisiin, varikkojen toiminnassa tarvittaviin varaosa-, korjaustarvike-, raaka-aine-, rengas- ja ajoneuvojen varustemenoihin, ulkopoliisiin korjaus- ja muihin palveluihin sekä muihin varikotoiminnan menoihin, poliisin radio- ja viestintävälineiden ylläpitomenoihin, radioasemien varustus- ja siirtämismenoihin, tukiasema- ja ohjauslinjavuokriin sekä posti- ja telehallitukselle suoritettaviin käyttömaksuihin ja kunnossapitomenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varusteet ja tarvikkeet	3 300 000
Tuotantomeno	4 693 000
Viestivälineiden käyttö ja kunnossapito	8 301 000
Aseiden käyttö ja kunnossapito	1 092 000
Yhteensä	17 386 000

1986 esitys	17 386 000
1985 menoarvio	14 547 000
1984 tilinpäätös	13 371 634

25. Ajoneuvojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 070 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ajoneuvojen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuvien menojen lisäksi myös niiden varusteluun sekä kulkuneuvojen tilapäiseen ja eräiden erityistehtävien vaatimaan pysyväisluonteiseen vuokraamiseen.

1986 esitys	39 560 000
1985 menoarvio	38 490 000
1984 tilinpäätös	35 568 430

26. Päihtyneiden selviämisasemat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 128 000 mk seuraavasti:

1. *Labden selviämisasema.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 93 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin loppusumma on 1 075 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän pysyväisluonteista henkilöä.

2. *Helsingin selviämisasema.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 35 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin loppusumma on 275 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista vartija-vahtimestaria, joiden palkat Oy Alko Ab korvaa valtiolle. Korvaukset tuloutetaan momentille 12.26.99.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää päihtyneiden käsittelystä annetun lain (461/73) nojalla kokeilutarkoituksessa perustettujen selviämisasemien henkilökunnan palkkoihin, ulkopuolisille maksettaviin korvauksiin terveystalousta ja muihin selviämisasemien ylläpitomenoihin.

1986 esitys	1 350 000
1985 menoarvio	1 222 000
1984 tilinpäätös	1 181 291

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 050 000 mk, mistä 320 000 mk aiheutuu poliisihallinnon rekisterien käytön kasvusta ja uusien järjestelmien käyttöönnotosta, 65 000 mk muiden rekisterien käytöstä, 65 000 mk tietojärjestelmien suunnittelusta, 200 000 mk hankittavien etäispäätteiden huollosta sekä 400 000 mk kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoihin, atk-laitteiden vuokriin sekä atk-tarvikehankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Poliisihallinnon rekisterien käyttötehtävät ..	6 120 000
Muiden rekisterien käyttötehtävät	330 000
Henkilöstö- ja laskentajärjestelmät	990 000
Poliisihallinnon tietojärjestelmien kehittäminen	1 950 000
Etäispäätteiden vuokrat ja huolto	1 640 000
Tallennustehtävät	130 000
Yhteensä	11 160 000

1986 esitys	11 160 000
1985 menoarvio	10 110 000
1985 lisämenoarvio	250 000
1984 tilinpäätös	8 179 349

28. Poliisitoimen erityismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 930 000 mk, mistä 360 000 mk aiheutuu virantoimitusvahingoista ja hirvieläimistä aiheutuvista menoista siirtona momentilta 26.75.29, 50 000 mk alueellisen rikostutkinnan kehittämisestä, 280 000 mk ulkopuolisilla teetettävistä tutkimuksista, 158 000 mk jatko- ja erikoiskoulutuksen lisääntymisestä, 89 000 mk teknillisten välineiden käytön ja huollon lisääntymisestä, 10 000 mk uusista poliisikoirista aiheutuvista menoista, 512 000 mk rikollisuutta ennaltaehkäisevästä toiminnasta, 70 000 mk valtakunnallisen poliisin päivän järjestämisestä, 3 165 000 mk määrärahan oikaisusta ja 1 236 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 500 000 mk virkapukuavustuksina, 900 000 mk siirtona aseiden käyttö- ja kunnossapitomeno ja momentille 26.75.22 sekä 1 000 mk siirtona pysäköintivirhemaksujen kantopalkkiota momentille 26.75.29, lisäys on 3 529 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vankien, pidätettyjen ja säilöön otettujen kuljetus- ja huoltomenoihin, oikeuslääketieteellisiin tutkimuksiin, ulkopuolisilla teetettäviin erityistutkimuksiin, rikostutkimuksiin, virkapukuavustuksiin sekä mui-

hin poliisin toiminnasta aiheutuviin erityisiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vankien, pidätettyjen ja säilöönotettujen kuljetus ja huolto	4 400 000
Oikeuslääkeopilliset tutkimukset	19 000 000
Rikostutkimustarvikkeet ja palvelut	2 050 000
Ulkopuolisilla teetettävät tutkimukset (enintään)	800 000
Jatko- ja erikoiskoulutus	891 000
Teknillisten välineiden korjaus ja huolto ..	1 990 000
Poliisikoirien hoitomenot	941 000
Rikollisuutta ennaltaehkäisevä toiminta ..	1 500 000
Virkapukuavustukset	3 500 000
Pelastamistehtävistä, virantoimitusvahingoista ja hirvieläimistä aiheutuvat menot	680 000
Kansainvälinen yhteistyö	320 000
Matka-apurahat (enintään)	47 000
Poliisin suhdetoiminta (enintään)	38 000
Yhteensä	36 157 000
1986 esitys	36 157 000
1985 menoarvio	32 628 000
1985 lisämenoarvio	4 245 000
1984 tilinpäätös	28 839 804

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 359 000 mk, mistä 1 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 26.75.28, 40 000 mk käyttövarojen lisätarpeesta, 2 200 000 mk ulosotto- ja haastemiestoimen matkoista, 90 000 mk uusien poliisitoimien kulunkikorvauksista, 120 000 mk puhelinjärjestelyistä, 252 000 mk uusista atk-linjavuokrista, 160 000 mk oppimateriaalin ja ammattikirjallisuuden hankinnasta, 6 496 000 mk toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta ehdotetaan siirrettäväksi virantoimitusvahinkojen korvauksina ja hirvieläimistä aiheutuvina menoina 360 000 mk momentille 26.75.28 ja siirtona momentille 26.07.29 783 000 mk, lisäys on 8 216 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös yhteydenpito-tehtävistä aiheutuviin menoihin, virkaehtosopimusten mukaisesti poliisimiehille maksettaviin kulunkikorvauksiin ja atk-linjavuokriin.

1986 esitys	65 938 000
1985 menoarvio	57 722 000
1985 lisämenoarvio	5 220 000
1984 tilinpäätös	55 569 586

70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 450 000 mk radioverkkojen rakentamista sekä aseiden, suojavälineiden, rikostutkimusvälineiden, laboratorioväli-

neiden, konttorikoneiden ja -kalusteiden, liikenteenvalvontavälineiden ja muiden välineiden hankkimista varten. Momentin määrärahaa ehdotetaan käytettäväksi myös radioverkon suunnittelu- ja valvontatehtäviä varten palkattavan työsuhteisen toimistoinsinööriin palkkamenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Konttorikoneet ja kalusteet	4 000 000
Rikostutkimus- ja laboratoriovälineet	1 700 000
Valvonta- ym. erityisvälineet	1 000 000
Aseet ja suojavälineet	1 000 000
Liikenteenvalvontavälineet	1 500 000
Varikko- ja autohuoltamolaitteet	200 000
160 MHz:n radioverkon rakentaminen	7 000 000
Hälytyspuhelinohjaukset	200 000
Atk-laitteet	2 000 000
Muut viesti- ja elektroniset välineet	1 500 000
Muut välineet ja AV-laitteet	500 000
Polisiopiston ja eräiden poliisitalojen varustaminen	1 850 000
Yhteensä	22 450 000
1986 esitys	22 450 000
1985 menoarvio	25 250 000
1985 lisämenoarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	24 410 000

71. Ajoneuvojen hankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 800 000 mk poliisin käytössä olevan heikkokuntoisen ja epätaloudellisen ajoneuvokaluston uusimista sekä välttämättömiä täydennyshankintoja varten.

1986 esitys	21 800 000
1985 menoarvio	21 020 000
1984 tilinpäätös	18 500 000

74. Eräät rakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 300 000 mk, mistä 100 000 mk pienehköiden rakennushankkeiden toteuttamista varten, 500 000 mk kiinteistön Laivastokatu 3 poliisivenelaiturin suunnittelua ja rakentamista varten, 5 400 000 mk Otaniemen poliisiopiston ja merivartiokoulun perusrakennustyötä varten sekä 1 300 000 mk Tampereen poliisikoulun suunnittelua varten.

Poliisiopiston ja merivartiokoulun perusrakennustyön tarkistettu kustannusarvio on 17 600 000 mk, hyötypinta-ala 6 600 m² ja vastaava yksikkökustannus 2 667 mk/m². Poliisin osuus on 11 200 000 mk. Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 1 900 000 mk ja lisäksi jakamattomasta suunnittelumäärärahasta varattu 350 000 mk.

Poliisikoulun kustannusarvio on 69 320 000 mk, hyötypinta-ala on 12 925 m² ja vastaava

yksikkökustannus 5 363 mk/m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 500 000 mk ja lisäksi jakamattomasta suunnitelmäärärahasta varattu 500 000 mk. Momentin kohdalla otetaan huomioon myös Tampereen teknillisen korkeakoulun

2 290 000 markan suuruinen kustannusosuus yhteiskäyttöisistä liikuntatiloista.

1986 esitys	7 300 000
1985 menoarvio	1 500 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

80. Pelastushallinto

Pelastushallinnossa kiinnitetään huomiota palo- ja pelastustoimen ammatillisen koulutuksen kehittämiseen sekä säteilysuojausta ja hälytysjärjestelmiä koskeviin kysymyksiin. Väestönsuojelun valmiutta parannetaan muutoinkin.

Paloalan ammattikoulutuksen jäädessä keskiasteen koulutuksen uudistamisessa sisäasiainministeriön hallinnonalaan kuuluvaksi tehtäväksi, koulutus liitetään uudistuvaan keskiasteen koulutusjärjestelmään kehittämällä sitä keskiasteen tutkintoihin pohjautuvana ammatillisena koulutuksena, joka samoin kuin vuoden 1988 alusta palomiehiltä vaadittava pakollinen ammattitutkinto edellyttää koulutuspaikkojen lisäämistä ja koulutusaikojen pidentämistä. Palo-opiston vaihtoehdot sijoituspaiikat selvitetään kiireellisesti.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 390 000 mk, mistä 204 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 128 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 40 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 10 000 mk lisäyksestä muihin palkkoihin ja palkkioihin kokeiden aiheuttamien kielenkääntöpalkkioiden ja tuntiopetuksen lisääntymisen johdosta. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 7 500 mk virkapukuavustusten siirron johdosta tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kahdeksan työsopimusuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 393 500	3 341 300	+ 3	41
Tilapäisten palkkiot	+ 100	1 100	—	—
Työsuhdepalkat	— 38 900	381 300	— 2	8
Muut palkat ja palkkiot	+ 20 500	343 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 14 800	291 300	—	—
Yhteensä	+ 390 000	4 358 000	+ 1	49

Lisäperustelut:

Pelastushallinnon koulutuksen tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen opettajan toimi (C 43) ja 1.3.1986 lukien kaksi ylimääräistä harjoitusmestarin tointa (C 34). Samalla voidaan työsuhdepalkoista vähentää 1.3.1986 lukien 63 000 mk kahden esimiesharjoittelijan palkkoina.

1986 esitys	4 358 000
1985 menoarvio	3 968 000
1984 tilinpäätös	3 865 744

11. Laitteiden ja kaluston käyttö ja kunnossapito

Momentille ehdotetaan lisäystä 157 000 mk, mistä 20 000 mk aiheutuu lähinnä lääninradi-overkon ylläpidon ja korjauskulujen nousun johdosta ja 137 000 mk vuonna 1986 järjestettävän Vaasan läänin toimintaharjoituksen aiheuttamien viestiyhteyksien kytkennästä ja ylläpidosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää läänien radi-overkkojen ja säteilyvalvontajärjestelmän ylläpidosta ja käytöstä aiheutuviin menoihin sekä sätei-

lymittauskaluston, hengityssuojaimien ja muun väestönsuojelukaluston huolto- ja korjauskuluihin.

1986 esitys	1 457 000
1985 menoarvio	1 300 000
1984 tilinpäätös	1 083 706

21. (26.80.21 ja 22) *Eräät palo- ja pelastustoimen ja pelastuspalvelun menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta ja ydinvoimalaitosonnettomuuden varalta tapahtuvan yhteistoiminnan suunnittelun tehostamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiolle palo- ja pelastustoimesta annetun lain perusteella aiheutuviin korvauksiin, vapaaehtoisille järjestöille lain 5 §:n 2 momentin nojalla suoritettaviin korvauksiin, palo- ja pelastustoimen ja pelastuspalvelun yhteistoiminta- ja muuhun suunnitteluun, ilma-alusten käytöstä pelastuspalveluun aiheutuviin kustannuksiin, metsäpalojen tähystystoimintaan samoin kuin pelastuspalvelun järjestelyistä sekä harjoituksista ja pelastushallinnon valistustoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

1986 esitys	2 140 000
1985 menoarvio	2 010 000
1984 tilinpäätös	1 317 856

23. *Erinäiset tutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustointa, väestönsuojelua ja pelastuspalvelua koskeviin sekä palo- ja pelastustoimesta annetun asetuksen (1089/75) 31 §:n 3 momentin nojalla suoritettaviin tutkimuksiin.

1986 esitys	940 000
1985 menoarvio	840 000
1984 tilinpäätös	550 000

24. *Siviilipalvelusmiesten ylläpito* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 34 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää siviilipalvelusmiesten huoltoon, päivärahoihin ja muihin ylläpitomeluihin.

1986 esitys	504 000
1985 menoarvio	470 000
1984 tilinpäätös	361 820

25. *Oppilaiden huolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 385 000 mk, mistä 170 000 mk aiheutuu koulutustoiminnan laajentamisesta ja 215 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustoimen koulutuksesta aiheutuviin oppilaiden muonitus-, majoitus-, matka-, valinta- ja muihin huolto- sekä järjestelymenoihin.

1986 esitys	3 565 000
1985 menoarvio	3 180 000
1984 tilinpäätös	2 517 888

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 505 000 mk, mistä 1 087 000 mk aiheutuu kertamenoista alueelliseen palomieskoulutukseen, 309 500 mk toiminnan tehostamisesta ja laajentamisesta, 7 500 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 26.80.01 sekä 101 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 790 000 mk, lisäys on 715 000 mk.

1986 esitys	3 306 000
1985 menoarvio	2 591 000
1984 tilinpäätös	2 336 657

30. *Valtionosuus aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 000 000 mk, mikä aiheutuu aluehälytyskesküsjärjestelmän valmistumisesta lukuunottamatta Helsingin aluehälytyskeskusta. Momentin määrärahaa käytetään kunnille aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin lain nojalla suoritettavaan, jo tehtyjen ja vuoden 1986 aikana tehtävien päätösten edellyttämään valtionosuuteen.

Ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin hyväksyä laitteiden ja tilojen ajanmukaistamista varten tarpeellisia perustamissuunnitelmia enintään sellainen määrä, että valtionosuus niiden kustannusarviosta vastaa 1 000 000 mk ja toteuttamissuunnitelmia enintään sellainen määrä, että valtionosuus niiden kustannusarviosta vastaa 5 000 000 mk.

1986 esitys	5 500 000
1985 menoarvio	6 500 000
1984 tilinpäätös	1 745 012

31. *Valtionosuus aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 7 400 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä Helsingin aluehälytyskeskuksen

valmistumisen viivästyisestä. Momentin määrärahaa käytetään lain nojalla kunnille aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin suoritettaviin valtionosuuksiin ja niiden ennakkoihin. Määrärahasta voidaan maksaa myös aikaisempien vuosien käyttökustannusten valtionosuuksia.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentilta vähennetään 5 920 000 mk palkkausmenoihin suoritettavina valtionosuuksina. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin ei vuonna 1986 hyväksytä uutta henkilöstöä. Alamomentin loppusumma on 15 500 000 mk.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentilta vähennetään 1 480 000 mk muihin käyttökustannuksiin suoritettavina valtionosuuksina. Alamomentin loppusumma on 4 000 000 mk.

1986 esitys	19 500 000
1985 menoarvio	26 900 000
1985 lisämenoarvio	-7 000 000
1984 tilinpäätös	16 699 368

32. *Valtionosuus kunnan muun palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 40 800 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja siitä, että kantokyläluokkaan 6 kuuluvat kunnat saavat ensimmäisen kerran valtionosuutta vuoden 1986 käyttökustannuksiinsa. Momentin määrärahaa käytetään lain nojalla 1—6 kantokyläluokkiin kuuluville kunnille palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin suoritettaviin valtionosuuksiin ja niiden ennakkoihin. Määrärahasta voidaan maksaa myös aikaisempien vuosien käyttökustannusten valtionosuuksia.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään palkkauskustannuksiin suoritettavina valtionosuuksina lisäystä 28 400 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä siitä, että kantokyläluokkaan 6 kuuluvat kunnat saavat ensimmäisen kerran valtionosuutta vuoden 1986 käyttökustannuksiinsa. Vuonna 1986 ehdotetaan hyväksyttäväksi valtionosuuden piiriin enintään 10 uutta palo- ja pelastustoimen päätoimista virkaa. Viran tai toimen täyttäminen on mahdollista siten, että yhtä täysiaikaista virkaa tai tointa vastaa kaksi tai useampi osa-aikainen työntekijä, joiden yhteenlaskettu työaika vastaa yhden kokopäiväisen työntekijän työaika. Alamomentin loppusumma on 117 000 000 mk.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään lisäystä 12 400 000 mk muihin käyttökustannuksiin suoritettavina val-

tionosuuksina. Ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin valtionosuuteen oikeuttaviksi hankinnoiksi hyväksyä määrä, johon suoritettava valtionosuus on enintään 13 000 000 mk. Alamomentin loppusumma on 65 400 000 mk.

1986 esitys	182 400 000
1985 menoarvio	141 600 000
1984 tilinpäätös	148 600 000

34. *Väestönsuojelulain mukainen valtionapu*
Momentille ehdotetaan lisäystä 84 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään väestönsuojelulain 8 ja 25 §:n nojalla suoritettavien korvausten ja valtionavustusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaus vapaaehtoisille järjestöille:	
Opetus- ja valistustoiminnan kustannuksiin	450 000
Palkkauksiin	580 000
Korvaus kunnille, muille yhteisöille ja yksityisille:	
Väestönsuojelulain 25 §:n mukaiset korvaukset	300 000
Yhteensä	1 330 000

1986 esitys	1 330 000
1985 menoarvio	1 246 000
1984 tilinpäätös	1 203 000

35. *Korvaukset kunnille satamien ja linja-autoasemien väestönsuojien rakentamisesta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään väestönsuojelulain 22 §:n mukaisten korvausten maksamiseen kunnille korvauksena väestönsuojien rakentamisesta.

1986 esitys	1 200 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

70. (26.80.70 ja 72) *Kaluston ja välineiden bankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 480 000 mk päähälytyskeskusten, läänien johtokeskusten ja Turun ja Porin lääninhallituksen johtamistoiminnan edellyttämien viestiyhteyksien ja kaluston hankintaan, rakentamiseen ja asennustöihin sekä muun materiaalin hankintaan, säteilymittauskaluston ja suojeleustojen viestikaluston hankintaan sekä pelastushallinnon koulutuskeskuksen moottori-ajoneuvojen, kaluston ja opetusvälineiden hankintaan. Momentin määrärahaa käytetään

100 000 mk sammutusauton hankintaan. Lisäksi ehdotetaan, että sammutusauton hankintaan liit-
tyviä tilauksia ja sopimuksia saadaan tehdä enin-
tään 745 000 markan arvosta, mistä aiheutuu
kassameno vuonna 1987.

Käyttösuunnitelma:	mk
Viestiyhteyksien hankinta ja rakentaminen .	800 000
Päähälytyskeskusten hälytystoiminnan näyt- töjärjestelmä, muu kalusto ja läänien johtokeskusten kalusto	250 000
Säteilymittauskalusto	350 000
Hälytysjärjestelmän varmistaminen	480 000
Moottoriajoneuvot	200 000
Muut opetusvälineet ja -laitteet	300 000
Toimisto-, majoitus- ja ruokalakalusto	100 000
Yhteensä	2 480 000
1986 esitys	2 480 000
1985 menoarvio	3 625 000
1984 tilinpäätös	2 605 000

77. *Harjoitusalueen rakenteet* (siirtomäärära-
ha)

Momentille ehdotetaan 850 000 mk Pelastus-
hallinnon koulutuskeskuksen harjoitusalueen ra-
kennustöiden jatkamista varten. Hankkeen koko-
naiskustannusarvio on 1 150 000 mk, pinta-ala
311 m² ja vastaava yksikkökustannus 3 698 mk/
m².

1986 esitys	850 000
1985 menoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	100 000

80. *Lainat kunnille väestönsuojien rakentamis-
ta sekä erityiskaluston ja -välineistön hankkimista
varten* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 350 000 mk väes-
tönsuojelulain (438/58) 24 §:ssä edellytettyjä
lainoja varten.

1986 esitys	350 000
1985 menoarvio	350 000
1984 tilinpäätös	350 000

90. Rajavartiolaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 627 000
mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä
14 905 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkis-
tuksen ja 1 332 300 mk ehdotettavien virkojen ja
tointen muutosten johdosta sekä vähennyksenä

1 650 000 mk virkapukuavustusten siirron joh-
dosta tämän luvun momentille 23. Momentin
määrärahalta saadaan palkata enintään 1 493 tila-
päistä ja 320 työsopimussuhteista pysyväisluon-
teista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palk- kaukset	+ 10 440 000	157 702 400	+ 30	1 761
Tilapäisten ja erityisryhmien palkkiot	+ 4 341 300	126 379 400	— 20	1 493
Työsuhdepalkat	+ 1 422 300	20 932 300	+ 4	320
Muut palkat ja palkkiot	— 1 597 600	1 156 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 21 000	21 891 500	—	—
Yhteensä	+ 14 627 000	328 062 000	+ 14	3 574

Henkilöstön määrän lisäyksestä neljä aiheutuu
siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Uuden ulkovartiolaivan käyttöönoton johdosta
ehdotetaan perustettavaksi seuraavat peruspalk-
kaiset virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
1 yliluutnantti	A 14
1 luutnantti	A 12
2 sotilasteknikkoa	A 11
1 toimiupseeri 2 I	A 12
1 toimiupseeri 4 I	A 10
1 toimiupseeri 5 I	A 8
3 merivartijaa	A 5

Upseerien urakehityksen turvaamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kaksi majurin tai komentajakapteenin virkaa (A 22). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi kapteenin tai kapteeniluutnantin virkaa (A 18).

Siviilitoimienhaltijain toimirakenteen kehittämiseksi vastaamaan henkilöstölle kuuluvia tehtäviä ja palkkausta ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset toimet:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
5 toimistosihteerää	A 11
7 toimistosihteerää	A 10
6 toimistosihteerää	A 7
5 konekirjoittajaa	A 4

Lakkautetaan:	
1 kanslisti	A 8
11 kanslistia (toimiupseeri 6 I toimen sijasta olevia)	A 8
6 kanslistia (toimiupseeri 6 I toimen sijasta olevia)	A 7
5 konekirjoittajaa (toimiupseeri 6 I toimen sijasta olevia)	A 4

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 viestittäjä	A 4
2 viestittäjää	A 3
11 viestittäjää	A 2
6 viestittäjää	A 1

Vastavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 1 097 600 mk 20 ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 304 000 mk rakennusmestarin, autokorjaamon

etumiehen ja kahden toimistoapulaisen palkkaamista varten.

1986 esitys	328 062 000
1985 menoarvio	313 435 000
1985 lisämenoarvio	797 000
1984 tilinpäätös	310 637 642

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 350 000 mk, mistä 1 150 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja kiinteistöjen määrän kasvusta sekä 200 000 mk kertamenosta kiinteistöjen energian ja veden kulutuksen säästämiseen tähtäävän seurantajärjestelmän kehittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rajavartiolaitoksen hallinnassa ja käytössä olevien kiinteistöjen käyttömenoihin.

1986 esitys	33 500 000
1985 menoarvio	32 150 000
1984 tilinpäätös	28 578 340

13. Korjaus- ja kunnossapitomenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 155 000 mk kustannusten nousun ja kiinteistöjen määrän kasvun johdosta. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 740 000 mk enintään 10 lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

1986 esitys	3 655 000
1985 menoarvio	3 500 000
1984 tilinpäätös	2 798 261

21. Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 445 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuljetus- ja kulkuvälineiden käytöstä ja kunnossapidosta sekä kuljetuskaluston vuokrauksesta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	31 275 000
1985 menoarvio	29 830 000
1984 tilinpäätös	27 343 388

23. Huoltomenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 750 000 mk, mistä 900 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 1 650 000 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 26.90.01 ja 1 200 000 mk viestihuoltomenojen siirrosta momentilta 26.90.29. Momentin määrärahaa saadaan käyttää muonituksesta, vaatettamisesta, majoittamisesta, henkilökohtaisesta puhtaanapidosta ja terveydenhuol-

losta aiheutuviin menoihin, erityisvaatetuksen ja sotilaallisen varustuksen hankintaan ja kunnossapitoon, virkapukuavustuksiin, taisteluvälinemateriaalin sekä pioneeri- ja suojeluvälineiden hankintaan ja kunnossapitoon, terveydenhuoltoon, työsuojelumateriaalin hankintaan ja kunnossapitoon, viesti- ja valvontakaluston huoltomenoihin sekä muihin huoltomenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Taloushuolto	15 430 000
Taisteluväline-, pioneeri- ja suojeluhoito ..	4 200 000
Terveydenhuolto	1 600 000
Viestihuolto	1 250 000
Yhteensä	22 480 000

1986 esitys	22 480 000
1985 menoarvio	18 730 000
1984 tilinpäätös	17 858 119

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 768 000 mk, mistä 618 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 150 000 mk rajavartiolaitoksen esikunnan siirrosta väliaikaisiin toimitiloihin. Kun momentilta vähennetään 1 200 000 mk viestihuoltomenojen siirtona momentille 26.90.23, vähennys on 432 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtakunnan rajan hoidosta, raja-asiaintoimikunnasta sekä raja-asioissa tapahtuvista rajaneuvotteluista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin, meripelastuspalvelusta annetun lain (628/82) 8 §:n ja 10 §:n nojalla suoritettaviin palkkoihin ja korvauksiin, meripelastusharjoituksista, meripelastuskaluston käytöstä, huollosta ja korjauksesta sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin, rajakoirien ylläpitoon ja käyttöön liittyvien välineiden ja tarvikkeiden hankinnan ja huollon vaatimiin menoihin, viesti- ja sähkötekniisten laitteiden käyttöön, vahingonkorvauksiin ja oikeudenkäyntimenoihin sekä tiedotustoimintaan.

1986 esitys	12 658 000
1985 menoarvio	13 090 000
1985 lisämenoarvio	1 243 000
1984 tilinpäätös	13 130 436

70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 84 160 000 mk seuraavasti:

a) Vuonna 1984 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella hankittavista vartiolaivoista aiheutuvia maksuja varten momentille ehdotetaan 51 620 000 mk.

b) Vuonna 1985 myönnetyn tilausvaltuuden perusteella hankittavista helikoptereista ja niiden varusteista aiheutuvia maksuja varten momentille ehdotetaan 10 000 000 mk.

c) Vuonna 1985 myönnetyn tilausvaltuuden perusteella rakennettavasta Lapin radioverkosta aiheutuvia maksuja varten momentille ehdotetaan 5 000 000 mk.

d) Indeksien ja valuuttakurssien muutosten johdosta aiempien hankintasopimusten maksuja varten momentille ehdotetaan 2 640 000 mk.

e) Muun kaluston uusimista ja täydentämistä varten momentille ehdotetaan 14 900 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ulkovartiolaivan loppurahoitus	20 500 000
Raskaan rannikkovartiolaivan loppurahoitus	20 500 000
Keyyiden rannikkovartiolaivojen jatkora-	
hoitus	13 550 000
Helikoptereiden alkurahoitus	10 000 000
Lapin radioverkon loppurahoitus	5 000 000
Indeksien ja valuuttakurssien muutoksista	
aiheutuvat maksut	2 640 000
Partioveneet, jääkulkuneuvot, alusten per-	
uskorjaus ja suunnittelu, alusten valvon-	
talaitteet sekä telakoiden ja aluskorjaa-	
moiden erikoislaitteet	3 500 000
Meripelastusvälineistö	300 000
Ilma-alusten peruskorjaus	700 000
Moottoriajoneuvot	3 500 000
Viesti- ja sähkötekniiset laitteet	800 000
Valvontakalusto	1 200 000
Kasarmi- ja toimistokalusto, keittiökoneet	
ja -laitteet sekä puu- ja metallityöstöko-	
neet	1 000 000
Valaistusaggregaatit, varavoimakoneet, pa-	
lokalusto ja kiinteistöhoitokalusto	400 000
Veneet, perämoottorit ja liikuntavälineet ..	280 000
Maalilaitteet, opetusvälineet, yleisradio- ja	
televisiovastaanottimet sekä rajakoirat ...	200 000
Atk-laitteet	90 000
Yhteensä	84 160 000

1986 esitys	84 160 000
1985 menoarvio	57 740 000
1984 tilinpäätös	45 100 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 936 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Mikkelinsaarten merivartioasema		3 650 000		500 000	3 150 000
— laajennus	350	2 200 000	6 286		
— perusparannus	150	450 000	3 000		
— energialaitos		800 000			
— aluetyöt		200 000			
Otaniemen poliisiopiston ja merivartiokoulun pe- rusparannus	6 600	17 600 000	2 667		
— RVL:n osuus		6 400 000		800 000	2 700 000
Viiksimon rajavartioaseman ja huoltorakennuksen perusparannus	424	2 086 000	4 920	900 000	1 186 000
Partiomajojen perusparannukset					500 000
Pienehköt talonrakennushankkeet					1 000 000
Suunnittelu					400 000
				Yhteensä	8 936 000

1986 esitys	8 936 000
1985 menoarvio	8 450 000
1984 tilinpäätös	8 400 000

77. *Laiturit, ampumaradat ja muut rakenteet*
(siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 130 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Kohde	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Kumlingen satama	2 600 000	1 000 000	1 600 000
Valassaarten satama (väylän ruoppaus, laiturit, telakka) ...	3 400 000	750 000	2 650 000
Hangon mv-sataman ruoppaus	500 000	—	500 000
Rajapylväiden uusintatyö			400 000
Polttoaineiden valuma-altaat			300 000
Viestiyhteyksien rakentaminen			280 000
Valvontatornien rakentaminen			100 000
Ampumaratojen perusparannus			100 000
Muut pienehköt työt			100 000
Suunnittelu			100 000
			Yhteensä 6 130 000

1986 esitys	6 130 000
1985 menoarvio	4 250 000
1984 tilinpäätös	6 600 000

laitoksen tarvitsemien maa-alueiden, rakennus-
ten yms. ostamista ja lunastamista varten.

88. *Maa-alueiden, rakennusten yms. hankki-*
minen (arviomääräraha)

1986 esitys	250 000
1985 menoarvio	250 000
1984 tilinpäätös	293 000

Momentille ehdotetaan 250 000 mk rajavartio-

97. Avustukset kunnille ja erälle järjestöille

Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistuksen ensimmäisenä vaiheena on tarkoitus toteuttaa siirtyminen asukasluokuperusteisiin valtionosuuksiin eräiden valtionapujen osalta. Tarkoituksena on yksinkertaistaa valtionosuusjärjestelmiä ja vähentää kuntien välisiä taloudellisia eroja. Hallitus valmistelelee asiasta lakiesityksen.

30. *Kuntien yleiset rahoitusavustukset*

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain (1077/77, muut. 1002/83) muuttamisesta siten, että lain voimassaoloa jatketaan vuoden 1986 loppuun, momentille ehdotetaan lisäystä 57 000 000 mk, missä on otettu

huomioon kunnallisverotuksen perusvähennysoikeuden korotuksesta johtuva kuntien verotulojen aleneminen. Momentin määrärahaa käytetään kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (1077/77, muut. 1002/83) tarkoitettuun verotulojen täydennykseen ja harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin. Määrärahassa on otettu huomioon ne valtionosuudet ja -avustukset, jotka em. lain 7 §:n nojalla on vähennetty eri hallinnonalojen pääluokista. Momentin määrarahasta ehdotetaan käytettäväksi 200 000 mk avustuksena Utsjoen kunnalle Tenojoen ranta-alueen yleiskaavan laatimista varten ja 6 000 000 mk avustuksena Enontekiön kunnalle virastotalon rakentamista varten.

1986 esitys	270 000 000
1985 menoarvio	213 000 000
1984 tilinpäätös	179 999 426

32. Kuntien yhdistymisavustukset

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 260 000 mk.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	360 000
1984 tilinpäätös	720 000

33. Valtionavustus Maakuntaliittojen Keskusliitolle

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään avustuksiin Maakuntaliittojen Keskusliitolle.

1986 esitys	165 000
1985 menoarvio	160 000
1984 tilinpäätös	150 000

34. Valtionavustus kuntien keskusjärjestöille

Momentille ehdotetaan edelleen 150 000 mk käytettäväksi kuntien keskusjärjestöjen ruotsinkielisen koulutus- ja julkaisutoiminnan tukemiseen myönnettäviin avustuksiin.

1986 esitys	150 000
1985 menoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	110 000

36. Valtionavustus erityisaluekuntien elinkeinotoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään erityisaluekuntien elinkeinotoiminnan edistämiseen. Harkinnanvaraista valtionavustusta myöntäisivät lääninhallitukset sisäasiainministeriön vahvistamin perustein erityisaluekuntien elinkeinotoimintojen kehittämiseksi tarpeellisten tutkimusten ja selvitysten tekemiseen sekä kokeilutoimintojen ja neuvontatyön toteuttamiseen. Avustuksia ei myönnetä Mikkelin, Kymen, Pohjois-Karjalan sekä Oulun ja Lapin lääneissä, joissa elinkeinotoimintaa tuetaan momentin 26.98.43 määrärahalla. Vähennys on 4 500 000 mk.

1986 esitys	10 000 000
1985 menoarvio	14 500 000
1984 tilinpäätös	6 800 000

52. Valtionavustus Suomalaisuuden Liitolle

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään valtionapuna nimivalistus- ja nimenmuutosasioista aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	80 000
1985 menoarvio	75 000
1984 tilinpäätös	70 000

56. Valtionavustus meripelastustoimintaan

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan edelleen 230 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna Suomen Meripelastusseuralle sekä meripelastusalan järjestöjen koulutus- ja valistustoimintaan.

1986 esitys	230 000
1985 menoarvio	230 000
1984 tilinpäätös	215 000

98. Elinkeinotoiminnan alueellinen edistäminen

40. Maaseutualueiden työpaikkatukikokeilu (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 14 500 000 mk. Kokeilua ehdotetaan jatkettavaksi vielä vuonna 1986. Kokeilua on tarkoitus laajentaa koskemaan

valtioneuvoston päätöksessä saaristokunnista ja kuntien saaristo-osista (1152/83) tarkoitettuja alueita. Momentin määrarahasta enintään 190 000 mk saadaan käyttää lääninhallituksissa viiden määräaikaisen tilapäiseen tehtävään otet-

tavan henkilön palkkaamiseen. Vähennys on 7 000 000 mk.

1986 esitys.....	14 500 000
1985 menoarvio.....	21 500 000
1984 tilinpäätös.....	15 540 000

43. Läämien kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 53 000 000 mk. Määrärahasta 50 000 000 mk ehdotetaan Mikkelin, Kymen, Pohjois-Karjalan sekä Oulun ja Lapin lääninhallitusten käytettäväksi valtioneuvoston määräämin perustein läänin elinkeinotoiminnan tukemiskokeiluun. Tuen myöntämismenettelyä kehitetään. Kehittämishankkeissa voi toteuttajana olla myös lääninhallitus tai muu valtion viranomaisena. Lisäksi määrärahasta ehdotetaan 3 000 000 mk käytettäväksi Lapin matkailun lomatukeen valtioneuvoston päättämin ehdoin.

Tukea ehdotetaan myönnettäväksi Napapiirin pohjoispuolella sijaitseville matkailuyrityksille lomien hintojen alentamiseen 1.1.—15.2. ja 1.10.—20.12. välisinä aikoina. Tuella korvattaisiin samaa tarkoitusta varten suunniteltu lomasetelijärjestelmä, johon on todettu liittyvän vaikeita verotuksellisia ongelmia. Lisäys on 23 000 000 mk, mistä 4 000 000 mk aiheutuu alueellisten työllisyys- ja elinkeinopoliittisten hankkeiden valtionavun siirrosta momentilta 34.50.61. Momentin määrärahalla saadaan palkata kolme henkilöä määräaikaisiin hakemusten käsittelytehtäviin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös määrärahaan liittyvien hankkeiden selvitys-, valmistelu- ja valvontatehtävistä aiheutuvien matkakustannusten korvauksiin.

1986 esitys.....	53 000 000
1985 menoarvio.....	30 000 000
1984 tilinpäätös.....	13 000 000

99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys.....	365 000
1985 menoarvio.....	350 000
1984 tilinpäätös.....	375 670

1986 esitys.....	440 000
1985 menoarvio.....	420 000
1984 tilinpäätös.....	399 998

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yhteiskuntapolitiikan suunnitteluun liittyvään tutkimus-, selvitys- ja kehittämistoimintaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kahden lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

Momentille ehdotetaan edelleen 190 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuntajaoista annetun lain (73/77) nojalla kuntajaoon muuttamisesta aiheutuviin menoihin ja ulkomaalaisten sotilashautojen hoidon vaatimiin menoihin.

1986 esitys.....	190 000
1985 menoarvio.....	190 000
1984 tilinpäätös.....	311 868

Pääluokan 26 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos ± 1000 mk	1985—1986 ± %
01. Sisäasiainministeriö (050).....	23 915	25 708	30 738	+ 5 030	+ 20
05. Lääninhallitukset (050).....	208 725	229 070	258 640	+ 29 570	+ 13
06. Väestörekisterikeskus (050).....	38 954	39 565	43 185	+ 3 620	+ 9
07. Rekisteritoimistot (050).....	32 478	36 724	44 303	+ 7 579	+ 21
75. Poliisitoimi (080).....	1 275 812	1 308 566	1 466 030	+ 157 464	+ 12
80. Pelastushallinto (110).....	186 336	196 080	229 880	+ 33 800	+ 17
90. Rajavartiolaitos (120).....	460 739	481 425	531 106	+ 49 681	+ 10
97. Avustukset kunnille ja erälle järjestöille (960).....	188 064	228 475	280 725	+ 52 250	+ 23
98. Elinkeinotoiminnan alueellinen edistäminen (850).....	28 540	51 500	67 500	+ 16 000	+ 31
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot (050).....	1 088	960	995	+ 35	+ 4
Yhteensä	2 444 651	2 598 073	2 953 102	+ 355 029	+ 14

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustusministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 075 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 981 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 139 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 3 000 mk kutsunta—asiain keskuslautakunnan

sivutoimipalkkioiden tarkistamisen johdosta sekä vähennyksenä 10 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 4 tilapäistä sekä 25 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 896 800	14 733 400	—	147
Tilapäisten palkkiot	+ 10 200	349 200	—	4
Työsuhdepalkat	+ 155 600	2 885 500	—	25
Muur palkat ja palkkiot	— 3 900	61 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 16 300	1 288 800	—	—
Yhteensä	+ 1 075 000	19 318 000	—	176

Lisäperustelut:

Kiinteistöjen ylläpidon kokonaissuunnittelun kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi peruspalkkainen insinöörin toimi (A 24). Samalla voidaan vähentää kahden henkilön palkkaukseen varattu määräraha alamomentilta 27.27.10.1.

Ministeriön virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi osastopäällikön virka (A 28). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa talousosaston osastopäällikkönä toimivan hallitusneuvoksen virka (A 28).

1986 esitys	19 318 000
1985 menoarvio	18 243 000
1985 lisämenoarvio	— 29 000
1984 tilinpäätös	17 075 270

09. Neuvottelukunnat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 375 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja tehtä-

vien lisääntymisestä. Kun momentilta vähennetään kertameno 40 000 mk, lisäys on 335 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös veteraanitunnuslautakunnan palkkausmenoihin sekä maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan tutkimusmenoihin. Viitaten vuoden 1985 lisämenoarvioon momentin määrärahalta saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään 12 henkilöä.

1986 esitys	1 575 000
1985 menoarvio	1 240 000
1985 lisämenoarvio	300 000
1984 tilinpäätös	1 208 318

21. Tieteellinen tutkimus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja ydinaseiden seurantatutkimuksen tehostamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimusprojekteihin ja erityisselvityksiin sekä näiden edellyttämiin palkkaus-, matka-, painatus-, laite-

hankinta- ja kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään yksi henkilö.

1986 esitys	2 300 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	1 817 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 415 000 mk, mistä 85 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 200 000 mk kertamenosta virallisista vierailuista aiheutuviin kuluihin, 10 000 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 27.01.01, 30 000 mk kertamenosta työsuojelun jatko- ja täydennyskoulutuksen sekä sosiaalialan koulutus-toiminnan menoihin sekä 90 000 mk toimistotarvikkeiden ja painatusten lisätarpeesta sekä uusien

atk-laitteiden käyttökuluista. Kun momentilta vähennetään kertameno 339 000 mk, lisäys on 76 000 mk.

1986 esitys	2 753 000
1985 menoarvio	2 677 000
1984 tilinpäätös	2 442 949

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk toimistokoneiden, -laitteiden ja kaluston hankintaa varten toimitilojen kunnostustöiden, automaattisen tietojenkäsittelyn kehittämisen sekä kopiokoneiden uusintatarpeen johdosta.

1986 esitys	700 000
1985 menoarvio	220 000
1984 tilinpäätös	800 000

Sotilaallinen maanpuolustus

Sotilaallista maanpuolustusta ylläpidetään puolustusvoimista annetun lain määräämien tehtävien täyttämiseksi. Sotilaallisen maanpuolustuksen menoihin ehdotetaan 5 145 milj. mk, mikä merkitsee lisäystä vuoden 1985 menoarvioon 480 milj. mk eli 10 %. Lisäyksestä 98 milj. mk aiheutuu palkkojen noususta, 16,5 milj. mk varusmiesten päivärahajen korotuksesta ja ilmaismatkojen lisäämisestä vuonna 1985 ja noin 210 milj. mk sopimusten mukaisesta bilateraalikan kasvusta.

Palvelukseen astuvien varusmiesten määrä on 34 000 eli tuhat vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vapaaehtoisia pyritään ottamaan varusmiespalvelua suorittamaan erityisesti alueilla, joilla näin voidaan lieventää nuorisotyöttömyyttä. Kertausharjoituksia ehdotetaan lisättäväksi 1 500 miehellä.

Asevelvollisten päivärahaa ehdotetaan korotettavaksi 1.12.1986 lukien yhdellä markalla sekä 330 vuorokautta palvelevien asevelvollisten ilmaismatkojen määrää lisättäväksi 1.10.1986 lukien yhdellä matkalla.

Perushankintoihin ja varustuksen uusintaan ehdotetaan yhteensä noin 1 511 milj. mk. Menoista 1 019 milj. mk aiheutuu aikaisemmin

hyväksytyjen tilausvaltuuksien maksuosuuksista sekä sopimusten edellyttämistä indeksimaksuista ja valuuttakurssien noususta. Uusien tilausvaltuuksien vuoden 1986 rahoitusta varten ehdotetaan 421 milj. mk, josta bilateraalikan osuus on noin 366 milj. mk. Valtiontaloudellisista syistä aikaisemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien maksatuksia ehdotetaan lykättäväksi 65 milj. mk vuodesta 1986 vuoteen 1987.

Uusia hankintaohjelmia varten ehdotetaan tilausvaltuuksia bilateraalikan puitteissa tapahtuvan erikoisvälineistön, ampumatarvikkeiden sekä ruutien ja räjähdysaineiden sekä pioneeri- ja suojelumateriaalin hankkimiseksi. Ehdotettavilla hankintaohjelmilla lähinnä jatketaan ja täydennetään päätyviä hankintaohjelmia ja korvataan vanhentunutta kalustoa. Puolustusvoimien hankinnoissa otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan teollisuus-, työllisyys- ja aluepoliittiset tavoitteet.

Varustuksen käyttö- ja kunnossapitomenoja ehdotetaan lisättäväksi kustannustason nousun, uuden kaluston käyttöönoton sekä huolto- ja korjaustarpeen takia 832 milj. markasta 896 milj. markkaan.

12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 97 983 000 mk, mistä 69 517 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 5 303 000 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutoksista, 24 330 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, työsuhdepalkkoihin 388 000 mk järjestelyalan sovellutustyön jatkamisesta vuonna 1986, 50 000 mk ruuhka—apulaisten palkkausten lisätarpeesta sekä muihin palkkoihin ja palkkioihin 100 000 mk lennonvarmistuslisien lisätarpeesta, 1 350 000 mk harjoituspäivärahojen lisätarpeesta, joka aiheutuu puolustusvoimien pääsotaharjoituksesta, reserviläisten koulutuksen lisääntymisestä ja uuden kaluston käyttöönotokoulutuksesta, 16 000 mk lääkirintodistus-

kioiden korotuksesta, 150 000 mk sivutoimipalkkioiden tarkistamisesta sekä 39 000 mk liikenneopettajien palkkioiden tarkistamisesta. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 6 718 700 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29, 4 200 mk kutsunta—asiain sihteerin ja aseman valvojan sivutoimien lakkauttamisen johdosta, vuoden 1985 menoarviossa ehdollisena myönnetty 60 000 markan määräraha sekä 359 600 mk vain vuodeksi 1985 palkattujen työsopimussuhteisten toimihenkilöiden palkkoina. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 498 tilapäistä sekä värvättyä ja 991 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 11 tilapäistä pysyväisluonteista osa—aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 88 595 300	1 169 838 900	+ 65	12 762
Tilapäisten ja erityisryhmien palkkiot	+ 8 289 300	106 833 300	+ 38	1 498
Työsuhdepalkat	+ 2 877 400	76 838 500	— 30	991
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 75 900	530 900	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 3 705 100	26 921 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 850 200	98 738 700	—	—
Yhteensä	+ 97 983 000	1 479 702 000	+ 73	15 251

Henkilöstön määrän lisäyksestä viisi aiheutuu vuoden 1984 kolmannessa lisämenoarviossa ja 21 vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä, 26 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja kymmenen siirrosta vuoden 1985 menoarvion alamomentilta 28.80.02.6.

Lisäperustelut:

Ohjusvenelaivueen käyttöönoton mahdollistamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet:

liittyy ehdotetaan perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
2 kapteeniluutnanttia	A 18
10 yliluutnanttia	A 14
2 toimiupseeria 1 l	A 14
2 toimiupseeria 2 l	A 12
5 toimiupseeria 3 l	A 11
2 toimiupseeria 4 l	A 10

Ilmavoimien lentävän henkilöstön johto— ja koulutustehtäviin sekä lentokaluston huoltoon

	Palkkaus- luokka
1 kapteeni	A 18
1 yliluutnantti	A 14
1 toimiupseeri 2 l	A 12
1 toimiupseeri 3 l	A 11
7 toimiupseeria 4 l	A 10
1 sotilasteknikko	A 13

Ety—kokousten vaatimien sotilaallisten asiantuntijatehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi majurin tai komentajakapteenin virka (A 22).

Mielenterveystyön kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi peruspalkkainen psykologin toimi (A 20).

Elektronisen puolustuksen ja viestitoiminnan kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
1 sotilasinsinööri	A 23
1 majuri tai komentajakapteeni	A 22
1 sotilasteknikko	A 15

Sotakorkeakoulun matematiikan ja järjestelmäopin opetuksen tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi vanhemman lehtorin virka (A 21).

Sotilaskapellimestarien toimien uudelleenjärjestelyyn liittyen ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi peruspalkkainen kapellimestarin toimi (A 22). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen kapellimestarin toimi (A 17).

Puolustusvoimien erikoislääkärijohtoisten sairaaloiden uudelleenjärjestelyn johdosta ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
2 sotilassairaalan apulaisylilääkärinä	A 25
2 terveydenhoitajaa	A 13
1 sosiaalihoitaja	A 12
2 sairaanhoitajaa	A 10
1 laboratoriohoitaja	A 10

Ylimääräiset:	
1 toimistosihtööri	A 7
1 kuntahoitaja	A 6
1 hammashoitaja	A 6
1 toimistovirkailija	A 6
1 toimistovirkailija	A 5
1 konekirjoittaja	A 4
6 osastoavustajaa	A 3
1 toimistovirkailija	A 2
1 toimistovirkailija	A 1

Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 sotilassairaalan ylilääkäri	A 26
1 sotilassairaalan ylilääkäri	A 25
2 osastonhoitajaa	A 15
2 apulaisosastonhoitajaa	A 13
2 erikoissairaanhoitajaa	A 11

Ylimääräiset:	
2 vaatevarastonhoitajaa	A 5
3 pesijää	A 3
1 ompelija	A 3
4 sairaala—apulaista	A 2
1 viestittäjä	A 2
2 ruokala—apulaista	A 1
1 viestittäjä	A 1

Nimikkeiden saattamiseksi tehtäviä vastaaviksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kaksi

ylimääräistä varastomiehen tointa (A 5) ja 10 ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 4). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä pesijän tointa (A 3) ja 10 ylimääräistä viestittäjän tointa (A 2).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä sairaala—apulaisen tointa (A 2) ja ylimääräinen viestittäjän toimi (A 2). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 157 500 mk kolmen ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin lisäystä 1 947 600 mk 21 värvätyn vartiomiehen (A 2), kahden varastomiehen (A 4), varastonhoitajan (A 8), toimistovirkailijan (A 3), siivoojan (A 1) ja yhdentoista osa—aikaisen toimistovirkailijan palkkaamista varten.

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten työsuhdelpalkkioihin ehdotetaan lisäystä 633 000 mk kahden viestitekniikon, kahden tekniikon, kahden kanslistin, kahden toimistovirkailijan ja kahden toimitussihteerin palkkaamista varten.

Tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin ehdotetaan lisäystä 680 000 mk kymmenen värvätyn palkkaamiseksi valvontatehtäviä sekä uuden kaluston käyttöönottoa varten.

Viitaten vuoden 1984 tulo— ja menoarvioon ehdotetaan työsuhdelpalkkoista vähennettäväksi 1 800 000 mk siirtona alamomentille 28.80.02.5 40 viestiasentajan palkkioina, koska henkilöitä ei ole vielä voitu siirtää puolustusvoimien palvelukseen.

1986 esitys	1 479 702 000
1985 menoarvio	1 381 719 000
1985 lisämenoarvio	1 060 700
1984 tilinpäätös	1 317 572 385

16. Kalusteiden, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 800 000 mk toimistokoneiden ja -kaluston, taloushuoltoalan koneiden ja laitteiden, sairaaloiden koneiden, laitteiden ja välineistön sekä koulutusvälineiden ja -laitteiden hankintamenoja varten.

1986 esitys	5 800 000
1985 menoarvio	5 800 000
1984 tilinpäätös	5 500 000

20. Matkat

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 618 000 mk, mistä 2 793 000 mk aiheutuu virkaehtosopimusten tarkistamisesta sekä matkakustannusten noususta, 250 000 mk virkamatkoihin lisäntymisestä ja koulutustoiminnan kasvusta, 375 000 mk kertamenosta ulkomaille tehtäviä opintomatkoja varten, 100 000 mk kertausharjoitusten lisääntymisestä ja 100 000 mk kertamenosta puolustusvoimien pääsotaharjoituksen järjestämistä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 245 000 mk, lisäys on 3 373 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkamatkoista, kurssi-, opetus- ja urheilutilaisuuksista sekä sotilaallisista harjoituksista aiheutuviin päiväraha-, aterial- ja majoittumiskorvauksiin sekä matkustamiskustannuksiin ja muutosta aiheutuviin päiväraha- ja majoittumiskorvauksiin sekä matkustamismenoihin, muuttotavaran kuljetuskustannuksiin ja muuttorahan maksamiseen, puolustusministeriön eri määräyksestä virkamatkoihin oikeutettujen matkakustannuksiin, oppikursillaisten kurssipäivärahoihin, sotakorkeakoulussa opiskelevien majoitusrahoihin, päivärahoihin maanpuolustuskurssien sellaisille osanottajille, jotka eivät saa korvausta muualta sekä ulkomaille tehtäviin opintomatkoihin.

1986 esitys.....	46 887 000
1985 menoarvio.....	43 514 000
1984 tilinpäätös.....	41 688 616

25. Joukkojen ja tavaran kuljetukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 860 000 mk, mistä 1 860 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja kertausharjoitusten kasvusta sekä 2 000 000 mk kertamenosta puolustusvoimien pääsotaharjoituksen kuljetusmenoja varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää joukkojen ja materiaalin kuljetuskustannuksiin, ajoneuvojen vuokra- sekä muihin kuljetusmenoihin.

1986 esitys.....	36 096 000
1985 menoarvio.....	32 236 000
1984 tilinpäätös.....	32 171 541

27. Automaattinen tietojenkäsittely (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 053 000 mk, mistä 644 000 mk aiheutuu kustannusten nou-

susta ja 8 409 000 mk suoritettavista järjestelmätöistä ja laitehankinnoista. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 531 000 mk, lisäys on 7 522 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää 12 100 000 mk puolustusvoimien atk:n edellyttämiin palkkausmenoihin, atk-laitevuokra- ja huoltomaksuihin, ohjelmien ja palvelusten ostoon, asennus-, käyttö- ja huoltomaksuihin, atk-tarvikehankintoihin sekä koulutus- ja muihin atk-menoihin ja 7 000 000 mk keskeisten tietojenkäsittelyjärjestelmien kehittämiseksi tarvittavien atk-laitteiden ja -ohjelmien hankintaan.

1986 esitys.....	19 100 000
1985 menoarvio.....	11 578 000
1985 lisämenoarvio.....	1 520 000
1984 tilinpäätös.....	8 621 939

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 218 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puolustusvoimien tavaroiden ja palvelusten tuottamisesta sekä vuokraustoiminnasta aiheutuviin palkkaus-, aine- ja tarvike- sekä muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tavaroiden ja palvelusten tuottamisen sekä vuokraustoiminnan edellyttämien koneiden, laitteiden ja kalusteiden hankintaan. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin viisi henkilöä. Palvelutoiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty alamomentille 12.27.14.3.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ilmakuvat, ilmakuva- ym. kartat ja kuva-	
piirroset sekä painatustoiminta.....	616 000
Lentotoiminta.....	333 000
Puhelintoiminta.....	705 000
Pesulatoiminta.....	500 000
Karttasopimus.....	1 114 000
Muu palvelutoiminta.....	2 421 000
Yhteensä	5 689 000

1986 esitys.....	5 689 000
1985 menoarvio.....	5 471 000
1984 tilinpäätös.....	6 233 133

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 202 000 mk, mistä 1 233 300 mk aiheutuu kustannusten noususta, 800 000 mk painatus- ja toimistomäärärahan lisätarpeesta ja tietoliikenteen kasvusta, 6 718 700 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 27.12.01 sekä 300 000 mk kertamenosta

puolustusvoimien tutkimuslaitosten tutkimusvälineiden ja -materiaalin hankintoja varten, 50 000 mk kertamenoista pääsotaharjoituksen viestiliikennettä varten ja 100 000 mk kertamenoista kansainvälisiä sotilasurheilukilpailuja sekä esikuntien ja joukko-osastojen merkkipäiviä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 285 000 mk, lisäys on 8 917 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sotilasasiamiesten asettautumis- ja varustautumis-

korvauksiin, toimistokaluston, -koneiden ja -laitteiden hankintaan, puolustusvoimien laitosten tutkimustoiminnan edellyttämiin laitehankintamenoihin, maksavien potilaiden terveydenhoidon menoihin, kirkolliseen toimintaan sekä projektiluonteisiin palkkauksiin.

1986 esitys	33 292 000
1985 menoarvio	24 375 000
1984 tilinpäätös	24 225 935

14. Asevelvollisten ylläpitomenot

02. Päivärahat ja reserviläispalkat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 18 207 000 mk, mistä 1 250 000 mk aiheutuu reserviläispalkkojen virkaehtosopimusten mukaisesta tarkistamisesta, 1 200 000 mk kertausharjoitusten määrän lisäämisestä 1 500 miehellä, 251 000 mk kadettien ja soitto-oppilaiden päivärahajen tarkistamisesta virkaehtosopimusten mukaisesti, 14 646 000 mk asevelvollisten päivärahajen korotuksesta vuonna 1985 sekä 860 000 mk päivärahajen korottamisesta yhdellä markalla 1.12.1986 lukien. Kun momentilta vähennetään 4 154 000 mk varusmies-, kadetti- ja soitto-oppilaspäivien vähenemisen johdosta, lisäys on 14 053 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää asevelvollisille, kadeteille ja soitto-oppilaille suoritettavien päivärahajen maksamiseen sekä reserviläispalkkoihin.

1986 esitys	160 792 000
1985 menoarvio	146 739 000
1984 tilinpäätös	131 692 525

20. Kuljetukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 028 000 mk, mistä 1 738 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 280 000 mk yhden ilmaisen lomamatkan lisäämisestä 1.10.1986 lukien Suomessa asuville 330 päivää palveleville varusmiehille, 110 000 mk kertausharjoitusten määrän lisäämisestä 1 500 miehellä ja 1 900 000 mk siitä, että 1.10.1985 toteutettava asevelvollisten ilmaisten lomamatkojen määrän korotus vaikuttaa täysimääräisesti rahoitustarpeeseen vuonna 1986. Kun momentilta vähennetään 1 222 000 mk palvelukseen astu-

vien varusmiesten määrän vähenemisen johdosta, lisäys on 2 806 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää asevelvollisten palvelukseenastumis-, kotiuttamis-, komennus- ja ilmaisten kotilomamatkojen, ulkomailla pysyvästi asuvien asevelvollisten palvelukseenastumis- ja kotiuttamismatkojen, Euroopassa asuvien asevelvollisten lomamatkojen, kadettien ja soitto-oppilaiden vapaiden lomamatkojen sekä jälkitarkastukseen ja valintakokeisiin kutsuttavien matkojen kustannuksiin sekä muonakorvauksiin.

1986 esitys	37 630 000
1985 menoarvio	34 824 000
1984 tilinpäätös	30 902 627

21. Muonitus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 600 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 4 000 000 mk muonituspäivien vähenemisen johdosta, lisäys on 3 600 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää muonitushenkilöstön ja vuosilomasijaisten palkkausmenoihin, palveluksessa olevien asevelvollisten, kadettien ja soitto-oppilaiden ruoan hankintaan, työpaikkaruokailuun, puolustusvoimien henkilökunnan ja asevelvollisten yhteisten tai niihin erikseen rinnastettavien juhlatilaisuuksien ruokailumenoihin, sotilaskilpailujen ja omaistenpäivien muonitukseen, muonitus- ja ruoanvalmistussopimusten aiheuttamiin menoihin, puolustusministeriön eri määräyksestä puolustusvoimien muonitukseen oikeutettujen muonitusmenoihin, asevelvollisille, kadeteille ja soitto-oppilaille komenuksella maksettaviin ruokarahoihin, ruokalavaa-

tetukseen, ruoanvalmistukseen käytetyn energian kustannuksiin, keittiö- ja ruokailuvälineiden hankintaan ja kunnossapitoon sekä muihin muonituksesta aiheutuviin kustannuksiin. Pysyväisluonteisiin tehtäviin palkatun henkilöstön määrä on enintään 207 henkilöä.

1986 esitys	196 080 000
1985 menoarvio	192 480 000
1984 tilinpäätös	182 301 359

22. *Vaatetus ja puhtaanapito* (siirtomääräraha)
Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 916 000 mk, mistä 2 980 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 8 000 000 mk vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa varusmiesten loma- ja varuskuntavaatetuksen uusintaan myönnetyn tilausvaltuuden rahoitusosuudesta sekä 936 000 mk kertamenosta uuteen tunnistamisjärjestelmään siirtymistä varten. Kun momentilta vähennetään vaatetuspäivien vähenemisen johdosta 2 184 000 mk, tilausvaltuuden edellisvuoden rahoitusosuutena 3 000 000 mk sekä kertameno 712 000 mk, lisäys on 6 020 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkausmenoihin, palveluksessa olevien asevelvollisten, kadettien ja soitto-oppilaiden vaatettamisesta, majoittamisesta ja henkilökohtaisesta puhtaanapidosta aiheutuviin kustannuksiin, sotilassairaaloitten käyttöön tarvittavan vaatetusmateriaalin hankintaan ja kunnossapitoon, puolustusvoimien kantahenkilöstön ensisijaisesti koulutus- käyttöön annettavan erityisen sotilaallisen varustuksen hankintaan ja kunnossapitoon, vaatetuksen varastointi- ja siirtovälineistön ja laitteiden hankintaan, pesuloiden energia- ja vesikustannuksiin, vaatetuksen kokeilu- ja kehittämistoimintaan sekä erinäisiin muihin vaatetus- ja puhtaanapitomenoihin. Pysyväisluonteisiin tehtäviin saadaan momentin määrärahalla palkata enintään 389 henkilöä.

1986 esitys	102 698 000
1985 menoarvio	96 678 000
1984 tilinpäätös	98 772 975

23. *Terveydenhuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

rärahaa saadaan käyttää palkkausmenoihin, sairaalalaston, apteekkitavaroiden ja lääkintävälineiden hankintaan ja kunnossapitoon, hoitokuluihin, siviilisairaaloille ja -lääkäreille suoritettaviin hoitomaksuihin, puolustusvoimien erityisolosuhteissa tarpeellisen asevelvollisten terveyden- ja sairaanhoitoa palvelevan tutkimus-, kehittämisen- ja kokeilutoiminnan menoihin sekä erinäisiin muihin terveyden- ja sairaanhoidon menoihin.

1986 esitys	15 228 000
1985 menoarvio	14 928 000
1984 tilinpäätös	13 674 338

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 367 000 mk, mistä 471 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 200 000 mk varusmiesten vapaa-ajan toiminnan tukemisesta, 50 000 mk Urheilukoulun varusmiesten valmennus- ja ottelumatkojen majoituskustannuksista sekä 46 000 mk sukelluskoulutuksen vaararajojen lisätarpeesta, 400 000 mk kertamenosta varusmieskoulutuksessa käytettävän opetusmateriaalin hankintaa varten, 50 000 mk kertamenosta kansainvälisten sotilaskilpailujen menoihin sekä 150 000 mk kertamenosta pääsotaharjoituksen tarvikkeiden hankintaa varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 380 000 mk, lisäys on 987 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikuntakasvatuksen erikoismenoihin, sotaharjoituksissa käytettävien tarvikkeiden hankintaan, asevelvollisten ja kadettien aikuiskasvatukseen, asevelvollisten ammatinvalinnan ohjaukseen, varusmies-toimikuntien menoihin, kirkollisiin menoihin ja hautauskustannuksiin, majoitusrahaan komennuksilla, Urheilukoulun varusmiesten valmennus- ja ottelumatkojen majoitusmenoihin, asevelvollisten ja kadettien sukellusrahaan sekä laskeutujohyppy- ja lentolisien maksamiseen, sisustusirtaimiston korjaukseen, sanoma- ja aikakauslehtien tilaamiseen, viihdytysvälineiden hankintaan ja korjaukseen ja muihin asevelvollisten ylläpidosta ja koulutuksesta aiheutuviin sekalaisiin menoihin.

1986 esitys	13 319 000
1985 menoarvio	12 332 000
1984 tilinpäätös	11 962 590

20. Perushankintamenot

18. *Perushankinnat, kokeilu- ja kehittämistyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 867 000 000 mk seuraavasti:

a) Vuosina 1982—85 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella suoritettavista ampumatarvikkeiden, maasto- ja erikoisajoneuvojen hankinnoista, Pohjois-Suomen joukkojen varustamisesta alueen erikoisolosuhteiden vaatimalla välineistöllä, kotimaisen matalavalvontatutkajärjestelmän ajanmukaistamisesta ja teknisestä tutkimuksesta, eri huoltoalojen materiaalista ja torjuntahävittäjäkaluston lisäämisestä, maavoimien erikoiskalustosta ja koeammuntalaitteista, lentokoneiden varustuksesta ja erikoismateriaalin käyttöönotosta sekä muutostöistä ja puolustustarviketeollisuuden valmiuden kehittämisestä aiheutuvien menojen tarve on, ml. vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa toteutettu 25 000 000 markan maksujen lykkäys vuodelta 1985 vuodelle 1986, yhteensä 458 500 000 mk. Vuoden 1986 rahoitustarpeen pienentämiseksi ehdotetaan eräiden aikaisempien tilausvaltuuksien maksatusohjelmia tarkistettavaksi siten, että vuoden 1986 rahoitusta siirretään 32 500 000 mk rahoitettavaksi vuonna 1987. Vuoden 1986 rahoitusta varten momentille ehdotetaan yhteensä 426 000 000 mk.

Sen johdosta, että näiden aikaisemmissa tulo- ja menoarvioissa hyväksytyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia ja tilauksia, ehdotetaan, että vuoden 1986 aikana saadaan tehdä sopimuksia ja tilauksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että näistä sopimuksista ja tilauksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä maksuja.

b) Puolustusvoimien toimintaedellytysten kehittämiseksi ehdotetaan, että bilateraalikaupan puitteissa myönnettäisiin vuosien 1986—1990 taranvaihto- ja maksusopimusten mukaisesti ar-

vooltaan 2 195 000 000 markan tilausvaltuus puolustusvoimien erikoisvälineistön hankintoja ja materiaalin välittömiä käyttöönottojärjestelyjä varten. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1986 366 000 000 mk, vuonna 1987 402 500 000 mk, vuonna 1988 439 000 000 mk, vuonna 1989 475 500 000 mk ja vuonna 1990 512 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1986 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 366 000 000 mk.

c) Ehdotetaan, että ampumatarviketuotannon ja vuonna 1985 päättyvien ruuti- ja räjähdysainehankintojen jatkamiseksi saataisiin tehdä pääosin kotimaasta ampumatarvike- sekä ruuti- ja räjähdysainehankintoja koskevia sopimuksia ja tilauksia enintään 535 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1986 35 000 000 mk, vuonna 1987 75 000 000 mk, vuonna 1988 120 000 000 mk, vuonna 1989 145 000 000 mk ja vuonna 1990 160 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1986 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 35 000 000 mk.

d) Eri puolustushaarojen ja aselajien kalustoa täydentäviä kertahankintoja varten momentille ehdotetaan 30 000 000 mk.

e) Indeksien, valuuttakurssien ja liikevaihtoverolain muutosten johdosta momentille ehdotetaan 10 000 000 mk aiempien hankintasopimusten maksuja varten.

1986 esitys	867 000 000
1985 menoarvio	600 600 000
1985 lisämenoarvio	27 500 000
1984 tilinpäätös	644 550 000

25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot

16. *Uusinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 643 500 000 mk seuraavasti:

a) Vuosina 1981—85 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella suoritettavia panssarintorjuntavälineistön ja jalkaväen käsiaseiden, kenttätykistökaluston, moottoriajoneuvojen, viesti- ja johtamisvälineiden, ilmatorjuntakaluston, taisteluvälineiden, merivalvonnan ja rannikkopuolustuksen, merivoimien erikoisvälineiden, ilmapuolustuksen, erikoisvarustuksen hankintaa sekä ilmapuolustusta- ja elektronisen puolustuksen välineistön uusintaa varten tarvittaisiin, ml. vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa toteutettu 26 000 000 markan maksujen lykkäys vuodelta 1985 vuodelle 1986, yhteensä 593 000 000 mk. Vuoden 1986 rahoitustarpeen pienentämiseksi ehdotetaan eräiden aikaisempien tilausvaltuuksien maksatusohjelmia tarkistettavaksi siten, että vuoden 1986 rahoituksesta siirretään 32 500 000 mk rahoitettavaksi vuonna 1987. Vuoden 1986 rahoitusta varten momentille ehdotetaan yhteensä 560 500 000 mk.

Sen johdosta, että näiden aikaisemmissa tulo- ja menoarvioissa hyväksytyt hankinta- ja tilausoikeuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia ja tilauksia, ehdotetaan, että vuoden 1986 aikana saadaan tehdä sopimuksia ja tilauksia sanottujen hankinta- ja tilausoikeuksien sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että näistä sopimuksista ja tilauksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmassa esitettyjä maksuja.

b) Indeksien, valuuttakurssien ja liikevaihtoverolain muutosten johdosta aiempien hankintasuunnitelmien maksuja varten momentille ehdotetaan 22 000 000 mk.

c) Ehdotetaan, että pioneeri- ja suojelumateriaalin uusinnan jatkamiseksi saadaan tehdä 1986 sopimuksia ja tilauksia 175 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1986 20 000 000 mk, vuonna 1987 30 000 000 mk, vuonna 1988 40 000 000 mk, vuonna 1989 40 000 000 mk ja vuonna 1990 45 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasuunnitelmien edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1986 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 20 000 000 mk.

d) Ammuslaboratorion tuotantomenoja varten momentille ehdotetaan 11 000 000 mk.

e) Muun käytössä olevan varustuksen, kuten kaluston, koneiden ja laitteiden uusintaa sekä

tähän tarvittavaa kehitystyötä varten momentille ehdotetaan 30 000 000 mk.

1986 esitys	643 500 000
1985 menoarvio	656 900 000
1984 tilinpäätös	652 000 000

17. *Uusinta käytöstä poistetun tilalle* (arvio-määräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk käytöstä poistetun tai myydyin irtaimen omaisuuden tilalle tarvittavan varustuksen hankintaa ja korjauksia, myynnistä aiheutuvia kuluja sekä vuokratun omaisuuden korjauksia varten, kuitenkin enintään siinä määrin kuin myynnistä ja vuokrauksesta kertyy tuloja. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.27.20.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	9 799 973

18. *Telakkateollisuuden työllisyyttä tukevat hankinnat* (siirtomääräraha)

Vuoden 1978 ensimmäisessä lisämenoarviossa myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuvia maksuja ja rahoituskuluja varten momentille ehdotetaan 6 223 000 mk.

1986 esitys	6 223 000
1985 menoarvio	24 025 000
1984 tilinpäätös	30 853 000

24. *Varustuksen käyttö ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 64 300 000 mk seuraavasti:

a) Kustannusten nousun ja määrärahan oikaisun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 42 500 000 mk.

b) Uuden kaluston käyttöönoton johdosta ovat käyttö-, huolto- ja korjaustehtävät sekä polttoaineiden, varaosien, huoltovälineiden yms. tarve kasvanut enemmän kuin voimavaroja on vapautunut vanhan kaluston poistuman vuoksi. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 20 400 000 mk, mihin sisältyy 30 uuden pysyväisluonteisen henkilön palkkaamiseen tarvittavat määrärahat.

c) Viitaten vuoden 1985 lisämenoarvioon momentille ehdotetaan lisäystä 1 400 000 mk pysyväisluonteisiin tehtäviin palkatun 20 henkilön edelleen palkkaamista varten.

d) Jotta varustuksen käyttöön ja kunnossapitoon tarvittavissa hankinnoissa ja korjauspalvelus-

ten ostoissa voitaisiin edelleen tehdä huolto- ja korjaustoiminnan sekä valtiontalouden kannalta tarkoituksenmukaisia, yhtä varainhoitovuotta pitempiä tilaussopimuksia, ehdotetaan, että vuonna 1986 saadaan tehdä tässä tarkoitettuja sopimuksia enintään 240 000 000 markan arvosta. Näistä sopimuksista aiheutuisi maksuja vuonna 1987 180 000 000 mk ja vuonna 1988 60 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan suorittaa vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa sekä lisämenoarviossa varustuksen käyttöön ja kunnossapitoon tarvittavia hankintoja ja korjauspalvelujen ostoja varten myönnettyjen tilausvaltuuksien edellyttämät vuoden 1986 rahoitusosuudet yhteensä 160 000 000 mk, tykkiveneiden peruskorjausta varten vuoden 1984 tulo- ja menoarviossa myönnetyn tilausvaltuuden edellyttämä vuoden 1986 rahoitusosuus 8 000 000 mk sekä taisteluvienelai-

vuen käyttöönnoton turvaamiseksi vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa myönnetyn tilausvaltuuden edellyttämä vuoden 1986 rahoitusosuus 14 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää puolustusvoimien varustuksen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin, kuten tässä toiminnassa tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen, varustuksen käytön ja huollon edellyttämien poltto- ja voiteluaineiden, varaosien, huoltovälineiden, tarvikkeiden yms. ja koulutuksessa tarvittavien ampumatarvikkeiden hankkimiseen sekä korjaamopalvelujen ostamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata pysyväisluonteisia tehtäviä varten enintään 1 603 henkilöä.

1986 esitys	896 400 000
1985 menoarvio	832 100 000
1985 lisämenoarvio	20 000 000
1984 tilinpäätös	765 800 000

27. Kiinteistömenot

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 285 107 000 mk eli lisäystä 11 752 000 mk seuraavasti:

1. *Kiinteistöjen ylläpito.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 16 760 000 mk, mistä 10 900 000 mk aiheutuu kustannustason noususta, 4 760 000 mk ylläpidettävän rakennustilavuuden lisääntymisestä ja 1 100 000 mk sähköenergian käytön lisääntymisestä. Kun alamomentilta vähennetään 5 600 000 mk kiinteistönhoitotehtävien tehostamisen johdosta ja momentin 27.01.01 perusteluihin viitaten 130 000 mk kahden henkilön palkkoina, lisäys on 11 030 000 mk. Alamomentin loppusumma on 277 185 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistönhoitohenkilöstön palkkaamiseen, henkilöstön koulutukseen, materiaali- ja alihankintoihin, ulkopuolisille myytäviin kiinteistöpalveluihin, katumaksulain mukaisiin korvauksiin ja muihin ylläpidon välittömiin kulutusmenoihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään 960 henkilöä.

2. *Kiinteistövuokrat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 722 000 mk, mistä 290 000 mk aiheutuu vuokrien noususta ja 432 000 mk vuok-

rattavien tilojen kasvusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vuokrattujen kiinteistöjen ja huoneistojen vuokriin, luontais suorituslain mukaisiin korvauksiin sekä kiinteistöistä suoritettaviin kunnallisveroihin. Alamomentin loppusumma on 7 922 000 mk.

1986 esitys	285 107 000
1985 menoarvio	273 355 000
1984 tilinpäätös	246 616 113

13. Rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 21 työsopimusuhteista henkilöä pysyväisluonteisiin tehtäviin.

1986 esitys	67 500 000
1985 menoarvio	65 000 000
1984 tilinpäätös	56 000 000

16. Varuskuntien viestiyhteyksien rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 500 000 mk uusien varuskunta- ja leirialueiden viestikeskusten ja

kaapelien hankintaan, kasarmialueiden puhelin-kaapelointiin sekä autoradiopuhelinten uusintaa ja kaukohakulaitteiden hankintaa varten.

1986 esitys	8 500 000
1985 menoarvio	7 800 000
1984 tilinpäätös	7 000 000

17. *Sisustusirtaimiston, koneiden ja laitteiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 500 000 mk, mistä 8 000 000 mk sisustusirtaimiston sekä ruokaloiden ja pesuloiden koneiden ja laitteiden hankintaa varten sekä 4 500 000 mk kiinteistöhoitovä-

lineiden hankintaa varten. Pääosa määrärahasta on tarkoitus kohdentaa uusien ja peruskorjattujen rakennusten kalustamiseen sekä laitteiden ja koneiden hankintaan.

1986 esitys	12 500 000
1985 menoarvio	10 500 000
1984 tilinpäätös	9 800 000

74. *Uudisrakennukset ja peruskorjaukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 128 200 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Varuskunnan rakennustyöt, Dragsfjärd					3 000 000
1. Asuinrakennus	550	2 500 000	4 727		
2. Viemäriverkoston uusiminen		1 500 000			
2. Sähköteknillisen tutkimuslaitoksen rakennus- työt, Espoo				2 000 000	1 500 000
1. Laboratorion laajennus	480	3 500 000	7 292		
3. Varuskunnan rakennustyöt, Hanko				13 500 000	3 000 000
1. Kasarmin laajennus ja perusparannus	2 850	15 200 000	5 333		
2. Aluetyöt		1 300 000			
4. Varuskunnan rakennustyöt, Hattula ja Hä- meenlinna				19 600 000	7 000 000
1. Sotilaskoti	1 610	8 400 000	5 217		
2. Panssarivaunuhalli	2 310	8 300 000	3 593		
3. Rakennus n:o 1, Suomenkasarmi peruskor- jaus	2 050	11 300 000	5 512		
4. Panssarivaunuhalli II	2 240	9 000 000	4 018		
5. Aluetyöt		8 400 000			
5. Varuskunnan rakennustyöt, Helsinki				8 900 000	7 000 000
1. Kaartin korttelin turvallisuusjärjestelmä ...		3 500 000			
2. Sotamuseo	3 340	14 700 000	4 401		
3. Ajoneuvohuoltola	925	6 400 000	6 919		
4. Sotakorkeakoulun kurssirakennuksen pe- ruskorjaus	490	3 700 000	7 551		
5. Asuinrakennuksen peruskorjaus esikuntati- laksi I-vaihe	1 000	7 900 000	7 900		
6. Varastoalueen rakennustyöt, Ilmajoki					1 000 000
1. Kylmävarasto	800	2 000 000	2 500		
7. Varuskunnan rakennustyö, Kankaanpää				4 500 000	5 200 000
1. YK-koulutuskeskuksen kurssirakennus	1 685	9 600 000	5 697		
2. Aluetyöt		100 000			
8. Varuskunnan rakennustyöt, Keuruu				2 900 000	4 000 000
1. Varuskuntakerho	880	6 900 000	7 841		
2. Aluetyöt		3 600 000			

9. Varuskunnan rakennustyöt, Kirkkonummi . . .				4 000 000	5 000 000
1. Ruokalan laajennus ja peruskorjaus	2 635	10 000 000	3 795		
2. Sairaala	1 770	14 000 000	7 910		
3. Aluetyöt		3 500 000			
10. Varuskunnan rakennustyöt, Kouvola					1 500 000
1. Väestönsuoja	290	1 000 000	3 448		
2. Aluetyöt		900 000			
11. Varuskunnan rakennustyöt, Kuopio ja Siilinjärvi				6 000 000	2 000 000
1. Autohallin laajennus ja peruskorjaus	1 945	6 000 000	3 085		
2. Ajoneuvokatokset	1 875	1 800 000	960		
3. Aluetyöt		600 000			
12. Varuskunnan rakennustyöt, Kuorevesi, Juupajoki ja Orivesi				7 100 000	5 000 000
1. Varastorakennus	2 750	8 100 000	2 945		
2. Aluetyöt		5 400 000			
13. Varuskunnan rakennustyöt, Lahti				1 000 000	4 000 000
1. Asuinrakennuksen (n:o 1) peruskorjaus	590	3 400 000	5 763		
2. Asuinrakennuksen (n:o 2) peruskorjaus	720	4 200 000	5 833		
3. Ajoneuvokatokset	1 875	1 900 000	1 013		
4. Aluetyöt		3 200 000			
14. Varuskunnan rakennustyöt, Lappeenranta				7 500 000	1 900 000
1. Kasarmin peruskorjaus	2 900	8 100 000	2 793		
2. Aluetyöt		1 300 000			
15. Varuskunnan rakennustyöt, Oulu				3 900 000	3 000 000
1. Kasarmin (n:o 7) peruskorjaus	3 370	6 400 000	1 899		
2. Ajoneuvokatos	1 250	950 000	760		
3. Aluetyöt		3 200 000			
16. Varuskunnan rakennustyöt, Pirkkala				86 700 000	7 500 000
1. Lentotukikohdan rakennukset	21 175	73 400 000	3 466		
2. Lekohalli III	2 465	11 200 000	4 544		
3. Lentotukikohdan aluetyöt		45 900 000			
17. Varuskunnan rakennustyöt, Rovaniemi				8 000 000	2 000 000
1. Keskusvarasto	2 000	6 300 000	3 150		
2. Aluetyöt		11 600 000			
18. Varuskunnan rakennustyöt, Sodankylä				4 900 000	2 000 000
1. Vaatetuskorjaamon laajennus	1 230	7 400 000	6 016		
2. Varusvarasto	2 225	6 000 000	2 697		
3. Aluetyöt		2 300 000			
19. Varuskunnan rakennustyöt, Tammisaari					1 200 000
1. Pääviemärin uusiminen		1 200 000			
20. Varuskunnan rakennustyöt, Turku				13 350 000	6 000 000
1. Laiturit		6 600 000			
2. Varasto	3 110	6 900 000	2 219		
3. Toimistorakennus	1 460	7 800 000	5 342		
4. Aluetyöt		5 800 000			
21. Varuskunnan rakennustyöt, Valkeala				1 000 000	3 000 000
1. Helikopterihalli	1 800	4 400 000	2 444		
2. Lentuerakennus	400	2 500 000	6 250		
3. Pahkajärven leirialueen vesihuoltotyö		2 300 000			
4. Aluetyöt		6 300 000			
22. Varuskunnan rakennustyöt, Ylöjärvi					5 500 000
1. Kemian laboratorio	2 100	18 400 000	8 762		
2. Koeistusrakennus	190	1 500 000	7 895		
3. Aluetyöt		500 000			
23. Ampumaleirien rakennusmateriaalin hankkiminen					1 100 000
24. Lämpö-, sähkö-, vesihuolto-, kuivaus- ja kevytvahtolaitteiden sekä hissien ja nosturien hankkiminen					14 500 000

25. Lämpö-, vesi- ja viemäriverkostojen peruskorjaukset eri varuskunnissa	4 000 000
26. Sähkölaitteiden ja kojeiden sekä sähköverkostojen peruskorjaus ja uusiminen eri varuskunnissa	600 000
27. Lämpö-, sähkö- ja vesihuoltoliittymismaksut ..	4 000 000
28. Vuoden varrella esiintyvät kiireelliset rakennustyöt	2 500 000
29. Pohjavesialueilla olevien vanhojen öljysäiliöiden suojaustyöt	700 000
30. Työturvallisuuden vaatimat rakennusten muutostyöt ja laitteiden hankinta	2 500 000
31. Rakennusten keskusvalvonta- ja turvajärjestelmien hankinta	1 500 000
32. Uusien rakennuskohteiden sekä keskeneräisten töiden suunnittelu- ja valvontakustannukset ..	15 500 000
	Yhteensä 128 200 000

Edellä esitettyjen uusien rakennushankkeiden lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Dragsfjärd

Asuinrakennus: Linnakesaarella tarvitaan asunot valvontatehtäviin palkatulle henkilöstölle.

Viemäriverkoston uusiminen: Öron linnakkeen viemäriverkosto on heikkokuntoinen, ja osa rakennuksista on kokonaan verkoston ulkopuolella, mistä aiheutuu rantavesien likaantumista.

5. Helsinki

Sotakorkeakoulun kurssirakennuksen peruskorjaus: Vanha maneesi on tarkoitus peruskorjata sotakorkeakoulun kurssi- ja opetustiloiksi.

Asuinrakennuksen peruskorjaus esikuntatilaksi I vaihe: Kaartin korttelissa sijaitsevan asuinrakennuksen (rakennus E) toisen porraslamellin tilat on tarkoitus peruskorjata toimistotiloiksi.

6. Ilmajoki

Kylmävarasto: Hankintasopimukseen sisältyvän materiaalin varastointia varten tarvitaan varastotilaa.

9. Kirkkonummi

Sairaala: Tarkoituksena on rakentaa Upinnien varuskuntaan uusi sairaala sekä purkaa siellä nykyiset sairaalakäytössä olevat huonokuntoiset, ahtaat ja tiloiltaan tehtävänsä soveltumattomat sairaalarakennukset.

10. Kouvola

Väestönsuoja: Uudisrakentamiseen verrattavien peruskorjausten yhteydessä syntynyt väestönsuojan rakentamisvelvoite on täytettävä vuoden 1986 aikana.

13. Lahti

Asuinrakennuksen (n:ot 1 ja 2) peruskorjaus: Rakennukset on tarkoitus peruskorjata sotilasopetuslaitosten majoitus- ja kurssitiloiksi. Peruskorjaustarve aiheutuu siitä, että eräitä opetuslaitoksia siirretään Lahden varuskuntaan.

Ajoneuvokatokset: Kalustomäärän lisääntymisen johdosta säilytystilat ovat riittämättömät. Tarkoituksena on rakentaa lisää katostilaa.

15. Oulu

Ajoneuvokatos: Kalustomäärän lisääntymisen johdosta säilytystilat ovat riittämättömät. Tarkoituksena on rakentaa lisää katostilaa.

16. Pirkkala

Lekohalli III: Satakunnan lennoston konekalustoa lisätään myönnetyn tilausvaltuuden mukaisesti, minkä johdosta on rakennettava lento-konehalli.

19. Tammisaari

Pääviemärin uusiminen: Meressä oleva Dragsvikin varuskunnan vanha pääviemäri on ollut useasti rikki. Vesiensuojeluviranomaiset ovat edellyttäneet sen uusimista.

21. Valkeala

Helikopterihalli: Hallitilojen riittämättömyyden vuoksi Utin varuskunnan lentokonekalustosta suuri osa joudutaan säilyttämään ulkona, mikä vaarantaa lentoturvallisuutta. Tämän johdosta hallitilaa tulee lisätä nykyisestään.

Lentuerakennus: Helikopterilentueen toimisto- ja sosiaalitalat ovat puutteellisissa ja epätarkoituksenmukaisissa parakeissa. Tarkoituksena on rakentaa uudet toimitilat.

22. Ylöjärvi

Kemian laboratorio: Puolustusministeriön tavoitteena on luovuttaa Helsingin kaupungille myyty Harakan saari viimeistään vuonna 1988. Kemian laboratorion toiminnan siirtämiseksi Ylöjärvelle esitetään rakennettavaksi uudet toimitilat.

Koeistusrakennus: Räjähdyksineiden ja -tarvikkeiden tutkimista ja tarkastamista varten tarvitaan koeistusrakennus.

1986 esitys	128 200 000
1985 menoarvio	120 500 000
1984 tilinpäätös	126 200 000

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Puolustushallinnon rakennuskanta on suurelta osaltaan varsin vanhaa ja rakennusten korjaustarve on suuri. Varsinkin Etelä-Suomessa rakennusteknisten vaatimusten lisääntymisen johdosta joudutaan heikkokuntoisissa rakennuksissa suorittamaan saneerauksia, jotka laadultaan ja kustannuksiltaan ovat yleensä mittavammat kuin

vuotuiset korjaus- ja kunnossapitotyöt. Tämän johdosta momentille ehdotetaan 25 000 000 mk rakennusten perusparannuksia, muutoksia ja energiataloudellisia korjauksia varten.

1986 esitys	25 000 000
1985 menoarvio	20 000 000
1984 tilinpäätös	15 000 000

77. *Sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 42 000 000 mk lähinnä keskeneräisten töiden jatkamista varten. Momentin määrärahalta rahoitetaan puolustusvoimien rakennustoimintaa, joka liittyy perushankinta- ja uusintamomenttien määrärahoilla tehtäviin hankintoihin ja puolustusjärjestelmien kehittämiseen.

1986 esitys	42 000 000
1985 menoarvio	41 000 000
1984 tilinpäätös	41 000 000

88. *Kiinteistöjen osto ja pakkolunastus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 000 000 mk kiinteistöjen ja vesialueiden ostamiseksi tai pakkolunastamiseksi puolustusvoimille. Momentin määrärahalta on tarkoitus lähinnä jatkaa puolustusvoimien koulutustoiminnan ja ilmavalvonnan kannalta tarpeellisia aluehankintoja.

1986 esitys	9 000 000
1985 menoarvio	9 500 000
1984 tilinpäätös	10 600 000

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö

Tarkoituksena on selvittää mahdollisuudet kansainvälistä rauhanturvaamistyötä varten budjetoitavien määrärahojen siirtämiseksi ulkoasiainministeriön hallinnonalan pääluokkaan.

21. *Suomalainen valmiusjoukko* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 213 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valmiusjoukon varustamis- ja koulutusmenoihin, sotilastarkkaili-

joiden palkkauksiin ja kansallisen päivärahan maksamiseen, yhteispohjoismaisten YK-kursmien menoihin sekä valmiusjoukosta kotimaassa aiheutuviin ylläpito-, palkkaus- ja hallintomenoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata pysyväisluonteisesti enintään 29 henkilöä.

1986 esitys	5 320 000
1985 menoarvio	5 107 000
1984 tilinpäätös	3 107 000

90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

Valtion pukutehtaan tuotannon pääosan muodostavat virkapukineet, erilaiset työ- ja suojavaatteet sekä metsästysasut.

Valtion pukutehtaan ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk
Liikevaihto.....	47 430 000
Kulut	
Palkat.....	19 410 000
Muut henkilökulut.....	4 500 000
Aineet ja tarvikkeet.....	19 470 000
Muut kulut.....	2 350 000
Varaston muutos.....	— 300 000
	45 430 000
Käyttökate.....	2 000 000
Poistot.....	1 200 000
Tilikauden ylijäämä.....	800 000

Vammaskosken tehtaan tuotannon pääosan muodostavat ammuskuoret, tiehöylät, traktori-kaivurit sekä aseiden korjaus- ja muutostyöt.

Vammaskosken tehtaan ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk
Liikevaihto.....	55 590 000
Kulut	
Valmistuspalkat.....	9 000 000
Muut palkat.....	13 100 000
Muut henkilökulut.....	5 300 000
Aineet ja tarvikkeet.....	21 495 000
Muut kulut.....	3 515 000
Valmistus omaan käyttöön.....	— 500 000
Varastojen muutos.....	—
	51 910 000
Käyttökate.....	3 680 000
Poistot.....	3 400 000
Liikelylijäämä.....	280 000
Muut tuotot ja kulut	
Korkotuotot.....	200 000
Muut tuotot.....	475 000
Muut kulut.....	— 400 000
	275 000
Tilikauden ylijäämä.....	555 000

Lapuan patruunatehtaan tuotannon pääosan muodostavat patruunat ja niiden osat, ketjut, pohjanallit sekä pintakäsittely- ja alihankintatyöt.

Lapuan patruunatehtaan ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk
Liikevaihto.....	85 900 000
Kulut	
Palkat.....	32 700 000
Muut henkilökulut.....	6 800 000
Aineet ja tarvikkeet.....	38 200 000
Muut kulut.....	6 200 000
Valmistus omaan käyttöön.....	— 4 500 000
Varastojen muutos.....	1 000 000
	80 400 000
Käyttökate.....	5 500 000
Poistot.....	5 400 000
Liikelylijäämä.....	100 000
Muut tuotot.....	600 000
Muut kulut.....	— 250 000
	350 000
Välittömät verot.....	450 000
Tilikauden ylijäämä.....	150 000
	300 000

Metsätaloustoiminta käsittää puolustusministeriön hallinnassa olevien metsien hoidon.

Metsätaloustoiminnan ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk
Tuotot.....	12 000 000
Kulut	
Palkat.....	6 380 000
Muut henkilökulut.....	1 400 000
Vieraan palvelukset.....	1 900 000
Aineet.....	400 000
Muut kulut.....	80 000
	10 160 000
Ylijäämä.....	1 840 000

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 440 000 mk seuraavasti:

1. *Vakinaiset ja ennen myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 440 000 mk, mikä aiheutuu eläkkeiden korotuksesta ja eläkkeelle siirtyvien henkilöiden lukumäärän kasvusta. Alamomentin loppusumma on 13 180 000 mk.

2. *Vuoden kuluessa myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 10 000 mk.

1986 esitys.....	13 190 000
1985 menoarvio.....	11 750 000
1984 tilinpäätös.....	10 329 059

21. Pukutehdas (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 43 000 000 mk tehtaan käyttömenoja varten.

1986 esitys.....	43 000 000
1985 menoarvio.....	43 000 000
1984 tilinpäätös.....	35 614 130

22. Vammaskosken tehdas (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys.....	50 000 000
1985 menoarvio.....	49 000 000
1984 tilinpäätös.....	40 333 403

23. Patruunatehdas (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys.....	80 000 000
1985 menoarvio.....	79 700 000
1984 tilinpäätös.....	70 388 026

24. Metsätalous (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mistä 600 000 mk aiheutuu metsäpinta-alojen kasvusta, lisääntyvästä energiakäyttöön tulevan puutavaran korjuusta ja alueiden erikoiskäytön aiheuttamista kasvavista työtarpeista sekä 400 000 mk kustannustason noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkaukseen, puun korjuuseen ja puutavaran markkinointiin sekä puolustusministeriön metsien hoitoon liittyviin palkkaus- ja materiaalimenoihin, työvälineiden hankintaan, työntekijöiden kuljetukseen, majoitukseen, terveydenhoitoon, työsuojeluun, metsäalueiden teiden, maa-alueiden- ja kalavesien hoitoon, harjoitusalueiden ennakoivaan metsäpalontorjuntaan sekä harjoitus- ja puistoalueiden kunnostukseen.

1986 esitys.....	9 900 000
1985 menoarvio.....	8 900 000
1984 tilinpäätös.....	8 434 764

70. Teollisuuslaitosten konebankinnat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 24 300 000 mk seuraavasti:

a) Vuoden 1984 tulo- ja menoarviossa Vammaskosken tehtaan ammustuotannon koneiden ja laitteiden uusintaa varten myönnetyn tilausvaltuuden sekä vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa Lapuan patruunatehtaan hylsytuotannon koneiden, laitteiden ja muiden tuotantovälineiden

uusintaa varten myönnetyn tilausvaltuuden maksuja varten vuonna 1986 ehdotetaan momentille 18 000 000 mk. Sen johdosta, että näiden aikaisemmissa tulo- ja menoarvioissa hyväksytyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia ja tilauksia, ehdotetaan, että vuoden 1986 aikana saadaan tehdä sopimuksia ja tilauksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että näistä sopimuksista ja tilauksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä maksuja.

b) Valtion pukutehtaan koneiden ja laitteiden uusintaa ja täydentämiseen ehdotetaan momentille 1 900 000 mk.

c) Vammaskosken tehtaan ammustuotantolinjaa on uudistettu vuosien 1983 ja 1984 tulo- ja menoarviossa myönnettyjen tilausvaltuuksien rahoituksella. Koska vanhan ammustuotantolinjan koneita ja laitteita voidaan saneerattuina hyödyntää kevyiden ammusten tuotannossa, ehdotetaan momentille myönnettäväksi 7 500 000 markan tilausvaltuus näiden koneiden ja laitteiden peruskorjauksia varten. Tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1986 1 000 000 mk ja vuonna 1987 6 500 000 mk. Tilausvaltuuden rahoitusosuutta sekä tehtaan muun kaluston ja välineistön poistoja vastaavaa uusintaa varten ehdotetaan momentille 3 700 000 mk.

d) Lapuan patruunatehtaan ketjutuotantoyksikön kannattavuutta on tarkoitus parantaa. Ketjutuotannon vanhojen koneiden ja laitteiden uusimista varten ehdotetaan momentille 700 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion pukutehdas.....	1 900 000
Vammaskosken tehdas.....	11 700 000
Lapuan patruunatehdas.....	10 700 000
<u>Yhteensä</u>	<u>24 300 000</u>

1986 esitys.....	24 300 000
1985 menoarvio.....	26 100 000
1984 tilinpäätös.....	26 100 000

74. Teollisuuslaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 700 000 mk puolustusministeriön alaisten teollisuuslaitosten rakennustöihin seuraavasti:

Rakennus	Käyttösuunnitelma:			Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²		
Valtion pukutehdas					500 000
1. Varastorakennuksen osittainen saneeraus ...	1 000	3 200 000	3 200	1 000 000	
2. Konttorirakennuksen suunnittelu		—			
Vammaskosken tehdas					1 000 000
Ammusmaalaamo	1 006	5 000 000	4 970		
Lapuan patruunatehdas					1 200 000
Vartiointirakennus	64	200 000	3 130		
Alueytöt		1 180 000			
				<u>Yhteensä</u>	<u>2 700 000</u>

Edellä esitettyjen rakennushankkeiden lisäpe-
rusteluina esitetään seuraavaa:

Valtion pukutehdas: Varastorakennuksen sa-
neerausta jatketaan. Tehtaan konttori toimii ny-
kyisin tuotantotiloissa 1950-luvulla kunnostetuissa,
ahtaissa ja epätarkoituksenmukaisissa tiloissa.
Tarkoituksena on rakentaa uusi konttoriraken-
nus.

Vammaskosken tehdas: Ammusten maalaamo
toimii ahtaassa ja lämmittämättömässä tilapäisra-
kennuksessa. Toiminnan saattamiseksi työsuojelun
ja tuotantovaatimusten edellyttämälle tasolle
on tarkoituksena rakentaa maalaamorakennus.

Lapuan patruunatehdas: Tehtaan turvallisuus-
den parantamiseksi tarkoituksena on rakentaa

vartiointirakennus, täydentää tehdasaitausta ja
tehdä aluetöitä.

1986 esitys.....	2 700 000
1985 menoarvio.....	7 480 000
1984 tilinpäätös.....	10 500 000

78. Puolustusministeriön metsien peruserän-
nukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 250 000 mk metsätei-
den rakentamista, ojituksia ja muita metsänpa-
rannustoimenpiteitä varten.

1986 esitys.....	250 000
1985 menoarvio.....	210 000
1984 tilinpäätös.....	200 000

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot

02. Työrajoitteisten palkkaukset (arviomäärä-
raha)

Momentille, jolta ehdotetaan poistettavaksi
alamomenttijako, ehdotetaan lisäystä 5 140 000
mk, mistä 2 140 000 mk aiheutuu palvelussuh-
teen ehtojen tarkistuksesta ja 3 000 000 mk 50
uuden henkilön palkkaamisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää puolus-
tusvoimien palvelukseen työllistettävien fyysisten,
psykkisten, sosiaalisten tai muiden syiden
johdosta työrajoitteisten henkilöiden palkkaus-
menoihin. Momentin määrärahalta saadaan pal-
kata enintään 700 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työrajoitteisten työllistäminen puolustus- voimien palvelukseen	40 087 000
Sosiaaliturvamaksu	2 866 000
<u>Yhteensä</u>	<u>42 953 000</u>

1986 esitys.....	42 953 000
1985 menoarvio.....	37 813 000
1984 tilinpäätös.....	35 939 111

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk
toimikuntien lisääntymisen ja painatusmenojen
kasvun johdosta.

1986 esitys.....	190 000
1985 menoarvio.....	90 000
1984 tilinpäätös.....	38 728

40. *Lapuan patruunatehtaalle keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta maksettavat tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 360 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tapaturmalain mukaisten korvausten suorittamiseen. Tapaturmavirasto maksaa Lapuan patruunatehtaalla keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta tapaturmavakuutuslain mukaisia korvauksia. Valtioneuvoston 22.10.1954 tekemän päätöksen mukaan tapaturmavirasto veloittaa suorittamansa korvaukset täysimääräisinä Lapuan patruunatehtaalta.

1986 esitys	360 000
1985 menoarvio	360 000
1984 tilinpäätös	370 000

(50.) *Valtionapu vapaaehtoista maanpuolustustyötä varten*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 20 000 markan

määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 20 000 mk.

1985 menoarvio	20 000
----------------------	--------

90. *Kurssivaihtelut (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 55 000 mk kurssierojen vähenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää suomalaisista valvontajoukoista aiheutuvien menojen laskutuksessa ja sotilasasiain toiminnan tilinpidossa syntyviin tappiollisiin kurssieroihin.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin hyvitykseksi saataisiin kirjata vastaavat kurssivoitot. Mikäli kurssivoitoista kertyvät tulot ovat menoja suuremmat, kirjataan ylimenevä osa tuloista momentin 12.27.99 hyvitykseksi.

1986 esitys	50 000
1985 menoarvio	105 000
1984 tilinpäätös	2 543

Pääluokan 27 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986	
				± 1000 mk	± %
01. Puolustusministeriö (150)	23 344	24 380	26 646	+ 2 266	+ 9
12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot (160)	1 436 014	1 504 693	1 626 566	+ 121 873	+ 8
14. Asevelvollisten ylläpitomenot (160)	469 306	497 981	525 747	+ 27 766	+ 6
20. Perushankintamenot (160)	644 550	600 600	867 000	+ 266 400	+ 44
25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot (160)	1 465 439	1 514 025	1 548 123	+ 34 098	+ 2
27. Kiinteistömenot (160)	512 216	547 655	577 807	+ 30 152	+ 6
30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö (030)	113 527	5 107	5 320	+ 213	+ 4
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta (150)	36 800	33 790	27 250	— 6 540	— 19
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot (150)	36 350	38 388	43 553	+ 5 165	+ 13
Yhteensä	4 737 546	4 766 619	5 248 012	+ 481 393	+ 10

Pääluokan 27 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986	
				± 1000 mk	± %
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta (150)	165 099	192 350	196 090	+ 3 740	+ 2
Yhteensä	165 099	192 350	196 090	+ 3 740	+ 2

Päälukka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Valtiovarainministeriö

Muuttuneiden ja lisääntyneiden tehtävien johdosta valtiovarainministeriön nykyinen organisaatio ei enää kaikilta osiltaan täytä toiminnan asettamia vaatimuksia. Ministeriön johtamisedellytysten parantamiseksi ja tehtäväjaon kehittämiseksi ministeriön eri yksikköjen kesken ehdotetaan 1.3.1986 lukien toteutettavaksi eräitä uudelleenjärjestelyjä, joita on tarkoitus jatkaa tarpeellisten lisäselvitysten valmistuttua myös vuoden 1987 menoarviossa.

Ministeriön johtamisedellytysten parantamiseksi ehdotetaan virkajärjestelynä perustettavaksi sopimuspalkkainen alivaltiosihteerin virka, jonka vastualueeseen kuuluisivat ministeriön palkkaosaston ja järjestelyosaston tehtävät sekä ministeriön sisäinen hallinto kokonaisuudessaan. Alivaltiosihteerin viran perustamisella on osaltaan tarkoitus edesauttaa valtiosihteerin käytännön johtamistehtävien painottamista keskeisen talous- ja finanssipoliittisen valmistelun ohjaukseen.

Veropoliittisen suunnittelun ja siihen liittyvän tutkimustoiminnan sekä lainsäädäntötyön kehittäminen edellyttää vero-osaston sisäisen organisaation ja toimintaedellytysten kehittämistä. Tämän johdosta vero-osastoon ehdotetaan perustettavaksi lainsäädäntöjohtajan apulaisosastopäällikkönä virka. Veropoliittisten ja verolainsäädännön valmistelutehtävien jatkuva lisääntyminen edellyttää vero-osaston resurssien lisäämistä kahdella lainsäädäntöneuvoksen viralla, jotka sijoitetaan perustettavaan lainvalmisteluyksikköön.

Tulo- ja menoarvio-osaston tulee voida keskittyä toimintansa kannalta keskeisten finanssipoliittikan sekä vuotuisten tulo- ja menoarvioesitysten valmistelutehtäviin. Tämän johdosta ehdotetaan, että tulo- ja menoarvio-osaston rahoitustoimistolle nykyisin kuuluvat valtion kotimaista lainanottoa, Suomen Pankkia, Postipankkia sekä valtion investointirahastoa koskevat tehtävät siirretään

yleiseen osastoon. Tulo- ja menoarvio-osaston sisäisen organisaation mahdolliset kehittämistarpeet selvitetään erikseen.

Raha- ja luottolaitosjärjestelmän nopeasta kehityksestä johtuen ehdotetaan valtiovarainministeriölle kuuluvien rahalaitosasioiden uudelleen järjestelyä perustamalla ministeriön yleiseen osastoon rahalaitostoimisto, jonka tehtäviin yhdistettäisiin edellä tulo- ja menoarvio-osastosta siirrettäväksi ehdotetut tehtävät. Rahalaitostoimiston perustamisesta johtuen osaston tullitoimiston tehtävät yhdistetään yleiseen toimistoon. Ministeriön muita osastoja vastaavasti yleiseen osastoon ehdotetaan lisäksi perustettavaksi hallitusneuvoksen apulaisosastopäällikkönä virka. Samanaikaisesti voidaan lakkauttaa neuvottelevan virkamiehen virka.

Nyt käynnistettäväksi ehdotettu valtiovarainministeriön organisaation uudistamistyö on tarkoitus saattaa päätökseen vuoden 1987 aikana. Lisäselvitysten valmistuttua valmistellaan ehdotukset järjestelyosaston ja palkkaosaston muodostaman resurssihallinnon kehittämistä. Järjestelyosaston alaisuuteen on tarkoitus koota mahdollisimman suuri osa käytännön resurssihallintotehtäviä suorittavista yksiköistä. Valtionhallinnon organisaatiota ja henkilöstön määrän sääntelyä sekä resurssien uudelleen kohdentamista koskevat osaston tehtävät on myös tarkoitus painottaa siten, että ne tukevat säännönmukaisten määräaikaisuunnitelmien valmistelua ministeriössä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 205 000 mk, mistä 2 209 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 837 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 60 000 mk kertamenosta tilapäisten palkkioihin ulkomaisiin oppilaitoksiin jatkokoulutukseen lähtevien hen-

kilöiden opiskelun ajaksi palkattavien henkilöiden palkkioita varten sekä 50 000 mk työsuhdepalkkioihin tehtävien järjestelyjä varten. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä

kertameno 60 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 27 tilapäistä ja 60 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 742 900	32 729 600	+ 8	272
Tilapäisten palkkiot	+ 88 300	1 943 100	—	27
Työsuhdepalkat	+ 284 500	6 668 700	— 1	60
Muut palkat ja palkkiot	+ 400	7 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 88 900	2 956 300	—	—
Yhteensä	+ 3 205 000	44 305 000	+ 7	359

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta momentilta 28.80.02.

Lisäperustelut:

Ministeriön organisaatiojärjestelyinä ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
1 alivaltiosihteeri	S 30
1 lainsäädäntöjohtaja, apulaisosastopäällikkönä (vero—osasto)	S 27
2 lainsäädäntöneuvosta	S 26
Peruspalkkaiset:	
1 hallitusneuvos, apulaisosastopäällikkönä (yleinen osasto)	A 27
1 hallitusneuvos	A 26
1 nuorempi hallitussihteeri	A 22
Ylimääräinen:	
1 toimistos sihteeri	A 12
Lakkautetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
1 neuvotteleva virkamies	S 30
1 neuvotteleva virkamies	S 27
Peruspalkkainen:	
1 nuorempi hallitussihteeri (tulo— ja menoarvio—osasto)	A 22

Lisääntyneiden tulo— ja menoarvion valmistelu- ja johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen laskentasihteerin toimi (A 19).

Tehtäviä vastaavan toimirakenteen muodostamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ministeriölle kuuluviin valtionhallinnon tietojenkäsittelyn ohjaustehtäviin sopimuspalkkainen neuvottelevan virkamiehen virka (S 25) sekä sopimuspalkkainen ylitarkastajan virka (S 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukiin lakkauttaa järjestelyosastolta ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 24) sekä vähentää työsuhdepalkkoista 129 600 mk ylitarkastajan palkkana.

Tehtävärakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 11) ja peruspalkkainen toimistosihteerin toimi (A 10). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukiin lakkauttaa ylimääräinen kanslistin toimi (A 9) ja peruspalkkainen kanslistin toimi (A 6).

Kulunvalvonta— ja asiakaspalvelutehtäviin ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen virastomes-tarin toimi (A 10). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 28.80.02 määrärahalta.

1986 esitys	44 305 000
1985 menoarvio	41 100 000
1984 tilinpäätös	37 669 877

09. Pysyvät neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 111 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu virka-ansiomerkkien myöntämistä koskevien asioiden siirrosta momentilta 23.99.24 sekä 51 000 mk kustannusten noususta ja neuvottelukuntien käsiteltäväksi tulevien asioiden lisääntymisestä. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi päätoiminen sihteeri.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion rakennusasiain neuvottelukunta ...	27 000
Kunnallisten virkaehtosopimusasiain neuvottelukunta	192 000
Valtion työehtosopimusasiain neuvottelukunta	37 000
Tulliasiain neuvottelukunta	52 000
Valtion työterveys- ja työturvallisuusasiain neuvottelukunta	37 000
Valtion henkilöstöpolitiikan neuvottelukunta	44 000
Valtion eläkeneuvottelukunta	26 000
Tietotekniikan neuvottelukunta	70 000
Yleishyödyllisten yhteisöjen verovapauslautakunta	95 000
Metalli- ja rakennusteollisuuden veronhuojennusneuvottelukunta	80 000
Indeksiheitojen soveltamislautakunta	25 000
Virka-ansiomerkittoimikunta	60 000
Muut neuvottelukunnat	70 000
Yhteensä	815 000

1986 esitys	815 000
1985 menoarvio	704 000
1984 tilinpäätös	547 927

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 480 000 mk, mikä aiheutuu tulo- ja menoarvion atk-pohjaisen laadintajärjestelmän valmistamisesta ja kokeilusta, kokonaistaloudelliseen suunnitteluun ja tulonjakoselvityksiin liittyvien tietojärjestelmien kehittämisestä, ulkopuolisten tiedostojen tehokkaammasta hyväksikäytöstä, uusien koko valtion hallintoa palvelevien tiedostojen käyttöönotosta ja ylläpidosta sekä kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 40 000 mk ostettavien atk-laitteiden vuokrina, lisäys on 440 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoihin, käyttö- ja huoltomaksuihin sekä atk-tarvikehankintoihin.

1986 esitys	3 200 000
1985 menoarvio	2 760 000
1985 lisämenoarvio	—66 000
1984 tilinpäätös	2 413 126

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 849 000 mk, mistä 265 000 mk aiheutuu jatkokoulutukseen lähtevien virkamiesten opiskelukustannuksista sekä matka- ja henkilöstömenojen lisääntymisestä, 260 000 mk tarvittavien tekstinkäsittelylaitteiden ja kopiokoneiden huoltosopimuksista sekä uusien autojen käyttökustannuksista, 240 000

mk kertamenosta YK:n Euroopan talouskomission (ECE:n) kulutuksen muutoksia ja niiden vaikutuksia taloudelliseen kehitykseen käsittelevän seminaarin järjestämistä varten, 1 084 000 mk ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten lisääntymisestä sekä hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 80 000 mk, 492 000 mk vuokrina ja 70 000 mk ostettavien tekstinkäsittelylaitteiden vuokrina, lisäys on 1 207 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Suomen osuuden maksamiseen Pohjoismaisen verotieteellisen tutkimusneuvoston menoista sekä neuvoston kokouksiin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, ministeriötä palvelevien ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten suorittamiseen, palkkausten tarkistusmenetelyyn liittyvistä toimenpiteistä kuten tarvittavien tilastojen laatimisesta, neuvotteluista, sovittelu-toimesta ja välityslautakunnan toiminnasta aiheutuviin menoihin, edustusmenoihin ja muihin valtion palkkausten tarkistamisesta aiheutuviin menoihin sekä sopimusvaltuuskunnan toiminnasta aiheutuviin edustus-, toimisto- ja muihin kulutusmenoihin ja muusta toimiehtosopimusmenettelystä aiheutuviin menoihin. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen OECD-edustustoon palkatusta erityisavustajasta sekä OECD-sihteeristöön harjoittelijaksi lähtevästä henkilöstä aiheutuviin kuluihin, ministeriön julkaisujen käännöspalkkioihin, valtion virastojen ja laitosten palveluista tiedottamiseen ja kiinteistöä omistajalle kuuluviin menoihin sekä hallinnonalan henkilöstökoulutukseen.

1986 esitys	9 560 000
1985 menoarvio	8 353 000
1985 lisämenoarvio	459 000
1984 tilinpäätös	8 035 040

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 890 000 mk, mistä 320 000 mk mikrotietokoneiden hankkimista, 200 000 mk tekstinkäsittelylaitteiden hankkimista, 170 000 mk kopiokoneiden hankkimista sekä 200 000 mk muun kaluston ja konttorikoneiden uusimista varten.

1986 esitys	890 000
1985 menoarvio	1 460 000
1985 lisämenoarvio	560 000
1984 tilinpäätös	507 633

05. Valtiokonttori

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 138 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 575 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 731 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 30 000 mk ylityöpalkkioiden li-

säntymisen johdosta sekä vähennyksenä kertameno 241 000 mk ja 16 000 mk muista palkoista ja palkkioista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 15 tilapäistä ja 22 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 518 200	24 563 900	+ 4	294
Tilapäisten palkkiot	+ 396 700	1 146 200	+ 2	15
Työsuhdepalkat	+ 155 200	2 820 800	—	22
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 12 400	225 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 5 800	388 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 49 700	2 083 600	—	—
Yhteensä	+ 2 138 000	31 229 000	+ 6	331

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta momentilta 28.52.01 ja kolme momentilta 28.80.20.

Lisäperustelut:

Tilastokeskuksesta valtiokonttoriin siirrettävien keskushenkilörekistereiden ylläpitoon liittyvien tehtävien vuoksi ehdotetaan 1.7.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10) ja kolme ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 3). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää tilapäisten palkkioista 26 800 mk toimistoapulaisen (A 1) palkkiona sekä momentilta 28.52.01 lakkauttaa kaksi peruspalkkaista virkaa.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 146 600 mk kertamenona apukamreerin (A 14) ja kirjanpitäjän (A 7) edelleen palkkaamiseksi valtionvelka- ja lainananto-osastolle.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 374 600 mk kuntoutuspäällikön (A 23) sekä kahden kuntoutusneuvojan (A 21) palkkioina. Henkilöt on aikaisemmin palkattu momentin 28.80.20 määrärahalla.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 117 000 mk suunnittelijan edelleen palkkaamiseksi henkilöstöhallinto-osastolle.

1986 esitys	31 229 000
1985 menoarvio	29 091 000
1984 tilinpäätös	25 584 844

25. Palvelusuhdetietojen rekisteröinti (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työkirjoissa ja nimikirjoissa olevien eläkeoikeuteen vaikuttavien tietojen atk-rekisteröinnistä aiheutuviin kustannuksiin. Työkirjatietojen rekisteröintityö on tehty vuosina 1981—1985. Tämän jälkeen rekisteröidään vastaavat nimikirjatiedot, joiden osalta työ päättyy vuonna 1988. Määräraha saadaan suorittaa kaikki rekisteröintityöstä aiheutuvat menot sekä palkata keskimäärin enintään kymmenen henkilöä.

1986 esitys	1 200 000
1985 menoarvio	1 100 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 986 000 mk, mistä 950 000 mk aiheutuu kertamenosta eläketietokanta- ja lainatietokantasysteemien käyttöönottoa varten ja 5 036 000 mk toiminnan laajentumisesta ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 500 000 mk sekä 260 000 mk ostettavien tietokonelaitteiden vuokrina, lisäys on 4 226 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ja -ohjelmistojen ostoon, atk-laitteiden huoltomaksuihin sekä atk-tarvikkeiden ja -lomakkeiden hankintaan.

1986 esitys.....	25 574 000
1985 menoarvio.....	21 348 000
1984 tilinpäätös.....	18 019 574

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 376 000 mk, mistä 187 600 mk aiheutuu kustannusten noususta, 37 500 mk siirrosta momentilta 28.80.20 ja 18 500 mk lähinnä painatustarpeen sekä 12 400 mk käyttövaratarpeen voimakkaasta lisääntymisestä sekä 120 000 mk kertamenosta mikrosovellusohjeiston painamiseen. Kun momentilta vähennetään rakennusten käyttömenoina 200 000 mk, lisäys on 176 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisten kouluttajien palkkioihin sekä eläkkeenhakijoiden lääkärintutkimuskustannusten ja Työeläkelaitosten Liitto ry:n jäsenmaksun maksamiseen.

1986 esitys.....	3 297 000
1985 menoarvio.....	3 121 000
1984 tilinpäätös.....	4 954 849

(53.) Asuntosäästöpalkkiot (arviomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 28.87.53.

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 420 000 mk, mistä 1 221 000 mk arvioidaan aiheutuvan atk-laittei-

den ja niihin liittyvän erikoiskaluston hankinnoista ja 199 000 mk konttorikoneiden sekä toimisto- ja väestönsuojelukalusteiden hankinnoista.

1986 esitys.....	1 420 000
1985 menoarvio.....	525 000
1984 tilinpäätös.....	1 230 000

95. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu valtion perintöomaisuuden turvaamiseksi tarvittavista lisämäärärahoista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion laina- ja takaussaatavien sekä perintöomaisuuden turvaamisesta ja hoidosta sekä aiheuttomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuuto-kaupassa, milloin se valtion laina-, takaus- tms. saatavan turvaamiseksi on tarpeen, sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta aiheutuvien menojen suorittamiseen.

1986 esitys.....	250 000
1985 menoarvio.....	100 000
1984 tilinpäätös.....	85 784

07. Eläkkeet

05. Vakinaiset eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 333 160 000 mk eläkkeiden tarkistuksen ja lukumäärän kasvun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, perhe-eläkkeet ja hautausavut.....	2 670 000 000
Kunnan, seurakunnan ja yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut sekä valtionapulaistosten eläkkeet.....	958 000 000
Kansanedustajain eläkkeet ja perhe-eläkkeet.....	19 500 000

Toisen korvauslain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetut eläkkeet.....	400 000
Vuonna 1985 suoritettava eläkkeiden tarkistusta varten varauksena.....	261 880 000
<u>Yhteensä</u>	<u>3 909 780 000</u>

1986 esitys.....	3 909 780 000
1985 menoarvio.....	3 576 620 000
1984 tilinpäätös.....	3 333 644 139

06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 633 000 mk seuraavasti:

1. Ennen myönnettyt ylimääräiset eläkkeet. Vuoden 1985 aikana myönnettäviä eläkkeitä varten alamomentille merkitään lisäystä 4 473 000 mk. Kun eläkkeiden lakkaamisen johdosta alamomentilta voidaan vähentää 200 000 mk, lisäys

on 4 273 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston yleis- ja erillispäätösten nojalla erityisryhmille myönnettyjen eläkkeiden maksamiseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös niiden ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen, jotka on myönnetty tulo- ja menoarvion erityisperusteluiden mukaisesti tehtyjen päätösten nojalla. Alamomentin loppusumma on 66 488 000 mk.

2. *Vuoden kuluessa myönnetty ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 640 000 mk. Alamomentin loppusumma on enintään 2 933 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää ylimääräisten eläkkeiden myöntämiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Lisäksi määrärahasta saadaan myöntää ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä Sotainvalidien Veljesliiton päätoimisille huoltotehtävissä toimiville toimihenkilöille sekä julkisoikeudellisen Kriminaalihuoltoyhdistyksen palveluksessa oleville niille toimihenkilöille, joiden palkkaukseen myönnetään valtionapua. Eläkkeen määrää laskettaessa noudatetaan soveltuvin osin valtion eläkelain ja valtion perhe-eläkelain säännöksiä. Eläkkeestä vähennetään samasta palveluksesta työntekijän eläkelain mukaisesti tuleva eläke.

Määrärahasta saadaan myöntää vielä vuonna 1986 enintään 30 ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (75/74) mukaista taiteilijaeläkettä ja enintään 15 ylimääräisistä sanomalehtimieseläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (37/77) mukaista sanomalehtimieseläkettä.

Myönnettävien uusien ylimääräisten eläkkeiden määrää voidaan vähentää johtuen ns. freelancer -eläkejärjestelmän voimaan saattamisesta vuoden 1986 alusta sekä yleisestä työeläkejärjestelmän mukaisen toimeentuloturvan kehittämisestä.

Samoin ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä saadaan myöntää Maatalousseurojen Keskusliiton, sittemmin Maatalouskeskusten Liiton ja vastaavan ruotsinkielisen liiton, ja niiden jäsenjärjestöinä toimineiden maanviljelys- ja talousseurojen päätoimisesta palveluksesta asutuslainsäädännössä annetun toimivallan käyttämistä varten muodostetuissa toimielimissä. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöllä on tai olisi ollut oikeus eläkkeeseen valtion varoista tai kunnallisesta eläkejärjestelmästä ns. lisäeläketurvan mukaisesti ja että eläketurva muuten jäisi olennaisesti pienemmäksi siitä, mikä se olisi ollut, jos heidän asutustehtävissä palvelemissa aika olisi luettu eläkkeeseen

oikeuttavaksi ajaksi mainittuja eläkkeitä varten. Eläke myönnetään sen määräisenä, että se yhdes- sä valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen sekä Eläkekassa Maan myöntämän eläkkeen kanssa on yhtä suuri kuin valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen myöntämä eläke olisi ollut, jos edellä määritelty asutustehtävissä palveltu aika olisi kokonaan luettu eläkeajaksi valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen myöntämää eläkettä varten.

1986 esitys.....	69 421 000
1985 menoarvio.....	65 788 000
1984 tilinpäätös.....	57 118 811

07. Muut eläkemeno (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 250 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaus Kunnalliselle eläkelaitokselle eräistä eläkkeistä ja perhe-eläkkeistä.* Alamomentille merkitään lisäystä 7 000 000 mk eläkkeiden lukumäärän kasvun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eri lakien nojalla Kunnalliselle eläkelaitokselle maksettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 52 000 000 mk.

2. *Valtionapu Suomen yksityiskoulujen eläkekassalle.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 110 000 mk. Alamomentin määrärahasta saadaan suorittaa valtionapua Suomen yksityiskoulujen eläkekassalle.

3. *Korvaus Eläkekassa Maalle eräille asutustehtävissä palvelleille maksettavista eläkkeistä ja perhe-eläkkeistä.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk eläkkeiden lukumäärän kasvun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Eläkekassa Maalle maksettavaan korvaukseen siitä eläkemenojen lisäyksestä, mikä aiheutuu asutustehtävissä palvelun ajan huomioon ottamisesta eläkekassan myöntämässä eläkkeessä. Alamomentin loppusumma on 1 250 000 mk.

4. *Korvaus Telenokia Oy:lle eläkkeistä aiheutuvan lisärasituksen keventämiseksi.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk eläkkeiden lukumäärän kasvun johdosta. Posti- ja telelaitoksen konepajasta Televasta muodostettiin vuonna 1976 valtioenemmistöinen osakeyhtiö Televa Oy. Yhtiöstä on sittemmin muodostettu Telenokia Oy. Aikanaan Televa Oy:n perustamisen yhteydessä lähdettiin siitä, että Televasta uuden yhtiön palvelukseen siirtyville henkilöille järjestettiin valtion eläkelain mukaiset eläke-edut eli samat edut, jotka siirtyvillä on Televan palveluksessa ollut. Tästä järjestelystä aiheutuva lisärasitus on nyt siirtynyt Telenokia Oy:lle, jonka taloudelle

koituu samoin ylimääräistä rasiutusta verrattuna samalla alalla toimiviin kilpailijayrityksiin. Korvausta suoritetaan myös Telenokia Oy:stä yritys-kaupan yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyt ja 31.8.1976 Televan palveluksessa olleen henkilön työnantajalle. Televasta siirtyneiden henkilöiden eläkejärjestelystä aiheutuva lisärasitus korvataan vuosittain todellisia eläketapahtumia vastaavasti. Valtiokonttori voi myös sopia vakuutusmatemaattisin perustein lasketuista eläkevastuiden kertasuorituksista. Alamomentin määräraha saadaan käyttää kyseisten korvausten suorittamiseen. Alamomentin loppusumma on 1 250 000 mk.

5. *Korvaus Vapo Oy:lle eläkkeistä aiheutuvan lisärasituksen keventämiseksi.* Valtion liikelaitoksena toimineesta valtion polttoainekeskuksesta on

vuonna 1984 muodostettu turve- ja sahatteollisuutta harjoittava valtioenemmistöinen osakeyhtiö Vapo Oy. Yhtiön perustamisen yhteydessä on lähdetty siitä, että uuden yhtiön palvelukseen siirtyvälle valtion polttoainekeskukseen henkilöstölle määrättyin edellytyksin järjestetään valtion eläkelain (280/66) mukaiset eläke-edut eli samat edut, jotka siirtyvällä henkilöstöllä on valtion polttoainekeskuksessa ollut. Tästä eläkejärjestelystä aiheutuva lisärasitus on nyt siirtynyt Vapo Oy:lle, jonka taloudelle koitua lisärasitus korvataan yhtiölle vuosittain todellisia eläkekorvauksia vastaavasti. Alamomentille ehdotetaan edelleen 4 000 000 mk.

1986 esitys.....	58 610 000
1985 menoarvio.....	51 360 000
1984 tilinpäätös.....	47 257 047

10. Valtiontalouden tarkastusvirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 730 000 mk, missä on otettu huomioon 509 100 mk palvelusuhteen ehtojen tarkistuksen, 204 800 mk ehdo-

tettujen virkojen perustamisen sekä 25 600 mk luento- ja asiantuntijapalkkioiden lisääntymisen johdosta.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 750 700	9 519 600	+ 2	86
Tilapäisten palkkiot	— 66 500	—	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 26 100	35 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 19 700	682 900	—	—
Yhteensä	+ 730 000	10 238 000	+ 2	86

Lisäperustelut:

Atk-toiminnan, esimiestehtävien edellyttämänä järjestelynä ja virkarakenteen saattamiseksi vastaanmaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen ylitarkastajan virka (S 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen erikoistutkijan virka (S 22).

Tarkastustoiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi tarkastajan virkaa (A 20).

1986 esitys.....	10 238 000
1985 menoarvio.....	9 508 000
1984 tilinpäätös.....	9 646 994

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mistä 20 000 mk aiheutuu atk-koulutuksen ja 20 000 mk tarkastustoimintaa eri tavoin palvelevan muun koulutuksen lisäämisestä, 1 500 mk virkapukuavustuksista, 75 000 mk kertamenosta Australiassa pidettävään valtion taloudenhoidon ylimpien tarkastuselinten kansainvälisen järjestön (INTOSAI) kokoukseen osallistumisen johdosta,

33 400 mk rakennusten käyttömenojen lisääntymisestä, 15 000 mk atk-laitevuokrien ja atk-käyttömenojen lisääntymisestä sekä 35 100 mk toiminnan laajentumisesta ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 5 000 mk, lisäys on 195 000 mk.

1986 esitys.....	976 000
1985 menoarvio	781 000
1985 lisämenoarvio	—10 000
1984 tilinpäätös	626 500

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 80 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja lisähankintoja varten.

1986 esitys.....	80 000
1985 menoarvio.....	100 000
1985 lisämenoarvio.....	35 000
1984 tilinpäätös.....	49 976

18. Verohallinto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 39 385 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 30 407 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 3 297 000 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutosten sekä 570 000 mk verovirkamiestutkintoa varten harjoittelevien palkkioiden johdosta, 5 480 000 mk siirtona momentilta 28.18.09 verojohtajille viran palkkausluokan mukaan määräytyviä johtamislisiä ja niihin liittyviä

henkilökohtaisia palkanlisäjä varten sekä 3 910 000 mk kertamenon johdosta kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 5 250 000 mk sekä 22 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 38 tilapäistä ja 868 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 32 049 000	476 383 700	— 8	5 996
Tilapäisten palkkiot	— 135 800	2 864 200	— 3	38
Työsuhdepalkat	+ 5 191 400	61 291 700	+ 36	868
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 792 100	18 599 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 564 000	866 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 924 300	40 040 300	—	—
Yhteensä	+ 39 385 000	600 045 000	+ 25	6 902

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja vuoden 1985 menoarvion alamomentilta 28.80.02.6.

Lisäperustelut:

Lääninverovirastoihin ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi verotoimistojen ohjaustehtäviin 10 vanhemman verotarkastajan virkaa (A 20). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi verotoimistoista 15 ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (A 1).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

<i>Lääninverovirastot:</i>	Palkkausluokka
1 ylivahtimestari	A 9
1 kirjanpitäjä	A 5
1 toimistovirkailija	A 1
1 konekirjoittaja.....	A 4

Verotoimistot:

1 verovalmistelija A 5

Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 262 300 mk viiden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 117 100 mk konekirjoittajan (A 4) ja toimistovirkailijan (A 5) palkkaamista varten sekä työsuhdepalkkioihin lisäystä 43 000 mk toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Lisääntyneiden tehtävien johdosta ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10).

Atk—laitteistoasennusten valvontaa ja käyttäjien ohjausta varten ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä 111 300 mk pääsuunnittelijan palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien.

Tietojenkäsittelytehtävien siirtämiseksi ulkopuoliselta toimittajalta verohallinnon suoritettavaksi ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä 199 600 mk vanhemman suunnittelijan ja pääohjelmoijan palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien.

Lisääntyneiden atk—tehtävien johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä 238 000 mk kolmen vanhemman ohjelmoijan palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien.

Verotus— ja atk—terminologiaa sisältävien käännostöiden lisääntymisen johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä 73 800 mk kielenkääntäjän palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien.

Verohallituksen lisääntyneiden tehtävien johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä 51 600 mk vahtimestarin palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien.

Edellyttäen, että edellä mainittu ylimääräinen toimi perustetaan ja kahdeksan työsopimussuhteista henkilöä palkataan, voidaan samalla 1.3.1986 lukien lakkauttaa yhdeksän ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (A 1).

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkioista vähennettäväksi 78 800 mk kahden kokopäiväisen ja yhden osa—aikaisen siivoajan palkkioina.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamena 1 418 000 mk, mistä veronkannon siirtymäkauden henkilöjärjestelyjä varten 1 260 000 mk samoin kuin kahden veroluokittajan edelleen palkkaamiseen 158 000 mk.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä

1 513 000 mk 29 kokopäiväisen sekä yhden osa—aikaisen toimihenkilön palkkaamiseksi.

1986 esitys	600 045 000
1985 menoarvio	560 660 000
1985 lisämenoarvio	5 403 000
1984 tilinpäätös	512 198 008

09. (28.18.08 ja 09) *Pysyvät neuvottelu- ja lautakunnat* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 5 480 000 mk, mikä aiheutuu verojohtajille maksettavien johtamislisien ja henkilökohtaisten palkanlisien siirtämisestä momentille 28.18.01.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtionasiamiesten sekä verotus- ja tarkastusasiemiesten palkkioihin sekä matkakustannusten korvauksiin. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös asiamiesten lomakorvauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Verohallituksen yhteydessä toimivat lautakunnat	301 000
Lääninverolautakunnat	355 000
Vero-, perintövero- ja tutkijalautakunnat ..	14 437 000
Valtion-, verotus- ja tarkastusasiemiesten palkkiot	3 621 000
Yhteensä	18 714 000

1986 esitys	18 714 000
1985 menoarvio	24 194 000
1985 lisämenoarvio	—5 403 000
1984 tilinpäätös	23 770 813

21. *Veronkantopalkkiot ja muut veronkantokustannukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikevaihtoverolain perusteella verovelvollisille suoritettaviin veronkantopalkkioihin, Postipankille ja muille rahalaitoksille suoritettaviin veronkantopalkkioihin sekä Postipankkiin verohallinnon tileille suoritetuista tilillepanoista ja tililtäotoista aiheutuneiden kustannusten korvauksiin.

1986 esitys	52 500 000
1985 menoarvio	51 500 000
1984 tilinpäätös	51 138 977

22. *Veroluokitus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 390 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja vanhentuneiden luokitusten uusimisesta. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 5 980 000 mk vuosina 1982—1985 aloitettujen luokitusten jatka-

miseen ja 1 060 000 mk vuonna 1986 aloitettiin luokituksiin. Vuosina 1987—1989 valtiolle aiheutuu kassamenoja vuosina 1982—1985 aloitettua luokituksista 4 805 000 mk ja vuonna 1986 alkavista luokituksista 4 540 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää konsulttipalvelusten ja luokitustarvikkeiden ostoon sekä verohallituksen määräämien maanmittaushallinnon suorittamien luokitustehtävien osalta palkkaus- ja matkakustannuksiin, toimitilojen vuokriin, atk-laitteiden, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja automaattisen tietojenkäsittelyn kuluihin.

1986 esitys.....	10 390 000
1985 menoarvio.....	7 000 000
1984 tilinpäätös.....	6 000 000

24. Leimamerkkien valmistus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää leimamerkkien painatuskustannusten suorittamiseen.

1986 esitys.....	1 510 000
1985 menoarvio.....	1 480 000
1984 tilinpäätös.....	1 497 171

25. Korvaukset posti- ja telelaitokselle (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 170 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaus leimamerkkien ja elokuvaverolippujen myynnistä.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk leimamerkkien lisääntyneen myynnin ja myyntikustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää posti- ja telelaitokselle leimamerkkien ja elokuva-verolippujen myynnistä suoritettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 12 000 000 mk.

2. *Korvaus veroilmoitusten postimaksutta tapahtuvasta palauttamisesta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 950 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää korvauksiin posti- ja telelaitokselle veroilmoituslomakkeiden ilman postimaksua tapahtuvasta palauttamisesta. Alamomentin loppusumma on 5 400 000 mk.

3. *Korvaukset ennakkoperintään liittyvien paimotuotteiden saatavana pitämisestä postitoimipaikoissa.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää posti- ja

telelaitokselle maksettavia korvauksia varten. Alamomentin loppusumma on 1 020 000 mk.

1986 esitys.....	18 420 000
1985 menoarvio.....	16 250 000
1984 tilinpäätös.....	21 560 173

26. Palautettavien verojen korot sekä oikeudenkäyntikulut veroasioissa (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palautettavien verojen korkoihin ja oikeudenkäyntikuluihin veroasioissa. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää pakkohuuto-kauppakulujen maksamiseen. Momentin määrärahaa voivat käyttää myös tullihallitus ja lääninhallitukset.

1986 esitys.....	76 500 000
1985 menoarvio.....	75 000 000
1984 tilinpäätös.....	73 908 049

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 810 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää verohallituksen, liikevaihtoverotoimistojen, lääninverovirastojen, verotoimistojen ja muiden verotukseen liittyvien atk-käyttöpalveluiden ja systeemityöpalveluiden, tietosysteemien ja ohjelmistojen hankintaan sekä atk-konsultointiin. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää verohallinnon käyttöön hankittujen atk-laitteiden vuokra-, huolto- ja asennuskustannuksiin sekä telepalveluiden ja atk-tarvikkeiden hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaukset atk-käyttötehtävistä.....	37 000 000
Korvaukset systeemityötehtävistä.....	8 850 000
Tietojenkäsittelylaitteiden vuokra- ja huoltomaksut.....	10 150 000
Yhteensä	56 000 000

1986 esitys.....	56 000 000
1985 menoarvio.....	52 190 000
1984 tilinpäätös.....	47 323 912

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 580 000 mk, mistä 1 997 000 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta, 1 161 000 mk kertamenosta metsäverotutkimuksen jatkamista varten, rakennusmaan arviointiohjeen ylläpidon jatkamista varten, voimalaitosten verotusarvoja koskevan tutkimuksen suorittamiseen sekä uusien atk-järjestel-

mien käyttöönoton aiheuttamiin koulutusmatkoihin, 400 000 mk vuokratustannusten nousun johdosta ja 22 000 mk virkapukuavustusten siirrostä momentilta 28.18.01. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 040 000 mk, lisäys on 2 540 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös muiden verohallintoa palvelevien ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten suorittamiseen, verohallinnon tarvitsemien tietojen ja palvelusten hankkimiseen sekä kansainväliseen yhteistyöhön.

1986 esitys	102 461 000
1985 menoarvio	99 921 000
1984 tilinpäätös	89 707 547

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 26 100 000 mk, mistä 13 000 000 mk aiheutuu verohallituksen ja lääninverovirastojen atk-laitteiden hankkimisesta, 7 000 000 mk vuoden 1985 ensimmäisessä lisämenoarviossa vastaavien laitteiden tilaamiseksi myönnetyn tilausvaltuuden maksatuksista sekä 6 100 000 mk muista atk-laite-, kalusto- ja konttorikonehankinnoista sekä verohallituksen toimistojärjestelmästä. Lisäksi ehdotetaan, että tietokonelaitteistojen uusimisen saattamiseksi loppuun saadaan tehdä tilauksia ja sopimuksia enintään 11 300 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta aiheutuu kassameno vuonna 1987.

1986 esitys.....	26 100 000
1985 menoarvio.....	12 735 000
1984 tilinpäätös.....	10 200 000

37. Erät hinnanerokorvaukset

40. *Eräiden valmisteverolakien mukaiset hinnanerokorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 48 000 000 mk lähinnä maailmanmarkkinahintojen ja kotimaisien hintojen eron kasvun johdosta. Elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain mukaan määräytyvät hinnanerokorvaukset ovat eräiden raaka-aineiden osalta yksikköarvoltaan korkeammat kuin vastaavien tuotteiden osalta momentilta 30.32.40 suoritettu vientituki ja liikevaihtovero-kohtelusta johtuva tuki yhteensä. Hinnanero- korvausten perusteena olevat raaka-aineiden kotimarkkinahintanoteeraukset on tarkoitettu tarkistaa siten, että ne vastaavat edullisinta tasoa, jolla kotimainen teollisuus voi hankkia raaka-aineet. Samassa yhteydessä tarkistetaan erät maailmanmarkkinahintanoteeraukset. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamiseksi siten, että suoritettavat hinnanerot voidaan muuttaa vuoden 1986 alusta

lukien määräytyväksi edellä esitetyn mukaisesti, momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 20 000 000 mk, minkä johdosta lisäys on 28 000 000 mk.

Maltaiden tuenalainen vientimäärä ehdotetaan rajattavaksi 22 000 tonniin, sokerikemian tuotteiden vientimäärä 10 000 tonniin ja perunasosevalmisteiden vientimäärä 3 000 tonniin vuonna 1986. Vuonna 1986 mallasohratuotanto mitoitetaan siten, että vuonna 1987 kotimaisesta mallasohrasta valmistettua mallasta viedään enintään 22 000 tonnia.

Momentin määrärahasta 290 000 000 mk arvioidaan tarvittavan ns. vapaakauppatuotteiden, 45 000 000 mk vientimaltaiden, 180 000 000 mk lihajalosteiden ja 45 000 000 mk muiden jalostettujen maataloustuotteiden raaka-aineiden hinnanerokorvauksiin.

1986 esitys	560 000 000
1985 menoarvio	532 000 000
1984 tilinpäätös	576 263 353

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Ahvenanmaan itsehallintolain (670/51) mukaan varat, jotka Ahvenanmaan maakunta tarvitsee itsehallinnon toteuttamiseksi ja ylläpitämiseksi, on valtakunnan ja maakunnan välistä verotaloudellista säännöllistä tasoitusta odottaessa Ahvenanmaan valtuuskunnan esityksestä osoitettava valtion tulo- ja menoarviossa vuotuisina, kohtuulliseen määrään arvioituina ennakkomaksuina. Nämä ennakkomaksut on otettava huomioon lopullisessa tasoituksessa, jonka suorittaa Ahvenanmaan valtuuskunta vuosittain jälkikäteen itsehallintolaissa tarkemmin esitetyin perustein.

Ahvenanmaan maakunnan menojen kehityksen vuonna 1986 on arvioitu olevan suunnilleen sama kuin valtakunnassa. Näin ollen vuoden 1986 tasoitukseen tarvittavan ennakkomaksun suuruus on mitoitettu samaa menokehitystä noudattaen kuin muualla valtakunnassa. Kuitenkin eräät menolisäykset kuten esimerkiksi eräät investointimenot ja lisätyt maakuntaosuudet kunnille sosiaali- ja terveyshallinnossa, sekä eräät menolisäykset opetus- ja liikennehallinnossa ovat vuonna 1986 suhteellisesti hieman suuremmat kuin muualla valtakunnassa, johtuen osittain maakunnan erillisestä asemasta ja erikoisoloista.

30. Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävät verotaloudellinen tasoitus (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 369 400 000 mk. Lisäys on 22 900 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (670/51) mukaisen verotaloudellisen tasoituksen ja tasoitusta koskevan ennakkomaksun suorittamiseen. Koska säännöllinen tasoitus toimitetaan jälkikäteen ja koska tällöin vielä vahvistamattomien tasoitusten määrät saattavat nousta ennakkomaksuja suuremmiksi, ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää ennen lopullisen tasoituksen valmistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

1986 esitys	369 400 000
1985 menoarvio	346 500 000
1984 tilinpäätös	330 000 000

31.) Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävät ylimääräiset määrärahat

Suunnitelmien keskeneräisyyden vuoksi momentille ei ehdoteta määrärahaa ylimääräisiä menoja varten. Tämän johdosta momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 3 700 000 mk.

1985 menoarvio	3 700 000
1984 tilinpäätös	4 115 592

32. Kunnallisveron saamatta jäämisen korvaaminen eräissä tapauksissa (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ruotsin valtion kanssa kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa tehdyn pöytäkirjan (SopS 19/78) määräysten mukaisen korvauksen suorittamiseen Ahvenanmaan kunnille. Korvauksista Ruotsin ja Suomen osuus on 50 prosenttia. Ruotsin osuutta vastaava korvausmäärä on otettu huomioon momentilla 12.28.99.

1986 esitys	2 200 000
1985 menoarvio	2 200 000
1984 tilinpäätös	1 900 000

40. Ahvenanmaan ja mantereiden välisten tavarakuljetusten kuljetuskustannusten alentaminen (siirtomääräraha)

Momentille, jonka määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi, ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha ehdotetaan Ahvenanmaan maakunnanhallituksen käytettäväksi valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti Ahvenanmaan ja mantereiden välisten tavarakuljetuskustannusten alentamiseksi.

1986 esitys	700 000
1985 menoarvio	650 000
1984 tilinpäätös	600 000

40. Tullilaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 13 342 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 12 010 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 1 430 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten sekä 98 000 mk kulunkorvausten johdosta sekä vähennyksenä 450 000 mk

virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 47 tilapäistä ja 48 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 22 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 12 830 800	212 103 200	+ 10	2 437
Tilapäisten palkkiot	+ 125 000	2 279 400	—	47
Työsuhdepalkat	+ 505 400	4 072 400	—	48
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 107 300	1 989 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 440 100	184 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 213 600	15 774 900	—	—
Yhteensä	+ 13 342 000	236 403 000	+ 10	2 532

Lisäperustelut:

Valtion veroedun valvonnan ja talousrikosten tutkinnan tehostamiseksi, oikaisuasioiden käsittelyn nopeuttamiseksi sekä huumevalvontaa varten ehdotetaan aluehallintoon perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 tulliylitarkastaja	A 21
2 tulliylitarkastajaa	A 19
3 tulliverotarkastajaa	A 18
1 tullivalvontatarkastajaa	A 15
1 tullimestari	A 13
2 apulaistullitarkastajaa	A 12
2 tullivartijaa	A 8

Toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Ylimääräiset:	
<i>Tullihallitus</i>	
1 ylitarkastaja	A 22
<i>Aluehallinto</i>	
4 tulliylitarkastajaa	A 21
2 tulliylitarkastajaa	A 20
6 tullitarkastajaa	A 16
8 apulaistullitarkastajaa	A 12
8 ylietsivää	A 12

Lakkautetaan:

Peruspalkkaiset:

Aluehallinto

13 tullivartijaa	A 8
2 tullivalvojaa	A 7

Ylimääräiset:

Tullihallitus

1 tullisihteeri	A 19
-----------------	------

Aluehallinto

6 tulliverotarkastajaa	A 17
4 tulliekspediööriä	A 11
3 ylitullivartijaa	A 10

Tullihallituksesta ehdotetaan 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi kaksi ylimääräistä tullisihteerin tointa (A 18). Vastaavasti työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 238 000 mk vanhemman suunnittelijan ja suunnittelijan palkkaamiseksi samasta ajankohdasta lukien.

1986 esitys	236 403 000
1985 menoarvio	223 061 000
1984 tilinpäätös	200 333 906

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 325 000 mk lähinnä tietokonelaitteiston uusimisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoon, ohjelmistojen suunnitteluun, atk-laitteiden huoltoon sekä atk-tarvikkeiden hankintoihin.

1986 esitys	4 800 000
1985 menoarvio	5 125 000
1984 tilinpäätös	4 947 145

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 242 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä matka-, vuokra- ja telekustannusten ja muiden menojen kasvusta, 450 000 markan siirrosta momentilta 28.40.01 virkapukuavustuksina, tupakkaveromerkkien maksamisesta momentin määrärahasta sekä 1 960 000 markan kertamenoista Brysselin tulliasiamiehen vaihtumisesta aiheutuviin matka- ja muuttokustannuksiin, tullilaitoksen virkapuvun vaihtumisesta aiheutuviin virkapukuavustuksiin, uuden laitosesitteen suunnittelu- ja valmistuskustannuksiin, pohjoismaisen tullivalvontakokouksen järjestelykustannuksiin, kansainvälisen tulliyhteistyörahaston avustukseen sekä laitoksen 175-vuotisjuhlamitalin suunnitteluun ja valmistamiseen. Momentilta saadaan maksaa myös kansainvälisen tulliyhteisön, Brysselin tullitariffitoimiston ja tulliyhteistyöneuvoston jäsenmaksut, ulkomaisten vierailijoiden käynneistä johtuvat edustusmenot, pohjoismaisen tullivalvontakokouksen järjestelykulut, Suomen tullilaitoksen ja kehitysmaiden tulliyhteistyöstä ja koulutuksesta aiheutuvat menot sekä tullilaboratorion analyysitoiminnassaan tarvitsemat kulutusmenot.

1986 esitys	35 865 000
1985 menoarvio	29 623 000
1984 tilinpäätös	26 631 377

70. Kulkuneuvojen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 900 000 mk, mistä 2 120 000 mk autojen hankkimiseksi sekä

780 000 mk vesi- ja lumikulkuneuvojen hankkimiseksi ja niiden varusteiden, kuten tutkalaitteiden ja pelastusvälineiden uudistamista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	2 900 000
1985 menoarvio	2 800 000
1984 tilinpäätös	2 660 000

71. Kaluston, puhelimien ja muiden välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 700 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että saadaan tehdä tilauksia ja sopimuksia enintään 700 000 markan arvosta luovutusjärjestelmän atk-laitteiden hankkimiseksi. Tilausvaltuudesta aiheutuu kassameno vuonna 1987.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kaluston, konttorikoneiden ja muiden välineiden hankkiminen	1 300 000
Puhelimien ja radiopuhelimien hankkiminen	1 700 000
Tullilaboratorion koneiden ja välineiden hankkiminen	500 000
Atk-laitteistojen hankkiminen	1 800 000
Tullivalvonnan erikoislaitteiden ja välineiden hankkiminen	400 000
Yhteensä	5 700 000

1986 esitys	5 700 000
1985 menoarvio	3 280 000
1984 tilinpäätös	2 600 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 340 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
			mk/m ²		
1. Nuijamaan raja-asema		8 300 000		2 200 000	4 100 000
— talonrakennus	378	2 800 000	7 407		
— tie		5 500 000			
2. Karigasniemen tulliaseman III asuinrakennus ..	418	1 500 000	3 589	1 100 000	400 000
3. E4-tien vartiorakennuksen laajennus	100	1 400 000	10 082	760 000	640 000
4. Tullilaitoksen koirakoulu	400	2 400 000		485 000	100 000
5. Näränperän vartiorakennus	130	1 000 000	7 692		100 000
6. Siirrettävät vartiorakennukset					300 000
7. Pienehköt uudisrakennus- ja peruskorjaustyöt ..					700 000
				Yhteensä	6 340 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Rakennuksen kustannusarvio on tarkistettu.
2. Kustannusarviota on tarkistettu urakkatarjousten perusteella.
3. Kustannusarvioon sisältyy vanhan osan muutostyöt ja 140 m²:n suuruinen liikennekatos.
5. Tornion Näränperän tie on avattu raja-asukkaiden henkilöautoliikenteelle vuonna 1983. Tornion kaupungin valtiolle luovuttama vanha vartiotupa puretaan ja tilalle rakennetaan pieni tulliasema.

6. Laitos käyttää siirrettäviä vartiokoppeja, rakennuksia ja autosuojia lähinnä sellaisissa maa- ja vesiliikennettä palvelevissa kohteissa, joissa toiminta ei ole pitkäaikaista, tai tarvittaessa tukikohtana valvontapartioille.

7. Ehdotettua määrärahaa käytetään pienehköihin uudisrakennus- ja peruskorjaustöihin tulliasemilla ja asunnoissa tullihallituksen KTS-suunnitelman mukaan.

1986 esitys	6 340 000
1985 menoarvio	6 165 000
1984 tilinpäätös	1 800 000

50. Rahapaja

Sen jälkeen, kun eduskunta vuoden 1984 tulo- ja menoarviossa päätti, että rahapajan Rovaniemelle siirtymisestä luovutaan ja että rahapaja sijoitetaan pääkaupunkiseudulle on rahapajan uusien toimitilojen suunnittelu aloitettu. Tarkoituksena on sijoittaa se Suomen Pankilta vuokrataviin tiloihin Vantaalle. Suomen Pankki on sitoutunut omalla kustannuksellaan saneeraamaan aikaisemmin Suomen Pankin Setelipainon käytössä olleen teollisuusrakennuksen rahapajakäyttöön ja vuokraamaan sen rahapajalle pitkäai-

kaisella vuokrasopimuksella. Tarkoituksena on, että toiminta uusissa tiloissa aloitettaisiin vuonna 1987.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 286 000 mk, mistä 283 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 64 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 41 500	397 800	—	3
Työsuhdelpalkat	+ 239 400	4 818 100	—	64
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 100	39 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 3 000	375 900	—	—
Yhteensä	+ 286 000	5 631 000	—	67

1986 esitys	5 631 000
1985 menoarvio	5 345 000
1984 tilinpäätös	4 669 637

22. Raaka-aineet (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 900 000 mk, mikä aiheutuu Suomen Pankin pienentyneestä rahatilauksesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metallirahan ja muiden rahapajan tuotteiden raaka-aineiden ja puolivalmisteiden hankkimiseen.

1986 esitys	7 100 000
1985 menoarvio	8 000 000
1984 tilinpäätös	11 315 939

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 237 000 mk, mistä 127 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 50 000 mk uusien tilojen vuokrasta, 30 000 mk rahapajan suunnittelusta ja laitehankinnoista johtuvista matkoista sekä 30 000 mk kertamenosta rahapajan johtajan ja tuotantopäällikön osallistumista varten rahapajanjohtajien konferenssiin Kanadassa. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös parannusehdotusten palkittamiseen, rahapajan toiminnasta aiheutuviin erityismenoihin sekä rahapajan henkilökunnan ruokailusta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	3 573 000
1985 menoarvio	3 336 000
1984 tilinpäätös	2 708 278

70. Koneiden bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk, mistä 200 000 mk ehdotetaan käytettäväksi konekannan täydentämiseen ja uusimiseen sekä

4 800 000 mk luvun perusteluihin viitaten rahapajan tuotantolaitoksen uudistamisen edellyttämiin kone- ja laitehankintoihin. Tuotantolaitoksen uudistamisen edellyttämien hankintojen kokonaisarvoksi vuosina 1986—87 arvioidaan noin 13 500 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että edellä mainittujen koneiden ja laitteiden hankkimiseksi saadaan tehdä tilauksia ja sopimuksia enintään 8 700 000 markan arvosta, joista aiheutuu maksuja vuonna 1987.

1986 esitys	5 000 000
1985 menoarvio	500 000
1985 lisämenoarvio	—400 000
1984 tilinpäätös	150 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Rahapajan uudet toimitilat ehdotetaan vuokrattaviksi Suomen Pankilta Vantaalta tiloista, jotka Suomen Pankki kustannuksellaan saneeraa rahapajakäyttöön. Tähän rakennushankkeeseen liittyviä koneiden ja laitteiden asennustoihin kuuluvia sähkö-, ilmastointi-, asennussuunnittelun konsulttikustannuksia varten momentille ehdotetaan 250 000 mk.

1986 esitys	250 000
-------------------	---------

95. Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk vanhan vaihtorahan palautuksen lisäyksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Pankin palauttaman vanhan vaihtorahan lunastamiseen.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	1 600 000

52. Tilastokeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 587 000 mk. Lisäyksessä on huomioitu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys 2 657 900 mk, ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista

aiheutuva vähennys 187 400 mk ja työsuhteisen atk-henkilöstön toimirakennekorjauksista aiheutuva lisäys 50 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 204 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 398 300	27 568 000	— 5	308
Tilapäisten palkkiot	+ 2 000	36 900	—	—
Työsuhdepalkat	+ 934 300	16 430 800	—	204
Muut palkat ja palkkiot	+ 227 600	4 220 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 24 800	3 450 200	—	—
Yhteensä	+ 2 587 000	51 706 000	— 5	512

Lisäperustelut:

Virka- ja toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylikirjastonhoitajan virka (A 23). Samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen kirjastonhoitajan virka (A 21) ja kolme ylimääräistä tilastoapulaisen tointa (A 4).

Viitaten momentin 28.05.01 perusteluihin ehdotetaan lakkautettavaksi 1.7.1986 lukien tilastonpitäjän virka (A 7) ja apulaiskanslistin virka (A 5).

1986 esitys.....	51 706 000
1985 menoarvio.....	49 119 000
1984 tilinpäätös.....	46 205 497

09. Tilastoneuvosto

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	33 000
1985 menoarvio	32 000
1984 tilinpäätös	12 065

21. Määräaikaiselvytykset ja laskennat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk, mikä aiheutuu asunto- ja elinkeinotutkimuksen toteuttamisesta sekä kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 1 500 000 mk atk-menojen siirtona momentille 28.52.27, lisäys on 1 500 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten vertailujen, väestö- ja asuntolaskennan 1990, ammatti- ja elinkeinotutkimuksen 1985, asuntotutkimuksen, kotitaloustiedustelun sekä yritys- ja toimipaikkarekisterin kehittämisen

aiheuttamiin palkkaus-, matka- ja tietojenkäsittelymenoihin sekä laitevuokriin ja markkinointi- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 108 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Kansainväliset vertailut	200 000
Ammatti- ja elinkeinotutkimus 1985	6 750 000
Asuntotutkimus	400 000
Vuoden 1990 väestölaskennan suunnittelu ..	1 400 000
Yritys- ja toimipaikkarekisterin laajennus ..	1 500 000
Kotitaloustiedustelut	5 000 000
Yhteensä	15 250 000

1986 esitys.....	15 250 000
1985 menoarvio	13 750 000
1985 lisämenoarvio	275 000
1984 tilinpäätös.....	4 332 000

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 730 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajenemisesta, ammatti- ja elinkeinotutkimuksen edellyttämästä keskusyksikkökapasiteetin laajenuksesta, 620 000 markan kertamenosta tuotantomenetelmien kehittämishanketta varten sekä 1 500 000 markan siirrosta momentilta 28.52.21. Kun momentilta vähennetään kertameno 760 000 mk, lisäys on 1 970 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tietojenkäsittelylaitteiden ja -ohjelmistojen vuokriin, huoltomenoihin, tietojenkäsittelypalvelusten ja tarvikkeiden hankintoihin sekä tuotantomenetelmien kehittämishankkeen palkkauksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kaksi henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atk-palvelusten ostot	2 200 000
Atk-laittevuokra- ja huoltomaksut	3 780 000
Muut atk-menot	2 400 000
Tuotantomenetelmien kehittäminen (kerta- meno)	620 000
Yhteensä	9 000 000
1986 esitys	9 000 000
1985 menoarvio	7 030 000
1984 tilinpäätös	6 996 543

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 735 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta, toiminnan laajenemisesta ja luopumisesta läheteiden tilin käytöstä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Tilastokeskuksen maksullisten palvelujen tuottamisesta ja markkinoinnista aiheutuviin palkkausmenoihin, haastattelijoiden palkkioihin sekä tietojenkäsittely-, painatus- ja matkakuluihin sekä laitevuokriin ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 43 henkilöä. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.28.52.

1986 esitys	6 886 000
1985 menoarvio	5 151 000
1984 tilinpäätös	3 739 270

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 842 000 mk, mikä aiheutuu julkaisujen suoramyynnin tehostamisesta johtuvasta painatusmenojen ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös toiminnan kehittämisestä aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin edustus- ja muihin menoihin sekä konttorikoneiden vuokriin.

1986 esitys	14 399 000
1985 menoarvio	13 557 000
1984 tilinpäätös	12 989 996

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 100 000 mk, mistä 700 000 mk aiheutuu ammatti- ja elinkeinotutkimuksen edellyttämistä päätelaitteistojen hankinnoista, 1 050 000 mk vuokralaitteistojen korvaamisesta ostoilla, 1 050 000 mk muiden atk-laitteiden ja niihin liittyvän kaluston hankinnoista ja 300 000 mk muista kalustohankinnoista.

1986 esitys	3 100 000
1985 menoarvio	6 180 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

54. Pankkitarkastusvirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 562 000 mk, mistä 208 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 63 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista sekä 200 000 mk

määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme tilapäistä ja kaksi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 508 500	3 631 500	+ 1	35
Tilapäisten palkkiot	+ 13 800	251 000	—	3
Työsuhdepalkat	+ 14 000	259 000	—	2
Sosiaaliturvamaksu	+ 25 700	296 500	—	—
Yhteensä	+ 562 000	4 438 000	+ 1	40

Lisäperustelut:
Pankkitarkastusviraston arkiston hoitoa varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 5).

1986 esitys	4 438 000
1985 menoarvio	3 876 000
1984 tilinpäätös	3 584 294

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 195 000 mk, mikä aiheutuu hintojen ja vuokrauskustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 30 000 mk, lisäys on 165 000 mk.

1986 esitys	1 895 000
1985 menoarvio	1 730 000
1985 lisämenoarvio	80 000
1984 tilinpäätös	1 613 276

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 55 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	55 000
1985 menoarvio	37 000
1984 tilinpäätös	34 841

56. Taloudellinen suunnittelukeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 147 000 mk, mistä 144 500 mk aiheutuu palvelussuhteen eh-

tojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yhdeksän työsopimussuh- teista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 98 100	1 790 200	—	16
Työsuhdepalkat	+ 44 900	832 900	—	9
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 500	27 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 500	189 900	—	—
Yhteensä	+ 147 000	2 840 000	—	25

1986 esitys	2 840 000
1985 menoarvio	2 693 000
1984 tilinpäätös	2 712 898

hytaikaisesti sekä tilapäisesti tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen valtiovarainministeriön vahvistaman työohjelman mukaisesti.

1986 esitys	1 304 000
1985 menoarvio	1 245 000
1984 tilinpäätös	1 440 207

09. Talousneuvosto

Momentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	64 038

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 59 000 mk, mikä aiheutuu vuokrien ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös konsulttitoimeksiantoihin ja osaprojekteihin ly-

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 90 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista sekä pienoistietokoneiden hankkimista varten.

1986 esitys	90 000
1985 menoarvio	13 000
1984 tilinpäätös	10 863

60. Rakennushallinto

Rakennushallinnon vuonna 1984 aloitettu piirihallinnon organisaatiouudistus saatetaan loppuun vuonna 1986. Organisaatiouudistus toteutetaan 1.3.1986 Vaasan ja Lapin piirirakennustoimistoissa. Uudenmaan läänin uudelleenorganisointi ehdotetaan toteutettavaksi 1.9.1986 lukien, jolloin läänin alueelle muodostetaan kaksi piirirakennustoimistoa, Helsingin piirirakennustoimisto ja Uudenmaan piirirakennustoimisto. Samasta ajankohdasta lukien ehdotetaan luku 28.65, Otaniemen valtionalue lakkautettavaksi ja sen henkilöstö ja määrärahat siirrettäväksi lukuihin 28.60 ja 28.64.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 29 365 000 mk, mistä 12 725 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 15 074 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista sekä 140 000 mk kausi—, ruuhka— yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 15 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 3 633 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä. Lisäksi momentin määrärahalla saadaan palkata osa—aikaisia henkilöitä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 5 684 600	44 130 700	+ 58	551
Tilapäisten palkkiot	— 195 500	196 700	— 2	—
Työsuhdepalkat	+ 22 386 300	200 216 300	+ 437	3 633
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 259 700	2 359 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 14 400	11 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 244 300	17 654 100	—	—
Yhteensä	+ 29 365 000	264 569 000	+ 493	4 184

Henkilöstön määrän lisäyksestä 374 aiheutuu siirrosta momentilta 28.65.01, 13 siirrosta momentilta 23.02.01, kaksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.5 ja kaksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) sekä 44 on lakkautettu tai vähennetty muilla hallinnonaloilla.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten saatetaan piirihallinnon organisaatiouudistus loppuun vuoden 1986 aikana. Tämän johdosta ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Ylimääräinen:

1 isännöitsijä A 17

Samalla työsuhdepalkoista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 83 000 mk yhden teknisen toimihenkilön palkkaamiseen varattuna määrärahana.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.9.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:

Peruspalkkainen:

1 piirirakennuspäällikkö A 26

Ylimääräiset:

1 sähkölaitoksen johtaja A 25
 1 rakennuspäällikkö A 24
 1 rakennuspäällikkö A 22
 1 kiinteistöpäällikkö A 23
 1 kiinteistöpäällikkö A 22
 1 hallintopäällikkö A 21
 1 siivospäällikkö A 20
 4 aluepäällikköä A 20
 4 aluepäällikköä A 19

Palkkausluokka

Perustetaan:

Ylimääräiset:

2 kiinteistöpäällikköä A 22
 2 rakennuspäällikköä A 22
 3 aluepäällikköä A 19

Lakkautetaan:

Peruspalkkainen:

1 insinööri A 20

Palkkausluokka

Lakkautetaan:

Ylimääräiset:

1 ylitarkastaja	A 24
1 isännöitsijä	A 17
1 toimistorakennusmestari	A 16
1 vanhempi toimistorakennusmestari	A 14

Lisäksi työsuhdepalkoista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 332 000 mk neljän toimihenkilön palkkauksiin varattuna määräraha- na sekä momentilta 28.65.01 sähkölaitoksen joh- tajan, konttoripäällikön, siivouspäällikön ja isän- nöitsijän palkkaukseen varattu määräraha.

Ehdotetaan perustettavaksi 1.9.1986 lukien seuraavat ylimääräiset toimet, jotka on luvun perusteluihin viitaten samasta ajankohdasta lu- kien lakkautettu momentilta 28.65.01.

	Palkkaus- luokka
1 toimistosihiteeri	A 11
2 huoltomiestä	A 8
1 toimistosihiteeri	A 8
1 toimistovirkailija	A 7
1 siivooja	A 2
3 siivoojaa	A 1

Kiinteistönhoidon keskittämisen johdosta eh- dotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi piirira- kennustoimistoihin kolme ylimääräistä siivoojan tointa (A 2) ja seitsemän ylimääräistä siivoojan tointa (A 1). Vastaavasti voidaan samasta ajan- kohdasta lukien momentilta 29.10.01 lakkauttaa kaksi ylimääräistä siivoojan tointa (A 2) ja seitsemän ylimääräistä siivoojan tointa (A 1) ja mo- mentilta 29.60.01 yksi ylimääräinen siivoojan toimi (A 2).

Hämeen piirirakennustoimiston toimintaedel- lytysten parantamiseksi ehdotetaan perustetta- vaksi ylimääräinen aluepäällikön toimi (A 19).

Sisäisen tarkastustoiminnan tehostamiseksi eh- dotetaan perustettavaksi ylimääräinen ylitarkasta- jan toimi (A 22).

Kiinteistörekisterin toimintaedellytysten tur- vaamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustet- tavaksi kaksi ylimääräistä toimistosihiteerin tointa (A 9). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankoh- dasta lukien lakkautettavaksi ylimääräinen toi- mistoapulaisen toimi (A 2) sekä työsuhdepalkoista vähennettäväksi 79 000 mk yhden toimihenkilön palkkaukseen varattuna määrärahana. Toi- mistosihiteerien palkkaus on aikaisemmin suori- tettu alamomentilta 28.80.02.5.

Henkilöstörakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan

1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautetta- vaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
1 ylitarkastaja	A 24
1 insinööri	A 21

Lakkautetaan:

1 toimistoarkkitehti	A 18
----------------------------	------

Lisäksi voidaan työsuhdepalkoista samasta ajankohdasta lukien vähentää insinöörin palkkaa- miseen varattu 84 000 markan määräraha.

Luvun 23.02 ja momentin 23.02.01 perustelui- hin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustet- tavaksi peruspalkkainen puhelinkeskuksen hoita- jan toimi (A 7), kolme peruspalkkaista puhelun- välittäjän tointa (A 5) sekä yhdeksän ylimääräistä puhelunvälittäjän tointa (A 5).

Valtioneuvoston turvallisuusjärjestelyihin liit- tyen ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kolme peruspalkkaista vartijavahtimestarin tointa (A 7) ja kolme ylimääräistä vartijavahtimestarin tointa (A 7). Vastaavasti voidaan samasta ajan- kohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen yö- vartijan toimi (A 7) ja peruspalkkainen talonmie- hen toimi (A 7) sekä vähentää työsuhdepalkoista 138 000 mk kolmen talonmiehen palkkoina.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihen- kilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen tek- nillisen tarkastajan toimi (A 23) ja ylimääräinen toimistoarkkitehdin toimi (A 23). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 218 500 mk kahden ylimää- räistetyn toimen palkkioina.

Luvun perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoi- hin ehdotetaan lisäystä 7 776 000 mk aikaisem- min momentin 28.65.01 määrärahalta palkattu- jen 361 henkilön palkkaamiseksi 1.9.1986 lukien rakennushallintoon sekä lisäksi yhden teknisen toimihenkilön palkkaamiseksi organisaatiomuut-oksen johdosta.

Piirihallinnon toiminnan kasvun johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 233 000 mk kahden siivoustyönjohtajan ja yhden teknisen toimihenkilön palkkoina.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 3 110 000 mk yhden puutarhurin, yhden huolto- asentajan, yhden vanhemman huoltomiehen, kuuden huoltomiehen, yhden kiinteistöhoita- jan, 14 talonmiehen ja 23 siivoojan palkkaami- seksi vuoden 1986 aikana valmistuvien uudis— ja

lisärakennusten kiinteistöhoito— ja siivoustehtäviin.

Kiinteistöhoiton ja siivoustoiminnan keskitämisen johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 1 469 600 mk rakennushallinnon palvelukseen siirtyvien yhden talonmiehen ja 42 siivoojan, joista yhdeksän on osa—aikaista, palkkaamista varten 1.3.1986 lukien. Vastaava palkkausmenojen säästö syntyy muilla hallinnonaloilla.

Momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten työsuhdepalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 20 000 mk siivoojan palkkana 1.9.1986 lukien.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 124 000 mk yhden toimistoapulaisen ja yhden arkistojärjestelijän palkkaamista varten.

1986 esitys	264 569 000
1985 menoarvio	235 204 000
1984 tilinpäätös	207 986 824

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 008 000 mk, mistä 3 268 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta, toimistoautomaation lisääntymisestä,

matka- ja vuokramenojen kasvusta ja kustannusten noususta, 620 000 mk kertamenoista rakennushallituksen 175-vuotisjuhlanäyttelyyn, -tarjoihin ja -julkaisun aiheuttamia menoja varten sekä 120 000 mk siirrosta momentilta 28.65.29. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion kiinteistöjen keskusrekisterin aiheuttamiin konsulttimenoihin, kehittämistoimintaan liittyviin konsulttimenoihin sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin matka-, edustus- ja muihin menoihin.

1986 esitys	22 389 000
1985 menoarvio	18 381 000
1985 lisämenoarvio	1 200 000
1984 tilinpäätös	17 022 236

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 750 000 mk rakennushallituksen ja piirirakennustoimistojen konttori-koneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	750 000
1985 menoarvio	550 000
1984 tilinpäätös	859 919

64. Erät valtion kiinteistömenot

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 16 000 000 mk, mistä 1 900 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 28.65.10 ja 14 100 000 mk hoidettavan rakennuskannan laajenemisesta ja kustannustason noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennushallinnon hoitoon, siivoukseen tai ylläpidon yhteistyöhön kuuluvien kiinteistöjen, rakennusten, huonetilojen tai alueiden yleishoidosta ja -valvonnasta, lämpö-, sähkö-, vesi- ja erikoislaitehuollosta, siivouksesta, jätehuollosta ja ulkoalueiden hoidosta ja vahingonkorvauksista aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös rakennushallinnon hallinnassa olevista kiinteistöistä ja huoneisto-osakkeista aiheutuviin omistajalle kuuluviin menoihin sekä valtiovarainministeriön erikseen määräämissä tapauksissa käyttäjälle annettaviin palveluksiin tai käyttäjien puhelinmaksuihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös kiinteistöllä toimivan hoito- ja

siivoushenkilöstön työpaikkaterveydenhuolto-, matka- ja koulutusmenoihin ja muihin vastaaviin henkilöstömenoihin varsinaisia palkkauksia lukuunottamatta. Määrärahaa voidaan käyttää myös kiinteistöhoiton ja käytönohjauksen sekä siivoustoimen edellyttämiin selvityksiin ja suunnitelmiin.

1986 esitys	209 000 000
1985 menoarvio	193 000 000
1984 tilinpäätös	176 612 186

11. Valtion virastojen ja laitosten edeltä arvaamattomat vuokramenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk, mikä aiheutuu ennalta arvaamattomista vuokrankorotuksista ja lisätilan tarpeesta.

1986 esitys	5 000 000
1985 menoarvio	3 000 000

13. *Korjaus ja kunnossapito* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 000 mk, mistä 900 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 28.65.13 ja 9 100 000 mk kustannustensa noususta ja korjaushuollossa olevan rakennuskannan kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennushallinnon korjaushuoltoon määrättyjen kiinteistöjen ja rakennusten ja huoneilojen korjauksiin ja kunnossapitoon. Virkistyskäytössä olevien rakennusten ja tilojen kunnostukseen määrärahaa saadaan käyttää enintään 300 000 mk. Määrärahaa voidaan käyttää myös korjaustarpeen ja kunnossapitotehtävän edellyttämiin selvityksiin ja suunnitteluun, sekä valtiovarainministeriön erikseen määräämiin korjaustöihin.

1986 esitys	104 000 000
1985 menoarvio	94 000 000
1984 tilinpäätös	85 000 000

21. *Otaniemen sähkölaitos* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan Otaniemen sähkölaitoksen aiheuttamiin menoihin 10 500 000 mk siirtona momentilta 28.65.21. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Otaniemen alueelle hankittavasta lämmöstä ja sähköstä, tuotantolaitosten käytöstä ja ylläpidosta, kaukolämpö-, sähkö- ja puhelinverkkojen sekä katuvalaistuslaitteiden hoidosta ja muusta sähkölaitostoiminnasta aiheutuviin menoihin. Lämmön ja sähkön myynnistä kertyvät tulot tuloutetaan alamomentille 12.28.60.4.

1986 esitys	10 500 000
-------------------	------------

70. *Kiinteistöjen työkoneiden ja kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 100 000 mk, mistä 3 200 000 mk kiinteistönhoidon, käytönohjauksen, siivouksen, laite- ja korjaushuollon sekä yhteistilojen kaluston, koneiden, laitteiden ja autojen hankkimista varten ja 2 000 000 mk Valtioneuvoston linnan ja eri ministeriöiden turvallisuusteknillisiin laitehankintoihin sekä 6 900 000 mk Mikkelin ja Hämeenlinnan virastotalojen sekä Valtioneuvoston linnan puhelinvaihteiden uusimiseen. Mikkelin virastotalon puhelinvaihteen kustannusarvio on 3 300 000 mk, Hämeenlinnan virastotalon 3 900 000 mk ja Valtioneuvoston linnan 21 000 000 mk. Hämeenlinnan hanketta varten on aikaisemmin myönnetty 400 000 mk ja Valtioneuvoston linnan hanketta varten 500 000 mk.

1986 esitys	12 100 000
1985 menoarvio	4 000 000
1985 lisämenoarvio	1 400 000
1984 tilinpäätös	4 300 000

74. *Valtion talonrakennusten suunnittelu ja koerakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 300 000 mk seuraavasti:

1. *Suunnittelu.* Alamomentille ehdotetaan 2 000 000 mk perustamis- ja esisuunnitelmien sekä yhdistettyjen perustamis- ja esisuunnitelmien laatimista ja niitä edeltävien maankäyttösuunnitelmien ja tutkimusten hankkimista varten sekä kiireellisten uudisrakennushankkeiden, peruskorjaus- ja muutostöiden suunnittelua sekä niiden suunnittelun alku- ja täydennysrahoitusta, käyttäjä- ja huonetilapäätösten valmistelua ja muita suunnitteluun liittyviä menoja varten.

2. *Koerakennustoiminta.* Alamomentille ehdotetaan 1 300 000 mk valtion rakennustöiden yhteydessä suoritettavan koerakentamisen jatkamiseen. Koerakentamista harjoitetaan rakennusten lähinnä energiataloudellisten, kestävyysvaikuttavien ja tilankäyttöä koskevien ominaisuuksien selvittämiseksi ja kehittämiseksi sekä kotimaisia polttoaineita käyttävien lämpökeskusten kehittämiseksi. Määrärahaa käytetään koerakentamiskohteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja seurannasta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	3 300 000
1985 menoarvio	3 500 000
1985 lisämenoarvio	500 000

75. (28.64.75 ja 65.74, osa) *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 76 000 000 mk rakennushallinnon korjaushuoltoon määrättyjen kiinteistöjen ja rakennusten perusparannustöitä ja energiataloudellisia korjauksia ja muutoksia varten. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös perusparannusten vaatimaan suunnitteluun ja perusparannusten edellyttämiin vähäisiin lisärakennustöihin sekä valtiovarainministeriön erikseen määräämiin korjaustöihin.

1986 esitys	76 000 000
1985 menoarvio	76 000 000
1985 lisämenoarvio	-2 000 000
1984 tilinpäätös	70 000 000

76. (28.64.76 ja 65.74, osa) *Virastotalojen rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 150 583 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Merikasarmi, Helsinki					
I vaihe	4 850	45 800 000	9 443	10 400 000	18 000 000
— peruskorjaus					
II vaihe		84 200 000		64 300 000	19 900 000
— uudisrakennus	8 419	65 200 000	7 744		
— peruskorjaus (sairaalarakennus)	844	6 500 000	7 701		
— suoja	1 089	12 500 000	11 478		
2. Savonlinnan virastotalo	6 403	31 900 000	4 982	25 000 000	8 290 000
3. Kajaanin virastotalo		50 900 000		31 000 000	14 000 000
— poliisi- ja oikeustalo	3 564	18 000 000	5 051		
— uusi virastotalo	3 542	23 300 000	6 578		
— muutos- ja korjaustyö	4 135	9 600 000	2 322		
4. Virastotalon Pohjoisesplanadi 3 peruskorjaus, Helsinki	1 279	15 700 000	12 275	10 500 000	5 113 000
5. Virastotalon Rauhankatu 4 peruskorjaus, Helsinki	2 200	20 000 000	9 091	10 600 000	9 400 000
6. Virastotalon Mariankatu 23—Liisankatu 8 peruskorjaus, Helsinki	4 570	19 500 000	4 266	6 800 000	2 000 000
7. Oulun oikeus- ja poliisitalo		71 400 000		10 500 000	15 000 000
— uudisrakennus	12 445	67 800 000	5 444		
— tontin käyttöönotto		3 600 000			
8. Nurmeksen virastotalo	2 345	13 450 000	5 736	4 300 000	9 150 000
9. Varkauden virastotalo	2 190	14 300 000	6 530	4 200 000	10 100 000
10. Virastotalon Kirkkokatu 14—Snellmaninkatu 7 peruskorjaus, Helsinki	2 348	22 400 000	9 540	15 500 000	3 800 000
11. Vaasan hovioikeuden talon peruskorjaus	2 470	18 400 000	7 449	14 800 000	3 350 000
12. Joensuun virastotalon laajennus	5 750	32 000 000	5 565	2 000 000	4 700 000
13. Hyvinkään virastotalo	4 360	25 300 000	5 803	700 000	2 500 000
14. Rauman virastotalo	4 446	27 700 000	6 230	700 000	1 300 000
15. Kuopion oikeus- ja poliisitalo	7 850	47 000 000	5 987	700 000	2 500 000
16. Keskusrikospoliisin toimitalo, Helsinki	10 996	64 300 000	5 848	200 000	1 000 000
17. Kokkolan virastotalo	4 700	26 500 000	5 638	800 000	1 600 000
18. Kemijärven virastotalo		21 900 000		500 000	1 000 000
— uudisrakennus	2 225	11 900 000	5 348		
— muutos- ja korjaustyö	4 595	10 000 000	2 176		
19. Kiinteistö Laivastokatu 3, Helsinki	781	4 800 000	6 146	300 000	4 430 000
20. Virastotalo Korkeavuorenkatu 21, Helsinki		44 500 000		1 000 000	850 000
— peruskorjaus	4 500	28 500 000	6 333		
— väestönsuoja	1 210	16 000 000	13 223		
21. Pohjois-Karjalan lääninvirastotalon puhelinvaihte		4 900 000		500 000	4 400 000
22. Sodankylän virastotalo		10 800 000			3 100 000
— oikeus- ja poliisitalo	1 240	7 500 000	6 048		
— peruskorjaus	1 134	3 300 000	2 910		
23. Kuusamon virastotalo	2 260	12 700 000	5 619		900 000
24. Raision virastotalo	2 500	15 000 000	6 000		200 000
25. Virastotalo Aleksanterinkatu 4—10, Helsinki	4 200	29 000 000	6 905		1 000 000
26. Otaniemen virastotalo	2 616	16 200 000	6 193		1 000 000
27. Kiinteistö Linnankatu 43, Turku		10 000 000			2 000 000
				Yhteensä	150 583 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

1. Merikasarmien momentilla myönnettyistä I vaiheen määrärahoista on peruuntunut 6 317 426 mk. Momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi on I vaiheen suunnitteluun käytetty 275 359 mk momentilta 28.64.74.

2. Savonlinnan virastotalon kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella. Momentilla myönnettyistä määrärahoista on peruuntunut 1 386 644 mk.

3. Kajaanin virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu poliisi- ja oikeustalon ja uuden virastotalon urakkatarjousten perusteella.

4. Virastotalon Pohjoisesplanadi 3 peruskorjauksen kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella. Momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi on suunnitteluun käytetty 87 000 mk momentilta 28.64.74.

5. Virastotalon Rauhankatu 4 kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella.

6. Virastotalon Mariankatu 23 — Liisankatu 8 kustannusarvio on tarkistettu jo toteutettujen vaiheiden urakkahintojen perusteella. Momentilla myönnettyistä määrärahoista on peruuntunut 853 662 mk.

7. Oulun oikeus- ja poliisitalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu hyväksytyjen suunnitelmien perusteella.

8. Nurmeksen virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu hyväksytyjen suunnitelmien perusteella.

9. Varkauden virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu hyväksytyjen suunnitelmien perusteella.

10. Virastotalon Kirkkokatu 14 — Snellmaninkatu 7 peruskorjauksen kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella.

11. Vaasan hovioikeuden talon peruskorjauksen kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella. Momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi on suunnitteluun käytetty 247 292 mk momentilta 28.64.74.

12. Joensuun virastotalon laajennuksen laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu perustamissuunnitelman perusteella.

13. Hyvinkään virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu luonnossuunnitelmien perusteella.

14. Rauman virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

16. Keskusrikospoliisin toimitalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu alustavan esisuunnitelman perusteella.

17. Kokkolan virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella. Suunnitteluun on aiemmin varattu 480 000 mk momentilta 28.64.74.

18. Kemijärven virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu perustamissuunnitelman perusteella.

19. Kiinteistön Laivastokatu 3 laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu yhdistetyn perustamis- ja esisuunnitelman perusteella. Momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi on suunnitteluun varattu 70 000 mk momentilta 28.64.74.

20. Virastotaloon Korkeavuorenkatu 21 rakennettava väestönsuoja palvelee myös virastotaloa Ratakatu 3.

22. Sodankylän virastotalon suunnitteluun on varattu 200 000 mk momentilla 28.64.74 myönnettyistä määrärahoista. Kustannusarvio pohjautuu vahvistettuun perustamissuunnitelmaan.

23. Kuusamossa esiintyvien kiireellisten tilantarpeiden vuoksi ehdotetaan määrärahaa uuden virastotalon suunnitteluun. Laajuus ja kustannusarvio perustuvat vahvistettuun perustamissuunnitelmaan.

24. Raision tilantarpeiden ratkaisemiseksi ehdotetaan määrärahaa virastotalon suunnitteluun.

25. Virastotalo Aleksanterinkatu 4—10 peruskorjataan kauppa- ja teollisuusministeriön käyttöön.

26. Eräiden Otaniemen valtionalueella toimivien valtion laitosten kiireellisten tilantarpeiden vuoksi ehdotetaan määrärahaa uuden virastotalon suunnitteluun. Hankkeen laajuus- ja kustannustietoihin sisältyy valtion painatuskeskuksen alueellinen monistuskeskus, jonka hyötypinta-ala on noin 703 m² ja joka rahoitetaan momentilta 28.90.74.

27. Kiinteistö Linnankatu 43 on tarkoitus peruskorjata oikeusministeriön hallinnonalan käyttöön. Määräraha ehdotetaan suunnitteluun ja perustusten vahvistustöihin.

1986 esitys	150 583 000
1985 menoarvio	159 070 000
1985 lisämenoarvio	-2 500 000
1984 tilinpäätös	144 057 000

88. *Kiinteistöjen ja huoneisto-osakkeiden hankkiminen valtion tarpeisiin* (siirtomääräraha)

Rakennushankkeiden ja valtion rakennusmaan tarkoituksenmukaisen käytön edellyttämiä kiinteistöhankintoja sekä huoneisto-osakkeiden hankkimista ja niiden hankkimiseen liittyviä lisä- ja muutostöitä, puhelinvaihteita sekä rakennus-

töiden valvontaa varten valtion virastojen ja laitosten tarpeisiin momentille ehdotetaan 80 000 000 mk, mistä 7 625 000 mk on tarkoitus käyttää kertaluontoisena menona Töölön Urheilu- ja terveystalo Oy:n osakkeiden ja noin 4 000 000 mk Itä-Pasilan Pysäköinti Oy:n osakkeiden maksamiseen.

1986 esitys	80 000 000
1985 menoarvio	155 000 000
1985 lisämenoarvio	-5 000 000
1984 tilinpäätös	122 500 000

65. Otaniemen valtionalue

Rakennushallinnon piiriorganisaation uudistukseen liittyen ehdotetaan Otaniemen hoitokunta lakkautettavaksi 1.9.1986 lukien. Samasta ajankohdasta lukien ehdotetaan lakkautettavaksi yhdeksän ylimääräistä tointa sekä vähennettäväksi 346 työsopimussuhteisen henkilön palkkaamiseen varatut määrärahat. Näitä vastaavat toimet ehdotetaan perustettavaksi momentilla 28.60.01. Muiden momenttien määrärahat ehdotetaan siirrettäväksi luvun 28.60 ja 28.64 asianomaisille momenteille.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 6 213 000 mk. Vähennyksessä on otettu huomioon lisäyksenä 1 235 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena sekä 670 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksina. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 365 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä 31.8.1986 asti.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	- 175 000	346 600	-	9
Työsuhdepalkat	- 5 562 900	15 076 700	+ 19	365
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 8 700	158 700	-	-
Muut palkat ja palkkiot	+ 300	5 300	-	-
Sosiaaliturvamaksu	- 484 100	1 114 700	-	-
Yhteensä	- 6 213 000	16 702 000	+ 19	374

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.9.1986 lukien lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet, jotka samasta ajankohdasta lukien ehdotetaan perustettavaksi momentille 28.60.01:

	Palkkaus- luokka
1 toimistosihtööri	A 11
2 huoltomiestä	A 8
1 kanslisti	A 8
1 kanslisti	A 7
1 siivooja	A 2
3 siivoojaa	A 1

Otaniemen alueelle valmistuvien uusien valtion rakennusten johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 670 000 mk yhden siivous-

työnjohtajan ja 18 siivoojan palkkaamiseksi 31.8.1986 asti.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työ-suhdepalkkoista vähennettäväksi 7 430 000 mk 346 henkilön palkkoina 1.9.1986 lukien.

1986 esitys.....	16 702 000
1985 menoarvio.....	22 915 000
1984 tilinpäätös.....	21 473 683

09. Otaniemen hoitokunta

Luvun perusteluihin viitaten Otaniemen hoito-kunnan jäsenten palkkioita sekä kokous- ja sihteeripalkkioita varten momentille ehdotetaan 44 000 mk. Vähennys 21 000 mk johtuu hoito-kunnan lakkauttamisesta.

1986 esitys.....	44 000
1985 menoarvio.....	65 000
1984 tilinpäätös.....	50 159

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 900 000 mk siirtona momentille 28.64.10 luvun perusteluihin viitaten, vähennys on 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskitetyn huolto- ja siivoustoimen menoihin kuten jätteiden ja lumen poistoon, alueen kunnossapitoon, rakennusten huoltoon, katu-, vesi- ja viemäri-maksuihin, polttoaineostoihin, työvälineiden korjauskuluihin sekä siivoustarvikkeiden ja -palvelujen hankintaan ynnä muihin erittelemättömiin ylläpitomenoihin.

1986 esitys.....	3 800 000
1985 menoarvio.....	4 400 000
1985 lisämenoarvio.....	450 000
1984 tilinpäätös.....	4 057 628

13. Rakennusten kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentin alamomenttijako ehdotetaan pois-tettavaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä vanhojen rakennusten lisääntyneestä korjaustarpeesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 900 000 mk siirtona momentille 28.64.13 luvun perusteluihin viitaten, vähennys on 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pienehköihin korjaus- ja muutostöihin sekä energiasäästöön

tähtääviin muutostöimenpiteisiin ja Otaniemen valtionalueella olevien keittiöiden ja niiden kiinteiden laitteiden uusimiseen.

1986 esitys.....	3 000 000
1985 menoarvio.....	3 600 000
1984 tilinpäätös.....	3 300 000

21. Lämpö- ja sähkölaitos (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 350 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja kustannustason noususta. Kun momentilta vähennetään 10 500 000 mk siirtona momentille 28.64.21 luvun perusteluihin viitaten, vähennys on 6 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Otaniemen alueelle hankittavasta lämmöstä ja sähköstä, tuotantolaitosten käytöstä ja ylläpidosta, kaukolämpö-, sähkö- ja puhelin-verkkojen sekä katuvalaistuslaitteiden hoidosta ja muusta sähkölaitostoiminnasta aiheutuviin menoihin. Lämmön ja sähkön myynnistä kertyvät tulot tuloutetaan alamomentille 12.28.65.1.

1986 esitys.....	18 550 000
1985 menoarvio.....	24 700 000
1984 tilinpäätös.....	20 628 612

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään 120 000 mk siirtona momentille 28.60.29 luvun perusteluihin viitaten, lisäys on 30 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työpaikkaterveyshuoltoon, huoltoajoihin, toimistotarvikehankintoihin, puhelunmaksuihin, kopiaointiin ja painatukseen, koulutukseen sekä eräisiin muihin erittelemättömiin kulutusmenoihin.

1986 esitys.....	450 000
1985 menoarvio.....	420 000
1985 lisämenoarvio.....	220 000
1984 tilinpäätös.....	606 552

70. Laitteiden ja kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 850 000 mk uuden kuorma-auton hankkimista, vanhojen siivouskojen uusimista sekä laite-, työkalu-, kalustoym. hankintoja varten.

1986 esitys.....	850 000
1985 menoarvio.....	600 000
1984 tilinpäätös.....	348 752

70. Valtion koulutuskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 359 000 mk, mistä 261 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 80 000 mk ehdotettavan toimen perustamisesta sekä 8 000 mk määrära-

han oikaisusta sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkauksiin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 49 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 18 500	203 400	—	1
Työsuhtepalkat	+ 329 100	4 699 700	+ 1	49
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 200	41 400	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 9 200	353 500	—	—
Yhteensä	+ 359 000	5 298 000	+ 1	50

Lisäperustelut:

Työsuhtepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 80 000 mk kuvaussihteerin palkkaamista varten.

1986 esitys	5 298 000
1985 menoarvio	4 939 000
1984 tilinpäätös	4 313 614

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 541 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja muutoksista sekä kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 30 000 mk, lisäys on 511 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Valtion koulutuskeskuksen oman tai tilaaman koulutustoiminnan ja sen tukitoimintojen aiheuttamiin palkkioihin, matkakustannuksiin, materiaalihakintoihin sekä muihin menoihin ja

koulutus- ja majoitustilojen hoitokustannuksiin. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää myös määrääjäksi koulutus-, tutkimus-, oppimateriaali- ja neuvontahankkeisiin palkattavan henkilöstön työsuhtepalkkoihin yhteensä enintään kahden henkilötyövuoden verran.

1986 esitys	3 465 000
1985 menoarvio	2 954 000
1984 tilinpäätös	2 886 246

70. *Kaluston ja laitteiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 420 000 mk AV-studion laitteiston uusimista sekä atk- ja opetuslaitteiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten.

1986 esitys	420 000
1985 menoarvio	330 000
1984 tilinpäätös	50 000

80. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot

02. (28.80.01, 02 ja 29) *Eräät muut palkat ja palkkiot* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 869 000 mk seuraavasti:

1. *Lisähenkilökunnan palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Alamomentin määräraha on tarkoitettu valtiovarainministeriön käytettäväksi varainhoitovuoden aikana välttämättömästi tarvittavan lisähenkilökunnan palkkaamiseen valtion palvelukseen sellaisissa tapauksissa, joissa henkilöstön lisätarve ei ollut

tiedossa varsinaista tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa.

2. *Virkamiesharjoittelijoiden palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 1 800 000 mk. Alamomentin määräraha on tarkoitettu valtiovarainministeriön käytettäväksi pääasiassa julkisen hallinnon tehtäviin valmistavia korkeakoulu- ja opistotasoisia tutkintoja opiskelevien palkkaamiseksi harjoittelijoiksi valtion virastoihin ja laitoksiin.

3. (28.80.01.3) *Muut palkat ja palkkiot.* Valtion työmarkkinapolitiikan joustava hoitaminen

edellyttää, että valtio voi työnantajan ominaisuudessa suorittaa lisäpalkkiota sellaisille valtion virkamiehille, joiden tehtävien laadussa on tapahtunut muutoksia, taikka joiden lisäpalkkioiden suorittaminen muutoin on erityisen perusteltua. Tämän vuoksi ja kun sanottujen lisäpalkkioiden suorittamista on pidettävä rajoitetussa määrin tarkoituksenmukaisena, alamomentille ehdotetaan valtiovarainministeriön käytettäväksi edelleen 2 500 000 mk.

4. *Lakkautuspalkat.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille merkitään lisäystä 200 000 mk lakkautuspalkkalain (182/31, muut. 904/48) mukaisia lakkautuspalkkoja varten. Alamomentin loppusumma on 1 900 000 mk.

5. (28.80.02.5, 6 ja 28.80.29) *Virkojen ja toimien uudelleen järjestely.* Alamomentille ehdotetaan 5 500 000 mk. Vähennys on 3 000 000 mk. Alamomentin määräraha on otettu huomioon lisäyksenä 1 800 000 mk siirtona momentilta 27.12.01. Alamomentin määräraha on tarkoitettu valtiovarainministeriön käytettäväksi virkojen, toimien ja tehtävien uudelleen järjestelyyn yhteydessä tapahtuvaan henkilöstön palkkaamiseen valtion palvelukseen. Määrärahan käyttämisen edellytyksenä tähän tarkoitukseen on, että vastaava säästö syntyy ao. viraston tai jonkin muun viraston palkkausmenoissa. Määrärahaa voidaan käyttää myös virastojen ja laitosten tai niiden osien siirtojen tai alueellisten uudelleenjärjestelyjen johdosta väliaikaisesti tarvittavan henkilöstön palkkausmenoihin sekä työpaikkojen järjestämiseen sellaisille henkilöille, jotka eivät voi siirtyä viraston uudelle sijaintipaikkakunnalle. Samoin määrärahaa saadaan käyttää puheliniikenteen automatisoinnin ja muun teletoimen rationalisoinnin yhteydessä työttömäksi jäävän henkilöstön sijoittamiseksi valtion palvelukseen uusiin tehtäviin eri virastoihin ja laitoksiin. Tarkoituksena on jättää täyttämättä posti- ja telelaitoksessa täten vapautuneet virat, toimet ja tehtävät sekä lakkauttaa ne viimeistään vuoden 1987 tulo- ja menoarviossa.

6. *Pysyväisluonteiseksi muodostuvien tehtävien edellyttämien toimien vakinaistaminen vuonna 1986 valtionhallinnossa.* Yleisperusteluihin ja luvun 34.50 perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan 11 000 000 mk valtiovarainministeriön käytettäväksi tilapäisin työllistämistoimin valtion virastoissa ja laitoksissa pysyväisluonteisesti hoidetun 200 tehtävän vakinaistamiseksi pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Tästä kokonaisuudesta määrätään vakinaistetaan Lapin läänissä toimiviin

virastoihin ja laitoksiin 30 kokoaikaisen ja 30 osa-aikaisen pysyväisluonteiseksi muodostuvan tehtävän palkkaus. Mikäli tehtävien vakinaistaminen Lapin läänissä ei toteudu ehdotetulla tavalla, saadaan käyttämättä jäävällä määrärahalta vakinaistaa tätä vastaava määrä osa- ja kokoaikaisia tehtäviä muualla maassa pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

(7.) *Pysyväisluonteisten tehtävien edellyttämien toimien vakinaistaminen vuonna 1985 valtionhallinnossa.* Aikaisemmin tilapäisin työllistämistoimin valtion virastoissa ja laitoksissa pysyväisluonteisia tehtäviä hoitaneiden vuoden 1985 aikana tältä alamomentilta vakinaistettujen 200 henkilön palkkaus ehdotetaan siirrettäväksi asianomaisen viraston tai laitoksen palkkausmomentille. Tämän johdosta alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 11 000 000 mk.

7. *Virkamiehille maksettavat erorahat.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virkamiehille tulevien erorahojen maksamiseen.

9. (28.80.01.4 ja 28.80.02.9) *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään 1 766 000 mk. Vähennys on 69 000 mk.

1986 esitys.....	26 566 000
1985 menoarvio.....	29 435 000
1984 tilinpäätös.....	20 661 274

03. *Ryhmähenkivakuutusta vastaava järjestely (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 17 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virkamiesten tai työntekijöiden, eduskunnan viran- tai toimenhaltijan taikka kansanedustajan kuoltua suoritettavan ryhmähenkivakuutusta vastaavan edun maksamiseen. Edun maksaminen perustuu virka- ja työehtosopimuksiin, eduskunnan viran- tai toimenhaltijoiden ryhmähenkivakuutusta vastaavaa etua koskevaan lainsäädäntöön sekä lakiin kansanedustajana toimineen henkilön kuoltua suoritettavasta ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta.

1986 esitys.....	17 500 000
1985 menoarvio.....	17 500 000
1984 tilinpäätös.....	12 862 590

19. (28.80.19 ja 27) *Hallinnon kehittämistoiminnan tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saa-

daan käyttää valtion virastojen ja laitosten sekä valtionapulaitosten toiminnan ja tietojenkäsittelyn kehittämiseen sekä alueellisiin uudelleen järjestelyihin liittyvien tutkimusten ja selvitysten tekemiseen, suunnittelu- ja koulutustehtäviin ja näitä koskevien ulkopuolisten palvelujen ostamiseen sekä näistä aiheutuvien ulkomaanmatkojen tekemiseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös muihin valtakunnalliselta kannalta tärkeisiin tietotekniikkaa koskeviin selvitystehtäviin. Momentin määrärahalta saadaan myös palkata henkilöitä määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys	3 000 000
1985 menoarvio	2 200 000
1984 tilinpäätös	1 636 194

20. Kuntoutuksen kokeilutoiminnan järjestäminen (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 500 000 mk, missä on otettu huomioon kolmen henkilön palkkausten siirto momentille 28.05.01 sekä 37 500 markan siirto momentille 28.05.29. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiovarainministeriön ohjeiden mukaisesti eräissä virastoissa ja laitoksissa järjestettävää kuntoutuksen kokeilutoimintaa varten valtion palveluksessa olevien työkyvyltään alentuneiden henkilöiden työkyvyn säilyttämiseksi, parantamiseksi ja palauttamiseksi. Määrärahaa saadaan käyttää kuntoutusajalta suoritettavan kuntoutusrahan maksamiseen ja kuntoutuksesta ja sen edellyttämistä järjestelyistä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	500 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	1 500 000

21. Valtion virastojen ja laitosten puolesta postisiirtoliikkeestä suoritettavat maksut (arvio-määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk suoritettavien maksujen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiovarainministeriön postipankkilain (511/69) nojalla antaman päätöksen mukaan posti- ja telelaitokselle ja Postipankille tuleviin maksuihin valtion laitosten ja viranomaisten tileille tehdyistä tilillepanoista sekä niiltä suoritettavista tililtätoista, joihin luetaan myös lapsilisän maksamiseen käytettävät maksukortit, kuitenkin niin, että valtion liikelaitokset ja verohallinto suorittavat nämä maksut omista määrärahoistaan. Määrärahaa saadaan käyttää myös lajiteltuna rahana maksettavis-

ta postisiirtoliikkeen tililtätoista perittäviin maksuihin.

1986 esitys	19 100 000
1985 menoarvio	16 100 000
1984 tilinpäätös	14 882 424

22. Työsuojelun edistäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 229 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työsuojelurahastosta vastaavan järjestelyn (laki työsuojelurahastosta, 407/79) toteuttamiseksi valtionhallinnossa, työsuojelututkimukseen, työsuojelukoulutukseen, työsuojelutietojen keräämiseen ja työsuojelua koskevaan tiedottamiseen, sekä muuhun työsuojelun edistämiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi henkilöä työsuojelutehtäviin.

1986 esitys	4 445 000
1985 menoarvio	4 216 000
1984 tilinpäätös	3 962 000

23. Työterveyshuollon kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 000 mk, mikä aiheutuu uusien valtion työterveysasemien toiminnan aloittamisesta ja valtion ylläpitämällä työterveysasemilla annettavan sairaanhoidon laajentamisesta. Momentin määrärahalta rahoitetaan työterveyshuoltolain (743/78) mukaista työterveyshuoltoa ja valtion palveluksessa olevien sairaanhoitoa. Määrärahaa käytetään valtion varoin ylläpidettyjen työterveysasemien tilojen hankkimiseen, rakentamiseen sekä muutos- ja korjaustöihin, laitteistojen ja palvelujen hankkimiseen sekä palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Määrärahaa voidaan käyttää myös työterveyshuollon ja sairaanhoidon kehittämistä koskeviin tutkimus- ja suunnittelukustannuksiin. Momentin määrärahalta saadaan palkata valtion työterveysasemille enintään 185 henkilöä, joista aiheutuu palkkausmenoja noin 20 000 000 mk.

1986 esitys	32 000 000
1985 menoarvio	28 000 000
1985 lisämenoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	23 999 940

24. Työpaikkaruokailun kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion henkilöstön työpaikkaruokailun ja valtion ravitsemistoiminnan kehittämiseen liitty-

viin tutkimus- ja suunnittelukustannuksiin, työpaikkaruokaloiden rakentamiseen sekä muutosten ja korjaustöihin ja työpaikkaruokaloiden koneiden, laitteiden ja välineiden hankintaan. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää työpaikkaruokailupalvelujen hankkimiseen, erityisryhmien ateriapalvelun kustannuksiin ja ruoan kuljetuksiin sekä työpaikkaruokailun käytön edistämiseen tähtäävään tiedotus- ja valistustoimintaan. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi henkilöä suunnittelutehtäviin.

1986 esitys	10 100 000
1985 menoarvio	12 700 000
1985 lisämenoarvio	-1 500 000
1984 tilinpäätös	7 100 000

26. Eräät koulutuksen menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk seuraavasti:

1. *Henkilöstökoulutuksen edistäminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtionhallinnon henkilöstökoulutuksen, erityisesti johdon koulutuksen edistämiseen ja siitä poikkeuksellisesti aiheutuvien ulkomaanmatkojen tekemiseen. Määrärahaa saadaan kokeiluluonteisesti käyttää myös stipendijärjestelyjen luomiseen ja tehtäväkierron edistämiseen. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

2. *Talouspolitiikan johtamiskoulutus.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää talouspolitiikan johtamiskoulutuksen järjestämiseen.

1986 esitys	1 600 000
1985 menoarvio	1 570 000
1984 tilinpäätös	1 125 132

(27.) *Automaattinen tietojenkäsittely*

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 28.80.19 laskelmissa.

(29.) *Virastojen siirroista aiheutuvat henkilöstöjärjestelyt*

Momentin määräraha on otettu huomioon alamomentin 28.80.02.5 laskelmissa.

60. *Valtion osuus erorahastosta johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Työntekijäin erorahasta annetun lain (947/78) mukaan työntekijälle maksetaan työsuhteen päättyessä erorahaa laissa tarkemmin säädettyjen perusteiden mukaan. Erorahan maksamisesta huolehtii erorahasto, jolle lain 4 §:n 1 momentin mukaan valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettu työttömyyskassojen keskuskassa suorittaa varoistaan menoja varten vuosittain määrän, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä työnantajan asianomaisena vuotena maksamista työpalkoista. Saman pykälän 2 momentin mukaan valtio suorittaa edellä tarkoitettun maksun erikseen erorahastolle. Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistama kyseessä oleva prosenttimäärä vuodeksi 1985 on 0,085 prosenttia.

Kun valtion palveluksessa yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien palkkasumma vuonna 1986 arvioidaan 5 800 milj. markaksi, ehdotetaan edellä mainittua vuoden 1985 prosenttimäärää laskentaperusteena käyttäen momentille merkittäväksi erorahastolle vuonna 1986 suoritettavana maksuna 4 900 000 mk. Vähennys on 2 800 000 mk. Vuonna 1986 mahdollisesti liikaa tai liian vähän suoritettu määrä otetaan huomioon vuodelta 1987 suoritettavassa maksussa kysymyksessä olevan palkkasumman tultua valtion osalta lopullisesti selvitettyksi.

1986 esitys	4 900 000
1985 menoarvio	7 700 000
1984 tilinpäätös	6 592 988

70. *Moottoriajoneuvojen hankkiminen erälle valtion virastoille ja laitoksille (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 11 000 000 mk moottoriajoneuvokaluston uusimista ja täydentämistä sekä niiden valintaan liittyviä kustannuksia varten.

1986 esitys	11 000 000
1985 menoarvio	11 000 000
1984 tilinpäätös	9 500 000

71. *Atk-laitteiden hankinta (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk käytettäväksi tietokonelaitteiden ja ohjelmistojen hankintaan, ensisijaisesti valtiokonttorin ylläpitämien maksuliike-, kirjanpito- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien edellyttämiä hankintoja varten.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	4 000 000

95. *Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lakiin tai asetukseen perustuviin menoihin, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa.

1986 esitys	3 000 000
1985 menoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös	1 286 464

96. *Valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lähinnä sellaisten edeltä arvaamattomien menojen suorittamiseen, joita varten tulo- ja menoarviossa ei ole määrärahaa.

1986 esitys	1 000 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	267 119

97. *Tileistä poistot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sellaisten saatavien tileistä poistamiseen, joita ei ole velallisen todetun varattomuuden tai muun siihen verrattavan syyn takia saatu perityksi, ja joita varten virastolla tai laitoksella ei ole tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen soveltuvaa määrärahaa. Määrärahaa saadaan käyttää myös sellaisten saatavien tileistä poistamiseen, jotka aiheutuvat siitä, että hankintasopimukseen liittyvä tuoteke-

hityshanke ei ole onnistunut, ja vaikka kysymys ei ole sopijapuolen maksukyvyttömyydestä.

1986 esitys	7 000 000
1985 menoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös	14 854 881

98. *Valtioneuvoston käytettäväksi virastojen hoitomenoihin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan edelleen 1 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yllätyksistä uudelleen järjestelyistä aiheutuviin menoihin kuten kalusto- ja materiaalihankintoihin. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää sellaisiin ennakkoimattomiin kulutusmenoihin, joita ei ole otettu huomioon virastojen ja laitosten asianomaisissa kulutusmäärärahoissa, ei kuitenkaan palkkauksiin.

1986 esitys	1 100 000
1985 menoarvio	1 100 000
1984 tilinpäätös	229 849

99. *Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 90 000 mk, mikä aiheutuu korvaushakemusten lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virantoimituksesta tai työtehtävistä aiheutuvien eräiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (794/80) sekä eräistä oikeudenkäynnistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (891/80) mukaisiin menoihin.

1986 esitys	300 000
1985 menoarvio	210 000
1984 tilinpäätös	158 669

82. Valtion investointirahasto

60. *Siirto valtion investointirahastoon*

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk pienen ja keskiuuren yritystoiminnan markkamääräisen rahoituksen turvaamiseksi.

1986 esitys	10 000 000
-------------------	------------

61. *Korvaus valtion investointirahastolle* (arviomääräraha)

Valtion investointirahastosta annetun lain (74/75) 7 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston niin päättäessä suoritetaan investointirahastolle tulo- ja menoarvioon otettavasta määrärahasta kohtuullinen korvaus siltä ajalta, jona investointirahaston lainaksi ottamat varat ovat olleet valtion käytettävissä. Valtion investointirahaston varoista myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (567/79) 8 a §:n mukaan suoritetaan rahastolle mainittu-

jen lainavarojen osalta sille aiheutunutta todellista korkokustannusta ja sanottuna aikana mahdollisesti syntynyttä kurssitappiota vastaava korvaus. Rahaston varoista myönnettyjen lainojen lyhenyksiä kertyvien varojen, jotka on väliaikaisesti sijoitettu korkoa tuottavalla tavalla, osalta maksetaan kuitenkin rahastolle korvaus, joka vastaa sanottua korkotuottoa. Mainitulla tavalla määräytyvä korvaus arvioidaan vuoden 1985 osalta

10 000 000 markaksi. Edellä mainitun johdosta momentille ehdotetaan 10 000 000 mk. Lisäys on 3 000 000 mk. Rahaston varojen väliaikaisesta sijoittamisesta saatava korkotuotto tuloutetaan momentille 13.01.07.

1986 esitys.....	10 000 000
1985 menoarvio.....	7 000 000
1984 tilinpäätös.....	6 343 874

83. Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki

66. *Osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta* (arviomääräraha)

Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin hallintoneuvoston tekemän päätöksen mukaisesti Suomessa on oikeus merkitä 30.9.1981—1.7.1986 välisenä aikana pankin uusia osakkeita 200,3 milj. vuoden 1944 Yhdysvaltain dollarin arvosta. Osakemerkinnän korotuksen vasta-arvo on noin 1 500 milj. mk. Osakemerkinnästä on suoritettava 0,75 % kultana tai Yhdysvaltain dollareina ja 6,75 % markkoina. Markkoina suoritettava osuus maksetaan korottomana velkakirjana Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin tilille Suomen Pankkiin. Osakemerkinnän jäljelle jäävää 92,5 prosentin osaa ei tarvitse maksaa, vaan se jää pankin takuupohjan laajentamiseen. Korotuksen maksettavaksi tuleva osuus 15 022 500 dollaria eli noin 112,5 milj. mk suoritetaan kuutena yhtä suurena eränä vuosina 1981—1986. Vuonna 1986 maksettavaa viimeistä erää varten momentille ehdotetaan 18 750 000 mk.

Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin hallintoneuvosto on 30.8.1984 päättänyt lisäksi 7 mrd.

vuoden 1944 Yhdysvaltain dollarin suuruisesta valikoivasta pääomankorotuksesta. Tämän korotuksen vasta-arvo on noin 50,6 mrd. mk. Suomalaiselle on tarjottu osakkeita 41,1 milj. vuoden 1944 Yhdysvaltain dollarin eli vasta-arvoltaan noin 300 milj. markan arvosta. Maksettavien osakkeiden osuus on 8,75 % eli noin 26,25 milj. mk ja maksut on suoritettava 1.10.1984—30.6.1986 välisenä aikana. Vuonna 1986 maksettavaa toista erää varten momentille ehdotetaan 13 125 000 mk.

Koska Kansainväliselle Jälleenrakennuspankille markkoina suoritettuihin maksuihin sisältyy arvonsäilytysvelvoite suhteessa Yhdysvaltain dollariin ehdotetaan, että määrärahaa voitaisiin käyttää myös arvonsäilytysvelvoitteesta mahdollisesti aiheutuviin maksuihin.

Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 275 000 mk.

1986 esitys.....	31 875 000
1985 menoarvio.....	31 600 000
1984 tilinpäätös.....	18 399 004

(84.) Pohjoismaiden Investointipankki

Luku ja sen momentti ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

85. Kansainväliset rahoitusyhteisöt

66. *Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 10 500 000 mk, mikä aiheutuu kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella suoritettavista maksuista annettujen lunastusten kasvusta. Sitoumukset on annettu vuonna 1985 tai sitä ennen rahoituslaitoksille vaadittaessa erääntyvinä korottamina velkakirjoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisille rahoituslaitoksille velkakirjojen muodossa jäsenyyden perusteella suoritettavista maksuista annettujen sitoumusten lunastamiseen.

1986 esitys	170 000 000
1985 menoarvio	159 500 000
1984 tilinpäätös	115 650 519

68. *Suomen osuus Kansainvälisen rahoitusyhtiön osakepääoman korottamisesta* (arviomääräraha)

Maailmanpankkiryhmään kuuluvan Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) osakepääomaa on esitetty korotettavaksi 650 milj. Yhdysvaltain dollarista 1 300 milj. Yhdysvaltain dollariin. Esi-tyksen mukaan Suomi voi merkitä 4 829 kpl 1 000 Yhdysvaltain dollarin nimellisarvoista osaketta osakepääoman korotuksesta. Suomen osakeosuus nousisi nykyisestä 4 043 000 Yhdysvaltain dollarista 8 872 000 Yhdysvaltain dollariin. Tarkoituksena on, että Suomen 4 829 000 Yhdysvaltain dollarin eli noin 29 milj. markan maksuosuus suoritetaan yhtä suurina vuotuiserinä vuosina 1985—89. Vuonna 1986 suoritettavaa toista maksuerää varten momentille ehdotetaan edelleen 5 850 000 mk.

1986 esitys	5 850 000
1985 menoarvio	5 850 000

87. Asuntosäästöpalkkiot

53. (28.05.53) *Asuntosäästöpalkkiot* (arviomääräraha)

Viitaten hallituksen esitykseen asuntosäästöpalkkiolain (862/80) 5 §:n muuttamisesta momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 000 mk, mikä aiheutuu asuntosäästöpalkkioiden korottamisesta. Momentin määrärahasta saadaan maksaa

asuntosäästöpalkkiolain (862/80) 5 §:n mukaiset asuntosäästöpalkkiot.

1986 esitys	35 000 000
1985 menoarvio	15 000 000
1985 lisämenoarvio	—4 000 000
1984 tilinpäätös	6 559 487

88. Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko

Kuntien suhdannetalletuksista annetun lain (434/85) nojalla kunnille on annettu mahdollisuus tallettaa varoja nousu- ja korkeasuhdanteessa käytettäväksi investointien rahoitukseen laskuja matalasuhdanteen aikana. Talletushalukkuuden lisäämiseksi kunnan suhdannetalletukselle maksetaan valtion varoista korkoa ja lisäkorkoa. Talletukset tehdään valtiokonttoriin, joka siirtää

ne edelleen erityiselle sulkutilille Suomen Pankkiin. Kunnan suhdannetalletuksen vuotuiseksi koroksi, jonka Suomen Pankki korvaa valtiolle, on säädetty Suomen Pankin peruskorko vähennettynä 2½ prosenttiyksiköllä. Suhdannetalletukselle maksetaan lisäksi valtioneuvoston päättämää lisäkorkoa, jonka suuruus voi olla enintään 6%.

32. *Kuntien subdannetalletuksille maksettava korko* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuntien suh-

dannetalletuksista annetun lain (434/85) 6 §:n mukaisen koron ja lisäkoron maksamiseen.

1986 esitys..... 7 000 000

90. Valtion painatuskeskus

Yleisperusteluihin viitaten valtion liikelaitosten budjetointimenettelyn kehittämiseksi voimassaolevien säännösten rajoissa ehdotetaan valtion painatuskeskuksen menojen budjetoinnissa toteutettavaksi kokeiluluonteisesti eräitä muutoksia mm. yhdistämällä palkkaukset laitoksen muihin käyttömenoihin. Budjetoinnin rationalisoinnin lisäksi on tarkoituksena vuonna 1986 kehittää myös valtion painatuskeskuksen ohjausta sekä talouden ja henkilöstöhallinnon menettelyjä.

Valtion painatuskeskus harjoittaa kirjapaino-, kustannus- ja jakelutoimintaa. Kirjapainotoiminnassaan se palvelee valtion virastoja ja laitoksia niiden tarvitsemien painotuotteiden ja monistaiden tuottajana ja hankkijana. Kustantajana se toimii valtion virastojen ja laitosten kanssa yhteistoiminnassa valtion toimintaan liittyvien julkaisujen erikoiskustantajana. Jakelutoiminnassaan se palvelee valtion virastoja ja laitoksia painotuotteiden jakelijana.

Painatuskeskuksen liikevaihdon kasvun tavoitteena on 9—10 prosenttia vuoteen 1985 verrattuna. Kasvuarvio perustuu valtion painotyötarpeen 3—5 prosentin vuotuisen kasvuun, oman tuotannon kasvuun suhteessa alihankintoihin sekä laitoksen tuottavuuden paranemisen mahdollistamiin alan yleistä kustannustason nousua alhaisempiin painotyöhintojen korotuksiin. Painatuskeskuksen liikevaihdosta vajaan 10 prosenttia muodostuu myynnistä valtionhallinnon ulkopuolelle. Painatuskeskus ostaa painotöitä muilta graafisen alan yrityksiltä vajaan 25 prosentin arvosta liikevaihdosta.

Tulostavoitteeksi ehdotetaan 9,2 prosentin käyttökate liikevaihdosta sekä 7 prosentin ylijäämä jälleenhankintahintaiseen vaihto- ja käyttöomaisuuteen sidotulle pääomalle.

Ennakoidut käyttötulot ovat 176 150 000 mk ja käyttömenot yhteensä 158 700 000 mk, jolloin käyttötalouden rahoituskate on 17 450 000 mk.

Investointimenoja varten ehdotetaan määrärahoja yhteensä 14 200 000 mk.

Painatuskeskuksen suunniteltu henkilömäärä vuonna 1986 on keskimäärin enintään 575 henkilöä, jotka ovat kahta sopimuspalkkaista virkamiestä lukuunottamatta työsopimussuhteisia.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk
Liikevaihto.....	175 200 000
Kulut	
Aineet ja tarvikkeet.....	82 300 000
Valmistuspalkat.....	34 400 000
Muut palkat.....	14 600 000
Vuokrat.....	2 605 000
Muut kulut.....	25 195 000
	159 100 000
Käyttökate.....	16 100 000
Poistot.....	11 950 000
	4 150 000
Liikelylijäämä.....	4 150 000
Muut tuotot.....	350 000
	4 500 000
Ylijäämä.....	4 500 000

21. (28.90.01, 05 ja 29) *Käyttömenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 158 700 000 mk kahden sopimuspalkkaisen virkamielen ja 573 työsopimussuhteisen muun henkilön palkkaus- ja eläkemenoja sekä muita käyttömenoja varten. Lisäys 15 645 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, henkilömäärän lisäyksestä, kirjapainotoiminnan volyymin kasvusta, raaka- ja tarveainehintojen noususta sekä muusta toiminnan laajentumiseen liittyvästä menojen kasvusta. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 575 henkilöä, josta lisäystä on 10 työsopimussuhteista henkilöä. Määrärahasta voidaan käyttää enintään 300 000 mk tehtävärakenteen muuttumisen edellyttämiin palkkausjärjestelyihin. Virkistys- ja lomatoimintaan sekä käyttövaroihin ehdotetaan käytettäväksi yhteensä enintään 0,07 prosenttia painatuskeskuksen ennakoidusta liikevaihdosta.

1986 esitys	158 700 000
1985 menoarvio	143 055 000
1984 tilinpäätös	135 031 132

70. *Koneiden ja kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 400 000 mk painatuskeskuksen tuotannon ja hallinnon koneiden,

laitteiden ja järjestelmien sekä kaluston korvaus- ja täydennysinvestointeihin.

1986 esitys	13 400 000
1985 menoarvio	10 900 000
1984 tilinpäätös	12 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennustyö	Hyötyypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Ehdotetaan mk
Otaniemen monistuskeskus	703	3 900 000	5 547	100 000
Painatuskeskuksen väestönsuoja	210	157 000	748	100 000
Tuotantotekniikan uudistamiseen liittyvät muutostyöt				600 000
			Yhteensä	800 000
1986 esitys		800 000		
1985 menoarvio		600 000		
1984 tilinpäätös		1 000 000		

92. *Valtion tietokonekeskus*

Yleisperusteluihin ja luvun 28.90 perusteluihin viitaten ehdotetaan valtion tietokonekeskuksen menojen budjetointiin kokeiluluonteisesti eräitä muutoksia. Budjetoinnin rationalisoinnin lisäksi on tarkoituksena vuonna 1986 kehittää myös tietokonekeskuksen ohjausta sekä talouden ja henkilöstöhallinnon menettelyjä.

Tietokonekeskuksen tehtävänä on siitä annetun lain ja asetuksen mukaan valtion virastojen ja laitosten tarvetta varten suunnitella ja suorittaa automaattiseen tietojenkäsittelyyn liittyviä tehtäviä. Tietokonekeskus voi suorittaa muitakin kuin valtionhallinnon tietojenkäsittelytehtäviä, mikäli se voi tapahtua valtionhallinnon tehtäviä häiritsemättä.

Valtionhallinnon osuus liikevaihdosta on noin 80 prosenttia kuten edellisinä vuosina. Valtionhallinnon ulkopuolisesta palvelusta on merkittävä osa muun julkisen hallinnon palvelua.

Tietokonekeskuksen palvelusten kysynnän arvioidaan kasvavan edellisten vuosien nopeudella. Liikevaihdoksi ennakoitaan noin 340 milj. mk, mikä on 28 prosenttia vuoden 1985 suunniteltua liikevaihtoa suurempi. Kokonaishintatason nousuksi arvioidaan noin kolme prosenttia.

Tulostavoitteeksi ehdotetaan 16 prosentin käyttökate liikevaihdosta sekä 7 prosentin ylijäämä jälleenhankintatahtaiseen vaihto- ja käyttöomaisuuteen sidotulle pääomalle.

Tietokonekeskuksen henkilömäärä on keski-

määrin enintään 869 henkilöä, jotka ovat ylijoh-
tajaa lukuunottamatta työsopimussuhteisia.

Ennakoidut käyttötulot ovat 340 676 000 mk
ja käyttömenot yhteensä 275 976 000 mk, jolloin
käyttötalouden rahoituskate on 64 700 000 mk.

Investointimenoja varten ehdotetaan määrära-
hoja yhteensä 75 800 000 mk.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslas-
kelma vuodelle 1986:

	mk	
Tuotot	355 734 000	
Liikevaihtovero	—16 104 000	
Liikevaihto	339 630 000	
Kulut		
Aineet	9 530 000	
Palkat	101 173 000	
Muut henkilökulut	29 091 000	
Tietojenkäsittelyvuokrat ..	35 524 000	
Muut vuokrat	8 021 000	
Muut tietojenkäsittelyku- lut	93 081 000	
Muut kulut	17 283 000	
Yleisohjelmistojen valmis- tamiskulut (aktivoitu) ..	—7 856 000	285 847 000
Käyttökate	53 783 000	
Poistot	43 829 000	
Liikelylijäämä	9 954 000	
Muut tuotot	1 046 000	
Ylijäämä	11 000 000	

21. (28.92.01 ja 29) *Käyttömenot* (arviomäärä- raha)

Momentille ehdotetaan 275 976 000 mk sopi-
muspalkkaisen ylijohattajan ja työsopimussuhteisen
muun henkilöstön palkkaus- ja eläkemenoja sekä
muuta käyttömenoja varten. Lisäys on 54 165 000
mk, mistä 12 700 000 mk aiheutuu palkka- ja
kustannustason noususta, 600 000 mk elä-
kemenoista ja 40 865 000 mk palvelutuotannon
laajenemisesta. Lisäyksessä on otettu huomioon
vähennyksenä liikevaihtoverollista myyntiä vas-
taavien käyttömenojen liikevaihtoveron arvioitu
osuus 13 930 000 mk. Momentin määrärahaa
saadaan käyttää myös myytäviin atk-järjestelmiin
sisältyvien laitteiden ostamiseen ja muihin palve-
lusten tuotantomenoihin sekä tietojenkäsittely-
laitteiden vuokraamiseen.

Momentin määrärahalta saadaan palkata keski-
määrin enintään 869 henkilöä, jossa on lisäystä
30 työsopimussuhteista henkilöä. Määrärahasta
voidaan käyttää enintään 3 000 000 mk tehtävä-
rakenteen muuttumisen edellyttämiin palkkaus-
järjestelyihin. Virkistys- ja lomatoimintaan sekä
käyttövaroihin ehdotetaan käytettäväksi yhteensä

enintään 0,07 prosenttia tietokonekeskuksen en-
nakoidusta liikevaihdosta.

1986 esitys	275 976 000
1985 menoarvio	221 811 000
1984 tilinpäätös	174 926 996

70. *Koneiden ja välineiden hankkiminen* (siir- tomääräraha)

Momentille ehdotetaan 74 800 000 mk, mistä
5 620 000 mk ehdotetaan käytettäväksi vuoden
1983 menoarvion tilausvaltuuden perusteella,
16 400 000 mk arvioidaan käytettävän vuokralla
olevien atk-laitteiden ostamiseen sekä 52 780 000
mk asiakkaille vuokrattavien atk-laitteiden osta-
miseen, kuljetusvälineiden ja atk-laitteiden li-
säys- ja korvaushankintoihin sekä muiden konei-
den ja välineiden hankkimiseen.

Vuonna 1985 vuokrattavaksi suunniteltujen
keskustietokonelaitteiden ostamista varten ehdo-
tetaan myönnettäväksi 18 400 000 markan tilaus-
valtuus. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuu menoja
vuonna 1986 8 300 000 mk, vuonna 1987
5 400 000 mk ja vuonna 1988 4 700 000 mk.
Vuoden 1986 osuus sisältyy jo edellä momentille
ehdotettuun määrärahaan.

Momentin määrärahalta hankittavia sekä vas-
taavan momentin määrärahalta aikaisempina
vuosina hankittuja atk-laitteita tietokonekeskus
voi myydä entisille ja uusille asiakkailleen.

1986 esitys	74 800 000
1985 menoarvio	48 650 000
1984 tilinpäätös	36 640 187

74. *Otaniemen toimitalon laajennus* (siirto- määräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk toimitalon
laajentamisen suunnittelua varten. Suunnitelta-
van toimitalon laajennuksen jälkeiset mahdolliset
toimitilalaajennukset toteutetaan välittömän pää-
kaupunkiseudun ulkopuolella.

1986 esitys	500 000
-------------------	---------

88. *Osakkeiden hankkiminen*

Otaniemeen on perustettu kehittyntä tekno-
logiaa käyttävä teknologiakylä. Keskeisiksi omis-
tajiksi on suunniteltu Espoon kaupunkia, rahoit-
uslaitoksia ja yrityksiä. Osakepääomaksi on kaa-
vailtu vuoden 1986 loppuun mennessä
60 000 000 mk.

Teknologiakylä on kehittyntä teknologiaa
käyttävien teollisuusyritysten ja tutkimuslaitosten
keskittymä. Tietokonekeskuksella on nähtävissä

useita liittymäkohtia uuden teknologiakylän toimintaan. Erityisesti tietokonekeskuksen tutkimus- ja kehitystoiminta hyötyisi osallistumisesta teknologiakylän toimintaan. Parhaiten tämä tapahtuisi liittymällä Otaniemen teknologiakylä Oy:n osakkaaksi.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 500 000 mk Otaniemen teknologiakylä Oy:n osakkeiden merkitsemistä varten.

1986 esitys 500 000

94. Valtion ravitsemiskeskus

Ravitsemiskeskuksen liikevaihto kasvaa edellisvuodesta noin 12 %. Valtion rakennushankkeisiin liittyviä ruokaloita valmistuu budjettivuonna 19. Lisäksi eräiden valtion ruokaloiden ennakoidaan edellisvuosien tapaan siirtyvän ravitsemiskeskuksen hoidettaviksi. Uusien ruokaloiden osuus liikevaihdon kasvusta on noin viidesosa. Loppuosa kasvusta kertyy edellisvuonna avattujen ruokaloiden toiminnasta koko vuodelta, myynnin määrän kasvusta ja hintojen korotuksista. Työ-

paikkaruokailumahdollisuus on vuoden 1986 lopussa yli 90 %:lla valtion henkilöstöstä. Ruokailun kehittäminen painottuu ateriapalvelujen järjestämiseen erityisoloissa työskenteleville ja sopimusruokailuun osallistumisen lisäämiseen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 8 200 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 8 200	142 400	—	1
Sosiaaliturvamaksu	— 200	10 600	—	—
Yhteensä	+ 8 000	153 000	—	1

1986 esitys 153 000
1985 menoarvio 145 000
1984 tilinpäätös 164 013

29. Käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 26 210 000 mk, mikä aiheutuu uusien ruokaloiden avaamisesta ja toiminnassa olevien ruokaloiden ja ruokailujärjestelyjen laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös henkilöstön palkkaukseen, raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankintoihin sekä muihin ravitsemiskeskuksen toiminnan vaatimiin erityismenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 1 742 henkilöä, jossa on lisäystä 80 henkilöä.

1986 esitys 270 000 000
1985 menoarvio 243 790 000
1984 tilinpäätös 209 607 376

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 900 000 mk ruokaloiden keittiö-, tarjoilu- ja jakelukuluston hankkimista sekä atk-hankintoja varten.

1986 esitys 5 900 000
1984 tilinpäätös 4 860 000

71. Rakennusten kunnostaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 mk Vilppulassa, Rovaniemellä ja Kankaanpäässä sijaitsevien rakennusten vuosikorjauksia varten.

1986 esitys 50 000
1985 menoarvio 40 000
1984 tilinpäätös 21 000

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan edelleen 830 000 mk.

1986 esitys.....	830 000
1985 menoarvio.....	830 000
1984 tilinpäätös.....	900 324

50. *Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron korvaaminen*

Sotainvalidien Veljesliiton jäsenyhdistykset myyvät vuosittain maanviljelijöiltä lahjoituksina saamansa viljan myllyille ja kauppa-liikkeille sekä käyttävät näin saamansa varat toimintansa tukemiseen. Koska viljan ostajat maksavat liikevaihtoverolain (532/63) säännöksistä johtuen keräysviljasta liikevaihtoveron määrällä alennetun hinnan, vähenee liiton keräyksestä saama tuotto vastaavasti. Valtioneuvosto teki vuonna 1969 periaatepäätöksen siitä, että keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman luovutushinnan välisen hinnaneron korvaamiseksi valtion tulo- ja menoarvion otetaan määräraha. Määräraha on myönnetty vuosien 1970—1985 tulo- ja menoarviossa. Kun olosuhteissa ei ole tapahtunut muutosta ja kun määräraha on edelleenkin tarpeen, ehdotetaan momentille 267 000 mk, mikä on vuoden 1985 keräysviljan yleisten luovutushintojen yhteismäärästä 14 prosentin liikevaihtoveron mukaan laskettua veromäärää vastaava määrä. Lisäys on 6 000 mk.

1986 esitys.....	267 000
1985 menoarvio.....	261 000
1984 tilinpäätös.....	192 183

61. *Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mikä aiheutuu hakemusten lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää veron takaisin maksamiseen niissä tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussäännöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä vapautettu valtiovarainministeriön, verohallituksen tai tullihallituksen päätöksellä maksamasta veroa.

1986 esitys.....	12 000 000
1985 menoarvio.....	11 700 000
1984 tilinpäätös.....	41 637 560

95. *Syyttömästi vangituille tai tuomituille valtion varoista suoritettavat korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk hakemusten lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tuomioon perustuvien tai hakemuksesta myönnettävien korvausten suorittamiseen syyttömästi vangituille tai tuomituille.

1986 esitys.....	100 000
1985 menoarvio.....	50 000

Pääluokan 28 menot luvuittain vuosina 1984—1986

		Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
01.	Valtiovarainministeriö (020)	49 174	54 377	58 770	+ 4 393	+ 8
05.	Valtiokonttori (020)	50 875	55 285	62 970	+ 7 685	+ 14
07.	Eläkkeet (950)	3 438 020	3 693 768	4 037 811	+ 344 043	+ 9
10.	Valtiontalouden tarkastusvirasto (020)	10 323	10 389	11 294	+ 905	+ 9
18.	Verohallinto (020)	837 305	900 930	962 640	+ 61 710	+ 7
37.	Eräät hinnanerokorvaukset (670)....	576 263	532 000	560 000	+ 28 000	+ 5
39.	Eräät siirrot Ahvenanmaan maa- kunnalle (960)	336 616	353 050	372 300	+ 19 250	+ 5
40.	Tullilaitos (020)	238 972	270 054	292 008	+ 21 954	+ 8
50.	Rahapaja (020)	20 444	18 181	23 054	+ 4 873	+ 27
52.	Tilastokeskus (050)	75 275	94 819	100 374	+ 5 555	+ 6
54.	Pankkitarkastusvirasto (820)	5 232	5 643	6 388	+ 745	+ 13
56.	Taloudellinen suunnittelukeskus (050)	4 228	4 051	4 334	+ 283	+ 7
60.	Rakennushallinto (050)	225 869	254 135	287 708	+ 33 573	+ 13
64.	Eräät valtion kiinteistömenot (050) .	602 469	687 570	650 483	— 37 087	— 5
65.	Otaniemen valtionalue (050)	50 465	56 700	43 396	— 13 304	— 23
70.	Valtion koulutuskeskus (050)	7 250	8 223	9 183	+ 960	+ 12
80.	Eräät hallinnonaloittain jakamatta- mat menot (990)	125 341	147 231	144 611	— 2 620	— 2
82.	Valtion investointirahasto (840)	6 344	7 000	20 000	+ 13 000	+ 186
83.	Kansainvälinen Jälleenrakennus- pankki (040)	18 399	31 600	31 875	+ 275	+ 1
(84.)	Pohjoismaiden Investointipankki (840)	10 888	10 500	—	— 10 500	— 100
85.	Kansainväliset rahoitusyhteisöt (040)	115 651	165 350	175 850	+ 10 500	+ 6
87.	Asuntosäästöpalkkiot (540)	6 559	15 000	35 000	+ 20 000	+ 133
88.	Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko (020)	—	—	7 000	+ 7 000	—
90.	Valtion painatuskeskus (050)	13 000	11 500	14 200	+ 2 700	+ 23
92.	Valtion tietokonekeskus (050)	39 333	48 650	75 800	+ 27 150	+ 56
94.	Valtion ravitsemiskeskus (050)	5 236	40	5 950	+ 5 910	+ 14 775
99.	Valtiovarainministeriön hallinnon- alan muut menot (020)	42 730	12 841	13 197	+ 356	+ 3
Yhteensä		6 912 262	7 448 887	8 006 196	+ 557 309	+ 7

Pääluokan 28 likeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1984—1986

		Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
90.	Valtion painatuskeskus (050)	135 031	143 055	158 700	+ 15 645	+ 11
92.	Valtion tietokonekeskus (050)	174 927	221 811	275 976	+ 54 165	+ 24
94.	Valtion ravitsemiskeskus (050)	209 771	243 935	270 153	+ 26 218	+ 11
Yhteensä		519 730	608 801	704 829	+ 96 028	+ 16

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Opetusministeriö

01. (29.01.01 ja 99.01) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 685 000 mk, mistä 1 368 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta sekä 256 800 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista. Momen-

tin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja 24 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 479 400	22 687 700	+ 1	205
Tilapäisten palkkiot	+ 3 400	59 600	—	1
Työsuhdepalkat	+ 154 800	2 141 300	+ 1	24
Sosiaaliturvamaksu	+ 47 400	1 779 400	—	—
Yhteensä	+ 1 685 000	26 668 000	+ 2	230

Lisäperustelut:

Taidekasvatuksen suunnittelua ja kehittämistä varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen neuvottelevan virkamiehen toimi (A 25).

Virkarakenteen yhtenäistämiseksi kansainvälisten asiain osastolle ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen osastopäällikön virka (S 28). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen osastopäällikön virka (A 28).

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kaksi vanhemman hallitussihteerin virkaa (A 24) (taideosasto ja kansainvälisten asiain osasto) sekä ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 23) (korkeakoulu- ja tiedeosasto). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi nuoremman hallitussihteerin virkaa (A 22) sekä ylimääräinen suunnittelijan toimi (A 20) (korkeakoulu- ja tiedeosasto).

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 58 000 mk vahtimestarin palkkaamista varten.

1986 esitys	26 668 000
1985 menoarvio	24 983 000
1984 tilinpäätös	22 543 098

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 765 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	5 700 000
1985 menoarvio	4 935 000
1984 tilinpäätös	4 829 638

70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista, mikrotietokoneiden ja tekstinkäsittelylaitteiden hankkimista sekä uusien toimitilojen kalustohankintoja varten. Lisäksi ehdotetaan, että kaluston hankkimiseksi

saadaan tehdä tilauksia ja sopimuksia enintään 1 000 000 markan arvosta, joista aiheutuu kassamenoja vuonna 1987.

1986 esitys	1 000 000
1985 menoarvio	1 600 000
1984 tilinpäätös	99 915

02. Luterilainen kirkko

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 480 000 mk, mistä 315 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 150 000 mk määrärahan oikaisusta peruspalkkaisten sekä ylimääräisten

virkamiesten palkkauksiin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kolme työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 422 200	5 115 100	—	47
Työsuhdepalkat	+ 10 200	184 900	—	3
Muut palkat ja palkkiot	+ 33 300	617 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 14 300	423 000	—	—
Yhteensä	+ 480 000	6 340 000	—	50

1986 esitys	6 340 000
1985 menoarvio	5 860 000
1984 tilinpäätös	5 549 870

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 170 000 mk, mistä 90 000 mk aiheutuu vuokrien korotuksista sekä muiden menojen kasvusta kustannusten nousun johdosta ja 80 000 mk kertamenosta tekstipuhelimen sekä kaluston ja konttorikoneiden hankkimista ja korjaamista varten sekä Mikkelin tuomiokapitulin uusien tilojen käyttöön ottamisesta aiheutuvia kalustohankintoja varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 80 000 mk, lisäys on 90 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuurojenpappien koulutus- ja toimintamenoihin sekä koulutuksesta aiheutuviin ulkomaanmatkoihin.

1986 esitys	2 250 000
1985 menoarvio	2 160 000
1984 tilinpäätös	2 111 645

50. Valtionapu Suomen Merimieslähetykselle

Momentille ehdotetaan Suomen Merimieslähetykseseuran toiminnan tukemiseksi 530 000 mk. Lisäys on 120 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu kertamenosta Hampurin merimieskirkon korjaustöiden II vaihetta varten edellyttäen, että kirkon keskusrahasto suorittaa vastaavan osuuden. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 20 000 mk.

1986 esitys	530 000
1985 menoarvio	510 000
1984 tilinpäätös	350 000

(51.) Valtionavustus raamatunkäännösyksikön työskentelyyn

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 100 000 mk.

1985 menoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	100 000

05. Ortodoksinen kirkko

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 299 000 mk, mistä 158 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 105 000 mk ehdotettavien

virkojen ja tointen muutoksista sekä 25 000 mk viransijaisten palkkioista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 269 200	2 629 100	+ 1	33
Työsuhteipalkat	+ 11 700	217 000	—	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 400	25 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 6 000	111 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 10 700	213 300	—	—
Yhteensä	+ 299 000	3 196 000	+ 1	38

Lisäperustelut:

Valamon luostarin kirjaston kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen kirjastonhoitajan toimi (A 19).

1986 esitys	3 196 000
1985 menoarvio	2 897 000
1984 tilinpäätös	2 748 599

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 303 000 mk, mistä 28 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 275 000 mk kertamenosta kanttorikurssin järjestämiseksi. Kun momentilta vähennetään kertameno 266 000 mk, lisäys on 37 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kanttorikurssin luentopalkkioihin sekä pappiskoulutuksen ulkomaille suuntautuvien opintomatkojen menoihin.

1986 esitys	950 000
1985 menoarvio	913 000
1984 tilinpäätös	814 457

50. Eräät valtionavut

Momentille ehdotetaan lisäystä 33 000 mk, mistä 13 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 20 000 mk kertamenosta kirkkomuseon 30-vuotishistorian laatimisesta aiheutuvia kustannuksia varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ortodoksisille seurakunnille suoritettavaan verohyvitykseen sekä Lapin ortodoksisen seurakunnan valtionäpuun ja ortodoksisen kirkkomuseon valtionäpuun, museoesineiden restaurointiin, tieteelliseen tutkimus- ja julkaisu toimintaan sekä päivystys- ja opastustoimintaan.

Kun momentilta vähennetään kertameno 20 000 mk, lisäys on 13 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Ortodoksisille seurakunnille suoritettava verohyvitys	94 000
Suomen Ortodoksisen kirkkomuseon valtionäpu (kertamenoa 20 000)	187 000
Lapin ortodoksisen seurakunnan valtionäpu	24 000
Yhteensä	305 000

1986 esitys	305 000
1985 menoarvio	292 000
1984 tilinpäätös	257 000

51. Valtionavustus Haminan ortodoksisen kirkon korjaustöitä varten (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan valtionavustuksena 1 500 000 mk Haminan ortodoksisen kirkon korjaustöitä sekä kirkollisten esineiden konservointia varten. Korjaustöiden kustannusarvio on 2 500 000 mk ja kirkollisten esineiden konservointityön kustannusarvio on 170 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	1 300 000

52. Valtionavustus Valamon luostarin kalustohankintoja varten (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan myönnettäväksi valtionavustuksena 100 000 mk Valamon luostarin yhteyteen rakennetun kirjaston ja konservointilaitoksen kalustohankintoja varten. Vähennys on 200 000 mk.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	300 000
1984 tilinpäätös	600 000

(53.) *Valtionavustus Tornion entisen ortodoksisen sotilaskirkon korjaukseen ja entisöintiin*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 180 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 180 000 mk.

1985 menoarvio	180 000
----------------------	---------

06. Valtion audiovisuaalinen keskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 242 000 mk, mistä 72 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 67 000 mk määrärahan oikaisusta, mistä 22 000 mk peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 45 000 mk työsuhdepalkkoihin, 10 000 mk vi-

ransijaisten palkkioista ja 60 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten sekä 20 200 mk muiden palkkojen ja palkkioiden lisääntymisestä. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 14 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 42 900	225 300	—	2
Työsuhdepalkat	+ 91 500	907 900	—	14
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 65 100	155 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 30 500	210 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 12 000	107 400	—	—
Yhteensä	+ 242 000	1 606 000	—	16

1986 esitys	1 606 000
1985 menoarvio	1 364 000
1984 tilinpäätös	1 221 343

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mistä 3 000 mk käyttövaroihin ja 500 mk virkistystoimintaan sekä 296 500 mk av-aineiston hankkimisen ja tuottamisen lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää myös julkaisutoiminnasta ja av-aineiston hankkimisesta ja tuottamisesta aiheutuviin menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.06.

1986 esitys	2 500 000
1985 menoarvio	2 200 000
1984 tilinpäätös	1 991 941

28. Myytäväksi tarkoitetun aineiston hankkiminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk hintojen nousun ja välitettävän aineiston lisääntymisen johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää myytävien kopioiden hankinta- ja tuotantokustannuksiin sekä pakkaustarvikkeiden hankintamenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.06.

1986 esitys	1 900 000
1985 menoarvio	1 650 000
1984 tilinpäätös	1 493 472

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 200 000 mk koneiden ja kalusteiden sekä av-laitteiston hankintaan ja

videolaitteiston hankkimiseen kuvanauhojen nauhoittamista ja kopiointia varten.

1986 esitys.....	200 000
1985 menoarvio.....	40 000
1984 tilinpäätös.....	37 898

Korkeakoululaitos

(Luvut 29.10, 12 ja 37)

Korkeakoululaitoksen yleisiä määrällisiä kehittämistavoitteita säätelee laki korkeakoululaitoksen kehittämisestä vuosina 1967—86 (505/78) ja siitä annettu asetus (93/79). Asetuksen nojalla valtioneuvosto on 24.1.1985 vahvistanut korkeakoululaitoksen kehittämissuunnitelman vuosiksi 1985—86.

Kehittämislainsäädännön voimassaolo päättyy vuoden 1986 lopussa, joten lainsäädännön mukaiset tavoitteet tulee saavuttaa siihen mennessä.

Korkeakoululaitoksen kehittämissäädännön piiriin kuuluu 17 korkeakoulua. Lainsäädän-

nön ulkopuolelle jäävät korkeakoulut ovat teatterikorkeakoulu, taideteollinen korkeakoulu ja Sibelius-Akatemia. Lisäksi Tampereen yliopiston opetusjaostoissa, Helsingin yliopiston Svenska social- och kommunalhögskolan -nimisessä yksikössä annettavaa koulutusta, korkeakouluissa annettavaa väliaikaista lastentarhanopettajakoulutusta ja kääntäjänkoulutusta sekä täydennyskoulutusta ei lueta kehittämissäädännön piiriin.

Kehittämislain piiriin kuuluvassa koulutuksessa oli opiskelijoita ja opettajavoimia seuraavasti:

	varsinaisia opiskelijoita syksy 1984	uusia opiskelijoita syksy 1984	opettaja- voimat 1985
Helsingin yliopisto	23 190	2 570	1 691
Jyväskylän yliopisto	6 150	1 000	515
Oulun yliopisto	7 330	1 110	801
Joensuun yliopisto	3 350	560	295
Kuopion yliopisto	1 830	430	275
Turun yliopisto	8 740	1 170	708
Tampereen yliopisto	7 120	980	459
Åbo Akademi	4 250	650	294
Lapin korkeakoulu	890	190	76
Vaasan korkeakoulu	1 550	290	98
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	280	40	48
Teknillinen korkeakoulu	7 910	940	571
Tampereen teknillinen korkeakoulu	3 060	380	222
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	1 400	250	127
Helsingin kauppakorkeakoulu	2 910	410	147
Svenska handelshögskolan	1 610	270	92
Turun kauppakorkeakoulu	1 390	210	66
Yhteensä	82 960	11 450	6 485

Tampereen yliopiston opetusjaostoissa oli lisäksi 1 530, kääntäjänkoulutuslaitoksissa 830 ja lastentarhanopettajakoulutuksessa 500 opiskelijaa. Helsingin yliopistoon siirtynässä Svenska social- och kommunalhögskolan -nimisessä korkeakoulussa oli 355 opiskelijaa. Taidekorkeakouluissa oli opiskelijoita seuraavasti: teatterikorkea-

koulu 125, taideteollinen korkeakoulu 860 ja Sibelius-Akatemia 940 opiskelijaa. Taidekorkeakoulujen määrärahat sisältyvät lukuun 29.12.

Suunnitelmien mukaan korkeakoululaitoksen aloituspaikkamäärää lisätään jonkin verran. Koulutuksen kehittämisessä on etualalla tieteellisen jatkokoulutuksen, tutkimuksen sekä korkeakou-

lujen täydennyskoulutuksen kehittäminen. Perustutkintojen kehittämiseksi valmistellaan perustutkintojen kehittämissuunnitelma.

Vuonna 1986 korkeakoulujen henkilöstöä ehdotetaan lisättäväksi nettomääräisesti 80 henkilöllä, joista lahjoitusvaroin palkattuja virkoja ja toimia on 10. Lisäksi vakinaistetaan 13 tähän asti lähinnä tilapäisin työllistämistoimin hoidettua pysyväisluonteista kokopäiväistä ja kuusi osaaikaista tonta sekä yksitoista teletöiminnasta vapautuneen henkilön tonta. Lisäksi ehdotetaan luento- ja tuntiopetuksen määrää lisättäväksi nettomääräisesti siten, että se päätoimiseksi opetuksiksi muutettuna vastaa yhteensä noin 70 opettajan lisäystä. Lisäksi lähinnä tutkimustyötä avustavan henkilöstön palkkaamiseen ehdotetaan lisäystä, joka kokovuotiseksi henkilömääräksi muutettuna vastaa noin 30 henkilön lisäystä. Henkilöstön mitoituksessa on lähdetty siitä, että henkilöstövoimavaroja kohdennetaan uudelleen sekä korkeakoulujen sisällä että korkeakoulujen kesken. Henkilöstölisäykset kohdennetaan korkeakoululaitoksen kehittämislainsäädännössä mainittujen opettajavoimien vähimmäismäärien saavuttamiseksi. Myös tuntiopetusmäärärahan lisäys on tarkoitettu kohdentaa pääosaltaan teknistieteelliselle koulutusosastolle ja korkeakoululaitoksen kehittämislainsäädännössä tarkoitettulle I pääosalle erityisesti tietojenkäsittelyn opetusta varten.

Ehdotettujen henkilöstölisäysten jälkeen sekä huomioon ottaen, että tuntiopetus laajenee 1.9.1986 lukien, voidaan korkeakoululaitoksen kehittämiseksi vuosina 1967—1986 annetun lain katsoa tulleen toteutetuksi opettajavoimien osalta tieteen pääaloittain tarkasteltuna.

Korkeakoululaitoksen menoihin ehdotetaan 2 263 mmk, mikä merkitsee lisäystä vuoden 1985 menoarvioon 218 mmk eli 10,6 %. Korkeakoulurakennusten suunnitteluun, rakentamiseen sekä peruskorjauksiin ja -parannuksiin ehdotetaan yhteensä noin 109 milj. mk. Määrärahat kohdistuvat pääosin keskeneräisiin työkohteisiin.

Valtioneuvosto on tehnyt 21.3.1985 periaatepäätöksen tietotekniikan opetuksen kehittämiseksi. Päätöksen edellyttämät korkeakoulujen opettajavoimien ja tuntiopetuksen lisäykset on otettu huomioon momentilla 29.10.01 ja tarvittavat laitehankinnat momentilla 29.10.70. Tietotekniikan tutkijakoulutuksen kehittämiseksi tarvittavan kolmen eri aloille suuntautuvan koulutusohjelman aloittamisesta aiheutuviin kustannuksiin sekä tietotekniikan opetuksen tehostamiseen opettajankoulutuksessa on varauduttu luvun 29.37 määrärahoissa.

Erikoislääkärikoulutuksen siirtäminen sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta yliopistoihin aloitetaan vuonna 1986. Koska erikoislääkärikoulutus toteutuu edelleen sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan apulaislääkäriin toimissa, koulutuksen siirtämisestä opetusministeriön hallinnonalalle aiheutuu koulutuksen alkuvaiheessa vuonna 1986 kustannuksia lähinnä tunti- ja dosenttiopetuksen ja matkakustannusten lisääntymisenä sekä erikoisalajien suunnittelun jatkamisesta aiheutuvin kustannuksina. Nämä menot on otettu huomioon momenteilla 29.10.01, 29.10.29 ja 29.37.23.

Eduskunta edellytti vastauksessaan vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesitykseen, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin teatterikorkeakoulun tilakysymysten ratkaisemiseksi. Samalla edellytettiin, että tällöin tulee ottaa huomioon teatterikoulutuksen kehittämis- ja laajentamistarpeet teatterikorkeakoulussa ja Tampereen yliopistossa. Teatterikorkeakoulun tilakysymysten selvittämiseen on varauduttu momentin 29.12.74 määrärahoissa.

Korkeakoulujen täydennyskoulutuksen rahoitusta ehdotetaan kehitettäväksi keskittämällä täydennyskoulutukseen ja avoimeen korkeakouluopetukseen eri momenteilta osoitetut varat momentille 29.10.28 (Maksullinen palvelutoiminta). Tarkoituksena on, että korkeakoulu järjestäisivät täydennyskoulutuksen ja avoimen korkeakouluopetuksen maksullisena palvelutoimintana. Momentilta 29.10.28 voitaisiin kuitenkin suorittaa täydennyskoulutuksesta aiheutuvia palkka-, palkkio- ja muita kulutusmenoja myös silloin, kun koulutukseen osallistuvilta ei koulutuspoliittisista syistä peritä koulutuksen kustannuksia täysimääräisinä.

Åbo Akademin ja Svenska handelshögskolanin Vaasan toiminnan rationalisointia varten muodostetaan nykyisten voimavarojen puitteissa syksystä 1986 lähtien Österbottens högskola -niminen yksikkö. Sen hallinto koostuu yhteistyöelimenä toimivasta hallituksesta ja sen alaisesta johtajasta. Österbottens högskola -yksikön budjetti- ja tiliasiat hoidetaan osana Åbo Akademin taloutta. Tätä tarkoittava lakiesitys annetaan eduskunnalle.

Lahjoitusten vastaanottamisessa noudatetaan seuraavaa menettelyä: Perustettaessa lahjoitusvirkoja korkeakouluihin tulee lahjoitusvaroin perustettavan viran olla kyseisen korkeakoulun opetuksen ja tutkimuksen kannalta tarpeellinen sekä sisältyä korkeakoulun ja opetusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmiin. Lahjoitusvirkaa

perustettaessa tulee ottaa huomioon, missä määrin vastaanottavassa yksikössä on saavutettu korkeakoululaitoksen kehittämislainsäädännön mukaiset resurssit sekä yksikön resurssien kehittämisen erityistarpeet. Lahjoitusvirkojen sijoittaminen tulee suunnitella ottamalla tasapuolisesti huomioon eri korkeakoulujen kehittäminen. Kehittämissuunnitelmiin kuulumattomia lahjoitusvirkoja voidaan erityisistä syistä perustaa vain, mikäli lahjoitettavan viran yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys on poikkeuksellisen suuri. Lahjoitettavan pääoman on laskennallisesti katettava lahjoitusviran palkkaus- ja muut henkilöstökustannukset vähintään viiden vuoden ajalta sekä lahjoitusviran perustamisesta samalta ajalta aiheutuvat liitännäiskustannukset, joita ovat tarvittavan muun henkilökunnan palkkaukset, välttämättömät laite- ja välinehankinnat sekä mahdolliset toimittilöjen vuokrat. Määräaikaisten vähintään viiden vuoden ajaksi tehtävien lahjoitusten osalta lahjoittajan tulee luovuttaa korkeakoulun tulotilille koko tarvittava pääoma ennen lahjoitukseen sisältyvän viran tai toimen perustamisajankohtaa.

Tarkoituksena on tarkistaa lahjoitusvirkoja koskevaa menettelyä vuodesta 1987 lukien siten, että niitä voitaisiin perustaa myös määräajaksi. Samalla voitaisiin tarvittaessa pidentää myös lahjoitusten määräaika.

Opiskelijaruokaloiden ylläpitäjille voidaan edelleen luovuttaa valtion korkeakouluista tiloja vastikkeetta käytettäväksi opiskelijaruokalan tarkoituksiin edellyttäen, että ravintolatoiminnan harjoittaja käyttää ruokalatoiminnasta saamansa tulot yksinomaan ruokailun järjestämiseen. Opiskelijaruokaloiden kalustomenot sekä toiminnasta aiheutuvat siivous-, energia-, vesi- ja jätehuoltokustannukset saadaan edelleen suorittaa asianomaisen korkeakoulun määrärahoista.

Korkeakoulujen yhteydessä toimivien kesäyliopistojen toimintaedellytysten turvaamiseksi korkeakoulujen tiloja ja laitteita voidaan vastikkeetta käyttää kesäyliopistotarkoituksiin.

Korkeakoulujen monistepalvelutoiminnassa vallitsevan käytännön mukaan opiskelijatyöt saadaan edelleen opetusministeriön ohjeiden mukaisesti monistaa vastikkeetta opiskelijoille käytettävissä olevien määrärahojen ja muiden resurssien puitteissa. Opiskelijayhteisöille voidaan vastikkeetta luovuttaa tiloja opetusohjelmiin liittyvän monistetoinnin harjoittamiseen edellyttäen, että toiminnalla ei pyritä taloudellisen voiton saavuttamiseen.

Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollosta vastaavalle Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle voidaan toistaiseksi vastikkeetta luovuttaa korkeakoulujen omia ja vuokratiloja terveydenhuollon järjestämiseksi.

Korkeakoulut voivat edelleen opetusministeriön suostumuksella luovuttaa korkeakoulujen hallinnassa olevia omia ja vuokratiloja vastikkeetta ilman omia tiloja olevien ylioppilaskuntien toimisto- ja kokoustarkoituksiin.

Vuokrattaessa valtion maa-alueita opiskelija-asuntojen rakentamista varten niistä peritään yleensä paikkakunnan käyvän vuokratason mukainen vuokra. Pääosa vuokrasta katetaan valtion maksamalla opintorahan asumislisällä tai asumistuella. Opiskelijoille annettavan tuen yhdenmukaistamiseksi ja järkiperaistämiseksi ehdotetaan, että opiskelija-asuntotarkoituksiin luovutettujen valtion maa-alueiden vuokra voidaan jättää perimättä silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen, edellyttäen, että asianomainen kunta noudattaa samaa käytäntöä tai tukee opiskelija-asumista muutoin vastaavalla määrällä.

10. Korkeakoulut

Luvun nimike on muutettu.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 112 038 600 mk, mistä 74 729 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 7 382 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 18 000 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkausten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 464 000 mk vuonna 1981 lah-

joitusvaroin perustettujen virkojen ja toimien palkkausten edelleen suorittamiseksi, 2 600 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä, mistä 800 000 mk on kertamenoa, 2 700 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkoiden lisääntymisestä ja 600 000 mk lähinnä opettajankoulutuslain edellyttämän opetusharjoittelun ohjauksesta, opiskelijavalinnoista ja

henkilöstökoulutuksesta johtuvien muiden erittelemättömien palkkojen ja palkkioiden lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 22 500 mk virkapukuavustusten siirron johdosta momentille 29.10.29, 656 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioina tuntiopettajien aseman vakiinnuttamisen johdosta, 1 500 000 mk Helsingin yliopiston luento- ja tuntiopetuksen vähenemisen johdosta, 3 000 000

mk täydennyskoulutuksen ja avoimen korkeakouluopetuksen luento- ja tuntiopetuspalkkioiden siirtäminen momentille 29.10.28 sekä kertameno 300 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkoista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 107 tilapäistä ja 2 567 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 15 tilapäistä ja 22 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 86 683 200	926 474 100	+ 93	8 578
Tilapäisten palkkiot	+ 2 329 200	9 622 800	+ 19	107
Työsuhdepalkat	+ 11 914 500	179 929 000	+ 26	2 567
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 3 184 600	18 704 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 225 100	137 318 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 3 702 000	90 951 700	—	—
Yhteensä	+ 112 038 600	1 363 001 000	+ 138	11 252

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1984 kolmannessa lisämenoarviossa ja kuusi vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä, kaksi siirrosta momentilta 29.37.26, yksi siirrosta momentilta 29.11.01, kymmenen lahjoitusvaroilla palkatuista viroista ja toimista, kuuden toimen osalta kertyvät tulot kunnilta, 11 siirrosta alamomentilta 28.80.02.6, 13 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7), yksi siirrosta momentilta 28.60.01 sekä 32 siirrosta tämän momentin muista palkoista ja palkkioista.

Lisäperustelut:

Korkeakoululatasta koskeviin lukuryhmäperusteluihin viitaten korkeakouluihin ehdotetaan toiminnan tehostamisen ja laajentamisen johdosta perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole muuta osoitettu, 1.9.1986 lukien seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

(erityispedagogiikka) ylimääräisen toimen (A 17) palkkausta vastaavat menot on aikaisemmin suoritettu momentin 29.37.26 määrärahasta.

	Palkkaus- luokka
<i>Jyväskylän yliopisto</i>	
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>	
Peruspalkkainen:	
1 professori (tietojenkäsittelyoppi)	A 27
Ylimääräinen:	
1 lehtori (yhteiskuntapolitiikka)	A 21
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>	
Peruspalkkainen:	
1 asennohittaja (Konneveden tutkimus- asema)	A 22
<i>Oulun yliopisto</i>	
<i>Teknillinen tiedekunta</i>	
Peruspalkkaiset:	
2 professoria (tietoliikennetekniikka, työtiede)	A 27
Ylimääräiset:	
2 yliassistenttia (tietokonetekniikka, koneen- suunnittelu)	A 21
1 assistentti (energiatekniikka)	A 17
<i>Tietojenkäsittelyopin laitos</i>	
Peruspalkkainen:	
1 professori (ohjelmistotekniikka)	A 27

Helsingin yliopisto
Kasvatustieteiden osasto
Peruspalkkainen:

1 professori (erityispedagogiikka)

Palkkaus-
luokka

A 27

Ylimääräinen:

1 assistentti (erityispedagogiikka)

A 17

Edellä perustettavaksi ehdotetun professorin (erityispedagogiikka) viran (A 27) ja assistentin

Lääketieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 professori (hoitotiede) A 27

*Joensuun yliopisto**Humanistinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 lehtori (saksan kieli) A 20

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (filosofia, osa opetuksesta Kuopion yliopistossa) A 25

Savonlinnan kääntäjänkoulutuslaitos

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (venäjän kieli), 10 kk A 25

Kirjasto

Ylimääräinen:

1 informaattikko A 19

Täydennyskoulutuskeskus

Ylimääräinen:

1 suunnittelija A 21

Edellyttäen, että lehtorin (saksan kieli) virka (A 20) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien momentin 29.11.01 kohdalla lakkauttaa Joensuun normaalikoulun lehtorin (saksan kieli) virka (C 48).

*Kuopion yliopisto**Yhteiskuntatieteiden osasto*

Ylimääräinen:

1 assistentti (sosiaalipolitiikka, erityisesti sosiaalityö) A 17

Matematiikan, kemian ja fysiikan osasto

Ylimääräinen:

1 yliassistentti (kemiallinen ympäristöhygienia) A 21

Kliinisen lääketieteen osasto

Ylimääräinen:

1 assistentti (ravitsemustiede) A 17

*Turun yliopisto**Lääketieteellinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 professori (hoitotiede) A 27

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 laboraattori (tähtitiede) A 19

*Tampereen yliopisto**Taloudellis-ballinnollinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (julkisyhteisöjen laskenta-toimi) A 25

Ylimääräinen:

1 assistentti (tietojenkäsittelyoppi) A 17

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 yliassistentti (tiedotusoppi) A 21

Hämeenlinnan opettajakoulutuslaitos

Ylimääräinen:

1 apulaissihteeri A 19

Kirjasto

Ylimääräinen:

1 kirjastonhoitaja A 19

*Åbo Akademi**Kasvatustieteiden tiedekunta*

Peruspalkkaiset:

1 professori (terveydenhuollon koulutuksen suunnittelu) A 27

1 apulaisprofessori (valtiotiede, erityisesti tiedotusoppi) A 25

Hallinto

Ylimääräinen:

1 opintosihteeri A 18

Österbottens högskola

Peruspalkkainen:

1 johtaja A 25

*Lapin korkeakoulu**Yhteiskuntatieteiden osasto*

Peruspalkkaiset:

1 professori (sosilogia) A 27

1 apulaisprofessori (kansantaloustiede) A 25

Ylimääräinen:

1 lehtori (yrityksen taloustiede) A 21

Teknillinen korkeakoulu

Peruspalkkaiset:

2 professoria (prosessien ohjaus ja hallinta, tietotekniikka) A 27

Ylimääräinen:

1 laboratorioinsinööri (selluloosateknikka) ... A 22

<i>Tampereen teknillinen korkeakoulu</i>		
Peruspalkkaiset:		
2	professoria (bioelektronikka, sähkötekniikka).....	A 27
1	apulaisprofessori (rakennussuunnittelu)	A 25
Ylimääräiset:		
6	yliassistenttia	A 21
1	lehtori (ruotsin kieli)	A 20
6	assistenttia	A 17
<i>Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu</i>		
Peruspalkkaiset:		
2	apulaisprofessoria (teknillinen polymeerikemia, koneautomaatio)	A 25
Ylimääräiset:		
1	laboratorioinsinööri	A 22
2	yliassistenttia (kemian tekniikka, koneasuunnitteluoppi)	A 21
2	lehtoria (tehtaan suunnittelu, matematiikka)	A 21
1	lehtori (ruotsin kieli)	A 20
4	assistenttia	A 17
<i>Helsingin kauppakorkeakoulu</i>		
Peruspalkkainen:		
1	professori (kansainvälinen yritysrahoitus) ...	A 27
Ylimääräinen:		
1	lehtori (tietojenkäsittelyoppi)	A 21
<i>Svenska handelshögskolan</i>		
Peruspalkkainen:		
1	apulaisprofessori (tietojenkäsittelyoppi).....	A 25
<i>Vaasan korkeakoulu</i>		
Ylimääräiset:		
1	yliassistentti (laskentatoimi)	A 21
1	vahtimestari, 12 kk	A 9
<p>Korkeakoulujen henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.9.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:</p>		
		Palkkausluokka
Perustetaan:		
<i>Helsingin yliopisto</i>		
<i>Oikeustieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1	apulaisprofessori (kauppa oikeus)	A 25
<i>Teologinen tiedekunta</i>		
Ylimääräiset:		
1	lehtori (eksegetiikka), 12 kk	A 21
1	lehtori (käytännöllinen teologia)	A 21
<i>Historiallis-kielitieteellinen osasto</i>		
Peruspalkkainen:		
1	lehtori (islannin kieli)	A 21
<i>Valtiotieteellinen tiedekunta</i>		
Ylimääräinen:		
1	yliassistentti (tiedotusoppi)	A 21
<i>Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta</i>		
Ylimääräiset:		
2	yliassistenttia (kasvinviljelytiede, puutarhatiede)	A 21
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkaiset:		
2	professoria (geriatria, urologia)	A 27
<i>Jyväskylän yliopisto</i>		
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		
Ylimääräinen:		
1	yliassistentti (pohjoismainen filologia)	A 21
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1	professori (matematiikka)	A 27
<i>Joensuun yliopisto</i>		
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		
Ylimääräinen:		
1	yliassistentti (ruotsin kielen didaktiikka)	A 21
<i>Kuopion yliopisto</i>		
<i>Yleisen biologian osasto</i>		
Ylimääräinen:		
1	yliassistentti (fysiologinen kemia)	A 21
<i>Matematiikan, kemian ja fysiikan osasto</i>		
Ylimääräinen:		
1	yliassistentti (fysiikka)	A 21
<i>Turun yliopisto</i>		
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkaiset:		
2	professoria (kliininen neurofysiologia, suubiologia)	A 27
Ylimääräiset:		
1	yliassistentti (oikeuslääketiede)	A 21
1	apulaisopettaja (pedodontia)	A 21
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		
Ylimääräiset:		
4	yliassistenttia (matematiikka, perinnöllisyystiede, kemia, eläintiede)	A 21
1	amanuenssi (biologia)	A 17

<i>Oikeustieteellinen tiedekunta</i>		<i>Teknillinen korkeakoulu</i>			
Ylimääräinen:		Peruspalkkainen:			
1	assistentti (julkisoikeus)	A 17	1	professori (akustiikka)	A 27
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		Ylimääräiset:			
Ylimääräinen:		10		yliassistenttia	A 21
1	assistentti (yleinen kielitiede)	A 17	<i>Tampereen teknillinen korkeakoulu</i>		
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		Ylimääräinen:			
Peruspalkkainen:		1		toimistopäällikkö	A 23
1	professori (kasvatustiede, erityisesti käsityö- kasvatus)	A 27	<i>Helsingin kauppar korkeakoulu</i>		
Ylimääräinen:		Ylimääräinen:			
1	lehtori (teknisen työn didaktiikka)	A 20	1	yliassistentti (oikeustiede)	A 21
<i>Kielikeskus</i>		Svenska handels högskolan			
Ylimääräinen:		Sopimuspalkkainen:			
1	lehtori (ranskan ja espanjan kieli)	A 20	1	johtaja (laskentakeskus)	S 22
<i>Tampereen yliopisto</i>		Vaasan korkeakoulu			
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>		Peruspalkkainen:			
Ylimääräinen:		1		apulaisprofessori (ruotsin kieli)	A 25
1	yliassistentti (kansantalous)	A 21	Lakkautetaan:		
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		<i>Helsingin yliopisto</i>			
Ylimääräinen:		<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>			
1	yliassistentti (kasvatustiede)	A 21	Peruspalkkaiset:		
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		2		apulaisprofessoria (sisätautioppi, urologia)	A 25
Peruspalkkainen:		Ylimääräiset:			
1	professori (lasten- ja nuorisopsykiatria)	A 27	5	assistenttia (3 kemian perusopetus, 2 lääke- tieteellinen biologia)	A 17
<i>Åbo Akademi</i>		<i>Historiallis-kielitieteellinen osasto</i>			
<i>Talous- ja valtiotieteellinen tiedekunta</i>		Peruspalkkaiset:			
Peruspalkkainen:		1		lehtori (suomen kieli), 12 kk	A 21
1	apulaisprofessori (laskentatoimi)	A 25	1	lehtori (islannin kieli)	A 20
<i>Kemiallis-tekninen tiedekunta</i>		<i>Matemaattis-luonnontieteellinen osasto</i>			
Ylimääräinen:		Ylimääräiset:			
1	yliassistentti	A 21	2	assistenttia (kasvitiede, maantiede)	A 17
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		<i>Jyväskylän yliopisto</i>			
Ylimääräinen:		<i>Humanistinen tiedekunta</i>			
1	yliassistentti	A 21	Peruspalkkainen:		
<i>Lapin korkeakoulu</i>		1		lehtori (ruotsin kieli)	A 20
<i>Hallinto</i>		<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>			
Peruspalkkainen:		Peruspalkkainen:			
1	hallintojohtaja	A 24	1	apulaisprofessori (matematiikka)	A 25
<i>Eläinlääketieteellinen korkeakoulu</i>		<i>Joensuun yliopisto</i>			
<i>Hallinto</i>		<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>			
Peruspalkkainen:		Ylimääräinen:			
1	hallintojohtaja	A 24	1	lehtori (ruotsin kielen didaktiikka)	A 20

<i>Kuopion yliopisto</i>		<i>Lapin korkeakoulu</i>			
<i>Yleisen biologian osasto</i>		<i>Hallinto</i>			
Ylimääräinen:		Ylimääräinen:			
1 assistentti (fysiologinen kemia)	A 17	1 sihteeri	A 23		
<i>Matematiikan, kemian ja fysiikan osasto</i>		<i>Eläinlääketieteellinen korkeakoulu</i>			
Ylimääräinen:		<i>Hallinto</i>			
1 assistentti (fysiikka)	A 17	Peruspalkkainen:			
<i>Turun yliopisto</i>		1 sihteeri			
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		A 23			
Ylimääräiset:		<i>Teknillinen korkeakoulu</i>			
7 assistenttia	A 17	Peruspalkkainen:			
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		1 apulaisprofessori (akustiikka)			
Ylimääräiset:		A 25			
6 assistenttia	A 17	Ylimääräiset:			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		10 assistenttia			
Peruspalkkaiset:		A 17			
3 lehtoria (metallityö, kone- ja sähköoppi, puutyö)	A 17	<i>Helsingin kauppakorkeakoulu</i>			
<i>Kielikeskus</i>		Ylimääräinen:			
Ylimääräinen:		1 assistentti (oikeustiede)			
1 assistentti (ranskan ja espanjan kieli)	A 17	A 17			
<i>Tampereen yliopisto</i>		<i>Vaasan korkeakoulu</i>			
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>		Ylimääräinen:			
Ylimääräinen:		1 lehtori (ruotsin kieli)			
1 assistentti (kansantalous)	A 17	A 21			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.9.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautetta- vaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:			
Ylimääräinen:					
1 assistentti (kasvatustiede)	A 17	Perustetaan:		Palkkaus- luokka	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		<i>Helsingin yliopisto</i>			
Peruspalkkainen:		<i>Kasvatustieteiden osasto</i>			
1 apulaisprofessori (lastenpsykiatria)	A 25	Peruspalkkaiset:			
<i>Åbo Akademi</i>		5 lehtoria (3 soitto, 2 kotitalous)		A 20	
<i>Talous- ja valtiotieteellinen tiedekunta</i>		<i>Jyväskylän yliopisto</i>			
Ylimääräinen:		<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>			
1 lehtori (laskentatoimi)	A 20	Peruspalkkaiset:			
<i>Kemiallis-tekniinen tiedekunta</i>		3 lehtoria (soitto)		A 20	
Ylimääräinen:		<i>Oulun yliopisto</i>			
1 assistentti	A 17	<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>			
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		Peruspalkkaiset:			
Ylimääräinen:		4 lehtoria (soitto)		A 20	
1 assistentti	A 17	<i>Joensuun yliopisto</i>			
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>			
Ylimääräinen:		Peruspalkkaiset:			
1 assistentti	A 17	3 lehtoria (soitto)		A 20	
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		Ylimääräinen:			
Ylimääräinen:		1 lehtori (soitto)		A 20	
1 assistentti	A 17				

<i>Turun yliopisto</i>		<i>Tampereen yliopisto</i>			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>			
Peruspalkkaiset:		Peruspalkkaiset:			
2 lehtoria (soitto).....	A 20	2 lehtoria (soitto).....	A 17		
Ylimääräiset:		<i>Åbo Akademi</i>			
2 lehtoria (soitto).....	A 20	<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>			
<i>Tampereen yliopisto</i>		Peruspalkkainen:			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		1 lehtori (soitto).....			
Peruspalkkaiset:		A 17			
2 lehtoria (soitto).....	A 20	<i>Lapin korkeakoulu</i>			
<i>Åbo Akademi</i>		<i>Kasvatustieteiden osasto</i>			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		Ylimääräiset:			
Peruspalkkainen:		2 lehtoria (soitto).....			
1 lehtori (soitto).....	A 20	A 17			
<i>Lapin korkeakoulu</i>		Lahjoitusvaroin ehdotetaan perustettavaksi,			
<i>Kasvatustieteiden osasto</i>		mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole			
Ylimääräiset:		muuta osoitettu, 1.9.1986 lukien seuraavat virat			
2 lehtoria (soitto).....	A 20	ja ylimääräiset toimet:			
Lakkautetaan:		<i>Helsingin yliopisto</i>		Palkkaus-	
<i>Helsingin yliopisto</i>		<i>Matemaattis-luonnontieteellinen osasto</i>		luokka	
<i>Kasvatustieteiden osasto</i>		Peruspalkkainen:			
5 lehtoria (3 soitto, 2 ravitsemusala).....	A 17	1 professori (tietojenkäsittelyoppi)	A 27		
<i>Jyväskylän yliopisto</i>		<i>Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta</i>			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		Peruspalkkainen:			
3 lehtoria (soitto).....	A 17	1 apulaisprofessori (metsämaatie)	A 25		
<i>Oulun yliopisto</i>		Ylimääräinen:			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		1 yliassistentti (pakkausteknologia).....		A 21	
Peruspalkkaiset:		<i>Jyväskylän yliopisto</i>			
4 lehtoria (soitto).....	A 17	<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>			
<i>Joensuun yliopisto</i>		Ylimääräinen:			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		1 assistentti (psykologia)		A 17	
Peruspalkkaiset:		<i>Turun yliopisto</i>			
3 lehtoria (soitto).....	A 17	<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>			
Ylimääräinen:		Peruspalkkainen:			
1 lehtori (soitto).....	A 17	1 professori (kliininen allergologia).....	A 27		
<i>Turun yliopisto</i>		<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>			
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		Peruspalkkainen:			
Peruspalkkaiset:		1 professori (elektronikka ja tietotekniikka),			
2 lehtoria (soitto).....	A 17	10 kk		A 27	
Ylimääräiset:		<i>Teknillinen korkeakoulu</i>			
2 lehtoria (soitto).....	A 17	Peruspalkkaiset:			
Ylimääräinen:		2 apulaisprofessoria (LVI-tekniikka, laivanra-			
2 lehtoria (soitto).....	A 17	kennusoppi, erityisesti laivakonetekniikka) .		A 25	
Ylimääräiset:		Ylimääräinen:			
2 lehtoria (soitto).....	A 17	1 yliassistentti (betonitekniikka)		A 21	

Turun kauppa korkeakoulu

Peruspalkkainen:

1 professori (liiketaloustiede)	A 27

Lahjoittajat ovat sitoutuneet osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin yliopisto</i>	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>	
2 apulaisosastonhammaslääkäriä (erikoishammaslääkärikoulutus)	A 19
<i>Oulun yliopisto</i>	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>	
1 apulaisosastonhammaslääkäri (erikoishammaslääkärikoulutus)	A 19
<i>Kuopion yliopisto</i>	
<i>Hammaslääketieteen osasto</i>	
1 apulaisosastonhammaslääkäri (erikoishammaslääkärikoulutus)	A 19
<i>Turun yliopisto</i>	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>	
2 apulaisosastonhammaslääkäriä (erikoishammaslääkärikoulutus)	A 19

Edellä perustettavaksi ehdotettujen kuuden ylimääräisen apulaisosastonhammaslääkäriin toimen (A 19) palkkausta vastaava määrä tuloja kertyy kuntien ja kuntainliittojen kanssa tehtävien sopimusten nojalla.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin yliopisto</i>	
2 lehtoria (ruotsin kieli, englannin kieli)	A 20
1 apulaissihteeri	A 21
<i>Joensuun yliopisto</i>	
1 toimistos sihteeri	A 7
<i>Tampereen yliopisto</i>	
4 lehtoria (puheilmaisuus, kielikeskus: ruotsin kieli, saksan kieli, Hämeenlinna: teknisen käsityön didaktiikka)	A 20
1 lehtori (soitto, Hämeenlinna)	A 20
1 amanuenssi (kansanperinteen laitos)	A 17

Teknillinen korkeakoulu

2 lehtoria (tietojenkäsittelyoppi)	A 21
1 lehtori (ranskan kieli)	A 20

Helsingin kauppa korkeakoulu

2 lehtoria (saksan kieli)	A 20

Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 1 242 000 mk 15 ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 200 000 mk suunnittelijan palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien Turun yliopiston laskentakeskukseen ja pääsuunnittelijan (tietojenkäsittely) palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien eläinlääketieteelliseen korkeakouluun sekä vahtimestarin palkkaamiseksi (Svenska handelshögskolan, Vaasa) 1.3.1986 lukien.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 38 000 mk erikoistutkijan palkkaamiseksi 1.9.1986 lukien Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen osaston suurenergiafyysikan laitokselle. Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen amanuenssin toimi (A 17).

Edellyttäen, että ehdotettu Tampereen teknillisen korkeakoulun ylimääräinen toimistopäällikön toimi (A 23) perustetaan, voidaan työsuhdepalkkioista vähentää 1.9.1986 lukien suunnittelijan palkkausmenoina 36 000 mk.

Edellyttäen, että ehdotettu Svenska handelshögskolanin laskentakeskuksen johtajan virka (S 22) perustetaan, voidaan työsuhdepalkkioista vähentää 1.9.1986 lukien pääsuunnittelijan palkkausmenoina 34 000 mk.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan Turun yliopistosta 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi kaksi ylimääräistä siivoojan tointa (A 2) ja seitsemän ylimääräistä siivoojan tointa (A 1) sekä työsuhdepalkkioista vähennettäväksi 54 300 mk siivoojan palkkana.

Tuntiopettajien aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 1 380 000 mk seuraavan tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseksi 1.8.1986 lukien:

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin yliopisto</i>	
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen osasto</i>	
3 lehtoria (tietojenkäsittelyoppi)	A 21
<i>Kielikeskus</i>	
3 lehtoria (englannin kieli, ranskan kieli, saksan kieli)	A 20

<i>Jyväskylän yliopisto</i>		<i>Taloudellis-ballinnollinen tiedekunta</i>	
<i>Liikuntatieteellinen tiedekunta</i>		1 lehtori (tietojenkäsittelyoppi)	A 21
1 lehtori (liikuntakasvatus)	A 21	<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>	
<i>Yhteiskuntatieteiden tiedekunta</i>		<i>Hämeenlinnan opettajankoulutuslaitos</i>	
1 lehtori (tilastotiede)	A 21	1 lehtori (tekstiilikäsityön didaktiikka)	A 20
<i>Kasvatustieteellinen tiedekunta</i>		<i>Sosiaaliturvan opetusjaosto</i>	
<i>Opettajankoulutuslaitos</i>		1 lehtori (vakuutusoppi)	A 21
1 lehtori (soitto)	A 20	<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>	
<i>Oulun yliopisto</i>		1 lehtori (tiedotusoppi)	A 21
<i>Kielikeskus</i>		<i>Åbo Akademi</i>	
1 lehtori (englannin kieli)	A 20	<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>	
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		1 lehtori (tekninen käsityö)	A 20
1 lehtori (logopedia)	A 20	<i>Teknillinen korkeakoulu</i>	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		2 lehtoria (teollisuustalous, työpsykologia) ...	A 21
2 apulaisopettajaa (hammaslääketiede)	A 21	1 lehtori (kielikeskus)	A 20
<i>Joensuun yliopisto</i>		Vastaavasti tuntiopetuspalkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien A 16 palkkausluokan mukaisten 32 tuntiopettajan palkkioita vastaava määräraha.	
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 20 000 mk siivoojan palkkaamista varten 1.9.1986 lukien Joensuun yliopistoon (hallinto). Vastaava toimi on lakkautettu momentin 28.60.01 kohdalla.	
1 yliassistentti (kulttuurintutkimus)	A 21	Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 119 900 mk toimistovirkailijan (A 5) ja puhelunvälittäjän (A 1) palkkaamista varten Joensuun yliopistoon sekä työsuhdepalkkioihin lisäystä 577 000 mk seuraavien henkilöiden palkkaamista varten:	
<i>Kielikeskus</i>		<i>Joensuun yliopisto</i>	
1 lehtori (englannin kieli)	A 20	1 teleasentaja	
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		<i>Kuopion yliopisto</i>	
1 lehtori (fysiikka)	A 21	1 laboratoriomekaanikko	
<i>Kuopion yliopisto</i>		3 laboratoriomestaria	
<i>Kielikeskus</i>		<i>Åbo Akademi</i>	
1 lehtori	A 20	1 suunnittelija	
<i>Hammaslääketieteen osasto</i>		<i>Lapin korkeakoulu</i>	
1 assistentti (suupatologia)	A 17	1 teleasentaja	
<i>Farmasian osasto</i>		<i>Teknillinen korkeakoulu</i>	
1 lehtori (farmasian teknologia)	A 21	1 teleasentaja	
<i>Turun yliopisto</i>		<i>Helsingin kauppakorkeakoulu</i>	
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>		1 osastosihteeri	
1 lehtori (sosiologia)	A 21		
<i>Humanistinen tiedekunta</i>			
1 lehtori (kulttuurihistoria)	A 21		
<i>Kielikeskus</i>			
1 lehtori (suomen kieli)	A 20		
<i>Tampereen yliopisto</i>			
<i>Humanistinen tiedekunta</i>			
1 lehtori (germaaninen filologia)	A 21		
1 lehtori (näyttelijäntyö)	A 20		

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 1 030 000 mk seuraavien henkilöiden palkkaamista varten:

Helsingin yliopisto

1 tutkija
1 osastosihteeri

Oulun yliopisto

1 kirjastonhoitaja
1 apulaiskanslisti

Joensuun yliopisto

1 toimistosihteeri
1 toimistovirkailija

Kuopion yliopisto

1 vahtimestari
1 välinehoitaja

Lapin korkeakoulu

1 konekirjoittaja
1 toimistosihteeri
3 amanuenssia (osa-aikaisia)
3 kanslistia (osa-aikaisia)

Tampereen teknillinen korkeakoulu

1 piirtäjä

Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu

1 vahtimestari

Helsingin kauppakorkeakoulu

1 kirjastoapulainen

Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin ehdotetusta lisäyksestä on tarkoitettu 1 600 000 mk henkilöstön palkkaamiseksi määräaikaisiin tutkimustyötä avustaviin tehtäviin muun muassa tietotekniikkaan liittyvissä tutkimushankkeissa ja käytettäväksi perustutkinnon loppuvaiheessa olevien opiskelijoiden ja jatko-opiskelijoiden määräaikaiseksi palkkaamiseksi laitosten tutkimushankkeisiin sekä 100 000 mk sellaisten opettajanviran ja -toimen haltijoiden, joiden työvelvollisuuteen tutkimustyön tekeminen ei kuulu, palkkaamiseksi lyhytaikaisiin määräaikaisiin tutkimustehtäviin, 500 000 mk kertamenona yhteispohjoismaisen tähtikaukoputkihankkeen hiontahenkilökuntaa varten, 300 000 mk kertamenona kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen atk-opetuksen tutkimus-

ja kokeiluprojektin palkkausmenoihin ja 100 000 mk väliaikaisesti lyhytaikaisiin tehtäviin palkattavan lähinnä puutarhatoissa, opiskelijavalinnoissa sekä kirjastojen ruuhkatöissä tarvittavan henkilöstön palkkoja varten.

Luento- ja tuntiopetuksen laajentamiseen 1.9.1986 lukien ehdotetaan lisäystä 2 700 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:	mk
Oulun yliopisto	100 000
Kuopion yliopisto	20 000
Turun yliopisto	80 000
Tampereen yliopisto	150 000
Åbo Akademi	100 000
Lapin korkeakoulu	90 000
Teknillinen korkeakoulu	100 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	1 300 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	600 000
Turun kauppakorkeakoulu	30 000
Vaasan korkeakoulu	130 000
Yhteensä	2 700 000

Määrärahaa on 500 000 mk tarkoitettu korkeakoululaitoksen kehittämislainsäädännön määrittämälle I pääalalle ja 2 200 000 mk III pääalalle.

Luento- ja tuntiopetusmäärärahaa on tarkoitus käyttää edelleen Helsingin yliopiston järjestämään pienten korkeakoulujen kielten opetukseen nykyisessä laajuudessaan. Määrärahaa on tarkoitus edelleen käyttää oppimateriaalien laadintaan ja opinto-ohjaukseen. Helsingin yliopiston määrärahaa on 360 000 mk tarkoitettu Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle.

1986 esitys	1 363 001 000
1985 menoarvio	1 250 962 400
1985 lisämenoarvio	247 000
1984 tilinpäätös	1 150 445 446

10. *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 760 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion hallinnassa olevien kiinteistöjen vuokra- ja käyttömenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 8 500 000 mk rakennusten vuotuisiin korjausmenoihin rakennushallinnon käytäntöä noudattaen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	64 600 000
Jyväskylän yliopisto	8 400 000
Oulun yliopisto	9 200 000
Joensuun yliopisto	1 460 000
Kuopion yliopisto	340 000

Turun yliopisto	11 700 000
Tampereen yliopisto	9 400 000
Åbo Akademi	5 240 000
Lapin korkeakoulu	2 000 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	860 000
Teknillinen korkeakoulu	1 680 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	1 330 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	60 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	1 650 000
Svenska handelshögskolan	1 900 000
Turun kauppakorkeakoulu	750 000
Vaasan korkeakoulu	1 430 000
Yhteensä	122 000 000

1986 esitys	122 000 000
1985 menoarvio	118 240 000
1984 tilinpäätös	113 473 006

21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 000 mk kustannusten nousun, opetuksen ja tutkimuksen laajentuneen atk-toiminnan, laitteiden huoltokustannusten ja tietoliikenteen aiheuttamien menojen johdosta. Lisäyksestä on 150 000 mk tarkoitettu Helsingin yliopiston kirjaston kansalliskirjastokokoelman ja slaavilaisen kokoelman konservointiin ja mikrofilmaukseen ja 50 000 mk kertamenona kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen atk-opetuksen tutkimus- ja kokeiluprojektin menojä varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitospäärärahoihin, kirjallisuuden hankintoihin, opetuksen ja tutkimuksen automaattiseen tietojenkäsittelyyn sekä muihin opetus- ja tutkimusmenoihin.

Tieteellisten keskuskirjastojen osuus kirjallisuuden hankintamäärärahoista on 24 950 000 mk.

Helsingin yliopiston määrärahasta 185 000 mk on tarkoitettu Svenska social- och kommunalhögskolan -nimisen yksikön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto (kertamenoa 50 000) ...	37 480 000
Jyväskylän yliopisto	12 860 000
Oulun yliopisto	20 110 000
Joensuun yliopisto	6 710 000
Kuopion yliopisto	8 110 000
Turun yliopisto	16 270 000
Tampereen yliopisto	14 600 000
Åbo Akademi	8 260 000
Lapin korkeakoulu	1 650 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	2 480 000
Teknillinen korkeakoulu	17 850 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	7 350 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	4 390 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	3 520 000

Svenska handelshögskolan	1 430 000
Turun kauppakorkeakoulu	1 120 000
Vaasan korkeakoulu	1 810 000
Yhteensä	166 000 000

1986 esitys	166 000 000
1985 menoarvio	151 000 000
1984 tilinpäätös	128 498 629

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 34 173 000 mk, mistä 8 673 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta, 20 000 000 mk määrärahan oikaisemisesta aikaisempina vuosina tapahtuneen toiminnan laajentumisen johdosta sekä Helsingin yliopiston oikeuskemian näytetutkimusten siirtämisestä maksullisena palvelutoimintana hoidettavaksi sekä lukuryhmäperusteluihin viitaten 1 182 000 mk täydennyskoulutuksen rahoituksen siirtona momentilta 29.37.(22) ja vastaavasti 3 000 000 mk siirtona momentilta 29.10.01 sekä 1 318 000 mk erityisesti tietotekniikan alan täydennyskoulutuksen laajentumisen johdosta.

Korkeakoulujen maksulliseen palvelutoimintaan varattuja määrärahoja saadaan käyttää opetusministeriön antamien ohjeiden mukaisesti tutkimus- ja muihin palvelutehtäviin liittyviin raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta- sekä palikkaus-, vuokra- ja matkamenoihin. Momentin määrärahasta on 5 500 000 mk tarkoitettu lukuryhmäperustelujen mukaisesti opetusministeriön käytettäväksi silloin, kun korkeakouluilta tilattaisa tutkimuksista ja muista palvelutehtävistä perittäviä maksuista annetun asetuksen 6 a §:n 3 momentissa (997/82) tarkoitettua koulutuspoliittisista syistä täydennyskoulutukseen osallistuvilta ei peritä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia täysimääräisinä. Momentille 12.29.10 ei kerry tätä määrärahaa vastaavaa tuloa.

Momentin määrärahaa voidaan lisäksi korkeakoulujen laitosten lääketieteellisistä, hammaslääketieteellisistä ja eläinlääketieteellisistä tutkimuksista perittäviä maksuja lukuunottamatta käyttää korkeakoulun muuhun opetus- ja tutkimustoimintaan mukaan lukien niiden vaatimat ulkomaanmatkat sekä opetus- ja tutkimusvälineiden hankinnat edellyttäen, että korkeakoulun budjetivuotta edeltävänä vuonna maksullisesta palvelutoiminnasta saamat tulot ovat olleet suuremmat kuin maksullisen palvelutoiminnan momentin määrärahasta suoritettut menot, joihin on lisätty maksullisen palvelutoiminnan laskennalliset elä-

kekustannukset. Vuoden 1985 osalta tämän ns. tuloylijäämän arvioidaan olevan 14 500 000 mk.

Määrärahaa voidaan käyttää palvelututkimustoiminnassa, mikä on korkeakoulujen lääketieteellisissä, hammaslääketieteellisissä ja eläinlääketieteellisissä laitoksissa harjoitettavaa toimintaa, tarvittavien tutkimus- ja opetusvälineiden hankintaan, enintään kuitenkin palvelutehtävistä laskeutuvia konekustannuksia vastaava määrä.

Helsingin yliopiston määrärahasta on 200 000 mk on tarkoitettu Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle.

Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.10.

Momentin määrärahalta palkataan arviolta 850 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	48 800 000
Jyväskylän yliopisto	4 100 000
Oulun yliopisto	10 100 000
Joensuun yliopisto	1 300 000
Kuopion yliopisto	7 100 000
Turun yliopisto	19 200 000
Tampereen yliopisto	6 100 000
Åbo Akademi	2 300 000
Lapin korkeakoulu	200 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	2 800 000
Teknillinen korkeakoulu	12 800 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	9 900 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ..	1 700 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	3 400 000
Svenska handelshögskolan	330 000
Turun kauppakorkeakoulu	920 000
Vaasan korkeakoulu	350 000
Helsingin yliopiston opetus- ja koetilojen maatalousmenot	3 000 000
Opetusministeriön käytettäväksi	5 500 000
Yhteensä	139 900 000

1986 esitys	139 900 000
1985 menoarvio	105 727 000
1984 tilinpäätös	115 312 120

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 130 000 mk, mistä 2 667 500 mk aiheutuu hallinnon atk-menojen ja muiden kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta, 22 500 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 29.10.01, 350 000 mk Jyväskylän konservatorion Jyväskylän yliopistolle antamien koulutuspalvelujen korvaamisesta sekä 90 000 mk kertamenosta, mistä 50 000 mk Helsingin kauppakorkeakoulun 75-vuotisjuhlista aiheutuviin menoihin ja 40 000 mk Lapin korkeakoulun muuttokustannuksiin. Kun momentilta vähennetään kertameno 130 000 mk, lisäys on 3 000 000 mk. Määrärahasta on

tarkoitettu 100 000 mk Helsingin kauppakorkeakoululle kauppatieteellisten koulutusyksiköiden liiketalouden opettajien ja tutkijoiden European Institute for Advanced Studies in Management -toimintaan osallistumista varten, 50 000 mk Åbo Akademille Österbottens högskola -nimistä yksikköä varten, 100 000 mk Vaasan korkeakoululle käytettäväksi Vaasassa toimivien korkeakoulujen ja Uumajan yliopiston välistä yhteistyötä varten sekä 310 000 mk opetusministeriön käytettäväksi myöhemmin ilmeneviä välttämättömiä menoja varten. Helsingin yliopiston määrärahasta 300 000 mk on tarkoitettu Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös yliopistollisten keskussairaaloitten vapaapaikoista maksettaviin korvauksiin, kansainvälisten toimintojen aiheuttamiin menoihin ja vierailijavieraista opettajista aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	13 450 000
Jyväskylän yliopisto	4 300 000
Oulun yliopisto	5 630 000
Joensuun yliopisto	2 420 000
Kuopion yliopisto	2 980 000
Turun yliopisto	3 880 000
Tampereen yliopisto	4 130 000
Åbo Akademi	2 680 000
Lapin korkeakoulu (kertamenoa 40 000) ..	1 210 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	780 000
Teknillinen korkeakoulu	4 100 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	2 220 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ..	1 230 000
Helsingin kauppakorkeakoulu (kertamenoa 50 000)	1 730 000
Svenska handelshögskolan	790 000
Turun kauppakorkeakoulu	470 000
Vaasan korkeakoulu	690 000
Opetusministeriön käytettäväksi	310 000
Yhteensä	53 000 000

1986 esitys	53 000 000
1985 menoarvio	50 000 000
1984 tilinpäätös	46 851 551

50. Apurahat

Momentille ehdotetaan lisäystä 275 000 mk. Momentin määrärahaa on tarkoitus käyttää korkeakoulujen opettajien ja tutkijoiden sekä opiskelijoiden tutkimusta ja koulutusta edistäviin tarkoituksiin. Erityisesti tullaan momentin määrärahaa käyttämään korkeakoulujen kansainvälisen ja kotimaisen yhteistoiminnan kehittämiseen, opiskelijoiden pakollisesta harjoittelusta aiheutuviin matka-apurahoihin sekä jatkokoulutuksen menoihin. Helsingin yliopiston määrärahasta

22 000 mk on tarkoitettu Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	810 000
Jyväskylän yliopisto	375 000
Oulun yliopisto	490 000
Joensuun yliopisto	235 000
Kuopion yliopisto	250 000
Turun yliopisto	510 000
Tampereen yliopisto	395 000
Åbo Akademi	220 000
Lapin korkeakoulu	90 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	60 000
Teknillinen korkeakoulu	445 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	240 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	100 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	130 000
Svenska handelshögskolan	80 000
Turun kauppakorkeakoulu	60 000
Vaasan korkeakoulu	85 000
Yhteensä	4 575 000

1986 esitys	4 575 000
1985 menoarvio	4 300 000
1984 tilinpäätös	4 034 468

70. Tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 151 000 000 mk seuraavasti:

a) Vuonna 1975 myönnetyn Helsingin yliopiston kiihdytinlaitteiston tilausvaltuuden vuoden 1985 maksuerää ja vuonna 1985 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella suoritettujen Oulun yliopiston NMR-spektrometrin, teknillisen korkeakoulun puhelinvaihteen sekä Jyväskylän ja Oulun yliopistojen tietokonelaitteistojen hankinnoista aiheutuvia menoja varten ehdotetaan 10 400 000 mk.

b) Atk-opetuksen ja tutkimuksen tehostamiseksi ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin tilata Helsingin yliopistolle 12 000 000 mk maksava tietokonelaitteisto. Tilauksesta aiheutuu menoja 6 000 000 mk vuonna 1987 ja 6 000 000 mk vuonna 1988.

c) Yliopistojen rakennushankkeiden valmistuksen johdosta ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin tehdä tilauksia ja hankintasopimuksia 8 200 000 markan arvosta, mistä 4 200 000 mk Joensuun yliopiston puhelinvaihteen hankkimiseksi sekä 4 000 000 mk Oulun yliopiston VI rakennusvaiheen kalustamiseksi. Tilausvaltuudesta aiheutuu menoja 2 000 000 mk vuonna 1986 ja 6 200 000 mk vuonna 1987. Vuoden 1986 rahoitusta varten ehdotetaan 2 000 000 mk.

d) Korkeakoulujen tutkimustoiminnan tehostamiseksi ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin

tilata kaksi yhteensä 2 000 000 mk maksavaa Fourier-infrapunaspektrometriä Helsingin yliopistolle ja Turun yliopistolle. Tilauksesta aiheutuu kustannuksia 1 000 000 mk vuonna 1986 ja 1 000 000 mk vuonna 1987. Vuoden 1986 rahoitusta varten ehdotetaan 1 000 000 mk.

e) Korkeakoulujen muiden opetus- ja tutkimusvälineiden sekä kaluston hankintoja varten ehdotetaan 137 600 000 mk, mistä 600 000 mk ylioppilaiden terveydenhoitoasemien varustamiseen, 1 100 000 mk Joensuun yliopiston III rakennusvaiheen kaluston täydentämistä varten, 3 300 000 mk Turun yliopiston uusien ja peruskorjattavien lääketieteen ja oikeustieteen laitosrakennusten kalusteiden ja muun varustuksen täydentämistä varten, 1 200 000 mk Åbo Akademin kasvatustieteiden tiedekunnan uusien tilojen varustamiseen, 2 200 000 mk Lapin korkeakoulun uusien tilojen varustamiseen, 450 000 mk teknillisen korkeakoulun kylmälaboratorion hankintoihin, 7 000 000 mk korkeakoulujen yhteiskäytössä olevan keskustietokonelaitteiston lunastamista varten, 5 700 000 mk opetusministeriön käytettäväksi korkeakoulujen tietokonelaitteistojen ja korkeakoulujen tietoliikenneverkon kehittämiseen tarvittavien laitteiden hankintaan, 5 900 000 mk opetusministeriön käytettäväksi symbolinkäsittelytietokoneiden ja mikrotietokoneiden yhteishankintaa varten, 350 000 mk korkeakoulujen laitteistohankintojen selvitystyötä varten sekä 109 800 000 mk muita hankintoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös palkkausmenoina erikoislaitteiden ja -koneiden suunnitteluun ja valmistamiseen sekä valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti prototyyppien ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehitysmenoihin. Helsingin yliopistolle osoitetusta määrärahasta on 190 000 mk tarkoitettu Svenska social- och kommunalhögskolan -nimisen yksikön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	18 800 000
Jyväskylän yliopisto	9 400 000
Oulun yliopisto	13 800 000
Joensuun yliopisto	8 300 000
Kuopion yliopisto	4 800 000
Turun yliopisto	16 000 000
Tampereen yliopisto	7 900 000
Åbo Akademi	6 000 000
Lapin korkeakoulu	3 200 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	1 400 000
Teknillinen korkeakoulu	19 000 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	8 300 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	4 500 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	2 100 000

Svenska handelshögskolan	800 000	1986 esitys	151 000 000
Turun kauppakorkeakoulu	800 000	1985 menoarvio	125 000 000
Vaasan korkeakoulu	1 650 000	1985 lisämenoarvio	3 000 000
Opetusministeriön käytettäväksi	24 250 000	1984 tilinpäätös	107 999 679
Yhteensä	151 000 000		

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 227 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsingin yliopisto, Bulevardi 18, peruskorjaus	3 350	26 000 000	7 761	18 000 000 (peruuntunut n. 2 247 000)	10 247 000
2. Jyväskylän yliopisto, opettajankoulutuslaitoksen teknisen käsityön tilat	692	3 600 000	5 202	2 200 000	1 400 000
3. Oulun yliopisto, pääkirjasto ja Pohjois-Suomen tutkimuslaitos	6 422	39 800 000	6 197	10 680 000	21 000 000
4. Oulun yliopisto, eläintieteen laitoksen ulkotarha		4 700 000		3 100 000	1 600 000
5. Joensuun yliopisto, IV rakennusvaihe	2 500	14 800 000	5 920	400 000	500 000
6. Kuopion yliopisto, palvelutalo	1 927	13 000 000	6 746	4 000 000	9 000 000
7. Kuopion yliopisto, III rakennusvaihe	3 532	26 300 000	7 446	} 1 000 000	500 000
— vapautuvien tilojen muutostyöt		1 000 000			
8. Kuopion yliopisto, kalatutkimuslaitos		800 000			800 000
9. Turun yliopisto, lääketieteen laitoksen peruskorjaus	9 189	60 000 000	6 530	32 400 000	18 000 000
10. Turun yliopisto, oikeustieteellisen tiedekunnan rakennus	3 209	21 200 000	6 606	17 900 000	3 300 000
11. Åbo Akademi, opettajankoulutusyksikkö, Vaasa				} 12 900 000 (peruuntunut 1 830 000)	5 230 000
— lisärakennus	2 693	15 800 000	5 867		
— muutostyöt		500 000			
12. Lapin korkeakoulu, I rakennusvaihe	5 076	31 000 000	6 107	21 000 000	10 000 000
13. Teknillinen korkeakoulu, kemian osaston lisärakennus ja vesihuoltotekniikan laboratorio				} 5 200 000	4 000 000
— konehalli	996	7 000 000	7 028		
— kellarin muutostyöt	1 398	8 800 000	6 295		
— ilmastoinnin saneeraus		2 200 000			
14. Teknillinen korkeakoulu, rakennusosaston monitoimivarasto	370	1 650 000	4 459	100 000	550 000
15. Teknillinen korkeakoulu, laivalaboratorion altaan muutostyöt	1 800	10 400 000	5 778	300 000	1 500 000
16. Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu, III rakennusvaihe				} 3 400 000	2 500 000
— uudisrakennus	5 046	39 500 000	7 828		
— muutostyöt	440	1 250 000	2 841		

17. Turun kauppakorkeakoulu					
— lisärakennus	2 200	13 500 000	6 136	} 500 000	500 000
— muutos- ja perusparannustyöt		3 900 000			
18. Suunnittelu					4 500 000
19. Kunnallisteknilliset korvaukset ja liitännäis-					2 100 000
työt					3 000 000
20. Yleissuunnittelu					
				Yhteensä	100 227 000

Edellä lueteltujen määrärahojen lisäperustelu-
na esitetään seuraavaa:

1. Myönnettyihin määrärahoihin sisältyy
200 000 mk vuonna 1980 myönnetystä jakamat-
tomasta suunnittelumäärärahasta.

9. Myönnetyt määrarahat on tarkistettu.

14. Hankkeen suunnitteluun on varattu
100 000 mk vuonna 1984 myönnetystä jakamat-
tomasta suunnittelumäärärahasta.

18. Määrärahaa on tarkoitus käyttää muun
muassa Jyväskylän yliopiston kemian laitosraken-
nuksen, Turun yliopiston matemaattis-luonnon-
tieteellisen tiedekunnan lisärakennuksen ja Lapin
korkeakoulun II rakennusvaiheen suunnitteluun.
Lisäksi varataan 500 000 mk Helsingin yliopiston
päärakennuksen peruskorjauksen suunnitteluun.

19. Valtion ja Jyväskylän kaupungin välillä on
tehty sopimus, jonka mukaan kaupunki rakentaa
Jyväskylän yliopistoalueen rakentamiseen liittyen
alueet yhdistävän kevyen liikenteen sillan. Sopi-
mukseen viitaten ehdotetaan, että valtio maksaa
kyseisten liitännäistöiden korvauksena puolet sil-
lan arvioituista rakennuskustannuksista eli noin
3 000 000 mk töiden edistymisen mukaan vuosi-
na 1987—88. Silta tulee kaupungin omistukseen
ja ylläpitoon.

20. Yleissuunnittelutehtäviä hoitavat korkea-
koulujen rakentamisen neuvottelukuntien teknil-
liset sihteerit on tarkoitus siirtää vuoden 1987
alusta piirirakennustoimistojen palvelukseen hoit-
amaan muun muassa korkeakoulujen ja valtion
muiden rakennushankkeiden suunnitteluun ja
toteutukseen liittyviä tehtäviä.

1986 esitys	100 227 000
1985 menoarvio	94 280 000
1984 tilinpäätös	95 820 000

75. Perusparannukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 530 000 mk korkea-
koulukiinteistöjen perusparannustöitä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	7 000 000
Joensuun yliopisto, vanhan päärakennuk- sen muutos- ja korjaustyöt	630 000
Teknillinen korkeakoulu, tilojen muutos- työt	900 000
Yhteensä	8 530 000

1986 esitys	8 530 000
1985 menoarvio	11 840 000
1985 lisämenoarvio	2 410 000
1984 tilinpäätös	8 850 000

88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 600 000 mk osakehuo-
neistojen hankkimiseen Jyväskylän yliopistolle
kulttuurinvaihtosopimusten perusteella tulevien
ulkomaalaisten opettajien käyttöön.

Suomen valtion ja Jyväskylän kaupungin välillä
on tehty esisopimus, jonka mukaan Jyväskylän
kaupunki rakentaa laboratoriorakennuksen Jyväskylän
yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan
käyttöön. Esisopimukseen viitaten ehdotetaan,
että valtio lunastaa rakennuksen todellisia raken-
nuskustannuksia vastaavasta kauppahinnasta
8,5 % korkoineen rakennuksen valmistumista
seuraavina kolmena vuotena maksettavin yhtä
suurin vuotuiserin kuitenkin alkaen aikaisintaan
vuonna 1988. Rakennushankkeen laajuus on
1 780 m² ja kustannusarvio 13 000 000 mk.

1986 esitys	600 000
1985 menoarvio	10 995 000
1984 tilinpäätös	800 000

11. Valtion harjoittelukoulut

Harjoittelukouluissa on vuonna 1986 keskimäärin 8 000 oppilasta, joista peruskouluasteella 6 000 ja lukioasteella 2 000 oppilasta. Harjoittelukouluissa järjestetään noin 3 000 opiskelijan opetusharjoittelu. Peruskoulun ja lukion käyttömenojen lisäksi harjoittelukoulujen määrärahoihin sisältyy eräiltä osin myös opettajankoulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Opettajankoulutuslain nojalla kunnat ovat velvollisia suorittamaan osuutensa harjoittelukoulun käyttömenoista sekä koulurakennusten hankinta- ja perusparannuskustannuksista. Kuntien maksusuudet, ruokamaksut, lukukausimaksut ja muut harjoittelukouluista aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.10. Tulojen arvioidaan vuonna 1986 olevan noin 30 000 000 mk.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Perus- ja sopimusalkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 8 868 900	74 842 900	+ 9	590
Työsuhdepalkat	+ 282 600	3 622 700	+ 1	63
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 258 200	20 228 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 585 300	7 056 700	—	—
Yhteensä	+ 12 995 000	105 751 000	+ 10	653

Lisäperustelut:

Päätoimisten tuntiopettajien aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.8.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin I normaalikoulu</i>	
1 lehtori (uskonto)	C 48
<i>Helsingin II normaalikoulu</i>	
2 lehtoria (matematiikka ja tietotekniikka, ruotsin kieli)	C 48
<i>Joensuun normaalikoulu</i>	
1 lehtori (englannin kieli)	C 48
<i>Oulun normaalikoulu</i>	
1 lehtori (ranskan ja englannin kieli)	C 48
<i>Tampereen normaalikoulu</i>	
3 lehtoria (matematiikka ja tietotekniikka, englannin kieli, musiikki)	C 48

Turun normaalikoulu

1 lehtori (suomen kieli)..... C 48

Vasa övningsskola

1 lehtori (englannin ja suomen kieli)..... C 48

Vastaavasti tuntiopetusalkkiot vähenevät.

Momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan Joensuun normaalikoulusta lakkautettavaksi 1.9.1986 lukien lehtorin (saksan kieli) virka (C 48).

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 23 000 mk vahtimestarin palkkaamiseksi Rauman normaalikouluun 1.8.1986 lukien.

1986 esitys	105 751 000
1985 menoarvio	92 756 000
1984 tilinpäätös	91 378 894

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää koulu-ruokailusta, oppilaiden koulumatkoista ja oppilasavustuksista aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan henkilökunnalle ja opetusharjoittelijoille tarjota tilaisuus osallistua maksulliseen kouluruokailuun.

Lukioasteen oppilaiden, opetusharjoittelijoiden ja henkilökunnan ruokamaksuista aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.10.

1986 esitys.....	10 400 000
1985 menoarvio.....	10 000 000
1984 tilinpäätös.....	8 372 330

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppilaille annettavien oppikirjojen, koulutarvikkeiden ja työaineiden hankintoihin sekä muihin peruskoulun ja lukion opetuksen ja muun toiminnan edellyttämiin kulutusmenoihin.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuntien maksettavaksi opettajankoulutuslain 9 §:n 2 momentin nojalla tulevien osuuksien tarkistuksista tai näiden osuuksien ja kuntien suoraan kustantamien menojen erotuksesta aiheutuvien palautusten suorittamiseen.

1986 esitys.....	10 000 000
1985 menoarvio.....	9 300 000
1984 tilinpäätös.....	8 809 244

70. Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk opetusvälineiden, kalusteiden ja atk-laitteiden uushankintoja ja täydentämistä varten. Jyväskylän yliopistolle ehdotetaan myönnettäväksi 1 000 000 markan tilausvaltuus kaluston ja opetusvälineiden hankkimiseksi uusiin tiloihin. Hankinnoista aiheutuvat menot kohdistuvat vuoteen 1987.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopiston harjoittelukoulu	260 000
Jyväskylän yliopiston harjoittelukoulu	130 000
Oulun yliopiston harjoittelukoulu	280 000
Joensuun yliopiston harjoittelukoulu	350 000
Turun yliopiston harjoittelukoulu	150 000
Tampereen yliopiston harjoittelukoulu	200 000
Åbo Akademin harjoittelukoulu	170 000
Lapin korkeakoulun harjoittelukoulu	60 000
Yhteensä	1 600 000

1986 esitys.....	1 600 000
1985 menoarvio.....	2 600 000
1984 tilinpäätös.....	2 400 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Jyväskylän normaalikoulun yläaste					
— laajennus	2 150	13 700 000	6 372	3 200 000 (peruuntunut 41 000)	7 500 000
— muutos- ja korjaustyö.....	3 750	18 300 000	4 880		

1986 esitys	7 500 000
1985 menoarvio	8 790 000
1985 lisämenoarvio	—1 100 000
1984 tilinpäätös	13 900 000

12. (29.34—36 ja 38) Taidekorkeakoulut

Taidekorkeakoulujen toiminnan laajuustiedot on esitetty korkeakoululaitosta koskevissa luku-ryhmäperusteluissa. Sibelius-Akatemian väliaikainen koulutusyksikkö Kuopiossa ehdotetaan vakinaistettavaksi 1.1.1986 lukien. Kuvataideakatemian toiminnan muuttuminen kokovuotiseksi on otettu huomioon tämän luvun momenttien 01, 21 ja 29 määrärahoissa.

01. (29.34.01, 35.01, 36.01 ja 38.01) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 389 000 mk, mistä 2 941 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 283 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista sekä 20 000 mk viransijaisten palkkioista, 50 000 mk kausi-

ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä sekä 600 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioiden lisääntymisestä. Momentin lisäyksestä on otettu huomioon vähennyksenä 3 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29, 25 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioista päätoimisen tuntiopettajan aseman vakiinnuttamisen johdosta sekä 167 000 mk muista palkoista ja palkkioista tuntipalkkaisen henkilöstön tehtävien päätoimiseksi työsuhdetoimiksi muuttamisen johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 47 tilapäistä ja 81 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 5 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Muutos ±	Virat ja toimet Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 4 677 600	24 499 200	+ 11	241
Tilapäisten palkkiot	— 1 772 700	4 285 000	— 10	47
Työsuhdepalkat	+ 651 400	5 039 300	+ 3	81
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 66 500	356 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 630 100	22 608 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 136 100	4 060 800	—	—
Yhteensä	+ 5 389 000	60 849 000	+ 4	369

Lisäperustelut:

Taideteolliseen korkeakouluun ehdotetaan 1.9.1986 lukien perustettavaksi kolme apulaisprofessorin virkaa (A 24). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi kolme ylimääräistä yliopettajan tointa (A 21).

Luvun perusteluihin viitaten Kuopion väliaikaisen yksikön vakinaistamisen johdosta Sibelius-Akatemiaan ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen lehtorin toimi (A 21) ja kymmenen ylimääräistä lehtorin tointa (A 20). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 1 187 600 mk yhden lehtorin toimen (A 21) ja kahdeksan lehtorin toimen (A 20) sekä kahden lehtorin toimen (A 17) palkkioina.

Päätoimisten tuntiopettajien aseman vakiinnuttamiseksi tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 36 800 mk lehtorin (A 20) palkkaamiseksi teatterikorkeakouluun 1.9.1986 lukien. Vastaavasti tuntiopetuspalkkiot vähenevät.

Tehtävien päätoimiseksi muuttamisen johdosta työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 180 000 mk suunnittelijan (täydennyskoulutus) ja kahden työmestarin (vaatesuunnittelu, lavastustaide) palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien taideteolliseen korkeakouluun. Vastaavasti tuntipalkkainen henkilöstö vähenee.

Tuntiopetuksen laajentamiseen ehdotetusta 600 000 markan lisäyksestä 220 000 mk on tarkoitettu Sibelius-Akatemiaa, 200 000 mk teatterikorkeakoulua, 130 000 mk taideteollista korkeakoulua ja 50 000 mk kuvataideakatemiaa varten.

1986 esitys	60 849 000
1985 menoarvio	55 460 000
1984 tilinpäätös	46 701 445

10. (29.34.10, 35.10 ja 36.10) *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 076 000 mk, mistä 2 606 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja taideteollisen korkeakoulun uusista

vuokratiloista, 2 100 000 mk teatterikorkeakoulun vuokramenoista, 570 000 mk Sibelius-Akatemian lisätilojen vuokrista sekä 9 800 000 mk kertamenosta taideteollisen korkeakoulun vuokratiloihin sisältyvien eräiden erikoistilojen muutostöiden korvaamiseksi vuokrasopimuksen mukaisesti. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 130 000 mk rakennusten vuotuisiin korjausmenoihin rakennushallinnon käytäntöä noudattaen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	2 800 000
Teatterikorkeakoulu	3 100 000
Taideteollinen korkeakoulu (kertamenoa 9 800 000)	19 000 000
Yhteensä	24 900 000
1986 esitys	24 900 000
1985 menoarvio	9 824 000
1984 tilinpäätös	8 178 329

21. (29.34.29, osa, 35.21, 36.29, osa ja 38.29, osa) *Muut opetus- ja tutkimusmenot* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 349 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta. Kun momentilta vähennetään Sibelius-Akatemian kertameno 390 000 mk, vähennys on 41 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitosten kulutusmenoihin ja tarvikkehankintoihin, kirjallisuuteen, nuottien ja äänitteiden hankintoihin, automaattisen tietojenkäsittelyn kuluihin, opetusteatterin ja musiikkiteatterin menoihin sekä muihin opetus- ja tutkimusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	600 000
Teatterikorkeakoulu	300 000
Taideteollinen korkeakoulu	1 800 000
Kuvataideakatemia	140 000
Yhteensä	2 840 000
1986 esitys	2 840 000
1985 menoarvio	2 881 000
1984 tilinpäätös	1 946 536

28. (29.34.29, osa, 35.28 ja 36.28) *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 860 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksullisesta palvelutoiminnasta, täydennyskoulutuksesta, julkaisutoiminnasta, maksullisesta opetusteatteritoiminnasta sekä konsertti- ja oopperatoiminnasta aiheutuviin palkkaus-, vuokra-, painatus- ja

muihin kulutusmenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.12.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	460 000
Teatterikorkeakoulu	100 000
Taideteollinen korkeakoulu	300 000
Yhteensä	860 000
1986 esitys	860 000
1985 menoarvio	860 000
1984 tilinpäätös	710 000

29. (29.34.29, osa, 35.29, 36.29, osa ja 38.29, osa) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 793 000 mk, mistä 240 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta, 3 000 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 29.12.01, 250 000 mk kertamenosta Sibelius-Akatemian järjestämien nuorten pohjoismaisten solistien biennalen ja Maj Lind -pianokilpailun menoihin sekä 300 000 mk kertamenosta taideteollisen korkeakoulun muuttokustannuksiin. Kun momentilta vähennetään Sibelius-Akatemian kertameno 110 000 mk, lisäys on 683 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	2 738 000
1985 menoarvio	2 055 000
1984 tilinpäätös	2 054 587

50. (29.34.50, 35.50 ja 36.55) *Apurahat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 18 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää julkaisutoiminnan tukemiseen, ulkomaiseen vaihtotoimintaan, opetuksen vaatimien opintoretkeilyjen ja kenttäharjoittelun tukemiseen, opettajien ja opiskelijoiden ulkomaisiin opintomatkoihin sekä muihin opetuksen ja tutkimuksen edistämiseen myönnettäviin apurahiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	60 000
Teatterikorkeakoulu	45 000
Taideteollinen korkeakoulu	40 000
Kuvataideakatemia	15 000
Yhteensä	160 000

1986 esitys	160 000
1985 menoarvio	142 000
1984 tilinpäätös	123 751

70. (29.34.70, 35.70, 36.70 ja 38.70) *Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 500 000 mk, mistä 1 500 000 mk vuoden 1985 tulo- ja menoarvion mukaisesti taideteolliselle korkeakoululle tilattujen kalusteiden, laitteiden ja puhelinkeskuksen rahoitusta varten sekä 7 000 000 mk taidekorkeakoulujen opetus- ja tutkimusvälineiden ja kaluston hankkimista ja laitteiston ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten. Lisäksi ehdotetaan, että taideteollisen korkeakoulun opetus- ja tutkimusvälineiden ja kaluston hankkimiseksi saadaan tehdä tilauksia ja sitoumuksia enintään 3 000 000 markan arvosta. Kassamenot hankinnoista aiheutuu vuonna 1987. Määrärahaa voidaan käyttää erikoislaitteiden ja -koneiden suunnittelusta ja valmistamisesta aiheutuviin palkkausmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	1 350 000
Teatterikorkeakoulu	100 000
Taideteollinen korkeakoulu	7 000 000
Kuvataideakatemia	50 000
Yhteensä	8 500 000

1986 esitys	8 500 000
1985 menoarvio	4 560 000
1984 tilinpäätös	4 130 000

74. (29.35.74 ja 36.74) *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk talonrakennushankkeiden suunnittelua ja yleissuunnittelua varten. Määrärahaa on tarkoitus käyttää muun muassa Helsingissä Pohjoinen Rautatienkatu 9:ssä sijaitsevan Sibelius-Akatemian toimitalon peruskorjauksen suunnittelun jatkamiseen, taideteollisen korkeakoulun rakentamisen neuvottelukunnan menoihin sekä teatterikorkeakoulun uusien toimitilojen hankintaan liittyviin selvityksiin.

1986 esitys	500 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	100 000

(34.) Teatterikorkeakoulu

(35.) Taideteollinen korkeakoulu

(36.) Sibelius-Akatemia

Lukujen määrärahat on otettu huomioon luvun 29.12 laskelmissa.

37. Muut korkeakoulumenot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 103 000 mk, mistä 102 700 mk aiheutuu palvelussuhteen eh-

tojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 19 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Työsuhtepalkat	+ 102 700	1 904 000	—	19
Sosiaaliturvamaksu	+ 300	136 000	—	—
Yhteensä	+ 103 000	2 040 000	—	19

1986 esitys	2 040 000
1985 menoarvio	1 937 000
1984 tilinpäätös	1 645 230

1986 esitys	2 400 000
1985 menoarvio	1 045 000
1984 tilinpäätös	790 025

09. Korkeakouluneuvosto

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1986 esitys	600 000
1985 menoarvio	570 000
1984 tilinpäätös	539 390

21. Korkeakoululaitosta koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 355 000 mk, mistä 285 000 mk aiheutuu kustannusten nousun, toiminnan laajenemisen sekä valtioneuvoston 24.1.1985 vahvistamassa korkeakoululaitoksen kehittämissuunnitelmassa todettujen hankkeiden jatkosuunnittelukustannusten ja korkeakoulutuksen seurannan ja toiminnan tuloksellisuuden arvioinnin tehostamisen johdosta sekä 1 070 000 mk tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen siirrosta momentilta 29.37.(22). Momentin määrärahasta 600 000 mk on tarkoitettu valtioneuvoston 21.3.1985 tekemän periaatepäätöksen mukaiseen opettajankouluttajien täydennyskoulutuksen kehittämiseen ja 60 000 mk taidekorkeakoulujen suunnittelutehtäviin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää uusien koulutusohjelmien aloittamista ja koulutuksen uudelleenjärjestelyä, koulutuksen ja työelämän yhteyksiä, hallintoa, resurssisuunnittelua ja toiminnan arviointia, koulutuksen mitoitusta, koulutuspaikkojen käyttöä ja opiskelijavalintaa sekä tiedostojen ja rekisterien kehittämistä koskevaan suunnittelu-, tutkimus- ja selvitystoimintaan. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää korkeakoulujen täydennyskoulutuksen yleiseen suunnitteluun, tutkimus- ja selvitystoimintaan, opettajankouluttajien tietotekniikkaa koskevaan täydennyskoulutukseen, ammatillisten jatko- ja täydennyskoulutusohjelmien suunnitteluun, valtakunnallisten etäisopetushankkeiden sekä niihin liittyvien oppimateriaalien tuottamiseen liittyviin menoihin, täydennyskoulutuksen ulkomaisten yhteyksien ylläpidosta ja kehittämisestä aiheutuviin palkka-, palkkio- ja muihin menoihin sekä kansainvälisen täydennyskoulutusta käsittelevän seminaarin valmistelusta ja toteutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 17 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

(22). Korkeakoulujen täydennyskoulutuksen kehittäminen

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 2 252 000 mk. Määrärahasta 1 070 000 mk on siirretty momentille 29.37.21 ja 1 182 000 mk momentille 29.10.28.

1985 menoarvio	2 252 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	2 269 865

23. Tutkintojen ja opetuksen kehittäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 100 000 mk kustannusten nousun ja korkeakoulujen perus- ja jatkotutkintojen kehittämisen ja koulutuksen ja tutkintojärjestelmän seurannan sekä opetuksen ja opiskelun työmuotojen ja oppimateriaalien kehittämisen sekä tiedotustoiminnan tehostamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opetuksen ja opiskelun työmuotojen, harjoittelun, korkeakoulujen perus- ja jatkokoulutuksen ja terveydenhuollon erikoistumiskoulutuksen kehittämisestä, tietotekniikan tutkijakoulutuksen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä korkeakoulujen henkilöstön koulutuksesta aiheutuviin palkka-, palkkio- ja muihin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös korkeakoulututkintoja ja -opintoja sekä korkeakoulujen opiskelijavalintoja koskevasta tiedotustoiminnasta aiheutuviin toimitus-, painatus-, jakelu- ja muihin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 40 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys	5 900 000
1985 menoarvio	2 800 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	1 941 863

24. Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan kehittäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan aiheuttamiin perus-, jatko- ja henkilöstökoulutuksen menoihin sekä harjoittelun järjestämiseen ulkomailla, kansainvälisistä vaihto-ohjelmista ja muusta korkeakoulujen kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin palkka-, matka- ja muihin menoihin, apurahoihin sekä suunnitteluun. Momentin määrära-

haa saadaan käyttää myös ulkomaisten korkea-
koulujen perimien kurssimaksujen sekä ulko-
maisten opettajien palkkioiden ja matka- sekä
majoituskulujen suorittamiseen. Momentin mää-
rärähdalla saadaan palkata kaksi henkilöä määräai-
kaisiin tehtäviin.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	950 000
1985 lisämenoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	900 000

26. Opettajien poikkeuskoulutus ja opettajan- koulutusyksiköiden opettajien jatko- ja täyden- nykskoulutus

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 414 000 mk
kustannusten nousun ja toiminnan laajentamisen
johdosta. Kun momentilta vähennetään 64 000
mk momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten
kahden henkilön palkkausmenoina, lisäys on
1 350 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan
käyttää tilapäisten ja työsopimusuhsteisten toin-
ten palkkaukseen, tuntipalkkioihin sekä muihin
kulutusmenoihin. Momentin määrärahdalla saa-
daan palkata enintään 15 päätoimista henkilöä
määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys	3 900 000
1985 menoarvio	2 550 000
1985 lisämenoarvio	350 000
1984 tilinpäätös	2 037 321

27. Korkeakoulujen yhteinen atk-toiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 341 000 mk
lähinnä suurtietokoneajan lisäostoja varten. Kun
momentilta voidaan keskuskoneen uusimisen
johdosta vähentää huolto- ja vuokramenoina
1 121 000 mk, lisäys on 220 000 mk. Määrärahaa
saadaan käyttää korkeakoulujen keskustietoko-
neen ylläpitokustannuksiin ja muihin yhteistoi-
minnan kuluihin, atk-toiminnan kehittämiseen
ja suurtietokonepalvelujen ostoon. Momentin
määrärahdalla saadaan palkata enintään neljä hen-
kilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys	7 800 000
1985 menoarvio	7 580 000
1984 tilinpäätös	6 989 498

28. Tieteellisten kirjastojen atk-toiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk
kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-
rärähdalla saadaan palkata enintään yhdeksän hen-
kilöä määräaikaisiin tehtäviin. Ulkopuolisille

myytävistä järjestelmän palveluista kertyvät tulot
on merkitty momentille 12.29.99.

1986 esitys	2 200 000
1985 menoarvio	2 100 000
1984 tilinpäätös	1 864 857

29. Eräät aineenopettajien koulutuksen menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk
aineenopettajan erillisiä kasvatustieteellisiä opin-
toja suorittavien opiskelijoiden kouluttamiseksi
samanaikaisesti uusimuotoisia aineenopettajien
kasvatustieteellisiä opintoja suorittavien lisäksi.
Momentin määrärahaa saadaan käyttää tilapäisen
henkilöstön palkkaamiseen, tuntiopetuspalkkioi-
hin sekä opetusharjoittelun ohjauspalkkioihin.
Momentin määrärahdalla saadaan palkata enin-
tään 25 päätoimista henkilöä määräaikaisiin teh-
täviin.

1986 esitys	3 350 000
1985 menoarvio	3 250 000
1984 tilinpäätös	2 418 591

50. Oppimateriaalin tuotannon edistäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk
kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-
rärahaa saadaan käyttää oppimateriaalin laatijoil-
le maksettaviin apurahoihin sekä valtionavus-
tuksina palkkioihin ja muuhun oppimateriaali-
tuotannon edistämiseen.

1986 esitys	820 000
1985 menoarvio	790 000
1984 tilinpäätös	750 000

51. Kesäyliopistojen valtionapu

Momentille ehdotetaan lisäystä 110 000 mk
kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-
rärahaa saadaan käyttää valtionapuna kesäyliopis-
tojen palkkauksia, opetuspalkkioita ja muita kus-
tannuksia varten. Kesäyliopistojen yhteisen tiedo-
tus- ja tutkimustoiminnan osuus momentin
määrärahasta on 40 000 mk.

1986 esitys	2 890 000
1985 menoarvio	2 780 000
1984 tilinpäätös	2 650 000

52. Valtionavustus korkeakouluopiskelijoiden ruokailukustannusten alentamiseen (arviomäärä- raha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk
1.7.1985 toteutetun tuen korotuksen ja ruokaili-
jämäärän lisääntymisen johdosta. Momentin
määrärahaa saadaan käyttää opiskelijaruokaloille

myönnettävinä valtionavustuksina opetusministeriön ohjeiden mukaisten opiskelija-aterioiden hinnan alentamiseksi 3,75 markalla ateriaa kohti.

Momentin määrärahasta on ylimääräistä ateria-kohtaista tukea enintään 1 400 000 mk muissa kuin korkeakoulujen tiloissa toimivien opiskelija-

ruokaloiden energia-, siivous- ja muita ylläpito-korvauksia varten.

1986 esitys.....	19 000 000
1985 menoarvio.....	17 500 000
1984 tilinpäätös.....	16 925 000

(38.) Kuvataideakatemia

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.12 laskelmissa.

39. Valtion opintotukikeskus

Peruskoulun jälkeen tapahtuvien opintojen tukemiseen tarkoitettu opintotukilain (28/72) mukainen opintotuki käsittää valtion varoista maksettavan opintorahan (perusosan ja asumislisän)

sekä valtion takaaman korkotukilainan. Opintotukea myönnettiin opintovuonna 1983—84 seuraavasti:

	opintorahat			keskim. saajaa kohden mk	opintolainat			keskim. saajaa kohden mk
	saajien lukum. (opisk.)	% opisk. määrästä	määrä yht. milj. mk		saajien lukum. (opisk.)	% opisk. määrästä	takausten määrä yht. milj. mk	
lukiot.....	57 300	51	52	910	2 800	3	9	3 300
kansanopistot.....	5 600	82	13	2 220	4 100	60	24	5 900
ammattilliset oppilaitokset.....	122 100	90	255	2 110	66 600	50	411	6 200
korkeakoulut.....	46 800	54	147	3 144	45 700	53	452	9 900
ulkomaiset oppilaitokset.....	1 700	—	7	3 930	1 900	—	20	10 400
Yhteensä	233 500	69	474	2 030	121 100	36	916	7 560

Opintorahan asumislisää myönnettiin opintovuonna 1983—84 noin 76 000 opiskelijalle keskimäärin 2 200 mk opiskelijaa kohden.

Takausvastuun nojalla on pankeille maksettu vuosittain noin 1 500 henkilön opintolainat. Takausvastuun olivat vuonna 1985 noin 45,5 milj. mk eli 0,3 prosenttia koko opintolainakanasta. Takausvastuun nojalla maksettuja lainoja perittiin valtiolle takaisin vuoden 1984 aikana noin 9,0 milj. mk, mistä pääomien lyhennysten

osuus oli 5,5 milj. mk ja korkojen osuus 3,5 milj. mk.

Eduskunta on vastauksessaan vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesitykseen edellyttänyt, että hallitus selvittää vuoden 1983 tulo- ja menoarvion perusteluissa esitetyn opintotukea koskevan tavoite- ja toimintaohjelman toteutumisen sekä sen perusteella esittää kiireellisesti eduskunnalle opintotuen kehittämissuunnitelman, jonka tarkoituksena on opiskelijoiden toimeentuloturvan parantaminen sekä velkaantumisen estäminen.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarvion perusteluissa tavoitteeksi asetettiin opintotuen mitoittaminen toimeentulon turvaavasti, tuen kohdentumisen parantaminen ja velkaantumisen vähentäminen.

Tavoitteiden toteuttamiseksi on muun muassa opintorahan asumislisää ryhdytty myöntämään perheelliselle opiskelijalle toisella paikkakunnalla asumisen vuoksi ja asumislisän määrääytymistä vuokran perusteella on laajennettu. Äitiys- ja vanhempainrahaa saavien opiskelijoiden opintolainojen korot on ryhdytty suorittamaan valtion varoista. Opintotuen mitoitus on muutettu kuukausipohjaiseksi, joten tavanomaista pitempien lukuvuosien aiheuttamat kustannukset tulevat huomioonotetuiksi. Vanhempien tuloihin ja varallisuuteen perustuvan tarveharkinnan yläikäraja on alennettu 22 vuoteen. Perheellisille opiskelijoille maksettava huoltajalisä on muutettu opintorahamuotoiseksi. Tuen tarkistuksissa on otettu huomioon toteutunut kustannusten nousu.

Opintotukimenot olivat vuonna 1983 yhteensä 587 milj. mk, vuonna 1984 ne olivat 702 milj. mk, vuoden 1985 menoarviossa on osoitettu 756 milj. mk ja vuodelle 1986 esitetään 870 milj. mk. Opiskelijoiden kokonaismäärässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Keskiasteen oppilaitosten opiskelijoiden tuen kehittämiseksi on säädetty laki lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista (499/83) sekä laki ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista (498/83). Lainsäädännön mukaiset tukimuodot tulevat asteittain voimaan vuosina 1986—88. Niistä aiheutuva valtion menojen lisäys on vuositasolla 244 milj. mk kuluvan vuoden kustannustason mukaan.

Keskiasteen opintososiaalisen lainsäädännön voimaantulon johdosta sekä eniten velkaantuvien opiskelijoiden aseman kohentamiseksi opintorahamuotoisen tuen kehittämisessä painopiste lähivuosina asetetaan korkeakouluopiskelijoiden tuen lisäämiseen. Opiskelijoiden verotusta kevennetään vuonna 1986 korottamalla opiskelijavähennyksen määrää kustannusten nousua enemmän. Muilta osin opintotuen määriä tarkistetaan tapahtuneen elinkustannusten nousun perusteella.

Momentin 33.15.52 perustelujen mukaan lapsilisän maksukautta jatketaan 1.10.1986 lukien vuodelle. Tähän liittyen eduskunnalle annetaan esitys opintotukilain muuttamiseksi siten, että opintorahan perusosaa ei suoriteta lapsilisän saajalle. Uudistus vähentää opintorahamenoja 5 milj. mk vuonna 1986.

Opintotuen mitoituksen ja kohdentumisen kehittämistä selvitetään vireillä olevan tutkimuksen tulosten perusteella.

Eniten velkaantuneiden opiskelijoiden aseman kohentamiseksi ehdotetaan, että opintovuonna 1986—87 ryhdytään suorittamaan korkorasituksen huomioonottavaa lisättyä opintorahaa. Tarkoituksena on kohdentaa tuki ensimmäisen keran maaliskuussa 1987 erääntyvien lainojen korkojen yhteyteen, joten tästä aiheutuvat kustannukset kohdistuvat vuoteen 1987.

Teknillisten oppilaitosten lukuvuoden pidentämiseen liittyen ehdotetaan, että valtion teknillisten oppilaitosten opiskelijoille voidaan maksaa opintotukea 9 kuukaudelta. Kun muutos on tarkoitus toteuttaa keväällä 1987, siitä aiheutuvat lisäkustannukset kohdistuvat vuoteen 1987.

Opiskeluaajat korkeakouluissa ovat pidentyneet. Osaltaan tähän on arvioitu vaikuttavan nykyisen opintotukijärjestelmän, jonka mukaan opintolainojen korkotuen maksaminen lakkaa puolentoista vuoden kuluttua opintojen päättymisestä. Tarkoituksena on selvittää, miten opintotukijärjestelmää ja sitä koskevia säännöksiä kehittämällä voidaan vaikuttaa opintojen tehostumiseen. Lisäksi tarkoituksena on opintovuodesta 1986—87 alkaen tiukentaa opintotuen myöntämisperusteita ohjeellisia opiskeluaikoja pitempien opintojen osalta.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 172 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 171 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 56 200 mk ehdotettavan toimen muutoksen johdosta sekä vähennyksenä 58 000 mk kausi-, ruuhkayms. apulaisten palkkauksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä ja neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 151 600	2 346 600	—	33
Tilapäisten palkkiot	— 11 700	118 700	—	2
Työsuhdepalkat	+ 66 400	244 800	+ 1	4
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	— 39 700	281 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 900	53 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 500	218 300	—	—
Yhteensä	+ 172 000	3 264 000	+ 1	39

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 56 200 mk toimistoapulaisen palkkaamista varten.

1986 esitys	3 264 000
1985 menoarvio	3 092 000
1984 tilinpäätös	2 843 919

09. *Opintotukilautakunnat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan edelleen 40 000 mk.

1986 esitys	40 000
1985 menoarvio	40 000
1984 tilinpäätös	32 474

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 948 000 mk, mistä 198 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja automaattisen tietojenkäsittelyn käytön kasvusta, 350 000 mk kertamenosta tietojärjestelmien kehittämiseksi sekä 400 000 mk määrärahan oikaisusta. Kun momentilta vähennetään kertameno 250 000 mk sekä 150 000 mk suoritettavaksi momentilta 29.39.70, lisäys on 548 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttäät atk-laitteiden vuokraukseen silloin, kun se on valtiontalouden kannalta edullisinta.

1986 esitys	3 898 000
1985 menoarvio	3 350 000
1985 lisämenoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	3 433 027

52. *Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 23 900 000 mk, mistä 21 900 000 mk aiheutuu korkotuen

piiriin kuuluvan opintolainapääoman kasvusta, 1 500 000 mk pankeille maksettavien takausvastuusuoritusten lisääntymisestä sekä 500 000 mk äitiys- ja vanhempainrahaa saavien korkoavustusten lisäyksestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opintotukilain (28/72) mukaiseen opintolainojen valtiontakaukseen ja korkotukeen sekä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) 10 §:n nojalla luottolaitoksille lääkärien ja hammaslääkäreiden ulkomailla tapahtuvasta kouluttamisesta suoritettaviin korkohyvityksiin.

Lääkäreiden ja hammaslääkäreiden ulkomailla tapahtuvaan kouluttamiseen myönnettyt lainat ovat korottomia lääkärintutkinnon suorittamiseen saakka tai kunnes lääkintöhallitus on julistanut lainansaajan laillistetuksi hammaslääkäriksi, kuitenkin enintään seitsemän vuotta. Tältä ajalta korkohyvitys vastaa määrältään Postipankin antolainauksesta yleisesti perimää korkoa. Muutoin korkohyvitys vastaa määrältään Postipankin antolainauksesta yleisesti perimän koron ja rahalaitosten kuuden kuukauden talletuksista maksaman koron erotusta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkotukilain (1015/77) nojalla myönnettävä korkotuki	100 000
Opintotukilain (28/72) mukainen korkotuki	191 200 000
Hoitokorvaus	17 800 000
Takausvastuusuoritukset	17 500 000
Työttömien korkoavustukset	2 000 000
Asevelvollisten korkoavustukset	4 000 000
Äitiys- ja vanhempainrahaa saavien opiskelijoiden korkoavustukset	3 500 000
Yhteensä	236 100 000

1986 esitys	236 100 000
1985 menoarvio	212 200 000
1984 tilinpäätös	198 369 238

55. *Opintoraha* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan opintotukilain (28/72, muut. 23/80) 10 §:n mukaisia opintorahoja varten lisäystä 94 650 000 mk seuraavasti:

a) Opintorahan vuosina 1983—84 toteutettujen korotusten myöntämisperusteiden muutosten ja tuen saajamäärien kasvun aiheuttaman määrärahan jälkeenjääneisyyden oikaisemiseksi ehdotetaan lisäystä 18 000 000 mk.

b) Opintorahoihin 1.7.1985 tehtyjen korotusten, opintorahojen myöntämisperusteiden muuttamisen sekä saajamäärän kasvun johdosta opintovuosina 1985—86 ja 1986—87 ehdotetaan lisäystä 47 000 000 mk.

c) Lukiolaisten opintorahan perusosan enimmäismäärän korottamiseksi 1.7.1986 lukien kustannustason nousun johdosta 143 markasta 152 markkaan kuukaudessa ehdotetaan lisäystä 1 800 000 mk. Opintorahan perusosa myönnetään lukiossa enintään yhdeksälle kuukaudelle vuodessa.

d) Kansanopistojen ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden opintorahan perusosien enimmäismäärien korottamiseksi 1.7.1986 lukien kustannustason nousun johdosta 215 markasta 230 markkaan kuukaudessa ehdotetaan lisäystä 8 500 000 mk.

e) Korkeakouluopiskelijoiden opintorahojen perusosien korottamiseksi 1.7.1986 lukien kustannustason nousun ja luvun perusteluihin viitaten tuen kehittämisen johdosta 215 markasta 270 markkaan kuukaudessa ehdotetaan lisäystä 11 250 000 mk.

f) Opintorahan huoltajalisten enimmäismäärien korottamiseksi 1.7.1986 lukien kustannustason nousun johdosta 300 markasta 320 markkaan kuukaudessa ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk.

g) Opintorahan asumislisään ehdotetaan 1.7.1986 lukien lisäystä 7 000 000 mk asumiskustannusten nousun johdosta.

Kun momentilta voidaan vähentää lukuperusteluihin viitaten lapsilisä uudistuksen johdosta opintorahamenoina 5 000 000 mk, lisäys on 89 650 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lukiolaisten opintorahan perusosa	58 300 000
Kansanopistossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien opintorahan perusosa	243 500 000
Korkeakouluopiskelijoiden opintorahan perusosa	117 150 000
Asumislisä	214 700 000
Yhteensä	633 650 000

1986 esitys	633 650 000
1985 menoarvio	544 000 000
1984 tilinpäätös	503 300 000

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk atk- ja kalustohankintoja varten. Momentille ehdotetusta määrärahasta 150 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.39.29.

1986 esitys	200 000
1985 menoarvio	60 000
1984 tilinpäätös	19 974

(40). *Koulutoimen piirihallinto*

Luvun 26.05 perusteluihin viitaten lääninhallitusten toimintamenojen budjetoinnin keskittämiseksi sisäasiainministeriön hallinnonalalle ehdotetaan tämä luku poistettavaksi menoarviosta ja sen momentit 29.40.01 ja 09 yhdistettäväksi lukuun 26.05.

(01.) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille sisältyvät lääninhallituksiin perustetut 147 virkaa tai

tointa sekä kahdeksan työsuhdemäärärahalla palkattua henkilöä ehdotetaan siirrettäväksi momentille 26.05.01. Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 26.05.01 laskelmissa.

(09.) *Keskiasteen koulunuudistuksen suunnittelulautakunnat* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentin määräraha on otettu huomioon momentin 26.05.09 laskelmissa.

41. Kouluhallitus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 836 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 351 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 797 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennyksenä virkapuuvastusten siirto 3 300 mk tämän luvun mo-

mentille 29, kertameno 143 000 mk tilapäisten palkkioista, kertameno 190 700 mk työsuhdepalkkioista sekä kertameno 30 000 mk muista palkkioista ja palkkioista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 13 tilapäistä ja 11 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 391 700	22 340 300	+ 1	212
Tilapäisten palkkiot	+ 232 500	946 200	+ 4	13
Työsuhdepalkat	+ 154 300	1 134 300	—	11
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 700	685 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 53 800	1 795 400	—	—
Yhteensä	+ 1 836 000	26 902 000	+ 5	236

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta momentilta 29.41.22 ja kolme siirrosta momentilta 29.99.22.

1986 esitys	26 902 000
1985 menoarvio	25 066 000
1984 tilinpäätös	22 573 826

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan erityisopetustehtäviä varten perustettavaksi sopimuspalkkainen ylitarkastajan virka (S 22). Viran palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.41.22.

Pysyviä tehtäviä hoitavien muilta kuin palkkausmomenteilta palkattujen henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 369 900 mk neljän suunnittelijan (2 kokeilu- ja tutkimustoimisto, 1 vapaan sivistystyön osasto, 1 suunnittelutoimisto) (A 19) palkkaamista varten. Yhden suunnittelijan palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.41.22 ja kolmen palkkaus momentilta 29.99.22.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 300 000 mk, mistä 200 000 mk rakennusinsinööriin ja arkkitehdin palkkaamiseksi rakennustoimistoon ja 100 000 mk suunnittelijan palkkaamiseksi opetusosaston erityisopetustoimistoon viittomaškielen opetuksen suunnittelu- ja kehittämistehtäviin. Vastaavasti voidaan Turun kuulovammaisten ammattikoulun ylimääräinen yleisaineiden opettajan toimi (C 37) momentilta 29.60.01 jättää täyttämättä.

22. *Suunnittelutoiminta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk siirtona momentilta 29.43.30. Kun momentin 29.41.01 perusteluihin viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk kahden henkilön palkkausmenoina, momentin loppusumma jää ennalleen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää peruskoulun ja lukion tutkimus- ja kehittämistoimintaan, suunnittelutoimintaan ja erityisopetuksen, saamenkielisen opetuksen sekä opettaja- ja oppilaitostiedostojen kehittämiseen sekä kansainväliseen ystävyyskoulutoimintaan ja tasa-arvon edistämiseen liittyvään toimintaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään kolmen henkilön palkkaamiseen.

1986 esitys	2 900 000
1985 menoarvio	2 900 000
1984 tilinpäätös	2 800 000

23. *Oppimateriaalien kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 750 000 mk oppimateriaalien kehittämisen, tuottamisen ja tarkastamisen laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Määrärahasta on tarkoitus käyttää 260 000 mk saamenkielisen oppimateriaalin kehittämiseen sekä 1 200 000 mk peruskoulun ja lukion opetuskäyttöön tarkoitettua kotimaisen

tietokoneohjelmiston tuottamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää peruskoulun, lukion, aikuisopetuksen, ruotsinkielisen, saamenkielisen sekä erityisopetuksen oppimateriaalien kehittämistoimintaan ja tuottamistoimintaan, oppimateriaalien hyväksymiseen, tarkastamiseen ja asiantuntijapalkkioiden suorittamiseen sekä oppimateriaalien valmistamiseen.

1986 esitys	2 300 000
1985 menoarvio	1 550 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	1 497 839

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 220 000 mk, mistä 106 700 mk aiheutuu lähinnä automaattisen tietojenkäsittelyn kustannusten sekä muiden kustannusten noususta, 110 000 mk kertamenoista peruskoulun oppiaineiden oppimäärien ja opetussuunnitelmallisten ohjeiden painatukseen ja 3 300 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 29.41.01. Kun momentilta vähennetään kertameno 120 000 mk, lisäys on 100 000 mk.

1986 esitys	2 950 000
1985 menoarvio	2 850 000
1984 tilinpäätös	2 639 828

50. Kodin ja koulun yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksina kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtivien järjestöjen toiminnan avustamiseen, kodin ja koulun yhteistyömuotojen kehittämiseen sekä koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen.

1986 esitys	310 000
1985 menoarvio	300 000
1984 tilinpäätös	213 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankkimista ja uusimista, tietojenkäsittelyn kehittämiseen johtuvien mikro-tietokoneiden ja ohjelmistojen hankkimista sekä offset-koneen hankkimista varten.

1986 esitys	700 000
1985 menoarvio	220 000
1984 tilinpäätös	80 000

42. Erät valtion oppilaitokset

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 950 000 mk, mistä 772 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 20 000 mk kertamenoista muihin palkkoihin ja palkkioihin peruskouluosan opetussuunnitelman kääntämiseksi ranskan ja venäjän kielelle ja 150 000 mk tuntiopetuspalkkioi-

den lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 10 000 mk muista palkoista ja palkkioista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 41 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 438 700	8 715 300	—	92
Työsuhdepalkat	+ 209 600	3 886 600	—	41
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 100	21 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 283 100	2 443 600	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 17 500	1 077 400	—	—
Yhteensä	+ 950 000	16 144 000	—	133

1986 esitys.....	16 144 000
1985 menoarvio.....	15 194 000
1984 tilinpäätös.....	12 263 592

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kustannusten nousun ja oppilaiden koulumatkakustannusten johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjahankintoihin, opetusväline- ja tarvikkehankintoihin, oppimateriaalin valmistukseen, oppilaiden ruokailuun ja koulumatkakustannuksiin sekä opetussuunnitelman tarkistamisesta ja kääntämisestä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	4 800 000
1985 menoarvio.....	4 500 000
1984 tilinpäätös.....	3 896 266

53. Valtionapu rakennustoimintaan (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk valtionavustuksena Suomalais-venäläisen koulun kannatusosakeyhtiön omistuksessa olevien koulutilojen peruskorjaus- ja muutostöitä varten. Lisäys on 1 000 000 mk. Hankkeen laajuus on 5 145 m² ja kustannusarvio 16 500 000 mk, jolloin yksikkökustannukset ovat 3 207 mk/m². Hankkeen

suunnitteluun on aikaisemmin myönnetty 1 100 000 mk.

1986 esitys.....	2 000 000
1985 menoarvio.....	1 000 000

70. Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk Suomalais-venäläisen koulun uusien tilojen kalustamista ja varustamista sekä atk-laitteistojen, koulukaluston ja opetusvälineistön täydentämistä ja uusimista varten.

1986 esitys.....	500 000
1985 menoarvio.....	210 000
1984 tilinpäätös.....	200 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 400 000 mk Suomalais-venäläisen koulun lisärakennuksen rakentamista varten. Hankkeen laajuus on 1 522 m² ja kustannusarvio 9 300 000 mk, jolloin yksikkökustannukset ovat 6 110 mk/m². Hankkeen suunnitteluun ja rakentamiseen on aikaisemmin myönnetty 1 900 000 mk.

1986 esitys.....	7 400 000
1985 menoarvio.....	1 200 000
1984 tilinpäätös.....	500 000

43. (29.43, osa ja 44) Lukiot

Päivälukioiden ensimmäisen luokan oppilasmäärä oli syksyllä 1983 noin 36 800, josta se syksyllä 1984 laski noin 35 800:aan. Syksyllä 1984 oli lukioiden päivä- ja iltalinjojen oppilasmäärä 111 200, mikä on 0,7 % pienempi kuin edellisenä syksynä. Lukioiden oppilasmäärän arvioidaan vuonna 1985 olevan noin 109 500 ja vuonna 1986 noin 104 000. Vuoden 1984 syksyllä oli toiminnassa 469 lukioasteen koulua.

Tarkoituksena on, että päiväkouluina toimivien lukioiden aloituspaikkojen määrää säädelään pitkällä aikavälillä siten, että niiden osuus 16-vuotiaiden ikäluokasta säilyy nykyisellä tasolla. Tällöin aloituspaikkojen ja oppilaiden määrät tulevat asteittain laskemaan seuraten ikäluokan pientymistä, minkä johdosta tarkoituksena on myös yhdistää ja lakkauttaa yksiluokkasarjaisia lukioita.

Laki lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista (499/83) tulee voimaan asteittain

1.1.1986 lukien. Vuonna 1986 tulevat lukiolaisten koulumatkoista ja oppilasasuntoloista aiheutuvat menot valtionosuuden piiriin. Vuoden 1986 alusta lukien valtionosuusasteikkoa korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä.

Valtionosuuteen oikeuttavat käyttökustannukset oppilasta kohti olivat vuonna 1984 noin 8 700 mk. Vuonna 1985 niiden arvioidaan olevan noin 9 800 mk. Valtionosuuden keskimääräinen suuruus valtionosuuteen oikeuttavista menoista on noin 69 %.

Luvun 29.46 perusteluihin viitaten tarkoituksena on jatkaa lukioiden säästötoimia vuonna 1986.

(08.) (29.44.08) Kouluneuvostot

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 900 000 mk.

1985 menoarvio	900 000
1984 tilinpäätös	1 307 331

09. (29.44.09) *Ylioppilastutkintolautakunnan menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 110 000 mk ylioppilastutkintolautakunnan palkkojen ja muiden kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahasta 7 180 000 mk on tarkoitettu palkkoihin ja palkkioihin sekä 2 500 000 mk muita menoja varten. Momentille 12.29.43 arvioidaan vastaavasti kertyvän tuloa 9 680 000 mk.

1986 esitys	9 680 000
1985 menoarvio	8 570 000
1984 tilinpäätös	8 702 811

29. (29.44.29) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk ylioppilaskirjoitusten valvontapalkkioiden ja muiden kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kielistudio-ohjelmien hankkimiseen, kirjeopiskelijoiden täydennyskursseihin, lukion kirjeopiskelun menoihin, ylioppilaskirjoitusten valvonnan järjestämiseen sekä koululaisten kansainvälisten matemaattikka- sekä fysiikan ja kemian olympialaisten kansallisiin valmentautumiskustannuksiin.

1986 esitys	1 050 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	969 679

30. *Valtionosuus lukioiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi, ehdotetaan 874 311 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) sekä kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain (468/68) mukaisen valtionavun suorittamiseen.

Peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain ja kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain mukaiseen valtionosuuteen ja -avustukseen merkitään lisäystä 113 474 000 mk seuraavasti:

a) Opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten ehdotetaan lisäystä 57 500 000 mk, mistä 25 500 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 24 000 000 mk määrärahan oikaisusta ja

8 000 000 mk valtionosuusasteikon muutoksista. Kun oppilasmäärän vähenemisen johdosta voidaan vähentää 15 000 000 mk sekä sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta 6 526 000 mk, lisäys on 35 974 000 mk. Loppuerien osuus on 30 000 000 mk.

b) Koulumatka- ja oppilasasuntolamenoihin tarkoitettuun valtionosuuteen ehdotetaan lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain voimaantulon johdosta 65 000 000 mk.

c) Muiden käyttömenojen valtionosuuteen ehdotetaan lisäystä 17 500 000 mk, mistä 10 000 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta, 2 500 000 mk valtionosuusasteikon muutoksista ja 5 000 000 mk kustannusten noususta. Kun oppilasmäärän vähenemisen johdosta voidaan vähentää 5 000 000 mk, lisäys on 12 500 000 mk. Loppuerien osuus on 27 000 000 mk. Iltalinjan oppilaskohtaisen valtionavustuksen ennakoiden osuus on 7 000 000 mk.

Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi ylimääräinen valtionapu 870 000 mk, mistä 200 000 mk siirtana momentille 29.41.22, 300 000 mk momentille 29.99.09, 200 000 mk momentille 29.99.21 ja 170 000 mk momentille 29.99.22, lisäys on 112 604 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus opettajien palkkauskustannuksiin	606 811 000
Valtionosuus koulumatka- ja asuntolakustannuksiin	65 000 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	202 500 000
Yhteensä	874 311 000

1986 esitys	874 311 000
1985 menoarvio	761 707 000
1984 tilinpäätös	741 907 521

32. *Lukioiden rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 100 000 mk, mikä aiheutuu korkotukilainojen vähentymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) säännösten mukaan suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitys käytetään vuosina 1969—1985 myönnettyjen ja vuonna 1986 myönnettävien enintään 2 000 000 markkaan nousevien rakensuvelainoitusten korkohyvityksiin.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta

perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1986 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys.....	500 000
1985 menoarvio.....	600 000
1984 tilinpäätös.....	374 197

(33.) *Valtionavustus kunnille lukiolaisten koulunkäyntikustannuksiin*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 330 000 mk.

1985 menoarvio.....	330 000
1984 tilinpäätös.....	330 000

(51.) *Vieraskielisten koulujen valtionapu*

Momentti on siirretty momentiksi 29.46.52.

52. (29.44.52) *Kesälukiotoiminnan tukeminen*

Momentille ehdotetaan edelleen 120 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lähinnä Kesälukioseura ry:lle myönnettäviin valtionavustuksiin ja lukion lukusuunnitelman ulkopuoliseen kesälukiotoimintaan.

1986 esitys.....	120 000
1985 menoarvio.....	120 000
1984 tilinpäätös.....	120 000

(44.) Oppikoulujen yhteiset menot

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.43 laskelmissa.

46. Peruskoulut

Luvun nimike on muutettu.

Peruskoulujen ja peruskouluasteiden oppilasmäärä oli syksyllä 1984 noin 573 000. Näistä oli peruskoulun ala-asteella noin 376 000 ja yläasteella noin 197 000 oppilasta. Vuonna 1985 oppilasmäärän arvioidaan olevan noin 574 000 ja vuonna 1986 noin 576 000. Peruskoulussa annettavaan tilapäiseen lisäkoulutukseen arvioidaan osallistuvan vuonna 1986 noin 8 000 oppilasta ja esiopetukseen noin 800 oppilasta.

Kuljetettavia oppilaita oli vuonna 1984 noin 123 500. Vuonna 1985 kuljetettavia oppilaita arvioidaan olevan noin 123 000 ja vuonna 1986 noin 119 500.

Lailla (144/84), jota sovelletaan 1.1.1986 lukien syntyviin kustannuksiin, on valtionosuusasteikkoa korotettu yhdellä prosenttiyksiköllä.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta, jolla on tarkoitus yhdenmuukaistaa ja yksinkertaistaa rakentamisen rahoitusmuotoja. Peruskoulun ja kirjaston rakentamisessa säilytetään nykyinen rakentamisaikainen valtionosuus 1—2 kantokyläluokkiin kuuluvissa kunnissa. Erityisestä syystä rakentamisaikainen valtionosuus voidaan myöntää myös korkeampaan kan-

tokykyluokkaan kuuluvalla kunnalla. Valtionosuus myönnetään jälkirahoituksena siten, että valtionosuus maksetaan hankkeen valmistumista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien seitsemän vuoden aikana yhtä suurina erinä ja maksamattomalle valtionosuuden osalle suoritetaan Suomen Pankin peruskorkoa vastaava korko. Kuoletuslainaa tai korkohyvitystä ei enää myönnetä.

Peruskoulunopettajien palkkausmenot, oppilaiden majoitus- ja kuljetusmenot sekä muut käyttömenot olivat vuonna 1984 oppilasta kohti noin 11 400 mk. Kustannusten nousu johdosta vastaavien käyttömenojen arvioidaan olevan vuonna 1985 noin 12 500 mk, mihin kunnat saavat valtionosuutta keskimäärin 71 %.

Vuonna 1985 arvioidaan tarvittavan valtionapua peruskoulujen käyttömenoihin noin 5 094 milj. mk. Vuodeksi 1986 tätä tarkoitusta varten ehdotetaan 5 360 milj. mk. Peruskoulujen perustamiskustannuksiin ehdotetaan 86 milj. mk.

Viime vuosina on koulu- ja kirjastotoimen järjestelyjen taloudellisuutta koskevia ohjeita antamalla pyritty yhteistyössä kuntien keskusjärjestöjen kanssa siihen, että peruskoulun, lukion ja kirjastojen yksikkökustannusten kasvu jäisi keskimäärin yhden prosenttiyksikön vähäisemmäksi kuin muutoin tapahtuisi. Säästötoimenpiteitä ehdotetaan jatkettavaksi vuonna 1986.

Hallitus pitää tärkeänä, että kunnan koululaitoksessa voidaan soveltaa ja kehittää erilaisia pedagogisia menetelmiä, kuten Steiner-, Montessori- ja Freinet -pedagogiikkaa. Tältä pohjalta pyritään siihen, että yksityistä Steiner -opetusta antavat koulut, joille ei voida myöntää lakimääräistä valtionapua, saatetaan 1.8.1986 alkaen, mikäli mahdollista, kunnan koululaitoksen osiksi niiden pedagoginen ja hallinnollinen erityisluonne säilyttäen.

30. Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 359 680 000 mk eli lisäystä 298 246 000 mk seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen valtionosuus.* Peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) mukaiseen valtionosuuteen merkitään lisäystä 298 146 000 mk seuraavasti:

a) Peruskoulujen palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten ehdotetaan lisäystä 284 000 000 mk, mistä 184 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 60 000 000 mk, mistä 3 475 000 mk siirtoa momentilta 33.32.30, uusien koululakien voimaan-

tulosta ja 40 000 000 mk valtionosuusasteikon muutoksista. Kun alamomentilta vähennetään 29 574 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 254 426 000 mk. Loppuerien osuus on 170 000 000 mk.

b) Kuljetus- ja majoituskustannuksiin sekä koulunkäyntiavustajien palkkauskustannuksiin tarkoitettuun valtionosuuteen ehdotetaan lisäystä 18 906 000 mk. Lisäyksestä 8 906 000 mk aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarvioon otetusta määrärahasta valtionosuutena koulunkäyntiavustajien palkkauksiin, mistä 1 050 000 mk on siirtoa momentilta 33.32.30 ja 4 600 000 mk momentilta 34.50.30, 6 000 000 mk kustannusten noususta ja 3 500 000 mk valtionosuusasteikon korotuksesta sekä 500 000 mk koulunkäyntiavustajien määrän lisääntymisestä. Kun alamomentilta vähennetään 17 200 000 mk momentin 31.99.30 perusteluihin viitaten ja 486 000 mk vuoden 1985 lisämenoarviossa momentille 33.32.30 tehdyn siirron johdosta, lisäys on 1 220 000 mk. Loppuerien osuus on 9 000 000 mk.

c) Muiden käyttömenojen valtionosuuteen ehdotetaan lisäystä 62 500 000 mk, mistä 29 500 000 mk aiheutuu valtionosuusasteikon muutoksista ja 33 000 000 mk kustannusten noususta. Kun valtionosuuden loppuerien arvioidaan vähenevän 20 000 000 mk, lisäys on 42 500 000 mk. Loppuerien osuus on 83 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus opettajien palkkauskustannuksiin	3 089 160 000
Valtionosuus kuljetus- ja majoituskustannuksiin sekä koulunkäyntiavustajien palkkauskustannuksiin	286 620 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	1 981 500 000
Yhteensä	5 357 280 000

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan enintään 2 400 000 mk Ruotsista ja muualta ulkomailta palanneiden oppilaiden tutkiopetuksen järjestämiseen sekä pakolaislasten opetuksen erityisjärjestelyihin. Lisäys on 100 000 mk.

1986 esitys	5 359 680 000
1985 menoarvio	5 061 434 000
1985 lisämenoarvio	3 967 000
1984 tilinpäätös	4 585 908 650

34. Valtionosuus peruskoulujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 86 000 000 mk. Lisäys on 6 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja rakennustöiden lisääntymisestä.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin myöntää peruskouluhankkeille rakennuslupia siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet vuoden 1986 hintatason mukaisista normaalihinnoista laskien ovat yhteensä enintään 122 000 000 mk, josta enintään 30 000 000 mk rakentamisaikana ja noin 92 000 000 mk jälkirahoituksena maksettavaa valtionosuutta.

Tarkoituksena on, että muilla kuin vaikeilla työllisyysalueilla uusien koulurakennushankkeiden rakennustyöt aloitetaan aikaisintaan 1.9.1986.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vuonna 1985 ja sitä aikaisemmin myönnettyjen rakentamislupien edellyttämät valtionosuudet	10 000 000
Vuonna 1986 myönnettävien rakentamislupien edellyttämät rakennusaikana maksettavat valtionosuudet	17 000 000
Lääninhallituksen päätöksellä ilman rakentamislupaa vuonna 1986 rahoitettavat pienet hankkeet	25 000 000
Ensikertainen kalustaminen, siirtokelpoisten ja muiden jälkirahoitteisten koulujen vuotuismaksut ja muut menot	34 000 000
Yhteensä	86 000 000

1986 esitys	86 000 000
1985 menoarvio	80 000 000
1984 tilinpäätös	79 952 945

35. Lisävastus peruskoulujen ylläpitomenoihin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk. Vähennys 1 600 000 mk johtuu avustustarpeen vähentämisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää koulujärjestelmän perusteista annetun lain (7/72) 26 §:n ja peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) mukaisena valtionapuna aikaisempiin vuosiin kohdistuvan lisävastuksen sekä perus- ja keskiasteen koulutusta varten kunnille myönnettävistä lisävastuksista annetun lain (497/83) mukaisen lisävastuksen suorittamiseen.

1986 esitys	5 000 000
1985 menoarvio	6 600 000
1984 tilinpäätös	3 282 647

(37.) Valtionapu yksityisoppikoulujen muuttamiseksi kunnallisiksi kouluiksi (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

1985 menoarvio	500 000
1985 lisämenoarvio	—500 000
1984 tilinpäätös	45 870

38. Kesäsiirtoloiden valtionapu

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna peruskouluasetuksen mukaiseen kesäsiirtolatoimintaan sekä päiväsiirtolatoimintaan.

1986 esitys	765 000
1985 menoarvio	735 000
1984 tilinpäätös	700 000

51. Valtionapu Steiner-kouluille (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 150 000 mk seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Alamomentille merkitään 15 650 000 mk eli lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa käytetään Steiner-koulusta annetun lain (417/77) 5 §:n mukaisen valtionavun suorittamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	8 650 000
Valtionapu muihin käyttömenoihin	7 000 000
Yhteensä	15 650 000

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan enintään 2 000 000 mk avustuksena Lahden Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistykselle uudisrakennuksen hankkimisesta aiheutuvia kustannuksia varten. Vähennys on 300 000 mk.

1986 esitys	17 650 000
1985 menoarvio	17 800 000
1985 lisämenoarvio	—500 000
1984 tilinpäätös	14 399 951

52. (29.43.51) Vieraskielisten koulujen valtionapu

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk. Momentin määräraha on 1 920 000 mk tarkoitettu englantilaisen koulun valtionapuun sekä

80 000 mk avustukseen Helsingin kansainvälisen koulun toimintaan.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	1 700 000
1985 lisämenoarvio	50 000
1984 tilinpäätös	1 550 000

55. *Valtionapu ulkomailla toimiville peruskoulua vastaaville yksityisille kouluille* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään ulkomailla toimivasta peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain (379/81) 5 §:n mukaiseen valtionapuun sekä Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisiin menoihin.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan ulkomailla toimivasta peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaiseen valtionapuun edelleen 1 900 000 mk.

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk ulkomailla toimivasta peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta

annetun lain säännösten mukaan toimivien koulujen oppimateriaalikustannuksia varten.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	1 609 828

81. *Rakennuslainat peruskouluille* (arviomääräraha)

Viitaten momentin 29.46.34 perusteluihin momentille ehdotetaan 2 000 000 mk peruskoulurakennuksia varten myönnettäviin rakennuslainoihin huomioon ottaen vuonna 1985 ja sitä ennen annettujen rakentamislupien edellyttämät kuoletuslainat sekä muut ennen vuotta 1986 syntyneet lakisääteiset menot.

Uudis- ja lisärakennustöitä varten myönnetty lainat suoritetaan takaisin kymmenen prosentin sekä muutos- ja perusparannustöitä varten myönnettyt lainat viidentoista prosentin vuotuismaksuina, joista luetaan koroiksi seitsemän ja puoli prosenttia kulloinkin maksamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi. Muut lainaehdot vahvistaa valtioneuvosto.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	20 000 000
1984 tilinpäätös	21 512 645

50. Eräät opettajankoulutuksen menot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 371 000 mk, mistä 194 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 52 900 mk ehdotettavan toimen muutoksesta, 70 000 mk määrärahan oi-

kaisusta työsuhdepalkkoihin ja 40 000 mk luentopalkkioiden lisääntymisestä. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 13 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 104 500	1 875 300	—	19
Työsuhdepalkat	+ 162 100	848 600	+ 1	13
Muut palkat ja palkkiot	+ 91 100	988 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 13 300	265 100	—	—
Yhteensä	+ 371 000	3 977 000	+ 1	32

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhtepalkkoihin lisäystä 52 900 mk apulaiskanslistin palkkaamista varten.

1986 esitys	3 977 000
1985 menoarvio	3 606 000
1984 tilinpäätös	2 687 046

28. Kouluhenkilöstön täydennyskoulutus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan luvun 26.05 perusteluihin viitaten vähennettäväksi 1 400 000 mk viidentoista henkilön palkkausmenoina siirtona momentille 26.05.01, vähennys on 1 050 000 mk. Määräraha on tarkoitus käyttää 3 000 000 mk tietotekniikan opetukseen liittyvään opettajien täydennyskoulutukseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kielten aineenopettajien valmistuksesta, opettajien erikoisopinnoista, koulun johtajien koulutuksesta, lastentarhanopettajaopistojen opettajien täydennyskoulutuksesta, päiväkodeissa opetusharjoittelua ohjaavan henkilökunnan perehdyttämiskoulutuksesta, lääninhallitusten suorittamasta pedagogisesta ohjaustoiminnasta, ohjaus- ja neuvontatilaisuuksien järjestämisestä opettajankoulutusyksiköiden edustajille, muun kouluhenkilöstön täydennyskoulutuksesta sekä opettajien muusta täydennyskoulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös henkilökunnan palkkaukseen määräraikaisiin tehtäviin sekä atk-laitteiden vuokraukseen silloin, kun se on valtiontalouden kannalta edullisinta.

1986 esitys	8 150 000
1985 menoarvio	9 200 000
1985 lisämenoarvio	—1 000 000
1984 tilinpäätös	8 973 365

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 122 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomeneihin.

1986 esitys	3 260 000
1985 menoarvio	3 138 000
1984 tilinpäätös	2 806 508

50. Stipendit ja apurahat

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää peruskoulun ala-asteen opettajien matka-apurahoihin, auskultoimisstipendeihin ja matka-apurahoihin peruskoulun yläasteen ja lukion opettajille, apurahoina jaettavaksi peruskoulun yläasteen ja lukion opettajille yliopiston kesäkursseihin osallistumista varten sekä apurahoina jaettavaksi peruskoulun yläasteen ja lukion saksan ja historian opettajille pätevyuden lisäämiseksi tarvittavien opintojen tukemiseen virkavapauden aikana sekä peruskoulun luokanopettajille yliopiston saamen kielen ja saamelaiskulttuurin kesäkursseihin osallistumiseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös eräiden valtion oppilaitosten ja lastentarhanopettajaopistojen opettajille aiheutuviin menoihin heidän osallistuessaan vapaaehtoiseen täydennyskoulutukseen.

1986 esitys	350 000
1985 menoarvio	335 000
1984 tilinpäätös	304 642

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk Heinolan kurssikeskuksen opetusvälineiden, kaluston ja atk-laitteiston hankkimista, täydentämistä ja uusimista varten.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	100 000

51. Lastentarhanopettajaopistot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 634 000 mk, mistä 559 000 mk aiheutuu palvelussuhteen eh-

tojen tarkistuksesta, 54 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 200 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 100 000 mk tuntiopetuksen lisääntymisen joh-

dosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 24 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 177 700	7 405 400	+ 2	80
Tilapäisten palkkiot	— 87 700	37 300	— 2	—
Työsuhdepalkat	+ 199 500	1 199 400	+ 2	24
Muut palkat ja palkkiot	+ 269 700	3 248 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 74 800	849 900	—	—
Yhteensä	+ 1 634 000	12 740 000	+ 2	104

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi Helsingin lastentarhanopettajaopistoon ylimääräinen kanslistin toimi (A 3) ja Jyväskylän lastentarhanopettajaopistoon ylimääräinen toimistoapulaisen toimi (A 1). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 95 100 mk kanslistin (A 3) ja toimistoapulaisen (A 1) palkkioina.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 54 000 mk vahtimestarin ja siivoojan palkkaamiseksi Oulun lastentarhanopettajaopiston käyttöön otettaviin uusiin toimitiloihin 1.8.1986 lukien.

1986 esitys	12 740 000
1985 menoarvio	11 106 000
1984 tilinpäätös	8 563 977

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk, mistä 770 000 mk aiheutuu uusien opetustilojen vuokrista ja vuokrien korotuksista sekä 130 000 mk kustannusten noususta ja oppimäärän lisäyksen aiheuttamasta toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjahankintoihin. Kopioinnista kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

1986 esitys	5 100 000
1985 menoarvio	4 200 000
1984 tilinpäätös	2 984 334

50. Korvaus päiväkodeille opiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjauksesta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk korvausten suorittamiseen päiväkodeille opiskelijain käytännön harjoittelun ohjauksesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös opetusharjoittelun materiaalikulutuksiin. Vähennys on 100 000 mk.

1986 esitys	400 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	212 955

51. Lasten päivähoidon henkilöstön täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan edelleen 55 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää päivähoidon henkilöstön täydennyskoulutukseen myönnettävään valtionapunaan.

1986 esitys	55 000
1985 menoarvio	55 000
1984 tilinpäätös	50 899

70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk uusien opetustilojen kaluston ja opetusvälineiden hankkimista ja täydentämistä sekä atk-laitteistojen hankintaa varten.

1986 esitys	1 000 000
1985 menoarvio	600 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	120 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 900 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Oulun lastentarhanopettajaopiston peruskorjaus	2 805	9 800 000	3 494	2 400 000	7 400 000
2. Tampereen lastentarhanopettajaopiston peruskorjaus	1 850	9 000 000	4 865	100 000	500 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>7 900 000</u>

1986 esitys 7 900 000
 1985 menoarvio 2 500 000

Momentille ehdotetaan 735 000 mk Tampereen lastentarhanopettajaopiston käyttöön tulevan koulurakennuksen ostamista varten.

88. *Künsteistöjen bankkiminen* (siirtomääräraha)

1986 esitys 735 000

54. Valtion askartelunohjaajaopisto

Kouluhallituksen alainen valtion askartelunohjaajaopisto ehdotetaan siirrettäväksi ammattikasvatushallituksen alaisuuteen 1.8.1986 lukien. Tarkoituksena on samalla muuttaa ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annettua lakia (494/83) ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettua lakia (498/

83) siten, että näitä lakeja sovellettaisiin myös valtion askartelunohjaajaopistoon.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 77 000 mk, mistä 31 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 63 500	449 000	—	5
Muut palkat ja palkkiot	+ 10 600	195 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 900	45 900	—	—
<u>Yhteensä</u>	<u>+ 77 000</u>	<u>690 000</u>	<u>—</u>	<u>5</u>

1986 esitys 690 000
 1985 menoarvio 613 000
 1984 tilinpäätös 450 380

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk kustannusten nousun johdosta sekä 1.8.1986 lu-

kien ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain (498/83) mukaisesta oppilaiden matkakustannusten lisäyksestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös opetustilojen vuokrasta, työtoiminnasta, oppikirjojen hankkimisesta ja kirjaston täydentämisestä aiheutuviin menoihin. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

1986 esitys	515 000
1985 menoarvio	455 000
1984 tilinpäätös	336 950

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 60 000 mk kaluston ja opetusvälineiden uusimista varten.

1986 esitys	60 000
1985 menoarvio	60 000
1984 tilinpäätös	39 598

55. Vammaisten lasten koulut

Luvun nimike on muutettu.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kuulovammaisten ja näkövammaisten kouluista annetun lain (481/83) muuttamisesta siten, että lain sovellutusala laajenee käsittämään myös liikuntavammaisille lapsille tarkoitettua valtion koulut. Laki on tarkoitettu saattavaan voimaan 1.8.1986. Lain muuttamisella siirretään invalidihuoltolain (907/46) nojalla sosiaalihuollon hallinnossa nykyisin toimivat vammaisten lasten erityiskoulut kouluhallinnon alaisuuteen. Lakiesitykseen sisältyy myös säännös, joka mahdollistaa yksityisen vammaisten lasten erityiskoulun siirtymisen valtion kouluksi.

Ehdotetaan, että elleivät pääluokissa 29 ja 33 vammaisten lasten kouluille osoitetut määrärahat riitä asianomaisen ajanjakson tarpeisiin, saadaan määrärahoja käyttää riippumatta siitä, onko ne merkitty pääluokan 29 tai 33 kohdalle, myös toisen ajanjakson aikana.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 241 000 mk, mistä 1 143 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista 7 577 200 mk, mistä 3 874 000 mk Ruskeasuon koulun valtiolle siirtymisen johdosta, 400 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, luvun perusteluihin viitaten kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksista 72 900 mk Ruskeasuon koulun valtiolle siirtymisen johdosta sekä 316 800 mk muista palkoista ja palkkioista. Muiden palkkojen ja palkkioiden lisäyksestä 50 000 mk aiheutuu luentopalkkioiden lisääntymisestä, 254 800 mk luvun perusteluihin viitaten Ruskeasuon koulun tuntiopetuspalkkioista ja 12 000 mk siirrosta momentilta 33.43.01. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä ja 85 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä seitsemän työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 8 521 000	23 494 500	+ 242	424
Tilapäisten palkkiot	+ 53 700	53 700	+ 2	2
Työsuhdepalkat	+ 601 700	5 431 300	+ 8	85
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 72 900	72 900	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 376 300	1 421 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 615 400	2 178 600	—	—
Yhteensä	+ 10 241 000	32 652 000	+ 252	511

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7), 116 momentilta 33.43.01 ja 133 Ruskeasuon koulun valtiolle siirtymisen johdosta.

Lisäperustelut:

Tarkoituksenmukaisen virka- ja toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Jyväskylän kuulovikaisten koulu</i>	
Peruspalkkainen:	
1 ohjaava opettaja	C 50
Ylimääräinen:	
1 lääkintävoimistelija	A 11
<i>Jyväskylän näkövammaisten koulu</i>	
Peruspalkkainen:	
1 ohjaava opettaja	C 50

Edellyttäen, että edellä mainitut peruspalkkaiset virat ja ylimääräinen toimi perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakauttaa Jyväskylän kuulovikaisten koulusta peruspalkkainen asuntolanjohtajan virka (C 50) ja Jyväskylän näkövammaisten koulusta peruspalkkainen asuntolanjohtajan virka (C 50) sekä vähentää työsuuhdepalkoista 32 400 mk osa-aikaisen lääkintävoimistelijan palkkana.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 60 500 mk apuopettajan palkkaamiseksi Jyväskylän kuulovikaisten kouluun.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 59 400 mk toimistosihteerin palkkaamiseksi Jyväskylän näkövammaisten kouluun näkövammaisten oppimateriaalin valmistusta varten.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.8.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Lohipadon koulu</i>	
1 johtaja	C 50
1 apulaisjohtaja	C 44
6 erityisluokanopettajaa/erityisopettajaa	C 36
1 psykologi	A 18
1 puheterapeutti	A 16
1 osastonhoitaja	A 15
1 sosiaalityöntekijä	A 12
2 lääkintävoimistelijaa	A 11
1 sairaanhoitaja	A 11

1 toimistosihteerin	A 10
1 toimintaterapeutti	A 10
1 vapaa-ajanohjaaja	A 8
1 emäntä	A 7
1 laitosmies	A 7
1 talonmies-lämmittäjä	A 6
10 hoitajaa	A 4
1 yövärtti	A 4
4 keittiöapulaista	A 2
13 laitosapulaista	A 2
2 tuntiavustajaa	A 2
1 toimistovirkailijaa	A 2

Kuopion erityiskoulu

1 johtaja	C 52
1 apulaisjohtaja	C 46
6 erityisluokanopettajaa/erityisopettajaa	C 36
1 esiasteen erityisluokanopettaja	C 36
1 psykologi	A 19
1 puheterapeutti	A 15
2 osastonhoitajaa	A 15
1 kuntoutusohjaaja	A 13
1 sosiaalityöntekijä	A 12
2 lääkintävoimistelijaa	A 11
2 sairaanhoitajaa	A 11
1 taloudenhoitaja	A 11
1 toimintaterapeutti	A 10
1 vapaa-ajanohjaaja	A 8
1 emäntä	A 7
1 laitosmies	A 6
17 hoitajaa	A 4
1 toimistoapulainen	A 3
2 keittäjää	A 3
2 keittiöapulaista	A 2
10 hoitoapulaista	A 2
1 laitosapulainen	A 2
1 pesijä	A 2
3 tuntiavustajaa	A 2

Lapsi-invalidien koulusäätiön ylläpitämän Ruskeasuon koulun siirtyessä valtion kouluksi ehdotetaan 1.8.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 johtaja	A 21
1 apulaisjohtaja	C 54
5 lehtoria	C 35
20 erityisluokanopettajaa/erityisopettajaa	C 34
1 esiasteen erityisluokanopettaja (esikoulu)	C 34
1 erikoislääkäri	A 23
1 psykologi	A 18
1 taloudenhoitaja	A 17
2 puheterapeuttia	A 15
2 osastonhoitajaa	A 15
1 apulaisosastonhoitaja	A 13
3 erikoislääkintävoimistelijaa	A 11
1 sosiaalityöntekijä	A 11
1 toimistonhoitaja	A 10
1 kirjanpitäjä	A 10
3 sairaanhoitajaa	A 10
3 lääkintävoimistelijaa	A 10
2 toimintaterapeuttia	A 10

1 emäntä	A 9
6 vastaavaa hoitajaa	A 8
1 vanhempi laitosmies	A 8
2 vapaa-ajanohjaajaa	A 7
1 laitosmies	A 7
1 kanslisti	A 6
1 autonkuljettaja	A 6
2 vahtimestaria	A 6
1 kanslisti	A 5
20 hoitajaa	A 5
1 varastonhoitaja	A 5
2 hoitajaa	A 4
21 hoitoapulaista	A 3
4 keittäjää	A 3
1 toimistoapulainen	A 2
2 hoitoapulaista	A 2
5 keittiöpulaista	A 2
1 pesijä	A 2
1 silittäjä	A 2
4 laitosapulaista	A 1

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 53 800 mk siirtona momentilta 33.43.01 tilapäisen valvojan (A 2) ja laitosmiehen (A 6) palkkaamiseksi 1.8.1986 lukien.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhde palkkioihin lisäystä 132 200 mk, mistä 35 000 mk toimistoapulaisen palkkaamiseksi 1.8.1986 lukien siirtona momentilta 33.43.01 ja 97 200 mk psykologin, kahden hoitajan ja kahden hoitoapulaisen palkkaamiseksi Ruskeasuon kouluun 1.8.1986 lukien.

1986 esitys	32 652 000
1985 menoarvio	22 411 000
1984 tilinpäätös	20 490 964

20. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 982 000 mk, mistä 117 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 1 865 000 mk luvun perusteluihin viitaten, mistä 755 000 mk on siirtoa momentilta 33.43.29 ja 1 110 000 mk Ruskeasuon koulun valtiollistamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppilaiden ravinto- ja majoitusmenoihin, kuljetuksiin, terveydenhoitomenoihin, kouluissa järjestettävän kurssitoiminnan sekä kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskuksen (Jyväskylä) aiheuttamiin ravinto- ja majoitusmenoihin. Ulkopuolisista aiheutuneita ravinto- ja majoitusmenoja vastaavat tulot on merkitty momentille 12.29.55.

1986 esitys	6 065 000
1985 menoarvio	4 083 000
1984 tilinpäätös	3 695 897

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 750 000 mk, mistä 120 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta sekä 1 630 000 mk luvun perusteluihin viitaten, mistä 621 000 mk on siirtoa momentilta 33.43.29 ja 1 009 000 mk Ruskeasuon koulun valtiollistamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppikirjojen hankkimisesta, oppilaiden vanhempien kurssitoiminnasta, oppimateriaalien valmistamisesta, siviilipalvelusmiesten ylläpidosta, opettajien valmistuksesta ja jatkokoulutuksesta sekä muun kouluhenkilöstön koulutuksesta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	3 200 000
1985 menoarvio	1 450 000
1984 tilinpäätös	1 327 373

50. Stipendit ja apurahat

Momentille ehdotetaan lisäystä 48 000 mk. Lisäys aiheutuu luvun perusteluissa esitetystä siirrosta, mistä 25 000 mk on siirtoa momentilta 33.43.29. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppilasstipendeihin ja apurahoihin oppilaiden opintoretki-, urheilu- ja harrastustoimintaan sekä opettaja- ja opetusharjoittelustipendeihin ja apurahoihin koti- ja ulkomailta tapahtuvaan opiskeluun.

1986 esitys	148 000
1985 menoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	76 088

70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan kaluston ja opetusvälineiden uudis- ja täydennys hankintoja varten 900 000 mk, mistä 150 000 mk on Lohipadon koulua ja Kuopion erityiskoulua varten ja 150 000 mk Ruskeasuon koulua varten.

1986 esitys	900 000
1985 menoarvio	630 000
1984 tilinpäätös	683 344

56. Kirjastotoimi

Vuonna 1984 kouluhallituksen valvontaan kuului 1 533 kirjastoa, joista pääkirjastoja oli 445, sivukirjastoja 893 ja laitoskirjastoja 195. Rekisteröityjä lainaajia oli noin 2 026 000 henkilöä ja kotilainoja otettiin noin 78 milj. kappaletta. Kirjastoissa arvioitiin olevan kirjoja yli 27 000 000 nidettä.

Vuonna 1984 yleisissä kirjastoissa työskenteli noin 4 800 henkilöä, joista päätoimisia kirjastonhoitajia oli noin 1 580, sivutoimisia kirjastonhoitajia noin 900 ja muuta kirjastohenkilökuntaa noin 2 320 henkilöä.

Kunnat saavat valtionosuuden kirjastojensa käyttökustannuksiin valtioneuvoston eri tyyppisiä kuntia varten asukasta kohden vahvistaman markkamäärän ja kuntien kantokykyluokituksen mukaisesti porrastetun valtionosuusasteikon perusteella. Valtionosuusasteikkoa korotetaan 1.1.1986 lukien yhdellä prosenttiyksiköllä. Vuonna 1984 yleisten kirjastojen käyttökustannukset olivat koko maassa keskimäärin 102 mk asukasta kohden. Käyttökustannusten arvioidaan olevan vuonna 1985 koko maassa keskimäärin 114 mk asukasta kohden.

Luvun 29.46 perusteluihin viitaten eduskunnalle annetaan lainmuutosehdotus, jolla muutetaan kirjastojen rakentamisen rahoitusmuotoja.

Luvun 29.46 perusteluihin viitaten on tarkoitus jatkaa säästötoimia kirjastotoimen osalta.

28. Kirjastotoimen kehittäminen ja koulutus

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjastokurssien luennoitsijoiden luentopalkkioihin ja matkakustannuksiin, kurssien materiaalmenoihin sekä suunnittelusta, kokeilusta ja koulutus-toiminnasta aiheutuviin palkkauksiin, matkaku- luihin sekä asiantuntijapalkkioihin.

1986 esitys.....	200 000
1985 menoarvio.....	200 000
1984 tilinpäätös.....	175 236

30. Valtionosuus yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 34 000 000 mk, mistä 14 000 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta, 15 000 000 mk kustannusten noususta ja 5 000 000 mk valtionosuusasteikon muutoksista. Momentin määrärahaa käytetään peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja

-avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) 7—10 §:n mukaiseen kirjastojen valtionosuu- teen. Loppuerien osuus on 25 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuudet pääkirjastojen, sivukirjasto- jen ja maakuntakirjastojen käyttökustan- nuksiin.....	377 250 000
Valtionosuudet laitoskirjastojen käyttökus- tannuksiin.....	12 000 000
Valtionosuudet valtakunnallisen keskuskir- jaston käyttökustannuksiin.....	450 000
Valtionavustus keskitettyihin palveluihin ja kokeilutoimintaan (enintään).....	300 000
Yhteensä	390 000 000
1986 esitys.....	390 000 000
1985 menoarvio.....	356 000 000
1984 tilinpäätös.....	342 412 879

31. Valtionosuus kirjastojen perustamiskustan- nuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdo- tetaan edelleen 25 000 000 mk, mistä enintään 8 000 000 mk kirjastoautojen hankkimisesta ja niiden ensikertaisesta varustamisesta aiheutuviin valtionosuuksiin.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1986 saatai- siin myöntää kirjastohankkeille rakentamislupia siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet vuoden 1986 hintatason mukaisista normaalihin- noista laskien ovat yhteensä enintään 29 000 000 mk, josta enintään 6 500 000 mk rakentamisai- kana ja noin 22 500 000 mk jälkirahoituksena maksettavaa valtionosuutta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vuonna 1985 ja sitä ennen myönnettyjen rakentamislupien edellyttämät valtion- osuudet.....	6 500 000
Vuonna 1986 myönnettävien rakentamislupien edellyttämät, rakennusaikana mak- settavat valtionosuudet.....	4 500 000
Lääninhallituksen päätöksellä ilman raken- tamislupaa vuonna 1986 rahoitettavat pienet hankkeet.....	1 000 000
Kirjastoautojen hankkimisesta ja niiden en- sikertaisesta varustamisesta aiheutuviin valtionosuuksiin.....	8 000 000
Ensikertainen kalustaminen ja muut menot.....	5 000 000
Yhteensä	25 000 000
1986 esitys.....	25 000 000
1985 menoarvio.....	25 000 000
1984 tilinpäätös.....	21 498 596

32. Valtionavustus yhteispohjoismaiseen kirjastotoimintaan

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksena kunnille, jotka harjoittavat kirjastolain muuttamisesta annetun lain (189/83) 10 §:n mukaista yhteistä kirjastotoimintaa toisen pohjoismaan kunnan kanssa.

1986 esitys	235 000
1985 menoarvio	225 000
1984 tilinpäätös	178 500

50. Valtionapu yksityiseen kirjastotoimintaan

Momentille ehdotetaan edelleen 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjastolain (235/61) 11 §:n nojalla yksityisin varoin ylläpidettyyn kirjastotoimintaan myönnettäviin avustuksiin.

1986 esitys	50 000
1985 menoarvio	50 000
1984 tilinpäätös	82 000

80. Rakennuslainat kirjastoille (arviomääräraha)

Momentin 29.56.31 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 2 000 000 mk kirjastorakennuksia varten myönnettäviin rakennuslainoihin ottaen huomioon vuonna 1985 ja sitä ennen annettujen rakennuslupien edellyttämät kuoletuslainat sekä muut ennen vuotta 1986 syntyneet lakisääteiset menot.

Uudis- ja lisärakennustöitä varten myönnettyt lainat suoritetaan takaisin kymmenen prosentin sekä muutos- ja perusparannustöitä varten myönnettyt lainat viidentoista prosentin vuotuismaksuina, joista luetaan koroksi seitsemän ja puoli prosenttia kulloinkin maksamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi. Muut lainaehdot vahvistaa valtioneuvosto.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	4 000 000
1985 lisämenoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös	4 498 570

57. Yhteiskunnallinen sivistystyö

Kansanopistoja on kaikkiaan 89. Työvuonna 1983—1984 opiskeli perusoppijaksoilla yhteensä noin 6 900 ja lyhytkursseilla 33 000 opiskelijaa. Työvuonna 1984—1985 aloitti opiskelunsa perusoppijaksoilla noin 6 300 opiskelijaa. Lisäksi järjestetään lyhytkursseja, joiden opiskelijamäärä arvioiden mukaan tulee olemaan noin 34 000. Vuonna 1985 arvioidaan tarvittavan valtionapua kansanopistojen menoihin noin 157 milj. mk. Vuodeksi 1986 kansanopistojen valtionapuaun ehdotetaan 169 milj. mk.

Työvuonna 1983—1984 oli toiminnassa kaikkiaan 277 kansalais- ja työväenopistoa ja opiskelijoita oli kaikkiaan 604 000. Työvuonna 1984—1985 opistojen määrä on 278 ja opiskelijoiden määrässä arvioidaan tapahtuvan edelleen lievää kasvua, joten opiskelijoita lienee noin 605 000. Opetustuntien määrä oli työvuonna 1983—1984 yhteensä noin 1 880 000 tuntia. Opetustuntien määrän arvioidaan työvuonna 1984—1985 nousevan 1 890 000 tuntiin. Vuonna 1985 arvioidaan tarvittavan valtionapua kansalais- ja työväenopis-

tojen menoihin noin 259 milj. mk. Vuodeksi 1986 tätä tarkoitusta varten ehdotetaan 270 milj. mk.

Vuonna 1985 opintokeskuksia on toiminnassa kymmenen. Vuonna 1984 oli valtionapua saaneiden opintokerhojen määrä 26 069 ja niissä jäseniä noin 234 000. Opintokerhojen opinto-ohjaintien koulutusta järjestettiin noin 11 000 tuntia ja tähän koulutukseen osallistui noin 22 000 opinto-ohjaajaa. Valtionapuaun oikeuttavia kursseja oli vuonna 1984 noin 8 400 ja niillä osallistujia noin 252 000. Vuonna 1984 toimeenpantiin noin 4 800 luentotilaisuutta ja niissä oli kuulijoita noin 145 000. Vuonna 1985 arvioidaan tarvittavan valtionapuaun opintokeskusten menoihin noin 46 milj. mk. Eduskunnalle annetaan esitys laiksi opintokeskusten valtionavusta annetun lain (398/75) muuttamisesta 1.7.1986 lukien, mistä aiheutuu 1,5 milj. markan lisäys valtionapumenoihin. Vuodeksi 1986 opintokeskusten valtionapua varten ehdotetaan 50 milj. mk.

30. *Valtionosuus ja -avustus kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 413 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n mukaisesti kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta annetun lain (1078/75) 2 ja 3 §:n nojalla suoritettaviin käyttökustannuksiin. Momentin määrärahas- ta on enintään 3 000 000 mk tarkoitettu lain 2 §:n 2 momentin mukaiseen valtionavus- tukseen, enintään 65 000 mk lain 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuun sekä enintään 100 000 mk 2 momentissa tarkoitettuun valtionavus- tukseen.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin*. Alamo- mentille merkitään edellä mainittujen lakien mukaisesti valtionosuutta varten 195 466 000 mk. Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saadaan hyväksyä 30 uutta henkilöä muuttamalla tunti- opetusta varsinaisiksi päätoimisiksi viroiksi ja toi- miki opistoille määrättyjen opetustuntien eni- mäismäärien ja määrärahojen puitteissa. Lisäys on 11 900 000 mk, mikä aiheutuu palvelussuh- teen ehtojen tarkistamisesta. Kun alamomentilta vähennetään 12 253 000 mk siirtona alamomen- tillä 2 määrärahan oikaisun sekä 2 887 000 mk sosiaaliurvamaksun alenemisen johdosta, vähen- nys on 3 240 000 mk. Alamomentin määrärahal- la saadaan palkata enintään 1 151 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus ja -avustus muihin käyttökus- tannuksiin*. Alamomentille ehdotetaan muihin käyttökustannuksiin 74 653 000 mk eli lisäystä 14 653 000 mk, mistä 2 400 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja 12 253 000 mk siirrosta alamomentilta 1.

1986 esitys	270 119 000
1985 menoarvio	258 706 000
1984 tilinpäätös	228 982 945

50. *Kansanopistojen valtionapu* (arviomäärä- raha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 408 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kan- sanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) mukaiseen valtionapuun ja aikaisemmin voimas- sa olleen kansanopistojen valtionavusta annetun lain (556/69) mukaisiin valtionapujen loppu- eriin. Määrärahas- ta on huomioitu vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena valtionavun

piiriin hyväksytyt KTV-opistoa koskevat määrära- hat.

1. *Lakisidonnainen valtionapu*. Kansanopisto- jen valtionavusta annetun lain (542/84) 2, 3, 6, 8, 9 ja 10 §:n mukaiseen valtionapuun ehdote- taan alamomentille lisäystä 11 608 000 mk seu- raavasti:

a) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 2, 3 ja 8 §:n mukaisena valtionapuna palkkauskustannuksiin ja niihin liittyviin kustan- nuksiin, vuokriin ja vuokra-arvoihin, muihin käyttömenoihin sekä opintorahoihin ehdotetaan 167 205 000 mk. Ehdotetaan, että 1.8.1986 lu- kien saataisiin perustaa yksi uusi kansanopisto ja siihen viisi uutta tonta. Lisäksi ehdotetaan, että valtionavun piiriin saataisiin hyväksyä kaksi uutta henkilöä. Lisäys on 11 598 000 mk, mistä 6 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 800 000 mk vuonna 1985 valti- onavun piiriin tulleen KTV-opiston valtionapu- na, 238 000 mk edellä mainitun henkilöstön palkkaamisesta 1.8.1986 lukien, 1 200 000 mk uuden valtionapulain aiheuttamasta muihin menoihin myönnettävän valtionavun lisääntymises- tä, 2 000 000 mk kustannusten noususta, 1 000 000 mk vuokra-arvojen määrän kasvusta ja 360 000 mk uuden opiston perustamisesta. Ala- momentin määrärahal- la saadaan palkata eni- ntään 1 615 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Tämän lisäksi ehdotetaan, että valtionavun pii- riin saadaan määrärahojen ja nykyisten tuntimää- rien puitteissa tuntiopetuksen vakinaistamiseksi hyväksyä enintään 20 uutta henkilöä.

b) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 9 §:n mukaisena valtionapuna rehto- rien ja opettajien kelpoisuuden edellyttämän har- joittelun järjestämiseen ehdotetaan 50 000 mk. Lisäys 5 000 mk aiheutuu harjoittelun uudistami- sesta ja kustannusten noususta.

c) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 10 §:n 2 momentin mukaisena valtion- apuna opettajien täydennyskoulutukseen ehdote- taan 100 000 mk. Lisäys 5 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

d) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 6 §:ssä tarkoitettua lisäavustuksen osuus on edelleen enintään 1 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	108 425 000
Valtionapu opintorahoihin	420 000
Valtionapu muihin menoihin	58 360 000
Opettajien harjoittelu	50 000
Opettajien täydennyskoulutus	100 000
Lisäavustuksia varten (enintään)	1 000 000
Yhteensä	168 355 000

2. *Harkinnanvarainen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan enintään 700 000 mk Lapin Opiston, Saamelaisen kristillisen kansanopiston, Ylitornion kristillisen kansanopiston, Lehtimäen opiston ja Kainuun opiston rakennusvelkojen lyhentämiseen. Vähennys on 200 000 mk.

1986 esitys	169 055 000
1985 menoarvio	157 647 000
1984 tilinpäätös	151 040 572

52. *Eräät rakennusavustukset (siirtomääräraha)*

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi, ehdotetaan 7 400 000 mk. Vähennys on 2 950 000 mk. Momentin määrärahasa on otettu huomioon vähennyksenä vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 3 400 000 markan määräraha.

Kauhajoen kunnan kirkonkylän peruskoulun ala-asteella sijaitseva vuosina 1939—40 Eduskunnan istuntoihin käytetty sali on entisöity museotilaksi ja otettu tähän käyttöön. Tästä johtuen koulu tarvitsee uusia tiloja. Tämän vuoksi momentille ehdotetaan 500 000 mk myönnettäväksi avustuksena Kauhajoen kunnalle edellä mainittujen tilojen rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansanopistojen ja kansalais- ja työväenopistojen rakennusavustuksiin.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Haapaveden opisto — peruskorjaus- ja muutostyö	800 000	400 000
2. Lahden kansanopisto — peruskorjaus- ja muutostyö	1 000 000	400 000
3. Tuusulan kansanopisto — peruskorjaus- ja muutostyö	900 000	300 000
4. Finns folkhögskola — uudisrakennus	2 900 000	
— peruskorjaus- ja muutostyö		100 000
5. Kymenlaakson kansanopisto — uudisrakennus	800 000	400 000
6. Lärkkulla-stiftelsens folkhögskola — uudisrakennus sekä peruskorjaus- ja muutostyö	1 250 000	200 000

7. Muurlan evankelinen opisto — peruskorjaus- ja muutostyö	300 000	400 000
8. Oriveden opisto — peruskorjaus- ja muutostyö	300 000	200 000
9. Jyväskylän kristillinen opisto — uudisrakennus	300 000	200 000
10. Suomen nuoriso-opisto — uudisrakennus	300 000	600 000
11. Itä-Hämeen kansanopisto — uudisrakennus	500 000	200 000
12. Kajaanin kaupungin kansalaisopisto — uudisrakennus	200 000	400 000
13. Keski-Suomen opisto — uudisrakennus sekä peruskorjaus- ja muutostyö	900 000	300 000
14. Kaustisen evankelinen kansanopisto — peruskorjaus- ja muutostyö		200 000
15. Lapin Opisto — uudisrakennus		200 000
16. Kuusamon kansanopisto — uudisrakennus	150 000	300 000
17. Kauhajoen evankelinen kansanopisto — peruskorjaus- ja muutostyö	200 000	200 000
18. Loimaan evankelinen kansanopisto — peruskorjaus- ja muutostyö	200 000	200 000
19. Lappfjärds folkhögskola — uudisrakennus sekä peruskorjaus- ja muutostyö	150 000	100 000
20. Raudaskylän kristillinen opisto — peruskorjaus- ja muutostyö	200 000	200 000
21. Kauhajoen kunnan kirkonkylän peruskoulun ala-aste — lisärakennus		500 000
22. Saamelaisen kristillinen kansanopisto — peruskorjaus- ja muutostyö	700 000	500 000
23. Karhunmäen kristillinen kansanopisto — uudisrakennus		300 000
24. Östra Nylands Folkhögskola — peruskorjaus- ja muutostyö		200 000
25. Viittakiven opisto — uudisrakennus		200 000
26. Kaustisen kansanmusiikkiopisto — peruskorjaus		200 000
Yhteensä	7 400 000	

1986 esitys	7 400 000
1985 menoarvio	10 350 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	8 580 000

54. *Valtionapu järjestöjen vapaata sivistystyötä varten*

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi, ehdotetaan valtioneuvoston käytettäväksi 12 500 000 mk. Lisäys on 570 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena

myönnetty 850 000 mk, vähennys on 280 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistystyöhön	7 900 000
Laitosmuotoisen sivistystyön keskusjärjestöjen valtionapu	2 150 000
Eräiden sivistysjärjestöjen valtionapu, mistä 400 000 mk opetusministeriön käytettäväksi	1 450 000
Mustalaisten aikuiskoulutuksen tukeminen	115 000
Valtionapu Karjalan Liitto r.y:lle	610 000
Valtionapu yleissivistävää pohjakoulutusta täydentävän kirjeopetuksen järjestämiseen	275 000
Yhteensä	12 500 000

1986 esitys	12 500 000
1985 menoarvio	12 780 000
1984 tilinpäätös	11 964 921

55. Opintokeskusten valtionapu (arviomääräraha)

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi, ehdotetaan lisäystä 3 586 000 mk, mistä 700 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja 1 386 000 mk kustannusten noususta sekä 1 500 000 mk luvun perusteluihin viitaten opintokeskusten valtionavusta annetun lain muuttamisesta. Momentin määrärahaa käytetään opintokeskusten valtionavusta annetun lain (398/75) 2 ja 2 a §:n nojalla suoritettavaan valtionapuun.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu opintokeskusten yleismenoihin	19 630 000
Valtionapu ohjaajakoulutukseen	2 600 000
Valtionapu opintokerhoja varten	7 450 000
Valtionapu luentotoimintaa varten	1 900 000
Valtionapu kurssitoimintaa varten	18 000 000
Yhteensä	49 580 000

1986 esitys	49 580 000
1985 menoarvio	45 994 000
1984 tilinpäätös	42 633 606

(56.) Sivistystyön järjestäminen eräillä työmailla

Momentti on siirretty momentiksi 29.99.52.

57. Kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1051/77) mukaisesti korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin vuosina 1969—77 ja luottolaitosten vuosina 1979—85 myöntämistä sekä vuoden 1986 aikana myönnettävistä enintään 7 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista lainoista kansanopistojen tai kansalais- ja työväenopistojen rakentamiseen ja rakentamisesta aiheutuneiden lyhytaikaisten lainojen vakauttamiseen.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1986 myönnettujen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1986 esitys	900 000
1985 menoarvio	700 000
1984 tilinpäätös	764 149

(59.) Valtionapu sokeain lehtipalvelun järjestämiseen

Momentti on siirretty momentiksi 29.58.50.

58. Näkövammaisten kirjasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 486 000 mk, mistä 178 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 70 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 5 000 mk viransijaisten palkkioista, 10 000 mk kausi-, ruuhka-

yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä sekä 200 000 mk muihin palkkoihin ja palkkioihin jäljennystyön lisääntymisen johdosta.

Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 33 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 13 100	155 600	—	2
Työsuhdepalkat	+ 177 800	2 069 000	+ 1	33
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 20 500	205 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 252 500	1 173 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 22 100	257 300	—	—
Yhteensä	+ 486 000	3 861 000	+ 1	35

Lisäperustelut:

Kirjaston tuotantotoiminnan laajentumisen ja lainausten kasvun johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 70 000 mk oppikirjatoimittajan palkkaamista varten.

1986 esitys	3 861 000
1985 menoarvio	3 375 000
1984 tilinpäätös	3 093 721

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk, mistä 270 000 mk aiheutuu vuokratilojen lisääntymisestä sekä 380 000 mk palvelusten kysynnän kasvun ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös näkövammaisten kirjastosta annetun lain edellyttämään oppimateriaalituotantoon ja piste- ja äänikirjakokoelmien perusvarastojen hankintoihin.

1986 esitys	4 650 000
1985 menoarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	3 409 285

50. (29.57.59) *Valtionapu sokeain lehtipalvelun järjestämiseen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk lehtipalvelun laajentamisen sekä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää näkövammaisten ääni- ja pistekirjoituslehtien julkaisemiseen sekä tiedonsaannin kehittämiseen. Määrärahasta on 280 000 mk tarkoitettu ruotsinkielisten äänilehtien toimittamiseen.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	1 350 000
1984 tilinpäätös	1 230 000

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk kaluston ja koneiden sekä kasettinauhurien hankintaa varten.

1986 esitys	700 000
1985 menoarvio	600 000
1984 tilinpäätös	700 000

59. Ammattikasvatushallitus

01. (29.59.01 ja 86.01, osa) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 444 000 mk, mistä 1 364 600 mk aiheutuu palvelussuhteen

ehtojen tarkistuksesta ja 987 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi tila-

päistä ja 22 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 285 700	23 275 000	+ 9	241
Tilapäisten palkkiot	— 55 500	255 600	— 1	2
Työsuhdepalkat	+ 114 000	2 113 700	—	22
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 8 600	158 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 5 900	109 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 85 300	1 853 100	—	—
Yhteensä	+ 2 444 000	27 765 000	+ 8	265

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirroista momenteilta 29.76.22 ja 24 sekä 29.99.21.

Lisäperustelut:

Toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen ylitarkastajan (tekniset alat) virka (S 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 21).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan henkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 17). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 74 200 mk tarkastajan (A 17) palkkiona.

Virkarakenteen yhdenmukaistamiseksi ja pätevän henkilöstön virkoihin saamisen takaamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkaiset:	
1 yli-insinööri	S 24
1 yliagronomi	S 24
3 ylitarkastajaa	S 22
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
2 ylitarkastajaa	A 21
1 ylitarkastaja	A 20
Ylimääräiset:	
2 ylitarkastajaa	A 20

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat ja ylimääräiset toimet, joiden palkkaukset on aikaisemmin suoritettu momenteilta 29.76.22, 29.76.24 ja 29.99.21.

Sopimuspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
4 suunnittelijaa	S 22
Ylimääräiset:	
1 ylitarkastaja	A 22
2 toimitussihteeriä	A 13
1 toimistos sihteeri	A 8

1986 esitys	27 765 000
1985 menoarvio	25 321 000
1984 tilinpäätös	22 810 552

09. (29.59.09, 86.09 ja 86.23) *Ammattikasvatushallinnon henkilöstön kokoukset ja laskenta-toimi*

Momentille ehdotetaan edelleen 460 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion oppilaitosten rehtorien ja muun henkilökunnan osallistumiseen hallinnon, opetustoimen ja oppilashuollon kokouksiin, ammattikasvatusneuvoston palkkioihin ja muihin menoihin sekä ammattikasvatushallituksen ja sen alaisten valtion oppilaitosten laskentatoimen kehittämistä ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	460 000
1985 menoarvio	460 000
1984 tilinpäätös	357 407

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk kustannusten nousun, toimistomenojen kasvun, keskiasteen koulunuudistuksen toteutuksen aiheuttaman matkojen lisääntymisen sekä toimistoautomaation aiheuttaman koulutuksen lisätarpeen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tiedotustoimintaan.

1986 esitys	2 600 000
1985 menoarvio	2 150 000
1984 tilinpäätös	2 495 480

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 450 000 mk mikrotietokoneiden hankkimista, työajanvalvontajärjestelmän uusimista sekä konttorikoneiden ja -kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	450 000
1985 menoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	100 000

Ammatilliset oppilaitokset

(luvut 29.60, 29.65, 29.67 ja 29.69, osa)

Tulo- ja menoarvion rakennetta on uudistettu ammattikasvatushallituksen alaisen toiminnan osalta siten, että aikaisemmat luvut 29.61—86 on koottu seitsemään uuteen lukuun. Ammatillisia oppilaitoksia käsitellään seuraaviin neljään oppilaitosryhmään jaoteltuna: valtion ammatilliset oppilaitokset (luku 29.60), kunnalliset ammatilliset oppilaitokset (luku 29.65), yksityiset ammatilliset oppilaitokset (luku 29.67) sekä ammatillinen kurssitoiminta ja ammatilliset erikoisoppilaitokset (luku 29.69). Pääosa viimeksi maini-

tusta oppilaitosryhmästä järjestää aikuiskoulutusta.

Ammatillisia oppilaitoksia on vuonna 1986 toiminnassa 530, joista 174 on valtion, 229 kuntien tai kuntainliittojen ja 127 yksityisten yhteisöjen ylläpitämiä. Näissä oppilaitoksissa arvioidaan syksyllä 1986 olevan vakinaisessa koulutuksessa keskimäärin noin 136 400 opiskelijaa. Lisäys vuoteen 1985 on noin 4 300 opiskelijaa, mistä noin 2 500 aiheutuu väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta.

60. Valtion ammatilliset oppilaitokset

	Oppilaitosten lukumäärä		Opiskelijoiden lukumäärä		Opiskelijamäärän muutos 1986/85
	1986	1985	1986	1985	
Ammattikoulujen opettajaopistot	2	500	500	—	—
Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset	4	1 130	1 130	—	—
Valtion maatalousoppilaitokset	45	4 800	5 500	+	700
Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	1	50	60	+	10
Valtion keskusammattikoulut	7	5 900	6 100	+	200
Vammaisten ammattikoulut	6	270	470	+	200
Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset	27	3 000	3 100	+	100
Valtion merenkulkualan oppilaitokset	5	950	1 000	+	50
Valtion teknilliset oppilaitokset	19	13 700	13 600	—	100
Valtion kotitalousoppilaitokset	23	2 900	3 400	+	500
Valtion kotiteollisuusoppilaitokset	5	950	1 000	+	50
Terveydenhuoltoalan oppilaitokset	30	12 350	12 450	+	100
Yhteensä	174	46 500	48 310	+	1 810

65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset

	Oppilaitosten lukumäärä		Opiskelijoiden lukumäärä		Opiskelijamäärän muutos 1986/85
	1986	1985	1986	1985	
Ammattioppilaitokset	92	39 100	40 800		+ 1 700
Kauppaoppilaitokset	58	23 550	22 950		— 600
Kotitalousoppilaitokset	14	1 200	1 550		+ 350
Kotiteollisuusoppilaitokset	35	2 820	2 870		+ 50
Maatalousoppilaitokset	10	350	650		+ 300
Sosiaalialan oppilaitokset	4	70	330		+ 260
Teknilliset oppilaitokset	11	3 540	3 560		+ 20
Terveystenhoitoalan oppilaitokset	5	450	750		+ 300
Yhteensä	229	71 080	73 460		+ 2 380

67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset

	Oppilaitosten lukumäärä		Opiskelijoiden lukumäärä		Opiskelijamäärän muutos 1986/85
	1986	1985	1986	1985	
Ammattioppilaitokset	5	560	710		+ 150
Kauppaoppilaitokset	9	4 800	4 700		— 100
Kotitalousoppilaitokset	18	1 900	2 000		+ 100
Kotiteollisuusoppilaitokset	4	630	630		—
Maatalousoppilaitokset	10	800	850		+ 50
Sosiaalialan oppilaitokset	5	600	670		+ 70
Teknilliset oppilaitokset	1	460	440		— 20
Terveystenhoitoalan oppilaitokset	8	630	630		—
Invalidien oppilaitokset	11	1 340	1 360		+ 20
Yhteensä	71	11 720	11 990		+ 270

69. Amatilliset erikoisoppilaitokset

	Oppilaitosten lukumäärä		Opiskelijoiden lukumäärä		Opiskelijamäärän muutos 1986/85
	1986	1985	1986	1985	
Erikoisalojen ammattikoulut	43	2 350	2 200		— 150
Ammattiopistot	6	350	350		—
Liikealan erikoisoppilaitokset	7	150	150		—
Yhteensä	56	2 850	2 700		— 150

Kaikki oppilaitokset yhteensä

	530	132 150	136 460		+ 4 310
--	-----	---------	---------	--	---------

Ammatillisen koulutuksen edellä esitetty laajeneminen vuonna 1986 perustuu valtioneuvoston hyväksymään keskiasteen koulutuksen kehittämishjelmaan vuosille 1986—88. Kehittämishjelman mukaan on lisäksi väliaikaisen ammatillisen koulutuksen määrällisenä tavoitteena vuonna 1986 noin 11 000 oppilasta. Näin ollen ammatillisessa koulutuksessa olisi vuonna 1986 yhteensä noin 147 400 opiskelijaa.

Ammatillisen koulutuksen voimavarojen käytön tehostamista on tarkoitus jatkaa myös vuonna 1986 mm. aloittavien ryhmien opiskelijamäärää lisäämällä siten, että edellä todetut opiskelijamäärät voidaan ylittää vähintään 3 000 oppilaalla.

Väliaikaisen ammatillisen koulutuksen ja tuntopetuksena järjestetyn opetuksen vakinaistamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi valtion oppilaitoksiin 89 tointa sekä hyväksyttäväksi valtionavun piiriin 152 opettajan tointa, jotka eivät lisää nykyistä henkilöstömäärää. Edellisen lisäksi vakinaisen ammatillisen koulutuksen suunnittelusta lisäämisestä johtuen ehdotetaan ammatillisten oppilaitosten henkilökuntaa lisättäväksi noin 100 henkilöllä.

Oppilasta kohden lasketut käyttökustannukset olivat vuonna 1983 suurimmissa oppilaitosryhmissä, yleisissä ammattikouluissa 21 730 mk, teknillisissä oppilaitoksissa 11 140 mk, kauppaoppilaitoksissa 10 580 mk ja sairaanhoito-oppilaitoksissa 15 410 mk.

Oppilaspaikkojen lisäämiseksi ja tarpeellisten muutos- ja peruskorjaustöiden suorittamiseksi valtion ammatillisten oppilaitosten rakennusinvestointeihin ehdotetaan vuonna 1986 käytettäväksi 113 milj. mk. Lisäksi väliaikaisen koulutuksen järjestämiseksi tarvittavien majoitus- ja opetustilojen hankkimiseen ehdotetaan 5 milj. mk. Valtionosuuksiin ja -avustuksiin kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten talonrakennusten perustamiskustannuksiin ehdotetaan yhteensä 65 milj. mk. Tämän lisäksi ehdotetaan, että perustamissuunnitelmia, joiden valtionosuus tai -avustus maksetaan jälkirahoituksena, voidaan hyväksyä yhteensä 410 milj. markan kustannusarvioita vastaavasti. Rakennushankkeiden rahoituksessa on edelleen tarkoitus asettaa etusijalle oppilaspaikkojen lisäämiseksi tarkoitetut kohteet.

Keskiasteen koulutuksen kehittämishjelma vuosille 1986—88 edellyttää, että vuonna 1988 on ammattikasvatushallituksen alaisissa ammatillisista peruskoulutusta antavissa oppilaitoksissa 59 500 vakinaista aloituspaikkaa. Vaikka mainittu luku on noin 5 % vuodeksi 1985 suunniteltua

vastaavan vakinaisen koulutuksen aloituspaikkamäärää pienempi, aiheuttaa koulutusajkojen pidentyminen oppilaspaikkojen lisäämistarvetta vuoteen 1992 mennessä vielä noin 10 000:lla. Väliaikaista ammatillista koulutusta koskevien säännösten perusteella järjestetyssä ammatillisessa koulutuksessa olevat oppilaspaikat pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon uusia vakinaisia oppilaspaikkoja perustettaessa.

Ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annettu laki (494/83) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen tulee voimaan 1.1.1986. Samasta ajankohdasta lukien tulee voimaan myös laki ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista (498/83) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Keskiasteen koulunuudistuksen toimeenpanoa jatketaan keskiasteen koulutuksen ajoittamisesta annetun asetuksen (544/80) edellyttämällä tavalla perustamalla vuonna 1986 vaatetusalan, tekstiilitekniiikan, graafisen tekniikan, kone- ja metallitekniikan, LVI-tekniikan, auto- ja kuljetustekniikan, sähkötekniikan, rakennustekniikan, maanmittaustekniikan, puutekniiikan, pintakäsittelytekniikan, prosessi- ja laboratoriotekniikan, elintarviketeollisuuden ja ravitsemis- ja hotellipalvelujen peruslinjat sekä vastaavien koulutusalojen ylioppilasohjaukset opintolinjat. Koulunuudistus edellyttää opettajien ja oppilaitosten muun henkilöstön koulutuksen tehostamista ja laajentamista.

Tarkoituksena on vuonna 1986 vakinaistaa koulutusta perustettavissa tai perustetuissa yhdessä kunnallisessa maatalousoppilaitoksessa, kolmessa kunnallisessa ja yhdessä yksityisessä sosiaalialan oppilaitoksessa, kahdessa kunnallisessa sairaanhoito-oppilaitoksessa sekä kolmessa kunnallisen ammattikoulun sivukoulussa, joissa on kaikissa järjestetty aikaisemmin ammatillista koulutusta perästään väliaikaiseen koulutukseen varatuin määrärahoihin. Tämän lisäksi perustetaan vakinaista koulutusta varten yksi kunnallinen hotelli- ja ravintolakoulu sekä valtion omistama turkisalan koulutusta antava kotiteollisuusoppilaitoksen sivupiste, joissa ei ole ollut aikaisemmin väliaikaista koulutusta.

Valtioneuvoston 21.3.1985 tekemän tietotekniikan opetusta koskevan periaatepäätöksen mukaisesti lisätään ammatillisten oppilaitosten opettajien tietotekniikan peruskoulutusta ja sovellutuskoulutusta. Tietotekniikan varsinaisen ammatihenkilöstön peruskoulutusta on tarkoitus laajentaa. Samanaikaisesti on tarkoitus lisätä opistoasteen tutkinnon suorittaneille tarkoitetun vuo-

den kestäväen tietotekniikan lisäkoulutuksen aloituspaikkamäärä kauppaooppilaitoksissa ja teknillisissä oppilaitoksissa. Lisäksi tarkoituksena on vuonna 1986 lisätä määrärahoja tietotekniikan opetuksen edellyttämiä kalusto- ja laitehankintoja varten.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan alaisuudessa toimivat kolme valtion kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksikköä on tarkoitus siirtää opetushallinnon alaisuuteen ja muuttaa samalla valtion erityisammattikouluiksi. Oppilasmäärä opetusministeriön alaisessa koulutuksessa lisääntyy tämän johdosta 200 oppilaalla.

60. (29.61, 63, 66—69, 72, 74, 76, 79—80, 83, osa ja 86, osa)

Valtion ammatilliset oppilaitokset

Maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksista annetun lain muuttamisesta annetun lain (18/81) mukaisesti ehdotetaan ne oppilaitosten rehtorina tai johtajina toimineiden opettajien virat tai toimet lakkautettavaksi 1.1.1986 lukien, joiden haltijat on suostumuksensa mukaisesti siirretty perustettuihin rehtorin virkoihin tai toimiin.

Turkisan alan vakinaisen koulutuksen aloittamiseksi Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitoksen alaisuudessa Kemijärvellä 1.8.1986 lukien ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä tointa.

Viitaten luvun 33.45 perusteluihin eduskunnalle annetaan hallituksen esitys kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikouluista annetun lain (819/71) muuttamisesta siten, että valtion kehitysvammalaitokset siirtyvät sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudesta ammattikasvatushallituksen alaisuuteen valtion erityisammattikouluiksi 1.8.1986 lukien. Tämän johdosta ehdotetaan tarkoitusta varten tarpeelliset määrärahat ja perustettavaksi virkoja ja ylimääräisiä toimia sekä palkattavaksi työsuhteista henkilökuntaa. Siirron johdosta tämän luvun menojen lisäystä vastaava vähennys on otettu huomioon luvussa 33.45. Ehdotetaan, että elleivät pääluokissa 29 ja 33 valtion erityisammattikouluille osoitetut määrärahat riitä asianomaisen ajanjakson tarpeisiin, saadaan määrärahoja käyttää, riippumatta siitä, onko ne merkitty pääluokan 29 tai 33 kohdalle, myös toisen ajanjakson aikana.

Lisäksi ehdotetaan, että ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annettua lakia (494/83)

muutettaisiin siten, että lain soveltamisala koskisi myös valtion omistamia kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikouluja sekä kehitysvammaisten erityisammattikouluja, jolloin oppilaan kotikunta olisi velvollinen osallistumaan myös niiden käyttömenoihin.

01. (29.61.01, 63.01, 66-69.01, 72.01, 74.01, 76.01, 79-80.01, 83.01, 83.28, osa ja 86.01, osa)
Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 64 061 000 mk, mistä 33 300 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 10 346 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 100 000 mk kausiapulaisten palkkauksista määräaikaista asuntolanhoitajia varten valtion maatalousoppilaitoksiin, siirrosta momentilta 33.45.01 70 000 mk tilapäisten palkkioihin, 92 000 mk kausiapulaisten palkkauksiin ja 63 000 mk muihin palkkioihin ja palkkioihin, 15 000 mk siirrosta momentilta 29.60.29 muihin palkkioihin ja palkkioihin sekä 10 000 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioiden lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 140 000 mk tilapäisten palkkioista siirtona momentille 29.69.28 terveydenhoitajien täydennyskoulutuksen osuutena ja 280 000 mk tuntiopetuspalkkioiden vähenemisen johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 45 tilapäistä ja 1 870 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä kaksi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 35 711 100	429 257 100	+ 202	4 596
Tilapäisten palkkiot	+ 96 800	3 023 900	—	45
Työsuhdepalkat	+ 10 780 100	109 070 200	+ 94	1 870
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 192 000	192 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 14 709 400	103 810 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 571 600	46 142 600	—	—
Yhteensä	+ 64 061 000	691 496 000	+ 296	6 511

Henkilöstön määrän lisäyksestä 30 aiheutuu tuntiopetuksen vakinaistamisesta, 59 siirrosta momentilta 29.76.21, 157 siirrosta momentilta 33.45.01 ja neljä siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Opetuksen tehostamiseksi ja tehtävien lisääntymisen johdosta sekä tuntiopetuksen osuuden vähentämiseksi ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole muuta osoitettu, 1.8.1986 lukien seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Ammattikoulujen opettajaopistot</i>	
<i>Ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopisto</i>	
Ylimääräiset:	
1 lehtori	C 47
1 av-tekniikko	A 14
<i>Ammattikoulujen Jyväskylän opettajaopisto</i>	
Ylimääräiset:	
1 yliopettaja	C 55
1 lehtori	C 47
<i>Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset</i>	
<i>Vaasan hotelli- ja ravintola-alan oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 lehtori	C 43
<i>Valtion maatalousoppilaitokset</i>	
<i>Ilmajoen maatalousoppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 lehtori	C 48
<i>Kiteen maatalousoppilaitos</i>	
Ylimääräiset:	
2 lehtoria	C 48
1 ammattiopettaja	C 37

Maatalousnormaalikoulu

Ylimääräinen:

1 kurssitoimenjohtaja

C 58

Peltosalmen maatalousoppilaitos

Peruspalkkaiset:

2 lehtoria, 10 kk

C 48

Tuorlan maatalousoppilaitos

Peruspalkkainen:

1 opettaja (karjalalous)

C 46

Ylimääräiset:

1 puutarhaopettaja

C 37

1 ammattiopettaja

C 37

Valtion kalatalousoppilaitos

Ylimääräinen:

1 kalastusmestari

C 37

*Valtion keskusammattikoulut**Etelä-Pohjanmaan keskusammattikoulu*

Ylimääräinen:

1 koulukuraattori

A 14

Kainuun keskusammattikoulu

Ylimääräiset:

1 ammattiainneiden opettaja

C 43

1 toimistos sihteeri

A 8

Keski-Suomen keskusammattikoulu

Ylimääräinen:

1 ammattiainneiden opettaja

C 43

Pohjois-Karjalan keskusammattikoulu

Ylimääräinen:

1 toimistos sihteeri

A 8

Pohjois-Pohjanmaan keskusammattikoulu

Ylimääräinen:

1 varastonhoitaja

A 8

<i>Vammaisten ammattikoulut</i>					
<i>Kuulovammaisten ammattikoulu</i>					
Ylimääräinen:					
1	vahtimestari	A	7		
<i>Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset</i>					
<i>Kotkan puutalousopisto</i>					
Ylimääräinen:					
1	laboratorioinsinööri	C	47		
<i>Valtion merenkulkualan oppilaitokset</i>					
<i>Helsingin merenkulkuoppilaitos</i>					
Ylimääräinen:					
1	ammatinopettaja	C	37		
<i>Kotkan merenkulkuoppilaitos</i>					
Peruspalkkainen:					
1	yliopettaja	C	55		
Ylimääräinen:					
1	kurssitoimenjohtaja, 10 kk	C	58		
Edellyttäen, että Kotkan merenkulkuoppilaitokseen ehdotettu ylimääräinen kurssitoimenjohtajan toimi (C 58) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen lehtorin toimi (C 48).					
<i>Valtion teknilliset oppilaitokset</i>					
<i>Jyväskylän teknillinen oppilaitos</i>					
Peruspalkkainen:					
1	lehtori	C	50		
Ylimääräinen:					
1	laboratorioinsinööri	C	47		
<i>Kajaanin teknillinen oppilaitos</i>					
Peruspalkkainen:					
1	yliopettaja	C	56		
<i>Kemin teknillinen oppilaitos</i>					
Ylimääräinen:					
1	laboratorioinsinööri	C	47		
<i>Kotkan teknillinen oppilaitos</i>					
Peruspalkkainen:					
1	yliopettaja	C	56		
Ylimääräinen:					
1	laboratorioinsinööri	C	47		
<i>Kuopion teknillinen oppilaitos</i>					
Ylimääräinen:					
1	laboratorioteknikko	A	11		
<i>Labdan teknillinen oppilaitos</i>					
Ylimääräinen:					
1	laboratorioinsinööri	C	47		
<i>Mikkelin teknillinen oppilaitos</i>					
Peruspalkkainen:					
1	yliopettaja	C	56		
<i>Oulun teknillinen oppilaitos</i>					
Ylimääräinen:					
1	kurssitoimenjohtaja	C	60		
<i>Raahen tietokonealan oppilaitos</i>					
Ylimääräinen:					
1	laboratorioinsinööri	C	47		
<i>Tampereen teknillinen oppilaitos</i>					
Peruspalkkaiset:					
2	yliopettajaa	C	56		
<i>Turun teknillinen oppilaitos</i>					
Peruspalkkainen:					
1	yliopettaja	C	56		
Ylimääräiset:					
1	kurssitoimenjohtaja	C	60		
1	toimistos sihteeri	A	7		
<i>Valtion kotitalousoppilaitokset</i>					
<i>Järvenpään kotitalousopettajaopisto</i>					
Ylimääräiset:					
1	kurssitoimenjohtaja	C	58		
1	toimistos sihteeri	A	7		
<i>Keski-Suomen kotitalousopettajaopisto</i>					
Ylimääräiset:					
2	opettajaa	C	44		
<i>Pohjois-Karjalan emäntäkoulu</i>					
Ylimääräinen:					
1	toimistos sihteeri	A	7		
<i>Rovaniemen kotitalousopisto</i>					
Ylimääräinen:					
1	toimistos sihteeri	A	7		
<i>Runnin kotitalousoppilaitos</i>					
Ylimääräinen:					
1	toimistos sihteeri	A	7		
<i>Valtion kotiteollisuusoppilaitokset</i>					
<i>Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopisto</i>					
Ylimääräinen:					
1	lehtori	C	47		

<i>Jurvan kotiteollisuusoppilaitos</i>	
Ylimääräiset:	
2 lehtoria	C 47
<i>Labden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 kurssitoimenjohtaja	C 58
<i>Terveydenhuoltoalan oppilaitokset</i>	
<i>Hyvinkään sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 45
<i>Kemin sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräiset:	
1 opettaja	C 49
1 opettaja	C 48
<i>Kuopion sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 48
<i>Mikkelin sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 49
<i>Oulun sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 49
<i>Pohjois-Karjalan sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 45
<i>Savonlinnan sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 49
<i>Seinäjoen sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 45
<i>Turun sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräiset:	
4 opettajaa	C 49
1 opettaja	C 48
1 konekirjoittaja	A 4

Edellyttäen, että konekirjoittajan toimi (A 4) (Turun sairaanhoito-oppilaitos) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistoapulaisen toimi (A 3).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ja lakkautettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu,

1.8.1986 lukien seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:		Palkkaus-
<i>Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset</i>		luokka
<i>Hirvaan metsäkonekoulu</i>		
Ylimääräiset:		
1 metsäteknikko	C 46	
1 kanslisti	A 7	
<i>Valtion kotiteollisuusoppilaitokset</i>		
<i>Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitos</i>		
Ylimääräiset:		
1 lehtori	C 47	
1 ammattiopettaja	C 37	
Lakkautetaan:		
Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset		
<i>Hirvaan metsätyökoulu</i>		
Ylimääräiset:		
1 metsäteknikko	C 46	
1 kanslisti	A 7	
<i>Valtion kotitalousoppilaitokset</i>		
<i>Inarin emäntäkoulu</i>		
Peruspalkkainen:		
1 maatalousaineiden opettaja, 12 kk	C 44	
<i>Sotkamon emäntäkoulu</i>		
Peruspalkkainen:		
1 maatalousaineiden opettaja, 12 kk	C 44	
Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.8.1986 lukien seuraavat ylimääräiset toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.76.21.		
<i>Valtion maatalousoppilaitokset</i>		Palkkaus-
<i>Kaubajoen maatalousoppilaitos</i>		luokka
1 opettaja (metsänhoito)	C 44	
<i>Kiteen maatalousoppilaitos</i>		
1 ammattiopettaja	C 37	
<i>Kokemäen maatalousoppilaitos</i>		
1 ammattiopettaja (koneoppi ja metallityöt) ..	C 37	
<i>Lepaan puutarhaoppilaitos</i>		
1 puutarhaopettaja	C 37	
1 ammattiopettaja	C 37	

Loimaan maatalousoppilaitos

1 ammattiopettaja C 37

Ruukin maatalousoppilaitos

1 opettaja (metsänhoito) C 44

Siikasalmen maatalousoppilaitos

1 ammattiopettaja C 37

Suonenjoen maatalousoppilaitos

2 ammattiopettajaa C 37

Vehmaan maatalousoppilaitos

1 opettaja (karjatalous) C 44

*Valtion keskusammattikoulut**Lapin keskusammattikoulu*

2 ammattiaineiden opettajaa C 43

Pohjois-Karjalan keskusammattikoulu

1 ammattiaineiden opettaja C 43

*Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset**Lapin metsäkoulu, Kemina*

1 metsänhoitaja, 12 kk C 50

1 lehtori, 12 kk C 50

1 insinööri, 12 kk C 48

1 tekniikko, 12 kk C 46

1 toimistosihiteeri, 12 kk A 9

Rovaniemen metsäopisto

3 metsänhoitajaa, 12 kk C 50

1 metsäteknikko, 12 kk C 46

*Valtion kotitalousoppilaitokset**Keski-Suomen kotitalousopettajaopisto*

1 opettaja C 44

1 toimistosihiteeri A 7

Limingan emäntäkoulu

1 talousopettaja C 37

*Terveysthuoltoalan oppilaitokset**Ekenäs sjukvårdsläroanstalt*

2 opettajaa C 45

Helsingfors svenska sjukvårdsinstitut, Pernaja

1 opettaja C 45

Pohjois-Karjalan sairaanhoito-oppilaitos

1 opettaja C 45

Vasa svenska sjukvårdsläroanstalt, Kristiinankaupunki

1 opettaja C 45

1.8.1986 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

*Vammaisten ammattikoulut*Palkkaus-
luokka*Perttulan erityisammattikoulu*

Peruspalkkaiset:

1 johtaja	C 51
1 apulaisjohtaja	C 44
4 opettajaa	C 40
2 ammattiopettajaa	C 36
1 ylihoitaja	A 15
1 sosiaalihuoltaja	A 12
1 ohjaaja	A 9
17 ohjaajaa	A 8
2 ohjaajaa	A 7
1 toimistosihiteeri	A 8
1 emännöitsijä	A 7
1 toimistovirkailija	A 3

Ylimääräiset:

4 ammattiopettajaa	C 36
1 psykologi	A 19
3 ohjaajaa	A 8
1 ohjaaja	A 7
1 toimistosihiteeri	A 7
2 hoitajaa	A 5
1 vahtimestari-autonkuljettaja	A 4
1 toimistovirkailija	A 3

Kubankosken erityisammattikoulu

Peruspalkkaiset:

1 johtaja	C 50
1 apulaisjohtaja	C 44
1 opettaja	C 40
1 ammattiopettaja	C 36
1 sairaanhoitaja	A 11
2 ohjaajaa	A 9
4 ohjaajaa	A 8
1 toimistosihiteeri	A 7
1 emännöitsijä	A 7
1 yvärtija	A 1

Ylimääräiset:

1 apulaisjohtaja	C 44
2 ammattiopettajaa	C 36
2 erityisopettajaa	C 36
2 sosiaalihuoltajaa	A 12
4 ohjaajaa	A 8
2 ohjaajaa	A 7
1 toimistosihiteeri	A 9
1 talonmies-lämmittäjä	A 7
1 talonmies-lämmittäjä	A 5
3 hoitajaa	A 5
1 apulaisemäntä	A 5
1 toimistovirkailija	A 3

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan

Alavuden erityisammattikoulu

Ylimääräiset:

1 johtaja	C 50
1 apulaisjohtaja	C 44
5 ammattiopettajaa	C 36
3 erityisopettajaa	C 36
1 sairaanhoitaja	A 11
1 sosiaalihuoltaja	A 12
1 ohjaaja	A 9
4 ohjaajaa	A 8
2 ohjaajaa	A 7
1 toimistosihtööri	A 9
1 emännöitsijä	A 7
1 toimistosihtööri	A 7
1 lämmittäjä	A 5
1 laitosapulainen	A 1

Helsingin teknillisestä oppilaitoksesta ehdotetaan lakkautettavaksi 1.8.1986 lukien ylimääräinen lehtorin toimi (C 50).

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan toiminnan laajentumisen ja tehostamisen johdosta lisäystä 220 000 mk lisähenkilökunnan palkkaamiseksi, mikäli palkkaamisajankohdaksi ei ole muuta osoitettu, 1.8.1986 lukien, seuraavasti:

Ammattikoulujen opettajaopistot

- 1 keittäjä, 12 kk

Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset

- 1 av-tekniikko
- 1 keittäjä

Valtion maatalousoppilaitokset

- 1 laboratoriomestari
- 3 talonmies-lämmittäjää
- 1 keittäjä
- 1 keittiöapulainen

Valtion keskusammattikoulut

- 1 kanslisti

Kuulovammaisten ja näkövammaisten ammatikoulut

- 1 kanslisti

Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset

- 1 talonmies
- 1 laitosmies
- 1 siivooja

Valtion teknilliset oppilaitokset

- 1 tuotekehitysinsinööri

Valtion kotitalousoppilaitokset

- 3 asuntolanhoitajaa
- 1 siivooja

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 60 000 mk työmestarin palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien valtion kalatalousoppilaitokseen alusten hoitoa varten.

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 892 000 mk aikaisemmin momentin 29.76.21 määrärahoilla palkatun henkilökunnan palkkaamiseksi, mikäli palkkaamisajankohdaksi ei ole muuta osoitettu, 1.8.1986 lukien seuraavasti:

Valtion maatalousoppilaitokset

- 2 työmestaria
 - 1 asuntolanhoitaja
 - 3 toimistovirkailijaa
- 5 keittiöapulaista
- 9 laitosapulaista
- 2 siivoojaa
- 1 osa-aikainen siivooja

Valtion keskusammattikoulut

- 1 asuntolanhoitaja

Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset

- 1 huoltomies, 12 kk
- 2 asuntolanhoitajaa, 12 kk
- 1 talosapulainen, 12 kk
- 1 laitosapulainen, 12 kk

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan Kuopion teknillisestä oppilaitoksesta 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen siivoojan toimi (A 2) sekä työsuhdepalkkoista vähennettäväksi 404 900 mk kahdeksan siivoojan palkkoina (Kuopion teknillinen oppilaitos) sekä talonmiehen palkkana (Saarijärven metsäkoulu).

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 227 000 mk apulaiskanslistin, kolmen toimistopulaisen ja osa-aikaisen vahtimestarin palkkaamiseksi.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 1 325 000 mk seuraavan työsuhteisen henkilöstön palkkaamiseksi 1.8.1986 lukien valtion erityisammattikouluihin:

- 1 psykologi
- 1 opetusavustaja
- 1 hoitaja
- 4 keittiöapulaista
- 5 laitosapulaista
- 5 työnjohtajaa
- 2 apulaistyönjohtajaa
- 8 keittäjää

2 tilamestaria	
1 pesijä	
6 ohjaajaa	
4 hoitajaa	
1 työmestari	
6 laitosapulaista	
3 siivojia	
1 puhelunvälittäjä	
1986 esitys	691 496 000
1985 menoarvio	627 435 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	583 466 466

21. (29.61.21, 63.21, 67—68.21, 72.21, 76.21, 79.21 ja 83.21) *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 145 000 mk, mistä 22 710 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain (498/83) mukaisesta oppilaiden matkakustannusten lisäyksestä ja toiminnan laajenemisesta, 6 755 000 mk siirroista momentilta 29.60.29 sekä 680 000 mk siirtona momentilta 33.45.29 valtion erityisammattikoulujen oppilashuollon osuutena. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaaliisiin etuihin, maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksista annetun lain (62/62), maatalouden ammattikouluista annetun asetuksen (429/62) ja Mäntsälän maatalousoppilaitoksesta annetun asetuksen (149/67) mukaisiin ravintomeneihin, metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) mukaiseen kouluruokailun järjestämiseen sekä muiden oppilaitosten ravintomeneihin ja kouluruokailun järjestämiseen, valtion keskusammattikoulujen oppilaskotien menoihin ja oppilaiden terveydenhuollon menoihin, kuulo- ja näkövammaisten ammattikoulujen oppilaiden viikkorahoihin, työvaatetukseen ja matkakuluihin sekä perhehuoltorahoihin, metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) mukaisiin metsätyömiesten ammattiopetuksen opinto- ja perheavustuksiin, valtion merenkulkualan oppilaitosten oppilasasuntolameneihin sekä terveydenhuoltoalan oppilaitosten oppilaiden terveydenhuoltoon, vuokra-apuihin ja suojavaatetuksen hankinnasta ja huollosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattikoulujen opettajaopistot	1 170 000
Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset	2 150 000
Valtion maatalousoppilaitokset	17 800 000

Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	220 000
Valtion keskusammattikoulut	18 820 000
Vammaisten ammattikoulut	2 660 000
Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset	23 750 000
Valtion merenkulkualan oppilaitokset	3 820 000
Valtion teknilliset oppilaitokset	19 670 000
Valtion kotitalousoppilaitokset	12 400 000
Valtion kotiteollisuusoppilaitokset	1 800 000
Terveydenhuoltoalan oppilaitokset	46 800 000
Yhteensä	151 060 000

1986 esitys	151 060 000
1985 menoarvio	120 915 000
1984 tilinpäätös	102 528 623

26. (29.72.26) *Opettajankoulutus*

Momentin nimi on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mistä 100 000 mk opettajakokelaiden apurahoihin maatalousalan opettajien koulutuksen pidentymisestä johtuen, 445 000 mk siirrosta momentilta 29.60.29 ja 455 000 mk teknillisten oppilaitosten opettajakoulutuksen lisääntymisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 90 000 mk metsäopetuksen opettajien valmistuksen menoina, lisäys on 910 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) ja normaalimetsäopistosta annetun asetuksen (398/65) mukaisen opettajainvalmistuksen menoihin ja siinä välttämättömien opetusvälineiden ja -tarvikkeiden hankintaan, opettajien tilapäiseen kunnostamiseen sekä asetuksen 11 §:ään viitaten opettajakokelaille myönnettäviin apurahoihin sekä teknillisten oppilaitosten opettajanvalmistuskurssien menoihin. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää vuonna 1986 yhden kokovuotisen ja kahden osavuotisen opettajan palkkaamiseen määrärahaan aikaiseen työsuhteeseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion maatalousoppilaitokset	100 000
Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset	2 160 000
Valtion teknilliset oppilaitokset	900 000
Yhteensä	3 160 000

1986 esitys	3 160 000
1985 menoarvio	2 250 000
1984 tilinpäätös	1 532 425

28. (29.61.28 ja 76.25) *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk, mistä 300 000 mk Hämeenlinnan opettajaopistolle oppimateriaalin monistusta ja myyntiä sekä atk-ohjelmistotuotantoa ja välitystä varten tarvit-

taviin palkkauksiin, materiaali- ja tarvikehankintoihin sekä muihin kulutusmenoihin sekä 2 700 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opetukseen liittyvän hotelli- ja ravintolatoiminnassa tarvittavan työsuhteisen henkilökunnan palkkoihin, materiaali- ja tarvikehankintoihin ja muihin kulutusmenoihin sekä valtion teknillisten oppilaitosten palvelutoimintaan liittyviin raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta- sekä palkkaus-, vuokra- ja matkamenoihin. Momentin määrärahaa on tarkoitus käyttää myös oppilaitoksilta tilattujen täydennyskoulutuspalvelujen menoihin. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää opetus- ja tutkimusvälineiden hankintaan sekä teknillisten oppilaitosten palkkausmenoihin siltä osin kuin se on mahdollista ilman, että palvelutoiminnasta saatavat tulot jäävät momentilta suoritettavia menoja pienemmiksi. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.60.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattikoulujen opettajaopistot	300 000
Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset	21 500 000
Valtion teknilliset oppilaitokset	1 000 000
Yhteensä	22 800 000
1986 esitys	22 800 000
1985 menoarvio	19 800 000
1984 tilinpäätös	15 608 140

29. (29.61.29, 63.29, 66—69.29, 72.29, 74.29, 76.29, 79.29, 80.29 ja 83.29) *Muut kulutusmenot*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 19 670 000 mk, mistä 8 505 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 9 753 000 mk toiminnan laajentumisesta, uusista vuokratiloista, merenkulkuopetuksen aluksenkäsittelemisimulaattorin käyttöönotosta ja turkiskoulutuksen aloittamisesta vakinaisena Kemijärvellä sekä 1 412 000 mk siirtona momentilta 33.45.29 valtion erityisammattikoulujen osuutena. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi siirtona momentille 29.60.01 valtion teknillisten oppilaitosten laboratorioden suunnitteluun käytettävien asiantuntijoiden palkkioina 15 000 mk, momentille 29.60.21 yhteensä 6 755 000 mk, mistä 190 000 mk saamelaisalueen ammatillisen koulutuskeskuksen, 1 820 000 mk kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikoulujen, 3 350 000 mk valtion merenkul-

kualan oppilaitosten ja 1 395 000 mk valtion kotiteollisuusoppilaitosten oppilashuollon osuutena ja momentille 29.60.26 valtion teknillisten oppilaitosten opettajanvalmistuksen osuutena 445 000 mk sekä momentille 29.76.28 yhteensä 140 000 mk, mistä 95 000 mk ammattikoulujen opettajaopistojen ja 45 000 mk valtion kotiteollisuusoppilaitosten opettajien erikoiskurssien osuutena ja kun momentilta vähennetään kertamenot 145 000 mk ja vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopiston tekstiilikokeelman ylläpitoa varten ehdollisena myönnetty 100 000 mk, lisäksi on 12 070 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koneiden ja laitteiden vuokraukseen silloin kun se on valtion kannalta edullisinta voimakkaasti kehittyvien koneiden ja laitteiden saamiseksi oppilaitosten käyttöön, työtoiminnan menoihin, oppimateriaalin ja kirjallisuuden hankkimiseen ja oppilaiden kerhotoiminnan menoihin. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.60. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää opetukseen liittyvään rakennusten korjaustoimintaan valtion maatalousoppilaitoksissa ja työkorvauksiin oppilaille, jotta metsä- ja puutalousoppilaitosten oppilaille vakiintuneen käytännön mukaisesti voidaan maksaa palkka heidän työharjoituksina suorittamastaan tuottavasta työstä voimassa olevien työehtosopimusten mukaisesti sekä metsäkone- ja metsätyökoulujen raskaiden metsätyökoneiden käytön työnopetuksessa aiheuttamiin käyttömenoihin, josta toiminnasta kertyvät valtion metsä- ja puutalousoppilaitosten tulot on merkitty momentille 12.29.60. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää alusten kunnossapitoon valtion merenkulkualan oppilaitoksissa, laboratorioihin, tietokoneen käyttöön opetuksessa, erikoiskursseihin, pääsykokeiden järjestämiseen sekä koneiden ja kaluston korjauksista aiheutuviin palkkauksiin tai palkkioihin valtion teknillisissä oppilaitoksissa, kotitalouden neuvontapalvelutoimintaan valtion kotitalousoppilaitoksissa sekä rakennusten kunnossapitomenoihin ja toimintaterapeuttien koulutukseen ulkomailla terveydenhuoltoalan oppilaitoksissa sekä valtion erityisammattikoulujen maatilatalouden menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattikoulujen opettajaopistot	3 000 000
Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset	4 000 000
Valtion maatalousoppilaitokset	29 000 000

	mk
Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	1 000 000
Valtion keskusammattikoulut	28 900 000
Vammaisten ammattikoulut	4 200 000
Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset	32 500 000
Valtion merenkulkualan oppilaitokset	3 000 000
Valtion teknilliset oppilaitokset	13 000 000
Valtion kotitalousoppilaitokset	11 000 000
Valtion kotiteollisuusoppilaitokset	6 500 000
Terveystieteiden oppilaitokset	33 745 000
Yhteensä	169 845 000

1986 esitys	169 845 000
1985 menoarvio	157 775 000
1984 tilinpäätös	143 505 540

70. (29.61.70, 63.70, 66—69.70, 72.70, 74.70, 76.70, 79—80.70 ja 83.70) *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 71 500 000 mk koneiden ja kaluston sekä opetusvälineiden hankkimista, uusimista ja täydentämistä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattikoulujen opettajaopistot	1 400 000
Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset	2 000 000
Valtion maatalousoppilaitokset	5 000 000

	mk
Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	50 000
Valtion keskusammattikoulut	14 100 000
Vammaisten ammattikoulut	1 200 000
Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset	12 000 000
Valtion merenkulkualan oppilaitokset	2 000 000
Valtion teknilliset oppilaitokset	21 500 000
Valtion kotitalousoppilaitokset	3 000 000
Valtion kotiteollisuusoppilaitokset	1 500 000
Terveystieteiden oppilaitokset	7 750 000
Yhteensä	71 500 000

1986 esitys	71 500 000
1985 menoarvio	62 050 000
1985 lisämenoarvio	6 000 000
1984 tilinpäätös	55 050 000

74. (29.61.74, 63.74, 68.74, 69.74, 72.74, 74.74, 76.74, 79.74, 80.74 ja 83.74) *Talorakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 113 470 000 mk.

Luvun 33.45 perusteluihin viitaten ehdotetaan, että momentin 33.45.74 määrärahaa saadaan käyttää myös 1.8.1986 lukien ammattikasvatushallituksen alaisuuteen siirtyvien valtion erityisammattikoulujen rakentamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Rakennushanke	Laajuus hyöty-m ²	Kustannusarvio mk / mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset					
1.1 Rovaniemen hotelli- ja ravintolakoulu					
— lisärakennus	1 982	11 100 000	5 600	16 000 000 (peruuntunut 90 000)	1 990 000
— perusparannus	1 750	6 800 000	3 885		
1.2 Vaasan hotelli- ja ravintolakoulu					
— uudisrakennus	3 058	17 050 000	5 575	200 000	300 000
1.3 Jyväskylän hotelli- ja ravintolakoulu, opetus-hotelli					
— laajennus	1 660	12 550 000	5 723	400 000	1 000 000
— muutostyö	690	9 500 000	4 420		
				Yhteensä	3 290 000
2. Valtion maatalousoppilaitokset					
2.1 Peltosalmen maatalousoppilaitos, Iisalmi					
— lisärakentaminen	3 054	16 700 000	5 468	4 800 000 (peruuntunut 500 000)	12 500 000
— peruskorjaus	588	1 800 000	3 061		
2.2 Kiteen maatalousoppilaitos					
— lisärakentaminen	6 057	28 400 000	4 689	17 160 000 (peruuntunut 110 000)	11 350 000

2.3 Kannuksen maatalousoppilaitos					
— opetustyöpajan laajennus	481	2 600 000	5 405	} 2 500 000	1 000 000
— peruskorjaus	660	900 000	1 364		
2.4 Liitännäistyöt ja suunnittelu					2 500 000
				Yhteensä	27 350 000
3. Valtion keskusammattikoulut					
3.1 Österbottens centralitykesskola, Vaasa					
— lisärakennus	3 775	19 100 000	5 060	} (peruuntunut 780 000)	3 700 000
— perusparannus	2 580	9 800 000	3 798		
3.2 Suunnittelu					2 000 000
				Yhteensä	4 000 000
4. Vammaisten ammattikoulut					
4.1 Näkövammaisten ammattikoulu, Espoo					
— peruskorjaus	1 772	8 400 000	4 740	2 400 000	6 000 000
4.2 Suunnittelu					100 000
				Yhteensä	6 100 000
5. Valtion metsä- ja puutalousoppilaitokset					
5.1 Joensuun metsä- ja puutalousopisto					
— uudisrakennus	4 215	25 000 000	5 931	2 300 000	12 000 000
5.2 Jämsänkosken metsäkonekoulu					
— uudisrakennus	4 629	21 200 000	4 580	15 000 000	6 200 000
5.3 Vallinkorvan metsäkoulu, Oulu					
— uudisrakennus	3 812	18 600 000	4 879	} 11 200 000	8 800 000
— peruskorjaus	436	1 400 000	3 211		
5.4 Korsholms forstläroanstalt, Vaasa					
— uudisrakennus	2 628	11 700 000	4 452	} 11 000 000	1 000 000
— tie		300 000			
5.5 Suunnittelu					1 000 000
				Yhteensä	29 000 000
6. Valtion merenkulkualan oppilaitokset					
6.1 Helsingin merenkulkuoppilaitos					
— perusparannus- ja muutostyöt	485	2 520 000	5 196	500 000	500 000
7. Valtion teknilliset oppilaitokset					
7.1 Kuopion teknillinen oppilaitos					
— opetustilat	3 923	25 400 000	6 475	} 7 050 000	11 000 000
— muutostyöt	1 650	5 000 000	3 030		
7.2 Lahden teknillinen oppilaitos					
— lisärakennus	2 446	13 700 000	5 601	} 5 150 000	8 000 000
— muutostyöt	3 869	7 800 000	2 016		
7.3 Helsingin teknillinen oppilaitos					
— peruskorjauksen suunnittelu		(101 500 000)		} 2 500 000	2 000 000
— kurssirakennuksen peruskorjaus	1 200	6 800 000	5 667		
7.4 Suunnittelu					1 500 000
					500 000
				Yhteensä	23 000 000

8. Valtion kotitalousoppilaitokset

8.1 Keski-Suomen kotitalousopettajaopisto, Jyväskylä					
— peruskorjaus	1 204	5 500 000	4 568	2 000 000	3 500 000
8.2 Elias Lönnrotin emäntäkoulu, Sammatti					
— asuntola	855	3 650 000	4 269	500 000	600 000
8.3 Kauhajoen kotitalousopisto					
— oppilasasuntola	841	4 100 000	4 875	400 000	1 100 000
8.4 Haapaveden emäntäkoulu					
— oppilasasuntola	672	3 300 000	4 911	800 000	2 500 000
8.5 Pienehköt muutostyöt					400 000
8.6 Suunnittelu					600 000
				Yhteensä	8 700 000

9. Valtion koteollisuusoppilaitokset

9.1 Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos					
— lisärakennus	3 973	22 800 000	5 739	2 500 000 (peruuntunut 475 000)	2 000 000
— muutostyöt	1 180	2 080 000	1 763		

10. Terveystieteiden oppilaitokset

10.1 Kotkan sairaanhoito-oppilaitos					
— uudisrakennus	4 697	23 000 000	4 897	21 270 000	1 730 000
10.2 Mikkelin sairaanhoito-oppilaitos					
— uudisrakennus	5 347	25 500 000	4 769	22 700 000	2 800 000
10.3 Savonlinnan sairaanhoito-oppilaitos					
— lisärakennus	889	6 400 000	7 199	300 000	2 000 000
10.4 Keski-Suomen sairaanhoito-oppilaitos, Jyväskylä					
— ruokalarakennus	815	6 350 000	7 791	500 000	1 000 000
10.5 Suunnittelu					2 000 000
				Yhteensä	9 530 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

2.4 Määrärahaa on tarkoitus käyttää muun muassa Kokemäen, Osaran ja Suonenjoen maatalousoppilaitosten rakennushankkeiden suunnitteluun.

3.2 Määrärahasta on tarkoitus käyttää 1 500 000 mk Etelä-Pohjanmaan keskusammattikoulun rakennushankkeen suunnitteluun.

5.5 Määrärahasta on tarkoitus käyttää 500 000 mk Ekenäs forstinstitut -nimisen oppilaitoksen rakennushankkeen suunnitteluun.

7.4 Määräraha on tarkoitus käyttää Turun teknillisen oppilaitoksen rakennushankkeen suunnitteluun.

8.5 Määrärahaa on tarkoitus käyttää muun muassa Lepaan emäntäkoulun käyttöön tarkoitettujen väliaikaisten asuntojen siirrosta ja kunnostuksesta aiheutuviin menoihin.

10.5 Määrärahaa on tarkoitus käyttää Hämeenlinnan, Oulun ja Porin sairaanhoito-oppilaitosten rakennushankkeiden suunnitteluun.

1986 esitys	113 470 000
1985 menoarvio	148 850 000
1985 lisämenoarvio	—2 818 000
1984 tilinpäätös	124 880 000

88. (29.72.88, 76.88 ja 83.88) *Kiinteistöjen bankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 711 000 mk seuraavasti:

a) Etelä-Savon metsäkoulun (Mikkelin mk) ensimmäisen ja toisen vaiheen rakennusten, rakennelmien, laitteiden ja harjoitusalueiden maanrakennustöiden lunastamiseksi valtiolle 3 129 000 mk, mistä 1 829 000 mk ensimmäistä vaihetta varten. Ensimmäisen vaiheen kustannukset ovat 7 029 000 mk ja niihin on aikaisemmin myönnetty 5 200 000 mk. Toisen vaiheen kustannukset ovat noin 11 900 000 mk. Loppuosa toisen vaiheen lunastushinnasta on tarkoitus suorittaa tasaerinä vuosina 1987—89.

b) Ylivieskan teknilliselle koululle ostetun kiinteistön kauppahinnan kahdeksatta erää ja vuotuista korkoa varten 182 000 mk.

c) Pohjois-Karjalan keskusammattikoulun Ilomantsin sivukoulun ja Ilomantsin maatalousoppilaitoksen tarpeisiin ostettavan yhteiskäyttöön tulevan liikuntahallin maksuosuutta varten 2 200 000 mk.

d) Muita hankkeita varten 200 000 mk.

1986 esitys.....	5 711 000
1985 menoarvio.....	12 291 000
1985 lisämenoarvio.....	239 000
1984 tilinpäätös.....	8 264 000

(61.) Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa.

61. (29.65 ja 75) Ammattikasvatushallituksen koulutilat ja metsät

01. (29.65.01) *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 1 537 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 456 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 362 000 mk ehdotettavien toimien muutosten

sekä 50 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 326 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Työsuhdepalkat.....	+ 1 684 900	24 893 900	+ 7	326
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset.....	+ 184 000	2 534 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	— 331 900	1 961 100	—	—
Yhteensä.....	+ 1 537 000	29 389 000	+ 7	326

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta momentilta 29.76.21.

Lisäperustelut:

Tuotannon laajenemisen johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 257 000 mk kahden työnjohtajan, yhden puutarhurin ja kahden karjanhoitajan palkkaamiseksi koulutiloihin 1.3.1986 lukien.

Aikaisemmin väliaikaisena annettun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 105 000 mk kahden puutarhurin palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien. Henkilöiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.76.21.

1986 esitys.....	29 389 000
1985 menoarvio.....	27 852 000
1984 tilinpäätös.....	24 163 646

21. (29.75.21) *Metsien hoito* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää havainto- metsien käyttösuunnitelmien mukaisten metsänhoitotöiden suorittamisessa, metsänviljelymateriaalin hankinnassa ja tuottamisessa, jalostustoiminnassa sekä muissa metsänhoitotöissä tarpeellisiin palkkaus-, kulutus- ja hankintamenoihin.

1986 esitys.....	700 000
1985 menoarvio.....	700 000
1984 tilinpäätös.....	511 761

22. (29.75.22) *Puutavaran bankinta ja myynti* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puun ja puutuotteiden

hankinnasta ja myynnistä sekä korjuusta ja kuljetuksesta aiheutuviin palkkaus-, kulutus- ja hankintamenoihin ja tapaturmantorjunnan ja työneuvonnan menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.61.

1986 esitys	2 200 000
1985 menoarvio	2 100 000
1984 tilinpäätös	1 687 861

24. (29.65.24) *Maatilatalouden menot* (arvio määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lämmityspolttoaineiden ja koneiden poltto- ja voiteluaineiden hankintaan, koneiden ja rakennusten korjaukseen ja huoltoon, lannoitteiden ja ostorehujen hankintoihin, kunnallisveroihin, katumaksuihin sekä muihin maatilatalouden menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.61.

1986 esitys	35 500 000
1985 menoarvio	34 000 000
1984 tilinpäätös	31 007 442

29. (29.65.29 ja 75.29) *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

rärahaa saadaan käyttää myös teiden ja tieosuuskunnossapitoon, kiinteistön korjauksiin ja kunnossapitoon, työkoneiden käytön aiheuttamiin menoihin, veroihin ja metsänhoitomaksuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutilat	135 000
Metsät	1 095 000
Yhteensä	1 230 000

1986 esitys	1 230 000
1985 menoarvio	1 180 000
1984 tilinpäätös	1 036 000

70. (29.65.70) *Irtaimiston bankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 500 000 mk koulutilojen koneiden ja kaluston hankkimista varten.

1986 esitys	5 500 000
1985 menoarvio	5 200 000
1984 tilinpäätös	4 800 000

74. (29.65.74) *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 200 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Tuorlan koulutila, Kaarina — kasvihuonelaitos	4 730	8 850 000	1 871	3 400 000	3 000 000
2. Jokioisten koulutila — asuinrakennus	300	1 250 000	4 166		1 250 000
3. Vehmaan koulutila — asuinrakennus	269	1 250 000	4 646		1 250 000
4. Kokemäen koulutila — kotieläinrakennus	2 356	5 900 000	2 504		1 000 000
5. Korsholman koulutila, Vaasa — kotieläinrakennus	2 683	6 240 000	2 325	1 000 000	2 300 000
6. Kotimaista polttoainetta käyttävien lämpökeskusten rakentaminen ja rakentamisen edellyttämien lämpötaloudellisten korjausten suorittaminen					1 000 000
7. Peruskorjaukset					1 000 000
8. Suunnittelu					400 000
				Yhteensä	11 200 000

1986 esitys.....	11 200 000
1985 menoarvio.....	10 380 000
1984 tilinpäätös.....	12 500 000

77. (29.65.77 ja 75.77) *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 350 000 mk koulutilojen pellon- ja metsänparannus- sekä muita perusparannustöitä varten ja havaintometsien kulku- ja kuljetusteiden rakentamista, peruskui- vatusta ja -metsitystä sekä metsänlannoituksia ja muita perusparannustöitä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutilat	730 000
Metsät	620 000
Yhteensä	1 350 000

1986 esitys.....	1 350 000
1985 menoarvio.....	1 300 000
1984 tilinpäätös.....	1 200 000

88. (29.65.88 ja 75.88) *Maa-alueiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk koulutilojen ja vesialueiden opetustarkoitukseen käyttämisen ja tilojen kannattavan hoidon vuoksi sopivan tilusjaon aikaansaamiseksi sekä toiminnan kannalta muutoin tarpeellisten lisämäiden ja vesialueiden hankkimista varten sekä havaintometsien ja tonttialueiden hankkimista varten metsä- ja puutalousoppilaitoksille ostoin ja tilusvaihdoin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutilat	800 000
Metsät	800 000
Yhteensä	1 600 000

1986 esitys.....	1 600 000
1985 menoarvio.....	1 450 000
1985 lisämenoarvio.....	200 000
1984 tilinpäätös.....	1 250 000

(63.) Valtion maatalousoppilaitokset

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa.

(64.) Kunnalliset ja yksityiset maatalousoppilaitokset

Luvun momenttien 29.64.30, 33, 34 ja 55 määrärahat otettu huomioon luvun 29.65 laskelmissa ja momenttien 29.64.50, 53 ja 56 määrärahat luvun 29.67 laskelmissa.

(65.) Ammattikasvatushallituksen koulutilat

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.61 laskelmissa.

65. (29.64, osa, 71, osa, 77, osa, 78, osa, 81, osa, 82, osa ja 83, osa)

Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset

30. (29.64.30, 71.30, 77.30, 78.30, 81.30 ja 82.30) *Valtionosuus käyttökustannuksiin* (arvio-määräraha)

Rehtorit ja opettajat

	Virat ja toimet		Muutoksesta aiheutuua	
	1985	1986/1985	Va-koulutuk- sen vakinais- tamisesta	Tuntiope- tuksen vakinais- tamisesta
Ammattioppilaitokset	2 804	+ 53	43	—
Kauppaoppilaitokset	793	+ 20	—	20
Kotitalousoppilaitokset	74	+ 22	2	5
Kotiteollisuusoppilaitokset	198	+ 31	3	26
Maatalousoppilaitokset	32	+ 20	10	—
Sosiaalialan oppilaitokset	2	+ 10	6	—
Teknilliset oppilaitokset	133	+ 6	—	2
Terveydenhuoltoalan oppilaitokset	31	+ 16	15	—
Yhteensä	4 067	+ 178	79	53

Edellä ehdotetusta muutoksesta aiheutuu 16 viran ja toimen lisäys neljän oppilaitoksen kunnallistamisesta.

Momentille merkitään ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, muut. 142/84) mukaiseen valtionosuuteen sekä aikaisemmin voimassa olleiden valtionosuussääntösten mukaisesti loppusuorituksiin valtionosuutena 1 040 964 000 mk eli lisäystä 67 932 000 mk seuraavasti:

a) Ammatillisten oppilaitosten rehtorien ja opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten merkitään lisäystä 45 646 000 mk, mistä 20 500 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 1 966 000 mk vuonna 1985 osaksi vuotta perustettujen toimien palkkauksesta, 7 500 000 mk uusien rehtorien ja opettajien palkkaamisesta, mistä 5 641 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.76.21, 10 000 000 mk oppilaanohjauksen, tukiopetuksen ja yleissivistävien aineiden tuntimäärien lisääntymisestä, 1 000 000 mk valtionosuuteen oikeuttavien menojen lisääntymisestä, 4 000 000 mk neljän oppilaitoksen kunnallistamisesta ja 680 000 mk kunnallisten sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitosten siirrosta momentilta 29.67.50. Kun vuonna 1985 osaksi vuotta lakautettujen toimien palkkoina vähennetään 86 000 mk ja 1 040 000 mk valtionosuusprosen-

tin alenemisen johdosta, 3 060 000 mk kurssi-osastojen siirtona momentille 29.69.33 sekä 12 595 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 28 865 000 mk.

b) Viitaten eräiden ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettuun lakiin (498/83) ehdotetaan lisäystä 16 000 000 mk oppilaiden koulukuljetuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten ja 800 000 mk lisäystä kustannusten nousun johdosta eli lisäystä yhteensä 16 800 000 mk.

c) Oppilasasuntolasta aiheutuvien kustannusten valtionosuutta varten merkitään kustannusten nousun johdosta lisäystä 600 000 mk ja uusien oppilaitosten perustamisen johdosta 390 000 mk sekä 110 000 mk kunnallisten sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitosten osuutena siirtona momentilta 29.67.50 eli lisäystä yhteensä 1 100 000 mk.

d) Vuokrasta ja vuokra-arvoista aiheutuvien kustannusten valtionosuutta varten merkitään lisäystä kustannusten nousun johdosta 2 500 000 mk, uusien oppilaitosten perustamisen johdosta 700 000 mk ja keskiasteen koulunuudistuksen aiheuttaman tilantarpeen lisääntymisen johdosta 5 000 000 mk sekä 500 000 mk kunnallisten sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitosten osuutena siirtona momentilta 29.67.50 eli lisäystä yhteensä 8 700 000 mk.

e) Muiden menojen valtionosuutta varten merkitään lisäystä 46 067 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu oppilasmäärän lisääntymisestä, 8 000 000 mk väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta, 6 000 000 mk uusien valtionosuuteen oikeuttavien menojen johdosta, 13 000 000 mk uusien opetussuunnitelmien käyttöönoton johdosta, 1 500 000 mk oppilaiden vapaa-aikatoiminnasta, 7 500 000 mk kustannusten noususta, 1 087 000 mk kunnallisten sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitosten osuutena siirtona momentilta 29.67.50 ja 3 980 000 mk neljän oppilaitoksen kunnallistamisesta. Kun kone- ja kalustohankintojen siirtona alamomentille 29.65.37.2 ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) voimaantulosta aiheutuvien muutosten johdosta vähennetään 30 200 000 mk, kurssiosastojen siirtona momentille 29.69.33 835 000 mk, kunnallisten maataloudellisten oppilaitosten kehitysalueiden lisäävustuksina 1 015 000 mk ja kertamenona 1 550 000 mk, lisäys on 12 467 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus rehtorien ja opettajien palkkauskustannuksiin	556 276 000
Valtionosuus koulukuljetuksiin	35 900 000
Valtionosuus oppilasasuntolasta aiheutuviin kustannuksiin	14 925 000
Valtionosuus vuokrasta ja vuokra-arvoista aiheutuviin kustannuksiin	84 195 000
Valtionosuus muihin menoihin	349 668 000
Yhteensä	1 040 964 000

1986 esitys	1 040 964 000
1985 menoarvio	973 032 000
1985 lisämenoarvio	366 000
1984 tilinpäätös	887 031 982

32. (29.64.55, 71.35, 77.55, 78.32, 81.55, 82.55 ja 83.31) *Kunnallisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 550 000 mk. Lisäys on 620 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77, 1022/83) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—85 myöntämistä sekä vuonna 1986 myönnettäväksi ehdotetuista, enintään 75 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen

lainasta perimän koron ja 8 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1986 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1986 esitys	8 550 000
1985 menoarvio	7 930 000
1984 tilinpäätös	6 296 515

33. *Lisäavustus kunnille oppilaiden matkakustannuksiin*

Momentille ehdotetaan 300 000 mk lisäavustuksena Lapin läänin kunnille keskiasteen oppilaitosten pitkämatkaisten oppilaiden koulunkäyntiin liittyviin viikonloppumatkoista aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	300 000
-------------------	---------

(35.) (29.71.38 ja 78.35) *Ylimääräinen avustus Porvoon matkailualan oppilaitokselle ja Kouvolan Liiketalouden ja Ulkomaankaupan Instituutille*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) voimaantulosta aiheutuvien muutosten johdosta. Vähennys on 473 000 mk.

1985 menoarvio	473 000
1984 tilinpäätös	425 339

(36.) (29.71.36) *Valtionavustus ennakkorahoituksena yleisen ammattikoulun perustamiseen ja laajentamiseen kehitysalueella*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 2 600 000 mk.

1985 menoarvio	2 600 000
1984 tilinpäätös	2 600 000

37. (29.64.33—34, 71.33, 77.33, 78.31, 81.33, 82.33 ja 83.30) *Valtionosuus ja -avustus perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 139 200 000 mk. Lisäys on 55 820 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 10 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan sekä 2 momentin ja 13 §:n, 16 §:n, 19 §:n, 23 §:n ja 48 a §:n (1/85) mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen sekä ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, 142/84) 4 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionosuusien suorittamiseen.

1. (29.64.33.1, 71.33.1, 77.33.1, 78.31.1, 81.33.1, 82.33.1 ja 83.30) *Valtionosuus ja -avustus huoneistojen hankkimiseen*. Alamomentille ehdotetaan 57 000 000 mk eli lisäystä 7 120 000 mk kunnallisten ammatillisten oppilaitosten huoneistojen ja oppilasasuntoloiden hankkimiseen tarkoitettuja vuonna 1986 maksettavia rakennusavustuksia ja valtionosuuksia varten. Ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin hyväksyä kunnallisten ammatillisten oppilaitosten perustamissuunnitelmia ja toteuttamishoelmia enintään sellainen määrä, että valtionosuuksien tai -avustusten osuus vastaa perustamissuunnitelmien kustannusarvioista 40 000 000 mk ja toteuttamishoelmien kustannusarvioista 50 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että perustamissuunnitelmia ja toteuttamishoelmia, joiden valtionosuus suoritetaan jälkirahoituksena, saadaan hyväksyä vuonna 1986 siten, että niiden hyväksyttävien kustannusarvioiden määrä on kumpienkin osalta yhteensä enintään 350 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattioppilaitokset	27 000 000
Kauppaoppilaitokset	4 000 000
Kotitalousoppilaitokset	1 500 000
Kotiteollisuusoppilaitokset	9 000 000
Maatalousoppilaitokset	9 000 000
Sosiaalialan oppilaitokset	1 000 000
Teknilliset oppilaitokset	2 000 000
Terveydenhuoltoalan oppilaitokset	3 500 000
Yhteensä	57 000 000

2. (29.64.33.2, 71.33.2, 77.33.2, 78.31.2, 81.33.2 ja 82.33.2) *Valtionosuus ja -avustus laitehankintoihin*. Alamomentille ehdotetaan 77 200 000 mk koneiden ja kaluston perustamis-

kustannusten valtionosuutta ja -avustusta varten. Lisäys on 47 200 000 mk, mistä 30 200 000 mk on siirtoa momentilta 29.65.30 ja 17 000 000 mk aiheutuu tietotekniikan opetuksen edellyttämän kaluston ja uusien opetustilojen kalustamisen valtionosuuden lisääntymisestä sekä kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattioppilaitokset	59 500 000
Kauppaoppilaitokset	5 000 000
Kotitalousoppilaitokset	500 000
Kotiteollisuusoppilaitokset	7 000 000
Maatalousoppilaitokset	1 000 000
Teknilliset oppilaitokset	2 200 000
Terveydenhuoltoalan oppilaitokset	2 000 000
Yhteensä	77 200 000

3. (29.64.34) *Valtionosuus ja -avustus maatalan ja harjoitusmetsän perustamiskustannuksiin*. Alamomentille ehdotetaan 5 000 000 mk oppilaitosten koulutiloina tarvittavien maatilojen perustamiskustannusten valtionosuutena ja -avustuksena. Määrärahaa voidaan käyttää maa-alueiden, huoneistojen, koneiden, kaluston ja kotieläinten hankkimiseen. Lisäys on 1 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kotitalousoppilaitokset	1 000 000
Maatalousoppilaitokset	4 000 000
Yhteensä	5 000 000

1986 esitys	139 200 000
1985 menoarvio	83 380 000
1985 lisämenoarvio	6 556 000
1984 tilinpäätös	86 014 000

38. (29.71.37, 77.32 ja 78.33) *Lisäavustus kehitysalueiden ammatillisille oppilaitoksille*

Momentille ehdotetaan 9 250 000 mk ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen lisäavustuksen vuosien 1983—85 loppuerien suorittamiseen. Vähennys on 8 450 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kauppaoppilaitokset	9 000 000
Teknilliset oppilaitokset	250 000
Yhteensä	9 250 000

1986 esitys	9 250 000
1985 menoarvio	17 700 000
1984 tilinpäätös	16 999 505

(66.) Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus

(67.) Ammattikoulujen opettajaopistot

Lukujen määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa.

67. (29.64, osa, 71, osa, 77, osa, 78, osa, 81, osa, 82, osa, 83, osa, 86, osa)

Yksityiset ammatilliset oppilaitokset

50. (29.64.50, 71.50, 77.50, 78.50, 81.50, 82.50, 83.50, 86.52 ja 86.53, osa) *Valtionavustus käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Rehtorit ja opettajat	Virat ja toimet		Muutoksesta aiheutuuta	
	1985	1986/1985	Va-koulutuksen vakinaistamisesta	Tuntiopetuksen vakinaistamisesta
Ammattioppilaitokset	41	+ 5	4	—
Kauppaoppilaitokset	265	+ 4	—	3
Kotitalousoppilaitokset	137	— 5	2	3
Kotiteollisuusoppilaitokset	50	—	—	1
Maatalousoppilaitokset	65	+ 2	3	—
Sosiaalialan oppilaitokset	39	+ 8	3	—
Teknilliset oppilaitokset	8	+ 2	—	—
Terveydenhuoltoalan oppilaitokset	41	—	—	—
Yhteensä	646	+ 16	12	7

Edellä ehdotettuun muutokseen sisältyy 18 viran ja toimen vähennys, mistä 16 aiheutuu neljän oppilaitoksen kunnallistamisesta ja 2 yhden oppilaitoksen lakkauttamisesta.

Momentille merkitään ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, muut. 142/84) mukaiseen valtionavustukseen sekä aikaisemmin voimassa olleiden valtionapuasäännösten mukaisesti loppusuorituksiin vähennystä 63 406 000 mk seuraavasti:

a) Ammatillisten oppilaitosten rehtorien ja opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionavustusta varten merkitään lisäystä 8 212 000 mk, mistä 4 620 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 292 000 mk vuonna 1985 osaksi vuotta perustettujen toimien palkkauksesta, 1 300 000 mk uusien henkilöiden palkkaamisesta, mistä 912 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.76.21 sekä 2 000 000 mk oppilaanohjauksen, tukiopetuksen ja yleissivistävien aineiden lisääntymisen aiheuttamasta tuntiopetuksen lisääntymisestä. Kun vuonna 1985 osaksi

vuotta lakkautettujen toimien palkkoina vähennetään 463 000 mk ja 4 000 000 mk neljän oppilaitoksen kunnallistamisen johdosta siirtona momentille 29.65.30, 680 000 mk kunnallisten sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitosten osuutena siirtona momentille 29.65.30, 234 000 mk Kiipulan puutarhaoppilaitoksen osuutena siirtona momentille 29.67.51, 7 500 000 mk valtionavustusprosentin alentamisen johdosta, 29 812 900 mk ammatillisten erikoisoppilaitosten osuutena ja 680 000 mk kurssiosastojen osuutena siirtona momentille 29.69.33 sekä 295 000 mk Varsinais-Suomen karjatalouskoulun lakkauttamisen johdosta, vähennys on 35 452 900 mk.

b) Viitaten eräiden ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintosiaalisista eduista annettuun lakiin (498/83) ehdotetaan myönnettäväksi 2 700 000 mk oppilaiden koulukuljetuksiin tarkoitettua valtionavustusta varten.

c) Oppilajasuntolasta aiheutuvien kustannusten valtionavustusta varten merkitään kustannusten nousun johdosta lisäystä 100 000 mk.

Kun ammatillisten erikoisoppilaitosten osuutena vähennetään 2 700 000 mk ja 110 000 mk kunnallisten sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitosten osuutena siirtoma momentille 29.65.30, vähennys on 2 710 000 mk.

d) Vuokrasta ja vuokra-arvoista aiheutuvien kustannusten valtionavustusta varten merkitään lisäystä 1 000 000 mk, mistä 800 000 mk aiheutuu tilantarpeen lisääntymisestä keskiasteen koulun uudistuksen johdosta ja 200 000 mk kustannusten noususta. Kun ammatillisten erikoisoppilaitosten osuutena vähennetään 12 626 000 mk ja 500 000 mk kunnallisten sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitosten osuutena siirtoma momentille 29.65.30, vähennys on 12 126 000 mk.

e) Muiden menojen valtionavustusta varten merkitään lisäystä 4 900 000 mk, mistä 1 500 000 mk aiheutuu oppilasmäärän lisääntymisestä, 1 000 000 mk väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta, 500 000 mk valtion avustukseen oikeuttavien uusien menojen johdosta, 150 000 mk uusien opetus suunnitelmien käyttöönotosta, 250 000 mk oppilaiden vapaa-aikatoiminnasta ja 1 500 000 mk kustannusten noususta. Kun neljän oppilaitoksen kunnallistamisen johdosta vähennetään 3 980 000 mk ja 360 000 mk Varsinais-Suomen karjatalouskoulun lakkauttamisen johdosta, 12 802 100 mk ammatillisten erikoisoppilaitosten osuutena, 1 087 000 mk kunnallisten sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitosten osuutena siirtoma momentille 29.65.30, 180 000 mk kurssiosastojen osuutena siirtoma momentille 29.69.33 ja kertamenona 700 000 mk sekä 900 000 mk kone- ja kalustohankintojen siirtoma alamomentille 29.67.57.2 ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) voimaantulosta aiheutuvien muutosten johdosta, vähennys on 15 109 100 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionavustus rehtorien ja opettajien palkkauskustannuksiin	74 704 000
Valtionavustus koulukuljetuksiin	2 700 000
Valtionavustus oppilasasuntolasta aiheutuviin kustannuksiin	3 113 000
Valtionavustus vuokrasta ja vuokra-arvoista aiheutuviin kustannuksiin	10 296 000
Valtionavustus muihin menoihin	38 431 000
Yhteensä	129 244 000

Lisäksi momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 708 000 mk yksityisten maataloudellisten oppilaitosten kehitysalueiden lisäävustuksina.

1986 esitys	129 244 000
1985 menoarvio	192 650 000
1985 lisämenoarvio	470 000
1984 tilinpäätös	171 702 974

51. (29.71.53) *Valtionapu invalidien ammatiloppilaitoksille* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 5 464 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) nojalla suoritettaviin menoihin.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään invalidien ammattioppilaitosten palkkausmenoihin tarkoitettua valtionapua varten 32 200 000 mk. Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saataisiin vuonna 1986 hyväksyä yksi uusi opettaja ja kaksi uutta muuta henkilöä. Alamomentille merkitään lisäystä 2 264 000 mk, mistä 380 000 mk aiheutuu edellä mainitun henkilöstön lisäyksestä, 234 000 mk vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä siirtoma momentilta 29.67.50 ja 1 650 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 452 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille merkitään valtionapuna invalidien ammattioppilaitosten muihin menoihin 32 740 000 mk. Lisäys on 3 200 000 mk, mistä 2 000 000 mk uusien rakennusten aiheuttamista lainojen korkoja kuoletusmenoista sekä 1 200 000 mk kustannusten noususta.

1986 esitys	64 940 000
1985 menoarvio	59 476 000
1985 lisämenoarvio	234 000
1984 tilinpäätös	52 829 215

52. (29.77.52 ja 81.56) *Ylimääräinen avustus eräille ammatillista peruskoulutusta antaville oppilaitoksille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 285 000 mk Tekniska läroverket i Helsingfors -nimisen oppilaitoksen osuutena ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) voimaantulosta aiheutuvien muutosten johdosta, vähennys on 85 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Keski-Pohjanmaan emäntäkoulun ja Päijät-Hämeen maatalousoppilaitoksen toiminnan turvaamiseksi myönnettävään ylimääräiseen avustukseen.

1986 esitys	500 000
1985 menoarvio	585 000
1984 tilinpäätös	420 000

53. *Yksityisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 482 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77, 1022/83) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—85 myöntämistä sekä vuonna 1986 myönnettäväksi ehdotetuista, enintään 15 800 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1986 myönnettujen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1986 esitys 1 482 000

(56.) (29.64.56) *Erityisavustus Kiipulan puutarhaoppilaitoksen oppilasbuoltomeneihin*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1985 menoarvio 100 000

1984 tilinpäätös 200 000

57. (29.64.53, 71.54, 78.51, 81.53 ja 82.53) *Valtionavustus perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 905 000 mk. Lisäys on 5 117 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 10 §:n 1 momentin 2 kohdan sekä 2 momentin ja 13 §:n, 16 §:n ja 19 §:n sekä ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, 142/84, 624/85) 7 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksien suorittamiseen.

1. (29.64.53.1, 71.54.1, 78.51.1, 81.53.1 ja 82.53.1) *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen*. Alamomentille ehdotetaan 8 105 000 mk yksityisten ammatillisten oppilaitosten huoneistojen ja oppilasasuntoloiden hankkimiseen tarkoitettuun valtionavustukseen vuonna 1986 maksettavia rakennusavustuksia varten. Lisäys on 967 000 mk.

Ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin hyväksyä yksityisten ammatillisten oppilaitosten perustamissuunnitelmia ja toteuttamisohjelmia enintään sellainen määrä, että valtionavustusten osuus vastaa perustamissuunnitelmien kustannusarvioista 6 000 000 mk ja toteuttamisohjelmien kustannusarvioista 7 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että perustamissuunnitelmia ja toteuttamisohjelmia, joiden valtionavustus suoritetaan jälkirahoituksena, saadaan hyväksyä vuonna 1986 siten, että niiden kustannusarvioiden määrä on kumpienkin osalta yhteensä enintään 60 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kauppaoppilaitokset	1 000 000
Kotitalousoppilaitokset	2 580 000
Maatalousoppilaitokset	4 025 000
Sosiaalialan oppilaitokset	500 000
Yhteensä	8 105 000

2. (29.64.53.2, 71.54.2, 78.51.2, 81.53.2 ja 82.53.2) *Valtionavustus laitehankintoihin*. Alamomentille ehdotetaan 7 400 000 mk koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin myönnettävää valtionavustusta varten. Lisäys on 3 750 000 mk, mistä 900 000 mk on siirtoa momentilta 29.67.50 ja 2 850 000 mk aiheutuu uusien opetustilojen kalustamisesta sekä tietotekniikan opetuksen edellyttämän kaluston valtionavustuksen lisäämisestä sekä kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattioppilaitokset	300 000
Kauppaoppilaitokset	5 600 000
Kotitalousoppilaitokset	500 000
Maatalousoppilaitokset	1 000 000
Yhteensä	7 400 000

3. *Valtionavustus maatilan perustamiskustannuksiin*. Alamomentille ehdotetaan 400 000 mk yksityisten kotitalousoppilaitosten koulutiloina tarvittavien maatilojen perustamiskustannuksiin. Määrärahaa voidaan käyttää maa-alueiden, huoneistojen, koneiden, kaluston ja kotieläinten hankkimiseen.

1986 esitys.....	15 905 000
1985 menoarvio.....	10 788 000
1985 lisämenoarvio	1 048 000
1984 tilinpäätös.....	10 967 000

tun lain (1035/81) mukaisen lisäavustuksen vuosien 1984—85 loppuerien suorittamiseen yksityisille kauppaoppilaitoksille. Vähennys on 465 000 mk.

58. (29.71.51 ja 78.52) *Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille ammatillisille oppilaitoksille*
Momentille ehdotetaan 85 000 mk ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta anne-

1986 esitys.....	85 000
1985 menoarvio.....	550 000
1984 tilinpäätös.....	540 000

(68.) Valtion keskusammattikoulut

(69.) Kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikoulut

Lukujen määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa.

69. (29.71, osa, 83, osa, 85 ja 86, osa) Ammatillinen kurssitoiminta ja ammatilliset erikoisoppilaitokset

Ammattikurssitoiminta käsittää työllisyyskoulutuslainsäädännön perusteella järjestettävän työllisyyskoulutuksen sekä ammatillisten oppilaitosten toimesta järjestettävän muun ammattikurssitoiminnan.

Ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, 142/84) voimaantumisen johdosta käsitellään muita ammattikursseja jaoteltuna valtion ammatillisten oppilaitosten (29.69.28) sekä kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten (29.69.33) järjestämiin muihin ammattikursseihin.

Työllisyyskoulutuksen määrälliseksi tavoitteeksi vuonna 1986 on asetettu 33 000 koulutettavaa. Kun koulutuksen keskipituus on noin 6 kk, on koulutuksessa jatkuvasti keskimäärin 16 500 oppilasta. Kun ammatillisissa kurssikeskuksissa on valtioneuvoston päätöksen mukaisia oppilaspaikkoja noin 11 900, on muilla kurssilla keskimäärin noin 5 000 oppilasta. Korkeakoulujen työllisyyskoulutus pidetään vuonna 1986 määrällisesti samalla tasolla kuin vuonna 1985 eli koulutuksen osuus työllisyyskoulutuksen kokonaismäärästä on noin 10 500 oppilaskuukautta, josta yrittäjäkou-

lutusta enintään 8 000 oppilaskuukautta. Lisäksi laajennetaan korkeakouluissa järjestettävää muuta työllisyyttä tukevaa jatko- ja täydennyskoulutusta. Korkeakoulujen järjestämässä työllisyyskoulutuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toiminnan jatkuvaan kehittämiseen, tuloksellisuuteen ja sen arviointiin. Korkeakoulujen, yritysten ja työvoimaviranomaisten yhteistyönä toteutettavan jatkokoulutuskokeilun toimeenpanon mahdollisuudet selvitetään.

27. (29.85.27) *Työllisyyskoulutus* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 38 700 000 mk, mistä 15 000 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta ja 23 700 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 18 700 000 mk siirtona momentille 29.74.40 ja 5 000 000 mk aikaisemmin vuokratun kaluston vuokrana momentin 29.69.70 perusteluihin viitaten, lisäys on 15 000 000 mk. Ehdotetaan, että korkeakoulujen työllisyyskoulutukseen saadaan vuonna 1986 myöntää aloittamislu-

pia niin, että niiden hyväksyttävät kustannusarvot ovat yhteensä 46 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) ja asetuksen (206/76) perusteella työllisyyttä edistävän ammattikurssitoiminnan järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvauksiin, suunnittelu- ja tarkastustyövoiman matkamenoihin, opetusohjelmien painatukseen, atk-menoihin, koulutusmenetelmien kehittämiseen ja opettajien koulutukseen sekä henkilöstön työelämään osallistumisesta aiheutuviin korvauksiin ja koneiden ja laitteiden vuokraukseen silloin, kun se on valtion kannalta edullisinta voimakkaasti kehittyvien koneiden ja laitteiden sekä suurten kuljetusajoneuvojen ja maansiirtokoneiden saamiseksi työllisyyskoulutuskurssien käyttöön. Määrärahaa voidaan käyttää Kainuun ja Lapin laaja-alaisten, maakunnallisten koulutus- ja kokeiluprojektien yleissuunnitteluun ja toteuttamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaukset ammatillisille kurssikeskuksille ja muille työllisyyskursseiden järjestäjille ...	576 285 000
Korvaukset palkkamenoista	
— opettajat	239 500 000
— muu henkilökunta	44 500 000
	284 000 000
Korvaus muista käyttömenoista	292 285 000
Suunnittelu- ja tarkastustyövoiman matkamenot, opetusohjelmien painatus, koulutusmenetelmien ja koulutuksen laadullinen kehittäminen sekä opettajien koulutus	3 100 000
Rehtoreiden ja opettajien osallistumisesta käytännön työelämään aiheutuvien kustannusten korvaus	3 500 000
	<u>Yhteensä 582 885 000</u>
1986 esitys	582 885 000
1985 menoarvio	567 885 000
1984 tilinpäätös	589 952 346

28. (29.83.28, osa ja 85.28) *Valtion ammatillisten oppilaitosten muut ammattikurssit*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 780 000 mk, mistä 3 540 000 mk aiheutuu tietotekniikan kurssitoiminnan laajentamisesta teknillisissä oppilaitoksissa ja kustannusten noususta sekä 140 000 mk siirrosta momentilta 29.60.01 terveydenhoitajien täydennyskoulutusta varten ja 100 000 mk metsä- ja puutalousalan koulutuksen aikaisemmin suorittaneiden päteväyttämiseksi kokeiluluontoisesti järjestettävää kurssiopetusta varten. Kun momentilta ehdotetaan siirrettäväksi

20 580 000 mk momentille 29.69.33 kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten ammattikurssitoiminnan osuutena ja 100 000 mk momentille 29.76.22 teknillisten alojen opiskelijoiden harjoittelukurssien osuutena, vähennys on 16 900 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maataloudellisten oppilaitosten kurssitoiminnasta annetun asetuksen (182/63) mukaisen kurssitoiminnan, metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) ja asetuksen (82/65) mukaisen kurssitoiminnan, muiden ammatillisten kurssien sekä työsuhteessa oleville järjestettävän lyhytkestoisen koulutuksen järjestämisestä aiheutuviin palkkaus- ja kulutusmenoihin. Metsäoppilaitosten kurssitoimintaan varattua määrärahaa saadaan käyttää edelleen myös maataloudellisten oppilaitosten oppilaille annettavaan metsätalouden erikoisopetukseen ja kursseja saadaan asetuksessa mainituin perustein järjestää erityisistä syistä myös välittömästi ammattikasvatushallituksen toimesta. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 300 000 mk oppilaitosten järjestämien kurssien suunnittelua ja kehittämistä varten.

Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 41 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kotitalousoppilaitosten ammattikurssitoiminta	800 000
Kotiteollisuusoppilaitosten ammattikurssitoiminta	800 000
Maatalousoppilaitosten ammattikurssitoiminta	3 500 000
Metsä- ja puutalousoppilaitosten ammattikurssitoiminta	6 000 000
Teknillisten oppilaitosten ammattikurssitoiminta	6 000 000
Merenkulkualan ammattikurssitoiminta	700 000
Ammattioppilaitosten ammattikurssitoiminta	2 500 000
Terveydenhuoltoalan ammattikurssitoiminta	2 500 000
Sosiaalihuoltoalan ammattikurssitoiminta ..	1 200 000
	<u>Yhteensä 24 000 000</u>
1986 esitys	24 000 000
1985 menoarvio	40 900 000
1984 tilinpäätös	29 539 548

30. (29.85.30) *Ammatillisten kurssikeskusten huoneistojen hankkimisen korkotuki (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 300 000 mk. Vähennys on 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammattikurssikeskusten korkotukiluotoista annetun lain (501/70) ja siihen liittyvän

valtioneuvoston päätöksen (605/70) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkotukea maksetaan luottolaitosten vuosina 1971—85 myöntämistä ja vuonna 1986 myönnettäviksi ehdotetuista, enintään 2 000 000 markkaan nousevista kurssikeskusten omien huoneistojen hankkimiseen ja niiden hankkimisesta aiheutuneiden velkojen vakauttamiseen tarkoitettuista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1986 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1986 esitys	300 000
1985 menoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	223 987

33. Kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten muut ammattikurssit

Momentille ehdotetaan 26 220 000 mk, mistä 3 895 000 mk on siirtoa momentilta 29.65.30, 860 000 mk momentilta 29.67.50 ja 20 580 000 mk momentilta 29.69.28. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisten kurssikeskusten järjestämien muiden ammattikurssien sekä ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, 142/84, 624/85) 12 §:n mukaisen kurssitoiminnan valtionosuuden ja -avustuksen suorittamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että ammatillisten kurssikeskusten järjestämistä kurseista aiheutuviin menoihin voidaan myöntää enintään 85 prosentin suuruisen valtionavustus.

1. *Valtionosuus ja -avustus kurssiosaston johtajan palkkaukseen.* Alamomentille ehdotetaan 2 240 000 mk kurssiosaston johtajien tai vastaavien palkkauksen valtionosuuteen ja -avustukseen, mistä 1 400 000 mk on siirtoa momentilta 29.65.30 ja 300 000 mk momentilta 29.67.50

sekä 540 000 mk aiheutuu kuuden uuden kurssi-osaston johtajan palkkauksesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattioppilaitokset	270 000
Kauppaoppilaitokset	1 970 000
Yhteensä	2 240 000

2. *Valtionavustus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan 23 980 000 mk, mistä 2 495 000 mk on siirtoa momentilta 29.65.30 ja 560 000 mk momentilta 29.67.50 sekä 20 580 000 mk momentilta 29.69.28.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammatilliset kurssikeskukset	9 000 000
Ammattioppilaitokset	4 000 000
Kauppaoppilaitokset	6 000 000
Kotitalousoppilaitokset	400 000
Kotiteollisuusoppilaitokset	2 000 000
Maatalousoppilaitokset	800 000
Sosiaalialan oppilaitokset	630 000
Teknilliset oppilaitokset	1 000 000
Terveystieteiden oppilaitokset	150 000
Yhteensä	23 980 000

1986 esitys

50. Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Rehtorit ja opettajat:	Virat ja toimet 1986
Erikoisalojen ammattioppilaitokset	267
Liikealan erikoisoppilaitokset	85

Muu henkilöstö:	
Erikoisalojen ammattioppilaitokset	174
Liikealan erikoisoppilaitokset	41
Yhteensä	567

Momentille merkitään ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, 142/84, 624/85) mukaiseen valtionavustukseen sekä aikaisemmin voimassa olleiden valtionapuseränsäntösten mukaisesti loppusuorituksiin valtionavustuksena 69 707 000 mk seuraavasti:

a) Ammatillisten erikoisoppilaitosten rehtorien ja opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionavustusta varten merkitään 34 452 000 mk. Palkattavista henkilöistä yhden palkkaus aiheutuu tuntiopetuksen vakinaistamisesta.

b) Oppilasasuntolasta aiheutuvien kustannusten valtionavustusta varten merkitään 2 500 000 mk.

c) Vuokrista ja vuokra-arvoista aiheutuvien kustannusten valtionavustusta varten merkitään 12 000 000 mk.

d) Muiden menojen valtionavustusta varten merkitään 20 755 000 mk, mistä 1 000 000 mk aiheutuu valtionavustukseen oikeuttavien menokohtien lisääntymisestä ja 2 000 000 mk lisääntyneestä kalustonhankintatarpeesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionavustus rehtorien ja opettajien palkkauskustannuksiin	34 452 000
Valtionavustus oppilasasuntolasta aiheutuviin kustannuksiin	2 500 000
Valtionavustus vuokrista ja vuokra-arvoista aiheutuviin kustannuksiin	12 000 000
Valtionavustus muihin menoihin	20 755 000
Yhteensä	69 707 000

1986 esitys..... 69 707 000

51. (29.71.55 ja 86.26) Ylimääräinen valtionavustus erälle ammattioppilaitoksille

Momentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 305 000 mk ammattillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) johdosta, ehdotetaan momentille ylimääräisenä valtionavustuksena erälle ammattioppilaitoksille 6 100 000 mk eli lisäystä 595 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattienedistämislaitokselle	3 000 000
Liikenneopettajien ratkinnon järjestämiselle	1 300 000
Finnairin ilmaisuopistolle	700 000
Pohjois-Suomen teollisuusopistolle	700 000
Pohjanmaan yrittäjäopistolle	400 000
Yhteensä	6 100 000

1986 esitys..... 6 100 000

1985 menoarvio..... 5 505 000

1984 tilinpäätös..... 4 917 000

52. Ammatillisten erikoisoppilaitosten raketamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 376 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77, 1022/83) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—85 myöntämistä pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8¾ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla ennen vuotta

1986 myönnettyjen korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys..... 376 000

57. Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 243 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 10 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin sekä 16 §:n sekä ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, 142/84) 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 243 500 mk Pohjanmaan yrittäjäopiston lisärakennusta varten. Hankkeen kustannusarvio on 7 774 000 mk, mistä ehdotetaan edellä mainituin perustein rakenusavustuksena 25 % eli 1 943 500 mk, mistä aikaisemmin on myönnetty 1 700 000 mk. Vuoden 1986 osuutena ehdotetaan 243 500 mk.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan ammatillisten erikoisoppilaitosten koneiden ja kaluston valtionavustusta varten 6 000 000 mk, mistä 4 500 000 mk tietotekniikan opetuksen edellyttämän kaluston valtionavustuksiin.

1986 esitys..... 6 243 500

70. (29.85.70) Kone- ja kalustohankinnat (siirtomääräraha)

Työllisyyskoulutuksen järjestämiseen tarvittavien koneiden ja kaluston hankintaa varten momentille ehdotetaan 19 000 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu momentin 29.69.27 perusteluihin viitaten aikaisemmin vuokratun kaluston hankkimisesta ja 1 500 000 mk valtion ravitsemiskeskukseen ylläpitämien oppilasruokaloiden kaluston uusimisesta sekä 5 000 000 mk tietotekniikan opetuksen järjestämiseen tarvittavien laitteiden hankkimisesta.

1986 esitys.....	19 000 000
1985 menoarvio.....	17 500 000
1985 lisämenoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös.....	16 000 000

varten. Hankkeen kustannusarvio on 4 500 000 mk. Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 4 100 000 mk.

74. (29.85.74) *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk Rovaniemen ammatillisen kurssikeskuksen opetuslämpökeskuksen rakennustöiden loppuunsaattamista

1986 esitys	400 000
1985 menoarvio.....	6 730 000
1985 lisämenoarvio.....	—940 000
1984 tilinpäätös.....	9 800 000

(71). **Kunnalliset ja yksityiset ammattioppilaitokset**

Luvun momenttien 29.71.30, 33, 35, 36, 37 ja 38 määrärahat on otettu huomioon luvun 29.65 laskelmissa ja momenttien 29.71.50, 51, 53 ja 54

määrärahat luvun 29.67 laskelmissa sekä momentin 29.71.55 määräraha momentin 29.69.51 laskelmissa.

(72). **Valtion metsäopetus**

(74). **Valtion merenkulkualan oppilaitokset**

Lukujen määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa.

74. (29.84) **Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus**

Luvun numerotunnus on muutettu.

Oppisopimusten ja ammatillisen koulutuksen suorittamisen jälkeen tehtävien koulutusopimusten määrän arvioidaan olevan vuonna 1986 noin 10 500. Muiden vuotuisten koulutusopimusten määrän arvioidaan lisääntyvän noin 2 500:sta noin 3 500:aan.

misesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslain (422/67) 25 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen menojen suorittamiseen.

1986 esitys	680 000
1985 menoarvio.....	650 000
1984 tilinpäätös.....	609 695

08. *Keskustoimikunnat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä palkkioiden ja matkakustannusten noususta sekä keskiasteen koulun- uudistuksen edellyttämästä oppiohjelmien uusi-

27. *Kurssitoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslaissa (422/67) edellytettyjen tietopuolisten kurssien järjestämiseen sekä kaluston, opetusväli-

neiden ja työkonoiden hankkimiseen niitä varten.

1. *Kurssitoiminta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 980 000 mk oppisopimuskoulutuksen opiskelijamäärän kasvun ja kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tietopuolisten kurssien järjestämiseen. Alamomentin loppusumma on 21 680 000 mk.

2. *Kaluston, opetusvälineiden ja työkonoiden hankkiminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk tietopuolisten kurssien määrän lisääntymisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tietopuolisten kurssien järjestämistä varten tarvittavan kaluston, opetusvälineiden ja työkonoiden hankkimiseen. Alamomentin loppusumma on enintään 120 000 mk.

1986 esitys.....	21 800 000
1985 menoarvio.....	20 800 000
1984 tilinpäätös.....	16 890 189

30. *Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 330 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään oppisopimuslain (422/67, muut. 841/84) nojalla suoritettaviin valtionosuuksiin.

1. *Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 310 000 mk, mistä 120 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 190 000 mk kahden päätoimisen koulutustarkastajan palkkaamisesta. Alamomentin määrärahaa käytetään kunnille ja kuntainliitoille myönnettäviin avustuksiin. Alamomentin loppusumma on 3 390 000 mk. Ehdotetaan, että aikaisemmin määräraikaisiksi valtionosuuden piiriin hyväksytyt kymmenen koulutustarkastajan virkaa, joiden 3-vuotinen määräaika päättyy vuonna 1986, saadaan vakinaistaa.

2. *Lisätty valtionosuus kehitysalueella oleville kunnille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk. Määrärahaa käytetään oppisopimuslain mukaisen lisätyn valtionosuuden suorittami-

seen. Alamomentin loppusumma on 440 000 mk.

1986 esitys.....	3 830 000
1985 menoarvio.....	3 500 000
1984 tilinpäätös.....	2 582 232

40. *Korvaus työnantajille* (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi oppisopimuslain muuttamisesta siten, että työnantajille suoritettavan koulutuskorvauksen suuruutta voidaan porrastaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Koulutuskorvauksen keskimääräistä suuruutta korotetaan samalla siirtämällä koulutuskorvauksiin 30 000 000 mk nykyisin momentilta 34.50.61 suoritettavana nuorten työllistämistukena.

Momentille ehdotetaan lisäystä 49 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslain 28 §:n mukaisiin koulutuskorvauksiin työnantajille sekä lisäkorvauksiin kehitysalueella.

1. *Korvaus oppi- ja koulutusopimuksen tehneille työnantajille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 48 700 000 mk, mistä 30 000 000 mk aiheutuu nuorten työllistämistuen siirrosta momentilta 34.50.61 sekä 18 700 000 mk toiminnan laajentumisesta sekä nuorten yhteiskuntatakuun kehittämisestä siirtona momentilta 29.69.27. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää työnantajille maksettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 126 200 000 mk.

2. *Lisäkorvaus työnantajille kehitysalueella.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu oppisopimusten määrän kasvusta ja korvausten korottamisesta. Alamomentin määräraha saadaan käyttää lisäkorvauksiin työnantajille kehitysalueella. Alamomentin loppusumma on 5 200 000 mk.

1986 esitys.....	131 400 000
1985 menoarvio.....	82 200 000
1985 lisämenoarvio.....	—10 000 000
1984 tilinpäätös.....	54 341 685

(75.) Ammattikasvatushallituksen metsät

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.61 laskelmissa.

(76.) Valtion teknilliset oppilaitokset

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa.

76. (29.86, osa) Ammattikasvatuksen muut menot

08. (29.86.08) *Oppilaitosneuvostot ja oppilaitoslautakunnat*

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yleisten ja käsityöalojen sekä palvelualojen ammattikoulujen, invalidien ja aistivikaisten ammattikoulujen, kauppaoppilaitosten ja merenkulkuoppilaitosten oppilaitosneuvostojen tai oppilaitoslautakuntien menoihin.

1986 esitys	500 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	298 972

21. (29.86.21) *Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen*

Väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikoilla aloitti vuonna 1984 opiskelunsa 10 287 oppilasta. Aikaisempina vuosina aloittaneet huomioon ottaen oli väliaikaisessa koulutuksessa vuoden 1984 lopussa yhteensä 13 791 oppilasta. Keskiasteen koulutuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 1984—1985 on väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärätavoitteena 8 500 aloituspaikkaa vuonna 1985 ja aikaisemmin aloittaneet huomioon ottaen koulutuksessa on 12 500 oppilasta. Keskiasteen koulutuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 1986—1988 vuoden 1986 osalta väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärätavoitteena on 7 000 aloituspaikkaa. Vuonna 1986 väliaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa on aikaisemmin aloittaneet huomioon ottaen noin 11 000 oppilasta.

Väliaikaisesta ammatillisesta koulutuksesta annettujen säädösten perusteella korvataan ammatillista koulutusta väliaikaisesti järjestävän oppilaitoksen kaikki tästä koulutuksesta aiheutuvat valtionosuuteen oikeuttavat kustannukset täysi-

määräisesti. Näihin kustannuksiin sisältyvät myös koulumatkoista, majoituksesta, ruoasta ja mahdollisista päivärahoista johtuvat kustannukset. Valtion oppilaitoksissa noudatetaan samoja menettelytapoja ja etuuksia.

Momentille ehdotetaan lisäystä 12 000 000 mk, mistä 8 000 000 mk kustannusten nousun johdosta ja 4 000 000 mk ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain (498/83) mukaisesta oppilaiden matkakustannusten lisääntymisestä. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 33 550 000 mk oppilasmäärän pienenemisen johdosta, vähennys on 21 550 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää väliaikaisesta ammatillisesta koulutuksesta aiheutuviin valtionosuuksiin ja -avustuksiin sekä valtion oppilaitosten käyttö- ja kalustomenoihin. Momentin määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi enintään 5 000 000 mk pysyviksi tarkoitettujen myös valtionapuun oikeuttavien majoitus- ja opetustilojen rakentamiseksi ammatillisten oppilaitosten käyttöön.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää väliaikaisen ammatillisen koulutuksen toimeenpanosta aiheutuviin välttämättömiin hallintomenoihin sekä opettajankoulutusmenoihin.

1986 esitys	200 000 000
1985 menoarvio	221 550 000
1985 lisämenoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	241 566 653

22. (29.86.22) *Harjoittelutoiminnan uudistaminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan lisääntymisestä sekä 100 000

mk siirrosta momentilta 29.69.28. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 190 000 mk kahden henkilön palkkausmenoina siirtona momentille 29.59.01, lisäys on 110 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatilliseen koulutukseen kuuluvasta ohjatusta työpaikkaharjoittelusta ja sen suunnittelusta ja toimeenpanosta aiheutuviin menoihin. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahalla saadaan palkata henkilöstöä määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys	2 410 000
1985 menoarvio	2 300 000
1984 tilinpäätös	1 431 921

24. (29.86.24) *Oppilasvalinta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 030 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 165 000 mk kahden henkilön palkkausmenoina siirtona momentille 29.59.01, lisäys on 865 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää automaattista tietojenkäsittelyä hyväksi käyttäen toimitettavasta ammatillisten oppilaitosten oppilasvalinnasta aiheutuviin menoihin ja ammatinvalintaa palvelevan tietoaineiston julkaisutoimintaan. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään kolmen toimihenkilön ja satunnaisen toimistohenkilöstön palkkaamiseen.

1986 esitys	7 535 000
1985 menoarvio	6 670 000
1984 tilinpäätös	5 636 154

25. (29.86.25) *Oppimateriaalin valmistaminen sekä opetusväline- ja kalustosuunnittelu* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 700 000 mk, mistä 200 000 mk kustannusten nousun ja uuden oppimateriaalin lisääntyneen valmistustarpeen sekä 1 500 000 mk tietotekniikan opetuksen laajentamisen edellyttämän atk-ohjelmistojen tuottamisen, hankintojen ja jakelun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppikirjojen ja monisteiden sekä työnopetuksen ja av-materiaalin valmistamisesta ja ruotsiksi kääntämisestä, opetusväline- ja kalustaselvitysten tekemisestä, atk-ohjelmistoista ja oppimateriaalitutkimuksesta aiheutuviin palkkoihin ja muihin kulutusmenoihin sekä atk-ohjelmien hankkimisesta ja tuottamisesta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa on tarkoitus käyttää kahden toimihenkilön palkkaamiseen.

1986 esitys	6 000 000
1985 menoarvio	4 300 000
1985 lisämenoarvio	1 500 000
1984 tilinpäätös	3 300 000

27. (29.86.27) *Ammatilliset pätevyystutkinnot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 270 000 mk tutkittavien määrän lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään ammatillisista pätevyystutkinnoista annetun lain (32/72) mukaisiin menoihin.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	1 730 000
1984 tilinpäätös	1 674 220

28. (29.86.28) *Opettajien ja oppilaitosten muun henkilökunnan jatko- ja täydennyskoulutus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk, mistä 4 860 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, keskiasteen koulunuudistuksen toimeenpanon edellyttämän koulutuksen laajenemisesta ja tietotekniikan kehityksen edellyttämän opettajien ammatillisen täydennyskoulutuksen laajentamisesta sekä 140 000 mk siirrosta momentilta 29.60.29, mistä 95 000 mk ammattikoulujen opettajaopistojen ja 45 000 mk valtion kotiteollisuusoppilaitosten opettajien erikoiskurssien osuutena. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaassa ja ulkomailla tapahtuvan sekä suomen- että ruotsinkielisten opettajien jatko- ja täydennyskoulutuksen kustannuksia varten, kuten opetuspalkkioita ja opettajien sekä koulutettavien matkakustannusten ja päivärahajon korvaamista varten matkustussäännön mukaisesti. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 15 henkilöä määräaikaisiin kehittämistehtäviin.

1986 esitys	20 000 000
1985 menoarvio	15 000 000
1985 lisämenoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	10 150 808

29. (29.86.29) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, automaattisen tietojenkäsittelyn, tutkimuksen, tiedotuksen ja opetussuunnitelmien uusimisen aiheuttamien menojen lisääntymisestä sekä 50 000 mk kertamenosta Suomen ja Neuvostoliiton välisen ammattikasvatusalan seminaarin järjestämiseksi. Momentin määrärahaa saa-

daan käyttää myös oppilaiden kotimaisiin opintorekkeilyihin, kansainvälisen yhteistyön menoihin, opetussuunnitelmien uusimisesta, kokeilutoiminnasta ja opetussuunnitelmien kääntämisestä aiheutuviin palkkoihin ja muihin menoihin, automaattisen tietojenkäsittelyn ja tekstinkäsittelyn menoihin, eri opintolinjojen käytön tehostamiseksi tarvittavaan tiedotustoimintaan sekä tutkimustyöstä aiheutuviin menoihin ja Ruotsista ja muualta palaaville oppilaille järjestettävän tukipetuksen palkkoihin ja muihin menoihin.

1986 esitys.....	4 500 000
1985 menoarvio.....	4 200 000
1984 tilinpäätös.....	3 792 981

50. (29.86.50) Kotitalouden edistäminen

Momentille ehdotetaan Maatalouskeskusten Liitto ry:n, Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten ja Marttaliitto ry:n sekä näiden piirijärjestöjen ja Finlands Svenska Marthaförbund rf:n, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:n, Työtehoseura ry:n kotitalousosaston, Kotitalous- ja kuluttajasiain tutkimuskeskuksen, Kuluttajaneuvontaliitto ry:n ja Kunnallisten kotitalous- ja kuluttajalautakuntien keskus ry:n toimintaan sekä kotitalousoppilaitosten neuvontapalveluun myönnettäviä valtionavustuksia varten 17 854 000 mk eli lisäystä 1 038 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu kotitalousneuvontajärjestöjen ja tutkimuslaitosten palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan toimiehtosopimusjärjestelmän piirissä olevan henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävää valtionapua varten 13 824 000 mk. Lisäys on 845 000 mk, mistä 770 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja 75 000 mk yhden uuden tutkijan palkkaamisesta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 228 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan 124 000 mk valtionapuna Kunnallisten kotitalous- ja kuluttajalautakuntien keskus ry:n henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin. Lisäys 7 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi valtionapuun oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionapu kotitalousneuvontajärjestöjen ja tutkimuslaitosten muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 336 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kertamenosta tutkimusvälineiden hankintaan ja 136 000 mk kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään kerta-

meno 150 000 mk, lisäys on 186 000 mk. Alamomentin loppusumma on 3 786 000 mk.

4. *Kotitalouden neuvontapalvelu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 120 000 mk kotitalousoppilaitosten neuvontapalvelutoimintaa varten.

1986 esitys.....	17 854 000
1985 menoarvio.....	16 816 000
1984 tilinpäätös.....	15 637 994

51. (29.86.51) Kotiteollisuuden edistäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 249 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna kotiteollisuuden edistämiseen.

1. *Valtionapu kotiteollisuusneuvontajärjestöjen palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävää valtionapua varten 10 709 000 mk. Lisäys on 1 019 000 mk, mistä 581 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 438 000 mk viiden uuden henkilön palkkaamisesta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 164 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan 1 515 000 mk eläkemaksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin. Lisäys on 250 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu kertamenosta Pohjoismaisten kotiteollisuusjärjestäjien järjestämiseksi, 50 000 mk kustannusten noususta ja 100 000 mk toiminnan monipuolistamisesta. Kun alamomentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa Föreningen för Nyländsk Hemslojd rf. -nimisen yhdistyksen työkaluhankintoihin ehdollisena myönnetty 20 000 mk, lisäys on 230 000 mk.

1986 esitys.....	12 224 000
1985 menoarvio.....	10 975 000
1984 tilinpäätös.....	10 126 000

53. (29.86.53, osa) Eräät valtionavut

Momentille ehdotetaan eräitä valtionapuja varten 580 000 mk eli lisäystä 105 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu Pernä skärgårdsskola -nimiselle oppilaitokselle.....	210 000
Opintomatka-apurahat.....	25 000
Valtionapu Folktingets utbildningsdelegationille.....	150 000
Avustus Suomesta lähetettävien opiskelijoiden kustannusten kattamiseksi Örebron kunnan kuulovammaisten oppilaitoksessa.....	195 000
Yhteensä	580 000

1986 esitys	580 000
1985 menoarvio	475 000
1984 tilinpäätös	426 707

54. (29.86.54) *Apurahat eräiden opettajien teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumista varten*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden opettajien teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumisesta aiheutuviin kustannuksiin myönnettäviin apurahiin.

1. *Apurahat eräiden opettajien teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumista varten vapaa-aikana.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 450 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää opetuksen ajan tasalla pitämiseksi teknillisten ja ammattioppilaitosten opettajien opetusttomana aikana tapahtuvasta teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumisesta aiheutuviin matka- ja päivärahoihin myönnettäviin apurahiin.

2. *Apurahat teollisuusalojen opettajien teollisuusharjoittelua ja -työskentelyä varten.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja osallistujien

lukumäärän kasvusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää opettajille teollisuusharjoittelusta ja elinkeinoelämään tutustumisesta aiheutuvien sekä teollisuudessa määräaikaisen työskentelyn aiheuttamien kustannusten korvaamiseksi myönnettäviin apurahiin. Alamomentin loppusumma on 3 250 000 mk.

1986 esitys	3 700 000
1985 menoarvio	2 700 000
1984 tilinpäätös	888 469

55. (29.86.55) *Valtionapu kirjeopiskelua varten*

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen kirjeopiskelun ja -opetuksen valtionavusta annetun lain (1079/79) perusteella 6 000 000 mk, mistä lain 4 §:n (1015/81) mukaiseen valtionapuun 5 800 000 mk sekä 7 §:n mukaiseen valtionapuun enintään 200 000 mk.

1986 esitys	6 000 000
1985 menoarvio	5 800 000
1984 tilinpäätös	5 495 247

(77.) Kunnalliset ja yksityiset teknilliset oppilaitokset

Luvun momenttien 29.77.30, 32, 33 ja 55 määrärahat on otettu huomioon luvun 29.65

laskelmissa ja momenttien 29.77.50 ja 52 määrärahat luvun 29.67 laskelmissa.

(78.) Kunnalliset ja yksityiset kauppaoppilaitokset

Luvun momenttien 29.78.30, 31, 32, 33 ja 35 määrärahat on otettu huomioon luvun 29.65

laskelmissa ja momenttien 29.78.50, 51 ja 52 määrärahat luvun 29.67 laskelmissa.

(79.) Valtion kotitalousoppilaitokset**(80.) Valtion kotiteollisuusoppilaitokset**

Lukujen määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa.

(81.) Kunnalliset ja yksityiset kotitalousoppilaitokset

Luvun momenttien 29.81.30, 33 ja 55 määrärahat on otettu huomioon luvun 29.65 laskelmissa ja momenttien 29.81.50, 53 ja 56 määrärahat luvun 29.67 laskelmissa.

(82.) Kunnalliset ja yksityiset kotiteollisuusoppilaitokset

Luvun momenttien 29.82.30, 33 ja 55 määrärahat on otettu huomioon luvun 29.65 laskelmissa ja momenttien 29.82.50 ja 53 määrärahat luvun 29.67 laskelmissa.

(83.) Terveystieteiden oppilaitokset

Luvun momenttien 29.83.01, 21, 28, osa, 29, 70, 74 ja 88 määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa, momentti 29.83.28, osa, momentin 29.69.28 laskelmissa, momenttien 29.83.30 ja 31 määrärahat luvun 29.65 laskelmissa ja momentin 29.83.50 määräraha momentin 29.67.50 laskelmissa.

(84.) Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus

Luku on siirretty luvuksi 29.74.

(85.) Ammattikurssit

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.69 laskelmissa.

(86.) Ammattikasvatuksen muut menot

Luvun momenttien 29.86.01, osa, 09 ja 23 määrärahat on otettu huomioon luvun 29.59 laskelmissa, momentin 29.86.01, osa, määräraha momentin 29.60.01 laskelmissa, momenttien 29.86.08, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 50, 51, 53, osa, 54 ja 55 määrärahat luvun 29.76 laskelmissa, momentin 29.86.26 määräraha momentin 29.69.51 laskelmissa sekä momenttien 29.86.52 ja 53, osa, määrärahat momentin 29.67.50 laskelmissa.

87. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 163 000 mk, mistä 45 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 99 400 mk ehdotettavan toi-

men lisäyksestä ja 10 000 mk viransijaisten palkkioista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 151 900	872 600	+ 1	9
Työsuhdepalkat	+ 2 600	48 500	—	1
Sosiaaliturvamaksu	+ 8 500	65 900	—	—
Yhteensä	+ 163 000	987 000	+ 1	10

Lisäperustelut:

Ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen amanuenssin toimi (A 18).

1986 esitys	987 000
1985 menoarvio	824 000
1984 tilinpäätös	735 953

09. *Johtokunta*

Momentille ehdotetaan edelleen 7 000 mk johtokunnan kokouspalkkioita ja matkakustannuksia varten.

1986 esitys	7 000
1985 menoarvio	7 000
1984 tilinpäätös	3 722

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maksullisesta tutkimus- ja julkaisutoiminnasta sekä siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

Maksullisesta tutkimus- ja julkaisutoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

1986 esitys	562 000
1985 menoarvio	555 000
1984 tilinpäätös	496 422

50. *Tutkimusapurahat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun sekä alalla työskentelevien tutkijoiden lukumäärän lisääntymisen johdosta.

1986 esitys	75 000
1985 menoarvio	70 000
1984 tilinpäätös	65 000

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 10 000 mk kaluston hankkimista ja konttorikoneiden uusimista varten.

1986 esitys	10 000
1985 menoarvio	10 000
1984 tilinpäätös	9 914

88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 004 000 mk, mistä 3 058 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 506 800 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista sekä 150 000 mk

määrärahan oikaisusta työsuhdepalkkioihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 20 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 629 400	52 533 500	+ 6	514
Työsuhdepalkat	+ 213 200	1 321 800	—	20
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 22 100	409 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 39 000	722 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 100 300	3 931 200	—	—
Yhteensä	+ 4 004 000	58 918 000	+ 6	534

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä.

1986 esitys	3 200 000
1985 menoarvio	2 973 000
1984 tilinpäätös	2 790 348

Lisäperustelut:

Tieteellisen tutkimuksen tehostamiseksi sekä tutkijankoulutuksen kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole muuta osoitettu, 1.3.1986 lukien seuraava sopimuspalkkainen virka ja ylimääräiset toimet:

Sopimuspalkkainen:	Palkkausluokka
1 tutkijaprofessori, 4 kk	S 27
Ylimääräiset:	
2 vanhempaa tutkijaa	A 25
2 nuorempaa tutkijaa	A 22
1986 esitys	58 918 000
1985 menoarvio	54 914 000
1985 lisämenoarvio	58 000
1984 tilinpäätös	50 848 963

09. Valtion tiedeneuvosto

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk kustannusten nousun ja palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

1986 esitys	210 000
1985 menoarvio	195 000
1984 tilinpäätös	5 057

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 227 000 mk automaattisen tietojenkäsittelyn laajentumisen sekä vuokrien ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tieteellisten toimikuntien matkamenoihin sekä työterveyshuoltoon ja julkaisu- ja tiedotustoimintaan.

50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 91 300 000 mk eli vähennystä 25 600 000 mk seuraavasti:

1. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat ja tutkimussopimukset. Alamomentille ehdotetaan 76 000 000 mk tutkimusten ja tutkijakoulutuksen rahoitukseen, tutkimussopimuksiin ja tieteellisten toimikuntien tutkimusmäärärahoiksi, tutkimuksen painoalueille sekä yhteiskuntapolitiikkaan ja palveluihin liittyvään tutkimukseen ja kotimaista tuotantoa edistävää ja kansantalouden kehittämistä palvelevaa tutkimustoimintaa varten. Alamomentin määrärahaa on tarkoitus käyttää eräiden pitkäaikaista rahoitusta vaativien perus- ja soveltavan tutkimuksen hankkeiden ja määräraikaisten tutkimusyksiköiden rahoittamiseen sekä tieteellisten laitteiden rahoittamiseen. Vähennys 28 500 000 mk aiheutuu siitä, että Suomen Akatemian tutkimushankkeiden rahoitusta lisätään veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen tutkimushankkeisiin ja tutkijakoulutuksen edistämiseen	54 000 000
Tutkimusyksiköihin ja tutkimussopimuksiin, painoalueiden tutkimiseen sekä muuhun tutkimuksen erityisrahoitukseen	11 000 000
Kotimaista tuotantoa edistävään ja kansantalouden tuotantorakenteen monipuolistamiseen tähtäävään sekä energiahuoltoon, luonnonvarojen hyväksikäyttöön, informaatioteknologiaan, bioteknologiaan ja työvoimakysymyksiin liittyvään tutkimustoimintaan ja tutkimussopimuksiin	11 000 000
Yhteensä	76 000 000

2. *Kansainvälinen tutkimusyhteistyö.* Alamomentille ehdotetaan 12 300 000 mk kansainvälisten yhteistyö- ja tutkijainvaihtosopimusten sekä eräiden kansainvälisten tutkimusorganisaatioiden jäsenosuuksien ja kansainvälisten tutkimushankkeiden aiheuttamia kustannuksia varten. Lisäys on 2 500 000 mk, mistä 900 000 mk aiheutuu tutkijavaihdon ja tutkimusyhteistyön jatkamisesta ja kehittämisestä sekä Euroopan molekyylibiologian laboratorion ja Euroopan molekyylibiologian konferenssin jäsenmaksuista, Suomen osallistumisesta yhteispohjoismaiseen tähtikaukoputkihankkeeseen sekä 1 600 000 mk kertamenoista Euroopan molekyylibiologian laboratorion liittymismaksuna.

3. *Pohjoismaisen yhteistyön menot.* Alamomentille ehdotetaan 3 000 000 mk Suomen osuuksien suorittamiseksi tieteellisten toimikuntien pohjoismaisten yhteistyöelinten kustannuksista, yhteispohjoismaisten lääketieteellisten stipendiaattien rahoittamiseksi Suomen osalta, Nordforskin jäsenosuusmaksuja ja pohjoismaisten yhteistyöelinten Suomessa järjestettävien kokousten menoja sekä pohjoismaisia tutkimushankkeita varten. Lisäys 400 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja jäsenosuusmaksujen tarkistuksesta, osallistumisesta pohjoismaisiin tutkijakoulutuskursseihin sekä pohjoismaisen tutkimusyhteistyön jatkamisesta ja kehittämisestä.

1986 esitys	91 300 000
1985 menoarvio	116 900 000
1984 tilinpäätös	102 000 000

52. *Suomen Akatemian apurahat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 442 000 mk, mikä aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksista sekä varttuneen tieteenharjoittajan apurahojen lukumäärän ja määräytymisperusteiden muuttumisesta 1.7.1985 lukien. Momentin määrärahaa käytetään tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain (760/69) 5 §: mukaisia apurahoja ja Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain (10/62) 6 §:n ja 9 §:n mukaisia apurahoja varten.

1986 esitys	10 610 000
1985 menoarvio	8 168 000
1984 tilinpäätös	6 027 469

53. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen tukemiseen* (arviomääräraha)

Luvun 29.91 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan tieteen tukemiseen 94 000 000 mk. Lisäys on 42 610 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään tieteen tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia, -palkintoja ja apurahoja varten, kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta annetun lain (48/76) mukaisesti tutkimusprojekteihin ja sanakirjatöihin, tieteellisen kirjallisuuden kääntämiseen ja painattamiseen, yksityisluonteisten arkistojen valtionavusta annetun lain (998/74, muut. 953/81) mukaisiin menoihin, tutkijakoulutukseen, tutkimussopimuksiin, julkaisuutoimintaan sekä tieteen tukemiseen liittyviin tutkimus-, selvitys- ja julkaisumenoihin.

Tiedekeskussäätiön tarkoituksena on rakentaa Vantaan Tikkurilaa tieteellistä tutkimusta ja tekniikan kehitystä esittelevä tiedekeskus. Hankkeen arvioidut perustamiskustannukset ovat 84 000 000 mk, mistä Vantaan kaupunki suorittaa puolet, valtion rahoitusosuudeksi on arvioitu neljännes ja yrityksiltä on tarkoitus kerätä neljännes kustannuksista. Vantaan kaupunki on sitoutunut korvaamaan kolmanneksen arvioiduista käyttökustannuksista. Muilta osin käyttökustannukset on tarkoitus kattaa tiedekeskuksen omilla tuloilla. Ehdotetaan, että valtionavustuksena tiedekeskuksen perustamiskustannuksiin suoritetaan vuosina 1989—92 enintään 21 000 000 mk, mikä suoritetaan pääasiallisesti veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista. Valtionavustusten suorittamisen edellytyksenä on, että Vantaan kaupunki sitoutuu vastaamaan tiedekeskuksen toiminnasta mahdollisesti aiheutuvista alijäämistä. Valtio ei osallistu käyttökustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomalaiselle Tiedeakatemialle Sodankylän observatoriota varten	3 200 000
Suomen Museoliitolle	850 000
Kotiseututoimintaan, mistä Suomen Kotiseutuliitolle 700 000 mk	800 000
Kansallispukuneuvostolle	140 000
Tieteellisen kirjallisuuden edistämiseen ja kääntämiseen	560 000
Työväen taloudelliselle tutkimuslaitokselle .	630 000
Pellervon taloudelliselle tutkimuslaitokselle	630 000
Suomen osuus eräiden pohjoismaisten tieteellisten yhteistyöhankkeiden menoista .	900 000
Suomen ja eräiden muiden maiden välisen stipendien vaihdon menot	935 000
Kansainvälisten tieteellisten konferenssien järjestämiseen Suomessa	2 400 000
Yksityisluonteisten arkistojen valtionavusta annetun lain (998/74; 953/81) mukaisiin menoihin	8 000 000

Föreningen Brage r.f. -nimiselle yhdistykselle leikearkiston avustamiseen	210 000	Museoviraston käytettäväksi museoiden avustamiseen	4 400 000
Svenska Litteratursällskapet i Finland -nimiselle yhdistykselle perinnettutkimukseen (Vaasa)	52 000	Museoiden rakentamisavustuksia varten	500 000
Suomen historialliselle seuralle käytettäväksi bibliografiatyöhön	180 000	Luonnontieteellisten museoiden yhteisnäytelyn järjestämiseen	200 000
Kotimaisten kielten tutkimusprojekteihin ja sanakirjoihin	5 000 000	Eräät kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menot ja jäsenmaksut	3 550 000
Tieteellisten seuran yhteistyöelimille	2 500 000	Opetusministeriön käytettäväksi	73 000
Väestöliiton väestöpoliittiselle tutkimuslaitokselle	640 000	Yhteensä	94 000 000
Jyväskylän Talvi -nimiselle kulttuuritapah-tumalle	190 000	1986 esitys	94 000 000
Institutum Romanum Finlandiae -säätöille	1 100 000	1985 menoarvio	51 390 000
Ulkopolitiikan tutkimuksen säätöille	1 000 000	1984 tilinpäätös	47 094 215
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle kirjasto toimintaan, sanakirjatyöhön ja matrikelin julkaisemiseen	1 380 000	(54.) <i>Eräät lisäavustukset tieteiden tukemiseen (kertameno)</i>	
V. I. Leninin oleskelua ja toimintaa Suomessa koskevan teoksen laatimiseen	570 000	Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa kertamenoa ehdollisena myönnetty 300 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 300 000 mk.	
Työväenperinne-Arbetartradition r.y:lle kirjastotoimintaa varten	400 000	1985 menoarvio	300 000
Kriittinen korkeakoulu	400 000	70. <i>Kaluston hankkiminen</i>	
Suomen Kotiteollisuusmuseolle	700 000	Momentille ehdotetaan 250 000 mk lähinnä atk-laitteiden hankkimista varten.	
Tekniikan Museon säätöille	700 000	1986 esitys	250 000
Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen rahoitukseen, tutkimussopimuksiin, julkaisutoiminnan ja tieteellisten seurojen muun toiminnan tukemiseen sekä matka- ja muihin apurahoihin	50 000 000	1985 menoarvio	100 000
Tiedonjulkistamisen edistämiseen	570 000	1984 tilinpäätös	84 999
Eräisiin tutkimus-, selvitys- ja julkaisuprojekteihin	640 000		

89. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 352 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 197 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 142 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta ja 100 000 markan kertameno työsuh-

teisen tutkimushenkilöstön palkkaamiseksi viittomakielen perustutkimusprojektia varten sekä vähennyksenä kertameno 100 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 335 200	3 497 900	+ 1	36
Tilapäisten palkkiot	+ 1 300	24 800	—	—
Työsuhdepalkat	+ 3 200	158 200	—	1
Sosiaaliturvamaksu	+ 12 300	263 100	—	—
Yhteensä	+ 352 000	3 944 000	+ 1	37

Lisäperustelut:

Viranomaisten kielenkäytön huoltoa ja tutkimusta varten ehdotetaan perustettavaksi kielitoimistoon ylimääräinen erikoistutkijan toimi (A 23).

1986 esitys.....	3 944 000
1985 menoarvio.....	3 592 000
1984 tilinpäätös.....	3 431 116

09. Johtokunta ja lautakunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 25 000 mk tutkimuskeskuksen johtokunnan ja lautakuntien kokouspalkkioihin ja matkakustannusten korvauksiin sekä asiantuntijoiden palkkioihin.

1986 esitys.....	25 000
1985 menoarvio.....	25 000
1984 tilinpäätös.....	17 406

27. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajenemisen johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää karttanimien tarkistamisesta ja kielenhuoltotyöstä aiheutuviin palkkaus- ja muihin kustannuksiin ja ulko- ja sisäisiltä laskutettaviin tieteellisten kokoelmien

kopiointimenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata henkilökuntaa lyhytaikaiseen työsuhteeseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

1986 esitys.....	420 000
1985 menoarvio.....	400 000
1984 tilinpäätös.....	325 303

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 20 000 mk kertamenosta pohjoismaisten kielilautakuntien kokouksen järjestelykustannuksia varten.

1986 esitys.....	1 595 000
1985 menoarvio.....	1 515 000
1984 tilinpäätös.....	1 385 340

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 40 000 mk kaluston, atk-järjestelmän oheislaitteiden, nauhareitten sekä konntorikoneiden hankkimista ja uusimista varten.

1986 esitys.....	40 000
1985 menoarvio.....	40 000
1984 tilinpäätös.....	39 311

90. Taiteen tukeminen

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi pääkaupunkiseudun kuntien osallistumisesta Suomen Kansallisoopperan käyttökustannuksiin.

Suomen taideakatemian Ateneumin taidemuseon käyttöön on luovutettu rakennus Bulevardi 40. Kun taidemuseo toimii pääasiassa valtiovuon turvin, ehdotetaan, että tilat voidaan edelleen luovuttaa sille vastikkeetta.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 134 000 mk, mistä 81 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 48 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi työsuhteinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 81 900	1 571 100	—	13
Työsuhdepalkat	+ 48 000	48 000	+ 1	1
Sosiaaliturvamaksu	+ 4 100	115 900	—	—
Yhteensä	+ 134 000	1 735 000	+ 1	14

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan 48 000 mk toimistoapulaisten palkkaamista varten.

1986 esitys	1 735 000
1985 menoarvio	1 601 000
1984 tilinpäätös	1 511 130

09. Valtion taidetoimikunnat

Taiteen edistämisen järjestelyistä annetun lain (328/67) 5 §:ssä tarkoitettuihin valtion taidetoimikuntien, taiteen keskustoimikunnan ja läänien taidetoimikuntien hallintomenoihin arvioidaan vuonna 1986 tarvittavan 5 000 000 mk. Kun näihin menoihin on tarkoitus käyttää momentille 29.90.52 myönnettyistä varoista 4 800 000 mk, momentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk.

1986 esitys	200 000
1985 menoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	200 000

30. Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille, jolle ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 3, ehdotetaan 24 254 000 mk eli lisäystä 1 572 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionosuus palkkauskustannuksiin.* Alamomentille merkitään kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (1045/80, muut. 948/81) 5 §:n nojalla kunnalle kulttuuritoimen virkojen aiheuttamiin palkkauskustannuksiin suoritettavaa valtionosuutta varten 9 054 000 mk. Alamomentille merkitään lisäystä 1 800 000 mk, mistä 820 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 300 000 mk viiden uuden pääviran perustamisesta ja 680 000 mk valtionosuusennakoiden oikaisusta. Kun alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 28 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 1 772 000 mk. Alamomentin määrärahalta saa-

daan palkata sivu- ja yhdistelmävirat huomioon ottaen enintään 175 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus paikallisen kulttuuritoiminnan järjestämisestä ja tukemisesta aiheutuviin kustannuksiin.* Lain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla kunnalle suoritettavan paikallisen kulttuuritoiminnan järjestämisestä ja tukemisesta aiheutuvien kustannusten valtionosuutta varten alamomentille ehdotetaan enintään 14 200 000 mk. Valtionosuuden määräytymisen perusteena voidaan enintään ottaa huomioon valtioneuvoston vuosittain asukasta kohden vahvistama markkamäärä, mikä on vuonna 1986 tarkoitus vahvistaa 5 markaksi asukasta kohti. Lisäys 1 300 000 mk aiheutuu valtionosuuden vuosittaisen asukasta kohden vahvistettavan markkamäärän korottamisesta 4,5 markasta 5 markkaan.

3. *Valtionosuus kulttuuritoimintaan tarvittavia tiloja ja laitteita varten.* Kunnalle tai kunnan osoituksesta yhteisöille lain 8 §:n nojalla myönnettäviin avustuksiin kulttuuritoimintaan tarvittavien tilojen rakentamista, hankkimista, kunnostamista ja perusparannuksia sekä kulttuuritoiminnan kannalta tarpeellisten laitteiden ja välineiden hankkimista varten alamomentille ehdotetaan 1 000 000 mk. Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa on tarkoitukseen myönnetty ehdollisena 2 500 000 mk. Vähennys on 1 500 000 mk.

1986 esitys	24 254 000
1985 menoarvio	22 682 000
1984 tilinpäätös	16 714 037

51. Valtion taiteilija-apurahat (arviomääräraha)

Taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/69, muut. 947/81) mukaan jaetaan vuosittain 104 kappaletta yksi-, 41 kolmi-, 19 viisi- ja 10 viisitoistavuotista taiteilija-apurahaa ja varataan sen ohessa vähintään 50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina. Kun vuonna 1986

kohdeapurahoina ehdotetaan jaettavaksi 50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha, merkitään momentille 19 555 000 mk. Lisäys 2 143 000 mk aiheutuu apurahojen korotuksesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
104 yksivuotista apurahaa	4 818 000
123 kolmivuotista apurahaa	5 700 000
95 viisivuotista apurahaa	4 403 000
50 viisitoistavuotista apurahaa	2 317 000
50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha kohdeapurahoina	2 317 000
Yhteensä	19 555 000
1986 esitys	19 555 000
1985 menoarvio	17 412 000
1984 tilinpäätös	16 853 221

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen tukemiseen (arviomääräraha)

Luvun 29.91 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan taiteen tukemiseen 346 000 000 mk. Lisäys on 46 230 000 mk. Kun momentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 2 050 000 mk, lisäys on 44 180 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään taiteen tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia ja -lainoja, -palkintoja ja apurahoja varten sekä musiikkioppilaitosten valtionavusta annetun lain (147/68) mukaisia menoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lisämäärärahana taiteen keskustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja läänien taidetoimikuntien hallintomenoihin, taiteenalan selvitys- ja tutkimustoiminnan menoihin sekä Suomi-Filmin dokumenttiarkiston ostamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionpalkintoihin	550 000
Suomenkielisen kaunokirjallisuuden edistämiseen	100 000
Ruotsinkielisen kaunokirjallisuuden edistämiseen	90 000
Kirjailijajärjestöille	800 000
Suomen maakuntakirjailijat ry:lle	170 000
Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutille	235 000
Kirjailija- ja kirjoittajakoulutukseen	250 000
Lukemisharrastuksen edistämiseen	370 000
Suomalaisen kirjallisuuden kääntämiseen ja julkaisemiseen	200 000
Kirjallisuuden ostotukeen	1 000 000
Suomen taideakatemian säätiölle	11 500 000
Suomen taideakatemian säätiön hallinnassa olevien valtion taidekokoelmien täydentämiseen	800 000
Taideteosten hankkiminen julkisiin rakennuksiin	2 300 000
Taidemuseoille	2 000 000
Kuvataidejärjestöille	1 400 000

Taidekouluille	1 270 000
Kuvataidenäyttelytoimintaan	1 100 000
Suomen Kansallisoopperan Säätiölle raha- arpa- ja veikkauksien ylijäämän käytöstä annetun asetuksen mukaiseen avustukseen, mistä 8 000 000 mk valtionneuvoston käytettäväksi myöhemmin erikseen päätettävällä tavalla	66 800 000
Oopperajuhlia varten	2 100 000
Konserttitoiminnan edistämiseen	730 000
Orkestereille ja yhtyeille sekä niiden alue-toimintaan	5 600 000
Musiikkioppilaitosten valtionavustuksiin, mistä harkinnanvaraisiin avustuksiin 4 000 000 mk (enintään)	64 000 000
Säveltaidejärjestöille	550 000
Säveltaiteen harrastustoimintaan	2 100 000
Musiikkileirejä varten	1 000 000
Musiikki-instituuteille	1 200 000
Oopperayhdistyksille	1 150 000
Säveltilauksiin ja musiikkikilpailuihin	300 000
Äänitetuotannon tukemiseen	250 000
Luovan säveltaiteen edistämissäätiölle	110 000
Musiikin tiedotuskeskukselle	335 000
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle raha- arpa- ja veikkauksien ylijäämän käytöstä annetun asetuksen mukaiseen avustukseen, mistä 4 000 000 mk valtionneuvoston käytettäväksi myöhemmin erikseen päätettävällä tavalla	25 050 000
Teattereiden valtionapu	22 000 000
Alueteatteritoimintaa varten	20 000 000
Lastenteattereiden valtionapu	3 000 000
Svenska teatern i Helsingfors -nimiselle teatterille	5 800 000
Tampereen Työväen Teatteri Oy:lle	9 000 000
Teatteriryhmien tukemiseen	3 350 000
Teatteriryhmien kiertuetukeen ja laitehankintoihin	720 000
Harrastajateattereille	750 000
Näyttämötaiteellista harrastustoimintaa varten	2 600 000
Näyttämötaidejärjestöille	1 520 000
Näytelmäkirjallisuuden edistämiseen	830 000
Ohjaaja-, koreografi- ja lavastajavierailuja varten	120 000
Teatterien teknisiä laitteita ja perushankintoja varten	400 000
Lyhytaikaisia ammattiteatterikokeiluja varten	330 000
Säännöllisesti toimivien tanssiryhmien tukemiseen	1 450 000
Tanssiryhmien kiertuetukeen	200 000
Tanssitaidejärjestöille	350 000
Tanssin harrastajien esitystoimintaan ja tanssin harrastustoimintaan	160 000
Arkkitehtuurinäyttelyihin	990 000
Rakennustaiteen alan julkaisu- toimintaan	100 000
Suomen taideteollisuusyhdistykselle, mistä näyttelytoimintaan 560 000 mk	1 350 000
Teollisuustaiteen liitto Ornamolle	795 000
Graafisen suunnittelun järjestöille	80 000
Taidekäsityön laatutuki	100 000
Kotimaisen elokuvan tuotantotukeen	19 500 000
Suomen elokuväsäätiön ja Oy Yleisradio Ab:n välisen sopimuksen edellyttämän säätiön rahoitusosuuteen	2 200 000

Elokuvatarjonnan kehittämiseen kunnissa ...	1 200 000
Elokuva-alan teknisiä laitteita ja hankintoja varten	1 600 000
Elokuvakopioiden tarjonnan lisäämiseen ...	700 000
Elokuvajärjestöille	500 000
Elokuvateattereiden kunnostustuki	1 200 000
Suomi-Filmin dokumenttiarkiston ostaminen	500 000
Valokuvajärjestöille	300 000
Valokuvanäyttelyihin	235 000
Valokuvateosten laatutuki	200 000
Taiteenalan valtakunnallisille erikoisuseioille	8 300 000
Valtakunnalliset kulttuuritapahtumat, mistä Jyväskylän kesä -nimistä kulttuuritapahtumaa varten 380 000 mk, Jyväskylän Talvi -nimistä kulttuuritapahtumaa varten 325 000 mk, Musikfestspelen i Korsholm -nimistä kulttuuritapahtumaa varten 170 000 mk ja Työväen musiikkitahtumaa varten 325 000 mk	4 800 000
Lännen taidetoimikuntien käytettäväksi taiteen edistämiseen	14 500 000
Taidelaitosten rakentamisavustuksia varten ..	6 000 000
Halpakorkoisten, pitkäaikaisten lainojen myöntämiseen taidelaitosten rakentamiseen	3 000 000
Svenska teatern i Helsingfors -nimisen teatterin toimitilojen peruskorjaukseen	2 500 000
Lisämääräraha taiteen keskuustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja lännen taidetoimikuntien hallintomenoihin	4 800 000
Taiteenalan tutkimus- ja julkaisutoimintaan	400 000
Lastenkulttuurin edistämiseen	300 000
Lasten ja nuorten kuvataidekouluja varten ..	550 000
Pohjoismaisia taiteen alan yhteishankkeita varten	100 000
Kansainvälistä taiteen alan yhteistoimintaa varten	300 000
Opetusministeriön käytettäväksi	910 000
Yhteensä	346 000 000

1986 esitys	346 000 000
1985 menoarvio	301 820 000
1984 tilinpäätös	269 069 796

(53.) *Eräät lisäavustukset taiteen tukemiseen (kertameno)*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa kertamenona myönnetty 3 530 000 markan määräraha, mistä ehdollisena myönnettynä määrärahana 2 955 000 mk, ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 3 530 000 mk.

1985 menoarvio	3 530 000
1984 tilinpäätös	1 990 000

54. *Musiikkioppilaitosten ja musiikin keskias-teen ammatillisen peruskoulutuksen valtionapu*
Momentin nimike on muutettu.

Musiikin keskiasteen ammatillinen peruskou-lutus käynnistyy 1.8.1986 konservatorioissa. Kes-kiasteen orkesterisoittajakokeilua jatketaan Joen-suussa ja Kokkolassa.

Ehdotetaan, että musiikkioppilaitosten oppi-laspaikkamäärää lisätään 100:lla. Lisäksi ehdote-taan, että saadaan perustaa enintään 20 opetus-virkaa ja -tointa muuttamalla tuntiopetusta, mi-käli tuntimäärät ja valtionosuusmenot eivät toi-menpiteestä lisääny, sekä hyväksyä valtionavun piiriin viisi uutta henkilöä.

Musiikkioppilaitosten valtionavustuksista an-netun lain (147/68, muut. 1076/75 ja 935/82) mukaisesti valtionosuuksiin ja -avustuksiin arvioi-daan vuonna 1986 tarvittavan 65 000 000 mk. Kun näihin avustuksiin on tarkoitus käyttää mo-mentille 29.90.52 osoitetuista varoista 64 000 000 mk, momentille ehdotetaan 1 000 000 mk. Vähennys 100 000 mk aiheutuu siitä, että vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määrära-ha ehdotetaan vähennettäväksi.

1986 esitys	1 000 000
1985 menoarvio	1 100 000
1984 tilinpäätös	5 000 000

55. *Kirjailijoille ja kääntäjille jaettavat apura-hat ja avustukset (arviomääräraha)*

Kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apura-hoista ja avustuksista annetun lain (1080/83) mukaisesti apurahoihin ja avustuksiin arvioidaan tarvittavan 13 000 000 mk. Lisäys on 700 000 mk.

1986 esitys	13 000 000
1985 menoarvio	12 300 000
1984 tilinpäätös	12 758 279

(56.) *Valtionavustus Tampereen Työväen Te-atterin rakentamiseen (siirtomääräraha)*

Momentti ja sillä oleva määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 10 660 000 mk.

1985 menoarvio	10 660 000
1984 tilinpäätös	13 000 000

57. *Elokuvataiteen tukeminen*

Momentille ehdotetaan vuoden 1985 elokuva-veron arvioitua tuottoa vastaavasti 1 500 000 mk. Vähennys on 1 200 000 mk.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	2 700 000
1984 tilinpäätös	2 450 000

(59.) *Valtionavustus Svenska teatern i Helsingfors -nimisen teatterin toimitilojen peruskorjauksen* (siirtomääräraha)

Momentti ja sillä oleva määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 5 000 000 mk.

1985 menoarvio 5 000 000
1984 tilinpäätös 2 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 43 400 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
		mk	mk/m ²		
1. Ateneum				32 300 000	42 000 000
— peruskorjaus	6 548	104 500 000	15 959		
— laajennus	2 020	30 700 000	15 198		
2. Hvitträsk, ravintolarakennuksen peruskorjaus ..	587	3 400 000	5 792	2 000 000	1 400 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>43 400 000</u>

Ateneum-hankkeen laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu pääpiirustusten ja pohjarakennus-
töiden urakkatarjousten perusteella. Määrärahaa
voidaan käyttää myös Ateneum-rakennuksen laa-
jennuksen johdosta suoritettaviin liitännäistöihin
naapurikiinteistöissä.

1986 esitys 43 400 000
1985 menoarvio 23 000 000
1985 lisämenoarvio 200 000
1984 tilinpäätös 10 000 000

91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen

Arpajaislain (644/82) mukaisesti veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja käytetään urheilun ja liikuntakasvatustyön sekä tieteen, taiteen ja nuorisonkasvatustyön tukemiseen. Raha-arpaja-
veikkauksien ylijäämän käyttämisestä annettu asetuksen (725/82) mukaan pelien ylijäämän yhteismäärää vastaavaksi arvioitu määräraha otetaan vuosittain tulo- ja menoarvioon. Asetuksen 2 §:n mukaan määrärahasta käytetään vuosittain 36,6 prosenttia urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen sekä 8 prosenttia Suomen Kansallisoopperan Säätiön ja 3 prosenttia Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiön tukemiseen kuitenkin siten, että niille tarvittaessa annetaan myös lisäavustusta sekä jäljelle jäävä osa tieteen, taiteen ja nuorisonkasvatustyön tukemiseen.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja arvioidaan vuonna 1986 kertyvän 835 milj. mk,

mistä asetuksen mukaan urheilun ja liikuntakasvatustyön osuus on 306 milj. mk, Suomen Kansallisoopperan Säätiön osuus 67 milj. mk ja Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiön osuus 25 milj. mk sekä tieteen, taiteen ja nuorisonkasvatustyön osuus 437 milj. mk. Lisäksi näiden toimintojen tukemiseen käytettäväksi arvioidaan kertyvän 29 milj. mk aikaisemmin myönnettyjen lainojen korkoina ja kuoletuksina.

Ehdotetaan, että voittovaroista, joissa on otettu huomioon aikaisemmin myönnettyjen lainojen korot ja kuoletukset, myönnettäisiin 315 milj. mk urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen, 94 milj. mk tieteen tukemiseen, mistä 50 milj. mk Suomen Akatemian käytettäväksi, 346 milj. mk taiteen ja 109 milj. mk nuorisonkasvatustyön tukemiseen. Urheilun ja liikuntakasvatustyön osuudesta ehdotetaan noin 12 milj.

mk jätettäväksi säästöön valtioneuvoston myöhemmin käytettäväksi ensisijaisesti urheilu- ja liikuntatilojen rakentamisen avustamiseen. Lisäksi Suomen Kansallisoopperan osuudesta on ehdotettu jätettäväksi säästöön yhteensä 8 milj. mk ja Suomen Kansallisteatterin osuudesta 4 milj. mk valtioneuvoston käytettäväksi myöhemmin erikseen päätettävällä tavalla.

Tarkoituksena on, että muilla kuin vaikeilla työllisyysalueilla uusien hankkeiden rakennustyöt aloitetaan aikaisintaan 1.9.1986.

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen 315 000 000 mk. Lisäys on 29 140 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään liikuntalakiin (984/79) ja urheiluopistojen valtionavusta annettuun lakiin (946/78) perustuvia valtionosuuksia, -avustuksia ja halpakorkoisia lainoja sekä muita urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia ja apurahoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion urheiluneuvoston, valtion liikuntatieteellisen neuvoston ja läänien urheilulautakuntien menoihin, liikuntatieteelliseen suunnittelu- ja tutkimustyöhön sekä peruskoulujen liikuntatilojen rakentamisen valtionosuuksiin, valtion ammatillisten oppilaitosten liikuntatilojen rakentamiseen ja kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten liikuntatilojen valtionosuuksiin ja -avustuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen valtionavustus	84 000 000
Avustusten myöntämiseen liikuntapaikkojen sekä niihin liittyviin vapaa-aikatilojen perustamiskustannuksiin, mistä enintään 110 000 mk urheilulaitosten rakentamiseen liittyvään tutkimus- ja selvitystyöhön	50 000 000
Halpakorkoisten, pitkäaikaisten lainojen myöntämiseen liikuntapaikkojen sekä niihin liittyvien vapaa-aikatilojen perustamiskustannuksiin	35 000 000
Urheiluopistojen valtionavusta annetun lain piiriin kuuluvien urheiluopistojen omien huoneistojen ja harjoituspaikkojen hankkimiseen, laajentamiseen ja perusrannuksiin	10 000 000

Valtionosuuksiin kunnille urheiluseurojen toimintaan sekä liikuntatoimen yleiseen toiminnalliseen kehittämiseen ja kuljetuskustannuksiin, jolloin valtionosuuteen oikeutettavaksi menoksi vahvistettiin 12 mk asukasta kohti (enintään) ..	35 700 000
Valtionosuuksiin kunnille viranhaltijain palkkauksiin, mistä 2 500 000 mk erityisryhmien liikunnanohjaajien palkkauksiin	19 300 000
Olympiavalmennukseen, mistä 1 270 000 mk olympiavalmentajien palkkaamiseen ja 210 000 mk vammaisten olympiavalmennukseen	7 900 000
Urheiluopistojen toimintaan, mistä 1 500 000 mk harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin	43 470 000
Liikuntatieteelliseen suunnittelu- ja tutkimustyöhön sekä toimintaan	9 800 000
Urheilun ja liikunnan opettajien, valmentajien, ohjaajien sekä tutkijain ulkomaisiin opintomatkoihin	290 000
Avustus urheilijoiden ammattienedistämistätiölle	500 000
Suunnistuskarttojen valmistukseen ja urheiluvälineiden hankintaan	800 000
Läänien urheilulautakuntien menoihin, mistä 1 220 000 mk sihteerien palkkaamiseen	2 400 000
Suomen Urheilumuseon toimintaan	1 210 000
Valtion urheiluneuvoston, valtion liikuntatieteellisen neuvoston sekä muihin urheilua ja liikuntakasvatusta edistäviin tarkoituksiin opetusministeriön käytettäväksi, mistä 120 000 mk neuvostojen sihteerin palkkaukseen	2 800 000
Jätettäväksi säästöön valtioneuvoston käytettäväksi	11 830 000
Yhteensä	315 000 000

1986 esitys	315 000 000
1985 menoarvio	285 860 000
1984 tilinpäätös	254 865 795

51. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat nuorisokasvatustyön tukemiseen* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 109 000 000 mk. Lisäys on 12 070 000 mk.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys nuorisotyötä koskevan lainsäädännön uudistamiseksi.

Momentin määrärahaa käytetään valtakunnallisen nuorisotyön valtionavusta annettuun lakiin (1035/73) ja kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavusta annettuun lakiin (117/72) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten aikaisempien vuosien loppuerien sekä edellä mainitun hallituksen lakiesityksen mukaisiin valtionapuihin sekä muihin nuorisokasvatustyön tukemiseen myönnettäviin avustuksiin, lainoihin ja apurahoihin. Momentin

määrärahaa saadaan käyttää myös valtion nuorisoneuvoston, läänien nuorisolautakuntien, kansainvälisen nuorisotoiminnan ja nuorisotyötä käsittelevän tutkimus- ja kokeilutoiminnan menoihin, lasten ja nuorten taideharrastuksen tukemiseen sekä nuorison leiri- ja kurssikeskusten toiminnan käynnistämisavustuksiin.

Kuntien valtionapuun oikeutetun henkilökunnan määrä on pääviroiksi muutettuna 424, kun ehdotetaan, että vuonna 1986 valtionavun piiriin hyväksytään viisi uutta henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionapuun	36 500 000
Muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintaan	540 000
Kuntien nuorisotyön valtionosuus	53 000 000
Valtionavustukset nuorisotilojen perustamiskustannuksia varten, mistä 1 500 000 mk nuorison leiri- ja kurssikeskusten avustamiseen ja 500 000 mk nuorisojärjestöjen kokous- ja toimistotilojen hankintaan	5 500 000
Halpakorkoisten, pitkäaikaisten lainojen myöntämiseen nuorisotilojen perustamiskustannuksiin	4 500 000
Nuorison leiri- ja kurssikeskusten toiminnan käynnistämisavustuksiin	800 000
Kansainväliseen nuorisoyhteistyöhön ja nuorisotyöntekijäin ulkomaisiin opintomatkoihin ja kansainvälisen nuorisovuoden 1985 komitean menoihin	2 000 000
Nuorten kulttuuriryhmien ulkomaille suuntautuvien esiintymismatkojen tukemiseen	210 000
Nuorisomatkailun edistämiseen	150 000
Lasten ja nuorison taideharrastuksen edistämiseen	1 050 000
Lasten ja nuorten taidekeskuksen säätiön toiminnan tukemiseen	210 000
Nuorisotyötä käsittelevään tutkimus- ja kokeilutoimintaan	530 000
Nuorisopoliittisen kirjaston ja tietopalvelun tukemiseen	210 000
Läänien nuorisolautakuntien toimintaan, mistä 1 220 000 mk sihteerien palkkaamiseen	2 600 000

Valtion nuorisoneuvoston menoihin, mistä 200 000 mk valtion nuorisoneuvoston sihteerien palkkaamiseen	440 000
Opetusministeriön käytettäväksi	760 000
Yhteensä	109 000 000

1986 esitys	109 000 000
1985 menoarvio	96 930 000
1984 tilinpäätös	79 460 076

52. Urheiluopistojen valtionapu

Urheiluopistojen valtionavusta annetun lain (946/78) mukaisesti sekä muiden urheiluopistojen avustuksiin arvioidaan vuonna 1986 tarvittavan 43 970 000 mk. Kun näihin avustuksiin on tarkoitus käyttää momentille 29.91.50 urheiluopistojen toimintaan osoitettua veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista 43 470 000 mk, ehdotetaan momentille edelleen 500 000 mk.

1986 esitys	500 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	498 907

(53.) Valtionapu nuorisonkasvatustyöhön

Momentti ja sen määräraha 1 592 000 mk ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Määrärahaa 1 242 000 mk on ollut ehdollista määrärahaa. Vähennys on 1 592 000 mk.

1985 menoarvio	1 592 000
--------------------------	-----------

(61.) Nuorisotyöttömyyden seurauksivaikutusten lieventäminen

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 000 000 mk.

1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	350 000

92. Suomenlinnan hoitomenot

Pohjoismainen taidekeskus toimii Suomenlinnassa valtion omistamissa ja kunnostamissa tiloissa. Taidekeskuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi ehdotetaan, että keskuksen tarvitsemat

näyttely-, toimisto- ja ateljeetilat sekä taiteilijasunnnot voidaan edelleen luovuttaa käyttöön vastikkeetta.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 528 000 mk, mistä 257 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 240 000 mk ehdotettavien

tointen muutoksista sekä 10 000 mk viransijaitten palkkioista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 67 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 22 300	238 400	—	2
Työsuhdelpalkat	+ 484 500	4 767 300	+ 3	67
Muut palkat ja palkkiot	+ 500	9 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 20 700	358 500	—	—
Yhteensä	+ 528 000	5 374 000	+ 3	69

Lisäperustelut:

Työsuhdelpalkkoihin ehdotetaan lisäystä 240 000 mk pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien kahden työnjohtajan ja toimistosihteerin siirtämiseksi hoitokunnan palvelukseen. Tämän henkilöstön palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 34.50.77 määrärahasta.

1986 esitys	5 374 000
1985 menoarvio	4 846 000
1984 tilinpäätös	4 635 599

09. *Suomenlinnan hoitokunta*

Momentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk hoitokunnan ja jaostojen jäsenten kokouspalkkioita sekä jaostojen puheenjohtajien ja hoitokunnan sihteerin kuukausipalkkioita varten.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	53 102

10. *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kustannusten nousun johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää kiinteistöjen energia-, jätehuolto- ja vartiointimenoihin, ulkoalueiden hoitomenoihin sekä asukkaille myytävistä polttoaineista aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	2 900 000
1985 menoarvio	2 800 000
1984 tilinpäätös	2 454 112

13. *Rakennusten korjaus ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kustannusten nousun ja korjausten lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahasta 250 000 mk on tarkoitettu huonokuntoisten peltikattojen uu-

simiseen ja 250 000 mk rakennuksen C 52 porashuoneiden korjauksen jatkamiseen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomenlinnan hoitokunnasta annetun asetuksen (427/76) mukaisten vuosikorjaustöiden suorittamiseen, kuten huonokuntoisten rakennusten, vapautuvien asuntojen sekä sähkö- ja LVI-verkoston kunnostamiseen.

1986 esitys	2 800 000
1985 menoarvio	2 700 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	2 600 000

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	220 000
1985 menoarvio	210 000
1984 tilinpäätös	177 427

40. *Valtionavustus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk tavaraliikenteen alijäämän valtion osuuden suorittamista varten. Valtion ja Helsingin kaupungin kesken 27.2.1978 solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio korvaa puolet tavaraliikennettä varten hankittuun lautan aiheuttamista käyttötappioista.

1986 esitys	660 000
1985 menoarvio	630 000
1984 tilinpäätös	570 000

70. *Laitteiden ja kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 300 000 mk, mistä 100 000 mk atk-järjestelmän hankkimiseksi ja 200 000 mk työkoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten.

1986 esitys.....	300 000
1985 menoarvio.....	320 000
1984 tilinpäätös.....	400 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 200 000 mk, mistä 200 000 mk Suomenlinnan rakennusten kunnallistekniikan liittymismaksuja ja liitännäistöitä varten ja 1 500 000 mk Suomenlinnan käyttösuunnitelman mukaisten yleis- ja hankesuunnitelmien, rakennussuunnitelmien ja niihin liittyvien selvitysten ja tutkimusten hankkimista sekä muita rakennuttajan kuluja varten.

1986 esitys.....	3 200 000
1985 menoarvio.....	2 250 000
1984 tilinpäätös.....	5 350 000

93. Arkistolaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 785 000 mk, mistä 689 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 51 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista sekä 30 000 mk kesäharjoittelijoiksi palkattavien kausi-, ruuhka-

yms. apulaisten palkkauksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 45 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 16 tilapäistä pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	+ 514 800	8 933 100	—	110
Tilapäisten palkkiot.....	— 5 600	66 700	—	—
Työsuhdepalkat.....	+ 169 400	2 235 300	+ 1	45
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset.....	+ 30 000	30 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot.....	+ 62 300	1 155 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	+ 14 100	887 900	—	—
Yhteensä.....	+ 785 000	13 308 000	+ 1	155

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 51 000 mk arkistoapulaisen palkkaamiseksi Oulun maakunta-arkistoon.

1986 esitys.....	13 308 000
1985 menoarvio.....	12 523 000
1984 tilinpäätös.....	11 778 864

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentille ehdotetaan 250 000 mk. Vähennys on 24 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuspalvelutoiminnasta aiheutuviin menoihin. Vastaava tulo on merkitty momenteille 12.29.93 ja 12.29.94. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi päätoiminen henkilö.

1986 esitys.....	250 000
1985 menoarvio.....	274 000
1984 tilinpäätös.....	161 777

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mistä 150 000 mk kertamenona Kansainvälisen Pyöreän Pöydän Arkistokonferenssin järjestämiseen, 100 000 mk kertamenona arkistosiirotiin sekä 250 000 mk kustannusten nousun, atk-tehtävien lisääntymisen ja atk-aineiston arkistointitehtävien johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 60 000 mk, lisäys on 440 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjallisuuden hankintoihin, asiakirjojen mikrofilmukseen, arkistoitujen filmien kopiointiin sekä asiakirjojen ostamiseen.

1986 esitys	4 540 000
1985 menoarvio	4 100 000
1984 tilinpäätös	3 642 903

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 800 000 mk, mistä 450 000 mk Turun maakunta-arkiston uusien tilojen ja 150 000 mk Mikkelin maakunta-arkiston mikrofilmivaraston kalustamiseen sekä 200 000 mk muiden kalusteiden ja laitteiden hankkimiseen.

1986 esitys	800 000
1985 menoarvio	350 000
1984 tilinpäätös	280 069

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 900 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Turun maakunta-arkisto				10 550 000	8 000 000
— lisärakennus	2 890	14 600 000	5 052	(peruuntunut 300 000)	
— peruskorjaus	1 800	6 200 000	3 444		
2. Mikkelin maakunta-arkiston mikrofilmivarasto ..	120	900 000	7 500	700 000	200 000
3. Suunnittelu					700 000
				<hr/> Yhteensä	<hr/> 8 900 000
1986 esitys					8 900 000
1985 menoarvio					7 700 000
1984 tilinpäätös					2 200 000

94. Museovirasto

Savonlinnan oopperajuhlat järjestetään valtion omistamissa Olavinlinnan tiloissa. Oopperajuhlien toimintaedellytysten turvaamiseksi ehdotetaan, että oopperajuhlien kannatusyhdistyksen tarvitsemat tilat voidaan edelleen luovuttaa käyttöön vastikkeetta.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 607 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 099 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 202 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 300 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen, mistä 195 000 mk on siirtoa momentilta 29.94.23 ja 30 000 mk on tarkoitettu kesäharjoittelijoiden

palkkaamiseen sekä 70 000 mk muiden palkkojen ja palkkioiden lisääntymisen johdosta, mistä 50 000 mk aiheutuu osavuotisten harjoittelijoiden palkkaamisesta ja 20 000 mk kertamenosta Suomen Kirkot-sarjateoksen kirjoitustyön jatkamista varten sekä vähennyksenä 1 200 mk virka-

pukuavustusten siirron johdosta tämän luvun momentille 29 sekä kertameno 108 800 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 127 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 457 900	8 090 200	—	88
Työsuhdepalkat	+ 631 200	9 808 300	+ 1	127
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 415 000	2 433 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 56 900	219 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 46 000	1 469 900	—	—
Yhteensä	+ 1 607 000	22 021 000	+ 1	215

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 105 000 mk tutkijan palkkaamiseksi muinaisjäännösrekisterin ja muiden atk-rekisterien suunnittelua varten.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 97 000 mk kertamenona valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten luetteloa tekevän tutkijan palkkaamiseksi edelleen rakennushistorian osastoon.

1986 esitys	22 021 000
1985 menoarvio	20 414 000
1984 tilinpäätös	18 994 542

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 125 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentamisen johdosta.

1986 esitys	3 170 000
1985 menoarvio	3 045 000
1984 tilinpäätös	2 580 667

13. Rakennusten korjaus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museoviraston hallinnassa olevien rakennusten pienehköihin korjaustöihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi henkilö määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys	500 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	500 000

21. Tutkimus- ja valvontatoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museoviraston tehtäviin kuuluvan tutkimus-, valvonta- ja investointitoiminnan menoihin sekä muinaismuistolain mukaisiin lunastuksiin ja koelmien kartuttamiseen, kansatieteellisten työväen kulttuurikokeelmien, kaivaushenkilökunnan palkkaus- ja matkakustannuksiin ja muihin kenttätöiden aiheuttamiin menoihin sekä valtion mahdollisesti kohdistuvien korvausvaatimusten välttämisen kannalta kiireellisiin arkeologisiin kaivauksiin. Momentin määrärahalla on tarkoitus palkata enintään viisi henkilöä määräaikaisiin tehtäviin kansatieteellisten työväen kulttuurikokeelmien ja kenttätöiden johdosta. Määrärahasta on tarkoitus käyttää enintään 240 000 mk lyhytaikaisissa kaivaustehtävissä tarvittavan henkilökunnan palkkauksiin.

1986 esitys	1 350 000
1985 menoarvio	1 200 000
1985 lisämenoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	1 094 895

23. Museotoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 410 000 mk, mistä 150 000 mk kustannusten nousun, näyttelytoiminnan lisääntymisen ja toiminnan laajentamisen johdosta, 200 000 mk kertamenosta kansallismuseon näyttelyiden pystyttämiseksi ja 60 000 mk kertamenosta Hämeen linnan näyttelyn perustamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 500 000 mk ja 195 000 mk momentin 29.94.01 perusteluihin viitaten yh-

deksän museoiden osavuotisen henkilön palkkausmenoina, vähennys on 285 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museokokoelmien hoitoon, näytteille panoon, esittelyyn, tiedotuspalveluun sekä kokoelmien kartuttamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.95.

1986 esitys	1 200 000
1985 menoarvio	1 485 000
1984 tilinpäätös	2 182 002

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 850 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museoviraston maksullisesta palvelutoiminnasta aiheutuviin menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.95. Momentin määrärahalla saadaan palkata henkilöstöä määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys	850 000
1985 menoarvio	850 000
1984 tilinpäätös	593 155

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mistä 93 800 mk aiheutuu kustannusten noususta, koulutustarpeen lisääntymisestä ja toiminnan laajenemisesta, 1 200 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 29.94.01 ja 35 000 mk kertamenosta Suomen Kirkot -sarjateoksen painattamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 35 000 mk, lisäys on 95 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuralaitoksen ja kirjaston menoihin, laboratoriotar-

vikemenoihin ja siviilipalvelusmiesten aiheuttamiin menoihin.

1986 esitys	1 460 000
1985 menoarvio	1 365 000
1984 tilinpäätös	1 405 277

50. Rakennusten entistämisavustukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 10 000 mk, lisäys on 290 000 mk. Momentin määrärahaa on tarkoitus käyttää kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten sekä autiokirkkojen korjausavustuksia varten.

1986 esitys	1 800 000
1985 menoarvio	1 510 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk työhuoneiden, laboratorioden, keskusvaraston ja muiden museoviraston tilojen kalusteiden, laitteiden ja tutkimusvälineiden sekä kiinteistöjen hoitovälineiden hankkimista varten.

1986 esitys	700 000
1985 menoarvio	800 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 450 000 mk. Momentin määrärahalla on tarkoitus palkata enintään seitsemän henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Kansallismuseon kiinteät näyttelykalusteet		2 500 000		1 300 000	650 000
2. Kansallismuseon laajennus — I vaihe	1 147	9 100 000	7 934	5 600 000 (peruuntunut 4 500 000)	5 000 000
3. Seurasaaren ulkomuseon täydennystyöt				700 000	200 000
4. Suunnittelu- ja rakennuttajatehtävät					1 600 000
				Yhteensä	7 450 000

Suunnittelumäärärahaa on tarkoitus käyttää talonrakennustöiden suunnittelua, valvontaa sekä tutkimus- ja rakennuttajatehtäviä varten. Hämeen linnan, Turun linnan ja Haminan linnoituksen varsinaiset rakennustyöt tehdään vankeinhoitolaitoksen työsiirtolatyönä.

1986 esitys.....	7 450 000
1985 menoarvio.....	5 310 000
1984 tilinpäätös.....	9 221 000

75. Perusparannukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk linnojen ja muiden kiinteiden muinaisjäännösten korjaus- ja perusparannustöitä varten. Momentin määrärahalla on tarkoitus palkata enintään kolme henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys.....	2 000 000
1985 menoarvio.....	1 980 000
1984 tilinpäätös.....	1 500 000

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennus-suojelulain (60/85) sekä muinaismuistolain (295/63) toteuttamisesta aiheutuvia menoja ja näiden lakien nojalla suoritettavia korvauksia varten.

1986 esitys.....	550 000
1985 menoarvio.....	550 000
1984 tilinpäätös.....	154 000

95. Suomen elokuva-arkisto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 453 000 mk, mistä 122 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 255 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 15 000 mk julkaisutoiminnan ja vanhojen elokuvien sisältöanalyysin aiheuttamien palkkioiden lisääntymisestä sekä 60 000 mk Suomen kansallisfilmografia-

hankkeen palkkioiden lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 22 700 mk tilapäisen osa-aikaisen henkilön palkkiona. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 18 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 54 600	980 300	—	11
Tilapäisten palkkiot	— 21 500	—	—	—
Työsuhdepalkat	+ 306 900	1 216 600	+ 4	18
Muut palkat ja palkkiot	+ 89 400	341 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 23 600	181 700	—	—
Yhteensä	+ 453 000	2 720 000	+ 4	29

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.6.

Lisäperustelut:

Uusiin toimitiloihin muuttamisesta aiheutuvien lisääntyvien tehtävien johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 25 000 mk pysyväisluonteisen osa-aikaisen siivoojan palkkaamista varten.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 168 000 mk kolmen oppisopimusharjoittelijan palkkaamista varten.

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 62 000 mk toimistosihteerin palkkaamista varten.

1986 esitys	2 720 000
1985 menoarvio	2 267 000
1985 lisämenoarvio	—42 000
1984 tilinpäätös	2 092 325

28. *Esitystoiminnan menot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Vastaavasti kertyy tuloa momentille 12.29.07. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään kuusi henkilöä.

1986 esitys	1 150 000
1985 menoarvio	1 100 000
1984 tilinpäätös	900 981

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 570 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta, 1 250 000 mk rakennusten käyttömenojen kasvusta vuokratilojen lisääntyessä ja 220 000 mk kertamenosta, mistä 100 000 mk arkiston atk-järjestelmien suunnittelun jatkamiseksi ja käyttöönottamiseksi ja 120 000 mk uusiin tiloihin siirtymisestä aiheutuvia muuttokustannuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 420 000 mk, lisäys on 1 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös elokuvien konservointi-, restaurointi- ja kopiointimenoihin, julkaisutoimintaan, Suomen kansallis-

filmografia -hankkeen menoihin sekä siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	3 069 000
1985 menoarvio	1 919 000
1985 lisämenoarvio	42 000
1984 tilinpäätös	1 896 132

70. *Kaluston ja laitteiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk arkiston laite- ja kalustohankintoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös suunnittelu- ja asennuskustannuksiin.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	210 000
1984 tilinpäätös	1 297 337

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 700 000 mk filmiarkistolle Otaniemeen rakennettavan kalliosuojan rakennustöiden jatkamista varten. Hankkeen laajuus on 1 013 h-m² ja kustannusarvio 7 200 000 mk eli 7 108 mk/h-m². Hanketta varten on aikaisemmin myönnetty yhteensä 5 500 000 mk, mistä 5 400 000 mk momentilta 29.12.74.

1986 esitys	1 700 000
1985 menoarvio	100 000

96. Elokuvien tarkastus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 76 000 mk, mistä 43 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 10 000 mk viransijaisten palk-

kioista ja 20 000 mk elokuvatarkastamon palkkioiden tarkistuksesta. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä pisyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 40 900	574 500	—	7
Tilapäisten palkkiot	+ 8 800	158 300	—	2
Muut palkat ja palkkiot	+ 23 500	85 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 800	59 000	—	—
Yhteensä	+ 76 000	877 000	—	9

1986 esitys	877 000
1985 menoarvio	801 000
1984 tilinpäätös	703 531

09. Elokuvalautakunta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 33 000 mk. Määrärahaa käytetään elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain (300/65) mukaisiin elokuvalautakunnan tehtävistä aiheutuviin kokouspalkkioihin ja muihin menoihin.

1986 esitys	33 000
1985 menoarvio	33 000
1984 tilinpäätös	8 768

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää myös elokuvakoneiden ja -laitteiden huolto- ja korjausmenoihin.

1986 esitys	40 000
1985 menoarvio	35 000
1984 tilinpäätös	32 712

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 000 mk kalusto- ja laitehankintoja varten.

1986 esitys	20 000
1985 menoarvio	50 000
1984 tilinpäätös	80 000

97. Neuvostoliittoinstituutti

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 107 000 mk, mistä 87 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 6 800 mk ehdotettavan toimen

muutoksesta ja 10 000 mk viransijaisten palkkioista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 121 200	1 242 100	+ 1	15
Tilapäisten palkkiot	— 35 800	7 700	— 1	—
Työsuhteipalkat	+ 18 200	334 900	—	5
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 000	19 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 400	115 200	—	—
Yhteensä	+ 107 000	1 719 000	—	20

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen kirjastoapulaisen toimi (A 1). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 38 300 mk yhden ylimääräistetytöiden palkkiona.

1986 esitys	1 719 000
1985 menoarvio	1 612 000
1984 tilinpäätös	1 409 505

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 000 mk, mistä 13 000 mk kustannusten nousun johdosta ja enintään 1 000 mk käyttövaroja varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjastojen hankintoihin, tieteellisten ja kulttuuriohjelmien toteuttamiseen, julkaisujen vaihtomenoihin, julkaisu- ja tiedotustoiminnan sekä idäntutkijoiden pysyvän tutkijaseminaarin menoihin.

1986 esitys.....	400 000
1985 menoarvio.....	386 000
1984 tilinpäätös.....	348 928

98. Kansainvälinen yhteistyö

25. *Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuvat menot ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön yleismenot (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk, mistä 1 000 000 mk aiheutuu kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien laajenemisesta sekä kustannusten noususta ja 200 000 mk Suomen ja eräiden kehitysmaiden välisestä kulttuuriyhteistyöstä. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 400 000 mk, vähennys on 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kulttuurisopimusten, vaihto-ohjelmien ja muun kansainvälisen kulttuurivaihdon edellyttämiin palkkio- ja muihin kulutusmenoihin ja valtionavustuksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan määrälläisen henkilökunnan palkkaukseen.

1986 esitys.....	19 430 000
1985 menoarvio.....	19 630 000
1984 tilinpäätös.....	17 100 000

26. *Suomen kielen ja kulttuurin tuntemuksen edistäminen ulkomailla*

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomailla toimivien Suomen kielen ja kulttuurin opettajien palkkausmenoihin ja ulkomaanlehtorien ohjesäännön mukaisesti muihin menoihin samoin kuin ulkomaalaisille järjestettävistä Suomea koskevista kursseista, Suomen kieltä ja kulttuuria koskevien tiedotusmateriaalien valmistamisesta ja ostamisesta sekä Suomen kirjallisuuden kääntämisen tunnetuksi tekemisestä aiheutuviin palkkioihin, apurahoihin ja muihin menoihin.

1986 esitys.....	4 150 000
1985 menoarvio.....	4 000 000
1984 tilinpäätös.....	3 705 187

27. *Ulkosuomalaisten koulutus- ja sivistysolojen edistäminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk, mistä 500 000 mk aiheutuu avustuksesta Japanissa sijaitsevan Suomalaisen koulun ja hankkeeseen sisältyvien kulttuurivaihtoa palvelevien tilojen rakentamiseen ja 150 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää toiminnasta ulkosuomalaisten keskuudessa, mm. ulkosuomalaisten sanomalehtien avustamisesta, toiminta-avustuksista, täydennysopetusta suomen kielessä ja kansallisissa aineissa ulkosuomalaisille lapsille antavista kursseista, oppimateriaalitoimiuksista opetuspisteisiin sekä etäisopetusmateriaalin valmistamisesta ulkosuomalaislapsille aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan määrälläisen henkilökunnan palkkaamiseen.

1986 esitys.....	4 325 000
1985 menoarvio.....	3 675 000
1984 tilinpäätös.....	4 584 620

50. *Eräät valtionavut (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 13 241 000 mk eli lisäystä 827 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 321 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n palkkausmenoihin tarkoitettuun valtionapuuun. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 50 valtionapuuun oikeutettua henkilöä. Alamomentin loppusumma on 5 679 000 mk.

2. *Valtionapu Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n eläkemenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 11 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n valtionapupalkkaisten toimihenkilöiden eläkemenoihin. Alamomentin loppusumma on 277 000 mk.

3. *Muut valtionavut.* Alamomentille ehdotetaan enintään 7 285 000 mk. Lisäys on 495 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Hanasaaren kulttuurikeskuksen toimintaan, Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n ja Pohjola-Norden ry:n valtionapuun sekä ulkomaanyhdistysten ja muiden kansalaisjärjestöjen kansainvälisen toiminnan tukemiseen ja eräisiin muihin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hanasaaren kulttuurikeskuksen toimintaa varten	385 000
Pohjoismaiden saamelaisneuvoston ja saamelaisjärjestöjen toimintaa varten	180 000
Pohjola-Norden ry:n toimintaa varten	1 560 000
Siirtolaisuusinstituutin toimintaa varten	680 000
Suomalais-amerikkalaista stipenditoimintaa varten	200 000
Suomi-Amerikka yhdistysten liiton toimintaa varten	400 000
Youth for Understanding -nimisen järjestön nuorisovaihtotoimintaa varten	220 000
Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n muita menoja varten	1 740 000
Tukholman Suomi-taloa varten	820 000
Ulkomaanyhdistysten ja muiden kansalaisjärjestöjen kansainvälisen toiminnan tukemista varten	1 000 000
Suomen Ranskan Instituuttia varten	100 000
Yhteensä	7 285 000
1986 esitys	13 241 000
1985 menoarvio	12 414 000
1984 tilinpäätös	11 490 897

66. *Kansainvälisistä järjestöistä aiheutuvat menot*

Momentille ehdotetaan edelleen 8 000 000 mk, mistä 350 000 mk aiheutuu kertamenosta konferenssien järjestämisestä varten. Lisäys on 400 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 400 000 mk, momentin loppusumma pysyy ennallaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön Unescon sekä muiden multilateraalisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen Suomen jäsenmaksuun ja näiden järjestöjen toimintaan osallistumisesta aiheutuviin menoihin, niitä koskevan tiedotustoiminnan menoihin, apurahoihin ja valtionavustuksiin sekä Suomen Unesco-toimikunnan palkkioihin ja muihin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan määräaikaisen henkilökunnan palkkaukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen Unesco-toimikunta	100 000
Unescon jäsenmaksu	4 700 000
Osallistuminen Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön Unescon toimintaan (kertamenoa 200 000)	1 500 000
Muut multilateraalisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöt (kertamenoa 150 000) ..	1 300 000
Opetusministeriön käytettäväksi	400 000
Yhteensä	8 000 000

1986 esitys	8 000 000
1985 menoarvio	8 000 000
1984 tilinpäätös	5 507 638

67. *Suomen osuus pohjoismaisesta kulttuuriyhteistyöstä aiheutuvista menoista*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 084 000 mk, mistä 2 512 000 mk aiheutuu Suomen maksuosuuden korotuksesta ja kustannusten noususta sekä 572 000 mk koulutusta, työllisyyttä ja tietojenkäsittelyä koskevista yhteispohjoismaisista projekteista. Kun momentilta vähennetään kertameno 300 000 mk, lisäys on 2 784 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaiseen kulttuurisopimukseen perustuvien yhteistyöelinten rahastojen, laitosten ja yhteistyöohjelmien Suomen osuuksiin sekä pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön virkamieskomitean, pohjoismaisen henkilönvaihdon ja muiden pohjoismaisten yhteistyöhankkeiden edellyttämiin kulutusmenoihin, apurahoihin ja valtionavustuksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan määräaikaisen henkilökunnan palkkaukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen osuus Pohjoismaiden ministerineuvoston käyttövaroista sivistyksellistä yhteistyötä varten	1 292 000
Suomen osuus pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön virkamieskomitean kustannuksista	380 000
Suomen osuus pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön sihteeristön menoista	3 440 000
Pohjoismaisen kulttuurirahasto	1 670 000
Pohjoismaiset laitokset	11 120 000
Pohjoismaiset yhteistyöohjelmat	10 550 000
Pohjoismaisen henkilövaihto	1 300 000
Opetusministeriön käytettäväksi pohjoismaisia hankkeita varten	300 000
Yhteensä	30 052 000
1986 esitys	30 052 000
1985 menoarvio	27 268 000
1984 tilinpäätös	25 309 511

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 200 000 mk Hana-
saaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen
laajennuksen suunnittelua ja rakentamista var-
ten. Hankkeen laajuus on 265 m² ja kustannusar-

vio 3 400 000 mk. Hankkeen suunnitteluun on
aikaisemmin myönnetty 200 000 mk.

1986 esitys.....	3 200 000
1985 menoarvio.....	200 000

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot

(01.) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon mo-
mentin 29.01.01 laskelmissa.

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 300 000 mk. Vähennys on 100 000 mk.

1986 esitys.....	2 300 000
1985 menoarvio.....	2 400 000
1984 tilinpäätös.....	1 851 578

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk,
mistä 300 000 mk aiheutuu siirrosta momen-
tilta 29.43.30 ja 50 000 mk kustannusten nou-
susta.

1986 esitys.....	1 250 000
1985 menoarvio.....	900 000
1984 tilinpäätös.....	1 140 032

21. *Koulunuudistuksen toimeenpanokustannukset*

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk,
mistä 500 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkis-
tuksen ja kustannusten nousun sekä tietotekni-
kan opetuksen kehittämiseen liittyvän selvitys-
työn johdosta sekä 200 000 mk siirtona momen-
tilta 29.43.30. Kun momentilta ehdotetaan vä-
hennettäväksi 1 100 000 mk 12 työsuhtaisen
suunnittelijan palkkausmenoina siirtona momen-
tilla 26.05.01 ja 400 000 mk neljän henkilön palk-
kausmenoina siirtona momentille 29.59.01, vä-
hennys on 800 000 mk. Momentin määrärahaa
saadaan käyttää keskiasteen koulunuudistuksen
toimeenpanon suunnittelusta ja siihen liittyvästä
kokeilu- ja muusta kehittämistoiminnasta aiheu-
tuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan
käyttää työelämän kehitystä koskevaa selvitystyö-
tä johtavan henkilön palkkaukseen sekä muun

työsuhtaisen henkilöstön palkkaamiseksi määräai-
kaisiin tehtäviin.

1986 esitys.....	3 960 000
1985 menoarvio.....	4 760 000
1984 tilinpäätös.....	3 962 681

22. *Koulutuksen suunnittelu*

Momentille ehdotetaan lisäystä 470 000 mk,
mistä 300 000 mk kustannusten nousun, aikuis-
koulutuksen ja muiden suunnittelutehtävien li-
säntymisen johdosta sekä 170 000 mk siirtona
momentilta 29.43.30. Kun momentilta eh-
dotetaan vähennettäväksi 200 000 mk kahden
työsuhtaisen suunnittelijan palkkausmenoina siir-
tona momentille 26.05.01 ja 300 000 mk kolmen
henkilön palkkausmenoina siirtona momentille
29.41.01, vähennys on 30 000 mk. Momentin
määrärahaa saadaan käyttää keskiasteen koulu-
tuksen ja aikuiskoulutuksen kehittämässä sekä
koulutussuunnittelun ja opiskelijavalintojen ke-
hittämisessä tarvittavasta suunnittelu- ja tutki-
mustoiminnasta aiheutuviin palkkaus- ja muihin
menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyt-
tää työsuhtaisen henkilöstön palkkaamiseksi mää-
räaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys.....	3 720 000
1985 menoarvio.....	3 750 000
1984 tilinpäätös.....	3 069 253

(23.) *Kalevalan juhluvuoden järjestäminen*
(siirtomääräraha)

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja meno-
arviossa myönnetty 3 850 000 markan määrära-
ha, mistä ehdollisena myönnettynä määrärahana
150 000 mk, ehdotetaan poistettavaksi menoar-
viosta. Vähennys on 3 850 000 mk.

1985 menoarvio.....	3 850 000
1984 tilinpäätös.....	1 600 000

23. Opetusmenetelmien kehittäminen

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk eräille kasvatusalan järjestöille opetusmenetelmien kehittämistä varten, mistä Snellman -korkeakoululle vähintään 100 000 mk.

1986 esitys 1 600 000

24. Automaattisen tietojenkäsittelyn kehittäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opetusministeriön hallinnonalan automaattisen tietojenkäsittelyn kehittämismenon ja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään kolmen henkilön palkkauksista aiheutuviin menoihin sekä satunnaisen apu työvoiman palkkaamiseen.

1986 esitys 390 000
1985 menoarvio 370 000
1984 tilinpäätös 347 021

25. Eräiden teosten laatiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 220 000 mk opetusministeriön historian kirjoitustyön jatkamiseksi sekä Uno Cygnaeuksen elämäkerran kirjoittamiseksi. Momentin määräraha saadaan palkata henkilöstöä määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys 220 000
1985 menoarvio 220 000
1984 tilinpäätös 180 000

26. Eräät kopiointi- ja nauhoituskorvaukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 490 000 mk, mistä 310 000 mk kustannusten nousun ja 180 000 mk oppilaitosten ja korkeakoulujen nuottikopioinnin korvausten johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää tekijänoikeuslain (404/61, muut. 897/80 ja 442/84) ja oikeudesta valokuvaan annetun lain (405/61, muut. 898/80 ja 443/84) mukaisesti menoihin.

1986 esitys 7 580 000
1985 menoarvio 7 090 000
1984 tilinpäätös 6 160 000

28. Lastentarhanopettajien väliaikaisen koulutuksen järjestäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 734 000 mk kustannusten nousun ja koulutusajan pidennyksestä johtuvan opiskelijamäärän kasvun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää kuudessa

koulutusyksikössä järjestettävästä väliaikaisesta lastentarhanopettajien koulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 62 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys 9 000 000
1985 menoarvio 7 266 000
1984 tilinpäätös 6 372 116

50. Eräät valtionavut

Momentille ehdotetaan lisäystä 590 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kustannusten nousun, 60 000 mk Mannerheim-museon valtionavun, 50 000 mk eräiden vankileireillä kuolleiden hautapaikkojen kunnostamisen, 80 000 mk Yrjö Kallisen rauhanopiston avustamisen, 100 000 mk ihmisoikeuksien instituutin valtionavun ja 100 000 mk kertamenon johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 230 000 mk, 2 000 mk säteilysuojasasetuksen mukaisen tutkinnon suorittamisesta aiheutuvina tutkimusmaksuina sekä matkoina ja päivärahoina, 250 000 mk Svenska Litteratursällskapet i Finland -nimisen järjestön 100-vuotisjuhlaa varten myönnetty määräraha, 200 000 mk Karjalaisten suurjuhlan 1985 tukemiseen myönnetty määräraha ja 440 000 mk eräiden toimintojen valtionaputarpeen vähentämisen johdosta sekä vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 1 370 000 mk, vähennys on 1 902 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää eräisiin valtionapuihin.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi Svenska Finlands folkting — toiminnan valtionavusta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sanomalehtimiesten ja aikakauslehtien toimittajien matka-apurahat	90 000
Svenska Finlands folkting -toiminnan valtionapu	850 000
Eräiden siirtoväen sankarihautojen hoito ...	65 000
Suomi-Neuvostoliitto-Seura r.y. -nimiselle yhdistykselle Lenin-Museon ylläpitoon ...	325 000
Vakaumuksensa puolesta vuonna 1918 kaatuneiden hautapaikkojen kunnostamiseen	15 000
Suomen Rauhanpuolustajat r.y:n valtionapu	950 000
Suomen Rauhan liitto-YK-yhdistys r.y., Finlands Fredsförbund-Förening för FN r.f. -nimisen yhdistyksen valtionapu	500 000
YK:n aseidenriisuntaviikon järjestämisen valtionapu	175 000
Rauhantyön edistämiseen kansalaisjärjestöille myönnettäviin kohdeavustuksiin ja rauhantyöhön liittyviin matka-apurahoihin	250 000

Saamenkielisen julkaisutoiminnan tukeminen	160 000
Paasikivi-Seuran tukeminen	105 000
Maaseudun kulttuuriperinteen tallentamisen tukemiseen	240 000
Paikallislehtien koulutustoiminnan tukemiseen	80 000
Vapaa-ajattelijain liiton tukeminen	125 000
Työväenperinteen kerääminen ja tutkiminen	300 000
Kuurojen Liiton kulttuuri- ja videotoiminnan tukeminen (kertamenoa 100 000)	300 000
Mannerheim-museon avustaminen	60 000
Eräiden vankileireillä kuolleiden hautapaikkojen kunnostukseen	50 000
Yrjö Kallisen rauhanopiston avustamiseen	80 000
Ihmisoikeuksien instituutille	100 000
Yhteensä	4 820 000

1986 esitys	4 820 000
1985 menoarvio	6 722 000
1985 lisämenoarvio	375 000
1984 tilinpäätös	5 274 140

51. Valtionavustus työväen- ja seurantalosten korjaukseen (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 10 740 000 mk, mistä 4 200 000 mk valtionavustuksina työväentalosten korjauksiin, 4 200 000 mk nuorisoseurantalosten korjauksiin, 2 200 000 mk muiden vastaavanlaisten yhdistysten ja järjestöjen vanhojen rakennusten korjauksiin sekä 140 000 mk mainittujen talosten korjaustoimintaan liittyvää selvitystyötä varten. Lisäys on 15 000 mk. Kun momentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 275 000 markan määräraha, vähennys on 260 000 mk. Määräraha voidaan käyttää myös sellaisten talosten korjauksiin, jotka nämä järjestöt yhdessä muiden yhteisöjen kanssa omistavat.

1986 esitys	10 740 000
1985 menoarvio	11 000 000
1984 tilinpäätös	9 810 000

52. (29.57.56) Sivistystyön järjestäminen eräillä työmailla

Momentille ehdotetaan 750 000 mk. Lisäys on 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Tallinnan ja muiden Neuvostoliiton alueella sijaitsevien suomalaisten työmaiden kulttuuripalvelutoiminnan järjestämiseen.

1986 esitys	750 000
1985 menoarvio	700 000
1984 tilinpäätös	650 000

53. Kouluradiotoiminnan kehittäminen

Momentille ehdotetaan edelleen 490 000 mk kouluradiotoiminnan kehittämiseen.

1986 esitys	490 000
1985 menoarvio	490 000
1984 tilinpäätös	490 000

55. Karjalatalon rakentamisen ylimääräinen avustus lainojen lyhentämiseen

Momentille ehdotetaan edelleen 375 000 mk ylimääräisenä avustuksena Kiinteistö Oy Karjalaisen Heimotalo -nimiselle kiinteistöosakeyhtiölle käytettäväksi Postipankin antamien lainojen sopimusten mukaisiin kuoletuksiin vuoden 1986 aikana.

1986 esitys	375 000
1985 menoarvio	375 000
1984 tilinpäätös	375 000

56. Uskonnollisten lehtien tukeminen

Momentille ehdotetaan 1 700 000 mk valtio-neuvoston käytettäväksi avustuksina uskonnollisten lehtien tukemiseen. Lisäys on 100 000 mk.

1986 esitys	1 700 000
1985 menoarvio	1 600 000
1984 tilinpäätös	1 500 000

57. Mieli-pidelehtien tukeminen

Momentille ehdotetaan 1 450 000 mk valtio-neuvoston käytettäväksi avustuksina mieli-pidelehtien tukemiseen. Määräraha on tarkoitettu enintään 50 000 mk mieli-pidelehtien jake-lun järjestämiseen. Lisäys on 50 000 mk.

1986 esitys	1 450 000
1985 menoarvio	1 400 000
1984 tilinpäätös	1 300 000

71. Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen Neuvostoliitosta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 650 000 mk seuraavasti:

Vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa eduskunta on myöntänyt valtuudet hankkia korkeakouluille ja muille, lähinnä opetusministeriön alaisille opetus- ja tutkimuslaitoksille tarpeellisia laitteita 51 000 000 markan edestä Neuvostoliitosta pääasiassa vuosina 1983—85. Hankintojen kauppahinnasta 30 % on tarkoitus maksaa asianomaisen hankintasopimusten yhteydessä ja suorittaa 70 % vastaavasti vuosien 1986—88 loppuun mennessä. Viimeiselle maksuerälle suoritettaisiin tällöin 6½ prosentin vuotuinen korko tavar-

toimittamisesta lukien. Valuuttakurssimuutokset huomioon ottaen vuonna 1983 suoritettujen hankintojen loppuerää ja sille suoritettavaa korkoa varten momentille ehdotetaan 15 000 000 mk.

Edelleen ehdotetaan, että eduskunta myöntää valtuudet hankkia korkeakouluille ja muille, lähinnä opetusministeriön alaisille opetus- ja tutkimuslaitoksille tarpeellisia laitteita 76 500 000 markan edestä Neuvostoliitosta vuosina 1986—88. Hankintojen kauppahinnasta 30 % on tarkoitus maksaa asianomaisten hankintasopimusten yhteydessä ja suorittaa 70 % vastaavasti vuosien

1989—91 loppuun mennessä. Viimeiselle maksuerälle suoritettaisiin tällöin 6 ½ prosentin vuotuinen korko tavarantoimittamisesta lukien. Vuonna 1986 suoritettavien hankintojen ensimmäistä maksuerää varten ehdotetaan 7 650 000 mk. Ehdotetaan, että momentin määrärahalta saadaan palkata kaksi henkilöä hankintojen edellyttämiin määräaikaisiin tehtäviin.

1986 esitys.....	22 650 000
1985 menoarvio.....	19 100 000
1984 tilinpäätös.....	17 800 000

Pääluokan 29 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos ± 1000 mk	1985—1986 ± %
01. Opetusministeriö (210).....	27 473	31 518	33 368	+ 1 850	+ 6
02. Luterilainen kirkko (310).....	8 112	8 630	9 120	+ 490	+ 6
05. Ortodoksinen kirkko (310).....	8 120	5 082	6 051	+ 969	+ 19
06. Valtion audiovisuaalinen keskus (210).....	4 745	5 254	6 206	+ 952	+ 18
10. Korkeakoulut(240).....	1 772 085	1 922 344	2 108 833	+ 186 489	+ 10
11. Valtion harjoittelukoulut (220).....	124 860	123 946	135 251	+ 11 305	+ 9
12. Taidekorkeakoulut(240).....	63 945	76 282	101 347	+ 25 065	+ 33
37. Muut korkeakoulumenot (240).....	41 736	46 104	52 400	+ 6 296	+ 14
39. Valtion opintotukikeskus (260).....	707 999	762 742	877 152	+ 114 410	+ 15
41. Kouluhallitus (210).....	29 804	32 886	36 062	+ 3 176	+ 10
42. Eräät valtion oppilaitokset (220).....	16 860	22 104	30 844	+ 8 740	+ 40
43. Lukiot (220).....	753 712	773 227	885 661	+ 112 434	+ 15
46. Peruskoulut (220).....	4 708 978	5 191 269	5 475 095	+ 283 826	+ 5
50. Eräät opettajankoulutuksen menot (230).....	14 872	16 379	15 837	— 542	— 3
51. Lastentarhanopettajaopistot (230).....	11 932	18 961	27 930	+ 8 969	+ 47
54. Valtion askartelunohjaajaopisto (230).....	827	1 128	1 265	+ 137	+ 12
55. Vammaisten lasten koulut (220).....	26 274	28 674	42 965	+ 14 291	+ 50
56. Kirjastotoimi (280).....	369 195	385 475	417 485	+ 32 010	+ 8
57. Yhteiskunnallinen sivistystyö (250).....	443 966	486 177	509 554	+ 23 377	+ 5
58. Näkövammaisten kirjasto (280).....	8 433	9 325	10 711	+ 1 386	+ 15
59. Ammattikasvatushallitus (210).....	25 763	28 081	31 275	+ 3 194	+ 11
60. Valtion ammatilliset oppilaitokset (230).....	1 034 835	1 151 366	1 229 042	+ 77 676	+ 7
61. Ammattikasvatushallituksen koulutilat ja metsät (230).....	78 157	84 162	88 669	+ 4 507	+ 5
65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset (230).....	1 002 203	1 085 115	1 198 264	+ 113 149	+ 10
67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset (230).....	236 659	264 149	212 156	— 51 993	—20
69. Ammatillinen kurssitoiminta ja ammatilliset erikoisoppilaitokset (250).....	654 433	638 920	735 232	+ 96 312	+ 15

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986	
				± 1000 mk	± %
74. Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus (230)	74 424	107 150	157 710	+	50 560 + 47
76. Ammattikasvatuksen muut menot (230)	300 426	293 016	283 303	—	9 713 — 3
87. Rauhan- ja konfliktitutkimuslaitos (270)	1 311	1 466	1 641	+	175 + 12
88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen (270)	208 851	234 940	258 488	+	23 548 + 10
89. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (270)	5 198	5 572	6 024	+	452 + 8
90. Taiteen tukeminen (290)	491 546	512 005	450 644	—	61 361 — 12
91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen (300)	345 190	385 882	424 500	+	38 618 + 10
92. Suomenlinnan hoitomenot (280)	16 240	13 856	15 554	+	1 698 + 12
93. Arkistolaitos (280)	18 064	24 947	27 798	+	2 851 + 11
94. Museovirasto (280)	40 226	39 009	43 051	+	4 042 + 10
95. Suomen elokuva-arkisto (290) ..	6 187	5 596	10 139	+	4 543 + 81
96. Elokuvien tarkastus (820)	825	919	970	+	51 + 6
97. Neuvostoliittoinstituutti (030) .	1 758	1 998	2 119	+	121 + 6
98. Kansainvälinen yhteistyö (030) .	68 698	75 187	82 398	+	7 211 + 10
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot (210)	61 882	71 993	72 995	+	1 002 + 1
Yhteensä	13 816 803	14 972 836	16 115 109	+	1 142 272 + 8

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Maa- ja metsätalousministeriö

Maatalouspolitiikan suunnittelun ja toimenpiteiden vaikutusten seurannan tehostamiseksi on tarpeen perustaa maatalousosastoon suunnittelu- toimisto johtamaan ja koordinoimaan maatalousosaston, maatilahallituksen ja maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen suunnitteluresursien käyttöä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 941 000 mk, mistä 702 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 549 800 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista ja 550 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme tilapäistä ja kuusi työsopimus- suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 774 100	13 303 100	+ 5	113
Tilapäisten palkkiot	+ 55 200	147 000	+ 1	3
Työsuhdepalkat	+ 21 900	525 900	—	6
Sosiaaliturvamaksu	+ 89 800	999 000	—	—
Yhteensä	+ 1 941 000	14 975 000	+ 6	122

Henkilöstön määrän lisäyksestä kolme aiheutuu siirrosta momentilta 30.95.01 ja yksi siirrosta momentilta 30.08.01.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 26) ja ylimääräinen suunnittelijan toimi (A 22). Samalla ehdotetaan maatilahallituksesta lakkautettavaksi ylimääräinen esittelijän toimi.

Metsäosaston toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen suunnittelijan toimi (A 22), ylimääräinen suunnittelijan toimi (A 20) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi avoinna olevat tarpeettomiksi käyneet kolme

peruspalkkaista metsänhoitajan virkaa (A 19) momentilta 30.95.01.

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 11) ja ylimääräinen virastomestarin toimi (A 8). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen kirjainpitäjän toimi (A 7) ja ylimääräinen vahtimestarin toimi (A 6).

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 50 000 mk toimistovirkailijan (A 5) palkkaamiseksi kalastushallinnon rekistereiden atk:lle siirtämistä varten.

1986 esitys	14 975 000
1985 menoarvio	13 034 000
1984 tilinpäätös	11 963 677

09. *Neuvottelukunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Metsätalouden neuvottelukunta	5 000
Eläinlääkintäneuvottelukunta	5 000
Kansainvälisten maatalousasiain neuvottelukunta	10 000
Maataloustutkimuksen neuvottelukunta ...	10 000
Luonnonvarainneuvosto	390 000
Yhteensä	420 000

1986 esitys	420 000
1985 menoarvio	405 000
1984 tilinpäätös	421 174

26. *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 015 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja kansainvälisen yhteistyön lisääntymisestä sekä 600 000 markan kertamenosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 470 000 mk, lisäys on 1 545 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainväliseen yhteistyöhön liittyviin matka- ja osallistumiskustannuksiin, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja muihin kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut	8 850 000
Neuvostoliiton ja Suomen välinen tieteellistekninen yhteistoiminta	190 000
Unkarin ja Suomen välinen maa- ja vesitalouden sekä elintarviketeknologian yhteistoiminta	170 000
SEV-maiden ja Suomen välinen yhteistoiminta vesitalouden ja metsätalouden alalla	20 000
Saksan demokraattisen tasavallan ja Suomen välinen maa-, metsä- ja vesitalouden tieteellistekninen yhteistoiminta ...	20 000
Puolan ja Suomen välinen maa- ja metsätalouden sekä elintarviketeknologian alalla tapahtuva tieteellistekninen yhteistoiminta	170 000
Saksan Liittotasavallan ja Suomen välinen yhteistoiminta kalatalouden ja metsätalouden alalla	50 000
Pohjoismaisen riistantutkimuskollegion (NKV) menot, Suomen osuus	70 000
Suomalais-ruotsalainen rajajokikomisio ...	200 000
Suomalais-norjalainen rajajokikomisio ...	60 000

Inarinjärven vedensäännöstelyn hoidosta aiheutuvat menot	15 000
Suomen osallistuminen OECD:n maataloustutkimusohjelmaan	20 000
Matkat kansainvälisiin kokouksiin	1 200 000
Pohjoismaisesta porotalouden yhteistyöstä aiheutuvat menot	80 000
Pohjoismainen yhteistyö	100 000
Euroopan maiden tiede- ja teknologiayhteistyö (COST)	20 000
Ranskan ja Suomen välinen yhteistoiminta metsäalalla	50 000
Kiinan Kansantasavallan ja Suomen välinen yhteistoiminta metsätalouden alalla	110 000
Osallistuminen moottorisahauksen maailmanmestaruuskilpailuihin (kertameno) ..	60 000
Pohjoismaisen XVI Metsäkongressin järjestäminen (kertameno)	90 000
Suomessa pidettävien muiden kansainvälisten kokousten järjestelyistä aiheutuvat menot (kertameno)	450 000
Muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat menot	100 000
Yhteensä	12 095 000

1986 esitys	12 095 000
1985 menoarvio	10 550 000
1984 tilinpäätös	9 945 396

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 731 000 mk, mistä 681 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen ja vuokrien noususta sekä atk-toiminnan laajenemisesta ja 50 000 mk kertamenosta maa- ja metsätalousministeriön historian julkaisemista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk, lisäys on 681 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisilla teetettävien tutkimuksien menoihin.

1986 esitys	3 328 000
1985 menoarvio	2 647 000
1985 lisämenoarvio	600 000
1984 tilinpäätös	2 561 809

70. *Kaluston bankkiminen*

Momentille ehdotetaan 160 000 mk kaluston, konttorikoneiden ja atk-laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	160 000
1985 menoarvio	105 000
1984 tilinpäätös	144 182

08. Maataloushallinto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 639 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 3 382 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 1 228 900 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, 170 000 mk määrärahan

oikaisun johdosta tilapäisten palkkioihin, 50 000 mk viransijaisten palkkioiden lisääntymisen johdosta sekä vähennyksenä kertameno 1 210 600 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 31 tilapäistä ja 12 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 506 400	54 886 400	+ 7	701
Tilapäisten palkkiot	— 107 100	3 867 900	— 4	31
Työsuhdepalkat	+ 179 300	1 332 500	—	12
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 800	52 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 57 600	4 299 600	—	—
Yhteensä	+ 3 639 000	64 439 000	+ 3	744

Lisäperustelut:

Maatalouspiirien maataloustoimistojen pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Palkkausluokka

1 agrobiologi	A 12
1 kartoittaja	A 10
1 konekirjoittaja	A 4
1 toimistovirkailija	A 4

Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 214 400 mk neljän ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Momentin 30.01.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen esittelijän toimi (A 19).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi maatalouspiirien maataloustoimistoihin ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 6) ja kolme ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 4).

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan kertamenoa lisäystä 928 300 mk maidon ja kananmunien kiintiöjärjestelmien toimeenpanoon liittyviä tehtäviä varten maatalouspiirien maataloustoimistoihin palkattujen 13 tilapäisen agrobiologin (A 12) edelleen palkkaamiseksi.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 137 200 mk atk—päällikön palkkaamista varten.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoista vähennettäväksi 20 600 mk siivoojan palkkana.

1986 esitys	64 439 000
1985 menoarvio	60 800 000
1985 lisämenoarvio	89 000
1984 tilinpäätös	55 880 653

21. *Valtiolle hankituista alueista aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 90 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää porotilain (590/69), luontaiselinkeinolain (610/84) ja kolttilain (611/84) sekä maatilalakia edeltävän lainsäädännön nojalla valtiolle hankituista ja sen hallinnassa edelleen olevista tiloista ja alueista sekä virkataloista suoritettaviin tieyksikkö- ja katumaksuihin sekä muihin kyseisistä alueista aiheutuviin kustannuksiin sekä koltta-asetuksen (716/84) 15 §:n mukaisesti valtion hallinnassa olevien kolttatilojen hoitoon liittyviin rakennusten välttämättömiin korjaustöihin ja käyttökuluihin.

1986 esitys	90 000
1985 menoarvio	90 000
1984 tilinpäätös	35 594

22. *Suunnittelutoimikuntien erillismenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 315 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatilain (188/77) mukaisten suunnittelutoimi-

kuntien jäsenten palkkioihin sekä ansiomenetyksen, luottamustoimen aiheuttamien kustannusten ja matkakustannusten korvauksiin, kenttätö-apulaisten palkkioihin ja matkakustannusten korvauksiin, kenttätötarvikkeiden, kartta- ja kartanvalmistusmateriaalin hankintoihin sekä suunnittelutoimikuntien kuulutusilmoitusten julkaisemiskustannuksiin. Momentin määrärahaa voidaan käyttää palkkauksiin enintään 950 000 mk.

1986 esitys.....	1 315 000
1985 menoarvio.....	1 315 000
1984 tilinpäätös.....	813 841

23. Maatilatilasto

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mistä 50 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja 100 000 mk kertamenosta maatalouden tietokannan perustamista varten. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 250 000 mk, mistä 150 000 mk on kertamenoa, vähennys on 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatilatilastosta annetun lain (675/75) edellyttämän vuosittain tehtävän maatilarekisterin ja muun maatilatilaston sekä metsätilarekisterin ja puutarhayrityksrekisterin keruusta, valmistamisesta, julkaisemisesta ja kehittämisestä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	3 300 000
1985 menoarvio.....	3 400 000
1984 tilinpäätös.....	3 130 442

24. Kasvintarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 58 000 mk hintojen nousun sekä kasvinsuojelulain ja sen nojalla annettujen asetusten mukaisten tehtävien lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kasvinsuojelulain (127/81) ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen kasvintarkastustoiminnan hoitamisesta aiheutuviin kuluksien menoihin, kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin kuluksien menoihin, maatalouden ja puutarhatalouden neuvontajärjestöille suoritettaviin toimenpidekorvauksiin, tutkimuksista muille laitoksille suoritettaviin maksuihin, tarkastajien palkkioihin, matkakustannusten korvauksiin, koulutusmenoihin sekä annettujen päätösten aiheuttamien kustannusten ja vahinkojen korvauksiin. Tarkastustoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.08.1.

1986 esitys.....	568 000
1985 menoarvio.....	510 000
1984 tilinpäätös.....	574 259

25. Torjunta-aineiden tarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk hintojen nousun ja toiminnan tehostamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää torjunta-ainelain (309/69, muut. 159/84) ja torjunta-aineasetuksen (211/84) mukaisen torjunta-aineiden tarkastustoiminnan hoitamiseen liittyviin matka- ja muihin kuluksien menoihin sekä kansainväliseen yhteistyöhön. Tarkastustoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.08.1.

1986 esitys.....	210 000
1985 menoarvio.....	180 000
1984 tilinpäätös.....	160 615

29. Muut kuluksien menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 918 000 mk, mistä 1 818 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen ja vuokrien noususta sekä atk-toiminnan kehittämisestä ja 100 000 mk kertamenosta keskusviraston peruskorjaukseen liittyviä muuttokustannuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk, lisäys on 1 868 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maatilahallituksen julkaisujen kirjoitus- ja käännöspalkkioihin, koulutuksen luentopalkkioihin, maatilalain (188/77) 41 §:n mukaisiin vahingonkorvauksiin, asiakirjain lunastuksiin sekä oikeudenkäyntikuluihin, rekisteröimismaksuihin ja saamisten perimiskuluihin.

1986 esitys.....	11 200 000
1985 menoarvio.....	9 332 000
1985 lisämenoarvio.....	710 000
1984 tilinpäätös.....	8 467 982

30. Valtionapu maatalouslautakuntien menoihin sekä korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 26 547 000 mk eli lisäystä 1 527 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouslautakunnista annetun lain (87/71, muut. 1039/75 ja 43/85) 9 §:n ja maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain (88/71) 7 §:n nojalla kunnille maatalouslautakuntien vuoden 1985 menoista suoritettaviin korvauksiin ja vuodelta 1986 maataloussihteerimenojen osalta suoritettaviin korvauksien lisäksi Ahvenanmaan kunnille

vuoden 1985 menojen osalta suoritettaviin korvauksiin.

1. *Valtionapu maataloussihteerien palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 477 000 mk, mistä 1 416 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 61 000 mk yhden uuden maataloussihteerin palkkausmenojen hyväksymisestä valtionavun piiriin. Kun alamomentilta vähennetään 174 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 1 303 000 mk. Alamomentin loppusumma on 21 247 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kuntien maataloussihteerien palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin suoritettaviin valtionosuuksiin. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi maatalouslautakunnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan, että valtionavun piiriin hyväksytään vuonna 1986 yksi uusi henkilö. Lisäksi ehdotetaan, että alamomentin määrärahaa saadaan maksaa myös aikaisempiin vuosiin kohdistuvia valtionosuuksia.

2. *Valtionapu maatalouslautakuntien muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 224 000 mk, mistä 216 000 mk aiheutuu lähinnä eläke- yms. maksujen sekä hintojen noususta ja 8 000 mk valtionavun piiriin ehdotetun uuden henkilön aiheuttamista menoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maataloussihteerien eläkemenoihin ja muihin välillisiin sosiaalikuluihin sekä maatalouslautakuntien kokous- ja toimituspalkkioihin, matkakustannusten korvauksiin ja päivärahoihin sekä puheenjohtajille vahvistettuihin kuukausipalkkioihin suoritettaviin valtionosuuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että alamomentin määrärahaa saadaan maksaa myös aikaisempiin vuosiin kohdistuvia valtionosuuksia.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	1 600 000
Valtionapu kokous- ja toimituspalkkioihin ja matkakustannusten korvauksiin	3 500 000
Valtionapu puheenjohtajien kuukausipalkkioihin (enintään)	190 000
Yhteensä	5 290 000

3. *Korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 500 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain (88/71) mukaisesti Ahvenanmaan kunnille valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaan suoritettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 10 000 mk.

1986 esitys	26 547 000
1985 menoarvio	25 019 500
1984 tilinpäätös	24 604 167

41. *Eräät korvaukset ja maksut (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 600 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaukset eräiden maatalolain ja luontaiselinkeinolain mukaisten tehtävien suorittamisesta.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan edelleen 30 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouskeskuksille, maanviljelys- ja talousseuroille sekä piirimetsälautakunnille maatalo-asetuksen (385/77) 10 §:ssä (muut. 409/84) ja 118 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta sekä maatalouskeskuksille, Paliskuntain Yhdistykselle ja paliskunnille luontaiselinkeinoasetuksen (715/84) 52 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta aiheutuvien kustannusten korvauksiin.

2. *Korvaukset eräille maatalouden edistämisyjärjestöille eräiden valtionapujen jakamisesta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää pienviljelijäin karkantarkkailuyhdistysten ja sonninpito-yhtymien valtionavustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen (414/75) 13 §:n 1 momentin mukaisiin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 1 230 000 mk.

3. *Korvaukset ja maksut eräistä maataloustuen jakamiseen liittyvistä tehtävistä.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mistä 20 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 80 000 mk maidon kaksihintarekisterin pitämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain (88/71) 1 §:ssä tarkoitettujen sellaisten tukien ja muiden niihin verrattavien sellaisten maksujen ja korvausten kannosta ja jakamisesta maksettaviin korvauksiin, jotka kannetaan tai jaetaan muiden kuin valtion viranomaisten, kunnan maatalouslautakunnan tai Ahvenanmaan maakunnan viranomaisten toimesta. Alamomentilta suoritetaan myös meijerivoiin ja voi-kasviöljyseoksen hinnanalennuskorvausten valvontanäyteistä aiheutuvat kulut. Alamomentin loppusumma on 250 000 mk.

4. *Eräiden lainojen hoitopalkkiot ja korkohyvitukset.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maaseudun asunto-olojen parantamiseen

osoitetuista varoista kuntien välityksellä myönnettyjen lainojen sekä siirtoväen ja rintamasotilaiden asuttamisen rahoittamisesta annetun lain (398/45) mukaisten lainojen ja Porkkalan alueen maataloudellisen jälleenrakentamistyön tukemisesta valtion varoilla annetun lain (4/57) mukaisien lainojen hoitopalkkioihin. Alamomentin loppusumma on 130 000 mk.

5. *Korvaukset lihan ostajille eräiden valvontatietojen keräämisestä.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 20 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annettujen lakien (1080/81 ja 1011/84) noudattamisen valvonnassa tarvittavien ostotietojen keräämisestä ja valvontaviranomaisille toimittamisesta teurastamoille ja muille lihan ostajille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen maa- ja metsätalousministeriön määräämin perustein.

(6.) *Korvaukset maidon tuotantokiintiöilmotusten lähettämisestä.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 750 000 mk.

1986 esitys.....	1 660 000
1985 menoarvio.....	2 260 000
1984 tilinpäätös.....	1 304 023

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 200 000 mk, mistä 400 000 mk virastotalojen peruskorjaukseen liittyviä kalustohankintoja varten sekä 500 000 mk eräiden maatalouspiirien maataloustoimistojen muutoista aiheutuvia kalustohankintoja, kasvin-tarkastus- ja torjunta-ainetarkastustehtävissä tarvittavien kojeiden, laitteiden ja kaluston hankkimista sekä maataloushallinnon muuta konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten ja 1 300 000 mk atk-laitteiden hankintaa varten.

1986 esitys.....	2 200 000
1985 menoarvio.....	1 100 000
1985 lisämenoarvio.....	85 000
1984 tilinpäätös.....	598 496

10. Valtion maatalouskemian laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 370 000 mk, mistä 327 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 15 000 mk kausiapulaisten palkkausten lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 50 000 mk

muista palkoista ja palkkioista siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään neljä tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 345 400	4 992 400	+ 1	59
Tilapäisten palkkiot	+ 10 700	194 700	—	4
Työsuhtepalkat	+ 2 700	48 200	—	—
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 24 600	189 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 19 800	510 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 6 400	424 400	—	—
Yhteensä	+ 370 000	6 360 000	+ 1	63

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä.

1986 esitys	6 360 000
1985 menoarvio	5 990 000
1985 lisämenoarvio	35 200
1984 tilinpäätös	5 341 902

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 128 000 mk, mistä 78 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja 50 000 mk siirrosta momentilta 30.10.01 tarkastajien matkakuluina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kemikaalien ja tarvikkeiden hankintaan.

1986 esitys	1 180 000
1985 menoarvio	1 052 000
1984 tilinpäätös	946 811

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 550 000 mk, mistä 300 000 mk atk-laitteiden ja 250 000 mk muiden tutkimuslaitteiden, konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	550 000
1985 menoarvio	700 000
1984 tilinpäätös	749 241

12. Valtion siementarkastuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 405 000 mk, mistä 319 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 38 000 mk määrärahan

oikaisusta työsuhdepalkkoihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 28 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 231 900	4 097 300	—	51
Työsuhdepalkat	+ 158 600	1 607 600	—	28
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 3 800	72 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 000	18 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 9 700	414 800	—	—
Yhteensä	+ 405 000	6 211 000	—	79

1986 esitys	6 211 000
1985 menoarvio	5 806 000
1984 tilinpäätös	4 859 063

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 42 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 138 000 mk, vähennys on 96 000 mk.

1986 esitys	684 000
1985 menoarvio	780 000
1984 tilinpäätös	377 894

27. Asiakkaiden puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asiakkaille myytävien vakuustodistuslipukkeiden, lomakkeiden ja lyijykkeiden hankintaan. Maksujen takaisinperinnästä kertyvät tulot on merkitty almomentille 12.30.12.1.

1986 esitys	150 000
1985 menoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	86 855

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 350 000 mk atk-laitteiden ja tutkimusvälineiden hankkimista sekä koneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	350 000
1985 menoarvio	60 000
1984 tilinpäätös	56 385

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 100 000 mk laitoksen uusien toimitilojen suunnittelua varten Loimaan kaupunkiin.

1986 esitys	100 000
-------------------	---------

14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mistä 222 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 70 000 mk ehdotettavan

toimen muutoksesta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	toimet Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 207 500	3 848 000	—	42
Tilapäisten palkkiot	+ 70 000	70 000	+ 1	1
Työsuhdepalkat	+ 9 400	171 200	—	4
Muut palkat ja palkkiot	+ 5 800	107 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 7 300	299 600	—	—
Yhteensä	+ 300 000	4 496 000	+ 1	47

Lisäperustelut:

Lisääntyneiden toimistotehtävien hoitamiseksi tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 70 000 mk toimistosihteerin (A 11) palkkaamista varten.

1986 esitys	4 496 000
1985 menoarvio	4 196 000
1984 tilinpäätös	3 569 484

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 169 000 mk, mistä 69 000 mk aiheutuu hintojen noususta sekä 100 000 mk kertamenosta laitoksen 75-vuotisjuhlaulkaisun toimittamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk, lisäys on 119 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös laitoksen maiden viljelystä ja metsien hoidosta aiheutuviin menoihin sekä tiedotus- ja tutkimustoiminnan kirjoituspalkkioihin.

1986 esitys	1 831 000
1985 menoarvio	1 712 000
1984 tilinpäätös	1 604 761

70. *Kaluston ja koneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 350 000 mk kaluston, koneiden sekä mittaus- ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	350 000
1985 menoarvio	315 000
1984 tilinpäätös	349 919

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 53 000 mk kuivuriuunien ja puhaltimien mittauspaikan rakentamista varten.

1986 esitys	53 000
1985 menoarvio	180 000
1984 tilinpäätös	130 000

77. *Maanrakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 42 000 mk Hovin suopellon valtaojan perkausta varten.

1986 esitys	42 000
1985 menoarvio	90 000
1984 tilinpäätös	100 000

15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 278 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 263 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 24 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennyksenä 15 000 mk muista

palkoista ja palkkioista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteen ja neljä tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 301 300	4 228 700	+ 1	56
Tilapäisten palkkiot	— 23 700	252 200	— 1	4
Työsuhdepalkat	+ 4 600	85 600	—	1
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 5 300	95 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 13 700	8 300	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 4 200	333 900	—	—
Yhteensä	+ 278 000	5 004 000	—	61

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen laadunarvostelijan toimi (A 14). Vastaavasti voidaan ylimääräistetyin toimen palkkiona vähentää tilapäisten palkkioista 40 000 mk sekä muista palkoista ja palkkioista 15 000 mk.

1986 esitys	5 004 000
1985 menoarvio	4 726 000
1984 tilinpäätös	4 580 248

27. Asiakkaitten puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 60 000 mk siirtona momentille 30.15.29 vientikananmunien tarkastuksesta aiheutuvina matkamenoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tarkastettavista tuotteista asiakkaitten puolesta suoritettaviin maksuihin. Vastaavat maksujen takaisin perinnästä kertyvät tulot on merkitty almomentille 12.30.15.1.

1986 esitys	40 000
1985 menoarvio	100 000
1985 lisämenoarvio	—60 000
1984 tilinpäätös	87 622

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 247 000 mk, mistä 187 000 mk aiheutuu hintojen ja vuokrien noususta sekä tarkastustehtävien lisääntymisestä ja 60 000 mk siirrosta momentilta 30.15.27. Kun momentilta vähennetään kertameno 10 000 mk, lisäys on 237 000 mk.

1986 esitys	1 510 000
1985 menoarvio	1 273 000
1985 lisämenoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	1 334 387

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 220 000 mk laboratorio- ja tutkimusvälineiden sekä kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	220 000
1985 menoarvio	210 000
1984 tilinpäätös	199 935

16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha) Momentille ehdotetaan lisäystä 146 000 mk, mistä 144 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 24 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 61 900	1 128 800	—	11
Työsuhdepalkat	+ 82 400	1 527 800	—	24
Muut palkat ja palkkiot	+ 100	1 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 600	190 400	—	—
Yhteensä	+ 146 000	2 848 000	—	35

1986 esitys	2 848 000	1986 esitys	7 100 000
1985 menoarvio	2 702 000	1985 menoarvio	7 300 000
1984 tilinpäätös	2 307 251	1984 tilinpäätös	5 482 822

29. (30.16.21 ja 29) *Muut kulutusmenot*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk, mistä 20 000 mk on kertamenoa. Vähennys aiheutuu lähinnä maidonhankintaan ehdotettavien varojen supistumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös pakkaus-, puhdistus-, laboratorio- ja meijeritarvikkeiden sekä maidon hankintaan.

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 300 000 mk laboratorio- ja tutkimusvälineiden ja laitteiden sekä konttorikonien ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	300 000
1985 menoarvio	315 000
1985 lisämenoarvio	350 000
1984 tilinpäätös	299 970

17. Valtion hevosjalostuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha) Momentille ehdotetaan lisäystä 102 000 mk, mistä 78 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 12 700 mk ilta- ja yötyölisien nousun johdosta sekä 8 600 mk kausiapulaisten

ja harjoittelijoiden palkkioiden lisääntymisestä. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 16 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 42 100	567 900	—	5
Työsuhdepalkat	+ 38 700	717 600	—	16
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 15 400	134 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 000	73 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 800	106 600	—	—
Yhteensä	+ 102 000	1 600 000	—	21

1986 esitys	1 600 000
1985 menoarvio	1 498 000
1984 tilinpäätös	1 469 319

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, laitoksen hevosmäärän lisääntymisestä sekä uusien talli- ja laboratoriotilojen aiheuttamasta toiminnan laajentamisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 150 000 mk, lisäys on 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maa- ja metsätalouden sekä koe- ja tutkimustoiminnan menoihin, konsulttipalvelujen ostamiseen sekä lyhytaikaisissa tutkimusprojekteissa tarvittavien apulaisten palkkioihin ja hevosten hankintaan.

1986 esitys	1 420 000
1985 menoarvio	1 170 000
1985 lisämenoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	1 057 478

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 500 000 mk maatalouskoneiden ja kaluston hankkimista ja tallirakennusten varustamista varten.

1986 esitys	500 000
1985 menoarvio	105 000
1984 tilinpäätös	99 970

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 600 000 mk Ypäjän hevosjalostuslaitoksen tallirakennusten rakennus- ja laajennustöitä varten. Hankkeen kustannusarvio on 35 500 000 mk ja pinta-ala 4 953 m². Kustannusarviosta on uudisrakennuksen osuus 23 500 000 mk, peruskorjauksen osuus 7 000 000 mk ja aluetöiden osuus 5 000 000 mk. Hankkeeseen on aikaisemmin myönnetty 11 500 000 mk.

1986 esitys	10 600 000
1985 menoarvio	5 500 000
1984 tilinpäätös	3 000 000

29. Valtion viljavarasto

Valtion viljavarastosta annetun lain (1036/80) mukaan viljan ja kylvösiementen varmuusvarastoja lisätään siten, että vuoden 1987 loppuun mennessä saavutetaan 900 miljoonan kilon viljan ja kylvösiementen varmuusvarasto. Hallituksen tarkoituksena on selvittää viljan varmuusvarastomäärien muodostamisen aikataulua ja rehuviljan varmuusvarastomäärän tarkoituksenmukainen taso ja antaa näitä koskien esitys eduskunnalle valtion viljavarastosta annetun lain muuttamiseksi viimeistään vuoden 1986 kevätistuntokaudella.

Vuoden 1985 lopussa varmuusvaraston määrän arvioidaan olevan noin 550 miljoonaa kiloa.

(60.) *Siirto viljavarastorahastoon*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 000 mk.

1985 menoarvio	100 000 000
1984 tilinpäätös	165 000 000

61. *Siirto siementuotannon edistämisarvoihin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 800 000 mk, josta enintään 3 000 000 mk käytettäväksi useiden hyvien nurmikasvisiemensatojen johdosta keskusliikkeille aiheutuneiden nurmikasvisiementen varastointi- ja hävikkikustannusten sekä laadun alenemisen kertaluonteiseksi korvaamiseksi, ja 800 000 mk kylvösiemenestä perittävistä tasausmaksuista kertyvää liikevaihtoveroa vastaavana eränä tuloutettavaksi viljavarastorahaston siementuotannon edistämisarvoihin kylvösiementuotannon edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (1138/78) mukaisesti. Lisäys on 3 040 000 mk.

1986 esitys	3 800 000
1985 menoarvio	760 000
1984 tilinpäätös	170 252

64. *Viljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaaminen*

Momentille ehdotetaan 51 000 000 mk käytettäväksi vuonna 1986 varmuusvarastossa olevan viljan sekä viljan siementen ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein. Lisäys on 5 100 000 mk.

1986 esitys	51 000 000
1985 menoarvio	45 900 000
1984 tilinpäätös	32 777 500

30. Maatalouden neuvontatyön tukeminen

40. *Maanviljelyn, maatalouden rakennustoiminnan ja karjatalouden tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 799 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden maatalouden edistämisyöryjen valtionavun ehtoista annetun valtioneuvoston päätöksen (63/72) 2 ja 3 §:ssä tarkoitetun muun kuin puutarha-, kala- ja kotitalouteen kuuluvan toiminnan tukemiseen ja edistämiseen Maatalouskeskusten Liitolle ja sen jäseninä oleville maatalouskeskuksille sekä Svenska Lantbrukssällskapetens Förbund -nimiselle järjestölle sekä sen jäseninä oleville maanviljelys- ja talousseuroille.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 134 000 mk, mistä 1 961 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 135 000 mk suunnitteluagronomin palkkaamisesta Keski-Pohjanmaan maatalouskeskukseen, kotieläinagronomin palkkaamisesta Kymenlaakson maatalouskeskukseen ja kasvinviljelyagronomin palkkaamisesta Kymen läänin maatalouskeskukseen ja 38 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 549 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	34 789 900
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	2 487 100
Yhteensä	37 277 000

2. *Valtionapu muihin käyttömeneihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 665 000 mk, mistä 357 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen noususta, 900 000 mk määrärahan oikaisemisesta, 297 000 mk matka- ja muiden kustannusten lisääntymisestä ja 111 000 mk alamomentilla 1 palkattavaksi ehdotetun uuden henkilöstön aiheuttamista menoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömeneihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	7 219 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	4 092 000
Valtionapu muihin menoihin	3 182 000
Yhteensä	14 493 000

1986 esitys	51 770 000
1985 menoarvio	47 971 000
1984 tilinpäätös	45 010 120

41. Karjanjalostuksen ja sikatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 426 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Kotieläinjalostusyhdistyksen suorittaman eräiden maatalouden edistämisyhteisöjen valtionavun ehtoista annetun valtioneuvoston päätöksen (63/72) 4 §:ssä tarkoitetun karjanjalostustoiminnan ja sianjalostustoiminnan tukemiseen ja edistämiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 242 000 mk, mistä 239 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 3 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 118 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	4 203 800
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	300 200
Yhteensä	4 504 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 184 000 mk, mistä 42 800 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 41 200 mk matka- ja muiden kustannusten noususta sekä 100 000 määrärahan oikaisusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	859 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	644 000
Valtionapu muihin menoihin	426 000
Yhteensä	1 929 000

1986 esitys	6 433 000
1985 menoarvio	6 007 000
1984 tilinpäätös	5 742 100

42. Lampaanjalostuksen tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 43 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Lampaanjalostusyhdistyksen toiminnan tukemiseen ja sen pääasematoiminnan avustamiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, mistä 19 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 1 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää

henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahaalla saadaan palkata enintään kymmenen valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	335 800
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	24 200
Yhteensä	360 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 23 000 mk, mistä 3 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen, 13 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta ja 7 000 mk määrärahan oikaisusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	60 800
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	45 000
Valtionapu muihin menoihin	278 200
Yhteensä	384 000

1986 esitys	744 000
1985 menoarvio	701 000
1984 tilinpäätös	602 890

43. Siipikarjatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 51 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Siipikarjanhoitajain Liiton ja sen kanatalouskoeaseman toiminnan tukemiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahaalla saadaan palkata enintään kymmenen valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	349 200
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	24 800
Yhteensä	374 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 31 000 mk, mistä 2 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 9 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta sekä 20 000 mk määrärahan oikaisusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin

ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valti-onapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	55 100
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	6 600
Valtionapu muihin menoihin	233 300
Yhteensä	295 000

3. *Valtionapu kotimaisen kanan jalostustoimintaan.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk kotimaisen kanan jalostustoiminnan jatkamiseen ja broilerikasvatuksen koetoiminnan tukemiseen.

1986 esitys	769 000
1985 menoarvio	718 000
1984 tilinpäätös	702 940

44. *Turkiseläintalouden tukeminen*

Momentille ehdotetaan 901 000 mk ja sille ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako. Alamomenttien 1 ja 2 määrärahaa saadaan käyttää Kehitysalue rahasto Oy:n aloittaman maatalouskeskusten toiminnaksi siirtyneen turkistarhausneuvonnan tukemiseen, alamomentin 3 määrärahaa Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton toiminnan tukemiseen ja alamomentin 4 määrärahaa, joka on myönnetty ehdollisena vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa, Nutrialliiton toiminnan tukemiseen.

1. *Valtionapu maatalouskeskuksille palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan 241 000 mk käytettäväksi valtionapuna maatalouskeskusten turkistarhausneuvonnasta aiheutuviin palkkausmenoihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 5 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	225 000
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	16 000
Yhteensä	241 000

2. *Valtionapu maatalouskeskuksille muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan 140 000 mk käytettäväksi alamomentilla 1 ehdotetun henkilöstön aiheuttamiin eläke- yms. maksuihin sekä matka- ja muihin kuluihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	54 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	53 000
Valtionapu muihin menoihin	33 000
Yhteensä	140 000

3. *Valtionapu Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitolle.* Alamomentille ehdotetaan 500 000 mk Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton toiminnan tukemiseen.

4. *Valtionapu Nutrialliitolle.* Alamomentille ehdotetaan 20 000 mk Nutrialliiton toiminnan tukemiseen.

Momentin loppusumma vähenee 19 000 mk.

1986 esitys	901 000
1985 menoarvio	920 000
1984 tilinpäätös	600 000

45. *Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla (arviomääräraha)*

Vedonlyönnistä hevoskilpailuissa arvioidaan valtion osuutena kertyvän 31 000 000 mk, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.30. Kun valtion osuudesta käytetään valtion hevosjalostuslaitoksen menojen rahoittamiseen 14 120 000 mk, ehdotetaan momentille 16 880 000 mk käytettäväksi vedonlyönnin toimenpanemisesta hevoskilpailuissa annetun asetuksen ja valtionavusta hevosjalostuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetun asetuksen mukaisesti hevostalouden edistämistä ja hevostalouden tukemista varten. Varoja käytetään hevostaloustarjojen toiminnan tukemiseen, raviratojen rakentamiseen ja varustamiseen sekä hevoskasvatuksen tehostamiseen ja hevoskannan ylläpitoon sekä enintään 200 000 mk Finnhorse-tapahtuman aiheuttamiin menoihin. Vähennys on 3 647 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 28 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	2 000 000
Valtionapu raviratojen rakentamiseen ja varustamiseen	4 790 000
Valtionapu hevoskasvatuksen tukemiseen ..	4 290 000
Finnhorse	200 000
Valtionapu suomenhevosten varsarahoihin .	3 500 000
Valtionapu muihin varsarahoihin	2 100 000
Yhteensä	16 880 000

1986 esitys	16 880 000
1985 menoarvio	20 527 000
1985 lisämenoarvio	—200 000
1984 tilinpäätös	22 330 814

46. *Kerbotoiminnan tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 526 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maaseudun ja taajamien nuorisolle maatalouden, met-

sanhoidon ja kotitalouden alalta annettavaa opetusta ja näihin aloihin liittyvää harrastus- ja yritystoiminnan ohjausta hoitavien Suomen 4H-liiton ja Svenska Lantbrukssällskapens Förbund -nimisen järjestön osastona toimivan Finlands Svenska 4H:n toiminnan tukemiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 209 000 mk, mistä 914 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 44 000 mk yhden uuden 4H-neuvojan palkkaamisesta, 167 000 mk henkilöstön rakenteen muuttamisesta, 34 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 50 000 mk Ilmajoen maatalousopiston harjoittelupalkkioiden lisääntymisestä.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttäen henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin sekä maatalousopiston opiskelijoiden kesäharjoittelupalkkioihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 358 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	16 356 100
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	1 192 900
Valtionapu harjoittelupalkkioihin	320 000
Yhteensä	17 869 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 397 000 mk, mistä 154 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 80 000 mk matka- ja muiden kustannusten lisääntymisestä, 13 000 mk alamomentilta 1 palkattavaksi ehdotetun uuden henkilön aiheuttamista kuluista ja 150 000 mk metsäkerhotoiminnan laajentamisesta. Kun alamomentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 80 000 markan määräraha, lisäys on 317 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttäen eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin sekä metsäkerhotoimintaan myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	2 720 900
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	945 100
Valtionapu muihin menoihin	683 000
Valtionapu metsäkerhotoimintaan	1 200 000
Yhteensä	5 549 000

1986 esitys	23 418 000
1985 menoarvio	21 892 000
1984 tilinpäätös	19 855 317

47. Puutarhatalouden tukeminen

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 24 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tuotannollisen vihannes- ja kukkaviljelyn sekä muun puutarhatalouden tukemiseen ja edistämiseen Puutarhaliitolle ja Svenska Trädgårdsförbundet -nimiselle järjestölle yhteistoiminnassa maatalouden edistämisyjärjestöjen ja niiden keskusjärjestöjen kanssa sekä Martens Trädgårdsstiftelselle tutkimus- ja koetoiminnan tukemista var-ten.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 93 000 mk, mistä 92 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 1 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 27 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	1 632 400
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	116 600
Yhteensä	1 749 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 26 000 mk, mistä 10 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 16 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	168 600
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	135 400
Valtionapu muihin menoihin	231 000
Yhteensä	535 000

3. *Valtionapu muun puutarhatalouden tukemiseen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 7 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Svenska Trädgårdsförbundetille puutarhatalouden edistämiseen ja Martens Trädgårdsstiftelselle tutkimus- ja koetoiminnan tukemiseen. Kun alamomentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 150 000 markan määräraha, vähennys on 143 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu Svenska Trädgårdsförbundet rf:lle	55 000
Valtionapu Martens Trädgårdsstiftelselle	129 000
Yhteensä	184 000

1986 esitys	2 468 000
1985 menoarvio	2 492 000
1984 tilinpäätös	2 148 410

48. *Salaojitus toiminnan tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Salaojakeskuksen salaojitus-toiminnan edistämiseen ja Salaojituksen tutkimusyhdistyksen toiminnan tukemiseen.

1986 esitys	397 000
1985 menoarvio	382 000
1984 tilinpäätös	364 000

49. *Muu neuvontatyön tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 281 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Työteho-seuralle maatalouden rationalisoinnin tutkimista, kehittämistä ja neuvontaa, Kylvösiemenliitolle kotimaisen kylvösiementuotannon edistämistä ja Mehiläishoitajain Liiton toiminnan tukemista sekä luonnonmukaisen viljelyn tukemista varten myönnettäviin valtionapuihin.

1. *Valtioapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 134 000 mk, mistä 57 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 6 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 71 000 mk elektroniikkainsinöörin palkkaamisesta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Työteho-seuran henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 22 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtioapu palkkausmenoihin	1 078 000
Valtioapu sosiaaliturvamaksuihin	77 000
Yhteensä	1 155 000

2. *Valtioapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 37 000 mk, mistä 10 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja

13 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta sekä 14 000 mk alamomentilla 1 valtionavun piiriin ehdotetun uuden toimen aiheuttamista menoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Työteho-seuran eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtioapu eläke- yms. maksuihin	200 000
Valtioapu matkakustannusten korvauksiin	44 000
Valtioapu muihin menoihin	263 000
Yhteensä	507 000

3. *Valtioapu kylvösiementuotannon tukemiseen.* Kotimaisen kylvösiementuotannon tukemiseksi alamomentille ehdotetaan 268 000 mk Kylvösiemenliiton käyttömenoihin myönnettävää valtionapua varten. Lisäys on 10 000 mk.

4. *Valtioapu mehiläistalouden tukemiseen.* Alamomentille ehdotetaan 200 000 mk Suomen Mehiläishoitajain Liiton käyttömenoihin myönnettävää valtionapua varten. Lisäys on 100 000 mk.

5. *Valtioapu luonnonmukaisen viljelyn tukemiseen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 50 000 markan määräraha.

1986 esitys	2 180 000
1985 menoarvio	1 899 000
1984 tilinpäätös	1 643 070

(50.) *Eräät valtionavut*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 50 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios-ta. Vähennys on 50 000 mk.

1985 menoarvio	50 000
1984 tilinpäätös	160 000

31. Maataloustuotteiden hintatuki

Maataloustulolain mukaiseen hintapoliittiseen tukeen varattuja määrärahoja on tarkoitus kohdentaa uudelleen hinnoitteluvuoden 1986/87 alusta lukien siten, että yli 65-vuotiaiden maatalousryttäjien tukea pienennetään ja nuorten tukea lisätään.

40. *Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen* (arvio-määräraha)

Momentille ehdotetaan valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaisesti käytettäväksi 317 900 000 mk seuraavasti:

1. *Maataloustuotteiden markkinoinnin tukeminen.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 3 000 000 mk käytettäväksi maataloustuotteiden menekin lisäämiseksi kotimaassa tai ulkomailla suoritettavan markkinoinnin tukemiseen sekä puutarhatuotteiden muuhun menekinedistämis-toimintaan.

2. *Muu maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen.* Alamomentille ehdotetaan käyttösuunnitelmassa mainittuihin tarkoituksiin 314 900 000 mk. Lisäys on 58 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Voin alennusmyynti teollisuudelle	90 000 000
Ruokaperunan hintatason vakaannuttaminen	2 000 000
Rehuksi käytettävän kuoritun maidon hinnanalennuskorvaus	160 000 000
Voin varastointi	25 000 000
Kananmunapakkaamojen hinnanalennuskorvaus	36 000 000
Villan hintatuki (enintään)	1 900 000
Yhteensä	314 900 000

Meijeri- ja kotivoin hinnanalennuskorvausten maksamisesta ehdotetaan luovuttavaksi 1.1.1986 lukien, minkä johdosta tarkoitukseen ei ehdoteta enää varoja.

Voin alennusmyyntiä leipomo-, keksi-, makeis- ja einestuotteiden teolliseen valmistukseen ehdotetaan edelleen jatkettavaksi kuitenkin edellyttäen, että järjestelmä on valtiontaloudellisesti edullisempi voin vientiin verrattuna. Tarkoitukseen arvioidaan tarvittavan varoja enemmän kuin vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa.

Kotimaisen ruokaperunan hintatason vakaannuttamiseen arvioidaan tarvittavan varoja sama määrä kuin vuonna 1985.

Rehuksi käytettävän kuoritun maidon ja rehumaitojauheen hinnanalennuskorvauksiin ehdotetaan varoja enemmän kuin vuonna 1985. Viitaten hallituksen esitykseen laiksi valkuaisverosta ehdotetaan hinnanalennuskorvauksia käytettäväksi enintään 125 000 000 mk kotimaassa rehuosveron alaisiin rehuihin käytettävän ja suoraan tiloille myytävän rehumaitojauheen ylimääräiseen hinnan alentamiseen.

Voin varastointikorvausperusteita on tarkoitus tarkistaa. Voivarojen kasvun johdosta tarkoitukseen arvioidaan tarvittavan varoja enemmän kuin vuonna 1985. Voin varastoimis- ja korkokorvauksia suoritetaan voin varastoimisoppimuksen tehneelle keskusliikkeelle kunkin liikkeen varastoimisoppimuksessa lähemmin määrättävän

voivarojen omavastuusuuden ylittävältä voimäärältä siten, että voin hinnan noususta varastoijille aiheutuva hyöty otetaan kulloinkin huomioon varastoimis- ja korkokorvausten määrän vähennyksenä.

Kananmunien ja kananmunavalmisteiden tarkastuksesta ja hinnanalennuskorvauksen maksamisesta annetun lain perusteella kananmunapakkaamoille maksettaviin kananmunien hinnanalennuskorvauksiin ehdotetaan varoja vähemmän kuin vuodelle 1985, mikä aiheutuu kananmunien lisähinnan korottamisesta aiheutuvan tavoitehinnan alentamisesta 1.1.1986 lukien.

Villan hintatukeen ehdotetaan varoja edelleen enintään 1 900 000 mk.

Maksatusteknisistä syistä ehdotetaan, että alamomentin määrärahaa saadaan käyttää edelliseltä varainhoitovuodelta suoritettaviin kotivoin hinnanalennuskorvauksiin.

Momentin loppusumma lisääntyy 58 000 000 mk.

1986 esitys	317 900 000
1985 menoarvio	259 900 000
1984 tilinpäätös	189 109 687

41. *Viljelmäkoon mukaan maksettava hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 59 700 000 mk, mistä 40 000 000 mk aiheutuu varauksesta vuodelle 1986 ja 19 700 000 mk vuonna 1985 tehdystä maataloustuloratkaisusta. Kun momentilta vähennetään varaus 30 000 000 mk, lisäys on 29 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perusteella viljelmäkoon mukaan maksettavaan hintapoliittiseen tukeen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan maksaa loppuun edellisiin vuosiin kohdistuvat pinta-alalisät.

1986 esitys	620 142 900
1985 menoarvio	590 442 900
1984 tilinpäätös	560 442 900

42. *Alueittainen hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan maataloustulolain mukaiseen alueittaiseen hintapoliittiseen tukeen lisäystä 49 000 000 mk, mistä 30 000 000 mk aiheutuu varauksesta vuodelle 1986 ja 19 000 000 mk vuonna 1985 tehdystä maataloustuloratkaisusta. Kun momentilta vähennetään varaus 30 000 000 mk, lisäys on 19 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perusteella jaettavaan alueittai-

seen hintapoliittiseen tukeen sekä Pohjois-Suomessa maksettavaan lihan kuljetustukeen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia tukia.

1986 esitys	601 704 400
1985 menoarvio	582 704 400
1984 tilinpäätös	552 704 400

43. *Muu hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 000 mk, mikä aiheutuu kananmunien lisähintajärjestelmän muutoksesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein maidon lisähinnan, naudan- ja lampaanlihan tuotantopalkkioiden sekä kananmunien lisähinnan maksamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia tukia.

1986 esitys	874 500 000
1985 menoarvio	844 500 000
1984 tilinpäätös	844 500 000

44. *Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha)*

Viitaten satovahinkojen korvaamisesta annettuun lakiin (530/75, muut. 791/79) momentille merkitään 20 000 000 mk käytettäväksi satovahinkojen korvaamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia korvauksia. Vähennys on 13 000 000 mk.

1986 esitys	20 000 000
1985 menoarvio	33 000 000
1984 tilinpäätös	20 000 000

45. *Sokerintuotannon tukeminen*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Viitaten lakiin kotimaisen sokerin tuotannosta (863/82) momentille ehdotetaan 114 000 000 mk vuoden 1985 sokerijuurikasstoa koskeviin

korvauksiin ja vuoden 1986 satoa koskevien korvausten ennakkosuorituksiin. Tarvittavat varat peritään momentin 11.08.09 perusteluihin viitaten sokerituotteiden valmisteverona. Lisäys on 14 000 000 mk.

1986 esitys	114 000 000
1985 menoarvio	100 000 000
1985 lisämenoarvio	—10 000 000
1984 tilinpäätös	158 598 374

46. *Öljykasvituotannon tukeminen (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 36 000 000 mk, mikä aiheutuu öljykasvien tuotantomäärän kasvusta ja kotimaisen hinnan korotuksesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain (965/82) mukaisten korvausten suorittamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että lain 2 §:ssä tarkoitettuja viljely- tai hankintasopimuksia voidaan vuonna 1986 tehdä siten, että markkinoitava siementen määrä on satovuonna 1986/87 enintään 115 milj. kiloa.

1986 esitys	208 000 000
1985 menoarvio	172 000 000
1984 tilinpäätös	164 498 027

47. *Tärkkelystuotannon tukeminen*

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen kotimaisesta tärkkelystuotannosta annetun lain jatkamisesta momentille ehdotetaan 127 000 000 mk. Lisäys 72 000 000 mk aiheutuu lähinnä kotimaisesta vehnästä valmistettavan tärkkelyksen tukeen osoitettavien varojen budjetoimisesta tälle momentille. Aiemmin tarkoitukseen on myönnetty varoja momentin 30.32.40 viljan vientitukeen varatuista varoista. Ehdotetaan, että vuoden 1986 tärkkelysperunatuotanto mitoitetaan siten, että satovuonna 1986/87 markkinoitava tuenalainen perunatärkkelyksen määrä on enintään 16 milj. kiloa. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 53 000 000 mk perunatärkkelyksen tukemiseen. Tästä 2 000 000 mk arvioidaan tarvittavan perunatärkkelyksestä valmistettujen makeuttajien tukemiseen.

Ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 4 000 000 mk kotimaisesta ohrasta valmistetun tärkkelysmakeuttajan tukeen. Tärkkelysmakeuttajien tukeen tarvittavat

varat peritään momentin 11.08.09 perusteluihin viitaten sokerituotteiden valmisteverona. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 70 000 000 mk kotimaisesta vehnästä valmistetun tärkkelyksen tukemiseen edellyttäen, että vehnän käyttö tähän tarkoi-

tukseen on valtiontaloudellisesti vähintään yhtä edullista kuin vienti.

1986 esitys	127 000 000
1985 menoarvio	55 000 000
1984 tilinpäätös	69 483 186

32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet

Maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan ja tehostetaan vuoden 1986 aikana kotieläintuotannon ja viljan tuotannon ylijäämien supistamiseksi. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitykset kotieläintuotannon perustamislupajärjestelmän ja maidon kaksihintajärjestelmän jatkamisesta vuosina 1986 ja 1987. Kananmunatuotannossa otetaan vuoden 1986 alusta lukien käyttöön lisähinnan avulla toteutettava tuotantokiintiöjärjestelmä. Valtion tukema tuotantorakennusinvestointien rahoitus rajoitetaan lähinnä peruskorjauksiin sekä lupa- ja kiintiöjärjestelmien puitteissa tapahtuvaan tuotantorakennusten uusimiseen.

Satotason nousu, muodostetut viljan varmuusvarastot ja kotieläinmäärien supistuminen merkitsevät viljan kotimaisen kulutuksen edellyttämän peltoalan supistumista. Lakia maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta jatketaan siten, että sopimuksia voidaan tehdä myös vuosina 1986 ja 1987. Viljaylijäämien kasvun ehkäisemiseksi viljelyksessä olevaa peltoalaa pyritään supistamaan mm. kohdentamalla tuotannon tasapainottamiseen ehdotettuja varoja etenkin pellon kesannoinnin lisäämiseen. Tarkoituksena on edistää peltojen metsittämistä erityisesti luopumiseläkejärjestelmään ja maatilahallituksen maanostotoimintaan liittyen.

Maataloustulolain (629/82, muut. 444/84) tarkoitettujen tavoitehintatuotteiden vientituen tarpeeksi vuonna 1985 arvioidaan 2 729 000 000 mk, josta viljan vientituen osuus on noin 571 000 000 mk. Viljaa voidaan viedä tämän määrärahan avulla noin 570 milj. kiloa. Lisäksi viljan vientitukeen varattuja varoja arvioidaan tarvittavan 115 000 000 mk kotimaahan maail-

manmarkkinahintaisena myytävän kotimaisen viljan hinnan alentamiseen. Vientitukeen arvioidaan tarvittavan varoja siten yhteensä 2 844 000 000 mk. Vientituesta noin 2 614 000 000 mk suoritetaan momentilta 30.32.40 ja noin 230 000 000 mk momentilta 28.37.40. Maataloustulolain mukaan maatalous osallistuu maataloustuotteiden viennistä aiheutuviin kustannuksiin lain 15 §:ssä säädettyjen vienti- ja tuotantomäärien perusteella. Maatalouden osuus vuoden 1985 vientikustannuksista arvioidaan 513 000 000 markaksi. Kun vuonna 1984 syntynyttä, mutta perimättä jäänyttä maatalouden osuutta arvioidaan siirtyvän 84 500 000 mk vuonna 1985 maataloudelta perittäväksi, maataloudelta vuonna 1985 perittävä osuus arvioidaan yhteensä 597 500 000 markaksi. Tästä 583 000 000 mk arvioidaan tulevan perityksi vuonna 1985, minkä johdosta 14 500 000 mk arvioidaan siirtyvän perittäväksi vuoden 1986 puolella.

Maataloustulolain tarkoittamien tavoitehintatuotteiden vientitukeen arvioidaan vuonna 1986 tarvittavan varoja 3 072 000 000 mk. Kun lihajalosteiden vientituki, jonka suuruudeksi arvioidaan 180 000 000 mk, suoritetaan hinnanerokorvauksena momentilta 28.37.40, ehdotetaan momentille 30.32.40 yhteensä 2 892 000 000 mk. Tämän lisäksi momentille 30.32.40 ehdotetaan edelleen tukea myös jalostuseläinten vientiä varten. Vientituesta viljan vientitukeen arvioidaan tarvittavan 1 120 000 000 mk, mistä varsinaista viljan vientitukea on noin 970 000 000 mk ja noin 150 000 000 mk kotimaahan maailmanmarkkinahintaisena myytävän viljan hinnan alentamista varten. Vuoden 1985 sadon ylijäämäksi

arvioidaan 800 milj. kiloa rehuviljaa. Tästä on tarkoitus viedä vuoden 1985 puolella noin 150 milj. kiloa ja 650 milj. kg vuoden 1986 puolella. Lisäksi vuodelle 1986 ehdotettavilla määrärahoilla arvioidaan voitavan viedä vuoden 1986 sadon mahdollisesta viljaylijäämästä 100 milj. kg rehuviljaa. Vuodelle 1986 ehdotettavilla viljan vientitukivaroilla arvioidaan voitavan viedä siten yhteensä 750 milj. rehuviljakiloa. Lisäksi tarkoituksena on viedä vehnää kehitysapuna 20 milj. kiloa.

Vuonna 1986 maatalouden osuutta laskettaessa maataloustuotteiden vientikustannuksiksi luetaan momentille 30.31.40 ehdotettu rehumaalouheeseen ylimääräisestä hinnanalennuskorvauksesta aiheutuva meno 125 000 000 mk. Maatalouden osuus vuoden 1986 tavoitehintatuotteiden vientituesta arvioidaan 640 000 000 markaksi. Kun maataloudelta peritään lisäksi vuodelta 1985 siirtyvä maatalouden osuuden alitus 14 500 000 mk, esitetään vuonna 1986 maataloudelta perittäväksi yhteensä 654 500 000 mk valmisteveroina, vientikustannusmaksuina, markkinoinnismaksuina sekä maidon kiintiömaksuna.

Maataloustulolain 16 §:n (muut. 444/84) mukaisesti maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen varataan määrärahat, jotka ovat 20 prosenttia muiden tavoitehintatuotteiden kuin viljan vientikustannuksiin varatuista määrärahoista. Momentille 30.32.41 ehdotetaan 390 400 000 markan määräraha maataloustuotannon tasapainottamismenoihin momenttien 30.32.40 ja 28.37.40 määrärahojen perusteella.

40. Maataloustuotteiden vientituki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 895 000 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein käyttösuunnitelman mukaiseen maataloustuotteiden vientitukeen. Lisäys on 652 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maitotaloustuotteiden vientituki	1 289 000 000
Kananmunien vientituki	243 000 000
Lihan vientituki	227 000 000
Viljan vientituki	1 120 000 000
Jalostuseläinten vientituki	3 000 000
Muu vientituki	13 000 000
Yhteensä	2 895 000 000

Meijereiden vastaanottaman maidon määrän arvioidaan hieman supistuvan vuoden 1985 tasolta. Maidon tuotannon omavaraisuustaso muodostuu noin 130 prosentiksi. Maitoylijäämä markki-

noidaan edelleen voina, juustona ja maitojauheena. Ylituotannon supistumisesta huolimatta maitotaloustuotteiden vientituen tarpeen arvioidaan kasvavan maailmanmarkkinahintojen laskun seurauksena. Ehdotetaan, että maitotaloustuotteiden vientitukeen varattuja määrärahoja voidaan käyttää turkiseläinten rehuksi käytettävän enintään 10 miljoonan kilon rasvattoman maitojauheen hinnan alentamiseen edellyttäen, että tämä rinnastetaan rasvattoman maitojauheen vientiin ja että se on valtionaloudellisesti vähintään yhtä edullista kuin maitojauheen vienti.

Kananmunien tuotannon arvioidaan hieman supistuvan vuoden 1985 tasolta. Kananmunatuotannon omavaraisuustaso muodostuu noin 160 prosentiksi. Kananmunien markkinatilanne tulee pysymään vaikeana suuren vientitarpeen ja alhaisen maailmanmarkkinahinnan vuoksi.

Sianlihan vientitarve pysynee ennallaan, mutta naudanlihan vientitarve supistunee vuoden 1985 tasolta jonkin verran. Sianlihan tuotannon omavaraisuustaso on noin 105 prosenttia ja naudanlihan tuotannon omavaraisuustaso noin 115 prosenttia. Ehdotetaan, että lihan vientitukea saadaan myöntää ainoastaan edellyttäen, että viejäläisillä on varastoissaan lihaa kunakin aikana vähintään valtioneuvoston tarkemmin määräämä määrä kotimaisen kulutuksen vaihtelujen tasaimiseksi.

Ehdotetaan, että lihan vientitukea voidaan käyttää lihajalosteiden vientikuljetusten tukemiseen enintään 2 000 000 mk edellyttäen, että jalostevienti muodostuu näin valtionaloudellisesti kannattavaksi.

Ehdotetaan, että maataloustuotteiden vientitukeen varattua määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön, Kirkon Ulkomaanavun ja Suomen Punaisen Ristin toimesta elintarvikeapuna toimitettavien maataloustuotteiden ylijäämien vientitukeen maataloustulolain mukaista vientiä vastaavasti.

Lisäksi ehdotetaan, että viljan vientitukeen varattuja varoja voidaan käyttää kotimaisen viljan hinnan alentamiseen käytettäessä kotimaista viljaa ventialkoholien valmistukseen tai turkiseläinten rehuksi edellyttäen, että viljan käyttö näihin tarkoituksiin on vähintään yhtä edullista kuin vienti.

Ehdotetaan, että varoja voidaan edelleen käyttää valtioneuvoston erikseen määräämin perustein myös jalostuseläinten vientiin edellyttäen, että vienti on valtionaloudellisesti kannattavaa.

Ehdotetaan, että muuhun vientitukeen varattua määrärahaa saadaan käyttää enintään

2 400 000 mk suomalaisen elintarviketuotannon monipuolistamiseen ja kansainvälistämiseen tähtäävän tutkimusprojektin maa- ja metsätalousministeriön rahoitusosuuden mukaisiin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin.

Vuoden 1986 aikana arvioidaan maataloustuotteiden kansainvälisen hintatason pysyvän vuoden 1985 tasolla, joka on varsin alhainen. Maitotaloustuotteiden ja erityisesti voion keskihinta saattaa edelleen laskea. Tuotekohtaisissa vientituen määrissä on otettu huomioon arvioitu kotimaisen hinta- ja kustannustason muutos sekä voion laskeva hintakehitys maailmanmarkkinoilla. Vientituen määräytymisperusteita on tarkoitus tarkistaa maitotaloustuotteiden osalta siten, että tuen määräämisessä käytettävän ns. vientitakuuhinnan asettamisen lähtökohtana on hintavalvonta-asetuksen mukainen omakustannusarvo, johon lisätään viennin erilliskustannukset. Vuonna 1986 vientituessa on tämän johdosta otettu vähennyksenä huomioon noin 100 000 000 mk. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää maksatusteknisistä syistä myös edelliseen varainhoitovuoteen kohdistuviin menoihin.

1986 esitys	2 895 000 000
1985 menoarvio	2 243 000 000
1984 tilinpäätös	2 208 887 468

41. Maataloustuotannon tasapainottamismenot

Maataloustulolain 16 §:n mukaisesti maataloustuotannon ohjaamiseksi ja tasapainottamiseksi tarvittavia toimenpiteitä varten momentille

ehdotetaan 390 400 000 mk. Vähennys on 7 800 000 mk.

Maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi siten, että sen mukaisesti sopimuksia voidaan tehdä myös vuosina 1986 ja 1987. Maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukaisesti vuosina 1977—1982 tehdyistä tuotannonmuutos-sopimuksista aiheutuvia menoja, pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukaisia korvauksia sekä maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukaisia, vuosina 1983 ja 1984 tehdyistä sopimuksista aiheutuvia menoja varten arvioidaan tarvittavan yhteensä 327 000 000 mk, jolloin maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteiden tehostamista varten jää vuonna 1986 käytettäväksi 63 400 000 mk. Nämä varat on tarkoitus kohdistaa toimenpiteisiin, joilla viljelyksessä oleva peltoala supistuu pysyvästi tai määrääjäksi. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää maksatusteknisistä syistä myös edelliseen varainhoitovuoteen kohdistuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tuotannonmuutoskorvaukset	80 000 000
Pellonvarauslain mukaiset korvaukset	16 000 000
Maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamislain mukaiset korvaukset	
— vanhat sopimukset	231 000 000
— uudet sopimukset	63 400 000
<u>Yhteensä</u>	<u>390 400 000</u>

1986 esitys	390 400 000
1985 menoarvio	398 200 000
1984 tilinpäätös	304 212 991

33. Maatilatalouden rakenteen kehittäminen

Tarkoituksena on selvittää mahdollisuudet kehittää maaseudun elinkeinotoiminnalle annettavaa tukea säätämällä laki maaseudun elinkeinotoiminnan edistämisestä.

40. Nuorten viljelijöiden tukeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 120 000 000 mk. Lisäys on 9 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää nuorille viljelijöille tilanpidon

aloittamisen yhteydessä maksettaviin käynnistysavustuksiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1986 esitys	120 000 000
1985 menoarvio	110 500 000
1984 tilinpäätös	86 000 000

41. *Maataloustuotteiden varastotilojen rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Viitaten maataloustuotevarastojen korkotukilainoista annettuun lakiin (19/77, muut. 807/78 ja 997/79) ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää valtion viljavaraston hyväksymiä sekä maatilahallituksen valvonnan alaisena annettavia korkotukilainoja enintään 30 000 000 mk. Lainat myönnetään korkotukilainojen työllisyys ehdoista kulloinkin voimassa olevia määräyksiä noudattaen. Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk korkotukilainoista, mukaan lukien myös ennen vuotta 1986 myönnetty kyseisen lain ja aikaisemman lainsäädännön mukaiset vastaavat lainat, luottolaitoksille suoritettava korkohyvitystä varten. Vähennys on 600 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1983 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkotukikannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys.....	3 000 000
1985 menoarvio.....	3 600 000
1984 tilinpäätös.....	2 838 687

42. *Valtion osuus luopumiseläkelain mukaisista menoista* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 200 000 mk eläkemenojen kasvun johdosta. Luopumiseläkelaki (16/74) on voimassa vuoden 1985 loppuun. Luopumiseläkejärjestelmän jatkamiseksi eduskunnalle annetaan hallituksen esitys luopumiseläkelain jatkamisesta. Momentin määrärahaa käytetään valtion vastattavaksi tuleviin luopumiseläkkeiden kustannuksiin.

1986 esitys.....	49 500 000
1985 menoarvio.....	47 300 000
1984 tilinpäätös.....	43 966 153

(43.) *Lammastalouden tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1985 menoarvio.....	100 000
1984 tilinpäätös.....	1 100 000

48. *Valtionapu kuivatustöihin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 500 000 mk. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 11 490 000 mk valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin annetussa laissa (433/63) tarkoitettujen maankuivatustöiden suorittamiseen myönnettävinä avustuksina sekä 10 000 mk mainitun lain 38 §:n 1 momenttiin ja maankuivatuslainan osaksi tai kokonaan perimättä jättämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (754/71) 1 §:ään viitaten maankuivatuslainojen perimättä jättämistä varten. Määrärahasta on tarkoitus käyttää noin 500 000 mk maankuivatustöiden nopeuttamiseen tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annetun lain (532/81) nojalla nimetyissä erityisaluekunnissa. Lisäys on 500 000 mk.

1986 esitys.....	11 500 000
1985 menoarvio.....	11 000 000
1984 tilinpäätös.....	10 000 000

49. *Maatalouden korkotukilainojen menot* (arviomääräraha)

Maatilalakiin (188/77) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää maatilalaissa tarkoitettuja korkotukilainoja enintään 650 000 000 mk. Momentille ehdotetaan lisäystä 28 000 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä korkotukilainakannan kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mainitun lain mukaisista korkotukilainoista, aikaisemman lainsäädännön mukaisista perusluotoista ja salaoitusluotoista sekä eräiden maatalousluottojen vakauttamisesta annetun lain (79/79) ja eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annettujen lakien (398/81 ja 511/85) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Luvun 30.32 perusteluihin viitaten lainoituksessa on tarkoitus edelleen ottaa huomioon tuotantopoliittiset näkökohdat.

1986 esitys.....	153 000 000
1985 menoarvio.....	125 000 000
1984 tilinpäätös.....	111 403 267

60. Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista suoritetaan maatilalain (188/77) mukaisesta maanostotoiminnasta ja sen sekä porotilalain (590/69), luontaiselinkeinolain (610/84), kolttalain (611/84) sekä eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain (511/85) mukaisesta lainoitus toiminnasta aiheutuvat menot. Muina sijoitusmenoina rahastosta suoritetaan oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain mukaisia lunastushintoja sekä pakko- huutokauppojen lunastushintoja.

Sijoitusmenojen lisäksi suoritetaan rahaston varoista kulutusmenoina porotila-, luontaiselinkeino- ja kolttalain sekä aikaisemman kolttalain, maankäyttö- ja maanhankintalainsäädännön mukaisista kuivatus-, tienteko-, metsänparannus- sekä vesi- ja viemärijohtotöistä aiheutuvat kustannukset, aikaisemman lainsäädännön mukaiset uutistilalain perustamispalkkiot, maatilalain mukaiset tienteko-, salaajitus-, rakentamis- ja rai- vausavustukset sekä porotilalain mukaiset rakennuspalkkiot ja tientekoavustukset samoin kuin luontaiselinkeino- ja kolttalain sekä aikaisemman kolttalain nojalla tapahtuvat avustustoimenpiteet.

Rahaston varoista suoritetaan kulutusmenoina myös luottolaitoksille ja kunnille lainoituksen hoitamisesta maksettavat hoitopalkkiot, maatilatalouden kehittämistoimintaa koskevasta tutkimuksesta aiheutuvat menot, maan ja muun valtiolle hankitun omaisuuden hoitamisesta ja kunnostamisesta aiheutuvat menot, mukaan luettuna myös peltojen metsittämiskustannukset sekä metsämaiden metsänhoito- ja metsänparannustyöt, samoin kuin kunnallis- ja kirkollisverot sekä metsänhoitomaksut ja rahaston neuvottelukunnan menot.

Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/66) 3 §:n 1 momenttiin viitaten ehdotetaan, että lattiasienien tuhoaman asuinrakennuksen sijaan rakennettavaa uutta rakennusta varten maatilalain mukaista asunto- ja asuntokotukilainaa hakeville lainoituskelpoisille viljelijöille voidaan antaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoista valtioneuvoston tarkemmin

määräämin perustein avustusta sellaisen lainan takaisinmaksamiseen, joka on myönnetty lattiasienien tuhoamaa rakennusta varten valtion varoista tai valtion korkotuella ja että näitä avustuksia voidaan myöntää vuonna 1986 enintään 200 000 mk.

Luvun 30.32 perusteluihin viitaten tuotantorakennusten lainoituksessa on edelleen tarkoitus ottaa huomioon tuotantopoliittiset näkökohdat. Kotieläintuotantorakennusten lainoituksessa on tarkoitus myöntää lainoja lähinnä navetoiden peruskorjaukseen. Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettävien asuntolainojen ja vastaaviin tarkoituksiin myönnettävien korkotukilainojen korkoja korotetaan 1.10.1985 lukien yhdellä prosenttiyksiköllä yhdenmukaisesti asuntohallituksen myöntämien lainojen korkojen korotuksen kanssa. Asuntolainoituksen osalta arvioidaan, että rahaston varoista voidaan vuonna 1986 lainoittaa noin 900 uuden rakennuksen tuotantoa ja noin 1 000 rakennuksen peruskorjausta ja laajennusta.

Rahastolla on ollut varoja käytettävissä vuonna 1983 noin 960 000 000 mk, vuonna 1984 noin 940 000 000 mk, ja vuonna 1985 arvioidaan käytettävissä olevan noin 995 000 000 mk.

Siirtona maatilatalouden kehittämisrahastoon momentille ehdotetaan 430 000 000 mk. Vähennys on 50 000 000 mk. Vuonna 1986 arvioidaan rahaston käytettävissä olevan tällöin varoja noin 980 000 000 mk.

1986 esitys	430 000 000
1985 menoarvio	480 000 000
1984 tilinpäätös	520 000 000

83. Lainat kuivatustöihin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin annetussa laissa (433/63) tarkoitettujen maankuivatustöiden suorittamiseen myönnettäviin lainoihin.

1986 esitys.....	11 000 000
1985 menoarvio.....	10 500 000
1984 tilinpäätös.....	9 500 000

34. Muut maatalouden menot

40. *Eräät kuljetus- ja rahtiavustukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 46 300 000 mk seuraavasti:

1. *Maidon kuljetusavustukset*. Alamomentille ehdotetaan edelleen 37 800 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perusteiden myönnettäviin maidon kuljetusavustuksiin.

2. *Maataloustarvikkeiden ja eräiden elintarvikkeiden rahtiavustukset*. Alamomentille ehdotetaan edelleen 8 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Pohjois-Suomessa maksettaviin maataloustarvikkeiden ja eräiden elintarvikkeiden rahtiavustuksiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perusteiden.

1986 esitys.....	46 300 000
1985 menoarvio.....	46 300 000
1984 tilinpäätös.....	44 500 000

41. *Valtionapu pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistyksille ja sonninpitoyhtymille* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 283 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistysten ja sonninpitoyhtymien valtionavustuksista annetun lain (418/62, muut. 773/69 ja 224/79) mukaisiin avustuksiin.

1. *Valtionapu karjantarkkailuyhdistysten palkkausmenoihin*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 647 000 mk, mistä 638 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 9 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin.....	11 272 800
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin.....	806 200
Yhteensä	12 079 000

2. *Valtionapu karjantarkkailuyhdistysten muihin käyttömenoihin*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 481 000 mk, mistä 83 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 398 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää karjantarkkailuyhdistysten eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin.....	1 466 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	1 300 000
Valtionapu muihin menoihin.....	7 700 000
Yhteensä	10 466 000

3. *Valtionapu sonninpitoyhtymille*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 155 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää sonninpitoyhtymien toiminnan tukemiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perusteiden mukaisesti erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Alamomentin loppusumma on 3 200 000 mk.

1986 esitys.....	25 745 000
1985 menoarvio.....	24 462 000
1984 tilinpäätös.....	23 539 928

42. *Hukkakauran torjunnasta aiheutuvat korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 500 000 mk, mikä aiheutuu torjuntakustannusten noususta ja torjuntatoimenpiteiden laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää hukkakauran torjunnasta annetun lain (178/76) 10 §:ssä tarkoitettujen maataloustoimistojen suorittamien hukkakauran hävittämistoimenpiteiden kustannuksiin, 11 §:ssä tarkoitettuihin korvauksiin sekä sanotun lain 13 §:ssä tarkoitetuille neuvontajärjestöille asetuksen (541/76) 17 ja 21 §:ssä mainittujen tehtävien suorittamisesta maksettaviin korvauksiin.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia hukkakauran torjuntakorvauksia.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hukkakauralain 10 §:n mukaiset kustannukset ja 11 §:n mukaiset korvaukset....	8 940 000
Toimenpidekorvaukset neuvontajärjestöille (enintään).....	60 000
Yhteensä	9 000 000

1986 esitys.....	9 000 000
1985 menoarvio.....	6 500 000
1984 tilinpäätös.....	7 724 243

43. *Satovahinkojen johdosta myönnettävien korkotukilainojen menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 500 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuoden 1981 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista

annetun lain (1/82) ja vuoden 1984 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (239/85) mukaisista lainoista luotolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin.

1986 esitys.....	14 000 000
1985 menoarvio.....	5 500 000
1985 lisämenoarvio	14 400 000
1984 tilinpäätös.....	14 982 589

44. *Avustukset maatalakiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien kotimaista energiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja uusimiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 14 000 000 mk. Lisäys on 1 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustusten maksamiseen maatilojen kiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja muuttamiseen kotimaista energiaa käyttäväksi sekä kasvihuoneviljelmillä suoritettaviin muihin energiataloudellisiin investointeihin. Avustuksen suuruus on enintään 20 prosenttia investoinnin hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustukset maatalakiinteistöille.....	13 000 000
Avustukset kasvihuoneviljelmille	1 000 000
Yhteensä	14 000 000
1986 esitys.....	14 000 000
1985 menoarvio.....	12 500 000
1984 tilinpäätös.....	14 000 000

45. *Maatalouden eräiden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastointi*

Momentille ehdotetaan edelleen 750 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1986 esitys.....	750 000
1985 menoarvio.....	750 000
1984 tilinpäätös.....	671 064

46. *Metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsämarjojen ja sienien pitkäaikaisen varastoinnin aiheuttamien kustannusten alentamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1986 esitys.....	600 000
1985 menoarvio.....	600 000
1984 tilinpäätös.....	600 000

47. *Kasvinjalostustoiminnan edistäminen* (arviomääräraha)

Kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/77) nojalla suoritettavia kasvinjalostusmaksuja arvioidaan vuonna 1986 kertyvän momentille 12.30.32 5 100 000 mk, mistä 250 000 mk kasvinjalostusmaksuina ulkomailta. Kertymästä 3 700 000 mk tulee muusta kuin maatalouden tutkimuskeskuksen toimesta jalostettujen lajikkeiden siementavarasta suoritettavista maksuista, mitä vastaava määräraha ehdotetaan käytettäväksi mainitun lain 7 §:n mukaisesti kasvinjalostajille suoritettavaan kasvinjalostukseen sekä kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen. Tämän johdosta momentille ehdotetaan edelleen 3 700 000 mk. Tarkoituksena on käyttää määrärahaa vähintään 400 000 mk vehnälajikkeita koskevaan kasvinjalostustutkimukseen.

1986 esitys.....	3 700 000
1985 menoarvio.....	3 700 000
1984 tilinpäätös.....	3 851 301

35. Metsästy ja porotalous

26. *Suomen, Neuvostoliiton, Norjan ja Ruotsin välisistä porosopimuksista aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen naapurimai-

den kanssa tehtyjen porosopimusten mukaisiin menoihin mukaan luettuna korvausten maksaminen valtakunnan rajan ylittävistä poroista.

1986 esitys.....	10 000
1985 menoarvio.....	8 000
1984 tilinpäätös.....	7 107

40. Riistanhoitomaksut riistanhoidon edistämiseen

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Kun riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä vuosina 1982—84 oli 283 933 ja kun metsästyslain 49 §:ssä tarkoitettu riistanhoitomaksu on tarkoitus korottaa viidellä markalla 80 markaksi, merkitään momentille metsästyslain 52 §:n muuttamisesta annetun lain (872/73) mukaisesti 22 714 000 mk. Lisäys on 1 690 000 mk.

Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 50 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Metsästäjain keskusjärjestön henkilöstömenot	4 900 000
Metsästäjain keskusjärjestön toiminnasta aiheutuvat menot	15 264 000
Riistanhoitotoimenpiteet sekä niihin liittyvä kokeilutoiminta	1 250 000
Riistanhoitomaksujen perimisestä aiheutuvat menot	1 300 000
Yhteensä	22 714 000
1986 esitys	22 714 000
1985 menoarvio	21 024 000
1984 tilinpäätös	19 148 198

41. Luonnonvaraisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 25 650 000 mk seuraavasti:

1. *Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 22 000 000 mk momentille 12.30.35 kertyväksi arvioituja hirvieläinten metsästämisestä perittäviä maksuja sekä valtion lukuun myytävistä hirvieläimistä saatavia tuloja vastaavasti. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää hirvieläinten tuottamien vahinkojen korvaamiseksi annettaviin avustuksiin ja vahinkojen estämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin sekä hirvieläinten metsästyslupamaksujen palautuksiin. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vahinkojen korvaaminen	20 700 000
Metsästyslupamaksujen palautukset	1 000 000
Vahinkojen estämistä tarkoittavat toimenpiteet, tutkimukset ja hirvieläinkantojen seuranta	300 000
Yhteensä	22 000 000

2. *Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 3 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää petoeläinten tappamien porojen ja petoeläinten aiheuttamien muiden vahinkojen johdosta maksettaviin korvauksiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein sekä vahinkojen estämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin.

3. *Saimaanhylkeen aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 650 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää saimaanhylkeen aiheuttamien vahinkojen estämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin kuten kalastusvälineistön kehittämiseen sekä saimaanhyljekannan suojelemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Alamomentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 250 000 mk tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

1986 esitys	25 650 000
1985 menoarvio	25 650 000
1984 tilinpäätös	30 620 886

45. Porotalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan 2 490 000 mk eli lisäystä 11 000 mk seuraavasti:

1. *Porotalouden koetoiminta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimesta Kaamasen koeporotarhan ylläpitoon sekä porotalouden muuhun koetoimintaan. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin. Alamomentin loppusumma on 260 000 mk.

2. *Jalostushirvaiden palkitseminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimesta merkkipiireittäin suoritettavaan jalostushirvaiden palkittamiseen. Alamomentin loppusumma on 30 000 mk.

3. *Porotaloustuotteiden markkinoinnin edistäminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk poronlihan mainonnan tehostamiseen. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää porotaloudesta saatavien tuotteiden tuotekehittelyyn ja tuotteiden kotimaassa tai ulkomailla suoritettavan mainonnan tukemiseen.

4. *Rakennustoiminnan tukeminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein valtioapuna paliskuntain toimesta suoritettavien esteaitojen, erotuspaikkojen, teurastamoiden

sekä muiden näihin verrattavien poronhoidon kehittämiseksi tarpeellisten rakennustöiden tukemiseen.

1986 esitys	2 490 000
1985 menoarvio	2 479 000
1984 tilinpäätös	1 367 966

46. Paliskuntain yhdistys (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 97 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 62 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen palkkausmenoihin myönnettävään valtionapuun. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 10 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Alamomentin loppusumma on 1 094 000 mk.

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 35 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimistomenoihin sekä poronhoitolain 49 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä aiheutuviin muihin menoihin. Alamomentin loppusumma on enintään 723 000 mk.

1986 esitys	1 817 000
1985 menoarvio	1 720 000
1984 tilinpäätös	1 677 344

47. Poroaitojen kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 900 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poronhoitolain (444/48) 37 §:n sekä Suomen-Norjan porosopimuksen mukaisesti valtakunnan rajalle rakennettujen poroaitojen peruskorjauksiin ja kunnossapitoon.

Käyttösuunnitelma:	mk
Peruskorjaukset	1 300 000
Kunnossapito	1 600 000
Yhteensä	2 900 000

1986 esitys	2 900 000
1985 menoarvio	2 900 000
1984 tilinpäätös	2 571 241

48. Valtionapu eräiden poronhoidosta aiheutuvien kustannusten alentamiseksi

Momentille ehdotetaan 900 000 mk porotaloudessa käytettävien moottorikelkkojen polttoaineverona valtiolle kertyväksi arvioitua määrää vastaavasti. Lisäys 20 000 mk aiheutuu hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää porotaloudessa käytettävien moottorikelkkojen käyttökustannusten alentamiseen.

1986 esitys	900 000
1985 menoarvio	880 000
1984 tilinpäätös	850 000

37. Kalatalous

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 146 000 mk missä on otettu huomioon lisäyksenä 160 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja

44 000 mk kausiapulaisten palkkauksina kalastuspiirien toimistosihteerien vuosilomasijaisten palkkaamisen johdosta.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 160 000	2 967 000	—	33
Työsuhtepalkat	— 58 400	—	—	—
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 44 000	44 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 400	215 000	—	—
Yhteensä	+ 146 000	3 226 000	—	33

1986 esitys.....	3 226 000
1985 menoarvio.....	3 080 000
1984 tilinpäätös.....	2 939 107

23. (30.37.22 ja 23) *Alueellinen kalataloussuunnittelu ja kalatalouden kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk seuraavasti:

1. *Alueellinen kalataloussuunnittelu*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää alueellisen kalataloussuunnittelun palkka-, matka- ja muihin menoihin sekä ulkopuolisilta ostettaviin palveluksiin. Määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 14 henkilöä. Alamomentin loppusumma on 1 750 000 mk.

2. *Oulujärven kalatalouden kehittäminen*. Alamomentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk käytettäväksi emokalojen ja kalanpoikasten hankintaan, istutuksiin ja istukkaiden jatkokasvatukseen sekä vähempiarvoisten kalojen pyynnin tukemiseen ja Oulujärven yleisvettä palvelevien pienten rakentamishankkeiden kuten luonnonravintolammikoiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

1986 esitys.....	2 050 000
1985 menoarvio.....	1 900 000
1984 tilinpäätös.....	1 750 000

25. (30.37.24 ja 25) *Kalakannan hoitovelvoitteet ja kalatalousselvitykset* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 82 000 mk seuraavasti:

1. *Rahamääräiset velvoitteet*. Alamomentille merkitään 2 000 000 mk alamomentille 12.30.37.2 kertyväksi arvioituja sekä aikaisemmin kertyneitä kalakannan säilyttämiseen käytettäviä maksuja vastaavasti. Vähennys on 200 000 mk. Alamomentin määrärahaa käytetään vesioikeuden lupapäätösten määräämällä tavalla kalakantojen hoitoon. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

2. *Toimenpidevelvoitteet*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk velvoitteiden ja niiden valvontatarpeen lisääntymisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vesilain (264/61) mukaisten toimenpidevelvoitteiden valvonnasta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin sekä valvontavälineistön hankintaan.

Alamomentin loppusumma on 800 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kahdeksan henkilöä.

3. *Vesioikeudelliset kalatalousselvitykset*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 18 000 mk hintojen nousun johdosta. Alamomentin määräraha saadaan käyttää kalataloudellisen edun valvontaan, vesioikeudellisten lupapäätösten toteuttamiseen ja tarkistamiseen liittyviin selvityksiin ja katselmustoimituksista aiheutuviin menoihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yhdeksän henkilöä. Alamomentin loppusumma on 600 000 mk.

1986 esitys.....	3 400 000
1985 menoarvio.....	3 482 000
1984 tilinpäätös.....	2 573 575

26. (30.37.26 ja 27) *Tenojoen ja Inarin kalakantojen kehittäminen, kalastuksen valvonta ja kalataloustutkimukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 210 000 mk seuraavasti:

1. *Kalastuslupamaksut Tenojoen kalastuksen valvontaan ja kalakantojen kehittämiseen*. Alamomentille ehdotetaan 650 000 mk Suomen ja Norjan välillä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79, 65/82) mukaan Tenojoessa kalastukseen lunastetuista kalastuskorteista alamomentille 12.30.37.3 kertyviä tuloja vastaavasti. Lisäys on 150 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuksen valvonnasta aiheutuviin kuluihin sekä muihin kalakantojen kehittämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

2. *Eräät kalataloustutkimukset sekä Inarin kalakantojen käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatiminen*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen ja Norjan välillä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79, 65/82) edellyttämään kalataloudelliseen tutkimustoimintaan ja Inarin alueen kalakantojen käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadintaan. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin. Alamomentin loppusumma on enintään 930 000 mk.

1986 esitys.....	1 580 000
1985 menoarvio.....	1 370 000
1984 tilinpäätös.....	921 208

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 510 000 mk hintojen nousun ja toiminnan laajenemisen johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 70 000 mk, lisäys on 440 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuspiirien kulutusmenoihin ja muihin valtion kalastusmenoihin kuten valtion kalastusten valvonnasta, kalastusloistoista, pelastusasemista, kalastusilmoituksista ja valtion Haapasaari—Virolahden saaristoalueen kalavesien hoidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	2 586 000
1985 menoarvio.....	2 146 000
1985 lisämenoarvio.....	200 000
1984 tilinpäätös.....	1 508 487

41. *Kalastuslain mukaiset maksut* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 600 000 mk seuraavasti:

1. *Kalatalouden edistäminen.* Kun kalastuksenhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä vuosina 1982—1984 oli 611 050 ja kun kalastuslain (909/77) 83 §:n mukaisen Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien alueella suoritettavan ruokakuntakohtaisen kalastuksenhoitomaksun suuruus on tarkoitus nostaa 20 markkaan ja muualla maassa suoritettavaan henkilökohtaisen kalastuksenhoitomaksun määrää samoin 20 markkaan, lakien mukainen määrärahan vähimmäismäärä on 12 221 000 mk. Kun kuitenkin käytettävissä oleva kalastuksenhoitomaksukertymä tulee olemaan suurempi, alamomentille ehdotetaan 12 500 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk. Vuonna 1986 kertyvät kalastuksenhoitomaksut on budjetoitu alamomentilla 12.30.37.1. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuslain mukaisesti kalatalouden edistämiseen. Määrärahaa käytetään edelleen myös kalataloustutkimukseen.

2. *Pilkintämaksut.* Alamomentille merkitään 6 400 000 mk kalastuslain (286/82) 89 §:n mukaisia momentille 12.30.36 kertyviä pilkintämaksutuloja vastaavasti. Lisäys on 600 000 mk. Alamomentin määrärahaa jaetaan kalastuslain mukaisesti vesialueiden omistajille ja käytetään pilkintämaksujen perimisestä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	18 900 000
1985 menoarvio.....	17 300 000
1985 lisämenoarvio.....	9 793 000
1984 tilinpäätös.....	11 114 179

42. *Kalastuksesta saatavan tulon vakaannuttaminen ja kalansaaliin käytön edistäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja sisävesialueiden kalastuksen edistämisestä. Kun momentilta vähennetään kertameno 300 000 mk, lisäys on 500 000 mk. Tarkoituksena on edelleen selkiyttää kalansaaliin hintatukijärjestelmää ja jatkaa yhtenäishintaa teollisuuskalan osalta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalansaaliin hintatuesta annetun lain (621/75) tarkoittaman vuotta 1986 koskevan hintatuen ja kuljetustuen maksamiseen, näiden avustusten maksamisesta aiheutuviin tilapäisluonteisiin palkkio- ja muihin kulutusmenoihin sekä kotimaisen kalan tuotannon, markkinoinnin, jalostuksen ja kulutuksen ja sisävesialueiden kalastuksen edistämiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein. Kuljetustuen osuudesta käytetään 800 000 mk saariston ja syrjäseutujen kalankuljetuksen avustamiseen. Momentin määrärahausta saadaan käyttää enintään 160 000 mk palkkausten luonteisiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kalan hintatuki.....	10 000 000
Kalan kuljetustuki.....	2 600 000
Kotimaisen kalan markkinoinnin, jalostuksen, tuotannon ja kulutuksen edistämisen.....	8 600 000
Sisävesialueiden kalastustuki.....	800 000
Yhteensä	22 000 000

1986 esitys.....	22 000 000
1985 menoarvio.....	21 500 000
1984 tilinpäätös.....	23 000 000

44. *Kalastusvakuustoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalastusvakuutuslain (331/58) mukaisesti kalastusvakuutusyhdistyksille maksettavaan vuotuisen valtion avustukseen ja pääoma-avustukseen.

1986 esitys.....	3 800 000
1985 menoarvio.....	3 700 000
1984 tilinpäätös.....	3 541 574

47. *Kalatalouden korkotukilainojen menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 650 000 mk seuraavasti:

1. *Kalastajalainojen menot.* Kalatalouden korkotukilainoista annettuun lakiin (1/76) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää kalastajalainoja enintään 11 000 000 mk. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 360 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 890 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainitussa laissa tarkoitettujen korkohyvitysten ja muiden sanotusta laista aiheutuvien menojen suorittamiseen.

2. *Kalan markkinointilainojen menot.* Kalatalouden korkotukilainoista annettuun lakiin (1/76) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää kalan markkinointilainoja enintään 7 000 000 mk. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 290 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 750 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainitussa laissa tarkoitettujen korkotuen ja muiden sanotusta laista aiheutuvien menojen suorittamiseen.

1986 esitys	3 640 000
1985 menoarvio	1 990 000
1984 tilinpäätös	4 150 018

48. *Eräät korvaukset ja maksut*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille, jolle ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako, ehdotetaan 550 000 mk seuraavasti:

1. *Korvausten maksaminen ammattikalastajille eräistä vesien saastumisesta aiheutuneista kalavahingoista.* Alamomentille ehdotetaan 150 000 mk käytettäväksi vesien saastumisesta ammattikalastajille aiheutuneiden kalavahinkojen korvaamisesta annetun lain (208/74) tarkoittamien korvausten maksamiseen.

2. *Vaelluskalakantojen hoidon edellyttämät kalastusjärjestelyt.* Alamomentille ehdotetaan 400 000 mk käytettäväksi kalastuslain (286/82) 14 §:ssä tarkoitettua kalastusoikeuksien luovuttamisesta suoritettavia korvauksia ja lunastusten aiheuttamia muita kuluja varten.

Momentin loppusumma lisääntyy 350 000 mk.

1986 esitys	550 000
1985 menoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	20 937

49. *Kalastusalan järjestöjen toiminnan tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 4 ja lisäystä 1 461 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 354 000 mk, mistä

349 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 5 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalastusalan järjestöjen henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 72 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	6 173 400
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	441 600
Yhteensä	6 615 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 103 000 mk, mistä 62 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 41 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin sekä muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	1 093 500
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	395 300
Valtionapu muihin menoihin	775 200
Yhteensä	2 264 000

3. *Valtionapu Suomen Lohenkasvattajain Liitolle.* Alamomentille ehdotetaan 117 000 mk Suomen Lohenkasvattajien Liitolle myönnettävää valtionapua varten. Lisäys on 4 000 mk.

4. *Valtionapu kalastusalan neuvontajärjestölle.* Alamomentille ehdotetaan 1 000 000 mk kertamenona käytettäväksi kalastuslain toimeenpanosta aiheutuviin kalastusalan neuvontajärjestöjen palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin.

1986 esitys	9 996 000
1985 menoarvio	8 535 000
1984 tilinpäätös	7 301 780

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 315 000 mk kalastuspiirien kaluston ja konttorikoneiden sekä atk-laitteiden hankkimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	315 000
1985 menoarvio	315 000
1984 tilinpäätös	383 081

77. *Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk. Momentin määrärahassa on otettu huomioon vuo-

den 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 50 000 markan määräraha. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonravintolammikoiden suunnitteluun ja rakentamiseen sekä lähinnä vaelluskalakantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kun-

nostushankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	1 550 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 195 000 mk, mistä 786 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 167 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista sekä muiden palkkojen ja palkkioiden lisääntymisestä 124 800

mk, mistä 120 000 mk on siirtoa momentilta 30.38.(22) saaliskirjanpidosta johtuvina palkkioina. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 151 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 202 200	3 124 500	—	27
Työsuhdepalkat	+ 731 800	9 714 100	+ 3	151
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 99 200	1 840 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 127 700	178 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 34 100	1 061 900	—	—
Yhteensä	+ 1 195 000	15 919 000	+ 3	178

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä ja yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Leustojärven kalanviljelylaitoksen toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 75 600 mk laitospäivien palkkaamista varten.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 91 800 mk tutkimusassistentin palkkaamista varten.

1986 esitys	15 919 000
1985 menoarvio	14 724 000
1985 lisämenoarvio	35 000
1984 tilinpäätös	12 594 746

14. Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	500 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	708 425

(22.) Tutkimuksen yleiskustannukset

Momentti ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta ja sen määrärahasta 120 000 mk ehdotetaan siirrettäväksi momentille 30.38.01 ja 460 000 mk momentille 30.38.29. Vähennys on 580 000 mk.

1985 menoarvio	580 000
1984 tilinpäätös	864 123

23. Valtion kalanviljelytoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk hintojen nousun ja uusien kalanviljelylaitosten käyttöönoton johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mädin ja kalanpoikasten sekä rapujen tuotantoon ja hankintaan sekä koneiden, laitteiden ja välineistön korjaukseen ja kunnossapitoon. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös tilapäisten kausityöntekijöiden palkkauksiin. Valtion kalanviljelytoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.38.2.

1986 esitys	4 400 000
1985 menoarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	3 498 618

24. Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 100 000 mk eli lisäystä 100 000 mk seuraavasti:

1. *Itämeren lohikantoja koskeva sopimuskasvatustoiminta.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan edelleen 3 000 000 mk aiemmin tehdyistä merilohen kasvatussopimuksista aiheutuvia menoja varten. Lisäksi ehdotetaan, että vuoden 1986 aikana voidaan tehdä merilohen kasvatussopimuksia enintään 5 600 000 markan arvosta siten, että niistä aiheutuvista enintään 5 600 000 markan menoista suoritetaan vuonna 1987 enintään 1 000 000 mk ja vuonna 1988 enintään 4 600 000 mk.

2. *Sisävesistöjen uhanalaisia arvokalakantoja koskeva sopimuskasvatustoiminta.* Alamomentille ehdotetaan 100 000 mk aiemmin tehdyistä järvilohen kasvatussopimuksista aiheutuvia menoja varten. Lisäksi ehdotetaan, että vuoden 1986 aikana voidaan tehdä järvilohen kasvatussopimuksia enintään 620 000 markan arvosta siten, että niistä aiheutuvista enintään 620 000 markan menoista suoritetaan vuonna 1987 enintään 100 000 mk ja vuonna 1988 enintään 520 000 mk.

1986 esitys	3 100 000
1985 menoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	4 000 000

27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk tilaustutkimustehtävien lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.38.1. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään viisi henkilöä.

1986 esitys	900 000
1985 menoarvio	700 000
1984 tilinpäätös	746 348

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mistä 160 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 460 000 mk siirrosta momentilta 30.38.(22), 100 000 mk kertamenosta symposiumjulkaisujen painatukseen ja 80 000 mk kertamenosta näyttelykuluihin.

1986 esitys	4 150 000
1985 menoarvio	3 350 000
1985 lisämenoarvio	50 000
1984 tilinpäätös	2 934 966

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 700 000 mk kaluston, konttorikoneiden ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	1 700 000
1985 menoarvio	1 470 000
1984 tilinpäätös	1 400 000

74. Kalanviljelylaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 900 000 mk kalanviljelylaitosten suunnittelua, rakentamista ja peruskorjauksia varten seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitos, Enonkoski					
— talonrakennustyöt	6 156	25 300 000	4 110	} 48 790 000	5 000 000
— maa- ja vesirakennustyöt	—	31 208 000	—		
2. Leustojärven kalanviljelylaitos, Muonio					
— talonrakennustyöt	1 734	8 900 000	5 132	} 4 740 000	7 800 000
— maa- ja vesirakennustyöt	—	5 700 000	—		
3. Hakasuon kalanviljelylaitos, perusparannus ja laajennus, Paltamo					
— talonrakennustyöt	2 562	11 070 000	4 321	} 4 810 000	6 700 000
— maa- ja vesirakennustyöt	—	19 300 000	—		
4. Särkijärven kalanviljelylaitos, perusparannus, Muonio		5 000 000		—	1 000 000
5. Perämeren alueella sijaitsevan kalanviljely-yksikön suunnittelu, Simo		20 000 000		100 000	100 000
6. Kalajoen rodunjalostuslaitos, Nilsä		26 000 000		300 000	100 000
7. Porraskosken kalanviljelylaitos, Lammi		35 000 000		950 000	100 000
8. Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden peruskorjaukset					100 000
				Yhteensä	20 900 000

Hankkeelle 1 aiemmin myönnettyyn määrärahaan sisältyy 1 200 000 mk momentilla 34.50.77 myönnettyä määrärahaa.

1986 esitys.....	20 900 000
1985 menoarvio.....	21 350 000
1985 lisämenoarvio	1 460 000
1984 tilinpäätös.....	8 740 000

40. Vesihallinto

Vesihallitus siirretään yleishallinnollisesti ympäristöministeriön alaisuuteen 1.10.1986 muodostamalla siitä vesi- ja ympäristöhallitus. Samalla vesipiirin vesitoimistoista muodostetaan vesi- ja ympäristöpiirit. Vesiensuojelun lisäksi ympäristöministeriön hallinnonalalle siirretään vesien virkistyskäytön edistämistehtävä, tutkimustoiminta sekä vesien eri käyttömuodot huomioonottava kokonaissuunnittelu. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa edelleen tulvasuojelua, maankuivatus-toimintaa, vedenhankintaa ja viemärintiä sekä käyttö- ja kunnossapitotoimintaa koskevien tehtävien hoitoa vesihallinnossa. Vesivoiman käytön edistämistehtävä poistetaan vesihallintolaista.

Vesi- ja ympäristöhallinnolle annetaan hallinnon uudelleenjärjestelyn yhteydessä uusina tehtävinä jätehuoltoon, ilmansuojeluun ja ympäristöntutkimukseen liittyviä asiantuntijatehtäviä. Tehtäviä ja toimivaltaa siirretään vesi- ja ympäristöhallituksesta laajalti piirihallintoon. Erikseen

myös selvitetään yleisen edun valvonnan järjestäminen vesi- ja ympäristöhallinnon alalla. Vesi- ja ympäristöhallinnon uudelleenjärjestelyyn liittyvät mahdolliset organisaatiomuutokset ja henkilöjärjestelyt selvitetään erikseen.

Ilmansuojelun ja jätehuollon valvontatehtäviä hoitamaan luvussa 26.05 perustettavia 22 ylimääräistä tarkastajan tointa vastaavasti vesi- ja ympäristöhallinnossa on tarkoitus toteuttaa henkilöstön luonnollista vähenemistä hyväksi käyttäen henkilöstösupistuksia. Tarkoituksena on tämän johdosta lakkauttaa vuonna 1986 kahdeksan, vuonna 1987 kahdeksan sekä vuonna 1988 kuusi virkaa, tointa tai tehtävää.

Koska vesihallitus siirretään 1.10.1986 ympäristöministeriön alaisuuteen, ympäristöministeriön toimialaan tämän jälkeen kuuluvat määrärahat on budjetoitu ajanjakson 1.10.—31.12. osalta lukuun 35.25. Tulomomentin 12.30.40 sekä sijoitusmenomomenttien 30.40.74 ja 77 osalta

määrärahojen jako suoritetaan vuoden 1987 tulo- ja menoarviossa. Mikäli määrärahojen käyttö ei jakaudu kaikilta osin nyt budjetoitavalla tavalla, saadaan samaan tarkoitukseen osoitettuja määrärahoja käyttää myös toisen ajanjakson aikana pääluokasta riippumatta.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 400 000 mk, mistä 6 206 000 mk aiheutuu palvelussuhteen

ehtojen tarkistuksesta ja 150 000 mk havainnontekijöiden palkkioiden jälkeenjääneisyyden korjaamisesta ja havaintotoiminnan laajentamisesta. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 3 500 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29 sekä 33 800 mk ehdotettavien tointen muutoksina. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 11 tilapäistä sekä 192 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 5 213 300	90 507 300	+ 3	1 018
Tilapäisten palkkiot	— 134 600	665 900	— 3	11
Työsuhdepalkat	+ 873 200	16 785 900	— 1	192
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 350 400	3 866 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 16 400	368 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 81 300	8 022 400	—	—
Yhteensä	+ 6 400 000	120 217 000	— 1	1 221

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi piirihallintoon kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2) ja vesihallitukseen ylimääräinen tutkijan toimi (A 19). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään

samasta ajankohdasta lukien 170 600 mk kolmen ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 33 800 mk siivoojan palkkana.

Luvun perusteluihin viitaten käyttösuunnitelmassa ehdotetut markkamäärät jakaantuvat seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

	30.40.01 (9 kk)	35.25.01 (3 kk)
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	67 880 500	22 626 800
Tilapäisten palkkiot	499 400	166 500
Työsuhdepalkat	12 589 400	4 196 500
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	2 900 000	966 600
Muut palkat ja palkkiot	276 700	92 200
Sosiaaliturvamaksu	6 017 000	2 005 400
Yhteensä	90 163 000	30 054 000

1986 esitys 90 163 000
1985 menoarvio 113 817 000
1984 tilinpäätös 103 397 118

viitaten vähennettäväksi 8 000 mk siirtona momentille 35.25.09.

09. Tieteellinen neuvottelukunta

Momentilta ehdotetaan luvun perusteluihin

1986 esitys 24 000
1985 menoarvio 32 000
1984 tilinpäätös 21 986

14. Vesistöjen hoito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mistä 600 000 mk aiheutuu kertamenosta säännöstelyaltaiden patojen perusrannuskorjauksiin ja 200 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 600 000 mk ja 280 000 mk siirtona momentille 30.40.23, vähennys on 80 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää säännöstelyn käyttötoiminnan vaatimiin tehtäviin, maa- ja vesirakenteiden perusrannuksiin, korjaukseen ja kunnossapitoon sekä säännöstelyjen vaikutusten selvittämiseen, vesialueiden hoitotoimenpiteisiin, jääpatojen ja äkillisten tulvien torjuntaan, patoturvallisuuden valvontaan ja edellä mainittuihin tehtäviin liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä laitteiden, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan. Valtion työohjelmaan sisältyvien työntekijöiden palkkaamisen lisäksi momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään kuusi henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vesistö rakenteiden kunnossapito (kertamenoa 600 000)	2 300 000
Säännöstelyjen käyttö	570 000
Säännöstelyjen vaikutusten selvittäminen ..	600 000
Vesialueiden hoito	150 000
Jääpatojen ja äkillisten tulvien torjunta	500 000
Yhteensä	4 120 000
1986 esitys	4 120 000
1985 menoarvio	4 200 000
1984 tilinpäätös	4 930 000

15. Vesioikeudellisilla lupapäätöksillä määrätty hoitovelvoitteet (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk hintojen nousun sekä hoitovelvoitteiden lisääntymisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää lainvoimaisten lupapäätösten edellyttämien velvoitteiden toteuttamisesta aiheutuviin menoihin, kuten palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan sekä kalanviljely- ja istutustoiminnasta sekä velvoitetutkimuksesta aiheutuviin muihin menoihin. Valtion työohjelmaan sisältyvien työntekijöiden palkkaamisen lisäksi momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 19 henkilöä, joista 17 Inarjärven hoitotoimenpiteisiin liittyviin tehtäviin sekä kaksi muihin hoitovelvoitteisiin liittyviin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Inarjärven säännöstelystä johtuvat hoitotoimenpiteet	3 700 000
Muiden lainvoimaisten lupapäätösten velvoitteiden hoito	1 000 000
Yhteensä	4 700 000

1986 esitys	4 700 000
1985 menoarvio	4 300 000
1984 tilinpäätös	3 850 000

22. Katselmustoimitukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 169 000 mk hintojen nousun ja toiminnan tehostamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään luvun perusteluihin viitaten 400 000 mk siirtona momentille 35.25.22, vähennys on 231 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesilain mukaisten katselmustoimitusten ja lopputarkastusten suorittamisesta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, tarvikkeiden hankintaan sekä vesihallituksen omien hakemusten johdosta pidettävistä katselmustoimituksista aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata henkilöstöä keskimäärin enintään 12 henkilöä.

1986 esitys	1 250 000
1985 menoarvio	1 481 000
1984 tilinpäätös	1 396 742

23. Vesien tutkimus, suunnittelu ja valvonta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk seuraavasti:

1. *Vesien käytön tutkimus, suunnittelu ja valvonta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 950 000 mk, josta 900 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan laajentumisesta, 700 000 mk siirrosta alamomentilta (3), 280 000 mk siirrosta momentilta 30.40.14 ja 70 000 mk kertamenosta hydrologiseen tutkimustoimintaan liittyvän kalibrointilaitoksen kunnostamiseksi. Kun alamomentilta vähennetään 420 000 mk siirtona momentille 35.25.23, lisäys on 1 530 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vesien käyttöä palvelevaan tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoimintaan sekä niihin liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, hydrologisen havaintoverkoston korjaukseen, kunnossapitoon ja uusintaan sekä tarvikkeiden hankintaan. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 41 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hydrologinen tutkimus sekä maa- ja vesirakennustutkimus, hydrologisen havaintoverkoston menot (kertamenoa 50 000) (30.9.1986 asti)	1 290 000
Vesistösuunnittelu	2 700 000
Järvien syvyyskartoitukset (30.9.1986 asti) ..	270 000
Vesihuollon suunnittelu	1 000 000
Vedenhankinnan pohjavesiselvitykset	950 000
Valvonta	280 000
Yhteensä	6 490 000

2. *Ounasjoen luonnontaloudellisen kehittämissuunnitelman laatiminen.* Alamomentille ehdotetaan maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi 70 000 mk Ounasjoen luonnontaloudellisen kehittämissuunnitelman loppuunsaattamiseksi. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kehittämissuunnitelman laadinnasta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä muihin kulutusmenoihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yksi henkilö. Vähennys on 430 000 mk.

(3.) *Järvien syvyyskartoitukset ja pohjavesiselvitykset.* Alamomentti ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta ja sen määräraha siirrettäväksi alamomentille 1. Vähennys on 700 000 mk.

1986 esitys	6 560 000
1985 menoarvio	6 160 000
1984 tilinpäätös	9 829 692

25. *Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arvionmääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 75 000 mk luvun perusteluihin viitaten siirtona momentille 35.25.25. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesihallinnolta tilattujen tutkimusten, selvitysten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty alamomentille 12.30.40.1. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä.

1986 esitys	225 000
1985 menoarvio	300 000
1984 tilinpäätös	220 905

26. *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentille ehdotetaan lisäystä 114 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja 100 000 markan kertamenoista Kansainvälisen vesihuollon vuosikymmenen menoihin. Kun momentilta vähennetään kertameno 40 000 mk ja 40 000 mk Euroopan teknologiayhteistyön lietteenkäsittely-

projektin päättymisen johdosta ja luvun perusteluihin viitaten 37 000 mk siirtona momentille 35.25.26, vähennys on 3 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesihallinnon kansainväliseen yhteistyöhön liittyviin palkka-, matka- ja osallistumiskustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin sekä muihin kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kansainvälinen hydrologinen tutkimusohjelma (30.9.1986 asti)	290 000
Vesitutkimusmenetelmien kansainvälinen standardisointi (30.9.1986 asti)	23 000
Kansainvälisen vesihuollon vuosikymmenen aiheuttamat menot (kertameno)	100 000
Muu kansainvälinen yhteistyö	110 000
Yhteensä	523 000

1986 esitys	523 000
1985 menoarvio	526 000
1984 tilinpäätös	420 201

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 200 000 mk, mistä 2 896 500 mk aiheutuu lähinnä vuokrien ja hintojen noususta sekä automaattisen tietojenkäsittelyn laajentumisesta, 3 500 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 30.40.01 ja 300 000 mk kertamenoista vesihallinnon rakentamistoiminnan kehittämiseksi. Kun luvun perusteluihin viitaten momentilta vähennetään 10 500 000 mk siirtona momentille 35.25.29, vähennys on 7 300 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös vesihallinnon henkilö-, paketti- ja maastoautojen, moottorikelkkojen ja moottoriveneiden käyttö- ja kunnossapitomenoihin sekä peruskorjausluonteisiin työkoneiden korjaus- ja muutostöihin. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös rakentamistoiminnan kehittämiselvityksissä tarvittaviin palkka- ja matkakustannuksiin.

1986 esitys	32 000 000
1985 menoarvio	39 300 000
1984 tilinpäätös	36 039 658

30. *Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arvionmääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 29 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 904/

79 ja 1022/83) sekä maa- ja metsätalousministeriön tekemän päätöksen (114/78, muut. 877/78, 631/81 ja 181/82) mukaisista lainoista luottolaitoksille sekä Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (761/68, muut. 708/70, 811/73, 1105/74) mukaisista lainoista Postipankille suoritettaviin korkohyvityksiin.

Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten aikaisemmin myöntämistä ja vuonna 1986 myönnettäväksi ehdotetuista enintään 90 000 000 markkaan nousevista lainoista.

Vuosina 1978—1981 ja vuosina 1983—1985 myönnettyjen sekä vuonna 1986 myönnettävien korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen kahdeksan lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 5 3/4 prosentin koron erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 1/4 prosentin koron erotusta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1978 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa suhdannepoliittisista syistä kahdeksan ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 3 3/4 prosentin koron erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 8 prosentin koron erotusta. Kuudennentoista lainavuoden jälkeen korkotukea ei enää makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitosten korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys.....	29 000 000
1985 menoarvio.....	29 000 000
1984 tilinpäätös.....	27 944 047

31. *Avustukset yhdyskuntien vedenhankinta- ja viemäröintitoimenpiteisiin* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 21 000 000 mk käytet-

täväksi avustuksina vedenhankintaa ja viemäröintiä edistäviin investointeihin yhdyskuntien vesi- huoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/80) mukaisesti. Määrärahaa on tarkoitus käyttää erityisesti pääomaköyhissä kunnissa toteutettavien, työllisyyden hoidon kannalta merkittävissä hankkeisiin. Lisäys on 2 000 000 mk.

1986 esitys.....	21 000 000
1985 menoarvio.....	19 000 000
1984 tilinpäätös.....	21 000 000

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk atk-laitteiden hankintaa sekä tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan edellyttämien laitteiden ja välineiden sekä konttorikoneiden ja -kaluston uusimista ja täydentämistä varten. Keskustietokone-laitteiston hankkimiseksi ehdotetaan, että vesihallitus saa tilata atk-laitteistoja enintään 2 800 000 markalla siten, että hankinnasta aiheutuu kassamenoa vuonna 1986 300 000 mk ja vuonna 1987 2 500 000 mk. Luvun perusteluihin viitaten momentin määräraha on otettu huomioon 500 000 mk siirtona momentille 35.25.70.

1986 esitys.....	2 000 000
1985 menoarvio.....	2 200 000
1984 tilinpäätös.....	2 000 000

72. *Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 650 000 mk maansiirtokoneiden, moottoriajoneuvojen ja pienkonekaluston uusimista ja täydentämistä varten. Luvun perusteluihin viitaten momentin määräraha on otettu huomioon 500 000 mk siirtona momentille 35.25.72.

1986 esitys.....	1 650 000
1985 menoarvio.....	2 100 000
1984 tilinpäätös.....	1 996 143

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 3 900 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Aloitus- vuosi	Pinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
2. Vesihallinnon Helsingin vesilaboratorio ja varastotilat, Helsinki	1985	4 081	31 650 000	7 755	3 000 000	3 500 000
7. Vaasan vesipiirin vesitoimiston korjaamo, Vaasa	1986	2 071	6 650 000	3 211		400 000
					Yhteensä	3 900 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Vesihallinnon Helsingin vesilaboratorio ja varastotilat.

Hankkeeseen sisältyy valtion painatuskeskuksen väestönsuoja, jonka pinta-ala on 210 m² ja kustannusarvio 1 570 000 mk.

1986 esitys	3 900 000
1985 menoarvio	1 150 000
1984 tilinpäätös	2 650 000

77. Vesistötyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 36 850 000 mk, mistä 27 850 000 mk arvioidaan käytettävän keskenraisten töiden jatkamiseen, 1 500 000 mk nimettyjen uusien töiden aloittamiseen, 5 200 000 mk vesipiireille yhteisesti maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi, 2 000 000 mk vesistöiden hankekohtaiseen suunnitteluun ja 300 000 mk ulkopuolisille toimeksiantajille suoritettaviin vesistöihin.

Rakennuskohteisiin osoitettuja määrärahoja saadaan käyttää hankkeiden välittömiin työkohtaisiin rakennuskustannuksiin hankkeiden toteuttamisen edellyttämään suunnitteluun ja selvitysten laadintaan sekä myös rakennustyömaiden aiheuttamiin yleiskustannuksiin, kuten rakentamistöissä tarvittavan kone- ja kuljetuskaluston käyttö- ja kunnossapitomenoihin, siirrettävien työmaarakennusten hankintaan ja kunnossapitoon sekä työmaatehtävissä toimivien työaikalaisten rakennusmestareiden matkakustannuksiin.

Hankekohtaiseen suunnitteluun tarkoitettua määrärahaa saadaan käyttää suunnittelusta aiheutuviin palkka-, matka- ja tarvikemenoihin sekä konsulttipalvelusten ostoihin.

Ulkopuolisille tilaustyönä suoritettaviin vesistöihin tarkoitettua määrärahaa saadaan käyttää myös vesilain 21 luvun 4 §:n perusteella vesien valvontaviranomaisen teetettäväksi tuleviin töihin. Tästä toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.40.1.

Käyttösuunnitelma:

Työkohde	Aloitus- vuosi	Työn kokonais- kustannus- arvio mk	Valtion osuus edellisestä mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
01. Helsingin vesipiiri					
7. Koskenkylänjoen järjestely, Pernaja, Liljendal ym.	1980	5 200 000	5 200 000	4 800 000	400 000
9. Björnträskin sekä Pikku- ja Iso-Lonnoksjärvien järjestely, Kirkkonummi ja Siuntio ...	1986	860 000	650 000	—	650 000

02. *Turun vesipiiri*

2. Kullaanjoen järjestely, Kullaa	1975	12 250 000	11 850 000	11 500 000	350 000
5. Kokemäenjoen järjestely, suuosan penger- rys ja ruoppaus, Pori	1979	37 000 000	20 400 000	10 150 000	1 900 000
7. Sirppujoen vesistön järjestely, Kalanti ja Laitila	1982	13 130 000	11 660 000	1 000 000	200 000
12. Vesihuoltotyö, Kalannin—Uudenkaupun- gin siirtoviemäri ja yhdysesijohto, Kalanti ja Uusikaupunki	1984	5 400 000	2 700 000	1 400 000	800 000
13. Vesihuoltotyö, Lemun, Maskun, Mietois- ten, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien yhdysesijohdot, Lemu ym.	1985	2 900 000	1 760 000	600 000	700 000

03. *Tampereen vesipiiri*

12. Leväsjoen yläosan järjestely, Siikainen ym.	1985	1 500 000	1 500 000	300 000	300 000
14. Vesihuoltotyö, Kiikoisten syöttövesijohto, Kiikoinen ja Äetsä	1986	3 900 000	1 300 000	—	100 000

04. *Kymen vesipiiri*

11. Urpalkanjoen järjestely, Luumäki ym.	1986	13 300 000	13 300 000	—	100 000
---	------	------------	------------	---	---------

06. *Kuopion vesipiiri*

13. Vesihuoltotyö, Maaningan kk—Tuovilan- lahti, syöttövesijohto, Maaninka	1984	8 500 000	3 700 000	1 250 000	400 000
---	------	-----------	-----------	-----------	---------

08. *Vaasan vesipiiri*

2. Lapuanjoen järjestelyn III ja IV vaiheen täydennys, Lapua ja Nurmo	1980	11 500 000	5 400 000	4 400 000	700 000
5. Kyrönjoen alaosan järjestelyn täydennys, Mustasaari ym.	1981	6 900 000	6 900 000	3 200 000	500 000
10. Kyrönjoen vesistöaloussuunnitelma, Sei- näjoen ym.	1968	302 000 000	205 100 000	150 495 000	4 000 000
20. Vesihuoltotyö, Lappakangas—Lapuan syöttövesijohto, Lapua	1983	21 000 000	7 500 000	4 150 000	1 200 000
23. Närpiönjoen järjestelyn muutosvaihe I, Närpiö ja Jurva	1985	3 800 000	3 800 000	300 000	500 000

09. *Keski-Suomen vesipiiri*

17. Vesihuoltotyö, Tammijärven syöttövesijoh- to, Joutsa ja Luhanka	1986	850 000	380 000	—	300 000
--	------	---------	---------	---	---------

10. *Kokkolan vesipiiri*

5. Kalajoen keskiosan järjestely, Nivala ja Ylivieska	1967	61 150 000	61 150 000	48 200 000	4 500 000
6. Perhonjoen keskiosan järviyhmän sään- nösty, Kaustinen ja Kruunupyö	1979	72 000 000	38 600 000	31 350 000	4 600 000
23. Vesihuoltotyö, Evijärven, Kaustisen, Vete- lin, ja Teerijärven yhdys- ja syöttövesijoh- dot, Evijärvi ym.	1984	17 400 000	5 500 000	1 300 000	1 500 000

11. *Oulun vesipiiri*

6. Tyrnävän- ja Ängeslevänjoen järjestely, Tyrnävä ym.	1980	9 900 000	9 900 000	4 400 000	900 000
15. Vihannin Kirkkojärven kunnostaminen, Vihanti	1983	4 900 000	3 350 000	1 300 000	700 000
16. Siikajoen kunnostus välillä Lämsänkосki—Lamujokisuu, Kestilä ym.	1985	3 000 000	3 000 000	300 000	300 000
17. Siikajokisuun ruoppaus, Siikajoki	1986	1 100 000	890 000	—	350 000
18. Siikajoen Hyttikosken ilmastuspato, Rantsila	1984	1 600 000	1 600 000	300 000	1 300 000
19. Sarrio- ja Tangonhaaran ruoppaus, Ii	1984	2 400 000	2 400 000	1 400 000	700 000

12. *Kainuun vesipiiri*

2. Säännöstelyjen järvien kunnostus, Kiantaja Vuokkijärvi, Suomussalmi	1984	2 550 000	2 550 000	1 120 000	300 000
--	------	-----------	-----------	-----------	---------

13. *Lapin vesipiiri*

13. Ivalon pengerrys, Inari	1983	7 880 000	7 880 000	1 900 000	500 000
14. Liakanjoen suualueen ruoppaus, Tornio ...	1983	6 400 000	6 400 000	4 150 000	600 000

14. *Vesipiireille yhteisesti maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi*

1. Pienehköt vesistöjen kunnostustyöt ja muut pienehköt vesistötyöt					4 500 000
2. Saimaan rantapengerrykset					300 000
3. Kokemäenjoen ja Kymijoen vesistöjen rantapengerrykset					400 000

15. *Vesistöiden hankekohtainen suunnittelu*

2 000 000

16. *Ulkopuolisille tilaustyönä suoritettavat vesistötyöt*

300 000

Yhteensä 36 850 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

01. *Helsingin vesipiiri*

9. Björnträskin sekä Pikku- ja Iso-Lonnoksjärvien järjestely, Kirkkonummi ja Siuntio

Hankkeen tarkoituksena on vähentää vesistöalueella esiintyviä tulvia perkauksin ja parantaa alueella olevien järvien virkistyskäyttämömahdollisuuksia erilaisin kunnostustoimenpitein. Hankkeen hyötyalue on 315 ha, josta pellon osuus on 224 ha ja tonttimaan osuus n. 14 ha. Tulva-alueella on noin 40 lähinnä loma-asutukseen käytettävää tonttia. Hankkeen laskennalliseksi tulvasuojeluhyödyksi on arvioitu 1 600 000 mk. Järjestelystä aiheutuu keskivedenkorkeuden nousun

johdosta vähäisiä vahinkoja 12 ha alalle, josta peltoa on 1 ha. Muutoin hankkeen haitat rajoittuvat työnaikaiseen veden samenumiseen. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 960 000 mk, josta valtion vesistötyönä toteutettavan osuuden kustannusarvio on 860 000 mk. Tästä on tarkoitus työn valmistuttua periä neljäsosa Kirkkonummen ja Siuntion kunnilta, joten valtion osuudeksi jää 650 000 mk. Hankkeella on lainvoimainen lupa.

02. *Turun vesipiiri*

2. Kullaanjoen järjestely, Kullaa

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 100 000 mk kustannusta-

son nousun johdosta. Hankkeen loppuunsaattamiseen ehdotetaan 350 000 mk.

5. Kokemäenjoen järjestely, suuosan pengerryks ja ruoppaus, Pori

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 1 700 000 mk ja valtion osuutta 900 000 mk kustannustason nousun johdosta.

7. Sirppujoen vesistön järjestely, Kalanti ja Laitila

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 970 000 mk ja valtion osuutta 860 000 mk kustannustason nousun johdosta.

03. Tampereen vesipiiri

12. Leväsjoen yläosan järjestely, Siikainen ym.

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 100 000 mk kustannustason nousun johdosta.

14. Vesihuoltotyö, Kiikoisten syöttövesijohto, Kiikoinen ja Äetsä

Kiikoisten kunnan kolmesta taajamasta vain Kirkonseudulla on yleinen vesi- ja viemärilaitos. Vesi Kirkonseudulle otetaan kahdesta porakaivosta, joiden veden laadussa on esiintynyt ongelmia suuren rautapitoisuuden vuoksi. Muiden taajamien, Jaaran ja Tervahaudan, vedenhankinta hoidetaan nykyisin kiinteistökohtaisesti. Vedenhankintasuunnitelman mukaan vesi näihin kolmeen taajamaan on tarkoitus johtaa Äetsän kunnan Koppalaisenmaalle ja Kiikoisten kunnan Nokarin alueelle rakennettavista pohjavedenottoista. Rakentamalla syöttövesijohto Koppalaisenmaalta Tervahaudan taajamaan asti saadaan turvattua Kiikoisten kunnan kolmen taajaman syöttövesijohdon varrella asuvin hyvälaatuisen käyttöveden saanti. Syöttövesijohdosuunnitelman kustannusarvio on 3 900 000 mk, mistä valtion osuus on 1 300 000 mk.

04. Kymen vesipiiri

11. Urpalkanjoen järjestely, Luumäki, Ylämaa ja Miehikkälä

Hankkeen tarkoituksena on poistaa vuosittain toistuvat Urpalkanjoen alueen tulvahaitat, lisätä joen alivirtaamia sekä parantaa Urpalkanjärven, Suurijärven ja jokialueen kesäaikaisten vedenkorkeuksien soveltuvuutta virkistyskäyttöön. Hanke käsittää Urpalkanjoen perkausta noin 45 kilometrin markalla. Joutsenkosken ja Urpalkanjoen sää-

nöstelypatojen lisäksi rakennetaan 6 pohjapatoa ja uusitaan 17 siltaa. Hankkeeseen sisältyvät myös Urpalkanjärven sekä Pitkäjärven ja Suurijärven säännöstelyt sekä kalaportaan rakentaminen Muurikkalan Myllykoskeen. Hankkeen laskennallinen kokonaishyöty on arvioitu 14 600 000 markaksi. Tästä maa- ja metsätalouden osuus on 9 700 000 mk, vesiensuojelun ja virkistyskäytön osuus 3 000 000 mk sekä sahamyyljen ja liikenneyhteyksien osuus 1 900 000 mk. Lisäksi mainitun kalaportaan rakentaminen edistää Urpalkanjoen säilymistä meritaimenen nousuvesistönä. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 13 300 000 mk, mihin sisältyy 200 000 mk vesioikeuden määräämiä korvauksia.

08. Vaasan vesipiiri

2. Lapuanjoen järjestelyn III ja IV vaiheen täydennys, Lapua ja Nurmo

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 350 000 mk kustannustason nousun johdosta.

5. Kyrönjoen alaosan järjestelyn täydennys, Mustasaari ym.

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 300 000 mk kustannustason nousun johdosta.

10. Kyrönjoen vesistöaloussuunnitelma, Seinäjoki ym.

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 9 400 000 mk ja valtion osuutta 4 800 000 mk kustannustason nousun johdosta. Munakan alapuolella määrärahaa saadaan käyttää sellaisten suunnitelman mukaisten ojitusten toteuttamiseen, joihin ei tarvita vesioikeuden lupaa.

23. Närpiönjoen järjestelyn muutosvaihe I, Närpiö ja Jurva

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 270 000 mk kustannustason nousun johdosta.

09. Keski-Suomen vesipiiri

17. Vesihuoltotyö, Tammijärven syöttövesijohto, Luhanka ja Joutsa

Luhangan kunnan Tammijärven kylän asutuksen vedenhankinta hoidetaan kiinteistökohtaisesti. Kylän kehittämisen eräänä esteenä ovat kuitenkin vaikeat vedenhankintaolosuhteet. Vedenhankintasuunnitelman mukaan vesi Tammijär-

ven kylälle johdettaisiin Joutsan kunnan Niemelänharjun pohjavesialueelle rakennettavasta vedenotannasta. Noin viiden kilometrin pituisen syöttövesijohdon rakentamisella Niemelänharjussa Tammijärvelle turvataan Tammijärven kylän hyvälaatuisen käyttöveden saanti. Syöttövesijohdosuunnitelman kustannusarvio on 850 000 mk, josta valtion osuus on 380 000 mk.

10. Kokkolan vesipiiri

5. Kalajoen keskiosan järjestely, Nivala ja Ylivieska

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 9 900 000 mk, josta 600 000 mk aiheutuu kustannustason noususta, 7 750 000 mk pengerrysten kuntoonpanosta, 600 000 mk Padingin säännöstelypadon luukkujen muuttamisesta tasoluukuiksi ja 950 000 mk Hamarikosken porrastuksen ja pengerryksen muutossuunnitelmista. Kuntoonpanotyöt ovat tarpeen lähinnä pitkistä toteutusajasta aiheutuneiden penkereiden painumisen ja rakennevahvisteiden sekä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Kuntoonpanotöiden tarkistettuun kustannusosuuteen sisältyy Pidisjärven pengerrysalueen kustannuksia 1 120 000 mk, mistä pääosa aiheutuu salaojituksen uusimisesta. Padingin säännöstelypadon tasoluukut on katsottu tarpeellisiksi patoturvallisuusnäkökohtien perusteella. Hamarikosken porrastuksen ja pengerryksen muutossuunnitelma koostuu lähinnä Hamarikosken yläpuolisista lisäperkauksista.

6. Perhonjoen keskiosan järviyhmän säännöstely, Kaustinen ja Kruunupy

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 1 500 000 mk ja valtion osuutta 1 400 000 mk, mistä 900 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja 500 000 mk maapadon rakennevaurion korjauksista.

11. Oulun vesipiiri

6. Tyrnävän- ja Ängeslevänjoen järjestely, Tyrnävä ym.

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 500 000 mk kustannustason nousun johdosta.

15. Vihannin Kirkkojärven kunnostaminen, Vihanti

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkis-

tettu 250 000 mk ja valtion osuutta 150 000 mk kustannustason nousun johdosta.

16. Siikajoen kunnostus välillä Lämsänkoski—Lamujokisuu, Kestilä ym.

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 200 000 mk kustannustason nousun johdosta.

17. Siikajokisuun ruoppaus, Siikajoki

Hankkeen tarkoituksena on lähinnä veneliikenteen edellytysten turvaaminen jokisuiston ja merialueen välillä. Suunnitelmaan kuuluu pääluoman ja eri väylien ruoppausta sekä Tunelin ja Pappilanrannan piensatamien rakentaminen niihin liittyvine väylätöineen. Hankkeesta aiheutuu hyötyä lähinnä veneliikenteelle, minkä lisäksi se tehostaa tulvansuojelua. Hankkeesta on tehnyt aloitteen Siikajoen kunta, joka myös vastaa osittain sen kustannuksista. Hankkeen haitat rajoittuvat työnaikaiseen veden samentumiseen. Siikajoen suosa kuuluu valtakunnallisen lintuvesisuojeluohjelman piiriin. Ruoppauksen ei ole katsottu aiheuttavan haittoja suojelualueelle. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1 100 000 mk, mistä valtionosuus on 890 000 mk.

18. Siikajoen Hyttikosken ilmastuspato, Rantsila

Hyttikosken ilmastuspato sisältyi Hyttikosken pohjapadon nimellä vuoden 1984 tulo- ja menoarvioon, jossa sitä varten myönnettiin 300 000 markan määräraha. Padon rakenteiden mitoitus osoittautui virheelliseksi, joten työtä ei aloitettu. Määrärahasta on käytetty vain 20 000 mk museoviraston tekemään tutkimukseen. Suunnitelmaan on tehty muutoksia rakenteiden vahvistamiseksi ja muotoilemiseksi uudestaan tavoitteena ilmastustehon parantaminen. Muutosten jälkeen hankkeen kustannusarvio on 1 600 000 mk.

Hyttikosken ilmastuspadon rakentaminen Siikajoen yläjuoksulle on tarpeen koko alapuolisen joen happitilanteen parantamiseksi. Sen avulla saadaan myös vedenkorkeus riittäväksi ja tasaiseksi padon yläpuolisessa noin 10 km pituisessa suvannossa. Siikajoen yläosalle rakennetut Uljuan ja Kortteisen tekojärvet vähentävät talviaikoina jokiveden happipitoisuutta.

19. Sarrio- ja Tangonhaaran ruoppaus, Ii

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 100 000 mk kustannustason nousun johdosta.

12. *Kainuun vesipiiri*

2. Säännösteltyjen järvien kunnostus, Kianta- ja Vuokkijärvi, Suomussalmi

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 150 000 mk kustannustason nousun johdosta.

13. *Lapin vesipiiri*

13. Ivalon pengerrys, Inari

Valtion osuus on vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa virheellisesti 7 260 000 mk. Sen tulisi

olla sama kuin kokonaiskustannusarvio eli 7 300 000 mk. Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 580 000 mk kustannustason nousun johdosta.

14. Liakanjoen suualueen ruoppaus, Tornio

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 200 000 mk kustannustason nousun johdosta.

1986 esitys.....	36 850 000
1985 menoarvio.....	41 100 000
1985 lisämenoarvio	220 000
1984 tilinpäätös.....	48 840 000

50. Yleismetsätalous

Metsähallituksen organisaatiota on tarkoitus muuttaa siten, että valtion metsien liiketoiminnan sekä yleis- ja yksityismetsätalouden tehtävien hoito eriytetään nykyistä selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Hallitus antaa vuoden 1985 aikana eduskunnalle esityksen laiksi metsähallinnosta.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 644 000 mk, mistä 416 800 mk aiheutuu palvelussuhteen eh-

tojen tarkistuksesta, 138 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista sekä kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksista 70 000 mk, mistä 50 000 mk yksityismetsäin osaston lisääntyneitä valvontatehtäviä ja 20 000 mk UK-puiston ja Petkeljärven kansallispuiston opastustoimintaa varten. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 23 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 464 900	5 591 600	+ 2	59
Tilapäisten palkkiot	— 19 800	10 200	—	—
Työsuhdepalkat	+ 107 000	1 947 600	—	23
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 70 000	70 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 600	47 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 19 300	548 000	—	—
Yhteensä	+ 644 000	8 215 000	+ 2	82

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta momentilta 30.95.01.

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10). Vastaavasti voidaan

työsuhdepalkoista vähentää samasta ajankohdasta lukien 67 900 mk toimistosihteerin palkkana.

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastaamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi luonnonsuojelualue toimiston metsänhoitajan virka (A 19). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa metsänhoitajan virka momentilta 30.95.01.

Työsuhdelpalkkoihin ehdotetaan lisäystä 70 000 mk oppaan palkkaamiseksi UK-puiston tehtäviä varten.

1986 esitys	8 215 000
1985 menoarvio	7 571 000
1984 tilinpäätös	6 945 393

21. Metsien erityiskäyttö

Momentille ehdotetaan lisäystä 225 000 mk, mistä 68 000 mk aiheutuu hintojen noususta, 100 000 mk Iso-Syötteen retkeilyalueen perustamisesta ja kehittämisestä sekä 57 000 mk kertamenosta Enontekiön yhteismetsälle laadittavan metsätaloussuunnitelman loppuunsaattamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 58 000 mk, lisäys on 167 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion maiden ulkoilu-, retkeily- ja leirintäalueiden sekä ulkoilu- ja autiotupien suunnitteluun, kunnostamiseen ja hoitoon, ulkoilua koskevaan tiedotustoimintaan ja opastukseen, suojametsälaissa säädettyihin suojametsäalueen metsien käsittely-, hoito- ja valvontatehtäviin sekä valtion mailla sijaitsevien maisema- ja luonnonhoidollisten kohteiden suunnitteluun ja hoitotoimenpiteiden suorittamiseen sekä uhanalaisten eläinten suoje- luun.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ulkoilutoiminta	1 367 000
Suojametsälain toimeenpanomenot (kertamenoa 57 000)	170 000
Maiseman- ja luonnonhoito	320 000
Yhteensä	1 857 000
1986 esitys	1 857 000
1985 menoarvio	1 690 000
1984 tilinpäätös	1 360 396

23. Metsien palosuojelu

Momentille ehdotetaan lisäystä 72 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustoi- mesta annetussa laissa (559/75) edellytettyn metsäpalojen tähytys- ja tiedotustoimintaan Oulun ja Lapin lääneissä, palovartiotorien kun- nossapitokorjauksiin, metsäpalojen ennalta eh- käisemisestä aiheutuviin menoihin sekä metsä- hallituksen metsien palosuojelusta Etelä-Suomen piirikunnan alueella aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	1 872 000
1985 menoarvio	1 800 000
1984 tilinpäätös	1 009 642

24. Metsäballituksen metsänjalostustyöt (siirto- määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrära- haa saadaan käyttää metsäpuiden siementen saannin turvaamisesta ja metsänjalostusohjelman mukaisten metsänjalostustöiden toteuttamisesta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	6 450 000
1985 menoarvio	6 000 000
1984 tilinpäätös	6 000 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 281 000 mk lähinnä hintojen ja rakennusten käyttömenojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös jäkälän maasta viennistä annetun lain (203/31) edellyttämän tarkastustoiminnan menoihin, autiotupien kunnostustoimintaan sekä metsätuhojen seuranta- ja torjuntatoimenpitei- siin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	9 900
Yleismetsätalouden matkat	762 000
Luonnonsuojelutoimen matkat	400 000
Virkistystoiminta (enintään)	2 200
Muut henkilöstömenot	35 000
Rakennusten käyttö	839 000
Automaattinen tietojenkäsittely	320 000
Toimistomenot	304 000
Muut menot	81 900
Yhteensä	2 754 000
1986 esitys	2 754 000
1985 menoarvio	2 473 000
1985 lisämenoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	1 522 747

40. Valtionapu Työtehoosuralle metsätalouden rationalisointityön tukemiseen

Momentille ehdotetaan lisäystä 394 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsätöi- den, -koneiden ja -työvälineiden sekä työturvalli- suuden tutkimus- ja kehittämistyöhön, metsäta- louden rationalisointia edistävään tiedotus- ja muuhun toimintaan, kotimaisen energiakäytön ja maatilojen hankintahakkuiden sekä maatala- metsätalouden koneellistamisen edistämistöimin- taan.

1. Valtionapu palkkausmenoihin. Alamomen- tille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk, mistä 72 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 32 000 mk sosiaaliturvamaksun li- sääntymisestä ja 446 000 mk pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien aikaisemmin tämän momentin

alamomentilta 3 palkatun tutkijan, tutkimusteknikon ja tutkimusapulaisen palkkausmenoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 16 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	1 725 100
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	122 900
Yhteensä	1 848 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 573 000 mk, mistä 16 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen, 488 000 mk aikaisemmin tämän momentin alamomentilta 3 rahoitetun kotimaisen energiankäytön edistämiprojektin vakainaistamisesta, 45 000 mk kertamenosta kansainväliseen maatiilojen energiakäytön koetoimintaan sekä 24 000 mk muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin sekä toimisto- ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	285 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	85 000
Valtionapu muihin menoihin	540 000
Kansainvälinen maatiilojen energiakäytön koetoiminta (kertameno)	45 000
Yhteensä	955 000

3. *Maatilan metsätalouden koneellistamisen kehittäminen* (kertameno). Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan kertamenona 250 000 mk käytettäväksi maatilan metsätaloudessa erityisesti harvennushakkuissa tarvittavien koneiden kehittämiseen. Lisäys on 250 000 mk. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 979 000 mk, mikä on otettu huomioon tämän momentin alamomenttien 1 ja 2 määrärahoissa, vähennys on 729 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimus-, kehittämis- ja tiedotustoimintaan liittyviin palkkaus-, matka- ja muihin kulutusmenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

1986 esitys	3 053 000
1985 menoarvio	2 659 000
1984 tilinpäätös	2 466 000

41. *Valtionapu Metsänjalostussäätiölle metsäpuiden jalostustoimintaan*

Momentille, jolle ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 3, ehdotetaan lisäystä 2 436 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää perintötekijöiltään korkealaatuisen metsänviljelyaineiston, sen tuotantovälineiden ja menetelmien kehittämiseen sekä niitä koskevaan tiedotus- ja koulutustoimintaan.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 988 000 mk, mistä 225 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 53 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä sekä 360 000 mk siemenviljelysten harvennusprojektin palkkausmenoista ja 350 000 mk viljelypuiden jalostusprojektin palkkausmenoista Metsä 2000 -ohjelmaan sisältyvien metsänjalostuksen kehittämistavoitteiden mukaisesti. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 49 henkilöä, joista neljä tilapäisenä henkilöstönä siemenviljelysten harvennusprojektin toteuttamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	4 677 000
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	334 000
Yhteensä	5 011 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 448 000 mk, mistä 54 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 54 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta sekä 340 000 mk siemenviljelysten harvennusprojektiin liittyvistä eläke-, matka- ja hankintamenoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin, pienehköihin hankintoihin, tiedotustoimintaan, koulutukseen ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	1 201 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	246 000
Valtionapu hankintoihin	697 000
Valtionapu muihin menoihin	599 000
Yhteensä	2 743 000

3. *Metsänjalostuksen tehostamishankkeet.* Alamomentille ehdotetaan 1 000 000 mk Metsänjalostussäätiön ja muiden metsänjalostusta harjoittavien yksiköiden yhteistyössä toteutettaviin alan tehostamishankkeisiin Metsä 2000 -ohjelmaan sisältyvien jalostustavoitteiden mukaisesti. Alamo-

mentin määrärahaa saadaan käyttää viljelypuiden jalostushankkeeseen liittyviin palkkaus-, matka- ja muihin käyttömenoihin sekä enintään 700 000 mk hankintoihin myönnettäviin valtionapuihin.

1986 esitys	8 754 000
1985 menoarvio	6 318 000
1984 tilinpäätös	5 898 600

45. *Sahatavaran menekin edistäminen*

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi kuusisahatavaran menekin edistämiseen ulkomaisilla markkinoilla. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena yrityksille ja muille yhteisöille sellaisten menekinedistämistoimenpiteiden kustannuksiin, jotka ovat tarpeen kuusisahatavaran menekin edistämiseksi ulkomailla. Valtionavustuksen osuus saa olla enintään puolet hyväksyttävistä kustannuksista.

1986 esitys	1 000 000
1985 lisämenoarvio	500 000

50. *Eräät metsätaloudelliset valtionavut*

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 129 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Työkeskus Rovalan Kannatusyhdistys ry:n ja Pohjois-Karjalan Metsätyömiestöskodin Kannatusyhdistys ry:n ylläpitämien metsätyömiestöskotien kehittämiseen ja ylläpitoon, yhdistysten harjoittamaan muuhun metsätyömiestöskotitoimintaan ja metsätyöntekijäin keskuudessa harjoitettavaan sivistystyöhön sekä tilojen peruskorjauksiin, Mustilan Kotikunnas-säätiölle arboretumin ylläpidosta aiheutuviin menoihin ja

Suomen Metsäyhdistyksen toiminnasta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työkeskus Rovalan Kannatusyhdistys ry.	1 446 000
Pohjois-Karjalan Metsätyömiestöskodin Kannatusyhdistys ry.	385 000
Mustilan Kotikunnas-säätiön valtionapu ...	50 000
Suomen Metsäyhdistyksen valtionapu	208 000
Yhteensä	2 089 000

1986 esitys	2 089 000
1985 menoarvio	1 960 000
1984 tilinpäätös	1 692 000

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 150 000 mk atk-laitteiden hankintaa sekä kaluston ja konntorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	150 000
1985 menoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	48 832

77. *Yleiset uittoväylätyöt (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk metsätaloutta palvelevia pienehköjä uittoväylätöitä ja sellaisia uittoväylätöitä varten, jotka eivät vaikuta vesistön kokonaiskäyttöön. Määrärahalla työllistetään noin 20 työntekijää.

Käyttösuunnitelma:	mk
Uittoväylien rakentaminen	2 500 000
Uittoväylähankkeiden suunnittelu	500 000
Yhteensä	3 000 000

1986 esitys	3 000 000
1985 menoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	4 920 000

58. Yksityismetsätalous

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi keskusmetsälautakunnista ja metsälautakunnista ehdotetaan yksityismetsätalouden tehtäviä piirittämällä hoitavat piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit yhdistettäväksi 1.7.1986 lukien metsälautakunniksi. Toimenpiteellä on tarkoitus parantaa metsänomistajien vaikutusmahdollisuuksia omia metsiään koskevaan päätöksentekoon, korjata ne puutteelli-

suudet, joita nykyisessä järjestelmässä esiintyy erityisesti piirimetsälautakuntien kohdalla sekä parantaa yksityismetsätalouden piiritason johtamisedellytyksiä ja henkilöstön tarkoituksenmukaista käyttöä tehtävien painotuksessa tapahtuneiden muutosten ja toiminnan uudelleensuuntaamistarpeiden mukaisesti.

Organisaatiomuutokseen liittyen ehdotetaan luvun momenttirakennetta muutettavaksi niin,

että keskusmetsälautakuntien ja metsälautakuntien valtionavut palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin budjetoidaan 1.7.1986 lukien kokonaisuudessaan momenteille 30.58.41—42. Samalla ehdotetaan momentilta 30.58.44 maksetut nykyisin metsänparannustehtävissä toimivien työjohtajien aiheuttamat menot budjetoitavaksi 1.7.1986 lukien momentille 30.58.42.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys metsänparannuslaiksi. Laki on tarkoitus saattaa voimaan 1.7.1986 lukien. Pystypuiden karsintaa tuetaan vielä vuonna 1986 momentin 34.50.61 työllisyysvaroilla. Uudistettu metsänparannuslaki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti

metsälautakuntien toiminnan aloittamisen kanssa.

Metsänparannustoimintaan ehdotetaan vuodelle 1986 varoja yhteensä 381 500 000 mk eli lisäystä 5,5 prosenttia vuoden 1985 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Näillä varoilla toteutettavaksi arvioidut työmäärät vastaisivat suunnilleen vuoden 1985 tasoa. Suoritettavia metsänparannustöitä on tarkoitus painottaa Metsä 2000 -ohjelman työajankohtaisten tavoitteiden mukaisesti sekä työllisyyttä ja alueellisia näkökohtia tukevasti. Vertailuna vuosien 1984—1986 metsänparannustoiminnasta esitetään seuraavaa:

Työlaji	Suoritteet 1 000 ha tai km			Työvoima keskimäärin Henkilöä			Työvoimakustannus 1 000 mk/henkilövuosi
	1984	1985	1986	1984	1985	1986	1986
Metsäojitus	59	55	46	273	255	215	138
Metsänuudistaminen	38	36	37	261	282	286	236
Taimikonhoito	86	103	115	529	710	781	83
Metsänlannoitus	37	45	45	70	65	61	640
Metsätietyöt, km	2 622	2 300	2 100	479	425	388	206
Alueellinen suunnittelu	145	166	150	14	26	26	165
Yhteensä/keskim.				1 626	1 763	1 757	168

40. Valtionapu metsänparannustöiden yleismenoihin

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 22 694 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsänparannuslain (413/67) sekä maankäyttölain (353/58) ja niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten metsänparannustehtävien suorittamisesta aiheutuviin yleismenoihin.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 700 000 mk palvelusuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Kun alamomentilta luvun perusteluihin viitaten vähennetään 1 351 000 mk siirtona momentille 30.58.41, 12 923 000 mk siirtona momentille 30.58.42 ja 999 000 mk sosiaaliturvamaksun vähennemisen johdosta, vähennys on 13 573 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 322

valtionapuun oikeutettua henkilöä 1.1.—30.6.1986 välisenä aikana.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	15 763 100
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	1 126 900
Yhteensä	16 890 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 829 000 mk, mistä 380 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen, 184 000 mk matkakustannusten ja 265 000 mk muiden menojen noususta. Kun alamomentilta luvun perusteluihin viitaten vähennetään 1 080 000 mk siirtona momentille 30.58.41 ja 8 870 000 mk siirtona momentille 30.58.42, vähennys on 9 121 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin sekä metsänparannuslain (413/67) 1 §:n 2 momentin mukaiseen kokeilu- ja tutkimustoimintaan myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	3 063 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	1 884 000
Valtionapu muihin menoihin	3 480 000
Valtionapu kokeilu- ja tutkimustoimintaan	90 000
Yhteensä	8 517 000

1986 esitys.....	25 407 000
1985 menoarvio.....	48 101 000
1984 tilinpäätös.....	43 296 535

41. Valtionapu keskusmetsälautakunnille

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsälautakunnista annetussa laissa, eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi keskusmetsälautakunnista ja metsälautakunnista viitaten sanotussa uudessa laissa, yksityismetsälaisissa, metsänparannuslaissa ja eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen metsänparannuslaiksi viitaten uudistettavassa metsänparannuslaissa, yhteismetsälaisissa, metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa, Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetussa laissa, maankäyttölaissa ja muussa maankäytölainsäädännössä sekä näiden ja eräiden muiden lakien nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä edellytettyihin ohjaus- ja valvontatehtäviin. Sanottuihin tehtäviin kuuluvat ensisijaisesti puuntuottamisen kohottamista tarkoittavat yksityismetsätalouden edistämistehtävät, erilaiset yksityismetsätalouden suunnittelu-, neuvonta-, kehittämisen-, koulutus-, tiedotus- ja suhdetoimintatehtävät sekä yksityismetsiä koskevien muiden säännösten perusteella keskusmetsälautakunnille kuuluvat ja annettavat tehtävät. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi keskusmetsälautakunnista ja metsälautakunnista keskusmetsälautakuntien asema muuttuisi sikäli, että ne eivät enää käsittelisi metsänparannustöiden hankekohtaisia suunnitelmia ja rahoitushakemuksia. Tämä merkitsisi tehtävien vähenemistä ja muun muassa mahdollisuutta keskusmetsälautakuntien voimavarojen siirtämiseen metsälautakuntiin. Henkilömääränä vapautuvan työpanoksen arvioidaan olevan 10—15. Näiltä osin tarvittavat järjestelyt on tarkoitus esittää vuoden 1987 tulo- ja menoarviossa.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 873 000 mk, mistä 420 000 mk aiheutuu palvelusuhteen ehtojen tarkistuksesta, 102 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 1 351 000 mk siirrosta momentilta 30.58.40. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturva-

maksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata keskimäärin enintään 73 valtionapuun oikeutettua henkilöä ja 1.7.1986 lukien keskimäärin enintään 105 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	8 769 100
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	626 900
Yhteensä	9 396 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 277 000 mk, mistä 95 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen noususta, 102 000 mk lähinnä hintojen noususta ja 1 080 000 mk siirrosta momentilta 30.58.40. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin, automaattiseen tietojenkäsittelyyn ja toimisto- sekä muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	2 052 500
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	885 000
Valtionapu atk-menoihin	1 260 000
Valtionapu toimisto- yms. menoihin	1 715 000
Valtionapu muihin menoihin	735 500
Yhteensä	6 648 000

1986 esitys.....	16 044 000
1985 menoarvio.....	12 894 000
1984 tilinpäätös.....	12 209 500

42. Valtionapu piirimetsälautakunnille

Momentille ehdotetaan lisäystä 62 295 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsälautakunnista annetussa laissa, eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi keskusmetsälautakunnista ja metsälautakunnista viitaten sanotussa uudessa laissa, yksityismetsälaisissa, metsänparannuslaissa, metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa, yhteismetsälaisissa, Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetussa laissa, metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa, puutavaranmittauslaissa, palo- ja pelastustoimesta annetussa laissa, metsänkiinnityslaissa, suojametsälaisissa, maatilatalouden tuloverolaissa, maatilalaisissa, maankäyttölaissa ja muussa maankäytölainsäädännössä sekä näiden lakien nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä edellytettyihin valvonta-, neuvonta- ja ohjaustehtäviin sekä metsätuhojen arviointiin. Sanotut tehtävät käsittävät ensisijassa puuntuottamisen kohottamista tarkoittavat toimenpiteet, erityisesti alueellisten ja metsälökohtaisten suunnitelmien laati-

misen sekä neuvonta-, ohjaus-, kehittämis- ja koulutustehtävät, metsänhoito- ja leimaustyöt, metsätalouden rationalisointiin tähtäävät toimenpiteet, tiedotus- ja suhdetoimintatehtävät sekä muiden säännösten perusteella piirimetsälautakunnille kuuluvat ja annettavat tehtävät. Erityisesti on tarkoitus tehostaa metsätalouden suunnittelun hyödyntämistä sekä yksityismetsätalouden neuvonta- ja palvelutoimintaa Metsä 2000-ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi keskusmetsälautakunnista ja metsälautakunnista lautakuntalaitoksen uudelleenorganisoinnin seurauksena metsänparannuspiirien ja piirimetsälautakuntien henkilöstön toimenkuvaa tarkistetaan siten, että vähintään 5 toimihenkilöä suunnattaisiin metsätaloussuunnitteluun muista tehtävistä vuoden 1986 aikana.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 37 609 000 mk, mistä 3 835 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 2 301 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä, 1 050 000 mk kymmenen uuden toimihenkilön palkkaamisesta metsätaloussuunnittelun nopeuttamiseksi ja viiden uuden toimihenkilön palkkaamisesta yksityismetsätalouden neuvonnan tehostamiseksi, 12 923 000 mk siirrosta momentilta 30.58.40 ja 17 500 000 mk siirrosta momentilta 30.58.44. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahasta käytetään erityisaluekuntien metsätaloussuunnittelijoiden palkkauksiin 1 550 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 785 valtionapuun oikeutettua henkilöä ja 1.7.1986 lukien keskimäärin enintään 1 514 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	99 229 900
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	7 095 100
Yhteensä	106 325 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 28 686 000 mk, mistä 789 000 mk aiheutuu eläke- ja muiden maksujen lisäyksestä, 1 027 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta, 1 000 000 mk tämän momentin alamomentilta 1 palkattavaksi ehdotetun uuden henkilöstön aiheuttamista kuluista, 8 870 000 mk siirrosta momentilta 30.58.40 ja 12 000 000 mk siirrosta momentilta 30.58.44 sekä 5 000 000 mk kertamenosta tieto-

konelaitteistojen ja ohjelmistojen laitteistojen hankkimista varten. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 4 000 000 mk, lisäys on 24 686 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	21 600 500
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	18 987 500
Valtionapu atk-menoihin (kertamenoa 5 000 000)	7 396 000
Valtionapu toimisto- yms. menoihin	12 632 000
Valtionapu muihin menoihin	2 922 000
Yhteensä	63 538 000

1986 esitys	169 863 000
1985 menoarvio	107 568 000
1984 tilinpäätös	100 060 730

44. *Valtionapu metsänparannustöihin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 170 500 000 mk eli vähennyttä 19 500 000 mk seuraavasti:

1. *Metsänparannuslain mukaiset avustukset.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 500 000 mk. Kun alamomentilta luvun perusteluihin viitaten vähennetään 27 500 000 mk siirtona momentille 30.58.42, vähennys on 24 000 000 mk. Alamomentin loppusumma on 143 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää metsänparannuslain (413/67) ja eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen metsänparannuslaiksi viitaten uudistetun metsänparannuslain mukaisiin avustuksiin ja vahingonkorvauslain (412/74) mukaisten työnantajan maksettavien vahingonkorvausten suorittamiseen.

2. *Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetun lain mukaiset avustukset.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 6 500 000 mk. Kun alamomentilta luvun perusteluihin viitaten vähennetään 2 000 000 mk siirtona momentille 30.58.42, lisäys on 4 500 000 mk. Alamomentin loppusumma on 27 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetun lain (1057/82) mukaisiin toimenpiteisiin sekä vahingonkorvauslain (412/74) mukaisten työnantajan maksettavien vahingonkorvausten suorittamiseen.

1986 esitys	170 500 000
1985 menoarvio	190 000 000
1985 lisämenoarvio	9 000 000
1984 tilinpäätös	176 200 000

83. *Metsänparannuslainat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 181 500 000 mk metsänparannuslain (413/67) mukaisia lainoja, 6 §:n 1 momentin mukaista ennakkorahoitusta ja 8 §:n mukaisia kustannuksia sekä eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen metsänparannuslaiksi viitaten uudistettavan metsänparannuslain

mukaisia lainoja ja takaisinperittäviä kustannuksia varten.

1986 esitys	181 500 000
1985 menoarvio	171 500 000
1985 lisämenoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	163 500 000

60. Maanmittaushallinto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 925 000 mk, mistä 10 029 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 732 700 mk ehdo-

tettavien virkojen ja tointen muutoksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 70 tilapäistä ja 250 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	toimet Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 8 904 700	150 661 600	+ 7	1 859
Tilapäisten palkkiot	+ 378 500	5 640 100	+ 1	70
Työsuhdepalkat	+ 1 231 400	20 777 300	+ 2	250
Muut palkat ja palkkiot	+ 239 200	4 436 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 171 200	12 978 600	—	—
Yhteensä	+ 10 925 000	194 494 000	+ 10	2 179

Henkilöstön määrän lisäyksestä neljä aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja kolme siirrosta momentilta 30.60.21.

	Palkkaus- luokka
1 maanmittausteknikko	A 15
2 maanmittausteknikkoa	A 14
1 toimistosihteeri	A 7
1 toimistovirkailija	A 4
2 toimistovirkailijaa	A 3

Lisäperustelut:

Maanmittauskonttorien johtamisedellytysten parantamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1986 lukien 11 sopimuspalkkaista lääninmaanmittausinsinööriin virkaa (S 26). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa 11 peruspalkkaista lääninmaanmittausinsinööriin virkaa (A 26).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 408 100 mk seitsemän ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 313 800 mk maanmittausteknikon (A 13), kolmen toimistovirkailijan (A 1), osa—aikaisen toimistovirkailijan (A 5) ja osa—aikaisen kartanpiirtäjän (A 1) palkkaamista varten.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 54 500 mk siivoojan palkkana.

Menoarvion rakenteen kehittämiseksi työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 245 000 mk

kolmen henkilön palkkoina siirtona momentilta 30.60.21.

Kiinteistötoimitusten ruuhkien purkamiseksi ehdotetaan vuosina 1982 ja 1983 määräajaksi perustettujen maanmittausteknikon (A 16), kartanpiirtäjän (A 7) ja kahden kartanpiirtäjän (A 6) tilapäisten toimien jatkamista 1.3.1986 lukien enintään neljäksi vuodeksi.

1986 esitys.....	194 494 000
1985 menoarvio.....	183 569 000
1984 tilinpäätös.....	172 375 763

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kartastoasiain neuvottelukunnan ja Suomen Kartaston tieteellisen toimituskunnan toiminnasta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	51 000
1985 menoarvio.....	49 000
1984 tilinpäätös.....	46 435

21. Kartastotyöt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 985 000 mk, mistä 985 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 500 000 mk kertamenosta karttojen painatusruuhkan purkamiseen, 900 000 mk kertamenosta kuvauskoneen peruskorjaukseen, 300 000 mk kertamenosta paikkatietojen yhteiskäyttöä koskevan projektin palkkamenoihin ja 4 300 000 mk siirrosta momentilta 30.60.29 kartastotehtävien vakinaisen henkilökunnan matkustusmenoina. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 245 000 mk siirtona momentille 30.60.01 ja kertameno 1 240 000 mk, lisäys on 5 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maanmittaushallinnosta annetussa laissa (34/72) ja asetuksessa (145/72) tarkoitettujen yleisten kartastotöiden suorittamisesta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan sekä ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä aloitetoiminnan palkkioihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 115 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varsinaiset ja tilauksesta tehtävät kartastotyöt (kertamenoa 1 700 000).....	20 700 000
Suomen Kartasto.....	1 700 000
Yhteensä	22 400 000
1986 esitys.....	22 400 000
1985 menoarvio.....	16 900 000
1984 tilinpäätös.....	16 963 265

22. Kiinteistötoimitukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 300 000 mk, mistä 3 000 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja kalastuslain toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä sekä 700 000 mk kertamenosta luonnonsuojelualueiden rajanmääräämistötoimitusten suorittamiseen sekä 7 600 000 mk siirrosta momentilta 30.60.29 toimitustuotannon vakinaisen henkilökunnan matkustusmenoina. Kun momentilta vähennetään kertameno 600 000 mk, lisäys on 10 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maanmittaustoimitusten suorittamiseen ja niihin liittyviin matkakustannuksiin, toimitusmenettelyä koskeviin kehittämistehtäviin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja automaattiseen tietojenkäsittelyyn liittyviin tiedonsiirtokuluihin sekä aloitetoiminnan palkkioihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 175 henkilöä.

1986 esitys.....	24 510 000
1985 menoarvio.....	13 810 000
1984 tilinpäätös.....	13 169 307

24. Kiinteistörekisterin muodostaminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk hintojen nousun ja toiminnan tehostumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistörekisterin perustamiseen ja ylläpitoon sekä kiinteistötietojärjestelmän kehittämistyöhön. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 24 henkilöä.

1986 esitys.....	3 400 000
1985 menoarvio.....	3 000 000
1984 tilinpäätös.....	2 629 941

25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja 600 000 mk siirrosta momentilta 30.60.29 kaavoitustehtävien vakinaisen henkilökunnan matkustusmenoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tilauksesta tehtävien kaavoitustöiden ja -kartoitusten, kaavojen laatimiseen ja niiden toteuttamiseen liittyvien sekä muiden tilauksesta tehtävien maanmittauksen ja kartastotoimen alaan kuuluvien tehtävien suorittamisesta aiheutuviin palkkaus- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja automaattisen tietojenkäsittelyn kuluihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään

kahdeksan henkilöä. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.60.1.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	1 300 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 429 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään 4 300 000 mk siirtona momentille 30.60.21, 7 600 000 mk siirtona momentille 30.60.22 ja 600 000 mk siirtona momentille 30.60.25 sekä kertameno 150 000 mk, vähennys on 11 221 000 mk.

1986 esitys	24 000 000
1985 menoarvio	35 221 000
1985 lisämenoarvio	650 000
1984 tilinpäätös	32 015 917

40. Rajakuntien tilusjärjestelylain mukaiset menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk rajakuntien tilusjärjestelylain (282/60) mukaisten korvausten maksamiseen. Vähennys on 100 000 mk.

1986 esitys	200 000
1985 menoarvio	300 000
1985 lisämenoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	600 000

41. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk, mikä aiheutuu uusjakotoiminnan edistymisestä, vuokra-alueiden järjestelytoimitusten loppuunsaattamisesta sekä vireille pantujen vesitilusjärjestelyjen menoista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää uusjakotoiminnan tukemisesta annetun lain (24/81) sekä vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) ja sen perusteella annetun valtioneuvoston päätöksen (802/73) mukaisten menojen maksamiseen, kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/77) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoitukseen sekä eräistä vesitilusjärjestelyistä annetun lain (31/80) mukaisiin lunastuksiin.

1986 esitys	14 000 000
1985 menoarvio	9 000 000
1984 tilinpäätös	9 600 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 000 000 mk uusien toimitilojen kalusto- ja laitehankintoja, kojeiden ja kaluston uusimista varten sekä atk-laitteiden hankkimista varten.

1986 esitys	12 000 000
1985 menoarvio	12 000 000
1984 tilinpäätös	8 000 000

65. Geodeettinen laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 133 000 mk, mistä 130 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalla saa-

daan palkata enintään yksi tilapäinen ja neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 110 000	1 913 600	—	16
Tilapäisten palkkiot	+ 300	5 300	—	1
Työsuhteipalkat	+ 20 200	371 600	—	4
Muut palkat ja palkkiot	+ 100	1 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 400	164 300	—	—
Yhteensä	+ 133 000	2 456 000	—	21

1986 esitys.....	2 456 000
1985 menoarvio.....	2 323 000
1984 tilinpäätös.....	2 172 550

21. Mittaus- ja tutkimustyöt

Momentille ehdotetaan lisäystä 125 000 mk, mistä 55 000 mk aiheutuu hintojen noususta, 45 000 mk Pohjois-Lapin kolmiomittaustöiden nopeuttamisesta ja 25 000 mk vaaitusmenetelmien kehittämistä koskevan kansainvälisen tutkimuksen Suomen maksuosuuden nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään 13 000 mk siirtana momentille 30.65.22 tilaustöiden materiaalihankintoihin, lisäys on 112 000 mk. Momentille ehdotetusta määrärahasta on enintään 290 000 mk tarkoitettu mainitun tutkimuksen rahoittamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mittaus- ja tutkimustyöhön liittyviin matkakustannuksiin, laskenta- ja kenttätyöapulaisten palkkauksiin sekä mittaus- ja tutkimustyön kulutusmenoihin.

1986 esitys.....	1 477 000
1985 menoarvio.....	1 365 000
1984 tilinpäätös.....	1 257 532

22. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk, mistä 2 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja 13 000 mk siirrosta momentilta 30.65.21. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien töi-

den suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.30.99. Momentin määrärahalla saadaan palkata yksi henkilö.

1986 esitys.....	71 000
1985 menoarvio.....	56 000
1984 tilinpäätös.....	45 102

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 133 000 mk, mistä 79 000 mk aiheutuu lähinnä rakennusten käyttömenojen lisäyksestä, 19 000 mk hintojen noususta ja 35 000 mk kertamenosta Pohjoismaisen Geodeettisen Komission yleiskokouksen järjestelykustannuksiin. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk, lisäys on 83 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk-laitteiden vuokraukseen.

1986 esitys.....	1 381 000
1985 menoarvio.....	1 298 000
1984 tilinpäätös.....	1 151 922

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 437 000 mk tutkimusvälineiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä sekä Metsähovin avaruusgeodeettiselle asemalle tietokoneen ja sen oheisvarusteiden hankkimista varten.

1986 esitys.....	437 000
1985 menoarvio.....	420 000
1984 tilinpäätös.....	600 000

70. Maatalouden tutkimuskeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 780 000 mk, mistä 2 293 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 256 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 100 000 mk kausi—, ruuhka— yms. apulaisten palkkausten

lisääntymisestä ja 20 000 mk asiantuntija— ja käännöspalkkioiden lisääntymisestä. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi tilapäistä ja 561 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 166 700	17 851 200	+ 1	177
Tilapäisten palkkiot	+ 18 300	318 300	—	5
Työsuhdepalkat	+ 1 254 200	21 024 300	+ 2	561
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 261 400	3 092 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 22 900	73 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 56 500	3 029 200	—	—
Yhteensä	+ 2 780 000	45 389 000	+ 3	743

Lisäperustelut:

Kannuksen turkistutkimusaseman toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tutkimusaseman johtajan toimi (A 22).

Ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen ylijohtajan virka (S 28). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakauttaa peruspalkkainen ylijohtajan virka (A 28).

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 65 000 mk tutkimusmestarin palkkaamiseksi.

Pohjois—Pohjanmaan tutkimusaseman kiinteistönhoitotehtäviä varten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 64 800 mk laitosmiehen palkkaamista varten.

1986 esitys	45 389 000
1985 menoarvio	42 609 000
1984 tilinpäätös	37 501 050

21. (30.70.21 ja 23) Tutkimustoiminnan yleiskustannukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 701 500 mk, mistä 410 500 mk aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan tehostamisesta, 21 000 mk siirrosta momentilta 30.70.29, 80 000 mk kotieläinten geeniaineksen hankkimisesta ja ylläpidosta, 40 000 mk kertamenosta kanahybridikokeen loppuun saattamisesta aiheutuvista palkkaus- ja muista kulutusmenoista ja 150 000 mk kertamenosta koe-eläinten hankintaan. Kun momentilta vähennetään kertameno 215 000 mk, lisäys on 486 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuskeskuksen ja tutkimusasemien hallinnassa olevien maatilojen ja metsien hoidosta aiheutuviin menoihin ja tiloilla ja tutkimus- asemilla suoritettavaan tutkimustoimintaan liittyvien aineiden, tarvikkeiden ja koe-eläinten sekä ulkopuolisten palvelusten ostoihin. Momentin määrärahasta voidaan käyttää palkkauksiin enintään 120 000 mk. Maatilatalouden tuotteiden ja

turkisnahkojen myynnistä kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.70.2.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tutkimusosastojen yleiskustannukset	3 708 000
Tutkimuksen yleiskustannukset	4 155 000
Palkat (enintään)	120 000
Koe-eläinten hankinta (kertameno)	150 000
Kotieläinten geeniaines	80 000
Kanahybridikoe (kertameno)	40 000
Yhteensä	8 253 000

1986 esitys	8 253 000
1985 menoarvio	7 766 500
1984 tilinpäätös	6 278 833

22. Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää torjunta-aineiden biologista tehokkuutta ja käyttökelpoisuutta selvittävään tarkastustoimintaan ja tähän liittyvien aineiden, tarvikkeiden ja ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä alan kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuviin enintään 45 000 markan matkakustannuksiin. Tarkastustoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.08.1. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 17 henkilöä.

1986 esitys	1 185 000
1985 menoarvio	1 135 000
1984 tilinpäätös	963 297

24. Kasvinjalostustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 625 000 mk, mistä 1 400 000 mk momentille 12.30.32 kertyväksi arvioituja tutkimuskeskuksen toimesta jalostettujen lajikkeiden siementavarasta suoritettavien maksujen vastaavasti ja 225 000 mk puutarhakasvien jalostustyön tehostamiseen uusien lajikkeiden markkinoinnista alamomentille 12.30.70.2 kertyväksi arvioituja jalostusmaksuja vastaavasti.

Lisäys on 35 000 mk. Maksuista arvioidaan kertyvän 250 000 mk ulkomailta. Viitaten kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettuun lakiin (896/77) momentin määrärahaa saadaan käyttää kasvinjalostustoimintaan liittyviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin sekä kojeiden ja laitteiden hankintaan. Momentin määräraha saadaan palkata keskimäärin enintään 19 henkilöä.

1986 esitys	1 625 000
1985 menoarvio	1 590 000
1984 tilinpäätös	1 566 484

25. *Maksullisten tilaustöiden erillismenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää tutkimuskeskukselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien sekä tutkimussopimusten suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.70.1. Momentin määräraha saadaan palkata keskimäärin enintään kahdeksan henkilöä.

1986 esitys	600 000
1985 menoarvio	250 000
1984 tilinpäätös	304 221

(27.) *Maataloudelliset yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 30.99.27.

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 447 000 mk, mistä 317 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan laajenemisesta sekä enintään 130 000 mk maatalouden sääpalvelun vakinaistamisesta osassa Suomea. Maatalouden sääpalvelusta aiheutuvat kustannukset katetaan sääpalvelumaksuin, joista kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.31.50.1. Kun momentilta vähennetään kertameno 95 000 mk ja 21 000 mk turkistutkimusmenojen siirtona momentille 30.70.21, lisäys on 331 000 mk.

1986 esitys	11 426 000
1985 menoarvio	11 095 000
1984 tilinpäätös	9 300 378

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 500 000 mk tutkimusvälineiden, kaluston, atk-laitteiden sekä maatalouskoneiden ja traktoreiden uusimista ja täydentämistä sekä rakennushankkeisiin liittyviä irtaimistohankintoja varten.

1986 esitys	4 500 000
1985 menoarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	5 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 570 000 mk talonrakennushankkeiden suunnittelua ja rakentamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Kasvinjalostusosasto, kasvihuone- ja työtilat, Jokioinen	3 600	20 300 000	5 653	2 700 000	10 700 000
2. Karjalan tutkimusasema, navetta- ja asuinrakennus, Tohmajärvi		8 000 000		500 000	500 000
3. Etelä-Pohjanmaan tutkimusasema, rakennustyöt, Ylistaro	908	4 000 000	4 405	1 830 000	2 170 000
4. Lapin tutkimusasema, rakennustyöt, Rovaniemen mlk.	2 280	11 800 000	5 175	800 000	2 700 000
5. Puutarhaosasto, monistuskasvihuoneen uusiminen, Piikkiö	293	1 200 000	4 096	900 000	300 000
6. Kainuun tutkimusasema, Sotkamo		5 700 000			200 000
				Yhteensä	16 570 000

1986 esitys.....	16 570 000
1985 menoarvio.....	5 050 000
1984 tilinpäätös.....	4 500 000

77. Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 230 000 mk Jokioisten kartanoiden ja tutkimusasemien peltojen perusparannustöitä ja salaojitusta varten.

1986 esitys.....	230 000
1985 menoarvio.....	110 000
1984 tilinpäätös.....	105 000

88. *Maan bankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 200 000 mk peltomaiden ja rakennusten ostamiseen käytettäväksi tutkimustoiminnan tarpeisiin.

1986 esitys.....	200 000
1985 menoarvio.....	250 000
1985 lisämenoarvio.....	140 000
1984 tilinpäätös.....	500 000

72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 220 000 mk, mistä 177 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 28 000 mk ehdotettavan toimen muutoksesta, 4 000 mk lisäyksestä kausilaisten palkkauksiin ja 4 000 mk lisäyksestä

muihin palkkoihin ja palkkioihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja kolme työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi tilapäinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	+ 162 800	2 856 800	—	32
Tilapäisten palkkiot.....	+ 2 700	48 800	—	1
Työsuhdepalkat.....	+ 37 600	199 600	—	3
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset.....	+ 5 800	37 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot.....	+ 6 100	43 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	+ 5 000	227 500	—	—
Yhteensä.....	+ 220 000	3 414 000	—	36

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 28 000 mk osa-aikaisen siivoojan palkkaamista varten.

1986 esitys.....	3 414 000
1985 menoarvio.....	3 194 000
1984 tilinpäätös.....	2 794 201

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 22 900 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maataloustilastojen tuottamisesta maksettaviin korvauksiin ja atk-laitteiden vuokrauksiin.

1986 esitys.....	588 000
1985 menoarvio.....	565 100
1984 tilinpäätös.....	505 802

40. Maatalouskirjanpito toiminnan avustaminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 195 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta sekä kirjanpitoiltojen lukumäärän lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouskirjanpito toiminnasta neuvontajärjestöille maksettaviin korvauksiin sekä toiminnasta aiheutuviin atk-, painatus- ja muihin kuluihin.

1986 esitys.....	1 770 000
1985 menoarvio.....	1 575 000
1984 tilinpäätös.....	1 500 000

mk konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

70. *Kaluston bankkiminen*
Momentille ehdotetaan 180 000 mk, mistä 125 000 mk atk-laitteiden hankintaan ja 55 000

1986 esitys.....	180 000
1985 menoarvio.....	201 000
1984 tilinpäätös.....	54 972

76. Metsäntutkimuslaitos

Metsäntutkimuslaitoksen organisaatiota ja toimintaa on tarkoitettu tehostaa. Tutkimustoimintaa suunnataan lähivuosina Metsä 2000 -ohjelman tavoitteiden mukaisesti ensisijaisesti käytännön metsätalouden ajankohtaisia tarpeita vastaavasti. Vuonna 1986 vahvistetaan lähinnä valtakunnan metsien inventoinnin ja metsänjalostuksen tutkimustoimintaa sekä kehitetään metsätuhojen vaikutusten arviointia ja seurantaa.

Edellä todetun mukaisesti ehdotetaan metsäntutkimuslaitoksen organisaatiota uudistettavaksi asteittain siten, että se voisi nykyistä tehokkaammin vastata koko metsätalouden tutkimustarpeisiin. Tämän vuoksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi hallinto-osasto, jonka keskeisimpänä tehtäväalueena olisivat nykyisin hallintotoimistolle ja kokeilualue toimistolle kuuluvat tehtävät. Tutkimustoiminnan koordinoimista varten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi tutkimusjohtajan virka. Tarkoitus on jatkaa edelleen

metsäntutkimuslaitoksen organisaation kehittämistä.

Metsäntutkimuslaitoksen kehittämisen painopiste pidetään alueyksiköissä. Selvityksen perusteella päätetään keskusyksikön toimintojen kokomisesta Joensuuhun ottaen samalla huomioon metsäntutkimuksen tarpeet maan eri osissa ja edellyttäen, että henkilöstön asema turvataan.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 240 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 2 417 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 795 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 58 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten sekä 5 000 mk muiden palkkojen ja palkkioiden lisääntymisen johdosta sekä vähennyksenä kertameno 115 000 mk työsuhdepalkoista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 368 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	+ 1 319 000	14 744 700	+ 3	139
Työsuhdepalkat.....	+ 1 776 500	30 138 200	+ 3	368
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset.....	+ 58 000	58 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot.....	+ 6 700	36 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	+ 79 800	3 216 300	—	—
Yhteensä.....	+ 3 240 000	48 194 000	+ 6	507

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

1.3.1986 lukien perustettavaksi tutkimusjohtajan virka (A 27).

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi hallintojohtajan

virka (A 26). Vastaavasti ehdotetaan lakkautettavaksi samasta ajankohdasta lukien avoimena olevat tarpeettomiksi käyneet kaksi metsänhoitajan virkaa (A 19) momentin 30.95.01 kohdalla.

Keskiasteen koulutuksen kehitykseen viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kaksi peruspalkkaista metsätalousinsinööriin virkaa (A 16), neljä peruspalkkaista metsätalousinsinööriin virkaa (A 15) ja viisi ylimääräistä metsätalousinsinööriin tonta (A 16). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi peruspalkkaista metsäteknikon virkaa (A 16), neljä peruspalkkaista metsäteknikon virkaa (A 15) ja viisi ylimääräistä metsäteknikon tonta (A 16).

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 44 000 mk tutkimusapulaisen palkkaamista varten.

Vuoden 1985 lopulla valmistuvan Kannuksen tutkimusaseman johtamisedellytysten parantamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tutkimusaseman johtajan toimi (A 23).

Kannuksen tutkimusaseman toiminnan tehostamiseksi työsuuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 130 000 mk laitospöytäkirjojen ja siivoojan palkkaamista varten.

Työsuuhdepalkkoihin ehdotetaan kertamenona 129 000 mk työsuuhdepalkkojen siivoojien palkkaamiseksi Vantaan Jokiniemen toimipaikkaan.

1986 esitys	48 194 000
1985 menoarvio	44 954 000
1984 tilinpäätös	39 245 690

20. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arvion määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 36 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.76.1. Momentin määrärahaa saadaan palkata keskimäärin enintään yhdeksän henkilöä.

1986 esitys	936 000
1985 menoarvio	900 000
1984 tilinpäätös	657 882

24. (30.76.21, 24 ja 26) Tutkimuksen yleiskustannukset ja tutkimusalueiden hoito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 829 500 mk, mistä 300 500 mk aiheutuu hintojen noususta,

724 000 mk valtakunnan metsien inventoinnin tehostamisesta ja 80 000 mk metsänjalostustutkimuksen tehostamisesta yhteistyössä Metsänjalostussäätön kanssa Metsä 2000 -ohjelman mukaisesti, 525 000 mk kertamenosta yksityismetsien hakkuumahdollisuuksia ja hakkuupoistumaa selvittävän tutkimuksen jatkamiseen ja 200 000 mk kertamenosta metsämarja- ja sieniprojektin jatkamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 725 000 mk, lisäys on 1 104 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimustoimintaa palvelevien aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä tilapäisluonteisen henkilökunnan palkkauksiin ja matkakustannuksiin. Määrärahaa saadaan käyttää myös torjunta-aineiden tarkastukseen, metsämaan viljavuustutkimuksiin sekä tilastomaattiseen tutkimukseen ja palveluun liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin sekä enintään 220 000 mk metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevien tutkimus- ja kokeilualueiden hoito- ja opastustoimintaan ja enintään 100 000 mk Pohjoismaisesta tutkimusyhteistyöstä aiheutuviin tilapäisluonteisen henkilöstön palkkausmenoihin. Momentin määrärahaa saadaan palkata keskimäärin enintään 130 henkilöä.

1986 esitys	9 570 000
1985 menoarvio	8 465 500
1984 tilinpäätös	8 751 476

(28.) Metsätaloudelliset yhteistutkimukset (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 30.99.28.

29. (30.76.27 ja 29) Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 397 000 mk, mistä 932 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja rakennusten käyttömenojen lisääntymisestä, 235 000 mk valtakunnan metsien inventointiin liittyvien matkakustannusten kasvusta ja 150 000 mk metsänjalostustutkimuksen tehostamisesta aiheutuvista matkakustannuksista ja 80 000 mk kertamenosta atk-ohjelmistojen hankintaan. Kun momentilta vähennetään kertameno 250 000 mk, lisäys on 1 147 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk-laitteiden vuokraukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	8 800
Virkistystoiminta (enintään)	8 000
Matkat	3 350 000
Muut henkilöstömenot	149 200
Rakennusten käyttö	4 400 000

Toimistomenot	2 150 000
Painatus	1 136 000
Atk-menot (kertamenoa 80 000)	2 080 000
Kansainvälinen tutkimusyhteistyö	100 000
Yhteensä	13 382 000

1986 esitys	13 382 000
1985 menoarvio	12 235 000
1985 lisämenoarvio	250 000
1984 tilinpäätös	11 606 180

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 3 800 000 mk, mistä 1 600 000 mk atk-laitteiden hankkimista ja

2 200 000 mk moottoriajoneuvojen, kalusteiden, koneiden ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	3 800 000
1985 menoarvio	3 470 000
1984 tilinpäätös	3 400 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 100 000 mk talonrakennushankkeiden suunnittelua ja rakentamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Metsätalon D-siiven peruskorjaus	3 689	14 800 000	4 012	7 000 000	3 500 000
2. Vantaan Jokiniemen toimitilojen kunnostukset	1 855	5 100 000	2 749	1 400 000	2 000 000
3. Rovaniemen tutkimusaseman lisärakennus	1 245	6 800 000	5 462		500 000
4. Keskusyksikön suunnittelu, Joensuu					100 000
				Yhteensä	6 100 000

1986 esitys	6 100 000
1985 menoarvio	6 680 000
1984 tilinpäätös	3 955 000

80. *Eläinlääkintätoimi*

01. *Palkkaukset* (arvionmääräraha)
Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 488 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 680 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja vähennyksenä luvun 26.05 perusteluihin viitaten 1 929 000 mk 12 läänin-

hallitukseen perustetun viran ja toimen palkkausmenojen siirron johdosta momentille 26.05.01 sekä 101 500 mk lakkautettavaksi ehdotettavan toimen johdosta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 32 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	— 1 516 800	7 656 000	— 13	51
Työsuhteipalkat	+ 130 400	2 417 600	—	32
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 9 100	169 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 27 700	513 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 138 400	769 300	—	—
Yhteensä	— 1 488 000	11 525 000	— 13	83

Lisäperustelut:

Teurastamotoiminnan rationalisoinnin johdosta ehdotetaan lakkautettavaksi ylimääräinen tarkastuseläinlääkärin toimi (A 21).

1986 esitys	11 525 000
1985 menoarvio	13 013 000
1984 tilinpäätös	9 491 356

25. Eläintautien ehkäiseminen ja muu eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk lähinnä hintojen nousun ja lihantarkastusapulaisten valtion palvelukseen ottamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eläintautien ehkäisemiseen, eläinsuojeluun ja muuhun eläinlääkintähuoltoon sekä niihin samoin kuin koulutukseen liittyviin matkoihin sekä aineiden, tarvikkeiden ja palvelusten hankkimiseen, toimituspalkkioiden maksamiseen, poikkeuksellisissa tautitilanteissa ja eläinten tai eläintuotteiden ulkomaankauppaan liittyviin tehtäviin tarvittavan tilapäisen työvoiman palkkaamiseen sekä valtion lihantarkastamon suorittamista tarkastuksista aiheutuviin kuluihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	450 000
Toimituspalkkiot	550 000
Muut menot	1 500 000
Yhteensä	2 500 000

1986 esitys	2 500 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	1 927 964

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk lähinnä hintojen nousun sekä jatko- ja täydennyskoulutustarpeen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eläinlääkintä-

huoltohenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutukseen, ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten suorittamiseen, kotieläinten terveydenhuoltoon liittyviin tutkimusapurahoihin, työvoiman vuokraamiseen tarkastusapulaisten sijaisiksi ja eläinlääkintätoimen muihin menoihin.

1986 esitys	285 000
1985 menoarvio	240 000
1984 tilinpäätös	200 758

30. (30.80.30, 31 ja 33) Eräät valtionosuudet (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 680 000 mk sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) mukaiseen valtionosuusjärjestelmään siirtymisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään eläinlääkintähuoltolain nojalla suoritettavien vuoden 1983 ja sitä aikaisempien vuosien valtionosuuden loppuerien maksamiseen sekä maidontarkastuslain nojalla suoritettavien vuoden 1983 ja sitä aikaisempien vuosien valtionosuuden loppuerien maksamiseen.

1986 esitys	320 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	5 814 372

50. Valtionapu eläinsuojelutyöhön

Momentille ehdotetaan 200 000 mk käytettäväksi vapaaehtoista eläinsuojelutyötä tekevien valtakunnallisten yhteisöjen toiminnan tukemiseen. Määrärahassa on otettu huomioon vähennyksenä vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 150 000 markan määräraha. Vähennys on 3 000 mk.

1986 esitys	200 000
1985 menoarvio	203 000
1984 tilinpäätös	50 000

84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 804 000 mk, missä on otettu huomioon 495 800 mk palvelus-suhteen ehtojen tarkistuksen, 203 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 50 000 mk viransijaisten palkkaamisen, 5 000 mk työsuhdepalkkojen, 50 000 mk tilapäisten palkkioi-

den ja 10 000 mk ylityökorvausten lisääntymisen, 10 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen ja 6 000 mk johtokunnan palkkioiden johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 733 200	8 540 900	+ 3	98
Tilapäisten palkkiot	— 1 900	158 200	—	—
Työsuhdepalkat	+ 24 200	361 100	—	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 16 300	127 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 6 000	6 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 26 200	657 600	—	—
Yhteensä	+ 804 000	9 851 000	+ 3	103

Lisäperustelut:

Aluelaboratorioiden toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimitosihteerin toimi (A 10) (Oulu) ja ylimääräinen talonmies-vahtimestarin toimi (A 8) (Seinäjäki).

Ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimitovirkailijan toimi (A 3). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 61 500 mk.

1986 esitys	9 851 000
1985 menoarvio	9 047 000
1984 tilinpäätös	7 674 785

24. Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 710 000 mk, mistä 1 700 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja turkiseläinrokotteiden lisääntyneestä tarpeesta ja 10 000 mk kertamenosta rokotejulkaisun päivitykseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisten rokotteiden, seerumien ja muiden biologisten valmisteiden hankintaan sekä hankintaan liittyviin matkoihin. Toiminnasta kertyneet tulot on merkitty alamomentille 12.30.84.1.

1986 esitys	8 010 000
1985 menoarvio	6 300 000
1984 tilinpäätös	7 662 816

27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten, tarkastusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.84.1.

1986 esitys	40 000
1985 menoarvio	38 000
1984 tilinpäätös	23 542

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 620 000 mk toiminnan laajenemisen sekä hintojen ja vuokrien nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 1 520 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eläinten hoitoon, laboratoriotarvikkeiden ja tarveaineiden sekä seerumihevosten ja koe-eläinten hankintaan.

1986 esitys	5 475 000
1985 menoarvio	3 955 000
1984 tilinpäätös	3 238 440

70. Kaluston ja tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 300 000 mk Helsingin uuden laboratoriorakennuksen ja Lappeenrannan aluelaboratorion rakennusvaiheessa

asennettavien laitteiden hankintaa, atk-laittehan-
kintoja sekä kaluston, konttorikoneiden ja tutki-
muslaitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	1 300 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 000 000 mk valtion
eläinlääketieteellisen laitoksen uuden laborato-
riorakennuksen rakennustöiden jatkamista var-
ten. Hankkeen tarkistettu kustannusarvio on
12 000 000 mk ja hyötypinta-ala 1 146 m².
Hankkeeseen on aikaisemmin myönnetty
5 000 000 mk.

1986 esitys	7 000 000
1985 menoarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	500 000

88. Huoneisto-osakkeiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Tehdyn esisopimuksen mukaan Lappeenran-
nan kaupunki perustaa kiinteistöosakeyhtiön, jo-
ka rakennuttaa laboratoriorakennuksen ja jonka
osakkeista aluelaboratorion omistukseen ja hal-
lintaan oikeuttavat osakkeet kaupunki myy valti-
olle. Aluelaboratorion tilojen laajuus on noin
700 hyöty-m². Osakkeiden ostamiseksi momen-
tille ehdotetaan 4 000 000 mk.

1986 esitys	4 000 000
-------------------	-----------

90. Valtion margariinitehdas

Valtion margariinitehtaan liikekirjanpidon
mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle
1986:

	mk	mk
Myyntituotot		46 493 000
Myynnin oikaisuerät		
Alennukset	2 000 000	
Luottotappiot	30 000	
Välilliset verot	7 114 000	— 9 144 000
Liikevaihto		37 349 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ..	27 839 000	
Palkat	2 912 000	
Vuokrat	170 000	
Muut kulut	5 158 000	—36 079 000
Käyttökate		1 270 000
Poistot		
Rakennuksista	45 000	
Koneista ja kalustosta ..	700 000	— 745 000
Liikelylijäämä		525 000
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	15 000	
Muut tuotot	20 000	+ 35 000
		560 000
Välittömät verot		— 90 000
Tilikauden ylijäämä		470 000

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 120 000 mk
eläkekustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	1 020 000
1985 menoarvio	900 000
1984 tilinpäätös	812 258

22. Käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 881 000 mk
lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momen-
tin määrärahaa saadaan käyttää työntekijäin palk-
koihin, raaka- ja lisäaineiden hankintaan, mui-
hin liiketoiminnan käyttömenoihin sekä enintään
2 200 mk käyttövaroihin ja enintään 20 000 mk
ulkomaanmatkoihin. Momentin määrärahalla
saadaan palkata keskimäärin enintään 36 henki-
löä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	2 912 000
Raaka- ja lisäaineet	25 250 000
Muut kulut	16 423 000
Yhteensä	44 585 000

1986 esitys	44 585 000
1985 menoarvio	42 704 000
1984 tilinpäätös	35 533 137

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk kone- ja
kalustohankintoja varten.

1986 esitys	400 000
1985 menoarvio	150 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	700 000

92. Maanmittaushallituksen karttapaino

Maanmittaushallituksen karttapainon liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk	mk
Myyntituotot.....		41 500 000
Myyntin oikaisuerät		
Tuloutus maanmittaushallitukselle....	—	4 500 000
Liikevaihto.....		37 000 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ...	6 900 000	
Palkat	10 620 000	
Muut muuttuvat kulut	2 100 000	
Valmistus omaan käyttöön.....	—600 000	
Varaston muutos.....	—500 000	—18 520 000
Myyntikate		18 480 000
Palkat	7 670 000	
Vuokrat	2 100 000	
Muut kiinteät kulut...	3 600 000	—13 370 000
Käyttökate		5 110 000

Poistot	
Koneista ja kalustosta .	— 2 950 000
Liikeylijäämä.....	2 160 000
Muut tuotot ja kulut	+ 300 000
Tilikauden ylijäämä	2 460 000

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 091 000 mk, mistä 658 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 68 000 mk ehdotettavien toimien muutoksista ja 1 262 000 mk määrärahan oikaisusta työsuhdepalkkoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 148 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 8 000	148 500	—	1
Työsuhdepalkat	+ 1 980 900	13 399 400	+ 1	148
Sosiaaliturvamaksu	+ 102 100	969 100	—	—
Yhteensä	+ 2 091 000	14 517 000	+ 1	149

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 68 000 mk kartantoiimittajan palkkaamiseksi karttapainoon.

1986 esitys.....	14 517 000
1985 menoarvio.....	12 426 000
1984 tilinpäätös.....	12 670 819

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 964 000 mk.

1986 esitys.....	964 000
1985 menoarvio.....	964 000
1984 tilinpäätös.....	801 733

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk hintojen nousun ja tuotannonkasvun johdosta.

Määrärahaa saadaan käyttää matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, vieraiden palvelusten ostoihin, vuokriin ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin.

1986 esitys.....	14 700 000
1985 menoarvio.....	13 400 000
1984 tilinpäätös.....	12 084 046

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 100 000 mk kaluston ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys.....	3 100 000
1985 menoarvio.....	4 350 000
1984 tilinpäätös.....	1 500 000

95. Metsähallituksen metsät

Metsähallituksen metsien liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk	mk
Puutavaran myyntituotot	1 090 000 000	
Muut tuotot	104 000 000	1 194 000 000
Liikevaihto		1 194 000 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet	70 000 000	
Palkat	377 000 000	
Vuokrat	7 400 000	
Muut kulut	501 600 000	-956 000 000
Käyttökate		238 000 000
Poistot		
Rakennuksista ja rakennelmista	6 500 000	
Koneista ja kalustosta	12 500 000	
Muista pitkävaikutteisista menoista	21 000 000	-40 000 000
Liikelylijäämä		198 000 000
Muut tuotot		
Korkotuotot		+ 2 000 000
		200 000 000
Välittömät verot		-62 000 000
Tilivuoden ylijäämä		138 000 000

Metsähallinnon organisaatiota uudistetaan luvun 30.50 perusteluissa mainitulla tavalla.

Valtion metsien hakkuiden arvioidaan olevan vuonna 1986 noin 4½ milj. kuutiometriä. Hakkuu- ja metsien hoitotoiminnassa sekä niihin liittyvissä tehtävissä työllistetään vuonna 1986 arviolta keskimäärin 3 700 työntekijää.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 042 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 3 804 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja 348 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 15 tilapäistä ja 126 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 754 800	57 775 000	- 6	633
Tilapäisten palkkiot	+ 852 000	1 052 000	+ 11	15
Työsuhdepalkat	+ 534 100	9 904 600	-	126
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 6 800	126 800	-	-
Muut palkat ja palkkiot	+ 5 800	107 800	-	-
Sosiaaliturvamaksu	- 111 500	4 930 800	-	-
Yhteensä	+ 4 042 000	73 897 000	+ 5	774

Henkilöstön määrän lisäyksessä on otettu huomioon 11 henkilöä siirtona momentilta 30.95.21.

1986 esitys	73 897 000
1985 menoarvio	69 855 000
1984 tilinpäätös	63 301 247

Lisäperustelut:

Tulo- ja menoarvion rakenteen selkeyttämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi metsänhoitajan virka (A 19). Vastaava virka ehdotetaan perustettavaksi momentin 30.50.01 kohdalla.

Momenttien 30.01.01 ja 76.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan lakkautettavaksi 1.3.1986 lukien tarpeettomaksi käyneet viisi metsänhoitajan virkaa (A 19).

Viitaten momentin 30.95.21 perusteluihin tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 840 000 mk 11 erävalvojan (A 11) palkkaamista varten.

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 600 000 mk eläkeläisten lukumäärän ja eläkkeiden nousun johdosta. Momentin määrärahasta ehdotetaan enintään 25 000 000 mk vuoden 1986 kuluessa myönnettäviin ylimääräisiin eläkkeisiin.

1986 esitys	72 600 000
1985 menoarvio	64 000 000
1984 tilinpäätös	61 504 058

21. Liiketoiminnan käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 56 120 000 mk kustannusten nousun sekä hakkuumäärien kasvun ja metsien hoidon tehostamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 890 000 mk 11 erävalvojan palkkioiden siirtona momentille 30.95.01 ja 2 430 000 mk matka- ja toimistokulujen siirtona momentille 30.95.29, lisäys on 52 800 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää puun korjuuseen ja markkinointiin sekä metsien hoitoon liittyviin palkkaus- yms. kustannuksiin sekä pienehköjen laitteiden ja työvälineiden hankintaan, työntekijöiden kuljetukseen, majoitukseen, työsuojeluun ja terveydenhoitoon, valtion kalavesien ja valtion maiden riistan hoitoon ja valvontaan, katurasitusmaksuihin, metsähallituksen korjaushuollossa olevien rakennusten ja asuntojen kunnossapitoon sekä metsähallituksen teiden ja tieosuuksien kunnossapitoon. Määrärahalla työllistetään keskimäärin 3 500 työntekijää.

Käyttösuunnitelma:	mk
Puun korjuu ja markkinointi	500 000 000
Metsän hoito ja metsätalouden järjestely ...	133 000 000
Työntekijöiden kuljetus, majoitus ja työsuojelu	55 000 000
Kalavesien ja riistan hoito	4 000 000
Muut liiketoiminnan käyttömenot	31 000 000
Yhteensä	723 000 000

1986 esitys	723 000 000
1985 menoarvio	670 200 000
1984 tilinpäätös	589 506 671

24. Verot ja metsänhoitomaksut (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu verotuksen perustana olevan kolmen viimeisen vuoden keskimääräisen verotettavan tulon noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää veroihin sekä metsänhoito- ja manttaalimaksuihin.

1986 esitys	62 000 000
1985 menoarvio	61 000 000
1984 tilinpäätös	57 588 726

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 450 000 mk, mistä 1 020 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan tehostumisesta ja 2 430 000 mk siirrosta momentilta 30.95.21 toimisto- ja muihin menoihin sekä erävalvojen matkakustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	23 000
Matkat	9 627 000
Virkistystoiminta (enintään)	15 000
Muut henkilöstömenot	175 000
Rakennusten käyttö	7 800 000
Automaattinen tietojenkäsittely	3 450 000
Toimistomenot	4 900 000
Muut menot	699 000
Yhteensä	26 689 000

1986 esitys	26 689 000
1985 menoarvio	23 239 000
1984 tilinpäätös	20 416 963

70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 000 000 mk maansiirto-, maanmuokkaus- ja puunkäsittelykoneiden, autojen, korjaamon työstö- ja hitsauskoneiden sekä hinnaltaan näihin verrattavien koneiden sekä kaluston, konttorikoneiden ja atk-laitteiden uusimista ja täydentämistä varten. Työkoneiden ja niiden laitteiden hankintoja suunnataan lähinnä työllisyyttä tukeviin kohteisiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työkoneet ja laitteet	3 400 000
Autot	5 700 000
Kalusto	3 900 000
Yhteensä	13 000 000

1986 esitys	13 000 000
1985 menoarvio	12 400 000
1984 tilinpäätös	10 500 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk uusien toimitilojen suunnittelua ja rakentamista sekä metsätyöväen yhteis- ja vuokra-asuntojen rakentamista, perus- ja lämpötaloudellisia korjauksia, yhteisasuntojen uudelleen pystyttämistä, asuntovaunujen ja taukotupien hankkimista ja kunnostamista, taimituotannon rakennusten peruskorjauksia ja taimitarhalaitteita sekä rakenteita varten. Määrärahalla työllistetään keskimäärin 10 työntekijää.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	1 800 000
1984 tilinpäätös	2 000 000

77. Teiden rakentaminen ja metsäojitukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 26 000 000 mk metsähallituksen metsien peruskuivatuksiin sekä pysyväisluonteisten teiden ja puutavaran käsittely-

varastointi-, purkaus- ja lastauspaikkojen sekä omien uittoväylien rakentamisesta ja perusparannuksesta aiheutuviin menoihin, tarvittavien välineiden, tarvikkeiden ja kaluston sekä varastosuojien hankintaan, yksityisteiden rakentamis- ja perusparannuskustannusten metsähallitukselle jaettujen osuuksien maksamiseen, rakennustöiden suunnitteluun ja laskentamenoihin sekä työmenetelmien kehittämiseen. Määrärahalla on tarkoitus rakentaa uusia teitä noin 300 km, suorittaa teiden peruskorjauksia noin 300—400 km ja ojittaa noin 16 000 ha. Määrärahalla työllistetään keskimäärin noin 180 työntekijää.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tienrakennustoiminta.....	12 500 000
Osuudet yksityisteiden maksamiseen.....	3 000 000
Metsäojitukset.....	10 500 000
Yhteensä	26 000 000
1986 esitys.....	26 000 000
1985 menoarvio.....	25 000 000
1984 tilinpäätös.....	15 500 000

88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)

Metsäpuiden perintötekijöiltään korkealaatuisten siemenen hankkimista ja saannin turvaamista varten maan koko metsätaloudelle on laadittu metsänjalostusohjelman mukaiseen toimintaan hankittava maan etelä- ja keskiosista jalostustarkoitukseen sopivia alueita. Jalostustarkoituksiin on arvioitu tarvittavan vuoden 1986 aikana maata noin 200 ha.

Metsätalouden harjoittamista varten momentin määrärahaa saadaan käyttää sellaisten maa-alueiden hankintaan, mitkä sijaintinsa ja valtion metsien yhtenäistämisen kannalta on tarkoituksenmukaista liittää metsähallituksen maihin.

Momentin määrärahasta on tarkoitus käyttää enintään momentin 14.60.02 tuloja vastaava määrä metsähallituksen hallinnassa olleiden ja myytyjen maa- ja vesialueiden sekä rakennusten tilalle hankittavien lähinnä metsätaloudellisia tarkoituksia varten tarpeellisten maa-alueiden ostamiseen.

Määrärahaa saadaan käyttää myös rakennusmaan hankkimiseen metsähallituksen vakituksille metsätyöntekijöille rakennettavia vuokra-asuntoja varten, kaava-alueilla olevien metsähallituksen omistamiin tontteihin liittyvän kaavanmukaisen tontin osien ostamiseen sekä kadun, vesijohdon ja viemärin rakentamisesta aiheutuvien korvausten maksamiseen ja huoneisto-osakkeiden ostamiseen.

Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan 7 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maan hankinta valtion metsätaloutta varten	2 500 000
Maan hankinta myytyjen maa- ja vesialueiden tilalle.....	4 000 000
Muut menot.....	500 000
Yhteensä	7 000 000
1986 esitys.....	7 000 000
1985 menoarvio.....	7 000 000
1984 tilinpäätös.....	8 085 400

96. Metsäntutkimuslaitoksen metsät

Viitaten luvun 30.76 perusteluihin ehdotetaan kokeilualuetoimisto siirrettäväksi metsäntutkimuslaitokseen perustettavan hallinto-osaston alaisuuteen, ja näin pyritään parantamaan kokeilualuehallinnon toimintaedellytyksiä.

Metsäntutkimuslaitoksen metsien liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk	mk
Myyntituotot.....		13 000 000
Liikevaihto.....		13 000 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ...	892 000	
Palkat	10 228 000	
Vuokrat	27 000	
Vieraat palvelukset....	1 530 000	
Muut kulut.....	77 000	
		—12 754 000
Käyttökate.....		+ 246 000

Poistot			
Koneista ja kalustosta	20 000		
Laitteista ja rakenteista	10 000	—	30 000
Liikelylijäämä		+	216 000
Muut tuotot			
Koroista		+	71 000
			+
			287 000
Välittömät verot		—	1 460 000
Tilikauden alijäämä		—	1 173 000

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 142 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 188 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja vähennyksenä 45 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 16 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 87 100	2 413 000	—	26
Työsuhdepalkat	+ 55 600	1 031 200	—	16
Sosiaaliturvamaksu	— 700	246 800	—	—
Yhteensä	+ 142 000	3 691 000	—	42

Lisäperustelut:

Keskiasteen koulutuksen kehittämiseen liittyen ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
5 metsätalousinsinööriä	A 16
4 metsätalousinsinööriä	A 15
Ylimääräiset:	
1 metsätalousinsinööri	A 16
7 metsätalousteknikkoa	A 5
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
5 metsäteknikkaa	A 16
4 metsäteknikkaa	A 15
Ylimääräiset:	
1 metsäteknikko	A 16
7 aputyönjohtajaa	A 5

1986 esitys	3 691 000
1985 menoarvio	3 549 000
1984 tilinpäätös	3 103 070

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 78 000 mk eläkemenon nousun johdosta.

1986 esitys	1 274 000
1985 menoarvio	1 196 000
1984 tilinpäätös	1 133 687

22. Puun tuotannon ja hankinnan menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 415 000 mk, mikä aiheutuu metsätyöpalkkojen noususta sekä lisääntyvistä hakkuu- ja taimikonhoitomääräistä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puutavaran hankinnasta ja myynnistä sekä metsänhoitotöiden suorittamisesta aiheutuviin palkkaus- yms. kustannuksiin sekä laitteiden, työvälineiden, siementen ja taimien hankintaan sekä enintään 8 000 mk metsätyöntekijäin virkistys- ja harrastustoimintaan.

	mk
Käyttösuunnitelma:	
Puun korjuu ja markkinointi	4 291 000
Metsien hoito	1 998 000
Yhteensä	6 289 000

1986 esitys	6 289 000
1985 menoarvio	5 874 000
1984 tilinpäätös	4 157 530

29. Muut käyttömenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 76 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää enintään 1 700 mk käyttövaroihin ja enintään 8 500 mk kalavesien ja riistan hoitoon.

1986 esitys	1 966 000
1985 menoarvio	1 890 000
1984 tilinpäätös	1 981 957

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 109 000 mk koneiden, laitteiden ja kalusteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys.....	109 000
1985 menoarvio.....	105 000
1984 tilinpäätös.....	100 000

77. *Metsien perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 326 000 mk metsäautoteiden rakentamista ja kunnossapitoa, soiden

kuivatuksia, perusmetsityksiä ja -lannoitusta varten.

1986 esitys.....	1 326 000
1985 menoarvio.....	1 275 000
1984 tilinpäätös.....	1 250 000

88. *Maan hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk maiden ja rakennusten ostamiseen käytettäväksi tutkimus- ja koemasien sekä metsänjalostuksen tarpeisiin.

1986 esitys.....	700 000
1985 menoarvio.....	700 000
1984 tilinpäätös.....	200 000

98. *Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta*

Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta käsittää Jokioisten siemenkeskuksen, Siemenperunakeskuksen (Tyrnävä) ja Tervetaimiaseman (Laukaa). Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa todetun selvityksen perusteella on tarkoitus toteuttaa tutkimuskeskuksen liiketoiminnan alijäämäisyyttä parantavia toimenpiteitä.

Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminnan liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk	mk
Liikevaihto.....		29 777 035
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ...	23 480 982	
Palkat	5 276 257	
Vuokrat	90 000	
Muut kulut	3 565 882	
Varaston muutos.....	-2 876 338	-29 536 783
Käyttökate.....		+ 240 252
Poistot		
Rakennuksista	2 335 909	
Salaojituksista	24 455	
Koneista ja kalustosta ..	1 362 651	- 3 723 015
Liikelylijäämä.....		- 3 482 763
Muut tuotot ja kulut		
Muut tuotot	530 000	
Muut kulut	—	530 000
		- 2 952 763
Välittömät verot		— 100 000
Tilikauden alijäämä		- 3 052 763

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 264 000 mk Jokioisten kartanoiden sahan lakkauttamiseen

liittyvien eläkemaksujärjestelyjen johdosta, mikä on otettu huomioon momentilla 28.07.05.

1986 esitys.....	160 000
1985 menoarvio.....	424 000
1984 tilinpäätös.....	312 734

22. *Jokioisten siemenkeskus* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 644 000 mk nurmikasvien sopimusviljelyn supistamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 14.47.01.

1986 esitys.....	14 144 000
1985 menoarvio.....	14 788 000
1984 tilinpäätös.....	14 682 897

24. *Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 962 000 mk, mikä aiheutuu siementuotannon lisäyksestä ja palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 14.47.03.

1986 esitys	15 660 000
1985 menoarvio	14 698 000
1984 tilinpäätös	13 499 495

25. Tervetaimiasema (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 383 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 14.47.04.

1986 esitys	1 744 000
1985 menoarvio	1 361 000
1984 tilinpäätös	685 601

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 300 000 mk Jokioisten siemenkeskuksen, siemenperunakeskuksen ja tervetaimiaseman koneiden, kaluston ja ajoneuvojen uusimista ja täydentämistä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jokioisten siemenkeskus	130 000
Siemenperunakeskus	900 000
Tervetaimiasema	270 000
Yhteensä	1 300 000

1986 esitys	1 300 000
1985 menoarvio	1 180 000
1984 tilinpäätös	1 080 000

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 84 000 mk, mistä 45 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahaa käytetään niiden virastojen ja laitosten viransijaisten palkkioihin, joiden omalla palkkausmomentilla ei ole tarkoitukseen varattua määrärahaa.

tään niiden virastojen ja laitosten viransijaisten palkkioihin, joiden omalla palkkausmomentilla ei ole tarkoitukseen varattua määrärahaa.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Muut palkat ja palkkiot	+ 80 600	880 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 3 400	63 400	—	—
Yhteensä	+ 84 000	944 000	—	—

1986 esitys	944 000
1985 menoarvio	860 000
1984 tilinpäätös	810 316

mistä 50 000 mk aiheutuu kertamenosta valtion ravitsemusneuvottelukunnan tiedotustoimintaan.

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta sekä maatalouspolitiikan pitkän aikavälin ohjelman laatimiskustannuksista.

1986 esitys	2 500 000
1985 menoarvio	2 300 000
1984 tilinpäätös	1 562 439

Käyttösuunnitelma:

	mk
Viljantutkimustoimikunta	100 000
Valtion ravitsemusneuvottelukunta (kertamenoa 50 000)	125 000
Torjunta-ainelautakunta	75 000
Kasvilajiketöimikunta	15 000
Metsäntutkimuksen neuvottelukunta	10 000
Keinosiemennystoimikunta	8 000
Lapin maatilatalouden kehittämisneuvottelukunta	60 000
Satovahinkoneuvottelukunta	20 000
Eläinsuojeluneuvottelukunta	10 000
Kalastuksen hintatukineuvottelukunta	30 000
Kasvinsuojeluneuvottelukunta	15 000
Maidon kaksihintajärjestelmän neuvottelukunta	30 000
Metsänviljelyaineiston neuvottelukunta	15 000

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 574 000 mk,

Vesiasian neuvottelukunta	25 000
Täkkelysasiainneuvottelukunta	5 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	31 000
Yhteensä	574 000

1986 esitys	574 000
1985 menoarvio	574 000
1984 tilinpäätös	299 775

20. *Eräät luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvät tutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Kun momentilta vähennetään 200 000 mk siirtoma momentille 30.99.27, momentin loppusumma jää ennalleen. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 50 000 markan määräraha. Momentin määräraha on tarkoitettu maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi lähinnä uudistuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön ja suojeluun sekä kiinteistötehtäviin ja maa-alueiden arviointiin liittyvien tutkimusten suorittamiseen. Määrärahaa saadaan käyttää pääasiassa tutkimuslaitosten yhteistyönä toteutettavien ajankohtaisten tavoitetutkimusten palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määräraha saadaan palkata keskimäärin enintään 10 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Luonnonvarojen kestävä käytön ja suojelun tutkimukset	800 000
Kemikaalien ja torjunta-aineiden tutkimukset	100 000
Muut tutkimukset	100 000
Yhteensä	1 000 000

1986 esitys	1 000 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	900 000

24. *Happamoitumistutkimus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määräraha on tarkoitettu käytettäväksi maaperän happamoitumista ja ilman epäpuhtauksien muita vaikutuksia selvittävää yhteistutkimusprojektia varten maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan rahoitusosuutena. Momentin määräraha saadaan käyttää projektista aiheutuviin kulutusmenoihin sekä laitteiden ja kaluston hankintaan. Momentin määräraha saadaan palkata keskimäärin enintään 40 henkilöä.

1986 esitys	4 700 000
1985 menoarvio	4 500 000

27. (30.70.27) *Maataloudelliset yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mistä 500 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja maatalouden sääpalvelututkimuksesta sekä 200 000 mk siirrosta momentilta 30.99.20 turkistutkimuksen menoina. Momentin määräraha saadaan käyttää tutkimuslaitosten yhteistyönä suoritettavien ajankohtaisten tutkimusten palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin sekä selektiivisyyden seurantaan. Maatalouden sääpalvelu on tarkoitus vakinaistaa Hämeen läänin ja Uudenmaan maatalouskeskusten alueilla. Maatalouden sääpalvelututkimuksen jatkamiseksi ehdotetaan, että määräraha saadaan käyttää enintään 600 000 mk maatalouden sääpalvelututkimukseen. Maatalouden sääpalvelusta aiheutuvat kustannukset katetaan sääpalvelumaksuin, joista kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.31.50.1. Momentin määräraha saadaan palkata keskimäärin enintään 67 henkilöä.

1986 esitys	5 700 000
1985 menoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös	4 200 000

28. (30.76.28) *Metsätaloudelliset yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk puun energiakäyttötutkimuksiin tarvittavien varojen supistumisen johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää ajankohtaisiin metsätaloudellisiin yhteistutkimuksiin liittyviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Tarkoituksena on kohdentaa varoja erityisesti Metsä 2000 -ohjelman mukaisiin käytännön metsätaloutta hyödyttäviin yhteistutkimuksiin. Määräraha voidaan käyttää enintään 1 900 000 mk puun energiakäyttötutkimuksista aiheutuviin palkkausten luonteisiin menoihin. Momentin määräraha saadaan palkata keskimäärin enintään 35 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Puun energiakäyttökustannukset	2 700 000
Muut yhteistutkimukset	2 600 000
Yhteensä	5 300 000

1986 esitys	5 300 000
1985 menoarvio	5 500 000
1984 tilinpäätös	6 000 000

41. Vuotoksen alueen kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk Vuotoksen alueen peruselinkeinojen toimintaedellytysten parantamiseksi tapahtuvien avustustoimenpiteiden jatkamista ja tehostamista varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein alueen maa- ja metsätalouden sekä teolojen kehittämiseen. Vähennys on 1 000 000 mk.

1986 esitys 1 000 000
1985 menoarvio 2 000 000
1984 tilinpäätös 3 000 000

(50.) Valtionapu Ounasjokiyhdistys ry:lle (kertameno)

Momentti, ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena ja kertamenona myönnetty 30 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 30 000 mk.

1985 menoarvio 30 000

Pääluokan 30 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos ± 1000 mk	1985—1986 ± %
01. Maa- ja metsätalousministeriö (650) .	25 036	26 741	30 978	+ 4 237	+ 16
08. Maataloushallinto (670)	95 570	104 007	111 529	+ 7 523	+ 7
10. Valtion maatalouskemian laitos (660)	10 238	7 742	8 090	+ 348	+ 4
12. Valtion siementarkastuslaitos (660) . .	5 380	6 796	7 495	+ 699	+ 10
14. Valtion maatalousteknologian tut- kimuslaitos (660)	5 754	6 493	6 772	+ 279	+ 4
15. Valtion maitovalmisteiden tarkas- tuslaitos (660)	6 202	6 309	6 774	+ 465	+ 7
16. Valtion maitotalouden tutkimus- laitos (660)	8 090	10 317	10 248	— 69	— 1
17. Valtion hevostaloslaitos (660)	5 827	8 273	14 120	+ 5 847	+ 71
29. Valtion viljavarasto (670)	207 948	146 660	54 800	— 91 860	—63
30. Maatalouden neuvontatyön tukemi- nen (670)	99 160	103 559	105 960	+ 2 401	+ 2
31. Maataloustuotteiden hintatuki (670)	2 609 973	2 637 547	2 883 247	+ 245 700	+ 9
32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimen- piteet (670)	2 513 100	2 641 200	3 285 400	+ 644 200	+ 24
33. Maatilatalouden rakenteen kehittä- minen (670)	784 816	788 000	778 000	— 10 000	— 1
34. Muut maatalouden menot (670)	109 869	100 312	114 095	+ 13 783	+ 14
35. Metsästys ja porotalous (690)	56 243	54 661	56 481	+ 1 820	+ 3
37. Kalatalous (690)	60 354	67 068	74 043	+ 6 975	+ 10
38. Riista- ja kalatalouden tutkimus- laitos (690)	35 487	49 674	51 569	+ 1 895	+ 4
40. Vesihallinto (560)	269 154	264 666	233 965	— 30 701	—12
50. Yleismetsätalous (680)	31 914	33 671	39 194	+ 5 523	+ 16
58. Yksityismetsätalous (680)	497 067	530 063	563 314	+ 33 251	+ 6
60. Maanmittaushallinto (550)	255 401	275 149	297 055	+ 21 906	+ 8
65. Geodeettinen laitos (550)	5 317	5 522	5 822	+ 300	+ 5
70. Maatalouden tutkimuskeskus (660) .	66 019	73 856	89 978	+ 16 123	+ 22
72. Maatalouden taloudellinen tutki- muslaitos (660)	4 855	5 535	5 952	+ 417	+ 8
76. Metsätutkimuslaitos (660)	67 616	76 705	81 982	+ 5 278	+ 7
80. Eläinlääkintätoimi (670)	17 484	17 456	14 830	— 2 626	—15
84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos (670)	20 100	22 840	35 676	+ 12 836	+ 56
90. Valtion margariinitehdas (850)	700	1 650	400	— 1 250	—76
92. Maanmittaushallituksen karttapai- no (550)	1 500	4 350	3 100	— 1 250	—29

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986	
				± 1000 mk	± %
95. Metsähallituksen metsät (680)	67 032	46 200	47 500	+ 1 300	+ 3
96.* Metsäntutkimuslaitoksen metsät (680)	1 550	2 489	2 155	— 334	—13
98.* Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta (660)	9 180	12 601	2 762	— 9 839	—78
99. Maa- ja metsätalousministeriön hal- linnonalan muut menot (650)	27 773	21 764	21 718	— 46	— 0
Yhteensä	7 981 710	8 159 875	9 045 004	+ 885 129	+ 11

*) Markkamääräisiin tietoihin sisältyvät reaali- ja finanssijoituksia varten tarkoitetut määrärahat sekä mahdollinen lisärahoitustarve.

Pääluokan 30 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986	
				± 1000 mk	± %
90. Valtion margariinitehdas (850)	36 345	43 604	45 605	+ 2 001	+ 5
92. Maanmittaushallituksen karttapai- no (550)	25 557	26 790	30 181	+ 3 391	+ 13
95. Metsähallituksen metsät (680)	792 318	888 294	958 186	+ 69 892	+ 8
96. Metsäntutkimuslaitoksen metsät (680)	12 248	12 509	13 220	+ 711	+ 6
98. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta (660)	35 350	31 271	31 708	+ 437	+ 1
Yhteensä	901 818	1 002 468	1 078 900	+ 76 432	+ 8

Pääluokka 31 LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Liikenneministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 987 000 mk, mistä 603 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 15 500 mk ehdotettavien

virkojen ja toimien muutoksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän tilapäistä ja kuusi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 915 900	10 117 400	+ 3	96
Tilapäisten palkkiot	+ 2 000	214 000	—	7
Työsuhdepalkat	+ 37 600	697 300	—	6
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 000	19 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 30 500	790 300	—	—
Yhteensä	+ 987 000	11 838 000	+ 3	109

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

1986 esitys	162 000
1985 menoarvio	157 000
1984 tilinpäätös	102 021

Lisäperustelut:

Henkilöstön virkarakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kamreerin virka (A 18), ylimääräinen tarkastajan toimi (A 15) ja ylimääräinen apulaiskirjaajan toimi (A 13). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa osastosihteerin virka (A 16) liikennetalousosastosta, ylimääräinen apulaistarkastajan toimi (A 14) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10) yleisestä osastosta.

1986 esitys	11 838 000
1985 menoarvio	10 851 000
1985 lisämenoarvio	89 200
1984 tilinpäätös	9 693 699

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta.

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 170 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 70 000 mk tehtävien lisääntymisestä.

1986 esitys	2 650 000
1985 menoarvio	2 480 000
1984 tilinpäätös	2 914 836

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 630 000 mk, mistä 430 000 mk ministeriön toimitalon keskuksen uusintaa ja 200 000 mk toimistokalusteiden ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys	630 000
1985 menoarvio	160 000
1985 lisämenoarvio	130 000
1984 tilinpäätös	160 000

20. Tie- ja vesirakennushallinto

Liikenneministeriö on asettanut työryhmän selvittämään tie- ja vesirakennushallituksen organisaation kehittämistä ja tehostamista. Työ valmistuu vuoden 1985 kuluessa ja sen pohjalta on tarkoitus tehdä tarpeelliset ehdotukset vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitykseen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 33 699 000 mk, mistä 15 856 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 17 500 000 mk mää-

rärahan oikaisusta, mistä 10 500 000 mk perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 7 000 000 mk työsuhdepalkkoihin. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 33 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29 sekä 976 500 mk ehdotettavien tointen muutoksina. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään viisi tilapäistä ja 1 071 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 21 254 400	223 511 600	— 14	2 567
Tilapäisten palkkiot	+ 13 400	233 400	—	5
Työsuhdepalkat	+ 11 110 900	83 210 100	—	1 071
Muut palkat ja palkkiot	— 31 300	31 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 351 600	21 949 200	—	—
Yhteensä	+ 33 699 000	328 936 000	— 14	3 643

Lisäperustelut:

Ehdotetaan lakkautettavaksi seuraavat avoimna olevat tarpeettomiksi käyneet virat ja ylimääräiset toimet:

Ylimääräiset:

3 rakennusmestaria	A 11
1 tiemestari	A 12
1 rakennusmestari	A 10
1 toimistoapulainen	A 1

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen pääjohtajan sihteerin toimi (A 13). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 11).

1986 esitys	328 936 000
1985 menoarvio	295 237 000
1984 tilinpäätös	296 595 604

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 527 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja piirihallinnon uusittavien pientietokonelaitteistojen sekä mikrotietokoneiden ohjelmistojen hankinnasta, tekstinkäsittelylaitteiden ja kopiokoneiden ai-

Tie- ja vesirakennushallitus	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
1 konekirjoittaja	A 4
1 toimistoapulainen	A 3

Ylimääräiset:

1 toimistoapulainen	A 3
1 toimistoapulainen	A 2
3 toimistoapulaista	A 1

Piirihallinto

Peruspalkkaiset:	
1 rakennusmestari	A 11

heuttamista vuokramenoista, Keski-Suomen ja Kainuun piiriin muuttomenoista, Hämeen piiriin vuokratilajärjestelyistä, koulutuksen kehittämistä, siirtymisestä bruttobudjetointiin hallinnon maksullisen palvelutoiminnan menojen budjetoinnissa sekä 33 000 markan virkapukuavusten siirrosta momentilta 31.20.01. Hallinnon maksullisesta palvelutoiminnasta saadut tulot budjetoitetaan momentille 12.31.26. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös väestönsuojelutarvikkeiden hankintaan ja lainvoiman saaneiden korvauspäätösten mukaisesti vahingonkorvauksiin, milloin niitä varten ei ole erikseen budjetoitu määrärahaa.

1986 esitys.....	55 762 000
1985 menoarvio.....	51 235 000
1984 tilinpäätös.....	47 247 562

71. Tietokoneiden ja toimistokaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 700 000 mk, mistä vähintään 2 000 000 mk käytetään työmaiden työsuunnittelua palvelevien mikro-tietokoneiden hankintaa varten sekä 14 700 000 mk tietokoneiden ja niiden oheis- ja lisälaitteiden sekä toimistokalusteiden ja konttorikoneiden uusinta- ja täydennyshankintoja varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atk-laitteet.....	14 500 000
Toimistokaluston ja konttorikoneiden hankinnat.....	2 200 000
Yhteensä	16 700 000

Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista arvioidaan aiheutuvan kassamenoja vuonna 1986 9 400 000 mk ja vuonna 1987 3 200 000 mk.

1986 esitys.....	16 700 000
1985 menoarvio.....	9 500 000
1984 tilinpäätös.....	7 600 000

24. Tiet

Tämä luku sisältää tienpidon kulutus-, siirto- ja sijoitusmenot hallintoa lukuunottamatta.

Toiminnallisesti tienpito on tiestön hoitoa, kunnostusta, peruskorjausta ja kehittämistä. Hoito, kunnostus ja runsas neljännes peruskorjauksista rahoitetaan kunnossapitomäärärahoihin, loput peruskorjauksista sekä kehittäminen rahoitetaan rakentamismäärärahoihin.

Tienpidon yleislinjana on varmistaa hoitotoimenpitein tiestön päivittäinen liikennekelpoisuus, parantaa kunnostus- ja peruskorjaustoimenpitein päällysteiden ja tiestön rakenteellista kuntoa sekä kehittämistoimenpitein säilyttää tiestön liikennöitävyys ja liikenneturvallisuus, parantaa taajamien ja kevyen liikenteen olosuhteita sekä seudullisia tieyhteyksiä.

Tiestön hoidon taso säilytetään ennallaan. Päällysteiden kunnostusta lisätään. Peruskorjaukset kohdistetaan ensi sijassa huonokuntoisten päätieverkon osien, heikkojen öljysorateiden sekä vilkasliikenteisten ja kelirikkoisten sorateiden parantamiseen.

Kehittämistoimenpiteet suunnataan pääteiden liikennöitävyyteen, liikenneturvallisuuteen sekä taajamien liikenneolojen säilyttämiseen ja parantamiseen.

Tieverkon kunnan säilyttämiseksi liikenneministeriö käynnistää selvityksen siitä, miten raskaan liikenteen ja nastarenkaiden tiestöä kuluttava vaikutusta voidaan vähentää sekä päällysteiden laatua kehittää ja ryhtyy selvitysten perusteella tarpeellisiin hallinnollisiin ja teknisiin toimenpiteisiin.

14. (31.24.13 ja 14) Yleisten teiden kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 600 000 mk, mistä 23 600 000 mk aiheutuu kunnossapidon määrän lisääntymisestä sekä 57 000 000 mk kustannusten noususta. Lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 150 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään teiden hoitoon, kunnostukseen, pienehköihin peruskorjauksiin ja edellisistä aiheutuviin yhteisiin menoihin.

Hoitoon kuuluvat teiden päivittäisen liikennelkelpoisuuden varmistavat toimenpiteet. Hoidon menot ovat noin 565 000 000 mk.

Kunnostukseen kuuluu tien kuluneiden rakenteosien korvaaminen uusilla. Kunnostuksen menot ovat noin 600 000 000 mk. Päälysteitä kunnostetaan noin 3 000 km eli 250 km enemmän kuin vuonna 1985.

Tältä momentilta rahoitettavia peruskorjauksia ovat pienehköt liikenneturvallisuuden ja rakenteen parantamistyöt. Töistä aiheutuvat menot ovat noin 132 000 000 mk.

Yhteiset menot ovat sellaisia tiemestaripiiriin johtamiseen ja ylläpitoon sekä materiaali- ja kiinteistötoimintaan liittyviä menoja, joita ei voida suoraan kohdistaa em. toiminnoille. Yhteiset menot ovat noin 219 000 000 mk. Momentilta maksetaan koneiden kunnossapito, kaluston pienten lisälaitteiden ja tienpitoaineiden hankinta, tiemestaripiirien työsuhteisen henkilökunnan palkat, tiemestaripiirien kiinteistöjen ylläpito, kunnossapidon osuus keskitettyjen palvelujen kustannuksista ja niihin kuuluvien kiinteistöjen ylläpidosta, sosiaalitulojen kalusteiden sekä siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankinta ja ylläpito, hiekka- ja suolavarastojen rakentaminen, valtion vastattavien vahinkojen korvaukset, tiemestaripiiriin henkilökunnan matkakorvaukset, kunnossapitotyön koulutuksen aiheuttamat kulut, laaduntarkkailun ja katselmusten aiheuttamat matka- ja päivärahakustannukset, luottamusmiestoiminnan kulut sekä kunnossapidon tutkimus- ja kehittämistoiminta ja pienehköjen peruskorjausten suunnittelu.

Määrärahaa käytetään myös museoinnin kannalta arvokkaiden nykyisten ja entisten teosien, niihin kuuluvien laitteiden sekä tienpitokaluston säilyttämiseen sekä museokiinteistön ylläpitoon. Virkistys- ja liikuntatoimintaa palvelevien rakennusten kunnostamiseen ehdotetaan momentin määrärahasta kertamenona 100 000 mk edellyttäen, että ao. järjestöt vastaavat niille osoitetun tilojen tavanomaisista käyttökustannuksista.

Momentin määrärahalta palkataan noin 6 250 henkilötövuotta vastaava henkilöstö.

1986 esitys	1 516 000 000
1985 menoarvio	1 435 400 000
1985 lisämenoarvio	16 000 000
1984 tilinpäätös	1 342 116 930

31. *Valtionapu kunnille paikallisteiden aiheuttamista menoista*

Momentille ehdotetaan 2 200 000 mk käytettäväksi valtionapuna erityisesti vähävaraisille kunnille tielän perusteella määrättyjen, paikallisteiden tekemisestä ja kunnossapidosta aiheutuvien kustannusosuuksien alentamiseen. Lisäys 200 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja avustushakemusten lisääntymisestä.

1986 esitys	2 200 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	1 799 525

33. *Korvaukset katujen kestopäällystämisestä (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 3 000 000 mk käytettäväksi rakennuslain 136 a §:n mukaisen kauko- tai kauttakulkuliikenteelle tärkeiden katujen ja kaavateiden kestopäällystämisestä aiheutuvan valtion osuuden suorittamiseen.

1986 esitys	3 000 000
1985 menoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	3 459 198

34. *Valtionapu katujen rakentamiseen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 21 000 000 mk rakennuslain 136 a §:n mukaisena harkinnanvaraisena avustuksena kunnille katujen ja kaavateiden rakentamiseen. Määrärahaa voidaan käyttää myös joukkoliikenteen sujuvuutta parantaviin liikennejärjestelyihin. Vähennys on 10 500 000 mk.

1986 esitys	21 000 000
1985 menoarvio	31 500 000
1984 tilinpäätös	30 000 000

35. *Katumaksulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)*

Momentille merkitään 35 000 000 mk käytettäväksi kunnille suoritettavasta katumaksusta annetun lain mukaisten valtionosuuksien maksamiseen. Lisäys 5 000 000 mk aiheutuu katu- ja tiepituuden kasvusta sekä kustannusten noususta.

1986 esitys	35 000 000
1985 menoarvio	30 000 000
1984 tilinpäätös	15 985 906

50. *Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 75 000 000 mk yksityisistä teistä annetun lain mukaisiin valtionapui-

hin. Lisäys on 12 000 000 mk, mikä aiheutuu teiden määrän lisääntymisestä, avustusprosentin noususta ja kustannustason noususta.

1986 esitys	75 000 000
1985 menoarvio	63 000 000
1985 lisämenoarvio	8 000 000
1984 tilinpäätös	60 132 313

51. *Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 18 000 000 mk yksityisistä teistä annetun lain mukaisiin valtionapuihin. Lisäys on 1 000 000 mk.

1986 esitys	18 000 000
1985 menoarvio	17 000 000
1984 tilinpäätös	16 000 000

52. *Tielain mukainen korkotuki (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 180 000 mk, eli lisäystä 30 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään yleisistä teistä annetun lain mukaisista halpakorkoisista lainoista ja korkotuesta annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten enintään 1 200 000 markkaan nousevista lainoista, jotka myönnetään yleisten teiden tekemisen tai yksityisten teiden järjestelyn johdosta asuntonsa taikka elinkeinon tai ammatin jatkamismahdollisuuden menettäneille.

Korkohyvityksen määrä on 2½ prosenttia korkotukiehtojen mukaan myönnetyn lainan vuosittaisesta pääomasta. Lainan saajalta perittävä korko on kulloinkin pankkien kuuden kuukauden irtisanomisajoin tehdyistä talletustilin talletuksista yleisölle maksama korko lisättyinä yhdellä prosenttiyksiköllä.

1986 esitys	180 000
1985 menoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	77 235

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 147 000 000 mk tienpidossa tarvittavan kaluston hankintoja varten. Momentin määrärahaa käytetään pääosa kuorma-autojen, tiehöyliä, kuormaustalustalon ja radiopuhelinverkon sekä lauttakaluston hankintaan.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Lisäksi ehdotetaan, että tie- ja vesirakennushallitus saisi vuonna 1986 tilata tienpitokalustoa sekä Hailuodon lautan 80 milj. markalla. Lautan hankinnasta aiheutuu menoja vuonna 1986 12 milj. mk ja vuonna 1987 13 milj. mk. Kassamenoja näistä sekä aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

	1986 Mmk	1987 Mmk	1988 Mmk	Yhteensä Mmk
Vuoden 1986 TMAE:n tilausvaltuuksista	12	60	20	92
Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista	55	15	—	70
Yhteensä	67	75	20	162

1986 esitys	147 000 000
1985 menoarvio	120 000 000
1984 tilinpäätös	107 000 000

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 30 500 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Keski-Pohjanmaan piirin konekorjaamo, Ylivieska	2 426	12 000 000	4 946	600 000	2 000 000
2. Oulun piirin konekorjaamo, Oulu	3 496	21 400 000	6 121	6 300 000	11 000 000
3. Uudenmaan piirin konekorjaamo ja keskusvarasto, Vantaa	4 235	26 000 000	6 139	21 700 000	4 300 000
4. Jyväskylän tiemestaripiirin tukikohta, Jyväskylä	1 609	6 200 000	3 853	1 400 000	4 800 000
5. Kangasalan tiemestaripiirin tukikohta, Kangasala	1 252	5 500 000	4 393	—	1 500 000
6. Kirkkonummen tiemestaripiirin tukikohta, Kirkkonummi	1 249	5 700 000	4 564	—	1 600 000
7. Parkanon tiemestaripiirin tukikohta, Parkano ..	1 259	5 500 000	4 369	—	1 000 000
8. Tiemuseon tilat, Raisio		800 000		500 000	300 000
9. Pienehköt talonrakennustyöt, öljyvarastot ja rakennussuunnittelu					4 000 000
				Yhteensä	30 500 000

1986 esitys	30 500 000
1985 menoarvio	30 400 000
1984 tilinpäätös	30 049 604

77. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 520 000 000 mk. Vuoden 1985 menoarvioon verrattuna momentin määräraha on 234 milj. mk suurempi. Yleisten teiden tekemistä rahoitetaan tämän momentin lisäksi myös momentilta 34.50.77 (Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi) sekä momenteilta 25.50.77 ja 78 (Työsiirtoloille ja työleireille järjestettävät työt). Työsiirtoloita ja työleirejä varten varatuista määrärahoista arvioidaan käytettävän noin 13 milj. mk ja työllisysmäärärahoja noin 100 milj. mk teiden tekemisen rahoittamiseen. Yleisten teiden tekemistä koskeva toimintasuunnitelma on kokonaisuudessaan laadittu n. 1 633 milj. markan rahoitustasoon.

Momentilta maksetaan työmäärärahalla palkattavan työsopimussuhteisen henkilöstön palkat, rakennus- ja suunnitteluhankkeista aiheutuvat päivärahat ja matkakustannukset, työmaiden tarkastuksesta ja valvonnasta aiheutuvat kulut, suunnittelu- ja rakennushankkeiden henkilöstön koulutus, arvoltaan vähäisen työmaiden kaluston hankinta sekä kolmannelle henkilölle aiheutuneen vahingon korvaus, josta tienpitäjä työn teettäjänä on vastuussa ja edelleen teiden tekemisen osuus keskitettyjen palvelujen kustannuksista ja niihin kuuluvien kiinteistöjen ylläpidosta, työmaiden siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankinta ja ylläpito sekä työmaiden pienehköt keskitetyt

hankinnat, palkkiot ja luottamusmiestoiminnan kulut.

Määräraha ehdotetaan jaettavaksi alamomentteille seuraavasti:

	mk
1. Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri	242 000 000
2. Turun tie- ja vesirakennuspiiri	168 500 000
3. Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri	187 500 000
4. Kymen tie- ja vesirakennuspiiri	71 000 000
5. Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri	64 000 000
6. Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri	44 800 000
7. Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri	80 700 000
8. Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri	107 300 000
9. Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri	110 700 000
10. Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri	43 500 000
11. Oulun tie- ja vesirakennuspiiri	65 200 000
12. Kainuun tie- ja vesirakennuspiiri	40 900 000
13. Lapin tie- ja vesirakennuspiiri	107 900 000
14. Muut tie- ja siltatyöt	17 600 000
15. Tutkimus ja suunnittelu	168 400 000
Yhteensä	1 520 000 000

Käyttösuunnitelma:

1. Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri	Pituus km Kesto aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Vt 7 välillä Drägsby—Rita, Porvoon mkl, Porvoo	12,24 1976—86	195 200	189 500	5 700 000
2. Kt 50 välillä Hämeenkylä—Vantaankoski, Vantaa ...	4,40 + 0,00 + 8,00 1981—86	53 500	48 700	3 000 000
3. Mt 120 välillä Helsingin kaupungin raja—Hämeen- kylä, Vantaa, Espoo	3,92 + 1,11 1981—86	56 300	53 700	2 600 000
4. Mt 137 välillä Nukari—Noppo, Nurmijärvi	5,10 1983—84, 86	7 100	5 200	1 900 000
5. Vt 7 välillä Rita—Koskenkylä, Porvoon mlk, Pernaja	19,20 + 0,00 + 2,00 1983—87, 89	177 900	83 500	50 000 000
6. Mt 152 Maantiekylä—Korso, Tuusula, Vantaa	4,10 + 0,00 + 5,90 1984—87	30 000	17 000	8 200 000
7. Mt 143, vt 3, pt 11493 Hyvinkään pohjoinen ohikul- kutie, Hyvinkää, Riihimäki, Hausjärvi	7,10 + 3,90 + 6,40 1984—87	45 600	19 600	15 300 000
8. Vt 4 välillä Änäs—Mäntsälä, Mäntsälä, Järvenpää ...	18,80 1984—88, 90	148 000	4 400	39 600 000
9. Mt 133 Haavisto—Vihtijärvi, Karkkila, Vihti	9,00 1985—86	12 700	2 000	10 700 000
10. Mt 174 Artjärvi—Kimonkylä, Artjärvi, Lapinjärvi ...	18,30 + 0,60 + 2,50 1985—87	28 800	2 000	13 000 000
11. Mt 167 Orimattila—Renkomäki, Orimattila	15,00 + 2,80 + 3,50 1985—87, 89	24 200	2 600	10 600 000
12. Vt 3 välillä Vantaankoski—Keimola, Vantaa	8,00 + 20,60 + 18,50 1985—88, 90	153 900	6 000	47 000 000
13. Vt 1 Lohjanharjun kohdalla, Vihti, Lohjan kunta	2,70 + 0,00 + 0,20 1986	5 400	—	5 400 000
14. Mt 153 Bollan silta, Porvoon mlk	1,50 1986—87	4 000	—	300 000
15. Mt 140 välillä Kuusijärvi—Nikinmäki, kevyen lii- kenteen väylä, Vantaa, Sipoo	5,30 + 0,70 + 6,70 1986—87	9 800	—	2 000 000
16. Mt 148 ja mt 145 Hyrylä—Kerava—Jokivarsi, kevyen liikenteen väylä, Tuusula, Kerava	6,20 + 0,40 + 6,80 1986—87	7 200	—	1 500 000
17. Mt 113 välillä Lapinkylä—Solvik, Kirkkonummi	7,70 + 0,40 + 1,80 1986—87, 89	12 400	—	3 200 000
18. Kt 50 välillä Muurala—Bemböle, Espoo	4,50 + 4,00 + 14,20 1986—89	81 900	—	1 000 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
19. Pienehköt tietyöt				
— liikenneturvallisuustyöt	16 550 000			
— pienet siltatyöt	7 020 000			
— muut pienet tietyöt	7 780 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—10 350 000
			Rahoitustarve	242 000 000

Käyttösuunnitelma:

2. Turun tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Vt 8 Porin läntinen ohikulkutie, Pori	5,40 + 1,30 1983—87	106 735	92 735	12 000 000
2. Vt 8, mt 196, 198, 205, 2051, pt 12483, 12363, 12507, Laivanrakentajantie, rautatien ylikulkusilta mt:lle 196, Kalannin ja Laitilan keskustojen tiejärjes- telyt, Uusikaupunki, Kalanti, Laitila	6,10 + 9,20 1984—87	36 535	18 195	13 500 000
3. Mt 180, pt 12022, 12023 Vikomin ja Biskopsön lossien korvaaminen sillalla, Nauvo	5,90 + 0,10 1984—86	24 897	18 597	6 300 000
4. Mt 228 Loimaan ratapihan ylikulkusilta, Loimaa	1,79 1984—86	23 300	11 600	10 200 000
5. Mt 208 Yläne—Honkilahti—Hinnerjoki, Yläne, Eura	27,90 + 1,56 1985—88	35 000	2 600	15 000 000
6. Mt 183, 1835 Ylönkylä—Kemiö, Perniö, Kemiö	11,30 + 0,34 1985—87	17 700	3 640	10 000 000
7. Niemenperän paikallistie, Parkano	3,50 + 1,10 1985—87	7 600	1 560	5 100 000
8. Mt 189 välillä Turku—Naantali, Turku, Raisio, Naantali	11,67 + 5,22 1985—89	166 161	4 161	49 000 000
9. Vt 11, mt 259, 2591, 2593 sekä pt 13077 ja 13095 Putaja—Suodenniemi ja Mouhijärven tiejärjestelyt, Mouhijärvi, Suodenniemi	10,95 + 0,18 1985—87	11 100	1 560	7 000 000
10. Vt 2, mt 2442, 2443, 2444 Friitalan keskustan tiejärjestelyt ja Friitalan silta, Ulvila	3,02 1986—87	6 800	—	3 000 000
11. Mt 183 välillä Söderlångvik—Kasnäs, Dragsfjärd	12,72 1986—87	5 200	—	2 500 000
12. Mt 1801 Galtby—Korpoström, Korppoo	11,24 + 0,24 1986—87	7 600	—	2 500 000
13. Vt 1 ohituskaistat, liittymäjärjestelyt ja Kitulan kes- kustan tiejärjestelyt, Paimio, Halikko, Kūkala	16,00 + 1,20 1986—88	20 000	—	6 000 000
14. Pt 12817, Karhiniemen silta, Huitainen	0,58 1986—87	8 500	—	6 200 000
15. Vt 2 välillä Tikkula—Tiilimäki, Pori	2,93 + 2,48 1986—88	48 000	—	2 500 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
16. Pienehköt tietyt				33 200 000
— liikenneturvallisuu- styöt	21 200 000			
— pienehköt siltatyöt	2 220 000			
— muut pienehköt tietyt	9 780 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—15 500 000
			Rahoitustarve	168 500 000

Käyttösuunnitelma:

3. Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri				
	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Vt 4 Lahden ohikulkutie, Renkomäki—Holma, Lahti	12,50 + 1,00 1979—83, 1985—86	119 590	117 190	2 400 000
2. Vt 12 välillä Villähde—Uusikylä, Nastola	9,64 + 2,41 1982—84, 86	40 450	38 850	1 600 000
3. Mt 280 välillä Uudenmaan piirin raja—Somero, Somero	28,59 + 2,17 1984—87	31 720	15 520	10 000 000
4. Mt 346 välillä Mantila—Kotala, Vilppula, Virrat	37,11 + 0,81 1984—86	29 750	22 350	7 400 000
5. Mt 330 välillä Ylöjärvi—Kuru, routavaurioiden korjaaminen, Ylöjärvi, Kuru	38,86 1984—86	5 780	2 380	3 400 000
6. Mt välillä Uudenmaan piirin raja—Riihimäki, Hyvinkää, Riihimäki	7,90 + 0,40 1985—86	12 000	3 100	8 900 000
7. Vt 12 välillä Alasjärvi—Suorama, Tampere, Kangasala	7,12 + 3,94 1985—87, 88	51 200	7 300	22 000 000
8. Mt 2871 välillä Topeno—Ahoinen, Loppi, Renko ...	8,66 + 0,18 1985—86	6 800	2 000	4 800 000
9. Mt välillä Lentoaseman mt—Lempäälä, Pirkkala, Lempäälä	15,87 + 1,24 1985—87	19 600	3 200	10 400 000
10. Mt 335 välillä Kuru—Virrat, Kuru, Virrat	43,80 + 2,00 1985—88	44 400	6 200	13 000 000
11. Mt Lahden eteläinen sisääntulotie, Lahti	2,95 1985—86, 88	14 500	4 400	9 500 000
12. Vt 3 välillä Riihimäki—Lempäälä, liikenneturvallisuu- sjärjestelyt, Riihimäki, Janakkala, Hämeenlinna, Valkeakoski, Lempäälä	25,0 1985—86	7 800	2 800	5 000 000
13. Mt 167 välillä Uudenmaan piirin raja—Renkomäki, Lahti	3,14 1985—87	3 500	1 800	600 000
14. Kt 66 välillä Mustajärvi—Visuvesi, Ruovesi	9,30 + 0,28 1986—87	8 900	—	6 300 000
15. Mt 317 välillä Lovo—Viitaila, Lammí, Koski, Asikkala	22,32 + 1,31 1986—88	25 700	—	3 800 000
16. Vt 5 välillä Kymijärvi—Mikkelin piirin raja, Lahti, Nastola	16,60 + 10,35 1986—88, 90	120 000	—	18 600 000
17. Mt 130 välillä Uudenmaan piirin raja—Loppi, Loppi	19,00 + 10,32 1986—89	36 400	—	6 200 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
18. Mt 314 välillä Vähä-Pulkkila—Mikkelin piirin raja, Asikkala	1,70 1986	2 500	—	2 500 000
19. Mt 6031 välillä Hallinpenkki—Keski-Suomen piirin raja, Kuorevesi	6,12 1986—87	5 400	—	1 200 000
20. Mt 304, 307, pt 13941 Valkeakosken kevyen liikenteen järjestelyt, Valkeakoski	15,8 1986—88	7 500	—	2 000 000
21. Mt 280 välillä Pikku-Joensuu—Häiviä, Somero, Tammela	19,02 1986—87	11 400	—	2 000 000
22. Mt 324 välillä Ponsa—Yliskylä, Kangasala, Orivesi ..	11,4 1986	8 600	—	8 600 000
23. Vt 2 välillä Uudenmaan piirin raja—Turun piirin raja, Somero, Tammela, Forssa, Humppila	52,9 1986	9 400	—	9 400 000
24. Pt 14173 Kellosalmen silta, Padasjoki	1,04 1986	5 000	—	5 000 000
25. Mt 304 Konhovuolteen silta, Toijala, Valkeakoski ..	0,30 1986—87	7 300	—	3 100 000
26. Pienehköt tietyt				30 600 000
— liikenneturvallisuustyöt	15 000 000			
— pienehköt siltatyöt	9 060 000			
— muut pienehköt tietyt	6 540 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—10 800 000
			Rahoitustarve	187 500 000

Käyttösuunnitelma:

4. *Kymen tie- ja vesirakennuspiiri*

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Vt 7 välillä Poitsila—Hamina, Hamina, Vehkalahti ..	3,6 + 2,7 1980—87	65 100	61 500	1 200 000
2. Mt 387 välillä Vaalimaa—Husu, Michikkälä, Viro-lahti, Ylämaa	19,0 1984—86	19 550	11 650	7 900 000
3. Vt 6 Joutsenon tiejärjestelyt, Joutseno	2,4 + 5,2 1984—87	9 700	4 300	1 600 000
4. Mt 4062 Ukonsalmen silta, Ruokolahti	0,6 + 1,5 1984—86	17 260	16 960	300 000
5. Kt 60 ja mt 3622 Voikkaan silta tiejärjestelyineen, Kuusankoski	1,6 + 1,1 1985—86	16 800	2 800	14 000 000
6. Vt 6 välillä Imatra—Parikkala, Imatra, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti	50,4 1985—87	34 800	4 300	16 100 000
7. Pt 14679 Vehkajärven pt, Vehkalahti	7,2 1985—86	3 600	1 000	2 600 000
8. Vt 7 ja pt 14632 Kymminlinnan ja Kyminsuuntien liittymät, Kotka	1,2 + 0,5 1985—86	6 200	1 600	4 600 000
9. Vt 7 välillä Karhunkangas—Summa, Kotka, Vehkalahti	5,6 1985—86	1 700	600	1 100 000
10. Vt 12 välillä Sitikkala—Papinkallio, Iitti	4,4 1985—86	7 700	600	6 100 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
11. Mt 173 ja mt 3602 Kausalan keskusta, Iitti	4,8 + 2,3 1986—87	12 400	—	1 500 000
12. Vt 13 Savitaipaleen kohta, Savitaipale	0,6 + 1,0 1986	3 100	—	3 100 000
13. Vt 12 Tillolan kohta, Iitti	3,1 1986—87	6 800	—	1 600 000
14. Pt 14685 Sivatin pt, Vehkalahti, Hamina	4,5 + 1,2 1986—87	4 800	—	300 000
15. Mt 3872 ja pt 14811 Simolan tiejärjestelyt, Lappeenranta	1,3 1986	3 500	—	3 500 000
16. Pienehköt tietyt				16 000 000
— liikenneturvallisuuksuustyöt	7 250 000			
— pienehköt siltatyöt	6 000 000			
— muut pienehköt tietyt	2 750 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—10 500 000
			Rahoitustarve	71 000 000

Käyttösuunnitelma:

5. Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Vt 5 välillä Pitkäjärvi—Asema, Mikkeli, Mikkelin mlk	2,29 + 1,60 1977—87	55 500	52 800	1 500 000
2. Kt 62 Lietveden silta tiejärjestelyineen, Puumala	1,30 1983—86	21 100	19 800	1 300 000
3. Mt 434 välillä Sairalanmäki—Kaskii, Sulkava, Juva ..	8,78 + 0,12 1985—87	6 900	500	3 600 000
4. Mt 471 välillä Hannolanpelto—Enonkoski, Enonkoski, Savonlinna	21,60 + 0,83 1985—87	16 600	1 400	7 500 000
5. Mt 314 välillä Hämeen piirin raja—Virtaa, Sysmä ...	15,72 + 0,70 1985—87	15 600	1 600	9 000 000
6. Mt 455, pt 15322 Joroisten keskusta, Joroinen	3,60 1985—86	3 500	100	3 400 000
7. Vt 5 välillä Tikkala—Pitkäjärvi, Mikkelin mlk	5,90 + 0,16 1985—87	27 000	4 600	10 100 000
8. Mt 453 välillä Tihusniemi—Kuopion piirin raja, Jäppilä	9,80 + 0,06 1985—86	5 000	1 000	4 000 000
9. Mt 470 välillä Tappuvirta—Viljolahti, Kangaslampi .	4,45 1985—86	4 000	1 400	2 600 000
10. Pt 15358 välillä Pihlajaniemi—Kesamonsaari, Savon- linna	5,66 1985—86	3 700	1 000	2 700 000
11. Mt 450 välillä Vaalijala—Kuopion piirin raja, Pieksä- mäen mlk	14,00 1986—87	7 100	—	3 000 000
12. Mt 4784 välillä Tollero—Kypärälahti, Heinävesi	11,40 1986—87	5 300	—	3 400 000
13. Vt 13 välillä Kattilansilta—Rinnekatu, Mikkeli	1,70 1986—87	11 300	—	4 000 000
14. Pt 15409 Hyväsälmen silta tiejärjestelyineen, Heinä- vesi	0,70 1986—87	5 300	—	1 600 000
15. Vt 5 välillä Hämeen piirin raja—Vierumäki, Heinolan mlk	2,00 + 1,00 1986—88	15 000	—	1 000 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
16. Pienehköt tietyt				
— liikenneturvallisuustyöt	5 000 000			
— muut pienehköt tietyt	5 000 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—4 700 000
			Rahoitustarve	64 000 000

Käyttösuunnitelma:

6. Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri				
	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Vt 18 välillä Aronsalmi—Valtimo, Valtimo	27,4 1983—86	12 300	6 060	6 240 000
2. Mt 494 välillä Huhtilampi—Kiihtelysvaara, Kiihtelys- vaara	7,04 + 0,04 1985—87	5 400	1 400	1 500 000
3. Mt 573 välillä Kalaton—Kuopion piirin raja, Outo- kumpu	9,50 1985—86	7 320	3 120	4 200 000
4. Mt 5071 välillä Vuonisahti—Tiensuu, Lieksa	15,87 + 0,36 1985—86	11 280	5 250	3 130 000
5. Pt 15828 Paalasmaan silta, Juuka	0,60 1985—86	6 900	2 700	4 200 000
6. Mt 5264 välillä Valtimo—Sivakkajoki, Valtimo	12,3 + 0,11 1985—87	9 300	2 280	4 020 000
7. Mt 524 välillä Lieksa—Nurmijärvi, Lieksa	24,7 + 0,38 1985—87	14 680	3 850	6 850 000
8. Mt 500 välillä Värtsilä—Hoilola, Värtsilä, Tuupovaa- ra	20,8 + 0,40 1986—88	15 000	—	3 000 000
9. Mt 488 välillä Kitee—Korkeakangas, Kitee	9,52 + 0,40 1986—87	7 300	—	2 950 000
10. Pienehköt tietyt				10 830 000
— liikenneturvallisuustyöt	3 840 000			
— pienehköt siltatyöt	5 490 000			
— muut pienehköt tietyt	1 500 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 120 000
			Rahoitustarve	44 800 000

Käyttösuunnitelma:

7. Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri				
	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Mt 578 välillä Majalahti—Palonurmi, Nilsä	8,50 1984—86	5 470	3 470	2 000 000
2. Mt 5862 Poromäki—Jyrkkä, Sonkajärvi	21,20 1984—87	17 000	6 050	7 500 000
3. Mt 506 välillä Luikonlahti—Pohjois-Karjalan piirin raja, Kaavi	19,20 1984—87	16 500	6 050	7 000 000
4. Mt 5603 Laukkala—Vaaraslahti, Pielavesi	9,60 1984—86	5 600	4 200	1 400 000
5. Mt 5512 Tervo—Pirttimäki, Tervo	5,30 1985—86	2 800	1 000	1 800 000
6. Mt 552, pt 16034 ja 16035 Keiteleen keskusta, Keitele	4,10 + 2,70 1985—86	6 250	1 250	5 000 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
7. Vt 5 välillä Vuorela—Tervapuro—Siilinjärvi, Siilinjärvi	8,10 1985—86	11 000	3 000	8 000 000
8. Mt 5701 Lastukoski—Venäänaho, Juankoski, Nilsä ..	13,10 1985—86	7 500	3 300	4 200 000
9. Pt 16363 Hirvola—Poihinpelto, Leppävirta, Varkaus ..	6,30 1985—86	3 300	1 000	2 300 000
10. Mt 560 välillä Jylhä—Saarela, Pielavesi	21,60 1985—86	9 500	3 200	6 300 000
11. Mt 564 Vianta—Lammaspohja, Maaninka, Lapinlah- ti, Iisalmi	28,60 1985—87	16 000	2 200	7 200 000
12. Mt 5822 välillä Matalalahti—Paisua, Iisalmi, Sonka- järvi	17,60 1985—87	12 400	4 400	5 100 000
13. Pt 16043 Kalliokylä—Aittojärvi, Kiuruvesi	10,60 1985—86	4 200	1 000	3 200 000
14. Mt 551 Vesannon keskusta, Vesanto	1,50 1986	2 500	—	2 500 000
15. Mt 555 ja 5542 Lamperila—Hirvilahti, Kuopio	14,20 1986—87	7 300	—	3 400 000
16. Mt 576 välillä Pyykangas—Koivumäki, Siilinjärvi	13,40 1986—88	12 300	—	3 000 000
17. Mt 536 Konnuslahti—Räsälä, Leppävirta, Vehmer- salmi	21,50 1986—88	15 100	—	2 400 000
18. Mt 5822 välillä Paisua—Juminen, Iisalmi, Varpais- järvi	19,20 1986—88	13 100	—	2 400 000
19. Mt 5613 Laukkala—Hautakylä, Kiuruvesi, Pielavesi ..	26,80 1986—88	19 900	—	2 800 000
20. Pienehköt tietyt				6 100 000
— liikenneturvallisuustyöt	1 000 000			
— pienehköt siltatyöt	2 040 000			
— muut pienehköt tietyt	3 060 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 900 000
			Rahoitustarve	80 700 000

Käyttösuunnitelma:

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
8. <i>Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri</i>				
1. Vt 4 välillä Pumperi—Mattilanniemi ja vt 23 välillä Keljo—Tikka, Jyväskylä	7,6 1979—86	61 320	58 540	1 950 000
2. Mt välillä Hilmonlahti—Huopananlahti, Kannon- koski, Viitasaari	14,7 1982—86	31 950	22 090	7 860 000
3. Vt 4 välillä Lohikoskentie—Löylyjoki, Jyväskylä	1,7 1984—86, 88	39 090	26 990	11 800 000
4. Pt 16579 välillä Harjunkangas—Juokslahti, Jämsän- koski, Jämsä	9,3 1985—87	10 610	3 120	4 990 000
5. Vt 4 välillä Mattilanniemi—Lohikoskentie, Jyväskylä	3,6 1985—89	197 660	3 850	26 500 000
6. Mt 612 Vuoksensalmen silta, Luhanka	0,8 1984—86	8 620	3 970	4 650 000
7. Mt 641 välillä Ristilä—Hankasalmi, Hankasalmi	7,3 1985—86	7 360	1 560	5 800 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
8. Mt 610 välillä Putkilahti—Kaakkomäki, Korpilahti, Luhanka, Joutsa.....	22,0 1985—87	16 230	2 080	11 150 000
9. Mt 636 välillä Pylkönmäki—Karstulan kunnan raja, Pylkönmäki.....	14,4 1985—86	8 340	2 080	6 260 000
10. Vt 4 välillä Korakennäs—Televan liittymä ja välillä Mämmensalmi—Enolanpuro, Äänekoski.....	3,6 1986	4 440	—	4 440 000
11. Mt 6541 Saarensalmen silta, Kinnula.....	0,5 1986—87	7 280	—	2 280 000
12. Mt 604 välillä Rekola—Vihatti, Jämsänkoski.....	7,0 1986—87	6 350	—	2 700 000
13. Mt 642 välillä Kuusa—Kaura-aho, Laukaa, Suolahti.....	11,0 1986—87	7 300	—	2 600 000
14. Mt 760 välillä Alvajärvi—Pihtipudas, Pihtipudas.....	12,3 1986—87	10 900	—	1 000 000
15. Pienehköt tietyt.....				23 650 000
— liikenneturvallisuustyöt.....	9 307 000			
— pienehköt siltatyöt.....	2 909 000			
— muut pienehköt tietyt.....	11 434 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät.....				—10 330 000
			Rahoitustarve	107 300 000

Käyttösuunnitelma:

9. Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Mt 717 välillä Höstvesi—Vähäkyrö, Vaasa, Mustasari, Vähäkyrö.....	18,66 + 0,30 1984—86	26 300	13 800	12 500 000
2. Mt 7263 välillä Kaitsori—Särkimo, Vöyri, Oravainen, Maksamaa.....	19,40 + 0,10 1984—86	19 210	11 610	7 600 000
3. Mt 7276 Lassila—Uusikaarlepyy tiejärjestelyineen, Uusikaarlepyy.....	9,31 + 1,32 1985—87	18 500	3 160	6 650 000
4. Mt 740 välillä Evijärven raja—Kortjärvi sekä mt 743 välillä Högnabba—Teerijärvi, Kruunupy.....	16,46 + 0,82 1985—87	15 200	2 950	8 950 000
5. Mt Kurikan yhdistie, Kurikka.....	1,05 1985—87	16 900	3 150	11 850 000
6. Mt 684 Teuva—Jurva, Teuva, Jurva.....	24,07 + 0,72 1985—87	17 300	2 600	7 000 000
7. Mt 663 välillä Karijoki—Päntäne, Karijoki, Kauhajoki.....	11,28 1985—86	9 000	2 900	5 400 000
8. Mt Kauhavan läntinen yhdistie, Kauhava.....	6,48 + 0,85 1985—86	10 700	2 800	9 400 000
9. Mt 6961 välillä Putula—Koura, Alavus, Nurmo.....	19,62 + 0,15 1985—87	16 870	840	7 000 000
10. Vt 8 Vaasan yhdistie, Vaasa.....	4,25 + 0,62 1981—86	75 940	73 740	2 200 000
11. Mt 670 välillä Nummikangas—Rahikka, Kauhajoki.....	5,76 1986—87	3 200	—	1 000 000
12. Mt 741 välillä Lassfolk—Pännäinen, Pietarsaaren mlk.....	15,25 + 0,35 1986—87	12 300	—	3 100 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
13. Mt 721 ja 729 Vöyrin keskustassa, Vöyri	4,08 1986—87	7 000	—	2 100 000
14. Mt 690 välillä Hakuni—Kurikka, Kurikka	7,18 + 0,12 1986—87	7 100	—	1 500 000
15. Mt 740 välillä Ylikylä—Kukkola, Korttesjärvi	3,94 + 0,28 1986—87	3 400	—	1 000 000
16. Mt 669 välillä Kasari—Rahikka, Kauhajoki	8,31 + 0,20 1986—87	8 300	—	700 000
17. Pienehköt tietyt				27 150 000
— liikenneturvallisuuustyöt	21 015 000			
— pienehköt siltatyöt	3 935 000			
— muut pienehköt tietyt	2 200 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—4 400 000
			Rahoitustarve	110 700 000

Käyttösuunnitelma:

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
10. Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri				
1. Pt 18149 välillä Takkunen—Somero, Alavieska	9,10 + 0,30 1984—86	7 450	6 320	1 130 000
2. Mt 7593 välillä Haarala—Sykäräinen, Toholampi	21,24 + 0,88 1984—86	18 310	10 460	7 850 000
3. Mt 7621 välillä Köyhänperä—Haapajärvi, Reisjärvi, Haapajärvi	19,41 + 0,36 1985—87	17 300	1 900	7 900 000
4. Pt 18077 Junkala, Kannus	6,00 1985—86	3 740	2 080	1 660 000
5. Mt 7934 välillä Vilkuna—Sarjankylä, Nivala	8,00 1985—86	3 960	1 240	2 720 000
6. Mt 7702 ja pt 18471 Pyhäsalmen ja Ruotasen kevyen liikenteen järjestelyt, Pyhäjärvi	5,80 1986—87	3 850	—	2 810 000
7. Mt 778 välillä Hakalahti—Alavieska, Ylivieska, Ala- vieska	14,46 + 0,10 1984—87	9 930	2 030	6 200 000
8. Mt 796 välillä Koste—Lehtimäki, Oulainen	8,34 + 0,61 1986—87	6 500	—	2 310 000
9. Mt 790 välillä Pyhäjoki—Keskikylä, Pyhäjoki	15,83 + 0,20 1986—88	9 800	—	2 400 000
10. Mt 751, 7501, 744 Sillanpää—Vaasan piirin raja, Veteli	13,53 + 1,90 1986—88	10 000	—	2 500 000
11. Pienehköt tietyt				8 320 000
— liikenneturvallisuuustyöt	2 610 000			
— pienehköt siltatyöt	2 120 000			
— muut pienehköt tietyt	3 590 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 300 000
			Rahoitustarve	43 500 000

Käyttösuunnitelma:

11. <i>Oulun tie- ja vesirakennuspiiri</i>	Pituus km Kesto aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Vt 20 välillä Siikakangas—Kuolio, Taivalkoski, Kuusamo	32,00 1982—88	33 050	9 250	4 500 000
2. Mt 821 välillä Kestilä—Kainuun piirin raja, Kestilä .	11,4 1984—86	8 100	6 600	1 500 000
3. Mt 825 välillä Kainuun piirin raja—Kylmälahti, Muhos	8,0 1984—86	5 950	4 850	1 100 000
4. Mt 848, 8481, pt 18742 Haukipudas—Asemakylä, Haukipudas	3,1 1984—87	3 350	830	300 000
5. Mt 950 Sompsanvaara—Lapin piirin raja, Kuusamo .	24,2 1984—86	15 100	7 900	2 800 000
6. Mt 807 Rantsila—Paavola, Rantsila, Ruukki	26,9 1985—89	17 800	2 100	9 000 000
7. Pt 18709 Isko—Kuivasjärvi, Oulu	3,5 1985—86	5 200	2 600	2 600 000
8. Mt 851 Jakkukylä—Yli-Ii, Yli-Ii	10,2 1985—86	7 500	3 600	3 900 000
9. Mt 813 Siikajoki—Lumijoki, Siikajoki, Lumijoki	23,1 1985—87	13 700	200	5 330 000
10. Vt 5 välillä Kainuun piirin raja—Vesala, Taivalkoski, Kuusamo	49,2 1985—87	18 300	1 600	5 000 000
11. Vt 4 välillä Kempele—Kiviniemi, Kempele, Oulu ..	7,5 1986—89	88 000	—	9 200 000
12. Pt 18754, 18756, 18755 Ii kk, Ii	3,1 1986	6 800	—	6 800 000
13. Vt 19, pt 18510 Pyhäntä kk, Pyhäntä	0,5 1986	2 300	—	2 300 000
14. Mt 8331 Sanginsuu—Sanginjoki, Oulu, Muhos, Oulunsalo	5,8 1986—87	4 600	—	3 200 000
15. Kt 85 välillä Pyhäntä—Kainuun piirin raja, Pyhäntä	22,4 1986—87	4 600	—	2 800 000
16. Pienehköt tietyt				11 670 000
— liikenneturvallisuustyöt	1 360 000			
— pienehköt siltatyöt	880 000			
— muut pienehköt tietyt	9 430 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—6 800 000
			Rahoitustarve	65 200 000

Käyttösuunnitelma:

12. <i>Kainuun tie- ja vesirakennuspiiri</i>	Pituus km Kesto aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Kt 78 välillä Paltamon kunnan raja—Väyrylä, Puolanka	21,12 1983—86	20 300	15 810	4 490 000
2. Vt 5 välillä Hyrynsalmen kunnan raja—Haapaniva, Suomussalmi	19,33 + 0,12 1984—86	24 100	14 800	6 910 000
3. Kt 85 Otanmäen kohdalla, Otanmäki	4,30 + 1,14 1984—86	9 550	7 520	2 030 000
4. Mt 8803 välillä Kuusanmäki—Lehtomäki, Kajaani ..	4,44 1984—86	8 000	4 880	3 120 000
5. Mt 870 Pihlajapuro—Mustolanmutka, Sotkamo, Kajaani	16,50 + 0,5 + 0,07 + 0,05 1984—86	18 400	11 480	3 320 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
6. Pt 19365 Virtasalmen silta, Suomussalmi	1,10 1984—86	6 060	3 030	1 230 000
7. Mt 879 välillä Vuolijoki—Vaalan kunnan raja, Vuolijoki	15,54 1984—87	13 915	5 800	300 000
8. Vt 5 Kajaanin kaupungin kohdalla, Kajaani	9,1 + 4,3 1984—89	94 200	22 000	18 000 000
9. Vt 22 välillä Heinijoki—Paltamo, Paltamo	4,3 + 0,9 1986—88	9 450	—	1 720 000
10. Pienehköt tietyt				2 480 000
— liikenneturvallisuustyöt	580 000			
— muut pienehköt tietyt	1 900 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 700 000
			Rahoitustarve	40 900 000

Käyttösuunnitelma:

13. *Lapin tie- ja vesirakennuspiiri*

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
1. Mt 930 välillä Ylitornion kunnan raja—Muurola, Rovaniemen mlk	21,7 1982—86	22 280	21 880	400 000
2. Vt 21 välillä Röyttä liittyä—Rautatien alikulku, Tornio	2,2 1982—86	19 560	17 460	2 100 000
3. Vt 4, mt 924, mt 9241, pt 19501, pt 19504 Simon asemakylän tiejärjestelyt, Simo	4,6 1982—86	24 465	23 365	1 100 000
4. Mt 935 välillä Konttajärvi—Rattostunturi, Pello	18,7 1982—86	18 850	16 000	1 600 000
5. Vt 21 välillä Laurila—Röyttä liittyä, Tornio	8,3 1982—86	26 800	23 500	3 300 000
6. Vt 4 Vajukosken voimalaitoksen kohdalla, Sodankylä	7,4 1983—84, 86	8 780	7 280	1 500 000
7. Vt 5 välillä Kairala—Sodankylän kunnan raja, Pelkosenniemi	23,8 1983—86	11 800	8 900	2 900 000
8. Vt 4 välillä Inari—Hyljelahti, Inari	16,5 1984—86	18 660	15 910	2 350 000
9. Vt 4 välillä Ylinampa—Vuojärvi, Rovaniemen mlk, Sodankylä	39,8 1984—86	35 380	23 080	12 100 000
10. Mt 965 välillä Pelkosenniemi—Savukosken kunnan raja, Pelkosenniemi	12,1 1984—87	23 120	14 440	4 450 000
11. Mt 9262 välillä Härkönen—Sompujärvi, Keminmaa	16,2 1984—86	9 800	7 300	2 500 000
12. Mt 9671 välillä Hihnavaara—Martti, Savukoski	8,3 1984—86	7 950	7 000	750 000
13. Mt 9582 Muonion silta, Muonio (Suomen osuus)	0,1 1984—86	3 950	3 300	2 650 000
14. Mt 936 Lohinivan silta, Rovaniemen mlk	1,1 1984—86	6 930	6 580	350 000
15. Vt 4, mt 9693 Saariselän retkeilykeskuksen tiejärjestelyt, Inari	3,6 1984—87	6 200	600	5 350 000
16. Vt 4 välillä Hyljelahti—Kaamanen, Inari	17,4 1985—87	19 500	8 220	9 220 000

	Pituus km Kestoaika	Kust. arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1986 mk
17. Vt 5 välillä Särkikangas—Kemijärven keskusta, Kemijärvi.....	2,3 1985—87	23 000	3 120	11 000 000
18. Po Nellimö—Paatsjoki ja Paatsjoen silta, Inari	2,4 1985—87	5 700	520	4 600 000
19. Kt 79 Meltaus—Korinttee, Rovaniemen mlk	7,60 1986—88	9 500	—	3 000 000
20. Vt 4 välillä Vuojärvi—Lismanaavan tiehaara, Sodankylä	14,9 1986—87	14 000	—	5 800 000
21. Kt 78 Rovaniemen sisääntulotie ja Kemijoen silta, Rovaniemi	2,2 1986—89	65 500	—	7 700 000
22. Pt 19526 Raumo, Tornio	2,2 1986—87	11 300	—	2 500 000
23. Polkutiet, Utsjoki, Muonio, Savukoski, Enontekiö, Inari				3 000 000
24. Pienehköt tietyöt				25 030 000
— liikenneturvallisuustyöt	16 950 000			
— pienehköt siltatyöt	2 350 000			
— muut pienehköt tietyöt	5 730 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—7 350 000
			Rahoitustarve	107 900 000

Käyttösuunnitelma:

14. Muut tie- ja siltatyöt

- Pienehköt tie- ja siltatyöt
- Yleisiksi teiksi otettavien teiden kuntoonpano

Arvioidut
kustannukset
v. 1986 mk

9 600 000
8 000 000

Rahoitustarve 17 600 000

1. Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri

8. Vt 4 välillä Änäs—Mäntsälä

Aikaisemmin aloitettuun hankkeeseen Arola—Mäntsälä, joka käsittää 12,5 km moottoriliikennetietä, on lisätty hanke Änäs—Arola, joka käsittää 6,3 km pituisen moottoriliikennetieosuuden. Hanke täydentää yhtenäiseksi moottoriliikennetieksi koko Järvenpään ja Mäntsälän välisen valtatieosuuden.

18. Kt 50 välillä Muurla—Bemböle

Tiejakson liikennemäärä on 12 500—20 000 autoa/vrk. Liikenne tieosalla ja varsinkin liittymissä ruuhkautuu. Alueen lisääntyvä maankäyttö ja kaavoitus edellyttävät tie- ja katujärjestelyjen uusimista. Hanke käsittää kantatien rakentamisen uuteen paikkaan tarvittavine liittymä- ja kevyen liikenteen järjestelyineen. Hankkeen tarkoituksena on ajoneuvo- ja kevyen liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen sekä alueen tiejärjestelyjen toteuttaminen kaavoituksen edellyttämällä tavalla.

2. Turun tie- ja vesirakennuspiiri

13. Vt 1 ohituskaistat, liittymäjärjestelyt ja Kitulan keskustan tiejärjestelyt

Nykyinen tie on 8—9 m leveä kestopäällysteinen tie, jonka keskimääräinen liikenne välillä Paimio—Suomusjärvi on n. 5 000—8 000 autoa/vrk. Raskaan liikenteen osuus on huomattava. Tien mäkisyys, ohituskelpoisten tieosien riittämättömyys sekä liittymäjärjestelyjen puutteellisuus alentavat liikennöitävyyttä ja liikenneturvallisuutta. Hanke käsittää 5 ohituskaistan, 11 liittymän ryhmityskaistojen sekä Kitulan taajaman kevyen liikenteen järjestelyjen rakentamisen. Toimenpiteiden tarkoituksena on valtatie palvelutason ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

15. Vt 2 välillä Tikkula—Tiilimäki

Nykyinen tie on 10 m leveä kestopäällysteinen tie, jonka keskimääräinen liikenne on 11 000 autoa/vrk. Tieosuudella on kaksi Porin katuverkkoon yhteydessä olevaa liikennevälityskyylyltään puutteellista kierto liittymää. Hanke käsittää val-

tatien rakentamisen uuteen paikkaan nykyisen tien viereen siten, että kiertoliittymät korvataan eritasoliittymän ja pitkämatkainen liikenne voidaan nykyistä paremmin erottaa paikallisesta liikenteestä. Toimenpiteen tarkoituksena on valtatie palvelutason parantaminen sekä tieverkon turvallisuuden lisääminen.

3. Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri

15. Mt 317 Lovo—Viitaila

Nykyinen tie on 6 m leveä mutkainen ja mäkinen, kantavuudeltaan monin paikoin heikko soratie. Tien liikennemäärä on 300—600 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen ja osin suuntauksen parantamisen ja tien päällystämisen öljysoralla. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen sekä valtateiden 4 ja 12 välisten yhteyksien parantaminen.

16. Vt 5 välillä Kymijärvi—Mikkelin piirin raja

Nykyinen valtatie on 8 m leveä kestopäällysteinen tie, jonka liikennemäärä on keskimäärin 6 000 autoa/vrk. Tien geometria, nopeustaso ja liikenneturvallisuus ovat heikot. Hanke käsittää uuden tien rakentamisen Lahden ohikulkutieltä Vierumäkeen. Toimenpiteen tarkoituksena on valtatie palvelutason parantaminen sekä Lahden ohikulkuverkoston täydentäminen.

17. Mt 130 välillä Uudenmaan piirin raja—Loppi

Nykyinen tie on 6,5 m leveä, geometrialtaan huono öljysoratie, jolla lisäksi on runsaasti routavaurioita. Tien liikennemäärä on n. 1 000—1 500 autoa/vrk. Hanke käsittää tien suuntauksen ja rakenteen parantamisen, yksityisten teiden liittymien sekä kevyen liikenteen järjestelyjä. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

5. Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri

15. Vt 5 välillä Hämeen piirin raja—Vierumäki

Hanke on välitön jatke Hämeen tie- ja vesirakennuspiirissä alkavalle hankkeelle vt 5 välillä Kymijärvi—Mikkelin piirin raja.

6. Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri

8. Mt 500 välillä Värtsilä—Hoilola

Nykyinen tie on 6 m leveä rakenteeltaan heikkokuntoinen soratie. Liikennemäärä on noin 150—200 autoa/vrk. Parannettava kohde on osa "Runon ja Rajan" matkailureittiä. Hanke käsittää tien rakenteen ja osin suuntauksen parantamisen ja tien päällystämisen öljysoralla.

7. Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri

17. Mt 536 Konnuslahti—Räsälä

Nykyinen tie on 6 m leveä, mutkainen, mäkinen ja kantavuudeltaan heikko soratie. Tien liikennemäärä on keskimäärin 250 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen parantamisen, osittaisen suuntauksen parantamisen ja tien päällystämisen öljysoralla. Toimenpiteiden tarkoituksena on tien liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

19. Mt 5613 Laukkala—Hautakylä

Nykyinen tie on 6 m leveä routiva ja kelirikoinen soratie. Tien liikennemäärä on keskimäärin 300 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen parantamisen, eräitä mutkien oikaisuja ja tien päällystämisen öljysoralla. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen.

8. Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri

5. Vt 4 välillä Mattilanniemi—Lohikoskentie

Jyväskylän kaupungin katuverkon kautta on viitoitettu neljä valtatieä (nrot 4, 9, 13 ja 23). Pitkämatkainen raskas liikenne aiheuttaa runsaasti ympäristöhäiriöitä ja liikenneonnettomuuksia. Kaupungin keskusta-alueen liikennesuunnittelun lähtökohdiana on siirtää ruutukaava-alueen läpi kulkevaa liikennettä mahdollisimman paljon pois katuverkosta. Mattilanniemi—Lohikoskentie kehämäisenä yhteytenä ja edullisen sijaintinsa puolesta täyttää tehokkaasti asetun tavoitteen. Uuden tien liikennemääräksi on arvioitu 20 000—25 000 ajoneuvoa/vrk vuonna 2000.

11. Oulun tie- ja vesirakennuspiiri

1. Vt 20 välillä Siikakangas—Kuolio

Valtatien 20 parantaminen välillä Siikakangas—Kuolio aloitettiin vuonna 1982. Vuosina 1982—83 tiejaksosta parannettiin väli Visala—Kuolio. Vuosina 1984—85 hanke oli keskeytyksissä piirin muiden kiireellisten hankkeiden vaati-

man rahantarpeen vuoksi. Hankkeen toteuttamista jatketaan vuonna 1986 välillä Siikakan-
gas—Visala.

11. Vt 4 välillä Kempele—Kiviniemi

Nykyinen tie on 9,5—10,5 m leveä kestopäällysteinen tie. Tie on vilkkaasti liikennöity, keskimääräinen vuorokausiliikenne on 12 500 autoa/vrk. Tieosuus ja sen lukuisat liittymät ovat liikenteenvälityskyvyltään ja liikenneturvallisuudeltaan riittämättömät. Hanke käsittää moottoriliikenteen rakentamisen tarpeellisine liittymä- ja tiejärjestelyineen. Toimenpiteen tarkoituksena on liikenteenvälityskyvyn ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

13. Lapin tie- ja vesirakennuspiiri

21. Kt 78 Rovaniemen sisääntulotie ja Kemijoen silta

Tieyhteys valtatie nro 4 ja kantatien nro 78 välillä kulkee nykyisin katuverkkoa pitkin Ounas-
kosken sillan kautta, joka puolestaan on yleistä tietä. Liikennemäärä sillalla on noin 15 000 autoa/vrk. Liikenne sillalla ja sille johtavilla kaduilla ruuhkautuu jo nykyisellään työmatkaliikenteen huippuaikoina. Rovaniemen tieverkko-suunnitelman mukaan Kemijoen ylittävä liikenne vuonna 2000 olisi noin 25 000 autoa/vrk, joten kapasiteetin lisääminen on välttämätöntä. Toimenpiteen tarkoituksena on päätieverkon yhteyksien parantaminen, minkä lisäksi hankkeeseen sisältyvä uusi Kemijoen ylittävä silta parantaa huomattavasti myös kaupungin sisäisen ajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen olosuhteita.

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Edellä esitetty käyttösuunnitelma on laadittu ottamalla huomioon myös momenttien 25.50.77 ja 78, 34.50.77 ja 31.24.78 määrärahojen arvioitu käyttö eri hankkeilla.

Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin alueella työllistetään 80 vankia työsiirtolakohteissa, joita rahoitetaan käyttösuunnitelmassa ehdotetun lisäksi momentilta 25.50.77.

Käyttösuunnitelmassa on käytetty seuraavia lyhennyksiä:

Vt, vt	= valtatie
Kt, kt	= kantatie
Mt, mt	= maantie
Pt, pt	= paikallistie
Po, po	= polkutie
mlk	= maalaiskunta
kk	= kirkonkylä

Hankkeiden pituutta kuvaavissa luvuissa on ensin mainittu kohteena olevan tien pituus ja sen jälkeen työhön liittyvien muiden tietöiden pituudet.

Hankkeiden kestoajaksi on ilmoitettu työn aloittamis- ja valmistumisvuosi. Toteuttamista vasta riippuen tie voidaan avata liikenteelle valmistumisvuotta aikaisemmin.

Hankkeen kustannusarvio ja jo budjetoidut kustannukset on esitetty reaaliarvoisena vuoden 1986 arvioidussa kustannustasossa. Mikäli hankkeen kustannuksiin osallistuu kunta tai muu ulkopuolinen yhteisö, sisältyy kustannusarvioon myös tämä, momentilta 31.24.78 rahoitettava osuus.

Kohtaan "Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät" sisältyvät ulkopuolisten sitoumusosuudet, laskennalliset eläkkeet ja pääomakustannukset sekä hankkeilla työskentelevien virkapalkat.

14. Muut tie- ja siltatyöt

1. Pienehköt tie- ja siltatyöt

Määrärahaa käytetään poikkeuksellisten tulvien, sateiden tai muiden luonnonkatastrofien sekä liikenteen aiheuttamien tai liikennettä vaarantavien vaurioiden korjaamiseen.

Tienrakennustekniikan ja teiden rakenteiden kehittämiseksi kokeillaan erilaisia päällyste-, päällysrakenne-, silta- ym. rakenteita. Kokeilut rahoitetaan osittain tai kokonaan tästä määrärahasta.

Määrärahalla tehdään myös yleisten teiden liikennekelpoisuutta parantavia töitä kuten siltojen, lauttalaitureiden ja -telakoiden sekä rumpujen parannustöitä sekä vilkkaimmin liikennöityjen teiden pienehköjä parantamis- ja päällystämistöitä. Edelleen viimeistellään valmistumisvaiheessa olevia tie- ja siltatöitä sekä tehdään uusien kohteiden alustavia töitä ja kunnostetaan myös yleisinä teinä lakkautettavien teiden siltoja. Määrärahaa käytetään myös poikkeusajan toimintaan varautumiseen.

2. Yleisiksi teiksi otettavien teiden kuntoonpano

Tielain mukaisessa järjestyksessä yleisiksi teiksi otettavilla teillä on luovuttajan tekemien kuntoonpanotöiden lisäksi valtion tehtävä kuntoonpanotöitä, kuten heikkojen siltojen parantamisia, liikenneturvallisuutta parantavia tieoikaisuja sekä ajoradan kantavuuden ja leveyden lisäämisiä. Edellämäinittuja töitä ei voida kokonaisuudessaan vaatia tien luovuttajan velvollisuudeksi.

15. *Tutkimus ja suunnittelu.* Alamomentille ehdotetaan 168 400 000 mk teiden ja siltojen, tie- ja rakennussuunnittelua varten. Lisäksi määrärahaa käytetään esisuunnitelmien laatimiseen, tieverkko-suunnitteluun, tienpidon suunnitteluun ja ohjelmointiin sekä tienpitoa palvelevaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja siinä tarvittavan, arvoltaan vähäisen erikoislaitteiston hankintaan.

Määrärahaa ehdotetaan käytettäväksi pohjoismaiden yhteisesti sopimien hankkeiden suunnitteluun siten, että hankkeet voidaan toteuttaa laaditun aikataulun mukaisesti.

1986 esitys	1 520 000 000
1985 menoarvio	1 286 000 000
1985 lisämenoarvio	11 000 000
1984 tilinpäätös	1 205 000 000

78. Ulkopuolisille tehtävät työt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 60 000 000 mk. Kuntien tai muiden ulkopuolisten osallistuessa rakennushankkeiden rahoitukseen katetaan näiden osuudet tältä momentilta. Ulkopuolisilta perittä-

vät sitoumusosuudet tuloutetaan momentille 12.31.25. Lisäksi momentilta rahoitetaan maksullisena palvelutoimintana liikenneonnettomuuksien teiden rakenteille aiheuttamat vauriot, yksityistieliittymien parantamiset, valtionapua saavien yksityisteiden auraukset, eräille valtionlaitoksille ja muille ulkopuolisille tehtävät tien- ja vesitienpidon pienehköt rakennus- ja kunnossapitotyöt. Lisäksi määrärahasta käytetään 500 000 mk maksullisena toimintana julkisten palvelujen viennin rahoittamiseen edellyttäen, että kaikki toiminnasta valtiolle aiheutuvat kulut saadaan tuloilla katetuiksi. Maksullisista töistä perittävät korvaukset määritetään valtion maksuperustelakia soveltaen ja tuloutetaan momentille 12.31.26.

Käyttösuunnitelma:	mk
Menot maksullisesta palvelutoiminnasta ...	14 000 000
Ulkopuolisten sitoumusosuudet maantie- ja paikallistietöiden kustannuksista	46 000 000
Yhteensä	60 000 000

1986 esitys	60 000 000
1985 menoarvio	47 000 000
1984 tilinpäätös	43 488 474

88. Maa-alueiden hankinta ja tielain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 105 000 000 mk käytettäväksi maa-alueiden hankintaa ja tielain mukaisia korvauksia varten.

1986 esitys	105 000 000
1985 menoarvio	105 000 000
1984 tilinpäätös	104 460 155

27. Vesitiet

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 705 000 mk, mistä 768 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 402 200 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutoksista ja 500 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauk-

siin. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 31 600 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi tilapäistä ja 36 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 35 tilapäistä osaa- aikaista pysyväisluonteista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 938 400	9 257 800	—	95
Tilapäisten palkkiot	+ 542 300	3 402 300	—	5
Työsuuhdepalkat	+ 157 000	2 910 900	—	36
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 500	613 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 65 800	1 156 900	—	—
Yhteensä	+ 1 705 000	17 341 000	—	136

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen sul-kumestarin toimi (A 7). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa perus-palkkainen kanavanhoitajan toimi (A 6).

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 396 400 mk toimistopäällikön (A 20), kahden liikennetarkastajan (A 10), toimistosih-teenin (A 8) ja toimistovirkailijan (A 4) palkkaa-mista varten. Henkilöt on aikaisemmin palkattu momentin 31.27.09 määrärahalta.

1986 esitys	17 341 000
1985 menoarvio	15 636 000
1984 tilinpäätös	15 018 337

09. Saimaan kanavan hoitokunta (arviomäärä-raha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 350 000 mk viiden toimihenkilön palkkioina ja siirtuna momentille 31.27.29 70 000 mk muina kulutusmenoina eli yhteensä 420 000 mk. Mo-mentin määrärahaa saadaan käyttää hoitokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioihin, matka-korvauksiin sekä kulutus- ja edustusmenoihin.

1986 esitys	90 000
1985 menoarvio	510 000
1984 tilinpäätös	479 396

14. Käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu kunnossapitotarpeen kasvusta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesiteiden varsinaisen käytön ja kunnossapidon lisäksi liikenteen palveluun, tur-vallisuuden ylläpitoon, alueiden ja kiinteistöjen käyttöön, hoitoon ja kunnossapitoon, metsätöi-hin sekä kanavaväylä- ja satamarakenteiden sekä niihin kuuluvien laitteiden kunnostukseen sekä työsuhteisen käyttö- ja kunnossapitohenkilöstön palkkauksiin ja matkakorvauksiin, energian han-

kintaan sekä vesitiekaluston käyttöön ja ylläpi-toon. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 85 henkilötyövuotta vastaava henkilöis-tö.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Saimaan kanavan käyttö ja kunnossapito ...	12 750 000
Muiden vesiteiden käyttö ja kunnossapito ..	6 950 000
Yhteensä	19 700 000

1986 esitys	19 700 000
1985 menoarvio	18 700 000
1984 tilinpäätös	17 782 139

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 470 000 mk, mistä 31 600 mk aiheutuu virkapukuavustusten siirrosta momentilta 31.27.01, 70 000 mk mui-den kulutusmenojen siirrosta momentilta 31.27.09 ja 368 400 mk lähinnä Saimaan kanavan vuokran ja muiden kustannusten nou-susta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Sai-maan kanavan hallinnosta aiheutuviin kulutus-menoihin, liikenteen edistämisestä, veden laa-dun tarkkailusta ja enintään 50 000 mk Suomen kanavien historian kirjoittamisesta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	3 470 000
1985 menoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	2 921 672

31. Veneilysatamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää val-tionapuna retkeilysatamina toimivien veneily-sata-mien rakentamiseen ja kunnostamiseen. Ns. ko-tisatamien rakentamiseen ei myönnetä valtion tukea, vaan niiden rakentamisesta vastaavat kun-nat ja veneilyalan järjestöt.

1986 esitys.....	1 300 000
1985 menoarvio.....	1 300 000
1984 tilinpäätös.....	1 300 000

40. *Keskuskalasantamien rakentamisen valtionapu* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 950 000 mk käytettäväksi harkinnanvaraisena valtionavustuksena kunnille ja kalanjalostusalan yrityksille keskuskalasantamien rakentamiseen. Lisäys on 50 000 mk.

1986 esitys.....	950 000
1985 menoarvio.....	900 000
1984 tilinpäätös.....	950 000

42. *Kauppa- ja teollisuussatamien rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain nojalla liikenneministeriön päätöksen mukaan luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten aikaisempina vuosina myöntämistä sekä vuonna 1986 myönnettäviksi ehdotettavista, enintään 15 000 000 markkaan nousevista lainoista, jotka myönnetään kauppa- ja teollisuussatamien rakentamiseen. Lisäys on 200 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 1/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1986 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 1/4 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys.....	1 300 000
1985 menoarvio.....	1 100 000
1984 tilinpäätös.....	577 034

43. *Tahkoluodon syväsataman rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 800 000 mk liikenneministeriön päätöksen mukaan luottolaitoksille suoritettavia korkohyvityksiä varten. Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten vuosille 1983—85 myöntämistä sekä vuodelle 1986 myönnettäviksi ehdotettavista mainittuina vuosina yhteensä enintään 66 000 000 markkaan nousevista lainoista, jotka myönnetään Porin Tahkoluodon syväsataman rakentamiseen.

Korkohyvitystä maksetaan neljän ensimmäisen lainavuoden aikana 3 1/2 prosenttiyksikön ja 5—8 lainavuosien aikana 1 1/4 prosenttiyksikön suuruisuena.

1986 esitys.....	1 800 000
1985 menoarvio.....	1 800 000
1984 tilinpäätös.....	344 476

70. *Kaluston bankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk käytettäväksi vesitiekaluston hankintaan ja peruskorjauksiin.

1986 esitys.....	2 000 000
1985 menoarvio.....	2 500 000
1984 tilinpäätös.....	2 900 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 900 000 mk rakennusten peruskorjauksia, laajennuksia, varastojen ja huoltorakennusten rakennustöitä sekä suunnitellua varten.

1986 esitys.....	900 000
1985 menoarvio.....	600 000
1984 tilinpäätös.....	599 904

77. *Vesitietyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 27 870 000 mk vesiteiden rakentamiseen ja parantamiseen sekä tutkimus- ja suunnittelutöihin.

Käyttösuunnitelma:

	Kestoaika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
<i>Nimetyt vesitietyöt</i>			
<i>Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
1. Suomenlahden nippuhinausväylän parantaminen; Espoo ym.	1978—87	5 000 4 470	230 000
2. Keihässalmen yhteys- ja kalasataman rakentaminen; Pyhtää	1986—87	500 —	400 000
3. Kuutsalon laiturin rakentaminen; Kotka	1986	540 —	540 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—110 000
		Rahoitustarve	1 060 000
<i>Turun tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
4. Iniön yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Iniö	1975—89	5 155 4 379	665 000
5. Utön yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Korppoo	1979—90	2 260 1 635	360 000
6. Houtskarın yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Houtskari	1979—90	2 140 840	430 000
7. Paraisten yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Parainen	1986—88	2 290 —	1 240 000
8. Kuivalahden keskuskalasataman rakentaminen; Eurajoki	1986	970 —	970 000
9. Uudenkaupungin keskuskalasataman II vaiheen rakentaminen; Uusikaupunki	1986	1 155 —	735 000
10. Saaristomeren nippuhinausväylän parantaminen; Uusikaupunki, Pyhäranta, Houtskari, Västanfjärd ...	1982—88	3 215 1 815	650 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—150 000
		Rahoitustarve	4 900 000
<i>Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
11. Tampereen—Virtain väylän parantaminen; Ruovesi, Vilppula, Virrat	1976—87	19 970 17 565	1 300 000
12. Muroleen kanavan kunnostaminen; Ruovesi	1986—88	5 450 —	550 000
13. Hämeenlinnan—Tampereen reitin laitureiden parantaminen; Nokia ym.	1984—86	1 500 900	600 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—50 000
		Rahoitustarve	2 400 000

	Kestoaika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
<i>Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
14. Saimaan syväväylien parantaminen; Savonlinna ym. .	1970—86	9 200 8 740	460 000
15. Haponlahden—Orivirran väylän parantaminen; Savonlinna ym.	1983—88	3 000 1 200	500 000
16. Uuden Valamon laivalaiturin rakentaminen; Heinävesi.....	1986—87	450 —	200 000
17. Anttolan kk:n laivalaitureiden rakentaminen; Anttola	1986—87	500 —	350 000
18. Kerimäen kalasataman rakentaminen; Kerimäki.....	1986	200 —	200 000
19. Puulaveden yhteysliikennelaitureiden rakentaminen; Hirvensalmi, Kangasniemi	1983—87	1 770 1 180	400 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—
		Rahoitustarve	2 110 000

Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri

20. Pielisjoen väylän parantaminen välillä Pielinen—Pyhäselkä; Eno, Joensuu ym.	1975—86	29 290 26 650	1 640 000
21. Puhoksen syväväylän rakentaminen; Kitee, Rääkkylä	1982—87	24 800 21 920	1 115 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—390 000
		Rahoitustarve	2 365 000

Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri

22. Päivärannan siltojen laivajohteiden uusiminen ja väylän ruoppaus; Kuopio ym.	1985—86	2 640 1 550	1 090 000
23. Lastukosken sulkukanavan peruskorjaus; Nilsinä	1986	350 —	350 000
24. Neiturin sulkukanavan peruskorjaus; Konnevesi.....	1986	800 —	400 000
25. Tervonsalmen laiturin rakentaminen; Tervo.....	1986	400 —	400 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—100 000
		Rahoitustarve	2 140 000

	Kestoaika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
<i>Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
26. Vääsyn laivalaiturin rakentaminen; Asikkala	1984—86	800 580	220 000
27. Keurusselän väylien merkitseminen; Keuruu	1986	450	450 000
28. Saarenlahden laivalaiturin rakentaminen; Muurame .	1986	380	380 000
29. Rutalahden laivalaiturin rakentaminen; Leivonmäki .	1986	430	430 000
30. Kalkkisten laivalaiturin rakentaminen; Asikkala	1986	365	365 000
31. Isohiekkan laivalaiturin rakentaminen; Keuruu	1986	315	315 000
32. Tornionsalmen laivalaiturin rakentaminen; Heinola .	1986	415	415 000
33. Karklahden uittoväylän parantaminen; Kuhmoinen .	1986	120	120 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät		—	—
		Rahoitustarve	2 695 000

Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri

34. Merenkurkun ja Selkämeren nippuhinausväylän parantaminen; Mustasaari, Maalahti, Uusikaarlepyy ...	1980—91	6 940 3 640	650 000
35. Trulleivin keskuskalasadaman huoltorakennuksen työt; Kokkola	1986	600	600 000
36. Luodon kalasadaman ja väylän rakentaminen; Luoto .	1986—87	1 900	820 000
37. Ädön keskuskalasadaman huoltorakennuksen rakentaminen; Luoto, Pietarsaari	1986	600	600 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät		—	—70 000
		Rahoitustarve	2 600 000

Oulun tie- ja vesirakennuspiiri

38. Siikajoen väylän syventäminen; Siikajoki, Hailuoto ..	1985—87	1 320 000 630 000	200 000
39. Inarinjärven väylien merkinnän parantaminen; Inari .	1986—87	2 200	260 000
40. Sarven suojasadaman rakentaminen; Kemi	1986	810	410 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät		—	—20 000
		Rahoitustarve	850 000

	Kesto-aika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
<i>Saimaan kanava</i>			
41. Liikennekauden jatkamiseksi tehtävät työt; Lappeenranta, Joutseno, Nuijamaa, vuokra-alue	1981—87	6 050 4 350	400 000
42. Sulkujen ja avattavien siltojen kaukokäyttö- ja valvontalaitteiden parantaminen; Lappeenranta	1985—87	1 500 350	350 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—
		Rahoitustarve	750 000
Nimetyt vesitietyöt, rahoitustarve yhteensä			21 870 000

Muut vesitietyöt

43. Vesiliikenteen turvalaitteet			2 750 000
44. Pienehköt vesitietyöt			1 700 000
45. Tutkimus- ja suunnittelutyöt			1 550 000
Muut vesitietyöt, rahoitustarve yhteensä			6 000 000
Rahoitustarve			27 870 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Nimetyt vesitietyöt

7. Paraisten yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Parainen

Paraisten yhteysliikennereittialueeseen kuuluvat Heisalan, Björkholman, Granholman, Aspholman, Ramsholman, Kuggön ja Sorpon saaret. Alueella asuu vakituisesti noin 20 taloutta ja noin 70 asukasta. Alueella harjoitetaan voimapeleistä maataloutta, puutarha- ja erikoisviljelyä sekä kalastusta. Reitillä liikennöi yksityinen alus, joka ei pysty kulkemaan jäissä eikä kuljettamaan ajoneuvoja.

Alueen laiturit ovat yksityisiä, kevytrakenteisia ja riittämättömiä merenkulkuhallituksen yhteysaluksille. Suunnitelma sisältää liikenteenhoidon edellyttämien laitureiden ja niiden tieyhteyksien rakentamisen reittialueelle.

8. Kuivalahden keskuskalasataman rakentaminen; Eurajoki

Nykyisin Eurajoen kalastajat purkavat kalasaaliinsa pääasiassa kalastajaseuran huonokuntoisesta laiturista, jonne johtaa pitkä, karikkoinen ja matala väylä. Väylä on merkitsemätön. Eurajoen kunta on ostanut maa-alueen Kuivalahden Puhonniemestä kalasataman rakentamiseksi. Suunniteltu kalasatamapaikka sijaitsee avomerren välittömässä läheisyydessä, jossa vesien jäätyminen

tapahtuu myöhemmin. Lisäksi rysäalueet sijaitsevat aivan suunnitellun kalasataman läheisyydessä.

Kalasataman vaikutusalueella arvioidaan olevan 10—15 pääammattikalastajaa, joilla on noin 30—40 rysää. Suurella osalla kalastajia ei ole käytössä omia kotisatamia. Arvioitu vuotuinen kalasaalimäärä on noin 250 tn/vuosi.

12. Muroleen kanavan kunnostaminen; Ruovesi

Muroleen kanava on peruskorjauksen tarpeessa. Sulkurakenteet ja laitteet peruskorjataan. Samassa yhteydessä sulkua syvennetään, levennetään ja pidennetään.

36. Luodon kalasataman ja väylän rakentaminen; Luoto

Luodon kalasataman rakennuspaikka sijaitsee Luodon saariston ulko-osassa. Satama korvaa 3 perinteistä kalasatamaa, jotka ovat maannousun takia jääneet mataliksi. Uusi satama rakennetaan 10—15 km lähemmäksi pyyntipaikkoja, joten sataman käyttöaika pitenee 1—2 kk entisiin satamiin verrattuna ja satamaan johtavan tuloväylän kulkusyvyydeksi saadaan 3,0—3,5 m.

Paikkakunnalla on noin 10—12 venekuntaa, jotka harjoittavat ammattikalastusta sekä 30—50 kalastajaa, jotka ovat lähinnä sivuammatti- ja kotitalouskalastajia. Nykyinen kalansaaliin arvo on noin 1,2 milj. mk vuodessa. Kalansaaliista siika ja silakka ovat tärkeimmät. Uuden sataman

ansiosta kalansaaliin arvon ennustetaan kasvavan noin kaksinkertaiseksi.

39. Inarijärven väylien merkinnän parantaminen; Inari

Inarijärvellä harjoitetaan matkailuliikennettä usean yrittäjän toimesta. Toimenpide tähtää lähinnä tämän sekä vilkkaan kalastusveneliikenteen turvallisuuden ja järven moninaiskäytön parantamiseen.

1986 esitys	27 870 000
1985 menoarvio	33 200 000
1984 tilinpäätös	40 420 000

88. Vesitiealueiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 360 000 mk käytettäväksi vesiteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankkimiseen sekä vesilain mukaisiin korvauksiin.

1986 esitys	360 000
1985 menoarvio	350 000
1984 tilinpäätös	300 000

40. Autorekisterikeskus

Autorekisterikeskuksen toiminnoista on valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti laadittu kehittämissuunnitelma, jolla uudistetaan ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröinti ja tietojenkäsittelymenettely. Uudistus on tarkoitus toteuttaa vuosina 1985—1989. Sen kokonaiskustannukset ovat 21 milj. mk. Siirryttäessä uuteen järjestelmään sen edellyttämä henkilöstötarve katetaan pääosin uudelleenkohdentamalla vapautuvaa henkilöstöä autorekisterikeskuksen keskushallinnosta ja poliisitoimesta.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 281 000 mk, mistä 4 111 200 mk aiheutuu palvelussuhteen

ehtojen tarkistuksesta, 2 138 500 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutoksista, 2 700 000 mk määrärahan oikaisusta, mistä 2 100 000 mk perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 600 000 mk työsuhdepalkkoihin, ja 200 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 27 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29 sekä kertameno 228 200 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään neljä tilapäistä ja 74 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 16 työsopimussuhteista osa-aikaista pysyväisluonteista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 7 560 800	68 969 700	+ 24	891
Tilapäisten palkkiot	+ 233 900	233 900	+ 4	4
Työsuhdepalkat	+ 673 300	4 068 200	+ 3	74
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 237 200	889 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 182 000	3 876 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 393 800	5 580 200	—	—
Yhteensä	+ 9 281 000	83 618 000	+ 31	969

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.6.

Lisäperustelut:

Työmäärän lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Katsastustoimipaikat	Palkkausluokka
2 apulaiskatsastusmiestä	A 18
1 apulaiskatsastusmies	A 17
13 katsastusteknikkoa	A 15
3 toimistovirkailijaa	A 4
2 toimistovirkailijaa	A 3

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan 233 900 mk kolmen toimistovirkailijan (A 4) ja yhden toimistovirkailijan (A 3) palkkaamista varten keskuustoimipaikkaan.

Työsopimussuhteisten henkilöiden aseman vaikiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi katsastustoimipaikoille kolme ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien työsuhdepalkoista vähentää 137 000 mk kolmen toimistoapulaisen palkkoina.

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 103 000 mk kahden toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Autorekisterikeskuksen rekisteritoimintojen kehittämisprojektia varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 67 000 mk toimistosihteerin palkkaamiseksi.

Atk-kirjoittamoa varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 186 000 mk kolmen atk-kirjoittajan palkkaamiseksi.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 32 400 mk kahden osa-aikaisen siivoojan palkkoina.

1986 esitys	83 618 000
1985 menoarvio	74 337 000
1984 tilinpäätös	69 073 109

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 150 500 mk, mistä 4 095 500 mk aiheutuu toiminnan laajentamisesta ja hintojen noususta, 27 000 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 31.40.01 ja 8 000 mk kertamenosta katsastusasemien avajaisia varten ja 20 000 mk kertamenosta viraston 20-vuotispäivää varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 9 500 mk, lisäys on 4 141 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kilpien hankintaan sekä ulkopuolisten kouluttajien palkkioiden maksamiseen.

1986 esitys	28 241 000
1985 menoarvio	24 100 000
1984 tilinpäätös	22 402 507

70. Kaluston ja puhelimien hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 250 000 mk, josta 2 250 000 mk on puhelinkeskuksen uusimista, toimistokaluston, offset- ja muiden koneiden ja laitteiden, puhelinosuuksien sekä katsastustöissä tarvittavien laitteiden ja väestönsuojeluvälineiden hankkimista varten sekä 2 000 000 mk rekisteritoimintojen kehittämisprojektin vaatimia laitteistohankintoja varten.

1986 esitys	4 250 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	2 000 000

74. Katsastusasemien rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 000 000 mk katsastusasemien rakentamista ja suunnittelua varten. Katsastusasemien rakennuskustannukset sisältävät myös kiinteän laitteiston, pakokaasunpoistolaitteiden, pysäköintialueiden sekä koeajoratojen aiheuttamat kustannukset.

Käyttösuunnitelma:

Katsastusasema	Hyötypinta-ala m ²	Kustannusarvio		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
		mk	mk/m ²		
1. Hyvinkää	619	6 000 000	9 693	2 000 000	4 000 000
2. Porvoo	619	5 950 000	9 612	1 500 000	4 450 000
3. Lahti, laajennus	400	3 500 000	8 750		3 500 000
4. Lieksa	360	4 000 000	11 111		1 300 000
5. Lohja	624	6 400 000	10 256		2 150 000
6. Suolahti	361	3 800 000	10 526	1 000 000	2 800 000

7. Eräät peruskorjaustyöt.....	2 500 000	1 500 000
8. Rakennussuunnittelu		300 000
		<u>Yhteensä 20 000 000</u>

1986 esitys.....	20 000 000
1985 menoarvio.....	19 000 000
1984 tilinpäätös.....	19 240 000

89. *Katsastusasemien ostaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 881 000 mk Valkeakosken katsastusasemakiinteistön ostamiseksi Valkeakosken kaupungilta.

1986 esitys.....	2 881 000
------------------	-----------

47. Ilmailuhallinto

Kuusamon Lento Oy:n osakkeiden siirrettyä valtion omistukseen Kuusamon lentopaikka on tarkoitettu siirtää valtion lentoasemaksi 1.3.1986 lukien.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 367 000 mk, mistä 5 223 600 mk aiheutuu palvelussuhteen

ehtojen tarkistuksesta ja 111 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 23 200 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 23 tilapäistä ja 362 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 584 200	61 938 300	+ 3	574
Tilapäisten palkkiot	— 52 100	1 003 900	— 1	23
Työsuhdepalkat	+ 1 788 800	34 718 000	— 1	362
Muut palkat ja palkkiot	— 9 400	255 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 55 500	7 001 000	—	—
<u>Yhteensä</u>	<u>+ 5 367 000</u>	<u>104 917 000</u>	<u>+ 1</u>	<u>959</u>

Lisäperustelut:

Ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen lentoaseman päällikön toimi (A 22) sekä ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 7).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen ilmailuinsinöörin toimi (A 22). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 113 300 mk katsastusinsinöörin (A 22) palkkiona.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 95 000 mk lennontiedottajan palkkaamiseksi il-

mailuhallitukseen Kuusamon lentopaikan valtiolle siirtymisen johdosta.

Työsuhdepalkkoista ehdotetaan 1.3.1986 lukien vähennettäväksi 187 000 mk kahden teknikon palkkoina siirtona momentille 31.50.01.

1986 esitys.....	104 917 000
1985 menoarvio	99 550 000
1984 tilinpäätös	90 818 666

14. *Kunnossapito- ja käyttömenot* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 000 mk, mistä 4 000 000 mk aiheutuu kustannustason

noususta ja 2 000 000 mk Kuusamon lentokentän kunnossapitotoimintojen siirtämisestä valtiolle 1.3.1986 lukien, lentoasemien liikennealueiden uudelleenpäällystarpeen kasvusta sekä muusta toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lentoasemien kunnossapitotoon ja käyttöön, rakennusten, rakenteiden ja laitteiden korjauksiin, ilmailuviestitoiminnan huoltoon ja käyttöön sekä ilmailutiedotustoiminnasta aiheutuviin menoihin.

Lentoasemien kunnossapitotoon ja käyttöön kuuluvat lentoasemien ylläpidon kannalta välttämättömät toimenpiteet kuten lumenpoisto ja liukkaudentorjunta, liikennealueiden, päällysteiden ja rakenteiden sekä valaistus- ja sähkönjakelujärjestelmien kunnossapito, kiinteistönhoito ja yhdyskuntatekninen huolto, koneiden ja ajoneuvojen huolto ja korjaus sekä etsintä-, palo- ja pelastustoiminta ja turvatarkastukset.

Ilmailuviestitoiminnan huoltoon ja käyttöön kuuluu lennonvarmistus- ja viestilaitteiden kuten lentosuunnistus-, laskeutumis-, tutka-, tele- ja mittauslentolaitteiden, radiopuhelinkaluston, kaukokirjoitus- ja puhelinverkoston ja turvatarkastuslaitteiden huolto ja käyttö.

Rakennusten, rakenteiden ja laitteiden korjauksiin kuuluvat lentoasemien liikennealueiden uudelleenpäällystys- ja liete-pintaustyöt, rakennusten ja niiden laitteiden, maanrakenteiden, kunnallisteknisten järjestelmien sekä sähkö- ja lennonvarmistusjärjestelmien normaalia ylläpito- korjausta laajemmat uusimis- ja korjaustyöt.

Momentilta rahoitetaan myös edellä mainittujen osatoimintojen yhteiskustannukset kuten polttoainemien ja sähköenergian hankintameno, posti- ja telemaksut, työkonien ja ajoneuvojen tehokkaan ja monipuolisen käytön edellyttämät lisälaitteet sekä enintään 520 henkilötyövuotta vastaavan lentoasemien ja lennonvarmistusverkoston työsuhteisen henkilöstön palkkaukset, matkakorvaukset sekä terveydenhoidosta, virkistystoiminnasta ja koulutuksesta aiheutuvat menot.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lentoasemien kunnossapito- ja käyttömenojen palkat	33 000 000
Lentoasemien muut kunnossapito- ja käyttömenot	49 200 000
Ilmailuviestitoiminnan palkat	5 200 000
Ilmailuviestitoiminnan huolto- ja muut käyttömenot	9 800 000
Korjaukset	7 800 000
Yhteensä	105 000 000

1986 esitys	105 000 000
1985 menoarvio	99 000 000
1985 lisämenoarvio	2 400 000
1984 tilinpäätös	96 000 000

21. Ilmailuhallinnon toimesta ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 500 000 mk, josta pääosa saadaan käyttää Helsinki-Vantaan lentoasemalla toimiville yrityksille myytävän lämmön ostamiseen ja tuotantokustannuksiin ja loput eri lentoasemien toimesta ilmailuhallinnon ulkopuolisille suoritettavien pienehköjen töiden kustannuksiin. Lisäksi momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 200 000 mk julkisten palvelujen vientiin liittyvien suunnittelu- ja konsulttipalvelujen aiheuttamiin menoihin edellyttäen, että kaikkia toiminnasta aiheutuvia kustannuksia vastaavat tulot voidaan tulouttaa valtiolle. Lisäys on 800 000 mk.

Töiden kaikkia kustannuksia vastaavat tulot 9 000 000 mk on merkitty alamomentille 12.31.47.3.

1986 esitys	7 500 000
1985 menoarvio	6 700 000
1984 tilinpäätös	6 305 848

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 010 000 mk, josta 986 800 mk aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan muutoksesta sekä 23 200 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 31.47.01. Lisäyksestä 100 000 mk aiheutuu kertamenoista lennonvarmennusalan koulutusta varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 200 000 mk, lisäys on 810 000 mk.

1986 esitys	9 160 000
1985 menoarvio	8 350 000
1984 tilinpäätös	8 036 998

41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon

Momentille ehdotetaan 1 800 000 mk Kuusamon lentopaikan ylläpitoon 1.3.1986 saakka sekä Mikkelin lentopaikan rakenteiden ja laitteiden parantamiseen sekä ylläpidon avustamiseen ja tämän lentopaikan rakentamiseen otettujen lainojen johdosta aiheutuviin kustannuksiin. Ylläpidon avustamisen edellytyksenä on säännöllisen reittiliikenteen harjoittaminen. Lisäksi momentille ehdotetaan 1 800 000 mk käytettäväksi avustuksena kevytliikennekenttien ja muiden lentopaikkojen rakenteiden ja laitteiden

parantamisesta aiheutuviin menoihin. Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan yhteensä 3 600 000 mk, missä on otettu huomioon vähennyksenä vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 700 000 markan määräraha. Vähennys on 400 000 mk.

1986 esitys	3 600 000
1985 menoarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	3 885 049

50. Eräät valtionavut ilmailutoiminnan ylläpitämiseen

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk, mikä aiheutuu tehtävien lisääntymisestä ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Ilmailuliitto ry:n toiminnan tukemiseen sekä saaristo- ja erämaa-alueiden asukkaille tärkeiden liikenneyhteyksien ylläpitoon kelirikon aikana ja muutoin vaikeissa olosuhteissa.

1986 esitys	750 000
1985 menoarvio	700 000
1984 tilinpäätös	539 702

Vuoden 1986 tilausvaltuudesta	
Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista	
Yhteensä	

1986 esitys	33 500 000
1985 menoarvio	34 000 000
1984 tilinpäätös	32 000 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 33 500 000 mk lento- ja liikenteen johdosta tarvittavien koneiden ja laitteiden hankkimista, toimitilojen kalusteiden ja konttorikoneiden täydentämistä sekä automaattisten tietojenkäsittelylaitteistojen hankkimista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kunnossapito- ja käyttökaluston hankinnat	12 100 000
Viesti- ja sähkötoiminnan hankinnat	20 000 000
Toimitilojen kalusteiden ja konttorikoneiden hankinnat	500 000
ATK-laitteiden ja ohjelmistojen hankinnat	900 000
Yhteensä	33 500 000

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyyppien ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Lisäksi ehdotetaan, että ilmailuhallitus saisi tilata vuoden 1986 aikana lennonvarmistuslaitteita yhteensä 5 000 000 markan arvosta.

Kassamenoja tästä sekä aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

1986 mmk	1987 mmk	Yht. mmk
—	5,0	5,0
16,0	4,5	20,5
16,0	9,5	25,5

74. Lentokenttien talonrakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 480 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsinki-Vantaan matkustaja-asemarakennuksen muutos- ja korjaustyöt		3 500 000		1 500 000

2. Jyväskylä, matkustaja-asemarakennuksen laajentaminen		10 850 000		320 000	1 500 000
— uudisrakennusosa	1 174	9 050 000	7 708		
— muutostyöt nykyisissä tiloissa	550	1 800 000	3 272		
3. Kuopio, lennonvarmistustilojen laajentaminen		4 400 000		2 320 000	2 080 000
— uudisrakennusosa	450	3 900 000	8 667		
— muutostyöt nykyisissä tiloissa	400	500 000	1 250		
4. Pienehköt muutos- ja peruskorjaustyöt					1 000 000
5. Rakennussuunnittelu					400 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>6 480 000</u>

1986 esitys..... 6 480 000
 1985 menoarvio..... 4 500 000
 1984 tilinpäätös..... 13 950 000

1986 esitys..... 14 500 000
 1985 menoarvio..... 10 000 000
 1985 lisämenoarvio 450 000
 1984 tilinpäätös..... 10 820 000

77. Lentokenttien rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 14 500 000 mk lentoasemien liikennealueiden päällystämistä, yhdisteiden järjestämistä, jätevesien käsittelyä sekä asemien lämpöhuollon turvaamista varten. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 1 500 000 mk pienehköihin kunnallisteknisiin töihin, lentoasemien tutkimuksiin ja suunnitteluun sekä 9 900 000 mk Varkauden lentoaseman kiitotien korjaukseen.

88. Lentokenttien maanlunastukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk lentokenttien lisäalueiden lunastamiseen sekä lentokenttien turva-alueen lentoesteinä olevien lentoliikennettä vaarantavien rakennusten ja metsän poistamista varten.

1986 esitys..... 200 000
 1985 menoarvio..... 1 000 000
 1984 tilinpäätös..... 1 000 000

50. Ilmatieteen laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 566 000 mk, mistä 2 119 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 224 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista sekä 150 000 mk kausi—, ruuhka— yms. apulaisten palkkausten

lisääntymisestä. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 12 tilapäistä ja 94 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 94 työsopimussuhteista osa—aikaista pysyväisluonteista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 490 600	25 042 200	—	257
Tilapäisten palkkiot	+ 48 000	1 080 000	—	12
Työsuhtepalkat	+ 660 200	9 517 600	+ 2	94
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 234 700	1 720 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 80 600	1 494 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 51 900	2 777 900	—	—
<u>Yhteensä</u>	<u>+ 2 566 000</u>	<u>41 633 000</u>	<u>+ 2</u>	<u>363</u>

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta momentilta 31.47.01.

Lisäperustelut:

Toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistopäällikön toimi (A 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen meteorologin toimi (A 17).

Kahden teknikon palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien säätutkien huoltoa varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 187 000 mk siirtona momentilta 31.47.01.

1986 esitys	41 633 000
1985 menoarvio	39 067 000
1984 tilinpäätös	36 146 463

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 210 000 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu sääpalvelu- ja ilmanlaatuselvitysten lisääntymisestä, 750 000 mk tilaustyönä suoritettavan avaruustutkimuksen henkilöstömenoista ja 60 000 mk hintojen ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ilmatieteen laitokselta tilattujen sääpalvelujen, tutkimusten ja muiden palvelutehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.31.50.1. Momentin määrärahaalla saadaan suorittaa enintään 21 henkilötyövuotta vastaavan päätoimisen henkilön palkkaukset.

1986 esitys	2 710 000
1985 menoarvio	1 500 000
1985 lisämenoarvio	140 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 330 000 mk, mistä 30 000 mk aiheutuu kertamenosta käyttövaroihin kansainvälisen tiesääkokouksen järjestämiseksi, 690 000 mk pääasiassa sääpalvelun ja tutkimustoiminnan laajentumisesta, 400 000 mk toimitilojen lisääntymisestä, 250 000 mk kansainvälisen yhteistyön laajentumisesta, 650 000 mk kertamenosta erityissääpalvelujen kehittämisen projektiin, aluepalvelun menetelmätutkimuksen sekä tutkankäyttötutkimuksen henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 400 000 mk kertamenosta kansainvälisen ilmastotutkimuksen ja energiatutkimuksen henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 160 000 mk kertamenosta vaarallisten aineiden leviämislaskentamenetelmien

kehittämistutkimuksen henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 100 000 mk kertamenosta laitoksen historiikin kirjoittamiseksi sekä 650 000 mk hintojen ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 330 000 mk, lisäys on 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ilmatieteellisen, geofyysikaalisen ja ilmansuojelun tutkimus- ja palvelutoiminnan atk- ja tiedonsiirtomaksuihin, laitevuokra- ja huoltomaksuihin, havainto-, käsittely- ja tutkimuspalvelujen ostoihin, varaosiin, työvälineisiin, tarvikkeisiin ja muihin käyttökustannuksiin sekä eräiden kansainvälisten järjestöjen jäsen- ja osuusmaksujen ja muiden kansainvälisestä toiminnasta aiheutuvien menojen suorittamiseen. Momentin määrärahaalla saadaan suorittaa enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan tutkimusprojekteissa työskentelevän päätoimisen henkilön palkkaukset.

1986 esitys	20 780 000
1985 menoarvio	18 780 000
1985 lisämenoarvio	550 000
1984 tilinpäätös	6 922 086

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 060 000 mk, mistä 7 560 000 mk kojeiden ja laitteiden, käyttökaluston, konttorikoneiden ja kalusteiden hankkimiseksi sekä Meteosat-sääsatelliittitietojen vastaanottolaitteiden viimeistä maksuerää varten.

Lisäksi ehdotetaan, että Ilmatieteen laitos saisi hankkia tiedonsiirto- ja oheislaitteineen 5,5 milj. mk maksavan säätutkan. Hankkeen alkurahoitusta varten momentille ehdotetaan 1 500 000 mk. Loppuosa hankintamenosta tulee maksettavaksi vuonna 1987.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyyppien ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehittelymenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Havaintokojeet ja tutkimuslaitteet	1 530 000
Viesti- ja tietokonelaitteet	2 250 000
Sääpalvelun välineet	2 630 000
Käyttökälu- ja konttorikone- ja kaluste- hankinnat	600 000
Säätutkahankinnat	1 500 000
Meteosat-laitehankinnat	550 000
Yhteensä	9 060 000

1986 esitys.....	9 060 000
1985 menoarvio.....	7 130 000
1984 tilinpäätös.....	10 340 000

55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset

21. Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kulujen korvaamiseen.

1986 esitys.....	1 560 000
1985 menoarvio.....	1 500 000
1984 tilinpäätös.....	1 400 000

22. Korvaus radiotoiminnan valvonnasta (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk radiolaitteiden määrään, erityisesti paikallisradiolähettimien lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun (565/50) lain mukaisesti radiolaitteiden käyttö- ja tarkastusmaksuista vapautettujen osalta radiotoiminnan valvonnasta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kulujen korvaamiseen.

1986 esitys.....	400 000
1985 menoarvio.....	300 000
1984 tilinpäätös.....	270 000

41. Sanomalehdistön tukeminen

Momentille ehdotetaan 98 750 000 mk eli lisäystä 3 600 000 mk seuraavasti:

1. *Sanomalehdistön kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentaminen.* Alamomentille ehdotetaan 94 000 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi avustuksina sanomalehtien kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentamiseksi. Määrärahasta ehdotetaan 47 000 000 mk jaettavaksi puolueille niiden lehdistön tukemiseen ja Ahvenanmaan maakunnalle tiedotustoiminnan tukemiseen samojen jakoperusteiden mukaan kuin puoluelain 9 §:ssä tarkoitettu avustus. Lisäys on 3 600 000 mk.

2. *Uutis- ja tietotoimistojen sekä niiden asiakaslehtien telekustannusten alentaminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 4 750 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi avustuksina uutis- ja tietotoimistojen sekä niiden asiakkaina olevien sanomalehtien telekustannusten alentamiseen.

1986 esitys.....	98 750 000
1985 menoarvio.....	95 150 000
1984 tilinpäätös.....	89 655 750

42. Lehdistön yleinen kuljetustuki

Momentille ehdotetaan 311 000 000 mk posti- ja telelaitoksen käytettäväksi yleisenä kuljetustukena kotimaisten sanoma- ja aikakauslehtien hinnastoon merkittyjen sanomalehtien ja aikakauslehtien julkaisijoille posti- ja telelaitoksen toimesta vuonna 1986 kuljetettavien lehtien kuljetusmaksujen alentamiseen siten kuin asetuksella sanoma- ja aikakauslehtien postimaksuista säädetään. Vähennys on 27 000 000 mk, mikä aiheutuu maksujen korotuksesta ja lehtien yhteisjakelun laajenemisesta.

Yleistä kuljetustukea on tarkoitus myöntää vain sellaisille lehtien julkaisijoille, jotka antavat kokonaan ko. lehtien jakelun posti- ja telelaitoksen tehtäväksi. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske sanomalehtien erillisjakelua.

1986 esitys.....	311 000 000
1985 menoarvio.....	338 000 000
1984 tilinpäätös.....	330 256 801

44. Sanomalehtien yhteisjakelun tukeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan valtioneuvoston käytettäväksi 15 000 000 mk, mistä 5 000 000 mk ehdotetaan käytettäväksi yhteisjakeluun siirtymisestä mahdollisesti aiheutuvien muutosvaiheen kustannusnousujen alentamiseen sekä 10 000 000 mk käytettäväksi yhteisjakeluun siirtymisestä aiheutuvien kertaluonteisten kustan-

nusten ja jakeluvastuusta syntyvien pysyväisluonteisten lisäkustannusten alentamiseen.

Lisäys 11 000 000 mk aiheutuu yhteisjakelun laajentamisesta. Lisäystä vastaavasti vähenevät posti- ja telelaitoksen jakelukulut ja yleisen kuljetustuen tarve.

1986 esitys.....	15 000 000
1985 menoarvio.....	4 000 000
1985 lisämenoarvio	2 800 000
1984 tilinpäätös.....	4 000 000

56. Korvaukset posti- ja telelaitokselle valtion virkalähetyksistä

23. Korvaus virkaläheteysoikeuden käytöstä postiliikenteessä (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 000 mk, mikä aiheutuu korvausperusteiden tarkistamisesta, kustannusten noususta ja virkalähetysmäärän kasvusta. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti virkalähetyksistä posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

1986 esitys.....	90 000 000
1985 menoarvio.....	83 000 000
1984 tilinpäätös.....	77 000 000

24. Korvaus erityispalveluina toimitettavista virkalähetyksistä ja postiennakkolähetyksistä (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja virkalähetysmäärän kasvusta. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti valtion viranomaisten kyseessä olevien lähetysten toimittamisesta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien erilliskustannusten korvaamiseen.

1986 esitys.....	30 500 000
1985 menoarvio.....	28 500 000
1984 tilinpäätös.....	26 805 813

57. Rautatieliikenteen korvaukset

40. Eräät Valtionrautateille maksettavat korvaukset

Momentille ehdotetaan edelleen 18 000 000 mk käytettäväksi henkilöpaikallisiikenteen ylläpidosta aiheutuvan tappion ja kansanedustajien vapaista matkoista aiheutuvan tulojen menetyksen korvaamiseen Valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 5 §:n 4 momentin mukaisesti.

1986 esitys.....	18 000 000
1985 menoarvio.....	18 000 000
1984 tilinpäätös.....	16 000 000

41. Tavaraliikenteen alennuskuljetuskorvaukset

Momentille ehdotetaan 32 000 000 mk käytettäväksi Valtionrautateille sen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 3 §:n 3 momentin mukaisesti muilla kuin liiketaloudellisilla perusteilla valtioneuvoston myönnettävien tavaraliikenteen kuljetusmaksujen alennusten aiheuttaman tulojen menetyksen korvaamiseen. Lisäys on 500 000 mk.

1986 esitys.....	32 000 000
1985 menoarvio.....	31 500 000
1984 tilinpäätös.....	27 400 627

50. Henkilöliikenteen alennuskuljetuskorvaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 38 000 000 mk käytettäväksi Valtionrautateille sen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 3 §:n 3 momentin mukaisesti muilla kuin liiketaloudellisilla perusteilla valtioneuvoston myönnettävien henkilöliikenteen kuljetusmaksujen alennusten aiheuttaman tulojen menetyksen korvaami-

seen. Lisäys on 2 900 000 mk, mistä 1 800 000 mk johtuu tariffien korotuksesta ja 1 100 000 mk korvausten alaisten matkojen lisääntymisestä.

Lisäksi opiskelija- ja eläkeläislippuja koskevan alennusjärjestelmän epäkohdat selvitetään.

1986 esitys.....	38 000 000
1985 menoarvio.....	35 100 000
1984 tilinpäätös.....	32 969 236

85. Sijoitukset valtionenemmistöisiin yhtiöihin

Ajokki Oy tytäryhtiöineen valmistaa pääasiassa linja-autojen koreja, joten se on toimialtaan rinnastettavissa kauppa- ja teollisuusministeriön alaisuudessa toimiviin valtion yhtiöihin. Konepaja- ja muuta tehdasteollisuutta harjoittavien

valtionyhtiöiden toiminnan kehittämiseksi ja koordinoinnin parantamiseksi ehdotetaan Ajokki Oy siirrettäväksi kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan 1.1.1986 lukien.

90. Valtionrautatiet

Valtionrautateiden taloudellinen tulos on viime vuosina parantunut. Kun tarkastellaan laitoksen toiminnasta erityisesti valtiontaloudelle aiheutuvaa taloudellista rasitusta, on laitoksen taloudellisen tuloksen paraneminen vielä liiketaloudellista tulosta parempi. Nyt vaikuttaa ilmeisesti, että eduskunnan vuodelle 1991 tavoitteeksi asettama taloudellinen tulos voidaan saavuttaa.

Valtionrautateille vuonna 1982 asetettu tavoite liikekirjanpidon mukaisen tuloksen parantamiseksi vuoden 1982 hintatasossa 500 miljoonalla markalla vuoden 1991 loppuun mennessä merkitsee sitä, että tuotoilla katettava osuus kuluista liikekirjanpidossa pitää kasvaa vuonna 1982 toteutuneesta 73.9 prosentista 89.2 prosenttiin vuonna 1991, joten tuotto-kulusuhteen on parannuttava keskimäärin 1.7 prosenttiyksiköllä vuosittain.

Vuonna 1984 rautateiden tavaraliikenne kasvoi 2.1 %. Rautateitse kuljetettu tavaramäärä nousi 29.9 miljoonaan tonniin, mikä on enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Sen sijaan henkilöliikenne supistui edellisestä vuodesta vähän yli

prosentin. Kuitenkin henkilökilometrimäärä, 3 276 milj. henkilökilometriä, on kolmanneksi paras kuljetustulos. Ainoastaan vuosina 1982 ja 1983 kuljetusmäärät olivat suuremmat.

Tavaraliikenteen arvioidaan kasvavan vuonna 1985 edellisestä vuodesta 3 %, mutta vuonna 1986 vain noin prosentoin.

Henkilöliikenteen arvioidaan supistuvan vuonna 1985 noin 3 % ja kasvavan vuonna 1986 yhden prosentin.

Toimenpiteitä laitoksen talouden tervehdyttämiseksi on tarkoitus edelleen jatkaa. Liikenteen lisäämiseksi tehostetaan markkinointitoimenpiteitä.

Kappaletavaraliikenteen kehittämiseksi pyritään edelleen parantamaan palvelukykyä, lisäämään kuljetuksia sekä supistamaan kustannuksia.

Yksinajoon siirtymistä tehostetaan siten, että siirtymisestä koituville lisäkustannuksille voidaan saada vastinetta.

Piirihallinnon organisaatiouudistukseen liitetyen jatketaan henkilöstön sopeuttamista muutuneita tehtäviä vastaavaksi. Keskushallinnon ja

konepajatoimintojen organisaatioita on tarkoitus uudistaa.

Valtionrautateiden menojen budjetointia on uudistettu siten, että radanpidon ja liikenteen hoidon menot on aikaisempaa selvemmin erotettu toisistaan. Budjetoinnin tavoitteena on osoittaa eri toiminnoista Valtionrautateille aiheutuvat menot, mikä edistää myös ns. avoimelle budjetoinnille asetetun tavoitteen saavuttamista.

Tuottavuus kasvaa lähivuosina enemmän kuin viime vuosien aikana, jolloin tuottavuus kasvoi keskimäärin 3 % vuodessa. Lisäksi taloudellisen tuloksen tavoitteiden mukainen parantaminen edellyttää, että rautateiden tariffeja voidaan korottaa kustannusten nousua vastaavasti.

Vuoden 1986 tuloslaskelman tuotot on arvioitu ottamalla huomioon edellä esitetyn liikenteen kasvun lisäksi tariffien korotusten vaikutukset. Hintojen nousu sekä vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa asetettu tariffien jälkeensääntely poistamisvelvoite huomioon ottaen on tavaraliikenteen ja henkilöliikenteen tariffeja tarkoitus korottaa vuoden 1986 alusta lukien keskimäärin 5 %.

Valtionrautateiden ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mmk	mmk
Tuotot		3 191
Kuljetustoiminnan kustannukset		
Palkat	1 587	
Sosiaaliturvamaksut ...	121	
Eläkerasitus	395	
Muut henkilökulut ...	92	
Energia	273	
Materiaali ja muut kulut	498	2 966
Käyttökate		225
Poistot		294
Kuljetustoiminnan alijäämä		69
Radanpidon kustannuk- set		
Palkat	291	
Sosiaaliturvamaksut ...	22	
Eläkerasitus	68	
Muut henkilökulut ...	18	
Energia	24	
Materiaali- ja muut kulut	74	
Poistot	261	758
Tilikauden alijäämä		827

Valtionrautateiden liikennelajeittainen tuloslaskelma vuosille 1985 ja 1986 (milj. mk):

	1985 TMA			1986 TMAE		
	Tuotot	Kulut ¹⁾	Alijäämä	Tuotot	Kulut ¹⁾	Alijäämä
Tavaraliikenne	2 187	2 576	389	2 273	2 638	365
Henkilöliikenne	925	1 388	463	918	1 380	462
— kauko	631	955	324	637	957	320
— pääkaupunkiseutu	211	286	75	210	280	70
— muu	83	147	64	71	143	72
Yhteensä	3 112	3 964	852	3 191	4 018	827

¹⁾ Asetelmassa on yhteiskustannukset jaettu erilliskustannusten suhteessa

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 77 158 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 103 741 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena, 15 000 000 mk määrärahan oikaisuna perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja vähennyksenä 35 922 100 mk virkojen ja tointen muutoksina,

1 700 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29 sekä 2 388 000 mk säästönä, joka aiheutuu avoimena olevista viroista ja toimista sekä ylimääräisistä toimista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 346 tilapäistä ja 6 809 työsopimussuhteista kokopäiväistä pysyväisluonteista päätoimista sekä 196 sivutoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 75 465 500	1 394 801 600	— 161	18 486
Tilapäisten palkkiot	+ 226 600	69 726 600	— 54	1 346
Työsuhdepalkat	+ 5 291 500	466 546 000	— 303	6 809
Muut palkat ja palkkiot	— 635 600	19 738 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 802 000	139 482 900	—	—
Yhteensä	+ 79 546 000	2 090 296 000	— 518	26 641
Vähennetään säästö, jonka arvioidaan kertyvän avoimista olevista viroista, toimista ja ylim. toimista sekä virkapauden ajalta tehdyistä palkanpidätyksistä	— 2 388 000	—18 388 000	—	—
Yhteensä	+ 77 158 000	2 071 908 000	— 518	26 641

Lisäperustelut:

Seuraavat avoimista olevat tarpeettomiksi käy-
neet virat ja toimet ehdotetaan lakkautettaviksi:

1986 esitys	2 071 908 000
1985 menoarvio	1 994 750 000
1984 tilinpäätös	1 926 287 488

Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 apulaisjohtaja	A 25
1 teknikko	A 12
1 rakennusmestari	A 12
1 teknikko	A 11
2 kuormaustestaria	A 11
1 toimistosihtööri	A 11
2 vaihdemiesten esimiestä	A 11
24 rataesimiestä	A 9
10 veturinlämmittäjää	A 4
5 toimistovirkailijaa	A 2
12 asemamiestä	A 1

Ylimääräiset:

1 toimistorakennusmestari	A 15
1 työnjohtaja	A 14
1 varastomestari	A 10
1 teknikko	A 9
1 puhelunvälittäjä	A 5
2 toimistovirkailijaa	A 4
29 veturinlämmittäjää, joista 4 epäpätevää	A 4
3 toimistovirkailijaa	A 3
16 asemamiestä	A 2
3 tallimiestä	A 2
29 asemamiestä	A 1
14 toimistovirkailijaa	A 1

Tilapäisten palkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 3 595 900 mk 54 asema- tai tallimiehen tms. palkkioina.

Työsuhdepalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 21 000 000 mk 303 varikko-, konepaja- ja rata-työntekijän palkkioina.

Avoimista olevista viroista ja toimista sekä ylimääräisistä toimista vuonna 1986 aiheutuvan säästön arvioidaan olevan 18 388 000 mk.

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentin alamomenttijako ehdotetaan pois-
tettavaksi.

Momentille ehdotetaan 1 081 046 000 mk. Li-
säys on 58 094 000 mk, mistä 47 094 000 mk
aiheutuu eläkkeiden tarkistuksesta ja 11 000 000
mk uusista eläkkeistä. Ehdotetaan, että momen-
tilta saadaan myöntää ylimääräisiä eläkkeitä enin-
tään 98 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vakinaiset eläkkeet sekä ennen myönnettyt ylimääräiset eläkkeet	857 703 000
Vuoden kuluessa myönnettävät ylimääräiset eläkkeet (enintään)	98 000
Perhe-eläkkeet ja hautausavut	223 245 000
Yhteensä	1 081 046 000

1986 esitys	1 081 046 000
1985 menoarvio	1 022 952 000
1984 tilinpäätös	948 931 206

14. (31.90.11, osa, 13, osa ja 29 osa) Radanpi-
to (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan radan ja siihen liitty-
vien rakennusten, vahvavirta-, turva- ja sähkölait-
teiden sekä ratakaluksen kunnossapitoa, sen ai-
heuttamia matkoja ja LEL-eläkemenoja varten
108 000 000 mk. Lisäys 4 300 000 mk aiheutuu
kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Henkilömenot	17 700 000
Energia	22 000 000
Aineet ja tarvikkeet	34 300 000
Muut menot	34 000 000
Yhteensä	108 000 000

1986 esitys	108 000 000
1985 menoarvio	103 700 000
1984 tilinpäätös	101 375 000

22. (31.90.11, osa, 13, osa, 29, osa ja 22)
Liikenteen hoito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan liikenteenhoidon aiheuttamia matka-, energia-, aine- ja tarvike- sekä muita käyttömenoja varten 803 900 000 mk.

Momentin määrärahasta saadaan käyttää markkinoinnin edustusmenoihin enintään 300 000 mk. Lisäys on 50 500 000 mk, mistä 45 500 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 5 000 000 mk Transpoint-kuljetusten lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Henkilömenot	54 000 000
Energia	272 800 000
Aineet ja tarvikkeet	224 700 000
Muut menot	252 400 000
Yhteensä	803 900 000

1986 esitys	803 900 000
1985 menoarvio	753 400 000
1985 lisämenoarvio	11 900 000
1984 tilinpäätös	708 555 161

28. *Ulkopuolisille suoritettavat työt* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 100 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään ulkopuolisille suoritettaviin rakennus-, kunnossapito- ja ylläpitotöihin. Töistä aiheutuvat kustannukset lukuunottamatta laitoksen palveluksessa olevan pysyvän henkilöstön palkka- ja sosiaalikuljennuksia ja laitoksen yleiskustannuksia kirjataan tälle momentille. Töistä perittävät kaikkia kustannuksia vastaavat korvaukset merkitään momentille 14.01.07, mille arvioidaan kertyvän 107 700 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	12 100 000
Muut henkilömenot	3 000 000
Energia	600 000
Aineet ja tarvikkeet	21 000 000
Muut menot	56 900 000
Yhteensä	93 600 000

1986 esitys	93 600 000
1985 menoarvio	90 500 000
1984 tilinpäätös	70 329 551

29. (31.90.29, osa) *Muut käyttömenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 330 000 mk, mistä 130 000 mk aiheutuu virkistystoiminnan laajentamisesta, 1 700 000 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 31.90.01 ja 3 500 000 mk tietokonevuokrien, maksujen ja hintojen noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tileistä poistoihin, kehittämistoiminnan aiheuttamiin menoihin ja atk-laitteiden vuokriin. Käyttösuunnitelman kohdan muut henkilöstömenot määrärahaa saadaan käyttää myös tapaturmakorvauksiin, virkapukuavustuksiin ja suojavaatetusmenoihin sekä kohdan muut menot määrärahaa myös veroihin ja aloitetoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	38 000
Matkat	1 040 000
Virkistystoiminta (enintään)	540 000
Muut henkilöstömenot	32 900 000
Kansainvälinen yhteistyö	2 200 000
Tileistä poistot	1 000 000
Kehittämistoiminta	1 000 000
Muut menot	45 412 000
Yhteensä	84 130 000

1986 esitys	84 130 000
1985 menoarvio	78 800 000
1984 tilinpäätös	71 531 000

60. *Siirto Valtionrautateiden uudistusrahastoon*

Valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain muuttamisesta annetun lain (344/71) nojalla Valtionrautateiden uudistusrahastoon siirretään määräraha, joka vastaa 35 % tässä tulo- ja menoarvioesityksessä muita sijoitusmenoja varten ehdotetuista määrärahoista eli 175 385 000 mk ja alkuperäiseen tarkoitukseen kelpaamattoman ja poistetun kaluston sekä muun omaisuuden myynnistä vuonna 1985 kertyviksi arvioidut tulot 13 940 000 mk eli yhteensä 189 325 000 mk. Lisäys on 15 043 000 mk.

Investointivarojen budjetoinnin selkeyttämiseksi on vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitystä varten tarkoitettu selvittää mahdollisuudet luopua investointimäärärahoja vastaavasta uudistusrahastosiirrosta.

1986 esitys	189 325 000
1985 menoarvio	174 282 000
1985 lisämenoarvio	11 232 000
1984 tilinpäätös	174 262 300

70. *Työkoneiden, autojen yms. kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 44 100 000 mk työko-
neiden yms. kaluston hankkimista varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös
prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien han-
kintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuoteke-
hitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien
yleisten perusteiden mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tietojenkäsittelylaitteet	15 000 000
Liikenteen hoidossa tarvittavat autot ja työ- koneet	9 600 000
Vaihtokuorimatilat	8 500 000
Radan kunnossapidon työkoneet	9 000 000
Konepajojen työkoneet	2 000 000
Yhteensä	44 100 000

1986 esitys	44 100 000
1985 menoarvio	16 610 000
1984 tilinpäätös	15 500 000

72. *Sähkölaitteiden hankkiminen* (siirtomää-
räraha)

Momentille ehdotetaan 75 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vahvavirtalaitteet	4 800 000
Tietoliikennelaitteet	16 000 000
Sähköistyksen kiinteät laitteet	34 000 000
Liikenteen ohjaus- ja turvalaitteet	20 200 000
Yhteensä	75 000 000

Sähkön käytön jatkuvasti lisääntyessä on siirto-
verkon suorituskykyä parannettava uusimalla ja
vahvistamalla kaapelointeja ja siirtoverkon lait-
teistoja. Uusimistarve johtuu joissakin tapauksis-
sa myös sähköturvallisuuteen liittyvien määräys-
ten muuttumisesta. Työturvallisuusvaatimusten
toteuttamiseksi on ratapiha- ja laiturivalaistusta
parannettava. Myös tavarasuojien, veturitallien ja
korjaamoiden valaistusta on parannettava. Säh-
kökatkoksista johtuvien käyttöhäiriöiden välttä-
miseksi on erinäisten toimintojen turvaamiseksi
tärkeimmät liikennepaikat varustettava varavoi-
makoneilla. Momentille ehdotetaan toimenpitei-
tä varten 4 800 000 mk.

Tietoliikennelaitteiden osalta uusitaan yli-ikäi-
siä puhelinkeks- ja selektorilaitteita parantaen
siten keskusten liikenteenvälityskykyä ja jatke-

taan huoltoradioverkon asennustöitä. Kaukokir-
joitinverkkoa ja datasiirtoverkkoa sekä tietoliiken-
teen siirtojärjestelmiä kehitetään vastaamaan sekä
tietoliikenteen että sähköistys- ja turvalaiteohjel-
mien edellyttämiä vaatimuksia. Kun osa hank-
keista voidaan rahoittaa uudistusrahaston varois-
ta, ehdotetaan momentille 16 000 000 mk.

Sähköistyksen kiinteiden laitteiden rakenta-
mista jatketaan rataosalla Imatra—Joensuu.
Hankkeen tarkistettu kustannusarvio on
136 500 000 mk. Kun otetaan huomioon säh-
köistyksen kiinteisiin laitteisiin käytettävä uudis-
tusrahaston osuus, momentille ehdotetaan
34 000 000 mk.

Liikenteen hoidon kannalta välttämättömien
turvalaitteiden, kauko-ohjauksen ja suojustuksen
ym. ratalaitteiden rakentamista ja tasoristeysten
turvaamista jatketaan. Kun osa voidaan rahoittaa
uudistusrahaston varoilla, momentille ehdote-
taan 20 200 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös
prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien han-
kintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuoteke-
hitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien
yleisten perusteiden mukaisesti.

1986 esitys	75 000 000
1985 menoarvio	69 260 000
1984 tilinpäätös	70 300 000

73. *Vetokaluston ja vaunun hankkiminen
ja valmistus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 121 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Määrä kpl	mk
Aikaisemmat tilaukset:		
a) vetokalusto		18 000 000
b) vaunusto		61 700 000
Uudet tilaukset:		
c) henkilövaunut	25	4 500 000
d) tavaravaunut	480	500 000
e) vaihto-osat, muutostyöt ja erittelemättömät hankinnat ..		36 300 000
Yhteensä		121 000 000

Aikaisemmat tilaukset:

Vuonna 1983 tilattujen 23 dieselveturin mak-
suerien maksamiseen tarvitaan 24 000 000 mk.
Uudistusrahastosta rahoitettava osuus huomioon
ottaen momentille ehdotetaan 18 000 000 mk.

Aikaisempien vuosien tilausten perusteella val-
mistuu vuonna 1986 yhteensä 32 henkilöliiken-

teen vaunua, joista 16 paikallisiikenteen vaunua ja 6 yhdistettyä 2 lk päivä- ja konduktöörivaunua sekä 10 ravintolavaunua. Mittausvaunu valmistuu. Samoin aikaisempien tilausten perusteella valmistuu yhteensä 298 tavaravaunua. Vaunuhankintojen rahoittamiseen arvioidaan tarvittavan yhteensä noin 95 000 000 mk. Uudistusrahastosta rahoitettava osuus huomioon ottaen momentille ehdotetaan 61 700 000 mk.

Uudet tilaukset:

Vuonna 1986 on suunniteltu tilattavaksi 25 henkilöliikenteen vaunua. Hankinnan alkurahoitusta varten momentille ehdotetaan valtioneuvoston käytettäväksi 4 500 000 mk. Yhteensä 480 tavaravaunun alkurahoitusta varten ehdotetaan momentille 500 000 mk. Vaunut on tarkoitus toimittaa vuosina 1987—1989. Koko vaunuhankinnan kustannusarvio on noin 125 000 000 mk.

Vetokaluston ja vaunuston käytön tehostamiseksi tarvittavien vaihto-osien hankkimiseen, liikuvan rautatiekaluston muutostöihin sekä erittelemättömiin hankintoihin ehdotetaan momentille 31 100 000 mk. Osa hankinnoista rahoitetaan uudistusrahastosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti. Tähän tarkoitukseen ehdotetaan momentilta käytettäväksi enintään 5 200 000 mk.

1986 esitys	121 000 000
1985 menoarvio	133 300 000
1984 tilinpäätös	155 400 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 23 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Sähköalueen toimintakeskus, Oulu	1 575	7 600 000	4 825	4 100 000	3 500 000
2. Vaihteiden korjaushalli, Oulu	542	2 600 000	4 797	1 500 000	1 100 000
3. Tavaraterminaali, Helsinki		58 000 000			8 000 000
— terminaalirakennus	7 900	40 000 000	5 063		
— vaunulaiturit ja katokset	11 700	18 000 000	1 538		
4. Junatoimisto ja veturisuoja, Rauma	934	3 900 000	4 176		3 900 000
5. Peruskorjaukset ja rakennussuunnittelu					7 000 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>23 500 000</u>

Käyttösuunnitelman kohdan 5 määrärahasta on enintään 2 000 000 mk tarkoitus käyttää Piekämäen varikon rakennushankkeen suunnitteluun.

1986 esitys	23 500 000
1985 menoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös	7 000 000

78. Ratojen parantaminen ja teollisuusraiteiden rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 216 500 000 mk ratojen perusparantamista varten seuraavasti:

1. Ratojen perusparantaminen. Alamomentille ehdotetaan 172 300 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Arvioitu valmistumisvuosi	Kustannusarvio mk	Jo budjetoitu mk	Ehdotetaan mk (raidetarvikkeiden hankinnan osuus)
Kirkkonummi—Karjaa—Salo—Turku, perusparannus	1995	860 000 000	216 000 000	63 000 000 (20 000 000)
Lielähti—Pori, perusparannus ja ratapihat	1990	266 000 000	132 000 000	27 000 000 (9 000 000)
Jyväskylä—Pieksämäki, perusparannus ja ratapihat	1990	210 000 000	161 000 000	10 000 000 (3 000 000)
Ratapölkkyjen ja kiskojen tehostettu vaihtaminen				20 000 000 (15 000 000)
Kaipiaisten kiskohitsaamon tuotanto ...				5 500 000 (500 000)
Pasilan henkilöaseman asematori, henkilöratapiha	1989	53 000 000	22 300 000	10 300 000 (2 500 000)
Tampere, järjestelyratapihan muutos ...	1987	91 000 000	64 000 000	22 000 000 (10 000 000)
Rauman ratapihamuutos	1986	7 200 000	3 200 000	4 000 000 (1 500 000)
Joensuu, henkilöratapihan ja järjestelyratapihan muutokset	1987	16 000 000	—	5 000 000 (1 500 000)
Asemajärjestelyt, eritasoristeykset ja muut sillat				5 500 000 (500 000)
				<hr/> Yhteensä 172 300 000

Kirkkonummi—Karjaa—Salo—Turku rataosan kustannusarviota on tarkistettu suunnitteluvalmiuden lisääntymisestä johtuen. Tarkoituksena on, että Kirkkonummi—Karjaa osuus voitaisiin avata perusparannettuna liikenteelle vuonna 1988.

Joensuun ratapihojen muutostöiden ja niihin liittyvien sähköistystöiden kustannukset huo-

mioonottaen tarkoituksena on jatkaa Valtionrautateiden toimintaa näillä ratapihoilla ainakin vuoteen 2000 saakka. Ratapihatoimintojen uudesta sijaintipaikasta tämän ajankohdan jälkeen on kuitenkin tarkoitus hyvissä ajoin päättää.

2. Vähäliikenteisten ratojen vahvistamis- ja muutostyöt. Alamomentille ehdotetaan 44 200 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Arvioitu valmistumisvuosi	Kustannusarvio mk	Jo budjetoitu mk	Ehdotetaan mk (raidetarvikkeiden hankinnan osuus)
Lahti—Loviisa perusparannus	1987	65 000 000	40 000 000	19 700 000 (6 000 000)
Huruslahden rata	1986	26 500 000	22 000 000	4 500 000 (1 000 000)
Lieksa—Nurmes perusparannus	1987	68 000 000	42 000 000	10 000 000 (4 000 000)

Seinäjoki—Kaskinen perusparannus, osuus Seinäjoki—Koskenkorva	1988	32 000 000	2 000 000	5 000 000 (2 000 000)
Mustolan satama- ja teollisuusrata (valtion osuus)	1987	21 000 000	500 000	5 000 000 (—)
				Yhteensä 44 200 000

Alamomentilta rahoitetaan rautatietaloudellisesti kannattamattomien mutta muuten tarpeellisten, huonokuntoisten ratojen parantaminen ja kiskonvaihto-ohjelman toteuttaminen sekä yhdyskuntarakenteen takia perusteltujen mutta rautatietaloudellisesti kannattamattomien ratojen muutos- ja rakennustyöt. Tarkoituksena on, että tämän alamomentin investoinneista ei lasketa tästä syystä poistoja 10 vuoden aikana Valtion-rautateiden kirjanpitoon.

Mustolan satama- ja teollisuusradan pituus on noin 10 km. Tämän runkoraikeosuuden tarkistettu kustannusarvio on 42 000 000 mk. Yleisten liikennepoliittisten tavoitteiden lisäksi radalla on erityinen merkitys Lappeenrannan kaupungille. Ennen töiden aloittamista tarkoituksena on tämän vuoksi sopia Lappeenrannan kaupungin kanssa siitä, että se vastaa runkoradan suunnittelu- ja rakennuskustannuksien puolesta osuudesta toisen puolen jäädessä valtion vastattavaksi. Rataa varten tarvittavien maa-alueiden lunastuskustannuksista sekä satamaraitteiden rakentamisesta vastaa kaupunki. Myös koko radan kunnossa- ja puhtaanapidosta vastaa kaupunki. Mikäli rataosuuden liikennemäärät kuitenkin jäisivät pysyvästi nyt arvioitua vähäisemmiksi ja liikenteen hoito muodostuisi rautatietaloudellisesti kannattamattomaksi, Valtionrauteilla olisi oikeus luopua myös liikenteen hoidosta. Edellä todettuun viitaten momentille ehdotetaan 5 000 000 mk radan suunnittelua ja rakentamista

varten. Lappeenrannan kaupungin rahoitusosuus ajoittuu vuosille 1985 ja 1986 sekä valtion loppurahoitusosuus vuodelle 1987.

1986 esitys	216 500 000
1985 menoarvio	218 100 000
1985 lisämenoarvio	1 200 000
1984 tilinpäätös	191 800 000

88. Maa-alueiden, rakennusten yms. ostot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 000 000 mk, josta 15 000 000 mk käytetään Pasilan henkilöaseman ja liikekiinteistön valtion osuuden rahoitukseen, 4 000 000 mk tertiäärilainan myöntämiseen asuinrakennusten peruskorjauksia varten perustetulle kiinteistöosakeyhtiölle ja 2 000 000 mk maa-alueiden hankintaan.

Pasilan asemarakennuksessa on liikenne- ja liiketiloja. Hanke toteutetaan kiinteistöosakeyhtiönä, jonka kiinteähintainen rakennusaikaiset korot sisältävä kustannusarvio on 133 000 000 mk ja jonka osakkeet valtio ja Postipankki omistavat. Valtion omarahoitus on 46 700 000 mk, josta aikaisemmin on myönnetty 19 200 000 mk. Loppuosa rahoituksesta on tarkoitus osoittaa vuosina 1987—1988.

1986 esitys	21 000 000
1985 menoarvio	15 750 000
1984 tilinpäätös	9 200 000

94. Posti- ja telelaitos

Posti- ja telelaitoksen palvelupäämääränä on turvata posti- ja teleliikenteen peruspalvelut edullisesti ja tasapuolisesti sekä kehittää palveluja valikoimaltaan ja laadultaan yhteiskunnan tarpeita vastaavasti. Posti- ja telelaitoksen taloudellisuuspäämääränä on toiminnan tehokkuus ja kus-

tannusvastaavuus koko laitoksessa sekä erikseen postitoimissa ja teletoimissa.

Koko posti- ja telelaitosta koskevista kehittämishankkeista merkittävin on tulosjohtamisen periaatteiden ja menetelmien soveltaminen posti- ja teletoimen piirihallinnossa sekä keskushallinnossa. Markkinoinnin voimavaroja lisätään ja

markkinointia kehitetään tulosjohtamisen keskeisenä välineenä. Hallinnon rationalisointia jatketaan siirtämällä edelleen tehtäviä ja päätösvaltaa piiri- ja paikallishallintoon, vähentämällä keskushallinnon henkilöstön määrää sekä vähentämällä postialueiden lukumäärää.

Postitoimen tavoitteena on parantaa postipalvelujen saatavuutta, toimintavarmuutta ja toiminnan taloudellisuutta. Toimipaikkaverkon tiheys ja rakenne pyritään järjestämään palvelujen kysyntää ja liikennemääriä vastaaviksi. Kiinteää toimipaikkaverkkoa täydennetään lisäämällä postipalveluautoja haja-asutusalueille. Lisäksi pyritään alueellisten erojen tasoittamiseen ja jakelutapojen yhtenäistämiseen. Sanomalehtien erillisjakelua kehitetään yhteistyössä lehtien kanssa valtakunnallisen varhaisjakelusuunnitelman pohjalta.

Sähköisen tiedonsiirron käyttämistä postipalvelujen yhteydessä kokeillaan ja kehitetään. Automaattisen tietojenkäsittelyn hyväksikäyttöä postitoimissa ja postipalveluissa laajennetaan. Nykyisten palvelujen kehittämällä ja laajentamisella sekä uusilla palveluilla tehostetaan voimavarojen käyttöä.

Teletoinen palveluja ovat puhelin-, teleksi-, datasiirto-, teleteksi-, videoteksi-, suuryhteis antenni-, autopuhelin-, kaukohaku- ja ilmoituksen-siirtojärjestelmät sekä niihin liittyvät verkko- ja päätelaitepalvelut. Teletoinen tavoitteena on tyydyttää peruspalvelujen kysyntä ja parantaa asiakkaiden tarpeita vastaavien palveluiden ja tuotteiden valikoimaa ja laatua. Uusista palveluista merkittävin on valtakunnallinen kaukohaku. Kysyntä kasvaa voimakkaimmin datasiirto- ja autopuhelinpalveluissa.

Posti- ja telelaitoksen tietoliikennetuloilla mitatun toiminnan volyymi kasvoi vuonna 1984 5,3 %, mikä on 2,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tietoliikenteen volyymin odotetaan kasvavan vuonna 1985 hieman yli 7 %.

Postiliikenteen kasvuksi vuonna 1986 arvioidaan noin 3 %.

Teleliikenteen kasvuksi vuonna 1986 arvioidaan noin 10 %.

Posti- ja telelaitoksen toiminnassa kokonaistuottavuuden arvioidaan vuonna 1985 kasvavan

noin 5 %, mikä on prosenttiyksikön enemmän kuin vuonna 1984. Kokonaistuottavuuden kasvun vuonna 1986 arvioidaan olevan lähes 5 %.

Vuonna 1986 henkilöstön määrän arvioidaan jonkin verran supistuvan. Muutoksia tapahtuu myös siten, että postitoimen henkilöstö hieman kasvaa ja teletoinen henkilöstö supistuu.

Puhelinliikenteen automatisoinnin ja muun rationalisoinnin vuoksi teletoinessa muutoin työttömäksi jäävän henkilöstön sijoittamista uusiin tehtäviin pyritään tehostamaan. Teletoinessa tehdään siirtoja vastaavat henkilöstön määrän vähennykset.

Posti- ja telelaitoksen vuoden 1984 tilinpäätöksen mukaan oli laitoksen ylijäämä 669 milj. mk. Ylijäämä merkitsee 20 %:n tuottoa tilikauden keskimääräiselle käyttö- ja vaihto-omaisuuteen sidotulle pääomalle. Mikäli liikenteen kasvu vuonna 1985 jatkuu ennusteen mukaisesti ja edellyttäen, että myös kustannusten kehitys vastaa ennustetta, arvioidaan ylijäämäksi vuonna 1985 noin 726 milj. mk. Posti- ja telelaitoksen vuoden 1986 ylijäämäksi arvioidaan 798 milj. mk.

Postitoimen alijäämä muuttui vuonna 1984 ylijäämäksi, joka oli 46 milj. mk. Vuonna 1985 arvioidaan postitoimen tuloksen muodostuvan edelleen hieman ylijäämäiseksi. Kustannusten nousun johdosta tarkistetaan postiliikenteen maksuja 4 %. Tällöin ylijäämäksi vuonna 1986 arvioidaan 10 milj. mk.

Teletoinen ylijäämä vuonna 1984 oli 623 milj. mk. Vuoden 1985 ylijäämäksi arvioidaan 712 milj. mk. Kaukopuhelintariffeja alennetaan keskimäärin 10 %:lla 1.11.1985 lukien. Teletoinen ylijäämän arvioidaan vuonna 1986 muodostuvan 788 milj. markaksi.

Posti- ja telelaitoksen investointien kokonaismäärä on noin 1 043 milj. mk. Valtaosa investointivaroista käytetään vanhentuneen käyttöomaisuuden korvaamiseen ja liikenteen kasvun edellyttämiin laajennuksiin.

Telerakennuskeskuksen lakkauttamiseen liittyen on tarkoitus selvittää, miten telaitteiden korjaustoiminta tulisi vastaisuudessa järjestää taroituksenmukaisella tavalla.

Posti- ja telelaitoksen liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	Postitoimi		Teletoimi		Yhteensä	
	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk
Liikevaihto.....		3 238		3 290		6 528
Kulut						
Palkat	2 004		990		2 994	
Eläkevastuu	421		247		668	
Muut henkilökulut	191		138		329	
Aineet	124		115		239	
Muut kulut	411	3 151	308	1 798	719	4 949
Käyttökate.....		87		1 492		1 579
Poistot.....		77		704		781
Tilikauden ylijäämä		10		788		798

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 205 012 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 147 633 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena, 31 915 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksina, 46 000 000 mk määrärahan oikaisuna, mistä 43 000 000 mk perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 3 000 000 mk muihin palkkoihin ja palkkioihin, 3 000 000 mk viransijaisten palkkioina, mistä 1 000 000 mk johtuu vauksesta vuonna 1985 ja 2 000 000 mk vuosilo-

mien, sairausvirkavapauksien ja muiden poissalolajien lisääntymisestä sekä vähennyksenä määrärahan oikaisu 22 000 000 mk, mistä 10 000 000 mk tilapäisten ja erityisryhmien palkkioina ja 12 000 000 mk työsuhdepalkkioina, 3 500 000 mk virkapukuavustuksina siirtona tämän luvun momentille 29 sekä kertameno 260 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 8 871 tilapäistä ja 10 294 työsopimussuh- teista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä viisi tilapäistä ja 4 300 työsopimussuh- teista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 125 520 500	1 747 482 600	— 36	22 125
Tilapäisten ja erityisryhmien palkkiot	+ 49 350 800	417 050 800	+ 381	8 871
Työsuhdepalkat	+ 25 199 500	562 499 500	+ 135	10 294
Muut palkat ja palkkiot	— 471 800	3 523 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 5 413 000	195 234 800	—	—
Yhteensä	+ 205 012 000	2 925 791 000	+ 480	41 290

Henkilöstön määrän lisäyksestä kuusi aiheutuu vuoden 1984 kolmannessa lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Lisäyksessä on otettu huomioon 497 henkilöä satunnaisten apulaisten ja pysyvien sijaisten aseman muuttamiseksi myös siten, että heidän palkkauksensa maksetaan varsinaisista palkkausmäärärahoista muihin palkkoihin ja palkkioihin varattujen määrärahojen asemesta. Tämä huomioon ottaen laitoksen henkilöstö vähenee 23 henkilöllä.

Lisäperustelut:

Toiminnan laajentumisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
4 postimiesten esimiestä	A 13
20 postivirkailijaa	A 10
23 ylipostimiestä	A 6
10 postipalveluautonhoitajaa	A 6
20 postimiestä yp	A 5
10 postivirkailijaa	A 5
36 postimiestä	A 4

Vastaavasti voidaan tilapäisten ja erityisryhmien palkkioista vähentää 2 700 000 mk 54 satunnaisten apulaisten palkkioina, 210 000 mk seitsemän postiasemanhoitajan palkkioina ja 220 000 mk kuuden postinjakajan palkkioina.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 konttoripäällikkö	A 20
1 liikennetarkastaja	A 18
1 osastosihteeri	A 18
1 tarkastaja	A 17
1 liikennetarkastaja	A 16
3 osastosihteeriä	A 16
1 postimaksukoneiden valvoja	A 13
4 teleasiainhoitajaa	A 12
1 jaostosihteeri	A 9
1 ylivahtimestari	A 9
1 vahtimestari	A 5
1 vastaanottoavustaja	A 5
9 postimiestä	A 4
2 vastaanottoavustajaa	A 4

Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää 1 760 900 mk 28 ylimääräistetyt toimen palkkioina.

Hankintatehtävien hoidon tehostamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen toimistopäällikön (kauppatekninen toimisto) virka (S 25). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi ylimääräinen toimistopäällikön toimi (A 25).

Virkarakenteen saattamiseksi vastuun ja tehtävien määrän edellyttämälle tasolle ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen piiripäällikön virka (S 26) ja seitsemän sopimuspalkkaista piiripäällikön virkaa (S 25). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa piiripäällikön virka (A 26) ja seitsemän piiripäällikön virkaa (A 25).

Osa-aikaisten terveysaseman hoitajien tehtävien muuttamiseksi kokopäivätoimiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi kolme ylimääräistä työterveyshoitajan tointa (A 13). Vastaavasti voidaan tilapäisten ja erityisryhmien palkkioista vähentää 103 000 mk kolmen osa-aikaisen satunnaisen apulaisen palkkioina.

Pysyvässä linjaliikenteessä toimivien autonkuljettajien aseman parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
70 postiautonkuljettajaa	A 7
Ylimääräiset:	
50 postiautonkuljettajaa	A 7
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
70 autonkuljettajaa	A 6

Ylimääräiset:

50 autonkuljettajaa

A 6

Luvun ja alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan puhelinliikenteen automatisoinnin ja muun rationalisoinnin johdosta lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

Peruspalkkaiset:

	Palkkaus- luokka
1 televalvoja	A 11
1 jaostosihteeri	A 6
1 televälittäjä	A 5
1 televälittäjä	A 3
1 teleapulainen	A 2
1 toimistoapulainen	A 1

Ylimääräiset:

1 liikennetarkastaja	A 14
1 televalvoja	A 12
1 televirkailija	A 8
11 autonkuljettajaa	A 6
8 televirkailijaa	A 5
5 televälittäjää	A 1
3 teleapulaista	A 1
3 toimistoapulaista	A 3
9 toimistoapulaista	A 2
6 toimistoapulaista	A 1
1 siivooja	A 1

Lisäksi ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 1 022 000 mk 12 henkilön palkkoina ja 99 000 mk kahden sähkösanomankantajan palkkoina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kahden toimintojen tarkastusta suorittavan tarkastajan palkkaamiseksi.

Toiminnan laajentumisen johdosta tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 4 109 000 mk 20 ylipostimiehen (A 6), 20 postimiehen yp (A 5) ja 20 postimiehen (A 4) palkkaamista varten.

Postitoimessa toimivien pysyväisluonteisten si- jaisten aseman vakiinnuttamiseksi ja postiliikenneoppilaiden palkkioiden muuttamiseksi toimiksi tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 36 410 600 mk seuraavien henkilöiden palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien:

	Palkkaus- luokka
40 postivirkailijaa	A 9
275 postivirkailijaa	A 5
70 ylipostimiestä	A 6
200 postimiestä	A 4
84 postiapulaista	A 3

Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää viransijaisten palkkioista 15 614 000 mk ja tilapäisten ja erityisryhmien palkkioista 11 660 000 mk 229 postiliikenneoppilaan palkkioina.

Postiasemien perustamisten ja lakkauttamisten sekä toimivaltuuksien muutosten ja palvelujen yhdistämisten johdosta voidaan tilapäisten ja erityisryhmien palkkioista vähentää 1 042 000 mk 47 postiasemanhoitajien palkkioina.

Postiasemanhoitajien palkkioihin ehdotetaan lisäystä 5 300 000 mk siirtona työsuhteisten siivoojien palkoista.

Tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin ehdotetaan lisäystä 734 000 mk 17 postinjakajan palkkaamiseksi 17 uuden linjan perustamisen johdosta.

Postinjakajien palkoista ehdotetaan siirrettäväksi 246 000 mk sanomalehdenjakajien palkkoihin lauantaijakelun järjestämiseksi eräiden postinjakajanlinjojen muutosten johdosta.

Edellyttäen, että momentille 31.94.22 ehdotettu määräraha postinjakelun motorisoimiseksi myönnetään, voidaan tilapäisten ja erityisryhmien palkkioista vähentää 1 050 000 mk 50 postinjakajan palkkioina.

Satunnaisten apulaisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 8 000 000 mk, mikä aiheutuu määrärahan vajauksesta vuonna 1985 sekä uusien osakaikasten apulaisten palkkaamisesta.

Joukkolähetysten jakelupalkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu arvioidusta joukkolähetysliikenteen noin kuuden prosentin kasvusta.

Toiminnan laajentumisen ja tulostavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi ehdotetaan työsuuhdepalkkioihin lisäystä 1 403 000 mk systeemin suunnittelijan, kahden suunnittelijan, kahden atk-erikoissuunnittelijan, seitsemän atksuunnittelijan, kahden operaattorin ja käytönjärjestelijän palkkaamiseksi erilaisia suunnittelu- ja tietojenkäsittelytehtäviä varten.

Samantyyppisissä tehtävissä toimivien henkilöiden palvelussuhteen yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan työsuuhdepalkkioihin lisäystä 7 900 000 mk seuraavien henkilöiden palkkaamista varten 1.3.1986 lukien:

- 79 teletarkkailijaa
- 12 piirtäjää
- 19 laskentatoimihenkilöä
- 25 markkinointi- ja tilaaja-asioiden hoitajaa.

Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
27 televirkailijaa	A 5
37 toimistoapulaista	A 2
16 toimistoapulaista	A 1
40 televälittäjää	A 1
15 teleapulaista	A 1

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkoista vähennettäväksi 84 300 mk kahden siivoojan palkkioina.

Työsuuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 477 000 mk 15 osa-aikaisen siivoojan palkkaamista varten.

Työsuuhdepalkoista voidaan vähentää 253 000 mk viiden sähkösanomanviejän palkkana.

Sanomalehdenjakajien palkkioina ehdotetaan työsuuhdepalkkioihin lisäystä 2 340 000 mk, mistä 1 866 000 mk aiheutuu erillisjakelun laajentumisesta ja 474 000 mk lauantai- ja sunnuntaijakelun järjestämisestä.

1986 esitys	2 925 791 000
1985 menoarvio	2 720 779 000
1985 lisämenoarvio	590 000
1984 tilinpäätös	2 538 823 806

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 34 000 000 mk seuraavasti:

1. *Vakinaiset eläkkeet ja ennen myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille merkitään lisäystä 29 000 000 mk, mistä 25 000 000 mk aiheutuu eläkkeiden tarkistuksista ja 4 000 000 mk uusista eläkkeistä. Alamomentin loppusumma on 425 000 000 mk.

2. *Vuoden kuluessa myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan kertamenoa lisäystä 1 500 000 mk, jotta autoradiopuhelinliikenteen, numerotiedotuspalvelun tai muun puhelinliikenteen tai siihen liittyvän palvelun automatisoinnin seurauksena työtä vaille jääneille 58 vuotta täyttäneille puhelinliikenne, -palvelu tai niihin liittyvissä tehtävissä palvelleille teletoi-
men virkailijoille voitaisiin varata ylimääräistä eläkettä saaden mahdollisuus siirtyä eläkkeelle. Edellä mainitusta syystä ylimääräisen eläkkeen saaneen henkilön jälkeen on tarkoitus suorittaa myös perhe-eläkettä ylimääräisenä eläkkeenä sekä hautausavustusta ja hautauskustannusten korvausta valtion perhe-eläkelain voimaantulon säännösten mukaisesti. Ylimääräisen eläkkeen

määrää laskettaessa noudatetaan soveltuvin osin valtion eläkelain (280/66) ja valtion perhe-eläkelain (774/68) säännöksiä. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 1 500 000 mk, jää alamomentin loppusumma ennalleen ja on enintään 1 573 000 mk.

3. *Perhe-eläkkeet ja hautausavut.* Alamomentille merkitään lisäystä 5 000 000 mk, mikä aiheutuu eläkkeiden tarkistuksista. Alamomentin loppusumma on 69 427 000 mk.

1986 esitys	496 000 000
1985 menoarvio	462 000 000
1984 tilinpäätös	392 160 932

10. *Rakennusten ja huoneistojen käyttö ja kunnossapito* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 24 000 000 mk, mistä 2 600 000 mk vuonna 1985 osaksi vuotta vuokrattujen toimitilojen vuokrasta, 7 400 000 mk vuokrien korotuksista, 5 200 000 mk 2/3 vuodeksi vuonna 1986 vuokrattavien uusien toimitilojen vuokrasta, 4 200 000 mk muusta toiminnan laajentumisesta ja 4 600 000 mk kustannusten noususta. Momentin määräraha saadaan käyttää rakennusten ja huoneistojen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energia	62 000 000
Vuokrat	195 000 000
Korjaus ja kunnossapito	34 000 000
Muut menot	25 000 000
Yhteensä	316 000 000

1986 esitys	316 000 000
1985 menoarvio	292 000 000
1984 tilinpäätös	256 649 557

11. *Televerkkojen käyttö ja kunnossapito* (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 63 550 000 mk, mistä 16 000 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 33 800 000 mk siirrosta momentilta 31.94.29 ja 13 750 000 mk muusta toiminnan laajentumisesta. Momentin määräraha saadaan käyttää televerkoston käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin. Momentin määräraha saadaan käyttää myös poliisin lähiradioverkon ja lääninradioverkon ylläpitoon, tilaajaliittymien järjestämisestä ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi puhelinlaitoksille, puhelinelaskujen perintäkorvauksiin toimilupalaitoksille sekä ulkopuolisille suoritettavista televerkoston

siirto-, asennus- ja ylläpitotöistä aiheutuneisiin palkkaus- ja ainekuluihin, atk-laittehuoltoon, telepalveluiden markkinointiin ja kansainvälisistä teleyhteisistä aiheutuviin menoihin. Ulkopuolisista töistä aiheutuvat kaikkia kustannuksia vastaavat tulot ja päätelaitteiden myyntitulot merkitään momentille 14.04.07.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	235 000 000
Muut henkilömenot	41 000 000
Aineet ja tarvikkeet	48 500 000
Atk-huolto	900 000
Ulkopuolisille suoritettavat työt	11 000 000
Muut menot	97 850 000
Yhteensä	434 250 000

1986 esitys	434 250 000
1985 menoarvio	370 700 000
1985 lisämenoarvio	—450 000
1984 tilinpäätös	351 129 397

12. *Moottoriajoneuvojen ja postivaunujen käyttö ja kunnossapito sekä autovarikkotoiminta* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 4 800 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää moottoriajoneuvojen, alusten ja postivaunujen käytöstä ja kunnossapidosta sekä autovarikkotoiminnasta aiheutuviin käyttömenoihin sekä kaluston käytön edellyttämiin lisälaitteiden ja varusteiden hankintaan. Momentin määräraha saadaan käyttää myös ulkopuolisten kuljetuspalvelujen ostamiseen silloin, kun näiden palvelujen käyttäminen on kuljetusten tasaamiseksi perusteltua. Momentin määräraha arvioidaan käytettäväksi 3 000 000 mk laitoksen autovarikoilla muille valtion virastoille ja laitoksille suoritettaviin huoltotöihin lähinnä alueilla, joilla näiden palvelujen saanti muutoin on vaikeaa. Ulkopuolisista töistä aiheutuvat kaikkia kustannuksia vastaavat tulot merkitään momentille 14.04.07.

Käyttösuunnitelma:	mk
Polttoaineet	65 300 000
Muut aineet ja tarvikkeet	42 500 000
Vieraat palvelut	14 900 000
Postivaunut	5 500 000
Yhteensä	128 200 000

1986 esitys	128 200 000
1985 menoarvio	133 000 000
1984 tilinpäätös	111 761 059

22. *Postiliikenteen hoito* (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 24 200 000 mk, mistä 5 800 000 mk aiheutuu arvioitua suu-remmasta menojen kasvusta vuonna 1985, 4 200 000 mk laiva- ja lentoyhtiöille maksettavien kuljetusmaksujen noususta, 1 200 000 mk postin ja postivaunujen kuljetuskustannusten noususta valtionrautateilla, 8 000 000 mk muiden kuljetuskustannusten ja korvausten noususta sekä 5 000 000 mk kansainvälisen liikenteen hoidosta aiheutuvista korvauskustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää postin kuljetuksesta ja jakelusta aiheutuviin menoihin sekä markkinointiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Laiva- ja lentoyhtiöille ulkomaisen postin kuljetuksista.....	39 600 000
Postin ja postivaunujen kuljetuksista valtionrautateilla.....	21 300 000
Muu postiliikenteen hoito.....	95 000 000
Kansainvälisen liikenteen hoidosta aiheutuvat korvaukset.....	34 100 000
Yhteensä	190 000 000

1986 esitys.....	190 000 000
1985 menoarvio.....	165 800 000
1984 tilinpäätös.....	151 049 498

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 16 800 000 mk, mistä 3 500 000 mk aiheutuu arvioitua suu-remmasta menojen kasvusta vuonna 1985, 3 500 000 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 31.94.01, 1 528 000 mk toiminnan laajentumisesta, 6 472 000 mk kustannusten noususta ja 1 800 000 mk kertamenosta, mistä 600 000 mk posti- ja telelaitoksen 350-vuotisjuhla valmistelujen jatkamista varten ja 1 200 000 mk avustuksesta postimerkkien maailmannäyttelyn valmistelu- ja järjestelykulujen kattamiseen asetettavan näyttelyorganisaation käyttöön. Kun momentilta vähennetään kertameno 3 950 000 mk sekä puhelinlaskujen perintäkorvaus toimilupa-aitoksille 33 800 000 mk siirtona momentille 31.94.11, vähennys on 20 950 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk-laitteiden vuokrauksiin, aloitetoimintaan, asiakasneuvottelukuntien kokousmenoihin, tutkimus- ja kehittämistoimintaan, markkinoinnin aiheuttamiin edustusmenoihin enintään 400 000 mk, matkapurahoihin, virkapukuavustuksiin sekä kansainväliseen yhteistyöhön.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	48 000
Matkat.....	56 200 000

Virkistys- ja lomatoiminta (enintään).....	972 000
Terveystenhoito.....	6 500 000
Muut henkilöstömenot.....	20 090 000
Automaattinen tietojenkäsittely.....	28 000 000
Muut toimistomenot.....	89 400 000
Tileistä poistot.....	5 450 000
Kansainvälinen yhteistyö.....	6 000 000
Turvallisuustoiminta.....	5 200 000
Muut menot (kertamenoa 1 800 000).....	31 620 000
Yhteensä	249 480 000

1986 esitys.....	249 480 000
1985 menoarvio.....	270 430 000
1984 tilinpäätös.....	238 264 321

60. Siirto posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon

Lain mukaisesti posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon siirretään määrä, joka vastaa 35 % tässä tulo- ja menoarvioehdotuksessa muita sijoitusmenoja varten ehdotetuista määrärahoista eli 269 098 000 mk, ja alkuperäiseen tarkoitukseen kelpaamattoman ja poistetun kaluston sekä muun omaisuuden myynnistä kertyviksi arvioidut tulot 5 200 000 mk eli yhteensä 274 298 000 mk. Lisäys on 24 424 000 mk.

Investointivarojen budjetoinnin selkeyttämiseksi on vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitystä varten tarkoitus selvittää mahdollisuudet luopua investointimäärärahoja vastaavasta uudistusrahastosiirrosta.

1986 esitys.....	274 298 000
1985 menoarvio.....	249 874 000
1985 lisämenoarvio.....	11 047 000
1984 tilinpäätös.....	232 551 000

70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 90 250 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kalusto.....	14 700 000
Hälytyslaitteet.....	2 800 000
Postinkäsittelylaitteet ja -laitteistot.....	13 000 000
Autot ja muut kulkuneuvot sekä niiden korjauksissa tarvittavat työkalut.....	40 000 000
Atk-laitteet ja ohjelmistot.....	19 750 000
Yhteensä	90 250 000

Lisäksi ehdotetaan, että posti- ja telelaitos saisi tilata vuoden 1986 aikana postinkäsittelylaitteistoja 30,3 milj. markalla. Tilaukset on suunniteltu tehtäväksi postikonttori Helsinki 100:n laitteistohankintojen osalta noin 14,3 milj. markalla.

ja Turun lajittelukeskuksen laitteistohankintojen osalta noin 16,0 milj. markalla.

Kassamenoja näistä sekä aikaisemmista tilausvaluuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

	1986 mmk	1987 mmk	1988 mmk	Yht. mmk
Vuoden 1986 TMAE:n tilausvaluudesta				30,3
Aikaisempien vuosien tilausvaluuksista	2,7	24,5	5,8	2,7
Yhteensä	2,7	24,5	5,8	33,0

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisesti tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

1986 esitys	90 250 000
1985 menoarvio	75 200 000
1984 tilinpäätös	72 000 000

71. (31.94.71 ja 72) *Televerkkojen kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 587 000 000 mk seuraavasti:

1. *Telelaitteiden hankinta ja asentaminen.* Alamomentille ehdotetaan 392 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kaukopuhelinverkko	60 000 000
Paikallispuhelinverkot	183 500 000
Lennätinverkot	22 000 000
Radioverkot	34 000 000
Päätelaitteet	65 000 000
Eritysisyhteudet	3 000 000
Muut	24 500 000
Yhteensä	392 000 000

Ehdotetaan, että alamomentin määrärahaa saadaan käyttää johtojen ja laitteiden hankkimiseen ja asentamiseen tarvittavine asemarakennuksi-

neen ja maapohjineen sekä laajakaistaisten paikallisverkkojen rakentamiseen niillä alueilla, missä posti- ja telelaitos hoitaa paikallisesti puhelintoimintaa, sekä tietopalvelu- eli videotekstijärjestelmän rakentamiseen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisesti tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

2. *Tilausvaluusmaksut.* Aikaisempien vuosien tilausvaluuksista vuonna 1986 aiheutuvia kassamenoja varten arvioidaan tarvittavan 263 100 000 mk. Kun osa hankinnoista voidaan rahoittaa uudistusrahasesta, alamomentille ehdotetaan 195 000 000 mk.

Lisäksi ehdotetaan, että posti- ja telelaitos saisi tilata vuoden 1986 aikana televerkkojen kehittämiseen tarvittavia laitteita 300 milj. markalla. Tilauksia on suunniteltu tehtäväksi kaukopuhelinverkon osalta noin 79 milj. markalla, paikallisverkkojen osalta noin 64 milj. markalla, lennätinverkkojen osalta noin 26 milj. markalla, radioverkkojen osalta 100 milj. markalla ja päätelaitteiden osalta noin 18 milj. markalla sekä muiden laitteiden osalta noin 13 milj. markalla. Kassamenoja näistä sekä aikaisempien vuosien tilausvaluuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

	1986 mmk	1987 mmk	1988 mmk	1989 mmk	Yht. mmk
Vuoden 1986 TMAE:n tilausvaluudesta	—	167,3	113,2	19,5	300,0
Aikaisempien vuosien tilausvaluuksista	263,1	76,5	24,4	—	364,0
Yhteensä	263,1	243,8	137,6	19,5	664,0

1986 esitys	587 000 000
1985 menoarvio	534 980 000
1984 tilinpäätös	469 800 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 75 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypin- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsingin autovarikko ja autohuoltoapaikan muutostyöt	8 649	42 500 000	4 914	11 500 000 (peruuntunut 3 500 000)	6 000 000
2. Helsingin pääpostitalon peruskorjaus, vaihe A — julkisivukorjaus		31 200 000 6 500 000		14 900 000	7 100 000
— A-siiven peruskorjaus	4 640	24 700 000	5 323		
3. Jyväskylän teletointakeskus	2 275	15 500 000	6 813	12 300 000 (peruuntunut 1 114 089)	4 300 000
4. Mikkelin teletointakeskus ja autohuolto- paikka	4 011	23 500 000	5 859	6 500 000	17 000 000
5. PTL:n päävarasto, Toijala	10 829	53 700 000	4 959	44 600 000	9 100 000
6. Tornion teletointakeskus	1 614	8 350 000	5 173	1 600 000	6 750 000
7. Kajaanin autovarikon perusparannus	3 780	11 200 000	2 963	500 000	3 000 000
8. Kemin postitalo	2 025	11 000 000	5 432	300 000	3 000 000
9. Kouvolan teletointakeskus	2 766	13 000 000	4 700		2 000 000
10. Kuopion postitalon peruskorjaus	2 845	13 200 000	4 640	400 000	3 750 000
11. Kuusamon postikonttori ja autohuoltoapaikka, muutos ja laajennustyö	3 642	13 200 000	3 624	400 000	4 000 000
12. Maarianhaminan postitalo	1 820	9 000 000	4 945	400 000	2 000 000
13. Oulun postikeskuksen muutos- ja laajennus- työ	3 192	9 700 000	3 039		2 000 000
14. Turun postikeskus	8 165	37 800 000	4 630	600 000	4 000 000
15. Suunnittelu					1 000 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>75 000 000</u>

1986 esitys	75 000 000
1985 menoarvio	78 725 000
1984 tilinpäätös	85 840 000

88. *Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 000 000 mk tonttien sekä huoneisto-osakkeiden ostamista varten.

1986 esitys	16 000 000
1985 menoarvio	16 000 000
1984 tilinpäätös	15 000 000

95. Posti- ja telelaitoksen konepajat

Posti- ja telelaitoksen konepajojen käyttöme-

noihin ehdotetaan lisäystä 700 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Konepajojen ennakoitujen tuloslaskelmat vuodelle 1986

Turun Asennuspaja		
	mk	mk
Liikevaihto		34 500 000
Muuttuvat kulut		
Aineet ja tarvikkeet	16 950 000	
Palkat	7 400 000	
Muut muuttuvat kulut	4 000 000	
Varastojen muutos	+ 50 000	-28 300 000
Myyntikate		+ 6 200 000
Kiinteät kulut		
Palkat	3 000 000	
Vuokrat	470 000	
Muut kiinteät kulut	1 930 000	- 5 400 000
Käyttökate		+ 800 000
Poistot		
Koneista ja kalustosta		- 250 000
Liikelylijäämä		+ 550 000

Keskusautokorjaamo		
	mk	mk
Liikevaihto		17 000 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet	7 600 000	
Palkat	5 900 000	
Vuokrat	1 000 000	
Muut kulut	2 100 000	
Varastojen muutos	+ 100 000	-16 500 000
Käyttökate		+ 500 000

Poistot		
Koneista ja kalustosta	-	130 000
Liikelylijäämä	+	370 000
Tilikauden ylijäämä	+	370 000

22. Turun Asennuspaja (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan edelleen 33 500 000 mk käyttömenoja varten.

1986 esitys	33 500 000
1985 menoarvio	33 500 000
1984 tilinpäätös	28 784 223

23. Keskusautokorjaamo (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta.

1986 esitys	16 400 000
1985 menoarvio	15 700 000
1984 tilinpäätös	10 726 194

70. Työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 600 000 mk, mistä 400 000 mk Turun Asennuspajan ja 200 000 mk Keskusautokorjaamon työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankintaan.

1986 esitys	600 000
1985 menoarvio	450 000
1984 tilinpäätös	400 000

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan edelleen 250 000 mk.

1986 esitys	250 000
1985 menoarvio	250 000
1984 tilinpäätös	138 890

22. Tutkimus ja suunnittelu (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk liikennepoliittista päätöksentekoa palvelemaan tutkimukseen erityisesti tieliikenteen osalta. Kun momentilta vähennetään 1 300 000 mk, mistä luvun 26.05 perusteluihin viitaten 950 000 mk aiheutuu 11 sihteerin palkkausmenojen siirrosta momentille 26.05.01, 50 000 mk siirrosta momentille 26.05.09 ja 150 000 mk siirrosta momentille 26.05.29, vähennys on 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Henkilöliikennesuunnittelu	250 000
Tavaraaliikennesuunnittelu	250 000
Liikenneturvallisuustutkimukset	700 000
Kamppi—Töölönlahtialueen suunnittelu ..	320 000
Joukkoviestintäteknologian tutkimukset ...	500 000
Paikallisradiokokeilun seuranta tutkimukset	200 000
Muu suunnittelu ja tutkimus	780 000
Yhteensä	3 000 000

1986 esitys	3 000 000
1985 menoarvio	3 800 000
1985 lisämenoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	3 200 000

30. (31.99.30 ja 32) *Valtionapu joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 19 000 000 mk, mistä 17 200 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 29.46.30, 1 800 000 mk kustannusten noususta ja avustusperusteiden laajentamisesta.

Vuosien 1983—1985 menoarvioiden mukaisesti peruskoululaisten kuljettamisen kannalta tarpeellinen linja-autoliikenteen tukeminen on asettain siirretty opetushallinnon alalta liikenneministeriölle. Esitysten mukaisesti kaikki läänit olisivat liikenneministeriön tukijärjestelmän piirissä lukuvuoden 1986/87 alusta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää suunnitteluun, kokeilutoimintaan, linja-auto- ja taksikaluston muuttamiseen vammaisten tarpeisiin sekä joukkoliikenteen tyydyttävän palvelustason ja koululaisten kuljetusten kannalta tarpeellisen linja-autoliikenteen säilyttämiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suunnittelu ja liikennekokeilut	1 000 000
Kaluston muuttaminen vammaisten tarpeisiin	200 000
Asiointi-, työmatka- ja rautatieliikennettä korvaavan liikenteen ylläpitäminen	7 800 000
Koululaisliikenteen ylläpitäminen	47 000 000
Yhteensä	56 000 000

1986 esitys	56 000 000
1985 menoarvio	37 000 000
1984 tilinpäätös	22 209 888

31. *Valtionavustus tasoristeysten poistamisjärjestelyihin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 6 000 000 mk liikenneministeriön käytettäväksi avustuksina kuntien rahoitusosuuksien alentamiseen Valtionrautateiden laatiman tasoristeysten poistamis- ja turvajärjestelyohjelman toteuttamisesta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	6 000 000
1985 menoarvio	6 000 000
1984 tilinpäätös	6 000 000

33. *Tahkoluodon radan rakentamisen korkotuki* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk valtionavustuksena myönnettäväksi Porin kaupungille Tahkoluodon satamarataa varten otetun lainan korkokustannusten alentamiseksi. Lisäys on 460 000 mk.

1986 esitys	1 600 000
1985 menoarvio	1 140 000
1984 tilinpäätös	1 020 000

34. *Valtionavustus Kontula—Mellunmäki metroradan rakentamiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 000 000 mk valtionavustuksena käytettäväksi Helsingin ja Vantaan kaupungeille Kontula—Mellunmäki välisen metroradan rakentamiseen.

1986 esitys	7 000 000
-------------------	-----------

40. *Eräät valtionavut*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 800 000 mk, mistä 750 000 mk aiheutuu kertamenosta avustuksena Ilmailumuseoyhdistys ry:lle toisen näytelyhallin rakentamiseksi Vantaalle, 2 000 000 mk kertamenosta Rautatiemuseosäätiölle rautatiemuseon uudisrakennusta varten Hyvinkäälle sekä 50 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 200 000 mk, lisäys on 1 600 000 mk.

1986 esitys	3 050 000
1985 menoarvio	1 450 000
1984 tilinpäätös	175 000

50. *Televisiojako- ja verkoston suunnittelu ja rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 000 000 mk liikenneministeriön käytettäväksi avustuksena Oy Yleisradio Ab:lle sen laatiman tavoiteohjelman mukaisesti maamme ruotsinkieliselle väestölle tarkoitettujen televisio- ja radiopalvelujen kehittämiseen. Tarkoituksena on, että samalla kun päätetään valtion radiorahastoon kerättävien lupamaksujen suuruudesta, päätetään myös osoittaa radiorahastosta tarvittavat lisävarat edellä mainittujen televisio- ja radiopalvelujen kehittämistä varten siten, että laadittu tavoiteohjelma toteutuu.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös avustuksena ohjelmasuunnittelusta ja -jakelusta sekä ohjelman siirrosta Oy Yleisradio Ab:lle aiheutuviin menoihin.

Lisäys on 3 800 000 mk.

1986 esitys	8 000 000
1985 menoarvio	4 200 000
1984 tilinpäätös	5 000 000

51. Avustus Oy Yleisradio Ab:lle Porin radioaseman suunnittelua ja rakentamista varten (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 24 800 000 mk avustuksena Oy Yleisradio Ab:lle Porin lyhyt- ja keskipitkän aaltoaseman rakentamista varten. Hanketta varten on aikaisempina vuosina myönnetty yhteensä 38 500 000 mk. Hankkeen suunnittelun ja rakentamisen 102 milj. markan kus-

tannuksista katetaan kolmannes Oy Yleisradio Ab:n varoin ja kaksi kolmannesta vuosina 1982—1986 myönnettävillä valtionavulla. Lisäys on 800 000 mk.

1986 esitys.....	24 800 000
1985 menoarvio.....	24 000 000
1984 tilinpäätös.....	6 500 000

Pääluokan 31 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986	
				± 1000 mk	± %
01. Liikenneministeriö (710).....	12 871	13 648	15 280	+ 1 632	+ 12
20. Tie- ja vesirakennushallinto (720) ...	351 443	355 972	401 398	+ 45 426	+ 13
24. Tiet (720).....	2 959 569	3 170 450	3 532 880	+ 362 430	+ 11
27. Vesitiet (730).....	83 593	79 596	77 081	— 2 515	— 3
40. Autorekisterikeskus (720).....	112 716	119 737	138 990	+ 19 253	+ 16
47. Ilmailuhallinto (740).....	265 736	268 800	285 607	+ 16 807	+ 6
50. Ilmatieteen laitos (830).....	64 121	66 477	74 183	+ 7 706	+ 12
55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset (760).....	425 583	438 950	426 710	— 12 240	— 3
56. Korvaukset posti- ja telelaitokselle valtion virkalähetyksistä (050).....	103 806	111 500	120 500	+ 9 000	+ 8
57. Rautatieliikenteen korvaukset (750) .	76 370	84 600	88 000	+ 3 400	+ 4
90.* Valtionrautatiet (750).....	1 724 645	1 545 904	1 729 309	+ 183 405	+ 12
94. Posti- ja telelaitos (760).....	875 191	954 779	1 042 548	+ 87 769	+ 9
95.* Posti- ja telelaitoksen konepajat (760).....	4 368	450	600	+ 150	+ 33
99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot (710).....	54 667	77 840	109 700	+ 31 860	+ 41
Yhteensä	7 114 679	7 288 703	8 042 786	+ 754 083	+ 10

* Markkamääräisiin tietoihin sisältyvät reaali- ja finanssijoituksia varten tarkoitetut määrärahat sekä mahdollinen lisärahoitustarve.

Pääluokan 31 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986	
				± 1000 mk	± %
90. Valtionrautatiet (750).....	3 827 009	4 044 102	4 242 584	+ 198 482	+ 5
94. Posti- ja telelaitos (760).....	4 039 839	4 414 709	4 739 721	+ 325 012	+ 7
95. Posti- ja telelaitoksen konepajat (760).....	39 474	49 200	49 900	+ 700	+ 1
Yhteensä	7 906 322	8 508 011	9 032 205	+ 524 194	+ 6

Pääloukka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kuluttajapolitiikan yhteensovittamiseksi ja hinta-, kuluttaja- sekä kilpailuasioiden hoidon tehostamiseksi on tarkoitus uudistaa yleisen osaston organisaatiota siten, että perustetaan elinkeinotoimisto pääosin voimavaroja uudelleen kohdentamalla. Uuden toimiston tehtäviin kuuluisivat kuluttajapolitiikan suunnittelu ja yhteensovittaminen, kuluttaja-asiamiehen toimistoa, kuluttajavalituslautakuntaa ja kuluttajaneuvostoa koskevat asiat sekä taloudellisen kilpailun edistämistä, hintavalvontaa, elinkeinohallitusta ja kilpailuasiameiehen toimistoa koskevat asiat. Nykyisen elinkeinotoimiston nimi muutettaisiin elintarvikeasiaintoimistoksi ja sen hoidettavaksi jäisivät elintarvikeasiat.

Teollisuusosaston työnjaon järjeistämiseksi ja johtamisen kehittämiseksi ehdotetaan osastoon perustettavaksi yritysrahoitustoimisto. Uuden toimiston tehtäviin kuuluisivat alueelliset tukiasiat, kuljetustukiasiat ja rahoitukseen liittyvät seuranta- ja valvontatehtävät. Tilapäinen kuljetustukitoimisto ehdotetaan lakkautettavaksi samassa yhteydessä. Pienteollisuustoimiston tehtäviksi jäi-

sivät pienen ja keskisuuren teollisuuden kehittämisen, yritystoiminnan neuvonta- ja koulutusasiat sekä teollisuuspiirien hallinnolliset asiat.

Teollisuuden ja kaupan koulutuksen sekä yrittäjäkoulutuksen ja -neuvonnan kehittämistehtäviin ministeriöön ehdotetaan perustettavaksi neuvottelevan virkamiehen virka.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 573 000 mk, mistä 1 472 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 1 793 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 1 200 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 25 000 mk vuosilomakorvausten lisääntymisestä sekä 50 000 mk viransijaisten palkkioiden lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 200 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 9 tilapäistä sekä 20 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 810 200	26 922 300	+ 11	243
Tilapäisten palkkiot	+ 72 800	908 100	—	9
Työsuhdepalkat	+ 440 900	1 605 200	+ 3	20
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 24 700	457 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 300	43 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 222 100	2 140 700	—	—
Yhteensä	+ 4 573 000	32 077 000	+ 14	272

Henkilöstön määrän lisäyksestä seitsemän aiheutuu siirrosta momentilta 32.02.01 ja kolme siirrosta momentilta 32.55.21.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen neuvottelevan virkamiehen virka (S 25).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan elinkeinotoimistoon perustettavaksi sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 26).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi yritysrahoitustoimistoon sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 26). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää 111 600 mk kuljetustukitoimiston toimistopäällikön (A 23) palkkiona.

Rahoitustehtävien hoidon tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi teollisuusosastoon sopimuspalkkainen erikoistutkijan virka (S 23).

Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkausluokka
Perustetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 hallitusneuvos (energiaosasto)	A 26
Ylimääräiset:	
1 kaupallinen sihteeri	A 21
1 laskentasihteeri	A 16
1 toimistos sihteeri	A 8
Lakkautetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 vanhempi hallitussihteeri (energiaosasto) ...	A 24
Ylimääräiset:	
1 apulaiskanslisti (kauppaosasto)	A 5
1 osastos sihteeri (osastojen yhteiset)	A 13
1 konekirjoittaja	A 4

Ministeriön ja teollisuuspiirien tehtäväjaon selkiyttämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi teollisuusosastoon seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 tarkastaja	A 21
1 tarkastaja	A 20
1 neuvoja	A 18
1 toimistos sihteeri	A 10

1 toimistos sihteeri	A 9
1 toimistovirkailija	A 6
1 konekirjoittaja	A 4

Vastaavat ylimääräiset toimet voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa momentilta 32.02.01.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan kertamenoa lisäystä 220 000 mk kolmen tarkastajan (A 20) palkkaamista varten.

Lisääntyneiden atk-tehtävien johdosta ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 136 000 mk atk-suunnittelijan (A 22) palkkaamista varten.

Työsuuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 411 000 mk aikaisemmin momentilta 32.55.21 palkattujen kolmen erikoistutkijan palkkaamiseksi energiaosastoon.

1986 esitys	32 077 000
1985 menoarvio	27 504 000
1984 tilinpäätös	25 716 351

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu kertamenosta kauppa- ja teollisuusministeriön 100-vuotishistoriikkiin kirjoittamista varten ja 500 000 mk lähinnä rakennusten käyttömenojen lisääntymisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tiedotustilaisuuksien järjestämisestä ja tiedottamisesta aiheutuviin muihin menoihin sekä henkilöstön koulutuksen edellyttämiin palkkioihin.

1986 esitys	6 700 000
1985 menoarvio	6 100 000
1985 lisämenoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	5 876 792

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 400 000 mk tekstinkäsittelylaitteiston, atk-laitteiden, kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	400 000
1985 menoarvio	300 000
1984 tilinpäätös	169 649

02. Teollisuuspiirit

Uudenmaan läänin teollisuuspiirin toimintaedellytysten kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi paikallistoimisto Karjaalle.

Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain (533/81) mukaisten avustusten seurannan ja valvonnan tehostamiseksi sekä teollisuuspiirien harjoittaman neuvonnan lisäämiseksi ehdotetaan teollisuuspiireihin henkilöstölisäyksiä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 755 000 mk, mistä 716 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 26 000 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 652 300	12 579 500	— 2	132
Tilapäisten palkkiot	+ 86 100	406 500	+ 1	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 5 800	104 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 10 800	935 800	—	—
Yhteensä	+ 755 000	14 026 000	— 1	137

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi kolme ylimääräistä yritysneuvojan tointa (A 18) ja kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 12).

Viitaten momentin 32.01.01 perusteluihin ehdotetaan 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 tarkastaja	A 21
1 tarkastaja	A 20
1 neuvoja	A 18
1 toimistosihteerin	A 10
1 toimistosihteerin	A 9
1 kanslisti	A 6
1 konekirjoittaja	A 4

Vuoden 1985 menoarvion momentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 67 200 mk toimistopulaisen (A 5) palkkaamista varten.

1986 esitys	14 026 000
1985 menoarvio	13 271 000
1984 tilinpäätös	12 057 057

29. (32.02.29, osa) Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 503 000 mk rakennusten käyttömenojen lisääntymisen ja hintojen nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös pienen ja keskisuuren teollisuuden toimintaedellytysten selvittämiseen liittyvien ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten suorittamiseen ja teollisuuspiirien toimialaan kuuluvien näyttelyjen ja tiedotustilaisuuksien järjestämiseen. Teollisuuspiirien johtamisen kehittämiseen liittyvien asian- tontijapalvelujen hankkimisesta aiheutuviin menoihin saadaan käyttää enintään 20 000 mk.

1986 esitys	6 003 000
1985 menoarvio	5 500 000
1985 lisämenoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	4 625 759

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 572 000 mk atk-laitteiden ja kaluston sekä koneiden ja laitteiden hankkimista ja uusimista varten.

1986 esitys	572 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	274 315

04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 79 000 mk, mistä 76 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehto-

jen tarkistuksesta ja 2 000 mk luentopalkkioiden lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Esitys	
			Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 75 800	1 405 100	—	12
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 300	7 500	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 900	101 400	—	—
Yhteensä	+ 79 000	1 514 000	—	12

1986 esitys	1 514 000
1985 menoarvio	1 435 000
1984 tilinpäätös	1 208 693

09. *Suunnittelukunta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk.

1986 esitys	119 000
1985 menoarvio	114 000
1984 tilinpäätös	79 160

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 127 000 mk, mistä 46 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta sekä 66 000 mk kertamenosta atk-rekisterin valmistamiseksi ja 15 000 mk kertamenosta suunnittelukunnan 30-vuotisjuhlallisuuksien järjestämiseksi. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 27 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri teollisuusalojen kanssa solmittavien, teollisuustuotannon turvaamiseen poikkeusoloissa tähtäävien sopimusten edellyttämiin valmistelumenoihin ja tutkimusmenoihin sekä kuntien poikkeusolojen toimintavalmiuden parantamiseen tähtäävään koulutukseen.

1986 esitys	1 003 000
1985 menoarvio	976 000
1984 tilinpäätös	684 188

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 50 000 mk konttorikoneiden, toimistokalusteiden sekä kopiokoneen hankkimista varten.

1986 esitys	50 000
1985 menoarvio	15 000
1984 tilinpäätös	49 647

06. *Varmuusvarastointi*

Valtion varmuusvarastoinnissa on keskeistä nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden sekä viljan varastointi. Talouselämän rakenteelliset muutokset ja tuotannon kasvava riippuvuus tuontimateriaaleista ovat aiheuttaneet tarpeen laajentaa myös muiden raaka-aineiden varmuusvarastoja. Valtion varmuusvarastojen rinnalle perustetaan yrityskohtaisia turvavarastoja teollisuuden raaka-ainehuollon varmistamiseksi. Tuontipolttoainesten velvoitevarastointilain (303/83) nojalla on käynnistynyt kivihien, raakaöljyn ja keskeisten

öljytuotteiden velvoitevarastointi ja lääkkeiden velvoitevarastointilain (402/84) nojalla lääkeainesten ja -valmisteiden velvoitevarastointi.

Tehokkuuden ja joustavuuden lisäämiseksi valtion varmuusvarastoinnissa ehdotetaan, että varmuusvarastointimaksun tuotto tuloutettaisiin 1.1.1986 lukien suoraan tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevaan valtion varmuusvarastorahastoon, jonka varoista suoritettaisiin kaikki varmuusvarastohankinnoista ja varastojen rakentamisesta sekä hoidosta aiheutuvat menot samoin

kuin muut valtion varmuusvarastoinnin menot. Eduskunnalle annetaan tätä koskeva lakiehdotus. Valtioneuvosto vahvistaisi edelleen varmuusvarastorahaston käyttösuunnitelman. Samalla selvitetään varmuusvarastointiin liittyviä tehtäviä hoitavan organisaation kehittäminen. Edellä esitetyn johdosta voidaan tulo- ja menoarviosta poistaa momentit 11.19.05, 32.06.60, 32.06.61 ja 32.06.77.

Nestemäisten polttoaineiden ja muiden tuotteiden varmuusvarastointimaksun tuottona arvioidaan vuonna 1986 varmuusvarastorahastoon kertyvän 240 000 000 mk, mikä käytettäisiin nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden sekä muiden tuotteiden hankkimiseen varmuusvarastoihin, varmuusvarastojen hoitomenoihin, varastotilojen hankintaan sekä rakennus- ja korjaustöihin.

41. Korkotuki turvavarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen (arviomääräraha)

Turvavarastolain (970/82) ja luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 518/82) mukaisia uusia turvavarastointilainoja ehdotetaan vuonna 1986 hyväksyttäväksi korkotukilainoiksi enintään 300 000 000 markkaan asti.

Korkohyvityksen määrä vastaa luottolaitosten lainoista perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitosten korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaaajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainansaaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

Edellä olevan johdosta momentille merkitään 10 000 000 mk korkotuen maksamiseksi aikaisempina vuosina hyväksytyistä ja vuonna 1986 hyväksyttävistä korkotukilainoista. Vähennys on 2 000 000 mk.

1986 esitys	10 000 000
1985 menoarvio	12 000 000
1985 lisämenoarvio	—6 000 000
1984 tilinpäätös	784 042

42. Turvavarastoinnin varastointiavustus

Momentille ehdotetaan edelleen 1 500 000 mk turvavarastolain mukaisena avustuksena yrityksille turvavarastoinnista aiheutuvien, varastoitavan hyödykkeen laadusta johtuvien poikkeuksellisen suurten varastointikustannusten kattamiseksi.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	1 500 000
1984 tilinpäätös	—

(60.) Siirto varmuusvarastorahastoon

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan momentti ja sen määräraha poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 197 000 000 mk.

1985 menoarvio	197 000 000
1984 tilinpäätös	220 000 000

(61.) Korvaukset varmuusvarastorahastolle (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan momentti ja sen määräraha poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 23 000 000 mk.

1985 menoarvio	23 000 000
1984 tilinpäätös	16 186 347

10. Merenkululaitos

Luotsaustoiminnan uudistusta jatketaan siten, että uudistus toteutuu vuoteen 1990 mennessä. Merenkululaitoksen toimintaa on tarkoitus muutoinkin rationalisoida muun muassa uudistamalla säädöksiä ja organisaatiota. Karhu-luokan jäänmurtajia korvaavan ensimmäisen murtajan käyttöönnoton johdosta poistetaan yksi jäänmurtaja käytöstä vuonna 1985, minkä johdosta henkilöstön tarve vähenee noin 20 henkilötyövuodella.

Henkilöstöjärjestelyt toteutetaan vuosina 1986—88 lakkauttamalla peruspalkkaisia virkoja ja ylimääräisiä toimia sekä vähentämällä tilapäistä ja työsopimussuhteista henkilöstöä. Vapautuva henkilöstö sijoitetaan irtisanomisia tai lomautuksia toimeenpanematta korvaamaan sijaistyövoimaa muilla aluksilla, kunnes näille henkilöille vapautuu pysyväisluonteinen päätoiminen tehtävä merenkululaitoksessa.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 536 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 12 310 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 640 000 mk kausiluonteisen henkilöstön palkkausten lisääntymisen johdosta luotsikutterinhoitajien vuosilomasijaisten palkkaamiseksi sekä vähennyksenä 1 011 800 mk vir-

kojen ja tointen muutoksina, kertameno 1 300 000 mk ja 100 000 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän tilapäistä sekä 671 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja 16 pysyväisluonteista osa—aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 6 776 800	125 007 000	— 2	1 078
Tilapäisten palkkiot	— 69 700	300 300	—	7
Työsuhdepalkat	+ 2 758 200	66 837 000	— 8	671
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 528 200	22 673 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 545 300	11 865 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 2 800	16 208 100	—	—
Yhteensä	+ 10 536 000	242 891 000	— 10	1 756

Lisäperustelut:

Lisääntyneiden tehtävien ja luotsikutterinhoitajien työaikajärjestelyjen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seitsemän ylimääräistä luotsikutterinhoitajan tointa (A 4).

Ahvenanmaan ja Manner—Suomen välisen yhteysalusliikenteen järjestelyjen vuoksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 päällikkö 1 l.	A 19
1 konemestari 2 l.	A 10
1 konemestari 3 l.	A 9
2 perämiestä 1 l.	A 12
1 perämies 2 l.	A 10
1 perämies 3 l.	A 9
Ylimääräiset:	
2 perämiestä 3 l.	A 9

Kallanin ja Mäntyluodon radiomajakoiden automatisoinnin vuoksi ja väylänhoito—organisaation kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
2 väylämestaria	A 9
Lakkautetaan:	
1 radiomajakkamestari (Mäntyluodon radiomajakka)	A 9
1 radiomajakkamestari (Kallanin radiomajakka)	A 9

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 203 000 mk kolmen sähkö—/viestiasentajan palkkaamista varten.

1986 esitys	242 891 000
1985 menoarvio	232 355 000
1984 tilinpäätös	209 479 322

Edellä mainitusta syystä johtuen ehdotetaan työsuhdepalkkoista vähennettäväksi 1 296 000 mk 12 henkilön palkkoina.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoista vähennettäväksi 16 400 mk osa—aikaisen siivoojan palkkana.

Atk:n kehittäminen— ja koordinoititehtäviä varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 151 000 mk atk—suunnittelijan palkkaamista varten.

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 20 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Merenkulkijain kurinvalvontalautakunta ...	30 000
Työsuojelutoimikunnat	23 000
Miehityslautakunta	30 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	1 000
Yhteensä	84 000

1986 esitys	84 000
1985 menoarvio	104 000
1984 tilinpäätös	47 377

28. Talviliikennetekniikan perustutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 535 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää alusten jääsääkulkuminaisuuksien, jäätiedustelun ja jäätilanne-ennusteiden parantamista koskevien tutkimusten suorittamiseen.

1986 esitys	535 000
1985 menoarvio	535 000
1984 tilinpäätös	535 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 594 000 mk, mistä 1 289 000 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta ja 100 000 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 32.10.01, 1 000 000 mk kertamenosta tilapäisten vuokratilojen hankkimiseksi, 15 000 mk kertamenosta merimieslääkäreiden kouluttamiseksi, 40 000 mk kertamenosta "Suomen rannikon loistot" -painattamiseksi, 60 000 mk kertamenosta "Sisävesistöjen loistot II" -painattamiseksi, 90 000 mk kertamenosta katselmusasiakirjojen ja merenmittausaineiston mikrokuvaamiseksi. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi kertameno 150 000 mk, lisäys on 2 444 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös palkkiotoimisten merenkulun katsastajien koulutusmenoihin, lähinnä katsastuksesta aiheutuviin palkkioihin sekä enintään 25 henkilötyövuotta vastaavaan henkilöstömäärän palkkaamiseen lyhytaikaiseen työsuhteeseen rakennusten, satamien, turvalaitteiden, alusten ja työkoneiden kunnossapito- ja korjaustehtäviin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös menoihin, jotka aiheutuvat matkoista, koulutuksesta, terveydenhoidosta, suojavaatetuksesta, alusten ravintomenoista, työharjoittelua suorittavien oppilaiden ravintomenoista, eläkevakuutusmaksuista, rakennusten, satamien, väylien, turvalaitteiden ja työkoneiden sekä alusten käytöstä, kunnossapidosta ja korjauksista, työpaja- ja varastotoiminnasta, viitoituksesta, korvauksesta Neuvostoliitolle rannikko-

väylän kunnossapidosta, merikarttojen painatuksesta ja myynnistä sekä kansainvälisestä yhteistyöstä. Määrärahaa saadaan maksaa alusten ja muiden kulkuvälineiden muina käyttö- ja kunnossapitomenoina myös jäänmurtajatoiminnan ohjaamiseksi välttämättömien lentotiedustelujen kustannukset, laiturivuokrat ja vartioimispalvelumenot. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää näyttelytoiminnan menoihin, maa-aluevuokriin ja tiemaksuihin, oikeudenkäyntikuluihin ja -korvauksiin sekä atk:n käyttömenoihin.

1986 esitys	132 393 000
1985 menoarvio	129 949 000
1984 tilinpäätös	114 487 484

40. Saaristoliikenteen avustaminen

Momentille ehdotetaan edelleen 1 050 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamin yleisin perustein saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitavien liikennöitsijöiden avustamiseen. Avustusta voidaan myöntää hyväksyttäviin käyttökustannuksiin ja sellaisen käyttöomaisuuden hankintaan, johon ei voida myöntää rahoitusta momentin 32.10.41 määrärahasta, sekä muihin toimenpiteisiin saariston vakinaisen väestön kuljetuspalvelujen hintojen alentamiseksi.

1986 esitys	1 050 000
1985 menoarvio	1 050 000
1984 tilinpäätös	816 595

41. Korkotuki saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitaville liikennöitsijöille myönnettävistä lainoista (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 25 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään saaristoliikenteessä käytettävien alusten peruskorjauksiin ja uudishankintoihin annetuista, luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavan korkohyötyksen maksamiseen. Vuonna 1986 ehdotetaan korkotukilainoja hyväksyttäväksi 700 000 markkaan asti saaristoliikennettä harjoittaville liikennöitsijöille alusten sellaisiin peruskorjauksiin ja uudishankintoihin, jotka on katsottava tarpeelliseksi saaristoalueiden kulkuyhteyksien turvaamiseksi.

Korkohyötyksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron

erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1986 myönnettujen vastaavien korkotukilainojen osalta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys	25 000
1985 menoarvio	25 000
1984 tilinpäätös	13 399

42. Vesikuljetuskaluston hankintojen korkotuki (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 173/79 ja 1022/83) muuttamisesta siten, että korkotukilainoja voidaan myöntää myös ulkomailta käytettyinä ostettavien Suomen ulkomaankaupan merikuljetuksiin käytettävien pienalusten hankintoihin.

Momentille merkitään edelleen 3 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään sisävesi-, rannikko- ja Saimaan kanavan liikenteeseen sopivan proomu- ja muun vesikuljetuskaluston uudishankintoihin ja peruskorjauksiin, Suomessa rakennettavien ulkomaanliikenteessä käytettävien pienalusten hankintoihin ja Suomessa tehtäviin peruskorjauksiin sekä ulkomailta käytettynä ostettavien Suomen ulkomaankaupan merikuljetuksissa käytettävien pienalusten hankintoihin annetuista, luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 173/79 ja 1022/83) sekä edellä mainitun lakiehdotuksen mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavan korkohyvityksen maksamiseen. Vuonna 1986 hyväksyttävien korkotukilainojen enimmäismääräksi ehdotetaan 40 000 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1986 myönnettujen vastaavien korkotukilainojen osalta. Mikäli korkokannassa tapahtuu

sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys	3 000 000
1985 menoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	992 531

50. Lästimaksuista suoritettavat valtionavustukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lästimaksusta annetun lain (189/36) mukaisesti avustuksiin ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaa huoltotoimintaa sekä meripelastustoiminnan edistämistä varten. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittämistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin. Vastaava tulo on merkitty momentille 11.19.02.

1986 esitys	2 500 000
1985 menoarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	2 480 471

70. Kaluston ja teknillisten laitteiden bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 604 000 mk. Käyttösuunnitelman kohdasta "Luotsiasemat ja satamat" ehdotetaan käytettäväksi enintään 50 000 mk televisio- ja yleisradiovastaanottimien hankkimiseksi luotsiasemille.

Käyttösuunnitelman kohdasta "Muu kalusto ja laitteet" ehdotetaan hankittavaksi atk-laitteita, joiden kustannusarvio on 1 185 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Merenkulkuhallituksen ja piirikonttorien kalusto	440 000
Luotsiasemat ja satamat	3 880 000
Muu kalusto ja laitteet	3 284 000
Yhteensä	7 604 000

1986 esitys	7 604 000
1985 menoarvio	7 324 000
1984 tilinpäätös	10 375 000

71. Alusten ja muiden kulkuvälineiden bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 56 393 000 mk seuraavasti:

1. Uudisrakennukset. Alamomentille ehdotetaan 38 060 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Jäänmurtaja	242 100 000	32 640 000	16 160 000
2. Yhteysalus Kumlingen uusiminen	22 500 000	12 500 000	10 000 000
3. Yhteysalus Utön uusiminen	13 200 000	7 000 000	6 200 000
4. Luotsiveneet	1 900 000	—	1 900 000
5. Työvene	1 500 000	—	1 500 000
6. Merenmittausveneet	1 000 000	—	1 000 000
7. Kelirikkokalusto- ja muut kulkuvälineet	—	—	1 300 000
		Yhteensä	38 060 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Ensimmäisen Karhu-luokkaa korvaavan jäänmurtajan varustehankintojen loppurahoitusta varten ehdotetaan 1 760 000 mk. Vuonna 1986 suoritettavia jäänmurtajan maksamattoman kauppahinnan korkoja varten ehdotetaan 14 400 000 mk.

4. Luotsaustoiminnan edellytysten parantamiseksi ehdotetaan hankittavaksi kaksi nopeata luotsiveneettä, joiden kustannusarvio on 1 900 000 mk.

5. Väylänhoitotoiminnan tehostamiseksi ehdotetaan tilattavaksi 15 metrin työvene, jonka kustannusarvio on 1 500 000 mk.

6. Merenmittausretkikuntien käytössä olevien puisten mittausveneitten uusimiseksi ehdotetaan hankittavaksi 12,8 metrin mittausvene, jonka kustannusarvio on 800 000 mk. Lisäksi ehdotetaan apu- ja yhteysveneiden uusimista varten 200 000 mk.

7. Jää- ja kelirikko-olosuhteissa tarvittavan kuljetuskaluston lisäämiseksi ehdotetaan 1 000 000 mk sekä autojen hankintaa varten 300 000 mk.

2. *Peruskorjaukset ja hankinnat.* Alamomentille ehdotetaan 18 333 000 mk.

4. Työsuojelutoimenpiteiden aiheuttamat korjaukset	1 100 000
5. Alusten navigointi- ja viestintälaitteiden hankinta ja uusinta	4 600 000
Yhteensä	18 333 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Vuoden 1977 kolmannessa lisämenoarviossa hyväksytyin jäänmurtaja Voiman peruskorjauksen ensimmäisen vaiheen kauppahinnasta on vuonna 1986 suoritettava lyhennyksiä 5 450 000 mk ja korkoja 563 000 mk eli yhteensä 6 013 000 mk.

2. Käyttösuunnitelman kohdasta "Alusten ja muiden kulkuvälineiden peruskorjaus ja erilaiset varustehankinnat" ehdotetaan käytettäväksi 3 550 000 mk merenkululaitoksen alusten käymälävesijärjestelmien uusimisen aloittamiseksi.

5. Käyttösuunnitelman kohdasta "Alusten navigointi- ja viestintälaitteiden hankinta ja uusinta" ehdotetaan hankittavaksi aluksille televisio- ja radiovastaanottimia sekä videolaitteita enintään 60 000 markalla.

Ehdotetaan, että alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään viisi toimihenkilöä lyhytaikaiseen työsopimussuhteeseen merenkululaitoksen alusten esisuunnittelua ja rakennusvalvontaa varten.

1986 esitys	56 393 000
1985 menoarvio	69 594 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	62 662 646

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 4 210 000 mk talonrakennustöiden suunnittelua, rakentamista ja perusparannuksia varten.

Käyttösuunnitelma:

mk

1. Jäänmurtaja Voiman peruskorjauksen rahoitus	6 013 000
2. Alusten ja muiden kulkuvälineiden peruskorjaus ja erilaiset varustehankinnat ..	5 700 000
3. Merenmittausvälineistö- ja laitehankinnat	920 000

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Kaskisten luotsiasema		4 000 000		1 400 000	2 600 000
— uudisrakennus	360	2 475 000	6 875		
— muut työt		1 525 000			
2. Pienehköt talonrakennustyöt					630 000
3. Tutkimukset ja suunnittelu					480 000
4. Pärnäisten varasto		1 100 000		—	500 000
— uudisrakennus	400	865 000	2 163		
— muut työt		235 000			
				Yhteensä	4 210 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1986 esitys	4 210 000
1985 menoarvio	4 250 000
1984 tilinpäätös	4 000 000

4. Pärnäisiin ehdotetaan rakennettavaksi varastorakennus, joka käsittää varasto-, korjaamo- ja sosiaalisia tiloja. Varaston yhteyteen tulee ympäristöministeriön omistama ja rahoittama Turun saariston keskusöljyntorjuntavarasto.

77. Turvalaitteiden rakentaminen ja väylätyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 310 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Väylä	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Tahkoluodon väylä	51 000 000	49 000 000	2 000 000
2. Ahvenanmeren väylä	16 500 000	10 200 000	6 300 000
3. Naantalın väylä	46 000 000	35 000 000	11 000 000
4. Kokkolan väylä	28 700 000	3 000 000	14 000 000
5. Suomen Leijonan majakka	5 200 000	1 500 000	2 000 000
6. Yhteysalusväylät	13 000 000	3 200 000	1 200 000
7. Turvalaitteiden vauriokorjaukset ja laitehankinnat ...	—	—	5 450 000
8. Pienehköt väylä- ja turvalaitetyöt	—	—	4 160 000
9. Tutkimukset ja suunnittelu	—	—	2 600 000
10. Reuna- ja tutkamerkit (Varmbåda ja Isoletto)	1 600 000	—	1 600 000
		Yhteensä	50 310 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

3. Naantalın väylän kustannusarviota on alennettu 4 000 000 markalla edullisten ruoppausurakoiden vuoksi.

4. Kokkolan väylän kustannusarviota on tarkistettu 1 200 000 markalla hintojen nousun vuoksi.

5. Suomen Leijonan majakan kustannusarviota on pienennetty 1 300 000 markalla tarkistettujen suunnitelmien mukaisesti.

6. Yhteysalusväylien kustannusarviota on nostettu 500 000 markalla hintojen nousun vuoksi.

9. Ehdotetaan, että käyttösuunnitelman koh-

dan ”Tutkimukset ja suunnittelu” määrärahaa saadaan käyttää enintään yhdeksän toimihenkilön palkkaamiseksi lyhytaikaiseen työsopimussuhteeseen merenkulkuhallitukseen sekä tie- ja vesirakennushallituksen vesitieosastolle ja piirikonttoreihin.

10. Merenkulun turvallisuuden parantamiseksi ehdotetaan rakennettavaksi vuonna 1986 Porkkalan—Helsingin väylälle reunamerkki ja Lövsjär—Isokarin väylälle tutkamerkki.

1986 esitys	50 310 000
1985 menoarvio	70 640 000
1984 tilinpäätös	48 800 000

79. *Muut maa- ja vesirakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 040 000 mk väylien

hoitoon ja luotsipalveluun liittyvien satamien ja maanrakennustöiden suunnittelua, rakentamista ja perusparannusta varten.

Käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Toppilan tukikohdan satama	3 300 000	2 000 000	1 300 000
2. Emäsalon sataman parantaminen	3 700 000	—	2 300 000
3. Pienehköt maa- ja vesirakennustyöt	—	—	830 000
4. Tutkimukset ja suunnittelu	—	—	360 000
5. Pärnäisten luotsisatama	3 200 000	—	1 250 000
		Yhteensä	6 040 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Kustannustason nousun vuoksi Toppilan tukikohdan sataman kustannusarvio on noussut 100 000 markalla.

5. Nauvon Pärnäisiin ehdotetaan rakennettavaksi luotsiaseman satama niin, että vuonna 1986

tehdään varastokentät ja aloitetaan laiturien rakentaminen.

1986 esitys	6 040 000
1985 menoarvio	2 400 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	3 350 000

28. Elinkeinohallitus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 754 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 829 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 200 000 mk määrärahan oikaisun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten

palkkauksiin sekä vähennyksenä 280 000 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme tilapäistä sekä 10 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 648 800	13 162 800	— 4	145
Tilapäisten palkkiot	+ 25 700	439 600	—	3
Työsuhdepalkat	+ 72 200	953 100	—	10
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 600	48 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 4 700	1 044 300	—	—
Yhteensä	+ 754 000	15 648 000	— 4	158

Lisäperustelut:

Helsingin kaupungin alueella hintatarkastusta suorittavan henkilöstön siirron johdosta sisäasiainministeriön hallinnonalalle ehdotetaan lakautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 tarkastajaa	A 14
1 tarkastaja	A 12
1 tarkastaja	A 10

Vastaavat toimet ehdotetaan perustettavaksi momentin 26.05.01 kohdalla.

Vaativien atk-tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 110 000 mk erikoissuunnittelijan palkkaamista varten 1.3.1986 lukien. Vastaavasti työsuhdepalkoista voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää 88 000 mk suunnittelijan palkkana.

1986 esitys.....	15 648 000
1985 menoarvio.....	14 894 000
1984 tilinpäätös.....	13 636 963

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös elintarvikeneuvottelukunnan päätoimisen pääsihteerin edelleen palkkaamiseen sekä neuvottelukuntien kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Elintarvikeneuvottelukunta.....	183 000
Elintarviketutkimusmenetelmien neuvottelukunta.....	44 000
Kilpailuneuvosto.....	52 000
Yhteensä	279 000

1986 esitys.....	279 000
1985 menoarvio.....	270 000
1984 tilinpäätös.....	173 608

21. Eräät elinkeinovalvonnan ja kuluttaja-asia menot

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk, mistä 279 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 32.28.29 ulkopuolisilta ostettavia tutkimuspalveluita, Hinnat- ja kilpailulehteä sekä aluehallinnon koulutusta varten sekä 171 000 mk lähinnä hintojen noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää elintarvike-, kulutustarvike-, hinta- ja kilpailu- sekä kuluttajatutkimuksista sekä niihin liittyvästä näytteiden hankinnasta, koulutuksesta, valistuksesta, julkaisu- ja tiedotustoiminnasta sekä elinkeinovalvonnan aluehallinnon erityistehtävistä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	3 450 000
1985 menoarvio.....	3 000 000
1984 tilinpäätös.....	2 663 475

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 279 000 mk, mistä 209 000 mk aiheutuu viraston lisätilojen

vuokrista ja hintojen noususta sekä 70 000 mk kertamenosta henkilöstökoulutuksen kehittämiseen. Kun momentilta vähennetään 279 000 mk ulkopuolisilta ostettavia tutkimuspalveluita, Hinnat- ja kilpailulehteä sekä aluehallinnon koulutusta varten siirtona momentille 32.28.21, jää momentin loppusumma ennalleen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	2 700 000
1985 menoarvio.....	2 700 000
1985 lisämenoarvio.....	80 000
1984 tilinpäätös.....	2 273 634

31.(32.31.31) Valtionosuus kuluttajaneuvonnan järjestämiseen kunnissa (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 202 000 mk, mistä 109 000 mk aiheutuu kolmen uuden päätoimisen henkilön palkkaamisesta kuntiin kuluttajaneuvontaa varten ja 93 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnissa annetun lain (39/78) nojalla suoritettavaan valtionosuuteen. Valtion tukeman kuluttajaneuvonnan piiriin kuuluu vuoden 1985 lopussa 149 kuntaa, joiden asukasmäärä on noin 3 024 000. Momentilta suoritetaan valtionosuus enintään 54 pää- ja sivutoimisen kuluttajaneuvojan osalta.

1986 esitys.....	2 513 000
1985 menoarvio.....	2 311 000
1984 tilinpäätös.....	2 000 851

50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena kuluttajajärjestöjen toiminnan tukemiseen. Avustukset suoritetaan elinkeinohallituksen määrittelemistä toiminoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kuluttajaneuvontaliitto ry.....	411 000
Kuluttajat — Konsumenterna ry.....	95 000
Yhteensä	506 000

1986 esitys.....	506 000
1985 menoarvio.....	486 000
1984 tilinpäätös.....	443 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 300 000 mk kopiointi-

koneiden, kaluston, konttorikoneiden ja mikro-
tietokoneiden hankintoja varten.

1986 esitys.....	300 000
1985 menoarvio.....	300 000
1984 tilinpäätös.....	50 000

(29.) Elinkeinovalvonnan aluehallinto

Luvun 26.05 perusteluihin viitaten lääninhallitusten toimintamenojen budjetoinnin keskittämiseksi sisäasiainministeriön hallinnonalalle ehdotetaan tämä luku poistettavaksi menoarviosta ja sen momentit yhdistettäväksi lukuun 26.05.

Vastaavat toimet ehdotetaan perustettavaksi momentin 26.05.01 kohdalla. Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 26.05.01 laskelmissa.

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan lakautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus luokka
9 elintarviketarkastajaa	A 19
3 elintarviketarkastajaa	A 18
11 hintatarkastajien esimiestä	A 15
11 hintatarkastajaa	A 12
14 hintatarkastajaa	A 11
19 hintatarkastajaa	A 10

(29.) Muut kulutusmenot

Luvun perusteluihin viitaten momentin määräraha on otettu huomioon momentin 26.05.29 laskelmissa.

(70.) Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentin määräraha on otettu huomioon momentin 26.05.70 laskelmissa.

30. Kilpailuasiamiehen toimisto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 32 000 mk,

mistä 31 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 31 300	561 600	—	5
Sosiaaliturvamaksu	+ 700	40 400	—	—
Yhteensä	+ 32 000	602 000	—	5

1986 esitys.....	602 000
1985 menoarvio.....	570 000
1984 tilinpäätös.....	544 016

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta.

1986 esitys	233 000
1985 menoarvio	223 000
1984 tilinpäätös	208 136

70. *Kaluston bankkiminen*

Momentille ehdotetaan 8 000 mk kalusto- ja konttorikonehankintoja varten.

1986 esitys	8 000
1985 menoarvio	10 000
1984 tilinpäätös	3 851

31. *Kuluttajansuoja*01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 338 000 mk, mistä 198 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 121 000 mk ehdotettavan toimen perustamisesta, 5 000 mk vuosilomakor-

vausten lisääntymisestä ja 3 000 mk viransijaisten palkkioiden lisääntymisestä. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään neljä tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 319 900	3 285 300	+ 1	35
Tilapäisten palkkiot	+ 4 500	345 000	—	4
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 800	52 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 10 800	262 900	—	—
Yhteensä	+ 338 000	3 946 000	+ 1	39

Lisäperustelut:

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen kulutusluottoja koskevaksi lainsäädännöksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 22).

1986 esitys	3 946 000
1985 menoarvio	3 608 000
1984 tilinpäätös	3 027 791

09. *Kuluttajavalituslautakunta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk, mikä aiheutuu uuden jaoston perustamisesta lautakuntaan sekä hintojen noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valitusasioiden ratkaisujen perusteeksi tarvittavien tutkimusten ja selvitysten teettämisestä aiheutuvien palkkioiden maksamiseen, asiantuntijalajausuntojen hankkimiseen sekä pohjois- maisesta yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin.

1986 esitys	290 000
1985 menoarvio	265 000
1984 tilinpäätös	234 944

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 214 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu vuokratilustannusten ja hintojen noususta sekä toiminnan laajentumisesta ja 14 000 mk OECD:n kuluttajapoliittisen komitean työskentelyyn ja kokouksiin osallistumisesta aiheutuvista matkakustannuksista.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä, kuluttaja-asiamiehen päätösten valmistelussa tarvittavien tutkimusten ja selvitysten teettämisestä sekä tiedotustoiminnasta aiheutuviin palkkioihin ja muihin menoisiin. Tutkimusten teettämisestä aiheutuviin palkkioihin saadaan käyttää enintään 92 000 mk.

1986 esitys	1 535 000
1985 menoarvio	1 321 000
1985 lisämenoarvio	120 000
1984 tilinpäätös	1 149 089

(31.) *Valtionosuus kuluttajaneuvonnan järjestämiseen kunnissa* (arviomääräraha)

Momentti on siirretty lukuun 32.28 momentiksi 31.

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 35 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintoja varten.

1986 esitys	35 000
1985 menoarvio	35 000
1984 tilinpäätös	35 000

32. Patenti- ja rekisterihallitus

Patenti- ja rekisterihallituksen hakemusmäärin kasvun takia sekä käsittelyaikojen nopeuttamiseksi ehdotetaan eräitä henkilöstölisäyksiä sekä

määrärahoja toiminnan tehostamiseksi. Toiminnan laajuutta sekä hakemusten käsittelyaikoja vuonna 1984 kuvaa seuraava taulukko.

	Saapuneet hakemukset kpl	83/84 kasvu %	Loppuunkäsit. (ratkaistut) kpl	83/84 kasvu %	Vireillä olevat 31.12.1984	Keskimääräinen käsittelyaika 31.12.1984
Patenttihakemukset	5 183	+ 5,8	4 692	+ 0,3	18 921	4 v
Tavaramerkki- ja mallioikeushakemukset	7 544	+ 3,4	7 824	— 9,5	8 118	1 v 10 kk
— tavaramerkkien rekisteröintihakemukset	4 424	+ 11,5	4 634	— 9,3		
— uudistamis- ym. hakemukset ...	3 120	— 6,3	3 190	— 9,8		
Mallioikeushakemukset	1 233	+ 4,3	1 227	+ 11,2	1 104	1 v
Kaupparekisteri-ilmoitukset	49 587	+ 10,3	51 248	+ 6,1	26 800	1—6 kk
Valitusasiat	211	+ 17,2	152	+ 72,7	498	patentti 3 v tav.merkki 2 v mallioik. 1 v
Yhteensä	63 758		65 143		55 441	

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 670 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 613 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 2 078 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 50 000 mk viransijaisten palkkioiden, 5 000 mk vuosilomakorvausten, 30 000 mk

ylityökorvausten, 3 000 mk työaikakorvausten sekä 423 000 mk erittelemättömien muiden palkkojen ja palkkioiden johdosta sekä vähennyksenä kertameno 1 062 700 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 35 tilapäistä sekä 13 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 260 900	24 982 200	+ 9	280
Tilapäisten palkkiot	+ 632 400	4 330 400	+ 1	35
Työsuhdepalkat	+ 147 600	843 000	+ 1	13
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 22 500	397 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 452 900	977 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 153 700	2 255 000	—	—
Yhteensä	+ 3 670 000	33 786 000	+ 11	328

Henkilöstön määrän lisäyksestä neljä aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä ja yksi siirrosta momentilta 32.32.29.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkainen:	
1 vanhempi tutkijainsinööri	A 23
Ylimääräiset:	
1 lakimies	A 19
1 toimistosihiteeri	A 11
1 toimistovirkailija	A 6
1 kirjastovirkailija	A 4

Kaupparekisteriosastolla tapahtuvan, tietojenkäsittelyn kokonaistutkimuksen mukaisen atk-suunnittelun ajaksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin kertamenona lisäystä 169 000 mk lakimiehen (A 21) ja toimistovirkailijan (A 7) palkkaamista varten.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan kertamenona lisäystä 1 078 000 mk kahden lakimiehen (A 20), lakimiehen (A 18), kahden toimistosihiteerin (A 10), kolmen kanslistin (A 7), kanslistin (A 6), kahden toimistovirkailijan (A 5) ja viiden kanslia-apulaisen (A 1) edelleen palkkaamista varten.

Yrityskiinnitysainsäädännön edellyttämiä ylimenokauden tehtäviä varten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin kertamenona lisäystä 234 000 mk lakimiehen (A 19) ja kahden toimistovirkailijan (A 5) palkkaamista varten.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 108 000 mk aikaisemmin momentilta 32.32.29 palkatun atk-suunnittelijan palkkaamista varten.

Kaupparekisteriosaston palvelutason parantamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 56 000 mk kanslia-apulaisen (A 4) palkkaamista varten.

1986 esitys	33 786 000
1985 menoarvio	30 116 000
1985 lisämenoarvio	398 400
1984 tilinpäätös	26 569 524

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 523 000 mk, mikä aiheutuu automaattisen tietojenkäsittelyn lisäämisestä sekä uusien atk-kehittämishankkeiden käynnistämisestä, rakennusten käyttömenojen lisääntymisestä, toiminnan laajentumisesta sekä hintojen noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi atk-suunnittelijan palkkausmeno 100 000 mk momentin 32.32.01 perusteluihin viitaten, lisäys on 1 423 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä sekä tiedottamisesta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	9 023 000
1985 menoarvio	7 600 000
1985 lisämenoarvio	440 000
1984 tilinpäätös	5 484 760

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 670 000 mk konttorikoneiden, kalusteiden sekä atk-laitteiden hankkimista varten.

1986 esitys	670 000
1985 menoarvio	250 000
1985 lisämenoarvio	370 000
1984 tilinpäätös	248 240

34. Lisenssivirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 180 000 mk, mistä 153 600 mk aiheutuu palvelussuhteen eh-

tojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 193 500	2 556 900	—	28
Tilapäisten palkkiot	— 21 900	89 000	—	1
Muut palkat ja palkkiot	+ 5 000	92 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 3 400	195 900	—	—
Yhteensä	+ 180 000	2 934 000	—	29

1986 esitys 2 934 000
1985 menoarvio 2 754 000
1984 tilinpäätös 2 111 006

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 32 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä toimistomenojen kasvusta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi atk-menoina 22 000 mk, lisäys on 10 000 mk.

1986 esitys 930 000
1985 menoarvio 920 000
1985 lisämenoarvio 150 000
1984 tilinpäätös 799 567

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 1 070 000 mk, mistä 750 000 mk aiheutuu pientietokoneen hankinnasta, 264 000 mk kopiokoneen hankinnasta sekä 56 000 mk muiden konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankinnasta.

1986 esitys 1 070 000
1985 menoarvio 15 000
1984 tilinpäätös 14 602

39. Teknillinen tarkastuskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 833 000 mk, mistä 1 350 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 765 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 900 000 mk määrärahan oikaisusta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 495 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä, mistä 300 000 mk kertamenona vakaajien apulaisten palkkauksiin lakisääteisen vakausvuoden johdosta, 150 000 mk lyhytaikaiseen työsuhteeseen otettavien tarkasta-

jien, harjoittelijoiden ja apulaisten palkkaamiseen ja 45 000 mk kertamenona henkilön palkkaamiseksi projektiluonteisen teollisuuskartoituksen suorittamiseksi, 1 000 000 mk kertamenona vakaajien palkkioiden lisääntymisestä lakisääteisen vakausvuoden johdosta. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 50 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 31 tilapäistä sekä 24 työsuhtesuhteista ja 11 osa-aikaista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 030 300	16 850 900	+ 14	164
Tilapäisten palkkiot	— 73 800	3 426 200	— 3	31
Työsuhtepalkat	+ 141 300	1 667 100	—	24
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 520 000	1 885 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 969 000	3 934 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 246 200	1 984 700	—	—
Yhteensä	+ 4 833 000	29 748 000	+ 11	219

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu vuoden 1984 kolmannessa ja kaksi vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä sekä yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Tarkastuskeskuksen toiminnan laajentumisen takia ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkainen:	
1 ylitarkastaja	S 21
Ylimääräiset:	
2 tarkastajaa (piirihallinto)	A 20
1 osastosihteeri	A 15

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 tarkastaja	A 23
1 tarkastaja	A 22
1 tarkastaja	A 21
1 tarkastaja	A 20
1 vakaaja	A 22
1 vakaaja	A 21

Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 588 400 mk kuuden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 85 000 mk tarkastajan (A 17) palkkaamista varten.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 226 700 mk kahden vakaajan (A 22) palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien. Vastaavasti muista palkkois-

ta ja palkkioista voidaan vähentää 200 000 mk vakaajien palkkioina.

Työsuhtepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 51 000 mk, mistä 16 000 mk osa-aikaisen siivoojan palkkaamiseksi ja 35 000 mk siivoojien palkkausten lisääntymisestä uusien toimitilojen vuokraamisen johdosta.

1986 esitys	29 748 000
1985 menoarvio	24 915 000
1985 lisämenoarvio	307 300
1984 tilinpäätös	21 382 466

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 550 000 mk, mistä 500 000 mk aiheutuu kertamenosta tietokantajärjestelmän kehittämiseksi, 460 000 mk kertamenosta lakisääteisen vakausvuoden menoja varten ja 590 000 mk toiminnan laajenemisesta ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 500 000 mk, lisäys on 1 050 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös menoihin, jotka aiheutuvat vaurio- ja turvallisuusutkimustoiminnasta, ulkopuolisilta ostettavista palveluksista, ulkomaisten tarkastuslaitosten kanssa solmittujen vastavuoroisuussopimusten nojalla ulkomaille maksettavista korvauksista, kansainvälisestä yhteistyöstä sekä tileistä poistosta.

1986 esitys	9 200 000
1985 menoarvio	8 150 000
1985 lisämenoarvio	450 000
1984 tilinpäätös	7 204 306

70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 340 000 mk, mistä 727 000 mk konttorikoneiden, kaluston, tietojenkäsittelylaitteiden, tekstinkäsittelylaitteiston, tarkastus-, mittamis- ja leimausvälineiden hank-

kimista varten sekä 613 000 mk kansallisen mittauspaikan perusvertailutiloihin tarvittavien laitteiden hankkimista varten. Kansallisen mittauspaikan laitehankintojen kustannusarvio on 2 313 000 mk, mistä on aikaisemmin myönnetty 1 700 000 mk.

1986 esitys	1 340 000
1985 menoarvio	816 000
1985 lisämenoarvio	350 000
1984 tilinpäätös	1 500 000

40. Geologian tutkimuskeskus

Automaattisen tietojenkäsittelyn lisääntyvä osuus tutkimustoiminnassa ja hyväksikäyttäjien määrän kasvu edellyttävät organisaation kehittämistä, minkä johdosta ehdotetaan informaatioimiston atk-ryhmästä muodostettavaksi atk-toimisto. Malminetsinnän ja malmiennustekartoituksen edellytyksiä kehitellään edelleen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 289 000 mk, mistä 3 969 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 270 000 mk kausiapulaisten palkkausten lisääntymisestä. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 13 900 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 618 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 188 000	19 999 100	—	196
Työsuhdepalkat	+ 2 501 900	47 654 000	—	618
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 523 900	4 978 900	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 12 800	236 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 62 400	5 210 400	—	—
Yhteensä	+ 4 289 000	78 079 000	—	814

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi atk-toimistoon toimistopäällikön virka (A 24). Vastaavasti voidaan työsuhdepalkoista vähentää 138 000 mk atk-päällikön palkkana.

Toimien uudelleenjärjestelyn johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 55 000 mk valmistelijan palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien. Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakauttaa ylimääräinen kartanpiirtäjän toimi (A 3).

1986 esitys	78 079 000
1985 menoarvio	73 790 000
1984 tilinpäätös	65 877 092

09. Valtuuskunta

Momentille ehdotetaan edelleen 11 000 mk.

1986 esitys	11 000
1985 menoarvio	11 000
1984 tilinpäätös	7 518

21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 950 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu kertamenosta tutkimuskeskuksen 100-vuotisjuhlaulkaisujen painattamisen ja juhluvuoden malminetsintäkilpailun järjestämisen johdosta, 160 000 mk siirrosta momentilta 32.40.29 matkamenoina ja 1 540 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaan sisältyy vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdol-

lisena myönnetty 50 000 markan määräraha. Momentin määrärahaa saadaan käyttää menoihin, jotka aiheutuvat tutkimustoiminnan matkoista, tutkimustarvikkeista, ulkopuolisilta tilattavista palveluista, kenttätukikohtien ylläpidosta, kuljetusvälineiden vuokrista ja käyttö- ja kunnossapitomenoista, lentokoneiden käyttökorvauksista, atk:n käytöstä, tutkimuksista johtuvista vahingonkorvauksista sekä muista tutkimustoiminnan välittömistä kulutusmenoista.

1986 esitys.....	41 000 000
1985 menoarvio.....	39 050 000
1985 lisämenoarvio.....	450 000
1984 tilinpäätös.....	36 000 000

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 334 000 mk, mistä 1 994 000 mk aiheutuu Kenian teollisuusmineraaliprojektista, 790 000 mk ydinjätteiden sijoitusedellytyksiä tutkivasta projektista sekä 550 000 mk muiden tutkimusten kysynnän ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palvelusten ja tavaroiden tuottamisen edellyttämiin palkkaus-, matka-, tarvike- ja muihin kulutusmenoihin sekä projektien koneiden ja laitteiden hankintaan. Momentin määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi enintään 2 540 000 mk enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsuhteeseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.32.40.1.

1986 esitys.....	4 334 000
1985 menoarvio.....	1 000 000
1984 tilinpäätös.....	280 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 269 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu kertamenosta geologian tutkimuskeskuksen 100-vuotisjuhlien järjestämistä varten ja 209 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi matkamenoina 345 000 mk, mistä 160 000 mk siirtona momentille 32.40.21, vähennys on 76 000 mk. Momentin määrärahasta saadaan maksaa myös kopiokoneiden vuokria ja Maailman geologisten karttojen komission jäsenmaksu.

1986 esitys.....	5 124 000
1985 menoarvio.....	5 200 000
1984 tilinpäätös.....	4 872 630

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan koneiden, laitteiden, tutkimusvälineiden sekä kuljetus- ja muun kaluston uusimista ja täydentämistä varten 9 470 000 mk, mistä 700 000 mk on tarkoitus käyttää Otaniemen lisärakennuksen peruskaluston hankintaan.

Ehdotetaan, että geologian tutkimuskeskus valtuutetaan tilaamaan vuonna 1986 Otaniemen lisärakennuksen käyttöönoton edellyttämiä koneita, laitteita ja kalustoa yhteensä enintään 2 400 000 markalla.

1986 esitys.....	9 470 000
1985 menoarvio.....	6 750 000
1984 tilinpäätös.....	6 650 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 27 200 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk / m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Otaniemen toimitalo, Espoo		72 100 000		7 500 000	23 000 000
— peruskorjaus	4 700	25 300 000	5 383		
— uudisrakennus	5 065	46 800 000	9 240		
2. Kuopion toimitalo	6 730	41 050 000	6 092	500 000	4 000 000
3. Lopen kairasydänvarasto.....	880	950 000	1 080	750 000	200 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>27 200 000</u>

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

2. Kuopion toimitalohanke käsittää noin 5 780 m² uudisrakennettavaa ja noin 950 m² peruskorjattavaa tilaa. Hankkeeseen sisältyy 380 m² teknillisen tarkastuskeskuksen käyttöön kor-

jattavia tiloja, joiden kustannusarvio on 780 000 mk.

1986 esitys.....	27 200 000
1985 menoarvio.....	4 500 000
1984 tilinpäätös.....	1 750 000

42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintaa on edelleen tarkoitus lisätä varsinkin informaatiotekniikan alueella. Tutkimuskeskuksen toiminnan kasvu suunnataan jatkossa pääkaupunkiseudun ulkopuolelle nykyisiin toimintapaisteisiin. Erityisesti vahvistetaan Tampereen ja Oulun toimintapaisteita ja selvitetään niiden itenäistämisen mahdollisuudet ottaen samalla huomioon tutkimusyksiköiden tarkoituksenmukainen työnjako ja tehokkaan hallinnon vaatimukset. Rakennustuotantotekniikan tutkimusta ehdotetaan tehostettavaksi perustamalla laboratorio Tampereelle. Mekaanisen tekniikan tutkimuksen

toimintaedellytyksiä on tarkoitus kehittää sisäisin järjestelyin Espoossa. Henkilöstörakenteen uudistamista ehdotetaan jatkettavaksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 173 000 mk, mistä 4 761 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 1 226 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 532 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	toimet Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 267 100	31 409 300	— 8	260
Työsuhdepalkat	+ 4 761 300	57 559 000	+ 17	532
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 500	64 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 141 100	6 366 300	—	—
Yhteensä	+ 6 173 000	95 399 000	+ 9	792

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat:

	Palkkaus- luokka	Palkkaus- luokka
1 assistentti	A 15	
1 assistentti	A 11	
2 laboratoriomestaria	A 11	
1 assistentti	A 10	
1 laboratoriomestari	A 9	
1 laboratorioteknikko	A 9	
4 laboratoriaoapulaista	A 6	
1 laboratorionjohtaja	S 27	
2 erikoistutkijaa	S 23	

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ja henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Vastaavasti työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 690 000 mk 11 henkilön palkkaamiseksi 1.3.1986 lukien.

Tutkimustoiminnan tehostamiseksi informaatiotekniikan alueella ehdotetaan työsuhdepalkkoi-

hin lisäystä 740 000 mk kuuden henkilön palkkaamiseksi.

1986 esitys.....	95 399 000
1985 menoarvio.....	89 226 000
1984 tilinpäätös.....	82 138 684

09. Valtuuskunta

Momentille ehdotetaan edelleen 10 000 mk.

1986 esitys.....	10 000
1985 menoarvio.....	10 000
1984 tilinpäätös.....	1 383

21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 383 000 mk, mistä 8 618 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 32.42.29, 2 000 000 mk kertamenosta tutkimuslaitteiden siirtoa ja asennusta varten uusiin tiloihin ja 765 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimustoiminnassa käytettävien laboratoriarvikkeiden ja tarveaineiden hankintoihin, tutkimuksiin liittyviin matkoihin, tutkimuslaitteiden korjaus- ja huoltomenoihin, tutkimusten edellyttämiin atk-menoihin, tutkimus-, tietokone- ja toimistolaitteiden vuokra- ja leasingmenoihin sekä muihin tutkimustoiminnan välittömiin kulutusmenoihin.

1986 esitys.....	19 383 000
1985 menoarvio.....	8 000 000
1985 lisämenoarvio.....	320 000
1984 tilinpäätös.....	7 115 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 295 000 mk, mistä 2 735 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta, 780 000 mk toiminnan laajentumisesta ja 780 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään 8 618 000 mk siirtona momentille 32.42.21 tutkimustoimintaan liittyvinä menoina, vähennys on 4 323 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös markkinointiin ja tiedotukseen.

1986 esitys.....	20 977 000
1985 menoarvio.....	25 300 000
1985 lisämenoarvio.....	2 735 000
1984 tilinpäätös.....	23 465 817

70. Koneiden ja kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 33 200 000 mk, mistä 1 300 000 mk aiheutuu aikaisempien tilausvaltuuksien perusteella tilattujen sähkötalo I:n ja tutkimushalli I:n laitteiden maksatuksesta vuonna 1986. Momentin määrärahaa ehdotetaan käytettäväksi enintään 400 000 mk viiden henkilön palkkaamiseen erikoiskoneiden ja -laitteiden valmistamiseksi tutkimuskeskuksessa ulkomaisen hankinnan sijasta.

Käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Perushankinnat	—	—	16 200 000
Sähkötalo I:n varustaminen	12 900 000	8 900 000	4 000 000
Tutkimushalli I:n varustaminen	24 500 000	17 600 000	6 900 000
Mineraalitekniikan laboratorion uudisrakennuksen varustaminen	10 000 000	2 500 000	1 000 000
Kotimaisten polttoaineiden laboratorion uudisrakennuksen varustaminen	6 600 000	—	1 000 000
Oulun toimitalo I:n varustaminen	9 000 000	—	2 000 000
Tietojenkäsittelytekniikan laboratorion varustaminen	2 100 000	1 000 000	1 100 000
Kone- ja konepajatekniikan laboratorion varustaminen	1 000 000	—	1 000 000
			Yhteensä 33 200 000

1986 esitys.....	33 200 000
1985 menoarvio.....	33 000 000
1984 tilinpäätös.....	26 500 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Tutkimushalli I, Espoo (tutkimuskeskuksen osuus).....		85 800 000		61 400 000	24 400 000
— maanalainen osa	5 845	63 000 000	10 778		
— maanpäällinen osa	3 453	22 800 000	6 603		
2. Mineraalitekniikan laboratorio, Outokumpu ...		29 900 000		10 400 000	1 500 000
— rakentaminen	3 815	21 100 000	5 531		
— kiinteät prosessilaitteet		8 800 000			—
3. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimitalo I, Oulu	4 115	30 500 000	7 412	4 000 000	8 500 000
4. Kotimaisten polttoaineiden laboratorio, Jyväskylä		40 700 000		1 400 000	11 000 000
— rakentaminen	3 830	34 200 000	8 930		
— kiinteät prosessilaitteet		6 500 000			
5. Otaniemen lisärakentaminen					
— Otaniemen koehalli 3	500	3 500 000	7 000		1 500 000
— Otaniemen koehalli 4	500	3 600 000	7 200		1 100 000
6. Muutostyöt ja suunnittelu					2 000 000
				Yhteensä	50 000 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

6. Määrärahaa on tarkoitus käyttää mm. Tampereen toimitalo II:n suunnitteluun.

1986 esitys.....	50 000 000
1985 menoarvio.....	40 200 000
1985 lisämenoarvio	600 000
1984 tilinpäätös.....	47 100 000

89. *Teknisen tutkimuksen vientiä harjoittavan valtionenemmistöisen VTT Technology Oy:n osakepääoman korottaminen* (siirtomääräraha)

Teknisen tutkimuksen viennin edistämistä varten perustetun VTT Technology Oy -nimisen osakeyhtiön osakepääomaa ehdotetaan korotettavaksi 2 000 000 markalla eli 3 500 000 markkaan. Yhtiön tarkoituksena on lähinnä hyödyntää

ja saattaa tuotantoon valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tutkimustyössä syntyneitä tietoja ja keksintöjä. Yhtiö toimii yhteistyössä yritysten ja muiden kotimaisten tutkimuslaitosten kanssa. Pääosa myynnistä on korkean teknologian vientiteollisuuden alihankintatoimituksia. Yhtiön investointiohjelmaan kuuluu lähinnä elektroniikkateollisuuden testaukseen, optisen fyysiikan teollisiin sovelluksiin ja tietotekniikkaan liittyviä riskipitoisia käyttöomaisuus- ja kehitysinvestointeja vuonna 1986 noin 7 milj. markkaa.

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk yhtiön uusien osakkeiden merkintää varten.

1986 esitys.....	2 000 000
1985 lisämenoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös.....	500 000

43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksullisten tutkimuspalvelujen määrä perustuu tutkimustehtävien kysyntään, jonka ennakoidaan edelleen kasvavan tutkimus- ja kehitysohjon suunnatun sekä julkisen että yksityisen panoksen lisääntymisestä johtuen. Maksullisten tutkimuspalvelujen kasvu kohdistuu erityisesti informaatiotekniikkaan ja mekaaniseen tekniikkaan. Tulot, jotka on merkitty alamomentille 12.32.42.1, kattavat kustannukset tutkimuskeskuksen maksuasetuksen (262/77, muut. 1042/83) edellyttämällä tavalla lukuunottamatta esitutkimuksista ja ris-

keistä aiheutuvia menoja momentilla 32.43.22 ja eräitä valtionhallinnolle suoritettavista tehtävistä aiheutuvia välillisiä menoja.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 470 000 mk, mistä 7 746 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 3 402 000 mk ehdotettavien tointen muutoksista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 612 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Esitys	
Työsuhdepalkat	+ 11 148 500	147 051 900	+ 35	1 612
Sosiaaliturvamaksu	+ 321 500	10 514 100	—	—
Yhteensä	+ 11 470 000	157 566 000	+ 35	1 612

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 3 402 000 mk 35 toimihenkilön palkkaamiseksi kysynnän lisääntymisen sekä laboratorion perustamisen ja kehittämishankkeiden johdosta.

1986 esitys	157 566 000
1985 menoarvio	146 096 000
1984 tilinpäätös	130 074 079

21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 21 600 000 mk, mistä 18 800 000 mk aiheutuu tutkimuskysynnän lisääntymisestä ja 2 800 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksullisissa tutkimuspalveluissa käytettävien laboratoriotarvikkeiden ja tarveaineiden hankintoihin, tutkimuksiin liittyviin matkoihin, tutkimuslaitteiden korjaus- ja huoltomenoihin, tutkimusten edellyttämiin atk-menoihin, tutkimus-, tietokone- ja toimistolaitteiden vuokra- ja leasingmenoihin sekä muihin maksullisten tutkimuspalvelujen kulutusmenoihin.

1986 esitys	77 763 000
1985 menoarvio	56 163 000
1985 lisämenoarvio	13 100 000
1984 tilinpäätös	51 733 000

22. Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mistä 208 000 mk aiheutuu tutkimuskysynnän lisääntymisestä ja 492 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksullisten tutkimuspalvelujen edellyttämistä esitutkimuksista ja tutkimustoimeksiantoihin sisältyvistä riskeistä aiheutuviin palkkausmenoihin sekä aineiden ja tarvikkeiden, vieraiden palveluiden sekä koneiden ja laitteiden hankintamenoihin, milloin mainitut menot jätetään tutkimuskeskuksen istunnon päätöksellä tutkimuspalvelujen tilaajalta perimättä valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta annetun lain (144/72, muut. 1041/83) mukaisesti.

1986 esitys	13 000 000
1985 menoarvio	12 300 000
1984 tilinpäätös	11 389 553

70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 31 300 000 mk maksullisten tutkimuspalvelujen tehtäviin liittyvien koneiden, laitteiden ja kaluston hankintaa ja uusimista varten.

1986 esitys	31 300 000
1985 menoarvio	25 000 000
1985 lisämenoarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	22 800 000

44. Teknologian kehittämiskeskus

Tutkimus- ja kehitystoiminnan määrärahoja ehdotetaan lisättäväksi. Lisäys perustuu teknisen ja teollisen tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitustuen kasvaneeseen kysyntään. Tukea myönnettäessä kiinnitetään huomiota rahoituksen tuloksellisuuden parantamiseen sekä erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin.

Tuotekehitys- ja markkinointiyksiköiden toimintaa ehdotetaan laajennettavaksi perustamalla uudet yksiköt Jyväskylään ja Tampereelle. Seuraavat yksiköt on tarkoitus perustaa Joensuuhun ja Turkuun.

Tietotekniikkakeskusten valtionapuasoiden hoito ehdotetaan siirrettäväksi 1.1.1986 lukien työvoiministeriöstä Teknologian kehittämiskeskukseen. Tämän johdosta ehdotetaan määrä-

rahaa uudelle momentille 32.44.42 (Valtionapu tiede-, teknologia- ja tietotekniikkakeskuksille).

Tarkoitus on seurata kansainvälisten teknologi-ahankkeiden kehitystä ja lisätä osallistumista keskeisiin yhteistyöhankkeisiin.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 230 000 mk, mistä 361 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 3 483 800 mk ehdotettavien tointen muutoksista, 124 200 mk määrärahan oikaisusta sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkauksiin ja 2 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 73 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 189 000	860 500	—	4
Työsuhdepalkat	+ 3 770 600	9 318 900	+ 31	73
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 4 200	42 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 5 000	92 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 261 200	737 200	—	—
Yhteensä	+ 4 230 000	11 051 000	+ 31	77

Henkilöstön määrän lisäyksestä 22 aiheutuu siirrosta momentilta 32.44.(28).

1986 esitys	11 051 000
1985 menoarvio	6 821 000
1984 tilinpäätös	3 944 267

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 3 483 800 mk viiden yksikön päällikön, 12 konsultin ja viiden sihteerin, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 32.44.(28) sekä erikoistutkijan, kahden yksikön päällikön, kahden sihteerin ja neljän konsultin palkkaamista varten.

09. Teknologian valtuuskunta

Teknologian valtuuskunnan menoja varten momentille ehdotetaan edelleen 10 000 mk.

1986 esitys	10 000
1985 menoarvio	10 000
1984 tilinpäätös	1 484

21. *Tavoitetutkimustoiminta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 000 mk, mistä 12 000 000 mk aiheutuu tutkimustoiminnan lisäämisestä ja 3 000 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sellaisiin soveltavan teknisen tutkimuksen hankkeisiin, jotka kohottavat teknologian tasoa. Momentin määrärahaa arvioidaan käytettävän 3 000 000 mk Euroopan Avaruusjärjestön kanssa tehtävään tutkimustyöhön. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän edelleen palkkaamiseen energiatutkimusyhteistyötä varten, projektien edellyttämien tutkimuslaitteiden hankkimiseen, tutkimusten julkaisemiseen, teollisuuden turvallisuutta ja käyttövarmuutta koskeviin riskianalyyseihin, asiantuntijaseminaarien järjestämiseen, uuden tekniikan teolliseen soveltamiseen liittyvään selvitys- ja julkaisutoimintaan, ulkomaisiin tutkimushankkeisiin osallistumiseen sekä tutkimusprojektien edellyttämiin ulkomaanmatkoihin.

1986 esitys.....	90 000 000
1985 menoarvio.....	75 000 000
1984 tilinpäätös.....	50 000 000

(28.) *Tuotekehitys- ja markkinointiyksiköt* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 5 066 000 mk. Määrärahaa 2 286 000 mk on siirretty momentille 32.44.01, 2 630 000 mk momentille 32.44.29 ja 150 000 mk on otettu huomioon momentin 32.44.70 laskelmissa.

1985 menoarvio.....	5 066 000
1984 tilinpäätös.....	3 173 592

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 250 000 mk, mistä 2 630 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 32.44.(28), 140 000 mk julkaisu- ja tiedotustoiminnan, 2 000 000 mk kansainvälisen yhteistyön ja 350 000 mk automaattisen tietojenkäsittelyn lisäämisestä, 9 200 mk edustusluonteisten menojen lisääntymisestä sekä 1 120 800 mk lähinnä toiminnan laajentamisesta ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tiedotustoiminnasta ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Suomen OECD-edustustoon määrätystä asiantuntijasta aiheutuviin menoihin.

1986 esitys.....	11 250 000
1985 menoarvio.....	5 000 000
1984 tilinpäätös.....	2 819 610

40. *Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 17 000 000 mk, mikä aiheutuu tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan tukitoimenpiteiden lisäämisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tuotekehitysavustusten ja tuotekehityslainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (150/85) mukaisesti avustusten myöntämiseksi yrityksille ja muille yhteisöille uusia kansainvälisesti kilpailukykyisiä tuotteita ja tuotantomenetelmiä koskeviin tutkimus- ja kehityshankkeisiin. Määrärahaa saadaan käyttää myös avustusten myöntämiseen pienille ja keskiuurille yrityksille ulkomaisten tuotevalmistusoikeuksien ja tuotantomenetelmien käyttöoikeuksien hankkimiseksi silloin, kun vastaavaa teknologiaa ei ole kotimaasta saatavissa. Avustuksia myönnetään erityisesti uuden teknologian hyväksikäyttöön hankkeiden alkuvaiheissa. Avustuksilla edistetään teollisuuden tuotantorakenteen ja yritysten tuotevalikoiman kehittämistä kansainvälisen kilpailun ja markkinoiden edellyttämällä tavalla sekä tuetaan uuden teknologian hyödyntämiseen, raaka-aineiden tehokkaaseen hyväksikäyttöön, energian säästöön ja ympäristönsuojelun kehittämiseen liittyvää tuote- ja menetelmäkehitystä. Avustuksia myönnetään erityisesti pienelle ja keskiuurille teollisuudelle. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 6 000 000 mk avustuksina Valmet Oy:n Kuoreveden tehtaan yhteydessä toimivan ilmailuteollisuuden tutkimus- ja tuotekehitysyksikön toiminnan tukemiseen kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien ehtojen mukaisesti.

1986 esitys.....	112 000 000
1985 menoarvio.....	95 000 000
1985 lisämenoarvio.....	5 000 000
1984 tilinpäätös.....	89 802 900

42. *Avustukset tiede-, teknologia- ja tietotekniikkakeskuksille* (siirtomääräraha)

Luvun perusteluun viitaten momentille ehdotetaan 6 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kokeiluolosuhteisesti tietotekniikkakeskusten valtionavun yleisistä ehdoista annettavan valtioneuvoston päätöksen mukaisesti avustuksena tietotekniikkakeskuksille päätöksessä määriteltäviin kustannuksiin. Menoista

3 000 000 mk on aikaisemmin rahoitettu momentilta 34.50.61. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 2 000 000 mk tiede- ja teknologiakeskusten sekä teknologiakyltien suunnitteluun ja tiedotustoimintaan. Avustuksia myönnettäessä otetaan huomioon tasapainoisen alueellisen kehityksen asettamat vaatimukset sekä työllisyyspoliittiset näkökohdat.

1986 esitys 6 000 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 947 000 mk atk-laitteiston laajentamiseen sekä muihin kalusto- ja laitehankintoihin. Momentin määräraha on otettu huomioon 150 000 markan määräraha, joka on aikaisemmin suoritettu momentilta 32.44.(28).

1986 esitys 1 947 000
1985 menoarvio 1 600 000
1984 tilinpäätös 600 000

83. Teollisuuden tuotekehityslainat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 120 000 000 mk käytettäväksi tuotekehitysavustusten ja tuotekehitys-

lainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (150/85) mukaisesti. Lainoja myönnetään kansainvälisesti kilpailukykyisten uusien tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen sekä vientituotteiden ja niiden tuotantomenetelmien parantamiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään uuden teknologian hyödyntämiseen, raaka-aineiden tehokkaaseen hyväksikäyttöön, energian säästöön ja ympäristönsuojelun kehittämiseen liittyvään tuote- ja menetelmkehitykseen. Lainan myöntäminen edellyttää, että yrityksellä on kehitettävää tai parannettavaa tuotetta varten valmiit tuotantoedellytykset ja markkinointikanavat. Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta. Lainoista enintään 100 milj. mk voidaan myöntää ehdollisina siten, että mikäli kehitystyö ei johda taloudellisesti hyödynnettävään tulokseen, teknologian kehittämiskeskuksella on lainan saajan hakemuksesta oikeus jättää laina kokonaan tai osittain takaisin perimättä tarvitsematta yksittäistapauksissa erikseen pyytää eduskunnan suostumusta.

1986 esitys 120 000 000
1985 menoarvio 110 000 000
1985 lisämenoarvio 5 000 000
1984 tilinpäätös 105 500 000

46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen

21. Ulko- ja kotimaankauppaan liittyvä tutkimustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mikä aiheutuu tutkimustarpeen lisääntymisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkopuolisilta tilattaviin tutkimuksiin ja selvityksiin, jotka liittyvät ulko- ja kotimaankauppaan, merenkulun elinkeinopoliittikaan, yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn, markkinointiin, julkishallinnon asiantuntemuksen vientiin sekä liikkeenjohdon ongelmiin. Määräraha saadaan maksaa myös julkaisumenoja. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 30 henkilötyövuotta vastaava henkilöstömäärä tilapäiseen työsuhteeseen.

1986 esitys 3 600 000
1985 menoarvio 3 300 000
1984 tilinpäätös 3 000 000

22. Kansainvälinen tekninen yhteistyö (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk yhteistyöhankkeiden lisääntymisen ja hintojen nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää kansainvälisistä tieteellis-teknisistä hankkeista aiheutuviin välittömiin menoihin ja yhteistyöhön osallistuvien henkilöiden ulkomaanmatkoihin, kansainväliseen tekniseen yhteistyöhön liittyviin jäsenmaksuihin sekä yhteistyön edellyttämistä seminaareista, vierailuista ja asiantuntija- ja sihteeritehtävistä aiheutuviin palkkaus- ja muihin menoihin.

1986 esitys 7 500 000
1985 menoarvio 7 000 000
1984 tilinpäätös 6 400 000

24. Jäänmurtamislaboratorion käyttäminen

Valtion ja Oy Wärtsilä Ab:n välillä vuonna 1982 solmitun sopimuksen mukaan valtion teknillinen tutkimuskeskus, teknillinen korkeakoulu ja Oulun yliopisto saavat käyttää Oy Wärtsilä Ab:n jäänmurtamislaboratoriota omiin tutkimuksiinsa. Laboratorion käytöstä vuonna 1986 aiheutuvia menoja varten momentille ehdotetaan 2 250 000 mk. Lisäys 400 000 mk aiheutuu sopimuksen mukaisten yleiskustannusten sisällyttämisestä käyttökustannuksiin ja sopimuksen mukaisten käyttökorvausten kasvusta.

1986 esitys	2 250 000
1985 menoarvio	1 850 000
1985 lisämenoarvio	220 000
1984 tilinpäätös	1 700 000

25. Kansallisen mittajärjestelmän kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk käytettäväksi mittauspalvelutoiminnasta annetussa asetuksessa (489/78) tarkoitettujen kansallisten mittauspaikkojen suorittamaan mittajärjestelmän kehittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimushankkeisiin sekä hankkeiden edellyttämien laitteiden hankkimiseen, ulkomaanmatkoihin sekä palkkaus- ja julkaisumenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös mittauspaikkojen toiminnasta aiheutuviin asian- tuntijapalkkioihin sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	400 000
-------------------	---------

41. Avustukset teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistävälle yhteisölle

Momentille ehdotetaan lisäystä 468 000 mk hintojen nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään valtionavustuksen piiriin hyväksyttävän toiminnan supistumisen johdosta 1 750 000 mk, vähennys on 1 282 000 mk. Suomen Standardisoimisliitto ry:lle ehdotettua valtionavustusta saadaan käyttää liiton yleiseen toimintaan, tietojärjestelmiin ja tiedotuskeskukseen. Keksintösäätiölle ehdotettua valtionavustusta saadaan käyttää myös Keksijäyhdistysten Keskusjärjestö ry:n toiminnan tukemiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtionavustuksena teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistävälle yhteisölle käyttösunnitelman mukaisesti. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä

toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen Standardisoimisliitto ry	2 870 000
Rationalisointiliitto ry	416 000
Keksintösäätiö	4 800 000
Liikkeenjohdon Instituutin Säätiö	300 000
Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Säätiö	416 000
Insinöörijärjestöjen Koulutuskeskus ry	300 000
Johtamistaidon Opisto ry	200 000
Ekonomisäätiön Koulutuskeskus	100 000
Tietotekniikan kehittämiskeskus	416 000
Yhteensä	9 818 000

1986 esitys	9 818 000
1985 menoarvio	11 100 000
1984 tilinpäätös	10 070 000

50. Keksijöiden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keksintötoiminnan edistämiseksi tarkoitettuina tunnustuspalkintoina keksijöiden tukemiseen.

1986 esitys	150 000
1985 menoarvio	130 000
1984 tilinpäätös	30 000

66. Osallistuminen Tele-X-satelliittihankkeeseen (siirtomääräraha)

Ruotsin kanssa tehdyn Tele-X-telesatelliittihankkeen toteuttamista koskevan sopimuksen mukaisesti Suomi osallistuu hankkeeseen yhteensä noin 44 500 000 markan osuudella vuoden 1983 lokakuun hintatason mukaan laskettuna. Maksujen markkamäärät tarkistetaan sopimuksessa määritellyllä indeksillä. Etukäteen suoritettaville maksuille ei vaadita vakuutta. Vuonna 1986 arvioidaan erääntyvän maksettavaksi noin 7 000 000 mk vuoden 1983 lokakuun hintatason mukaan laskettuna. Indeksitarkistuksiin ja valuuttakurssien muutoksiin ehdotetaan vuodelle 1986 varattavaksi 1 500 000 mk.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan Tele-X-telesatelliittihankkeen toteuttamiseen liittyvää teknillistä yhteistyötä koskevan sopimuksen mukaisia vuonna 1986 suoritettavia maksuja varten 8 500 000 mk. Vähennys on 12 500 000 mk.

1986 esitys	8 500 000
1985 menoarvio	21 000 000
1984 tilinpäätös	19 600 000

47. Merentutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 754 000 mk, mistä 338 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 129 700 mk ehdotettavien tointen muutoksista, 200 000 mk määrärahan oikaisusta työsuhdepalkkoihin, 20 000 mk

kausi—, ruuhka— yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä ja 30 000 mk havaitsoijoiden palkkioita varten. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 38 työsopimussuhteista pysyväsluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkausten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 223 500	2 824 200	+ 1	26
Työsuhdepalkat	+ 410 000	2 969 000	+ 3	38
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 45 200	487 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 44 300	295 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 31 000	470 600	—	—
Yhteensä	+ 754 000	7 047 000	+ 4	64

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.6 ja yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) sekä kaksi vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä.

Lisäperustelut:

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen vahtimestarin toimi (A 4).

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 64 000 mk kirjanpitäjän palkkaamista varten.

1986 esitys	7 047 000
1985 menoarvio	6 293 000
1984 tilinpäätös	5 514 777

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 613 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu automaattiseen tietojenkäsittelyyn pohjautuvan tietokannan toteuttamisen aloittamisesta, 100 000 mk COST-43 projektin menoina, jotka on aikaisemmin suoritettu

momentilta 31.50.29 sekä 363 000 mk hintojen noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisten asiantuntija-, huolto- ja korjaushenkilöiden palkkioiden, vieraiden palvelujen ostojen, alusten ja tilojen vuokrien, kansainvälisen yhteistyön edellyttämien menojen maksamiseen sekä tiedottamiseen. Palkkioihin saadaan käyttää enintään 100 000 mk.

1986 esitys	9 688 000
1985 menoarvio	9 075 000
1984 tilinpäätös	8 480 630

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan toiminnassa tarvittavien tutkimusvälineiden, atk-laitteiden ja kalusteiden uusimista ja hankkimista varten 1 500 000 mk, mistä 270 000 mk aiheutuu Suomen ja Saksan Liittotasavallan välisen yhteistyöprojektin toteuttamisesta.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	1 100 000
1985 lisämenoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	1 100 000

48. Teollisuussihteerit

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 338 000 mk, mistä 530 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 149 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä väliaikaisen työpaikan järjestämiseksi kotimaahan palaaville toimihenkilöille sekä lähtevän

henkilöstön koulutusajan palkkaukseen. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 61 700 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 23 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 88 900	1 648 100	—	26
Työsuhdelpalkat	+ 360 900	3 651 700	—	23
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 162 500	398 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 240 500	4 459 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 485 200	726 200	—	—
Yhteensä	+ 1 338 000	10 884 000	—	49

Lisäperustelut:

Työsuhdelpalkkoihin ehdotetaan lisäystä 322 300 mk, mistä 87 300 mk aiheutuu kahden harjoittelijan palkkaamisesta teollisuussihteeritoimistoihin sekä 235 000 mk paikalliskorotuksista.

Työsuhdelpalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 149 000 mk teollisuussihteerin ja toimistosihteerin palkkoina.

1986 esitys	10 884 000
1985 menoarvio	9 546 000
1984 tilinpäätös	9 745 094

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mikä aiheutuu valuuttakurssien muutoksista ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää teollisuussihteerien neuvottelupäivien järjestämisestä, kansainväliseen tieteellis-tekniiseen yhteistyöhön liittyvien asiantuntijavierailujen yhteydessä järjestettävistä neuvottelu- ja edustustilaisuuksista, kotimaan organisaation ulkomaan virkamatkoihin, toimistoautomaation aseittaisesta toteuttamisesta laitevuokrinaan, samoin kuin maksullisesta palvelutoiminnasta ai-

heutuviin kulutusmenoihin, sekä ulkomaanedustuksen viran ja toimen haltijain palkkauksesta, paikalliskorotuksesta ja erinäisistä korvauksista annetun asetuksen (477/76) sekä ulkomaanedustuksen virkamiesten muutto- ja kotilomamatkakustannusten korvaamisesta annetun asetuksen (478/76) mukaisesti kulutusmenoihin. Maksullisesta palvelutoiminnasta arvioidaan kertyvän tuloja 800 000 mk alamomentille 12.32.99.3.

1986 esitys	5 900 000
1985 menoarvio	5 200 000
1984 tilinpäätös	4 088 577

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 130 000 mk konttorikoneiden, toimistokalusteiden ja turvallisuuslaitteiden hankkimista, toimistoautomaation aseittaista toteuttamista sekä henkilöstön asuntojen peruskalusteiden hankkimista varten muuttokustannusten vähentämiseksi.

1986 esitys	130 000
1985 menoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	75 000

49. Kehitysaluerahasto Oy

42. Kehitysaluerahasto Oy:lle maksettava korkotuki (arviomääräraha)

Kehitysaluerahasto Oy on voinut yhtiöstä annetun lain (65/71, muut. 577/75, 363/78 ja 324/79) nojalla vuoden 1981 loppuun saakka myöntää kunnan tuotantorakennusten korkotukiluottoja vastaavia luottoja sekä kunnille että teollisuuskylille. Näiden osalta valtio suorittaa korkotukea vastaavan korvauksen yhtiölle. Momentille ehdotetaan 2 400 000 mk. Vähennys on 700 000 mk, mikä aiheutuu luottokannan pienemisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotuen maksamiseen vuosina 1972—1981 myönnettyistä luotoista.

1986 esitys	2 400 000
1985 menoarvio	3 100 000
1984 tilinpäätös	4 111 355

43. Luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 41 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisten luottojen kurssitappioiden ja yhtiön luotonantotoiminnassa syntyneiden tappioiden korvaamiseen.

1986 esitys	41 000 000
1985 menoarvio	41 000 000
1984 tilinpäätös	34 159 073

44. Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemistä varten

Momentin nimike on muutettu.

Vuosina 1980—1985 on menoarvioihin sisällynyt yhteensä 10 000 000 markan määrärahat avustusten myöntämiseksi Kehitysaluerahasto Oy:lle Keraspo Oy ja Lakespo Oy -nimisten kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen. Kehitysaluerahasto Oy:n yksin omistamat yhtiöt on perustettu kokeiluluonteisesti. Yhtiöiden toiminnan tavoitteena on yritysten kehittäminen tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annettussa laissa tarkoitetuilla toimialoilla. Kokeilun jatkamiseksi momentille ehdotetaan 2 000 000 mk avustuksen myöntämiseksi Kehitysaluerahasto Oy:lle edellä mainittujen kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen. Lisäys on 500 000 mk.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	1 500 000
1984 tilinpäätös	1 500 000

45. Tutkimustoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 17 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää 13 000 000 mk valtionavustuksena Kehitysaluerahasto Oy:lle kauppa- ja teollisuusministeriön hyväksymien perusteiden mukaisesti tapahtuvan pienten ja keski suurten teollisuusyritysten tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan sekä 4 000 000 mk liikkeenjohdon koulutustoiminnan tukemiseen. Lisäys on 2 000 000 mk.

1986 esitys	17 000 000
1985 menoarvio	15 000 000
1984 tilinpäätös	10 000 000

83. Debentuurilaina Kehitysaluerahasto Oy:lle

Kehitysaluerahasto Oy:n lainojen ja osakepääomasijoitusten myöntämisvaltuudeksi vuonna 1986 ehdotetaan 700 000 000 mk. Tätä varten tarpeellinen ulkoinen rahoitus on suunniteltu järjestettäväksi valtion ja Suomen Pankin myöntämällä lainoilla sekä muilla kotimaisilla ja ulkomaisilla lainoilla. Muilla kotimaisilla lainoilla on tarkoitus vähentää muun muassa valtion lainarahoituksen osuutta. Jos kotimaiset lainat tai osa niistä tarjotaan yleisön merkittäväksi, tulisi valtion merkitä se osa lainoista, jota ei saada muille myydyksi. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että valtio merkitsisi Kehitysaluerahasto Oy:n liikkeeseen laskeman 168 000 000 markan vastuudebentuurilainan. Lainan korko olisi vähintään 7 % ja laina-aika enintään 15 vuotta. Lainalle ei vaadittaisi vakuuksia.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 168 000 000 mk Kehitysaluerahasto Oy:n liikkeeseen laskeman vastuudebentuurilainan merkitsemiseksi. Tarkoitus on kuten aikaisemmin asettaa lainan myöntämisen edellytykseksi, että Kehitysaluerahasto Oy noudattaa lainoja myöntäessään valtioneuvoston yhtiölle hyväksymää sijoitussuunnitelmaa.

1986 esitys	168 000 000
1985 menoarvio	125 000 000
1984 tilinpäätös	190 000 000

50. Teollisuuden edistäminen

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 17 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään siirtona momentille 26.05.09 läänien teollisuustoimikunnista johtuvina menoina 747 000 mk, vähennys on 730 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
PKT-neuvottelukunta	100 000
Teollisuusneuvottelukunta	110 000
Yhteensä	210 000

1986 esitys	210 000
1985 menoarvio	940 000
1984 tilinpäätös	363 246

23. Teollistamistutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön, teollisuusneuvottelukunnan ja läänien teollisuustoimikuntien suorittamaa teollisuuspolitiikkaa ja teollisuuden kehittämisedellytyksiä koskevaa tutkimus- ja selvitystyötä varten. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsopimussuhteeseen toimintaan liittyviä tutkimus- ja selvitystehtäviä varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kauppa- ja teollisuusministeriön toimintaan liittyvien alojen koulutustarpeiden selvittämistä palvelevien tutkimusten tekemiseen.

1986 esitys	1 200 000
1985 menoarvio	1 155 000
1984 tilinpäätös	1 100 000

24. (32.02.29, osa ja 32.50.24) Yrittäjäkoulutus ja -neuvonta

Momentille ehdotetaan lisäystä 850 000 mk, mistä 50 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 32.50.47 ja 800 000 mk toiminnan laajentumisesta sekä hintojen noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön sekä teollisuuspiirien järjestämistä yrittäjäkoulutustilaisuuksista sekä oppilaitosten pienille ja keskisuurille yrityksille järjestämästä koulutuksesta aiheutuviin palkkoihin, palkkioihin, oppimateriaalin hankintaan, matkakustannuksiin ja muihin menoihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös pienille ja keskisuu-

rille yrityksille tarkoitettujen neuvonta-, koulutus- ja konsultointipalvelujen kehittämiseen. Pkt-yrityksille maksutta tarjottavien neuvonta-, koulutus- ja konsultointipalvelusten kehittämiseen saa käyttää momentin määrärahaa enintään 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsopimussuhteeseen. Koulutukseen osallistuvilta perittävänä maksuina arvioidaan alamomentille 12.32.99.5 kertyvän 5 400 000 mk.

1986 esitys	11 550 000
1985 menoarvio	10 700 000
1984 tilinpäätös	8 852 862

30. Valtionosuus ja -avustus kuntien elinkeinoasiemiesten palkkaukseen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 147 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiemiesten palkkaukseen annetun lain (159/75) 3 §:n nojalla suoritettaviin käyttökustannuksiin.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiemiesten palkkaukseen annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin hyväksytään vuonna 1986 kahdeksan uutta elinkeinoasiemiestä. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 120 000 mk, mistä 1 002 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 736 600 mk uuden henkilöstön palkkaamisesta sekä 381 000 mk sosiaaliturvamaksun nousun johdosta. Alamomentin loppusumma on 16 238 000 mk. Alamomentilta suoritetaan valtionosuus enintään 180 pää- ja sivutoimisen elinkeinoasiamiehen palkkausmenoihin.

2. *Valtionavustus palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 27 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Alamomentin loppusumma on enintään 409 000 mk. Ehdotetaan, ettei valtionavustuksen piiriin hyväksytä vuonna 1986 uutta henkilöstöä. Alamomentilta saadaan suorittaa valtionavustusta enintään yhdeksän pää- ja sivutoimisen elinkeinoasiamiehen palkkausmenoihin.

1986 esitys	16 647 000
1985 menoarvio	14 500 000
1984 tilinpäätös	7 094 389

40. Valtionavustus pienen ja keskisuuren teollisuuden edistämisyksiköille

Momentille ehdotetaan lisäystä 230 000 mk hintojen nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksena pienen ja keskisuuren teollisuuden edistämisyksiköille käyttösuunnitelman mukaisesti. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pienteollisuuden Keskusliitto ry	600 000
Käsi- ja Pienteollisuuden Koulutussäätiö ...	680 000
Ruotsinkieliset pienteollisuusjärjestöt	370 000
Pienen ja Keskisuuren Teollisuuden Edistämissäätiö	4 880 000
Yhteensä	6 530 000
1986 esitys	6 530 000
1985 menoarvio	6 300 000
1984 tilinpäätös	5 940 000

41. Kaivannaisteollisuuden edistäminen

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi, ehdotetaan lisäystä 12 500 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä malminetsinnän toimialarationalisoinnin toteuttamisen tukemisesta malminetsinnän tehostamiseksi pääasiassa kehitysalueilla ja kansainväliseen yhteistyöhön perustuvan mineraalisten raaka-aineiden etsintähankkeen loppuunsaattamisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamin yleisin ehdoin malminlöytöpalkkioihin, kansainväliseen yhteistyöhön mineraalisten raaka-aineiden etsinnässä, kaivosten lähiympäristöjen syväkairauksiin sekä geologisen ja kaivosteknisen tutkimuksen sekä kaivosyritysten malminetsinnän tukemiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Malminlöytöpalkkiot	100 000
Kansainvälinen yhteistyö mineraalisten raaka-aineiden etsinnässä	700 000
Kaivosten lähiympäristöjen syväkairaukset ..	3 700 000
Geologisen ja kaivosteknisen tutkimuksen sekä yritysten malminetsinnän tukeminen	23 500 000
Yhteensä	28 000 000
1986 esitys	28 000 000
1985 menoarvio	15 500 000
1984 tilinpäätös	14 454 458

42. Valtionavustus Kotimaisen Työn Liitto ry:lle

Momentille ehdotetaan lisäystä 92 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Kotimaisen Työn Liitto ry:lle myönnettävään valtionavustukseen. Avustusta myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

1986 esitys	2 392 000
1985 menoarvio	2 300 000
1984 tilinpäätös	3 040 000

44. Eräiden kurssitappioiden korvaaminen (arvion määräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 80 000 mk lainakannan vähenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pienen ja keskisuuren teollisuuden rahoittamiseen otettujen ulkomaisten lainojen kurssitappioiden korvaamiseen.

1986 esitys	20 000
1985 menoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	241 115

(45.) Korkotuki teollisuuden tuotantolaitosten investointilainoista (arvion määräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 4 500 mk.

1985 menoarvio	4 500
1984 tilinpäätös	18 858

46. Ulkomaisen harjoittelun tukeminen (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Teollisuustuotteiden ja eräiden palvelujen kansainvälistä markkinointia sekä ulkomaisen teknisen kehityksen seuraamista rajoittaa kielitaitoisen ja ulkomailla työskentelyyn tottuneiden henkilöiden saatavuus. Nuorten henkilöiden kouluttamiseksi tällaisiin tehtäviin ehdotetaan myönnettäväksi valtion varoista avustusta ulkomailla tapahtuvaa työskentelyä varten valtioneuvoston vahvistamilla ehdoilla. Momentille ehdotetaan edelleen 1 500 000 mk avustusten myöntämistä varten.

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	1 500 000
1984 tilinpäätös	279 350

47. *Valtionavustus eräisiin pienen ja keskisuuren teollisuuden neuvonta- ja koulutushankkeisiin*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 50 000 mk siirtona momentille 32.50.24 liikejohdollisina koulutusmenoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti valtionavustuksen myöntämiseen pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle tarkoitettujen neuvonta-, koulutus- ja konsultointipalvelujen kehittämiseen sekä alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin.

1986 esitys.....	1 000 000
1985 menoarvio.....	1 050 000
1984 tilinpäätös.....	645 047

48. *Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille (siirtomääräraha)*

Uusien teollisuusrakennusten liikevaihtoveron huojennusta kompensoivan avustuksen myöntämiseksi kunnille ja kiinteistöyrityksille tuotantorakennushankkeita varten momentille ehdotetaan 15 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

1986 esitys.....	15 000 000
1985 menoarvio.....	5 000 000
1984 tilinpäätös.....	50 000 000

49. *Neste Oy:n maakaasuverkon ensimmäisen laajennusvaiheen rahoittamislainojen korkotuki (arviomääräraha)*

Neste Oy:n maakaasuverkon ensimmäisen laajennusvaiheen toteuttamisen tukemisesta annetun lain (555/85) mukaisia vuonna 1986 suoritettavia korkohyvityksiä varten momentille merkitään 12 800 000 mk.

1986 esitys.....	12 800 000
------------------	------------

60. *Siirto valtion takausrahastoon (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 20 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiontakausoimintaa koskevien lakien (375/63, 573/72 ja 609/73) nojalla toimivan valtiontakauslaitoksen antamien takausitoumusten aiheuttamien tappioiden korvaamiseen valtion takausrahastolle.

1986 esitys.....	20 000 000
1985 menoarvio.....	20 000 000
1984 tilinpäätös.....	25 000 000

86. *Laina Telenokia Oy:lle*

Uuden teknologian edellyttämä tuotannon rakennemuutos on yhtiössä saatettu jokseenkin loppuun ja toimintaa painotetaan uusien markkinoiden saamiseksi.

Yhtiön osakepääomaa on korotettu vuodesta 1982 lähtien vuosittain, minkä ansiosta tuotekehittäminen ja rakennemuutos on voitu toteuttaa. Yhtiön vakavaraisuus on tyydyttävä eikä osakepääoman korotukseen ole tällä hetkellä tarvetta. Sen sijaan liikevaihtoon nähden suurien tuotekehitys- ja suunnittelumenojen vuoksi rahoitustilanne on vaikea. Tämän johdosta on perusteltua myöntää yhtiölle osakaslaina.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että Telenokia Oy:lle myönnetään 15 000 000 markan osakaslaina vuonna 1986. Laina-aika on 10 vuotta, joista kaksi ensimmäistä vuotta on lyhennyksistä vapaita. Lainan korko on vähintään kahdeksan prosenttia ja se voidaan myöntää vakuuksia vaatimatta. Muut lainaehdot vahvistaa valtioneuvosto. Tarkoitus on, että Oy Nokia Ab myöntää vastaavan suuruisen osakaslainan vuonna 1986.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 15 000 000 mk Telenokia Oy:lle myönnettävää lainaa varten.

1986 esitys.....	15 000 000
------------------	------------

88. *Osakepääomien korotukset (siirtomääräraha)*

Valtionyhtiöiden toiminnan koordinoinnin kehittämiseksi Ajokki Oy:tä koskevien asioiden hoito siirretään 1.1.1986 lukien liikenneministeriön hallinnonalalta kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalle.

Momentille ehdotetaan 270 000 000 mk seuraavasti:

1. *Kemira Oy:n osakepääoman korottaminen.* Kemira Oy:n suunnitelmissa on vuosina 1986—1988 noin 1 850 000 000 markan käyttöomaisuusinvestoinnit. Tärkeimpiä investointikohteita ovat kipsipigmenttitehdas, lannoitetehtaitten säkittämöiden uusiminen, erikoiskemikaalitehdas sekä kotimaisen ammoniakkituotannon omavaraisuusasteen lisääminen Oulussa. Investointien toteuttaminen ja rahoitusrakenteen pitäminen terveellä pohjalla edellyttävät, että yhtiön osakepääomaa korotetaan vuonna 1986.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 30 000 000 mk valtiolle tulevien Kemira Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

2. *Valmet Oy:n osakepääoman korottaminen.* Valmet Oy:n kehittäminen edellyttää käyttöomaisuusinvestointien lisäksi sijoituksia tutkimus- ja tuotekehitykseen. Yhtiön on kansainvälistymisen lisääntyessä perustettava myyntiyrityksiä ulkomaille. Kehittämistoimenpiteet ovat Valmet Oy:n kilpailukykyyn ja työllistämismahdollisuuksien ylläpitämiseksi välttämättömiä. Yhtiö ei voi toteuttaa kehittämissuunnitelmaansa kokonaan tulo-rahoituksella ja lainoilla, minkä vuoksi myös osakepääomaa olisi korotettava.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 40 000 000 mk valtiolle tulevien Valmet Oy:n osakkeiden merkintää varten.

3. *Veitsiluoto Oy:n osakepääoman korottaminen.* Vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa hyväksyttiin suunnitelma, jonka mukaan valtio osallistuu Veitsiluoto Oy:n kehittämissuunnitelman rahoittamiseen osakepääomalla siten, että valtion osuus osakepääoman korotuksesta on 15 000 000 mk vuosina 1983—1985 kunakin vuonna ja 25 000 000 mk vuonna 1986 eli yhteensä 70 000 000 mk. Kehittämissuunnitelman toteuttaminen nostaa tuotannon jalostusarvoa sekä turvaa yhtiön toiminnan jatkuvuuden.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 25 000 000 mk valtiolle tulevien Veitsiluoto Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

4. *Oy Sisu-Auto Ab:n osakepääoman korottaminen.* Oy Sisu-Auto Ab:n terveystämisen ja yhtiön kehittämisen osittaiseksi rahoittamiseksi on yhtiön osakepääoman korottamiseksi vuosien 1984 ja 1985 menoarvioissa osoitettu yhteensä 40 000 000 mk. Käyttöomaisuus- ja kehitysinvestoinneilla, joihin kuuluu mm. akselistotehtaan rakentaminen, pyritään varmistamaan kuorma-autovalmistuksen jatkuminen maassamme. Kehitystoimenpiteet ja rahoitusrakenteen parantaminen edellyttävät osakepääoman korottamista vuonna 1986.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 30 000 000 mk valtiolle tulevien Oy Sisu-Auto Ab:n osakkeiden merkintää varten.

5. *Rautaruukki Oy:n osakepääoman korottaminen.* Rautaruukki Oy on laatinut investointiohjelman, jolla se pyrkii kansainvälisen kilpailukykyensä säilyttämiseen ja kannattavuutensa parantamiseen. Ohjelmaan sisältyvät mm. rautatehtaan edelleen kehittäminen, erikoistavaravaunu-tuotannon aloittaminen ja koksaaon rakentaminen.

Investointiohjelman mukaisten käyttöomaisuusinvestointien kokonaismäärä vuosina 1986—1988 on noin 2 100 000 000 mk. Yhtiöllä on

samaan aikaan muita laajennus- ja korvausinvestointeja noin 600 000 000 mk, joten käyttöomaisuusinvestoinnit ovat yhtiön suunnitelman mukaan sanottuna aikana yli 2 700 000 000 mk.

Yhtiön investointiohjelman turvaamiseksi ja velkaantumisasasteen nousun hillitsemiseksi Rautaruukki Oy:n osakepääomaa on tarkoitus korottaa vuosina 1986—1988.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 50 000 000 mk valtiolle tulevien Rautaruukki Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

6. *Outokumpu Oy:n osakepääoman korottaminen.* Outokumpu Oy on suunnitellut toteutettaviksi vuosina 1986—1988 yhteensä noin 2 100 000 000 markan käyttöomaisuusinvestoinnit. Huomattavimmat investointikohteet ovat Enonkosken kaivoksen avaaminen, rikasteiden esikäsitteilylaitos, eräät kuparituoteteollisuuden investoinnit, jaloterästehtaan kuumavälisaamo sekä investoinnit ulkomaiseen kaivostoimintaan. Investointien osittaiseksi rahoittamiseksi ja yhtiön rahoitusrakenteen terveenä pitämiseksi tulisi yhtiön osakepääomaa korottaa. Vuonna 1986 valtion osuus osakepääoman korotuksesta olisi 35 000 000 mk. Tarkoituksena on, että yhtiön osakepääomaa korotetaan myös vuosina 1987 ja 1988.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 35 000 000 mk valtiolle tulevien Outokumpu Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

7. *Neste Oy:n osakepääoman korottaminen.* Maakaasuputken laajennuksen rahoittamiseksi vuoden 1984 kolmannessa lisämenoarviossa hyväksyttiin suunnitelmat Neste Oy:n osakepääoman korottamiseksi vuosina 1984—1988 yhteensä 200 000 000 markalla. Samalla myönnettiin 40 000 000 mk osakepääoman korotukseen. Osakepääomaa korotettaisiin vuonna 1986 60 000 000 mk ja vuonna 1987 ja 1988 kumpakin vuonna 50 000 000 mk.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 60 000 000 mk valtiolle tulevien Neste Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

1986 esitys	270 000 000
1985 menoarvio	252 875 000
1984 tilinpäätös	215 000 000

89. (32.50.89, osa) *Osallistuminen Lahden Lasitehdas Oy:n osakkeiden merkitsemiseen* (siirtomääräraha)

Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa on hyväksytty suunnitelma, jonka mukaan valtio osallistuu Lahden Lasitehdas Oy:n uuden tasolasitehtaan rahoittamiseen osakepääomalla siten, että valtion osuus osakepääoman korotuksesta on 10 000 000 mk vuonna 1985, 20 000 000 mk vuonna 1986 ja 10 000 000 mk vuonna 1987 eli yhteensä 40 000 000 mk. Uuden tehtaan kokonaiskustannusarvio on 280 000 000 mk, josta 120 000 000 mk rahoitetaan osakepääoman korotuksella. Muu osa osakepääoman korotuksesta jakaantuisi englantilaisen Pilkington Brothers plc.-yhtiön ja yksityisten suomalaisten osakkaiden kesken. Muut osakkaat lunastaisivat valtion

osakepääomaosuuden viimeistään 15 vuoden kuluessa tehtaan aloittamisvuodesta laskettuna.

Edellä sanotun perusteella momentille ehdotetaan 20 000 000 mk valtiolle tulevien Lahden Lasitehdas Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

1986 esitys.....	20 000 000
1985 menoarvio.....	10 000 000

90. *Valvilla Oy:n tukeminen* (arviomääräraha)

Eräistä Valvilla Oy:n rahoitusasemaa tukevista valtion toimenpiteistä annetun lain (520/85) mukaisesti momentille merkitään 34 726 000 mk vuonna 1986 suoritettavia lyhennyksiä ja korkoja varten.

1986 esitys.....	34 726 000
1985 lisämenoarvio	27 133 000

51. Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen

21. *Malminetsintä ja sitä palveleva geologinen tutkimus kehitysalueilla*

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pääasiassa kehitysalueilla malminetsintään ja sitä palvelevaan geologiseen tutkimukseen, jota suorittavat geotieteelliset laitokset. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 25 henkilötyövuotta vastaava henkilöstömäärä määräämääräiseen työsuhteeseen.

1986 esitys.....	2 600 000
1985 menoarvio.....	2 500 000
1984 tilinpäätös.....	2 258 883

41. *Kehitysalueuottojen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 250 000 mk, mikä aiheutuu luottokannan vähenemisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää aikaisempina vuosina hyväksytyjen investointiluottojen (246/66, muut. 68/69 ja 880/69) ja kunnan tuotantorakennusten korkotukiluottojen (67/71, muut. 579/75 ja 327/79) korkotukeen.

1986 esitys.....	100 000
1985 menoarvio.....	350 000
1984 tilinpäätös.....	502 139

42. *Avustus Kemira Oy:n turveammoniakkitehtaan rakentamislainojen korkokustannuksiin*

Kemira Oy pyrkii lisäämään maamme ammoniakkihuollon ja tyypipohjaisten lannoitteiden kotimaisuusastetta. Yhtiön kotimaisesta ammoniakkitarpeesta (noin 400 000 tonnia) katetaan vain 20 % ammoniakkituotannolla yhtiön Oulun tehtailla.

Yhtiö on laatinut suunnitelman turvetta raaka-aineena käyttävän ammoniakkitehtaan rakentamiseksi Ouluun. Tuotantokapasiteetti olisi 80 000 tonnia ammoniakkia vuodessa, mikä korvaisi nykyisen öljypohjaisen tuotannon. Ammoniakin kaasuttaminen turpeesta turvaisi myös muiden Oulussa valmistettävien tuotteiden tuotannon jatkumisen. Hankkeen kustannusarvio on 225 000 000 mk. Tuotanto käynnistyisi vuonna 1988.

Turveammoniakkituotannolla olisi huomattavat työllisyys- ja aluepoliittiset vaikutukset. Yhtiö arvioi hankkeen työllistävän yli 250 henkeä Oulun ympäristön kunnissa lähinnä turvetuotannon ja kuljetusten piirissä. Varsinainen tuotantolaitos työllistäisi noin 20 henkilöä. Hanke lisäisi kotimaisten luonnonvarojen käyttöä. Suunniteltu ammoniakkituotanto tarvitsisi vuosittain turvetta vajaat 1,5 milj. m³, mikä lisäisi turpeen käyttöä maassamme noin 15 prosentilla.

Raskaan polttoöljyn ja turpeen nykyisillä hin-
tasuhteilla hanke ei ole liiketaloudellisesti kan-
nattava ilman julkista tukea. Edellä selostetun
perusteella on tarkoitus myöntää hankkeen kan-
nattavuuden parantamiseksi yhtiölle avustusta
valtioneuvoston vahvistamin ehdoin valtion va-
roista vuosina 1986—1988 yhteensä enintään
30 000 000 mk siten, että vuonna 1986 avustusta
myönnettäisiin 8 000 000 mk ja vuosina 1987 ja
1988 11 000 000 mk kumpanakin vuonna. Avus-
tus myönnettäisiin niiden lainojen korkokulujen
maksamiseen, jotka Kemira Oy ottaa turveam-
moniakkitehtaan rakentamisen rahoittamiseksi.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdote-
taan 8 000 000 mk Kemira Oy:n turveammoni-
akkitehtaan rakentamista varten otettavien lainojen
korkokustannusten alentamiseksi.

1986 esitys 8 000 000

45. *Eräiden kehitysalueilla sijaitsevien bank-
keiden korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille merkitään 38 005 000 mk eli vä-
hennystä 1 780 000 mk.

1. *Kemijoki Oy:n Porttipahdan tekojärven in-
vestointilainojen korkotuki*. Porttipahdan teko-
järven rakentamisen edistämisestä annetun lain
(80/69) edellyttämiä vuonna 1986 suoritettavia
korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään
663 000 mk. Vähennys on 65 000 mk.

2. *Rautaruukki Oy:n Kolarin Rautuvaaran
rautakaivoksen avaamiseksi tarkoitettujen lainojen
korkotuki*. Kaivostoiminnan aloittamisen tu-
kemisestä Rautaruukki Oy:n Kolarin Rautuvaar-
an rautamalmiesiintymällä annetun lain (225/
70, muut. 495/73) edellyttämiä vuonna 1986
suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentil-
le merkitään 2 157 000 mk. Vähennys on
578 000 mk.

3. *Rautaruukki Oy:n Mustavaaran vanadiini-
tuotannon aloittamiseksi tarkoitettujen lainojen
korkotuki*. Vanadiinituotannon aloittamisen tu-
kemisestä Rautaruukki Oy:n Mustavaaran vana-
diiniesiintymällä annetun lain (345/71, muut.
576/75) edellyttämiä vuonna 1986 suoritettavia
korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään
1 888 000 mk. Vähennys on 925 000 mk.

(4.) *Outokumpu Oy:n Nivalan nikkelikaivos-
sen toiminnan jatkamiseksi tarkoitettujen lainojen
korkotuki*. Alamomentti ja sen määräraha
ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähen-
nys on 42 000 mk.

4. *Outokumpu Oy:n Tornion jaloterästehtaan
rakentamislainojen korkotuki*. Alamomentin nu-

merotunnus on muutettu. Outokumpu Oy:n
Tornion jaloterästehtaan rakentamisesta annetun
lain (494/73, muut. 434/76) edellyttämiä vuon-
na 1986 suoritettavia korkohyvityksiä varten ala-
momentille merkitään 9 297 000 mk. Vähennys
on 4 170 000 mk.

5. *Rautaruukki Oy:n erikoistavaravaunutuot-
annon aloittamiseksi tarkoitettujen lainojen kor-
kotuki*. Alamomentin numerotunnus on muutet-
tu. Rautaruukki Oy:n erikoistavaravaunutuotan-
non aloittamisen tukemisesta annetun lain (645/
83) edellyttämiä korkohyvityksiä varten ala-
momentille merkitään 24 000 000 mk. Lisäys on
4 000 000 mk.

1986 esitys 38 005 000
1985 menoarvio 39 785 000
1984 tilinpäätös 24 272 835

46. *Taantuvien teollisuusalueiden tukikokeilu
(siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk käytet-
täväksi Porin ja Kotkan kaupungeissa vuosina
1984—1988 toteutettavien taantuvien teolli-
suusalueiden kokeiluluontoisten tukitoimenpitei-
den jatkamiseen. Vähennys on 2 500 000 mk.
Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneu-
voston päätöksessä (85/84) määriteltyjen perus-
teiden mukaisesti käynnistysavustusten myöntä-
miseen tuotantotoiminnan alueellisesta tukemi-
sestä annetussa laissa (533/81) tarkoitetuilla toi-
mialoilla toimiville lähinnä pienille ja keskusuu-
rille yrityksille.

1986 esitys 2 500 000
1985 menoarvio 5 000 000

48. *Alueellinen kuljetustuki* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 6 012 000 mk
seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen kuljetustuki*. Alamomen-
tille merkitään lisäystä 6 000 000 mk kuljetus-
kustannusten nousun johdosta. Alamomentin
määrärahaa käytetään kuljetusten alueellisesta tu-
kemisestä annetussa laissa (954/81) tarkoitettuun
kuljetustukeen. Alamomentin loppusumma on
136 000 000 mk.

2. *Saariston kuljetustuki*. Alamomentille eh-
dotetaan enintään 312 000 mk. Lisäys 12 000 mk
aiheutuu kuljetuskustannusten noususta. Alamo-
mentin määrärahaa saadaan käyttää saaristokulje-
tusten tukemisesta annetussa valtioneuvoston
pätöksessä (311/82) tarkoitettuun kuljetustu-
keen.

1986 esitys	136 312 000
1985 menoarvio	130 300 000
1984 tilinpäätös	105 368 606

49. *Kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)*

Momentin nimi ke on muutettu.

Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain (533/81) mukaisia investointi-, käynnistys- ja kehittämisyavustuksia ehdotetaan vuonna 1986 myönnettäväksi enintään 600 000 000 mk.

Valtioneuvosto päättää siitä, mikä on kunkin tukimuodon osuus myöntämisvaltuudesta sekä kauppa- ja teollisuusministeriön oikeudesta muuttaa mainittua osuutta. Avustukset on tarkoitettu edelleen kohdistaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten hankkeisiin. Sekä edellä mainitun lain että kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukemisesta annetun lain (452/75,

muut. 323/79) nojalla myönnettyjen avustusten vuonna 1986 tapahtuvaa maksatusta varten momentille merkitään 370 000 000 mk. Vähennys on 12 000 000 mk.

1986 esitys	370 000 000
1985 menoarvio	382 000 000
1985 lisämenoarvio	—1 500 000
1984 tilinpäätös	313 799 308

88. *Osallistuminen kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen (siirtomääräraha)*

Kymen läänin ja Pirkanmaalle perustettujen kehitysyhtiöiden Eficap Oy:n ja Pikespo Oy:n osakkeiden merkitsemistä varten momentille ehdotetaan 4 000 000 mk.

1986 esitys	4 000 000
1985 menoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös	3 000 000

55. Energiatalous

09. *Neuvottelukunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös neuvottelukuntien kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin kokous- ja neuvottelumenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atomienergianeuvottelukunta	60 000
Sähköhuollon neuvottelukunta	42 000
Energiapolitiikan neuvosto	63 000
Sähkölaitosupalautakunta	10 000
Yhteensä	175 000

1986 esitys	175 000
1985 menoarvio	166 000
1984 tilinpäätös	88 359

21. *Eräät energihuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 172 000 mk, mikä aiheutuu tutkimustoiminnan lisääntymisestä ja kustannusten noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 381 000 mk momentin 32.01.01 perusteluihin viitaten projektinvalvontatehtävissä toimivien kolmen henkilön palk-

koina, lisäys on 5 791 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkopuolisilta sekä muilta valtion virastoilta ja laitoksilta tilattaviin energiataloudellisiin tutkimuksiin ja energiatalouden suunnittelua palveleviin selvityksiin sekä ydinenergiaa koskevaan tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatyöhön. Erityistä huomiota kiinnitetään tavoitteellisten ja pitkäjänteisten tutkimuskokonaisuuksien toteuttamiseen sekä energihuollon ympäristö- ja turvallisuuskysymysten selvittämiseen. Suurten tutkimuskokonaisuuksien jatkuvan ja tehokkaan valvonnan toteuttamiseksi ehdotetaan, että määrärahasta saadaan käyttää enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseksi projektinvalvontatehtäviin määräaikaan työsopimussuhteeseen. Momentin määrärahasta saadaan maksaa tutkimusprojektien kustannuksiin sisältyviä yleiskuluja, henkilöstökuluja, tutkimukselle välttämättömiä laitteistoja, aineita ja tarvikkeita, matkoja, vieraita palveluja sekä projektien julkistamiseen ja tiedottamiseen liittyviä kustannuksia kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Momentin määrärahalta saadaan palkata kuitenkin enintään 30 henkilötyövuotta vastaava henkilömäärä valtion virastoihin ja laitok-

siin tutkimustehtäviin projektikohtaiseen määrärahaan työsopimussuhteeseen. Momentin määräraha saadaan maksaa myös energia-alan kansainvälisen yhteistyön edellyttämien ulkomaanmatkojen kustannukset sekä kansainvälisiin tutkimuksiin ja selvityksiin osallistumisesta aiheutuvia menoja. Tutkimusprojekteihin välittömästi liittyvät tutkimushenkilöstön ulkomaanmatkojen kustannukset saadaan maksaa tutkimuksiin tarkoitusta käyttösuunnitelman kohdista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energiansäästötutkimus	23 930 000
Kotimaisten energialähteiden tutkimus	19 000 000
Muu energiatalouden sekä ympäristövaikutuksen tutkimus	7 400 000
Energiatalouden suunnitteluun liittyvät selvitykset	2 375 000
Ydinenergia-alan turvallisuus- ja muu tutkimus, suunnittelu ja valvonta	14 500 000
Energiahuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoimintaan liittyvät matkat ja muut menot	1 000 000
Yhteensä	68 205 000
1986 esitys	68 205 000
1985 menoarvio	62 414 000
1984 tilinpäätös	60 770 000

27. Energiatiedotus ja neuvontatoiminta

Momentille ehdotetaan 6 760 000 mk. Lisäys on 500 000 mk. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa mahdollisena myönnetty 50 000 markan määräraha. Momentin määräraha saadaan käyttää energian säästöön, kotimaisen energian kuten turpeen, hakkeen ja energiapuun tuotannon ja käytön lisäämiseen sekä muuhun energiatalouteen liittyvään tiedotus-, neuvonta- ja koulutus toiminnan toteuttamiseen. Momentin määräraha saadaan käyttää tiedotus- ja neuvontatoiminnassa käytettävien asiantuntijoiden palkkioihin.

1986 esitys	6 760 000
1985 menoarvio	6 260 000
1984 tilinpäätös	5 107 485

40. Investointiavustukset kotimaisen energian tuotannon ja energiansäästön edistämiseen (arvion määräraha)

Kotimaisen energian tuotannon ja energiansäästön edistämisestä annetun lain (858/84) nojalla voidaan antaa sitoumuksia avustusten antamisesta kotimaisia polttoaineita käyttäville energiantuotantolaitoksille, vesistön tai maaperän lämpöä hyödyntäville energiantuotantolaitoksille, tuulta tai aurinkoa hyödyntäville energiantuo-

tantolaitoksille sekä yritysten energiansäästöinvestointeihin taikka jätelämmön talteenottoon liittyviin muutostöihin. Vuonna 1986 annettavien avustussitoumusten enimmäismääräksi ehdotetaan 50 000 000 mk. Momentille merkitään vuonna 1986 maksettavia avustuksia varten 34 000 000 mk. Lisäys on 4 000 000 mk. Määräraha voidaan maksaa lakien (858/84 ja 164/79) nojalla myönnettyjä avustuksia.

1986 esitys	34 000 000
1985 menoarvio	30 000 000
1984 tilinpäätös	35 712 905

41. Avustukset maaseudun sähköistämiseen (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 050 000 mk määrärahan tarpeen vähentämisen johdosta. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 50 000 markan määräraha. Vuoden 1986 alussa maassamme on enää noin 1 500 vakituisesti asuttua taloutta sähköverkoston ulkopuolella. Näistä talouksista pyritään sähköistämään verkostosähköllä ensisijaisesti elinkelpoiset tilat ja muut pysyvän asumisen edellytykset täyttävät taloudet eli yhteensä noin 650 taloutta. Momentin määräraha saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien jakoperusteiden mukaisesti avustuksina maaseudun uudissähköistykseen, syöttöjohtojen ja -asemien rakentamiseen ja sähkölaitosten yhtymisestä aiheutuvien verkostojärjestelyjen toteuttamiseen. Momentin määräraha saadaan käyttää avustuksina yksinäistalouksien sähköaggregaattien hankkimiseen enintään 1 000 000 mk. Momentin määräraha saadaan maksaa enintään 4 000 000 mk vuoden 1985 tulo- ja menoarvion myöntämismääränsien puitteissa myönnettyjä avustuksia. Ehdotetaan, että vuonna 1986 saadaan lisäksi tehdä päätöksiä avustusten myöntämisestä enintään 5 000 000 markan määrään asti, mikä maksettaisiin vuonna 1987.

1986 esitys	17 000 000
1985 menoarvio	20 050 000
1984 tilinpäätös	28 050 000

42. Energiataloudellisen koetöiminnan edistäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 600 000 mk koetöiminnan laajenemisen ja kustannusten nousu johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää avustuksina energian säästöön, kotimaisen energian käyttöön sekä muuhun energiata-

louteen ja ympäristövaikutuksiin liittyvään koetoimintaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien yleisten ehtojen mukaisesti koetoimintaprojektien kustannuksiin sisältyviin henkilöstökuluihin, koetoiminnalle välttämättömiin laitteistohankintoihin, aineisiin ja tarvikkeisiin, matkakustannuksiin ja vieraitten palvelujen ostoon, yleiskuluihin sekä koetoimintaprojektin välttämättömästi edellyttämiin tutkimushenkilöstön ulkomaanmatkojen kustannuksiin. Momentin määrärahalla voidaan rahoittaa myös kansainvälisiin koetoimintahankkeisiin osallistumisesta aiheutuvia menoja.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energian säästöön liittyvä koetoiminta	10 000 000
Kotimaisen energian käyttöön liittyvä koetoiminta	9 600 000
Muu energitalouteen ja ympäristövaikutuksiin liittyvä koetoiminta	2 000 000
Yhteensä	21 600 000
1986 esitys	21 600 000
1985 menoarvio	19 000 000
1984 tilinpäätös	18 200 000

45. *Energiansäästöinvestointien sekä kotimaisten polttoaineiden tuotanto- ja käyttöinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mikä aiheutuu lainakannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 904/79 ja 944/82) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavan korkohyvityksen maksamiseen. Korkotukilainoja ehdotetaan hyväksyttäväksi yritysten energiansäästöinvestointien suorittamiseen, kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten rakentamiseen ja kotimaisten polttoaineiden tuotannon investointien suorittamiseen vuonna 1986 yhteensä 100 000 000 markkaan saakka.

Korkohyvityksen määrä vastaa neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainas-

ta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 8 ½ prosentin koron erotusta. Vuonna 1982 teollisuuden energiansäästöinvestointeihin hyväksytyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa kuitenkin neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 5 ½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 7 ½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan muutos lainansaajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkotuki yritysten energiansäästöinvestointeihin	1 800 000
Korkotuki kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten rakentamiseen	1 600 000
Korkotuki kotimaisten polttoaineiden tuotannon edellyttämiin investointeihin	600 000
Yhteensä	4 000 000

1986 esitys	4 000 000
1985 menoarvio	3 700 000
1984 tilinpäätös	857 050

46. *Avustukset turve- ja puuraaka-ainevarojen hyväksikäytön edistämiseen*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina turve- ja puualan yhteisöjen toiminnan tukemiseen, raaka-ainevarojen hyötykäyttöön liittyvään tutkimukseen ja alan kansainvälisen yhteistyön rahoittamiseen. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien ohjeiden mukaan.

1986 esitys	1 200 000
1985 menoarvio	1 200 000
1984 tilinpäätös	906 000

61. Kotimaankaupan edistäminen

40. *Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 150 000 mk,

mikä aiheutuu lähinnä kiinnitysluottolaitosten myöntämien korkotukiluottojen lisääntymisestä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoituksesta annetun lain (1086/74, muut. 184/79, 935/81) perusteella aikaisempina vuosina hyväksytyistä ja vuonna 1986 hyväksyttävistä korkotukiluotoista aiheutuvan korkotuen maksamiseen. Korkotukiluottoja ehdotetaan hyväksyttäväksi vuonna 1986 enintään 13 500 000 markan määrään asti.

1986 esitys	3 350 000
1985 menoarvio	3 200 000
1984 tilinpäätös	2 195 000

41. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointiavustus (arviomääräraha)

Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoituksesta annetun lain (1086/74, muut. 184/79 ja 935/81) mukaisia investointiavustuksia ehdotetaan myönnettäväksi vuonna 1986 enintään 4 600 000 markan määrään asti. Myöntämisvaltuuden ehdotettu lisäys 500 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja lähinnä myymäläautojen investointiavustusten tarpeen lisääntymisestä. Momentille merkitään 4 350 000 mk avustusten vuonna 1986 tapahtuvaa maksamista varten. Lisäys on 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainitun lain perusteella aikaisempina vuosina myönnettyjen ja vuonna

1986 myönnettävien investointiavustusten maksamiseen.

1986 esitys	4 350 000
1985 menoarvio	3 900 000
1984 tilinpäätös	3 050 549

42. Valtionavustus haja-asutusalueiden kaupapalvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi (arviomääräraha)

Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annettujen lakien (935/81 ja 883/82) mukaista kiinteiden myymälöiden ja myymäläautojen toimintatukea sekä tavaroiden kotiinkuljetustukea ehdotetaan vuonna 1986 myönnettäväksi yhteensä enintään 4 700 000 markan määrään asti. Myöntämisvaltuuden ehdotettu lisäys 200 000 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Momentille merkitään 4 300 000 mk avustusten vuonna 1986 tapahtuvaa maksamista varten. Lisäys on 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainittujen lakien mukaisesti aikaisempina vuosina myönnettyyn ja vuonna 1986 myönnettävään haja-asutusalueiden kiinteiden myymälöiden ja myymäläautojen toimintatukeen sekä tavaroiden kotiinkuljetustukeen.

1986 esitys	4 300 000
1985 menoarvio	4 200 000
1984 tilinpäätös	4 000 000

80. Matkailun edistämiskeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 174 000 mk, mistä 683 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 97 200 mk ehdotettavien tointen muutoksesta, lisäyksestä työsuhdepalkkoihin tehtävien järjestelyä varten 89 000 mk, mistä 84 000 mk paikalliskorotuksina ja kausi-, ruuhka— yms. apulaisten palkkausten lisäänty-

misestä 137 000 mk, mistä 37 000 mk on kertamenoa Nordiska Turistrådetin sihteeristötehtävien hoitoa varten ajalla 1.1. — 30.6.1986. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähenyksenä kertameno 69 600 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 90 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 27 200	473 900	—	3
Työsuohdepalkat	+ 780 400	11 205 300	—	90
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 126 600	1 235 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 500	46 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 237 300	926 300	—	—
Yhteensä	+ 1 174 000	13 887 000	—	93

Lisäperustelut:

Työsuohdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 97 200 mk Joulumaan markkinoinnin projektihenkilön palkkaamista varten.

1986 esitys	13 887 000
1985 menoarvio	12 713 000
1984 tilinpäätös	11 241 326

09. *Matkailuasiain neuvottelukunta*

Momentille ehdotetaan edelleen 21 000 mk.

1986 esitys	21 000
1985 menoarvio	21 000
1984 tilinpäätös	5 821

21. *Eräät matkailun edistämistoiminnan menot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 944 000 mk, mistä 877 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja valtuutakurssien muutoksista, 67 000 mk markkinointitoimenpiteiden lisäämisestä, 500 000 mk Joulumaa-hankkeen markkinointikampanjasta sekä 500 000 mk kertamenosta atk-pohjaisten matkailupalvelujen varausjärjestelmän jatkosuunnitteluun. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 100 000 mk siirtona momentille 32.80.29 kansainväliseen toimintaan osallistumisesta aiheutuneina matkakuluina ja kertameno 584 000 mk, lisäys on 1 260 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen kustannusosuuksiin kansainvälisissä järjestöissä, matkailusopimuksista ja virallisten valtuuskuntien vierailuista ja muusta kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin kuluihin, markkinointitoimenpiteisiin sekä julkaisu- ja tiedotusmateriaalituotantoon kotimaassa ja ulkomailla, myyninedistämismatkojen järjestämiseen ulkomaisille ja suomalaisille matkailualan ja julkisen sanan edustajille, Look at Finland- ja Matkailusilmä-lehtien julkaisemiseen, tietopalvelutoimintaan, tiedotustoimintaan, tutkimustoimintaan, kurssi-toimintaan, opetusmateriaalituotantoon ja kirjastomenoihin. Momentin määrärahalta saadaan

palkata yksi henkilö määräaikaiseen työsuhteesuhteeseen.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkailusopimuksista aiheutuvat toimenpiteet ja muu kansainvälinen toiminta	2 350 000
Markkinointitoimenpiteet ulkomailla	13 000 000
Markkinointitoimenpiteet kotimaassa	2 600 000
Joulumaa-kampanja	500 000
Tietopalvelu- ja tiedotustoiminta	2 800 000
Tutkimus- ja kurssitoiminta (kertamenoa 500 000)	1 350 000
Yhteensä	22 600 000

1986 esitys	22 600 000
1985 menoarvio	21 340 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	18 871 923

27. *Matkailutoimistojen muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 674 000 mk, mistä 302 000 mk asemamaiden hintojen nousun johdosta ja 372 000 mk uusien toimitilojen vuokraamisen ja toiminnan laajenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää matkailutoimistojen muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lähetetyn henkilöstön ulkomaanedustuksen viran ja toimen haltijan palkkauksesta, paikalliskorotuksesta ja erinäisistä korvauksista annetun asetuksen (477/76) ja ulkomaan edustuksen virkamiesten muutto- ja kotilomamatkakustannusten korvaamisesta annetun asetuksen (478/76) mukaisesti korvauksiin sekä lähetetyn henkilökunnan käytössä olevien asuntojen korjauksiin.

1986 esitys	7 974 000
1985 menoarvio	7 300 000
1984 tilinpäätös	7 325 826

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 238 000 mk, mistä 58 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja 100 000 mk siirrosta momentilta 32.80.21 kansainväliseen toimintaan osallistumisesta aiheutu-

vina matkakuluina sekä 80 000 mk tietopalvelua avustavan toimistoautomaatiojärjestelmän käyttökustannuksista. Kun momentilta vähennetään kertameno 150 000 mk, lisäys on 88 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös toimitustietokone-, tekstinkäsittely- ja muiden toimituslaitteiden vuokra- ja leasingmenoihin sekä Rovaniemen aluetoimiston sekalaisiin menoihin.

1986 esitys	3 488 000
1985 menoarvio	3 400 000
1985 lisämenoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	3 492 175

40. Valtionavustus matkailun edistämistointimintaan

Momentille ehdotetaan lisäystä 190 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa mahdollisena myönnetty 20 000 markan määräraha käytettäväksi Hotelli- ja Ravitsemusalan Yrittäjälle pienmuotoisen ravintolatoiminnan kehittämiseen, lisäys on 170 000 mk. Käyttösuunnitelman kohdasta "Markkinointi- ja tiedotustoiminnan avustaminen" ehdotetaan käytettäväksi 70 000 mk Suomen Matkailuliitto ry:lle Suomen matkailun historian kirjoittamisen jatkamiseen myönnettävää valtionavustusta varten ja käyttösuunnitelman kohdasta "Sisävesiliikenteen avustaminen" 330 000 mk höyrylaivaliikenteen erityistukeen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti avustuksina matkailun markkinointi- ja tiedotustoimintaan kotimaassa ja ulkomailla, yhteistyöprojektien avustamiseen kotimaassa ja ulkomailla siten, että avustuksen osuus projektin kokonaiskustannuksista voi olla enintään kolmasosa, matkailupalvelujen kehittämistöimintaan sekä matkailua palvelevan sisävesi- ja saaristoliikenteen tukemiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Markkinointi- ja tiedotustoiminnan avustaminen	1 320 000
Yhteistyöprojektien avustaminen	800 000
Maatilamatkailun kehittämisprojekti	120 000
Matkailupalvelujen kehittämisavustukset	730 000
Sisävesiliikenteen avustaminen	1 560 000
Saaristoliikenteen avustaminen	220 000
Yhteensä	4 750 000

1986 esitys	4 750 000
1985 menoarvio	4 580 000
1984 tilinpäätös	4 700 000

(41.) Valtionavustus matkailua palvelevien sisävesialusten peruskorjaukseen (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	2 225 000

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 280 000 mk pienetietokoneen, konttorikoneiden ja toimituskalusteiden hankkimista varten.

1986 esitys	280 000
1985 menoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	359 933

74. Valtion omistamien matkailukiinteistöjen peruskorjaus ja rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk Kolin matkailuhotellin peruskorjauksen jatkamista varten. Hankkeen hyötypinta-ala on 3 204 m² ja kustannusarvio 12 000 000 mk eli 3 745 mk/m². Hankkeen yhteydessä rakennuksen hyötypinta-ala lisääntyy 314 m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 3 700 000 mk.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	4 200 000
1984 tilinpäätös	10 300 000

85. Ulkomaankaupan edistäminen

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vienninedistämisen

tapahtumiin liittyviin kaupallisten sihteerien ja valtion laitosten edustajien virkamatkoihin, julkisten palvelujen asiantuntemuksen viennin käynnistämiseen liittyviin palkkioihin ja muihin

kuluihin sekä vienninedistämistoiminnan muihin kulutusmenoihin.

1986 esitys.....	945 000
1985 menoarvio.....	900 000
1984 tilinpäätös.....	708 267

40. Valtionavustus viennin edistämiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena yrityksille ja muille yhteisöille sellaisten vienninedistämistoimenpiteiden kustannuksiin, jotka ovat tarpeen uusille markkinoille pääsemiseksi tai markkinaosuuksien laajentamiseksi. Avustusten myöntämisessä etusijalle asetetaan kasvukykyisten ja korkean kotimaisen jalostusasteen omaavien tuotannonalojen viennin edistäminen sekä pienten ja keskisuurten yritysten vientitoiminnan tukeminen. Tavaraviennin ohella edistetään myös hankevientä, rakennus- ja insinööritaidon ja muun tietotaidon vientiä sekä palvelujen vientiä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös hankevienttiin liittyviin esitutkimuksiin sekä Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:n vientijulkaisujen hankkimiseen ja jakamiseen toimialoittain toteutettavaa vienninedistämistä varten. Valtionavustuksen osuus on pääsääntöisesti enintään 50 % mainittujen vienninedistämistoimenpiteiden kustannuksista. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen.....	50 000 000
Yritysten yksittäiset näyttelyosallistumiset..	20 000 000
Suomen viralliset näyttelyosallistumiset....	10 000 000
Toimialoittain toteutettavat vienninedistämistapahtumat.....	30 000 000
Yhteensä	110 000 000

1986 esitys.....	110 000 000
1985 menoarvio.....	105 000 000
1984 tilinpäätös.....	99 000 000

41. Valtionavustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille

Momentille ehdotetaan lisäystä 720 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 500 000 mk, lisäys on 220 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena ulkomaankauppaa edistäville järjestöille käyttösuun-

nitelman mukaisesti. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vientikoulutussäätiö r.y.	5 600 000
Suomalais-Ruotsalainen kauppakamari	1 180 000
Suomalais-Neuvostoliittolainen kauppakamari	1 600 000
Osuuskunta Viexpo	900 000
Yhteensä	9 280 000

1986 esitys.....	9 280 000
1985 menoarvio.....	9 060 000
1985 lisämenoarvio.....	333 000
1984 tilinpäätös.....	7 950 000

45. Valtionavustus Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:lle

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentamisesta ja kustannusten noususta ja vastaa yksityisen sektorin rahoitusosuuden suunniteltua lisäystä. Ehdotettu lisäys sisältää maakunnallisen vientiasiamiestoiminnan osalta valtion rahoitusosuuden kasvun 50 %:iin, jonka kustannusvaikutus on 240 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:lle liiton valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (32/78) mukaisesti liiton toiminnan menoihin. Valtionavustus on enintään 50 % mainituista menoista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionavustus palkkausmenoihin	8 500 000
Valtionavustus muihin menoihin	4 400 000
Yhteensä	12 900 000

1986 esitys.....	12 900 000
1985 menoarvio.....	11 800 000
1984 tilinpäätös.....	10 500 000

46. Valtionavustus pienille ja keskisuurille yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mikä aiheutuu kysynnän lisääntymisestä ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää uuden vientimarkkinointihenkilöstön palkkaamiseen myönnettävän valtionavustuksen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (769/79) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (797/83) mukaisesti avustuksena pienille ja keskisuurille yrityksille uuden markkinointihenkilöstön palkkaamiseksi vientitoiminnan alkuvaiheessa.

1986 esitys.....	3 200 000
1985 menoarvio.....	3 000 000
1984 tilinpäätös.....	1 957 070

47. *Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentille, jolle ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako, ehdotetaan 63 500 000 mk seuraavasti:

1. *Ulkomaisen luotonoton korkotuki.* Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi Suomen Vientiluotto Oy:n vuoden 1986 ulkomaisen luotonoton korkotuesta. Alamomentille merkitään 56 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa käytetään Suomen Vientiluotto Oy:n ulkomaisen luotonoton korkotuesta annettujen lakien (1029/80, 936/82, muut. 672/83, 86/84 ja 900/84) sekä edellä mainitun lakiehdotuksen mukaisen korkotuen maksamiseen.

Korkotukilainoja ehdotetaan vuonna 1986 hyväksyttäväksi enintään 82 000 000 markan määrään asti. Korkotuen kohteena olevan lainakanan ja pankkien merkitsemien debentuurien suhteen tulee olla 55/45. Korkotuen määrä vastaa korkokustannusten ja sen korkotason erotusta, joka saadaan vähentämällä rahalaitosten merkittäväksi tulevien debentuurien korosta 2,5 prosenttiyksikköä.

2. *Alushankintojen korkotuki.* Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kotimaasta tapahtuvan aluksen hankintaan myönnettävien luottojen korkotuesta. Alamomentille merkitään 7 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa käytetään edellä mainitun lakiehdotuksen mukaisen korkotuen maksamiseen.

Korkotukilainoja ehdotetaan hyväksyttäväksi vuonna 1986 enintään 400 000 000 markan määrään asti.

Momentin loppusumma lisääntyy 29 500 000 mk, mistä 22 000 000 mk aiheutuu ulkomaisen luotonoton korkotuen kohteena olevan lainakanan kasvusta sekä 7 500 000 mk alushankintojen korkotuesta.

1986 esitys.....	63 500 000
1985 menoarvio.....	34 000 000
1984 tilinpäätös.....	23 052 682

60. *Siirrot rahastoihin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 38 100 000 mk seuraavasti:

1. *Siirto vientitakuurahastoon.* Vientitakuulain (479/62) nojalla toimivan vientitakuulaitoksen antamien takuusitoumusten aiheuttamia kor-

vausmenoja varten alamomentille ehdotetaan 40 000 000 mk. Lisäys 39 000 000 mk aiheutuu rahaston pääoman ylittävien korvausten maksamisesta.

2. *Siirto tuontikaupparahastoon.* Alamomentille ehdotetaan 100 000 mk. Vähennys on 900 000 mk. Tuontikaupparahaston toiminta on muuttunut, kun rahaston omien varojen sitomisesta tuontihintojen tasaukseen on luovuttu. Tuontikaupparahasto toimii yritysten välisen hinnantasaukseen liittyvän maksuliikenteen välittäjänä. Tämän johdosta eduskunnalle annetaan esitys tuontikaupparahastosta annetun lain (530/58, muut. 486/80) muuttamisesta. Samalla lain voimassaoloaikaa esitetään jatkettavaksi.

1986 esitys.....	40 100 000
1985 menoarvio.....	2 000 000
1984 tilinpäätös.....	112 200 000

84. *Lainat viennin edistämiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 48 000 000 mk myönnettäväksi lainoina vientituotteiden markkinointia edistäviin hankkeisiin ja hankeviintiin liittyvän tarjoustoiminnan kulujen osittaiseen rahoittamiseen. Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta ja muutoin ko. lainojen yleisistä ehdoista annettujen valtioneuvoston päätösten (650/77, 716/81 ja 78/82) mukaisesti. Lainojen korko olisi käypää korkoa alempi, vientituotteiden markkinoinnin edistämiseen myönnettävien lainojen osalta kuitenkin vähintään kuusi prosenttia ja hankeviennin tarjoustoimintaan myönnettävien lainojen osalta vähintään kahdeksan prosenttia. Kauppa- ja teollisuusministeriö voi lainansaajan hakemuksesta jättää lainan osaksi tai kokonaan valtiolle takaisin perimättä tarvitsematta yksittäistapauksissa erikseen pyytää eduskunnan suostumusta, mikäli siihen vientituotteiden markkinoinnin edistämiseen tarkoitettun lainan osalta on erityisiä syitä tai jos hankeviintiin liittyvä tarjous lainansaajasta riippumattomista syistä ei ole johdannut toimeksiantoon.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen.....	38 000 000
Hankeviintiin liittyvä tarjoustoiminta (enintään).....	10 000 000
Yhteensä	48 000 000

1986 esitys.....	48 000 000
1985 menoarvio.....	45 000 000
1984 tilinpäätös.....	40 000 000

90. Valtion hankintakeskus

Valtion hankintakeskuksen liikevaihdon ilman liikevaihtoveroa arvioidaan vuonna 1986 kasvavan noin 2 398 000 000 markkaan eli noin 8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Hankintakeskuksen käyttömenojen osuuden liikevaihdosta arvioidaan vuonna 1985 olevan 1,81 % ja vuonna 1986 1,82 %.

Valtion hankintakeskuksen liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1986:

	mk	
Myyntituotot	2 775 000 000	
Myyntiin oikaisuerät		
Myyntirahdit	4 100 000	
Välilliset verot	372 900 000	—377 000 000
Liikevaihto	2 398 000 000	
Tavaraostot	—2 348 600 000	
Myyntikate	49 400 000	

Kulut	
Palkat	24 711 900
Sosiaalikulut	9 195 800
Vuokrat	550 000
Toimistokulut	6 034 000
Muut kulut	3 238 900
	—43 730 600
Käyttökate	5 669 400
Poistot	— 4 500 000
Muut tuotot	1 200 000
Tilikauden ylijäämä	2 369 400

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 889 000 mk, mistä 1 305 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 213 000 mk ehdotettavien tointen muutoksista, 33 800 mk määrärahan oikaisusta sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkauksiin ja 208 700 mk määrärahan oikaisusta työsuhdepalkkoihin sekä 77 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisestä. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 306 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 53 400	374 200	—	2
Työsuhdepalkat	+ 1 677 700	23 712 600	+ 4	306
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 100 400	510 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 6 200	114 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 51 300	1 767 100	—	—
Yhteensä	+ 1 889 000	26 479 000	+ 4	308

Lisäperustelut:

Toiminnan laajentumisen johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 213 000 mk jaostosihteerin palkkaamista varten asiakaspalvelutehtäviin sekä kolmen varastotyöntekijän palkkaamista varten keskusvaraston lisärakennuksen valmistuttua varaston asiakaspalvelun tehostamiseksi ja toimitusaikojen lyhentämiseksi.

1986 esitys	26 479 000
1985 menoarvio	24 590 000
1984 tilinpäätös	22 789 389

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 160 000 mk, mikä aiheutuu eläkkeiden lisääntymisestä ja eläkkestannusten noususta.

1986 esitys	2 020 000
1985 menoarvio	1 860 000
1984 tilinpäätös	1 495 599

21. Hankinnan ja myynnin sekä varastotoiminnan menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 780 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä varastotoiminnan kehittä-

misestä sekä hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää hankintakeskuksen välittämien tavaroiden hankinnasta, varastoinnista ja myynnistä aiheutuviin välittömiin kulutusmenoihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös palkkioihin kuitenkin enintään 10 000 mk.

1986 esitys	7 450 000
1985 menoarvio	6 670 000
1984 tilinpäätös	5 648 592

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 974 500 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja hintojen noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi rakennusten käyttömenoina 208 000 mk, toimistomenoina 101 500 mk ja rakennusten korjausmenoina 100 000 mk, lisäys on 565 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös rakennusten korjausmenoihin ja tileistä poistoihin.

1986 esitys	7 600 000
1985 menoarvio	7 035 000
1984 tilinpäätös	5 796 892

70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 900 000 mk koneiden ja kaluston uusimista sekä atk-laitteiden hankkimista varten.

1986 esitys	900 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 390 000 mk Valtion hankintakeskuksen Pitäjänmäen keskusvaraston laajennustöitä ja niihin liittyviä vanhan osan muutostöitä varten. Laajennuksen hyötypinta-ala on 2 990 m² ja kustannusarvio laitehankintoihin 15 890 000 mk eli 5 314 mk/m². Hankkeeseen on aikaisemmin myönnetty 13 500 000 mk.

1986 esitys	2 390 000
1985 menoarvio	10 500 000
1984 tilinpäätös	1 000 000

99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut menot

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 54 000 mk.

1985 menoarvio	54 000
1984 tilinpäätös	—

08. Komiteat ja asiantuntijat

Momentille ehdotetaan 250 000 mk. Vähennys 300 000 mk aiheutuu määrärahan tarpeen pienuksesta.

1986 esitys	250 000
1985 menoarvio	550 000
1984 tilinpäätös	200 344

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 35 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuluttajaneuvoston päätoimisten pääsihteerin ja toimistosihteerin

palkkoihin sekä neuvottelu- ja toimikuntien selvitys-, tutkimus-, julkaisu-, tiedotus-, atk- ja muihin kulutusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
CECA-neuvottelukunta	5 000
FINPRO-neuvottelukunta	90 000
Kaivoslautakunta	37 000
Kirjanpitolauslautakunta	80 000
Paineastialautakunta, räjähdysvaarallisten aineiden lautakunta, maakaasulautakunta ja rakennusmenttilautakunta	285 000
Kiinteistöväyläjälauslautakunta	27 000
Kuluttajaneuvosto	370 000
Ulkomaisten investointien neuvottelukunta	100 000
Metrologian neuvottelukunta	41 000
Yhteensä	1 035 000

1986 esitys	1 035 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	670 941

26. *Kansainvälinen yhteistyö* (arviomääräraha)
 Momentille ehdotetaan lisäystä 2 173 000 mk, mistä 90 000 mk aiheutuu kustannusten lisääntymisestä osallistumiseksi kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) toimintaan ja 2 083 000 mk jäsenmaksujen ja muiden kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin sekä kokous- ja muihin kulutusmenoihin. Käyttösuunnitelman kohdasta "Muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat menot" saadaan suorittaa myös edustusluonteisia menoja.

Käyttösuunnitelma:	mk
Osallistuminen Pohjoismaiden neuvoston toimintaan ja muuhun pohjoismaiseen yhteistyöhön	190 000
Kansainvälisen tarkastussäännösten ja toiminnan seuraaminen ja osallistuminen kansainväliseen tarkastustoiminnan yhteistyöhön	100 000
Kansainvälisen Atomienergiajärjestön (IAEA) jäsenmaksu	4 600 000
OECD:n energia-alan järjestöjen ja sen eräiden tutkimus- ym. projektien jäsenmaksut	4 200 000

Muut kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut	650 000
Kansainvälisen luonnonkumisopimuksen aiheuttamat menot	517 000
Kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät matkat	860 000
Muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat menot	56 000
Yhteensä	11 173 000

1986 esitys	11 173 000
1985 menoarvio	9 000 000
1984 tilinpäätös	5 813 416

95. *Maanomistajien osuus puolustusmaksuista* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 68 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään kaivoslain (503/65) perusteella maanomistajille suoritettaviin puolustusmaksujen osuuksiin.

1986 esitys	68 000
1985 menoarvio	68 000
1984 tilinpäätös	68 000

Pääluokan 32 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
01. Kauppa- ja teollisuusministeriö (810)	31 763	33 904	39 177	+ 5 273	+ 16
02. Teollisuuspiirit (810)	16 957	19 271	20 601	+ 1 330	+ 7
04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta (170)	2 022	2 540	2 686	+ 146	+ 6
06. Varmuusvarastointi (170)	240 170	253 500	11 500	—242 000	—95
10. Merenkululaitos (730)	458 040	523 726	507 035	— 16 691	— 3
28. Elinkeinohallitus (820)	21 242	23 961	25 396	+ 1 435	+ 6
30. Kilpailuasiamiehen toimisto (820) ..	756	803	843	+ 40	+ 5
31. Kuluttajansuoja (820)	4 447	5 229	5 806	+ 577	+ 11
32. Patentti- ja rekisterihallitus (820) ..	32 303	37 966	43 479	+ 5 513	+ 15
34. Lisenssivirasto (820)	2 925	3 689	4 934	+ 1 245	+ 34
39. Teknillinen tarkastuskeskus (820) ..	32 437	38 635	40 288	+ 1 653	+ 4
40. Geologian tutkimuskeskus (830) ...	115 437	130 301	165 218	+ 34 917	+ 27
42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus (830)	186 821	195 736	220 969	+ 25 233	+ 13
43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut (830)	215 997	239 559	279 629	+ 40 070	+ 17
44. Teknologian kehittämisskeskus (830)	255 342	298 497	352 258	+ 53 761	+ 18
46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen (830)	21 200	44 380	32 218	— 12 162	—27
47. Merentutkimuslaitos (830)	15 095	16 468	18 235	+ 1 767	+ 11
48. Teollisuussihteerit (830)	13 909	14 846	16 914	+ 2 068	+ 14
49. Kehitysaluerahasto Oy (840)	239 770	210 600	230 400	+ 19 800	+ 9
50. Teollisuuden edistäminen (850) ...	360 029	351 925	456 575	+ 104 651	+ 30
51. Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen (850)	449 202	564 935	561 517	— 3 418	— 1
55. Energiatalous (860)	159 692	142 790	152 940	+ 10 150	+ 7
61. Kotimaankaupan edistäminen (870)	9 246	11 300	12 000	+ 700	+ 6
80. Matkailun edistämiskeskus (870) ...	58 922	54 654	55 000	+ 346	+ 1
85. Ulkomaankaupan edistäminen (880)	295 368	210 760	287 925	+ 77 165	+ 37
90. Valtion hankintakeskus (050)	2 000	11 500	3 290	— 8 210	—71
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut menot (810) ..	102 646	10 672	12 526	+ 1 854	+ 17
Yhteensä	3 343 737	3 452 147	3 559 359	+ 107 213	+ 3

Pääluokan 32 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
90. Valtion hankintakeskus (050)	35 730	40 155	43 549	+ 3 394	+ 8
Yhteensä	35 730	40 155	43 549	+ 3 394	+ 8

Pääloukka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtion osuudesta annetun lain (677/82) muuttamisesta siten, että perustamiskustannushankkeiden osalta voidaan valtionosuus maksaa myös jälkirahoitusmenettelyä käyttäen.

Vuoden 1984 alussa voimaan tullut laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta (677/82) sekä eräät muut samanaikaiset lakiuudistukset ovat lisänneet lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen tehtävien määrää ja vastuuta valtionosuuden piiriin kuuluvilla kuntien ja kuntainliittojen tehtävälueilla. Sa-

maan suuntaan ovat vaikuttaneet myös muut viime vuosina sosiaalihuoltokannalta ja lääkintöhallituksesta lääninhallituksille tehdyt tehtäväsiirrot.

Sosiaali- ja terveysministeriö ryhtyy henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamisesta annetun asetuksen (758/83) mukaisiin toimenpiteisiin. Ministeriön hallinnonalalla avoinna olevia ja avoimiksi tulevia virkoja ja toimia käytetään lääninhallitusten toimintakyvyn turvaamiseksi. Ensi sijaisina kohteina ovat suurimpien läänien sosiaali- ja terveysosastot. Näissä tehtävät ovat lisääntyneet suhteellisesti eniten henkilöstömäärään nähden.

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 292 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 292 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 787 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 17 000 mk ylityökorvausten ja 70 000 mk viransijaisten palkkioiden lisääntymisen, 120 000 mk määrärahan oikaisun johdosta

työsuhdepalkkoihin ja 80 000 mk ulkomailla olevan henkilöstön erityiskorvausten lisääntymisen johdosta sekä vähennyksenä 160 000 mk sosiaaliavustajien toimintamenojen siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi tilapäistä ja viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 927 700	23 432 300	+ 12	228
Tilapäisten palkkiot	+ 146 900	355 400	+ 2	5
Työsuhdepalkat	+ 195 500	428 300	+ 1	5
Muut palkat ja palkkiot	— 60 000	291 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 81 900	1 752 700	—	—
Yhteensä	+ 2 292 000	26 260 000	+ 15	238

Henkilöstön määrän lisäyksestä kahdeksan on aikaisemmin palkattu momentilta 23.02.01, yksi momentilta 23.02.29 ja kaksi aiheutuu siirrosta momentilta 33.13.(01).

Lisäperustelut:

Sosiaalihuoltoon liittyvien toimistotehtävien hoitamista varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10).

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys naisten ja miesten välistä tasa-arvoa koskevaksi lainsäädännöksi. Lain noudattamisen valvontaa varten perustettavaan tasa-arvovaltuutetun toimistoon ehdotetaan 1.9.1986 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkausluokka
Sopimuspalkkainen:	
1 tasa-arvovaltuutettu	S 27
Peruspalkkainen:	
1 toimistopäällikkö	A 23
Ylimääräinen:	
1 esittelijä	A 20

Luvun 23.02 perusteluihin viitaten tasa-arvoasioiden siirtoon liittyen tasa-arvovaltuutetun toimistoon ehdotetaan 1.9.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 ylitarkastaja	A 23
3 suunnittelijaa	A 22
1 suunnittelija	A 20
1 toimistosihteerin	A 10
1 konekirjoittaja	A 4
1 toimistovirkailija	A 3

Luvun 23.02 perusteluihin viitaten yhteiskunnassa noudatettavia osallistumisjärjestelmiä koskevan kehityksen seurannan siirtoon liittyen ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen tutkijan virka (S 20).

Virkarakenteen yhtenäistämiseksi raittius- ja alkoholioasastolle ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen osastopäällikön virka (S 28). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen osastopäällikön virka (A 28).

Tapahtuneen työttömyysturvauudistuksen ja sitä koskevien tehtävien uudelleen järjestelyyn liittyen ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustetta-

vaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
1 ylitarkastaja	A 22
1 ylitarkastaja	A 21
2 tarkastajaa	A 20
Lakkautetaan:	
1 tarkastaja	A 21
3 tarkastajaa	A 19
1 kanslisti	A 6

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 163 100 mk tarkastajan (A 19) ja toimistosihteerin (A 10) palkkaamiseksi sosiaalivakuutukseen liittyviä tehtäviä varten. Henkilöt on aikaisemmin palkattu momentilta 33.13.(01).

Kööpenhaminan sosiaalivastajan toimistotehtävien järjestämiseksi työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 62 000 mk toimistosihteerin palkkaamista varten.

1986 esitys	26 260 000
1985 menoarvio	23 968 000
1985 lisämenoarvio	213 000
1984 tilinpäätös	22 090 488

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 160 000 mk, mistä 240 000 mk aiheutuu kemiallisten aineiden terveysturvaneuvoston, 80 000 mk kemian työsuojeluneuvottelukunnan ja 80 000 mk Suomen kansainvälisten lapseksiottamisasioiden lautakunnan menoista, 600 000 mk työelämän suhteiden neuvottelukunnan toiminnan tehostamisesta ja tutkijan palkkaamisesta, 20 000 mk tasa-arvolautakunnan menoista, 40 000 mk luvun 23.02 perusteluihin viitaten tasa-arvoasiain neuvottelukunnan menojen siirrosta momentilta 23.99.09 sekä 100 000 mk muiden neuvottelukuntien toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta.

1986 esitys	3 110 000
1985 menoarvio	1 950 000
1984 tilinpäätös	1 389 171

21. Tutkimustoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 140 000 mk tutkimustoiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä tietokoneiden ja ohjelmistojen vuokrista, tietokonekäsitteystä ja tilasto- ja tutkimustöistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kuusi henkilöä sekä apuhenkilökuntaa lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1986 esitys.....	840 000
1985 menoarvio.....	700 000
1985 lisämenoarvio.....	80 000
1984 tilinpäätös.....	579 861

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 535 000 mk, mistä 35 000 mk aiheutuu luvun 23.02 perusteluihin viitaten tasa-arvoasioihin liittyvien tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen siirrosta momentilta 23.02.29 ja 500 000 mk kehittämistoiminnan tehostamisen sekä kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtiosuusjärjestelmien sekä sosiaalihuollon lainsäädännön toteuttamiseen ja seurantaan sekä siihen liittyvän koulutuksen matka-, majoitus-, päiväraha- sekä muihin kustannuksiin, atk-järjestelmän toteuttamisesta aiheutuviin suunnittelu-, ohjelmointi-, koneaika-, koneiden huolto- ja asennuskustannuksiin, kunnallisten sosiaali- ja terveyspalvelujen alueellistamiskokeilujen valmisteluun ja suorittamiseen, vanhusten avohuollon kokeiluprojektin suorittamiseen, teknologiapolitiikkaan liittyvien toimenpiteiden suunnitteluun ja valmisteluun sekä muiden suunnittelu- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään neljä henkilöä sekä apuhenkilökuntaa lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1986 esitys.....	2 335 000
1985 menoarvio.....	1 800 000
1985 lisämenoarvio.....	200 000
1984 tilinpäätös.....	1 799 569

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 240 000 mk, mistä 160 000 mk aiheutuu sosiaaliavustajien toimintamenojen siirrosta momentilta 33.01.01, 127 700 mk luvun 23.02 perusteluihin viitaten tasa-arvoasioiden menojen siirrosta momentilta 23.02.29, 242 000 mk tasa-arvovaltuutetun toimiston menoista ja 710 300 mk lähinnä toimistomenojen lisääntymisestä, tiedotustoiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sosiaali- ja terveysministeriön tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen sekä sosiaaliavustajien toimintamenojen maksamiseen.

1986 esitys.....	6 040 000
1985 menoarvio.....	4 800 000
1985 lisämenoarvio.....	400 000
1984 tilinpäätös.....	5 066 984

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 520 000 mk, mistä 220 000 mk luvun 23.02 perusteluihin viitaten tasa-arvoasioiden siirrosta aiheutuvia sekä tasa-arvovaltuutetun toimiston tarpeellisia kalusto- ja konttorikonehankintoja varten sekä 300 000 mk tietojenkäsittelyn kehittämiseen liittyviä laitehankintoja sekä kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys.....	520 000
1985 menoarvio.....	133 000
1984 tilinpäätös.....	127 806

(02.) Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastot

Luvun 26.05 perusteluihin viitaten lääninhallitusten toimintamenojen budjetoinnin keskittämiseksi sisäasiainministeriön hallinnonalalle ehdotetaan tämä luku poistettavaksi menoarviosta ja sen momentit 33.02.01 ja 33.02.09 yhdistettä-

väksi lukuun 26.05 sekä momentti 33.02.28 lukuun 33.99.

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille sisältyvät lääninhallituksiin perustetut 147 virkaa ja

tointa ehdotetaan siirrettäväksi momentille 26.05.01. Virkojen ja toimien määrässä on otettu oikaisuna huomioon yhden viran vähennys. Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 26.05.01 laskelmissa.

(09.) *Pysyvät neuvottelukunnat*

Luvun perusteluihin viitaten momentin määrä-

raha on otettu huomioon momentin 26.05.09 laskelmissa.

(28.) *Koulutustoiminta ja asiantuntijapalvelut*

Luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.99.28.

03. Työsuojeluhallinto

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 192 000 mk, mistä 1 891 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 569 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 1 458 000 mk määrärahan oikaisusta, mistä 1 400 000 mk pe-

rus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 58 000 mk työsuhddepalkkoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 21 tilapäistä ja 15 työsuhtesuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 512 400	33 484 600	+ 4	352
Tilapäisten palkkiot	+ 348 600	1 297 600	+ 4	21
Työsuhddepalkat	+ 145 800	749 000	+ 1	15
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 100	39 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 183 100	2 543 700	—	—
Yhteensä	+ 4 192 000	38 114 000	+ 9	388

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä ja neljä siirrosta alamomentilta 28.80.02.6.

Lisäperustelut:

Toiminnan tehostamiseksi työsuojelun piirihallintoon ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen kanslistin toimi (A 6).

Maantiekuljetusalan lisääntyneiden valvonta-tehtävien hoitamista varten työsuojelun piirihallintoon ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen insinöörin toimi (A 20).

Työsuhdeturvalainsäädännöstä johtuvien tehtävien hoitamista varten työsuojelun piirihallintoon ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen lakimiehen toimi (A 21).

Pysyväisluonteista tehtävää hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan

1.3.1986 lukien perustettavaksi työsuojeluhallitukseen ylimääräinen apulaisvahtimestarin toimi (A 2). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 52 700 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 255 200 mk autonkuljettaja—vahtimestarin (A 9), kanslistin (A 8), kanslistin (A 6) ja toimistoapulaisen (A 2) palkkaamista varten.

Työsuhddepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 53 100 mk toimistoapulaisen palkkaamiseksi työsuojelun piirihallintoon.

1986 esitys	38 114 000
1985 menoarvio	33 922 000
1985 lisämenoarvio	62 000
1984 tilinpäätös	33 187 346

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	284 000
1985 menoarvio	273 000
1984 tilinpäätös	215 251

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 107 000 mk kehittämistoiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muiden tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1986 esitys	832 000
1985 menoarvio	725 000
1984 tilinpäätös	683 812

25. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen, ulkomailla olevien suomalaisten alusten tarkastustoiminnan ja alalla tapahtuvan teknisen kehityksen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisu-

den menoihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	186 000
Kahdenvälinen yhteistyö	33 000
Suomalaisten alusten tarkastustoiminta ulkomailla	49 000
Muu yhteistyö	192 000
Yhteensä	460 000

1986 esitys	460 000
1985 menoarvio	440 000
1984 tilinpäätös	320 290

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 831 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös työsuojeluhallinnon tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen, ammattikirjallisuuden hankkimiseen, työsuojelunäyttelystä aiheutuviin menoihin sekä asiantuntijalaitoksilta hankittavista palveluista aiheutuvien menojen maksamiseen.

1986 esitys	10 900 000
1985 menoarvio	10 069 000
1984 tilinpäätös	9 576 771

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 416 000 mk työsuojeluhallituksen ja työsuojelupiirin mittaus- ja toimistokaluston uusimista ja täydentämistä sekä atk-laitteiden hankintaa varten.

1986 esitys	416 000
1985 menoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	269 243

05. Kunnallinen työsuojelutarkastus

30. Valtionosuus kunnille työsuojelutarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.77 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan edelleen 50 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään työsuojeluhallinnosta annetun lain (574/72) nojalla kunnil-

le ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin työsuojelutarkastajien toiminnan käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys	50 000
1985 menoarvio	50 000
1984 tilinpäätös	531 526

06. Työterveyslaitos

50. *Valtionapu työterveyslaitoksen menoihin*

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain muuttamisesta siten, että raha-automaattiyhdistyksen tuotosta myönnettävä avustus kattaa 15 % työterveyslaitoksen talusarvion mukaisista menoista.

Momentille merkitään työterveyslaitoksen toiminnasta vuonna 1986 aiheutuviin menoihin lain nojalla suoritettavaa valtionapua varten lisäystä 11 750 000 mk, mikä aiheutuu yhden keskuslaitokseen ja kolmen aluelaitoksiin palkattavan uuden henkilön palkkaamisesta, eräiden osastojen uusiin toimitiloihin siirtymisestä sekä toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 17 400 000 mk lainmuutoksen johdosta, vähennys on 5 650 000 mk.

Momentin määrärahaa on otettu huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 150 000 mk, mikä aiheutuu maanvil-

jelijöiden työterveystutkimuksen suorittamisesta ja yhden henkilön palkkaamisesta.

Edellä mainitun lisäksi työterveyslaitokselle arvioidaan kertyvän vuonna 1986 noin 3 555 000 mk sellaisia menoja ja tuloja, joita ei lueta valtionapuun oikeuttavaksi toiminnaksi.

Momentin määrärahaa käytetään työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/78) nojalla työterveyslaitoksen toiminnasta aiheutuviin menoihin suoritettavan valtionavun maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 557 valtionapuun oikeutavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	45 230 000
Valtionapu muihin menoihin	30 170 000
Yhteensä	75 400 000
1986 esitys	75 400 000
1985 menoarvio	81 050 000
1984 tilinpäätös	74 970 000

07. Työsuojelun muut menot

22. *Työturvallisuustoimenpiteiden laiminlyömisestä johtuvat toimenpiteet (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 15 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään työsuojelun valvonnasta annetun lain (131/73) 15 §:n mukaisten toimenpiteiden aiheuttamien kustannusten maksamiseen. Vastaavasti tuloa kertyy momentille 12.33.99.

1986 esitys	15 000
1985 menoarvio	15 000
1984 tilinpäätös	—

51. *Avustus työsuojelun tiedotustoimintaa varten*

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksen maksamiseen työsuojeluviiikon tiedotus-, koulutus- ja valistustilaisuuksien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

1986 esitys	116 000
1985 menoarvio	112 000
1984 tilinpäätös	107 000

56. *Valtionapu työsuojelukoulutukseen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 32 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavun maksamiseen ammattiyhdistysliikkeelle, omaa työtään tekevien ja pienyrittäjien sekä muille työsuojelualan järjestöille työsuojelukoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu ammattiyhdistysliikkeelle	551 000
Valtionapu omaa työtään tekevien ja pienyrittäjien järjestöille	260 000
Valtionapu muille työsuojelualan järjestöille	21 000
Yhteensä	832 000
1986 esitys	832 000
1985 menoarvio	800 000
1984 tilinpäätös	800 000

10. Työttömyysturvalautakunta

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 816 000 mk, mistä 36 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 369 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista ja 360 000 mk

tarkastuspalkkioihin tarvittavasta määrärahasta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 633 100	957 000	+ 8	12
Tilapäisten palkkiot	+ 685 800	685 800	+ 7	7
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 6 000	111 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 372 100	585 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 119 000	167 600	—	—
Yhteensä	+ 1 816 000	2 507 000	+ 15	19

Henkilöstän määrän lisäyksestä 11 aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

1986 esitys	2 507 000
1985 menoarvio	691 000
1985 lisämenoarvio	617 900

Lisäperustelut:

Vuoden 1985 alussa voimaan tulleeseen työttömyysturvauudistukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 13) ja ylimääräinen konekirjoittajan toimi (A 4) sekä tilapäisten palkkioihin lisäystä 209 900 mk kahden esittelijän (A 19) palkkaamiseen.

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen sihteerin toimi (A 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakauttaa ylimääräinen esittelijän toimi (A 20).

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	400 000
1985 menoarvio	150 000
1985 lisämenoarvio	160 000

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 80 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1986 esitys	80 000
1985 menoarvio	30 000
1985 lisämenoarvio	35 000

11. Tarkastuslautakunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk, mis-

sä on otettu huomioon 108 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	— 16 300	1 321 600	— 1	16
Työsuhdepalkat	+ 1 600	29 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 28 400	527 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 5 700	134 400	—	—
Yhteensä	+ 8 000	2 013 000	— 1	16

1986 esitys	2 013 000
1985 menoarvio	2 005 000
1985 lisämenoarvio	—43 700
1984 tilinpäätös	1 625 453

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	126 000
1985 menoarvio	121 000
1984 tilinpäätös	218 315

12. Työneuvosto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 28 000 mk,

mistä 26 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 18 000	331 300	—	3
Työsuhdepalkat	+ 1 100	20 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 8 200	151 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 700	36 100	—	—
Yhteensä	+ 28 000	540 000	—	3

1986 esitys	540 000
1985 menoarvio	512 000
1984 tilinpäätös	412 044

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	66 000
1985 menoarvio	63 000
1984 tilinpäätös	53 577

(13.) Rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laiksi rintamaveteraanien varhaiseläkelain (13/82) muuttamisesta muun muassa siten, että rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta lakkautetaan 1.1.1986 lukien. Tämän johdosta luku ja sen määrärahat ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios- ta. Vähennys on 1 270 000 mk.

1985 menoarvio	1 270 000
1985 lisämenoarvio	—21 300
1984 tilinpäätös	415 417

(29.) Muut kulutusmenot

Luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios- ta. Vähennys on 134 000 mk.

1985 menoarvio	134 000
1984 tilinpäätös	84 842

14. Tapaturmavirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 598 000 mk, mistä 1 452 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 87 000 mk määrärahan oikaisusta tilapäisten palkkioihin sekä 20 000 mk

liikennevahinkotarkastajien palkkioiden ja 11 000 mk asiamiesten palkkioiden lisääntymi- sestä. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 38 tilapäistä ja kaksi työsopimussuhteis- ta pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 321 200	23 342 000	—	325
Tilapäisten palkkiot	+ 178 000	1 694 000	—	38
Työsuhdepalkat	+ 9 600	177 500	—	2
Muut palkat ja palkkiot	+ 62 000	605 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 27 200	1 845 800	—	—
Yhteensä	+ 1 598 000	27 665 000	—	365

1986 esitys	27 665 000
1985 menoarvio	26 067 000
1984 tilinpäätös	23 722 549

vittelykustannusten maksamiseen sekä lausunto- ja jäsenmaksuihin.

1986 esitys	8 967 000
1985 menoarvio	7 361 000
1985 lisämenoarvio	1 034 000
1984 tilinpäätös	6 389 651

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 606 000 mk, mikä aiheutuu vuokramenojen lisääntymisestä, atk-toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tapaturmalautakunnan ylläpidosta aiheutu- vien menojen maksamiseen, tapaturmalainsäädännön, liikennevakuutuslainsäädännön ja rikos- vahinkolain aiheuttamiin oikeudenkäynti- ja sel-

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 450 000 mk, mistä 300 000 mk atk-verkon laajentamista ja 150 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	450 000
1985 menoarvio	450 000
1984 tilinpäätös	170 000

15. Perhekustannusten tasaus

30. Valtionosuus kunnille lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen (arviomääräraha)

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettua sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman tehtäväryhmän "Toimeentuloturva ja lasten kotihoidon tuki" mukaisia lasten kotihoidon tuen valtionosuuksia varten momentille merkitään lisäystä 180 000 000 mk toiminnan laajentamisen ja etuuksien tason kohoamisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään lasten kotihoidon tuesta annetun lain (24/85) ja mainitun lain voimaansaattamisesta annetun lain (25/85) nojalla kunnille aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys	279 000 000
1985 menoarvio	99 000 000

31. Valtionosuus kunnille elatustuesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.27 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 1 720 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain (122/77) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 elatustuesta aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jaksotettuna.

1986 esitys	1 616 000
1985 menoarvio	3 336 000

50. Kotona tapahtuvan hoidon tukeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 000 000 mk. Vähennys on 97 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen valtioneuvoston

määräämien perusteiden (80/82) mukaisesti. Tukea maksetaan niille perheille, jotka täyttivät tuen edellytykset ennen 1.1.1985. Tämän jälkeen niiden perheiden kotihoidon tukeen, jotka täyttivät lasten kotihoidon tuesta annetussa laissa (24/85) ja mainitun lain voimaansaattamisesta annetussa laissa (25/85) säädetyt edellytykset, maksetaan valtionosuutta kunnille aiheutuneisiin kustannuksiin momentilta 33.15.30.

1986 esitys	21 000 000
1985 menoarvio	118 000 000
1984 tilinpäätös	180 200 000

51. Äitiysavustus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 855 000 mk äitiysavustusten korottamiseksi 1.3.1986 lukien 500 markasta 540 markkaan kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään äitiysavustuslain (424/41) mukaisten äitiysavustusten maksamiseen. Määrärahasta maksetaan myös luontoismuodossa myönnettävistä äitiysavustusmääräeristä menevä liikevaihtovero ja rahtikustannukset sekä äitiysavustuksen saaville äideille jaettava opaskirja.

1986 esitys	41 605 000
1985 menoarvio	38 750 000
1984 tilinpäätös	35 876 519

52. Lapsilisät (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi lapsilisälain 1 §:n muuttamisesta siten, että lapsilisää korotetaan 1.10.1986 lukien 4 prosentilla. Lisäksi lapsilisälakia esitetään muutettavaksi siten, että lapsilisän maksukautta pidennetään 1.10.1986 lukien yhdellä vuodella. Näiden lainmuutosten sekä vuonna 1985 tapahtuneen korotuksen johdosta momentille merkitään lisäystä 125 934 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lapsilisälain (541/48) mukaisten lapsilisien maksamiseen.

1986 esitys	2 610 934 000
1985 menoarvio	2 485 000 000
1984 tilinpäätös	2 347 160 085

53. *Avustus sairaan lapsen kuntoutuksesta tai sairaanhoidosta lapsen vanhemmille aiheutuvaan ansionmenetykseen* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 900 000 mk arvioitua pienemmän avustusten tarpeen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein avustusten maksamiseen vanhemmille, joille aiheutuu huomattavaa ansionmenetystä tai merkittävästi muita kuluja vakavasti sairaan lapsensa kuntoutuksesta tai sairaanhoidosta.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	4 000 000
1984 tilinpäätös	13 000 000

16. Yleinen perhe-eläke

50. *Yleinen perhe-eläke* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 15 000 000 mk eläkekannan pienemisestä johtuen.

Momentin määrärahaa käytetään perhe-eläke-

lain (38/69) nojalla suoritettavien eläkkeiden maksamiseen.

1986 esitys	286 000 000
1985 menoarvio	301 000 000
1984 tilinpäätös	285 686 252

17. Työttömyysturva

Työttömyysturvaetuksista syntyvien kunnallisia kirkollisverojen palauttamiseksi etuuskien rahoitukseen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi arpajaisverolain muuttamisesta siten, että arpajaisveron tuotto tuloutetaan kokonaisuudessaan valtiolle. Edelleen esitetään, että kuntien ja seurakuntien työnantajina maksama sosiaaliturvamaksu olisi 2,00 prosenttiyksikköä korkeampi kuin muiden julkisyhteisöjen. Lisäksi momentin 33.19.60 perusteluissa mainittuun kuntien lisäosamaksuun sisältyy palautuksesta johtuvaa korotusta 0,06 penniä äyriältä. Palautusjärjestely on otettu huomioon momenteilla 11.01.04, 33.18.60 ja 33.19.60.

50. *Valtionosuus työttömyyskassoille* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 163 900 000 mk työttömien määrän kasvun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään työttömyyskassalain (603/84) mukaisen valtionosuuden maksamiseen työttömyyskassoille.

1986 esitys	893 000 000
1985 menoarvio	729 100 000
1984 tilinpäätös	168 903 799

51. *Työttömyysturvalain mukainen perusturva* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 265 000 000 mk työttömien määrän kasvusta johtuen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää työttömyysturvalain (602/84) mukaisen perusturvan rahoittamiseen.

1986 esitys	1 225 000 000
1985 menoarvio	960 000 000
1984 tilinpäätös	692 277 699

18. Sairausvakuutus

Vuoden 1986 alusta aloitetaan aikuisten hammashuollon kehittäminen siten, että vuonna 1961 tai sen jälkeen syntyneillä on mahdollisuus saada yksityisen sektorin palvelujen käytöstä aiheutuviin kustannuksiin sairausvakuutuksen kautta korvausta. Lisäksi alennetaan vastaavan ikäryhmän terveyskeskuksista saamien hammashuoltopalvelujen hintoja. Uudistukseen liittyen toimikunta selvittää aikuisten hammashuollon rahoitusjärjestelyjä, erityisesti kunnallisen rahoituksen liittämistä sairausvakuutusjärjestelmään.

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi vuodelta 1986 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta. Esityksen mukaan yksityisen sektorin työnantajan sairausvakuutusmaksu on 1,45 %, valtion ja sen laitosten sekä kunnallisten liikelaitosten 2,45 % ja muiden julkisen sektorin työnantajien 3,45 % palkoista. Vakuutetun sairausva-

kuutusmaksu on vuonna 1986 1,70 penniä äyriä.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta siten, että sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahaa nostetaan 3 markalla 1.7.1986 lukien.

Sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain mukaan sairausvakuutuksen kautta korvataan 1.1.1986 lukien vuonna 1961 tai sen jälkeen syntyneille järjestelmällisestä hammashuollosta aiheutuvia kustannuksia.

Momentille ehdotetaan lisäystä 321 000 000 mk ja lainmuutosten sekä lääkäripalkkioiden ja tutkimusta ja hoitoa koskevien taksojen korottamisen ja toiminnan laajentumisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään sairausvakuutuslain (473/63) 59 §:n mukaisen valtion osuuden suorittamiseen.

1986 esitys	1 175 000 000
1985 menoarvio	854 000 000
1984 tilinpäätös	1 430 008 063

19. Eläkevakuutus

Vuoden 1986 alusta aloitetaan joustavaa eläkeikäjärjestelyä koskevan lainsäädännön asteittainen toteuttaminen. Joustava eläkeikäjärjestely muodostuu kahdesta uudesta eläkem muodosta, yksilöllisestä varhaiseläkkeestä ja varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Joustava eläkeikäjärjestely koskee sekä työeläkejärjestelmää että kansaneläkejärjestelmää. Joustavasta eläkeikäjärjestelystä aiheutuvat kustannukset katetaan työeläkejärjestelmässä korottamalla työeläkemaksua. Valtio osallistuu kansaneläkejärjestelmälle uudistuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Joustavan eläkeikäjärjestelyn yhteydessä työttömyyseläkkeen saamisen alaikäraja palautetaan asteittain pysyvään lain mukaiseen 60 ikävuoteen, kun taas sukupolvenvaihdoseläkeikäraja pidetään 55 vuotena vuosina 1986—88. Hallitus selvittää, miten alaikäraja myöhempiä vuosina määrätään.

50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)

Vuoden 1986 alusta voimaan tuleva joustava eläkeikäjärjestely on tarkoitus ulottaa vuoden 1987 alusta koskemaan myös merimiehiä. Samalla selvitetään, miten merimieseläkelakia tulisi muuttaa niin, että merimiesten eläketason ja eläkeiän määräytymisperusteet vastaisivat mahdollisimman hyvin muissa eläkejärjestelmissä noudatettuja perusteita.

Momentille merkitään lisäystä 10 100 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään merimieseläkelain (72/56) 4 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1986 esitys	62 700 000
1985 menoarvio	52 600 000
1984 tilinpäätös	48 109 277

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Joustavasta eläkeikäjärjestelystä annetun lain mukaan yksityisen sektorin työeläkejärjestelmässä ja kansaneläkejärjestelmässä on 1.1.1986 lukien mahdollista siirtyä yksilölliselle varhaiseläkkeelle tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta siten, että sukupolvenvaihdoseläke jatkuu vuosina 1986—1988. Tänä aikana sukupolvenvaihdoseläkkeen alaikäraja olisi edelleen 55 vuotta.

Momentille merkitään lisäystä 124 100 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 13 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1986 esitys	1 064 800 000
1985 menoarvio	940 700 000
1984 tilinpäätös	836 600 000

52. *Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Joustavasta eläkeikäjärjestelystä annetun lain mukaan yksityisen sektorin työeläkejärjestelmässä ja kansaneläkejärjestelmässä on 1.1.1986 lukien mahdollista siirtyä yksilölliselle varhaiseläkkeelle tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

Momentille merkitään lisäystä 20 200 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta. Kun momentilta vähennetään joustavaan eläkeikäuudistukseen liittyvän työeläkemaksun korottamisen johdosta 17 100 000 mk, lisäys on 3 100 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yrittäjien eläkelain (468/79) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1986 esitys	272 900 000
1985 menoarvio	269 800 000
1984 tilinpäätös	310 217 683

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Joustavasta eläkeikäjärjestelystä annetun lain mukaan yksityisen sektorin työeläkejärjestelmässä ja kansaneläkejärjestelmässä on 1.1.1986 lukien mahdollista siirtyä yksilölliselle varhaiseläkkeelle tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kansaneläkelain 62 §:n muuttamisesta siten, että kunkin kunnan osuus lisäosamenoista on 0,93 penniä viimeksi toimitetun säännönmukaisen kunnallisverotuksen veroäyriältä ja kansaneläkelaitoksen osuus 74,1 prosenttia lisäosamenoista valtion vastatessa lisäosien kustannuksista muulta kuin edellä mainitulta osalta. Edelleen esityksen mukaan kansaneläkelain 59 §:n 2 momenttia muutetaan siten, että kansaneläkerahaston varojen on oltava kalenterivuoden päättyessä vähintään 6 % kansaneläkerahaston vuotuisista kokonaiskustannuksista kuitenkin niin, että rahaston maksuvalmius on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu. Esityksen mukaan valtion ja sen laitosten sekä kunnallisten liikelaitosten kansaneläkemaksu on 4,95 %, muiden julkisen sektorin työntekijien 5,95 % ja yksityisen työntekijän 4,45, 5,40 tai 5,95 % palkoista riippuen poistojen määrästä ja suhteesta maksettaviin palkkoihin. Vakuutetun kansaneläkemaksu on esityksen mukaan 1,80 penniä äyriältä.

Momentille merkitään lisäystä 90 000 000 mk, mikä aiheutuu lainmuutoksista, indeksitarkistuksesta ja eläkekannan kasvusta. Kun momentilta vähennetään 1 010 000 000 edellä mainittujen lainmuutosten johdosta, vähennys on 920 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kansaneläkelain (347/56) 59 §:n ja 62 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1986 esitys	587 000 000
1985 menoarvio	1 507 000 000
1984 tilinpäätös	849 438 581

20. Yrittäjien tapaturmavakuutus

53. *Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 3 300 000 mk, mikä aiheutuu korvaustapausten määrän ja etuuksien kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) 15 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1986 esitys.....	22 300 000
1985 menoarvio.....	19 000 000
1984 tilinpäätös.....	20 747 241

21. Rintamaveteraaneläkkeet

52. *Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 31 500 000 mk, mikä aiheutuu 1.3.1985 toteutetusta lainmuutoksesta sekä momentin 33.21.53 perusteluissa mainitusta lainmuutoksesta ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään rintamasotilaseläkelain (119/77) nojalla suoritettavien eläkkeiden ja eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) nojalla rintamasotilaseläkkeisiin suoritettavien asumistukien maksamiseen.

1986 esitys	704 000 000
1985 menoarvio	672 500 000
1984 tilinpäätös	626 942 714

53. *Rintamaveteraanien varhaiseläke* (arviomääräraha)

Laki rintamaveteraanien varhaiseläkelain muuttamisesta tulee voimaan 1.1.1986 siten, että varhaiseläkkeiden saamisen edellytyksiä lievennetään poistamalla laista rasittavan työn vaatimus sekä olennaisen haitan vaatimus sotainvalidien

osalta. Muiden veteraanien osalta poistetaan laista sana "olennaisesti". Lisäksi 60 vuotta täyttäneiltä poistetaan yhden vuoden rintamapalvelusvaatimus.

Momentille merkitään lisäystä 138 500 000 mk, mikä aiheutuu lainmuutoksesta, TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta ja keskieläkkeen noususta sekä tarkistuneista arvioista.

Momentin määrärahaa käytetään rintamaveteraanien varhaiseläkelain (13/82) nojalla suoritettavien varhaiseläkkeiden maksamiseen.

1986 esitys	305 000 000
1985 menoarvio	166 500 000
1985 lisämenoarvio	82 500 000
1984 tilinpäätös	222 563 899

(54.) *Ylimääräinen veteraaneläke*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 50 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 50 000 mk.

1985 menoarvio.....	50 000
1984 tilinpäätös.....	173 121

22. Sotilasvammakorvaukset ja erät kuntoutustoiminnan menot

50. *Sotilasvammakorvaukset* (arviomääräraha)

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laiksi sotilasvammalain muuttamisesta siten, että vaikeavammaisten elinkoron omaiskorotusta korotetaan, lievävammaisten sotainvalidien kuntoutus aloitetaan, mahdollistetaan asunnon ja sen varustetason parannusten korvaaminen vähintään 30 prosentin työkyvyttömyysasteen omaaville vammaisille, mahdollistetaan sotilasvammalain nojalla suoritettavien korvausten maksaminen

kunnalle aiheutuneiden todellisten kustannusten mukaisina sekä luovutaan elinkoron ja päivärahahan suorittamisesta täysimääräisenä laitoshuollon ja kuntoutuksen ajalta. Uudistukset tulevat voimaan 1.1.1986 lukien.

Sotainvalidien sairaskotipaikkojen lisäämisestä aiheutuvista perustamiskustannuksista rahoitetaan 60 % pitkäaikaisilla lainoilla, joiden lyhennykset ja korot otetaan huomioon hoitopäivän

hintaan sisältyvänä ja 30 % Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta myönnettävällä avustuksella.

Momentille merkitään lisäystä 110 000 000 mk, mistä 11 000 000 mk aiheutuu vaikeavammaisten elinkoron omaiskorotuksen korotuksesta, 11 000 000 mk lievävammaisten kuntoutuksesta, 3 000 000 mk asuntojen ja niiden varustetason parantamisesta, 5 000 000 mk korvausten maksamisesta kunnille, enintään 2 000 000 mk sairaskotipaikkojen lisäämisestä ja 78 000 000 mk TEL-indeksin mukaisesta sotilasmakrorvausten tarkistamisesta. Kun momentilta vähennetään 18 000 000 mk lainmuutoksen johdosta, lisäys on 92 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotilasmalain (404/48) ja muiden siihen liittyvien lakien nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen.

1986 esitys	1 286 820 000
1985 menoarvio	1 194 820 000
1984 tilinpäätös	1 124 223 936

55. *Valtion korvaus sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille merkitään lisäystä 13 175 000 mk, mistä vuonna 1986 tapahtuvasta enintään 27 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 2 278 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 1 167 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta 3 110 000 mk, hintojen noususta 1 000 000 mk sekä toiminnan laajentamisesta 5 620 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotilasmalain (404/48) nojalla sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Käyttökustannuksiin sisältyvät Pohjois-Karjalan sairaskodin laajennusosan rakentamisen rahoittamiseksi otettujen lainojen lyhennykset ja korot. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 584 valtion korvaukseen oikeuttavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion korvaus palkkausmenoihin	53 294 000
Valtion korvaus muihin käyttökustannuksiin	31 485 000
Yhteensä	84 779 000

1986 esitys	84 779 000
1985 menoarvio	71 604 000
1984 tilinpäätös	57 306 306

56. *Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan*

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu kuntoutustoiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

1986 esitys	3 000 000
1985 menoarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	1 387 514

58. *Entisten sotavankien terveystarkastus (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 500 000 mk vuonna 1984 aloitetun vuosina 1939—1945 sotavankuteen joutuneiden henkilöiden terveystarkastusten loppuun suorittamiseksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää terveystarkastuksesta aiheutuneiden menojen maksamiseen.

1986 esitys	500 000
1984 tilinpäätös	1 200 000

59. (33.84.56) *Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan*

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 330 000 mk toiminnan laajenemisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (60/83) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1986 esitys	62 080 000
1985 menoarvio	50 750 000
1984 tilinpäätös	35 670 532

23. Muu sodista kärsineiden turva

30. *Valtion korvaus siirtoväen huoltoon* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 200 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta annetun lain (423/40) nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys.....	14 100 000
1985 menoarvio.....	14 300 000
1984 tilinpäätös.....	14 799 268

37. *Valtion korvaus sotaorpojen työhuollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 130 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotaorpojen työhuollosta annetun lain (363/43) 4 §:n 1 momentin nojalla suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys.....	130 000
1985 menoarvio.....	130 000
1984 tilinpäätös.....	109 047

51. *Sotaeläkkeet* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 100 000 mk eläkkeen saajien määrän vähenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään aiemmin myönnettyjen rintamasotilaiden ylimääräisten sotaeläkkeiden ja 55 vuotta täyttäneiden rintamapalveluksessa olleiden naisten ylimääräisten sotaeläkkeiden maksamiseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

1986 esitys.....	1 460 000
1985 menoarvio.....	1 560 000
1984 tilinpäätös.....	2 149 251

53. *Valtionavustus erälle veteraanijärjestöille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 12 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 140 000 markan määräraha, vähennys on 128 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään valtionavustuksen maksamiseen Suomen Sotaveteraaniliitto ry:lle, Rintamamiesveteraanien liitto ry:lle, Rintamanaisten Liitto ry:lle ja Sotavangit ry:lle niiden toiminnasta aiheutuvien kustannusten peittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös järjestöjen kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

1986 esitys.....	306 000
1985 menoarvio.....	434 000
1984 tilinpäätös.....	280 000

24. Erät vahingonkorvaukset

50. *Tapaturmakorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 000 000 mk TEL-indeksin nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään tapaturmavakuutuslain (608/48), ammattitautilain (638/67), valtion viran- ja toimenhaltijain tapaturmakorvauksesta annetun lain (154/35), korvausten antamisesta maailmansodan aikana erinäisiä vahinkoja kärsineille annetun lain (284/27) sekä muun tapaturmavakuutuslainsäädännön nojalla suoritettaviin tapaturmakorvauksiin.

1986 esitys.....	57 000 000
1985 menoarvio.....	55 000 000
1984 tilinpäätös.....	49 951 751

53. *Liikennevakuutuskorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 100 000 mk TEL-indeksin nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään autovastuulain (408/37), liikennevakuutuslain (279/59) ja liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidihuollosta annetun lain (391/55) nojalla henkilö- ja omaisuusvahinkoihin myönnettävien korvausten maksamiseen.

1986 esitys.....	8 600 000
1985 menoarvio.....	7 500 000
1984 tilinpäätös.....	7 722 563

55. *Rikosvahinkokorvaukset* (arviomääräraha)
Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) muuttamisesta 1.9.1986 lukien siten, että työnantajalle korvataan se palkka tai sitä vastaava korvaus, jonka työnantaja on maksanut rikoksella aiheutetun henkilövahingon kärsineelle työkyvyttömyyden ajalta.

Momentille merkitään lisäystä 1 300 000 mk lainmuutoksen, tapausten lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) mukaisten korvausten maksamiseen.

1986 esitys	6 300 000
1985 menoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös	5 131 095

(25.) Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen

Luku ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

tettavaksi menoarviosta. Vähennys on 210 000 mk.

(50.) *Sotilasavustukset* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan pois-

1985 menoarvio	210 000
1984 tilinpäätös	6 459 672

27. Kunnallinen toimeentuloturva

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettun sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän "Toimeentuloturva ja lasten kotihoidon tuki" valtionosuudet toimeentuloturvan osalta on merkitty tähän lukuun. Momenteilta 33.15.31, 28.30, 28.31 ja 44.54 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot.

Toimeentulotuen perusosaa korotetaan niin, että se on 1.7.1986 alkaen yksinäisellä henkilöllä ja yksinhuoltajalla 55 prosenttia asianomaisen kuntaryhmän mukaisesta kansaneläkkeen pohjaoosan ja täyden lisäosan määrästä nykyisen 50 prosentin sijasta.

Kunnallisen toimeentuloturvan valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1986 olevan 291 500 000 mk.

Elatusapujen perinnän tehostamiseksi ja elatuskymenöiden kasvun hillitsemiseksi eduskunnalle annetaan hallituksen esitys lapsen elatus-

vun perimistä koskevien säännösten uudistamisesta.

30. *Valtionosuus kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 35 950 000 mk toimeentulotuen perusosan korotuksen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaalihuoltolaissa (710/82) tarkoitettusta toimeentulotuesta ja ehkäisevästä toimeentulotuesta, sotilasavustuslaissa (566/48) tarkoitettusta avustuksesta, lapsen elatuksen turvaamisesta annetussa laissa (122/77) tarkoitettusta elatustuesta sekä invaliidihuoltolain (907/46) 6, 9 c, 11, 14, 15, 18, 19 c, 21 ja 29 §:n perusteella annettavasta avustuksesta aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys	291 500 000
1985 menoarvio	255 550 000
1984 tilinpäätös	238 965 401

28. Muu toimeentuloturva

30. Valtionosuus kunnille huoltoapulain mukaisiin kustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.27 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 37 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaalihuoltolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1056/83) mukaisesti huoltoapulain (116/56) 44 §:n nojalla kunnille huoltoavusta ja lastensuojelusta vuonna 1983 aiheutuneisiin menoihin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys.....	32 340 000
1985 menoarvio.....	32 303 000

31. Valtion korvaus kunnille mustalaisväestön huollon kustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.27 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 589 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaalihuoltolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1056/83) mukaisesti huoltoapulain (116/56) 61 §:n perusteella kunnille mustalaisväestöön kuuluville henkilöille annetun huollon ennen vuotta 1984 syntyneisiin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys.....	3 295 000
1985 menoarvio.....	3 884 000

51. Invalidiraha (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 3 286 000 mk TEL-indeksin nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään invaliidirahain (374/51) nojalla suoritettavan invalidirahan maksamiseen sekä lain 11 §:n tarkoittamissa tapauksissa lääkärintarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen.

1986 esitys.....	108 700 000
1985 menoarvio.....	105 414 000
1984 tilinpäätös.....	91 274 757

56. Asevelvollisten kotiuttamisraha (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kotiuttamisrahain (910/77) muuttamiseksi siten, että kotiuttamisraha korotetaan 1.1.1986 lukien 300 markkaan.

Momentille merkitään lisäystä 4 000 000 mk lainmuutoksen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään kotiuttamisrahain mukaisen kotiuttamisrahan maksamiseen asevelvollisille.

1986 esitys.....	12 000 000
1985 menoarvio.....	8 000 000
1984 tilinpäätös.....	7 640 611

29. Pakolaishuolto

61. Pakolaishuolto (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk pakolaishuollon laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään pakolaishuollossa lyhytaikaisissa tehtävissä työskentelevien henkilöiden palkkaukseen sekä sosiaali- ja terveysministeriön että muilla hallinnonaloilla, Suomessa olevien pakolaisten sekä sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä tavalla pakolaisten

maahan tulleiden sukulaisten ja turvapaikka hakeneiden olosuhteittensa puolesta pakolaisiin verrattavien henkilöiden huollon järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen, kunnille pakolaisista aiheutuvien erityiskulujen korvaamiseen sekä pakolaisten ja heihin verrattavien henkilöiden muihin maihin matkustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1986 esitys.....	8 200 000
1985 menoarvio.....	5 200 000
1985 lisämenoarvio.....	2 000 000
1984 tilinpäätös.....	6 433 185

30. Sosiaalihuolto

01. Palkkaukset (arvion määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 229 000 mk, mistä 919 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 90 800 mk ehdotettavien toimien muutoksista ja 20 000 mk asiantuntijoi-

den palkkioiden lisääntymisestä. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 11 tilapäistä ja 29 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 946 300	13 778 200	—	147
Tilapäisten palkkiot	+ 121 000	792 800	+ 1	11
Työsuhteipalkat	+ 98 300	1 811 800	—	29
Muut palkat ja palkkiot	+ 31 800	238 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 31 600	1 188 400	—	—
Yhteensä	+ 1 229 000	17 810 000	+ 1	187

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä ja yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

82 000 mk tarkastajan (A 16) palkkaamista varten.

Lisäperustelut:

Tarkoituksenmukaisen virkarakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toimet:

1986 esitys	17 810 000
1985 menoarvio	16 581 000
1985 lisämenoarvio	80 000
1984 tilinpäätös	14 713 931

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
Ylimääräiset:	
4 ylitarkastajaa	A 21
Lakkautetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 apulaiskanslisti	A 5
Ylimääräiset:	
1 psykologi	A 20
3 tarkastajaa	A 18

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan 50 000 mk pysyville asiantuntijoille suoritettavia palkkioita ja korvauksia varten.

1986 esitys	50 000
-------------------	--------

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 410 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu vanhustenhuollon laitosrakentamisen suunnittelukilpailun järjestämisestä ja 260 000 mk kehittämistoiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta.

Momentin määräraha saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, vanhustenhuollon laitosrakentamisen suunnittelukilpailun järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin sekä muiden tutki-

mus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme henkilöä lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1986 esitys	1 660 000
1985 menoarvio	1 250 000
1984 tilinpäätös	789 569

25. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, ulkomaille suoritettaviin tutustumismatkoihin, sosiaalihuollon alaisten valtion laitosten henkilöstön kansainvälisiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin, vieraskielisen tiedotusaineiston julkaisukuluihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	168 000
Kahdenvälinen yhteistyö	42 000
Muu kansainvälinen yhteistyö	105 000
Yhteensä	315 000

1986 esitys	315 000
1985 menoarvio	300 000
1984 tilinpäätös	300 960

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 739 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä vuokra- ja atk-menojen lisääntymisestä sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sosiaalihuollon tiedotustoiminnasta sekä oppi- ja toimintamateriaalin tuottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1986 esitys	10 369 000
1985 menoarvio	7 630 000
1985 lisämenoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	7 021 454

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 250 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä sekä atk-laitteiden hankintaa varten.

1986 esitys	250 000
1985 menoarvio	150 000
1984 tilinpäätös	69 971

31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus

28. Sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk toiminnan laajenemisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muihin sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi henkilöä.

1986 esitys	1 650 000
1985 menoarvio	1 500 000
1984 tilinpäätös	1 344 073

50. Opintoapurahat sosiaalihuollon ulkomaisesta jatko- ja täydennyskoulutusta varten

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää sosiaali- ja terveysministeriön antamien ohjeiden mukaisesti apurahojen maksamiseen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden sellaiseen ulkomailta hankittavaan jatko- ja täydennyskoulutukseen, jota ei ole mahdollista saada Suomessa.

1986 esitys	164 000
1985 menoarvio	158 000
1984 tilinpäätös	82 980

32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitetun sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän "Sosiaalipalvelut" valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Valtion laitosten suunnittelujärjestelmän piiriin kuuluvat menot on merkitty momenteille 33.40.01—70, 43.01—70, 45.01—70 ja 53.01—70 sekä vastaavat tulot momenteille 12.33.40, 43, 45 ja 53. Luvuista 33.38, 39, 41, 44, 46, 54, 55 ja 56 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot. Lukuun 33.33 on sisällytetty valtionavustuksia erälle valtakunnallisen suunnitelman ulkopuolelle jääville yksityisten palvelujen tuottajien toiminnoille.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeiden rahoittamisesta. Lakiesityksen mukaan pääkaupunkiseudun kunnille luodaan mahdollisuus rakentaa nykyisen vajauksen poistamiseksi sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman vuosille 1985—1989 ulkopuolelle jääneet sekä lasten kotihoidon tuesta annetun lain velvoitteiden täyttämiseksi tarvittavat päiväkodit.

Hankkeisiin on tarkoitus myöntää sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) mukaista valtionosuutta vastaava ylimääräinen valtionavustus jakosotamalla maksatus kymmenelle seuraavalle vuodelle siten, että valtionavustuksen suoritus alkaa kunkin hankkeen käyttöönottoa seuraavasta vuodesta. Vuosittain tulo- ja menoarvion yhteydessä hyväksytään hankkeiden aloittamisvaltuudet ja valtionavustusmäärärahat. Suunnitelman ulkopuolelle jääneiden päiväkotihankkeiden yhteenlaskettu kokonaiskustannusarvio on noin 220 000 000 mk. Tämän lisäksi lasten kotihoidon tuesta annettu lain mukaisten alle 3-vuotiaille tarkoitettujen päiväkotihankkeiden yhteenlaskettu kokonaiskustannusarvio on kuntien alustavan arvion mukaan noin 450 000 000 mk. Vuonna 1986 rakennustyöt aloitetaan aikaisintaan 1.9.1986 lukien. Edellä mainittujen kokonaiskustannusarvioiden markkamäärästä ehdotetaan otettavaksi jäljempänä tämän luvun momentille 33.32.36 vuoden 1986 aloittamisvaltuutena 100 000 000 mk. Näiden hankkeiden toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin ei suoriteta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain mukaista valtionosuutta. Näiden hankkeiden aiheuttamiin uusiin käyttökustannuksiin valtio osallistuu valtakun-

nallisten suunnitelmien mukaisesti, ei kuitenkaan ennen vuotta 1991.

Vuoden 1984 alusta voimaan tullut yhtenäinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä on luonut kunnissa ja kuntainliitoissa entistä paremmat mahdollisuudet kehittää sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhteistoiminnassa ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Eräissä tapauksissa toimintojen järjestely kuitenkin edellyttää kuntatasolla tapahtuvaa uudelleenorganisointia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen joustavan järjestämisen ja kuntien ja kuntainliittojen toimintojen tarkoituksenmukaisen kehittämisen mahdollistamiseksi tarkoituksena on, että sosiaalipalvelujen ja kansanterveystyön tehtäväryhmien välillä suoritetaan siirtoja. Momenteilla 33.32.30 ja 33.78.30 on siirrot otettu huomioon. Ehdotetaan, että mikäli siirrot eivät toteudu, saataisiin siirrettäviltä momenteilta maksaa siirrettäväksi suunnittelujen toimintojen kustannukset.

Sosiaalipalveluista perittäviä maksuja on tarkeitus tarkistaa. Lasten päivähoitomaksuja korotetaan 3-vuotiaiden ja sitä vanhempien osalta 1.8.1986 lukien 4 %. Muita sosiaalipalveluista perittäviä maksuja korotetaan 1.1.1986 lukien 4 %.

Kuntien velvollisuus järjestää kotihoidon tuen vaihtoehtona päivähoitopaikka lisää hoitopaikkoja koskevan joustavuuden tarvetta. Tämän sekä päivähoitopaikkojen käyttöasteen tehostamisen johdosta tarkoituksena on muuttaa lasten päivähoidosta annetun lain ja asetuksen ryhmäkoko-säännöksiä siten, että mahdollistetaan viidennen lapsen ottaminen perhepäiväkotiin iltapäivähoitoon ja lisätään päiväkotien ryhmäkokojen joustavuutta muun muassa luopumalla alle 1-vuotiaiden ryhmäjaottelusta.

Sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti sosiaalipalvelujen henkilöstölisäys on vuonna 1986 3 100 henkilöä, josta valtion laitosten osuus on 9 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1986 olevan käyttökustannusten osalta 4 110 788 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 78 000 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti lisäystä 440 762 000 mk, mistä määrärahan oikaisuna aiheutuu muihin käyttökustannuksiin 193 771 000 mk, vuonna 1986 perustamisajan-

kohtien osalta sosiaali- ja terveystieteiden tarkemmin määräämin perustein tapahtuvasta enintään 3 091 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 22 500 000 mk ja tästä sekä muusta toiminnan laajenemisesta johtuen muihin käyttökustannuksiin 9 500 000 mk, vuoden 1985 lisämenoarviossa tapahtuneesta harjaantumisopetuksen siirtoa koskevasta oikaisusta siirtona momentilta 29.46.30 33 henkilön palkkaamiseen henkilöstömenoihin 341 000 mk sekä muihin käyttökustannuksiin 145 000 mk, käyttökustannushankkeiden lisäksi 8 500 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 160 300 000 mk sekä hintojen nousuna 45 705 000 mk. Kun momentilta vähennetään määrärahan oikaisuna henkilöstömenoista 80 180 000 mk, sosiaaliturvamaksun alenemisena henkilöstömenoista 36 117 000 mk, 11 500 000 mk tämän luvun perusteluihin viitaten sosiaalipalveluista perittävien maksujen tarkistuksena, 9 194 000 mk muista käyttökustannuksista valtion ja yksityisten erityiskoulujen ja valtion kehitysvammalaitosten opetustoimeen siirtymisen johdosta, vuoden 1985 lisämenoarviossa tapahtuneesta 67 henkilön siirrosta momenteille 33.78.30 ja 33.79.30 henkilöstömenoista 1 819 000 mk sekä muista käyttökustannuksista 780 000 mk, sekä momentille 29.46.30 muista käyttökustannuksista 1 050 000 mk, vuoden 1985 menoarviossa 1.8.1985 lukien siirretyn harjaantumisopetuksen menojen siirtona momentille 29.46.30 henkilöstömenoista 2 132 000 mk ja muista käyttökustannuksista 914 000 mk, luvun perusteluihin viitaten noin 98 henkilön tehtävien siirtona momentille 33.78.30 henkilöstömenoista 2 836 000 mk ja muista käyttökustannuksista 991 000 mk sekä harjaantumisopetuksen 11 henkilön siirroista momentille 29.46.30 henkilöstömenoista 318 000 mk ja muista käyttökustannuksista 111 000 mk, lisäys on 292 820 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 100 000—11 000 000 markan määräisiä hankkeita saadaan aloittaa vuonna 1986 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 325 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 88 809 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	2 731 665 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1,1—11 milj. markan hankkeiden osuus on 143 300 000 mk	237 500 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	1 141 623 000
Yhteensä	4 110 788 000

1986 esitys	4 110 788 000
1985 menoarvio	3 817 968 000
1985 lisämenoarvio	—2 638 000
1984 tilinpäätös	3 423 763 838

31. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 36 000 000 mk. Valtionosuudet aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1986 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä. Valtionosuusmenoja arvioidaan aiheutuvan edellä mainittujen päätösten johdosta vuonna 1987 46 400 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1986 saadaan hyväksyä sosiaalihuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, kustannusarvioltaan vähintään 11 000 000 markan hankkeiden toteuttamisohjelmia sekä aiemmin hyväksytyjen hankkeiden toteuttamisohjelmien muutoksia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 170 000 000 mk ja että hankkeista arvioidaan aiheutuvan valtionosuuden maksatuksia vuonna 1986 61 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys	78 000 000
1985 menoarvio	42 000 000
1985 lisämenoarvio	300 000
1984 tilinpäätös	1 670 950

32. Valtion korvaus kunnille eräiden kehitysvammaisten huollosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 100 000 mk toiminnan laajentumisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) 44 §:n 2 momentin nojalla kehitysvammahuol-

lon kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys.....	550 000
1985 menoarvio.....	450 000
1984 tilinpäätös.....	328 544

(35.) *Valtionavustus kunnille eräisiin sosiaalihuollon käyttökustannuksiin*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 250 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 250 000 mk.

1985 menoarvio..... 250 000

36. *Valtionavustus pääkaupunkiseudun kunnille eräiden päiväkotihankkeiden kustannuksiin*

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan, että kyseisessä laissa tarkoitettuja kustannuksiltaan 1 100 000 — 11 000 000 markan määräisiä päiväkotihankkeita saadaan pääkaupunkiseudulla aloittaa vuonna 1986 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 100 000 000 mk. Edellä mainitun johdosta momentille ei ehdoteta määrärahaa.

1986 esitys..... —

33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut

51. *Valtionavustus yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien käyttökustannuksiin*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta, yksityisten asuntovaikeuksissa olevien ihmisten asuntojen hankkimisen tukemisesta ja huumeiden käyttäjille tarkoitetun hoitoyksikön toiminnan käyttöönotosta. Kun momentilta vähennetään 6 850 000 mk, mistä 5 100 000 mk on valtionavustusta Ruskeasuon koulun toimintaan luvun 29.55 perusteluihin viitaten ja 1 750 000 mk vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnettyjä valtionavustuksia, vähennys on 3 850 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) 16 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kuntien toimintaa tukevaan sosiaalihuollon tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaan, invaliidihuoltolain (907/46) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kokeilutoimintaan, 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuun elinkeinoneuvontaan ja 25 e §:n 2 momentissa tarkoitettuun sopeutumis- ja työhönvalmennukseen sekä eräiden yksityisten sosiaalihuollon järjestöjen toimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sosiaalihuollon tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminta.....	850 000
Invalidiin sopeutumis- ja työhönvalmennus sekä elinkeinoneuvonta.....	10 050 000
Näkövammaisten käsityöntekijöiden työllistäminen.....	1 100 000

Päihdehuollon järjestöjen toiminta.....	5 050 000
Vanhustyön koulutus- ja tutkimuskeskus...	1 800 000
Yksinäisten asunnottomien tukeminen....	1 000 000
Ruskeasuon koulun toiminta.....	7 900 000
Yhteensä	27 750 000

1986 esitys..... 27 750 000
1985 menoarvio..... 31 600 000
1984 tilinpäätös..... 15 710 559

(52.) *Valtionapu yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin*

Momentti ja sen määräraha 1 550 000 mk ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Määrärahasta on vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnettyä 50 000 mk. Vähennys on 1 550 000 mk.

1985 menoarvio..... 1 550 000

54. *Pakolaishuollon avustaminen (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 47 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään Maikkulan vanhainkodista eri laitoksiin hoidettavaksi siirrettyjen huollettavien huolto- ja hoitokustannusten korvaamiseen.

1986 esitys..... 122 000
1985 menoarvio..... 75 000
1984 tilinpäätös..... 143 000

38. Lasten päivähoito

30. *Valtionosuus kunnille lasten päiväkotien käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 2 100 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoidosta annetun lain (36/73) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin lasten päiväkotien käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jaksotettuna.

1986 esitys.....	18 100 000
1985 menoarvio.....	16 000 000
1984 tilinpäätös.....	15 322 358

31. *Valtionosuus kunnille ohjatusta perhepäivähoidosta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 5 075 000 mk loppuerien maksamista varten.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoidosta annetun lain (36/73) nojalla kunnille

eräisiin ohjatusta perhepäivähoidosta ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jaksotettuna.

1986 esitys.....	19 500 000
1985 menoarvio.....	14 425 000
1984 tilinpäätös.....	13 232 279

50. *Valtionosuus yksityisten lasten päivähoitolaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 1 200 000 mk loppuerien maksamista varten.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoidosta annetun lain (36/73) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin yksityisten lasten päivähoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys.....	1 700 000
1985 menoarvio.....	500 000
1984 tilinpäätös.....	14 059 793

39. Kasvatusneuvolatoiminta

38. *Valtionosuus kunnille kasvatusneuvoloiden kustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 50 000 mk loppuerien maksamista varten.

Momentin määrärahaa käytetään kasvatusneuvolalain (568/71) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin kasvatusneuvoloiden kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden mak-

samiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jaksotettuna.

1986 esitys.....	1 100 000
1985 menoarvio.....	1 050 000
1984 tilinpäätös.....	709 474

40. Valtion koulukodit

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten valtion koulukodit kuuluvat sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin. Valtion koulukotien menot katetaan kuntien maksamilla korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.40.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 031 000 mk, mistä 1 260 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 547 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja 76 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 650 800	18 763 900	+ 9	237
Tilapäisten palkkiot	+ 3 600	63 200	—	1
Työsuhdepalkat	+ 257 600	4 776 900	—	76
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 21 900	406 900	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 36 000	667 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 61 100	1 764 600	—	—
Yhteensä	+ 2 031 000	26 443 000	+ 9	314

Lisäperustelut:

Koulukotien ohjaus—, kasvatus— ja valvonta- tehtävien tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
3 vastaavaa ohjaajaa (Sairilan, Vuorelan ja Pernasaaren koulukoti)	A 11
2 ohjaajaa (Koivikon ja Östensön koulukoti) ..	A 8
1 ohjaaja (Kylliälän koulukoti)	A 6

Toiminnan asteittaisen aloittamisen johdosta ehdotetaan Vanajan koulukotiin 1.8.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 erityisopettaja	C 36
1 vastaava ohjaaja	A 11
1 ohjaaja	A 8

1986 esitys	26 443 000
1985 menoarvio	24 412 000
1984 tilinpäätös	21 664 242

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 860 000 mk Vanajan koulukodin toiminnan asteittaisen aloit-

tamisen, toiminnan tehostumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomenojen ja oppilaiden matkamenojen maksamiseen, oppilaiden perus- ja ammattikoulutuksesta aiheutuviin opetusvälineisiin sekä valtion koulukotien harjoittaman maatila- ja metsätalouden aiheuttamiin menoihin.

1986 esitys	11 300 000
1985 menoarvio	10 440 000
1984 tilinpäätös	9 676 376

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 100 000 mk peruskorjattujen koulukotien sekä Vanajan koulukodin laajentamisesta aiheutuviin kalustohankintoihin sekä muun kaluston, maatalouskaluston ja ammattiopetuskaluston sekä koneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	1 100 000
1985 menoarvio	1 050 000
1984 tilinpäätös	955 427

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 700 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Pernasaaren koulukodin koulurakennus	703	4 500 000	6 401	1 100 000	1 800 000
2. Vanajan koulukodin peruskorjaus- ja muutostyöt	2 980	3 700 000	1 242	980 000	800 000
3. Kylliälän koulukodin ammattiopetustilat	1 533	9 250 000	6 034	—	1 000 000
4. Yläneen koulukodin opetustilat	500	3 150 000	6 300	—	100 000
				Yhteensä	3 700 000
1986 esitys	3 700 000				
1985 menoarvio	2 475 000				
1984 tilinpäätös	500 000				

41. Lasten ja nuorten kasvatusta ja huolto

33. Valtion korvaus kunnille kasvatuskorvauksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 310 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lastensuojelulain (52/36) 39 §:n mukaisiin ennen vuotta 1984 syntyneisiin kunnille suoritettaviin kasvatuskorvauksiin. Vuodelta 1983 syntyneisiin korvauksiin

valtion korvaus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jaksotettuna.

1986 esitys	6 200 000
1985 menoarvio	5 890 000
1984 tilinpäätös	6 261 594

43. Valtion erityiskoulut

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kuulovammaisten ja näkövammaisten kouluista annetun lain (481/83) muuttamisesta siten, että invalidihuoltolain (907/46) mukaiset vammaisten lasten erityiskoulut siirtyvät 1.8.1986 lukien opetusministeriön hallinnonalalle.

Mikäli määrärahojen käyttö ei jakaannu kaikilta osin käyttöajan osoittamassa suhteessa, ehdotetaan, että elleivät edellä mainitut pääluokissa 29 ja 33 osoitetut määrärahat riitä asianomaisen ajanjakson tarpeisiin, saadaan siitä riippumatta,

onko ne merkitty pääluokan 29 vai 33 kohdalle, käyttää myös toisen ajanjakson aikana.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 105 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 448 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta sekä vähennyksenä 3 336 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksina ja 12 000 mk muina palkkoina ja palkkioina luvun perusteluihin viitaten siirtona momentille 29.55.01.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	— 2 793 500	4 868 600	— 113	—
Tilapäisten palkkiot	— 63 200	134 100	— 2	—
Työsuhdelpalkat	— 32 800	20 800	— 1	—
Muut palkat ja palkkiot	— 10 400	18 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 205 100	361 000	—	—
Yhteensä	— 3 105 000	5 403 000	— 116	—

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.8.1986 lukien lakkautettaviksi seuraavat ylimääräiset toimet, jotka ehdotetaan perustettaviksi momentilla 29.55.01.

1 toimistoapulainen	A 3
2 keittäjää	A 3
2 keittiöapulaista	A 2
10 hoitoapulaista	A 2
1 laitosapulainen	A 2
1 pesijä	A 2
3 tuntiavustajaa	A 2

*Lohipadon koulu*Palkkaus-
luokka

1 johtaja	C 50
1 apulaisjohtaja	C 44
6 erityisopettajaa	C 36
1 psykologi	A 19
1 puheterapeutti	A 16
1 osastonhoitaja	A 15
1 sosiaalityöntekijä	A 12
2 lääkintävoimistelijaa	A 11
1 sairaanhoitaja	A 11
1 toimistosihiteeri	A 10
1 toimintaterapeutti	A 10
1 vapaa-ajanohtaja	A 8
1 emäntä	A 7
1 laitosmies	A 7
1 talonmies-lämmittäjä	A 6
10 hoitajaa	A 4
1 yövartija	A 4
4 keittiöapulaista	A 2
13 laitosapulaista	A 2
2 tuntiavustajaa	A 2
1 toimistovirkailija	A 2

Kuopion erityiskoulu

1 johtaja	C 52
7 erityisopettajaa	C 36
1 psykologi	A 18
1 puheterapeutti	A 15
2 osastonhoitajaa	A 15
1 erityislastentarhanopettaja	A 14
1 kuntoutusohjaaja	A 13
1 sosiaalityöntekijä	A 12
2 lääkintävoimistelijaa	A 11
2 sairaanhoitajaa	A 11
1 taloudenhoitaja	A 11
1 toimintaterapeutti	A 10
1 vapaa-ajanohtaja	A 8
1 emäntä	A 7
1 laitosmies	A 6
17 hoitajaa	A 4

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 62 000 mk siirtona momentille 29.55.01 valvojan (A 2) ja laitosmiehen (A 6) palkkioina 1.8.1986 lukien.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdelpalkoista vähennettäväksi 35 000 mk siirtona momentille 29.55.01 toimistoapulaisen palkkana 1.8.1986 lukien.

1986 esitys	5 403 000
1985 menoarvio	8 508 000
1984 tilinpäätös	8 212 786

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 132 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten vähennettäväksi 1 401 000 mk siirtona momenteille 29.55.20, 29.55.29 ja 29.55.50, vähennys on 1 269 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomenojen sekä oppilaiden matkamenojen maksamiseen.

1986 esitys	1 961 000
1985 menoarvio	3 230 000
1984 tilinpäätös	2 863 363

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 100 000 mk kaluston, koneiden ja välineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	180 000
1984 tilinpäätös	137 391

44. Invalidihuolto

33. Valtionosuus kunnille suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 500 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) 22 d §:n nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin suojatyötoiminnan kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	600 000
1984 tilinpäätös	483 152

50. Valtion korvaus erityishuoltolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 900 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) 25 a §:n nojalla invalidien erityishuoltolaitoksille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	120 729

51. Valtionosuus yksityisen suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 400 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) 22 d §:n nojalla yksityisille yhteisöille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin yksityisen suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	266 015

52. Valtionavustus yksityisten asumispalvelujen käyttökustannuksiin

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 300 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) 22 g §:n nojalla valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin yksityisten asumispalvelujen käyttökustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	346 107

53. Valtion korvaus muihin invalidihuollon toimintoihin (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 400 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) 6, 9 c, 19 c, 20, 25 ja 25 e §:n nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin invalidien apuvälineiden lainaustoiminnan, sopeutusvalmennuksen, työhönvalmennuksen, elinkeinoneuvonnan ja työkokeilun järjestämisestä syntyneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	828 885

54. Valtion korvaus yksilöllisen invalidihuollon kustannuksiin (arviomääräraha)

Lukujen 33.27 ja 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 2 900 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) 8 ja 9 c §:n, 11 §:n 2 momentin sekä 14, 15, 18, 19 c, 21 ja 25 b §:n nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin yksilöllisen invalidihuollon kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys	100 000
1985 menoarvio	3 000 000
1984 tilinpäätös	33 884 074

45. Valtion kehitysvammalaitokset

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikouluista annetun lain (819/71) muuttamisesta siten, että valtion kehitysvammalaitokset siirtyvät 1.8.1986 lukien opetusministeriön hallinnon-alalle.

Mikäli määrärahojen käyttö ei jakaannu kaikilta osin käyttöajan osoittamassa suhteessa, ehdotetaan, että elleivät edellä mainitut pääluokissa 29 ja 33 osoitetut määrärahat riitä asianomaisen ajanjakson tarpeisiin, saadaan siitä riippumatta, onko ne merkitty pääluokan 29 vai 33 kohdalle, käyttää myös toisen ajanjakson aikana.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 4 554 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 699 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta sekä vähennyksenä 4 682 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksina, 70 000 mk tilapäisten palkkioina, 92 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksina ja 63 000 mk muina palkkioina ja palkkioina luvun perusteluihin viitaten siirtona momentille 29.60.01.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	— 2 880 300	5 953 500	— 106	—
Tilapäisten palkkiot	— 60 500	106 900	—	—
Työsuhteipalkat	— 1 133 700	2 223 300	— 51	—
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	— 79 400	140 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 54 300	97 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 345 800	609 100	—	—
Yhteensä	— 4 554 000	9 131 000	— 157	—

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.8.1986 lukien lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Perttulan erityisammattikoulu</i>	
Peruspalkkaiset:	
1 johtaja	C 51
1 apulaisjohtaja	C 44
4 opettajaa	C 40
2 ammattiopettajaa	C 36
1 ylihoitaja	A 15
1 sosiaalihuoltaja	A 12
1 ohjaaja	A 9
17 ohjaajaa	A 8
2 ohjaajaa	A 7
1 toimistovirkailija	A 8
1 emännöitsijä	A 7
1 toimistovirkailija	A 3
Ylimääräiset:	
4 ammattiopettajaa	C 36
1 psykologi	A 19
3 ohjaajaa	A 8
1 ohjaaja	A 7
1 kanslisti	A 7
2 hoitajaa	A 5

1 vahtimestari—autonkuljettaja	A 4
1 toimistoapulainen	A 3

Kuhankosken erityisammattikoulu

Peruspalkkaiset:

1 johtaja	C 50
1 apulaisjohtaja	C 44
1 opettaja	C 40
1 ammattiopettaja	C 36
1 sairaanhoitaja	A 11
2 ohjaajaa	A 9
4 ohjaajaa	A 8
1 kanslisti	A 7
1 emännöitsijä	A 7
1 yövartija	A 1

Ylimääräiset:

1 apulaisjohtaja	C 44
2 ammattiopettajaa	C 36
2 erityisopettajaa	C 36
2 sosiaalihuoltajaa	A 12
4 ohjaajaa	A 8
2 ohjaajaa	A 7
1 toimistosihtööri	A 9
1 talonmies—lämmittäjä	A 7
1 talonmies—lämmittäjä	A 5
3 hoitajaa	A 5
1 apulaisemäntä	A 5
1 toimistoapulainen	A 3

Alavuden erityisammattikoulu

Ylimääräiset:

1 johtaja	C 50
1 apulaisjohtaja	C 44
5 ammattiopettajaa	C 36
3 erityisopettajaa	C 36
1 sairaanhoitaja	A 11
1 sosiaalihuoltaja	A 12
1 ohjaaja	A 9
4 ohjaajaa	A 8
2 ohjaajaa	A 7
1 toimistos sihteeri	A 9
1 emännöitsijä	A 7
1 kanslisti	A 7
1 lämmittäjä	A 5
1 laitosapulainen	A 1

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkoista vähennettäväksi 1 325 000 mk seuraavien työsuhteisten henkilöiden palkkoina 1.8.1986 lukien siirtona momentille 29.60.01.

1 psykologi
1 opetusavustaja
1 laitos/puutarha—apulainen
1 hoitaja
4 keittiöpulaista
4 laitosapulaista
5 työnjohtajaa
2 apulaistyönjohtajaa
8 keittäjää
2 tilamestaria
1 pesijä
6 ohjaajaa
4 yövalvojaa
1 työmestari
6 hoitoapulaista
1 leipoja
2 siivoojaa
1 puhelunvälittäjä

1986 esitys	9 131 000
1985 menoarvio	13 685 000
1984 tilinpäätös	11 614 649

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten vähennettäväksi 2 092 000 mk siirtona momenteille 29.60.21 ja 60.29, vähennys on 1 742 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää myös ravintomenojen ja oppilaiden matkamenojen maksamiseen, oppilaiden perus- ja ammattikoulutuksesta aiheutuviin opetusvälinemenoihin sekä valtion kehitysvammalaitosten maatalo- ja metsätalouden aiheuttamiin menoihin.

1986 esitys	2 928 000
1985 menoarvio	4 670 000
1984 tilinpäätös	4 219 398

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 182 000 mk kaluston, koneiden ja välineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	182 000
1985 menoarvio	315 000
1984 tilinpäätös	499 664

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk Kuhankosken opetuskodin rakennushankkeita varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Kuhankosken opetuskoti				1 000 000	1 500 000
— kasvihuone ja huoltorakennus	1 060	2 830 000	2 670		
— henkilökunnan asunnot	210	670 000	3 190		
— aluetyöt		700 000			
				<hr/> Yhteensä	1 500 000

1986 esitys	1 500 000
1985 menoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	3 390 000

46. Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto

30. *Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon käyttökustannuksiin (arvio-määräraha)*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 2 464 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kunnallisten kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jaksotettuna.

1986 esitys	2 400 000
1985 menoarvio	4 864 000
1984 tilinpäätös	1 974 545

32. *Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 337 000 mk. Kustannukset

aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1986 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamisohjelmia ja toteuttamisohjelman muutoksia saadaan hyväksyä 2 500 000 markan valtionosuutta vastaava määrä.

Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamisohjelmista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1986 2 500 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) nojalla kunnallisten kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys	2 500 000
1985 menoarvio	2 837 000
1984 tilinpäätös	7 404 067

(47.) Yksityinen kehitysvammaisten erityishuolto

Luku ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

tettavaksi menoarviosta. Vähennys on 3 183 000 mk.

(50.) *Valtionosuus yksityisen kehitysvammaisten erityishuollon käyttökustannuksiin (arvio-määräraha)*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan pois-

1985 menoarvio	3 183 000
1984 tilinpäätös	2 691 923

53. Valtion päihdehuoltolat

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten valtion päihdehuoltolat kuuluvat sosiaalihuollon valta-

kunnallisen suunnitelman piiriin. Valtion päihdehuoltoloiden menot katetaan kuntien maksa-

millä korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.53. Valtion huoltoloiden siirtämistä kuntien toimesta ylläpidettäviksi selvitetään.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 666 000 mk, mistä 660 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään neljä tilapäistä ja 39 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 509 400	8 810 700	+ 1	114
Tilapäisten palkkiot	— 35 300	295 600	— 1	4
Työsuhteipalkat	+ 159 000	2 949 000	—	39
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 23 000	426 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 400	82 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 5 500	898 100	—	—
Yhteensä	+ 666 000	13 462 000	—	157

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi Järvenpään sosiaalisairaalaan ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen valvojan toimi (A 1). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 52 800 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona.

1986 esitys	13 462 000
1985 menoarvio	12 796 000
1984 tilinpäätös	11 779 302

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 415 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomien maksamiseen sekä valtion päihdehuoltoloi-

den harjoittaman maatalo- ja metsätalouden aiheuttamiin menoihin.

1986 esitys	9 200 000
1985 menoarvio	8 785 000
1984 tilinpäätös	7 805 354

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 300 000 mk kaluston ja koneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	300 000
1985 menoarvio	270 000
1984 tilinpäätös	348 392

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 700 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötöpinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Perniön huoltolan muutos- ja peruskorjaustyöt .	1 951	8 240 000	4 223	3 995 000 (peruuntunut 1 795 000)	3 000 000
2. Järvenpään sosiaalisairaalan liikuntahallin ra- kentaminen	764	1 500 000	1 963		700 000
				Yhteensä	3 700 000
1986 esitys	3 700 000				
1985 menoarvio	1 200 000				

54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto

31. *Valtionosuus kunnille päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 959 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain (96/61) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon käyttökustannuksiin suori-

tettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jaksotettuna.

1986 esitys	2 300 000
1985 menoarvio	3 259 000
1984 tilinpäätös	1 838 057

55. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto

51. *Valtionapu yksityisten päihdehuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 60 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain (96/61) 36 §:n 2 momentin nojalla yksityisten päihdehuollon toimintayksiköiden ennen vuotta

1984 aloitettujen hankkeiden perustamiskustannuksiin ja perustamiskustannuksia aiheuttaneiden hankkeiden lainojen lyhennyksiin suoritettavan valtionavun maksamiseen.

1986 esitys	340 000
1985 menoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	800 000

56. Kodinhoitotoiminta

30. *Valtionosuus kunnille kodinhoitajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 250 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain (270/66) nojalla kunnille eräisiin kodinhoitajien toiminnasta ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jakotettuna.

1986 esitys.....	4 400 000
1985 menoarvio.....	4 650 000
1984 tilinpäätös.....	3 366 534

32. *Valtionosuus kunnille kotiaivustajatoiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 620 000 mk loppuerien maksatusta varten.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain (270/66) nojalla kunnille eräisiin ennen vuotta 1984 kotiaivustajatoiminnasta aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jakotettuna.

1986 esitys.....	1 900 000
1985 menoarvio.....	1 280 000
1984 tilinpäätös.....	1 622 615

57. Lomatoiminta

Hallitus selvittää, miten eläkeikäisten maatalousyrittäjien lomituspalveluettuuksia tulisi tarkistaa.

30. *Valtionosuus kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen ja pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän hallintomenoihin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 658 000 mk lomalautakunnan sihteerien lisäämisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain (2/85) nojalla kunnille lomalautakunnan sihteerien palkkaamisesta aiheutuviin henkilöstömenoihin ja muihin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen sekä pienyrittäjän vuosilomarhastasta annetun lain (408/77) täytäntönpäätös aiheutuviin tarpeellisiin käyttökustannuksiin. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1986 ottaa 54 uutta kokopäiväistä lomalautakunnan sihteerin päävirkaa. Momentin määräraha arvioidaan palkattavan noin 222 valtionosuuteen oikeuttavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin.....	15 567 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin .	4 858 000
Yhteensä	20 425 000

1986 esitys.....	20 425 000
1985 menoarvio.....	19 767 000
1984 tilinpäätös.....	13 722 865

40. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien vuosilomalomituksen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 500 000 mk, mistä 19 200 000 mk aiheutuu tehtyjen maataloustuloratkaisujen mukaisesta kustannusten noususta ja etuuksien paranemisesta ja 33 800 000 mk vuosiloman pidentämisestä yhdellä päivällä lomakauden 1986/87 alusta lukien 16 päivään kevään 1984 maataloustuloratkaisun mukaisesti sekä 27 500 000 mk varauksesta vuodelle 1986. Kun momentilta vähennetään 50 500 000 mk varauksena vuodelle 1985, lisäys on 30 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain (2/85)

nojalla maatalouslomittajien palkoista ja matkoista kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Kevään 1985 maataloustuloratkaisussa sovittu menojen taso on 445 200 000 mk. Varaus ja vuosiloman pidentämisestä aiheutuvat menot luetaan maataloustulolaisissa (692/82) tarkoitetuksi maatalouden tuloksi siten kuin laissa maatalousyrittäjän lomituspalveluista säädetään.

1986 esitys	530 000 000
1985 menoarvio	500 000 000
1984 tilinpäätös	409 742 012

41. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien sijaisapulomituksen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 75 000 000 mk, mistä 24 000 000 mk aiheutuu tehtyjen maataloustuloratkaisujen mukaisesta kustannusten noususta ja etuuskien paranemisesta ja 51 000 000 mk varauksesta vuodelle 1986. Kun momentilta vähennetään 24 000 000 mk varauksena vuodelle 1985, lisäys on 51 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain nojalla kunnille maatalousyrittäjien sijaisaputoiminnan kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Kevään 1985 maataloustuloratkaisussa sovittu menojen taso on 160 000 000 mk. Varaus luetaan maataloustulolaisissa (692/82) tarkoitetuksi maatalouden tuloksi siten, kuin laissa maatalousyrittäjän lomituspalveluista säädetään.

1986 esitys	233 000 000
1985 menoarvio	182 000 000
1984 tilinpäätös	156 396 175

42. *Valtion korvaus pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään pienyrittäjien vuosilomarahasta annetun lain (408/77) nojalla pienyrittäjien vuosilomasta aiheutuviin kustan-

nuksiin lomakautena 1986/87 suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys	18 800 000
1985 menoarvio	17 900 000
1984 tilinpäätös	16 500 000

43. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien viikkovapaatoiminnan kustannuksiin* (arviomääräraha)

Viikkovapaatoiminnan kokonaiskustannukset vuonna 1986 arvioidaan 67 000 000 markaksi, mistä arvioidaan katettavan maatalousyrittäjiltä perittävillä maksuilla 20 000 000 mk ja valtion korvauksella 47 000 000 mk. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 27 000 000 mk, mistä 2 000 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 25 000 000 mk viikkovapaan käytön lisääntymisestä.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain (2/85) nojalla maatalouslomittajien palkoista ja matkoista kunnille suoritettavien korvausten maksamiseen. Vuonna 1985 varatusta 20 000 000 markan valtion korvauksesta viikkovapaatoiminnan kustannuksiin on luettu kevään 1985 maataloustuloratkaisussa 5 700 000 mk maataloustulolaisissa (692/82) tarkoitetuksi maatalouden tuloksi. Vuodelle 1986 ehdotettu lisäys 27 000 000 mk luetaan maataloustulolaisissa tarkoitetuksi maatalouden tuloksi siten kuin laissa maatalousyrittäjän lomituspalveluista säädetään.

1986 esitys	47 000 000
1985 menoarvio	20 000 000
1984 tilinpäätös	14 300 000

(51.) *Valtionapu lomatoimintaan*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 800 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios- ta. Vähennys on 800 000 mk.

1985 menoarvio	800 000
1984 tilinpäätös	1 425 000

60. Lääkintöhallitus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 249 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 132 300

mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 278 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennyksenä kertameno 180 000 mk ja 2 300 mk virkapukuavustusten

siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi tilapäistä ja 46 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 119 100	16 762 800	+ 2	167
Tilapäisten palkkiot	— 47 600	516 600	— 1	5
Työsuhdepalkat	+ 147 800	2 909 300	—	46
Muut palkat ja palkkiot	+ 9 200	213 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 20 500	1 458 600	—	—
Yhteensä	+ 1 249 000	21 861 000	+ 1	218

Lisäperustelut:

Ympäristöterveydenhuoltoon liittyviä tehtäviä varten ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen ylilääkäri virka (S 22).

Ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen ylilääkäri virka (S 22). Vastavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 82 000 mk ylilääkäri (S 22) palkkiona.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan kertamenoa lisäystä 180 000 mk viennin edistämistehtäviä varten määrääjäksi palkattavan henkilön palkkaamista varten.

1986 esitys	21 861 000
1985 menoarvio	20 612 000
1984 tilinpäätös	20 557 241

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 1 090 000 mk.

1986 esitys	1 090 000
1985 menoarvio	1 090 000
1984 tilinpäätös	931 126

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 440 000 mk tutkimus- ja kehittämistoiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, laskentatoimen suunnitteluun ja kehittämiseen, apuvälineiden kehittämiseen ja laadun tarkkailuun sekä muihin tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi henkilöä perusterveydenhuollon kokeiluprojektia varten ja kolme henkilöä muita lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1986 esitys	3 000 000
1985 menoarvio	2 560 000
1985 lisämenoarvio	225 000
1984 tilinpäätös	1 968 921

25. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 531 000 mk, mistä 382 000 mk aiheutuu Suomessa järjestettävien kahden WHO:n Euroopan alueen asiantuntijakokouksen menoista sekä 149 000 mk toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 382 000 mk, lisäys on 149 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin, vieraskielisen tiedotusaineiston julkaisukuluihin, harjoittelijain vaihtoon, Pohjoismaisen lääkelautakunnan menoihin, pohjoismaiden sosiaali- ja terveysviranomaisten sekä sairaalanomistajien välisen puitesopimuksen mukaisen valtion maksuosuuden suorittamiseen sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismaisen yhteistyö	290 000
Kahdenvälisen yhteistyö	510 000
Harjoittelijain vaihto	115 000
Pohjoismaisen lääkelautakunta	83 000
Pohjoismaisen kliinisen kemian sairaalalaboratorioiden välinen yhteistyö	69 000
Muu yhteistyö	667 000
Yhteensä	1 734 000

1986 esitys	1 734 000
1985 menoarvio	1 585 000
1984 tilinpäätös	1 435 848

26. Farmakopea

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk Euroopan farmakopeakomission asiantuntijaryhmien kokousten lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää farmakopeakomitean toiminnan menoihin, Euroopan farmakopean toimittamiseen, asiantuntijaryhmien matkakustannuksiin ja painatustuluihin.

1986 esitys.....	140 000
1985 menoarvio.....	100 000
1984 tilinpäätös.....	94 276

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 510 000 mk, mistä 2 300 mk aiheutuu virkapukuavustusten siirrosta momentilta 33.60.01, 300 000 mk kertamenosta lasten katselukirjan uusimista varten, 160 000 mk kertamenosta lääkintöhallituksen 175-vuotisjuhlien järjestämistä varten ja 2 047 700 mk vuokramenojen lisääntymisestä, toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lääkintöhallituksen tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen, Sairaanhoidon

Tutkimuslaitoksen toiminnan ja sen tutkimusprojektien tukemiseen, huumausaineseurannan sekä lääkkeiden haittavaikutusrekisterin ylläpidon menoihin, terveydenhoitoalan rakennusten ja laitteiden standardointityöhön, lääkinnällisen pelastustoimen ja poikkeusolojen valmiuden menoihin, ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen ja farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupamaksujen palauttamiseen, apuvälinerekisteristä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä viennin edistämisen edellyttämiin matkamenoihin.

1986 esitys.....	12 188 000
1985 menoarvio.....	9 678 000
1985 lisämenoarvio.....	1 000 000
1984 tilinpäätös.....	9 052 860

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 300 000 mk kaluston, koneiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys.....	300 000
1985 menoarvio.....	230 000
1984 tilinpäätös.....	119 747

63. Valtion mielisairaalat

Luvun nimike on muutettu.

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten valtion sairaalat kuuluvat terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin.

Kätilöopiston sairaala siirretään 1.1.1986 lukien Helsingin kaupungille, minkä johdosta tämän luvun asianomaisilla momenteilla on tehty määrärahoihin vastaavat vähennykset.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 52 532 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 5 579 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja 512 000 mk kausi-

ruuhka- yms. palkkausten lisääntymisen johdosta varahenkilöstön lisätarpeesta johtuen sekä vähennyksenä 44 548 900 mk virkojen ja tointen muutoksina ja luvun perusteluihin viitaten Kätilöopiston sairaalan työaikakorvauksina, ylityökorvauksina, vuosilomakorvauksina ja viransijaisten palkkioina 9 329 000 mk, muina palkkioina ja palkkioina 128 000 mk ja varahenkilöstön palkkauksina 560 000 mk sekä viransijaisten palkkioina 470 000 mk valtion mielisairaaloiden varahenkilöstön palkkaamiseen liittyen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä ja 25 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Muutos ±	Virat ja toimet Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	— 48 712 100	47 143 800	— 563	494
Tilapäisten palkkiot	— 89 900	226 600	— 1	2
Työsuuhdepalkat	+ 174 900	1 825 700	—	25
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 26 200	1 327 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 103 100	334 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 3 828 000	3 636 700	—	—
Yhteensä	— 52 532 000	54 494 000	— 564	521

Lisäperustelut:

Toiminnan tehostamiseksi Niuvanniemen sairaalan ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 erikoissairaanhoitajaa	A 12
1 apulaisosastonhoitaja	A 14
1 osastoavustaja	A 3

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan lakkautettavaksi seuraavat Kätilöopiston sairaalan virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
2 ylilääkäriä	A 26
4 osastonlääkäriä	A 24
1 taloudenhoitaja	A 21
1 ylihoitaja	A 21
8 osastonhoitajatarta	A 15
1 konemestari	A 12
1 huoltohoitajatar	A 12
1 kirjainpitäjä	A 8
1 liinavaatevarastonhoitajatar I	A 7
1 vahtimestari	A 6
1 konttoriapulainen	A 3

Ylimääräiset:

5 ylilääkäriä	A 26
1 anestesiaosastolääkäri	A 24
1 erikoislääkäri	A 24
12 osastonlääkäriä	A 24
1 kemisti	A 23
7 apulaislääkäriä	A 21
2 apulaisylihoitajaa	A 18
1 konepäällikkö	A 17
15 osastonhoitajatarta	A 15
1 yöylihoitajatar	A 15
1 konemestari	A 13
1 toimistonhoitaja	A 12
1 yliemäntä	A 12
15 apulaisosastonhoitajaa	A 13
95 erikoissairaanhoitajaa	A 11
2 huoltohoitajatarta	A 10
1 huoltomekaanikko	A 10
2 koneenhoitajaa	A 10

16 laboratoriohoitajaa	A 10
1 lääkintävoimistelija	A 11
29 hoitajaa	A 10
5 kätilöä	A 10
6 röntgenhoitajaa	A 10
8 sairaanhoitajaa	A 10
2 emäntää	A 8
1 kanslisti	A 8
2 kanslistia	A 7
2 kanslistia	A 6
5 lämmittäjää	A 7
2 apumiestä	A 6
6 apumiestä	A 5
1 keskusvarastonhoitaja	A 10
2 korjausmiestä	A 7
1 siivoustöiden ohjaaja	A 7
1 vahtimestari	A 6
1 vahtimestari	A 5
34 apuhoitajaa	A 6
65 lastenhoitajaa	A 6
3 apulaiskanslistia	A 6
1 emännän apulainen	A 5
3 konekirjoittajaa	A 4
2 nuorempaa vahtimestaria	A 5
6 keittäjää	A 3
14 osastoavustajaa	A 3
11 toimistoapulaisia	A 4
7 kylvetäjä	A 2
2 leipojaa	A 2
2 liinavaatevarastoapulaisia	A 2
4 ompelijaa	A 2
5 pesijää	A 2
3 puhelunvälittäjää	A 3
4 tarjoilijaa	A 2
3 tutkimusapulaisia	A 3
18 keittiöapulaisia	A 2
91 sairaala-apulaisia	A 2
4 varastoapulaisia	A 2
9 välinehuoltoapulaisia	A 2

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi Niuvanniemen sairaalaan ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 4). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 48 600 mk toimistoapulaisen (A 4) palkkiona.

Luvun perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 60 000 mk Kä-

tilöopiston sairaalan osa-aikaisen henkilökuntälääkärin palkkiona.

Luvun perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoista ehdotetaan vähennettäväksi 148 000 mk Kätilöopiston sairaalan kahden osastoavustajan ja kahden lähetin palkkoina.

1986 esitys	54 494 000
1985 menoarvio	107 026 000
1985 lisämenoarvio	131 000
1984 tilinpäätös	95 985 991

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 969 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 55 000 mk ja 17 794 000 mk tämän luvun perusteluihin viitaten Kätilöopiston sairaalan menoina, vähennys on 15 880 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomeno-

jen, tutkimus- ja hoitomenojen sekä maatilatalouden menojen maksamiseen.

1986 esitys	14 000 000
1985 menoarvio	29 880 000
1985 lisämenoarvio	500 000
1984 tilinpäätös	26 706 079

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 100 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	1 100 000
1985 menoarvio	2 900 000
1984 tilinpäätös	2 600 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Niuvanniemen sairaalan osastojen 3—4 peruskorjaus	998	7 100 000	7 114	—	1 000 000
2. Mustasaaren sairaala					
— uudisrakennus	1 680	11 000 000	6 548	2 500 000	1 000 000
— peruskorjaus	2 423	9 600 000	3 962		
— piha-alueen kunnostus		1 000 000			
				<hr/>	<hr/>
				Yhteensä	2 000 000
1986 esitys					2 000 000
1985 menoarvio					3 500 000
1984 tilinpäätös					5 500 000

65. Kansanterveyslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 576 000 mk, mistä 2 159 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 300 200 mk ehdotetta-

vien tointen muutoksista. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yhdeksän tilapäistä ja 60 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 093 300	33 595 700	+ 2	371
Tilapäisten palkkiot	+ 159 600	661 700	+ 2	9
Työsuhteipalkat	+ 246 100	4 554 700	—	60
Muut palkat ja palkkiot	+ 24 900	460 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 52 100	2 808 000	—	—
Yhteensä	+ 2 576 000	42 081 000	+ 4	440

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä ja yksi siirrosta vuoden 1985 menoarvion alamomentilta 28.80.02.6.

Lisäperustelut:

Toiminnan laajentumisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen erikoistutkijan toimi (A 23) (epidemiologian osasto) ja ylimääräinen suunnittelijan toimi (A 19) (kirjasto).

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 67 200 mk puhe-
linvaihteenhoitajan (A 5) palkkaamista varten.

1986 esitys.....	42 081 000
1985 menoarvio.....	39 505 000
1985 lisämenoarvio	36 000
1984 tilinpäätös.....	34 721 524

21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk Suomalaisen elintarviketuotannon monipuolistaminen ja kansainvälistäminen -nimisen tutkimusprojektin, rokotteiden vaikuttavuuden tutkimisen, AIDS-taudin edellyttämien selvitystehtävien, Maailman terveysjärjestön ei-tarttuvien tautien ehkäisyohjelman ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muiden valvonta- ja tutkimustoiminnan edellyttämien selvitysten laatimisesta sekä laitehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään keskimäärin yhdeksän henkilöä.

1986 esitys.....	1 705 000
1985 menoarvio.....	1 205 000
1985 lisämenoarvio.....	377 000
1984 tilinpäätös.....	1 100 000

22. Eräät tutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 200 000 mk eräiden suurten projektien henkilömenojen vähenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, projekteissa tarvittavien kalusto- ja laitehankintojen suorittamiseen, ulkopuolisilta tilattaviin tutkimuksiin, projekteihin liittyvään vaatimattomaan vieraanvaraisuuteen sekä muihin kansanterveyslaitoksen toimesta ulkopuolisella rahoituksella tehtävän tutkimustyön ja maksullisten tilaustutkimusten suorittamisesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään keskimäärin 100 henkilöä. Tutkimuksista saatavilla tuloilla, jotka on merkitty momentille 12.33.65, voidaan kattaa toiminnan aiheuttamat välittömät kustannukset.

1986 esitys.....	11 300 000
1985 menoarvio.....	12 500 000
1984 tilinpäätös.....	8 102 289

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 560 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kertamenosta tiedonhallintaohjelmiston hankkimista varten, 100 000 mk Suomen Lääkevahinkokorvausosuuskunnan jäsenyydestä aiheutuvista menoista ja 1 260 000 mk toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertamenot 90 000 mk, lisäys on 1 470 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koelaitosten hankinnasta ja hoidosta aiheutuviin menoihin, laboratoriotarvikkeisiin ja laitteiden kunnossapitoon sekä kansainvälisen yhteistyön edellyttämiin matkoihin, ulkomaalaisille vieraille osoitettavaan tarpeelliseen vieraanvaraisuuteen ja kansainvälisen yhteistyön aiheuttamiin muihin menoihin sekä Suomen Lääkevahinkokorvausosuuskunnan jäsenyydestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

1986 esitys.....	20 970 000	2 100 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.
1985 menoarvio.....	19 500 000	
1985 lisämenoarvio	93 000	
1984 tilinpäätös.....	18 917 290	1986 esitys.....
		1985 menoarvio.....
		1984 tilinpäätös.....

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 630 000 mk, mistä 530 000 mk atk-laitteiston täydentämiseen ja

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Viitasaaren suojatilat	15 000	80 000 000	5 333	43 000 000	15 000 000
2. Kansanterveyslaitoksen laajennus	1 814	22 000 000	12 128	(peruuntunut 3 000 000) 1 500 000	7 500 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>22 500 000</u>
1986 esitys.....	22 500 000				
1985 menoarvio.....	8 000 000				
1984 tilinpäätös.....	15 500 000				

66. Lääkelaboratorio

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 187 000 mk, mistä 184 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalla saa-

daan palkata enintään kaksi tilapäistä ja kaksi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 164 800	2 910 900	—	31
Tilapäisten palkkiot	+ 9 600	167 300	—	2
Työsuhdepalkat	+ 8 800	163 300	—	2
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 700	31 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 100	233 700	—	—
<u>Yhteensä</u>	<u>+ 187 000</u>	<u>3 507 000</u>	<u>—</u>	<u>35</u>

1986 esitys.....	3 507 000
1985 menoarvio.....	3 320 000
1984 tilinpäätös.....	3 012 499

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 74 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koe-eläinten hankinnasta ja hoidosta aiheutuviin menoihin sekä laboratoriotarvikkeisiin ja laitteiden kunnossapitoon.

1986 esitys.....	1 285 000
1985 menoarvio.....	1 211 000
1984 tilinpäätös.....	936 941

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 320 000 mk kaluston,

kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys.....	320 000
1985 menoarvio.....	280 000
1984 tilinpäätös.....	375 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 500 000 mk kansanterveyslaitoksen lisärakennuksen yhteyteen rakennettavien lääkelaboratorion uusien toimitilojen rakennustöiden aloittamista varten. Hankkeen kustannusarvio on 21 200 000 mk ja hyötypinta-ala 2 328 m², jolloin vastaava yksikkökustannus on 9 106 mk/m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 1 500 000 mk.

1986 esitys.....	7 500 000
1984 tilinpäätös.....	500 000

68. Säteilyturvakeskus

Säteilyturvakeskukseen toiminta on nykyisellään eri toimipisteisiin hajautettuna epätaloudellista ja samalla aiheuttaa haittaa tehtävien tehokkaalle ja tarkoituksenmukaiselle hoitamiselle. Toimitilojen suunnittelu on tarkoitus aloittaa vuonna 1987.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 857 000 mk, mistä 1 146 400 mk aiheutuu palvelussuhteen

ehtojen tarkistuksesta, 388 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, 61 000 mk työ-sopimussuhteisten ylityökorvausten ja viransijais-ten palkkioiden lisääntymisestä ja 40 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten li-sääntymisestä. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 102 työ-sopimussuhteista pysy-väisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamies-ten palkkaukset	+ 1 760 000	10 997 000	+ 10	98
Työsuhteipalkat	— 12 800	10 794 300	— 6	102
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 43 400	103 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 9 000	167 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 57 400	1 577 100	—	—
Yhteensä	+ 1 857 000	23 639 000	+ 4	200

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1985 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä, kaksi siirrosta momentilta 33.68.21 ja yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Lisäperustelut:

Tarkoituksenmukaisen virkarakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi yhdeksän sopimuspalkkaista ylitarkastajan virkaa (S 23). Vastaavasti voidaan samasta ajan-

kohdasta lukien lakkauttaa tutkijan virka (A 23) ja työsuhdepalkkoista vähentää 904 000 mk kahdeksan henkilön palkkoina.

Ydinturvallisuusvalvontaan kuuluvien lisääntyneiden turvallisuusvalvontatehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi sopimuspalkkaista tarkastajan virkaa (S 22). Tarkastajien palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 33.68.21.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 50 000 mk tutkimusapulaisen palkkaamiseksi.

1986 esitys.....	23 639 000
1985 menoarvio.....	21 782 000
1985 lisämenoarvio	75 000
1984 tilinpäätös.....	19 551 622

21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 750 000 mk, mikä aiheutuu ydinturvallisuuteen ja ydinjätehuoltoon liittyvän valvonta- ja tutkimustoiminnan tehostamisesta sekä kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä erillisistä valvonta- ja tutkimusprojekteista, ulkopuolisille suoritettavista tutkimus- ja mittauspalveluista sekä ulkopuolisilta tilattavista tutkimuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään keskimäärin 18 henkilöä. Lukumäärässä on otettu huomioon vähennyksenä momentilla 33.68.01 vakainastetut kaksi tarkastajaa. Osa valvonta- ja tutkimustoiminnan meno-

ta voidaan kattaa tuloilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.68.

1986 esitys.....	5 000 000
1985 menoarvio.....	3 250 000
1985 lisämenoarvio.....	625 000
1984 tilinpäätös.....	3 000 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 976 000 mk, mistä 270 000 mk aiheutuu kertamenosta kahden tarkastajan ja yhden tutkijan pitkäaikaista työskentelyä varten ulkomailla ja 706 000 mk toiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 275 000 mk, lisäys on 701 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös laboratoriotarvikkeisiin ja laitteiden kunnossapitoon, kansainvälisen yhteistyön edellyttämiin matkoihin, ulkomaalaisille vieraille osoitettavaan tarpeelliseen vieraanvaraisuuteen ja kansainvälisen yhteistyön aiheuttamiin muihin menoihin.

1986 esitys.....	10 901 000
1985 menoarvio.....	10 200 000
1984 tilinpäätös.....	8 783 276

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 800 000 mk, mistä 500 000 mk atk-laitteiden hankintaa ja 2 300 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys.....	2 800 000
1985 menoarvio.....	2 600 000
1984 tilinpäätös.....	2 350 000

69. Terveydenhuollon täydennyskoulutus

28. (33.69.28 ja 54) Terveydenhuollon jatko- ja täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan lisäystä 336 000 mk koulutuksen tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha, lisäys on 236 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää terveydenhuoltoalan jatko- ja täydennyskoulutuksesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kansanterveysystyön, alueellisen terveydenhuollon ja työterveyshuollon edellyttämä täydennyskoulutus.....	1 050 000
Lääninhallituksille järjestettävä täydennyskoulutus	26 000
Terveydenhuoltohallinnon kurssit	525 000
Mielenterveysystyön täydennyskoulutus.....	350 000
Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkinto	120 000
Terveystarkastajien ja muun ympäristöterveydenhuoltohenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutus	240 000
Terveystarkastajatutkinto	30 000

Lääkehuollon täydennyskoulutus	115 000
Hammashuollon täydennyskoulutus	28 000
Sairaalakemistien, sairaalafysikoiden ja ravitsemusterapeuttien tutkinto	15 000
Laboratoriohenkilökunnan täydennyskoulutus	26 000
Terveydenhuollossa toimivien sosiaalityöntekijöiden täydennyskoulutus	14 000
Terveyskasvatuksen täydennyskoulutus	60 000
Erikoissairaanhoidon täydennyskoulutus	70 000
Ulkomailla valmistuneen terveydenhuoltohenkilöstön lisäkoulutus Suomessa	200 000
Yhteensä	2 869 000
1986 esitys	2 869 000
1985 menoarvio	2 633 000
1984 tilinpäätös	1 986 046

(35.) *Valtion korvaus eräiden erikoislääkäreiden koulutuksen henkilöstömenoihin* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan pois-

tettavaksi menoarviosta. Vähennys on 942 000 mk.

1985 menoarvio	942 000
1984 tilinpäätös	827 000

50. *Opintoapurahat terveydenhuoltoalan ulkomaista jatko- ja täydennyskoulutusta varten*

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveysministeriön antamien ohjeiden mukaisesti apurahojen maksamiseen erikoislääkäreiden ja muiden erikoisammattihenkilöiden sellaiseen ulkomailta hankittavaan jatko- ja täydennyskoulutukseen, jota ei ole mahdollista saada Suomessa.

1986 esitys	575 000
1985 menoarvio	550 000
1984 tilinpäätös	520 000

73. Terveyskasvatus ja -valvonta

21. Terveyskasvatus

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk terveystieteiden tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä terveystieteiden ja valistuksen suunnittelusta, kehittämisestä ja toteuttamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen sekä tapaturmien torjuntaa koskevaan terveystieteiden tehostamiseen. Momentin määräraha saadaan palkata enintään yksi henkilö.

1986 esitys	1 250 000
1985 menoarvio	1 100 000
1984 tilinpäätös	534 744

22. Tupakoinnin vähentäminen

Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi (693/76) edellyttää valtion tulo- ja menoarvioon otettavaksi vuosittain määrärahan, joka vastaa vähintään 0,45 % tupakkaveron arvioidusta tuotosta. Vuonna 1986 arvioitu tupakkaveron tuotto on 1 870 000 000 mk. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 315 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/76) nojalla henkilöstön palkkauksiin, tupakoinnin ehkäisytyöhön sekä tutkimus-, seuranta- ja valistustoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti. Momentin määräraha saadaan palkata enintään kolme henkilöä.

1986 esitys	8 415 000
1985 menoarvio	8 100 000
1984 tilinpäätös	5 971 948

23. Terveysvalvonta

Momentille ehdotetaan lisäystä 220 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta. Määrärahasta on tarkoitus käyttää 270 000 mk siitepölytiedotteen laatimisesta sekä Suomen aerobiologisen työryhmän toiminnan ylläpitämisestä aiheutuvien kustannusten maksamiseen.

Momentin määräraha saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, siitepölytiedotteen laatimisesta sekä Suomen aerobiologian työryhmän toiminnan ylläpitämisestä aiheutuvien kustannusten

maksamiseen ja terveydenhoitolain (469/65), myrkkylain (309/69) ja elintarvikelain (526/41) ja torjunta-ainelain (327/69) edellyttämästä terveystarkastajien kustannusten maksamiseen. Momentin määräraha saadaan palkata enintään kaksi henkilöä.

1986 esitys.....	920 000
1985 menoarvio.....	700 000
1985 lisämenoarvio.....	200 000
1984 tilinpäätös.....	681 462

24. Tartuntatautien valvonta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk tartuntatautien ja sukupuolitautien ehkäisyn valistus-

toimintaan sekä yllättävien epidemioiden selvittämiseen ja seurantaan.

1986 esitys.....	1 500 000
------------------	-----------

(50.) *Valtionapu Keskustan Terveysliitto ry:lle* (kertameno)

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena ja kertamenoa myönnetty 200 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

1985 menoarvio.....	200 000
1984 tilinpäätös.....	150 000

74. Kunnallinen terveysvalvonta

30. *Valtionosuus kunnille terveystarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.77 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 190 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään terveydenhoitolain (469/65) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin terveystarkastajien toiminnasta aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuo-

delta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jakotettuna.

1986 esitys.....	915 000
1985 menoarvio.....	725 000
1984 tilinpäätös.....	836 357

75. Kunnallinen kansanterveystyö

30. *Valtionosuus kunnille terveyskeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.78 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 6 300 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kansanterveyslain (66/72) ja aluesairaaloitten ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetun lain (142/51) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kansanterveystyön käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain

(35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jakotettuna.

Samalla ehdotetaan, että momentilta saadaan suorittaa aluesairaaloitten ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetussa laissa (142/51) tarkoitettua sairaalan käyttökustannuksiin kansanterveyslain mukaista valtionosuutta ja -avustusta yhteismäärä, joka vaihtelee kunnan kantokykyluokan mukaan 78—71 prosentin välillä ja valtionosuus ja -avustus ovat keskimäärin 75 %. Samalla ehdotetaan, että Sodankylän terveyskeskuksen valtionosuus ja -avustus saadaan suorittaa samalla tavalla.

1986 esitys.....	46 000 000
1985 menoarvio.....	39 700 000
1984 tilinpäätös.....	38 347 911

31. Valtionosuus kunnille terveyskeskusten perustamiskustannuksiin

Luvun 33.78 perusteluihin viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 15 000 000 mk. Kustannukset aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1986 tehtävistä valtionosuiden suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamishjelmia ja toteuttamishjelman muutoksia saadaan hyväksyä 20 000 000 markan valtionosuutta vastaava määrä.

Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamishjelmistä arvioidaan aiheutuvan vuonna 1986 20 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kansanterveyslain (66/72), kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) sekä aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetun lain (142/51) nojalla kunnille terveyskeskusten perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

Tältä momentilta ehdotetaan edelleen maksettavaksi valtionosuutta ja -avustusta 75% terveyskeskusten sairaaloiden perustamiskustannuksiin, milloin sairaala on muodostettu aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetussa laissa (142/51) tarkoitettusta kunnansairaalaista.

1986 esitys.....	20 000 000
1985 menoarvio.....	35 000 000
1985 lisämenoarvio.....	5 500 000
1984 tilinpäätös.....	98 000 000

35. Valtion korvaus terveyskeskuksille eräiden potilaiden hoitoon (arviomääräraha)

Luvun 33.78 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 396 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kansanterveyslain (66/72) 23 ja 24 §:n nojalla eräiden potilaiden hoidosta terveyskeskuksille ennen vuotta 1984 aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys.....	115 000
1985 menoarvio.....	511 000
1984 tilinpäätös.....	2 114 584

37. Valtion korvaus eräiden tautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.78 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 4 999 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään rokotuslain (361/51) 7 §:n, terveydenhoitolain (469/65) 42 §:n, pitalitautilain (638/45) 2 §:n 2 momentin, sukupuolitautilain (52/52) 13 ja 13 a §:n sekä hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista annetun lain (129/57) 2 §:n nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneiden valtion korvausten maksamiseen.

1986 esitys.....	2 900 000
1985 menoarvio.....	7 899 000
1984 tilinpäätös.....	7 956 063

76. Kunnallinen erikoissairaanhoito

30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 21 800 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65), yliopistolaisista keskussairaaloista annetun lain (244/81), mielisairaslain (187/52), tuberkuloosilain (355/60) sekä tuberkuloosin vastustamistyön järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (198/67)

nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin erikoissairaanhoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Vuodelta 1983 aiheutuneisiin kustannuksiin valtionosuus suoritetaan kuitenkin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1040/83) 19 a §:n mukaisesti jaotettuna.

1986 esitys.....	17 700 000
1985 menoarvio.....	39 500 000
1984 tilinpäätös.....	28 582 808

31. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 29 000 000 mk. Kustannukset aiheutuvat ennen vuotta 1984 tehdyistä tai vuosina 1984—1986 tehtävistä valtionosuuksien suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamishoitoja ja toteuttamishoitojen tarkistuksia saadaan hyväksyä 53 100 000 markan valtionosuutta vastaava määrä. Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamishoitoista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1986 27 800 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65), yliopistolaisista keskussairaaloista annetun lain (244/81), mielisairaslain (187/52), tuberkuloosilain (355/60) sekä tuberkuloosin vastustamistyön järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (198/67)

nojalla kunnille ennen vuotta 1984 hyväksyttävistä suunnitelmista ja ohjelmista aiheutuneisiin erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys.....	81 000 000
1985 menoarvio.....	110 000 000
1984 tilinpäätös.....	145 298 458

32. Valtion korvaus erikoissairaanhoidon eräiden potilaiden hoitoon (arviomääräraha)

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 1 960 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 23 §:n 2 ja 3 momentin sekä mielisairaslain (187/52) 9 §:n 3 momentin nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1986 esitys.....	1 200 000
1985 menoarvio.....	3 160 000
1984 tilinpäätös.....	10 208 810

77. Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettujen tehtäväryhmän "Ympäristöterveydenhuolto" valtionosuudet on merkitty tähän lukuun. Momenteilta 30.80.30, 33.05.30 ja 33.74.30 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot.

Terveydenhuollon vuosia 1986—1990 koskevan valtakunnallisen suunnitelman mukainen ympäristöterveydenhuollon henkilöstölisäys on vuonna 1986 17 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan olevan käyttökustannusten osalta 133 656 000 mk sekä perustamiskustannusten osalta 1 100 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti lisäystä 7 842 000 mk, mistä vuonna 1986 perustamisajankohtien osalta sosiaali- ja terveysminis-

terion tarkemmin määräämin perustein tapahtuvasta enintään 17 uuden henkilön palkkaamisesta henkilöstömenoihin 176 000 mk ja tästä sekä muusta toiminnan laajentumisesta johtuen muihin käyttökustannuksiin 76 000 mk, käyttökustannushankkeiden lisäyksenä 330 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 5 825 000 mk sekä hintojen nousuna 1 435 000 mk. Kun momentilta vähennetään määrärahan oikaisuna henkilöstömenoista 14 844 000 mk ja muista käyttökustannuksista 5 599 000 mk sekä sosiaaliturvamaksun alennuksena henkilöstömenoista 1 528 000 mk vähennys on 14 129 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 100 000—11 000 000 markan määräisiä käyttökustannushankkeita saadaan aloittaa vuonna 1986 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 10 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosu-

desta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 1 943 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	87 163 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1,1—11 milj. mk hankkeiden osuus on 2 540 000 mk	9 543 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	36 950 000
Yhteensä	133 656 000
1986 esitys	133 656 000
1985 menoarvio	147 785 000
1984 tilinpäätös	115 977 600

31. Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Valtionosuudet ai-

heutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1986 tehtävistä valtionosuuden suorittamis- päätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1986 saadaan hyväksyä terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, kustannusarvioltaan vähintään 11 000 000 markan hankkeiden toteuttamishojelmia sekä aiemmin hyväksytyjen toteuttamishojelmien muutoksia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 1 300 000 mk ja että hankkeista arvioidaan aiheutuvan valtionosuuden maksatuksia vuonna 1986 800 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaalihuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille ympäristöterveydenhuollon perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys	1 100 000
1985 menoarvio	900 000

78. Kuntien järjestämä kansanterveystyö

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettujen terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän "Kansanterveystyö" valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Luvusta 33.75 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot.

Luvun 33.32 perusteluissa mainitun lakiesityksen mukaan pääkaupunkiseudun kunnille luodaan mahdollisuus rakentaa terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman vuosille 1985—1989 ulkopuolelle jääneet pääkaupunkiseudun kansanterveystyön avovastaanottotilat eli tavalliset terveyskeskukset.

Hankkeisiin on tarkoitettu myöntää sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) mukaista valtionosuutta vastaava ylimääräinen valtionavustus jaksottamalla maksatus kymmenelle seuraavalle vuodelle siten, että valtionavustuksen suoritus alkaa kunkin hankkeen käyttöönottoa seuraavasta vuo-

desta. Vuosittain tulo- ja menoarvion yhteydessä hyväksytään hankkeiden aloittamisvaltuudet ja valtionavustuspäämäärärahat. Tässä vaiheessa arvioidaan, että suunnitelman ulkopuolelle jääneiden terveyskeskushankkeiden yhteenlaskettu kokonaiskustannusarvio on noin 110 000 000 mk. Vuonna 1986 rakennustyöt aloitetaan aikaisintaan 1.9.1986 lukien. Edellä mainitun kokonaiskustannusarvion markkamäärästä ehdotetaan otettavaksi jäljempänä tämän luvun momentille 33.78.38 vuoden 1986 aloittamisvaltuutena 11 000 000 mk. Näiden hankkeiden toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin ei suoriteta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain mukaista valtionosuutta. Näiden hankkeiden aiheuttamiin uusiin käyttökustannuksiin valtio osallistuu valtakunnallisten suunnitelmien mukaisesti, ei kuitenkaan ennen vuotta 1991.

Laki kansanterveyslain voimaansaattamisesta annetun lain (67/72) muuttamisesta tulee voimaan 1.1.1986 lukien. Lain mukaan vuoden 1986

alusta lukien vuonna 1961 tai sen jälkeen syntyneiltä kunnan asukkailta ei peritä hampaiden tutkimuksesta eikä ehkäisevästä hoidosta maksua ja lisäksi muun hoidon maksuja alennetaan 40 prosentilla. Alle 17-vuotiaille tutkimus ja hoito on maksutonta.

Vuoden 1984 alusta voimaan tullut yhtenäinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä on luonut kunnissa ja kuntainliitoissa entistä paremmat mahdollisuudet kehittää sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhteistoiminnassa ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Eräissä tapauksissa toimintojen järjestely kuitenkin edellyttää kuntatasolla tapahtuvaa uudelleenorganisointia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen joustavan järjestämisen ja kuntien ja kuntainliittojen toimintojen tarkoituksenmukaisen kehittämisen mahdollistamiseksi tarkoituksena on, että kansanterveystyön ja sosiaalipalvelujen tehtäväryhmien välillä suoritetaan siirtoja. Momenteilla 33.32.30 ja 33.78.30 on siirrot otettu huomioon. Ehdotetaan, että mikäli siirrot eivät toteudu, saataisiin siirrettäviltä momenteilta maksaa siirrettäväksi suunniteltujen toimintojen kustannukset.

Terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti kansanterveystyön henkilöstölisäys on vuonna 1986 905 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1986 olevan käyttökustannusten osalta 3 394 488 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 88 400 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille kansanterveystyön käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti lisäystä 397 387 000 mk, mistä määrärahan oikaisuna aiheutuu muihin käyttökustannuksiin 11 477 000 mk, vuonna 1986 perustamisajankohtien osalta sosiaali- ja terveysministeriön tarkemmin määräämin perustamista tapahtuvasta enintään 905 uuden viran perustamisesta henkilöstömenoihin 11 692 000 mk ja tästä sekä muusta toiminnan laajentumisesta johtuen muihin käyttökustannuksiin 5 123 000 mk, käyttökustannushankkeiden lisäyksenä 20 000 000 mk, luvun perustelujen mukaisen lainmuutoksen johdosta henkilöstömenoihin 7 000 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 3 000 000 mk, vuoden 1985 lisämenoarviossa tapahtuneen 61 henkilön siirrosta momentilta 33.32.30 henkilöstömenoihin 1 683 000 mk sekä muihin käyttökustannuksiin 721 000 mk, Kätilöopiston siirrosta kunnalliseksi sairaalaksi 572 henkilön palkkaami-

seksi siirtona momentilta 33.79.30 henkilöstömenoihin 23 450 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 10 050 000 mk, Helsingin ja Turun mielisairaanhuoltopiirien sekä Helsingin tuberkuloosipiirin toimintojen sekä niiden 2 002 henkilön siirrosta momentilta 33.79.30 henkilöstömenoihin 91 551 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 41 243 000 mk, luvun perusteluihin viitaten noin 98 henkilön siirtona momentilta 33.32.30 henkilöstömenoihin 2 836 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 991 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 130 500 000 mk sekä hintojen nousuna 36 070 000 mk. Kun momentilta vähennetään henkilöstömenoista määrärahan oikaisuna 142 284 000 mk sekä vuoden 1985 lisämenoarviossa tapahtuneen kahden henkilön siirtona momentille 29.10.01 henkilöstömenoista 55 000 mk sekä muista käyttökustannuksista 24 000 mk ja sosiaaliturvamaksun alennuksena 26 554 000 mk sekä hoitopäivämaksun korotuksen 45 markasta 47 markkaan ja sairaankuljetusmaksun 20 markasta 21 markkaan 1.1.1986 lukien johdosta 3 000 000 mk, lisäys on 225 470 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannusiltaan enintään 1 100 000—11 000 000 markan määräisiä käyttökustannushankkeita saadaan aloittaa vuonna 1986 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 183 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (672/82) nojalla kunnille kansanterveystyöstä aiheutuviin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 48 406 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	2 274 823 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannusiltaan 1,1—11 milj. mk hankkeiden osuus on 77 311 000 mk	154 325 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	965 340 000
Yhteensä	3 394 488 000

1986 esitys	3 394 488 000
1985 menoarvio	3 169 018 000
1985 lisämenoarvio	2 325 000
1984 tilinpäätös	2 617 163 800

31. *Valtionosuus kunnille kansanterveystyön perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 10 400 000 mk. Valtionosuudet aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1986 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä. Valtionosuusmenoja arvioidaan aiheutuvan edellä mainittujen päätösten johdosta vuonna 1987 46 300 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1986 saadaan hyväksyä terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, kustannusarvioltaan vähintään 11 000 000 markan hankkeiden toteuttamisohjelmia sekä aiemmin hyväksytyjen hankkeiden toteuttamisohjelmien muutoksia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 171 400 000 mk ja että näistä hankkeista arvioidaan aiheutuvan valtionosuuden maksatuksia vuonna 1986 50 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille kansanterveystyön perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1986 esitys.....	88 400 000
1985 menoarvio.....	78 000 000
1984 tilinpäätös.....	17 922 206

(36.) *Valtionavustus kunnille eräisiin kansanterveystyön käyttökustannuksiin*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 200 000 markan

määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios- ta. Vähennys on 200 000 mk.

1985 menoarvio.....	200 000
---------------------	---------

37. *Valtion korvaus tartuntatautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 3 500 000 mk rokotusten lisääntymisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään rokotuslain (361/51) 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rokotustilaisuuksissa tarvittavien rokotteiden ja tutkimusaineiden hankinnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen rokotuslain 7 §:n 3 momentin mukaisesti.

1986 esitys.....	13 500 000
1985 menoarvio.....	10 000 000
1985 lisämenoarvio	12 650 000
1984 tilinpäätös.....	10 858 260

38. *Valtionavustus pääkaupunkiseudun kunnille eräiden terveyskeskushankkeiden kustannuksiin*

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan, että kyseisessä laissa tarkoitettuja kustannuksiltaan yli 1 100 000 markan terveyskeskushankkeita saadaan pääkaupunkiseudulla aloittaa vuonna 1986 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 11 000 000 mk. Edellä mainitun johdosta momentille ei ehdoteta määrärahaa.

1986 esitys.....	—
------------------	---

79. Kuntien järjestämä erikoissairaanhoito

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettujen terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän "Sairaanhoitolaitokset" valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Lisäksi lukuun on merkitty yliopistosairaaloille suoritettavat erilliset valtion rahoitusosuudet. Suunnittelujärjestelmän piiriin kuuluvat valtion sairaaloiden menot on merkitty

momenteille 33.63.01—70 sekä vastaavat tulot momentille 12.33.63. Uudistuksen johdosta luvusta 33.76 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot.

Terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti erikoissairaanhoidon henkilöstölisäys on vuonna 1986 510 henkilöä, josta valtion laitosten osuus on 4 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1986 olevan

käyttökustannusten osalta 3 863 389 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 19 400 000 mk.

30. *Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti lisäystä 223 030 000 mk, mistä määrärahan oikaisuna aiheutuu muihin käyttökustannuksiin 5 123 000 mk, vuoden 1985 lisämenoarviossa tapahtuneen kuuden henkilön siirrosta momentilta 33.32.30 136 000 mk henkilöstömenoihin ja 59 000 mk muihin käyttökustannuksiin, vuonna 1986 perustamisajankohtien osalta sosiaali- ja terveysministeriön tarkemmin määräämin perustein tapahtuvasta enintään 506 uuden henkilön palkkaamisesta 6 450 000 mk henkilöstömenoihin ja tästä sekä muusta toiminnan laajentumisesta johtuen muihin käyttökustannuksiin 2 790 000 mk, seitsemän aikaisemman momentin 33.69.(35) määrärahoilla palkatun henkilön palkkaamisesta 942 000 mk henkilöstömenoihin, käyttökustannushankkeiden lisäyksenä 5 700 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 159 000 000 mk sekä hintojen nousuna 42 830 000 mk. Kun momentilta vähennetään henkilöstömenoista määrärahan oikaisuna 111 524 000 mk ja sosiaaliturvamaksun alennuksena 37 499 000 mk, vuoden 1985 lisämenoarviossa tapahtuneen seitsemän amanuenssin viran siirrosta momentille 29.10.01 henkilöstömenoista 100 000 mk ja muista käyttökustannuksista 42 000 mk, synnynnäisesti sydänvikaisten lasten leikkaustoiminnan määrärahan siirrosta momentille 33.79.36 henkilöstömenoista 788 000 mk ja muista käyttökustannuksista 322 000 mk, Kättilöopiston sairaalan siirtymisestä Helsingin kaupungille aiheutuvasta määrärahan siirrosta momentille 33.78.30 33 500 000 mk sekä hoitopäivämaksun korotuksen 45 markasta 47 markkaan ja poliklinikkamaksun 35 markasta 36 markkaan 1.1.1986 lukien johdosta 13 000 000 mk sekä Helsingin ja Turun mielisairaanhuoltopiirien ja Helsingin tuberkuloosipiirin toimintojen ja niiden 2 002 henkilön siirrosta momentille 33.78.30 henkilöstömenoista 91 551 000 mk ja muista käyttökustannuksista 41 243 000 mk, vähennys on 106 539 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmissa saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 100 000—11 000 000 markan määräisiä käyttökustannushankkeita saadaan aloittaa vuonna 1986 siten, että aloitettavien

hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 219 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 54 359 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	2 548 969 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1,1—11 milj. mk hankkeiden osuus on 108 515 000 mk	247 700 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	1 066 720 000
Yhteensä	3 863 389 000

1986 esitys	3 863 389 000
1985 menoarvio	3 969 928 000
1985 lisämenoarvio	162 000
1984 tilinpäätös	3 350 910 562

31. *Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Pääloukan ja luvun perusteluihin viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 16 600 000 mk. Lisäksi pääloukan perusteluihin viitaten tarkoituksena on toteuttaa Tampereen yliopistollisen keskussairaalan laajennushanke ja Helsingin yliopistollisen keskussairaalan silmäklinikan laajennushanke siten, että valtionosuus myönnetään jälkirahoituksena hankkeen valmistumista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien seitsemän vuoden aikana vuotuisina yhtä suurina erinä. Maksamattomalle valtionosuuden osalle suoritetaan Suomen Pankin peruskorkoa vastaava vuotuinen korko, joka lasketaan ensimmäisen vuosierän maksupäivästä lukien. Valtionosuudet aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1986 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä. Valtionosuusmenoja arvioidaan aiheutuvan edellä mainittujen päätösten johdosta vuonna 1987 15 000 000 mk ja vuonna 1988 2 000 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1986 saadaan hyväksyä terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, kustannusarvioltaan vähintään 11 000 000 markan hankkeiden toteuttamisohjelmia sekä aiemmin hyväksytyjen hankkeiden toteuttamisohjelmien muutoksia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 225 700 000

mk ja että hankkeista arvioidaan aiheutuvan valtionosuuden maksatuksia vuonna 1986 12 800 000 mk. Edellä mainitusta kokonaiskustannusarviosta on jälkirahoituksena toteutettavien hankkeiden osuus 186 100 000 mk.

1986 esitys.....	19 400 000
1985 menoarvio.....	36 000 000
1984 tilinpäätös.....	11 550 388

32. *Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 25 000 000 mk. Kun momentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha siirtona momentille 33.79.36, lisäys on 24 900 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain (244/81) 16 §:n mukaisesti käyttökustannuksiin.

1986 esitys.....	265 000 000
1985 menoarvio.....	240 100 000
1984 tilinpäätös.....	233 616 000

33. *Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 11 700 000 mk perustamiskustannushankkeiden vähenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain (244/81) 17 §:n 1 momentin nojalla yliopistollisten keskussairaaloiden kustannuksiin suoritettavan valtion maksuosuuden maksamiseen.

1986 esitys.....	33 300 000
1985 menoarvio.....	45 000 000
1984 tilinpäätös.....	39 383 535

34. *Valtion korvaus erikoissairaanhoitolaitoksille mielentilatutkimuspotilaiden sekä valtion täydellisessä huollossa olevien potilaiden hoitoon* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 168 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään mielisairaslain (187/52) 36 c §:n 1 momentin mukaisesti käyttökustannuksiin.

1986 esitys.....	8 000 000
1985 menoarvio.....	5 832 000
1984 tilinpäätös.....	5 935 908

35. *Valtionavustus kunnille erikoissairaanhoidon kustannuksiin*

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään valtionavustuksen maksamiseen Kuopion yliopistollisen keskussairaalaan 1 ja 2 kantokyläluokkaan kuuluville kunnille Kuopion yliopistollisen keskussairaalan laajentamisesta johtuviin kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet ennen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) voimaan tuloa. Tarkoitus on myöntää valtionavustusta kymmenen vuoden aikana yhteensä 5 000 000 mk.

1986 esitys.....	500 000
1985 menoarvio.....	500 000

36. *Valtionavustus kunnille eräisiin erikoissairaanhoitokustannuksiin*

Momentille ehdotetaan 1 210 000 mk, mistä 1 110 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 33.79.30 synnyttäisten sydänvikaisten lasten leikkaustoiminnan tehostamista ja kiireellistä hoitoa vaativien sydänleikkausten suorittamista varten ja 100 000 mk siirrosta momentilta 33.79.32 vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetyn määrärahan edelleen maksamiseksi Helsingin yliopistollisen keskussairaalan lastenklinikan toiminnan turvaamista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Synnyttäisten sydänvikaisten lasten leikkaustoiminta.....	1 110 000
Helsingin yliopistollisen keskussairaalan lastenklinikan toiminta.....	100 000
Yhteensä	1 210 000

1986 esitys.....	1 210 000
------------------	-----------

(81.) Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoito

Luku ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

kan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 108 000 mk.

(51.) *Valtionavustus yksityisten terveydenhuollon palvelujen tuottajien käyttökustannuksiin*

Momentti ja sille vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 1 108 000 mar-

1985 menoarvio.....	1 108 000
1985 lisämenoarvio.....	3 000 000
1984 tilinpäätös.....	2 900 000

(84.) Eräät rintamaveteraanien terveydenhuollon menot

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(56.) *Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.22.59.

85. Terveydenhuollon muut menot

50. *Terveydenhoitolain mukaiset korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 100 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään terveydenhoitolain (469/65) 43 §:n nojalla työntekijälle tai

työnantajalle työntekijän terveyteen liittyvien seikkojen johdosta valtion varoista suoritettavien korvausten maksamiseen.

1986 esitys.....	600 000
1985 menoarvio.....	500 000
1984 tilinpäätös.....	477 882

87. Päihdehaittojen ehkäiseminen

20. *Päihdeiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 9 000 mk, mikä vastaa edelleen neljäkymmentä penniä kutakin vuonna 1985 maassa henkikirjoitettua asukasta kohti.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkaamiseen sekä raittiustyölain (828/

82) 10 §:n 1 kohdan nojalla päihdeiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti. Momentin määrärahalta saadaan palkata henkilökuntaa lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1986 esitys.....	1 958 000
1985 menoarvio.....	1 949 000
1984 tilinpäätös.....	1 919 318

88. Kunnallinen alkoholitarkastus

30. *Valtionosuus kunnille alkoholitarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille merkitään lisäystä 429 000 mk, mistä vuonna 1986 tapahtuvasta enintään kuuden uuden sivuviran perustamisesta aiheutuu henkilöstömenoihin 78 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 12 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta 305 000 mk sekä hintojen noususta 34 000 mk. Kun momentilta vähennetään 45 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 384 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään alkoholilain (459/68) nojalla kunnille eräisiin alkoholitarkas-

tajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kuusi päätoimista sekä 354 sivutoimista valtionosuuteen oikeuttavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	5 420 700
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin .	890 300
Yhteensä	6 311 000

1986 esitys.....	6 311 000
1985 menoarvio.....	5 927 000
1984 tilinpäätös.....	5 004 154

89. Raittiustyö

30. *Valtionosuus kunnille raittiustyöhön (arviomääräraha)*

Momentille merkitään lisäystä 135 000 mk asukasta kohden lasketun valtionosuuden maksamiseksi 6 markan suuruisena.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyölain (828/82) nojalla raittiustyöhön suoritettavien valtionosuuksien maksamiseen.

1986 esitys.....	29 226 000
1985 menoarvio.....	29 091 000
1984 tilinpäätös.....	28 922 532

31. *Valtionosuus kunnille raittiustyötä tekevien palkkausmenoihin (arviomääräraha)*

Momentille merkitään lisäystä 5 915 000 mk, mistä 5 405 000 mk aiheutuu valtionosuuden nousemisesta täysimääräiseksi ja 70 000 mk vuonna 1986 tapahtuvasta enintään neljän uuden osaviran perustamisesta, palvelussuhteen ehtojen

tarkistuksesta 364 000 mk ja lisäyksestä sosiaaliturvamaksuun 76 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyölain (828/82) nojalla kunnille raittiustyötä tekevien palkkausmenoihin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavista valtionosuuteen oikeuttavista pääviroista on 155 ja osaviroista 254.

1986 esitys.....	11 982 000
1985 menoarvio.....	6 067 000
1984 tilinpäätös.....	4 132 253

50. *Valtionapu yksityisille yhteisöille raittiustyöhön*

Momentille ehdotetaan lisäystä 810 000 mk, mikä aiheutuu asukasta kohti lasketun valtionavun nostamisesta 2,25 markasta 2,40 markkaan. Kun momentilta vähennetään vuoden 1985 tulo-

ja menoarviossa ehdollisina myönnetyt 350 000 markan määrärahat, lisäys on 460 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyölain (828/82) nojalla raittiustyötä tekevien järjestöjen toimintaan suoritettavan valtionavun maksamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 90 päätoimisen sekä 18 sivutoimisen

henkilön palkkauskustannuksiin. Tarkoituksena on tehostaa toimintaa ja kiinnittää huomiota toiminnan tulosten seurantaan.

1986 esitys.....	11 772 000
1985 menoarvio.....	11 312 000
1984 tilinpäätös.....	10 131 778

92—95. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

Lukujen numerotunnukset on muutettu.

Raha-automaattiasetuksen (303/80) 29 §:n 1 momentin mukaisesti valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka arvioidaan vastaavan yhdistyksen puhtaasta tuotosta asianomaisena varainhoitovuonna avustuksina jaettavaa määrää. Jaettava määrä on yhdistyksen puhtaan tuoton määrästä vahvistama arvio, jota on oikaistu tilinpäätöksessä vahvistetun puhtaan tuoton ja edellisen vastaavan arvion erotuksella ja johon on lisätty uudelleen jaettavaksi palautuneet avustusvarat. Tämän määrän jakaa valtioneuvosto avustuksina asetuksessa tarkemmin mai-

nituille oikeuskelpoisille yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille.

Raha-automaattiasetuksen 29 §:n 1 momentin mukaiseksi jaettavaksi määräksi on arvioitu 286 000 000 mk. Avustuksiin käytettävät varat on ryhmitelty käyttötarkoituksensa mukaisesti lukuihin 33.92—95. Ehdotetaan, että momenteilla osoitettuja arviomäärärahoja voidaan valtioneuvoston harkinnan mukaan tarvittaessa ylittää, kuitenkin niin, ettei määrärahoja saa yhteensä käyttää enempää kuin raha-automaattiasetuksen 29 §:n 1 momentin mukainen jaettava määrä.

92. Kansanterveyden edistäminen

50. *Avustus yksityisille yhteisöille kansanterveystyön kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 064 000 mk. Viitaten momentin 33.06.50 perusteluihin myönnetään työterveyslaitoksen toiminnasta aiheutuviin menoihin 17 400 000 mk. Tarkoituksena on valtioneuvoston tarkemmin määräämin ehdoin myöntää Urho Kekkosen Kuntoinstituutisäätiön tutkimuslaitoksen käyttökustannuksiin sekä lainojen korkoihin ja lyhennyksiin avustusta 6 500 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille kansanterveyden edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus käyttökustannuksiin	69 100 000
Avustus perustamiskustannuksiin (enintään).....	33 900 000
	<hr/>
Yhteensä	103 000 000
1986 esitys	103 000 000
1985 menoarvio	77 936 000
1984 tilinpäätös	73 029 000

93. (33.93, 94 ja 95) Eräiden sosiaalipalvelujen avustaminen

50. (33.93.50) *Avustus yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 569 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.

1986 esitys.....	29 000 000
1985 menoarvio.....	29 569 000
1984 tilinpäätös.....	32 540 666

51. (33.94.50) *Avustus yksityisille yhteisöille vanhusten huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 539 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille

yhteisöille vanhusten huollon edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.

1986 esitys.....	40 000 000
1985 menoarvio.....	40 539 000
1984 tilinpäätös.....	39 571 385

52. (33.95.50) *Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 142 000 mk. Momentilta on tarkoitus myöntää avustuksia so-tainvalidien sairaskotipaikkojen perustamiskustannuksiin vuonna 1986 noin 4 000 000 mk siten, että avustusten enimmäismäärä on 30 % hyväksyttävistä perustamiskustannuksista.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin suoritettavan avustuksen maksamiseen.

1986 esitys.....	61 200 000
1985 menoarvio.....	55 058 000
1984 tilinpäätös.....	88 913 033

(94.) Vanhusten huollon edistäminen

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(50.) *Avustus yksityisille yhteisöille vanhusten huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.93.51.

94. Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen

Luvun numerotunnus on muutettu.

50. *Avustus yksityisille yhteisöille lomatoiminnan kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 926 000 mk. Tarkoituksena on siirtää avustusten painopistettä investointiavustuksista välittömän lomanvieton tukeen.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille lomanviettomahdollisuuksien edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen. Avustusta jaettaessa otetaan huomioon ammattiyhdistysliikkeen ja maatalous- ja pienyrittäjäväestön lomajärjestöjen lomatoiminnan tukeminen.

Momentilta myönnetään avustuksia yksityisille järjestöille käytettäväksi sosiaalista lomatoimintaa

palvelevien jo päätettyjen toimintayksiköiden perustamiskustannusten loppuun rahoittamiseen, korjauksiin ja hankintoihin sekä käytettäväksi sellaisten henkilöiden lomanvieton tukemiseen, joilla ei omien tulojen vähäisyydestä tai muusta syystä johtuen ole taloudellisia edellytyksiä kodin ulkopuolella tapahtuvaan lomanviettoon. Avustusta saavat järjestöt voivat edellä mainittujen periaatteiden puitteissa suorittaa lomanviettäjäin valinnan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus käyttökustannuksiin	38 000 000
Avustus perustamiskustannuksiin ja korjauksiin (enintään)	13 000 000
Yhteensä	51 000 000

1986 esitys	51 000 000
1985 menoarvio	48 074 000
1984 tilinpäätös	31 650 000

(95.) Vammaisten huollon edistäminen

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.
(50.) *Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.93.52.

95. Suuronnettomuuksiin varautuminen

Luvun numerotunnus on muutettu.

50. *Avustus yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 64 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.

1986 esitys	1 800 000
1985 menoarvio	1 736 000
1984 tilinpäätös	1 427 000

98. Erät sosiaalipalvelut

51. *Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista (arviomääräraha)*

1986 esitys	2 080 000
1985 menoarvio	2 080 000
1984 tilinpäätös	1 929 229

Momentille merkitään edelleen 2 080 000 mk merimiesten palvelu- ja opintotoiminnasta annettun lain (452/72) nojalla merimiesten huoltotoimintaan suoritettavan valtion osuuden maksamiseen.

52. *Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille merkitään vähennystä 500 000 mk liikenteen vähenemisestä johtuen.

Momentin määrärahaa käytetään merimieslain (423/78) ja merimiesten vuosilomalain (353/75) nojalla merimiesten vuosi- ja vanhempainlomatkatkustannuksiin sekä työsuhteen alkamiseen ja päättymiseen liittyviin matkakustannuksiin suoritettavan valtion osuuden maksamiseen.

1986 esitys	5 000 000
1985 menoarvio	5 500 000
1984 tilinpäätös	4 691 949

53. Valtionavustus merenkulkijoiden puhelinmaksuihin

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 312 000 mk valtionavustusten lisääntymisestä johtuen. Kun momentilta vähennetään vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 300 000 markan määräraha, lisäys on 12 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään ulkomaanliikenteessä työskentelevien merenkulkijoiden laivaradiopuhelinmaksuista aiheutuviin kustannuk-

siin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

1986 esitys	312 000
1985 menoarvio	300 000

54. Valtionapu Kuntoutussäätiölle

Säätiön Malminkartanon Kuntoutuskeskuksen toiminnasta aiheutuvia menoja vuonna 1986 on julkisilla avustusvaroilla tarkoitus kattaa 7 569 000 mk siten, että 5 412 000 mk myönnetään Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta, 346 000 mk invalidihuoltolain (907/46) ja 1 647 000 mk ammatinvalinnanohjauksesta annetun lain (43/60) nojalla maksettavina avustuksina sekä 164 000 mk valtionapuna tältä momentilta. Julkisten avustusvarojen lisäys aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	164 000
1985 menoarvio	158 000
1984 tilinpäätös	150 000

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	771 000
1985 menoarvio	741 000
1984 tilinpäätös	1 196 010

25. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 180 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, ulkomaille suoritettaviin tutustumismatkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin, vieraskielisen tiedotusaineiston julkaisukuluihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	820 000
Kahdenvälinen yhteistyö	1 400 000
Muu yhteistyö	1 500 000
Yhteensä	3 720 000

1986 esitys	3 720 000
1985 menoarvio	3 540 000
1984 tilinpäätös	2 990 881

28. (33.02.28) Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen koulutustoiminta ja asiantuntijapalvelut

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 64 000 mk asiantuntijapalvelujen käytön lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen henkilöstön koulutuksesta ja muusta koulutuksesta aiheu-

tuvien matkamenojen ja muiden koulutustoi-
minnan menojen maksamiseen sekä asiantuntija-
palvelujen hankkimisesta aiheutuvien matkame-
nojen ja asiantuntijapalkkioiden maksamiseen.

1986 esitys	624 000
1985 menoarvio	560 000
1984 tilinpäätös	192 885

40. *Käsi- ja opaskirjojen laatiminen* (siirto-
määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk kus-
tannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kustan-
tajien kanssa tehtäviin sopimuksiin sellaisten sosi-
aali- ja terveysministeriön hallinnonalan palvelu-
toimintaa koskevien käsi- ja opaskirjojen laati-
miseksi, joita alan viranomaiset voivat käyttää toi-
mintansa tehostamiseen.

1986 esitys	37 000
1985 menoarvio	36 000
1984 tilinpäätös	34 000

67. *Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuu-
det* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 255 000 mk,
mikä aiheutuu Suomen liittymisestä Kansainväli-
sen Syöpätutkimuskeskuksen jäseneksi, varautu-
misesta keskeisten kansainvälisten järjestöjen eri-
tyisohjelmien tukemiseen sekä kustannusten
noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kan-
sainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin, maksu-
osuuksiin ja erityisohjelmien tukemiseen.

1986 esitys	15 590 000
1985 menoarvio	10 335 000
1984 tilinpäätös	10 134 190

Pääluokan 33 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
01. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (400)	31 054	33 351	39 105	+ 5 754	+ 17
03. Työsuojeluhallinto (400)	44 253	45 829	51 006	+ 5 177	+ 11
05. Kunnallinen työsuojelutarkastus (460)	532	50	50	—	—
06. Työterveyslaitos (450)	74 970	81 050	75 400	— 5 650	— 7
07. Työsuojelun muut menot (400)	907	927	963	+ 36	+ 4
10. Työttömyysturvavaltakunta (400)	—	871	2 987	+ 2 116	+ 243
11. Tarkastuslautakunta (090)	1 844	2 126	2 139	+ 13	+ 1
12. Työneuvosto (400)	466	575	606	+ 31	+ 5
(13.) Rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta (400)	500	1 404	—	— 1 404	—100
14. Tapaturmavirasto (400)	30 282	33 878	37 082	+ 3 204	+ 9
15. Perhekustannusten tasaus (410)	2 576 237	2 748 086	2 954 255	+ 206 169	+ 8
16. Yleinen perhe-eläke (410)	285 686	301 000	286 000	— 15 000	— 5
17. Työttömyysturva (410)	861 181	1 689 100	2 118 000	+ 428 900	+ 25
18. Sairausvakuutus (410)	1 430 008	854 000	1 175 000	+ 321 000	+ 38
19. Eläkevakuutus (410)	2 044 366	2 770 100	1 987 400	— 782 700	— 28
20. Yrittäjien tapaturmavakuutus (410)	20 747	19 000	22 300	+ 3 300	+ 17
21. Rintamaveteraaniläkkeet (410)	849 680	839 050	1 009 000	+ 169 950	+ 20
22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot (410)	1 220 638	1 319 674	1 437 179	+ 117 505	+ 9
23. Muu sodista kärsineiden turva (410)	17 338	16 424	15 996	— 428	— 3
24. Eräät vahingonkorvaukset (410)	62 805	67 500	71 900	+ 4 400	+ 7
(25.) Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen (410) ..	6 460	210	—	— 210	—100
27. Kunnallinen toimeentuloturva (410)	238 965	255 550	291 500	+ 35 950	+ 14
28. Muu toimeentuloturva (410)	98 915	149 601	156 335	+ 6 734	+ 5
29. Pakolaishuolto (410)	6 433	5 200	8 200	+ 3 000	+ 58
30. Sosiaalihuolto (400)	22 896	25 911	30 454	+ 4 543	+ 18
31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus (250)	1 427	1 658	1 814	+ 156	+ 9
32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut (420)	3 427 323	3 860 668	4 189 338	+ 328 670	+ 9
33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut (420)	48 410	33 225	27 872	— 5 353	— 16
38. Lasten päivähoidto (420)	48 114	30 925	39 300	+ 8 375	+ 27
39. Kasvatusneuvolatoiminta (420) ..	709	1 050	1 100	+ 50	+ 5
40. Valtion koulukodit (420)	32 796	38 377	42 543	+ 4 166	+ 11
41. Lasten ja nuorten kasvatus ja huolto (420)	24 958	5 890	6 200	+ 310	+ 5
43. Valtion erityiskoulut (420)	11 214	11 918	7 464	— 4 454	— 37
44. Invalidihuolto (420)	37 929	6 000	600	— 5 400	— 90
45. Valtion kehitysvammalaitokset (420)	19 724	19 778	13 741	— 6 037	— 31
46. Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto (420)	9 852	7 701	4 900	— 2 801	— 36
(47.) Yksityinen kehitysvammaisten erityishuolto (420)	2 692	3 183	—	— 3 183	—100
53. Valtion päihdehuoltolat (420) ..	19 933	23 051	26 662	+ 3 611	+ 16
54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto (420)	2 607	3 259	2 300	— 959	— 29
55. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto (420)	1 291	400	340	— 60	— 15
56. Kodinhoitotoiminta (420)	4 989	5 930	6 300	+ 370	+ 6
57. Lomat toiminta (420)	629 975	740 467	849 225	+ 108 758	+ 15

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
(58.) Muu sosiaaliturva (420).....	45	—	—	—	—
60. Lääkintöhallitus (400).....	34 160	35 855	40 313	+ 4 458	+ 12
63. Valtion mielisairaalat (480).....	130 792	143 306	71 594	— 71 712	— 50
65. Kansanterveyslaitos (450).....	82 841	83 710	101 186	+ 17 476	+ 21
66. Lääkelaboratorio (450).....	4 824	4 811	12 612	+ 7 801	+ 162
68. Säteilyturvakeskus (450).....	35 685	41 157	42 340	+ 1 183	+ 3
69. Terveydenhuollon täydennys- koulutus (250).....	3 783	4 125	3 444	— 681	— 17
72. Keskussairaaloiden rakentami- nen (480).....	500	—	—	—	—
73. Terveyskasvatus ja -valvonta (470).....	7 338	10 100	12 085	+ 1 985	+ 20
74. Kunnallinen terveysvalvonta (460).....	836	725	915	+ 190	+ 26
75. Kunnallinen kansanterveystyö (470).....	146 419	83 110	69 015	— 14 095	— 17
76. Kunnallinen erikoissairaanhoido (480).....	184 119	152 660	99 900	— 52 760	— 35
77. Kuntien järjestämä ympäristö- terveydenhuolto (460).....	115 978	148 685	134 756	— 13 929	— 9
78. Kuntien järjestämä kansan- terveystyö (470).....	2 645 944	3 257 218	3 496 388	+ 239 170	+ 7
79. Kuntien järjestämä erikoissai- raanhoido (480).....	3 641 396	4 297 360	4 190 799	— 106 561	— 2
(80.) Yksityinen erikoissairaanhoido (480).....	638	—	—	—	—
(81.) Yksityisten yhteisöjen erikois- sairaanhoido (480).....	9 827	1 108	—	— 1 108	— 100
85. Terveydenhuollon muut menot (400).....	898	500	600	+ 100	+ 20
87. Päihdehaittojen ehkäiseminen (420).....	1 919	1 949	1 958	+ 9	+ 0
88. Kunnallinen alkoholitarkastus (420).....	5 004	5 927	6 311	+ 384	+ 6
89. Raittiustyö (420).....	43 187	46 470	52 980	+ 6 510	+ 14
92. Kansanterveyden edistäminen (470).....	73 029	77 936	103 000	+ 25 064	+ 32
93. Eräiden sosiaalipalvelujen avus- taminen (420).....	161 025	125 166	130 200	+ 5 034	+ 4
94. Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen (420).....	31 650	48 074	51 000	+ 2 926	+ 6
95. Suuronnettomuuksiin varautu- minen (110).....	1 427	1 736	1 800	+ 64	+ 4
98. Eräät sosiaalipalvelut (420).....	6 771	8 038	7 556	— 482	— 6
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot (400).....	14 548	15 212	20 742	+ 5 530	+ 36
Yhteensä	21 635 688	24 648 885	25 644 050	+ 995 165	+ 4

Pääloukka 34

TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Työvoimaministeriö

01. (34.01.01 ja 34.99.01, osa) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 664 000 mk, mistä 1 344 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 181 900 mk ehdotetta-

van viran perustamisesta. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 18 tilapäistä ja kahdeksan työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 486 600	21 857 700	+ 1	229
Tilapäisten palkkiot	+ 57 100	1 349 300	—	18
Työsuhteipalkat	+ 47 900	887 900	—	8
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 24 800	460 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 12 500	232 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 35 100	1 772 400	—	—
Yhteensä	+ 1 664 000	26 560 000	+ 1	255

Lisäperustelut:

Työvoimahallinnon tietojärjestelmän kehittämiseksi, ylläpitämiseksi ja toteuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen erikoissuunnittelijan virka (S 22).

Ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 22) ja ylimääräinen ylireviisorin toimi (A 20). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä tarkastajan tointa (A 19).

Työvoimaministeriön arkistonhoidon järjestämiseksi hallinnolliseen toimistoon ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen arkistonhoitajan toimi (A 14). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10).

1986 esitys	26 560 000
1985 menoarvio	24 896 000
1985 lisämenoarvio	40 000
1984 tilinpäätös	22 523 008

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 418 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata yksi henkilö siirtolaisasiain neuvottelukuntaa varten.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Työvoimaneuvosto	70 000
Työllisyysasiain neuvottelukunta	45 000
Työnvälityssasiain neuvottelukunta	23 000
Ammattinvalinnanohjausneuvosto	35 000
Ammattikursiasiain neuvottelukunta	35 000
Siirtolaisasiain neuvottelukunta	190 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	20 000
Yhteensä	418 000

1986 esitys	418 000
1985 menoarvio	418 000
1984 tilinpäätös	260 526

22. Työvoimapolitiittiset tutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 561 000 mk, mistä 61 000 mk aiheutuu hintojen noususta,

100 000 mk tutkimustoiminnan laajentamisesta ja 400 000 mk yhteispohjoismaisten nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyttä koskevien kokeiluprojektien kansallisesta rahoitusosuudesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työvoimapolitiittisten tutkimusten suorittamiseen toimeksiantoina sekä yhteispohjoismaisiin kokeiluprojekteihin liittyviin toimisto- ja matkamenoihin kotimaassa ja pohjoismaissa. Momentin määrärahalta saadaan palkata yksi henkilö yhteispohjoismaisiin kokeiluprojekteihin.

1986 esitys	2 097 000
1985 menoarvio	1 536 000
1985 lisämenoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	1 900 000

23. Työvoimahallinnon henkilöstön korkeakoulutasoinen jatkokoulutus (siirtomääräraha)

Luvun 34.06 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työvoimahallinnon korkeakoulutasoisen jatkokoulutuksen kustannuksia varten, kuten kurssikirjojen hankintaa, lukukausimaksuja, opetuskustannuksia ja koulutettavien matkakustannusten korvaamista varten enintään valtion matkustussäännön mukaisesti. Momentin määrärahalta saadaan palkata yksi henkilö jatkokoulutuksen suunnittelutehtäviin.

1986 esitys	550 000
-------------------	---------

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 557 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, työnvälityksen atk-järjestelmän kehittämisestä sekä 500 000 markan kertamenosta työvelvollisuusrekisterin perustamista varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää automaattiseen tietojenkäsittelyyn ja tiedonsiirtopalveluihin sekä momentin määrärahasta saadaan maksaa työnvälityksen atk-projektiin liittyen palkkakustannuksia, matka- ja koulutuskustannuksia, suunnittelu-, konsultti- sekä muita atk-kustannuksia. Projektiin saadaan palkata enintään seitsemän päätoimista henkilöä sekä tilapäistä ruuhka-apua.

1986 esitys	12 792 000
1985 menoarvio	8 235 000
1985 lisämenoarvio	1 100 000
1984 tilinpäätös	5 563 386

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 139 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää enintään 200 000 mk pääkaupunkiseudun ulkopuolelle sijoittuvien yritysten sijaintineuvontaan.

1986 esitys	18 525 000
1985 menoarvio	17 386 000
1984 tilinpäätös	16 846 702

51. Kansainvälisestä asiantuntija- ja harjoittelijainvaihdosta aiheutuvat menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 124 000 mk, mistä 44 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 80 000 mk harjoittelijanvaihdon laajentamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sosialististen maiden kanssa solmittujen teknistä taloudellisten yhteistyösopimusten aiheuttamiin asiantuntijastipendeihin ja valtuuskuntien vaihtoon, lyhytaikaisiin ryhmävierailuihin, kokous- ja edustuskuluihin ja lähinnä kehitysmaista tulevien stipendiaattien sekä eräiden sosialististen maiden kanssa harjoitettavaan vastavuoroiseen stipendipohjaiseen harjoittelijainvaihtoon.

Käyttösuunnitelma:	mk
Asiantuntijavaihto	924 000
Harjoittelijainvaihto	300 000
Yhteensä	1 224 000

1986 esitys	1 224 000
1985 menoarvio	1 100 000
1984 tilinpäätös	875 699

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 312 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä sekä atk- ja tekstinkäsittelylaitteiden hankintoja varten.

1986 esitys	312 000
1985 menoarvio	300 000
1985 lisämenoarvio	80 000
1984 tilinpäätös	1 827 110

06. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto

Työmarkkinoiden voimakkaat rakennemuutokset asettavat työvoimatoimistot lisääntyvien ammattitaitovaatimusten eteen. Vaatimuksiin on pyritty vastaamaan tehostamalla henkilöstökoulutusta sekä kehittämällä hallinnon rakennetta niin, että paikallistasolla voitaisiin tehdä tarvittavat päätökset mahdollisimman laajalti. Uudentyyppisten työmarkkinaongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan henkilöstön koulutustason nostamista ja työmarkkinatuntemuksen lisäämistä.

Kaikkien työvoimatoimistojen päälliköiksi pyritään saamaan korkeakoulututkinnon tai vastavan työvoimaministeriön hyväksymän kelpoisuustutkinnon suorittaneita henkilöitä. Suurella osalla työvoimatoimistojen hoitajista on jo toimistonjohtajalta vaadittava korkeakoulututkinto. Näiden toimistonhoitajien toimet ehdotetaan muutettavaksi toimistonjohtajien toimiksi. Kun myöhemmin toimistonhoitajia vaihtuu, niin toimiin otetaan vain korkeakoulututkinnon suorittaneita henkilöitä, jolloin toimistonhoitajan toimi voidaan muuttaa toimistonjohtajan toimeksi.

Toimistonhoitajille, joilla ei ole korkeakoulututkintoa, suunnitellaan yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa jatkokoulutusohjelma, joka vaativuudeltaan vastaa alemman korkeakoulututkinnon tasoa. Jatkokoulutus johtaa yliopiston hyväksymään tutkintoon, joka toisi toimistonhoitajille toimistonjohtajien toimeen vaaditta-

van muodollisen kelpoisuuden. Opiskelu tapahtuu työn ohessa ja työvoimaministeriö tukee opiskelua. Korkeakoulutasoiseen jatkokoulutukseen tarvittavat määrärahat on ehdotettu momentille 34.01.23.

Työnvälityksen atk-järjestelmän kehittämisen yhteydessä selvitetään suurten työvoimatoimistojen hajauttamista nykyistä pienempiin yksiköihin. Lisäksi kokeillaan työnvälityksen erilaisia toimintamalleja ja tilapäistyön tehostettua välytystä.

Hallinnollisten aluejakojen yhtenäistämiseksi Helsingin, Turun, Tampereen ja Kouvolan työvoimapiirien rajat muutetaan läänirajoja vastaviksi.

01. (34.06.01 ja 34.99.01, osa) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 13 556 000 mk, mistä 8 292 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 4 507 700 mk ehdotettavien virkojen ja toimien muutoksesta sekä 192 000 mk viransijaisten palkkausten lisääntymisestä. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 257 tilapäistä ja 19 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä kuusi tilapäistä ja 63 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 9 654 700	133 143 400	+ 23	1 796
Tilapäisten palkkiot	+ 3 333 200	16 980 500	+ 44	257
Työsuhdepalkat	— 39 800	2 595 200	— 5	19
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 169 600	3 144 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 438 300	11 144 300	—	—
Yhteensä	+ 13 556 000	167 008 000	+ 62	2 072

Henkilöstön määrän lisäyksestä viisi aiheutuu vuoden 1985 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä, 31 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7), kuusi siirrosta vuoden 1985 menoarvion alamomentilta 28.80.02.6 ja kaksi siirrosta vuoden 1985 menoarvion momentilta 28.80.29.

Lisäperustelut:

Työnvälityksen tehostamista varten ehdotetaan perustettavaksi kymmenen ylimääräistä erikois-

työvoimaneuvojan tointa (A 10) ja kymmenen ylimääräistä työvoimaneuvojan tointa (A 9).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi 30 ylimääräistä toimistonjohtajan tointa (A 18). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä toimistonhoitajan tointa (A 15), kuusi ylimääräistä toimistonhoitajan tointa (A 14) ja 22 ylimääräistä toimistonhoitajan tointa (A 13).

Enontekiöön, Polvijärvelle ja Raisioon perustettaviin työvoimatoimistoihin ehdotetaan perustettavaksi kuhunkin ylimääräinen toimistonjohtajan toimi (A 18).

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 2 179 600 mk seuraavien henkilöiden palkkaamista varten:

	Palkkausluokka
2 ammatinvalintapsykologia	A 17
1 toimistonhoitaja	A 13
2 toimistonhoitajaa	A 12
9 erikoistyövoimaneuvojaa	A 10
3 työvoimaneuvojaa	A 8
7 työvoimaneuvojaa	A 7
1 työvoimaneuvoja	A 6
1 toimistovirkailija	A 5
1 toimistovirkailija	A 4
1 toimistovirkailija	A 3
2 toimistovirkailijaa	A 2
1 toimialasihteeri	A 12
3 toimistovirkailijaa (osa-aikainen)	A 5

Vuoden 1985 menoarvion alamomentin 28.80.02.6 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 379 400 mk johtavan työvoimaneuvojan (A 14), toimistovirkailijan (A 10) ja kahden toimistovirkailijan (A 5) sekä toimistovirkailijan (A 4) ja toimistovirkailijan (A 3) palkkaamista varten.

Vuoden 1985 menoarvion momentin 28.80.29 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 111 800 mk kahden toimistovirkailijan (A 2) palkkaamista varten.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdelpalkoista vähennettäväksi 190 900 mk viiden kokopäiväisen ja yhden osa-aikaisen siivoojan palkkoina.

1986 esitys	167 008 000
1985 menoarvio	153 452 000
1985 lisämenoarvio	339 200
1984 tilinpäätös	136 934 581

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 112 000 mk seuraavasti:

1. *Työvoimatoimikunnat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 112 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja uusien työvoimatoimikuntien perustamisesta. Alamomentin loppusumma on 2 762 000 mk.

2. *Piirihallinnon neuvottelukunnat.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 150 000 mk.

1986 esitys	2 912 000
1985 menoarvio	2 800 000
1984 tilinpäätös	5 025 053

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 475 000 mk, mistä 3 000 000 mk aiheutuu kertamenosta atk-huonejärjestelyjä varten, 1 475 000 mk hintojen noususta ja 1 000 000 mk toiminnan lisääntymisestä.

1986 esitys	46 415 000
1985 menoarvio	40 940 000
1985 lisämenoarvio	—400 000
1984 tilinpäätös	40 036 526

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 890 000 mk, mistä 2 890 000 mk aiheutuu konttori- ja kopiokoneiden, toimistokalusteiden ja puhelinlaitteiden hankkimisesta sekä 9 000 000 mk työnvälityksen atk-projektin laitteistohankinnoista.

1986 esitys	11 890 000
1985 menoarvio	4 890 000
1985 lisämenoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	2 784 027

08. Työvoimaopisto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 34 000 mk, mistä 33 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahalta saa-

daan palkata enintään yksi tilapäinen sekä kaksi työsuhtesuhhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 17 700	317 400	—	3
Tilapäisten palkkiot	+ 3 500	60 600	—	1
Työsuhdepalkat	+ 11 300	208 800	—	2
Kausi-, ruuhka-, yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 500	27 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	—	43 600	—	—
Yhteensä	+ 34 000	658 000	—	6

1986 esitys	658 000
1985 menoarvio	624 000
1984 tilinpäätös	531 174

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 43 000 mk hintojen nousun johdosta.

1986 esitys	1 124 000
1985 menoarvio	1 081 000
1984 tilinpäätös	911 864

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 250 000 mk työvoimaston puhelinvaihteen, kalusteiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1986 esitys	250 000
1985 menoarvio	20 000
1984 tilinpäätös	19 271

20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen

50. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden edistäminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, liikkuvuusavustusten korottamisesta sekä liikkuvuuden lisääntymisestä. Erityisesti pyritään toteuttamaan talousalueiden sisällä lähiliikkuvuutta sekä tilapäistä siirtymistä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikkuvuuden avustamiseen siten kuin

työnvälityslaisissa ja sen nojalla säädetään. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös Ruotsissa olevien työnhakijoiden tutustumismatkoihin Suomessa oleviin työtilaisuuksiin.

1986 esitys	22 000 000
1985 menoarvio	15 000 000
1985 lisämenoarvio	8 000 000
1984 tilinpäätös	17 729 862

50. (34.30 ja 50) Työllisyyden hoito

Työllisyystilanteen arvioidaan vuonna 1986 lievästi vaikeutuvan. Työllisyyden hoidon ensisijaisena tavoitteena on edelleen työnhakijoiden sijoittaminen avoimille työmarkkinoille. Tavoit-

teen toteuttamiseksi lisätään ja tehostetaan työvoimapalveluja.

Työllisyyden hoidon erityistoimenpiteitä on edelleen tarpeen tehostaa, jotta avointa työttö-

myyttä voidaan vähentää ja työttömien työnhakijoiden työttömyysaikaa lyhentää. Työllisyyden hoitoon liittyvät määrärahat kohdennetaan ensisijaisesti alle 25-vuotiaisiin nuoriin, pitkäaikaisyöttömiin tai työrajoitteisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään vaikeimpien työttömyysalueiden ongelmiin ja alueellisten työttömyyserojen supistamiseen.

Määrärahojen käytön tehostamiseksi ja hallinnollisten toimintojen selkeyttämiseksi yhdistetään luvut 34.30 ja 34.50. Lisäksi momenttirakennetta eräiltä osin uudistetaan. Tällä menettelyllä on tarkoitus yhdistää eri työllistämistukimuodot sellaisiksi kokonaisuuksiksi, joiden hallinta, toteutus ja valvonta voi muodostua yksinkertaiseksi, nopeaksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Tämän mukaisesti yhtenäistetään työllisyydenhoidon keinovalikoimaa ja tarkistetaan niistä annettuja säännöksiä. Tarkoitus on antaa asetus eräistä työttömyyden lieventämiseen liittyvistä toimenpiteistä, johon sisällytetään mahdollisimman laajasti voimassaolevat toimenpidekohtaiset asetukset. Valtion työllisyysperusteiset palkkausmenot ja sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi sekä työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin säilytetään omina momentteinaan. Henkilöstön palkkaamiseen tarkoitettut valtionapumäärärahat budjetoidaan kahdelle momentille sen mukaisesti myönnetäänkö valtionapua kunnille ja kuntainliitoille vaiko yrityksille, muille yhteisöille tai yksityisille.

Tehostettaessa normaalia työnvälitystä käytetään työllisyyden hoidon erityistoimenpiteitä pääasiassa yli kuusi viikkoa työttöminä olleiden henkilöiden työllistämiseen ja sellaisiin hankkeisiin, jotka eivät muutoin toteutuisi.

Pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä pyritään ehkäisemään jatkamalla tehostettua työnhakijoiden yksilökohtaista palvelua ja ohjaamalla ne työnhakijat, joiden työttömyys uhkaa muodostua pitkäaikaiseksi, näiden tehostettujen palvelujen piiriin. Ensisijaisena päämääränä on pitkäaikaisyöttömien sijoittaminen normaaleilla työmarkkinoilla avoimna oleviin työ- tai koulutuspaikkoihin. Hallitusohjelman mukaisesti ensisijaisena tavoitteena on, että työttömyys katkaistaan alle 25-vuotiaiden osalta korkeintaan vuoteen ja tätä vanhempien kohdalta kahteen vuoteen. Pyrkimyksenä on, ettei kenenkään yhtäjaksoinen työttömyys kestä vuotta kauempaa.

Pitkäaikaistyöttömien työllistämiskokeilua jatketaan nykyisillä kokeilualueilla.

Nuorten yhteiskuntatakuun kattavuutta on tarkoitus laajentaa ja toimivuutta kehittää erityi-

sesti opetus- ja työvoimaviranomaisten sekä kuntien yhteistyönä.

Kokoaikaisesti ja osa-aikaisesti työllistettävien määrät säilytetään yhtä suurina eli samoina kuin vuonna 1985.

Alueellisten työttömyyserojen supistamiseen pyritään kohdentamalla eri hallinnonalojen työllistäviä määrärahoja alueelliset näkökohdat huomioonottaen sekä kohdentamalla työllisyysperusteisia määrärahoja vaikeimmille työttömyysalueille. Työvoimapolitiikan keskeisenä tavoitteena on vaikeiden työttömyysalueiden työllisyystilanteen parantaminen. Pyrkimyksenä on toteuttaa näillä alueilla riittävästi valtionhankkeita tai tukea näillä alueilla toteutettavia valtionapuhankkeita. Näitä toimenpiteitä täydennetään palkkaperusteisilla työllisyystoimenpiteillä, koulutus- ja perehdyttämistoimenpiteillä sekä yritystoimintaa edistämällä. Tavoitteen toteutumista edesauttavat Lapin työllisyyden turvaamiseksi tehdyn valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiset toimenpiteet, Kostamus-urakan jälkihoitotoimenpiteet, muut eri alueprojektien toimenpiteet, maa-seudun työpaikkatutkimus, valtionapu erityisaluekuntien elinkeinotoiminnan edistämiseen, läänien kehittämismäärärahan avulla toteutettavat elinkeinotoiminnan tukemiskokeilun hankkeet, työvoimahallinnossa toteutettavat työllisyys- ja elinkeinopoliittiset hankkeet sekä kauppa- ja teollisuusministeriön alueelliset kehittämishankkeet. Lisäksi hallitus laatii erityisohjelmat vaikeimmilla työttömyysalueilla luotavista uusista työpaikoista sekä pitkäaikaistyöttömien, työrajoitteisten ja nuorten työttömyyden alentamisesta. Pyrkimyksenä on, että näiden erityisohjelmien toimenpiteillä saadaan katkaistua pitkäaikaistyöttömyys ja rajoitettua nuorten ja työrajoitteisten työttömyyden kesto enintään 3 kuukautteen.

Erityistä huomiota kiinnitetään kotimaisen energian käytön lisäämiseen ja sen avulla saataisiin positiivisiin työllisyysvaikutuksiin vaikeilla työllisyysalueilla. Kotimaisen energian käyttöä lisääviin hankkeisiin vaikeimmilla työttömyysalueilla voidaan myöntää työllisyysperusteista valtionapua. Valtioneuvosto päättää työllisyyden hoitoon osoitettujen varojen alueellisesta jaosta. Palkkaperusteisten työllisyysmäärärahojen alueellisessa jaossa otetaan huomioon eduskunnan asiaa koskeva lausuma. Palkkaperusteisin työllisyysmäärärahoihin sijoitetuille henkilöille voidaan maksaa enintään A 17 mukainen palkka.

Tarkoituksena on edelleen jatkaa valtionavun

kokeiluluonteista myöntämistä yrittäjiksi ryhtyville työttömille.

Sijoitusmenoihin työllisyys turvaamiseksi ehdotetaan 365 000 000 mk alueellisten työttömyyserojen supistamiseksi.

02. (34.30.02 ja 50.02) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan kustannusten nousu johdosta lisäystä 14 894 000 mk seuraavasti:

1. (34.30.02.1 ja 50.02.1) *Valtion työtehtävät*. Alamomentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten 366 000 000 mk työttömyyden lieventämistä varten. Lisäys on 15 046 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää työttömien henkilöiden työllistämistä aiheutuviin menoihin. Erityisesti määrärahaa käytetään alle 25-vuotiaiden nuorten, työrajoitteisten tai pitkäaikaisesti työttömien työnhakijoiden palkkaamiseen valtion virastoihin ja laitoksiin sekä kesätyöpaikkojen järjestämiseksi opiskelijoille valtion virastoissa ja laitoksissa. Määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto. Alamomentin määrärahaalla voidaan vuoden aikana työllistää keskimäärin 7 450 henkilöä, joista työvoimahallintoon enintään 220 henkilöä. Lisäksi voidaan järjestää noin 3 000 kesätyöpaikkaa opiskelijoille valtion virastoissa ja laitoksissa. Kyseisten opiskelijoiden ei tarvitse olla työttöminä työnhakijoina työvoimatoimistoissa eikä heitä oteta huomioon koko- ja osa-aikaisesti työllistettävien osuuksia laskettaessa.

Muutoin kokoaikaisesti ja osa-aikaisesti työllistettävien osuudet ovat yhtä suuret.

Alamomentin määrärahaalla työllistetään keskimäärin vähintään 2 000 ensisijaisesti hallitusohjelman mukaista pitkäaikaisesti työtöntä henkilöä ja toissijaisesti yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä ollutta henkilöä sekä keskimäärin vähintään 1 500 työrajoitteista henkilöä.

Määrärahasta saadaan maksaa valtion virastoille ja laitoksille työrajoitteisten henkilöiden työolosuhteiden järjestelystä aiheutuvia kuluja enintään 200 000 mk.

9. (34.30.02.9 ja 50.02.9) *Sosiaaliturvamaksu*. Alamomentille merkitään 26 169 000 mk. Vähennys on 152 000 mk.

1986 esitys 392 169 000
1985 menoarvio 377 275 000
1984 tilinpäätös 346 867 288

30. (34.30.62, osa ja 50.61, osa) *Valtionapu kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten 650 000 000 mk käytettäväksi työttömien henkilöiden työllistämistä aiheutuviin menoihin. Lisäys on 70 600 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 4 600 000 mk siirtona momentille 29.46.30, lisäys on 66 000 000 mk. Erityisesti määrärahaa käytetään alle 25-vuotiaiden nuorten, työrajoitteisten tai pitkäaikaisesti työttömien työnhakijoiden palkkaamiseen kuntien, kuntainliittojen ja julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä asetuksessa määriteltävien sivistys- ja sosiaalialan vapaata kansalaistointia harjoittavien yhteisöjen palvelukseen. Normaalina työllistämistukena maksetaan työttömyysturvalain (602/84) mukaista suurinta korotettua peruspäivärahaa vastaava määrä päivää ja henkilöä kohti. Työrajoitteisten henkilöiden työllistämistä maksettava korvaus on kahden vuoden ajalta 70 %, kuitenkin ensimmäisen kanto-kykyluokan kunnissa 80 % työvoimakustannuksista. Määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto. Määrärahaalla työllistetään keskimäärin 20 000 henkilöä. Työllistettävistä on keskimäärin vähintään 2 000 ensisijaisesti hallitusohjelman mukaista pitkäaikaisesti työtöntä henkilöä ja toissijaisesti yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä ollutta henkilöä sekä keskimäärin vähintään 2 000 työrajoitteista henkilöä.

Kuntien keskusjärjestöjen kanssa tehdyn suosituksen mukaisesti pyritään työllistämään kunnallisen työllistämistuen avulla ne kolme kuukautta työttömänä olleet 18—19-vuotiaat nuoret, joille ei ole voitu järjestää koulutus-, harjoittelu- tai muuta työpaikkaa.

Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 3 000 000 mk työtupien järjestämisestä aiheutuviin menoihin sekä erityisistä syistä muihin kuntien järjestämien työllisyystyöpaikkojen aiheuttamiin kustannuksiin valtioneuvoston määräämin perustein.

Momentin määrärahaalla saadaan maksaa vuosina 1984—1985 aloitettujen alueellisten työllisyys- ja elinkeinopoliittisten hankkeiden kustannuksia ja palkata hankkeiden loppuunsaattamista varten enintään viisi henkilöä työvoimahallintoon.

1986 esitys 650 000 000
1985 menoarvio 584 000 000
1985 lisämenoarvio 1 200 000
1984 tilinpäätös 509 222 460

50. *Työllisyyskoulutuksen koulutus- ja erityistuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 17 480 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, Pohjois-Kalotin ammatillisen kurssikeskuksen koulutuskustannusten maksuperusteiden muuttumisesta sekä 2 100 000 markan kertamenosta ammattikurssikeskuskohtaisten maksatusten edellyttämän atk-laitteiston hankintaa varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutus- ja erityistuki, kurssiaikaiset matkakorvaukset ja atk-maksatus (kertamenoa 2 100 000)	376 916 000
Oppilaaksi pyrkivän lääkärintarkastukset ja matkakorvaukset sekä oppilasvalintaan liittyvät menot, ilmoitus- ja tiedotuskustannukset sekä yhteispuhjoismaisen kursitoiminnan kustannukset	12 564 000
Yhteensä	389 480 000
1986 esitys	389 480 000
1985 menoarvio	372 000 000
1984 tilinpäätös	296 588 663

61. (34.30.62, osa, 50.44 ja 50.61, osa) *Valtionapu työttömyyden lieventämiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 292 000 000 mk. Lisäys on 73 800 000 mk. Kun momentilta vähennetään 37 000 000 mk, mistä 4 000 000 mk aiheutuu alueellisten työllisyys- ja elinkeinoliittisten hankkeiden valtionavun siirrosta momentille 26.98.43, 30 000 000 mk nuorten työllistämistuen siirrosta momentille 29.74.40 ja 3 000 000 mk tietotekniikan keskusten valtionavun siirrosta momentille 32.44.42, lisäys on 36 800 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää työttömien henkilöiden työllistämiseen aiheutuviin palkkausmenoihin. Lisäksi määrärahaa voidaan maksaa nuorten perehdyttämistukea työnantajalle 20—24-vuotiaan nuoren perehdyttämisestä työelämään ja harjoittelurahaa 16—19 vuotiaan nuoren työelämään tutustumista varten ja alle 25-vuotiaiden nuorten työyhteisötoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin sekä tukea metsänhoidollisia töitä työttömyyden lieventämiseen liittyvistä metsänhoidollisista töistä annetun asetuksen (538/85) mukaisesti.

Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää yrittäjäksi ryhtyvän työttömän tukemiskokeilusta annetun asetuksen (702/84) mukaisiin menoihin sekä henkilöstön palkkaamiseen. Erityisesti määrärahaa käytetään alle 25-vuotiaiden nuorten, työrajoitteisten tai lukuperustelujen mukaisten pitkä-

aikaistyöttömien työnhakijoiden palkkaamiseen yritysten ja yhteisöjen palvelukseen.

Momentin määrärahalla työllistetään keskimäärin vähintään 1 800 työrajoitteista henkilöä ja keskimäärin vähintään 2 000 ensisijaisesti hallitusohjelman mukaista pitkäaikaisesti työttömänä henkilöä ja toissijaisesti yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä ollutta henkilöä.

Työrajoitteisten tai pitkäaikaisesti työttömien henkilöiden työhönsijoittamisesta maksettava korvaus on ensimmäisenä vuonna 50 % ja toisena vuonna 20 % työvoimakustannuksista.

Pitkäaikaistyöttömien työllistämiskokeilua jatketaan nykyisillä kokeilualueilla. Hallitusohjelman mukaisten pitkäaikaistyöttömien työhönsijoittamisesta maksettava korvaus on 80 % ja yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden korvaus on 50 % työvoimakustannuksista ensimmäisen vuoden ajalta. Toisena vuonna korvaus on 20 % työvoimakustannuksista.

Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 10 henkilöä työvoimahallintoon pitkäaikaisesti työttömien työllistämiskokeiluun liittyviin suunnittelu- ja toteuttamistehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työrajoitteisten työllistämistuki	42 000 000
Pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki	70 000 000
Nuorten perehdyttämistuki ja harjoitteluraha	50 000 000
Metsänhoidolliset työt	63 000 000
Yrittäjäksi ryhtyvän työttömän tukemiskokeilu	40 000 000
Valtioneuvoston käytettäväksi vaikeimmilla työttömyysalueilla toteutettavia hankkeita varten	15 000 000
Muu valtionapu	12 000 000
Yhteensä	292 000 000
1986 esitys	292 000 000
1985 menoarvio	255 200 000
1985 lisämenoarvio	14 500 000
1984 tilinpäätös	212 332 485

62. *Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 33 660 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuntien, kuntainliittojen ja yhteisöjen työllisyysperusteisten investointien rahoittamiseen vaikeilla työttömyysalueilla. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös eläkeläisten asuntojen peruskorjauksiin ja kotimaisen energian käyttöä lisääviin hankkeisiin.

1986 esitys	125 160 000
1985 menoarvio	91 500 000
1985 lisämenoarvio	25 000 000
1984 tilinpäätös	70 000 000

63. (34.30.61) *Työrajoitteisten ammatinvalinnanohjauksen erityismenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 760 000 mk seuraavasti:

1. *Työrajoitteisten ammatinvalinnanohjaus erityislaitoksissa.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu henkilöstömenoihin	2 200 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	65 000
Valtionapu hankintoihin	65 000
Valtionapu muihin menoihin	840 000
Yhteensä	3 170 000

2. *Muut erityismenot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 630 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lääketieteelliset ja muut tutkimukset	3 561 000
Asiakkaiden matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset	430 000
Työ- ja koulutuskokeilumenetelmien kehittäminen	110 000
Yhteensä	4 101 000

1986 esitys	7 271 000
1985 menoarvio	6 511 000
1984 tilinpäätös	6 087 929

64. (34.30.62, osa) *Työrajoitteisten työhön sijoittamisen erityismenot*

Momentille ehdotetaan 12 000 000 mk. Lisäys on 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan

käyttää työrajoitteisten henkilöiden työhön sijoituksesta ja siihen liittyvistä tutkimuksista aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työkunnan arviointitutkimukset	3 500 000
Työkokeilu työpaikalla	7 000 000
Työolosuhteiden ja laitteiden kehittäminen työpaikalla	500 000
Asiakkaiden matkakustannukset	1 000 000
Yhteensä	12 000 000

1986 esitys	12 000 000
1985 menoarvio	11 500 000
1984 tilinpäätös	12 089 000

77. *Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 365 000 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi työttömyyden torjumisen ja työttömyyden alueellisten erojen lieventämisen kannalta tarpeellisiin keskeneräisiin ja uusiin työkohteisiin. Määrärahaa voidaan tie- ja vesirakennuslaitokselle osoittaa teiden rakentamiseen vain keskeneräisten töiden loppuunsaattamiseen sekä uusiin pienehköihin hankkeisiin noin 100 000 000 mk. Lisäksi määrärahasta käytetään Valtionrautateiden investointeihin ainakin 10 000 000 mk sekä posti- ja telelaitoksen investointeihin samoin ainakin 10 000 000 mk. Määrärahaa voidaan käyttää 350 000 mk rakennushankkeiden ajoitusmallin tutkimiseen ja kehittämiseen.

1986 esitys	365 000 000
1985 menoarvio	400 000 000
1984 tilinpäätös	554 668 818

89. Palkkaturva

50. *Palkkaturva (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 80 100 000 mk palkkaturvalain (649/73) mukaisia menoja varten. Lisäys on 10 000 000 mk. Määrärahaa arvioidaan jäävän 100 000 mk valtion lopulliseksi me-

noksi. Momentille 12.34.70 on merkitty 80 000 000 markkaa vastaavat tulot.

1986 esitys	80 100 000
1985 menoarvio	70 100 000
1984 tilinpäätös	63 914 045

99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut menot

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momenttien 34.01.01 ja 06.01 laskelmissa.

08. Komiteat ja asiantuntijat

Momentille ehdotetaan edelleen 120 000 mk.

1986 esitys	120 000
1985 menoarvio	120 000
1984 tilinpäätös	52 501

23. Siviilipalvelusmiesten työllistäminen

Momentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää siviilipalvelusmiehistä aiheutuviin menoihin.

1986 esitys	200 000
1985 menoarvio	200 000
1984 tilinpäätös	85 000

25. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 341 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu kertamenosta OECD-seminaareja varten, 150 000 mk käytettä-

väksi Tukholman Suomitalon tietopalveluhankkeen kokeiluun ja 41 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin ulkomaanmatkoihin, työvoima-avustajan matkoihin, käännösjä tulkkauksmenoihin, kokous- ja edustusmenoihin sekä muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

1986 esitys	1 363 000
1985 menoarvio	1 022 000
1984 tilinpäätös	798 764

50. Korvaus liikennöitsijöille siviilipalvelusmiesten lomamatkalippuista (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 141 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää siviilipalvelusmiehille myönnettävien matkalippujen korvaamiseen liikennöitsijöille.

1986 esitys	1 456 000
1985 menoarvio	1 315 000
1984 tilinpäätös	1 642 589

Pääluokan 34 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk	± %
01. Työvoimaministeriö (610)	49 796	53 871	62 478	+ 8 607	+ 16
06. Työvoima-asiain piiri- ja paikallis- hallinto (620)	184 780	202 082	228 225	+ 26 143	+ 13
08. Työvoimaopisto (610)	1 462	1 725	2 032	+ 307	+ 18
20. Työvoiman liikkuvuuden edistä- minen (620)	17 730	15 000	22 000	+ 7 000	+ 47
50. Työllisyyden hoito (630)	2 118 137	2 097 986	2 233 080	+ 135 094	+ 6
89. Palkkaturva (410)	63 914	70 100	80 100	+ 10 000	+ 14
99. Työvoimaministeriön hallinnon- alan muut menot (610)	2 579	2 657	3 139	+ 482	+ 18
Yhteensä	2 438 398	2 443 421	2 631 054	+ 187 633	+ 8

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Pysyväisluonteisia suunnittelu- ja tutkimus-tehtäviä pitkäaikaisesti hoitaneiden henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi on tarkoitus vuoden 1987 alussa siirtää vesihallinnossa 105 henkilön

sekä eräiden vastaavanlaisia tehtäviä ympäristö-ministeriössä hoitavien henkilöiden palkkaus var-sinailta palkkausmomenteilta suoritettavaksi.

01. Ympäristöministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 557 000 mk, mistä 1 074 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 1 207 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksista, määrärahan oikaisusta 1 030 000 mk, mistä 580 000 mk perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 240 000 mk tilapäis-

ten palkkioihin ja 210 000 mk työsuhdepalkkoihin. Momentin lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä 500 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 17 tilapäistä sekä 19 työsopimussuhteista pysyväisluon-teista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 289 400	18 452 800	+ 11	167
Tilapäisten palkkiot	+ 790 700	1 682 200	+ 4	17
Työsuhdepalkat	+ 296 100	1 800 400	—	19
Muut palkat ja palkkiot	— 400	1 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 181 200	1 569 000	—	—
Yhteensä	+ 3 557 000	23 506 000	+ 15	203

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta momentilta 28.80.02, kuusi siirrosta momentilta 35.01.09 ja kolme siirrosta momentilta 35.40.01.

	Palkkaus- luokka
1 virastomestari	A 8
2 vahtimestaria	A 6
2 toimistovirkailijaa	A 5
1 puhelunvälittäjä	A 4

Lisäperustelut:

Kiinteistö Ratakatu 3:een muuton johdosta ehdotetaan 1.9.1986 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Edellä olevista toimista yhden vahtimestarin toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu mo-

mentin 28.80.02 määrärahalta ja kolmen toimen palkkaus momentin 35.40.01 määrärahalta.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistoarkkitehdin toimi (A 23), ylimääräinen toimistoinnöörin toimi (A 23) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 271 100 mk kolmen ylimääräistetyt toimen palkkioina.

Öljyvahinkojen torjuntatehtävien tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 24).

Kansainvälisten asioiden lisääntymisen ja tehostamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen ylitarkastajan virka (S 23) erityisesti Neuvostoliiton kanssa harjoitettavan yhteistyön tehtäviin.

Ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1986 lukien ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 13). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9).

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi tehtävien muuttuneita vaatimuksia vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi vanhemman hallitussihteerin virka (A 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa nuoremman hallitussihteerin virka (A 22).

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 127 900 mk ylitarkastajan (A 22) palkkaamiseksi luonnonsuojelualueiden hankintatehtäviä varten.

Pysyvien neuvostojen ja neuvottelukuntien sihteerin- ja toimistotehtäviä päätoimisesti hoitavien henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 654 000 mk seuraavien aikaisemmin momentin 35.01.09 määrärahalta palkattujen henkilöiden palkkaamista varten:

	Palkkaus-	
	luokka	
1 neuvottelukunnan pääsihteerin	A 24	
2 neuvottelukunnan pääsihteerin	A 23	
1 neuvottelukunnan sihteerin	A 16	
1 toimistosihteerin	A 9	
1 konekirjoittajan	A 4	
1986 esitys		23 506 000
1985 menoarvio		19 949 000
1984 tilinpäätös		19 379 597

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 159 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu kahden uuden vuoden 1984 toimintansa aloittaneen neuvottelukunnan menoista, 30 000 mk kertamenosta ympäristönsuojelukysymysten pohjoismaisen virkamieskomitean puheenjohtajanaan toimimisen johdosta ja 69 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 600 000 mk momentin 35.01.01 perusteluihin viitaten neuvottelu- ja toimikuntien sihteerin- ja toimistotehtäviä päätoimisesti hoitavien kuuden henkilön palkkauksina, vähennys on 441 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää pysyvien neuvottelu- ja toimikuntien toiminnasta aiheutuviin palkkio-, kokous-, matka- ja muihin menoihin. Ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 1 100 000 mk sihteerin- ja toimistotehtäviä hoitavien enintään yhdeksän henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Asunoneuvosto	500 000
Kaavoitus- ja rakennusneuvosto	80 000
Kaavoitus- ja rakennustutkimuksen neuvottelukunta	90 000
Rakennusteknillinen neuvottelukunta	30 000
Maa-ainesasiain neuvottelukunta	30 000
Ympäristönsuojeluneuvosto	450 000
Jätehuollon neuvottelukunta	170 000
Ilmansuojelun neuvottelukunta	80 000
Meriympäristöneuvottelukunta	70 000
Ympäristönsuojelukysymysten pohjoismaisen virkamieskomitea (kertamenoa 30 000)	180 000
Meluntorjunnan neuvottelukunta	33 000
UK-puiston neuvottelukunta	30 000
Saaristomeren kansallispuiston neuvottelukunta	30 000
Yhteensä	1 773 000

1986 esitys	1 773 000
1985 menoarvio	2 214 000
1984 tilinpäätös	1 968 724

26. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 213 000 mk, mistä 1 100 000 mk aiheutuu kertamenosta OECD:n järjestämää Suomen ympäristöpolitiikan tutkintaa sekä Suomessa vuonna 1986 pidettävien luonnonsuojelua koskevaa ECE:n yhteistyötä valmistelemaan seminaarin ja paperi- ja selluloosateollisuuden ympäristöhaittoja käsittelevän seminaarin järjestämistä varten, 100 000 mk kertamenosta Suomessa pidettäviä Pohjoismaisia rakennuspäiviä varten, 211 000 mk jäsenmaksujen ja maksuosuuksien nousun johdosta, 250 000 mk Suomen ja Neuvostoliiton välisen ympäristönsuo-

jelusopimuksen toteuttamisen aloittamisesta sekä aikaisempien sopimusjärjestelyjen mukaisen yhteistyön laajentamisesta ja 552 000 mk toiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 050 000 mk, lisäys on 1 163 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja mak-suosuuksiin, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumiseen sekä asiantuntijavaihdon ja tutkimusyhteistyön edellyttämiin menoihin, ulkomaan matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten menoihin, vieraskielisen aineiston julkaisukuluihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 200 000 mk OECD:n maatutkinnan ja kansainvälisten kokousten järjestelyn määräraikaisen henkilöstön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut ja maksuosuudet	1 525 000
YK ja monenkeskinen yhteistyö (kertamenoa 1 100 000)	1 975 000
Pohjoismainen yhteistyö (kertamenoa 100 000)	150 000
Kahdenvälinen yhteistyö	600 000
Yhteensä	4 250 000
1986 esitys	4 250 000
1985 menoarvio	3 087 000
1985 lisämenoarvio	1 095 000
1984 tilinpäätös	1 544 821

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 966 000 mk, mistä 1 465 500 mk aiheutuu toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta, 400 000 mk kertamenosta uusiin toimitiloihin muuton johdosta, 100 000 mk lisääntyvistä puhelinmenoista muuton johdosta ja 1 000 000 mk atk-menojen ja painatusmenojen kasvusta sekä 500 mk virkapukuavustusten siirrosta momentilta 35.01.01. Kun momentilta vähennetään 300 000 mk 1.9.1986 lukien poisjäävinä vuokrina, lisäys on 2 666 000 mk.

1986 esitys	8 526 000
1985 menoarvio	5 860 000
1985 lisämenoarvio	1 150 000
1984 tilinpäätös	5 382 417

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 300 000 mk, mistä 400 000 mk atk-laitteiden hankintaan, 200 000 mk puhelinosuustodistusten hankintaan, 700 000 mk kiinteistön kalustamiseen ja kulunvalvontalaitteiden hankintaan sekä muun kaluston ja konttorikoneiden hankintaan.

1986 esitys	1 300 000
1985 menoarvio	400 000
1984 tilinpäätös	99 999

(10.) Ympäristönsuojelu

Luku ja sen momentit on siirretty lukuihin 35.10, 12, 13 ja 99.

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelun tutkimus

Menoarvion rakenteen kehittämiseksi ehdotetaan pääosa ympäristön- ja luonnonsuojelua koskevan tutkimustoiminnan määrärahoista budjetoitavaksi omaan lukuunsa.

Jätehuoltolain ja ilmansuojelulain toteuttamista palvelevaa tutkimusta edistetään. Ympäristön tilan seurannan menetelmien tutkimista jatketaan ja ympäristönsuojelun taloutta koskeva tutkimus- ja selvitystyö aloitetaan. Luonnonsuojelu-

tehtävien hoito edellyttää alan tutkimuksen kehittämistä. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) toimesta tapahtuvan Suomen ympäristöpolitiikan tutkimuksen edellyttämää tutkimus- ja selvitystyötä jatketaan.

22. (35.15.22) *Luonnonsuojelu- ja ulkoilututkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mistä 14 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 86 000 mk luonnonsuojelututkimusten lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelututkimusten palkkaus- ja kulutusmenoihin sekä ulkoilua ja luonnon muuta virkistyskäyttöä ja maastoliikennettä koskeviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Momentin määrärahaa saadaan palkata tilapäisesti keskimäärin enintään kolme henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Luonnonsuojelututkimukset	400 000
Ulkoilua ja luonnon muuta virkistyskäyttöä koskevat tutkimukset	50 000
Yhteensä	450 000
1986 esitys	450 000
1985 menoarvio	350 000
1985 lisämenoarvio	100 000
1984 tilinpäätös	200 000

23. *Vesiensuojelun tutkimus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 830 000 mk, mistä 3 600 000 mk aiheutuu siirrosta alamomentilta 35.25.23.(2), 100 000 mk Suomenojan tutkimus-aseman siirtymisestä vesihallituksen hallintaan ja 130 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesiensuojelun tutkimustoimintaan liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä

tarvikkeiden hankintaan. Momentin määrärahaa saadaan palkata keskimäärin enintään 39 henkilöä.

1986 esitys

25. (35.10.25) *Ympäristötutkimukset ja -selvitykset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 050 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 850 000 mk tutkimuksen lisäämisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ympäristötutkimuksiin ja -selvityksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 450 000 mk keskimäärin viiden työsopimussuhteisen henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ympäristön tilan seuranta palvelu tutkimus	300 000
Ilmansuojelututkimus	1 200 000
Jätteiden huollon ja hyötykäytön tutkimus ..	1 800 000
Melun vaikutusten ja torjunnan tutkimus ..	250 000
Ympäristövaikutusten arviointia koskeva tutkimus	200 000
Haitallisten aineiden ja niiden ympäristövaikutusten tutkimus	500 000
Torjunta-aineiden ympäristövaikutusten tutkimus	300 000
Ympäristönsuojelun taloutta koskevat selvitykset	200 000
Kansainvälistä tutkimusyhteistyötä tukevat selvitykset	400 000
Ympäristönsuojeluteknologian tutkimusyhteistyö	150 000
Lääninhallintoa palvelevat selvitykset	200 000
Muut tutkimukset	400 000
Yhteensä	5 900 000
1986 esitys	5 900 000
1985 menoarvio	4 850 000
1984 tilinpäätös	5 860 000

12. Ilmansuojelu

Menoarvion rakenteen kehittämiseksi ehdotetaan ilmansuojelua koskevat määrärahat budjetoitavaksi omaan lukuunsa.

Ilmansuojelussa keskitytään ilmansuojelulain (67/82) täytäntöönpanoon ja etenkin yksityiskohtaisten ohjeiden ja määräysten täydentämiseen sekä valvonnan tehostamiseen. Rikkipäästöjen vähentämiseksi laadittua ohjelmaa aletaan toteut-

taa ja typpipäästöjen vähentämisen suunnittelu alkaa. Happamoitumistutkimusta jatketaan.

23. *Ilmansuojelun suunnittelu ja valvonta*

Momentille ehdotetaan 100 000 mk ympäristöministeriön ja lääninhallitusten käytettäväksi ilmansuojelulain valvonnan tehostamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkopuolis-

ten palvelusten ostoihin sekä valvontalaitteiden ja tarvikkeiden hankintoihin.

1986 esitys 100 000

26. (35.10.26) *Happamoitumistutkimus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 700 000 mk happamoitumisen syitä ja vaikutuksia selvittävän yhteisprojektin ympäristöministeriön vuoden 1986 rahoitusosuuden mukaisiin menoihin. Lisäyksiä 150 000 mk aiheutuu erityisesti typen oksidien ja oksidanttien vaikutuksen selvittämisen tarpeen kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkaus- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, laite- ja tarvikkehankintoihin sekä kansainvälisen yhteistoiminnan aiheuttamiin menoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata projektipäällikkö ja enintään 21 muuta henkilöä.

1986 esitys 4 700 000
1985 menoarvio 4 550 000

37. (35.10.37) *Valtionosuus kunnille ilmansuojelun toimenpiteisiin*

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionosuutena kunnille ilmansuojelulain (67/82) 29 §:n mukaisista kertaluonteisista ilmansuojelututkimuksista ja -selvityksistä sekä ilman laadun seurantaan tarkoitettujen laitteiden hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

1986 esitys 2 500 000
1985 menoarvio 2 300 000
1984 tilinpäätös 684 397

42. (35.10.42) *Teollisuuden ja energiahuollon ilmansuojeluinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta annetun lain (827/84) nojalla teollisuuden ja energiahuollon ilmansuojeluinvestointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää teollisuuden ja energiahuollon ilmansuojeluinvestointien toteuttamiseen korkotukilainoja enintään 90 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8½ prosentin koron erotusta. Suhdannepoliittisista syistä vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5½ prosentin koron erotusta ja 5—8 vuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen lainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys 5 000 000
1985 menoarvio 3 000 000
1984 tilinpäätös 885 283

13. Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen

Menoarvion rakenteen kehittämiseksi ehdotetaan jätehuoltoa koskevat määrärahat budjetoitavaksi omaan lukuunsa.

Jätehuollon suunnittelua ja valvontaa tehostetaan. Ongelmajätehuollon toimivuutta lisätään. Ekokem Oy Ab:n toimintaedellytykset turvataan lähinnä valtion avustuksin. Jätteiden hyödyntämistä ja uusien kaatopaikkojen perustamista ja vanhojen kaatopaikkojen kunnostamista ediste-

tään myöntämällä korkotukea niitä koskeviin investointeihin. Saaristo- ja tunturialueiden jätehuoltoa tuetaan valtion avustuksin.

23. Jätehuollon suunnittelu ja valvonta

Momentille ehdotetaan 100 000 mk ympäristöministeriön, lääninhallitusten ja vesi- ja ympäristöhallinnon käytettäväksi jätehuoltolain valvonnan tehostamiseen. Momentin määräraha

saadaan käyttää ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä valvontalaitteiden ja tarvikkeiden hankintoihin.

1986 esitys..... 100 000

46. (35.10.46) *Ongelmajätteiden kuljetustuki* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksiin Ekokem Oy Ab:lle ongelmajätteiden kuljettamisesta käsittelylaitokseen aiheutuviin kustannuksiin ja niiden alueelliseen tasaamiseen. Avustusta ei makseta alle 120 km:n etäisyydellä tapahtuviin kuljetuksiin.

1986 esitys..... 3 250 000
1985 menoarvio..... 3 100 000
1984 tilinpäätös..... 400 000

47. *Avustus Ekokem Oy Ab:n korkomenojen alentamiseen*

Viitaten vuoden 1985 lisämenoarvion momentin 35.99.47 perusteluihin momentille ehdotetaan 17 000 000 mk Ekokem Oy Ab:lle avustuksena yhtiön pääomakustannuksiin toimintaedellytysten turvaamiseksi.

1986 esitys..... 17 000 000
1985 lisämenoarvio 19 000 000

61. (35.10.61) *Saaristo- ja tunturialueiden jätehuollon tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää saaristo- ja tunturialueiden jätehuoltoa edistävän toiminnan tukemiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Saaristoalueet	350 000
Tunturialueet	190 000
Yhteensä	540 000

1986 esitys..... 540 000
1985 menoarvio..... 520 000
1984 tilinpäätös..... 500 000

62. (35.10.28) *Jätehuollon teknologian kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk jätehuollon teknologian kehittämis- ja kokeilu-toiminnan tehostamisen johdosta. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1985

tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 50 000 markan määräraha. Momentin määräraha saadaan käyttää avustuksina mallikaatopaikan rakentamiseen ja kaatopaikkateknologian kehittämiseen.

1986 esitys..... 700 000
1985 menoarvio..... 550 000

63. (35.10.63) *Jätteiden hyödyntämisen edistämisen investointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta annetun lain (944/82) nojalla jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien toteuttamiseen korkotukilainoja enintään 60 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen lainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys..... 2 000 000
1985 menoarvio..... 1 000 000
1984 tilinpäätös..... 6 128

65. (35.10.65) *Jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta annetun lain (173/79) nojalla jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamiseen ja kunnostamiseen korkotukilainoja enintään 40 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin

koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8½ prosentin koron erotusta. Suhdannepoliittisista syistä vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen kor-

kotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen lainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	426 256

15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö

Luonnonsuojelussa on keskeisellä sijalla valtioneuvoston hyväksymien periaatepäätösten mukaisten suojeluohjelmien toteuttaminen. Kuntien ulkoilureittihankkeiden tukemista jatketaan.

21. Luonnonsuojelun yleismenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelualueiden hoitoon, tutkimukseen ja suunnitteluun sekä ympäristöministeriön ja lääninhallitusten ohjeiden mukaisesti luonnonsuojelukohteiden merkintäkustannuksiin. Momentin määrärahasta voidaan käyttää palkkioluonteisiin menoihin enintään 100 000 mk.

1986 esitys	270 000
1985 menoarvio	250 000
1984 tilinpäätös	232 757

(22.) Luonnonsuojelu- ja ulkoilututkimukset (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 35.10.22.

30. Korvaukset kunnille suojelualueista aiheutuvista metsäverotulojen menetyksistä (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelulain (71/23, muut. 594/81) nojalla kunnille vuosittain maksettaviin korvauksiin, jotka aiheutuvat suojelualueiden metsäverotulojen menetyksistä.

1986 esitys	2 100 000
1985 menoarvio	1 600 000
1984 tilinpäätös	1 732 999

31. Valtionavustus kunnille ulkoilureittien perustamiseen (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä ulkoilureittihankkeiden lisääntymisestä suurien taajamien läheisyydessä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksiin valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittävien ulkoilureittien perustamiseksi.

1986 esitys	600 000
1985 menoarvio	480 000
1984 tilinpäätös	480 000

41. Korvaukset suojelualueiden perustamisesta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelulain (71/23, muut. 594/81) mukaan yksityismaille muodostettavien suojelualueiden perustamisesta maanomistajille aiheutuvien taloudellisten menetysten korvaamiseen.

1986 esitys	2 200 000
1985 menoarvio	2 200 000
1984 tilinpäätös	2 000 000

42. Rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 35 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rauhoitet-

tujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

1986 esitys.....	100 000
1985 menoarvio.....	65 000
1984 tilinpäätös.....	55 000

43. Maa-aineslain mukaiset korvaukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk harjuensuojeluun liittyvien lakimääräisten korvausten johdosta, jotka tulevat maksettaviksi maa-aineslain (555/81) siirtymäsäännösten nojalla. Vähennys on 2 000 000 mk.

1986 esitys.....	3 000 000
1985 menoarvio.....	5 000 000
1984 tilinpäätös.....	—

62. Saariston ympäristönhoitoavustukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk avustustarpeen lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (481/81) 12 §:n mukaisesti ympäristönhoitoavustuksiin.

1986 esitys.....	480 000
1985 menoarvio.....	400 000
1984 tilinpäätös.....	300 000

20. Luonnonsuojelualueiden perustaminen ja hoito

Luvun nimike on muutettu.

Vahvistettujen suojeluohjelmien toteuttamista jatketaan hankkimalla maata luonnonsuojelutaroituksiin. Jo perustettujen luonnonsuojelualueiden varustamista ja rakentamista jatketaan ja aluiden hoitoa tehostetaan.

Menoarvion rakenteen kehittämiseksi ehdotetaan metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen suojelualueita koskevat määrärahat budjetoitavaksi erilleen. Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta (228/83) edellyttää erityisen huomion kiinnittämistä puiston kehittämiseen. Puiston aseman selkeyttämiseksi ehdotetaan myös Urho Kekkosen kansallispuiston määrärahat budjetoitavaksi omalle alamomentille.

22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito

Momentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk seuraavasti:

1. *Urho Kekkosen kansallispuiston hoito ja kunnossapito.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 230 000 mk, mistä 190 000 mk aiheutuu siirrosta alamomentilta 2, 20 000 mk toiminnan tehostamisesta ja 20 000 mk kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään 1 800 000 mk siirtona alamomentille 2, vähennys on 1 570 000 mk. Alamomentin loppusumma on 780 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kansallispuiston hoitomenoihin, opastustoimintaan sekä rakennusten, teiden ja tieosuuksien korjauksiin ja kunnossapitoon. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kolme henkilöä puiston tilapäisluonteisiin suunnittelu-, hoito- ja valvontatehtäviin.

2. *Metsähallituksen muiden suojelualueiden hoito ja kunnossapito.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 010 000 mk, mistä 1 800 000 mk aiheutuu siirrosta alamomentilta 1, 140 000 mk toiminnan tehostamisesta ja 70 000 mk kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään 190 000 mk siirtona alamomentille 1, lisäys on 1 820 000 mk. Alamomentin loppusumma on 2 170 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää metsähallituksen hallinnassa olevien, luonnonsuojelulainsäädäntöön perustuvien suojelualueiden hoitomenoihin, opastustoimintaan sekä rakennusten, teiden ja tieosuuksien korjaukseen ja kunnossapitoon. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 18 henkilöä suojelualueiden tilapäisluonteisiin suunnittelu-, hoito- ja valvontatehtäviin.

3. *Metsäntutkimuslaitoksen suojelualueiden hoito ja kunnossapito.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mistä 350 000 mk aiheutuu kerta-

menosta Aulangon luonnonsuojelualueen metsä-
lammen kunnostusta varten ja 50 000 mk lähin-
nä toiminnan tehostamisesta. Alamomentin lop-
pusumma on 500 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää
Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevien suo-
jelualueiden hoitomenoihin, opastustoimintaan,
rakennusten ja teiden korjauksiin ja kunnossapi-
toon sekä suojelualueiden toimipisteiden toimis-
tomenoihin.

1986 esitys	3 450 000
1985 menoarvio	2 800 000
1985 lisämenoarvio	50 000
1984 tilinpäätös	2 481 000

70. Luonnonsuojelualueiden kalustohankinnat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 450 000 mk, mistä
350 000 mk metsähallituksen hallinnassa olevien
luonnonsuojelualueiden hoitoon ja käyttöön lii-
tyviin ajoneuvo-, kalusto-, atk-laite- ja konttori-
konehankintoihin ja 100 000 mk Metsäntutki-

muslaitoksen hallinnassa olevien muiden luon-
nonsuojelualueiden hoitoon ja käyttöön liittyviin
ajoneuvo-, kalusto- ja konttorikonehankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Urho Kekkosen kansallispuisto	175 000
Metsähallituksen muut luonnonsuojelu- alueet	175 000
Metsäntutkimuslaitoksen luonnonsuojelu- alueet	100 000
Yhteensä	450 000

1986 esitys	450 000
1985 menoarvio	400 000
1985 lisämenoarvio	50 000
1984 tilinpäätös	630 000

74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennus- työt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 550 000 mk seura-
vasti:

1. *Urho Kekkosen kansallispuiston talonraken-
nustyöt.* Alamomentille ehdotetaan 2 000 000
mk kansallispuiston talonrakennustöiden suun-
nittelua ja toteuttamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Henkilökunnan asunnot, Sodankylä	2 100 000	3 889	700 000	1 400 000
2. Savukosken opastuskeskus	2 300 000	6 571	—	500 000
3. Pienet hankkeet				100 000
			Yhteensä	2 000 000

2. Metsähallituksen muiden luonnonsuojelu- alueiden talonrakennustyöt. Alamomentille eh-

dotetaan 2 400 000 mk luonnonsuojelualueiden
talonrakennustöiden suunnittelua ja toteuttamis-
ta varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Oulangan opastuskeskus, Kuusamo	3 700 000	8 605	400 000	1 600 000
2. Seitsemisen opastuskeskus, Kuru	3 200 000	7 111	300 000	500 000
3. Pienet hankkeet				300 000
			Yhteensä	2 400 000

3. Metsäntutkimuslaitoksen luonnonsuojelu- alueiden talonrakennustyöt. Alamomentille eh-

dotetaan 2 400 000 mk luonnonsuojelualueiden
talonrakennustöiden suunnittelua ja toteuttamis-
ta varten.

75. *Urho Kekkosen kansallispuiston perusta-
miseen liittyvät kompensatioinvestoinnit* (siirto-
määräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk Urho
Kekkosen kansallispuiston perustamiseen liitty-
vien kompensatioinvestointien suunnitteluun ja
toteuttamiseen sekä kompensatioinvestoinneissa
avustamiseen.

1986 esitys	4 550 000	1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	3 500 000	1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	1 500 000	1984 tilinpäätös	2 000 000

77. *Luonnonsuojelualueiden kunnostus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk lähinnä vesihallituksen toimesta Parikkalan Siikalahdella suoritettaviin alueen luonnontilan palauttamiseen tähtääviin maa- ja vesirakennustöihin sekä niiden suunnitteluun.

1986 esitys..... 500 000

88. *Maan hankkiminen luonnonsuojelutarkoituksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 40 000 000 mk maa- ja vesialueiden ostamiseksi ja pakkolunastamiseksi

si luonnonsuojelutarkoituksia varten lähinnä valtioneuvoston vahvistamien periaateohjelmien toteuttamiseksi. Hankittaessa maata luonnonsuojelutarkoituksiin voidaan metsähallituksen hallinnassa olevia alueita tarvittaessa käyttää maa-alueiden vaihtamiseen.

1986 esitys..... 40 000 000
1985 menoarvio..... 38 000 000
1984 tilinpäätös..... 27 999 998

25. Vesi- ja ympäristöhallinto

Luvun nimike on muutettu.

Luvun 30.40 perusteluihin viitaten vesihallitus siirretään 1.10.1986 lukien yleishallinnollisesti ympäristöministeriön alaisuuteen. Vesi- ja ympäristöhallinnon uudelleenjärjestämisen takia siirrettyjen määrärahojen käyttötarkoitusten ja määrärahojen käytön ajoituksen osalta viitataan luvun 30.40 perusteluihin.

Mikäli määrärahojen käyttö ei jakaannu kaikilta osin nyt budjetoitavalla tavalla, saadaan samaan tarkoitukseen osoitettuja määrärahoja käyttää myös toisen ajanjakson aikana pääluokasta riippumatta. Siirrettyjen momenttien määrärahoja saadaan käyttää henkilöstön palkkaamiseen maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa momenttien perusteluissa mainittujen kiintiöiden puitteissa.

Vesiensuojelun suunnittelua ja valvontaa sekä pohjavesien suojelussa tarvittavien tietojen keräämistä ja pohjavesiä vaarantavien toimintojen vaikutusten selvittämistä tehostetaan. Uusien vesiensuojelutöiden käynnistämiseen esitetään yhteensä 1 550 000 mk.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Luvun sekä momentin 30.40.01 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 30 054 000 mk.

1986 esitys..... 30 054 000

09. *Tieteellinen neuvottelukunta*

Luvun sekä momentin 30.40.09 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 8 000 mk.

1986 esitys..... 8 000

21. *Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesiensuojelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk momentille 12.35.23 kertyväksi arvioituja vesilain (264/61) 10 luvun 27 §:n mukaan suoritettavia sekä aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä vesiensuojelumaksuja vastaavasti. Momentin määrärahasta 1 400 000 mk on siirtoa alamomentilta 35.25.23.(1). Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja tarvikkeiden hankintaan. Momentin määrärahaalla saadaan palkata keskimäärin enintään kahdeksan henkilöä.

1986 esitys..... 1 600 000

22. *Katselmustoimitukset*

Luvun ja momentin 30.40.22 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 400 000 mk.

1986 esitys..... 400 000

23. Vesien suunnittelu ja valvonta (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi ja alamomenttijakoa ehdotetaan muutettavaksi.

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 4 145 000 mk seuraavasti:

(1.) *Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesiensuojelutoiminta.* Alamomentti ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta ja sen määräraha 1 400 000 mk siirrettäväksi momentille 35.25.21. Vähennys on 1 400 000 mk.

(2.) *Vesiensuojelun tutkimus.* Alamomentti ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta ja sen määräraha 3 600 000 mk siirrettäväksi momentille 35.10.23. Vähennys on 3 600 000 mk.

1. *Vesiensuojelun suunnittelu ja valvonta.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 435 000 mk, mistä 120 000 mk aiheutuu teollisuuden jätevesiä hajakuormitusta ja pohjaviesien suojelua koskevan valvonnan ja suunnittelun tehostamisesta, 100 000 mk myrkyllisiä ja haitallisia aineita koskevan vesiensuojelutoiminnan tehostamisesta, 100 000 mk viemäreiden uusimisen lisääntymisestä ja 115 000 mk kustannusten noususta. Alamomentin loppusumma on enintään 2 705 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vesiensuojelun suunnittelu- ja valvontatoimintaan liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä tarvikkeiden hankintaan. Alamomentin määräraha saadaan palkata tilapäisesti keskimäärin enintään 21 henkilöä.

2. *Muu vesien tutkimus ja suunnittelu.* Luvun ja momentin 30.40.23 perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 420 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hydrologinen tutkimus sekä maa- ja vesirakennustutkimus (kertamenoa 20 000) ...	340 000
Järvien syvyyskartoitukset	80 000
Yhteensä	420 000

1986 esitys	3 125 000
1985 menoarvio	7 270 000
1984 tilinpäätös	1 445 367

24. Meriympäristön suojelu

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu lähinnä Itämeren suojelusopimuksen mukaisen toiminnan laajene-

misestä ja 20 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 40 000 mk, lisäys on 40 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää meriympäristön suojelun suunnittelu- ja valvontatoiminnasta sekä kansainväliin sopimuksiin perustuvasta vesiensuojelutoiminnasta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja tarvikkeiden hankintaan sekä muihin kustannuksiin. Momentin määräraha saadaan tilapäisesti palkata keskimäärin enintään yksi henkilö.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjanlahden pilaantumista koskeva vesiensuojelutoiminta	90 000
Itämeren suojelusopimuksesta aiheutuva vesiensuojelutoiminta	590 000
Muu meriympäristön suojelun tutkimus-, suunnittelu ja valvonta	220 000
Yhteensä	900 000

1986 esitys	900 000
1985 menoarvio	860 000

25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arvionmääräraha)

Luvun ja momentin 30.40.25 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 75 000 mk.

1986 esitys	75 000
-------------------	--------

26. Kansainvälinen yhteistyö

Luvun ja momentin 30.40.26 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 37 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kansainvälinen hydrologinen tutkimusohjelma	10 000
Vesitutkimusmenetelmien kansainvälinen standardisointi	7 000
Muu kansainvälinen yhteistyö	20 000
Yhteensä	37 000

1986 esitys	37 000
-------------------	--------

29. Muut kulutusmenot

Luvun ja momentin 30.40.29 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 10 500 000 mk.

1986 esitys	10 500 000
-------------------	------------

30. Yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määrä-

rahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 904/79 ja 1022/83) nojalla yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien toteuttamiseen korkotukilainoja enintään 30 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen kahdeksan lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja $5\frac{3}{4}$ prosentin koron erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja $8\frac{3}{4}$ prosentin koron erotusta. Kuudennentoista lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys.....	1 500 000
1985 menoarvio.....	1 000 000
1984 tilinpäätös.....	4 315

31. Avustukset yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk vesihuoltolaitteiden rakennustoiminnan lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/80) nojalla avustuksina yhdyskuntien vesiensuojelua edistäviin investointeihin.

1986 esitys.....	6 500 000
1985 menoarvio.....	6 000 000
1984 tilinpäätös.....	6 000 000

32. Valtionosuus kuntien ympäristönsuojelulautakuntien sihteerien palkkaukseen

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys kuntien ympäristöhallinnosta, jolla yli 3 000 asukkaan kuntiin säädetään perustettavaksi 1.7.1986 lukien ympäristönsuojelulautakunnat. Samassa yhteydessä lakkautettaisiin kuntien vesilautakunnat. Valtionosuuden piiriin hyväksytään vuonna 1986 80 tointa. Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk.

1986 esitys.....	1 600 000
------------------	-----------

40. Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 100 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 1022/83) sekä maa- ja metsätalousministeriön teollisuuden vesiensuojelulainojen yleisistä ehdoista antaman päätöksen (115/78, muut. 407/81, 792/82) ja maa- ja metsätalousministeriön poikkeuksista teollisuuden vesiensuojelulainojen yleisiin ehtoihin antaman päätöksen (876/78) mukaisista lainoista luottolaitoksille sekä Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (761/68, muut. 708/70, 811/73, 1105/74) mukaisista lainoista Postipankille suoritettaviin korkohyvityksiin.

Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1986 myöntää enintään 55 000 000 mk korkotukilainoja vesihallituksen hyväksymiä suunnitelmia ja työvoimaviranomaisten hyväksymää ajoitusta noudattaen pääsääntöisesti teollisuuden liikeloudellisesti kannattamattomien vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamista varten. Eräissä tapauksissa tukea voidaan myöntää myös liiketaloudellisesti kannattavien investointien yhteydessä suoritettaviin vesiensuojelutoimenpiteisiin.

Vuosina 1978—81 ja 1983—85 myönnettyjen sekä vuonna 1986 myönnettävien korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään $6\frac{3}{4}$ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään $8\frac{3}{4}$ prosentin koron erotusta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1978 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Suhdannepoliittisista syistä vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään $4\frac{3}{4}$ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään $7\frac{1}{2}$ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kui-

tenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

Sellaisista korkotukilainoista, jotka on myönnetty vuoden 1978 tulo- ja menoarvioon sisältyvän myöntämisvaltuuden puitteissa 1.9.1978—31.3.1979 välisenä aikana aloitettuihin ja viimeistään 31.12.1980 mennessä loppuun saatettuihin investointeihin, lainan saajalta perittävä korko on neljän ensimmäisen lainavuoden aikana vähintään 3½ prosenttia ja 5—8 lainavuosien aikana vähintään 5 prosenttia. Korko, joka peritään korkokannan yleisistä muutoksista riippumatta, on kuitenkin vähintään 2 prosenttia.

1986 esitys	8 100 000
1985 menoarvio	6 000 000
1984 tilinpäätös	2 840 545

70. Kaluston hankkiminen

Luvun sekä momentin 30.40.70 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 500 000 mk.

1986 esitys	500 000
-------------------	---------

72. Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta (siirtomääräraha)

Luvun sekä momentin 30.40.72 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan kolmen kuukauden osuutena 500 000 mk.

1986 esitys	500 000
-------------------	---------

77. Vesiensuojelutyöt (siirtomääräraha)

Momentin rakennetta ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunkin vesipiiriin määrärahat ehdotetaan omaksi käyttösuunnitelman kohdaksi. Käyttösuunnitelman työkohteluettelossa on vesipiiri kohtaisesti hankkeittain arvioitu määrärahan tarve vuonna 1986, mutta eri hankkeiden

rahoitusta voidaan tarvittaessa muuttaa vesipiiri kohtaisen määrärahojen ja hankkeiden vahvistettujen kustannusarvioiden valtionosuuksien puitteissa.

Momentille ehdotetaan 8 760 000 mk, mistä 6 510 000 mk keskeneräisiin töihin, 1 550 000 mk nimettyihin uusiin vesiensuojelutöihin, jotka aloitetaan vuoden 1986 jälkipuoliskolla, 400 000 mk vesipiireille yhteisesti pienehköihin vesiensuojelullisiin kunnostustöihin ja 300 000 mk vesiensuojelutöiden hankekohtaiseen suunnitteluun.

Rakennuskohteisiin tarkoitettuja määrärahoja saadaan käyttää hankkeiden välittömiin työkohtaisiin rakennuskustannuksiin sekä myös rakentamistöissä tarvittavan kone- ja kuljetuskaluston käyttö- ja kunnossapitomenoihin, siirrettävien työmaarakennusten hankintoihin ja kunnossapitotoon, työmaatehtävissä toimivien työaikalain alaisten rakennusmestareiden matkakustannuksiin sekä rakennustyömaiden aiheuttamiin muihin yleiskustannuksiin.

Hankekohtaiseen suunnitteluun tarkoitettuja määrärahoja saadaan käyttää vesiensuojelullisten kunnostushankkeiden suunnittelusta aiheutuviin palkka-, matka- ja tarvikemenoihin sekä konsulttipalvelusten ostoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
01. Helsingin vesipiiri	300 000
02. Turun vesipiiri	1 900 000
03. Tampereen vesipiiri	300 000
04. Kymen vesipiiri	800 000
05. Mikkelin vesipiiri	950 000
06. Kuopion vesipiiri	1 500 000
08. Vaasan vesipiiri	1 000 000
11. Oulun vesipiiri	300 000
13. Lapin vesipiiri	1 010 000
14. Vesipiireille yhteisesti ympäristöministeriön käytettäväksi	700 000
Yhteensä	8 760 000

Nimetyt työkohteet:

Työkohteet	Aloitusvuosi	Työn kokonaiskustannusarvio mk	Valtion osuus edellisestä mk	Myönnetty mk	Arvioitu rahoitustarve v. 1986 mk
01. <i>Helsingin vesipiiri</i>					
2. Vesihuoltotyö Nummi-Pusulan syöttövesijohdo ja siirtoviemäri, Nummi-Pusula ..	1986	6 150 000	1 300 000	—	300 000

02. *Turun vesipiiri*

1. Vesihuoltotyö, Liedon asemanseudun siirtoviemäri, Lieto	1985	5 800 000	2 400 000	600 000	1 600 000
2. Vesihuoltotyö Perniön asemanseudun siirtoviemäri, Perniö	1986	1 300 000	600 000	—	300 000

03. *Tampereen vesipiiri*

12. Vesihuoltotyö, Niinisalon syöttövesijohto ja siirtoviemäri, Kankaanpää	1984	12 200 000	1 800 000	1 200 000	300 000
--	------	------------	-----------	-----------	---------

04. *Kymen vesipiiri*

10. Vesihuoltotyö, Utin siirtoviemäri, Valkeala	1984	3 400 000	2 000 000	1 500 000	500 000
1. Vesihuoltotyö, Pyhtään kk:n kokoojaviemärit, Pyhtää	1985	3 500 000	600 000	300 000	300 000

05. *Mikkelin vesipiiri*

1. Vesihuoltotyö, Saarijärven alueen siirtoviemäri ja yhdysvesijohto, Heinolan mlk .	1985	1 810 000	1 000 000	500 000	500 000
2. Vesihuoltotyö, Puumalan siirtoviemäri, Puumala	1986	3 500 000	450 000	—	450 000

06. *Kuopion vesipiiri*

1. Vesihuoltotyö, Petonen—Pitkälahden syöttövesijohto ja kokoojaviemäri, Kuopio	1985	13 700 000	5 200 000	1 200 000	1 500 000
---	------	------------	-----------	-----------	-----------

08. *Vaasan vesipiiri*

1. Vesihuoltotyö, Isokyrö—Vähäkyrön siirtoviemäri, Isokyrö ja Vähäkyrö	1985	10 500 000	2 500 000	500 000	1 000 000
--	------	------------	-----------	---------	-----------

11. *Oulun vesipiiri*

1. Vesihuoltotyö, Päivärinteen siirtoviemäri, Muhos	1986	5 300 000	2 250 000	—	300 000
---	------	-----------	-----------	---	---------

13. *Lapin vesipiiri*

1. Kuumalammen kunnostus, Kemijärvi ...	1985	1 750 000	1 310 000	500 000	810 000
2. Vesihuoltotyö, Pyhätunturin siirtoviemäri, Pelkosenniemi	1986	2 050 000	700 000	—	200 000

14. *Vesipiireille yhteisesti ympäristöministeriön käytettäväksi*

1. Pienehköt vesiensuojelliset kunnostustyöt					400 000
2. Vesiensuojelutöiden hankekohtainen suunnittelu					300 000

Yhteensä 8 760 000

Lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

01. *Helsingin vesipiiri*

2. Vesihuoltotyö, Nummi-Pusulan syöttövesijohto ja siirtoviemäri, Nummi-Pusula

Nummi-Pusulan kunnan Nummen ja Saukkolan alueiden sekä Pusulan kirkonkylän pohjavedenottamot eivät riitä tyydyttämään taajamien vedenottotarvetta. Pusulan kirkonkylän jätevedet johdetaan nykyisin kemiallisesti käsiteltynä Pusu-

lanjärveen, mutta Nummen ja Saukkolan alueilla jätevedet johdetaan saostuskaivojen kautta vesistöihin. Pusulan kirkonkylän pohjoispuolella sijaitsevasta Keräkankareen pohjavesesiintymästä on saatavissa riittävästi hyvänlaatuista pohjavettä Nummi-Pusulan kaikkien taajamien käyttöön. Sijoittamalla syöttövesijohdon kanssa samaan kaintoon viemäri saadaan Pusulan kirkonkylän jätevedet johdetuksi Saukkolaan rakennettavalle taajamien yhteiselle jätevesipuhdistamolle, jolloin Pusulanjärvi vapautuu jätevesikuormituksesta. Vesihuoltosuunnitelman toteuttamisella saadaan aikaan tarkoituksenmukainen vedenhankintaratkaisu ja vesiensuojelun kannalta edullinen jätevesien käsittely ja johtamisratkaisu. Syöttövesijohto- ja siirtoviemärisuunnitelman kustannusarvio on 6 150 000 mk, josta valtion osuus on 1 300 000 mk.

02. Turun vesipiiri

2. Vesihuoltotyö, Perniön asemanseudun siirtoviemäri, Perniö

Perniön asemanseudun jätevedet johdetaan nykyisin puhdistamattomina Perniönjokeen. Suunnitelman mukaan jätevedet johdettaisiin Perniön asemanseudulta Perniön kirkonkylän jätevedenpuhdistamolle. Siirtoviemärisuunnitelman toteuttamisella vältetään pienpuhdistamon rakentamiselta ja samalla poistuu yksi purkupaikka. Valtion osallistumisella hankkeen toteuttamiseen nopeutetaan vesiensuojelun kannalta tarkoituksenmukaisen jätevesien johtamissuunnitelman toteutumista. Hankkeen kustannusarvio on 1 300 000 mk, josta valtion osuus on 600 000 mk.

05. Mikkelin vesipiiri

2. Vesihuoltotyö, Puumalan siirtoviemäri, Puumala

Puumalan kirkonkylän jätevedet käsitellään nykyisin mekaanisesti kahdessa selkeyttämössä. Selkeytettyt jätevedet johdetaan Puumalanvirtaan. Siirtoviemärihankkeen tarkoituksena on keskittää jätevedet Puumalansalmen länsipuolelle Kitulanniemeen suunnitellulla jätevedenpuhdistamolla käsiteltäviksi. Hankkeen toteuttamisella saadaan aikaan vesiensuojelullisesti tarkoituksen-

mukainen jätevesien johtamisratkaisu. Siirtoviemärisuunnitelman kustannusarvio on 3 500 000 mk, josta valtion osuus on 450 000 mk.

11. Oulun vesipiiri

1. Vesihuoltotyö, Päivärinteen siirtoviemäri, Muhos

Muhoksen kunnan Päivärinteen alueen jätevedet käsitellään nykyisin rinnakkaissaostuslaitoksessa, jonka kapasiteetti ja puhdistusteho ovat riittämättömät. Oulujoen alaosan jätevesihuollon yleissuunnitelman mukaan Päivärinteen sairaalan ja sitä ympäröivän asutuksen jätevedet on tarkoitus johtaa Muhoksen keskuspuhdistamolla käsiteltäviksi. Siirtoviemärin varressa sijaitseva teollisuus sekä tiheä, nauhamainen haja-asutus on tarkoitus samalla liittää yhteisviemäröinnin piiriin. Siirtoviemärisuunnitelman kustannusarvio on 5 300 000 mk, josta valtion osuus on 2 250 000 mk.

13. Lapin vesipiiri

1. Kuumalammen kunnostus, Kemijärvi

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 100 000 mk ja valtion osuutta 60 000 mk kustannustason nousun johdosta. Hankkeen loppuunsaattamiseen ehdotetaan 810 000 mk.

2. Vesihuoltotyö, Pyhätunturin siirtoviemäri, Pelkosenniemi

Pelkosenniemen kunnan Pyhäjärven rannalle on keskittynyt voimakasta loma- ja matkailupalvelutoimintaa. Alueella ei ole yhteistä viemäröintiä myöskään Pyhäjärven kylässä, ja jätevedet joutuvat useassa tapauksessa Pyhäjärveen, jonka ranta-alueilla on havaittavissa rehevöitymistä. Pyhäjärvi on erittäin tärkeä virkistys- ja matkailukäytön kannalta. Viemäröintisuunnitelman mukaan jätevedet johdetaan Pyhätunturin matkailualueen kaakkoispuolelle rakennettuun jätevedenpuhdistamoon. Pyhätunturin siirtoviemärisuunnitelman kustannusarvio on 2 050 000 mk, josta valtion osuus on 700 000 mk.

1986 esitys	8 760 000
1985 menoarvio	7 950 000
1985 lisämenoarvio	600 000
1984 tilinpäätös	1 500 000

26. Öljyvahinkojen torjunta

27. *Öljysuojatoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 400 000 mk. Vähennys on 970 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää öljyvahinkojen torjunnan organisoimista, koti- ja ulkomaisesta koulutustoiminnasta, torjuntatarvikkeiden varastoinnista ja pienistä öljyvahingoista aiheutuviin menoihin. Määrärahasta saadaan myös käyttää enintään 120 000 mk varastonhoitajien palkkoihin.

1986 esitys	1 400 000
1985 menoarvio	2 370 000
1984 tilinpäätös	5 735 589

29. *Öljyntorjuntakaluston korjaus ja kunnossapito* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 800 000 mk öljyntorjunta-alusten ja muun öljyntorjuntakaluston korjausta ja kunnossapitoa varten.

1986 esitys	800 000
-------------------	---------

70. *Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 23 000 000 mk, mistä 21 000 000 mk vuoden 1984 kolmannessa lisä-

menoarviossa myönnetyn valtuuden perusteella tilatun Hylje-luokan öljyntorjunta-aluksen vuoden 1986 rahoitusosuutta varten sekä 2 000 000 mk muun öljyntorjuntakaluston hankintaan. Tarkoitus on vuoden 1987 aikana hankkia Pohjanlahdelle sijoitettava Oili-luokan öljyntorjunta-alus.

1986 esitys	23 000 000
1985 menoarvio	8 000 000
1984 tilinpäätös	6 800 000

74. *Varistorakennusten suunnittelu ja rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 800 000 mk öljyvahinkojen torjuntakaluston varastointiin tarvittavien rakennusten suunnitteluun ja rakentamiseen sekä varastoinnin järjestämiseen.

1986 esitys	800 000
1985 menoarvio	2 300 000
1984 tilinpäätös	800 000

30. Kaavoitus- ja rakennustoimi

21. *Alueiden käytön suunnittelun tutkimus- ja kehittämistoiminta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 320 000 mk, mikä aiheutuu tutkimustoiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää alueiden käytön suunnitteluun liittyviin tutkimuksiin ja selvityksiin, tiedotus-, seuranta- ja julkaisutoimintaan sekä kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 140 000 mk enintään viiden lyhytaikaisessa työsopimussuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen ja 220 000 mk kansainvälisen asunnottomien vuoden avustamisessa tarvittavan henkilön palkkaus-, matka- ja muihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maankäytön ja yhdyskuntarakentamisen yksityiskohtainen suunnittelu	300 000
Yleiskaavoitus	400 000
Valtakunnallinen alueiden käytön suunnittelun ja seutukaavoituksen kehittäminen	300 000
Rakennetun ympäristön suojelun kehittäminen	700 000
Kaavoitukseen liittyvät ympäristön- ja luonnonsuojeluselitykset	200 000
Kaavoitukseen liittyvä liikennesuunnittelu ..	100 000
Kaavataloudellinen selvitystoiminta	300 000
Tiedotus-, seuranta- ja julkaisutoiminta	60 000
Kansainvälinen tutkimusyhteistyö	340 000
Yhteensä	2 700 000

1986 esitys	2 700 000
1985 menoarvio	2 380 000
1984 tilinpäätös	1 774 226

22. Rakentamismääräysten ja -ohjeiden kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 140 000 mk korjausrakentamisen tutkimuksen tehostamisen sekä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen rakentamismääräyskokoelman kehittämiseen ja ajantasalla pitoon, rakentamismääräysten kehittämiseen liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön sekä rakentamisen valvontaa ja ohjausta koskevan julkaisutoiminnan tukemiseen. Määrärahasta saadaan käyttää 100 000 mk enintään kolmen lyhytaikaisessa työsopimussuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Rakentamismääräysten ja -ohjeiden valmistelun tutkimus-, kehittämis-, tiedotus-, seuranta- ja julkaisutoiminta	800 000
Pohjoismainen ja muu kansainvälinen yhteistyö rakentamismääräysten kehittämiseksi	300 000
Rakentamismääräysten ja -ohjeiden taloudellisten vaikutusten selvittäminen	300 000
Rakennusalan tyyppihyväksynnän ja laadunvalvonnan kehittäminen ja tiedotustoiminta	300 000
Korjausrakentamisen tutkimus ja tiedottaminen	500 000
Yhteensä	2 200 000

1986 esitys	2 200 000
1985 menoarvio	2 060 000
1984 tilinpäätös	1 899 812

23. Kiinteistötietojärjestelmän kehittäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu järjestelmän toteuttamisen aloittamisesta ja järjestelmän edelleenkehittämisestä sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistötietojärjestelmän suunnitelmaosan atk- ja suunnittelupalvelujen ostoihin, atk-laitteiden ja -tarvikkeiden hankinta-, vuokra- ja huoltomaksuihin, koulutukseen sekä matkakuluihin. Määrärahasta saadaan käyttää 300 000 mk projektipäällikön sekä enintään kahden työsopimussuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkkaukset	300 000
Atk- ja suunnittelupalvelut ym. konsulttipalvelut	880 000
Kone- ja laitemenot	240 000
Tietoliikenne, säilytys- ym. atk-kustannukset	60 000
Yleinen kehittäminen, koulutus ja tiedottaminen	40 000
Matkat	20 000
Yhteensä	1 540 000

1986 esitys	1 540 000
1985 menoarvio	1 440 000
1984 tilinpäätös	1 364 716

24. Rakennusvalvonnan tietojärjestelmän kehittäminen

Momentille ehdotetaan 200 000 mk rakennusvalvonnan tietojärjestelmän kehittämiseen. Järjestelmä kehitetään ja toteutetaan vuosina 1986—87 yhteistyössä kunnallishallinnon atk-neuvottelukunnan ja eräiden kuntien kanssa.

1986 esitys	200 000
-------------------	---------

30. Valtionosuus rakennustarkastajien palkkaamiseen (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 900 000 mk kustannusten nousun ja palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Valtionosuuden piiriin ehdotetaan vuonna 1986 hyväksyttäväksi yksi uusi päätoiminen rakennustarkastajan virka. Momentin määrärahaa käytetään rakennuslain (370/58) 137 §:n nojalla suoritettavan valtionosuuden ja sen ennakon maksamiseen.

1986 esitys	20 800 000
1985 menoarvio	17 900 000
1985 lisämenoarvio	1 000 000
1984 tilinpäätös	18 531 994

31. Valtionosuus rakennuskaavoitukseen

Momentille merkitään rakennuslain (998/83) 115 §:n nojalla rakennuskaava-alueen mittaus- ja kartoituskustannuksiin myönnettävää valtionosuutta varten 9 100 000 mk, mistä 6 100 000 mk aiheutuu lääninhallitusten vuonna 1986 suorittamasta valtionosuudesta ja 3 000 000 mk aikaisempiin vuosiin kohdistuvista korvauksista. Lisäys 100 000 mk aiheutuu aikaisempien vuosien osuuden kasvusta.

1986 esitys	9 100 000
1985 menoarvio	9 000 000
1984 tilinpäätös	5 310 444

32. (35.45.34) *Avustus kunnallisten korjausneuvojen palkkaamiseen*

Momentin nimike ja numerotunnus on muutettu ja momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään energianeuvojen koulutukseen varattu 250 000 mk siirtona momentille 35.99.26, lisäys on 250 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää enintään 700 000 mk avustuksena ympäristöministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti enintään viiden aluearkkitehdin palkkaamiseen. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha käytettäväksi aluearkkitehtikokeiluun ruotsinkielisellä Pohjanmaalla.

Korjausneuvojen toiminta-alueena on energiataloudellisten toimenpiteiden edistämisen ja suunnittelun lisäksi rakentajien neuvonta myös muissa peruskorjaustoimissa. Momentin määrärahaa käytetään ympäristöministeriön määräämien perusteiden mukaisesti valtionavustuksen maksamiseen kunnille edelleen enintään 220 korjausneuvojan palkkaamista varten.

1986 esitys.....	12 850 000
1985 menoarvio.....	12 600 000
1984 tilinpäätös.....	11 698 278

33. *Valtionosuus seutukaavoituksen kustannuksiin*

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuoden 1986 kustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen.

1986 esitys.....	21 200 000
1985 menoarvio.....	20 400 000
1984 tilinpäätös.....	19 691 701

34. *Valtionavustukset kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden aluiden rakennusten säilyttämiseen (siirtomääräraha)*

Momentin nimike on muutettu ja momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi sekä momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako ja lisäystä 800 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionavustus teollisuusrakennusten korjauskokeiluun.* Alamomentille ehdotetaan 2 600 000 mk avustuksena Pohjan kunnalle Fiskarsin ja Billnäsän ruukinalueiden kulttuurihisto-

riallisesti arvokkaiden teollisuusrakennusten ja muiden kuin asuinrakennusten säilyttämisen edellyttämiin korjauksiin. Valtionavustusta myönnettäisiin enintään 60 prosenttia rakennusten korjauskustannuksista.

2. *Valtionavustus Vanhan Porvoon säilyttämiseen.* Alamomentille ehdotetaan 500 000 mk avustuksena Porvoon kaupungille kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Vanhan Porvoon rakennusten ja ympäristön säilyttämisen edellyttämiin toimenpiteisiin. Alamomentin määräraha on 100 000 mk kertamenoa asemakaavan uusimista varten. Määrärahaa saadaan käyttää asemakaavan uusimiseen, säilytettävien rakennusten ja niiden välittömän ympäristön korjauksiin sekä avustuksiin Stiftelsen Gamla Staden i Borgå — Porvoon Vanhan Kaupungin Säätiö -nimiselle säätiölle lähinnä saneeraustöihin liittyvään suunnitteluapuun ja neuvontatoimintaan.

3. *Valtionavustus Pelkosenniemen Suvannon kylän säilyttämiseen.* Alamomentille ehdotetaan 200 000 mk valtion avustuksena Pelkosenniemen kunnalle Suvannon kylän kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten säilyttämisen edellyttämiin toimenpiteisiin.

1986 esitys.....	3 300 000
1985 menoarvio.....	2 500 000
1984 tilinpäätös.....	2 500 000

36. *Maa-aineslain mukaiset valtionavustukset kunnille*

Momentille ehdotetaan edelleen 750 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maa-aineslain (555/81) 23 §:n 2 momentin nojalla valtionavustuksina kunnille maa-alueiden lunastamisesta aiheutuviin kustannuksiin ja 26 §:n mukaisiin korvauksiin.

1986 esitys.....	750 000
1985 menoarvio.....	750 000
1984 tilinpäätös.....	—

38. *Valtionavustus kunnille rakennussuojelukustannuksiin*

Rakennussuojelulainsäädännön uudistamisen yhteydessä uusitun rakennuslain 135 §:n 3 momentin (65/85) nojalla voidaan kunnalle myöntää sen rakennussuojelusta maksamiin korvauksiin avustusta tulo- ja menoarvion rajoissa.

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk kuntien rakennussuojelusta maksamien korvausten lisääntymisen johdosta.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	1 500 000
1984 tilinpäätös	—

61. Kaavoitus- ja rakennustutkimuksen tukeminen

Momentille ehdotetaan 750 000 mk. Vähennys on 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kaavoitus- ja rakennustutkimuksen tukemiseen, kunnallistekniikan tutkimuksen kehittämiseen sekä siihen liittyvään julkaisu- ja tiedotustoimintaan. Määrärahasta 200 000 mk ehdotetaan kaavoitus- ja rakennustutkimuksen koordinoimiseksi keskeisten tutkimusten tukemiseen sekä tiedonvälityksen kehittämiseen ja 550 000 mk ympäristöministeriön käytettäväksi kunnallistekniikan tutkimukseen ja kehittämiseen.

1986 esitys	750 000
1985 menoarvio	1 200 000
1984 tilinpäätös	598 652

62. Koerakentamisen tukeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennustutkimukseen liittyvien koerakentamisprojektien tukemiseen erityisesti energia- ja käyttötaloudessa, rakennus- ja LVI-tekniikassa, tila- ja ympäristösuunnittelussa sekä koerakentamisen ohjelmointiin, tiedonvälitykseen ja valvontaan.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	2 000 000

40. Asuntohallitus

Asuntohallituksen toimialalla tapahtuneen tehtävien delegoinnin vaikutusten selvittämiseksi laaditaan vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksen valmistelua varten yksityiskohtainen selvitys niistä viroista ja toimista, jotka tehtävien vähentämisen vuoksi voidaan siirtää keskusvirastosta käytettäväksi muualla ympäristöhallinnossa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 224 000 mk, missä on otettu huomioon lisäyksenä 1 083 800

mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena, 22 900 mk määrärahan oikaisuna perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin sekä vähennyksenä 1 200 mk virkapukuavustusten siirtona tämän luvun momentille 29 ja 168 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutoksina. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 12 tilapäistä ja 19 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi tilapäinen osa-aikainen pysyväisluonteinen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 028 600	16 975 100	— 2	169
Tilapäisten palkkiot	+ 90 600	1 093 100	— 1	12
Työsuhdepalkat	+ 83 900	1 546 300	—	19
Muut palkat ja palkkiot	— 1 200	—	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 22 100	1 402 500	—	—
Yhteensä	+ 1 224 000	21 017 000	— 3	200

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen muuttamiseksi tehtävien vaatimuksia vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi ylitarkastajan virka (A 22).

Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa asunतोsihteerin virka (A 21).

Teknillisen osaston palkkaus- ja nimikerakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1986 lukien perustettavaksi neljä sopimuspalkkaista yli-insi-

nöörin virkaa (S 23) ja kolme sopimuspalkkaista yliarkkitehdin virkaa (S 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen ylitarkastajan virka (S 23) ja sopimuspalkkainen toimistoarkkitehdin virka (S 23), neljä sopimuspalkkaista ylitarkastajan virkaa (S 22), yksi sopimuspalkkainen toimistoarkkitehdin virka (S 22) sekä peruspalkkainen insinööriin virka (A 18).

Tutkimushallinnollisia tehtäviä pitkäaikaisesti hoitaneen henkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 67 900 mk toimistosihteerin (A 9) palkkaamista varten. Henkilö on aikaisemmin palkattu momentin 35.45.50 määrärahalta.

Hallinnonalan voimavarojen uudelleen järjestämiseksi ehdotetaan 1.9.1986 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen konekirjoittajan toimi (A 4) ja vähennettäväksi tilapäisten palkkioista 36 400 mk kahden toimistoapulaisen (A 1) palkkioina. Vastaavasti momentilla 35.01.01 ehdotetaan perustettavaksi kolme ylimääräistä tointa.

1986 esitys	21 017 000
1985 menoarvio	19 793 000
1984 tilinpäätös	17 800 635

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 410 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä lainoitus- ja asumistuki-toimintaa palvelevien tietosysteemien valmistamisesta, toiminnan kasvusta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palveluiden ostoihin, atk-tarvikkeiden hankintaan, atk-laitteiden vuokra- ja huoltomaksuihin sekä tietojenkäsittelyn kehittämishankkeiden edellyttämään koulutukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Asumistuen maksatusjärjestelmän käyttö ja ylläpito	480 000
Lainoituksen tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	950 000
Muiden tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	450 000
Tietojärjestelmien kehittäminen	720 000
Atk-laitemenot	250 000
Yhteensä	2 850 000

1986 esitys	2 850 000
1985 menoarvio	2 440 000
1984 tilinpäätös	2 097 925

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk, mistä 70 000 mk aiheutuu kertamenosta asuntohallituksen 20-vuotishistoriikin julkaisemista ja juhlatilaisuuden järjestämistä varten, 1 200 mk siirrosta momentilta 35.40.01 ja 1 028 800 mk lähinnä vuokramenojen kasvusta ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 92 000 mk, lisäys on 1 008 000 mk.

1986 esitys	7 230 000
1985 menoarvio	6 222 000
1984 tilinpäätös	5 431 518

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 480 000 mk, mistä 400 000 mk tekstinkäsittelylaitteiden ja muiden atk-laitteiden hankkimista sekä 80 000 mk muun kaluston sekä konttorikoneiden hankkimista varten.

1986 esitys	480 000
1985 menoarvio	120 000
1984 tilinpäätös	89 927

45. Asuntotoimi

Valtion asuntopoliittisten tukitoimien painopiste on siirtymässä asuntojen uustuotannosta enenevässä määrin olemassaolevan asuntokannan käyttöön ja perusparantamiseen kohdistuvaan tukeen. Tavoitteena on suunnata asumiseen kohdistuva valtion tuki siten, että sen avulla voidaan edistää asumistaserojen supistumista eri väestöryhmien ja maan eri osien välillä.

Asuntojen uustuotannon tarve tulee 1980-luvun lopulla vähenemään väestörakenteen muutosten hidastumisen ja keskimääräisen asumistason paranemisen myötä. Asuntotuotanto on tuntuvasti ylittänyt asetetut tavoitteet. Kysyntää ja tuotantoa tulisi supistaa tasaisesti ja hallitusti niin, ettei päädytä tuotantotason äkilliseen romahtamiseen. Vuosikymmenen vaihteessa arvioi-

daan vuosittain aloitettavan asuntotuotannon kokonaismäärän olevan 35 000—37 000 asuntoa.

Taulukko 1. Uusien asuntojen aloitukset

Vuosi	Kokonais- tuotanto	Arava- tuotanto	Muu tuotanto ¹⁾
1981	46 400	22 400	24 000
1982	50 700	23 200	27 500
1983	52 000	20 500	31 500
1984 ²⁾	53 100	19 600	33 500
1985 ³⁾	49 000	19 000	30 000
1986 ³⁾	47 000	19 000	28 000

1) Vaparaahoitteiset ja maatilahallituksen lainoittamat asunnot

2) Ennakkotieto

3) Arvio

Vuonna 1986 saadaan aloittaa enintään 19 000 arava-asunnon rakentaminen eli yhtä monen kuin vuonna 1985. Kun maatilahallituksen lainoittamia asuntoja aloitettaneen noin 1 000 ja muuta tuotantoa noin 27 000, arvioidaan vuonna 1986 aloitettavien asuntojen määräksi kaikkiaan noin 47 000. Pitemmän ajan tavoitteet ja suhdannepoliittiset syyt vaatisivat tuotannon vähentämistä tätä pienemmäksi. Arava-asuntojen aloitusten painopiste ajoitetaan vuoden lopulle.

Lainoituksessa otetaan edelleen painokkaasti huomioon asuntomarkkinatilanne. Kunnittaisia kiintiöitä määrättäessä otetaan huomioon vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa edellytetyn kuntien asutorahoitusta koskevan selvityksen tulokset.

Asuntolainojen myöntämisvaltuudeksi uustuotantoon ehdotetaan 2 535 milj. mk ja lämmityslaitoslainoihin 20 milj. mk eli yhteensä 2 555 milj. mk. Tästä on asunnottomien, lähinnä laitoksissa asuvien vuokra-asunnon tarpeen tyydyttämiseen tarkoitus osoittaa 40 milj. mk. Huomiota kiinnitetään nykyistä enemmän myös vanhusväestön vuokra- ja palveluasuntojen lisäämiseen.

Valtion lainoittama asuntojen korjausrakentaminen on viime vuosina laajentunut. Perusparannuslainojen kysyntä on voimakkaasti lisääntynyt perusparannuslain muutoksen tultua voimaan ja kaikkiin asuntotyypeihin sekä asuinympäristön parantamiseen kohdistuvan lainoituksen käynnistyttyä koko maassa. Jotta voitaisiin rahoittaa mahdollisimman monta hyväksymiskelpoista kohdetta ja jotta lainoituksen kohdentuminen olisi mahdollisimman tarkoituksenmukaista, lisätään lainoitukseen liittyvää taloudellista tarveharkintaa. Perusparannuslain 9 §:n 3 momentin nojalla pitkäaikaisesta perusparannuslainasta pe-

ritään yhtä suurta, kuitenkin vähintään 3 prosentin suuruista korkoa kuin samana vuonna vuokra-asuntoja varten myönnetystä valtion asuntolainasta, ja lyhytaikaisesta perusparannuslainasta, johon ei liity tarveharkintaa, toisen lainavuoden jälkeen 9½ prosentin suuruista korkoa.

Vuonna 1986 arvioidaan valtion tuella perusparannettavan kaikkiaan lähes 11 500 asuntoa. Näistä noin 10 000 toteutettaisiin asuntotoimittajien myöntämin perusparannuslainoin ja 1 500 maatilahallituksen tuella. Vastaavasti vähenee asuntojen energiataloudellisiin korjaustoimenpiteisiin myönnettävien erillisten avustusten tarve. Perusparannuslainojen myöntämisvaltuudeksi ehdotetaan 450 milj. mk. Korkotuen piiriin ulottaminen perusparantamisessa myös muihin kuin vuokra-asuntoihin selvitetään.

Taulukko 2. Perusparannuslainoittettavien asuntojen määrä sekä energiataloudelliset korjausavustukset

Vuosi	Peruskorjattavat asunnot	Energiataloudelliset korjausavustukset	
		milj. mk	asunnot
1981	3 830	150 ³⁾	105 479
1982	5 520	149 ³⁾	127 036
1983	7 400	87 ³⁾	78 755
1984 ¹⁾	8 060	70 ³⁾	61 663
1985 ²⁾	8 000	62	61 000
1986 ²⁾	10 000	44	45 000

1) Ennakkotieto

2) Arvio

3) Myönnetty avustukset

Nuorille ensiasunnon hankkijoille myönnettyjen ASP-lainojen korkotukeen tarvittava määräraha kasvaa noin puolella eli 170 milj. markkaan. Korkotuen piirissä olevien asunnonhankkijoiden määrän on arvioitu nousevan vuoden 1986 loppuun mennessä noin 30 000 lainansaajaan. Asuntosäästöpalkkiota ehdotetaan korotettavaksi, mikä vaikuttaa omarahoitusosuutta käytännössä alentavasti.

Aravavuokra-asuntojen vuokrien nousu pyritään hillitsemään helpottamalla ja yksinkertaistamalla valtion lainojen korko- ja lyhennysmaksujen lykkäysmenettelyä. Lisäksi myönnetään taloudellisissa vaikeuksissa oleville vuokraloille avustuksia sekä alennetaan väliaikaisesti eräiden lainojen korkoa.

Asumistukea maksettiin vuoden 1984 lopussa noin 98 000 ruokakunnalle. Määrän arvioidaan pysyvän suunnilleen ennallaan vuonna 1985.

Taulukko 3. Asumistuen saajien lukumäärä, asumistukimäärärahan käyttö sekä keskimääräinen asumistuki

Vuosi	Tuensaaja- ruokakuntia vuoden lopussa ¹⁾	Asumistuki milj. mk	Keskimääräinen tuki mk/kk
1980	105 151	410	340
1981	97 621	459	394
1982	101 538	535	440
1983	102 359	579	468
1984	97 914	585	485
1985 ²⁾	95 000	610	518
1986 ²⁾	98 000	630	520

1) Jo maksatuksessa olevat tuet; todellinen lukumäärä on maksatusviiveen vuoksi n. 10 000 suurempi

2) Arvio

Asumistuki on tarkoitus ulottaa 1.9.1986 lue-
kien vuonna 1986 ja sen jälkeen hankittaviin
omistusasuntoihin. Muutos lisää voimaantultu-
aan vuotuista määrärahan tarvetta noin 20 milj.
mk.

Vuonna 1986 tuensaajia arvioidaan olevan
maksussa yhteensä lähes 100 000, jolloin tarvitta-
va määräraha on 630 milj.mk. Tuensaajien määrä
pysyisi edellisiin vuosiin verrattuna lähes ennal-
laan.

30. Kuntien maanostolainojen korkotuki (ar- viomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk. Vähennys on 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta annetun lain (65/72) nojalla vuosina 1977—83 hyväksytyistä korkotukiluotoista luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Ehdotetaan, ettei korkotukilainoituksen piiriin vuonna 1986 hyväksyttäisi uusia lainoja.

Korkohyvityksen määrä vastaa, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjojen mukaan on mahdollista, neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	2 500 000
1984 tilinpäätös	1 736 274

32. Avustukset kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten tai muuhun asuntotuotantolain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen (siirtomääräraha)

Viitaten asuntotuotantolain (81/82) 15 a §:n 4 momenttiin momentille ehdotetaan 15 000 000 mk avustuksina kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten enintään 10 % hankintahinnasta tai muuhun asuntotuotantolain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen myönnettäviä avustuksia varten. Asunnottomat on asetettava etusijalle kyseisiä avustuksia myönnettäessä. Avustusten yhteismäärä ei kuitenkaan saa ylittää momentille 12.35.32 kertyneiden tulojen määrää eikä toisaalta yhdessä momentin 35.45.84 määrärahasta myönnettävien asuntolainojen kanssa momentille 12.35.32 ja alamomentille 15.01.01.2 kertyneiden tulojen yhteismäärää. Lisäys on 7 000 000 mk.

1986 esitys	15 000 000
1985 menoarvio	8 000 000
1984 tilinpäätös	4 000 000

(33.) Avustukset pääkaupunkiseudun kunnille asunnottomien asunto-olojen parantamiseen

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan pois-tettavaksi menoarviosta. Vähennys on 8 000 000 mk.

1985 menoarvio	8 000 000
----------------	-----------

(34.) Avustukset kunnille energianeuvojien palkkaamiseen (arviomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 35.30.32.

35. Korvaukset kunnille asumistukiasiain hoitamisesta (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 1 600 000 mk, mikä aiheutuu päätösten arvioitua pienemmästä määrästä. Yksikkökorvaus korotetaan nykyisestä 95 markasta 100 markkaan 1.7.1986 lukien. Momentin määrärahaa käytetään asumistukilain (408/75) 17 §:n nojalla kunnille asumistukipäätösten tekemisestä suoritettaviin korvauksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös edellisen vuoden korvausten maksamiseen.

1986 esitys	13 000 000
1985 menoarvio	14 600 000
1984 tilinpäätös	10 946 735

50. *Asuntotutkimus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 215 000 mk. Kun momentilta vähennetään 75 000 mk momentin 35.40.01 perusteluihin viitaten yhden henkilön palkkana, lisäys on 140 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asuntotuotannon kehittämiseen ja asumisolojen parantamiseen kohdistuvaan tutkimus- ja julkaisutoimintaan. Määrärahasta saadaan käyttää 170 000 mk asuntohallituksessa suoritettavaan tutkimus- ja kehittämistyöhön ja keskimäärin enintään kahden lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

1986 esitys	2 290 000
1985 menoarvio	2 150 000
1984 tilinpäätös	2 050 000

51. *Valtionavustus opiskelija-asuntojen omapääomaosuuteen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 10 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opiskelija-asuntojen omapääomaosuuden osittaiseksi kattamiseksi valtioneuvoston määräämin perusteina.

1986 esitys	10 500 000
1985 menoarvio	10 500 000
1984 tilinpäätös	10 000 000

52. *Valtionavustukset erälle asuntoalan järjestöille*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 450 000 markan määräraha. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena asuntoalan järjestöille valistus- ja neuvontatoimintaan.

1986 esitys	1 002 000
1985 menoarvio	1 452 000
1984 tilinpäätös	1 252 000

53. *Oman asunnon hankintaan myönnettyjen lainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Viitaten lakiin oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta (639/82) vuonna 1986 maksettavia korkohyvityksiä ja luottovarauskorvauksia varten momentille ehdotetaan lisäystä 55 000 000 mk, mikä aiheutuu lainakanan kasvusta. Korkotukea ehdotetaan myönnettäväksi kaikille niille asuntosäästöpalkkiolain (862/80) mukaisessa asuntosäästöopimuksessa tarkoitetuille vastaantulolainoille tai niiden osalle, joiden saajalle ei ole myönnetty lainaa tai

muuta korkotukea valtion varoista ja edellyttäen, että asunnon hinta ei ylitä valtioneuvoston vahvistamaa tasoa.

Korkotuen piirissä olevien lainojen pääoman enimmäismääräksi ehdotetaan 4 500 000 000 mk ja korkotuen määräksi viisi prosenttiyksikköä. Korkotuen saajia arvioidaan olevan vuoden 1986 lopussa noin 30 000.

1986 esitys	170 000 000
1985 menoarvio	115 000 000
1984 tilinpäätös	59 781 780

54. *Asumistuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 630 000 000 mk. Vähennys 20 000 000 mk aiheutuu tuensaajien arviotua pienemmästä määrästä. Asumismeno-osuudet pidetään ennallaan. Pienin maksettava tuki on 80 mk. Asumistuki on tarkoitus ulottaa 1.9.1986 lukien vuonna 1986 ja sen jälkeen hankittuihin omistusasuntoihin. Momentin määrärahaa käytetään asumistukilain (408/75) mukaisiin asumistukiin.

1986 esitys	630 000 000
1985 menoarvio	650 000 000
1985 lisämenoarvio	—10 000 000
1984 tilinpäätös	586 095 351

56. *Avustukset energiataloudelliseen korjaustoimintaan* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 13 000 000 mk, koska perusparannusta, jonka yhteydessä monet korjaustoimenpiteet on tarkoituksenmukaisinta suorittaa, tehostetaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perusteina avustuksina lämpötiloutta edistävään ja energiaa säästävään korjaustoimintaan, joka on tarpeen myös työllisyyden kannalta. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 200 000 mk valtioneuvoston määräämin perusteina avustuksina peruskorjausten ja -parannusten suunnitteluun.

1986 esitys	44 000 000
1985 menoarvio	57 000 000
1984 tilinpäätös	55 000 000

62. *Lämmityslaitoshankkeisiin myönnettyjen lainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk seuraavasti:

1. *Eräiden lämmityslaitosinvestointeihin myönnettyjen lainojen korkotuki.* Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 500 000 mk laina-

kannan pienenemisen johdosta. Korkotukea maksetaan eräisiin lämmityslaitosinvestointeihin myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (836/78) mukaisesti vuosina 1978—1980 myönnetyille korkotukilainoille. Korkohyvityksen määrä vastaa neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja $6\frac{3}{4}$ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuoden aikana luottolaitoksen perimän koron ja $8\frac{1}{2}$ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko. Alamomentin loppusumma on 1 000 000 mk.

2. *Lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävä korkotuki.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Ehdotetaan, että luottolaitokset saavat vuonna 1986 myöntää eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta annetussa laissa (83/82) tarkoitettuja korkotukilainoita enintään 100 000 000 mk. Korkotukea maksetaan eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta annetun asetuksen (194/82) 14 §:n mukaisesti vuosina 1982—1986 korkotukilainoituksen piiriin hyväksytyille lainoille. Alamomentin loppusumma on 21 000 000 mk.

1986 esitys.....	22 000 000
1985 menoarvio.....	21 000 000
1984 tilinpäätös.....	10 786 836

63. *Vuokra-asuntolainojen korkotuki* (arvio määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk lainakannan kasvun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää julkisen valvonnan alaisten luottolaitosten tai kuntien varoista myönnettyjen vuokra-asuntojen hankkimista, rakentamista tai peruskorjausta varten otettujen lainojen korkotukeen. Ehdotetaan, että vuonna 1986 saadaan hyväksyä vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetussa laissa (867/80, muut. 640/82 ja 62/85) tarkoitettuja korkotukilainoita enintään 200 000 000 mk. Korkotuen piiriin arvioidaan tulevan vuonna 1986 noin 2000 vuokra-asuntoa. Korkotuen edellytyksenä on, että sitä rakentamisen tai peruskorjaamisen osalta on haettu ennen töiden aloittamista.

Korkotukilain (867/80) mukaista korkohyvitystä maksetaan enintään kahdeksalta vuodelta. Korkotuen määrä vastaa viideltä ensimmäiseltä vuodelta luottolaitoksen tai lainan myöntäjän lainasta perimän koron ja $3\frac{1}{2}$ prosentin koron erotusta sekä kolmelta seuraavalta vuodelta lainasta perittävän koron ja $4\frac{3}{4}$ prosentin koron erotusta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaa-jalta perittävissä korossa.

1986 esitys.....	9 000 000
1985 menoarvio.....	4 000 000
1984 tilinpäätös.....	388 010

64. *Avustukset taloudellisissa vaikeuksissa oleville vuokrataloille*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan edelleen 5 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti käyttää talonomistajasta riippumattomista syistä taloudellisiin vaikeuksiin muutoin joutuvien vuokratalojen korkojen maksuun vuokrien alentamiseksi tai niiden liian suuren nousun estämiseksi, ei kuitenkaan alle asumistuessa hyväksyttävän vuokran, ja edellyttäen, että valtion asuntolainan korkojen ja lyhennysten lykkäysmahdollisuus on käytetty.

1986 esitys.....	5 000 000
1985 menoarvio.....	5 000 000
1984 tilinpäätös.....	1 124 800

83. *Asuntolainat*

Vuonna 1986 saadaan aloittaa enintään 19 000 valtion asuntolainoituksen piiriin kuuluvan uuden asunnon rakentaminen.

Asuntolainojen myöntämisvaltuudeksi vuonna 1986 ehdotetaan 2 555 000 000 mk, mistä asuntojen uustuotantoon 2 535 000 000 mk sekä lämmityslaitosten rakentamiseen ja peruskorjauksiin 20 000 000 mk. Uustuotannon myöntämisvaltuudesta on 150 000 000 mk tarkoitus jakaa työllisyysperusteisesti valtioneuvoston asuntolainojen käyttösuunnitelman yhteydessä määräämien perusteiden mukaisesti.

Asuntotuotannon suunnitelmallisuuden lisäämiseksi ehdotetaan, että vuonna 1986 saatisiin tehdä ennakkopäätöksiä valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaisesti vuosina 1987—1990 myönnettävistä rakennusaikaisista asunto-osakeyhtiötalolainoista, vuokratalolainois-

ta ja henkilökohtaisista osakelainoista. Ehdollisten ennakkopäätösten mukaisesti myönnettävien lainojen määrä saa olla kunakin vuonna enintään 150 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaisesti voidaan hyväksyä ehdollisesti asunto-osakeyhtiöaloja henkilökohtaisen asuntolainoituksen kohteiksi siten, että näiden kohteiden lainoitus tapahtuu aikaisintaan vuoden 1987 tulo- ja menoarvion asuntolainojen myöntämismääränojan nojalla ja maksatusmäärärahan puitteissa.

Momentille ehdotetaan 2 425 000 000 mk, mikä arvioidaan tarvittavan uustuotantoon ja lämmityslaitoksia varten myönnettyjen asuntolainojen maksatukseen vuonna 1986.

1986 esitys	2 425 000 000
1985 menoarvio	2 350 000 000
1984 tilinpäätös	2 250 590 758

84. *Asuntolainat asuntolainoitettujen vuokra- ja asunto-osuuskunta-asuntojen omaksilunastamista varten* (siirtomääräraha)

Viitaten lakiin vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta (82/82) ehdotetaan, että yhteensä noin 500 asuntolainoitettua vuokra- ja osuuskunta-asunnon omaksilunastamista varten voitaisiin myöntää asuntolainaa yhteensä enintään 55 000 000 mk. Omaksilunastamista varten myönnettävien asuntolainojen yhteismäärä ei kuitenkaan saa yhdessä kunnille momentin

35.45.32 määrärahasta myönnettävien avustusten kanssa ylittää momentille 12.35.32 ja alamomentille 15.01.01.2 kertyneiden tulojen yhteismäärää.

1986 esitys	55 000 000
1985 menoarvio	45 000 000
1984 tilinpäätös	40 000 000

86. *Lainat peruskorjauksiin ja perusparannuksiin*

Momentille ehdotetaan 354 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asuntotuotantolain nojalla myönnettyihin peruskorjauslainoihin ja perusparannuslain nojalla myönnettyihin perusparannuslainoihin. Myöntämismääräksi ehdotetaan 450 000 000 mk, jolla arvioidaan lainoitettavan lähes 10 000 asunnon perusparannusta.

Perusparantamisen suunnitelmallisuuden lisäämiseksi ehdotetaan, että vuonna 1986 saataisiin tehdä ehdollisia ennakkopäätöksiä asianomaisten vuosien tulo- ja menoarvion nojalla vuosina 1987—1990 myönnettävistä perusparannusohjelmien mukaisista perusparannuslainoista, joiden määrä saa kunakin vuonna olla enintään 50 000 000 mk. Erityisesti uhanalaisten kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden perusparantamista lainoitetaan edelleen suunnitelmallisesti.

1986 esitys	354 000 000
1985 menoarvio	310 000 000

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, kustannusten nousun johdosta.

1986 esitys	480 000
1985 menoarvio	460 000
1984 tilinpäätös	734 918

26. *Ympäristöministeriön hallinnonalan jatko- ja täydennyskoulutus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 660 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 35.30.32, 300 000 mk osallistumisesta vuosina 1986—1988 Teknillisessä Korkeakoulussa suori-

tettavaan korjausrakentamiskoulutuksen kehittämiseen, 100 000 mk lähinnä vesi- ja ympäristöhallinnon järjestelyihin liittyvästä koulutuksesta ja 10 000 mk kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesi- ja ympäristöhallinnon, lääninhallitusten ympäristönsuojelutoimiston sekä kaavoitus- ja asuntotoimiston henkilöstön koulutuksesta sekä ministeriön ja lääninhallitusten kuntien ympäristöhallinnon henkilöstölle järjestämästä koulutuksesta aiheutuviin luentopalkkioihin, matkakustannuksiin sekä muihin koulutustoiminnan menoihin.

1986 esitys	910 000
1985 menoarvio	250 000

Käyttösuunnitelma:		mk
Suomen luonnonsuojeluliitto r.y.		1 240 000
Natur och Miljö r.f.		310 000
	<u>Yhteensä</u>	<u>1 550 000</u>

50. (35.10.50) *Valtionavustukset valtakunnallisille luonnonsuojelujärjestöille*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksiin valtakunnallisille luonnonsuojelujärjestöille niiden toimintaedellytysten turvaamiseksi.

1986 esitys	1 550 000
1985 menoarvio	1 550 000
1984 tilinpäätös	1 350 000

Pääluokan 35 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk	1985—1986 ± %
01. Ympäristöministeriö (510)	28 376	31 510	39 355	+ 7 845	+ 25
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelun tutkimus (520)	6 060	5 200	10 180	+ 4 980	+ 96
12. Ilmansuojelu (520)	1 570	9 850	12 300	+ 2 450	+ 25
13. Jätehuolto ja jätteiden hyödyntä- minen (520)	3 432	7 170	25 590	+ 18 420	+ 257
15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkis- tyskäyttö (520)	4 801	9 995	8 750	— 1 245	— 12
20. Luonnonsuojelualueiden perusta- minen ja hoito (520)	34 611	46 700	50 950	+ 4 250	+ 9
25. Vesi- ja ympäristöhallinto (560) ...	24 790	39 080	74 159	+ 35 079	+ 90
26. Öljyvahinkojen torjunta (520)	19 336	12 670	26 000	+ 13 330	+ 105
30. Kaavoitus- ja rakennustoimi (530) .	65 370	73 730	79 390	+ 5 660	+ 8
40. Asuntohallitus (540)	25 420	28 575	31 577	+ 3 002	+ 11
45. Asuntotoimi (540)	3 033 753	3 604 202	3 757 792	+ 153 590	+ 4
99. Ympäristöministeriön hallinnon- alan muut menot (510)	3 357	2 260	2 940	+ 680	+ 30
<u>Yhteensä</u>	<u>3 250 874</u>	<u>3 870 942</u>	<u>4 118 983</u>	<u>+ 248 041</u>	<u>+ 6</u>

Pääluokka 36 VALTIONVELKA

Budjettivaroista maksettavan pitkäaikaisen valtionvelan kanta oli vuoden 1984 lopussa 42,8 mrd. mk. Velka kasvoi 16,3 % eli velkaantuminen on edelleen hidastunut. Kasvu oli vuonna 1983 29,0 % ja vuonna 1982 38,7 %.

Vuoden 1985 aikana velan kasvuvauhti edelleen hidastuu ja vuoden loppuun mennessä valtionvelan arvioidaan kohoavan noin 46,4 mrd. markkaan. Kanta kasvaisi 8,4 %. Tähän tulo- ja menoarvioon sisältyvällä lainanotolla valtionvelan kannan kasvu jonkin verran nopeutuisi ja olisi 9,4 %. Vuoden 1986 lopussa velan kanta olisi noin 50,7 mrd. mk.

Valtionvelan bruttokansantuoteosuus oli vuoden 1984 lopussa 13,9 % ja sen arvioidaan vuonna 1985 laskevan 13,7 prosenttiin. Tältä tasolta sen arvioidaan nousevan vuoden 1984 tasolle vuoden 1986 loppuun mennessä.

Valtionvelan hoitomenojen määrä vuonna 1984 oli 10,8 % valtion menoista. Vuoden 1985 budjetissa vastaava osuus on 11,8 %, ja tämän tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta valtionvelan hoitomenot ovat 11,7 %. Valtionvelan hoitomenot ylittävät budjettiesityksen mukaisen lainanoton noin 0,5 mrd. markalla.

01. Kotimaisen velan korko

90. *Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha)*

Momentille merkitään lisäystä 136 296 000 mk, mikä aiheutuu kotimaisen velkakannan kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisen pitkäaikaisen velan korkojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden korkojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lainaryhmän nimi	Korko mk
Yleisöobligatiolainat	1 598 222 000
Vakuutuslaitoslainat	162 947 000
Työeläkekassalainat	35 510 000
Työllisyysobligatiolainat	405 000
Eläkelaitoslainat	3 324 000
Työeläkelaitoslainat	160 370 000
Eläkesäätiölainat	15 044 000
Velkasitoumuslainat rahalaitoksilta	120 000 000
Lainat Kansaneläkelaitokselta	22 657 000
Lainat kunnilta	17 949 000

Velkakirjalainat eläkesäätiöiltä	24 743 000
Lainat muilta	273 000
Yhteensä	2 161 444 000

1986 esitys	2 161 444 000
1985 menoarvio	2 025 148 000
1984 tilinpäätös	1 720 566 364

92. *Kotimaisen lyhytaikaisen velan korko (arviomääräraha)*

Momentille merkitään edelleen 5 000 000 mk valtion kassatalouden hoitamiseksi ja maksuvalmiuden turvaamiseksi otettavien lyhytaikaisten luottojen korkomenoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisten lyhytaikaisten luottojen korkojen maksamiseen.

1986 esitys	5 000 000
1985 menoarvio	5 000 000
1984 tilinpäätös	1 495

03. Ulkomaisen velan korko

90. *Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 115 834 000 mk, mikä aiheutuu velkakannan kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisen pitkäaikaisen velan korkojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden korkojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Lainavaluutan nimi	Korko mk
Dollarilainat	977 986 000
Puntalainat	250 174 000
Norjankruunulainat	16 460 000
Saksanmarkkalainat	296 516 000
Floriinilainat	269 279 000
Belgianfrangilainat	13 430 000
Luxemburginfrangilainat	20 126 000
Sveitsinfrangilainat	178 508 000
Ranskanfrangilainat	22 038 000

Jenilainat	376 606 000
Muiden valuuttojen määräiset lainat	1 000 000
Yhteensä	2 422 123 000

1986 esitys	2 422 123 000
1985 menoarvio	2 306 289 000
1984 tilinpäätös	1 997 284 611

91. *Ulkomaisen lyhytaikaisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 2 000 000 mk valtion kassatalouden hoitamiseksi ehkä tarvittavien ulkomaisten lyhytaikaisten luottojen korkomenoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisten lyhytaikaisten luottojen korkojen maksamiseen.

1986 esitys	2 000 000
1985 menoarvio	2 000 000
1984 tilinpäätös	—

05. Kotimaisen velan kuoleetus

90. *Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoleetus* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 1 922 624 000 mk, mikä aiheutuu eräiden kertaluontoisten kuoleutusten ajoittumisesta vuodelle 1985. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoleutusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden kuoleutusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Lainaryhmän nimi	Kuoleutus mk
Yleisöobligatiolainat	2 577 640 000
Vakuutuslaitoslainat	142 247 000

Työeläkekassalainat	27 195 000
Työllisyysobligaatiolainat	738 000
Eläkelaitoslainat	14 159 000
Työeläkelaitoslainat	111 770 000
Eläkesäätiölainat	9 432 000
Velkasitoumuslainat rahalaitoksilta	750 000 000
Lainat Kansaneläkelaitokselta	61 875 000
Lainat kunnilta	71 225 000
Velkakirjalainat eläkesäätiöiltä	12 100 000
Lainat muilta	2 551 000
Yhteensä	3 780 932 000

1986 esitys	3 780 932 000
1985 menoarvio	5 703 556 000
1984 tilinpäätös	3 616 033 266

07. Ulkomaisen velan kuoleetus

90. *Ulkomaisen pitkäaikaisen velan kuoleetus* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 411 275 000 mk, mikä aiheutuu siitä, että kuoleutusten ajoittumisesta johtuen niiden määrä oli poikkeukselli-

sen alhaisella tasolla vuonna 1985. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisen pitkäaikaisen velan kuoletusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden kuoletusten maksamiseen.

Floriinilainat	191 060 000
Sveitsinfrangilainat	226 678 000
Ranskanfrangilainat	6 930 000
Jenilainat	210 156 000
Muiden valuuttojen määräiset lainat	1 000 000
Yhteensä	3 156 716 000

Käyttösuunnitelma:

Lainavaluutan nimi	Kuoletus mk
Dollarilainat	1 401 871 000
Puntalainat	431 261 000
Saksanmarkkalainat	687 760 000

1986 esitys	3 156 716 000
1985 menoarvio	745 441 000
1985 lisämenoarvio	580 000 000
1984 tilinpäätös	1 621 132 924

09. Muut menot valtionvelasta

21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 5 718 000 mk, mikä aiheutuu lainanoton kustannusten pienenemisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion koti- ja ulkomaisen lainanoton valmistelusta, lainojen ottamisesta, liikkeeseenlaskusta ja markkinoinnista sekä lainojen takaisinmaksusta ja valuutan vaihtamisesta aiheutuvien kustannusten ja asiantuntija- ym. palkkioiden sekä muiden menojen suorittamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lainojen ottamisesta, velkakannan hoidosta sekä yhteydenpidosta lainanantajiin ja asiamiehiin sekä ulkomaisiin viranomaisiin aiheutuviin matka-, neuvottelu-, edustus- ym. menoihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Menot ulkomaisista lainoista	68 000 000
Menot kotimaisista lainoista:	
liikkeeseenlaskupalkkiot	149 225 000
markkinointikustannukset	6 600 000
painatuskustannukset	3 000 000
lunastuspalkkiot	11 225 000
muut menot	500 000
Yhteensä	238 550 000
1986 esitys	238 550 000
1985 menoarvio	244 268 000
1984 tilinpäätös	249 220 165

90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan indeksikorotus (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 427 000 mk, mikä aiheutuu indeksisidonnaisen velkakannan vähentymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää indeksisidonnaisille lainoille suoritettavien indeksikorotusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden indeksikorotusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Lainan nimi	Indeksikorotus mk
Vuoden 1961 vakuutuslaitoslaina	133 000
Vuoden 1962 vakuutuslaitoslaina	794 000
Vuoden 1963 vakuutuslaitoslaina	1 354 000
Vuoden 1964 vakuutuslaitoslainat	3 257 000
Vuoden 1965 vakuutuslaitoslainat	5 696 000
Vuoden 1967 lainat	5 139 000
Vuoden 1968 lainat	2 260 000
Aikaisempina vuosina eräntyneet lainat ...	5 000
Yhteensä	18 638 000
1986 esitys	18 638 000
1985 menoarvio	19 065 000
1984 tilinpäätös	20 106 312

Pääluokan 36 menot luvuittain vuosina 1984—1986

	Tilinpäätös v. 1984 1000 mk	Menoarvio v. 1985 1000 mk	Ehdotus v. 1986 1000 mk	Muutos 1985—1986 ± 1000 mk ± %	
01. Kotimaisen velan korko (910)	1 720 568	2 030 148	2 166 444	+ 136 296	+ 7
03. Ulkomaisen velan korko (910)	1 997 285	2 308 289	2 424 123	+ 115 834	+ 5
05. Kotimaisen velan kuoletus (910)	3 616 033	5 703 556	3 780 932	— 1 922 624	— 34
07. Ulkomaisen velan kuoletus (910)	1 621 133	745 441	3 156 716	+ 2 411 275	+ 323
09. Muut menot valtionvelasta (910)	269 326	263 333	257 188	— 6 145	— 2
Yhteensä	9 224 345	11 050 767	11 785 403	+ 734 636	+ 7

Liite n:o 1 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1986 ¹⁾.

TALOUDELLINEN KATSAUS

¹⁾ Hallitus ei ole käsitellyt liitettä. Se on tarkoitettu tulo- ja menoarvioesityksen tausta-aineistoksi.

SISÄLLYS

	sivu		sivu
1 Yleiskatsaus	3	5 Työvoima	42
1.1 Suhdannekehitys vuosina 1984—1986	3	6 Kansantulo	46
1.2 Keskipitkän ajan näkymät	10	7 Kustannukset ja hinnat	49
1.3 Talouspolitiikan lähiajan ongelmia	11	8 Käytettävissä oleva tulo ja sen käyttö	51
2 Kansainväliset suhdanteet	13	8.1 Käytettävissä oleva tulo	51
3 Ulkomaankauppa	22	8.2 Kulutus	53
3.1 Vienti	22	8.3 Investoinnit	55
3.2 Tuonti	24	8.4 Säästäminen ja rahoitustasapaino	58
3.3 Vaihnotase	25	9 Julkinen talous	60
4 Tuotanto	28	9.1 Valtiontalous	60
4.1 Yrittäjätoiminta	28	9.2 Kunnallistalous	64
Maatalous	28	9.3 Sosiaaliturvarahastojen talous	66
Metsätalous	29	9.4 Koko julkinen talous ja finanssipolitiikka ..	67
Teollisuus	30	10 Rahoitusmarkkinat	71
Talonrakennustoiminta	34	Liite: Taloudellisia tapahtumia 1.1.1983—	
Maa- ja vesirakennustoiminta	35	18.9.1985	74
Palveluelinkeinot	36	Liitetaulut	85
4.2 Julkinen toiminta ja muu toiminta	38		
4.3 Kokonaistuotanto	39		

Asetelmissa ja taulukoissa käytetyt symbolit

- Ei mitään ilmoitettavana
- 0 Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
- .. Tietoa ei ole saatu
- . Loogisesti mahdoton esitettäväksi
- * Ennakkotieto
- ** Ennuste

Kukin asetelmien ja taulukoiden luvuista on pyöristetty erikseen, mistä aiheutuu, etteivät summat aina täsmää.

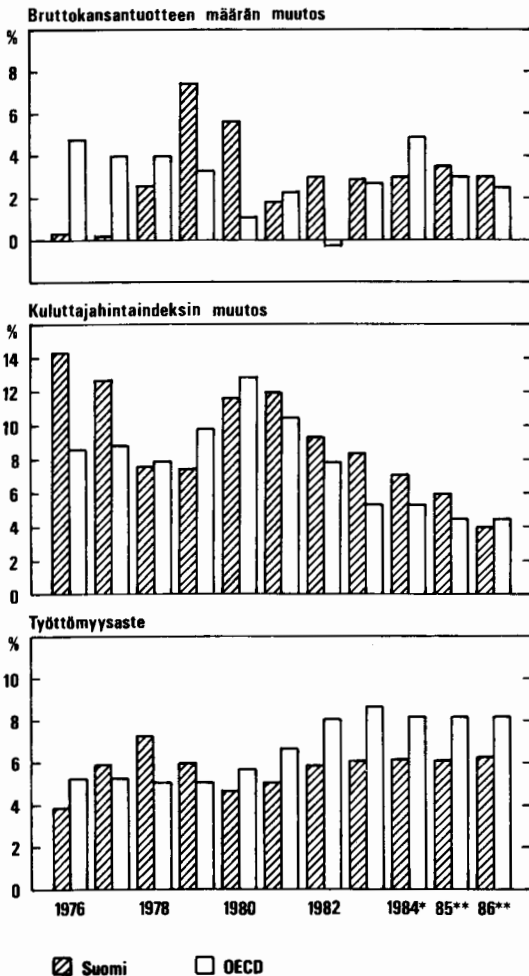
Asetelmissa esitetyt keskimääräiset vuosimuutokset tarkoittavat trendimuutosta, paitsi 2. luvussa, jossa ne tarkoittavat vuosimuutosten keskiarvoa.

1 Yleiskatsaus

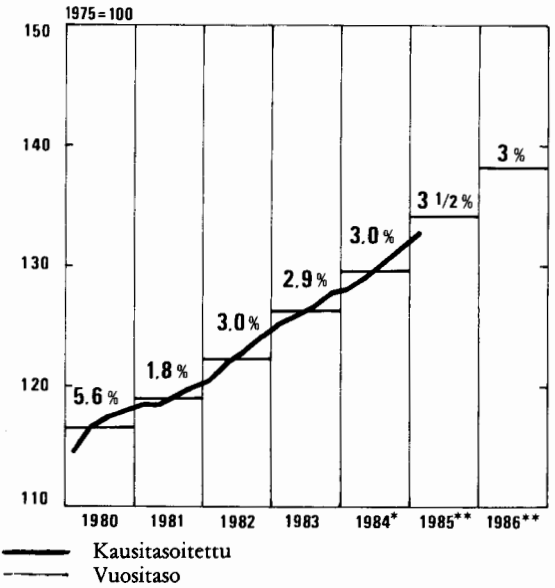
1.1 Suhdannekehitys vuosina 1984-1986

Kokonaistuotanto kasvaa kolmen prosentin vauhtia vielä ensi vuonna, kuten se on tehnyt vuoden 1981 jälkeen. Vuoden 1986 loppua kohden suhdanteet kuitenkin heikkenevät, ja työttömyys alkaa lisääntyä. Vuonna 1987 on odotettavissa laskusuhdanne.

Kuvio 1. Talouskehitys Suomessa ja OECD-maissa

Kuvio 2. Kokonaistuotanto (bruttokansantuote markkinahintaan) neljännesvuosittain

Prosenttiluvut: määrän muutos edellisestä vuodesta

Tällainen ennuste perustuu eräisiin oletuksenvaraisiin lähtökohtiin. Valuuttakurssien on oletettu pysyvän loppukesän 1985 tasolla. Kustannus- ja hintakehityksen pohjana on hallituksen asettama tavoite, inflaation hidastaminen enintään neljään prosenttiin v. 1986. Nimelliskoron on oletettu alenevan hieman.

Kasvu jatkuu vakaana vuoden 1986 lopulle

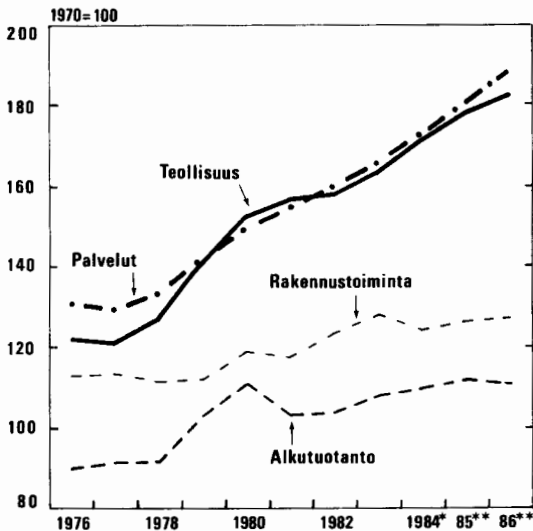
Vuoden 1981 jälkeen olemme kokeneet varsin tasaisen kasvun kauden. Aluksi se perustui tuotantoa tukevaan talouspolitiikkaan, mutta vuoden 1983 jälkipuoliskolta länsiviennin elpymiseen. Sen kasvu on nyt hidastumassa, mutta investoinnit ja itävienti ovat alkaneet tukea tuo-

tantoa. Eri tuotannonalojen kehityserot ovat jääneet aiemmin koettuja pienemmiksi; silti eräillä aloilla, mm. paperiteollisuudessa kapasiteetti on ollut lähes täydessä käytössä. Suhdanteiden ylikuumentamista ei kuitenkaan ole juuri esiintynyt millään alalla tai alueella. Tehdasteollisuudessa tuotanto kasvaa tänä vuonna 4 % ja ensi vuonna hieman vähemmän.

Kokonaistuotannon kasvu hidastuu ensi vuoden loppua kohden ja jäänee v. 1987 vähäiseksi. Laskusuhdanteen pituus ja syvyys riippuvat suuressa määrin siitä, miten siihen varaudutaan, erityisesti miten hillittynä kustannuskehitys saadaan pysymään.

	1984*	1985**	1986**
	tuotannon määrän muutos, prosenttia		
Yrittäjätoiminta	3,1	4	3
alkutuotanto	1,7	2	—1
teollisuus	5,0	4 ½	2 ½
tehdasteollisuus....	4,9	4	2 ½
rakennustoiminta	—3,0	2	½
palveluelinkeinot	4,1	4 ½	4 ½
Julkinen toiminta	2,6	2	2
Muu toiminta	2,0	2	2
Bruttokansantuote tuottajahintaan	3,0	3 ½	3
Bruttokansantuote markkinahintaan.....	3,0	3 ½	3

Kuvio 3. Tuotanto yrittäjätoiminnassa

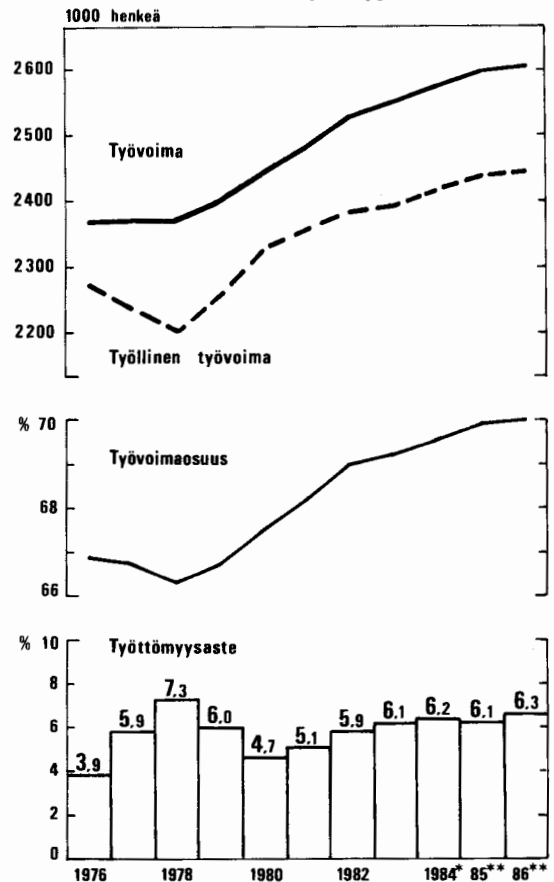
Työllisyys lisääntynyt tuntuvasti

Työpaikat ovat lisääntyneet tuntuvasti, viime ja tänä vuonna yhteensä yli 40 000 henkeä. Kasvua on ollut lähinnä palveluelinkeinoissa. Vuonna 1986 työvoiman kysyntä supistuu teollisuudessa, mutta kasvaa edelleen palveluelinkeinoissa.

Myös työvoiman tarjonta on lisääntynyt tuntuvasti, ja työikäisestä väestöstä 70 % haluaa olla mukana työelämässä. Työttömyysaste ei olekaan laskenut vaan on pysytellyt hieman kuutta prosenttia suurempana.

Työttömyysaste vaihtelee suuresti eri aloilla ja etenkin maan eri osissa. Etelässä suhdannetyöttömyyttä tuskin on, ja monilla aloilla on puutetta sopivasti koulutetusta työvoimasta. Sen sijaan muualla maassa työttömyysasteet ovat pysyneet suurina, mikä samalla osoittaa työvoimamarkkinoilla esiintyviä vaikeuksia sopeuttaa työvoiman uusiutuva kysyntä ja hitaasti muuttuva tarjonta toisiinsa.

Kuvio 4. Työllisyys

	1984*	1985**	1986**
	muutos, prosenttia		
Työllinen työvoima	1,0	0,8	0,3
alkutuotanto	-2,6	-3,1	-2,5
teollisuus ja rakennus-			
toiminta	-0,8	-0,5	-1,4
palveluelinkeinot	2,8	2,5	1,8
Työn tuottavuus	3,5	3½	3
	prosenttia		
Työvoimaosuus	69,5	69,9	70,0
Työttömyysaste	6,2	6,1	6,3
alle 25-vuotiaat	10,4	9,8	9,9
	1 000 henkeä vuoden aikana		
Maastamuutto (netto) ..	-5,8	-2	0

Euroopassa kasvu tasaista mutta hidasta

Voimakas ja melko pitkään jatkunut nousu-
suhdanne Yhdysvalloissa on päätynyt. Kolmessa
vuodessa, vuodesta 1982 tähän vuoteen kokonais-
tuotanto kasvoi yli 13 %, ja sen takia työttö-
myysaste laski runsaaseen seitsemään prosenttiin
tänä vuonna. Yksityinen kulutus on lisääntynyt
nopeasti. Yritykset investoivat vielä viime vuonna
tuntuvasti. Maan taloudellinen menestys yhdessä
poliittisten syiden kanssa kohotti dollarin vaihto-
arvon korkeaksi. Toisaalta tämä heikensi vientiä
ja edisti tuontia, johtaen siten kauppataaseen
suureen alijäämään, mutta toisaalta se vähensi
pääoman virtaa maasta, joten alijäämät on voitu
rahoittaa. Tuotannon kasvu on nyt kuitenkin
tuntuvasti hidastumassa, ja v. 1986 se on vain
pari prosenttia. Samalla työttömyys alkaa kohota.

Länsi-Euroopassa tuotannon kasvuvauhti ei
näytä muuttuvan. Useimmat maat ovat hyöty-
neet Yhdysvaltain tuontikysynnästä, mutta inves-
tointien ja kulutuksen kasvu on hidasta, ja työt-
tömyysaste kohoaa yhä, ylittäen ensi vuonna
11 %. Tärkein syy on se, että Euroopan maissa
on harjoitettu kotimaista kysyntää tiukasti rajoit-
tavaa talouspolitiikkaa koko 1980-luvun ajan.
Vientimahdollisuudet Yhdysvaltoihin pysyvät en-
si vuonnakin kohtalaisina, ja kun kotimaisen
kysynnän odotetaan hieman elpyvän, kokonais-
tuotanto lisääntynee Länsi-Euroopassa ensi vuon-
nakin 2½ %.

Raaka-aineiden dollarihinnat laskevat tuntu-
vasti tänä vuonna, mutta muissa valuutoissa ne
pysyvät suunnilleen ennallaan. Työkustannukset
tuoteyksikköä kohti kohoavat vain vähän. Niinpä
kuluttajahintojen nousu jää teollistuneissa mark-
kinatalousmaissa tänä ja ensi vuonna keskimäärin
alle viiden prosentin.

	1984*	1985**	1986**
	muutos, prosenttia		
Bruttokansantuotteen määrä			
OECD	4,9	3	2½
OECD-Eurooppa	2,4	2½	2½
OECD, Suomen vien- tiosuuksilla painotet- tuna	3,4	2½	2
Ulkomaankaupan määrä			
OECD, tavaravienti ..	9,9	7	5½
OECD, tavaratuonti ..	11,5	5	5
Raaka-aineiden maail- manmarkkinahinnat HWWA-indeksi ¹⁾			
ilman energiaa	1,9	-10	0
energiaraaka-aineet ..	-3,1	-2	0
Kuluttajahinnat			
OECD	5,3	4½	4½
OECD-Eurooppa	7,6	7½	7

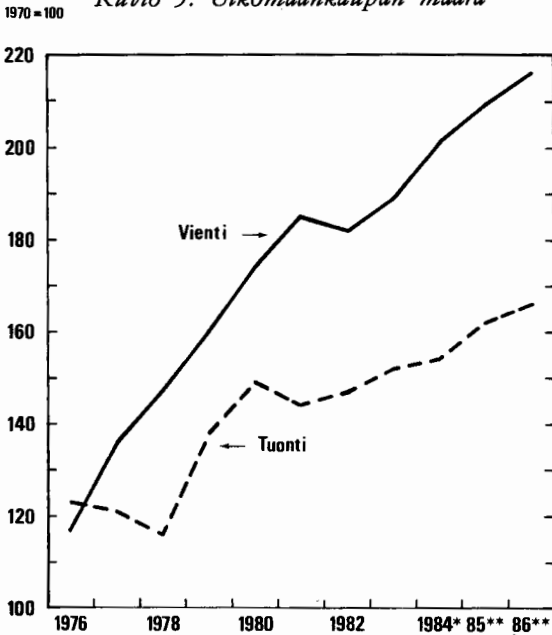
¹⁾ Yhdysvaltain dollareina.

Viennin heikkenemisestä huolimatta vaihtotase pysyy tasapainossa

Paperiteollisuus on hyötynyt hyvästä kysynnästä, valuuttamääräisten hintojen noususta sekä dollarin vaihtoarvon kohoamisesta; markkamääräiset vientitulot kasvavat vuosina 1984 ja 1985 yhteensä kolmanneksen. Myös metalliteollisuus on viime ja tänä vuonna voinut lisätä vientiään, määrältään yli viidenneksen. Sen sijaan puuteollisuustuotteidemme vienti on viime vuosina supistunut. Vienti Neuvostoliittoon väheni määrältään viime vuonna. Tänä vuonna se kääntyy selvään kasvuun. Myös ensi vuonna vienti Neuvostoliittoon lisääntyy jonkin verran. Kokonaisuudessaan tavaravienti lisääntyy määrältään 4 % tänä ja 3 % ensi vuonna.

Tavaratuonti kasvaa tänä vuonna, sillä investoinnit ovat vilkastumassa; myös suurten raakaöljytoimitusten siirtyminen tämän vuoden puolelle vaikuttaa tuonnin kasvulukuihin. Kun tuonti on viime vuosina ollut heikkoa, sen määrän viiden prosentin kasvu tänä vuonna on melko vaatimaton. Ensi vuonna raakaöljyä tuodaan tämänvuotista vähemmän. Muiden raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden tuonnin kasvu hidastuu hieman. Tavaratuonnin määrän kasvu supistuukin kahteen prosenttiin ensi vuonna.

Kuvio 5. Ulkomaankaupan määrä

Viennin kasvun nopeutuminen, tuonnin pysyminen vaatimattomana ja vaihtosuhteen paraneminen kohensivat kauppataetta viime vuonna 8 mrd mk edellisestä vuodesta; lievä alijäämä muuttui yli 5 mrd markan ylijäämäksi. Se pysyy samansuuruisena myös tänä vuonna, koska sekä vienti että tuonti kasvavat arvoltaan saman verran. Ensi vuonna kauppataseen ylijäämä saattaa edelleen suureta lähinnä tuonnin kasvun hidastumisen vuoksi. Nettokorkomenot ulkomaille pysyvät yhä suurina ja kehitysyhteistyömenot kasvavat. Tavaroiden ja palvelusten taseen ylijäämän vuoksi vaihtotase on kuitenkin tasapainossa.

	1984	1985**	1986**
	muutos, prosenttia		
Tavaraviennin arvo	16,1	8	6
puuteollisuus	2,9	-5	0
paperiteollisuus	21,9	10½	4½
metalli- ja konepajateollisuus	15,0	11½	6½
Tavaratuonnin arvo	4,6	8½	4½
raaka- ja polttoaineet.	4,6	8	2½
valmiit tavarat	4,6	9	8
	mrd markkaa		
Kauppataase ¹⁾	5,5	5½	7
Vaihtotase	0,0	0	1

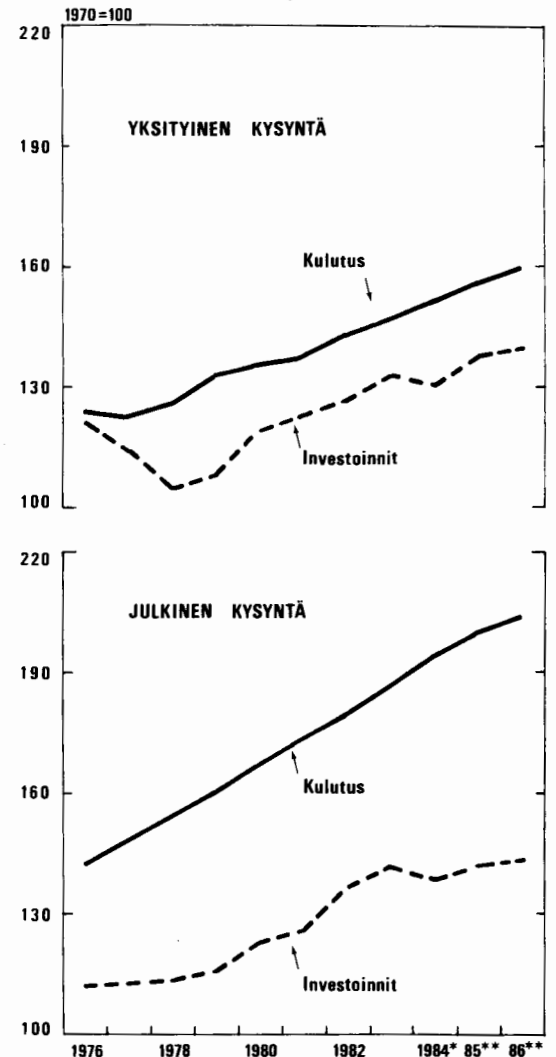
¹⁾ Ml. korjauksia.

Investointien kasvu jää lyhytaikaiseksi

Vaikka kapasiteetin käyttöaste kohosi v. 1984 monilla aloilla korkeaksi ja kannattavuus parani etenkin vientiteollisuudessa, lähinnä vain valtionyhtiöiden teollisuusinvestoinnit lisääntyivät. Yksi syy on se, että yritykset ovat parantaneet rahoitusrakennettaan ja mm. sijoittaneet osan likvidisyydestä vapaan koronmuodostuksen markkinoille.

Vuoden 1985 aikana tilanne näyttää muuttuneen. Investoinnit ovat elpyneet myös muissa kuin valtionyhtiöissä, joskin varsin verkkaisesti.

Kuvio 6. Kotimaisen kysynnän määrä (ilman varastoja)

Eniten lisääntyvät teollisuuden kone- ja laitehankinnat. Asuntojen rakentaminen pysyy suunnilleen ennallaan. Kaikkiaan yksityiset kiinteät investoinnit kasvanevat yli 5 %.

Investointien kasvuvaihe näyttää jäävän lyhyeksi. Ne lisääntyvät vielä ensi vuoden alkupuoliskolla. Vuoden loppua kohden investointien kasvu pysähtyy, ja v. 1987 ne saattavat jo supistua.

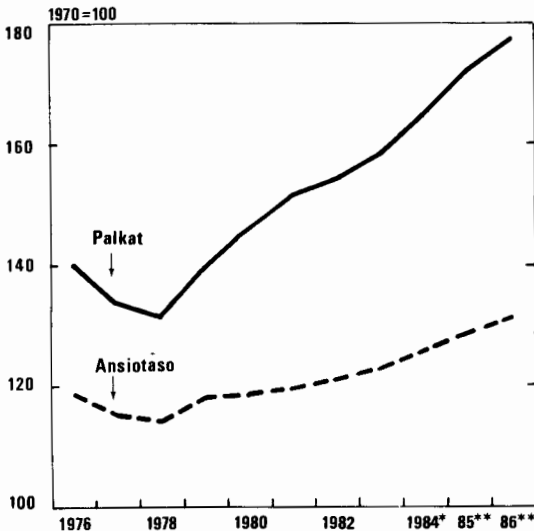
Julkisia investointeja supistettiin viime vuonna suhdannepoliittisista syistä. Samaan pyrittiin tänä vuonna, mutta kuntien runsaiden hankkeiden takia julkiset investoinnit kasvavatkin hieman. Näin käynee myös v. 1986.

Kaikkiaan kiinteät investoinnit lisääntyvät tänä vuonna 5 %. Vuonna 1986 kiinteät investoinnit lisääntyvät vain vähän.

Kulutustaso kohoaa edelleen

Kotitalouksien kulutus on yhä kasvamassa suunnilleen kolmen prosentin vauhtia. Viime vuonna finanssipolitiikan kiristyminen hidasti hieman kotitalouksien käytettävissä olevan reaalityulon kasvua. Ne säästivät tuloistaan kuitenkin vähemmän kuin edellisellä vuonna ja lisäsivät velkaansa. Yksityinen kulutus kasvoi 3 %. Erityisesti hankittiin kestäkulutustavaroita, kuten autoja ja viihde-elektroniikkaa. Tänä vuonna reaali-ansiot kasvavat edelleen, ja kun kotitalouksien saamat tulonsiirrot lisääntyvät huomattavasti, niiden käytettävissä oleva reaalitylo kasvaa 4 %. Säästäminen suurenee hieman viimevuotisesta, ja yksityinen kulutus kasvaa tänä vuonnakin 3 %.

Kuvio 7. Palkkatulojen ja ansiotason reaalin kehitys

Myös v. 1986 kulutus lisääntyy samaa vauhtia, vaikka kotitalouksien käytettävissä olevan reaalityulon kasvu hidastuu.

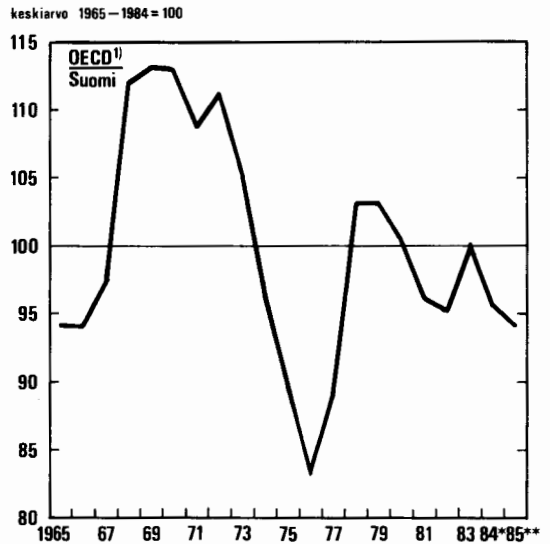
Elintasoa kohottaa myös kotitalouksia palveleva julkinen kulutus. Viime vuonna se lisääntyi yli 5 % mm. Valtava-uudistuksen vuoksi. Tänä ja ensi vuonna kasvu on parin prosentin paikkeilla, mikä myös vastaa paremmin pyrkimyksiä hidastaa julkisen sektorin kasvua.

	1984*	1985**	1986**
	muutos, prosenttia		
Ansiotasoindeksi	9,4	8 ½	6
Ansiotasoindeksi, reaali-			
nen	2,1	2 ½	2
Kuluttajahintaindeksi ..	7,1	6	4
Työkustannukset teh-			
dasteollisuudessa			
(tuoteyksikköä kohti)	4,3	4	2 ½
Kotitalouksien käytettä-			
vissä oleva reaalitylo .	2,5	4	3

Inflaatio hidastuu edelleen

Viime vuonna inflaatio hidastui tavoitteiden mukaisesti. Vuoden aikana kuluttajahinnat kohosivat 6,1 %; vuodesta 1983 nousu oli keskimäärin 7,1 %. Myös tänä vuodeksi asetettu tavoite, 5 % vuoden aikana, lähes saavutetaan,

Kuvio 8. Teollisuuden hintakilpailukyky länsimarkkinoilla suhteellisin yksikkötyökustannuksin mitattuna

1) 14 maan vientiosuudet Länsi-Euroopassa painotettuina Suomen viennin tavararakenteella.

sillä vuoden loppupuolella hintojen nousu jää hyvin vähäiseksi. Viime vuodesta indeksi kohoaa keskimäärin noin 6 %. Tuottavuuden tuntuva nousu vähentää kotimaisia kustannuspaineita, minkä lisäksi tuontihinnat kohoavat varsin vähän. Tältä vuodelta ei siirry vuoteen 1986 sanottavia inflaatiopaineita. Tuontihinnat nostanevat kuluttajahintaindeksiä vain prosentin verran, ja budjetin vaikutus hintatason nousuun on vähäinen. Jos ensi vuoden nimellistulojen korotukset jäävät maltillisiksi, on olemassa hyvät mahdollisuudet saavuttaa hallituksen asettama tavoite, kuluttajahintojen nousu enintään 4 % tästä vuodesta; vuoden 1986 aikana hinnat kohoaisivat vain 3½ %.

Teollisuuden hintakilpailukyky heikkenee kuitenkin vielä hieman, sillä myös tärkeissä kilpailijamaissa inflaatio hidastuu edelleen. Pääomavalttaisten alojen tavaroiden sekä erikoistuotteiden viennille tästä ei ole vielä ollut suurempaa haittaa, mutta se on jo alkanut vaikeuttaa työvaltaisten alojen vientiä. Erityisesti näiden alojen työllisyyden turvaaminen edellyttää kustannusten pidentämistä kurissa.

Finanssikierto jatkunut nopeana

Pankkien otto- ja antolainauksen kasvu on nopeutunut vuoden 1984 kesästä lähtien. Myös pankkien ulkopuoliset rahoitusmarkkinat ovat kasvaneet nopeasti. Syinä ovat mm. reaalkorkojen kohoaminen ja rahoitusmarkkinoiden rakenteen muuttuminen. Edellinen on johtunut siitä, että nimelliskorot ovat alentuneet inflaation hidastumista vähemmän. Kotimaiset markkinakorot ovat myös olleet selvästi korkeampia kuin ulkomaiset korot keskimäärin, ja korkoero on tuonut maahan ulkomaista sijoituspääomaa nopeuttaen osaltaan kotimaista rahoituskasvua.

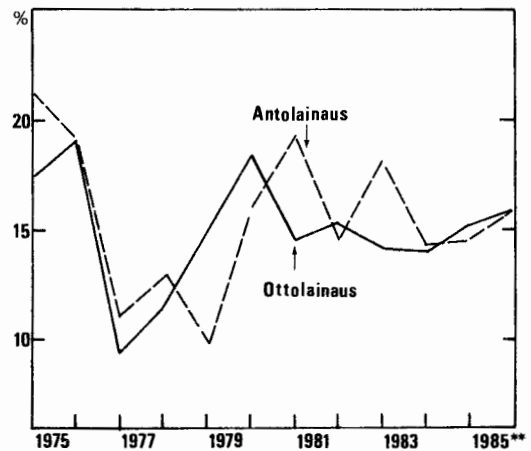
Nopean rahoituskasvun vaikutus tavaroiden ja palvelusten kysyntään on jäänyt toistaiseksi vähäiseksi. Korkea reaalkorko on ohjannut rahoitusvirtoja finanssivaateisiin reaalisten sijoituskohdeiden sijasta. Lisäksi Suomen Pankki on sitonut kansantalouden ylimääräistä likvidisyyttä, mm. yritysiltä ja pankeilta on peritty erityistalletuksia. Jos nimelliskorko edelleen laskee, finanssikierron kasvu hidastunee ja luotonkäyttö reaalisijoituksiin suurenee.

Valtiontalouden rakenteellinen alijäämä supistunut

Valtiontaloutta on kulumassa olevan nousukauden aikana vahvistettu. Menojen volyymin

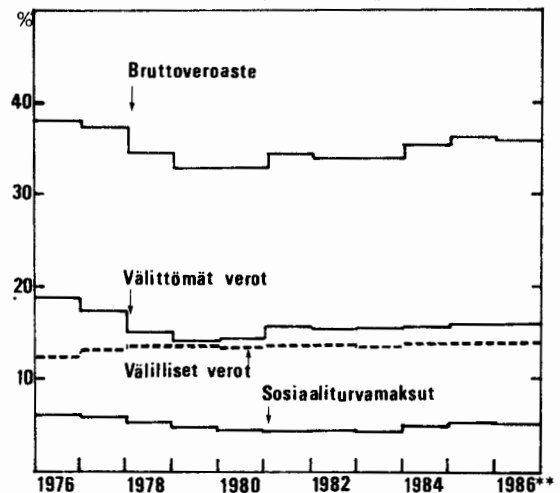
kasvu lähes pysähtyi v. 1984; sen sijaan tänä vuonna se nopeutuu mm. sosiaaliturvauudistusten sekä eräiden ajoitustekijöiden takia. Valtion tuloperusteiden korotukset jäivät v. 1985 vähäisiksi. Vaikka tulojen kasvu hidastuu selvästi viimevuotisesta, tulot lisääntyvät kuitenkin lähes yhtä nopeasti kuin menot. Valtion nettorahoitus-tarve pysyy v. 1985 viimevuotisella tasollaan, yhtenä prosenttina kansantuotteesta, ja siten selvästi pienempänä kuin viisi vuotta sitten vastaavassa suhdannevaiheessa. Kuntien rahoitusasema vahvistuu edelleen.

Kuvio 9. Pankkien otto- ja antolainaus¹⁾

¹⁾ Kannan muutos joulukuusta joulukuuhun

Kuvio 10. Bruttoveroaste

Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan valtiontalouden asema v. 1986 nettoraioitustarpeella mitattuna hieman heikkenee, vaikka menot eivät kasva reaalisesti juuri lainkaan. Tulojen kasvua hidastavat eräät verojen alennukset, mm. tuloveron huomattavat asteikkotarkistukset. Valtionve-

lan kasvu suhteessa bruttokansantuotteeseen on pysähtynyt, ja uuden velan otto painottuu tavoitteiden mukaisesti yhä enemmän kotimaahan. Myös kuntien ja sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema heikentyy v. 1986 lievästi.

1. Kysynnän ja tarjonnan tase

	1984* mrd mk	1982	1983 määrän muutos	1984* prosenttia	1985**	1986**
Bruttokansantuote markkinahintaan	308	3,0	2,9	3,0	3½	3
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	88	2,1	3,6	1,2	4½	2½
Kokonaistarjonta	396	2,7	3,1	2,6	4	3
Tavaroiden ja palvelusten vienti	96	-1,5	3,7	6,1	4	3½
Kulutus	225	4,0	3,0	3,2	3	2½
yksityinen	165	4,1	2,7	3,0	3	3
julkinen	60	3,6	4,0	3,8	3	2
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	72	3,5	4,7	-2,0	5	1½
yksityinen	62	2,8	4,9	-1,9	5½	1½
julkinen	10	8,6	3,9	-2,5	2½	1
Varastojen muutos ¹⁾ (ml. tilastollinen ero) ...	3	-2,8	-0,4	-0,4	0	0
Kokonaiskysyntä	396	2,7	3,1	2,6	4	3
kotimainen kysyntä (ml. tilastollinen ero) ..	300	4,3	2,9	1,4	4	2½

	1984* osuus %	1982	1983 hinnan muutos, prosenttia	1984* prosenttia	1985**	1986**
Bruttokansantuote markkinahintaan	77,8	9,0	8,7	8,9	6	4
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	22,2	3,7	7,4	4,9	3½	3
Kokonaistarjonta	100,0	7,7	8,4	8,0	5½	4
Tavaroiden ja palvelusten vienti	24,2	5,8	6,1	7,5	3½	3
Kulutus	56,8	9,5	8,9	7,2	6½	4
yksityinen	41,6	9,2	8,6	6,8	6	4
julkinen	15,1	10,3	9,9	8,3	8½	5
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	18,2	7,7	8,0	6,6	5	4
yksityinen	15,8	7,7	7,7	6,6	5	4
julkinen	2,4	7,6	9,7	6,5	5½	5
Varastojen muutos (ml. tilastollinen ero)	0,8
Kokonaiskysyntä	100,0	7,7	8,4	8,0	5½	4
kotimainen kysyntä (ml. tilastollinen ero) ..	75,8	8,3	9,2	8,3	6	4

¹⁾ Varastojen muutoksen vaikutus kokonaiskysynnän muutokseen, prosenttiyksikköä.

1.2 Keskipitkän ajan näkymät

Kansainvälisen talouden kehitystä leimannevat vuosikymmenen loppupuoliskolla verrattain hidas tuotannon kasvu ja vähäinen inflaatio. Läntisissä teollisuusmaissa kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan vuosittain keskimäärin 2½ % eli hieman enemmän kuin kymmenluvun alkupuoliskolla. Euroopassa työttömyysaste nousee edelleen.

Suomessa talouspolitiikan keskeisinä keskipitkän aikavälin tavoitteina ovat viime vuosina olleet työllisyyden turvaaminen, kansantalouden inflaatioherkkyyden vähentäminen sekä julkisen talouden sopeuttaminen kokonaistaloudelliseen kehitykseen. Vaikka kansainvälisesti verrattuna työttömyys ja valtionvelka eivät olekaan suuria, niitä koskevat tavoitteet ovat loppuvuosikymmenelläkin ajankohtaiset. Erityisen tärkeää on yhä vähentää inflaatioherkkyyttä varsinkin, kun hinnat kansainvälisillä markkinoilla nousevat hitaasti. Koska työvoiman tarjonnan kasvu hidastuu lähivuosina tuntuvasti, työttömyyttä voidaan supistaa pysyvästi vuosikymmenen vaihteeseen mennessä, jos tuotteidemme kilpailukyky ja vientitulojen kasvu säilyvät riittävän hyvinä.

Kehitysnäkymiä on tarkasteltu valtiovarainministeriön kesän alussa julkaisemassa katsauksessa KTS 1985 Kansantalouden ja valtiontalouden kehittäminen vuoteen 1990. Siinä hahmotellaan sellaista kansantalouden kehitysuraa, joka toteuttaa edellä mainitut tavoitteet. Katsauksen mukaan tuotanto voi kasvaa keskimäärin 3 % vuodessa, jos talouspolitiikassa onnistutaan. Vaikka menestyminen kansainvälisessä kilpailussa edellyttää myös tuottavuuden kohottamista, työttömyysaste olisi silti laskettavissa pysyvästi alle viiden prosentin.

Työttömyyden supistamiseksi tarvittava tuotannon kasvu on katsauksen mukaan saavutettavissa tasapainoisen ulkomaankaupan puitteissa vain lisäämällä ripeästi vientiä. Kun itäviennin kasvun arvioidaan painottuvan jo tarkastelukauden alkupuoleen, loppukauden kehitys on ensi sijassa länsiviennin varassa. Kun perinteisten tuotteiden markkinoilla kysynnän ennustetaan lisääntyvän verraten hitaasti, viennin kasvu vaatii kilpailukykyä turvaamista. Keskeisessä asemassa ovat ennen kaikkea tuotantomenetelmien kehittäminen, tuotteiston monipuolistaminen sekä markkinoinnin tehostaminen. Nämä reaalisen kilpailukykyä tekijät ovat viime vuosina kehittyneet myönteisesti, ja kehityssuunnan tulee jatkua. Kun viennin hyödykerakenne kuitenkin edelleen painottuu massatuotteisiin, joiden ky-

syntä kasvaa hitaasti ja hinnat vaihtelevat, hintakilpailukykyä turvaaminen on välttämätöntä riittävän menekin takaamiseksi perinteisille tuotteille sekä tulojen hankkimiseksi reaalisen kilpailukykyä kehittämistä varten.

Viennin ripeän kasvun saavuttamiseksi teollisuuden investointien on pysyttävä vilkkaina. Tätä puoltaa paitsi tuotteiston uusimistarve ja tuotantotekniikan kehitys myös mittava uusintainvestointien tarve. Huomattava osa teollisuuden 1970-luvun alkupuolen suurista kapasiteetin laajennuksista on tulossa uusimisvaiheeseen. Kun viennin kasvun arvioidaan vauhdittuvan tarkastelukauden loppuvuosina, investointien kasvun olisikin painotettava jo lähivuosiin. Teollisuuden investointiaste ei saisi nykyistään alentua.

Jos tuotannon kasvutavoite toteutuu, työllisten lukumäärä olisi vuosikymmenen vaihteessa yli 80 000 henkeä suurempi kuin v. 1985. Kohoava työllisyys, verorasituksen pysyminen ennallaan sekä tulonsiirtojen kasvun jatkuminen turvaisivat kotitalouksien käytettävissä olevan tulon verrattain nopean kasvun. Yksityisen kulutuksen arvioidaankin kasvavan lähes tuotannon kasvua vastaavasti.

Kun lähivuosina kysyntä Suomessa voi näin kasvaa nopeammin kuin monissa muissa maissa, tuontipaineet pysyvät tuntuvina. Lisäksi kehitysyhteistyömenot ulkomaille lisääntyvät. Jos kuitenkin tuotannon kasvu ja työllisyyden hoito perustuvat pääasiassa viennin kasvuun, vaihtotase olisi tarkastelukaudella keskimäärin tasapainossa.

Julkinen talous ei Suomessa ole kansainvälisesti erityisen ongelmallinen. Monissa muissa teollistuneissa maissa valtion velkaantuneisuus on pakottamassa yhteiskunnallisten palvelujen supistamiseen, mikä hidastaa talouden kehitystä. Tällaisten ongelmien välttämiseksi Suomessa bruttoveroasteen ei ole annettava nousta viime vuosien tasolta, eikä valtionvelka suhteessa bruttokansantuotteeseen saisi juuri suureta. Tämä edellyttää, että valtion muut kuin velanhoitomien voisivat kasvaa keskimäärin ainoastaan noin yhden prosentin vuodessa. Keskeisenä tehtävänä tarkastelukaudella onkin toteuttaa valtion menotaloudessa samoin kuin verotuksen rakenteessa sellaisia muutoksia, jotka edistävät tehokkaasti kansantalouden kehitysmahdollisuuksia.

Vuosia 1986 ja 1987 koskevat ratkaisut ovat koko loppuvuosikymmenen talouspolitiikan pohjana. Suhdannepoliittisin toimin on pyrittävä estämään taantumaa muodostumasta liian syväksi. Samalla on huolehdittava siitä, että lähtökohdat suhdanteiden paranemiselle säilyvät hyvinä.

Jos tässä onnistutaan, kansantalouden tasapainotomuudet eivät taantumankaan aikana paljoo pahene. Keskeisin uhka on, että inflaation torjunnassa epäonnistutaan. Tällöin työllisyyden parantaminen siirtyisi vuosia eteenpäin.

1.3 Talouspolitiikan lähiajan ongelmia

Kokonaistuotanto on jo useita vuosia kasvanut kolmen prosentin vauhtia, joka näyttää jatkuvan vielä suuren osan vuotta 1986. Kansantalouden rakenteen jatkuva monipuolistuminen on jossain määrin pienentänyt suhdannevaihteluja ja niiden aiheuttamia vaikeuksia. Paljolti näistä syistä vaihtotase on pysynyt tasapainoisena, eikä se siten rajoita talouspolitiikan harjoittamista samalla tavoin kuin aiemmin taantumien alkaessa. Näiden suotuisten seikkojen vastapainona työttömyys on pysynyt ennustettua suurempana. Inflaatio on hidastunut lähes tavoitteiden mukaisesti, mutta hintakilpailukyky heikkenee silti edelleen hienan. Tämä pienentää finanssi- ja rahapolitiikan liikkumavaraa.

Taantumien alkaminen näyttää siirtyvän aiemmin ennustettua myöhemmäksi lähinnä sen vuoksi, että investointien elpyminen siirtyi. Alustavien arvioiden mukaan vuoden 1987 näkymät ovat kuitenkin jo varsin heikot. Viennin määrän kasvu pysähtyy ja investoinnit supistuvat. Vain kulutuskysyntä ylläpitää kokonaistuotannon lievää kasvua. Taantumien pituus ja syvyys riippuvat kuitenkin suuresti niistä päätöksistä, joita lähimmän puolen vuoden aikana tehdään yksityisellä ja julkisella sektorilla, erityisesti tulo- ja rahapolitiikasta.

Tässä vaiheessa ei taantumien luonnetta, ts. sen kestoa ja kohdistumista talouden eri osiin voida arvioida luotettavasti. Siksi on tärkeää, että taloudellisen tilanteen muutoksiin voidaan nopeasti ja joustavasti vastata kattavan ja monipuolisen keinovalikoiman avulla. Suhdannepoliittiset toimet eivät saa olla ristiriidassa pitkän aikavälin tavoitteiden edellyttämän, talouden rakenteelliseen vahvistamiseen tähtäävän toimintalinjan kanssa.

Ensimmäisiä toimia varautumisessa laskusuhdanteeseen on purkaa noususuhdanteen aikana voimaan saatettuja kiristäviä toimia. Tähän onkin jo ryhdytty ja myöhemmin lisämahdollisuuksia antavat yritysten vuoden 1984 tilinpäätöksissään tekemät investointivaroitukset, joiden määrä on varsin huomattava.

Keskeinen kysymys on hintakilpailukykyä heikentämisen katkaiseminen. Kansainvälisen

kysynnän heikkenemisen vaikutukset Suomen talouteen näet kertautuisivat, jos lisäksi markkina-osuuksia menetettäisiin. Kuluttajahintojen enintään neljän prosentin nousu tästä vuodesta turvaisi osapuulleen kilpailukykyä säilyttämisen.

Inflatorinen tulo- ja rahapolitiikka huonontaisi melko pian paitsi teollisuuden myös esim. sellaisen alan kuin matkailuelinkeinon työllisyyttä. Kotimaan markkinoilla toimiville aloille korkeiden nimellistulokorotusten tuoma tulonlisäys merkitsisi lyhyellä aikavälillä lisää menekkimahdollisuuksia. Seurauksena olisi kuitenkin ennen pitkää vaihtotaseen heikkeneminen ja markkaan kohdistuvat paineet, jotka johtaisivat raha- ja finanssipolitiikan kiristymiseen. Näin tuotanto ja työllisyys heikkenisivät jonkin ajan kuluttua myös ns. suljetussa sektorissa. Kun hallitus on asettanut inflaation hidastamiselle selkeän tavoitteen ja Suomen Pankki puolestaan pyrkii määrätietoisesti pitämään reaalkoron positiivisena, sekä finanssietä rahapolitiikkaa kiristettäisiin ilmeisesti heti, jolloin inflatorinen nimellistulo- ja rahapolitiikka ei lisäisi työllisyyttä lyhytaikaisesti. Työllisyyden ja kansantalouden tasapainoisen kehityksen kannalta olisi epäilemättä parasta, jos tulo-, finanssi- ja rahapolitiikka muodostaisivat tavoitteiltaan yhdenmukaisen kokonaisuuden. Silloin kun eri poliittikkaat täydentävät toisiaan, on myös elintason kohoaminen suotuisinta.

Mahdollisuudet päästä riittävän maltillisiin tulo- ja rahapolitiikkaan ovat periaatteessa hyvät, sillä inflaation torjunnan ja kilpailukykyä säilyttämisen tärkeys on yleisesti tunnustettu. Hintojen nousuvauhdin hidastuminen edelleen loppuvuoden 1985 aikana ja myönteinen ostovoiman kehitys luovat myös neuvotteluille suotuisan lähtökohdan.

Tarve hidastaa inflaatiota ja luoda edellytyksiä kilpailukykyä turvaaville tulo- ja menoarvioesityksessä otettu huomioon tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 1986. Valtion menojen lisäykset ovat vähäisiä, jolloin tulojen lisäykset on voitu pitää pieninä ja verotusta reaalisesti keventää.

Työttömyysaste on pysynyt ennustettua suurempana, kuuden prosentin paikkeilla. Silti monilla uusilla ja laajenevilla ammattialoilla on edelleen puutetta tarvittavan koulutuksen saaneesta työvoimasta. Talouselämän ja sen soveltaman tekniikan muutosta taas osoittaa se, että työttömyyttä esiintyy samaan aikaan kun työvoiman niukkuutta; vanhentuvien ammattien ja ammattitaidottomien työtilaisuudet vähenevät. Vuosikymmenen loppupuolella työvoiman tarjonnan kasvu vähenee nopeasti.

Silti työttömyys voi taantumana aikana lisääntyä nopeasti, jos nyt piilevinä olevat kohtaantongelmat kärjistyvät samanaikaisesti kun varsinainen suhdannetyöttömyys lisääntyy. Koulutuksen sopeuttaminen tulevaisuuden tarpeisiin sekä työvoimahallinnon palvelukykyyn parantaminen kohtaantongelmien vähentämiseksi ovat tehtäviä, jotka vaativat jatkuvasti huomiota ja joiden tarve korostuu laskusuhdanteessa. Valikoivien työllistämistoimien jatkaminen on toki edelleen tarpeen. Mittavien tukitoimien ja erityisohjelmien antama helpotus jää kuitenkin väliaikaiseksi ja johtaa pitemmällä aikavälillä rakenteellisiin vinoutumiin ja valtiontalouden vaikeuksiin.

Öljytuotteiden hinnan sekä ruplan kurssin aleneminen ovat johtamassa ylijäämäisyyteen Neuvostoliiton-kaupassamme. Näiden ja eräiden ajoitustekijöiden vuoksi viennin näkymät Neuvostoliittoon ovat vuoden 1987 osalta epäsuotuisat. Suhdannetaantumana lieventämisen kannalta olisi tärkeää pyrkiä säilyttämään kauppavaihto korkealla tasolla ja ajoittamaan toimituksia nyt näköpiirissä olevaa enemmän vuoteen 1987.

Finanssipolitiikan linja on ensi vuonna suunnilleen neutraali, mikä ilmentää parina viime vuonna harjoitetun kiristävän politiikkalinjan muuttumista. Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan valtiontalouden samoin kuin koko julkisen talouden vaikutus muuttuu laskennallisesti tosin kasvua tukevaksi, mutta toisaalta viime ja tämän vuoden aikana harjoitetun tiukan finanssipolitiikan viivästyvät vaikutukset hidastavat sitä hieman vielä ensi vuonna. Keventämällä verotusta ja koroittamalla maksuja vain vähän pyritään luomaan edellytyksiä inflaation hidastumisen jatkumiselle.

Jos kokonaistuotannon kasvu heikkenee nyt ennustettua enemmän, finanssipolitiikkaa tulee muuttaa elvyttävämmäksi; valtiontalouden liikkumavara ei tosin ole suuri. Kysymykseen voisivat tulla esimerkiksi julkiset investoinnit talouden infrastruktuuriin kuten tiestöön, koulutuksen kehittäminen sekä tutkimus- ja tuotekehitys-

toiminnan edistäminen, jotka parantavat talouden suorituskykyä pitemmällä aikavälillä. Tehokkaan elvytyspolitiikan harjoittaminen suurentaa kuitenkin julkisen talouden alijäämää. Onkin ajoissa varauduttava siihen, että taantumana jälkeen julkisen talouden asemaa on jälleen kohennettava riittävästi. Menojen lisäysten tulee siten jäädä melko vähäisiksi ja olla selvästi suhdannepoliittisia, niin että ne eivät pysyvästi kohota menojen tasoa.

Rahapolitiikan puolella on jonkin verran suhdannepoliittista liikkumavaraa. Maksutase on vahva, ja maassa on jopa liikaa likvidisyyttä, mihin korkea korko on yhtenä syytä. Inflaation hidastuminen luokin edellytyksiä korkotason alentamiselle, ilman että reaalikoron ylläpitämistavoite vaarantuu. Yritysten reagointi rahamarkkinoilla tapahtuviin muutoksiin on kuitenkin muuttunut, mikä puoltaa varovaisen askelten politiikan jatkamista.

Investointien suhdannevaihtelu on viime vuosina vähentynyt. Viennin päättymässä oleva noususuhdanne ei ole aiheuttanut sellaista investointien kasvua tai suorastaan ylikuumenemista kuin aiemmin vastaavissa tilanteissa. Yksi syy on hillitsevien suhdannepoliittisten keinojen käyttö. Tärkeämpää on kuitenkin ollut odotuksiin kohdistuvan varovaisuuden lisääntyminen, samaan aikaan, kun aiempaa korkeampi reaalikorko ja vaihtoehtoisten sijoituskohteiden lisääntyminen ovat parantaneet finanssisijoitusten edullisuutta. On tärkeää, että nyt alkanee arvioitua kasvuvaiheen jälkeen tuotannolliset investoinnit eivät vähene. Mahdollisuuksia parantaa se, että yritysten rahoitusrakenteet ovat kohentuneet viime vuosien hyvän tulorahoituksen vuoksi. Edellä on jo mainittu joidenkin investointeja tukevien toimien käytöstä. Kokemuksen mukaan tällaisilla investointikannustimilla saadaan kuitenkin tuloksia vasta, kun markkinat ovat paranemassa.

2 Kansainväliset suhdanteet

Kokonaistuotanto ja -kysyntä

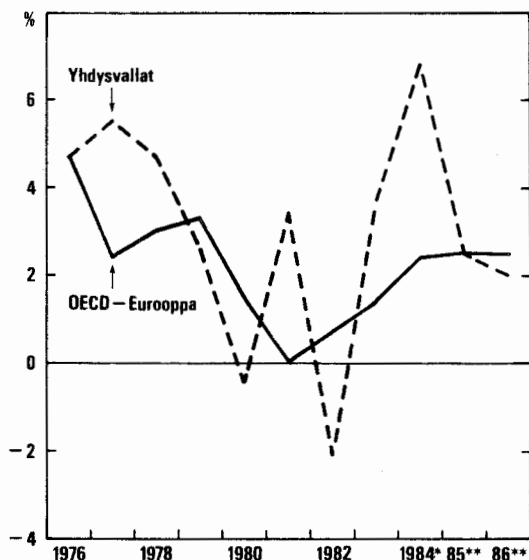
Maailmantalouden elpyminen jatkui v. 1984 valtaosin Yhdysvaltain suuren tuonnin kerrannaisvaikutusten vuoksi. Kokonaistuotanto kasvoi Yhdysvalloissa 7 %, Japanissa 6 %, Länsi-Euroopassa vain 2½ % ja läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin 5 %. Investoinnit lähinnä vientiin suuntautuvassa teollisuudessa vilkastuivat useissa maissa. Dollarin vahvistumisen ohella Länsi-Euroopan kilpailukykyä paransi inflaation hidastuminen. Taloudellisen tilanteen kohentuminen jatkui sekä sosialistisissa että useissa kehitysmaissa. Maailmankauppa kasvoi v. 1984 nopeinta vauhtia sitten vuoden 1976 eli määrällisesti 9 %. Kaupan kasvu alkoi kuitenkin hidastua vuoden loppupuoliskolla.

Yhdysvalloissa taloudellista kasvua on tukenut kotimainen kysyntä, mutta Japanissa ja Länsi-Euroopassa pääosin vientikysyntä. Aiempiin nousukausiin verrattuna investointitoiminta on useimmissa maissa ollut vilkastumisestaan huolimatta laimeaa. Tähän lienevät vaikuttaneet korkeiden reaalikorkojen lisäksi monet muutkin tekijät, kuten yritysten pessimistiset suhdanneodotukset. Varsinkin Länsi-Euroopassa kapasiteetin laajennusinvestoinnit ovat jääneet vähäisiksi. Yritykset näyttävät keskittyneen etupäässä rationalisointi-investointeihin, mikä osoittaa yritysten vähäistä luottamusta taloudellisen kasvun jatkumiseen lähivuosina. Korkea reaalikorkotaso on selvimmän vaikuttanut asuntotuotantoon, joka on vähentynyt useissa maissa.

Yhdysvalloissa kokonaistuotanto kasvoi tämän vuoden alkupuoliskolla vain prosentin vuosivauhtia, vaikka finanssipolitiikka säilyi elvyttävänä ja rahapolitiikkaa kevennettiin. Ulkomaisen kysynnän heikentyminen on hidastanut kokonaistuotannon kasvua Japanissa ja Länsi-Euroopassa vuoden alkupuoliskolla.

OECD-maiden kokonaistuotannon kasvun arvioidaan yltävän tänä vuonna 3 prosenttiin, mut-

Kuvio 11. Bruttokansantuote Yhdysvalloissa ja Länsi-Euroopassa, määrän muutos edellisestä vuodesta.

ta Suomen vientiosuuksilla painotettuna 2½ prosenttiin. Kun käytetään tavanmukaisia oletuksia mm. kiinteistä valuuttakursseista ja muuttumattomasta talouspolitiikasta, on todennäköistä, että kasvuvauhti hidastuu v. 1986 lievästi.

Yhdysvalloissa finanssipolitiikka kiristyy jonkin verran, mutta taloudellisen kasvun hidastumisen takia budjettivaje ei v. 1986 supistune. Rahapolitiikassa näyttää nyt olevan ensisijaisena tavoitteena tuotannon tukeminen sallimalla rahan määrän kasvaa aiempaa nopeammin. Inflaation hidastamispyrkimyksistä on luovuttu ainakin väliaikaisesti. Tämä on alentanut korkoja. Ongelmana on kuitenkin, kuinka kauan keveää rahapolitiikkaa voidaan jatkaa ilman että inflaatio alkaa jälleen kiihtyä, kun budjettivaje pysyy suurena ja dollari saattaa edelleen heiketä.

Länsi-Euroopassa tuotannon kasvu pohjautuu yhä pääasiassa vientiin, vaikka teollisuuden investoinnit ovat jonkin verran vilkastuneet. Talouspolitiikassa ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia. Viimeaikainen valuuttamarkkinoiden kehitys on lisännyt rahapoliittista liikkumavaraa samalla kun dollarin heikkeneminen ja öljyn halpeneminen vähentävät inflaatiopaineita. Dol-

larin heikkeneminen luo toisaalta ongelmia Länsi-Euroopan valuuttojen kesken, mistä yhtenä osoituksena oli Italian liiran devalvoiminen heinäkuussa. Finanssipoliittinen liikkumavara on useissa maissa niukka eikä halukkuutta finanssipoliittikan käyttöön tuotannon kasvun nopeuttamiseksi näytä olevan niissäkään maissa, jotka ovat onnistuneet terveyttämään julkista sektoriaan.

2. Bruttokansantuotteen¹⁾ määrä eräissä maissa

	1982	1983	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1983/73
EC	0,5	1,2	2,3	2½	2½	1,7
Alankomaat	-1,7	0,5	2,2	2	2	1,4
Belgia	1,1	0,4	2,2	1½	1½	1,7
Iso-Britannia	2,3	3,1	2,4	3	2½	1,1
Italia	-0,5	-0,4	2,6	2½	2	1,8
Ranska	2,0	0,7	1,7	1	2	2,3
Saksan liittotasavalta	-1,0	1,3	2,6	2½	2½	1,7
Tanska	3,0	2,0	4,1	3	2½	1,5
Efta	0,6	2,1	2,7	2½	2	1,9
Itävalta	1,0	2,1	2,2	2½	2½	2,4
Norja	1,0	3,2	4,3	2	2	3,9
Ruotsi	0,8	2,5	3,0	2	1½	1,6
Suomi	3,0	2,9	3,0	3½	3	2,8
Sveitsi	-1,1	0,7	2,4	2½	2	0,4
OECD-Eurooppa	0,7	1,4	2,4	2½	2½	1,8
Japani	3,3	3,4	5,8	5	4½	3,8
Yhdysvallat	-2,1	3,7	6,8	2½	2	1,9
OECD	-0,3	2,7	4,9	3	2½	2,1
OECD Suomen vuoden 1984 vienti- osuuksilla painotettuna ²⁾	0,5	2,2	3,4	2½	2	2,0

Lähde: OECD, kansalliset lähteet ja kansantalousosasto.

¹⁾ Markkinahintaan.

²⁾ Taulukossa olevien maiden vientiosuuksilla painotettuna.

Tärkeimpien läntisten teollisuusmaiden talouspoliittisina päätavoitteina ovat inflaation vastustaminen, julkisen sektorin supistaminen sekä markkinavoimien toimivuuden parantaminen. Pyrkimyksenä on näin luoda perusta kestäväälle kasvulle. Yhdysvalloissa finanssipoliittikka on säilynyt elvyttävänä, ja viime syksystä lähtien myös rahapolitiikalla on pyritty tukemaan kasvua. Länsi-Euroopassa sekä finanssi- että rahapolitiikka on kiristävää. Tiukalla talouspolitiikalla on useissa Länsi-Euroopan maissa onnistuttu kohentamaan julkisen sektorin rahoitustasapainoa sekä

vähentämään myös velkaantuneisuutta. Yhdysvalloissa ei sitä vastoin ole toistaiseksi pystytty supistamaan liittovaltion budjettialijäämää.

Kansainvälisten suhdanteiden lähiaikojen kehitys riippuu lähinnä siitä, pystyykö Yhdysvaltain keveä rahapolitiikka nopeuttamaan kasvua, sillä sen paremmin Japani kuin Länsi-Eurooppakaan eivät kyyenne tällä hetkellä tarjoamaan merkittävää vetoapua maailmantaloudelle. Dollarin arvon viimeaikainen aleneminen viittaa raha- ja valuuttamarkkinoiden tasapainottumiseen. Tällöin kuitenkin Länsi-Euroopan maiden kilpailukyky heik-

kenee. Lisäksi on epätodennäköistä, että Länsi-Euroopassa kevennettäisiin talouspolitiikkaa merkittävästi kotimaisen kysynnän elvyttämiseksi, minkä vuoksi taloudellinen kasvu saattaa hidastua Euroopassa.

Maailmantaloudelle on lähivuosina erityisen tärkeää dollarin vaihtoarvon kehitys. Kansainvälisen talouden kannalta olisi suotuisinta, jos dollari heikkenisi vähitellen, mikä lisäisi kilpailukykyä ja

taloudellista kasvua Yhdysvalloissa. Tämä auttaisi sekä julkisen talouden että vaihtotaseen tasapainottamisessa. Inflaatio kiihtyisi vain lievästi, koska ulkomaankaupan osuus on Yhdysvalloissa pieni. Länsi-Euroopassa taloudellinen kasvu saattaisi hieman hidastua, mutta toisaalta dollarin vaihtoarvon aleneminen hidastaisi merkittävästi inflaatiota, koska tuonnin osuus Länsi-Euroopassa on suurempi kuin Yhdysvalloissa.

3. Kiinteät bruttoinvestoinnit eräissä maissa

	Osuus brutto- kansantuot- teesta 1983 %	1982	1983	1984*	1985**	1986**
			määrän	muutos,	prosenttia	
Yhdysvallat ¹⁾	16,8	-6,6	8,1	18,0	6	4
Japani	28,5	1,9	0,7	5,7	6	4½
Saksan liittotasavalta	20,8	-4,7	3,1	1,3	2	3
Ranska	19,6	-0,6	-1,4	-2,0	0	2½
Iso-Britannia	16,5	6,7	4,2	7,6	2½	3
Italia	18,0	-5,2	-5,3	4,1	4½	2½
Ruotsi	18,7	-1,1	1,1	3,6	4½	2
Suomi	25,1	3,5	4,7	-2,0	5	1½

Lähde: OECD ja kansalliset ennusteet.

¹⁾ Vain yksityiset investoinnit.

Jos dollari heikentyisi vähitellen, myös korot niin Yhdysvalloissa kuin erityisesti Länsi-Euroopassa voisivat edelleen alentua. Tällöin parhaassa tapauksessa taloudellinen kasvu nopeutuisi myös Euroopassa. Jos dollari sitä vastoin heikkenisi hallitsemattomasti, tämä johtaisi rahapolitiikan kiristämiseen Yhdysvalloissa. Lopputuloksena olisi taloudellisen kasvun hidastuminen Yhdysvalloissa ja etenkin Länsi-Euroopassa. Tällöin myös monien kehitysmaiden tilanne vaikeutuisi entisestään.

Yhdysvaltain jo lähes vuoden jatkunut varsin keveä rahapolitiikka on alentanut Yhdysvalloissa korkoja merkittävästi. Tämä on lievittänyt kehitysmaiden velkaongelmia, ja samaan suuntaan on vaikuttanut dollarin heikkeneminen keväästä lähtien. Kehitysmaiden velkaongelmat eivät kuitenkaan ratkea, ellei näiden maiden viennin kasvu jatku nopeana usean vuoden ajan.

Öljyä tuottavien kehitysmaiden ulkomaankaupan alijäämäisyys pakotti nämä maat v. 1984 vähentämään tuontiaan jo kolmantena vuonna peräkkäin. Muut kehitysmaat sitä vastoin pystyi-

vät jälleen lisäämään tuontiaan parantuneen ulkoisen tasapainonsa takia. Maailmankaupan kasvua rajoittavat lähivuosina edelleen velkaongelmat ja etenkin protektionismi.

Työllisyys

Työllisyys kasvoi Yhdysvalloissa viime vuonna 4 %, mutta työttömyys ei enää loppuvuonna vähentynyt. Vuoden 1982 suhdannepohjan jälkeen on Yhdysvalloissa syntynyt lähes 8 miljoonaa uutta työpaikkaa. Myös Länsi-Euroopassa työllisten määrä alkoi viime vuoden loppupuoliskolla lisääntyä vähennyttyään yhtäjaksoisesti neljän vuoden ajan. Työttömien määrä kuitenkin kasvaa edelleen.

Tänä vuonna työttömyys ei enää vähene Yhdysvalloissa, ja koko vuonna työttömyysaste on keskimäärin 7½ %. Länsi-Euroopassa työttömyysasteen arvioidaan nousevan edelleen hieman. Tänä vuonna sen ennustetaan olevan 11 % ja ensi vuonna runsas 11 %. OECD-maissa keskimäärin työttömyysaste pysyy tänä ja ensi vuonna

noin 8½ prosenttina. Työttömiä on Yhdysvalloissa tänä vuonna noin 10 milj. ja Länsi-Euroopassa 19 milj. henkeä. Nuorisotyöttömyys pysyy läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin ennallaan. Espanjassa nuorten työttömyysaste kohoaa kuitenkin ensi vuonna 46 prosenttiin, Italiassa 37 ja Ranskassa 31 prosenttiin.

Hinnat ja kustannukset

Raaka-aineiden (ilman energiaa) dollarimääräiset hinnat kääntyivät laskuun vuoden 1984 ke-

väällä, vaikka teollisuusmaiden tuotannon kasvu jatkui. Raaka-aineiden hintojen ja taloudellisen kasvun välinen yhteys näyttääkin heikentyneen mm. raaka-aineiden käytön tehostumisen vuoksi. Kehitykseen lienee myös vaikuttanut inflaatio-odotusten heikkeneminen useissa maissa ja dollarin vahvuus. Raaka-aineiden halpeneminen ei ole sanottavasti lisännyt varastoon ostoja. Arvioiden mukaan teollisuusmaiden kokonaistuotannon tulisi kasvaa noin 4 % vuodessa ennen kuin raaka-aineiden reaali hinnat pysyisivät ennallaan.

4. Tehdasteollisuuden työskustannukset¹⁾ tuoteyksikköä kohti eräissä maissa

	1982	1983	1984*	1985**	1986**	Keskimäärin 1983/73
	muutos, prosenttia					
Yhdysvallat	6,6	-0,8	-0,5	2	2½	7,0
Japani	-2,8	-2,0	-4,4	0	1½	2,8
Saksan liittotasavalta	4,1	-1,0	-0,8	0	1	4,4
Ranska	11,7	6,6	4,0	4	1½	10,8
Iso-Britannia	4,6	0,7	4,1	5½	4½	14,3
Italia	16,5	15,8	7,8	5½	4½	16,4
Kanada	13,5	0,3	-2,0	1	2½	9,9
Keskimäärin	5,9	1,6	-0,1	2	2½	7,6
Ruotsi	4,1	0,6	3,0	2½	3	9,3
Suomi	7,1	3,3	4,3	4	2½	10,5

Lähde: OECD ja kansalliset ennusteet.

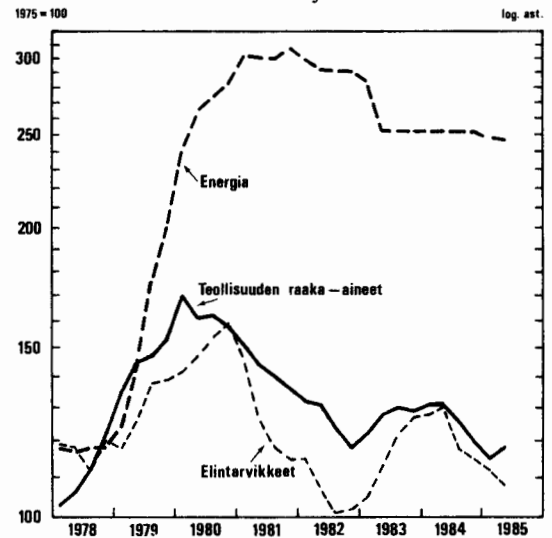
¹⁾ Kunkin maan omassa valuutassa laskettuna.

Tänä vuonna raaka-aineiden dollarimääräisten hintojen lasku on jatkunut. Heinäkuussa niiden hinnat (ilman energiaa) olivat 10 % alemmat kuin vuotta aiemmin. Elintarvikkeiden hinnat ovat laskeneet 15 % ja teollisuusraaka-aineiden 7 %. Dollarin heikkeneminen hidastanee raaka-aineiden hintojen laskua. Hintojen arvioidaan olevan tänä vuonna keskimäärin 10 % alemmat kuin v. 1984 ja ensi vuonna ne pysyvät suunnilleen ennallaan.

5. Kuluttajahinnat eräissä maissa

	1984	1985**	1986**	Keski- määrin 1983/73
	muutos, prosenttia			
Yhdysvallat	4,3	3	3½	8,5
Saksan liittotasavalta ..	2,4	2	2	4,8
Ranska	7,4	6	4½	11,3
Iso-Britannia	5,0	5	5	13,7
Ruotsi	8,0	6½	4½	10,2
Suomi	7,1	6	4	11,8
OECD-Eurooppa	7,6	7½	7	11,4
OECD	5,3	4½	4½	9,6

Kuvio 12. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat dollareina neljännesvuosittain

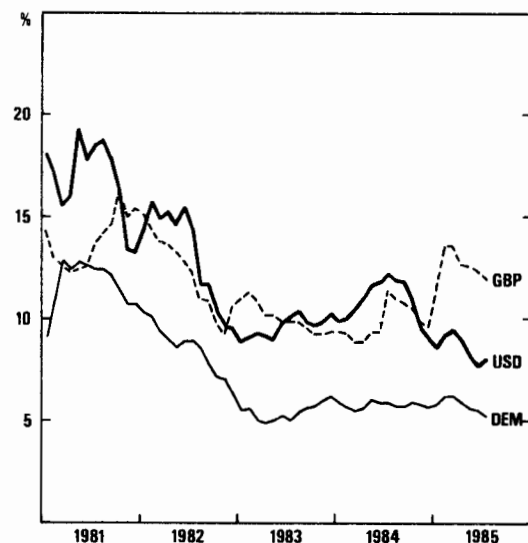
Lähde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung: Konjunktur von Morgen, Hamburg.

Myös energiaraaka-aineiden hinnat ovat laskeutuneet hieman ja lasku jatkuu, koska mm. öljyn tarjonta ylittää kysynnän. Öljyä tuottavien kehitysmaiden vaihtotaseongelmat estävät tuotannon supistamiset, ja esimerkiksi Norjan ja Ison-Britannian pyrkimyksenä on tuottaa mahdollisimman paljon öljyä korkeiden kiinteiden tuotantokustannusten vuoksi. Raakaöljyn hinta saattaa laskea edelleen.

Nimellisansioden nousuvauhti on edelleen hidastunut useissa teollisuusmaissa. Yhtenä syynä on ollut se, että monissa maissa palkkojen indeksidonnaisuuksia on purettu. Teollisuuden tuntiansiot kohosivat v. 1984 OECD-maissa 5½ %. Seitsemässä suurimmassa OECD-maissa yksikkötyökustannukset pysyivät ripeän tuotannon kasvun ja tuottavuuden nousun vuoksi likimain muuttumattomina jo toista vuotta peräkkäin. Työvoimakustannukset kohosivat vuosina 1982-1984 näissä maissa hitainta vauhtia vuosien 1958-1959 jälkeen.

Tuntiansioiden arvioidaan kohoavan teollisuusmaissa tänä ja ensi vuonna keskimäärin 5 % vuodessa eli puolet vuosien 1973-1983 keskimääräisestä noususta. Teollisuuden yksikkötyö-

Kuvio 13. Eurotalletusten 3 kuukauden korkokanta

USD = Yhdysvaltain dollari
 GBP = Englannin punna
 DEM = Saksan markka

6. Bruttokansantuotteen¹⁾ hinta eräissä maissa

	1982	1983	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1983/73
EC	9,4	7,3	5,5	5	4½	9,7
Alankomaat	5,7	1,9	3,2	2	1	6,4
Belgia	7,0	5,9	5,0	4½	4	7,1
Iso-Britannia	7,2	5,2	4,1	4½	5	14,0
Italia	17,8	15,3	10,7	7½	7	17,5
Ranska	12,5	9,5	6,9	5½	4½	11,0
Saksan liittotasavalta	4,6	3,2	1,9	2	2	4,5
Tanska	10,5	8,1	5,8	4½	2½	9,9
Efta	8,7	7,5	5,9	5	4½	8,5
Itävalta	6,6	3,8	4,3	3½	4	5,8
Norja	11,0	7,1	6,8	6	5	9,5
Ruotsi	8,5	9,5	7,6	7	5	10,3
Suomi	9,1	8,7	8,9	6	4	11,4
Sveitsi	7,4	3,3	3,0	2½	2½	4,3
OECD-Eurooppa	9,9	8,0	7,1	6½	6	10,1
Japani	1,7	0,5	0,6	1½	2	5,5
Yhdysvallat	6,0	3,8	3,8	3½	3½	7,6
OECD	7,2	5,2	4,7	4½	4½	8,6
OECD Suomen vuoden 1984 vientiosuuksilla painotettuna ²⁾	8,0	6,4	5,0	4	4	9,4

Lähde: OECD ja kansantalousosasto.

¹⁾ Markkinahintaan.

²⁾ Taulukossa olevien maiden vientiosuuksilla painotettuna.

kustannukset kohoavat kuitenkin 2-3 % vuodessa, sillä tuottavuuden nousu hidastuu.

Kuluttajahintojen vuotuinen nousuvauhti oli OECD-maissa vuoden 1985 alkupuoliskolla vajaa 5 %. Inflaatio on useissa Länsi-Euroopan maissa yhä hidastunut ja maiden väliset inflaatioerot kaventuneet. Viimeaikainen valuuttakurssien kehitys hidastanee inflaatiota edelleen Euroopassa, mutta lisää sitä Pohjois-Amerikassa. Kuluttajahinnat kohonnevat tänä ja ensi vuonna OECD-maissa vajaa 5 % vuodessa.

Maailemankauppa

Maailemankaupan määrä kasvoi viime vuonna 9 % ja läntisten teollisuusmaiden tavaraviennin

määrä 10 %. Kasvu perustui valtaosin OECD-maiden keskinäisen kaupan vilkastumiseen. Sen määrä kasvoi 14 %, mutta OECD-maiden vienti muihin maihin vain 2 %. Kauppaa vauhditti erityisesti Yhdysvaltain korkeasuhdanne ja dollarin korkea vaihtoarvo. Opec-maat joutuivat yhä rajoittamaan tuontiaan, jonka määrä väheni 9 %, mutta kehitysmaat pystyivät ulkoisen tasapainonsa parantumisen vuoksi lisäämään tuontiaan 5-6 %. Hidastuva taloudellinen kasvu ja raaka-aineiden hintojen alentuminen heikentävät kehitysmaiden tuontimahdollisuuksia. Tänä vuonna öljyä tuottamattomien kehitysmaiden tuonnin arvioidaan kasvavan 6 %, mutta sen sijaan Opec-maat joutuvat vähentämään tuontiaan.

7. Tavaravienti ja -tuonti

	1983 määrän	1984* muutos,	1985** prosenttia	1986** prosenttia	1983 hinnan	1984* muutos,	1985** prosenttia	1986** prosenttia
Vienti								
Yhdysvallat	-6,9	7,0	5½	3½	1,0	1,4	-1	2½
Japani	8,7	15,4	8½	7	-6,7	0,1	1	2
Saksan liittotasavalta	-0,2	9,7	9	8	1,3	3,4	4½	2½
Iso-Britannia	1,0	9,1	7	4	7,9	6,7	7½	2½
OECD	2,4	9,9	7	5½	3,1	5,4	4	2½
Tuonti								
Yhdysvallat	10,0	24,0	6	7	-3,7	1,7	-½	2½
Japani	1,2	10,8	5½	5½	-9,2	-3,0	2	1
Saksan liittotasavalta	4,0	5,4	4½	6	-0,3	6,0	4	1½
Iso-Britannia	7,8	9,5	4	5½	7,5	9,2	7½	1½
OECD	4,1	11,5	5	5	1,7	6,3	4½	3

Lähde: OECD.

Maailemankaupan määrän arvioidaan kasvavan tänä vuonna 5 %. Ensi vuonna se kasvaneen lähes yhtä nopeasti. OECD-maiden keskinäinen kauppa lisääntynee jonkin verran nopeammin kuin koko maailemankauppa. Läntisten teollisuusmaiden vaihtotaseiden yhteenlaskettu alijäämä kasvaa kuluvana vuonna edelleen, mutta pysynee ensi vuonna suunnilleen ennallaan. Yhdysvaltain kauppataseen heikkenemisen arvioidaan jatkuvan, mutta useimmissa muissa teollisuusmaissa se on ylijäämäinen tai alijäämä supistuu. Yhdysvaltain vaihtotaseen alijäämäksi ensi vuonna arvioidaan 150 mrd dollaria, Japanin vaihtotaseen ylijäämäksi noin 50 mrd dollaria ja Saksan liitto-

tasavallan liki 20 mrd dollaria. Opec-maiden vaihtotaseiden alijäämä supistuu, mutta muiden kehitysmaiden alijäämien arvioidaan alkavan uudelleen kasvaa. Sosialististen maiden yhteenlaskettu vaihtotase säilyy ylijäämäisenä.

Kehitys eräissä maissa

Yhdysvaltain talouskasvu on ollut parina viime vuonna nopeinta sitten Korean huippusuhdanteen. Kasvuvauhdin huippu ohitettiin kuitenkin jo viime vuoden alkupuoliskolla. Tämän vuoden alkupuoliskolla kasvuvauhti jäi yhteen prosent-

tiin. Budjetti varainhoitovuodeksi 1985/86 jatkaa viime vuosina harjoitettua kasvuhakuista finanssipoliittista linjaa. Budjetin alijäämäisyys jatkuu, kun menot kasvavat yhä merkittävästi eikä toisaalta veroja ole haluttu korottaa.

Valmisteilla on liittovaltion verojärjestelmän tuntuva uudistus, joka yksinkertaistaisi verotusta olennaisesti. Luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen marginaaliveroprosentteja ehdotetaan alennettavaksi. Samalla kuitenkin ehdotetaan lukuisia vähennysoikeuksia poistettavaksi. Yritysverotusta ehdotetaan myös yksinkertaistettavaksi, esimerkiksi poistamalla monet vähennysmahdollisuudet ja yhdenmukaistamalla investointien verokohtelua. Yrityksille asetettaisiin minimiveroprosentti, jota ei voisi alittaa. Veroasteeseen uudistuksella ei olisi juuri vaikutusta, sillä luonnollisten henkilöiden verotuksen lievä keveneminen korvautuisi yritysverotuksen kiristymisellä. Yksittäisten henkilöiden ja yritysten verotus voisi ehdotuksen toteutuessa muuttua olennaisesti.

Finanssipoliittikka säilyy v. 1986 kasvua tukevana jo neljättä vuotta peräkkäin. Vahvan dollarin takia elvyttävästä finanssipoliitikasta ovat kuitenkin suurelta osin hyötynet muut maat. Yhdysvalloissa esimerkiksi teollisuustuotanto on polkenut jo vuoden lähes paikallaan eikä työttömyys enää vähene. Vaihtotaseen vaje puolestaan on ennätyksellinen ja kasvaa yhä. Yhdysvalloista onkin tullut nettovelallinen, ja ulkomainen nettovelka on suurempi kuin Yhdysvaltain viennin arvo.

Rahapolitiikkaa on löysätty syksystä 1984 lähtien, sen jälkeen kun tuotannon kasvuvauhti alkoi selvästi hidastua. Rahan määrän kasvutavoitteita on nostettu ja diskonttokorkoa laskettu. Hidas inflaatio on mahdollistanut rahapolitiikan viimeaikaisen keventämisen. Tuotannon kasvun hidastuminen on toisaalta alkanut heijastua dollarin vaihtoarvoon. Keveän rahapolitiikan jatkamisen esteeksi saattavatkin tulla mm. dollarin heikkenemisestä johtuvat inflatiopaineet sekä budjetin rahoitusongelmat. Kansainvälisten sijoittajien luottamus dollariin lienee vähentynyt.

Talousskasvu nopeutunee Yhdysvalloissa tilapäisesti tämän vuoden loppupuoliskolla rahapolitiikan keventämisen vuoksi. Ensi vuoden aikana taloudellinen kasvu kuitenkin heikkenee talouspolitiikan harjoittamisen kannalta varsin vaikeassa tilanteessa. Budjetin alijäämäisyyden vuoksi menojen kasvua joudutaan lähivuosina rajoittamaan. Kun kasvun hidastuminen toisaalta vähentää tulojen kasvua, verotusta saatetaan joutua vastakkaisista pyrkimyksistä huolimatta kiristä-

mään. Rahapolitiikka on jo nyt keveää, mikä saattaa johtaa inflaation kiihtymiseen. Dollari on yhä tuntuvasti yliarvostettu. Yhdysvaltain kilpailukyvyyn heikkoutta ilmentää mm. se, että myös ns. huipputekniikka-alat ovat vaikeuksissa.

Saksan liittotasavallassa kokonaistuotannon kasvu palautui vuoden 1984 loppupuoliskolla kevään lakkoa edeltäneelle noin 2½ prosentin kasvu-uralle. Tuotannon kasvu pohjautuu edelleen pääosin ulkomaiseen kysyntään. Kotimaisista kysyntäeristä kasvavat tällä hetkellä nopeimmin kone- ja laiteinvestoinnit. Yksityinen kulutuskysyntä on pysynyt heikkona.

Hallitus jatkaa julkisten menojen kasvua hillitsevää talouspolitiikkaa. Vuosina 1986 ja 1988 on suunniteltu helpotettavaksi luonnollisten henkilöiden tuloverotusta. Liittovaltion budjettialijäämä pyritään rajoittamaan tänä vuonna 1½ prosenttiin bruttokansantuotteesta, kun viime vuonna osuus oli 2,3 %.

Rahan määrän kasvutavoitetta alennettiin yhdellä prosenttiyksiköllä joulukuussa 1984. Rahapolitiikkaan on syntynyt liikkumavaraa hitaan inflaation ja dollarin heikkenemisen vuoksi. Samalla on kuitenkin syntyneessä valuuttapoliittisissa ongelmia, sillä dollarin heikkeneminen vaikuttaa eri tavoin EMS-valuuttoihin.

Kokonaistuotannon kasvu yltäneenä vuonna 2½ prosenttiin ja ensi vuonna samoin 2½ prosenttiin. Kasvu perustuu tänä ja ensi vuonna pääasiassa vientikysyntään. Kotimainen kysyntä pysynee heikkona, koska käytettävissä olevat reaalitytulot kasvavat varsin hitaasti ja säästämisaste on jo entuudestaan alhainen.

Isossa-Britanniassa kokonaistuotanto kasvoi kaivoslakosta huolimatta viime vuonna 2½ %. Lakko vähensi bruttokansantuotteen määrän kasvua noin yhden prosenttiyksikön verran. Tuotannon kasvu pohjautui vientiin ja investointeihin. Työllisten määrä v. 1984 lisääntyi 1½ %, josta valtaosa oli ns. itse itsensä työllistäviä. Työttömyysaste kohosi kuitenkin hieman.

Kokonaistuotannon kasvun arvioidaan jatkuvan tänä vuonna suunnilleen samaa vauhtia kuin parina edellisenä vuonna. Kasvu perustuu huomattavasti enemmän yksityiseen kulutukseen kuin useimmissa muissa Länsi-Euroopan maissa. Hintojen nousuvauhti on kiihtynyt viime aikoina ja uhkana on hinta-palkkakierteen liikkeelle lähtö.

Finanssipoliittikka kiristyneenä vuosina 1985 ja 1986, sillä tavoitteena on pitää kiinni julkisen sektorin lainanotolle asetetuista tavoitteista, jotka ylitettiin v. 1984 osin kaivoslakon takia. Rahapo-

liittikka oli sängen kireää tämän vuoden alkupuolella, kun korkotasoa jouduttiin korottamaan punnan arvon heikkenemisen takia. Mikäli dollarin vaihtoarvo laskee edelleen, se vaikuttanee korkotasoon nopeammin Iossa-Britanniassa kuin useimmissa muissa Länsi-Euroopan maissa.

Ranskassa inflaatio hidastui ja ulkoinen tasapaino parani v. 1984 edelleen. Tiukan talouspolitiikan vuoksi kotimainen kysyntä ei kasvanut juuri lainkaan. Kokonaistuotannon 1,7 prosentin suuruinen kasvu aiheutui lähes kokonaan viennistä. Kauppataseen vaje puolittui edellisvuotista ja vaihtotase miltei tasapainottui. Talouden tasapainon kohentaminen kotimaista kysyntää rajoittamalla on lisäksi työttömyyttä.

Kokonaistuotannon parin prosentin kasvu pohjautuu tänä vuonna edelleen vientiin. Budjettivaje pyritään ensi vuonna rajoittamaan 3 prosenttiin bruttokansantuotteesta, minkä vuoksi menojen kasvua on edelleen hillittävä. Kotitalouksien verotusta kevennetään ensi vuonna.

Ruotsissa taloudellista kehitystä vauhditti vielä viime vuonna syksyllä 1982 tehty devalvaatio. Tuotantoa kasvattivat lähinnä vienti ja yksityisten investointien elpyminen. Kulutus lisääntyi vain vajaan prosentin. Vaikka talouspolitiikka oli tiukkaa, inflaation hidastamispyrkimyksissä ei onnistuttu, vaan kuluttajahinnat v. 1984 kohosivat 8,2 %.

Tänä vuonna viennin arvioidaan kasvavan enää nelisen prosenttia. Nopeana jatkuva hintojen ja kustannusten nousu on syönyt suurimman osan

devalvaatiolla aikaansaadusta kilpailukyvyyn paranemisesta. Yksityinen kulutus ja investoinnit tukevat nyt enenevässä määrin kasvua.

Keväällä 1985 toteutettiin jälleen hintasulku, jonka purkamisen edellytykseksi asetettiin maltillinen tulosopimus. Hintasulkua on sittemmin purettu, kun teollisuuden järjestöt lupautuivat pidättäytymään suurista hintojen korotuksista. Hintojen nousuvauhti jatkuu noin 8 prosentin vuosivauhtia. Kulutustavaroiden tuonnin nopea kasvu alkuvuonna johti yhdessä devalvaatio-odotusten kanssa niin suureen valuuttapakoon, että korkotasoa jouduttiin nostamaan toukokuussa kaksi prosenttiyksikköä. Sitä alennettiin heinäkuussa yhden prosenttiyksikön verran.

Tuotannon kasvu jatkunee ensi vuonna hitaampana kuin tänä vuonna. Kasvua tukevat lähinnä investoinnit. Viennin ja myös yksityisen kulutuksen kasvun arvioidaan hidastuvan. Ensi vuonna kuluttajahintojen nousuvauhti saattaa hidastua suunnilleen OECD-maiden keskimääräiselle tasolle.

Talouspolitiikassa ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia. Sekä finanssi- että rahapolitiikka pysyvät kireinä.

Keskinäisen taloudellisen avun neuvoston (SEV) jäsenmaissa kokonaistuotanto v. 1984 kasvoi 3,6 % eli lähes saman verran kuin edellisenä vuonna. Tuotannon kasvuvauhdin lievä hidastuminen aiheutui siitä, ettei maataloustuotanto lisääntynyt Neuvostoliitossa lainkaan heikon sadon vuoksi. Nopeimmin tuotanto kasvoi Saksan

8. Kokonaistuotanto eräissä SEV-maissa

	Toteutunut					Suunnitelma		
	1982	1983	1984	Keskimäärin 1980/75 muutos, prosenttia	Keskimäärin 1980/75	1984	1985	Keskimäärin 1985/80
Bulgaria.....	4,2	3,0	4,6	6,1	7,7	3,8	4,1	3,7
Puola.....	—5,5	6,0	5,1	1,2	7,2	2,6	3,2	1,5
Romania.....	2,7	3,7	7,7	7,3	11,0	7,3	10,0	7,1
Saksan demokraattinen tasavalta.....	2,6	4,4	5,5	4,2	5,0	4,4	4,4	5,1
Tšekkoslovakia.....	0,2	2,3	3,0	3,7	5,0	2,8	3,0	1,9
Unkari.....	2,6	0,3	2,9	3,2	5,6	1,8	2,5	2,9
Yhteensä.....	0,1	3,9	5,1	3,9	7,0	3,9	4,8	3,3
Neuvostoliitto	3,9	4,2	3,0	4,3	4,7	3,1	4,0	3,4
Yhteensä.....	2,8	4,1	3,6	4,2	5,3	3,7	4,2	3,4

Lähde: ECE.

demokraattisessa tasavallassa, Puolassa ja Romaniassa. SEV-maiden ulkoinen tasapaino parani edelleen.

Täksi vuodeksi tuotannon kasvutavoite SEV-maissa on 4,2 %. Erityistä huomiota kiinnitetään tuotantotoiminnan tehokkuuden kohottamiseen. SEV-maat näyttävät vuosien 1981—1982 hitaan kasvukauden jälkeen päässeen takaisin suunnitelmien mukaiselle keskipitkän aikavälin kasvuralle. Kauppataseiden ylijäämät ovat helpotta-

neet velkaongelmia, joiden takia SEV-maat eivät ole lainanneet viime vuosina lainkaan läntisistä markkinatalousmaista. Nyttemmin SEV-maat ovat ottaneet jälleen luottoja länsimaiden pankeista.

SEV-maiden ulkomaankauppa sekä kehitysmaiden että läntisten teollisuusmaiden kanssa supistui v. 1984. SEV-maiden keskinäisen kauppavaihdon arvo kasvoi viime vuonna 1,8 %, kun kasvu oli edellisenä vuonna ollut 8 %.

3 Ulkomaankauppa

3.1 Vienti

Läntisten teollisuusmaiden kysynnän elvyttyä Suomen vienti markkinatalousmaihin lisääntyi v. 1984 tuntuvasti. Nousukaudelle ominaiseen tapaan metsäteollisuustuotteiden toimitukset kasvoivat selvästi, samalla kun niiden hinnat kohosivat merkittävästi. Myös metalliteollisuuden vienti kasvoi varsin nopeasti, mihin tosin pääosin vaikuttivat eräät vuoteen 1984 ajoittuneet suuret alustoimitukset länteen. Vienti Neuvostoliittoon sen sijaan supistui, ja kahdenvälisen kaupan tase muuttui alijäämäiseksi. Koko tavaraviennin määrä lisääntyi 9½ % ja viennin yksikköarvoindeksi kohosi 6 %.

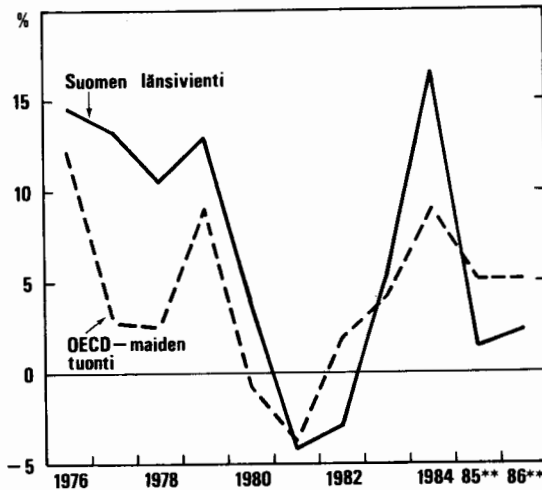
Vuoden 1985 alkupuoliskolla viennin kasvu hidastui. Vaikka kansainvälisen kaupan odotetaan kasvavan edelleen melko nopeasti, länsivientimme lisääntynee tänä vuonna vain vähän. Viennin kasvua heikentää ennen kaikkea se, että

alustoimitukset, jotka olivat viime vuonna 10 % koko tavaraviennin arvosta, jäävät viimevuotisia pienemmiksi. Myös heikentynyt hintakilpailukyky alkaa vähitellen haitata vientiä. Sen sijaan toimitukset Neuvostoliittoon kasvavat tänä vuonna jälleen ripeästi. Itäviennin määrän arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna 14 %. Koko tavaraviennin määrä kasvaa 4 %.

Vientihinnat kohosivat vuoden alkupuoliskolla vain hieman, ja eräiden merkittävien vientituotteiden hinnat ovat jopa laskeneet. Vuoden jälkipuoliskolla hintojen nousun arvioidaan pysähtyvän. Yksi tähän vaikuttava syy on dollarin kurssin heikentyminen. Viennin yksikköarvoindeksi kohtanee tänä vuonna keskimäärin 3½ %.

Metsäteollisuuden viennin määrä kasvoi viime vuonna 6½ %. Kasvu aiheutui paperiteollisuuden viennin lisääntymisestä, joka on jatkunut vilkkaana myös tänä vuonna. Kapasiteetin korkean käyttöasteen vuoksi paperin viennin kasvu hidastuu vähitellen vuoden loppua kohden. Puutavateollisuuden vienti supistui viime vuonna kansainvälisestä nousukaudesta huolimatta, ja samansuuntainen kehitys jatkuu myös tämän vuoden puolella. Puutavaran vienti vähenee jo viidettä vuotta. Heikkoon kehitykseen ovat olleet syinä mm. rakennustoiminnan vähäisyys Länsi-Euroopan maissa, Suomen sahateollisuuden viennin huono kilpailukyky ja kannattavuus erityisesti Ruotsiin verrattuna sekä vientiä ajoittain haitannut raaka-ainepula. Metsäteollisuustuotteiden vientihinnat kohosivat v. 1984 keskimäärin 10 %. Nopeimmin nousivat selluloosan ja sahatavaran hinnat, jotka kuitenkin viime vuoden lopusta lähtien alkoivat uudelleen heiketä. Selluloosan markkamääräiset hinnat olivat heinäkuussa 1985 viidenneksen ja sahatavaran hinnat kymmenneksen alemmat kuin vuosi sitten. Markkinointa on heikentänyt sekä vähentynyt kysyntä että lisääntynyt tarjonta. Koko metsäteollisuuden viennin määrän arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna 3½ %.

Kuvio 14. OECD-maiden tavaratuonti Suomen vientiosuuksilla painotettuna sekä Suomen tavaravienti, määrän muutos edellisestä vuodesta

Metalliteollisuuden viennin määrä lisääntyi viime vuonna tuntuvasti. Kasvua vauhdittivat suuret alustoimitukset ja investointitoiminnan vähittäinen elpyminen läntisissä teollisuusmaissa. Vaikka tänä vuonna alustoimitukset jäävätkin kolmanneksen pienemmiksi kuin viime vuonna, metalliteollisuuden vienti kasvaa silti nopeasti. Ripeimmin lisääntyi vuoden alkupuoliskolla metallien perusteollisuuden vienti, jonka kasvu jatkuu jo kolmatta vuotta. Läntisten teollisuusmaiden investointikysynnän lisäksi metalliteollisuuden vientiä vauhdittavat tänä vuonna toimitukset Neuvostoliittoon, jotka lisääntyvät tuntuvasti. Metallituote- ja koneteollisuuden vientihinnat, jotka viime vuonna eivät kohooneet lainkaan, ovat tämän vuoden alkupuoliskolla nousseet jonkin verran. Keskimäärin metalliteollisuuden hinnat kohoavat tänä vuonna 3 ½ %. Viennin määrä lisääntyy 8 %.

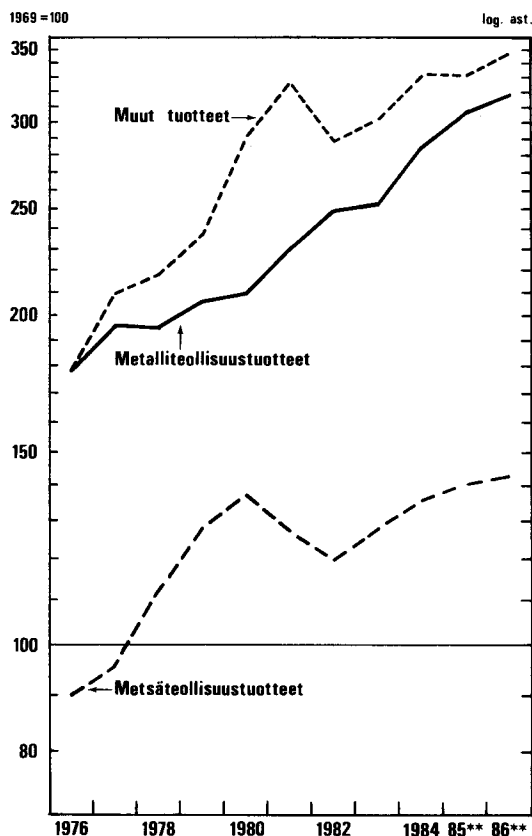
Kemian teollisuuden vienti, jonka määrä kahden edellisenä vuonna kasvoi varsin nopeasti, supistui alkuvuoden aikana. Tämä aiheutui öljytuotteiden vientitoimitusten vähenemisestä. Muilta osin kemian teollisuuden tuotteiden vienti on jatkanut ripeää kasvuaan. Öljytuotteiden viennin supistumisen vuoksi arvioidaan kuitenkin koko kemian teollisuuden viennin jäävän tänä vuonna 4 % viimevuotista pienemmäksi.

Muiden tuotteiden, ja erityisesti kulutustavarojen vientiä alkaneen vaikeuttaa jo parin vuoden ajan jatkunut kilpailukyvyyn heikkeneminen. Lisäksi kulutuskysynnän kasvu läntisissä teollisuusmaissa on edelleen heikkoa eikä vienti Neuvostoliittoon lisäännä näillä aloilla, joten viennin kasvu jäänee suhteellisen vähäiseksi.

Palvelutulot kasvoivat viime vuonna hitaasti. Myös tänä vuonna kasvu on melko verikkaista, sillä kuljetustuloja kertyy ulkomaankaupan kasvun laimentumisen vuoksi vain vähän enemmän kuin viime vuonna. Projektiviennin odotettavissa oleva elpyminen kasvattanee palvelutuloja vasta ensi vuonna.

Vuonna 1986 tavaraviennin kasvu hidastuu. Teollisuusmaiden ulkomaankaupan odotetaan ensi vuonna lisääntyvän lähes tämänvuotista vauhtia. Länsivientimme määrällinen kasvu kui-

Kuvio 15. Tavaraviennin määrä pääryhmittäin

tenkin pienenee ja jäänee jonkin verran markkinoiden kasvua hitaammaksi, sillä alentunut kilpailukyky heikentää vientimenestystä. Raakaöljyn ja dollarin halpeneminen ovat vaikuttaneet siihen, että itäviennin kasvumahdollisuudet ovat hieman heikentyneet. Viennin Neuvostoliittoon arvioidaan kuitenkin edelleen kasvavan ensi vuonna, joka on uuden viisivuotisen runkosopimuskauden ensimmäinen vuosi. Metsäteollisuuden viennin kasvu lähes pysähtyy ja metalliteollisuuden vienti lisääntyy olennaisesti tämänvuotista hitaammin. Tavaraviennin määrän ennustetaan kasvavan ensi vuonna 3 %. Myös vientihintojen nousun odotetaan jäävän tämänvuotista vähäisemmäksi.

9. Tavaroiden ja palvelusten vienti

	1984	1982					1983					1984					1985**					1986**										
	osuus %	määrän muutos, prosenttia					määrän muutos, prosenttia					hinnan muutos, prosenttia					hinnan muutos, prosenttia					hinnan muutos, prosenttia										
Maa- ja metsätalous	3,2	-23	14	33	1	6	2	-10	34	6	2	12	9	-4	3	3	11	11	5	6	4	29,1	-4	8	10	5	2	6	2	10	5	2
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	2,6	-28	8	-7	2	5	12	9	-4	3	3	11	11	5	6	4	11	11	5	6	4	8,8	-9	0	-4	-1	-2	0	11	7	-4	2
Tekstiili-, vaate- ja nah- kateollisuus	6,2	-12	-17	7	3	3	11	11	5	6	4	11	11	5	6	4	11	11	5	6	4	29,1	-4	8	10	5	2	6	2	10	5	2
Puutavateollisuus	8,8	-9	0	-4	-1	-2	0	11	7	-4	2	0	11	7	-4	2	0	11	7	-4	2	8,8	-9	0	-4	-1	-2	0	11	7	-4	2
Paperi- ja graafinen teol- lisuus	29,1	-4	8	10	5	2	6	2	10	5	2	6	2	10	5	2	6	2	10	5	2	29,1	-4	8	10	5	2	6	2	10	5	2
Kemiallinen teollisuus	12,6	-6	20	14	-4	6	1	7	4	5	2	1	7	4	5	2	1	7	4	5	2	12,6	-6	20	14	-4	6	1	7	4	5	2
Metallien perusteollisuus	7,0	-4	21	8	7	2	3	4	11	6	3	3	4	11	6	3	3	4	11	6	3	7,0	-4	21	8	7	2	3	4	11	6	3
Metallituote- ja kone- teollisuus	28,4	11	-2	14	8	4	14	9	0	3	3	14	9	0	3	3	14	9	0	3	3	28,4	11	-2	14	8	4	14	9	0	3	3
Muut tavarat	2,1	2,1
Tavaravienti ¹⁾	100,0	-2½	4	10	4	3	7	6½	6	3½	2½	7	6½	6	3½	2½	7	6½	6	3½	2½	100,0	-2½	4	10	4	3	7	6½	6	3½	2½
länsivienti	78,6	-3	5	17	1	2	4	6	9	4	6	9	4	6	9	78,6	-3	5	17	1	2	4	6	9
itävienti	21,4	-2	-2	-13	14	6	15	9	1	15	9	1	15	9	1	21,4	-2	-2	-13	14	6	15	9	1
Tavaroiden ja palvelusten vienti ¹⁾		-1½	3½	6	4	3½	6	6	7½	3½	3	6	6	7½	3½	3	6	6	7½	3½	3		-1½	3½	6	4	3½	6	6	7½	3½	3

¹⁾ Tavaroiden vientihinnat tullihallituksen ja tavaroiden ja palvelusten vientihinnat Tilastokeskuksen mukaan; ennuste kansantalousosaston.

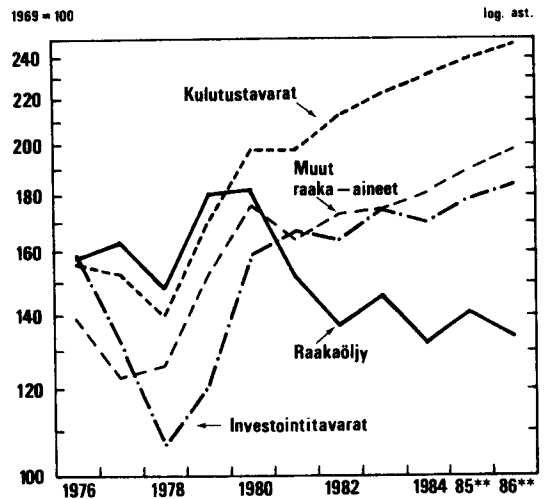
3.2 Tuonti

Vuonna 1984 tavaratuonnin määrä väheni hien-
man lähinnä siksi, että suuria raakaöljytoimituk-
sia siirtyi vuoden 1985 tammikuuhun. Myös
investointitavaroiden tuonti väheni, kun laivojen
ja lentokoneiden toimitukset supistuivat. Muiden
raaka-aineiden (ilman raakaöljyä) ja kulutustava-
roiden tuonti kasvoi 3 %. Tavaroiden tuontihin-
nat kohosivat 4½ %.

Vuoden 1985 alkupuoliskolla tavaratuonnin
määrä oli 6 % edellisvuotista suurempi. Raakaöl-
jyn, muiden raaka-aineiden ja tuotantotarvikkei-
den sekä kulutustavaroiden toimitukset kasvoivat
tuntuvasti. Investointitavaroiden tuonti sen si-
jaan pysyi edellisvuotisella tasolla; kuljetusväli-
neiden tuonti väheni, mutta muiden koneiden ja
laitteiden toimitukset olivat selvässä kasvussa.
Tavaratuonnin hinnat kohosivat alkupuoliskolla
6 % vuotta aiemmasta pääasiassa dollarin kurssin
nousun takia.

Raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden tuon-
nin määrä kasvaa v. 1985 runsaasti. Raakaöljyn
toimitukset ovat suuria vuodelta 1984 siirtyneiden
öljyerien vuoksi. Muutoin kasvua ei olisi,
koska öljyn kotimaisen kulutuksen ja öljyjalosteiden
(ilman sopimusjalostusta) viennin arvioidaan
pysyvän suunnilleen viimevuotisella tasolla. Met-
talliteollisuuden raaka-aineiden ja tuotantotar-
vikkeiden tuonti kasvaa myös runsaasti metallite-
ollisuuden viennin ja kotimaisten teollisuusinves-
tointien melko ripeän kasvun vuoksi. Raakapuun
tuonti jää viimevuotista pienemmäksi. Vuonna
1986 raakaöljytoimitukset vähenevät tämänvuoti-
sista. Muiden raaka-aineiden ja tuotantotarvik-

Kuvio 16. Tavaratuonnin määrä pääryhmittäin

vikkeiden tuonti kasvaa myös runsaasti metallite-
ollisuuden viennin ja kotimaisten teollisuusinves-
tointien melko ripeän kasvun vuoksi. Raakapuun
tuonti jää viimevuotista pienemmäksi. Vuonna
1986 raakaöljytoimitukset vähenevät tämänvuoti-
sista. Muiden raaka-aineiden ja tuotantotarvik-

keiden tuonti kasvane edelleen muutaman prosentin teollisuustuotannon kasvun ja varastojen täydennystarpeen vuoksi. Raakaöljyn tuontihinnan oletetaan säilyvän v. 1985 keskimäärin viimevuotisella tasolla ja laskevan hieman v. 1986. Muiden raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden tuontihinnat kohonnevät noin 4 % sekä tänä että ensi vuonna.

Polttoaineiden tuonnin määrä säilynee tänä ja ensi vuonna suunnilleen viimevuotisen suuruisena. Kaasun tuonti on kasvussa, kivihiilen tuonti vähenee ja nestemäisten polttoaineiden tuonti pysyy ennallaan. Polttoaineiden hinnat nousevat v. 1985 hyvin vähän ja laskevat v. 1986. Kivihiilen tuontihinta kohoonee kuitenkin tänä vuonna muutaman prosentin.

Koneiden ja laitteiden tuonnin kasvu kiihtyy vuoden 1985 jälkipuoliskolla ja myös kuljetusvälineiden tuonti alkaa lisääntyä. Vuonna 1986 *investointitavaroiden* tuonnin kasvun arvioidaan hidastuvan. *Kulutustavaroiden* tuonti kasvaa v. 1985 melko runsaasti. Kasvua nopeuttaa EC-

ja Keivos-maista tulevien tekstiili- ja vaatetustavaroiden tuontikohtelun helpottuminen. Myös henkilöautojen tuonti kasvane muutaman prosentin, vaikka vuoden jälkipuoliskon tuonti jääneekin viimevuotista pienemmäksi. Vuonna 1986 kulutustavaroiden tuonnin kasvu hidastuu, kun mm. kotitalouksien käytettävissä olevat reaalityöt kasvavat hieman vähemmän kuin tänä vuonna. Investointi- ja kulutustavaroiden tuontihinnat kohonnevät 4—5 % tänä vuonna ja suunnilleen yhtä paljon ensi vuonna.

Koko tavaratuonnin määrän arvioidaan kasvavan 5 % tänä vuonna ja 2 % ensi vuonna. Tuontihinnat kohonnevät vastaavasti 3½ ja 2½ %.

Palvelusten tuonnin määrä kasvaa tänä vuonna tuntuvasti viimevuotista vähemmän. Vain matkustusmenojen kasvu säilyy suurena. Vuonna 1986 palvelumenojen määrän kasvu nopeutune hieman. Palvelusten tuontihintojen nousu hidastuu.

10. Tavaroiden ja palvelusten tuonti

	1984 osuus %	1982 määrän	1983 muutos	1984 muutos	1985** prosenttia	1986** prosenttia	1982 hinnan	1983 muutos	1984 muutos	1985** prosenttia	1986** prosenttia
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	63,0	1	3	0	6	2	4	6	5	3	2
raakaöljy	15,9	-10	6	-9	7	-5	1	4	4	0	-5
muut raaka-aineet	47,1	6	1	3	5	4	5	7	6	4	4
Poltto- ja voiteluaineet ..	6,7	-9	5	-1	0	1	4	-2	2	2	-5
Investointitavarat	14,7	-2	6	-3	5	3	6	11	4	4	5
Kulutustavarat	15,3	8	5	3	4	3	6	11	5	5	5
Muut tavarat	0,2
Tavaratuonti ¹⁾	100,0	1	3½	-½	5	2	4½	6½	4½	3½	2½
länsituonti	73,6	-1	2	3	6	2	5	7	5
itätuonti	26,4	7	9	-7	1	3	4	4	3
Tavaroiden ja palvelusten tuonti ¹⁾		2	3½	1	4½	2½	3½	7½	5	3½	3

¹⁾ Tavaroiden tuontihinnat tullihallituksen ja tavaroiden ja palvelusten tuontihinnat Tilastokeskuksen mukaan; ennuste kansantalousosaston.

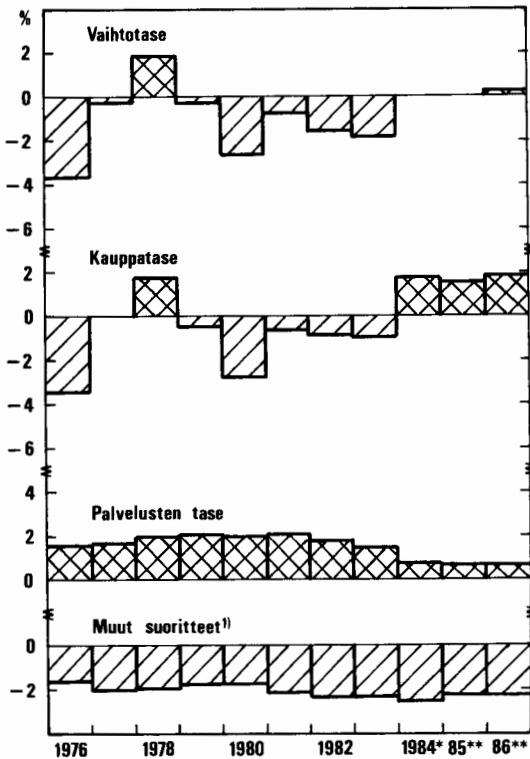
3.3 Vaihrotase

Kauppatase oli viime vuonna 5,5 mrd mk ylijäämäinen. Ylijäämä syntyi länsikaupassa. Itäkaupassa alijäämä suureni Neuvostoliiton-viennin vähenemisen vuoksi. Tavarakaupan vaihtosuhte parani prosenttiyksikön. Palvelusten taseen ylijäämä supistui huomattavasti, kun matkustustaseen alijäämä kasvoi ja projektitulojen väheneminen muutti "muiden palvelusten" taseen alijää-

mäiseksi. Toisaalta kuljetuspalvelusten taseen ylijäämä kasvoi. Nettokorkomenot ulkomaille lisääntyivät runsaasti pääasiassa kohonneen dollarin kurssin vuoksi. Vaihrotase oli tasapainossa.

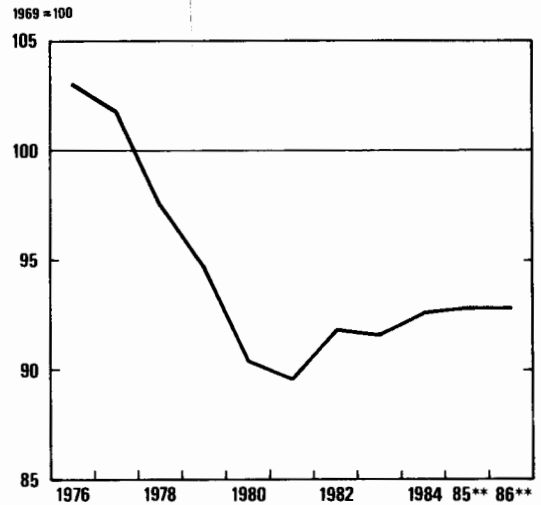
Vuoden 1985 tammi-heinäkuussa kauppataseen ylijäämä oli suunnilleen yhtä suuri kuin vuotta aiemmin. Myös koko vuoden 1985 ylijäämän arvioidaan olevan viimevuotisen suuruinen. Sekä länsikaupan ylijäämä että itäkaupan alijäämä pienenevät. Tavarakaupan vaihtosuhte pysyy

Kuvio 17. Vaihtotase suhteessa bruttokansantuotteeseen

¹) Pääasiassa korkomenot ja erilaiset tulonsiirrot ulkomaille (netto).

Kuvio 18. Ulkomaankaupan vaihtosuhte

suunnilleen ennallaan. Sekä palvelutulot että menot kasvavat melko hitaasti ja taseen ylijäämä supistuu hieman. Matkustustaseen alijäämä kasvaa edelleen ja tulot ulkomaisista rakennusprojekteista vähenevät merkittävästi. Kuljetuspalvelusten ylijäämäkään ei lisääntyne kovin paljon tavarakaupan kasvusta huolimatta, koska suomalaista tonnistoja on siirtynyt ulkomaisen lipun alle.

11. Kauppatase¹)

	1981	1982	1983	1984	1985**
		miljoonaa markkaa			
Monenkeskinen	-552	-1 833	- 799	8 671	6 300
Kahdenvälinen	-409	108	-1 037	-2 449	-100
Koko kauppatase	-961	-1 725	-1 836	6 222	6 200

¹) Tullitilaston mukaan.

Tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen taseen alijäämä supistuu hieman v. 1985 lähinnä korkotulojen nopean kasvun vuoksi; näitä tuloja vuorostaan kasvattaa suuri valuuttavaranto. Tulonsiirtojen taseen alijäämä kasvaa jonkin ver-

ran mm. kehitysyhteistyömenojen lisäyksen vuoksi. Vaihtotase on suunnilleen tasapainossa.

Vuonna 1986 kauppataseen ylijäämä lisääntyy edelleen hieman, sillä vienti kasvaa tuontia nopeammin. Tavarakaupan vaihtosuhteen ei ennuste-

ta muuttuvan oleellisesti vuoteen 1985 verrattuna. Palvelusten taseen ylijäämä kasvaa v. 1986 hieman lisääntyvien projektitulojen ansiosta.

Muiden suoritteiden alijäämä kasvaa melko lievästi. Vaihtotaseen arvioidaan ensi vuonna olevan 1,1 mrd mk ylijäämäinen.

12. Vaihtotase

	1982	1983 miljoonaa	1984* markkaa	1985**	1986**
Tavaravienti ¹⁾ (+)	62 866	69 368	80 607	87 000	92 100
Tavaratuonti ¹⁾ (—)	65 147	72 139	75 099	81 500	85 300
Kauppatase	— 2 281	— 2 771	5 508	5 500	6 800
Palvelusten vienti (+)	13 531	14 693	15 268	16 200	17 900
Palvelusten tuonti (—)	9 220	10 631	12 724	13 800	15 300
Palvelusten tase	4 311	4 062	2 544	2 400	2 600
Tavaroiden ja palvelusten tase	2 030	1 291	8 052	7 900	9 400
Muut suoritteet ²⁾ , netto	— 5 925	— 6 518	— 8 008	— 7 800	— 8 300
Vaihtotase	— 3 895	— 5 227	44	100	1 100
Pääomansiirrot ulkomailta, netto	— 3	0	— 44	—	—
Nettoluotonanto ulkomaille	— 3 898	— 5 227	0	100	1 100
Vaihtotase, % bruttokansantuotteesta	— 1,6	— 1,9	0,0	0,0	0,3

¹⁾ Sisältää tavarakaupan korjauseurat.

²⁾ Tuotannontekijätulot ja tulonsiirrot.

4 Tuotanto

4.1 Yrittäjätoiminta

Maatalous

Maataloustuotanto v. 1984 kasvoi ½ %. Maidon tuotanto ei juuri muuttunut edellisvuotisesta; lypsylehmien lukumäärä väheni, mutta keski tuotos suureni. Nautakarjan teurastukset lisääntyivät. Tuotannon vähentämissopimusten vuoksi sianlihaa tuli markkinoille vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kananmunien tuotantoa lisäsivät kanaloiden laajennukset vuosina 1982 ja 1983. Sato oli vuoden 1983 ennätysmäistä satoa pienempi, mutta se oli kuitenkin suurempi kuin keskimäärin tällä vuosikymmenellä.

Maataloustuotannon supistamistoimet, kuten maidon kaksihintajärjestelmä, pienentävät tänä vuonna tuotantoa. Maidon tuotanto väheni vuo-

den alkupuoliskolla 3 % viimevuotisesta, ja koko vuoden tuotannon arvioidaan supistuvan saman verran. Naudanlihan tuotanto kasvaa edelleen. Kanojen ja haudontojen vähentäminen pienentää tänä vuonna kananmunien tuotantoa. Viljelyolosuhteet näyttävät olleen keskimääräiset, ja viljasato lienee viimevuotista suurempi. Kesän sadon rehuviljan vientitarve on arviolta 800 milj. kg. Koko maataloustuotanto supistunee tänä vuonna prosenttin.

Tuotannon rajoittamistoimien ja eläinkannan kehityksen perusteella on arvioitavissa, että kotieläintuotteiden tuotanto supistuu myös v. 1986. Jos lisäksi ensi kesän sadon oletetaan olevan tämänvuotisen suuruinen, maataloustuotanto olisi ensi vuonna prosenttin pienempi kuin tänä vuonna.

13. Maataloustuotanto

	1982	1983	1984*	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
		määrän muutos, prosenttia				
Maatalouden tuotanto	10,6	10,3	0,7	—1	—1	2,2
Kokonaissato ¹⁾	28,7	13,3	— 7,0	1,3
Kokonaissato/ha ¹⁾	31,2	10,7	— 5,4	2,0
Leipäviljasato ¹⁾	57,4	41,5	—14,3	—2,8
Maidon tuotanto	—0,2	2,2	— 0,4	—3	—1	0,1
Meijerivoin tuotanto	—3,1	20,3	— 4,9	—2	—1	0,1
Lihan tuotanto	—0,4	2,1	0,1	½	—1	2,8

¹⁾ 31.8. päättyvänä satovuonna.

14. Maataloustuotteiden omavaraisuusasteet

	1981	1982	1983	1984*	1985**
		prosenttia			
Maitotalous	126	125	134	134	131
Lihatalous	120	116	116	114	113
naudanliha	114	110	115	117	120
sianliha	127	124	119	113	109
Kanatalous	153	158	161	166	161
Leipäviljan viljely ..	40	56	93	89	..
vehnä	37	62	101	92	..
ruis	61	28	67	74	..

Valtionavut maataloustuotannon tukemiseen yhteensä v. 1985 kasvavat 9 % eli vähemmän kuin vuotta aiemmin. Maatalouden hintatuki ja vientituki yhteensä kasvavat 7 %. Vientitukea lisää tänä vuonna maitotaloustuotteiden vientituen tuntuva kasvu. Vuonna 1986 vientituki kasvanee edelleen erityisesti viljelijäämien vuoksi.

15. Valtion avut maataloustuotannon tukemiseen

	1981	1982	1983	1984	1985**
		miljoonaa	markkaa		
Maitotaloustuotteet	1 254	999	1 112	1 330	1 630
hinnanalennuskorvaukset	285	210	213	200	200
vientituki	969	789	899	1 130	1 430
Kananmunien vientituki	165	212	207	237	260
Lihan vientituki	301	298	267	257	240
Viljan vientituki	—	—	20	534	490
Muut hinnanalennus- ja hinnanerokorvaukset ...	238	215	346	84	70
Muu hintapoliittinen tuki ¹⁾	1 662	2 417	2 152	2 365	2 450
Hinta- ja vientituki yhteensä ²⁾	3 620	4 140	4 104	4 807	5 140
siitä vientituki ²⁾	1 447	1 308	1 399	2 165	2 450
Muut tukipalkkiot ³⁾	2 421	3 104	1 178	1 232	1 420
Yhteensä	6 041	7 244	5 281	6 040	6 560

¹⁾ Sisältää mm. viljelmäkoon mukaan maksettavan hintapoliittisen tuen, alueittaisen hintapoliittisen tuen, naudanhajan tuotantopalkkiot, maidon lisähinnan maksatukset ja satovahinkokorvaukset.

²⁾ Ei sisällä valmisteverolain mukaisia hinnanerokorvauksia.

³⁾ Sisältää mm. valmisteverolain mukaiset hinnanerokorvaukset ja maataloustuotannon tasapainottamistoimenpiteet. Valmisteverojen ja hinnanerokorvausten nettouttaminen vuodesta 1983 alkaen alentaa laskennallisesti tukipalkkioiden määrää.

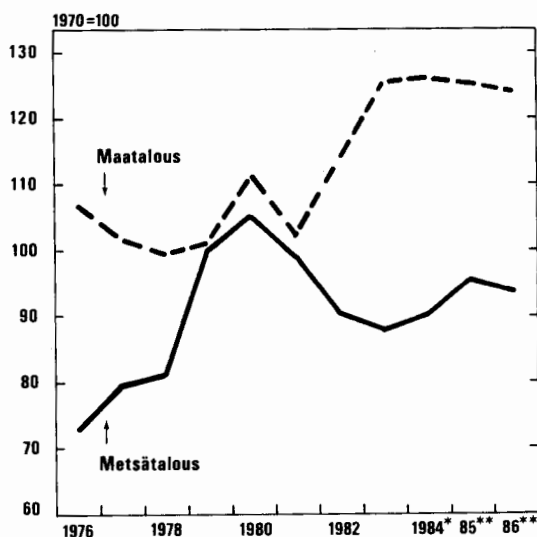
Metsätalous

Markkinahakkuut supistuivat vielä vuoden 1984 alkukuukausina. Keväällä metsänomistajat ja metsäteollisuus tarkistivat edellisenä syksynä solmimaansa hintasuositusta. Tarkistettu suositus, joka oli voimassa 1.5.1984—31.3.1985, myötävaikuttanut leimausten ja hakkuiden jyrkkään kasvuun vuoden jälkipuoliskolla. Koko vuonna tukkipuun hakkuut kasvoivat 12 %, kuitupuun hakkuut pysyivät ennallaan, ja markkinahakkuut kaikkiaan lisääntyivät 5 %. Teollisuuden raaka-ainetarpeen tyydyttämiseksi raakapuuta tuotiin 7,6 milj. m³ eli enemmän kuin kertaakaan aiemmin. Raakapuuvarastot kasvoivat kuudenneksen. Metsänhoitotöiden määrä ei juuri muuttunut edellisvuotisesta. Metsätalouden tuotanto v. 1984

kaikkiaan kasvoi 2½ %. Hakkuuvuodeksi 1984/85 asetettu 41 milj. m³:n hakkuutavoite lähes saavutettiin.

Vuoden 1985 tammi-heinäkuussa markkinahakkuut lisääntyivät 18 %. Tukkipuuta hakattiin kuudennes ja kuitupuuta viidennes enemmän kuin edellisenä vuonna. Maataloustuottajain Keskusliiton ja Teollisuuden Puuyhdistyksen uusi hintasuositus on voimassa 1.4.1985—31.3.1986. Sen mukaan kantohinnat keskimäärin pysyivät melkein muuttumattomina. Kuusikuitupuun hinta kohosi kuitenkin 8½ %, ja kuusitukin laski 4½ %. Muiden puulajien hinnat nousivat keskimäärin parisen prosenttia. Hakkuuvuoden 1985/86 tavoite, 34 milj. m³, saavutettaneen, sillä metsäteollisuustuotteiden, paitsi sahatavaran kysyntä jatkuu tyydyttävänä vuoden 1986 puo-

Kuvio 19. Maa- ja metsätalouden tuotanto

lulle. Lisäksi metsäteollisuudella on vielä tarvetta täydentää erityisesti pystyvarastojaan, ja raaka-puun tuonti supistuu. Yksityismetsien leimaus-määrät ovat kuitenkin jo selvästi pienentyneet viime vuoden jälkipuoliskon lukemista, mikä viittaa markkinahakkuiden supistumiseen tämän vuoden jälkipuoliskolla; kesä-heinäkuussa hakkuut vähenivätkin kymmeneksen edellisvuotisista. Koko vuonna markkinahakkuut kasvanevat silti 7 %. Kun metsänhoitotöissä kokonaisuutena ei taimikonhoidon ja lannoituksen lisäyksistä huolimatta tapahdu reaalista kasvua, metsätalouden tuotannon arvioidaan v. 1985 kasvavan 6 %.

Vuonna 1986 metsäteollisuuden laskusuhdanne vähentää puun kysyntää. Markkinahakkuut supistuvat erityisesti vuoden alkupuoliskolla, mutta vuoden lopulla järeän puutavaran kysyntä saattaa jo kasvaa. Puun tarjonta puolestaan riippuu mm. ensi vuoden hintasopimuksesta. Raaka-puun tuonti erityisesti Länsi-Euroopasta vähentyy edelleen. Metsänhoitotöiden määrä ei juuri muutu, jos kohta Metsä 2000-ohjelma alkaa jo vaikuttaa taimikonhoitoon ja metsänviljelyyn. Kaikkiaan metsätalouden tuotannon v. 1986 enustetaan supistuvan 2 %.

16. Markkinahakkuut ja hakkuiden työvoima

	1982	1983	1984	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Markkinahakkuut	— 6,5	— 5,2	4,9	7	—3	4,0
tukkipuu	—12,0	— 6,2	11,6	8	..	4,8
kuitupuu	— 1,1	— 4,1	— 0,2	5	..	3,4
Työvoima	— 6,3	—11,2	3,8	0	—2	—3,1

Teollisuus

Koko teollisuuden (ml. kaivokset sekä sähkö-, kaasu- ja vesilaitokset) tuotanto v. 1984 lisääntyi 5 % eli 1½ prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisenä vuonna. Kasvu perustui valtaosin massan ja paperin sekä metallien, koneiden ja sähköteknisten tuotteiden länsivientiin. Teollisuustuotteiden kotimainen kysyntä sen sijaan kasvoi verkkaisesti, ja itävienti supistui. Tehdasteollisuudessa investointitavaroiden tuotanto lisääntyi 7½ %, kulutustavaroiden 3½ % ja tuotantotöiminnassa käytettävien välituotteiden 5 %.

Vuoden 1985 alkupuoliskolla tehdasteollisuuden tuotanto kasvoi 3½ % edellisvuotisesta. Verrattuna viime vuoden loppupuoliskoon tuotanto ei kasvanut lainkaan, sillä kylmän talven vuoksi tammi- ja helmikuun tuotantoluvut jäivät pieniksi kaikilla päätoimialoilla. Sähkön tuotanto sen sijaan lisääntyi talvikuukausina jyrkästi, ja vuoden alkupuoliskolla sähköä tuotettiin 15 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vaikka teollisuuden suhdannenäkymät ja tilauskanta ovat jo heikentyneet, kapasiteetin käyttöasteen odotetaan vielä ensi vuonnaakin pysyvän lähes yhtä korkeana kuin tämän vuoden alkupuoliskolla.

Vuoden 1985 jälkipuoliskolla kasvu säilyy nopeana metalliteollisuudessa ja nopeutuu hieman muussa tehdasteollisuudessa, mutta jäänee vähäiseksi metsäteollisuudessa. Vuonna 1986 teollisuustuotannon ennustetaan kasvavan tämänvuotista vähemmän, sillä metalliteollisuuden kasvu hidastuu ja muilla aloilla tuotantonäkymät ovat verraten heikot.

Metsäteollisuudessa tuotanto ei lisääntynyt lainkaan vuoden 1985 alkupuoliskolla, vaikka tärkeimpien tuotteiden vienti kasvoi kohtalaisen nopeasti. Tämä lienee johtunut mm. selluloosan ja sahatavaran tuotannon seisokeista. Puutavaran tuotanto vilkastui keväällä, sillä mm. puutalojen vienti Neuvostoliittoon ja sahatavaran vienti Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan maihin kasvoivat. Vuoden jälkipuoliskolla kotimainen rakennustointa tukee sahojen tuotantoa, mutta kysyntä päämarkkina-alueella Länsi-Euroopassa pysyy heikkona. Mäntysahatavaran vientihinta laski touko-kesäkuussa parikymmentä ja kuusisahata-

varan viittisen prosenttia vuoden alkukuukausien lukemista. Huhtikuussa voimaan tullut kuusitu-kin hinnanalennus ei lisää sahatteollisuuden kilpailukykyä niin paljon, että markkinaosuuksia kyettäisiin mainittavasti voittamaan kilpailijamailta, lähinnä Ruotsilta. Puuteollisuuden tuotanto supistuneekin kuluvana vuonna kolmisen prosenttia.

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto lisääntyi tammi-kesäkuussa enää 3½ % edellisvuotisesta. Toimialan tuotteiden kysyntä onkin vähitellen hiljennemässä ja vientihinnat ovat jo hieman laskeneet vuoden alun lukemista; massa halpeni jo viime vuoden puolivälissä, mutta hintojen lasku on nyt pysähtynyt. Kysynnän heikkenemiseen viittaa myös alan valmistevarastojen suureneminen vuoden alkupuoliskolla. Kotimaassa kysyntää rajoittaa mm. sanomalehti-ilmoittelun kasvun hidastuminen. Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto kasvaa tänä vuonna 3 % ja koko metsäteollisuuden puolet vähemmän.

17. Teollisuuden tuotanto¹⁾ ja työllisyys

	1984* osuus %	1982	1983 määrän	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	1,3	12,0	—0,2	—1,8	5	—5	5,1
Tehdasteollisuus	88,2	0,8	3,4	4,9	4	2½	4,0
puu- ja paperiteollisuus	18,6	—6,6	9,1	7,9	1½	½	3,7
metalliteollisuus	30,6	6,0	0,8	6,5	7	4	5,1
muu tehdasteollisuus	39,0	0,6	2,9	2,2	3	2½	3,3
Sähkö-, kaas- ja vesihuolto	10,5	—1,3	4,4	6,9	8	1½	4,5
Yhteensä	100,0	0,8	3,4	5,0	4½	2½	4,0
Teollisuuden työllisyys ²⁾		—2,6	—2,3	—0,9	0	—1½	—0,6

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Työtunteina.

Metsäteollisuuden kapasiteetin käyttöä ja voinnin kehitystä koskevat arviot eivät viittaa suhdanteiden jyrkkään heikkenemiseen vielä v. 1986. Sahatavaran kysyntä saattaa vuoden lopulla jo lisääntyä, kun rahamarkkinoiden keveneminen ostajamaissa lisännee pitkään lamassa ollutta rakennustoimintaa. Kotimaassa rakennustuotannon kasvu kuitenkin pysähtyy. Koko vuonna puuteollisuuden tuotannon ennustetaan lievästi vähenevän. Massan ja paperin kysynnän ennustetaan heikkenevän jonkin verran sekä ulkomailla että kotimaassa. Jos dollarin kurssi edelleen tunnustavasti alenee, yritysten kilpailukyky ja kannatta-

vuus heikkenevät ja vientitulot vähenevät, sillä Pohjois-Amerikan tuottajat yrittävät tällöin hintakilpailun avulla vallata suuremman osuuden Euroopan markkinoista, joilla jo nyt on runsaasti liikakapasiteettia erityisesti selluteollisuudessa. Lisäksi mahdolliset tuontirajoitukset voivat jarruttaa paperin vientiä. Toisaalta tuotannon siirtyminen jalostetumpiin, vähemmän suhdanneherkkiin laatuihin sekä itävienti vähentävät alan suhdannevaihtelua. Tuotanto kasvaneekin v. 1986 massa- ja paperiteollisuudessa prosentit ja koko metsäteollisuudessa hieman vähemmän.

Metalliteollisuudessa tuotannon kasvu alkoi selvemmin nopeutua vuoden 1984 toiselta neljännekseltä alkaen. Kuluvaan vuoden alkupuoliskolla toimialan tuotanto ylitti 8 prosentilla vastaavan edellisvuotisen, vaikka tammi-helmikuussa kasvu jäikin vähäiseksi. Perusmetalliteollisuuden kasvua ylläpiti raudan ja teräksen tuotanto, kun sen sijaan värimetallien tuotanto lisääntyi kolme vuotta kestäneen nopean laajentumisvaiheen jälkeen vähemmän. Toimialan suotuisa kehitys on perustunut lähinnä vientiin. Tänä vuonna tuotanto vauhdittaa myös kotimainen kysyntä. Tarjontamahdollisuuksia lisää Tornion ferrokromitehtaan laajennus. Toisaalta tuotantoa rajoittavat Raahen terästehtaalla suoritettavat peruskorjaukset, Yhdysvaltain määräämät tuonti-kiintiöt sekä terästeollisuuden tukitoimien jatkuminen Länsi-Euroopassa. Koko vuonna perusmetalliteollisuuden tuotannon ennustetaan kasvavan 4 %.

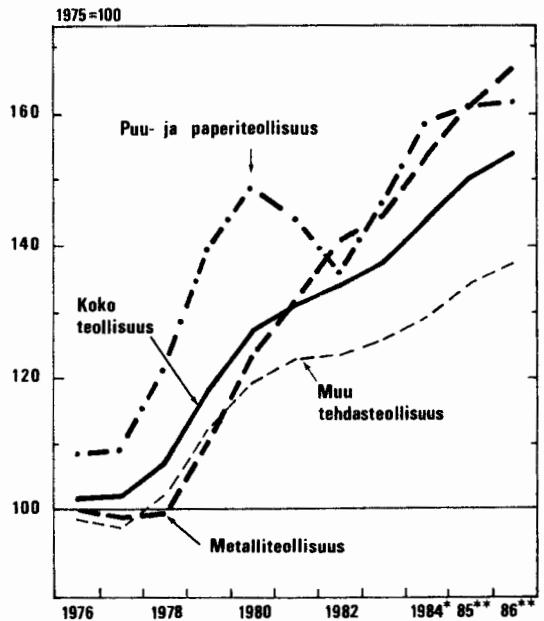
Muilla metalliteollisuuden aloilla tuotanto lisääntyi alkuvuonna yli kymmeneksen paitsi kulkuneuvoteollisuudessa, jonka tuotanto väheni 2 %. Metallituotteiden kysyntää tukee tänä vuonna itävien lisäksi jossain määrin kotimainen rakennustoiminta. Koneiden ja sähkötekniisten tuotteiden tuotannon jyrkkä kasvu on toistaiseksi perustunut länsivientiin sekä jossain määrin kotimaisiin teollisuusinvestointeihin. Vuoden jälkipuoliskolla näiden tekijöiden ohella itävienti lisää toimialan tuotantoa, joka koko vuonna kasvaa lähes kymmeneksen. Kulkuneuvoteollisuuden heikko kehitys on johtunut alusten ja porauslauttojen länsiviennin supistumisesta, toisaalta itävienti ja autojen tuotanto ovat kasvaneet. Kun myös kotimaiset alustoimitukset tasanavat alan toimintaa, kulkuneuvoteollisuuden tuotanto pysyy edellisvuotisen suuruisena. Kaikkiaan metalliteollisuuden tuotanto v. 1985 lisääntyy 7 %.

Metalliteollisuuden tilauskanta on tänä vuonna hieman vahvistunut ja kapasiteetin käyttöaste parantunut. Metalliteollisuuden ensi vuoden tuotantonäkymät ovat kokonaisuutena tyydyttävät, vaikka kotimaisten investointien samoin kuin viennin kasvu hidastuvatkin. Metallituotteiden ja koneiden tuotanto kasvaneet 5 % ja sähkötekniisten tuotteiden vielä enemmän. Telakoiden tuotanto näyttää olevan vahvasti idäntoimitusten varassa, ja ellei uusia tilauksia saada, ensi vuonna joudutaan turvautumaan lomautuksiin. Myös perusmetalliteollisuudessa tuotannon kasvu melkein pysähtyy, kun kysyntä vähitellen heikkenee ja tuotantolaitosten korjaustoiminta Raahessa jat-

kuu. Kaikkiaan metalliteollisuuden tuotannon v. 1986 ennustetaan kasvavan 4 %.

Muussa tehdasteollisuudessa tuotanto on parina viime vuonna lisääntynyt muutaman prosentin vauhtia. Vuoden 1985 alkupuoliskolla vaatteiden ja kenkien tuotannon yli kymmeneksen kasvu perustui valtaosin itävientiin. Länsivientiä on haitannut hintakilpailukyvyyn puute, joka on johtunut kustannustason kohoamisen ohella valuuttakurssien epädullisesta kehityksestä. Lisäksi loputkin EC-tullit poistuivat vuoden 1985 alussa, mikä on myötävaikuttanut korkealaatuisten, usein halvan työn maissa rahtityönä teetettyjen tuotteiden tuonnin kasvuun. Vaateusala onkin menettänyt kotimaassa markkinaosuuksia. Tekstiiliteollisuudessa erikoistekstiilien valmistus on kehittynyt suotuisimmin. Tekstiili- ja vaateusalan tilauskanta on verrattain hyvä, ja toimialan tuotanto lisääntyy koko vuonna 3 %.

Kuvio 20. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi

Elintarviketeollisuuden tuotanto lisääntyi vuoden alkupuoliskolla prosenttia; kasvua tuki lähinnä itävienti. Koko vuonna elintarviketeollisuuden tuotannon ennustetaan kasvavan pari prosenttia.

Kemian teollisuudessa tuotannon kasvuerot eri alatoimialoilla olivat vuoden alkupuoliskolla suuret. Tuotanto kehittyi suotuisasti mm. teollisuuskemikaalien, maalien, lääkeaineiden ja kumin valmistuksessa. Sen sijaan maaöljyn jalostus supistui jyrkästi sopimusjalostuksen vähenemisen vuoksi. Kemian teollisuuden tilauskanta on normaalia parempi ja kapasiteetin käyttöaste hyvä. Koko vuonna toimialan tuotannon ennustetaan lisääntyvän 2½ %.

Rakennustarvikkeita tuottavan savi- ja kiviteollisuuden tuotanto kasvoi vuoden alkupuoliskolla 4 % ja rakentaminen tukee alan tuotantoa myös vuoden jälkipuoliskolla. Graafinen tuotanto, joka viime vuosina on kasvanut keskimäärin kuuden prosentin vuosivauhtia, supistui vuoden alkupuoliskolla pari prosenttia. Toimialan tuotannon kasvu jäänee koko vuonna vähäiseksi. Kaikkiaan muun tehdasteollisuuden tuotanto v. 1985 kasvaa 3 %.

Muun teollisuuden tuotantonäkymät v. 1986 ovat kokonaisuutena varsin tyydyttävät. Kulutus-tavaroita tuottavilla aloilla tuotanto kasvaa suunnilleen yhtä paljon kuin v. 1985 ja vienti Neuvostoliittoon lisääntynee jonkin verran. Kemian teollisuudessa tuotannon kasvua hidastaa mm. muovien sekä metsäteollisuuden käyttämien kemikaalien kysynnän heikkeneminen. Rakennustarvikkeiden tuotantoa rajoittaa talonrakentamisen kasvun pysähtyminen, rakennusvienti to-

sin hieman kasvaa. Kaikkiaan muun tehdasteollisuuden tuotannon ennustetaan ensi vuonna lisääntyvän 2½ %.

Sähkön tuotantoa on parina viime vuonna lisännyt energiavaltaisen teollisuuden suotuisan kehityksen ohella sähkölämmityksen nopea yleistyminen pientaloissa. Tämän vuoden alkupuoliskolla sähkön tuotanto kasvoi 15 % vastaavaan edellisvuotiseen verrattuna; kasvua lisäsi merkittävästi kylmä talvi. Vuoden jälkipuoliskolla toimialan tuotannon kasvu hidastuu jyrkästi, ja koko vuonna tuotanto kasvaa vajaan kymmeneksen. Vuonna 1986 sähkön tuotannon ennustetaan kasvavan vain prosentin, sillä mm. metsä- ja perusmetalliteollisuudessa tuotantonäkymät heikenevät.

Kaivos- ja kaivannaistoiminnan tuotanto, joka viime vuonna supistui 2 %, kasvoi tämän vuoden alkupuoliskolla 5 %. Malmien louhintaa vauhditti mm. Kemin ferrokromikaivoksen tuotannon kasvu. Mineraalien tuotantoa puolestaan lisäsi kalkkikiven louhinta, kun peltojen kalkistaminen ja rakennusmateriaalien tuotanto kasvoivat. Turvetuotantoa pyritään tänä vuonna lisäämään kolmannes viime vuoden 9 milj. m³:stä, sillä polttoturpeen kysyntä on kasvamassa useiden lämpövoimaloiden valmistumisen vuoksi. Vuoden jälkipuoliskolla malmien louhinta todennäköisesti supistuu, sillä Otanmäen kaivos lopetti toimintansa huhtikuussa ja Vuonoksen

18. Valtion kassamenot teollisuuden¹⁾ edistämiseen

	1981	1982	1983	1984	1985**
	miljoonaa markkaa				
Tuotanto- ja investointitoiminnan edistäminen	1 734	1 891	2 082	2 275	2 555
lainananto teollisuudelle	318	459	469	580	560
osakepääomien korotukset	129	161	201	198	280
korkotuki	73	53	49	28	45
Keran rahoitustuki	158	227	215	237	210
tutkimustoiminnan edistäminen ²⁾	390	499	584	671	820
muu tuki teollisuudelle	665	494	564	561	640
kehitysalueiden kuljetustuki	69	61	95	105	130
kehitysalueiden tuotanto-					
toiminnan tukeminen	272	310	304	298	330
muut	324	123	164	158	180
Ulkomaankaupan edistäminen	152	362	342	166	210
Yhteensä	1 886	2 254	2 424	2 441	2 765
siitä valtionyhtiöt ³⁾	484	471	518	566	560

¹⁾ Ml. energiatalous ja luottolaitokset.

²⁾ Ml. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) bruttomenot. Ei sisällä tuotekehitys- yms. lainoja, jotka on luettu erään lainananto teollisuudelle.

³⁾ Lainat, korkotuki ja osakepääoman korotukset.

kaivos kesäkuussa. Koko vuonna kaivos- ja kaivannaistoiminnan tuotanto kasvaa 5 %.

Vaikka Enonkosken kaivos aloittaa toimintansa v. 1986, Mustavaaran kaivoksen sulkeminen vuoden 1985 lopulla aiheuttanee sen, että malmien lousinta ensi vuonna supistuu. Sen sijaan turpeen kysyntä ja tuotanto saattavat kasvaa, kun kaksi suurta turvevoimalaa aloittaa toimintansa. Kaikkiaan kaivos- ja kaivannaistoiminnan tuotannon ennustetaan v. 1986 supistuvan 5 %.

Teollisuuden tuotanto kokonaisuutena kasvaa tänä vuonna 4½ % ja tuottavuus nousee saman verran. Vuonna 1986 teollisuuden tuotannon ennustetaan kasvavan 2½ %. Kun työpanos samanaikaisesti supistunee 1½ %, työn tuottavuus teollisuudessa lisääntynee 4 %.

Valtion kassamenot teollisuuden edistämiseen v. 1984 kasvoivat nimellisesti vain prosentin. Tämä johtui lähinnä siitä, että ulkomaankaupan edistämiseen suunnatut varat supistuivat puoleen edellisvuotisista vientitakuiden rahoitustarpeen pienemisen vuoksi. Keskimääräistä enemmän kasvoivat lainananto teollisuudelle ja tutkimustoiminnan edistäminen.

Tänä vuonna valtion menot teollisuuden edistämiseen lisääntyvät nimellisesti 13 %. Painopistealueita ovat valtionyhtiöiden osakepääomien korotukset sekä tutkimustoiminnan ja ulkomaankaupan edistäminen. Sen sijaan lainananto teollisuudelle samoin kuin Keran rahoitustuki vähenevät.

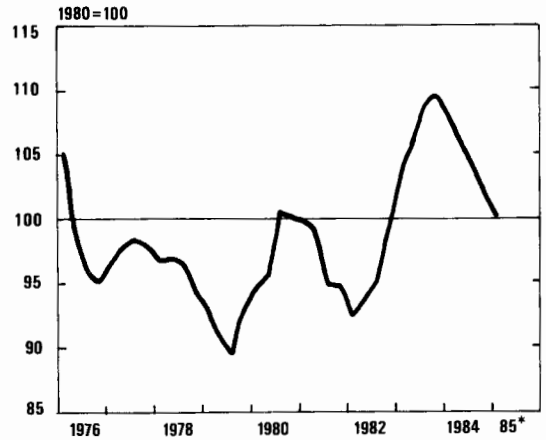
Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä valtion menot teollisuuden edistämiseen lisääntyvät reaalisesti kymmeneksen. Nopeasti kasvavia eriä ovat edelleen tutkimustoiminnan ja ulkomaankaupan edistäminen.

Talonrakennustoiminta

Talonrakennustoiminta väheni v. 1984 määrältään 4 %, mutta pysyi yhä selvästi pitkän ajan keskiarvoa suurempana. Asuinrakentaminen supistui vain lievästi; asuinhuoneistoja aloitettiin 53 100 ja niitä valmistui 50 300. Asuntojen keskipinta-ala pienentyi hieman, kuten jo edellisellä vuonna. Suurin tuotannon vähennys kohdistui liike-, maatalous- ja varsinkin teollisuusrakentamiseen, joka yritysten parantuneesta kannattavuudesta huolimatta ei vielä viime vuoden aikana elpynyt. Rakentamisen alueelliset erot olivat melko huomattavat.

Tänä vuonna etenkin teollisuus- ja liikerakentaminen vilkastuvat. Teollisuusrakennuksille myönnettyjen rakennuslupien määrä on alkanut lisääntyä. Liikerakentamista tukevat kaupan melko suotuisa rahoitusasema ja osin myös toimistorakennusten puute. Julkiset rakennustyöt kasvavat lievästi. Asuinrakentaminen pysynee suunnitellun ennallaan; vapaarahoitteinen uustuotanto supistuu mm. myymättömien asuntojen määrän kasvun ja perustajaurakoinnin vähenemisen takia, mutta sitä vastoin asuntojen perusparantaminen laajenee. Perusparannustoiminnan osuus koko asuinrakentamisesta on 25 % eli 10 prosenttiyksikköä pienempi kuin Ruotsissa. Uusia asuntoja aloitettaneen 49 000 ja niitä valmistunee 53 000; aloituksista 20 000 on valtion osalainoitamaa tuotantoa, jonka taso pidetään vuoden 1984 tulopoliittisen ratkaisun mukaisesti vuosina 1984—1986 ennallaan. Koko talonrakennustoiminta v. 1985 kasvane 2 %.

Kuvio 21. Talonrakennustoiminnan volyymindeksi, neljän vuosineljänneksen liukuva summa

19. Valtion asuntolainamäärärahat¹⁾

	Lainojen myöntämismäärä	Lainojen maksatusmäärä	Lainojen maksatus
	miljoonaa markkaa		
1982	2 465	2 290	2 288
1983	2 300	2 544	2 542
1984	2 500	2 526	2 251
1985	2 725	2 660	2 400 ^{a)}
1986	3 005 ^{b)}	2 779 ^{b)}	2 779 ^{a)}

a) Arvio.

b) Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksen mukaan.

1) Ml. peruskorjaus- ja perusparannuslainat.

Vuonna 1986 teollisuusrakentaminen jatkunee vilkkaana ja myös liike- ja julkisen rakentamisen arvioidaan lisääntyvän vielä lievästi. Sen sijaan asuinrakentaminen supistunee jossain määrin; vapaarahoitteinen uustuotanto vähenee, mutta

asuntojen perusparantaminen kasvaa edelleen. Asuntoja aloitettaneen 47 000 ja niitä valmistunee 48 000. Kokonaisuudessaan talonrakentamisen ennustetaan pysyvän ensi vuonna suunnilleen ennallaan.

20. Talonrakennustoiminta

	1982	1983	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Myönnetyt rakennusluvut ¹⁾	16,6	— 0,7	— 4,0	0	— 3	0,3
asuinrakennukset	2,9	1,9	1,3	— 7½	— 1	—1,1
muut rakennukset	26,6	— 2,3	— 7,3	5	— 4	1,3
Asuntojen aloitukset	9,1	2,7	2,1	— 7½	— 4	—2,2
valtion lainoittamat	2,1	—10,4	— 5,6	— 1½	0	—6,4
muut	16,2	14,5	7,5	—11½	— 7	2,7
Valtion asuntolainojen maksatukset, määrä ²⁾	6,5	1,6	—16,5	½	11	—2,9
Valmistuneet talorakennukset ¹⁾	6,1	8,3	— 6,6	5	1	—0,2
Talonrakennustoiminnan määrä	6,4	6,1	— 4,2	2	0	1,2
Talonrakennustoiminnan työllisyys ³⁾	3,2	3,2	— 0,2	— 4	— ½	—0,8

¹⁾ Kuutiometriä.

²⁾ Muutettu kiinteähintaisiksi rakennuskustannusindeksillä.

³⁾ Työtunteina.

Maa- ja vesirakennustoiminta

Maa- ja vesirakennustuotanto kasvoi viime vuonna ½ %. Tehdasteollisuuden maa- ja vesirakentaminen vilkastui ja kuntien maa- ja vesirakennustyötkin lisääntyivät korkealta tasoltaan

hieman. Valtion kassamenot vähenivät reaalisesti rautateilla, tieliikenteessä (paitsi korjaus- ja kunnossapitotöissä) sekä teleliikenteessä.

Vuonna 1985 maa- ja vesirakentamisen arvioidaan lisääntyvän jonkin verran edellisvuotista enemmän mm. maakaasuputken rakentamisen

21. Maa- ja vesirakennustoiminta

	1982	1983	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Maa- ja vesirakennustoiminnan määrä	1,8	—3,2	0,6	1	1½	—0,5
Maa- ja vesirakennustoiminnan työllisyys ¹⁾	—1,1	—4,8	— 1,8	— 1	0	—1,7
Valtion kassamenot maa- ja vesirakennusten investointeihin ja kunnossapitoon, määrä ²⁾	1,6	3,5	— 5,3	— ½	3	—1,4
tieliikenne	2,7	3,7	— 2,8	3	4½	0,0
rautatiet	—5,3	—1,5	— 5,9	4½	—2½	—8,8
muut	1,5	5,4	—15,0	—18½	1	—1,9

¹⁾ Työtunteina.

²⁾ Muutettu kiinteähintaisiksi tienrakennuskustannusindeksillä.

tähden. Lisäksi tiestön ja rautateiden rakentamiseen sekä korjaus- ja kunnossapitoon ohjataan valtion määrärahoja enemmän kuin viime vuonna. Kuntien ja metsänhoitotöiden maa- ja vesirakennusinvestoinnit pysyvät ennallaan.

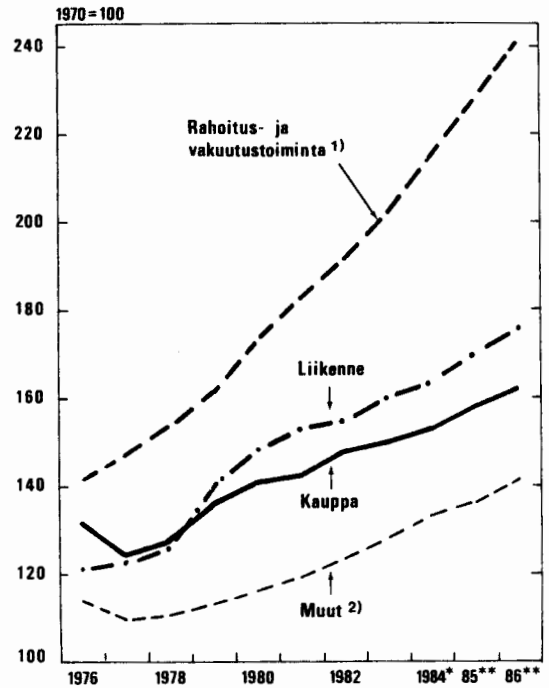
Vuonna 1986 tieliikenteen investoinnit kasvavat edelleen ja maakaasuputken rakentaminen on vilkkaimmillaan. Myös metsätalouden investointien arvioidaan lisääntyvän Metsä 2000 -ohjelman metsäpoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kuntien maa- ja vesirakentaminen pysynee lähes ennallaan. Rautateille valtion määrärahoja ohjataan vähemmän kuin v. 1985. Kaikkiaan maa- ja vesirakentaminen v. 1986 lisääntyy 1½ %.

Palveluelinkeinot

Palveluelinkeinojen (ilman julkisia palveluja) tuotanto v. 1984 kasvoi 4 % ja työllisyys ½ %. Eniten lisääntyi tietoliikenteen, rahoitustoiminnan sekä kiinteistötoiminnan ja liike-elämää palvelevan toiminnan tuotanto. Yksityisten palvelujen kasvu jatkuu tasaisena tänä ja ensi vuonna. Niiden arvioidaan kasvavan hieman nopeammin kuin bruttokansantuote.

Kaupan tuotanto lisääntyi viime vuonna 2½ %. Nopeimmin, 3½ %, kasvoi ravitsemis- ja majoitustoiminta, ja myös alan kannattavuus koheni hieman. Vähittäiskaupan myynnin volyymi suureni 2½ %, johon vaikuttivat varsinkin runsaat kestokulutustavaroiden ostot. Sen sijaan mm. rakennustoiminnan supistuminen jarrutti tukkukaupan kehitystä, ja myynnin volyymi vähäenkin puoli prosenttia. Tukku- ja vähittäiskaupan kannattavuutta heikensivät korkeat rahoitus-

Kuvio 22. Palveluelinkeinojen tuotanto

1) Sisältää myös kiinteistötoiminnan ja liike-elämää palvelevan toiminnan.

2) Sisältää yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset.

kustannukset ja työmarkkinahäiriöt, mikä myös pienensi tuntuvasti kaupan investointeja.

Kaupan myynti vilkastui vuoden 1985 alkupuoliskolla. Tammi-huhtikuussa myynnin volyymi lisääntyi tukkukaupassa 6 %, vähittäiskaupas-

22. Kotimaankaupan myynti

	1982	1983	1984*	1985**	1986**
		määrän muutos,	prosenttia		
Tukkukauppa	4,9	0,9	-0,5	4	3
ravinto- ja nautintoainekauppa	6,7	4,3	0,7
rauta- ja rakennustarvikekauppa	8,3	2,6	-4,2
autoalan kauppa	12,0	0,3	5,5
polttoainekauppa	-0,3	-3,2	-1,4
investointitavara- ja raaka-ainekauppa	0,1	3,3	3,2
Vähittäiskauppa	5,0	0,7	2,5	3	3
elintarvikkeiden kauppa	-0,6	2,3	1,7
rauta-alan kauppa	9,5	-2,4	6,8
autoalan kauppa	15,9	-3,1	6,3
huoltamatoiminta	4,7	2,2	3,3
Ravitsemis- ja majoitustoiminta	1,9	0,6	3,5	2½	2

sa 3 % sekä ravitsemis- ja majoitustoiminnassa 4½ % vastaavasta edellisvuotisesta. Näitä lukuja tosin nostivat eräät satunnaiset tekijät, mm. viime vuoden työtaistelut, ja kasvuvauhti onkin sittemmin tasaantunut. Silti kaupan volyymin arvioidaan v. 1985 kasvavan viimevuotista enemmän eli 3½ %. Erityisesti kotitalouksien kestopulustustavaroiden ostot lisääntyvät edelleen tuntuvasti, ja investointien vilkastuminen kasvattaa tukkukaupan myyntejä. Vuonna 1986 kotimaisen kysynnän kasvun hidastuminen vaikuttaa kaupan kehitykseen, ja koko kaupan myynnin volyymi lisääntynee 3 %.

Liikenteen tuotanto v. 1984 kasvoi 2 %. Kuljetustoiminnassa eniten eli 6 % lisääntyi ilmailiikenne. Vesiliikenne väheni, mikä johtui lähinnä kauppalaivastomme tonniston supistumisesta. Tietoliikenteen tuotanto kasvoi 4½ %.

Vuoden 1985 alkupuoliskolla kuljetuspalvelut olivat 3 % suuremmat kuin vuosi sitten. Eniten kasvoivat tie- ja ilmailiikenne. Edellistä lisäsivät teollisuuden kuljetukset ja jälkimmäistä kansainvälisen tilauslento- ja reittiliikenteen kysyntä. Rautatieliikenteessä tavaraliikenteen määrä pysyi vuoden alkupuoliskolla ennallaan, mutta henkilöliikenne supistui. Teollisuustuotannon ja ulkomaankaupan kasvun lievä hidastuminen alkaa rajoittaa tie-, rautatie- ja vesiliikennepalvelusten kysyntää. Ilmailiikenne sen sijaan kasvaa edelleen ripeästi, samoin tietoliikenne. Kaikkiaan liikennepalvelusten tuotanto kasvaa tänä vuonna 4 %.

Liikenteen tuotanto kasvaneeksi 4 % myös v. 1986. Kuljetuspalvelujen arvioidaan kasvavan 3 % ja tietoliikennepalvelujen 6 %.

23. Ammattimaisen liikenteen tuotanto ja työllisyys

	1984* osuus %	1982	1983	1984*	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
			määrän	muutos,	prosenttia		
Kuljetustoiminta	72,5	-1,4	1,3	1,0	3½	3	2,3
rautatieliikenne	10,0	-3,1	0,9	-1,5	1
tieliikenne	40,2	-0,6	3,4	3,7	4
vesiliikenne	12,2	-3,2	-3,2	-6,3	-2
ilmailiikenne	4,5	4,2	2,3	5,8	6
muut kuljetukset	5,6	-2,5	-0,1	3,6	4
Tietoliikenne	27,5	7,6	8,3	4,6	6½	6	6,3
Yhteensä	100,0	1,0	3,3	2,1	4	4	3,3
Liikenteen työllisyys		-0,8	0,9	-0,4	3	-1½	0,2

*) Työtunteina.

Rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistötoiminta sekä liike-elämää palveleva toiminta v. 1984 lisääntyi 6½ %. Rahoitustoiminnan volyymi kasvoi 14½ %; volyymin lisäsivät mm. anto- ja ottolainauksen sekä lyhytaikaisten pääomaliikkeiden kasvu. Rahoituslaitosten palvelut lisääntyvät tänä vuonna edelleen tuntuvasti, sillä anto- ja ottolainauksen kasvu jatkuu ja investoinnit ovat vilkastuneet. Vakuutusyhtiöiden maksutulo kasvoi v. 1984 nimellisesti 10 %. Ulkomaisessa vakuutustoiminnassa kärsityt tappiot heikensivät edelleen vakuutustoiminnan kannattavuutta. Vakuutuspalvelujen kasvu pysynee ennallaan tänä ja ensi vuonna.

Kiinteistötoimi ja liike-elämän palvelut kasvoivat viime vuonna 8 %. Niiden ennustetaan lisääntyvän samaa vauhtia myös tänä ja ensi vuonna.

Asuntojen omistuksen, hallinnan ja vuokrauksen tuotanto, joka lasketaan asuntokannan tuottamien palvelujen perusteella, kasvaa tänä vuonna 2½ % ja ensi vuonna saman verran.

Yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palvelujen tuotanto lisääntyi viime vuonna 3 %. Keskimääräistä enemmän kasvoivat erilaiset järjestö-, virkistys- ja kulttuuripalvelut. Näiden palvelujen arvioidaan kasvavan tänä ja ensi vuonna suunnilleen saman verran kuin viime vuonna.

24. Yrittäjätoiminnan palveluelinkeinojen tuotanto ja työllisyys

	1984* osuus %	1982	1983 määrän	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Kauppa	29,0	3,9	1,1	2,3	3 ½	3	1,8
tukku- ja vähittäiskauppa	24,3	4,3	1,2	2,1	3 ½	3	1,8
ravitsemis- ja majoitustoiminta ...	4,7	1,9	0,6	3,5	2 ½	2	1,5
Liikenne	20,5	1,0	3,3	2,1	4	4	3,3
kuljetus ja varastointi	14,9	-1,4	1,3	1,0	3 ½	3	2,3
tietoliikenne	5,6	7,6	8,3	4,6	6 ½	6	6,3
Rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta ...	40,4	4,8	5,8	6,7	6	6	5,3
rahoitus- ja vakuutustoiminta ..	11,2	4,5	7,4	11,8	8 ½	7 ½	5,8
asuntojen omistus	16,9	2,7	2,8	2,4	2 ½	2 ½	3,7
kiinteistötoimi ja liike-elämää palveleva toiminta	12,3	8,6	8,9	8,1	8	8	7,5
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	10,1	3,6	3,7	3,1	3	3 ½	1,8
Yhteensä	100,0	3,6	3,6	4,1	4 ½	4 ½	3,4
Työllisyys ¹⁾		0,6	0,8	0,5	½	½	0,5

¹⁾ Työtunteina.

4.2 Julkinen toiminta ja muu toiminta

Julkinen toiminnan tuotannon kasvu hidastui edelleen v. 1984. Kasvua on pyritty hidastamaan erityisesti julkisessa hallinnossa. Opetus ja tutkimus laajenivat huomattavasti edellisvuotista vähemmän. Muita tuntuvammin lisättiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Julkinen toiminnan kehityskuvaan ei ole odotettavissa suuria muutoksia lähiaikoina. Tiukan finanssipolitiikan vuoksi kasvu hidastuu edelleen jonkin verran v. 1985, ja v. 1986 kasvu jää pariin prosenttiin eli puoleen 1980-luvun alkuvuosien keskimääräisestä kasvusta.

25. Julkisen toiminnan tuotanto ja työllisyys

	1984* osuus %	1982	1983 määrän	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	96,5	3,9	3,2	2,6	2	2	4,4
julkisen hallinto	29,5	4,5	2,6	2,2	1 ½
opetus- ja tutkimustoiminta ..	27,8	1,2	3,0	1,7	2
lääkintä- ja eläinlääkintäpal- velukset	23,4	5,6	2,2	3,3	2
sosiaalihuolto	12,3	5,5	5,7	4,5	3 ½
järjestö-, aatteellinen, virkis- tys- ja kulttuuritoiminta ...	3,4	7,0	9,2	2,3	4
Muu julkinen toiminta ¹⁾	3,5	1,2	-0,5	0,9	1	1	..
Yhteensä	100,0	3,8	3,1	2,6	2	2	4,2
Työllisyys ²⁾		2,5	3,1	1,9	2	2	3,5

¹⁾ Kuljetus, varastointi, tietoliikenne, rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistötoimi sekä liike-elämää palveleva toiminta.

²⁾ Työtunteina.

Muuhun toimintaan sisältyvä kotitalouspalvelutoiminta on tällä vuosikymmenellä supistunut sen vuoksi, että julkisen sektorin järjestämä lasten päivähoito ja kodinhoitoapu ovat laajentuneet. Myös yksityinen opetus- ja tutkimustoiminta on supistunut, kun osa tehtävistä on siirtynyt

julkisen toiminnan piiriin. Sen sijaan järjestö-, virkistys- ja kulttuuripalvelut samoin kuin yksityinen terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut ovat jatkuvasti lisääntyneet. Muun toiminnan tuotannon arvioidaan kasvavan pari prosenttia vuosina 1985 ja 1986, eli yhtä paljon kuin v. 1984.

26. Muun toiminnan tuotanto ja työllisyys

	1984* osuus %	1982	1983 määrän muutos,	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Voittoa tavoittelematon toiminta....	85,7	2,2	3,6	2,6	2½	2½	2,2
Kotitalouspalvelutoiminta	14,3	-3,5	-4,0	-1,7	-1	-1	-4,6
Yhteensä	100,0	1,4	2,5	2,0	2	2	1,0
Työllisyys ¹⁾		-1,3	-1,3	-0,1	-1½	0	-1,7

¹⁾ Työtunteina.

4.3 Kokonaistuotanto

Markkinahintaisen bruttokansantuotteen määrä v. 1984 lisääntyi 3 %. Kasvu oli samansuuruinen jo kolmantena vuonna peräkkäin. Kasvun suuruuteen vaikuttaneiden kysyntäerien merkitys samoin kuin sen kohdentuminen eri toimialoille on kuitenkin vaihdellut tuntuvasti. Kokonaistuotannon tasainen kasvu on paljolti perustunut siihen, että kotimainen kysyntä ja vienti ovat kasvaneet eri tavoin, toistensa vaikutuksia tasoitaneen.

Viennin määrän kasvu oli viime vuonna nopeimmillaan ja sen osuus kokonaistuotannon lisäyksestä oli 2 prosenttiyksikköä. Kulutuksen osuus oli suunnilleen samansuuruinen, mutta investoinnit vähensivät tuotannon kasvua ½ prosenttiyksikköä, ja lähes saman verran kysynnän kasvusta suuntautui tuontitavaroitten oston kautta ulkomaiseen tuotantoon. Siten tuotanto lisääntyikin viime vuonna teollisuudessa 5 %, kun taas kaupassa ja liikenteessä kasvu jäi vähäiseksi ja rakennustoiminta supistui.

Vuoden 1985 ensimmäisellä neljänneksellä viennin määrä supistui ja kulutuksen kasvu hidastui. Investoinnit alkoivat kuitenkin jo elpymään, ja kokonaistuotanto lisääntyikin 3 % vastaavasta edellisvuotisesta. Sen jälkeen vienti vilkastui idäntoimitusten ansiosta uudelleen, ja investointien kasvu nopeutuu vuoden loppua kohden. Koko vuonna tuotannon arvioidaan kasvavan 3½ %; vauhti pysyy vuoden aikana verraten

27. Bruttokansantuote markkinahintaan neljännesvuosittain¹⁾

	I	II	III	IV	I-IV
	määrän muutos, prosenttia				
1982	1½	2½	3½	4	3
1983	3	3½	3½	1½	3
1984*	3½	2½	2	4	3
1985**	3	4	4	3	3½
1986**	4	3	3	2	3

¹⁾ Edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä. Luvussa 1 on kausivaihtelusta puhdistetun bruttokansantuotteen kehitystä esittävä kuvio.

tasaisena. Eniten kasvattavat tuotantoaan teollisuus ja siihen läheisesti liittyvät toiminnot. Rakennustoiminta lisääntyy hieman ja myös kaupan tuotannon kasvu nopeutuu.

Vuoden 1986 alkupuoliskolla tuotannon kasvun odotetaan pysyvän verraten ripeänä. Sitä tukevat viennin ohella investoinnit. Kokonaistuotannon kasvuvauhti hidastuu ensi vuoden loppua kohden, ja koko vuonna tuotannon arvioidaan lisääntyvän 3 %. Tuotannon kasvun odotetaan ensi vuonna jatkuvan nopeana metalliteollisuudessa, mutta pysähtyvän metsäteollisuudessa. Rakennustoiminta säilyttäneen tämänvuotisen tasonsa.

Hintakilpailukyvyyn huononeminen ei ole merkittävästi supistanut tuotantotoiminnan edellytyksiä lähinnä siitä syystä, että kysyntä on kasva-

nut tyydyttävästi. Kun yritysten kannattavuus on edelleen hyvä, tuotannollisten investointien rahoitusmahdollisuudet ovat varsin suotuisat. Kysynnän kasvun hidastuminen vähentää kuitenkin tuotannon tasaisen kasvun jatkumisen edellytyksiä ensi vuoden loppupuoliskolta lähtien.

28. Työn tuottavuus¹⁾

	1982	1983	1984* muutos,	1985** prosenttia	1986**	Keskimäärin 1984/74
Maatalous, metsästys ja kalastus	14,4	18,0	5,2	5	2	6,8
Metsätalous	-10,9	- 1,4	11,7	½	-1	3,2
Teollisuus	3,5	5,8	5,9	4½	4	4,6
Rakennustoiminta	3,1	2,5	- 2,5	5½	½	1,7
Muu yrittäjätoiminta	2,8	2,6	2,7	2½	4	2,7
Yrittäjätoiminta	3,3	5,0	4,2	3½	3½	4,1
Koko kansantalous	2,9	4,2	3,5	3½	3	3,6

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon tuotanto- ja työtuntitietojen mukaan.

29. Arvonlisäys toimialoittain

	1984* osuus %	1982	1983 määrän	1984* muutos,	1985** prosenttia	1986**	Keskimäärin 1984/74
Yrittäjätoiminta	82,0	2,3	3,5	3,1	4	3	3,2
maatalous, metsästys ja kalastus	4,7	10,1	9,6	1,0	-1	-1	2,5
metsätalous	3,7	- 8,6	-2,8	2,5	6	-2	2,2
kaivos- ja muu kaivannaistoiminta	0,4	12,0	-0,2	-1,8	5	-5	5,1
puu- ja paperiteollisuus	5,6	- 6,6	9,1	7,9	1½	½	3,7
metalliteollisuus	9,2	6,0	0,8	6,5	7	4	5,1
muu teollisuus	11,7	0,6	2,9	2,2	3	2½	3,3
sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	3,2	- 1,3	4,4	6,9	8	1½	4,5
talonrakennustoiminta	6,2	6,4	6,1	-4,2	2	0	1,2
maa- ja vesirakennustoiminta	1,8	1,8	-3,2	0,6	1	1½	-0,5
kauppa-, ravitsemis- ja majoitus- toiminta	11,1	3,9	1,1	2,3	3½	3	1,8
kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	7,8	1,0	3,3	2,1	4	4	3,3
rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistö- toiminta sekä liike-elämää pal- veleva toiminta	15,4	4,8	5,8	6,7	6	6	5,3
yhteiskunnalliset ja henkilökohtai- set palvelukset	3,9	3,6	3,7	3,1	3	3½	1,8
miinus laskennalliset pankkipal- vumaksut	-2,6	4,7	6,8	13,2	6	4	5,2
Julkinen toiminta	16,1	3,8	3,1	2,6	2	2	4,2
Muu toiminta	2,0	1,4	2,5	2,0	2	2	1,0
Bruttokansantuote tuottajahintaan	100,0	2,5	3,4	3,0	3½	3	3,3
Bruttokansantuote markkinahintaan		3,0	2,9	3,0	3½	3	3,1
Kansantalouden työllisyys ¹⁾		- 0,4	-0,7	-0,5	0	- ½	-0,3

¹⁾ Työtunteina.

Kysynnän kasvu on kohottanut tuotantokapasiteetin käyttöastetta. Kun lisäksi teknistä tehokkuutta parantaneet investoinnit ovat olleet runsaita, myös työn tuottavuus on viime vuosina noussut nopeasti. Tämä pätee erityisesti teollisuuteen, jossa tuottavuus kohosi v. 1984 edellisvuoden tavoin 6 %. Rakennustoiminnassa tuotannon supistuminen heijastui viime vuonna alan tuottavuuden laskuna, ja koko kansantaloudessa

tuottavuus lisääntyikin $3\frac{1}{2}$ % eli hieman edellisvuotista vähemmän. Tuottavuus nousee vielä tänä vuonna ripeästi, sillä sitä kohottavia investointeja tehdään edelleen runsaasti. Kun myös tuotteiden kysyntä säilyy hyvänä, tuottavuus kohonnee yrittäjätoiminnassa ja koko kansantaloudessa $3\frac{1}{2}$ %. Vuonna 1986 tuottavuuden nousu alkaa suhdanneluonteisesti hidastua lievästi.

5 Työvoima

Vuodesta 1978 alkanut ripeä työvoiman kysynnän kasvu jatkui myös v. 1984. Työpaikat lisääntyivät kuluneena kuusivuotiskautena kaikkiaan 213 000 eli lähes 10 %; lisäys suuntautui paljolti palveluelinkeinoihin, mutta kansainvälisesti vertailtuna myös teollisuustyövoiman kysyntä on viime vuosina ollut varsin vilkasta. Työttömyys ei ole kuitenkaan vähentynyt, koska työvoiman tarjonta on samanaikaisesti kasvanut suunnilleen

yhtä paljon kuin sen kysyntä. Siihen ovat vaikuttaneet mm. demografiset tekijät, koulutustason kohoaminen, naisten työssäkäynnin yleistyminen sekä Ruotsista paluun vilkkaus. Vuonna 1984 työttömyysaste oli 6,2 % eli hieman edellisvuotista korkeampi. Myös työttömyyden alueelliset erot lisääntyivät hieman. Sen sijaan nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys väheni.

30. Työvoimatase

	1982 1 000 henkeä	1983 keskimäärin	1984 keskimäärin	1985** vuodessa	1986**
Työkäinen väestö ¹⁾	3 659	3 681	3 700	3 710	3 719
Työvoima	2 526	2 546	2 572	2 592	2 605
Työtön työvoima	149	156	158	159	164
Työllinen työvoima	2 377	2 390	2 413	2 433	2 441
maa- ja metsätalous	312	302	294	285	278
maatalous	255	246	242	229	225
metsätalous	57	56	52	56	53
teollisuus	618	606	600	602	593
rakennustoiminta	183	183	183	177	175
talonrakentaminen	133	140	142	137	134
maa- ja vesirakentaminen	50	43	40	40	41
palveluelinkeinot	1 258	1 295	1 333	1 364	1 389
kauppa	326	337	342	348	346
liikenne	180	177	180	187	184
rahoitus	136	135	147	151	155
palvelukset	616	646	664	678	704
toimiala tuntematon	6	3	4	5	6
	prosenttia				
Työvoimaosuus	69,0	69,2	69,5	69,9	70,0
Työttömyysaste	5,9	6,1	6,2	6,1	6,3
alle 25-vuotiaat	10,5	11,3	10,4	9,8	9,9
	1 000 henkeä vuoden aikana				
Maastamuutto, netto	-0,7	-6,8	-5,8	-2	0

¹⁾ 15—74-vuotiaat.

Työvoiman kysynnän ennustetaan v. 1985 kasvavan 0,8 % eli hieman vähemmän kuin viime vuonna. Lisäys kohdistuu edelleen lähinnä palveluelinkeinoihin. Teollisuuden työpaikkojen arvioidaan lisääntyvän etenkin metalliteollisuudessa, ja vähenevän metsäteollisuudessa, jonka tuotannon kasvu on jo alkanut hidastua. Maatalouden tuotannonrajoittamistoimet ja tuotannon tehostuminen vähentävät edelleen alan työvoiman tarvetta. Metsätalouden työllisyys on hakkuiden vilkkauden takia edellisvuotista parempi. Talonrakennustoiminnan työpaikkojen arvioidaan hieman vähenevän, mutta maa- ja vesirakennustoinnassa työllisyys pysyy suunnilleen ennallaan.

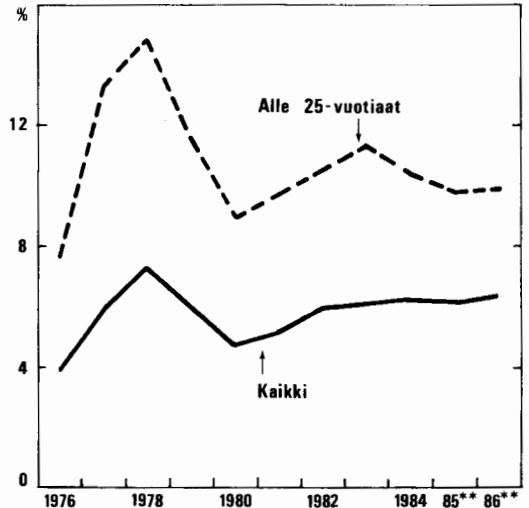
Työvoiman tarjonnan kasvun arvioidaan tänä vuonna hidastuvan viimevuotisesta saman verran kuin sen kysyntäkin mm. Ruotsista palaavien määrän vähentymisen ja työaktiivisempien ikäluokkien koon pienenemisen takia. Työvoiman osuus työikäisestä väestöstä suurenee edelleen lievästi ja saavuttaa suunnilleen 70 prosentin rajan, mikä on kansainvälisesti erittäin korkea.

Työttömyysaste oli tämän vuoden tammi-kesäkuussa 6,5 % eli sama kuin vuotta aiemmin. Vaikka tuotantotoiminnan vilkastuminen ei ole pystynyt vähentämään avointa työttömyyttä, tilanne on kuitenkin viimevuotista parempi, sillä työttömyyden keskimääräinen kesto on lyhentynyt, pitkäaikaistyöttömyyden määrä vähentynyt ja nuorten työttömyysaste laskenut. Myös piilotyöttömyyden arvioidaan supistuneen. Loppuvuonna työttömyysasteen odotetaan laskevan hieman, mutta koko vuoden keskimääräinen työttömyysaste ylittää 6 %.

Suhdanteiden vähittäisen heikentymisen arvioidaan hidastavan työvoiman kysynnän kasvua v. 1986. Työpaikat lisääntyvät palvelutoiminnassa. Sitä vastoin muun tuotannon työpaikat vähenevät. Vaikka työvoiman tarjonnan kasvu supistuukin selvästi, työttömyysaste nousee keskimäärin lähes 6½ prosenttiin; nuorisotyöttömyys lieene edelleen vajaa 10 %. Työttömyyden alueelli-

set erot saattavat lisääntyä, sillä melko suuri osa palveluelinkeinojen uusista työpaikoista syntyy Etelä-Suomeen.

Kuvio 23. Työttömyysaste

Kansantalouden kokonaistyöllisyys työtunteina mitattuna supistui viime vuonna ½ %, mutta sen sijaan henkilöinä mitattu työllisyys lisääntyi lievästi. Tämänkaltainen kehitys on jatkunut jo pitkään lähinnä työn tuottavuuden nousu ja työajan lyhentymisen takia. Samaan suuntaan ovat useina vuosina vaikuttaneet osa-aikaisten tai lyhennettyä työviikkoa tekevien työntekijöiden määrän kasvu. Erityisesti työn tuottavuuden nousu on vaikuttanut maatalousyrittäjien työtunteihin, jotka ovat kymmenvuotiskautena 1984/74 vähentyneet keskimäärin 4 % vuodessa (viime vuonna runsas 4 %). Maatalousyrittäjien lukumäärä on vastaavasti vähentynyt 2½ % vuodessa. Palkansaajien työtunnit ovat viime vuosina paljolti lisääntyneet julkisen toiminnan työllisyyden kasvun johdosta.

31. Työtön työvoima ja työttömyysaste¹⁾

Vuosineljännes	1982 1983 1984 1985** 1986** työttömiä, 1 000 henkeä					1982 1983 1984 1985** 1986** työttömyysaste, prosenttia				
	I	165	170	169	170	170	6,7	6,8	6,7	6,8
II	143	160	161	163	166	5,6	6,2	6,1	6,1	6,2
III	142	142	148	147	157	5,4	5,4	5,6	5,5	5,8
IV	146	154	156	155	163	5,8	6,1	6,2	6,1	6,5
Koko vuosi	149	156	158	159	164	5,9	6,1	6,2	6,1	6,3

¹⁾ Lukuja ei ole puhdistettu kausivaihteluista.

Vuonna 1985 tehtyjen työtuntien odotetaan pysyvän ennallaan. Palkansaajien työtunnit lisääntyvät myös muussa kuin julkisessa toiminnassa, mutta yrittäjien työllisyys vähenee suurin piirtein yhtä paljon kuin viime vuonna. Vuonna 1986 palkansaajien työpanoksen kasvu pysähtyy, ja kun yrittäjien työpanoksen supistuminen lieenee tämänvuotista vähäisempää, kokonaistyöpanos jäänee tämänvuotista pienemmäksi.

Maahanmuutto jatkui v. 1984 maastamuuttoa vilkkaampana jo neljättä vuotta peräkkäin, mikä

lienee johtunut pääasiassa muuttomaiden huonosta työllisyystilanteesta sekä ns. suurien ikäluokkien halusta palata Suomeen. Muuttajien juurtuminen uuteen kotimaahansa alkaa kuitenkin vähitellen rajoittaa paluumuuttoa, ja siirtolaisuuden merkitys työllisyydelle vähentyy meillä, kuten useimmissa muissakin maissa. Tänä vuonna paluumuuton arvioidaan olevan vielä noin 2 000 henkeä maastamuuttoa suurempi, mutta jo ensi vuonna maahanmuuttoenemmyyttä ei esiintynyt.

32. Työllisyys¹⁾

	1984* osuus %	1982 työtunteina,	1983 muutos,	1984* muutos, prosenttia	1985** prosenttia	1986**	Keskimäärin 1984/74
Yrittäjätoiminta	79,4	-0,9	-1,5	-1,0	— ½	-1	-0,9
palkansaajat	61,0	-0,9	-0,5	0,0	1	— ½	-0,3
yrittäjät	18,4	-0,8	-4,3	-4,2	-4 ½	-2 ½	-2,4
Julkinen toiminta	16,7	2,5	3,1	1,9	2	2	3,5
Muu toiminta	3,9	-1,3	-1,3	-0,1	-1 ½	0	-1,7
Yhteensä	100,0	-0,4	-0,7	-0,5	0	— ½	-0,3
palkansaajat	81,6	-0,3	0,1	0,4	1	0	0,3
		henkilöinä, muutos, prosenttia					
Yrittäjätoiminta	76,0	0,0	-0,4	-0,4	-0,3
palkansaajat	61,8	-0,3	-0,3	0,1	0,0
yrittäjät	14,1	1,4	-1,1	-2,3	-1,4
Julkinen toiminta	19,9	3,4	3,2	2,3	3,9
Muu toiminta	4,2	-0,5	-0,4	0,2	-1,3
Yhteensä	100,0	0,6	0,2	0,1	0,4
palkansaajat	85,9	0,5	0,5	0,6	0,7

¹⁾ Kansantulotilaston mukaan.

Työvoimapolitiikan keskeisenä tehtävänä on edistää työvoiman kysynnän ja tarjonnan ammatteista ja alueellista sopeutumista. Yleisten talouspoliittisten toimien ohella tähän pyritään mm. kehittämällä työnvälitysorganisaatiota ja työllisyyden hoidon erityistoimia. Erityistä huomiota kiinnitetään nuorten koulutukseen, työharjoitteluun ja työhönohjaamiseen; voimassa oleva alle 25-vuotiaiden yhteiskuntatakuu käsittelee ensisijaisesti nuorille tarjottavat koulutusmahdollisuudet. Myös muiden vaikeasti sijoitettavien ryhmien, kuten työrajoitteisten ja pitkäaikaistyöt-

tömien työmarkkinakelpoisuutta parannetaan erityistoimien avulla entisestään. Erityistoimien piiriin kuuluu tänä vuonna keskimäärin 78 000 ja ensi vuonna 87 000 työntekijää. Valtion työ määrärahoilla työllistettävien määrä supistuu edelleen tänä ja ensi vuonna. Työttömyysturvauudistus lisää tänä vuonna valtion kassamenoja työllisyyden hoitoon; työttömyyskorvaukset ja työttömyyskassa-avustukset yhteensä kasvavat yli kaksinkertaisiksi viimevuotisista eli 1,9 mrd markkaan.

33. Valtion kassamenot työllisyyden hoitoon

	1981	1982 miljoonaa	1983 markkaa	1984	1985**
Ammattikurssit	648	783	926	930 ^{a)}	1 000 ^{a)}
Työvoiman liikkuvuuden edistäminen	4	4	9	18	20
Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi ¹⁾	682	692	659	566	450
Työttömyyskorvaukset	451	604	724	699	1 200 ^{b)}
Työttömyyskassa-avustukset	137	145	184	149	730 ^{b)}
Muut menot ²⁾	762	899	1 053	1 201	1 360
Yhteensä	2 684	3 127	3 555	3 562	4 760

a) Ml. koulutus- ja erityistuki.

b) Kasvu aiheutuu ensi sijassa työttömyysturvauudistuksesta.

¹⁾ Työvoimaministeriön hallinnonalalle sijoitettu työllisyystyöohjelmien rahoitus. Menot ovat viime vuosina supistuneet, kun osa määrärahasta on siirretty liikenneministeriön momenteille.

²⁾ Sisältää mm. valtionavun työttömyyden lieventämiseen, työrajoitteisten työvoimapalvelun sekä ns. virastotyöt.

6 Kansantulo

Kansantulo kasvoi v. 1984 nimellisesti 12½ % eli yhtä paljon kuin vuotta aiemmin. Työtulot kasvoivat edelleen hieman koko kansantuloa hitaammin. Palkansaajien ansiotasoindeksi kohosi nimellisesti 9,4 % eli prosenttiyksikön vähemmän kuin edellisellä vuonna. Inflaation hidastuttua ansiotasoindeksi kohosi kuitenkin reaalisesti 2,1 % eli hieman edellisvuotista enemmän. Kotitalouksien yrittäjätulot lisääntyivät 7½ %; maataloudesta saatujen yrittäjätulojen kasvu hidastui edelleen, sen sijaan yrittäjätulot metsätaloudesta kasvoivat pari vuotta jatkuneen supistumisen jälkeen selvästi. Viennin nopean kasvun, vaihtosuhteen paranemisen ja inflaation hidastumisen vuoksi yritysten kannattavuus koheni edelleen.

Vuoden 1984 maaliskuussa aikaansaadun tulopoliittisen kokonaisratkaisun perusteella solmitut työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa vuoden 1986 helmikuun loppuun. Kokonaisratkai-

sun mukaisten palkankorotusten kustannusvaikutus (ml. matalapalkkaratkaisu) oli sopimuskauden alusta 3,6 % ja vuoden 1985 maaliskuun alusta samoin 3,6 %. Liittotason sopimuksissa nämä korotukset on kuitenkin eräillä aloilla tunnustavasti ylitetty. Eräiden kevään 1985 aikana solmittujen uusien sopimusten mukaiset korotukset ylittävät niin ikään merkittävästi kokonaisratkaisun mukaisen yleislinjan. Hyvän kannattavuuden takia myös palkkojen liukuminen on kuluvan sopimuskauden aikana nopeutunut erityisesti teollisuudessa. Viime vuoden aikana teollisuuden työntekijöiden ja toimihenkilöiden ansioiden noususta puolet aiheutui palkkaliukumasta.

Sopimuskorotuksia koskevien tietojen ja liukuma-arvioiden perusteella palkansaajien ansiotasoindeksin ennustetaan kohoavan tänä vuonna nimellisesti 8½ % ja reaalisesti 2½ % viimevuotisesta. Palkkaliukuman on arvioitu pysyvän suunnilleen samansuuruisena kuin viime vuonna.

34. Palkansaajien ansiotasoindeksi ja työkustannukset tuoteyksikköä kohti

	1982	1983	1984*	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
	muutos, prosenttia					
Sopimuspalkkaindeksi	8,3	7,9	6,7	5½	..	8,3
Palkkojen liukuminen yms. tekijät	2,3	2,5	2,7	3	..	2,9
Ansioitasoindeksi ¹⁾	10,6	10,4	9,4	8½	6	11,2
Reaalinen muutos ²⁾	1,2	1,8	2,1	2½	2	0,7
Keskiansiot ³⁾	11,5	11,3	10,9	9½	6½	12,4
Työkustannukset tuoteyksikköä kohti koko kansantaloudessa ⁴⁾	8,0	7,2	8,1	7½	4	9,2
tehdasteollisuudessa	7,1	3,3	4,3	4	2½	7,3
Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot	4,9	3,5	2,5	4	3	2,5

¹⁾ Ilman lomaltapaluurahaa.

²⁾ Ansioitasoindeksi jaettuna kuluttajahintaindeksillä.

³⁾ Laskettu jakamalla koko kansantalouden palkkasumma palkansaajien tehdyillä työtunneilla. Lukuihin vaikuttavat kansantalouden rakennemuutokset, ja niihin sisältyy myös lomaltapaluurahan vaikutus.

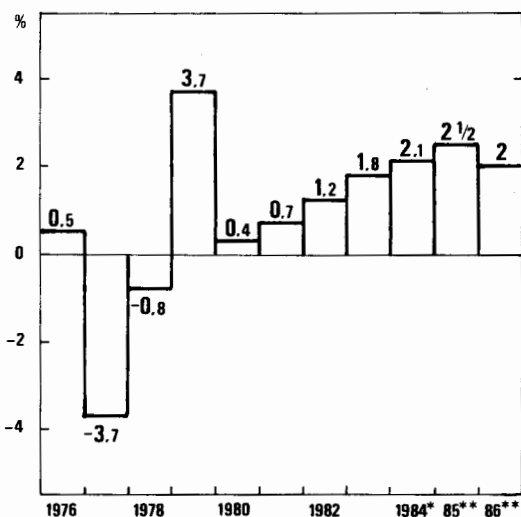
⁴⁾ Palkkojen ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen indeksi jaettuna tuotannon volyymi-indeksillä.

Palkansaajien työpanos lisääntynee tänä vuonna prosenttin. Kun keskiansiot kohoavat prosenttiyksikön palkansaajien ansiotasoindeksiä nopeammin, palkkasumma kasvaa tänä vuonna 10½ %. Työnantajien sosiaalivakuutusmaksut kasvavat selvästi palkkasummaa enemmän. Vuoden alusta TEL-vakuutusmaksua korotettiin 0,4 prosenttiyksikköä ja julkisen sektorin (ilman valtiota sekä valtion ja kuntien liikelaitoksia) sosiaaliturvamaksua 3,05 prosenttiyksikköä. Työttömyysvakuutusmaksua alennettiin 0,2 prosenttiyksikköä ja vuoden 1984 heinäkuusta voimassa ollut 0,5 prosentin suuruinen työnantajan lapsilisämaksu poistuu marraskuun alusta.

Kotitalouksien maataloudesta saamien yrittäjätulojen kasvu hidastuu v. 1985 edelleen hieman. Maaliskuun alusta tavoitehintoja ja hintapoliittista tukea korotettiin yhteensä 589,7 milj. mk, josta 345 milj. mk aiheutui tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisesta maataloustulon korotuksesta ja loput kustannusten nousun korvaamisesta. Syksyllä ei tavoitehintoja korotettu maatalouden kustannustason vähäiseksi jääneen nousun takia.

Kun markkinahakkuut lisääntyvät tänä vuonna 7 % ja kantohintataso kohoaa viimevuotista korkeammaksi, kotitalouksien yrittäjätulot metsätaloudesta kasvavat 10 %. Kotitalouksien muut yrittäjätulot lisääntyvät suunnilleen viimevuotista vauhtia.

Kuvio 24. Palkansaajien reaalin ansiotasoindeksi, muutos edellisestä vuodesta

Muiden kuin kotitalouksien saamien yrittäjätulojen kasvu hidastuu edelleen. Vientitulojen kasvun sekä kustannustason nousun hidastumisen vuoksi yritysten kannattavuus saattaa edelleen lievästi parantua viimevuotisesta. Kansantulo kasvaa kaikkiaan 10½ %.

35. Kansantulo

	1984* osuus %	1982	1983	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Palkat	53,1	11,2	11,4	11,1	10½	7	12,7
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	11,4	9,2	8,0	11,8	14½	8	13,3
Kotitalouksien yrittäjätulot	14,6	14,7	8,3	7,7	7	4½	10,1
yrittäjätulot maataloudesta	2,7	40,7	25,1	7,7	5	3½	10,3
yrittäjätulot metsätaloudesta	1,9	-4,3	-6,7	14,5	10	-2	8,8
muut yrittäjätulot	9,9	14,5	7,5	6,5	6½	6½	10,5
Omaisuuksien ja muut yrittäjätulot .	7,7	18,6	46,9	18,8	13	13	24,8
Välilliset verot miinus tukipalkkiot ..	13,2	13,3	10,4	20,1	10½	6	15,4
Yhteensä	100,0	12,1	12,4	12,3	10½	7	13,0

Ensi vuoden tuloarvioiden pohjaksi on otettu tekninen oletus, että palkansaajien ansiotasoindeksi kohoaisi tämänvuotisesta 6 %. Luku sisältää voimassa olevien sopimuksien nojalla ensi vuonna toteutettavat palkankorotukset, oletuksen uusista sopimuskorotuksista sekä arvion palk-

kaliukumasta. Reaalisesti palkansaajien ansiotasoindeksi kohoaisi tämänvuotisesta 2 %. Oletuksen toteutuminen edellyttää, että uudet palkkaratkaisut ovat selvästi maltillisempia kuin viime vuosina.

Palkansaajien työpanos (ml. työajan lyhentä-

misen vaikutus) pysyy ensi vuonna suunnilleen ennallaan¹⁾). Jos keskiansiot kohoavat hieman ansiotasoindeksiä nopeammin, palkkasumma v. 1986 kasvaa 7 %. Työnantajien sosiaalivakuutusmaksut lisääntyvät edelleen palkkasummaa nopeammin. Vuoden 1986 alusta TEL-vakuutusmaksua korotetaan 0,7 prosenttiyksikköä ja yksityisen sektorin kansaneläkevakuutusmaksua 0,25 prosenttiyksikköä. Julkisen sektorin (ilman valtio-

¹⁾ Vuoden 1984 tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaan työaika lyhennetään, jos säännöllinen työaika on 40 tuntia viikossa. Yksityisessä sektorissa työaika lyhennetään 32 tuntia vuodessa. Työajan lyhentämistä sovitaan alakohtaisesti ja se toteutetaan, ansiotasoa alentamatta, aikaisintaan 1.1.1986.

ta sekä valtion ja kuntien liikelaitoksia) ylimääräinen sosiaaliturvamaksu alenee 1,05 prosenttiyksikköä.

Kotitalouksien maataloudesta saamien yrittäjätulojen kasvun arvioidaan v. 1986 edelleen hieman hidastuvan. Kun markkinahakkuut vähenevät, eikä keskimääräinen kantohintataso juuri kohonne tämänvuotisesta, kotitalouksien yrittäjätulot metsätaloudesta saattavat v. 1986 hieman supistua. Omaisuustulojen ja muiden kuin kotitalouksien saamien yrittäjätulojen kasvu pysyy suunnilleen ennallaan, mutta suhdanteiden heikentyminen alkaa jo vähentää yritysten kannattavuutta. Kaikkiaan kansantulon arvioidaan kasvavan ensi vuonna 7 %.

7 Kustannukset ja hinnat

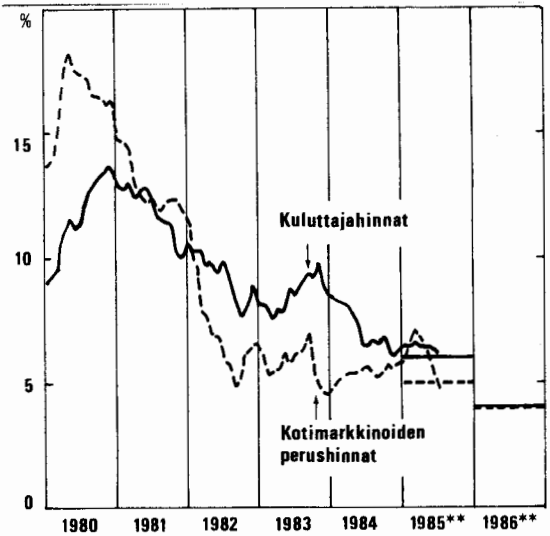
Inflaation hidastuminen jatkui vuoden 1984 aikana. Joulukuusta 1983 joulukuuhun 1984 kuluttajahintaindeksi kohosi 6,1 %, kotimarkkinoiden perushintaindeksi 5,7 % ja rakennuskustannusindeksi 4,5 %.

Vuoden 1985 aikana kustannusten ja hintojen nousu on edelleen hidastunut. Markkamääräiset tuontihinnat ovat viime kuukausina laskeneet dollarin heikkenemisen vuoksi, ja nopea tuottavuuden nousu on lieventänyt kotimaisten tulonkorotusten aiheuttamia kustannuspaineita.

Tämän vuoden aikana — joulukuusta 1984 joulukuuhun 1985 — kuluttajahintaindeksi kohoaa arviolta 5½ %. Välilliset verot sekä valtion hinnat ja maksut nostavat indeksiä yhteensä 0,8 %. Vuoden 1985 tulo- ja menoarvioon liittyivät mm. seuraavat maksuperusteiden korotukset: alkoholijuomat ja tupakka, rautatietariffit, postimaksut, eräät leimaverot ja asiakirjojen lunastusmaksut, polttoainevero, moottoriajoneuvovero, lasten päivähoitomaksut sekä sairaala- ja poliklinikkamaksut. Kivihiili ja ydinvoima-aineelementit siirtyivät vuoden alusta liikevaihtoverotuksen piiriin, raakakahvin alkutuotevähennysoikeus poistettiin sekä eräitä tullevia ja tasausveromääriä alennettiin. Hinta-arvioon sisältyy myös ravinto-, asunto- ja autoedun verotusarvon korottaminen. Tämän vuoden ensimmäiseen lisämenoarvioon liittyen autoveroa alennettiin toukuussa. Samoin hinta-arviossa on otettu huomioon kaukopuhelumaksujen alentaminen marraskuussa.

Helmikuun maataloustuloratkaisu (ml. jalostus- ja jakelukustannusten nousu) nostaa vuoden 1985 aikana indeksiä ½ %. Vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokria voitiin maaliskuun 1985 alusta korottaa 0,90—1,00 mk huoneistotalan neliömetriltä kuukaudessa. Kun aravavuokrat ovat kohonneet hieman vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokria enemmän, vuokrat nostavat indeksiä yhteensä prosentin. Tuontihinnat nostavat indeksiä 1½ %. Loppuosa indeksin

Kuvio 25. Kuluttajahintaindeksi ja kotimarkkinoiden perushintaindeksi, muutos edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta

kokonaisnoususta aiheutuu lähinnä työvoimakustannusten kohoamisesta. Vuonna 1985 keskimäärin kuluttajahintaindeksi kohoaa 6 % edellisvuotisesta. Rakennuskustannusindeksi kohonnee samoin 6 % ja kotimarkkinoiden perushintaindeksi 5 %.

Tulopoliittisen kokonaisratkaisun edellyttämä palkantarkistusindeksi kohosi joulukuusta heinäkuuhun 4,6 %. Kuluttajahintaindeksin nousu oli 4,3 %, ja vaihtosuhteen paraneminen lisäsi palkantarkistusindeksin nousua 0,3 prosenttiyksikköä. Näyttää todennäköiseltä, ettei indeksikynnys (5,8 %)¹⁾ joulukuussa ylity.

¹⁾ Kuluttajahintaindeksin nousu joulukuusta 1984 joulukuuhun 1985 korjattuna ulkomaankaupan vaihtosuhteen muutoksen kolmasosalla ajanjaksosta heinä-joulukuu 1984 ajanjaksoon heinä-joulukuu 1985. Vaihtosuhteen paraneminen lisää palkantarkistusindeksin nousua ja sen huononeminen vähentää sitä.

Hintavalvontaa on v. 1985 toteutettu vuoden 1974 pysyväisluonteisen hintavalvontalainsäädännön pohjalta. Hintavalvontaan liittyvien sidonnaisuuksien purkamiseksi ja hintavalvonnan toimivuuden parantamiseksi ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvien hyödykkeiden määrää karsittiin huhtikuussa. Samalla ilmoituksiin liittyvää hinnoittelumenettelyä uusittiin siten, että toimiala-

kohtaisista hinnoittelulaskelmista pyritään vähentellen siirtymään yrityskohtaiseen tarkasteluun. Maaliskuun alusta tuli voimaan taloudellisen kilpailun edistämisestä annetun lain muutos, jolla mm. laajennettiin yksittäisten elinkeinonharjoittajien oma-aloitteista ilmoitusvelvollisuutta aikaansaamiensa kilpailunrajoitusten osalta sekä lähtiin kilpailuneuvoston toimivaltuuksia.

36. Hinta- ja yksikköarvoindeksejä

	1982	1983	1984	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
	muutos, prosenttia					
Viennin yksikköarvoindeksi	6,8	6,5	5,8	3 ½	2 ½	9,6
Tuonnin yksikköarvoindeksi	4,7	6,7	4,6	3 ½	2 ½	11,3
Kuluttajahintaindeksi	9,3	8,4	7,1	6	4	10,4
Kotimarkkinoiden perushinta- indeksi	7,6	5,6	5,4	5	4	9,9
Maataloustuotteiden tuottajahintaindeksi.....	13,3	7,0	6,3	6	4	10,1
Rakennuskustannusindeksi	6,9	9,4	6,1	6	4 ½	9,6

Vuonna 1986 kansainvälinen inflaatio hidastuu edelleen, ja tuontihinnat nousevat kuluttajahintaindeksiä ensi vuoden aikana enintään runsaan prosentin.

Välilliset verot sekä valtion hinnat ja maksut nousevat kuluttajahintaindeksiä ensi vuoden aikana ½ %. Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksen perusteella mm. seuraavat maksuperusteet kohoavat: alkoholijuomat, postimaksut, rautatie-tariffit, polttoainevero, sokerivero, sairaala- ja poliklinikkamaksut, lasten päivähoitomaksut sekä eräät maksuperustelaimen mukaiset maksut. Meijeri- ja kotivoin hinnanalennuskorvauksesta luovutaan ensi vuoden alusta. Arviossa on otettu huomioon myös luontoisetujen verotusarvojen korottaminen sekä sähköveron tilapäisen korotuksen poistuminen kuluvan vuoden marraskuun alusta. Siihen sisältyy myös sairausvakuutuksen korvaustakojen korotuksen vaikutus.

Maatalouden kustannusten nousu hidastuu yleisen inflaatiokehityksen mukaisesti. Maataloustulo on oletettu korotettavaksi työmarkkinoiden yleistä korotuslinjaa vastaavasti.

Vuokrien korotustarve lienee selvästi pienempi kuin vuosi sitten mm. toteutetun koron alentamisen sekä öljytuotteiden hinnoissa tapahtuneen laskun vuoksi. Valtioneuvosto antanee kuluvan vuoden lopulla yleisohjeen vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokrien korotuksesta. Arava-vuokrat kohoavat edelleen hieman vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokria enemmän.

Jos työvoimakustannukset kohoavat luvussa 6 oletetulla tavalla, kotimaiset tekijät nostaisivat

kuluttajahintaindeksiä vuoden 1986 aikana yhteensä arviolta 2 ½ %. Kuluttajahintaindeksi kohoaisi siten vuoden 1986 aikana 3 ½ % ja v. 1986 keskimäärin 4 % tämänvuotisesta.

Tehdasteollisuuden työkuustannukset tuoteyksikköä kohti kohoivat viime vuonna 4,3 % eli hieman enemmän kuin v. 1983. Työn tuottavuus parani edelleen tuntuvasti, mutta kohonneiden sosiaalivakuutusmaksujen vuoksi työkuustannukset työaikayksikköä kohti nousivat enemmän kuin edellisellä vuonna. Tänä vuonna työkuustannusten tuoteyksikköä kohti arvioidaan kohoavan 4 %; työaikayksikköä kohti työkuustannukset nousevat viimevuotisia vähemmän ja työn tuottavuuden nousu hidastuu hieman. Luvussa 6 esitettyjen tulo- ja tuottoerojen nojalla laskettuna työkuustannusten nousu tuoteyksikköä kohti hidastuu v. 1986 2 ½ prosenttiin.

Kilpailijamaissa työkuustannukset ovat viime vuosina nousseet selvästi vähemmän kuin Suomessa, mihin osin on vaikuttanut niiden vaikeampi työllisyystilanne. Samanaikaisesti tuottavuus on kohonnut ripeästi. Viime vuonna tehdasteollisuuden yksikkötyökuustannukset kohoivat kilpailijamaissa keskimäärin prosentin verran, ja tänä vuonna nousuksi arvioidaan 2 %.

Suhteellisin yksikkötyökuustannuksin mitattuna Suomen tehdasteollisuuden hintakilpailukyky heikkeni viime vuonna 4 ½ %; siihen vaikutti myös markan revaloroituminen. Vuonna 1985 kilpailukyvyyn arvioidaan heikkenevän edelleen 1 ½ %.

8 Käytettävissä oleva tulo ja sen käyttö

8.1 Käytettävissä oleva tulo

Kansantalouden käytettävissä olevat tulot v. 1984 kasvoivat 12½ %. Nopeimmin ne lisääntyivät julkisessa sektorissa. Valtion tulot, jotka v. 1983 olivat supistuneet, lisääntyivät kolmanneksen ja sosiaaliturvarahastojen tulot kasvoivat yli puolet jo toisena vuonna peräkkäin. Myös kuntien tulot suurenivat yleistä tulokehitystä nopeammin. Yksityisen sektorin tulojen kasvu

jäi viime vuonna suhteellisesti vähäisemmäksi, kun mm. kotitalouksien tulonmuodostus hidastui. Rahoituslaitosten tulot kasvoivat nopeasti, kun taas yritysten tulot jäivät edellisvuotisia pienemmiksi. Yritysten väliset erot olivat kuitenkin suuria, sillä poikkeuksellisen korkeat korot vähensivät erityisesti pienten kotimarkkinayritysten tuloja, kun taas suuremmilla, lähinnä vientiyrityksillä markkinarahatalletuksista saadut korkotulot lisäsivät niiden käytettävissä olevia tuloja.

37. Käytettävissä oleva tulo

	1982	1983 muutos,	1984* prosenttia	1985**	1986**
Yksityinen sektori	13,9	14,0	9,7	10	8½
kotitaloudet	14,5	12,3	9,6	10	7
yhteisöt	6,5	34,9	11,3	12½	20½
yritykset	-3,8	45	39½
rahoituslaitokset	1,3	0,6	16,2	10½	20½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	19,8	1,3	-0,2	-1½	6
Julkisyhteisöt	7,3	7,6	20,1	12	3½
valtio	7,0	-4,5	29,0	11	1½
kunnat ja kuntainliitot	11,6	13,4	14,8	12	5½
sosiaaliturvarahastot	-58,5	52,1	53,0	18	-17
Yhteensä	12,1	12,3	12,3	10½	7

Vuonna 1985 kansantalouden käytettävissä oleva reaalityulo lisääntyy 4 %, eli ½ prosenttiyksikköä kokonaistuotannon kasvua nopeammin. Ulkomaankaupan vaihtosuhte säilyy ennallaan, ulkomaiset korkotulot lisääntyvät ja nettokorkomenot ulkomaille vähenevät. Julkisen sektorin tulojen kasvu säilyy jonkin verran yleistä tulokehitystä nopeampana. Kotitalouksien tulojen kasvu nopeutuu, ja yritysten tulot lisääntyvät tuntuvasti. Yritysten sisäinen tulokehitys on tasoittumassa, sillä kotimarkkinasektorin tulonmuodostus kohentuu ja säilyy avoimessa sektorissa hyvänä. Rahoituslaitosten tulot kasvavat edelleen nopeasti, joskin viime vuodesta hidastuen.

Vuonna 1986 kansantalouden käytettävissä olevat reaalitytulot lisääntyvät 3 %. Julkisyhteisöjen tulojen kasvu hidastuu, sillä keventyvä verotus vähentää valtion tulojen kasvua, ja sosiaaliturvarahastojen tulot supistuvat. Nopeimmin kasvavat yritysten ja rahoituslaitosten tulot. Viimeksi mainittujen tuloja lisää työeläkemarksurusteiden korotus, mikä toisaalta pienentää yritysten tuloja.

Työtulojen osuus kansantulosta on viime vuosina pienentynyt ja niin kävi myös v. 1984. Tänä vuonna työtulojen osuus kuitenkin suurenee ja säilyy ensi vuonna ennallaan. Kotitalouksien osuus kansantalouden käytettävissä olevasta tu-

38. Käytettävissä olevan tulon jakauma

	1982	1983	1984*	1985**	1986**
	prosenttia				
Yksityinen sektori	73,8	74,9	73,2	73	73½
kotitaloudet	68,4	68,4	66,8	66½	66½
yhteisöt	5,4	6,5	6,4	6½	7½
yritykset	-1,1	0,6	0,5	1	1
rahoituslaitokset	5,2	4,7	4,9	5	5½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,3	1,2	1,0	1	1
Julkisyhteisöt	26,2	25,1	26,8	27	26½
valtio	9,3	7,9	9,1	9	8½
kunnat ja kuntainliitot	16,5	16,7	17,1	17½	17
sosiaaliturvarahastot	0,4	0,5	0,7	1	½
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100	100

losta pieneä viime vuonna, ja kotitalouksien käytettävissä olevat tulot lisääntyivät nimellisesti 9½ % ja reaalisesti 2½ %. Muita tuloja enemmän kasvoivat viime vuonna omaisuus- ja metsätulot, edelliset kohonneiden korkojen ja jälkimmäiset hyvän hakkuuvuoden takia. Tulonsiirrot julkiselta sektorilta kotitalouksille kasvoivat myös nopeasti, mutta kotitalouksien maksamat verot lisääntyivät, lähinnä vakuutetun sosiaalivakuutusmaksujen tuntuvan korotuksen tähden, vielä enemmän, mikä kiristi nettoverotusta.

Vuonna 1985 kotitalouksien nettoverotus säilyi ennallaan; sosiaalivakuutusmaksut kiristivät edelleen verotusta, mutta samanaikaisesti sosiaalietuudet lisääntyivät nopeasti. Palkansaajien tuloja lisää edelleen paraneva työllisyys ja reaalian-

sioiden nousu. Aktiiviväestön ostovoima kasvaa viimevuotista enemmän, joskin eläkeläiskotitalouksien ostovoimaa hitaammin. Metsätulojen kasvu hidastuu hieman viimevuotisesta, ja maataloustulot lisääntyvät melko vähän. Yhteensä kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvavat tänä vuonna nimellisesti 10 ja reaalisesti 4 %.

Vuonna 1986 kotitalouksien nettoverotus kevenee, sillä tuloverotus lievenee ja sosiaalivakuutusmaksujen kasvu jatkuu nopeana. Omaisuus- ja metsätulot vähenevät. Hidastuva inflaatio ja vielä verraten hyvänä säilyvä työllisyys tukevat toisaalta reaalityökehitystä, ja kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen ennustetaan kasvavan ensi vuonna 3 %.

39. Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo

	1984* osuus %	1982	1983	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**
Palkat	79,8	11,2	11,4	11,1	10½	7
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	17,2	9,2	8,0	11,8	14½	8
Yrittäjätulot ja yrittäjätulojen otot	22,0	14,7	8,3	7,7	7	4½
maatalous	4,1	40,7	25,1	7,7	5	3½
metsätalous	2,9	-4,3	-6,7	14,5	10	-2
muut	15,0	14,5	7,5	6,5	6½	6½
Omaisuustulot	3,5	5,7	18,5	25,4	9½	-7
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta ¹⁾	15,9	25,9	18,5	11,6	14½	9
Tulonsiirrot julkiselle sektorille ²⁾	-34,6	9,7	11,4	17,0	14½	5
Muut tulonsiirrot, netto	-3,8	1,8	-8,2	-1,2	6	7½
Yhteensä	100,0	14,5	12,3	9,5	10	7

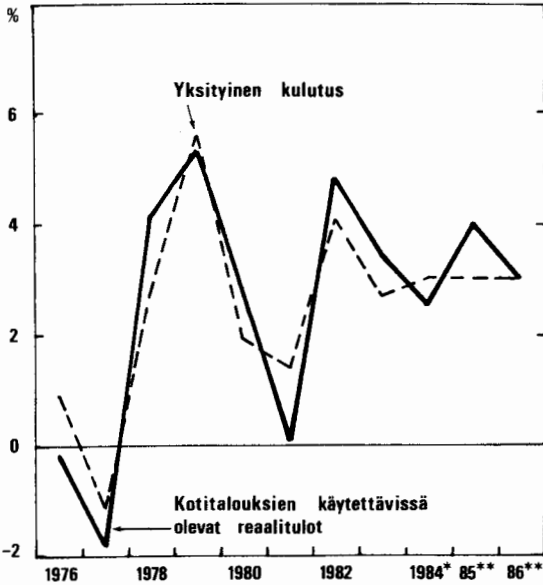
¹⁾ Sosiaalivakuutusetuudet, sosiaalivastukset, maatalouden tukipalkkiot ja muut tulonsiirrot.

²⁾ Valtion ja kuntien välittömät verot ja vakuutettujen kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut ml. työnantajan julkiselle sektorille maksamat sosiaalivakuutusmaksut.

8.2 Kulutus

Yksityinen kulutus v. 1984 kasvoi 3 %. Kasvu hidastui vuoden lopussa, mutta oli muuten koko vuoden ajan tasaista. Vaikka kotitalouksien luontosaanti yleisesti kiristyi, kestokulutustavaroita hankittiin runsaasti, sillä uusimuotoisten kulu-
tuksien tarjonta ja käyttö lisääntyivät tuntu-
vasti. Kotitalouksien käytettävissä olevien reaali-
tulujen kasvu jäi edellisvuotista pienemmäksi,
2½ prosenttiin, koska verotus kiristyi ja sosiaali-
etuuksien kasvu hidastui.

Kuvio 26. Yksityinen kulutus ja kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot, määrän muutos

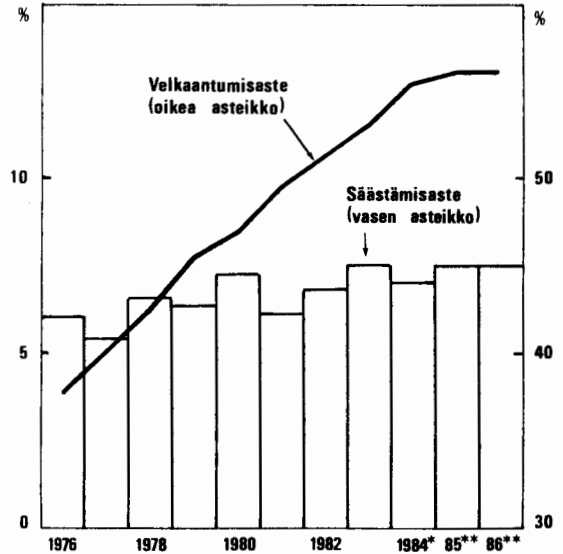
Kestokulutustavaroiden kysyntä kasvoi viime vuonna 6 %, ja niiden hinnat nousivat muita kulutushintoja vähemmän. Viihde-elektroniikan ostot lisääntyivät viidenneksen ja myös henkilö-
autoja myytiin edelleen runsaasti. Puolikestävien ja lyhytikäisten tavaroiden myynti kasvoi vain vähän. Majoitus- ja ravitsemispalvelusten käyttö lisääntyi 4½ % ja ulkomaan matkailu 12½ %. Kulutuksessa kasvun painopiste siirtyikin yhä enemmän vapaa-aikaan liittyvään kulutukseen.

Kotitaloudet ovat viime vuosina säästäneet tuntuvasti. Korkeat reaali-
korot ja uusien, tuot-
toisten säästämismuotojen tarjonta ovat lisänneet säästämishalukkuutta. Viime vuonna säästämisen osuus kotitalouksien käytettävissä olevista tuloista kuitenkin pieneni 7,0 prosenttiin. Joukkovelka-

kirjojen suosio kotitalouksien sijoitusmuotona on kasvanut nopeasti. Viime vuonna myös pankki-
säästäminen lisääntyi merkittävästi ja huolimatta säästämistilanteen alenemisesta kotitalouksien rahoitus-
tilanne keveni. Kotitalouksien saamat luot-
tot lisääntyivät nettomääräisesti 14½ % ja vel-
kaantuneisuus suureni edelleen. Asuntoluottojen kasvua hidasti asuntorakentamisen väheneminen, mutta kulutusluotot lisääntyivät vielä nopeasti.

Vuoden 1985 alkukuukausina yksityinen kulu-
tus kasvoi vähän, mutta vuoden loppua kohden kasvu on nopeutunut, ja koko vuonna kulutus lisääntynee 3 %. Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot lisääntyvät hieman enemmän, arviolta 4 %, ja säästämistase nousee. Reaalisesti palkkatulot ja myös sosiaalietuudet lisääntyvät enemmän kuin viime vuonna, mutta verotus sen sijaan kiristyy. Kotitalouksien saamien luottojen samoin kuin talletustenkin kasvu nopeutuu.

Kuvio 27. Kotitalouksien säästämis- ja velkaantumisaste

Kestokulutustavaroiden kysynnän arvioidaan tänä vuonna lisääntyvän saman verran kuin viime vuonna. Autoja myydään enemmän kuin koskaan ennen, ja myös mm. huonekalujen ostot ovat vilkastuneet. Viihde-elektroniikan myynti ei sen sijaan juuri kasva, vaikka sen kuten muidenkin kestokulutustavaroiden reaali-
hinnat laskevat edelleen. Puolikestävien tavaroiden kysyntä on vuoden alkupuoliskolla ollut vähäistä, mutta os-

tot lisääntyvät vuoden loppua kohden. Liikenne- palvelusten kysyntä lisääntyy edelleen nopeasti samoin kuin majoitus- ja ravitsemispalvelusten käyttö. Ulkomaan matkailu kasvaa viimevuotiseen tapaan kymmeneksen.

Vuonna 1986 yksityinen kulutus kasvaa edelleen melko nopeasti, etenkin vuoden alkupuolis- kolla. Kotitalouksien käytettävissä olevien reaali- tulojen ennustetaan lisääntyvän 3 %. Vuoden alussa tulevat voimaan yksilöllinen varhaiseläke ja varhennettu vanhuuseläke. Myös joustava elä-

keikajärjestely lisää eläkkeiden kasvua ja sosiaali- etuudet lisääntyvät edelleen työtuloja nopeam- min. Lisäksi verotus kevenee. Yrittäjä- ja omai- suustulot kasvanevat ensi vuonna hitaimmin. Kotitalouksien säästämistä säilyy korkeana. Ko- ko yksityinen kulutus lisääntynee 3 %, ja kasvu eri hyödykeryhmissä on melko tasaista. Kestoku- lutustavaroiden kysynnän kasvu alkaa vähitellen hidastua. Kotitalouksien saamien luottojen kasvu hidastuu, mutta silti velkaantuneisuus suurenee edelleen.

40. Kulutus

	1984* osuus %	1982	1983 määrän	1984* muutos, prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Yksityinen kulutus	100,0	4,1	2,7	3,0	3	3	2,4
kotitaloudet	96,4	4,1	2,7	3,1	3	3	2,4
kestokulutustavarat	10,6	13,8	2,0	6,1	6	3	4,0
puolikestävät kulutustavarat	12,1	3,6	1,7	2,1	3	3	2,0
lyhytikäiset tavarat	37,3	0,7	2,0	1,8	1½	2½	1,3
palvelukset	33,1	3,3	2,9	2,9	3	2½	3,2
muut ¹⁾	3,3	33,6	16,6	12,7	9½	6½	6,4
voittoa tavoittelemattomat							
yhteisöt	3,6	3,1	3,3	2,0	2	2	2,8
Julkinen kulutus	100,0	3,6	4,0	3,8	3	2	4,3
valtio	30,9	5,9	5,6	-0,0	3	1½	3,3
kunnat ja kuntainliitot	66,1	2,3	3,0	5,8	2½	2	4,8
sosiaaliturvarahastot	3,0	7,5	6,4	2,0	6	0	3,7
Yhteensä		4,0	3,0	3,2	3	2½	2,9
Kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus ²⁾		3,0	2,7	5,7	2½	2	..
				prosenttia			
Kulutuksen osuus bruttokansan- tuotteesta (käypiin hintoihin)		73,8	73,9	72,9	73	73	73,2
Kotitalouksien säästämistä		6,8	7,5	7,0	7½	7½	6,6
Kotitalouksien velkaantumista ³⁾		51,1	52,9	55,3	56	56	45,8
Kotitalouksien likvidisyys ⁴⁾		59,5	59,5	61	62	62	58,5

¹⁾ Ryhmään muut sisältyvät markkinattomat hyödykkeet sekä ulkomaiset kulutusmenot, netto.

²⁾ Julkisen toiminnan toimialoista opetustoiminta, lääkintä- ja eläinlääkintäpalvelu, sosiaalihuolto sekä virkistys- ja kulttuuripalvelutoiminta.

³⁾ Kotitalouksien velat vuoden lopussa suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin.

⁴⁾ Kotitalouksien käteisraha, käteis- ja aikatalletukset vuoden lopussa suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin.

Kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus v. 1984 kasvoi 5½ %. Nopeimmin kasvoivat kunnalliset terveyden- ja sosiaalihuollon palvelut valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän uu-

distamisen (Valtava) vuoksi. Vuonna 1985 kasvu hidastuu vajaan puoleen edellisvuotisesta ja on edelleen nopeinta sosiaali- ja terveydenhuol- lossa. Vuonna 1986 kotitalouksia välittömästi

palvelevan julkisen kulutuksen kasvun odotetaan edelleen hieman hidastuvan, vaikka mm. ammatillisen koulutuksen menot lisääntyvät aiempaa nopeammin.

Vuonna 1984 julkisten kulutusmenojen volyymi lisääntyi 4 %. Valtion kulutusmenot pysyivät ennallaan mm. puolustuslaitoksen kalustohankintojen supistumisen vuoksi. Kuntien kulutusmenojen kasvu kiihtyi 6 prosenttiin, ja sitä nopeutti erityisesti terveyden- ja sosiaalihuollon menojen lisääntyminen. Osa kuntien kulutuksen kasvusta oli ns. Valtava-uudistuksen kirjanpidollista vaikutusta.

Vuonna 1985 julkisen kulutuksen kasvun arvioidaan hidastuvan prosenttiyksikön ja olevan 3 %. Kuntien kulutusmenojen lisäys jää 2½ prosenttiin ja kasvun painoalue on edelleen sosiaalihuolto. Valtion kulutusmenot kasvavat jälleen, arviolta 3 %.

Vuonna 1986 julkisten kulutusmenojen kasvun odotetaan edelleen hidastuvan 2 prosenttiin.

8.3 Investoinnit

Kiinteät investoinnit

Vuonna 1984 kiinteät investoinnit supistuivat 2 %. Kansantalouden investointiaste laski 23½ prosenttiin edellisen vuoden 25 prosentista. Kansainvälisesti luku oli edelleen varsin korkea, sillä OECD-maiden keskimääräinen investointiaste oli v. 1984 noin 20 %.

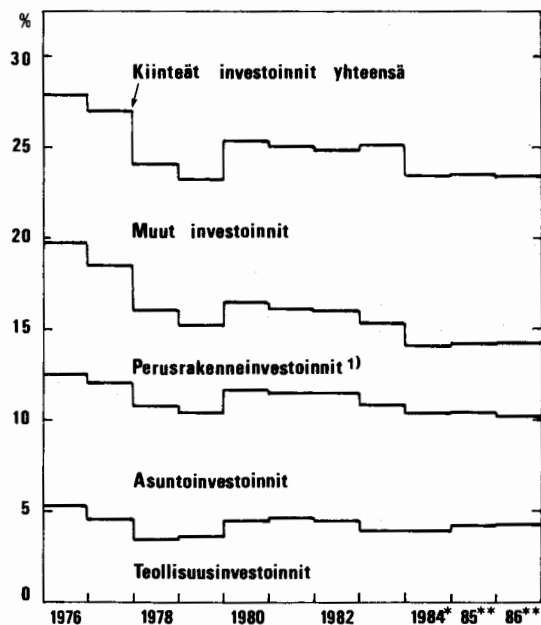
Vuoden 1985 keväästä lähtien investointitoiminta alkoi uudelleen vilkastua, ja nopein kasvuvaihe ajoittuu vuoden jälkipuoliskoon. Eniten lisääntyvät tuotannolliset investoinnit, joiden kasvua tukevat yritysten kannattavuuden kohoaminen, rahoitusaseman paraneminen ja korkotason vähittäinen aleneminen. Kone- ja laiteinvestoinnit kasvavat rakennusinvestointeja tuntuvasti enemmän. Kansantalouden investointiaste v. 1985 on 23½ %.

Investointien kasvun odotetaan jatkuvan vuoden 1986 kesään asti verraten ripeänä, mutta hidastuvan vuoden jälkipuoliskolla jo selvästi. Kasvu pysähtyy vuoden lopulla. Kokonaisuutena kiinteät investoinnit lisääntynevät ensi vuonna 1½ % eli hitaammin kuin kansantalouden muut kysyntäerät.

Vaikka investointien vuotuiset vaihtelut pysyvätkin varsin maltillisina, toimialoitteiset erot ovat ajoittain melko suuria.

Maatalouden kiinteät investoinnit v. 1984 supistuivat 8 %, joka johtui ennen muuta talonrakennusinvestointien vähentymisestä; kone- ja laiteinvestoinnit pysyivät suunnilleen ennallaan. Toimialan investointiaste (kiinteiden investointien suhde jalostusarvoon) oli 35½ % eli samalla tasolla kuin vuosina 1970—1984 keskimäärin. Huippuvuonna 1981 maatalouden investointiaste oli 45 %.

Kuvio 28. Kiinteät investoinnit suhteessa bruttokansantuotteeseen

1) Sähkö-, kaasu- ja vesihuollon sekä liikenteen investoinnit.

Vuonna 1984 *tehdasteollisuuden* investoinnit kasvoivat 5½ % eli toimialan jalostusarvoa hieman nopeammin. Kasvu aiheutui kokonaisuudessaan valtionyhtiöiden investoinneista, jotka lisääntyivät viidenneksen. Tehdasteollisuuden yksityiset yritykset vastasivat antolainauskoron reaaliseen nousuun lisäämällä finanssi-investointejaan ja parantamalla näin rahoitusasemaansa. Yksityisten yritysten kiinteät investoinnit eivät kasvanneet v. 1984 lainkaan.

41. Kiinteät investoinnit toimialoittain

	1984* osuus %	1982	1983 määrän muutos,	1984* prosenttia	1985**	1986**	Keskimäärin 1984/74
Maa- ja metsätalous	8,4	11,1	-1,6	-4,9	-2	0	2,4
Teollisuus	16,5	0,8	-3,3	5,7	13	4	0,4
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto.....	4,6	39,6	-13,7	-10,2	30	-10	-6,1
Kauppa-, ravitsemis- ja majoitustoi- minta	6,9	-4,1	32,7	-8,4	6	2	3,1
Asuntojen omistus	27,9	6,0	-0,2	-2,5	0	-2	0,6
Muut ¹⁾	35,7	-2,3	14,1	-2,1	3½	4½	1,2
Yhteensä	100,0	3,5	4,7	-2,0	5	1½	0,8

¹⁾ Pääasiassa yksityisiä ja julkisia palveluja. Julkisten palvelujen osuus tästä on vajaa puolet.

Tehdasteollisuuden kannattavuuden paraneminen ja korkotason vähittäinen aleneminen kiihdyttävät toimialan investointien kasvua v. 1985. Kasvun painopiste on edelleen valtionyhtiöiden investoinneissa, jotka yritysten investointisuunnitelmien mukaan ovat runsas puolet suuremmat kuin v. 1984. Sen sijaan yksityisten yritysten investointivauhti pysyy verkkaisena. Metalliteollisuudessa investoinnit lisääntyvät huomattavasti enemmän kuin tehdasteollisuuden muilla toimialoilla; nopeimmin kasvattavat investointejaan suuret yritykset.

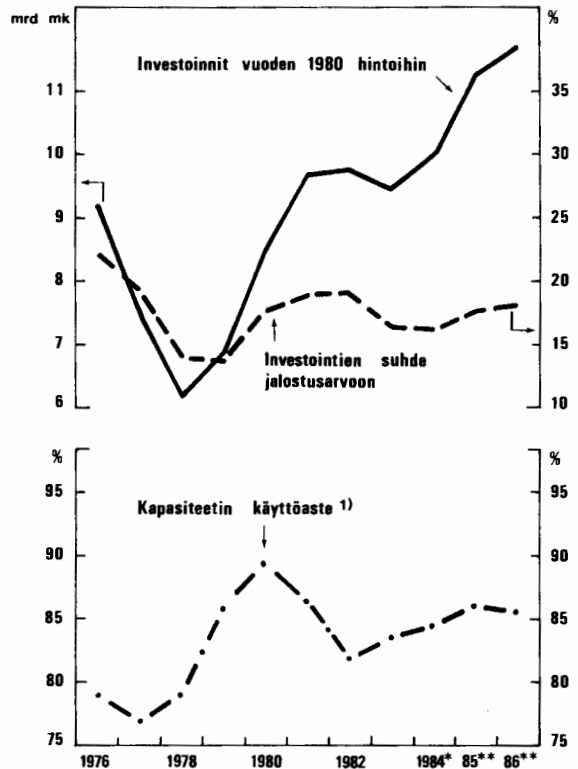
Tehdasteollisuuden investointien suhde jalostusarvoon (investointiaste) on v. 1985 noin 18 % eli suunnilleen samalla tasolla kuin kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin. Kansainvälisesti Suomen tehdasteollisuuden investointitaso on edelleen varsin korkea, vaikka teollisuuden rakenne-erotkin eri maiden välillä otettaisiin huomioon. Tämä on vaikuttanut myönteisesti mm. teollisuuden reaaliseen kilpailukykyyn. Merkittävää on kuitenkin ollut myös aineettomien investointien kasvun nopeutuminen; Suomen Pankin tiedustelun mukaan teollisuuden tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot lisääntyivät v. 1984 arvoltaan 29 %. Vastaavaksi kasvuksi v. 1985 arvioidaan viidennes.

Asuntoinvestoinnit ovat pysyneet 1980-luvulla suunnilleen ennallaan. Vuonna 1984 nämä investoinnit supistuivat 2½ %, säilynevät v. 1985 viimevuotisella tasolla ja vähentynevät jälleen ensi vuonna lievästi.

Tärkeimmät rakenteelliset muutokset ovat viime vuosina olleet vapaarahoitteisten asuntoinvestointien osuuden lisääntyminen suhteessa valtion rahoittamiin investointeihin ja peruskorjaustoiminnan osuuden jatkuva kasvu. Peruskorjausten ennustetaan lähivuosina kasvavan siten, että nii-

den osuus kaikista talonrakennusinvestoinneista lähenee muissa Pohjoismaissa vallitsevaa tasoa.

Kuvio 29. Teollisuuden investoinnit ja kapasiteetin käyttöaste

¹⁾ Suomen Pankin investointitiedustelun mukaan. Sisältää teollisuuden lisäksi kaivannaistoiminnan ja sähkö-, kaasu- ja vesihuollon.

Julkisista investoinneista noin 60 % on kuntien investointeja. Kuntien kiinteät investoinnit supistuivat viime vuonna noin prosenttiin, mutta lisääntyvät tänä vuonna 5 % kuntien hyvän rahoitustilanteen johdosta. Näin suuret inves-

toinnit saattavat johtaa siihen, että kuntien mahdollisuudet investoida jäävät tulevan suhdanteentaantuman aikana vähäiseksi. Valtion investointien muutokset jäävät vuosina 1985 ja 1986 vähäisiksi.

42. Kiinteät investoinnit pääomavaratyypeittäin

	1984* osuus %	1982	1983 määrän muutos	1984* muutos, prosenttia	1985** prosenttia	1986**	Keskimäärin 1984/74
Talorakennukset.....	52,0	7,0	6,7	-4,7	2	0	1,1
asuinrakennukset.....	27,9	6,0	-0,2	-2,5	0	-2	0,6
muut talorakennukset.....	24,1	8,3	15,3	-7,1	4	2	1,7
Maa- ja vesirakennukset.....	11,5	4,4	-6,1	-1,3	1	1½	-1,7
Koneet ja laitteet.....	36,5	-1,1	5,8	1,5	11	3½	1,2
Yhteensä.....	100,0	3,5	4,7	-2,0	5	1½	0,8
yksityiset.....	86,7	2,8	4,9	-1,9	5½	1½	0,5
julkiset.....	13,3	8,6	3,9	-2,5	2½	1	2,7

prosenttia

Investointien osuus bruttokansantuotteesta (käypiin hintoihin)

	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Kiinteät investoinnit.....	24,9	25,1	23,4	23½	23½	25,7
yksityiset.....	21,6	21,7	20,3	20½	20½	22,5
julkiset.....	3,3	3,4	3,1	3	3	3,2
Varastojen muutos ¹⁾	0,8	0,6	0,4	1	1	..

¹⁾ Varastojen arvon (ilman tilastollista eroa) muutoksen osuus markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta.

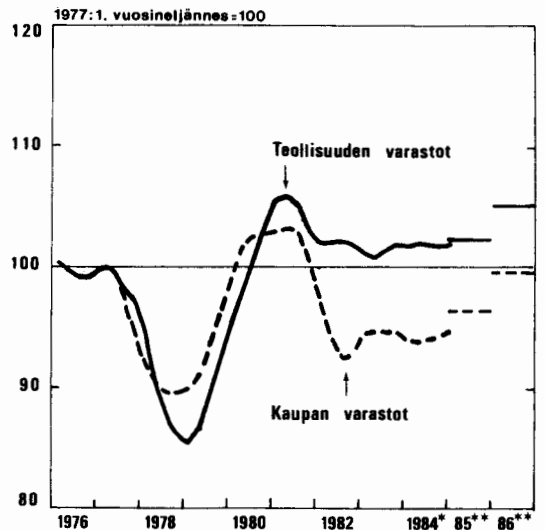
Varastoinvestoinnit

Teollisuuden varastot (varastokanta) pysyivät viime vuonna edellisvuotisen suuruisina. Metsäteollisuudessa ja kemian teollisuudessa varastot kasvoivat jyrkästi, mutta supistuivat vastaavasti metalliteollisuudessa. Myös kaupan varastot pysyivät samansuuruisina kuin vuotta aiemmin. Kaikkiaan varastoinvestoinnit hidastivat hieman kokonaistuotannon kasvua.

Teollisuuden varastojen taso suhteessa tuotantoon on viime vuosina supistunut, mikä saattaa lisätä varastointipaineita tänä vuonna. Kaupan varastoja lisäävät mm. yksityinen kulutus, rakennustoiminta ja viljan varastointi. Vastakkaisuunnaisesti puolestaan vaikuttaa rahoituksen kalleus. Koko vuonna teollisuuden ja kaupan varastot kasvavat 2 %. Varastojen kasvu lisää kansantalouden kokonaiskysyntää ja -tuotantoa puolen prosenttiyksikön verran.

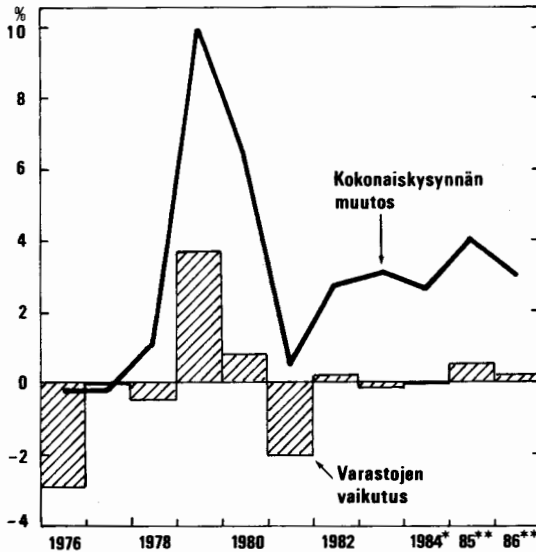
Vuonna 1986 teollisuuden ja kaupan varastointitarvetta rajoittaa suhdanteiden vähittäinen heikkeneminen. Toisaalta koron mahdollinen aleneminen saattaa johtaa varastojen täydentämisiin.

Kuvio 30. Teollisuuden ja kaupan varastot¹⁾ neljännesvuosittain, kausi- ja satunnaisvaihteluita puhdistetut luvut

¹⁾ Teollisuuden varastot vuoden 1974 joulukuun hintoihin. Kaupan varastot vuoden 1976 joulukuun hintoihin.

Kuvio 31. Varastoinvestointien muutoksen¹⁾ vaikutus kokonaiskysynnän muutokseen

¹⁾ Varastoinvestointien muutos suhteessa edellisvuoden kokonaiskysyntään (ilman tilastollista eroa).

Teollisuuden ja kaupan varastojen ennustetaan kasvavan hieman edellisvuotisia enemmän eli 3 %. Varastonpidon kansantalouden kokonaiskysyntää lisäävä vaikutus jää kuitenkin vähäisemmäksi kuin v. 1985.

8.4 Säästäminen ja rahoitustasapaino

Kansantalouden säästäminen lisääntyi v. 1984 tuntuvasti, ja säästämisen osuus kansantuotteesta suureni prosenttiyksikön. Valtio lisäsi säästämistään 4 mrd mk ja koko julkisen sektorin säästäminen kaksinkertaistui. Samalla julkisyhteisöjen

säästämisen osuus niiden käytettävissä olevista tuloista suureni 12,7 prosenttiin edellisvuoden 6,8 prosentista. Tämä aiheutui valtion rahoitusaseman kohenemisesta, kunnilla säästämisaste hieman laski. Myös yksityisen sektorin säästäminen kehittyi suotuisasti, vaikka sen osuus kansantalouden kokonais säästämisestä pieneni 72 prosenttiin. Reaalikorkojen nousu sekä uusien säästämiskohteiden runsas tarjonta ovat lisänneet kotitalouksien säästämisalukkuutta, mutta viime vuonna kotitalouksien reaalityulojen kasvun hidastuminen vähensi niiden säästämismahdollisuuksia. Kotitalouksien säästäminen säilyi markkamääräisesti edellisvuoden tasolla, mutta se supistui suhteessa kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin ja kansantalouden kokonais säästämiseen. Silti lähes 40 % kansantalouden säästämisestä muodostui kotitalouksissa. Rahoituslaitosten osuus oli hieman tätä suurempi, sillä niiden säästämistä tukee mm. rahastoiva eläkevakuutusjärjestelmä.

Säästämisen osuus kansantuotteesta kasvaa edelleen v. 1985. Kotitalouksien paraneva tulokehitys lisää niiden säästämismahdollisuuksia samalla kun reaalikorkotaso säilyy korkeana. Tämän vuoden alkupuoliskolla talletukset ovat kasvaneet nopeasti ja myös muut rahoitussäästömuodot, paitsi ehkä pörssiosakkeet, ovat olleet suosittuja. Julkisyhteisöjen säästäminen lisääntyy yhä, sillä valtio parantaa edelleen rahoitusasemaansa. Kokonaisuutena säästäminen on tänä vuonna kehittynyt erittäin hyvin ja viimevuotista tasapainoisemmin. Lähes kaikissa sektoreissa säästöjen muodostuminen on nopeaa, paitsi asuntoyhteisöissä, joiden kustannuksia lisäsi kova pakastalvi.

Vuonna 1986 säästäminen pysyy suurena. Tulonjako muuttuu yksityisen sektorin hyväksi ja tämän sektorin osuus kokonais säästämisestä kasvaa. Rahoituslaitosten asemaa parantaa työeläke-

43. Säästäminen sektoreittain

	1982	1983	1984*	1985**	1986**
	prosenttia bruttokansantuotteesta				
Nettosäästäminen	9,0	9,1	10,2	10½	11
kotitaloudet	3,8	4,3	3,9	4	4½
yritykset	-0,9	0,5	0,5	½	1
rahoituslaitokset	4,3	3,9	4,0	4	4½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	-0,9	-1,0	-1,0	-1	-1
julkisyhteisöt	2,6	1,4	2,8	3	2
Kiinteän pääoman kuluminen	14,8	14,6	14,3	14½	14
Bruttosäästäminen	23,8	23,7	24,5	25	25

maksuperusteiden korotus, ja yritysten tulonmuodostus säilyy vielä hyvänä. Julkisessa sektorissa säästäminen supistuu.

Pääomanmuodostuksen ja säästämisen välinen tasapaino on jo useana vuonna ollut hyvä. Korkea reaalikorko ja säästämistä suosiva tulokehitys ovat tukeneet säästämistä. Toisaalta varsinkin viime vuonna korkeat reaalikorot vähensivät investointihalukkuutta ja kansantalouden likvidisyys muodostui poikkeuksellisen suureksi. Viime vuonna yritysten rahoitustasapaino paranikin; siihen vaikutti mm. niiden investointiasteen lasku. Julkisyhteisöjen edellisvuosisista tasapainottunut rahoitustilanne perustui valtion lisääntyneeseen säästämiseen. Rahoituslaitosten samoin kuin kotitalouksienkin rahoitusylijäämät säilyivät suhteellisesti ennallaan.

Huolimatta investointiasteen kohoamisesta kansantalouden rahoitusasema on myös tänä vuonna tasapainoinen, sillä säästäminen säilyy suurena. Kotitalouksien samoin kuin julkisyhteisöjen rahoitusylijäämä kasvaa. Investointien vilkastuminen heikentää toisaalta yritysten rahoitusasemaa, vaikka kannattavuus onkin vielä hyvä. Vuonna 1986 julkisyhteisöjen rahoitusasema heikkenee tuntuvasti. Yritysten investoinnit lisääntyvät, mutta niiden rahoitusylijäämä ei suurene. Kotitalouksien ja rahoituslaitosten rahoitusylijäämien ennustetaan lisääntyvän siinä määrin, että koko kansantaloudessa säästäminen on pääomanmuodostusta suurempi.

44. Kansantalouden rahoitustasapaino

	1982	1983	1984*	1985**	1986**
	prosenttia bruttokansantuotteesta				
Pääoman bruttomuodostus ¹⁾	25,7	25,7	23,8	24 ½	24 ½
kotitaloudet	6,7	6,1	5,4	5	5
yritykset	11,1	11,8	11,0	12	12 ½
rahoituslaitokset	1,2	1,0	1,0	1	1
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2,9	2,9	2,9	3	2 ½
julkisyhteisöt	3,8	4,0	3,6	3 ½	3 ½
Bruttosäästäminen ²⁾	23,8	23,7	24,5	25	25
kotitaloudet	7,9	8,1	7,6	8	8 ½
yritykset	7,4	8,5	8,2	8	8 ½
rahoituslaitokset	4,8	4,4	4,5	4 ½	5
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,4	0,3	0,3	0	0
julkisyhteisöt	3,4	2,4	3,8	4	3
Rahoitusylijäämä = vaihtotaseen ylijäämä	-1,6	-1,9	0,0	0	½
kotitaloudet	1,1	2,0	2,2	2 ½	3
yritykset	-3,7	-3,3	-2,8	-3 ½	-3 ½
rahoituslaitokset	3,6	3,4	3,5	3 ½	4
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	-2,5	-2,6	-2,6	-2 ½	-2 ½
julkisyhteisöt	-0,4	-1,6	0,2	½	-½
Tilastollinen ero ³⁾	-0,3	-0,2	0,6	½	½

¹⁾ Kiinteän pääoman bruttomuodostus ja varastojen lisäys sekä maanostot, netto.

²⁾ Ml. pääomansiirrot, netto.

³⁾ Kysynnän ja tarjonnan taseeseen sisältyvä tilastollinen ero.

9 Julkinen talous

9.1 Valtiontalous

Vuoden 1983 loppupuolella alkanut finanssi-politiikan kiristyminen jatkui v. 1984. Tähän suuntaan vaikuttivat liikevaihtoveron korottaminen 1.6.1983 ja liikevaihtoveron pohjan laajentaminen. Vuoden 1984 puolivälistä tuli väliaikaisesti voimaan työnantajan lapsilisämaksu 0,5 prosentin suuruisena, minkä lisäksi korotettiin vakuutetun sosiaaliturvamaksua ja eräitä energiaveroja. Nämä perustemuutokset vahvistivat valtiontalouden tasapainoa v. 1984.

Valtion menojen kasvu hidastui v. 1984, ja reaalisesti ne kasvoivat vain 2½ %. Menot ilman velkojen hoitoa eivät kasvaneet reaalisesti lainkaan, mihin tosin vaikutti myös eräiden maksatusten siirtyminen tähän vuoteen.

Valtiontalouden bruttorahoitustarve supistui v. 1984 tuntuvasti, ja velan kuoletusten kasvun vuoksi nettorahoitustarve väheni vieläkin enemmän. Kokonaistuotantoon suhteutettuna nettorahoitustarve oli vain 1 % eli kolmannes edellisvuotisesta.

45. Valtiontalouden rahoitus¹⁾

	1982	1983 miljoonaa	1984 markkaa	1985**
Verotulot	52 184	56 278	65 861	73 265
Muut tulot	6 997	8 284	9 711	10 270
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	59 182	64 562	75 572	83 535
Tavaroiden ja palvelusten ostot ²⁾	23 407	27 390	27 864	30 290
Siirtomenot ³⁾	37 643	42 553	48 297	53 550
Menot ilman rahoitustaloustoimia	61 049	69 944	76 162	83 840
Tuloylijäämä (+)	-1 867	- 5 381	- 589	- 305
Finanssisijoitukset, netto ⁴⁾	3 289	3 145	2 823	2 900
Nettorahoitustarve (-)	-5 156	- 8 527	-3 412	- 3 205
Valtionvelan kuoletukset	2 751	3 939	5 552	7 800
Bruttorahoitustarve (-)	-7 907	-12 465	-8 964	-11 005
Siirto valtion suhdannerahastosta (+)	442	-	-	-
Lainanottotarve (-)	-7 465	-12 465	-8 964	-11 005
Lainanotto	8 165	11 378	10 752	10 950 ^{a)}
Kassa- ym. lyhytaikaisten rahoitusvarausten ja -velkojen nettomuutos	700	- 1 088	1 788	..
Suhdannerahasto (supistuminen -)	- 442	-	-	-
Kassajäämä	258	- 1 088	1 788	..

¹⁾ Valtiontalouden (ml. rahastot) kassalaskelmien mukaan.

²⁾ Kulutusmenot, reaalisijoitukset, varastojen muutos sekä ryhmä "muut ja erittelemättömät menot".

³⁾ Ml. korot ja indeksikorotukset.

⁴⁾ Valtiolle takaisin maksetut lainat miinus annetut lainat ja muut finanssisijoitukset. Sisältää valtion investointirahaston nettolainanantoa 72 milj. mk v. 1982, -192 milj. mk v. 1983, 26 milj. mk v. 1984 ja 170 milj. mk v. 1985.

^{a)} Budjetoitu lainanotto, 10 630 milj. mk, sekä suunniteltu lisäkonvertointi, 320 milj. mk.

Vuonna 1985 valtion tulojen kasvu hidastuu. Etenkin välillisten verojen tuotto kasvaa vähemmän kuin viime vuonna, jolloin liikevaihtoveron edellisvuotinen korotus lisäsi verontuottoa kokovuotisesti. Välittömien verojen tuotto kasvaa jonkin verran välillisten verojen tuottoa nopeammin. Valtion tulo- ja varallisuusveron tuoton kasvusta huomattava osa aiheutuu veroprogressiosta, sillä keskiansiot nousevat 4½ prosenttiyksikköä tuloverotuksen inflaatiotarkistusta enemmän. Työnantajan lapsilisämaksu ja sähköveron väliaikainen korotus jäävät pois vuoden 1985 lokakuun lopussa. Verotulot yhteensä lisääntyvät 11 %.

Valtiontalouden menojen arvioidaan kasvavan v. 1985 reaalisesti 4½ %, josta kolmannes aiheutuu velan kuoletusten lisääntymisestä. Kuoletuksia kasvattaa poikkeuksellisesti eräiden vanho-

jen ulkomaisten luottojen vaihtaminen edullisemmiksi. Myös velan korot kasvavat jonkin verran nopeammin kuin muut menot keskimäärin.

Vuonna 1985 voimaan tulleet kansaneläkeuudistuksen III vaihe sekä työttömyysturvauudistus lisäävät myös valtion menoja bruttomääräisesti tuntuvasti. Työttömyysturvaetuuksien verollepano lisää toisaalta valtion tuloja ja vähentää eräitä menoeriä, joten uudistus ei heikennä valtiontalouden tasapainoa sanottavasti. Maksatussiirtymien vuoksi valtion kulutusmenot kasvavat reaalisesti v. 1985 supistuttuaan edellisenä vuonna.

Valtiontalouden bruttorahoitustarve kasvaa v. 1985 velan kuoletusten lisääntymisen vuoksi. Nettorahoitustarve kuitenkin jää lähes ennalleen, ja on arviolta prosentti kokonaistuotantoon suhteutettuna.

46. Valtiontalous¹⁾

	1982	1983 miljoonaa markkaa	1984*	1985**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	1 944	2 349	2 641	2 880
Välittömät verot	16 953	19 298	22 225	25 030
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	34 188	38 117	44 946	49 290
Sosiaalivakuutusmaksut	1	1	278	670
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	463	396	496	535
Muut tulot ²⁾	1 379	1 584	1 730	1 910
Tulot	54 928	61 745	72 316	80 315
Kulutusmenot	15 047	17 371	18 521	20 450
Tukipalkkiot	7 349	8 437	9 305	9 950
Sosiaalivakuutusetuudet	1 816	2 235	2 347	2 485
Sosiaalivastukset ja muut tulonsiirrot	6 348	7 521	8 328	9 200
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	15 632	19 363	21 855	24 615
Muut menot ³⁾	4 947	6 207	7 291	8 310
Menot	51 139	61 134	67 647	75 010
Säästö	3 789	611	4 669	5 305
Poistot ja pääomansiirrot, netto	— 624	— 220	— 324	— 225
Pääoman bruttomuodostus ⁴⁾	3 557	4 418	4 197	4 390
Rahoitusjäämä	— 392	— 4 027	148	690

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut ja tulonsiirrot muilta kotimaisilta sektoreilta.

³⁾ Korko- yms. menot sekä eläkemenot.

⁴⁾ Ml. maanostot ja varastojen muutos.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitys on laadittu suhdannepoliittisesti hieman elvyttäväksi. Ensimmäisessä on pyritty inflaation hidastamiseen ja valtiontalouden nettorahoitustarpeen nousun estämiseen. Samoin pyritään estämään sellainen julkisen talouden laajeneminen, joka vaarantaisi

talouden kasvun. Yksityisen sektorin toimintaedellytysten turvaaminen on talous- ja työllisyyspolitiikan tärkeimpiä tehtäviä, sillä julkisia palveluja lisäämällä ei hyvää työllisyyttä voida kestävästi turvata. Veroasteen alentamiseksi menotaloudessa on noudatettu hyvin tiukkaa linjaa.

Vuoden 1985 kassamenoihin verrattuna valtionvelan hoitomenot supistuvat, mutta muut menot kasvavat reaalisesti 1½ %. Nettolainanotto ja valtionvelka suhteessa kansantuotteeseen pysyvät v. 1986 suunnilleen ennallaan.

Tulo- ja varallisuusverotuksessa esitetään luonnollisten henkilöiden tuloveroasteikon markkamääriä tarkistettaviksi kahdeksalla prosentilla sekä keskeisiä vähennyksiä kuudella prosentilla. Samalla korotetaan tulonhankkimisvähennystä, omaisuustulovähennystä osinkojen ja korkojen osalta sekä kunnallisverotuksen perusvähennystä ja lapsivähennystä yleistä inflaatiotarkistusta selvästi enemmän, mutta pidetään valtionverotuksen huoltajavähennys ennallaan. Sairauskulu- ja korkovähennysten omavastuuosuudet pidetään ennallaan. Verotettavan asuntotulon alarajaa korotetaan selvästi yleistä inflaatiotarkistusta enemmän. Uudet ennakonpidätystaulukot otetaan käyttöön maaliskuun 1986 alusta. Esitetyt tarkistukset vähentävät nettomääräisesti valtion tuloverotusta 1 950 milj. mk ja ensi vuoden kassatuloja noin 1 400 milj. mk.

Esitetyt luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen perustemuutokset keventävät valtionverotuksen lisäksi myös kunnallis- ja kirkollisverotusta sekä vähentävät vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksun tuottoa. Yhdessä nämä kaikki keventävät nettomääräisesti luonnollisten henkilöiden verotusta vuoden 1986 tasolla noin 2 900 milj. mk.

Yritysverotusta esitetään tarkistettavaksi siten, että yhteisöjen lopullista tuloveroprosenttia alennetaan 10 prosenttiyksikköä 33 prosenttiin, mutta vuoden 1986 ennakonkannossa sovelletaan vielä 43 prosentin verokantaa. Varallisuusveroa lievennetään tuntuvasti, myyntivoittojen verotus uudistetaan ja tehdään eräitä muita tarkistuksia. Ehdotettavien muutosten arvioidaan vähentävän vuositasolla valtion verotuloja noin 600 milj. mk sekä lisäksi kunnallis- ja kirkollisveron tuottoa noin 30 milj. mk. Tarkistusten vaikutuksen valtion verotulojen kassakertymään arvioidaan olevan v. 1986 runsas 100 milj. mk.

Erillisen merimiesveron kantaminen päättyy ja merimiehiä verotetaan tuloverolain säännöksiä noudattaen. Perintö- ja lahjaveroa lievennetään korottamalla veroon liittyviä markkamääriä 50 prosentilla. Arpajaisveron tuotto ehdotetaan tulotettavaksi kokonaan valtiolle.

Liikevaihtoveroprosentti pidetään ennallaan. Telepalvelujen ja raakakahvin verotuskohtelua esitetään jatkettavaksi muuttamattomana. Tuotannollisten kone- ja laiteinvestointien osittainen

liikevaihtoverovapaus esitetään koskemaan myös teollisuuden tutkimustoiminnassa käytettäviä koneita ja laitteita. Vastaavasti teollisuuden tutkimustoiminnassa käytettäville rakennuksille ehdotetaan sama liikevaihtoverovapaus kuin teollisuusrakennuksilla jo on.

Tärkeimmät budjettiesitykseen sisältyvät veroperustemuutokset ja niitä vastaavat valtion verotulon lisäykset tai vähennykset vuodesta 1985 vuoteen 1986:

	milj. mk
— Tulo- ja varallisuusvero	
— luonnolliset henkilöt	—1 400
— yhteisöt	— 110
— merimiesverotusmuutos.....	+ 160
— Erillisen merimiesveron poistaminen	— 160
— Perintö- ja lahjaveron lievennys (vuositasolla —40)	— 10
— Arpajaisveron tuotto kokonaan valtiolle	+ 110
— Liikevaihtovero, tutkimusrakennukset ja -välineet	— 20
— Tullien alennukset sopimusten mukaan	— 20
— Tasausverovapaus tutkimustoiminnan koneille ja laitteille	— 5
— Alkoholijuomien hintojen korotus, 4 %	+ 185
— Polttoaineveron korotus, 5 %	+ 200
— Sokeriveron korotus, 21 p/kg	+ 37
— Rehuseosvero	— 60
— Valkuaisrehuveron kantaminen	+ 190
— Auto- ja moottoripyörävero, taksiautojen veronpalautuksen korotus.....	— 5
— Moottoriajoneuvovero, veron poistaminen linja-autoilta ja muiden ajoneuvojen veron korotus	+ 20
— Eräiden maataloustuotteiden markkinoimismaksut	+ 25
	— 863

Lisäksi v. 1985 tehtyjen päätösten mukaisesti sähköveron väliaikainen korotus ja työnantajan lapsilisämaksun kantaminen lakkaavat kuukautta vuoden 1985 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa päätettyä aikaisemmin. Näiden lähinnä suhdanepoliittisista syistä tehtyjen tuloperustekorotusten poistuminen vähentää tuloja yhteensä lähes miljardi markkaa vuoden 1985 arvioituihin kertymiin verrattuna. Vuoden 1986 alusta varmuusvarastointimaksua ei enää tulouteta budjettiin, vaan suoraan varmuusvarastorahastoon. Tällöin myös siirto varmuusvarastorahastoon jää meno-

puolelta pois. Toimenpide ei vaikuta budjetin tasapainoon.

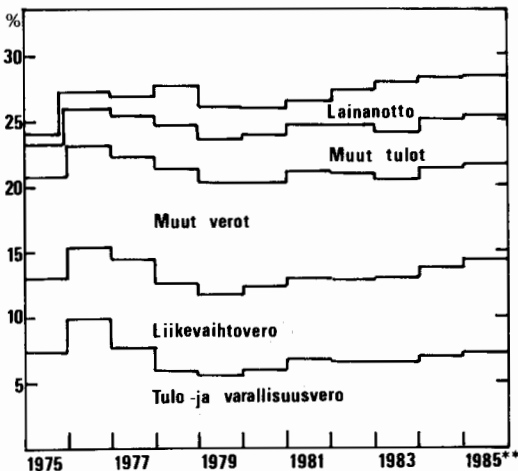
Valtion perimiä maksuja tarkistetaan kustannusten nousu vastaavasti maksuperustelain edellyttämällä tavalla, ja niiden tuoton lisäys on 50 milj. mk. Valtion asuntolainojen korkojen korotukset, väliaikaiset alennukset ja lykkäykset lisäävät nettomääräisesti valtion korkotuloja 27 milj. mk. Valtionrautateiden tariffeja esitetään korotettaviksi vuoden 1986 alusta keskimäärin 5 %, joka lisää tuloja 134 milj. mk. Posti- ja telelaitoksen postimaksuja korotetaan keskimäärin 4 %, joka lisää tuloja noin 96 milj. mk.

Tulot ilman lainanottoa ovat budjettiesityksen mukaan 89 461 milj. mk ja kasvavat 6 % suuremmiksi kuin vuoden 1985 arvioidut budjettitalouden kassatulot. Vuodeksi 1986 esitetyt veropuolustukset, sekalaisten tulojen, asuntolainojen korkojen ja tariffien tarkistukset sekä vuoden 1985 lopun sähköveron korotuksen ja työnantajan lapsilisämaksun poistaminen ja varmuusvarasomaksun tulouttaminen rahastoon vähentävät budjettitalouden kassatuloja 1,8 mrd mk ja pienentävät tulojen kasvua 2 prosenttiyksikköä.

Kun menoarvioesitystä laadittaessa on pyritty alentamaan veroastetta ja pitämään valtionvelka suhteessa kansantuotteeseen suunnilleen ennallaan, on menoille verrattuna vuoden 1985 kassamenoihin jäänyt vain vähäinen reaalin kasvunvara.

Kulutusten puolelta ehdotetaan yhteensä 25 929 milj. mk, joka on 8½ % enemmän kuin vuoden 1985 varsinaisessa budjetissa. Vuoden 1985 kassaverrattuna reaali- ja kasvun on vain vajaa prosentti.

Kuvio 32. Valtiontalouden kassatulot suhteessa bruttokansantuotteeseen

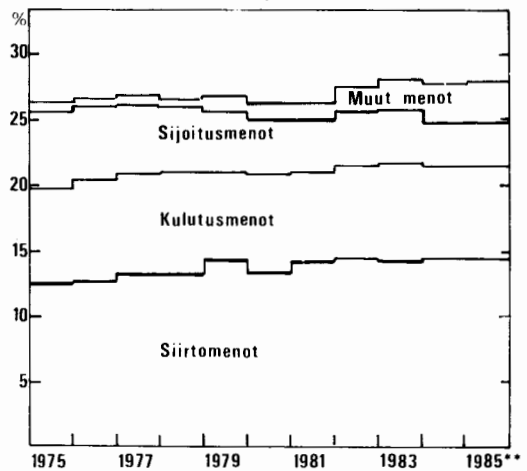
Siirtomenoihin esitetään yhteensä 53 551 milj. mk eli 7 % enemmän kuin vuoden 1985 varsinaisessa budjetissa. Kuluvan vuoden kassa-arvioon verrattuna siirtomenot kasvavat hieman reaalisesti.

Siirrot kunnille ja kuntainliitoille kasvavat kuluvan vuoden varsinaisesta budjetista 6½ % ja ovat 23 082 milj. mk. Kuntien ja kuntainliittojen valtionaputehtäviä mitoitettaessa on kuntasektorin menojen kasvu pyritty sopeuttamaan valtiontalouden rahoitusmahdollisuuksien ja kansantalouden arvioidun kasvun puitteisiin. Valtioneuvoston periaatepäätös pääkaupunkiseudun erityisongelman lieventämisestä ei vielä v. 1986 merkitse siirtomenoja näihin tarkoituksiin. Kuntien saamia perustamiskustannusten valtionosuuksia tehdään mahdolliseksi suorittaa jälkirahoituksena.

Elinkeinoille annettavassa tuessa, 10 489 milj. mk, esitetään maataloustuotteiden vientitukeen ja teollisuutta edistävään tutkimustoimintaan lisävaroja. Vuoden 1985 kassa-arvioon verrattuna elinkeinojen kokonaisuudessaan saama tuki kasvaa reaalisesti tuntuvasti.

Siirrot kotitalouksille ovat 13 798 milj. mk ja kasvavat edellisestä budjetista 10 %; tämän vuoden kassa-arvioon verrattuna reaali- ja kasvun on yli kolme prosenttia. Yksi- ja kaksilapsisten perheiden saaman lasten kotihoidontuen maksukautta pidennetään. Äitiysavustusta korotetaan 500 markasta 540 markkaan maaliskuun 1986 alusta lukien ja lapsilisiä 4 % lokakuun 1986 alusta lukien. Samalla lapsilisten maksukautta pidennetään vuodelle. Opintotukeen esitetään

Kuvio 33. Valtiontalouden kassamenot suhteessa bruttokansantuotteeseen

lisää varoja ja erityisesti painotetaan korkeakouluopiskelijoiden opintorahan reaalkasvua. Rintamaveteraanien varhaiseläkkeisiin ehdotetaan 305 milj. mk.

Valtionosuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista lisääntyy mm. alle 25-vuotiaiden hammashuollon kustannusten ja eräiden taksojen nousun vuoksi 321 milj. markalla 1 175 milj. markkaan. Kansaneläkelakia muutetaan siten, että kuntien, valtion ja Kansaneläkelaitoksen osuudet lisäosamenojen rahoittamiseen muuttuvat ja valtion takuusuorituksen raja alenee 6 prosenttiin. Myös kansaneläkkeen apu- ja hoitolisäjärjestelmää sekä invalidirahajärjestelmää kehitetään. Valtionosuus kansaneläkelaista johtuvista menoista pienenee 916 milj. markalla 591 milj. markkaan, mikä johtuu mainituista kansaneläkelain muutoksista.

Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon supistuu. Sen sijaan siirrot ulkomaille kasvavat 18 % ja ovat 1 844 milj. mk. Tähän sisältyy pääosa kehitysyhteistyöhön varattavista määrärahoista. Kehitysyhteistyömäärärahojen arvioidaan v. 1986 kohoavan 0,47 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Sijoitusmenoihin yhteensä ehdotetaan 9 704 milj. mk, joka on 6 % enemmän kuin vuoden 1985 menoarviossa. Reaalisisjoitusten määrärahat kasvavat reaalisesti 4 %. Erityisesti lisätään ko-

neiden ja laitteiden hankintoja, kun taas talorakennukset supistuvat. Finanssisijoituksiin ehdotetaan 4 051 milj. mk, joka on 2½ % enemmän kuin vuoden 1985 menoarviossa. Budjettiesityksessä kasvavat vain lainamäärärahat yksityisille. Kuluvana vuonna syntyvien säästöjen vuoksi vuoden 1986 finanssisijoitukset ovat kuitenkin lähes 8 % vuoden 1985 kassa-arviota suuremmat. Vuonna 1986 arvioidaan aloitettavan noin 47 000 asunnon rakentaminen, niistä enintään 19 000 kuuluisi aravalainoituksen piiriin. Valtion lainoituksella arvioidaan tuettavan lähes 10 000 asunnon peruseräntämistä.

Muihin menoihin esitetään 11 597 milj. mk eli 7 % enemmän kuin vuoden 1985 budjetissa. Nämä menot koostuvat valtionvelan kuoletuksista, koroista ja muista hoitokuluista.

Budjettitalouden tulot ilman uusia pitkäaikaisia lainoja ovat tulo- ja menoarvioesityksessä 89 461 milj. mk ja menot yhteensä 100 780 milj. mk. Budjettitalouden rahoitusaseman muutos verrattuna vuoden 1985 budjettiin ja kassa-arvioon on esitetty asetelmassa 47. Budjetin tasapainottamiseen otetaan esityksen mukaan uusia valtion lainoja 11 320 milj. mk. Tämän ottamiseksi tarvitaan hieman suuremmat eli 11 800 milj. markan lainanottovaltuudet. Vuodeksi 1986 esitetty lainanotto on 370 milj. mk suurempi kuin vuoden 1985 suunniteltu lainanotto.

47. Budjettitalouden rahoitustarve vuosina 1985 ja 1986

	Tulo- ja menoarvio 1985 ^{a)}	Kassa-arvio 1985 miljoonaa markkaa	Tulo- ja menoarvioesitys 1986
Tulot ilman lainanottoa	83 813	84 285	89 461
Valtionvelan hoitomenot	11 051	11 940	11 785
Käytettävissä muihin menoihin	72 762	72 345	77 675
Menot ilman valtionvelan hoitomenoja	82 809	83 430	88 995
Bruttorahoitustarve	10 047	11 085	11 320
Valtion lainanotto	10 050	10 950 ^{b)}	11 320

^{a)} Ilman lisäbudjettia.

^{b)} Vuodelle 1985 budjetoitu lainanotto sekä suunniteltu 320 milj. markan lisäkonvertointi.

9.2 Kunnallistalous

Kunnallistalouden rahoitusasema parani v. 1984 tuntuvasti, kun sekä verotulot että siirrot valtiolta lisääntyivät nopeasti. Verotulojen kertymää lisäsivät jälkikannon kasvu ja edellisuotista pienempi veronpalautusten määrä. Veroäyrin hinta nousi keskimäärin 0,04 penniä, 15,98 penniin. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionapujen perusteet yhtenäistettiin, ja kunnille tuli velvolli-

suus maksaa korvauksia myös valtion laitosten käytöstä. Uudistus lisäsi huomattavasti sekä kuntien menoja että siirtoja valtiolta. Valtion kunnille maksamien siirtojen kasvun hidastamiseksi pienennettiin peruskoulujen, kirjastojen sekä palo- ja pelastustoimen valtionosuuksia ja viivästettiin ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin kohdistuvien valtionapujen maksatusta. Tulonsiirrot valtiolta lisääntyivät 17½ %.

Vuonna 1985 kuntien rahoitusasema vahvistuu edelleen. Keskimääräinen veroäyrin hinta säilyi suunnilleen ennallaan, ja verotulojen arvioidaan lisääntyvän 11 %. Verotulojen kasvua hidastaa veronpalautusten kasvu, mutta toisaalta sitä nopeuttaa työttömyysturvaetuksien verottaminen. Tämä verotulojen lisäys ohjataan työttömyysturvauudistuksen rahoitukseen kantamalla kunnilta ylimääräistä 3,05 prosentin suuruista työnantajan sosiaaliturvamaksua. Lasten kotona tapahtuvan hoidon tuen maksaminen on tullut kunnalliseksi tehtäväksi. Uudistus tulee voimaan asteittain vuoteen 1990 mennessä. Vuonna 1985 se lisää kuntien menoja 188 milj. mk ja siirtoja valtiolta 99 milj. mk.

Kuntien rahoitusasemaa kiristetään v. 1986 hidastamalla verotulojen kasvua ja lisäämällä kuntien osuuksia kansaneläkkeiden lisäosakustannuksiin. Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan eräitä kunnallisverotuksen vähennyksiä korotetaan keskimääräistä enemmän, ja arpajaisvero tuloutetaan kokonaan valtiolle. Toimien arvioidaan hidastavan verotulojen kasvua prosenttiyksikön verran. Kuntien verotulojen ennustetaan lisääntyvän 7 % ja tulonsiirtojen valtiolta 8 %.

Vuoden 1986 alussa yhtenäistetään ammatillisen koulutuksen valtionosuuksien ja -avustusten perusteet, ja oppilaiden kotikunnalle tulee velvollisuus osallistua ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten kustannuksiin. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opintososiaalisia etuuksia lisätään. Uudistus lisää kuntien korvauksia valtiolle 150 milj. mk.

Valtion ja kuntien edustajat päättivät huhtikuussa 1985 käydyssä neuvottelussa suositella kunnille ja kuntainliitoille, että ne mitoittaisivat toimintansa lisäykset v. 1986 vastaamaan keskimäärin 2 prosentin suuruista valtionosuuksien ja -avustusten määrän kasvua, jolloin kulutusmenojen kasvu olisi korkeintaan 2 %. Lisäksi suositeltiin, että vuodeksi 1985 suunniteltuja investointeja toteutettaisiin vasta v. 1986 ja pidettäisiin investoinnit muutoin vuoden 1985 tasolla. Kulutusmenojen kasvun ennustetaan kuitenkin ylittävän hieman asetetun tavoitteen ja investointien kasvavan edelleen.

Kuntien rahoitusaseman kiristymisestä huolimatta veroäyrin hintoja ei jouduttane ensi vuonna korottamaan. Kuntien maksuvalmius pysynee hyvänä viivästettyjen valtionosuuksien maksatuk- sen ja rahoitusvarausten kasvun vuoksi.

48. Kuntien ja kuntainliittojen talous¹⁾

	1982	1983 miljoonaa	1984* markkaa	1985**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	1 014	1 331	1 418	1 540
Välittömät verot	21 275	23 667	27 105	30 220
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	96	121	138	150
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	14 006	15 863	18 600	21 075
Muut tulot ²⁾	2 803	3 197	3 614	3 990
Tulot	39 194	44 179	50 875	56 975
Kulutusmenot	30 203	34 312	39 594	44 300
Tukipalkkiot	386	419	447	470
Sosiaaliavustukset ja muut tulonsiirrot	1 227	1 364	1 738	2 050
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	1 280	1 366	1 606	1 735
Muut menot ³⁾	2 780	3 024	3 450	3 820
Menot	35 876	40 485	46 835	52 375
Säästö	3 318	3 694	4 040	4 600
Poistot ja pääomansiirrot (netto)	2 469	2 894	3 268	3 580
Pääoman bruttomuodostus ⁴⁾	5 715	6 354	6 733	7 470
Rahoitusjäämä	72	234	575	710

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut ja vahinkovakuutuskorvaukset.

³⁾ Korot, vahinkovakuutusmaksut ja eläkkeet.

⁴⁾ Ml. maanostot, netto.

9.3 Sosiaaliturvarahastojen talous

Sosiaaliturvarahastojen tulot ilman valtion takuusuorituksia v. 1984 kasvoivat 18 % ja menot 12 %. Kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuja korotettiin, ja niiden tuotto kasvoi lähes kaksi kertaa niin paljon kuin maksetut tulonsiirrot. Kansaneläkemenot lisääntyivät 15 %. Puolet menojen kasvusta, 700 milj. mk, aiheutui kansaneläkeuudistuksen II B vaiheen voimaantulosta. Tammi- ja heinäkuussa suoritettujen kansaneläkkeen indeksikorotukset lisäsivät eläkemenoja 600 milj. mk. Sairausvakuutusetuudet kasvoivat 11 %. Niiden kasvua hidasti vakuutettujen omavastuuosuuksien korottaminen. Valtio suoritti 815 milj. mk sairausvakuutuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi. Työttömyyskassa-avustuksia maksettiin vähemmän kuin edellisvuonna. Valtion osuus työttömyyskassojen menoista oli 23 %.

Vuonna 1985 sosiaaliturvarahastojen maksamat tulonsiirrot kasvavat 16 %. Vuoden alussa toteutettiin kansaneläkeuudistuksen III vaihe, joka lisää etuuksia 480 milj. mk, kun yrittäjä- ja

omaisuustulot eivät enää vaikuta kansaneläkkeen lisäosan määrään. Vuoden 1985 tammikuussa tehty eläkkeiden indeksitarkistus kasvatti vuotuisia eläkemääriä 600 milj. mk. Sairausvakuutusetuudet kasvavat 13 %. Vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksua korotettiin. Valtion suoritusten sairausvakuutus- ja kansaneläkerahaston maksuvalmiuden turvaamiseksi arvioidaan jäävän yhteensä 0,3 mrd markkaa.

Vuoden 1985 alussa toteutettiin työttömien toimeentuloturvan kokonaisuudistus. Työttömyysturvan tasoa korotettiin ja etuudet saatettiin veronalaisiksi tuloksi. Valtio rahoittaa tarveharkintaisen perusturvan ja 48 % vakuutusmuotoisesta ansioturvasta. Ansiosidonnaiset etuudet kasvavat 800 milj. mk, joka on kolmannes sosiaaliturvarahastojen maksamien etuuksien kasvusta. Uudistuksesta aiheutunut verojen lisäys palautetaan työttömyysturvan rahoitukseen siten, että vuoden alussa korotettiin muun julkisoikeudellisen työnantajan kuin valtion ja sen liikelaitoksen ja kunnallisen liikelaitoksen kansaneläkevakuutusmaksua 1,5 prosenttiyksikköä ja sairausvakuutusmaksua 1,55 prosenttiyksikköä.

49. Sosiaaliturvarahastojen talous¹⁾

	1982	1983 miljoonaa	1984* markkaa	1985**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	381	283	233	190
Sosiaalivakuutusmaksut, pakolliset	10 954	11 969	14 627	17 445
työnantajain	7 658	8 382	9 631	11 315
vakuutettujen	3 296	3 587	4 996	6 130
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	2 638	4 579	4 480	4 865
Muut tulot ²⁾	954	1 110	1 209	1 340
Tulot	14 927	17 941	20 548	23 840
Kulutusmenot	1 411	1 622	1 775	2 020
Sosiaalivakuutusetuudet	12 592	15 057	17 008	19 730
Sosiaaliavustukset ja muut tulonsiirrot	1 337	1 566	1 581	1 810
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	195	109	114	125
Muut menot ³⁾	26	27	36	40
Menot	15 561	18 381	20 514	23 725
Säästö	-634	-440	34	115
Poistot ja pääomansiirrot, netto	20	23	25	30
Pääoman bruttomuodostus	37	73	54	60
Rahoitusjäämä	-651	-490	5	85

¹⁾ Kansaneläkelaitos, työttömyyskassat, Työttömyyskassojen keskuskassa, Työttömyyskassojen tukirahasto ja Erorahasto; kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Vahinkovakuutusmaksut, laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut, vapaaehtoiset sosiaalivakuutusmaksut sekä muut tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta.

³⁾ Korke- yms. menot ja vahinkovakuutuskorvaukset.

Sosiaaliturvarahastojen maksamien tulonsiirtojen arvioidaan kasvavan v. 1986 huomattavasti hitaammin kuin edellisenä vuonna. Vuoden alussa tulevat voimaan yksilöllinen varhaiseläke ja varhennettu vanhuuseläke. Joustava eläikejärjestely lisää v. 1986 kansaneläkemenoja 15 milj. mk, mutta sen kokonaisvaikutukseksi 3—5 vuoden kuluttua arvioidaan 100 milj. mk. Sairausvakuutusetuuksia laajennetaan vuoden 1986 alussa sisällyttämällä v. 1961 ja sen jälkeen syntyneiden hammashuolto sairausvakuutuskorvauksen piiriin. Lisäksi sairausvakuutuksen korvaustaksoja ja vähimmäispäivärahaa korotetaan. Uudistukset lisäävät sairausvakuutuksen menoja 160 milj. mk.

Työnantajan kansaneläkevakuutusmaksua korotetaan 0,25 prosenttiyksikköä ja vakuutetun maksua alennetaan 0,25 penniä. Työttömyysturvauudistukseen liittyvä ylimääräinen sosiaaliturvamaksu alennetaan 2,0 prosenttiin, josta puolet on sairausvakuutus- ja puolet kansaneläkevakuutusmaksua. Kuntien osuus kansaneläkkeiden lisäosakustannuksiin muutetaan veroäytimäärään pohjautuvaksi. Samalla kuntien osuutta korotetaan arviolta 430 milj. mk. Valtion suorittamiset Kansaneläkelaitoksen maksuvalmiuden turvaamiseksi jäänevät puoleen miljardiin markkaan.

50. Keskimääräiset sosiaalivakuutusmaksut¹⁾

	1982	1983	1984	1985*	1986**
Kansaneläkevakuutus					
työnantajat	4,275—	4,10—	4,20—	4,20—	4,45—
	5,608	5,60	5,70	6,20	5,95
vakuutetut	1,82	1,75	1,95	2,05	1,80
Sairausvakuutus					
työnantajat	2,05—	1,35—	1,45—	1,45—	1,45—
	2,35	2,35	2,45	4,00	3,45
vakuutetut	1,00	1,00	1,45	1,70	1,70
Työttömyysvakuutusmaksu	0,4	0,9	1,0	0,8	0,8

¹⁾ Vuosikeskiarvoina. Työnantajien maksut prosentteina maksetuista palkoista ja vakuutettujen maksut penniä veroäyritä.

9.4 Koko julkinen talous ja finanssipolitiikka

Vuonna 1984 julkisyhteisöjen tulot kasvoivat 4 prosenttiyksikköä nopeammin kuin juoksevat menot. Menojen volyymi oli 3½ % edellisvuotista suurempi (siirtomenojen hintoja voidaan likimäärin kuvata yksityisen kulutuksen hintaindeksillä). Keskiansioiden nousua pienempi tulo- ja varallisuusverotuksen inflaatiotarkistus, liikevaihtoveron korotuksen kokovuotinen vaikutus ja kohtaannon laajentaminen telepalveluihin sekä sosiaaliturvamaksujen korotukset nopeuttivat tulojen kasvua. Bruttoveroaste nousi puolitoista prosenttiyksikköä, josta vajaa puolet aiheutui välillisistä veroista, noin kolmasosa sosiaaliturvamaksuista ja loput välittömistä veroista. Sektoereittain tarkasteltuna veroasteen noususta kaksi kolmasosaa aiheutui valtiontaloudesta, neljäsosa sosiaaliturvarahastoista ja noin kymmenesosa kunnallistaloudesta.

Julkisyhteisöjen menojen kasvu hidastui v. 1984. Kunnallistaloudessa menojen kasvu kuitenkin nopeutui (Valtava-uudistus) ja oli hieman tulojen kasvua suurempi. Yksityisille maksettavien tulonsiirtojen kasvun hidastuminen johti siihen, että nettoveroaste kohosi hieman bruttoveroastetta enemmän. Verotulojen nopean kasvun ansiosta edellisvuotinen valtiontalouden suuri rahoitusali jäämä muuttui pieneksi ylijäämäksi. Myös muiden julkisyhteisöjen rahoitusasema parani hieman.

Vuonna 1985 bruttoveroaste nousee vajaan prosenttiyksikön. Kaksi kolmasosaa noususta aiheutuu sosiaalivakuutusmaksujen korotuksesta ja työnantajan lapsilisämaksun kantamisesta pidemmältä ajalta kuin edellisenä vuonna. Työttömyysturvauudistus nostaa bruttoveroastetta ½ prosenttiyksikköä, josta puolet on uudistuksen rahoitusjärjestelyistä aiheutuvaa laskennallista vaikutusta. Veroastetta nostaa myös se, että tavoit-

51. Julkisyhteisöjen talous

	1982	1983 prosenttia	1984* bruttokansantuotteesta	1985**	1986**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	1,4	1,4	1,4	1½	1½
Välittömät verot	15,6	15,7	16,0	16½	16½
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	14,0	13,9	14,6	14½	14½
Sosiaalivakuutusmaksut	4,5	4,4	4,8	5½	5
työnantajat	3,1	3,1	3,2	3½	3½
vakuutetut	1,3	1,3	1,6	2	1½
Muut tulot	2,1	2,1	2,1	2	2
Tulot	37,5	37,5	39,0	40	39½
Kulutusmenot	19,0	19,4	19,5	19½	20
Tukipalkkiot	3,1	3,2	3,2	3	3
Sosiaalivakuutusetuudet	5,9	6,3	6,3	6½	6½
Sosiaalivastukset ja muut tulonsiirrot	3,6	3,8	3,8	4	4
Muut menot	3,2	3,4	3,5	3½	3½
Menot	34,9	36,1	36,2	37	37
Säästö	2,6	1,4	2,8	3	2
Poistot ja pääoman siirrot (netto)	0,8	1,0	1,0	1	1
Pääoman bruttomuodostus ¹⁾	3,8	4,0	3,6	3½	3½
Rahoitusjäämä	-0,4	-1,6	0,2	½	-½

¹⁾ Ilman yleisöä palvelevien julkisten liikelaitosten pääoman bruttomuodostusta. Ml. maanostot ja varastojen muutos.

52. Brutto- ja nettoveroaste

	1982	1983 prosenttia	1984* bruttokansantuotteesta	1985**	1986**
Tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkiselle ¹⁾ (bruttoveroaste)	34,0	34,0	35,5	36½	36
välittömät verot	15,6	15,7	16,0	16½	16½
välilliset verot	13,5	13,5	14,1	14	14
sosiaaliturvamaksut	4,5	4,4	4,8	5½	5
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta yksityiselle	12,5	13,1	13,0	13	13½
tukipalkkiot	3,2	3,2	3,2	3	3
muut tulonsiirrot	9,3	9,9	9,8	10	10½
Nettotulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkiselle (nettoveroaste)	21,6	20,9	22,5	23	22½
Bruttoveroaste					
valtio	20,9	20,9	21,9	22	22
kunnat	8,7	8,7	8,8	9	9
sosiaaliturvarahastot	4,5	4,4	4,8	5	5
Nettoveroaste					
valtio	14,7	14,5	15,7	16	15½
kunnat	8,1	8,0	8,1	8	8
sosiaaliturvarahastot	-1,2	-1,7	-1,3	-1	-1½
Nettotulonsiirrot valtiolta kunnille	5,7	5,8	6,0	6	6

¹⁾ Sisältää myös pakolliset maksut ja sakot.

teellisen inflaation mukainen inflaatiotarkistus on tuloverotuksessa $4\frac{1}{2}$ prosenttiyksikköä keski-ansioiden nousua pienempi ja kiristää siten välitöntä verotusta. Työttömyysturvauudistus lisää tuntuvasti myös maksettavia etuuksia. Yksityisen sektorin saamat tulonsiirrot kasvavat suunnilleen yhtä nopeasti kuin verot, ja nettoveroaste nousee $\frac{1}{2}$ prosenttiyksikköä. Käytettävissä olevien tulojen kasvu jatkuu nopeampana kuin julkisten kulutus- ja investointimenojen kasvu myötävaikuttaen siihen, että v. 1985 julkisyhteisöjen rahoitusylijäämät ovat hieman edellisvuotisia suuremmat.

Julkisyhteisöjen rahoitusaseman arvioidaan v. 1986 jonkin verran heikkenevän. Bruttoveroaste laskee vajaan $\frac{1}{2}$ prosenttiyksikköä. Veroasteen aleneminen aiheutuu sosiaaliturvarahastoista ja valtiontaloudesta ja syinä ovat mm. lapsilisämaksun poistumisen ja sähköveron alenemisen kokovuotiset vaikutukset, välillisten verojen vähäiset tarkistukset ja kansantuotteen kasvua hitaampi kotimaisen kysynnän kehitys. Yksityisten saamat tulonsiirrot, varsinkin sosiaaliavustukset ja tukipalkkiot, kasvavat verotuloja nopeammin ja nettoveroaste laskee runsaan $\frac{1}{2}$ prosenttiyksikköä.

Asetettujen tavoitteiden mukaisesti julkista kysyntää rajoitetaan. Julkisen kulutuksen kasvun hidastumisesta huolimatta säästäminen supistuu. Investointienkin kasvu hidastuu, mutta rahoitusylijäämä muuttuu lieväksi alijäämäksi.

Ns. *korkeatyöllisyysbudjettilaskelmilla*¹⁾ on tarkasteltu, ovatko finanssipolitiikan perustemuutokset kiristäneet vai elvyttäneet taloudellista aktiivisuutta. Näissä laskelmissa kansantalouden oletetaan toimivan korkeaa työllisyyttä vastaavalla

käyttöasteella, jolloin julkisen sektorin laskennallisen nettoluotonannon muutokset johtuvat vain tulo- ja menoperusteiden muutoksista²⁾. Tällaisen korkeatyöllisyysbudjetin mukainen laskennallinen nettoluotonanto prosentteina korkeatyöllisyystuotannosta on:

	Koko julkinen sektori	Valtio
1982	$\frac{1}{4}$	0
1983	$-1\frac{1}{4}$	$-1\frac{1}{4}$
1984*	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$
1985**	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$
1986**	$-1\frac{1}{4}$	$-1\frac{1}{4}$

Näiden laskelmien mukaan tulo- ja menoperustemuutokset heikkensivät v. 1984 yksityisen sektorin taloudellista aktiivisuutta edelliseen vuoteen verrattuna. Finanssipolitiikka näyttää olleen hieman kireämpää kuin vuosi sitten arvioitiin. Vuonna 1985 tulo- ja menoperusteiden muutokset eivät paranna eivätkä heikkennä yksityisen sektorin taloudellista aktiivisuutta eli finanssipolitiikka on suunnilleen neutraali edelliseen vuoteen verrattuna. Tosin tuotannon kasvuvaiikutusta viimevuotiseen verrattuna kaventavat keski-ansioiden nousua pienemmät inflaatiotarkistukset tuloveroasteikkoihin sekä eräiden sosiaaliturvamaksujen korotukset, mutta toiseen suuntaan vaikuttaa sosiaalisten tulonsiirtojen kasvu. Vuonna 1986 tuotannon kasvuvaiikutusta tämänvuoti-

¹⁾ Laskelmien pohjana on korkeatyöllisyystuotannon (tuotantopotentiaalinen) 3 prosentin vuosikasvu.

²⁾ Mitä pienempi korkeatyöllisyysbudjettiylijäämä (nettoluotonanto) on, sitä elvyttävämpiä ovat finanssipolitiittiset päätökset lyhyellä aikavälillä.

53. Finanssipolitiikan vaikutukset

	1982	1983	1984*	1985**	1986**
	prosenttia bruttokansantuotteesta, kiinteisiin hintoihin				
Valtio	1,1	0,8	-1,5	-0,4	0,3
välittömät	0,6	0,6	0,0	0,2	0,1
välilliset	0,5	0,2	-1,5	-0,6	0,2
Kunnat	0,5	0,4	0,3	0,1	0,3
välittömät	0,7	0,7	0,9	0,6	0,4
välilliset	-0,2	-0,3	-0,6	-0,5	-0,1
Sosiaaliturvarahastot	0,4	-0,1	-0,2	0,0	0,1
Julkisyhteisöt yhteensä	2,0	1,1	-1,4	-0,3	0,7

seen verrattuna lisää se, että bruttoveroaste laskee, vaikka menojen reaalikasvu hidastuu.

Finanssipolitiikan määrällisiä vaikutuksia kokonaistuotantoon on lisäksi arvioitu mallilla, jossa tulo- ja menoperusteiden muutosten ohella otetaan huomioon julkisen talouden ns. automaattiset vaikutukset, sekä budjetin rakenteen ja finanssijoitusten vaikutukset (asetelma 53). Välitön vaikutus syntyy julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien kehityksestä. Ns. välilliset vaikutukset syntyvät puolestaan tulonsiirroista, finanssijoituksista sekä veroista ja maksuista, jotka vaikuttavat kotitalouksien ja yritysten käytettävissä oleviin tuloihin ja sitä kautta edelleen niiden käyttäytymiseen.

Myös näiden laskelmien mukaan julkinen talous hillitsi v. 1984 merkittävästi tuotannon kasvua. Sama suunta jatkuu v. 1985, joskin selvästi vaatimattomampana. Ensi vuonna julkisyhteisöjen arvioidaan tukevan tuotannon kasvua.

Laskelmat eivät kuitenkaan sisällä finanssipolitiikan aiemmilta vuosilta jäljellä olevia tuotantoa lisääviä tai supistavia vaikutuksia. Erityisesti ensi vuoteen ulottunee vielä jonkin verran parin edeltäneen vuoden kiristäviä vaikutuksia. Vaikutuslaskelmien ulkopuolelle jäävät myös finanssipolitiikan vaikutukset palkkaratkaisuihin ja hintoihin sekä sitä kautta yritysten kilpailukykyyn. Näiden vaikutus kansantalouden tulonmuodostukseen näkyy viivästyneenä useiden vuosien aikana.

10 Rahoitusmarkkinat

Kansantalouden ulkoinen tasapaino palautui nopeasti v. 1984 mm. siksi, että kotimaista kysyntää elvyttävää talouspolitiikkaa oli alettu kiristää edellisen vuoden lopulta alkaen. Vaihtotase pysyy tasapainoisena myös vuosina 1985 ja 1986. Vaikka investoinnit ovat alkaneet vilkastua, korkea korkotaso ja kireätkö finanssipolitiikka lisäävät säästämistä.

Vaihtotaseen tasapainottuminen on edistänyt ulkomaisen nettovelan supistumista suhteessa

kansantuotteeseen. Vuonna 1984 valuuttakurssi-muutokset lisäsivät velan marka-arvoa 4 mrd mk, mutta vuoden 1985 alkupuoliskolla ne pienensivät sitä. Tänä vuonna nettovelan hoitomenot supistuvat tilapäisesti mm. kansainvälisen korkotason alenemisen ja velan kuoletusten pienenemisen takia. Vuonna 1986 kuoletukset samoin kuin hoitomenot yhteensä kasvavat jälleen selvästi.

54. Vaihtotase ja ulkomainen nettovelka

	1982	1983	1984*	1985**	1986**
Vaihtotase					
ylijäämä (+), mrd mk	-3,9	-5,2	0,0	0	1
% vaihtotaseen tuloista	-4,8	-5,9	0,0	0	1
Ulkomainen nettovelka					
mrd mk	41,0	49,1	53,2	53	52
% bruttokansantuotteesta	16,7	17,9	17,3	15½	14½
Nettovelan hoitomenot¹⁾					
mrd mk	9,1	11,6	12,7	11½	15
% vaihtotaseen tuloista (nettovelan hoitosuhde)	11,2	12,9	12,2	10	12½

¹⁾ Ulkomaisista veloista ja saamisista (ml. lyhytaikaiset velat ja saamiset) aiheutuvat nettomääräiset korko- ja kuoletusmenot.

Kansantalouden maksuvalmius parani v. 1984 ja vielä vuoden 1985 alussa hyvin nopeasti. Rahan tarjontaa lisäsi erityisesti runsas pääoman tuonti, jota on pitänyt yllä suuri korkoero koti- ja ulkomaisten rahamarkkinoiden välillä. Liiallista maksuvalmiutta sidottiin aluksi termiinkaupoilla Suomen Pankkiin ja sittemmin enenevässä määrin yrityksiltä ja pankeilta perityillä erityistalletuksilla.

Laajoista termiini-interventioista huolimatta Suomen Pankin ulkomainen nettosaatava v. 1984

kasvoi 10 mrd mk. Vuoden 1985 alkupuolella valuuttavarantoa lisäsivät ensi sijassa kotimaisten joukkovelkakirjojen myynti ulkomaisille sijoittajille sekä Suomen Pankin termiini-interventioiden kannan supistuminen. Markkamääräisten joukkovelkakirjojen ulkomaista kysyntää pitivät yllä niiden erittäin hyvä tuotto sekä myös luottamus Suomen markan arvoon. Kesäkuussa 1985 Suomen Pankki kielsi toistaiseksi näiden joukkovelkakirjojen myynnin ulkomaille kotimaisen likvidisyyden liiallisen kasvun estämiseksi. Silti Suo-

men Pankin ulkomaisen nettosaatavan odotetaan vuoden loppuun mennessä vielä kasvavan hie-
man. Vaikka pääoman tuonti hidastuneekin,
vaihtotaseen ennustetaan kääntyvän loppuvuo-
na lievästi ylijäämäiseksi alijäämäisen alkuvuoden
jälkeen. Vuonna 1986 pääoman tuonnin odote-
taan pysyvän hitaana, sillä mm. joukkovelkakir-
jojen myyntikieltoa oletetaan jatkettavan ja koti-
maisien korkotason asteittain laskevan. Valuutta-
varanto pysyy kuitenkin suurena ja ulkoinen
maksuvalmius hyvänä.

Valtion lyhytaikaiset rahoitusvaraukset, jotka

pääosin on sijoitettu joko suoraan tai Postipankin
välityksellä Suomen Pankkiin, supistuivat vuoden
1985 tammi-heinäkuussa kausiluonteisesti 3,0
mrd mk. Kun otetaan huomioon myös valtion
pääoman tuonti ja Suomen Pankilta saadun lai-
nan kuoletus, valtio lisäsi rahan tarjontaa yhteen-
sä 3,6 mrd mk. Vuoden loppupuolella valtio
jälleen lisää rahoitusvarauksia ja vähentää pää-
oman tuontia; koko vuonna valtion rahan tarjon-
taa lisäävä vaikutus jäänee vajaaseen 1 mrd mark-
kaan. Vuonna 1986 valtio nettomääräisesti vä-
hentää pääoman tuontia.

55. Yhdistetty Suomen Pankin tase ja maksutase

	1984 31.12.	1985 31.7.	1984 muutos	1985**
	miljoonaa markkaa			
Suomen Pankin kotimainen nettovelka ¹⁾	17 576	21 720	9 625	5 700
valtio ja Postipankki (ilman PSP:n kassa- varantotalletuksia)	3 698	3 950	2 877	900
valtion talletustili	4 200	1 600	1 200	0
päivätalletukset	1 690	4 153	1 220	0
velkakirjaluotto	-1 000	- 560	0	1 000
muu (ml. suhdanne- ja suhdannerahastotalle- tukset)	-1 192	-1 243	457	-100
liikepankit (ml. PSP:n kassavarantotalletukset) ...	2 369	4 970	4 299	3 000
käteisvaraluotot	-1 309	-1 290	- 445	0
päiväluotot	-5 018	-4 391	767	900
kassavarantotalletukset	8 697	9 878	3 658	1 600
muu (ml. päivätalletukset)	-1	773	319	500
muu	11 509	12 800	2 449	1 800
			miljoonaa markkaa	
Pääoman tuonti, netto			9 581	5 600
valtio			2 697	1 350
muu			6 884	4 250
Vaihtotaseyliäämä			44	100

¹⁾ SP:n kotimainen nettovelka = SP:n ulkomainen nettosaatava. SP:n kotimaisen nettovelan muutos miinus pääoman tuonti, netto = vaihtotaseyliäämä.

Suomen Pankin nettovelka yleisölle kasvoi tammi-heinäkuussa 2,9 mrd mk, eli tällä määrällä Suomen Pankki suoranaisesti vähensi yleisön maksuvalmiutta. Kasvu johtui lähes kokonaan investointitalletuksista, joita yritykset tekivät runsaasti talletusten hyvän tuoton ja edellisen tilikauden hyvän tuloksen takia. Yleisön saamia Suomen Pankilta lisäsi myös se, että viime vuodenvaihteesta yritysten eräät ulkomaiset luotot on luettu mukaan kassavarantotalletuspohjaan. Yritysten investointitalletuksia aletaan vapauttaa

nostettaviksi syksystä 1985 alkaen. Vuoden 1985 lopulla ja v. 1986 investointitalletusten ei enää odoteta nettomääräisesti kasvavan. Suomen Pankin yritysluotot — esim. KTR-luotot ja vientiluotot — ovat kasvaneet vain vähän mm. ehtojen lievän kiristämisen takia. Kasvu jäänee pieneksi myös v. 1986.

Pankkien keskuspankkiasema on pysynyt ke-
veänä, vaikka pankkien maksuvalmiutta onkin
sidottu huomattavasti Suomen Pankkiin. Kassa-
varantotalletusjärjestelmän uudistus syksyllä 1984

laajensi kassavarantopohjaa kolmanneksen. Heinäkuun lopussa 1985 pankkien kassavarantotalletukset kohosivat jo 9,9 mrd markkaan. Järjestelmän muutos siirsi aikaisempaa suuremman osan kassavarantotalletuksista liikepankkien kannettavaksi. Liikepankeilla on lisäksi edelleen yhteensä 4—5 mrd markan päiväluottokanta; tosin eräillä pankeilla on myös päivätalletuksia. Pankkien keskuspankkiaseman odotetaan säilyvän liki ennallaan tänä ja ensi vuonna.

Päiväkorko on nykyisin rahapolitiikan tärkein väline. Rahapolitiikassa pyritään siihen, että korot tasapainottaisivat luottojen kysyntää ja tarjontaa. Pankit ovat voineet vuoden 1984 syksystä lähtien siirtää eräin rajoituksin antolainauskorkoihinsa ottolainauskustannusten kasvun (ml. erityistalletukset), vaikka muutoin pankkien antolainauksen keskiporko on edelleen säädely. Pankit ovat pyrkineet kiertämään Suomen Pankin rajoituksia lähinnä siirtämällä pankkikonsernin varainhankintaa ja yleisöluottoja omien rahoitusyhtiöidensä nimiin. Tätä kautta pankkikonsernien kannattavuus säilyy hyvänä, mutta samalla pidetään yllä rahapolitiikan linjan mukaisesti korkeita korkoja, jotka määräytyvät osin hallinnollisen päiväkoron sekä osin kysynnän ja tarjonnan perusteella.

Myös varsinaisten pankkien varainhankinta ja luotonanto ovat keskinäisen kilpailun ja hyvän kannattavuuden vuoksi kasvaneet nopeasti. Vuoden 1985 heinäkuun lopussa pankkien perinteinen otto- ja antolainaus olivat 17½ % suuremmat kuin vuotta aiemmin, vauhti on nopeutunut lähes yhtäjaksoisesti vuoden 1984 kesästä lähtien. Sen odotetaan kuitenkin hidastuvan vielä vuoden 1985 lopulla, sillä tavanomaista suuremmat luvut lienevät aiheutuneet mm. suurista yrityskaupoista.

Yleisön kokonaisvelka, joka v. 1984 kasvoi 13,7 %, jatkoi nopeaa kasvuaan vuoden 1985 alussa. Osa muistakin kuin pankkien luotoista käytettiin todennäköisesti rahoitusvaateiden hankintaan. Kotimaisten joukkovelkakirjojen kasvu on ollut hyvin nopeaa, niiden kysyntää on lisännyt mm. korkotulojen verovähennysoikeuden suureneminen luonnollisten henkilöiden tuloverotuksessa viime vuosina. Yleisön rahoitusvaatei-

den ja velkojen yhtäaikainen kasvu — ns. finanssikierro — hidastunee selvästi, kun korkotasoa laskee.

Pankkien antolainauksen keskiporko on 1980-luvulla pysytellyt 10—11 prosenttina. Inflaation hidastuttua korko on reaalisesti noussut vuodelta, ja v. 1985 antolainauksen reaalin keskiporko lienee 4 %. Pankkien uusissa luotoissa keskiporko oli vuoden 1985 alussa noin prosenttiyksikön korkeampi kuin vanhoissa. "Vapaan koronmuodostuksen" markkinoilla luottokorot ovat tietysti vielä korkeampia, joskin säädelyjen ja vapaiden korkojen välinen ero on kaventunut, kun Suomen Pankki on alentanut vähitellen päiväkorokoaan. Päiväkoron ja ulkomaisten lyhytaikaisten markkinakorkojen välinen ero on myös ollut huomattava, ja tämä on ollut eräs keskeinen syy paisuneeseen pääoman tuontiin.

56. Rahalaitosten otto- ja antolainaus

	1984 XII	1985 VII	1985** XII
	12 kuukauden muutos, prosenttia		
Ottolainaus	15,1	17½	16
Markkamääräinen	16,0	16	15½
Varsinaiset talletukset ..	15,6	17	16
Shekki- ja postisiirto-tilit	18,4	13	10
Valuuttamääräinen	— 2,8	54	35
Antolainaus	14,5	17½	16
Markkamääräinen	13,9	15½	15
Valuuttamääräinen	18,0	28	25

57. Kotimainen korkokehitys

	Pankkien antolainauksen efektiivinen keskiporko nimellinen	Päiväkorko reaalinen	Päiväkorko — 3 kuukauden euro-dollarikorko
	prosenttia		
1982	10,2	0,8	11,6
1983	10,1	1,6	15,4
1984	10,9	3,5	16,2
1985** .	10½	4	13½

Liite

Taloudellisia tapahtumia 1.1.1983—18.9.1985

1983

1.1.

Sähkövero on edelleen 1,4 penniä kilowattitunnilta, mutta eräillä teollisuudenaloilla, joissa sähkön käyttö on rinnastettavissa raaka-aineen käyttöön, sähköverosta palautetaan puolet.

Yksityisen sektorin *työnantajan kansaneläkevakuutusmaksu* v. 1983 on 4,10 — 5,05 — 5,60 % ja *sairausvakuutusmaksu* 1,35 % palkoista. Julkisen sektorin maksut ovat vastaavasti 4,60 % ja 2,35 %. *Vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu* on 1,75 ja *sairausvakuutusmaksu* 1 p.

Työeläkevakuutusmaksu on v. 1983 alle 24-vuotiailta työntekijöiltä 6 % palkoista; keskimääräinen TEL-maksu on 11,1 % ja LEL-maksu 11,2 %.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v. 1983 on 0,9 %.

Kansaneläkkeen pohja- ja lisäosa muuttuvat veronalaiseksi tuloksi; eläkevähennyksen vuoksi pelkkää kansaneläkettä saava ei kuitenkaan joudu maksamaan eläkkeestään veroa. Pienten työeläkkeiden verotusta kevennettiin.

Maataloudessa otetaan käyttöön määräaikainen *investointivarausrjestelmä* vuosina 1983—1991. Puolet varauksen määrästä on talletettava rahalaitokseen. Ellei varausta käytetä neljänä seuraavana vuonna, se luetaan tuloksi 30 prosentilla korotettuna.

Elinkeinotulon verotuksessa tehtävän *toimintavaruksen* enimmäismäärä korotettiin 15 prosentista 20 prosenttiin maksettujen palkkojen määrästä. Toimintavaruksen tehnyt verovelvollinen

saa tehdä enintään 35 prosentin suuruisen varastovaruksen aiemman 40 prosentin sijasta. Verovuodelta tehtävä toimintavaraus saa olla enintään 75 % tilikauden voitosta.

Päivämarkkinoiden korontasausjärjestelmä poistettiin. Päiväkorko alennettiin 11,5 prosentista 11 prosenttiin.

7.1.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarvio annettiin. Menot ovat 74,2 mrd mk (14,3 % suuremmat kuin vuoden 1982 varsinaisessa budjetissa) ja tulot ilman lainanottoa 64,0 mrd mk (9,8 % suuremmat kuin vuoden 1982 varsinaisessa budjetissa). Lainanotoksi on merkitty 10,3 mrd mk. Sekä tulo- ja varallisuusveroasteikon että tärkeimpien vähennysten inflaatiotarkistus on 9 %. Polttoaineveroa korotettiin noin 5 %. Rautateiden henkilö- ja tavaraliikenteen tariffeja nostettiin 1.1.1983 lukien 5 % sekä 1.7.1983 lukien tavaraliikenteen tariffeja 7 % ja henkilöliikenteen 5 % (muutettiin ensimmäisessä lisäbudjetissa 10 prosentiksi). Posti- ja telemaksuja korotettiin keskimäärin runsas 5 % vuoden alusta lukien. Liiketoimintaveroa korotetaan 2 prosenttiyksikköä 16 prosenttiin 1.6.1983 lukien.

1.2.

Liikepankkien lisäkorotonta *päiväluottojen* käyttöoikeutta supistettiin 1 600 milj. markasta 800 milj. markkaan. Samalla *päiväluottojen lisäkorkoprosentti* aleni 4 prosentista 2 prosenttiin, mutta *päiväkorko* nousi 11 prosentista 12 prosenttiin.

21.2.

Maataloustuloratkaisussa hinnoitteluvuodeksi 1983/84 tavoitehintatasoa korotettiin yhteensä 475,2 milj. mk (kevään 1981 talouspoliittiseen

kokonaisratkaisuun liittyvä indeksitarkistuksen osuus oli 8,7 milj. mk). Sopimus korvaa hinnoitteluvuonna 1982/83 tapahtuneen kustannustason nousun.

22.2.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus* korotettiin 3,7 prosenttiin ottolainauskannasta.

1.3.

Päiväkorko kohosi 12 prosentista 13 prosenttiin. Päiväluottoihin sovellettava korkein korko nousi tällöin 14 prosentista 15 prosenttiin.

Asuinhuoneistojen vuokrien korottamisesta 16.12.1982 annetun valtioneuvoston yleisohjeen mukaan vuokria voitiin korottaa enintään 88 p/m², tai jos vuokralainen vastaa itse lämmityskuluista, enintään 58 p/m².

22.3.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus* korotettiin 4,1 prosenttiin ottolainauskannasta.

30.3.

Maataloustuloratkaisussa hinnoitteluvuodeksi 1983/84 maataloustuloa ja hintapoliittista tukea korotetaan yhteensä 471,5 milj. mk. Maataloustulon korotuksesta 292,5 milj. mk ohjataan kotieläintuotteiden tavoitehintojen korotuksiin 1.4.1983 alkaen, 101 milj. mk viljojen tavoitehintojen korotuksiin 1.8.1983 alkaen ja 78 milj. mk hintapoliittiseen tukeen (ks. 21.2.1983).

1.4.

Subdannetalletuslakia muutettiin siten, että talletuksen alaraja on 2 000 markan asemesta 50 000 äyriä; valtioneuvosto voi korottaa alarajan 200 000 äyriin saakka. Korko sidotaan Suomen Pankin peruskorkoon ja koron sekä talletuksen verovapaus lakkaa. *Investointiverolaissa* valtioneuvoston päätöksen ja veron voimaan saattamisen välinen vähimmäisaika lyhenee kahteen viikkoon. *Vientitalletusjärjestelmä* muuttuu pysyväksi. *Vientitalletukselle* maksettava korko sidotaan Suomen Pankin peruskorkoon ja muutetaan verolliseksi samoin kuin talletuskin. *Vientimaksun* samoin kuin vientitalletuksenkin kanto siirtyy tullilaitokselle.

6.4.

Suomen Pankki ei toistaiseksi osallistu *sabainvestointien* rahoitukseen KTR-luotoilla, eikä myönnä tällaisten investointien rahoitukseen ulkomaisen luoton käyttöä.

8.4.

Metalliteollisuuden työehtosopimus allekirjoitettiin. Maaliskuun alusta voimaan tullut sopimus on vuoden mittainen. Tuntipalkat kohoavat 1.3.1983 lukien 70 penniä (keskimäärin 2,7 %) ja lokakuun alusta 2 %. Muiden palkkioiden korotusten arvioidaan nostavan palkkatasoa lisäksi 0,7 %. Useimmilla muilla aloilla sopimukset tehtiin suunnilleen samalla linjalla.

26.4.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus* korotettiin 4,7 prosenttiin ottolainauskannasta.

1.5.

Pankit saavat siirtää osan *vapaan koronmuodostuksen* markkinoilta hankitun ottolainauksensa korkokustannuksista antolainauskorkoihin. Luottokorkoihin voidaan siirtää enintään 40 % niistä kustannuksista, jotka ylittävät pankin antolainauksen keskikorolle määrätyn enimmäistason. Pankkien ylin sallittu *antolainauskorko* korotettiin 12,5 prosentista 13,0 prosenttiin. *Päiväkorko* nostettiin 13 prosentista 15 prosenttiin ja 2 prosentin lisäkorko poistettiin.

6.5.

Uuden *hallituksen ohjelmassa* asetetaan tavoitteeksi mm. inflaation hidastaminen kuuteen prosenttiin vuoden 1984 aikana, yritystoiminnan edistäminen, valtion lainanoton supistaminen vuosina 1984 ja 1985 vuoden 1983 tasosta sekä veroasteen nousun rajoittaminen enintään yhteen prosenttiyksikköön vuoteen 1986 mennessä.

11.5.

Suomen Pankin osuus *kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyssä* (KTR-luotto) alennettiin 50 prosentista 40 prosenttiin.

1.6.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntihinnat nousivat 5,9 %.

- 29.6. Ensimmäisen *lisäbudjetin* menot ovat 1 329 milj. mk. Suurimmat menojen lisäykset aiheutuvat devalvaation jälkeen päätetyistä sosiaalipoliittisista toimenpiteistä, maataloustuotannon markkinoinnista ja tasapainottamisesta sekä lisätyöohjelmasta.
- 1.7. *Peruskorko* nousi 8½ prosentista 9½ prosenttiin. Korkotaso nousee yleisesti yhden prosenttiyksikön. Pankkien ylin antolainauskorko kohosi 13 prosentista 14 prosenttiin.
- 11.7. *Puukaupan* osapuolet julkistivat omat hintasuosituksensa. Hintaerimielisyys vaihtelee puulajin mukaan 5—14 mk/m³.
- 11.8. *Vientitakuiden* (K-takuiden) ns. omavastuuosuus korotettiin 7,5 prosenttiin.
- 26.8. *Maataloustulon* saattamiseksi kevään maataloustuloratkaisun (ks. 21.2.1983 ja 30.3.1983) mukaiseksi tavoitehintoja korotetaan 173,4 milj. mk ja hintapoliittista tukea 61,8 milj. mk eli yhteensä 235,2 milj. mk.
- 15.9. *Päiväkorko* kohosi 15 prosentista 18 prosenttiin valuuttamarkkinoilla esiintyneen levottomuuden takia.
- 21.9. *Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitys* annettiin. Menot olivat 84,5 mrd mk eli 14 % suuremmat kuin vuoden 1983 varsinaisessa budjetissa. Tulot ilman lainanottoa olivat 73,8 mrd mk; kasvui edellisestä vuodesta oli 15 %. Lainanotoksi oli merkitty 10,7 mrd mk.
- 23.9. *Päiväkorko* aleni 17,5 prosenttiin.
- 1.10. Pankit saavat siirtää vapaan koronmuodostuksen markkinoilta hankkimansa ottolainauksen kustannuksista 50 % *antolainauskorkoihinsa* (ks. 1.5.1983).
- 6.10. *Päiväkorko* aleni 17,1 prosenttiin.
- 12.10. *Päiväkorko* aleni 17,0 prosenttiin.
- 17.10. *Päiväkorko* aleni 16,7 prosenttiin.
- 21.10. *Alkoholijuomien* vähittäismyyntihinnat nousivat keskimäärin 5 %.
- 1.11. *Tupakkatuotteiden* vähittäismyyntihinnat nousivat keskimäärin 5 %.
- 16.11. *Puun hintasuositussopimuksen* 30.6.1984 päättyvään ensimmäiseen vaiheeseen sisältyy aikaisuuslisä. Toisen, 31.3.1985 päättyvän vaiheen hinnat on sidottu metsäteollisuustuotteiden vientihintakehitykseen. Mäntytukin hinnoittelussa sovelletaan laatuluokitusta 1.7.1984 lukien (ks. 31.5.1984).
- 24.11. Toinen *lisäbudjetti* koskee Kansainvälisen valuttarahaston jäsenosuuden nostoa, eikä vaikuta menojen loppusummaan.
- 1.12. Suomen Kaupunkiliitto katsoi sopimuksen *kunnallistalouden puitteista* koskevasta neuvottelumenettelystä (24.6.1982) osaltaan rauenneeksi. Suomen Kunnallislitto on puolestaan katsonut, ettei se voi antaa jäsenilleen järjestelyasiakirjan mukaisia suosituksia.
- 9.12. Valtioneuvoston *periaatepäätös maatalouspoliittisista ohjaustoimenpiteistä*. Muun muassa maidontuotannon ja kanatalouden vähentämissopimusten korvaustasoa korotetaan, kesannointisopimus uudistetaan, kotieläintuotannon luvanvaraisuutta tiukennetaan, maidontuotannossa siirrytään kaksihintajärjestelmään ja tilojen huomavaraisuutta lisätään.

29.12.

Kolmannen *lisäbudjetin* nettomenot ovat 2,1 mrd mk. Ne aiheutuvat mm. maatalouden hin-
tatuesta, palkkojen ja kustannustason ennakoitua
nopeammasta noususta sekä kuntien valtion-
osuuksien lisäyksistä.

1984

1.1.

Teollisuusyritys voi tehdä verotuksessa vuosilta
1984—1988 liiketoimintaansa liittyvän *tutkimus-
ja kehittämistoiminnan menoista vähennyksen*,
jonka suuruus riippuu toisaalta tutkimustoimin-
taan käytettyjen palkkojen määrästä sekä toisaalta
niiden kasvusta.

Viimeiset *tulliesteet* poistuiivat Suomen teolli-
suustuotteiden vienniltä EC:hen.

Sähkövero kohosi 1,4 pennistä 1,6 penniin
kilowattitunnilta.

Yksityisen sektorin *työnantajan kansaneläke-
vakuutusmaksu* v. 1984 on 4,20 — 5,15 —
5,70 % ja *sairausvakuutusmaksu* 1,45 % palkoi-
sta sekä julkisen sektorin maksut vastaavasti 5,70
ja 2,45 % palkoista. *Vakuutetun* sairausvakuu-
tusmaksu on 1,20 penniä ja kansaneläkevakuu-
tusmaksu 1,95 penniä veroäyriä.

Työeläkevakuutusmaksu on v. 1984 alle 24-
vuotiailta työntekijöiltä 6,4 % palkoista; keski-
määräinen TEL-maksu on 11,1 % ja LEL-maksu
11,6 %.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v.
1984 on 1,0 %.

Valuuttaindeksiluku lasketaan vaihdettavien
valuuttojen kurssimuutosten perusteella. Kurssit
eivät uudistuksen yhteydessä muuttuneet. *Va-
luuttaindeksiluvun* (perusvuosi 1982) *vaihtelu-
alueen* yläraja on 106,0 ja alaraja 101,3.

Suomen Pankki nosti *päiväkoron* 17,5 prosent-
tiin. Liikepankkien peruskorkoiset *keskuspankki-
luottokiintiöt* poistettiin ja laajennettiin päivä-
markkinoille osallistuvien pankkien piiriä siten,
että *ulkomaisessa omistuksessa* olevat liikepankit

saavat samanlaiset oikeudet kuin kotimaiset liike-
pankit. Pankit saavat siirtää *markkinakorkoisen
ottolainauksen kustannuksista* 60 % antolainaus-
korkoihin, aikaisemmin 50 %. Pankkien antolai-
nauuskorkojen 14 prosentin yläraja poistettiin yh-
teisöjen *shekki- ja vekseliluotoilta*.

Kahdeksan *kunnan kantokykyluokkaa* korotet-
tiin ja 33 kunnan alennettiin v. 1984.

Kuntien kalleusluokitus vuosiksi 1984—1987
muuttui. Ensimmäiseen kalleusluokkaan nousi
31 kuntaa; tämän jälkeen ensimmäiseen kalleus-
luokkaan kuuluu yhteensä 62 kuntaa.

Pohjoismaiden keskuspankit korottivat luotto-
rajoja, jotka sisältyvät *pohjoismaiseen sopimuk-
seen lyhytaikaisesta valuuttatuesta*. Keskuspan-
keilla on oikeus saada keskinäistä luottoa yhteen-
sä 150 milj. SDR:n arvosta sekä velvollisuus
myöntää luottoa yhteensä 100 milj. SDR:n arvos-
ta (Islanti 30 ja 20 milj. SDR).

13.1.

Vuoden 1984 tulo- ja menoarvio annettiin.
Menot ovat 84,5 mrd mk (13,9 % suuremmat
kuin vuoden 1983 varsinaisessa budjetissa) ja
tulot ilman lainanottoa 73,8 mrd mk (15,5 %
suuremmat kuin vuoden 1983 varsinaisessa bud-
jetissa). Lainanotoksi on merkitty 10,7 mrd mk.
Tuloveroasteikkojen inflaatiotarkistus on 8 % ja
varallisuusveroasteikon 6 %. Keskeisiä vähennyk-
siä korotettiin keskimäärin 6 %. Sairauskuluvä-
hennys kaksinkertaistui ja siihen tuli 200 markan
omavastuu. Luonnollisten henkilöiden muuhun
kuin elinkeino- ja ansiotoimintaan liittyvien vel-
kojen korkojen vähennysoikeuden omavastuu on
400 mk v. 1984. Kivihiilen veroa korotettiin noin
21 % ja muiden polttoaineiden 5 %; ydin-
voima-aine-elementtien vero on 8 % niiden tul-
lausarvosta. Rautateiden henkilöliikenteen tarif-
feja nostettiin vuoden alusta 5 % ja 1.7.1984
lukien 6 %; tavaraliikenteen tariffeja nostettiin
vuoden alusta 8 %. Postimaksuja korotettiin kes-
kimäärin 9 % 1.3.1984 lukien.

20.1.

Maasta viedystä, tullitariffin nimikkeeseen
44.05 kuuluvasta I—V laatuluokan mäntysahata-
varasta kannetaan 19.1.1985 saakka 2,5 prosentin
suuruista *vientitalletusta* (ks. 1.11.1984).

26.1.

Vuonna 1984 päättyvältä tilikaudelta tehtävän *investointivaruksen* enimmäismäärä korotettiin 50 prosentista 70 prosenttiin tilikauden voitosta; investointivaraus saadaan tehdä myös sellaiselta v. 1983 tai 1984 päättyneeltä tilikaudelta, jolloin varausta on käytetty.

24.2.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus* korotettiin 4,7 prosentista 5 prosenttiin ottolainauskannasta.

29.2.

Maataloustuloratkaisussa korvataan hinnoitteluvuonna 1983/84 tapahtunut kustannustason nousu. Tavoitehintoja ja hintapoliittista tukea tarkistettiin 502,5 milj. mk.

1.3.

Asuinhuoneistojen vuokrien korottamisesta 16.12.1983 annetun valtioneuvoston yleisohjeen mukaan vuokria voitiin korottaa enintään 60 p/m².

4.3.

Keskeiset työmarkkina- (paitsi Akava) sekä maatalousjärjestöt hyväksyivät (allekirjoittivat 28.3.) tulopoliittisen selvitysmiehen ehdotuksen *tulopoliittiseksi kokonaisratkaisuksi 1984*. Sen perusteella solmittavat sopimukset ovat voimassa vuoden 1986 helmikuun loppuun saakka. Palkkoja korotetaan sopimuskauden alusta lukien siten, että korotuksen kustannusvaikutus on 3,2 % asianomaisen sopimusalan palkkasummasta sekä 1.3.1985 lukien vastaavasti 3,6 %. Sopimukseen sisältyy matalapalkkaratkaisu (v. 1984 keskimäärin 0,4 % koko kansantalouden palkkasummasta) ja indeksiehto (palkantarkistusindeksinä kuluttajahintaindeksi korjattuna vaihtosuhteindeksin muutoksen kolmasosalla). Lisäksi sovittiin työajan lyhentämisestä aikaisintaan 1.1.1986 lukien. Esitys maataloustulon tarkistamiseksi sisältyy kokonaisratkaisuehdotukseen. Kokonaisratkaisu edellyttää hallitukselta mm. indeksiehdon kieltävän lain muuttamista, työttömyysajan toimeentuloturvan kehittämistä sekä työehtosopimusjärjestelmän kehittämistä; lisäksi edellytetään, että hallitus pyrkii tarkistamaan sopimuskauden aikana veroasteikkoja sekä keskeisimpiä vähennyksiä kuluttajahintojen nousua

vastaavasti. *Valtioneuvosto* teki 4.3. *periaatepäätökset* näihin toimenpiteisiin ryhtymisestä. Lisäksi tehtiin periaatepäätökset eräistä sosiaalipoliittisista toimista sekä ns. hyvityssakkojen enimmäismäärien nostamisesta 90 000 markkaan (työntekijän osalta 900 markkaan).

23.3.

Valtioneuvoston *periaatepäätös eräistä valtion rahoitusasemaa tukevista toimenpiteistä v. 1984*. Säästöpäätösten (noin 310 milj. mk) lisäksi annettiin hallinnonaloittaiset säästötavoitteet (490 milj. mk).

27.3.

Markan arvoa vahvistettiin yhdellä prosentilla; valuuttaindeksin uusi pisteluku on 102,5. Pankkien *kassavarantotalletusvelvollisuus* nostettiin 5,4 prosenttiin ottolainauskannasta.

Suomen Pankin osuus *kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyssä* (KTR-luotto) alennettiin 40 prosentista 30 prosenttiin.

29.3.

Maataloustuloratkaisussa hinnoitteluvuodeksi 1984/85 tavoitehintoja ja hintapoliittista tukea korotettiin 298 milj. mk.

1.4.

Päiväkorko aleni 17 prosenttiin ja pankkien Suomen Pankkiin tekemille päivätalletuksille asetettu yläraja, 20 % taseen loppusummasta, poistui.

Työttömyyskorvausta valtion varoista maksetaan 17 vuotta täyttäneille (aikaisemmin 16 vuotta).

17.4.

Päiväkorko aleni 16,7 prosenttiin.

19.4.

Päiväkorko aleni 16,5 prosenttiin.

27.4.

Pankkien *kassavarantotalletusvelvollisuus* nostettiin 5,6 prosenttiin ottolainauskannasta.

10.5.

Valtioneuvoston *periaatepäätös eräistä valtion rahoitusasemaa tukevista toimenpiteistä v. 1984*. Säästöpäätöksen vaikutus v. 1984 on 40 milj. mk; lisäksi päätettiin siirtää menoja 270 milj. mk.

15.5.

Valtioneuvoston *talouspoliittinen selonteko* eduskunnalle. Bruttolainanottoa supistetaan hallitusohjelman mukaisesti vuosina 1984 ja 1985 vuodesta 1983 elvytysvaran luomiseksi seuraavaa laskusuhdannetta varten. Vuoden 1985 budjetti valmistellaan siten, että valtion menot yhteensä jäävät reaalisesti suunnilleen vuoden 1984 tasolle. Veroasteen nousu rajoitetaan mahdollisimman vähäiseksi. Kun taloudellinen kehitys on ollut ennustettua suotuisampi, finanssipolitiikkaa kiristetään jo vuoden 1984 aikana (ks. 13.7.1984).

25.5.

Ensimmäinen *lisäbudjetti* sisältää menojen lisäyksiä 251 milj. mk ja menojen vähennyksiä 163 milj. mk.

29.5.

Päiväkorko kohosi 16,8 prosenttiin.

31.5.

Kahdella kuukaudella (ks. 16.11.1983) varhennetun hintasuositussopimuksen mukaan *puun kantohinnat* nousivat 1.5.1984 lukien keskimäärin 5 % toteutuneeseen kantohintatasoon nähden. 1.12.1984 lukien toteutetaan mäntytuokin laatumaksutapa.

8.6.

Puolivalkaistusta ja valkaistusta sulfaatti- ja muusta alkaalisesta selluloosasta kannetaan vuoden ajan 3 prosentin suuruista *vientitalletusta* (ks. 1.2.1985).

1.7.

Yhteisöverokannan lievennyssäännön yläraja korotettiin 130 000 markasta 250 000 markkaan vuodelta 1984 toimitettavasta verotuksesta lukien.

Toimintavarauksen voittosidonnaisuus poistettiin vuodelta 1984 toimitettavasta verotuksesta lukien (ks. 1.1.1983).

Eläkkeiden ja avustusten heinäkuun *indeksitarkistuksesta* luovutaan vuodesta 1985 alkaen. Vuoden 1984 heinäkuussa eläkkeitä korotettiin 40 % tuolloin muutoin tulleesta indeksitarkistuksesta.

3.7.

Päiväkorko aleni 16,5 prosenttiin.

4.7.

Kunnallistaloutta koskevia neuvotteluja ja suosittelun antamista koskeva sopimus valtion ja kunnallisjärjestöjen välillä allekirjoitettiin. Neuvottelut järjestetään vuosittain ainakin huhtikuussa ja marras—jouluukuussa. Samalla allekirjoitetussa pöytäkirjassa sovittiin mm., että v. 1985 siirretään vuotta 1984 koskevien valtionosuuksien loppuerien maksatusta enintään 600 milj. mk ja että valtionaloudellisista ja suhdannepoliittisista syistä kuntien valtionapuhankkeita voidaan siirtää vuosilta 1984 ja 1985 myöhemmään ajankohtaan. Kunnille ja kuntainliitoille suositeltiin, että ne laatisivat talousarvionsa vuodelle 1985 siten, että kulutusmenojen määrän kasvu olisi enintään 2 % ja henkilöstön kasvu rajoitettaisiin tämän mukaiseksi, että veroäyrin hinnan noususta välttyttäisiin, että vuodeksi 1985 suunniteltuja investointeja lykättäisiin myöhemmään ajankohtaan sekä että liikelaitos- yms. vastaavia maksuja korotettaisiin yleensä 5 %.

13.7.

Toisen *lisäbudjetin* menot ovat 1 080 milj. mk ja menojen vähennykset 724 milj. mk (menojen nettolisäys on 357 milj. mk) sekä tulot 642 milj. mk. Tämän finanssipolitiikan kiristämistä merkitsevän lisäbudjetin yhteydessä korotettiin 1.7.1984 lukien sähköveroa 0,5 p/kWh sekä kivihiilestä ja ydinvoima-aine-elementeistä perittävää valmisteveroa; työnantajan *lapsilisämaksua* kannetaan 1.7.1984 alkaen väliaikaisesti 0,5 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä ja *vakuutetun sairausvakuutusmaksua* ennakonpidätyksessä 0,5 pennillä korotettuna; autoveroa alennettiin 14.5.1984 lukien niin, että vaikutus vähittäishintaan on 2—4 %.

30.8.

Maataloudelle korvataan *maataloustuloratkaisun* jälkeen tapahtunut tuotantokustannusten nousu; tavoitehintoja ja hintapoliittista tukea korotetaan 330,8 milj. mk.

7.9.

Kassavarantopohja laajeni käsittämään normaaliehtoisen ottolainauksen lisäksi valuuttamääräisen ottolainauksen kokonaisuudessaan sekä uusina erinä markkinarahaottolainauksen ja eräin poikkeuksin pankkien ulkomaisen nettovelan. Kassavarantopohja laajeni noin 30 %; lisätalletusvelvoitteen täyttäminen tapahtuu loka—joulukuun aikana.

Rahalaitoksen *antolainauksen keskekorko* sidottiin koko kotimaisen markkaottolainauksen keskekorkoon siten, että antolainaukorkojen nousu saa olla enintään 30 % ottolainaukorkojen noususta. Keskkoron muutokset tapahtuvat 1—2 vuoden pituisen siirtymäajan kuluessa.

Päiväkorko aleni 16 prosenttiin.

18.9.

Vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesitys annettiin. Menot olivat 92,9 mrd mk eli 10 % suuremmat kuin vuoden 1984 varsinaisessa budjetissa. Tulot ilman lainanottoa olivat 83,4 mrd mk; kasvu edellisestä vuodesta oli 13 %. Lainanotoksi oli merkitty 9,5 mrd mk.

28.9.

Päiväkorko aleni 15,8 prosenttiin.

26.10.

Päiväkorko aleni 15,6 prosenttiin.

1.11.

Vientitalletuksen kantaminen (ks. 20.1.1984) *mäntysahatavarasta* päättyi.

Suomen Pankki korotti kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyssä (*KTR-luotto*) perittävää korkoa yhden prosenttiyksikön 10,5 prosenttiin. Rahoitettavan toimituksen kauppahinnan alaraja korotettiin 1 milj. markkaan.

14.11.

Päiväkorko aleni 15,4 prosenttiin.

30.11.

Päiväkorko aleni 15,2 prosenttiin.

21.12.

Kolmannen *lisäbudjetin* nettomenot ovat 1,6 mrd mk. Ne aiheutuvat mm. maatalouden hinnatuesta, palkkausmenojen kasvusta lähinnä palvelussuhteen ehtojen tarkistamisen vuoksi, kustannusten noususta ja valuuttakurssien muutok-
sista.

Päiväkorko aleni 14,8 prosenttiin.

1985

1.1.

Viimeiset EC- ja Keivos-hidastustullit Suomen tuonnilta poistui. Osa vuoteen 1986 ajoitetusta Gatt-tullinalennuksesta toteutettiin jo nyt.

Väliaikaisesti (ks. 13.7.1984) 2,1 penniin korotettua *sähköveroa* peritään myös v. 1985.

Tilapäisen *lapsilisämaksun* (0,5 % palkoista) perimistä jatketaan marraskuun loppuun (ks. 13.7.1984 ja 21.3.1985). *Vakuutetun sairausvakuutusmaksu* on 1,70 penniä ja *keva-maksu* 2,05 penniä veroäyriältä. *Valtion* ja sen liikelaitoksen sekä kunnallisen liikelaitoksen *keva-maksu* on 4,7 % ja *sava-maksu* 2,45 % palkoista; *muun julkisoikeudellisen työnantajan keva-maksu* on 6,2 % ja *sava-maksu* 4,0 %.

Työeläkevakuutusmaksu v. 1985 on alle 24-vuotiailta työntekijöiltä 6,7 % palkoista; keskimääräinen *TEL-maksu* on 11,5 % ja *LEL-maksu* 11,6 %.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v. 1985 on 0,8 %.

Lapsen *kotihoidon tuki* lisineen katsotaan veronalaiseksi ansiotuloksi.

Kassavarantovelvoitetta vastaavia talletuksia peritään myös *yrityksiltä*, joilla on luottoja omista nimissään suoraan ulkomaisista rahoituslaitoksista. Päätös liittyy kassavarantopohjan laajentamiseen (ks. 7.9.1984).

Suomen Pankki korotti *lyhytaikaisista vientiluotoista* perittävää korkoa siten, että se kaikissa tapauksissa on sama kuin Suomen Pankin kulloinkin voimassa oleva peruskorko.

Tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun (ks. 4.3.1984) liittyvä *työttömyysajan toimeentuloturvauksen* kokonaisuudistus sisältää mm. 70 markan tarveharkintaisen peruspäivärahan ja vakuutusmuotoisen ansioon suhteutetun päivärahan. Molemmat ovat edunsaajalle veronalaista tuloa.

Ns. *perheturvaa* parannetaan asteittain vuodesta 1985 alkaen. Vuonna 1990 voidaan kaikille alle 3-vuotiaille lapsille järjestää vanhempainrahakauden jälkeen joko kunnallinen päivähoitopaikka tai kotihoidon tuki perheen valinnan mukaan. Tähän liittyy työntekijän oikeus saada hoitovapaata vanhempainrahakauden jälkeen siihen saakka, kun lapsi täyttää kolme vuotta.

11.1.

Päiväkorko aleni 14,6 prosenttiin.

25.1.

Päiväkorko aleni 14,2 prosenttiin.

31.1.

Vuoden 1985 tulo- ja menoarvio annettiin. Menot ovat 93,9 mrd mk (11,1 % suuremmat kuin vuoden 1984 varsinaisessa budjetissa) ja tulot ilman lainanottoa 82,8 mrd mk (12,2 % suuremmat kuin vuoden 1984 varsinaisessa budjetissa). Lainanotoksi on merkitty 11,1 mrd mk. Tulo- ja varallisuusveroasteikkojen inflaatiotarkistus on 5 %. Keskeisiä vähennyksiä tarkistettiin viiden prosentin hintatason nousua vastaavasti. Omaisuustulovähennystä vuokratulon osalta korotettiin huomattavasti inflaatiotarkistusta enemmän samoin kuin puoliso vähennystä sekä kunnallisverotuksen lapsivähennystä, opiskelijävähennystä ja perusvähennystä. Korkojen vähen-

nysoikeuden omavastuu nousi 600 markkaan; myös sairauskulujen omavastuuosuutta nostettiin. Dieselhenkilöautojen varsinaista ajoneuvo-vero nostettiin. Polttoainevero nousi 5 % sekä kivihiili ja ydinvoima-aine-elementit siirrettiin liikevaihtoveron piiriin. Leimaveroa nostettiin 0,1—0,4 prosenttiyksikköä. Postimaksuja korotettiin keskimäärin 5,5 %, tupakkatuotteiden hintoja 5—8 % sekä alkoholijuomien 5 %.

Vientitakuiden (K-takuiden) ns. omavastuu on 7 % (ks. 11.8.1983).

1.2.

Peruskorko aleni 9½ prosentista 9 prosenttiin. Pankkien *otto- ja antolainauskorot* alenivat keskimäärin peruskoron muutosta vastaavasti.

Suomen Pankki rajoitti pankkien oikeuden myöntää *kotimaisia valuuttamääräisiä luottoja* ao. pankissa olevaan valuuttamääräisten talletusten määrään.

Vientitalletuksen kantaminen *selluloosasta* (ks. 8.6.1984) päättyi.

21.2.

Valtioneuvoston *periaatepäätös talous- ja finanssipolitiikan lähivuosien tavoitteista ja toimintalinjasta*. Talouspolitiikan peruslinjaa ei ole tarpeen merkittävästi muuttaa. Kansainvälisen inflaation hidastuminen odotettua enemmän, talouspolitiikan suunnittelu suhdannetaantumien varalle, teollisuuden kehittämisiongelmat sekä julkisen talouden tulojen ja menojen rakenneuutokset edellyttävät kuitenkin talouspolitiikan toimintalinjan täsmentämistä. Muun muassa selvitetään edellytykset estää tehokkaasti työttömyyden kasvu vuosina 1986—1987, inflaation hidastamistavoite v. 1986 on 4 %, hallitus tukee Suomen Pankin pyrkimystä pysyvästi positiiviseen reaalikorkoon ja aktiiviseen korkopolitiikkaan, verotuksessa pyritään lähivuosina toteuttamaan merkittäviä muutoksia kansantalouden pitkän aikavälin suotuisan kehityksen turvaamiseksi muuttuvissa olosuhteissa.

26.2.

Päiväkorko aleni 14 prosenttiin.

28.2.

Kevään 1984 tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyen *maataloustuloa* korotetaan siten, että tavoitehintojen ja hintapoliittisen tuen korotuksiin käytetään yhteensä 589,7 milj. mk.

1.3.

Suomen Pankki antoi valuuttapankeille oikeuden tehdä *optiosopimuksia* tietyin edellytyksin. Optiosopimukset eivät kuitenkaan toistaiseksi saa kohdistua Suomen markkaa vastaan noteerattuihin kursseihin.

Asuinhuoneistojen vuokrien korottamisesta 5.12.1984 annetun valtioneuvoston yleisohjeen mukaan vuokria voitiin korottaa enintään 1,00 mk/m², tai jos vuokralainen vastaa itse lämmityskuluista, enintään 90 p/m².

Taloudellisen kilpailun edistämislakia muutettiin siten, että mm. elinkeinonharjoittajien ilmoitusvelvollisuutta kilpailunrajoitusten osalta laajennettiin ja kilpailuneuvoston toimivaltuuksia lisättiin.

21.3.

Valtioneuvoston *periaatepäätös inflaation torjuntaan tähtäävän talouspolitiikan toimintalinjasta*. Muun muassa vuoden 1986 budjetin valmistelussa menojen määrällinen kasvu pyritään rajoittamaan enintään yhteen prosenttiin. Tiukan menopolitiikan tavoitteena on luoda tilaa verotuksen keventämiselle ja erittäin vähäisille valtion hintojen ja maksujen korotuksille. Tärkeimpien tehtävälueiden myönteinen ja tasapainoinen kehittäminen turvataan menojen uudelleenkehittämisellä. Sähköveron 0,5 pennin tilapäinen korotus ja 0,5 prosenttiyksikön suuruinen työnantajan lapsilisämaksu ehdotetaan poistettavaksi jo 1.11.1985 alkaen. Tarkoituksena on samasta ajankohdasta lukien alentaa kaukopuhelumaksuja 10 %.

3.4.

Mäntysahatavarasta kannetut *vientitalletukset* (yhteensä 34 milj. mk) palautetaan kesäkuussa ja *selluloosasta* kannetut *vientitalletukset* (yhteensä 65 milj. mk) marraskuussa.

10.4.

Hintavalvontaan liittyvien sidonnaisuuksien purkamiseksi ja hintavalvonnan toimivuuden parantamiseksi ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvien hyödykkeiden määrää karsittiin. Samalla ilmoituksiin liittyvää hinnoittelumenettelyä uusittiin siten, että toimialakohtaisista hinnoittelulaskelmista pyritään vähitellen siirtymään yrityskohtaiseen tarkasteluun.

18.4.

Metsäteollisuus ja Maataloustuottajain Keskusliitto sopivat 1.4. alkavan hakkuukauden *puun hinnoista*. Hintaratkaisu rakentuu vanhan suositushinnaston pohjalle sopeuttaen eri puutavaralajeja koskevat ratkaisut metsäteollisuustuotteiden markkinatilanteeseen. Osa hinnoista pysyy lähes ennallaan, kuusitukin laskevaa hintaa on kompensoitu korottamalla kuusikuitupuun hintaa.

23.4.

Kunnallistaloutta koskeva pöytäkirja (ks. 4.7.1984) allekirjoitettiin. Muun muassa valtion ja kuntien välinen kustannustenjako pidetään nykyisin voimassa olevien päätösten mukaisena. Kuntien ja kuntainliittojen tulisi valmistella talousarvionsa siten, että veroäyriin hintaa ei koroteta. Valtiontalouden liikkumavara sallii toimintojen kehittämisen niin, että valtionosuuksien ja -avustusten kasvu on keskimäärin 2 %. Rahoitusmahdollisuuksien puitteissa kulutusmenojen kasvu voisi olla reaalisesti enintään samoin 2 %. Henkilöstön lisäys tulisi silloin mitoittaa myös enintään 2 prosenttiin. Palkkauskustannuksissa tulisi varautua 1½ prosentin mukaisesti korotuksiin uusien sopimusten puitteissa. Muiden kuin palkkakustannusten osalta voidaan käyttää 4 prosentin keskimääräistä kustannusten nousua.

26.4.

Päiväkorko aleni 13,8 prosenttiin.

14.5.

Valtioneuvoston *talouspoliittinen selonteko* eduskunnalle. Taloudellinen kehitys ja lähivuo-

sien näkymät eivät vaadi sanottavia muutoksia pitemmän aikavälin talouspoliittiseen toimintalinjaan. Kasvu näyttää jatkuvan tyydyttävänä ja tasaisena aiemmin ennustettua pitempään, ja siksi taloudellista kehitystä voimistavia toimia ei ole syytä sisällyttää vielä vuoden 1986 tulo- ja menoarvioon. Vasta kun inflaatio on saatu kyllin hitaaksi, finanssipolitiikkaa voidaan keventää tuntuvammin. Tavoitteena on, että inflaatio on v. 1986 enintään 4 %.

7.6.

Ennen vuotta 1984 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen *investointivarausten* käyttöajanjakso alkaa pääkaupunkiseudulla 1.4.1986 ja muualla maassa 1.10.1985. Käyttöajanjakso päättyy koko maassa 31.12.1987.

Ennen vuotta 1979 päättyneiltä tilikausilta tehtyjä *investointirahastoja* saadaan käyttää 1.10.1985—31.12.1987 välisenä aikana.

10.6.

Kunta voi tallettaa varoja (ns. *kuntien subdantatalletuksia*) nousu- ja korkeasuhdanteessa käytettäväksi investointien rahoitukseen lasku- ja matalasuhdanteen aikana. Talletuksille maksetaan valtion varoista korkoa ja lisäkorkoa. Järjestely ei koske kuntainliittoja.

24.6.

Suomen Pankki kielsi toistaiseksi Helsingin Arvopaperipörssissä noteerattujen *joukkovelkakirjojen* myynnin ulkomaille.

26.6.

Päiväkorko aleni 13,6 prosenttiin.

12.7.

Ensimmäisen *lisäbudjetin* menot ovat 1 139 milj. mk ja tulot 650 milj. mk. Menoista yli puolet aiheutuu kahden ulkomaisen lainan kor-

vaamisesta edullisemmilla lainoilla, mikä ei merkitse todellista menojen lisäystä. Inflaation hidastamiseksi auto- ja moottoripyöräveroa alennettiin (6.5.1985 lukien). Lainanottovaltuutta korotettiin 580 milj. mk.

26.7.

Yksilöllisen varhaiseläkkeen voi saada 55 ikävuodesta alkaen, jos työkyky on siinä määrin alentunut, ettei ansiotyön jatkamista voida kohdella edellyttää. *Varhennetun vanhuuseläkkeen* voi saada 60 ikävuodesta alkaen ja eläke on vastaavasti alempi. Lait tulevat voimaan 1.1.1986.

1.8.

Uudessa *kuntien kantokykyluokituksessa* luokitusjärjestelmän perusteet ovat pysyvät ja luokkien muutokset tehdään harkinnan perusteella. Ensimmäisenä harkintaperusteena on kunnan asukasta kohti laskettu veroäyrimäärä.

15.8.

Päiväkorko aleni 13,3 prosenttiin.

28.8.

Maataloustuotteiden tavoitehintoja ei kustannustason vähäiseksi jääneen nousun takia koroteta kuluvana syksynä; nousu huomioidaan seuraavassa maataloustuloratkaisussa.

1.9.

Valuuttapankkien toimintaohjeita *termiini-markkinoilla* muutettiin. Ohjeet täsmentävät termiini-markkinoihin osallistumisen edellytyksiä nykyistä tarkemmin ja sitovat termiinisopimukset kiinteämmin nimenomaan valuuttakurssiriskeihin.

17.9.

Päiväkorko aleni 12,9 prosenttiin.

18.9. suuremmat kuin vuoden 1985 varsinaisessa budjetissa. Tulot ilman lainanottoa ovat 89,5 mrd mk; kasvu edellisestä vuodesta on 6,7 %. Lainanotoksi on merkitty 11,3 mrd mk.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitys annettiin. Menot ovat 100,8 mrd mk eli 7,4 %

Liitetaulut:

1. Kysynnän ja tarjonnan tase käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Bruttokansantuote tuottajahintaan	172 512	195 286	218 822	245 533	273 605
Hyödykeverot miinus hyödyketukipalkkiot	20 044	23 169	26 350	28 903	34 271
Bruttokansantuote markkinahintaan	192 556	218 455	245 172	274 436	307 876
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	65 016	70 239	74 367	82 770	87 823
Kokonaistarjonta	257 572	288 694	319 539	357 206	395 699
Tavaroiden ja palvelusten vienti	63 386	73 321	76 397	84 061	95 875
Kulutus	138 933	158 853	180 822	202 912	224 567
yksityinen	104 038	118 016	134 161	149 607	164 677
julkinen	34 895	40 837	46 661	53 305	59 890
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	48 638	54 686	60 987	68 987	72 079
yksityinen	42 537	47 745	52 877	59 751	62 492
julkinen	6 101	6 941	8 110	9 236	9 587
Varastojen muutos	6 287	1 144	2 001	1 670	1 335
Tilastollinen ero	328	690	-668	-424	1 843
Kokonaiskysyntä	257 572	288 694	319 539	357 206	395 699

2. Kysynnän ja tarjonnan tase vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Bruttokansantuote tuottajahintaan	172 512	175 883	180 356	186 495	192 147
Hyödykeverot miinus hyödyketukipalkkiot	20 044	20 145	21 475	21 257	21 850
Bruttokansantuote markkinahintaan	192 556	196 028	201 831	207 752	213 997
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	65 016	62 720	64 026	66 346	67 124
Kokonaistarjonta	257 572	258 748	265 857	274 098	281 121
Tavaroiden ja palvelusten vienti	63 386	67 462	66 438	68 898	73 095
Kulutus	138 933	141 783	147 410	151 873	156 762
yksityinen	104 038	105 494	109 825	112 793	116 208
julkinen	34 895	36 289	37 585	39 080	40 554
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	48 638	50 195	51 962	54 428	53 351
yksityinen	42 537	43 943	45 172	47 376	46 477
julkinen	6 101	6 252	6 790	7 052	6 874
Varastojen muutos	6 287	1 019	1 504	1 087	929
Tilastollinen ero	328	-1 711	-1 457	-2 188	-3 016
Kokonaiskysyntä	257 572	258 748	265 857	274 098	281 121

3. Kysynnän ja tarjonnan tase, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	Määrä					Hinta				
	1980	1981	1982	1983	1984*	1980	1981	1982	1983	1984*
Bruttokansantuote tuottajahintaan ..	5,9	2,0	2,5	3,4	3,0	8,6	11,0	9,3	8,5	8,2
Hyödykeverot miinus hyödyketuki- palkkiot	3,3	0,5	6,6	-1,0	2,8	14,4	15,0	6,7	10,8	15,4
Bruttokansantuote markkinahintaan ..	5,6	1,8	3,0	2,9	3,0	9,2	11,4	9,0	8,7	8,9
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	8,3	-3,5	2,1	3,6	1,2	20,2	12,0	3,7	7,4	4,9
Kokonaistarjonta	6,3	0,5	2,7	3,1	2,6	11,7	11,6	7,7	8,4	8,0
Tavaroiden ja palvelusten vienti	8,5	6,4	-1,5	3,7	6,1	11,3	8,7	5,8	6,1	7,5
Kulutus	2,5	2,1	4,0	3,0	3,2	11,7	12,0	9,5	8,9	7,2
yksityinen	1,9	1,4	4,1	2,7	3,0	11,6	11,9	9,2	8,6	6,8
julkisen	4,4	4,0	3,6	4,0	3,8	11,9	12,5	10,3	9,9	8,3
Kiinteän pääoman bruttomuodostus ..	9,9	3,2	3,5	4,7	-2,0	14,4	8,9	7,7	8,0	6,6
yksityinen	10,4	3,3	2,8	4,9	-1,9	14,5	8,6	7,7	7,7	6,6
julkisen	6,2	2,5	8,6	3,9	-2,5	13,7	11,0	7,6	9,7	6,5
Varastojen muutos
Yhteensä	6,0	1,2	2,6	3,4	2,8	12,2	10,6	8,3	8,1	7,1

4. Raaka-aineiden dollareina ilmaistut maailmanmarkkinahinnat, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1980	1981	1982	1983	1984
HWWA ¹⁾	47,9	6,5	- 5,0	- 8,4	-2,1
energiaraaka-aineet	65,1	13,6	- 2,9	-11,5	-3,1
muut raaka-aineet	13,7	-13,9	-13,3	4,4	1,9
elintarvikkeiden ja rehujen raaka-aineet ..	15,5	-16,2	-15,9	10,1	5,1
teollisuuden raaka-aineet	12,5	-12,4	-11,4	0,8	-0,4
The Economist ²⁾	17,8	-13,8	-13,3	12,9	-1,1
elintarvikkeiden raaka-aineet	23,3	-12,1	-10,8	10,3	5,8
teollisuuden raaka-aineet	7,4	-15,3	-15,9	15,4	-7,7

Lähde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung: Konjunktur von Morgen ja The Economist.

¹⁾ 1975 = 100.

²⁾ 1980 = 100.

5. Kuluttajahintaindeksi eräissä maissa, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1980	1981	1982	1983	1984
Alankomaat	6,6	6,7	6,0	2,7	3,3
Belgia	6,7	7,6	8,7	7,7	6,3
Iso-Britannia	18,0	11,9	8,6	4,6	5,0
Italia	21,2	19,5	16,5	14,6	10,8
Ranska	13,6	13,4	11,8	9,6	7,4
Saksan liittotasavalta	5,5	5,9	5,2	3,3	2,4
Tanska	12,3	11,7	10,2	6,9	6,3
Itävalta	6,4	6,8	5,4	3,3	5,6
Norja	10,9	13,6	11,4	8,4	6,2
Ruotsi	13,6	12,1	8,6	8,9	8,0
Suomi	11,6	12,0	9,3	8,4	7,1
Yhdysvallat	13,5	10,4	6,1	3,2	4,2
Japani	8,0	4,9	2,7	1,8	2,2

Lähde: YK, Monthly Bulletin of Statistics.

6. Tavaraviennin ja -tuonnin volyymi ja yksikköarvo tuoteryhmittäin,
muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1980	1981	1982	1983	1984
VOLYYMI					
Vienti					
Maa- ja metsätalous	17	35	-23	14	33
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	27	35	-28	8	-7
Tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuus	17	10	-12	-17	7
Puutavateollisuus	8	-16	-9	0	-4
Paperi- ja graafinen teollisuus	7	-3	-4	8	10
Kemiallinen teollisuus	36	4	-6	20	14
Metallien perusteollisuus	-3	8	-4	21	8
Metallituote- ja koneteollisuus	3	11	11	-2	14
Koko tavaravienti	9	3	-3	4	10
Tuonti					
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	11	-10	1	3	0
siitä raakaöljy	1	-16	-10	6	-9
Poltto- ja voiteluaineet	-3	-1	-9	5	-1
Investointitavarat	31	6	-2	6	-3
Kulutustavarat	16	0	8	5	3
siitä kestävät	16	0	10	6	5
Koko tavaratuonti	13	-6	1	4	0
YKSIKKÖARVO ¹⁾					
Vienti					
Maa- ja metsätalous	-13	8	2	-10	34
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	5	18	12	9	-4
Tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuus	9	9	11	11	5
Puutavateollisuus	19	5	0	11	7
Paperi- ja graafinen teollisuus	14	12	6	2	10
Kemiallinen teollisuus	16	13	1	7	4
Metallien perusteollisuus	7	0	3	4	11
Metallituote- ja koneteollisuus	9	16	14	9	0
Koko tavaravienti	12	11	7	6	6
Tuonti					
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	21	13	4	6	5
siitä raakaöljy	55	28	1	4	4
Poltto- ja voiteluaineet	24	27	4	-2	2
Investointitavarat	7	5	6	11	4
Kulutustavarat	4	8	6	11	5
siitä kestävät	2	8	5	13	5
Koko tavaratuonti	17	12	5	7	5

¹⁾ Ulkomaankauppatilaston yksikköarvoindeksit osoittavat hintojen kehityksen lisäksi myös laadun vaihteluja eri tavararyhmien sisällä tavarajakautuman tai jalostusasteen muuttuessa.

7. Tavaravienti SITC:in ¹⁾ pääluokkien ja pääryhmien mukaan maa-alueittain (määrämaat)
vuonna 1984, miljoonaa markkaa

SITC-nimike	EFTA	EC	SEV- Eurooppa	-siitä SNTL	Muut	Yhteensä
0 Elintarvikkeet ja elävät eläimet	282	608	920	870	832	2 642
02 Maitotaloustuotteet ja kananmunat	36	172	353	346	425	986
2 Raaka-aineet, ei kuitenkaan syötävät eikä polttoaineet	771	6 351	865	530	3 366	11 353
21 Vuodat, nahat ja turkisnahat	143	514	7	—	894	1 558
24 Puutavarat ja korkki	302	2 902	52	3	1 536	4 792
25 Paperimassa	171	2 585	650	395	743	4 149
26 Tekstiilikuidut ja niiden jätteet	25	145	125	115	143	438
28 Malmi ja metalliromu	106	53	22	12	18	199
3 Poltto- ja voiteluaineet sekä sähkövirta	1 512	2 655	141	141	144	4 452
5 Kemian teollisuuden ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet	780	1 404	1 078	918	1 104	4 366
6 Valmistetut tavarat ryhmiteltyinä valmistusaineen mukaan	4 070	14 488	4 360	3 843	7 226	30 144
63 Puu- ja korkkituotteet, pl. huonekalut	438	1 138	105	88	335	2 016
64 Paperi ja pahvi sekä niistä valmistetut tuotteet	1 433	9 603	3 018	2 867	4 932	18 986
65 Tekstiilitavarat, pl. vaatteet	369	350	155	128	84	958
67 Rauta ja teräs	723	1 490	300	200	762	3 275
68 Muut metallit	360	1 250	177	27	745	2 532
69 Tuotteet epäjalosta metallista	391	241	467	450	206	1 305
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	5 282	3 495	7 020	6 820	4 325	20 122
78, 79 Kuljetusvälineet	2 388	1 364	3 578	3 568	2 209	9 539
8 Erinäiset valmiit tavarat	2 702	1 498	2 324	2 253	892	7 416
82 Huonekalut	277	176	91	81	123	667
84 Vaatteet	1 297	575	1 031	1 013	101	3 004
85 Jalkineet	148	30	674	670	11	863
1, 4, 9 Muut tavarat	104	166	45	21	95	410
Koko vienti, milj. mk						
1984	15 502	30 664	16 752	15 397	17 986	80 904
1983	12 709	25 202	19 355	18 244	12 426	69 692
1982	12 129	21 973	18 132	16 805	10 792	63 026
1981	12 344	21 235	15 953	14 924	10 776	60 308
1980	12 423	20 389	10 498	9 302	9 485	52 795
Koko vienti, prosenttijakauma						
1984	19	38	21	19	22	100
1983	18	36	28	26	18	100
1982	19	35	29	27	17	100
1981	21	35	26	25	18	100
1980	24	39	20	18	17	100

¹⁾ Yleiseen kansainväliseen käyttöön tarkoitettu kauppatilastonimikkeistö.

8. Tavaratuonti SITC:in ¹⁾ pääluokkien ja pääryhmien mukaan maa-alueittain (alkuperämaat) vuonna 1984, miljoonaa markkaa

SITC-nimike	EFTA	EC	SEV- Eurooppa	-siitä SNTL	Muut	Yhteensä
0 Elintarvikkeet ja elävät eläimet	703	797	76	15	2 455	4 031
04 Vilja ja viljatuotteet	35	71	3	1	79	188
05 Hedelmät ja kasvikset	39	215	57	8	876	1 187
1 Juomat ja tupakka	26	76	13	1	219	334
2 Raaka-aineet, ei kuitenkaan syötävät eikä polttoaineet	851	1 425	1 443	1 040	1 254	4 973
26 Tekstiilikuidut ja niiden jätteet	26	181	55	53	109	371
27 Valmistamattomat kivennäisaineet	60	412	121	31	170	763
28 Malmit ja metalliromu	413	108	185	102	439	1 145
3 Poltto- ja voiteluaineet sekä sähkövirta	269	1 655	15 344	14 747	1 386	18 654
4 Eläin- ja kasviöljyt ja -rasvat	28	50	11	6	41	130
5 Kemiaan teollisuuden ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet	1 406	4 278	727	446	712	7 123
6 Valmistetut tavarat ryhmiteltyinä valmistusaineiden mukaan	3 319	5 295	757	344	1 467	10 838
65 Tekstiilitavarat, pl. vaatteet	681	1 562	120	11	355	2 718
67 Rauta ja teräs	654	1 061	243	78	351	2 309
68 Muut metallit	339	405	256	215	191	1 191
69 Tuotteet epäjalosta metallista	643	834	39	8	175	1 691
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	5 264	10 156	822	523	5 927	22 169
78, 79 Kuljetusvälineet	1 472	2 484	327	216	1 845	6 128
781 Henkilöautot	118	969	118	95	1 049	2 254
8 Erinäiset valmiit tavarat	1 498	2 794	213	32	1 679	6 184
9 Muut tavarat	46	45	120	120	35	246
Koko tuonti, milj. mk						
1984	13 410	26 571	19 527	17 274	15 174	74 682
1983	12 407	24 019	20 392	18 389	14 710	71 528
1982	11 632	21 619	17 984	15 910	13 516	64 751
1981	10 553	20 018	16 264	14 378	14 434	61 269
1980	10 238	19 460	14 202	12 233	14 350	58 250
Koko tuonti, prosenttijakauma						
1984	18	36	26	23	20	100
1983	17	34	29	26	20	100
1982	18	33	28	25	21	100
1981	17	33	26	23	24	100
1980	18	33	24	21	25	100

¹⁾ Yleiseen kansainväliseen käyttöön tarkoitettu kauppatilastonimikkeistö.

9. Maatalouden kokonaistuotoksen arvo ja panoskustannukset, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Kokonaistuotos	15 301	16 524	19 932	22 181	23 407
Välituotekäyttö	7 520	8 871	10 542	11 059	11 326
Arvonlisäys	7 781	7 653	9 390	11 122	12 081
Palkat	838	1 011	1 126	1 196	1 299
Sosiaalikulut	184	218	235	238	265
Välilliset verot	44	51	70	79	106
Tukipalkkiot	785	951	1 297	1 426	1 577
Kiinteän pääoman kuluminen	2 469	2 795	3 061	3 436	3 727
Toimintaylijäämä	5 031	4 529	6 195	7 599	8 261
korot	473	574	675	743	839
kotitalouksien yrittäjätulo maataloudesta	4 320	3 694	5 198	6 505	7 023

10. Eräiden maataloustuotteiden tuotanto, kulutus ja vienti, miljoonaa kiloa

	Tuotanto		Kulutus ¹⁾		Vienti	
	1983	1984	1983	1984	1983	1984
Meijerivoi	84,0	79,9	58,7	56,6	26,6	20,0
Juusto	72,0	75,9	42,4	45,3	32,3	36,4
Maitojauhe (rasvainen)	24,5	30,9	1,0	1,0	25,2	32,1
Kananmunat (ml. munamassa)	84,2	89,3	51,7	53,2	32,2	35,4
Sianliha	175,7	169,4	147,9	150,3	14,9	12,1
Naudanliha	116,8	123,0	101,4	104,7	13,9	14,2
Vehnä	549,5	477,7	281,4	294,1	20,3	21,7
Ruis	116,1	91,6	99,2	102,2	—	—
Kaura	1 406,5	1 327,2	25,6	26,0	64,6	519,2
Ohra	1 764,4	1 723,8	16,1	14,6	63,2	327,6

¹⁾ Ihmisravintona kulutetut määrät.

11. Markkinahakkuut hakkuuvuosittain¹⁾, miljoonaa kuutiometriä

	1980/81	1981/82 ²⁾	1982/83	1983/84	1984/85
Tukkipuu	19,7	19,9	19,6	18,9	22,5
sahatukit	17,9	18,3	18,1	17,5	20,6
vaneritukit	1,4	1,6	1,5	1,4	1,9
Kuitupuu	19,0	22,4	22,1	19,1	23,5
kuusikuitupuu	8,1	8,9	8,4	7,4	8,9
mäntykuitupuu	6,3	7,1	7,7	6,5	7,8
lehtikuitupuu	4,4	5,6	5,2	4,4	6,0
Polttopuu	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2
Yhteensä	38,9	42,6	42,1	38,3	46,2

²⁾ Hakkuutilasto uudistettu hakkuuvuoden 1981/82 alusta. Uusi tilasto ei ole vertailukelpoinen aiemman kanssa.

¹⁾ Hakkuuvuosi 1.7.—30.6.

12. Raakapuuvaramot (30.6. ja 31.12.1975 = 100)¹⁾

	1981	1982	1983	1984	1985
Sahatukit					
30. 6.	111	97	87	83	104
31.12.	151	134	116	147	.
Mäntykuitupuu					
30. 6.	82	68	83	102	90
31.12.	94	108	122	113	.
Kuusikuitupuu					
30. 6.	84	74	80	76	86
31.12.	115	124	111	148	.
Lehtikuitupuu					
30. 6.	99	104	94	115	118
31.12.	102	101	87	110	.

¹⁾ Kesä- ja talvivarastoja ei voi verrata keskenään. Varastoihin sisältyvät pysty- ja metsävarastot, keskeneräiset hankinnat ja toimitussopimukset sekä kuljetusreitien varrella, tehtailla ja sahoilla olevat puumäärät.

13. Yksityismetsistä myydyin raakapuun hinnat hakkuuvuosittain, mk/m³ kuorineen¹⁾

	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85*
Havutukit					
hankintahinta	174,00	187,20	184,50	196,30	218,30
kantohinta	147,50	160,00	153,80	163,70	182,00
Lehtitukit					
hankintahinta	161,50	173,20	188,80	203,40	230,20
kantohinta	143,40	150,80	164,40	177,80	201,60
Mäntykuitupuu					
hankintahinta	113,00	136,30	142,80	143,00	155,70
kantohinta	68,70	80,60	78,10	79,60	86,00
Kuusikuitupuu					
hankintahinta	119,80	144,70	153,60	153,90	166,50
kantohinta	69,90	81,50	82,10	81,80	89,50
Lehtikuitupuu					
hankintahinta	100,20	118,90	128,10	118,00	130,30
kantohinta	55,70	65,40	65,40	55,70	62,90

¹⁾ Hakkuuvuosina 1980/81 ja 1982/83 ostomäärillä, muina hakkuuvuosina kauppojen lukumäärillä painotettu keskihinta.

14. Metsätalouden kokonaistuotoksen arvo ja panoskustannukset, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Kokonaistuotos	8 833	9 690	9 969	9 841	10 917
Väliuotekäyttö	599	714	834	853	913
Arvonlisäys	8 234	8 976	9 135	8 988	10 004
Palkat ja sosiaalikulut	1 978	2 254	2 360	2 324	2 565
Tukipalkkiot	13	15	13	13	18
Kiinteän pääoman kuluminen	962	1 079	1 183	1 240	1 318
Toimintaylijäämä	5 303	5 653	5 599	5 430	6 130
kotitalouksien nettokantorahatulot	3 891	4 007	3 596	3 290	3 936
yhtiöiden	220	286	312	356	394
valtion	227	272	374	401	411

15. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi (1975 = 100)

	Paino, % 1975	1980	1981	1982	1983*	1984*
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	1,2	139	143	160	154	139
Tehdasteollisuus	89,1	126	130	131	135	141
Elintarvikkeiden valmistus	9,7	117	122	124	127	127
Juomien valmistus	1,6	114	113	116	115	118
Tupakan valmistus	0,4	100	138	96	99	98
Tekstiilien valmistus	3,5	101	95	90	88	88
Vaatteiden valmistus	3,4	111	121	120	110	110
Nahan, nahkatuotteiden ja kenkien valmistus ..	1,0	138	148	145	139	148
Puutavaran valmistus	3,5	171	153	141	156	158
Ei-metallisten kalusteiden valmistus	1,6	119	124	130	136	134
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus ..	12,3	143	144	135	146	162
Graafinen tuotanto	6,0	117	124	128	136	144
Kemiallisten tuotteiden valmistus	6,3	130	133	128	136	142
Maaöllyn jalostus, kumi-, muovi- yms. tuotteiden valmistus	3,4	133	131	135	146	152
Savi-, lasi- ja kivituuotteiden valmistus	3,9	118	119	129	138	127
Metallien valmistus	4,4	163	158	164	174	184
Metallituotteiden valmistus	4,9	141	150	171	167	168
Koneiden valmistus	10,5	126	144	147	144	160
Sähköteknillisten tuotteiden valmistus	4,9	108	110	112	118	123
Kulkuneuvojen valmistus	6,6	91	95	108	107	107
Muu valmistus	1,2	130	147	157	161	174
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	9,7	141	142	140	144	154
Koko teollisuus	100,0	128	131	133	137	142

16. Talonrakennustoiminta, miljoonaa kuutiometriä

	1980	1981	1982	1983	1984*
Myönnetty rakennusluvut	50,53	44,73	52,17	51,78	49,40
asuinrakennukset	20,71	18,76	19,30	19,66	19,87
teollisuusrakennukset	9,16	7,70	9,43	9,65	7,56
muut rakennukset	20,66	18,27	23,44	22,47	21,97
Aloitettut talonrakennustyöt	45,57	39,72	48,07	48,59	44,89
asuinrakennukset	18,62	17,87	18,35	18,65	18,34
teollisuusrakennukset	8,11	6,85	8,21	9,50	6,98
muut rakennukset	18,84	15,00	21,51	20,44	19,57
Keskeneräiset talonrakennustyöt	49,83	47,17	50,32	51,44	52,56
asuinrakennukset	19,36	19,43	19,43	19,58	20,38
teollisuusrakennukset	9,51	8,67	8,40	9,58	8,89
muut rakennukset	20,96	19,07	22,49	22,28	23,29
Valmistuneet rakennukset	42,77	41,22	43,74	47,37	43,25
asuinrakennukset	18,04	17,20	18,00	18,42	17,35
teollisuusrakennukset	7,12	7,52	8,19	8,05	7,23
muut rakennukset	17,61	16,50	17,55	20,90	18,67

17. Liikenne ja kuljetuskalusto

	1980	1981	1982	1983	1984
Rautatieliikenne					
Kuljetettu tavara, 1 000 tonnia	29 574	29 848	28 745	29 270	29 842
„ „ milj. tonnikilometriä	8 335	8 391	8 000	8 091	7 981
Maantieliikenne					
Rekisterissä olevat henkilöautot, 1 000 kpl.....	1 226	1 279	1 352	1 410	1 474
„ „ kuorma-autot, „	53	53	53	53	53
„ „ autot yhteensä, „	1 393	1 453	1 533	1 598	1 668
Ulkomainen merenkulku					
Saapuneet alukset ¹⁾ , 1 000 nettotonnia	39 156	44 375	45 244	46 096	44 854
Lähteneet alukset ¹⁾ , 1 000 nettotonnia	33 505	39 092	38 901	40 623	41 504
Kauppalaivasto, 1 000 bruttotonnia	2 346	2 479	2 210	2 360	2 067
Kotimaisten lentoyhtiöiden liikenne ²⁾					
1 000 lentokilometriä	35 499	37 044	37 089	36 581	36 959
1 000 matkustajakilometriä	2 139 005	2 513 137	2 589 497	2 629 768	2 696 235
Teletoinen liikennetulo, milj. mk	1 766	1 899	2 204	2 453	2 709

¹⁾ Lastissa.²⁾ Reittiliikenne.

18. Kotimaankaupan myynnin arvo, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Vähittäiskauppa	70 640	79 312	87 571	95 784	104 136
tavaratalokauppa	8 616	9 701	10 891	12 137	12 725
sekatavarain kauppa	6 949	7 605	7 455	8 209	8 683
elintarvikkeiden kauppa	16 786	18 804	19 527	21 599	23 691
alkoholijuomien kauppa	4 330	4 890	5 563	6 229	6 683
tekstiili-, vaatetus- ja jalkinekauppa	4 415	4 742	4 898	5 247	5 628
rauta-alan kauppa	5 379	5 853	7 265	7 657	8 528
huonekalu- ja muu sisustustarvikekauppa	1 494	1 614	1 732	1 886	1 989
autoalan kauppa	11 058	12 678	15 247	16 236	18 399
huoltamatoiminta	6 585	7 717	8 699	9 509	10 203
apteekki- ja kemikaalitavarain kauppa	1 748	1 899	2 051	2 395	2 642
kirjojen ja paperitavarain kauppa	950	1 147	1 292	1 435	1 498
muu vähittäiskauppa	2 330	2 662	2 951	3 245	3 467
Tukkukauppa	101 169	113 240	131 587	142 959	151 613
yleistukkukauppa	32 340	37 088	40 809	44 399	44 959
ravinto- ja nautintoainekauppa	12 683	14 628	17 302	19 599	20 935
tekstiili-, vaatetus- ja nahkatavara-kauppa	1 421	1 444	1 724	1 796	2 126
rauta- ja rakennustarvikekauppa	5 525	6 214	7 619	8 340	8 479
sähkö- ja radiotarvikekauppa	3 264	3 678	4 279	4 577	5 188
autoalan kauppa	6 215	6 571	8 455	8 942	9 896
polttoainekauppa	14 140	16 317	17 509	17 873	18 395
investointitavara- ja raaka-ainekauppa	13 105	13 650	16 473	18 207	20 240
puutavara-kauppa	2 783	2 792	2 527	3 025	3 436
muu tuotantotarvikekauppa	3 359	3 825	6 958	7 051	7 679
lääke- ja kemikaalitavaroitten kauppa	1 850	2 065	2 545	2 794	3 156
muu tukkukauppa	4 484	4 968	5 387	6 356	7 124

19. Arvonlisäys tuottajahintaan toimialoittain käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yrittäjätoiminta					
Maatalous, metsästys ja kalastus	8 339	8 266	10 055	11 794	12 849
Metsätalous	8 234	8 976	9 135	8 988	10 004
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	861	800	919	1 009	1 100
Teollisuus	48 408	53 069	57 348	63 936	72 530
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	4 991	6 757	7 737	8 233	8 633
Talonrakennustoiminta	10 124	11 480	13 313	15 965	16 863
Maa- ja vesirakennustoiminta	3 530	3 980	4 349	4 606	4 923
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	20 268	22 717	25 336	27 803	30 337
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	13 644	15 453	16 968	19 096	21 419
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	6 632	7 836	8 614	9 724	11 676
Asuntojen omistus	11 072	13 066	15 009	16 274	17 688
Kiinteistötoiminta ja liike-elämää palveleva toiminta ...	6 249	7 646	9 133	10 957	12 878
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	6 222	7 074	7 988	9 236	10 561
Laskennalliset pankkipalvelumaksut	-4 678	-5 299	-5 564	-6 165	-7 207
Yhteensä	143 896	161 821	180 340	201 456	224 254
Julkinen toiminta	25 273	29 624	34 146	39 212	43 978
Muu toiminta	3 343	3 841	4 336	4 865	5 373
Bruttokansantuote tuottajahintaan	172 512	195 286	218 822	245 533	273 605

20. Arvonlisäys tuottajahintaan toimialoittain vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yrittäjätoiminta					
Maatalous, metsästys ja kalastus	8 339	7 713	8 493	9 306	9 403
Metsätalous	8 234	7 691	7 029	6 833	7 006
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	861	886	992	990	972
Teollisuus	48 408	49 740	50 150	51 864	54 406
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	4 991	5 211	5 141	5 367	5 737
Talonrakennustoiminta	10 124	9 865	10 498	11 139	10 667
Maa- ja vesirakennustoiminta	3 530	3 626	3 691	3 573	3 593
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	20 268	20 456	21 257	21 496	21 986
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	13 644	14 094	14 234	14 703	15 005
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	6 632	7 105	7 423	7 973	8 914
Asuntojen omistus	11 072	11 414	11 724	12 050	12 335
Kiinteistötoiminta ja liike-elämää palveleva toiminta ...	6 249	6 831	7 417	8 079	8 734
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	6 222	6 385	6 614	6 858	7 068
Laskennalliset pankkipalvelumaksut	-4 678	-5 021	-5 257	-5 615	-6 356
Yhteensä	143 896	145 996	149 406	154 616	159 470
Julkinen toiminta	25 273	26 444	27 460	28 302	29 029
Muu toiminta	3 343	3 443	3 490	3 577	3 648
Bruttokansantuote tuottajahintaan	172 512	175 883	180 356	186 495	192 147

21. Työllinen työvoima, 1 000 henkeä keskimäärin vuodessa ¹⁾

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet	379	375	377	386	378
Toimihenkilöt	928	966	1 014	1 040	1 072
Työntekijät	991	988	968	961	960
Työllinen työvoima yhteensä	2 328	2 353	2 377	2 390	2 413
maatalous	251	250	255	246	242
metsätalous	63	55	57	56	52
teollisuus	627	636	618	606	600
talonrakennus	128	133	133	140	142
maa- ja vesirakennus	48	51	50	43	40
kauppa, rahoitus, vakuutus ja kiinteistöt	455	456	462	472	489
liikenne	184	184	180	177	180
palvelukset	562	581	616	646	664
tuntematon	10	7	6	3	4

¹⁾ Ks. luku 5, asetelma 30.

22. Työllisyys toimialan ja ammattiaseman mukaan, miljoonaa työtuntia ¹⁾

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yrittäjätoiminta	3 360	3 363	3 334	3 285	3 253
palkansaajat	2 543	2 536	2 513	2 499	2 499
yrittäjät	818	827	821	786	754
Julkinen toiminta	615	636	652	672	685
Muu toiminta	165	163	161	159	159
Työllisyys yhteensä	4 140	4 163	4 147	4 116	4 097
maatalous ²⁾	558	575	553	514	494
metsätalous ²⁾	98	97	99	98	90
teollisuus ²⁾	1 036	1 027	1 000	977	968
talonrakennus ²⁾	290	284	293	303	302
maa- ja vesirakennus ²⁾	102	103	102	97	95
kauppa, rahoitus, vakuutus ja kiinteistöt ²⁾	819	823	832	837	843
liikenne ²⁾	295	293	291	293	292
palvelukset ²⁾	162	162	164	166	169

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Yrittäjätoiminnassa.

23. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat työnvälityksessä ammateittain ¹⁾, 1 000 henkeä

	1980	1981	1982	1983	1984
Työttömät työnhakijat					
teknillinen ja hallinnollinen työ	7,3	6,7	7,7	8,1	8,2
tilinpidollinen ja konttoriteknillinen työ	6,1	6,2	7,3	7,7	7,7
kaupallinen työ	5,1	5,1	6,0	6,1	6,1
maa- ja metsätaloustyö	5,5	5,6	6,4	7,6	7,2
rakennustyö	11,8	11,2	11,8	11,3	11,7
kuljetus- ja liikennetyö	3,9	3,6	4,3	4,6	4,3
teollinen työ	28,3	28,8	35,9	38,5	35,6
siitä metallityö	7,1	7,3	9,9	11,6	11,2
palvelutyö	16,6	16,0	17,9	17,8	16,7
muu työ	18,3	20,9	25,3	27,2	26,5
Yhteensä	109,5	115,4	138,1	143,9	135,3
Avoimet työpaikat					
teknillinen ja hallinnollinen työ	1,8	2,1	2,2	2,3	2,1
tilinpidollinen ja konttoriteknillinen työ	0,9	0,9	0,8	0,9	0,8
kaupallinen työ	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9
maa- ja metsätaloustyö	0,5	0,7	0,8	0,6	0,8
rakennustyö	1,1	1,2	1,2	1,4	1,2
kuljetus- ja liikennetyö	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
teollinen työ	4,3	3,7	2,6	2,4	2,6
siitä metallityö	1,5	1,3	0,9	0,6	0,7
palvelutyö	2,7	3,1	2,6	3,0	3,2
muu työ	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	12,2	13,0	11,3	11,8	12,0

¹⁾ Pohjoismaisen ammattiluokittelun (NYK) mukaan.

24. Kansantulo, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Palkat	85 439	99 098	110 179	122 733	136 305
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	19 438	22 269	24 328	26 264	29 366
Kotitalouksien yrittäjätulot	26 484	28 014	32 134	34 809	37 496
yrittäjätulot maataloudesta	4 320	3 694	5 198	6 505	7 009
yrittäjätulot metsätaloudesta	4 641	4 873	4 662	4 350	4 980
muut kotitalouksien yrittäjätulot	17 523	19 446	22 274	23 954	25 507
Omaisuuksien tulot ja muut yrittäjätulot	9 383	9 599	11 386	16 725	19 875
Välilliset verot miinus tukipalkkiot	19 503	22 486	25 473	28 122	33 782
Yhteensä	160 247	181 465	203 500	228 653	256 824

25. Palkansaajien ansiotasoindeksi (1975 = 100)

	1980	1981	1982	1983	1984*
Maatalous	175,1	198,2	221,0	238,3	264,1
Metsätalous	182,1	199,9	217,7	235,1	252,0
Teollisuus	168,2	190,5	211,3	232,1	253,1
työntekijät	170,4	192,5	213,5	234,0	255,5
Talonrakennustoiminta	148,5	168,0	184,5	204,9	226,3
työntekijät	146,3	165,6	181,8	202,5	224,3
Maa- ja vesirakennustoiminta	154,5	172,1	188,9	209,0	227,5
Tietoliikenne	167,1	189,1	208,3	231,3	247,9
Muu liikenne	165,5	185,6	204,1	224,2	243,8
Kauppa	180,6	204,2	225,1	247,7	272,3
Pankit	179,6	199,7	218,4	244,2	272,7
Vakuutus	177,1	204,1	224,9	250,2	274,4
Asuntojen omistus	167,5	197,2	220,0	240,7	261,0
Julkinen hallinto	157,9	178,1	197,2	219,3	237,4
Opetustoiminta	159,8	178,0	198,3	223,2	242,0
Terveysten- ja sairaudenhoito	153,5	172,3	191,7	212,7	236,7
Muut palvelukset	174,4	196,0	217,6	238,8	261,3
Yhteensä	166,8	188,1	208,0	229,6	251,1
työntekijät	167,5	188,8	208,8	229,3	250,7
toimihenkilöt	166,3	187,4	207,3	229,3	250,7

26. Kotimarkkinoiden perushintaindeksi (1975 = 100)

	1980	1981	1982	1983	1984
Kokonaisindeksi	160,7	182,4	196,2	207,2	218,1
Toimialan mukaan					
maataloustuotteet	155,7	172,7	195,8	209,8	222,4
metsätaloustuotteet	122,5	141,6	149,2	148,8	160,4
kaivannaistuotteet	225,8	292,9	296,4	305,7	318,6
teollisuustuotteet	160,7	178,8	191,9	204,7	217,3
sähkö, kaasu, lämpö ja vesi	161,7	205,6	220,2	207,8	200,2
rakennukset, maa- ja vesirakenteet	157,4	176,1	190,5	207,7	221,0
Käyttötarkoituksen mukaan					
raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	160,1	185,3	197,9	206,0	216,9
kulutustavarat	167,7	185,3	202,7	217,1	228,2
investointitavarat	155,9	173,3	186,6	201,3	212,8
Alkuperän mukaan					
kotimarkkinatavarat	156,6	178,6	194,1	204,3	215,6
tuontitavarat	175,0	196,0	203,6	216,5	226,6

27. Kuluttajahintaindeksi (1977 = 100)

	1980	1981	1982	1983	1984
Kokonaisindeksi	129,3	144,8	158,3	171,8	183,8
ravinto	122,8	138,9	155,7	166,9	179,3
juomat ja tupakka	140,9	157,4	177,7	196,8	208,4
vaatetus	131,9	146,6	156,0	167,7	177,4
asunto	122,4	140,4	155,1	165,4	175,1
lämpö ja valo	141,1	168,1	181,0	188,6	190,6
kotitalouskalusto	127,4	138,0	146,7	159,5	172,5
terveyden- ja sairaudenhoito	137,6	150,1	164,7	190,4	219,1
liikenne	136,4	148,9	158,8	174,4	186,1
koulutus ja virkistys	123,4	136,3	146,2	161,6	174,4
muut	132,6	150,8	165,3	181,1	196,6

28. *Julkisyhteisöjen ja yksityisen sektorin tulot, tulonsiirrot ja käytettävissä olevat tulot, miljoonaa markkaa*

	1980	1981	1982	1983	1984*
A Palkat ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	104 877	121 367	134 507	148 997	165 671
B Omaisuus- ja yrittäjätulot, netto	35 867	37 612	43 520	51 534	57 371
julkisyhteisöt (ml. toimintaylijäämä)	151	— 116	239	— 165	— 744
yksityinen sektori	35 716	37 728	43 281	51 699	58 115
C Välilliset verot miinus tukipalkkiot	19 503	22 486	25 473	28 122	33 782
välilliset verot	27 088	31 367	35 438	36 978	43 534
tukipalkkiot	7 585	8 881	9 965	8 856	9 752
D Kansantulo (A + B + C)	160 247	181 465	203 500	228 653	256 824
E Muut tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkisyhteisölle	38 303	46 411	51 205	57 299	66 996
välittömät verot	27 944	34 767	38 217	42 952	49 314
sosiaalivakuutusmaksut	9 034	10 013	11 032	12 063	15 016
muut pakolliset maksut ja sakot	743	899	1 076	1 260	1 550
muut tulonsiirrot	582	732	880	1 024	1 116
F Muut tulonsiirrot julkisyhteisöltä yksityiselle sektorille	19 307	22 423	27 434	32 172	35 881
sosiaalivakuutusetuudet ¹⁾	9 963	11 356	14 408	17 292	19 355
rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet ²⁾	3 453	4 001	4 626	5 098	5 705
sosiaaliavustukset ³⁾	3 326	3 901	4 738	5 496	6 053
muut tulonsiirrot	2 565	3 165	3 662	4 286	4 768
G Muut tulot, netto ⁴⁾	9	14	8	— 2	6
julkisyhteisöt	3 059	3 602	4 163	4 755	5 306
yksityinen sektori	—3 050	—3 588	—4 155	—4 757	—5 300
H Tulonsiirrot ulkomaille, netto	405	495	640	796	952
julkisyhteisöt	330	453	512	669	826
yksityinen sektori	75	42	128	127	126
I Käytettävissä olevat tulot (D + G—H)	159 852	180 983	202 868	227 855	255 878
julkisyhteisöt (B + C + E—F + G—H)	41 379	49 507	53 134	57 170	68 633
yksityinen sektori (A + B—E + F + G—H)	118 472	131 476	149 734	170 685	187 245

¹⁾ Lapsilisät, sairausvakuutusetuudet, ansio- ja kansaneläkkeet sekä työttömyysvakuutusetuudet.

²⁾ Julkisyhteisöjen entisille työntekijöilleen maksamat eläkkeet sekä tapaturma- ja ryhmähenkivakuutuskorvaukset.

³⁾ Työttömyyskorvaukset, sotilasvammakorvaukset ja sotaeläkkeet, perhe- ja rintamasotilaseläkkeet, lapsen hoitotuet yms. avustukset.

⁴⁾ Vahinkovakuutusmaksut ja -korvaukset sekä laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut.

29. *Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo, miljoonaa markkaa*

	1980	1981	1982	1983	1984*
Palkat	85 439	99 098	110 179	122 733	136 305
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	19 438	22 269	24 328	26 264	29 366
Yrittäjätulot ja yrittäjätulojen otot	26 484	28 014	32 134	34 809	37 496
maatalous	4 320	3 694	5 198	6 505	7 009
metsätalous	4 641	4 873	4 662	4 350	4 980
muut	17 523	19 446	22 274	23 954	25 507
Omaisuustulot	3 130	3 778	3 993	4 731	5 931
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta ¹⁾	14 180	16 329	20 557	24 355	27 177
Tulonsiirrot julkiselle sektorille ²⁾	—34 597	—41 356	—45 348	—50 495	—59 068
Muut tulonsiirrot, netto	— 5 805	— 6 937	— 7 063	— 6 484	— 6 405
Käytettävissä oleva tulo	108 269	121 195	138 780	155 913	170 802

¹⁾ Sosiaalivakuutusetuudet, sosiaaliavustukset, maatalouden tukipalkkiot ja muut tulonsiirrot.

²⁾ Valtion ja kuntien välittömät verot ja vakuutettujen kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut ml. työnantajan julkiselle sektorille maksamat sosiaalivakuutusmaksut.

30. Yksityiset kulutusmenot käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	27 732	31 232	35 574	38 980	42 820
Vaatetus ja jalkineet	6 285	6 396	6 861	7 471	8 151
Asunto	18 515	21 916	24 762	26 856	28 992
Kotitalouskalusto, -tarvikkeet ja -palvelukset	7 140	7 717	8 540	9 928	10 730
Terveydenhoito	2 511	2 761	3 088	3 678	4 167
Liikenne	17 193	19 605	22 786	24 776	26 902
Virkistys, kulttuuri ja koulutus	8 583	9 925	10 750	12 576	14 124
Muut tavarat ja palvelukset	10 092	11 628	13 225	15 133	17 052
Ostot julkiselta toiminnalta	1 643	1 808	2 087	2 407	2 801
Ostot voittoa tavoittelemattomalta toiminnalta	1 046	1 229	1 436	1 679	1 875
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	100 740	114 217	129 109	143 484	157 614
Markkinahyödykkeet	98 174	111 347	125 870	139 773	153 420
kestokulutustavarat	10 685	11 732	13 999	15 755	17 375
puolikestävät kulutustavarat	14 164	15 188	16 712	18 357	19 983
lyhytikäiset tavarat	40 635	46 074	51 346	56 283	61 472
palvelukset	32 690	38 353	43 813	49 378	54 590
Markkinattomat hyödykkeet	2 566	2 870	3 239	3 711	4 194
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	100 740	114 217	129 109	143 484	157 614
Kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	2 294	2 659	3 147	3 599	4 251
Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	-2 614	-3 064	-2 869	-2 851	-3 039
Kotitalouksien kulutusmenot	100 420	113 812	129 387	144 232	158 826
Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutus	3 618	4 204	4 774	5 375	5 851
Yksityiset kulutusmenot	104 038	118 016	134 161	149 607	164 677

31. Yksityiset kulutusmenot vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	27 732	27 898	28 341	28 888	29 291
Vaatetus ja jalkineet	6 285	5 744	5 825	5 942	6 106
Asunto	18 515	19 007	19 507	19 958	20 539
Kotitalouskalusto, -tarvikkeet ja -palvelukset	7 140	7 170	7 395	7 901	8 037
Terveydenhoito	2 511	2 508	2 565	2 676	2 642
Liikenne	17 193	17 626	19 268	18 921	19 449
Virkistys, kulttuuri ja koulutus	8 583	9 032	9 200	9 800	10 307
Muut tavarat ja palvelukset	10 092	10 288	10 527	10 822	11 335
Ostot julkiselta toiminnalta	1 643	1 604	1 682	1 769	1 885
Ostot voittoa tavoittelemattomalta toiminnalta	1 046	1 100	1 165	1 263	1 307
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	100 740	101 977	105 475	107 940	110 898
Markkinahyödykkeet	98 174	99 443	102 885	105 218	108 097
kestokulutustavarat	10 685	11 103	12 636	12 887	13 668
puolikestävät kulutustavarat	14 164	13 766	14 264	14 508	14 814
lyhytikäiset tavarat	40 635	40 785	41 079	41 897	42 661
palvelukset	32 690	33 789	34 906	35 926	36 954
Markkinattomat hyödykkeet	2 566	2 534	2 590	2 722	2 801
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	100 740	101 977	105 475	107 940	110 898
Kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	2 294	2 499	2 735	2 877	3 242
Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	-2 614	-2 736	-2 257	-2 022	-2 011
Kotitalouksien kulutusmenot	100 420	101 740	105 953	108 795	112 129
Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutus	3 618	3 754	3 872	3 998	4 079
Yksityiset kulutusmenot	104 038	105 494	109 825	112 793	116 208

32. Julkiset kulutusmenot tehtävittäin käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yleishallinto	3 596	4 291	4 695	5 255	5 852
valtio	1 884	2 145	2 426	2 725	2 985
kunnat	1 712	2 146	2 269	2 530	2 867
Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 129	2 474	2 816	3 196	3 515
valtio	1 679	1 948	2 196	2 486	2 707
kunnat	450	526	620	710	808
Maanpuolustus	2 717	2 996	3 641	4 373	4 303
valtio	2 717	2 996	3 641	4 373	4 303
Koulutustoiminta	9 388	10 815	12 163	13 783	15 203
valtio	2 079	2 407	2 843	3 303	3 615
kunnat	7 309	8 408	9 320	10 480	11 588
Terveystenhoito	7 458	8 788	10 082	11 350	13 691
valtio	208	241	268	293	326
kunnat	7 250	8 547	9 814	11 057	13 365
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	4 460	5 355	6 233	7 181	8 310
valtio	108	123	150	161	201
kunnat	3 344	4 042	4 672	5 398	6 334
sosiaaliturvarahastot	1 008	1 190	1 411	1 622	1 775
Asuminen ja yhdyskunnat	1 206	1 449	1 754	2 004	2 221
valtio	322	362	403	458	469
kunnat	884	1 087	1 351	1 546	1 752
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	1 075	1 253	1 465	1 733	1 932
valtio	78	72	87	85	108
kunnat	997	1 181	1 378	1 648	1 824
Liikenne	1 872	2 261	2 386	2 765	2 974
valtio	1 351	1 552	1 687	1 926	2 045
kunnat	521	709	699	839	929
Elinkeinot	826	961	1 191	1 367	1 546
valtio	777	897	1 111	1 263	1 419
kunnat	49	64	80	104	127
Muut tehtävät	168	194	235	298	343
valtio	168	194	235	298	343
Julaiset kulutusmenot yhteensä	34 895	40 837	46 661	53 305	59 890
valtio	11 371	12 937	15 047	17 371	18 521
kunnat	22 516	26 710	30 203	34 312	39 594
sosiaaliturvarahastot	1 008	1 190	1 411	1 622	1 775

33. Julkiset kulutusmenot tehtävittäin vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yleishallinto	3 596	3 795	3 776	3 873	4 021
valtio	1 884	1 898	1 955	2 005	2 063
kunnat	1 712	1 897	1 821	1 868	1 958
Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 129	2 194	2 269	2 343	2 382
valtio	1 679	1 722	1 760	1 810	1 845
kunnat	450	472	509	533	537
Maanpuolustus	2 717	2 685	3 001	3 312	3 053
valtio	2 717	2 685	3 001	3 312	3 053
Koulutustoiminta	9 388	9 647	9 679	9 902	10 114
valtio	2 079	2 157	2 310	2 449	2 522
kunnat	7 309	7 490	7 369	7 453	7 592
Terveystieteiden tutkimus	7 458	7 812	8 193	8 376	9 247
valtio	208	217	219	218	225
kunnat	7 250	7 595	7 974	8 158	9 022
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	4 460	4 690	4 961	5 204	5 502
valtio	108	110	123	120	139
kunnat	3 344	3 583	3 766	3 943	4 199
sosiaaliturvarahastot	1 008	997	1 072	1 141	1 164
Asuminen ja yhdyskunnat	1 206	1 294	1 422	1 475	1 503
valtio	322	321	325	334	320
kunnat	884	973	1 097	1 141	1 183
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	1 075	1 127	1 175	1 287	1 323
valtio	78	65	54	64	75
kunnat	997	1 062	1 121	1 223	1 248
Liikenne	1 872	2 023	1 962	2 076	2 097
valtio	1 351	1 399	1 390	1 441	1 437
kunnat	521	624	572	635	660
Elinkeinot	826	851	956	1 006	1 065
valtio	777	794	893	928	979
kunnat	49	57	63	78	86
Muut tehtävät	168	171	191	226	247
valtio	168	171	191	226	247
Julkiset kulutusmenot yhteensä	34 895	36 289	37 585	39 080	40 554
valtio	11 371	11 539	12 221	12 907	12 905
kunnat	22 516	23 753	24 292	25 032	26 485
sosiaaliturvarahastot	1 008	997	1 072	1 141	1 164

34. Kiinteän pääoman bruttomuodostus toimialoittain käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yrittäjätoiminta	41 877	47 064	52 132	58 982	61 665
Maatalous, kalatalous	3 468	3 513	4 286	4 652	4 579
Metsätalous	1 086	1 222	1 320	1 342	1 481
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	139	180	275	165	97
Teollisuus	8 517	9 981	10 855	10 523	11 794
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	2 221	2 547	3 779	3 554	3 355
Rakennustoiminta	994	1 160	1 209	1 822	1 841
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	3 142	3 450	3 585	5 123	5 000
Liikenne	4 702	5 191	4 798	5 712	5 101
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1 166	1 222	1 236	1 190	1 606
Asuntojen omistus	14 054	15 161	17 315	19 104	20 127
Kiinteistötoiminta ja liike-elämää palveleva toiminta ...	1 358	2 367	2 320	4 266	4 788
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	1 030	1 070	1 154	1 529	1 896
Julkinen toiminta	6 101	6 941	8 110	9 236	9 587
Voittoa tavoittelematon toiminta	660	681	745	769	827
Yhteensä	48 638	54 686	60 987	68 987	72 079

35. Kiinteän pääoman bruttomuodostus toimialoittain vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yrittäjätoiminta	41 877	43 327	44 543	46 783	45 883
Maatalous, kalatalous	3 468	3 206	3 684	3 670	3 385
Metsätalous	1 086	1 094	1 093	1 031	1 086
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	139	164	240	134	76
Teollisuus	8 517	9 660	9 733	9 415	9 951
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	2 221	2 327	3 249	2 805	2 520
Rakennustoiminta	994	1 049	1 021	1 405	1 345
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	3 142	3 081	2 956	3 922	3 593
Liikenne	4 702	4 807	4 056	4 521	3 757
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1 166	1 113	1 056	945	1 198
Asuntojen omistus	14 054	13 706	14 529	14 501	14 137
Kiinteistötoiminta ja liike-elämää palveleva toiminta ...	1 358	2 151	1 966	3 255	3 476
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	1 030	969	960	1 179	1 359
Julkinen toiminta	6 101	6 252	6 790	7 052	6 874
Voittoa tavoittelematon toiminta	660	616	629	593	594
Yhteensä	48 638	50 195	51 962	54 428	53 351

36. Kiinteän pääoman bruttomuodostus pääomatavaratyypeittäin, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Käypiin hintoihin					
Talonrakennukset	24 959	26 900	31 054	36 504	37 513
Maa- ja vesirakennukset	6 162	6 882	7 736	7 938	8 318
Koneet ja laitteet	17 517	20 904	22 197	24 545	26 248
Yhteensä	48 638	54 686	60 987	68 987	72 079
Vuoden 1980 hintoihin					
Talonrakennukset	24 959	24 430	26 148	27 892	26 580
Maa- ja vesirakennukset	6 162	6 184	6 455	6 061	5 985
Koneet ja laitteet	17 517	19 581	19 359	20 475	20 786
Yhteensä	48 638	50 195	51 962	54 428	53 351

37. Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus pääomatavaratyypeittäin, miljoonaa markkaa¹⁾

	1980	1981	1982	1983	1984*
Käypiin hintoihin					
Asuinrakennukset	267	301	267	249	246
valtio	28	36	37	23	11
kunnat	239	265	230	226	235
sosiaalityturvarahastot	0	0	0	0	0
Muut talonrakennukset	3 165	3 654	4 406	5 058	5 159
valtio	750	767	891	1 159	1 150
kunnat	2 414	2 887	3 482	3 828	3 964
sosiaalityturvarahastot	1	0	33	71	45
Maa- ja vesirakennukset	2 337	2 573	2 879	3 147	3 245
valtio	1 308	1 414	1 603	1 757	1 761
kunnat	1 029	1 159	1 276	1 390	1 484
Kuljetusvälineet	53	69	85	94	114
valtio	53	69	85	94	114
Koneet ja laitteet	546	645	740	937	1 069
valtio	233	322	337	420	465
kunnat	298	308	399	515	596
sosiaalityturvarahastot	15	15	4	2	8
Julkiset investoinnit yhteensä	6 368	7 242	8 377	9 485	9 833
valtio	2 372	2 608	2 953	3 453	3 501
kunnat	3 980	4 619	5 387	5 959	6 279
sosiaalityturvarahastot	16	15	37	73	53
Vuoden 1980 hintoihin					
Asuinrakennukset	267	271	224	189	173
valtio	28	32	31	18	8
kunnat	239	239	193	171	165
sosiaalityturvarahastot	0	0	0	0	0
Muut talonrakennukset	3 165	3 287	3 676	3 817	3 618
valtio	750	690	743	874	807
kunnat	2 414	2 597	2 906	2 889	2 779
sosiaalityturvarahastot	1	0	27	54	32
Maa- ja vesirakennukset	2 337	2 298	2 385	2 386	2 333
valtio	1 308	1 251	1 320	1 333	1 267
kunnat	1 029	1 047	1 065	1 054	1 066
Kuljetusvälineet	53	63	74	72	83
valtio	53	63	74	72	83
Koneet ja laitteet	546	604	655	777	840
valtio	233	301	301	354	372
kunnat	298	289	350	422	461
sosiaalityturvarahastot	15	14	4	1	7
Julkiset investoinnit yhteensä	6 368	6 523	7 014	7 241	7 047
valtio	2 372	2 337	2 469	2 651	2 537
kunnat	3 980	4 172	4 514	4 535	4 471
sosiaalityturvarahastot	16	14	31	55	39

¹⁾ Sisältää julkisen toiminnan asuinrakennusinvestoinnit, jotka toimialoitteisessa luokittelussa (taulut 34 ja 35) luetaan toimialaan "Asuntojen omistus".

38. Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus tehtävittäin käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa¹⁾

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yleishallinto	1 185	1 261	1 300	1 571	1 657
valtio	262	278	269	360	379
kunnat	923	983	1 031	1 211	1 278
Yleinen järjestys ja turvallisuus	272	349	442	506	480
valtio	145	174	232	300	258
kunnat	127	175	210	206	222
Maanpuolustus	144	179	181	254	246
valtio	144	179	181	254	246
Koulutustoiminta	1 022	1 041	1 325	1 469	1 464
valtio	333	352	378	476	485
kunnat	689	689	947	993	979
Terveydenhuolto	605	758	889	1 080	1 066
valtio	10	11	20	20	26
kunnat	595	747	869	1 060	1 040
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	386	530	573	600	689
valtio	15	20	15	8	10
kunnat	355	495	521	519	626
sosiaaliturvarahastot	16	15	37	73	53
Asuminen ja yhdyskunnat	157	163	190	211	227
valtio	93	96	104	118	126
kunnat	64	67	86	93	101
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	428	563	749	838	926
valtio	27	25	24	36	35
kunnat	401	538	725	802	891
Liikenne	2 089	2 308	2 603	2 787	2 866
valtio	1 263	1 383	1 605	1 712	1 724
kunnat	826	925	998	1 075	1 142
Elinkeinot	70	75	112	157	198
valtio	70	75	112	157	198
Muut tehtävät	10	15	13	12	14
valtio	10	15	13	12	14
Julkiset investoinnit yhteensä	6 368	7 242	8 377	9 485	9 833
valtio	2 372	2 608	2 953	3 453	3 501
kunnat	3 980	4 619	5 387	5 959	6 279
sosiaaliturvarahastot	16	15	37	73	53

¹⁾ Ks. alaviite taulussa 37.

39. Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus tehtävittäin vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa¹⁾

	1980	1981	1982	1983	1984*
Yleishallinto	1 185	1 136	1 087	1 194	1 172
valtio	262	251	225	275	270
kunnat	923	885	862	919	902
Yleinen järjestys ja turvallisuus	272	317	376	391	350
valtio	145	157	198	232	189
kunnat	127	160	178	159	161
Maanpuolustus	144	161	151	192	173
valtio	144	161	151	192	173
Koulutustoiminta	1 022	945	1 118	1 134	1 057
valtio	333	322	323	377	361
kunnat	689	623	795	757	696
Terveystenhoito	605	686	748	828	763
valtio	10	11	17	16	19
kunnat	595	675	731	812	744
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	386	479	481	456	488
valtio	15	18	13	7	7
kunnat	355	447	437	394	442
sosiaaliturvarahastot	16	14	31	55	39
Asuminen ja yhdyskunnat	157	149	160	160	163
valtio	93	88	88	89	91
kunnat	64	61	72	71	72
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelut	428	509	626	635	656
valtio	27	23	20	26	25
kunnat	401	486	606	609	631
Liikenne	2 089	2 060	2 160	2 119	2 069
valtio	1 263	1 225	1 327	1 305	1 246
kunnat	826	835	833	814	823
Elinkeinot	70	68	97	123	146
valtio	70	68	97	123	146
Muut tehtävät	10	13	10	9	10
valtio	10	13	10	9	10
Julkiset investoinnit yhteensä	6 368	6 523	7 014	7 241	7 047
valtio	2 372	2 337	2 469	2 651	2 537
kunnat	3 980	4 172	4 514	4 535	4 471
sosiaaliturvarahastot	16	14	31	55	39

¹⁾ Ks. alaviite taulussa 37.

40. Valtion budjettitalouden tulot ja menot tilinpäätöksen sekä tulo- ja menoarvion mukaan, miljoonaa markkaa

	Tilinpäätös			Tulo- ja menoarvio		
	1982	1983	1984 ^{a)}	varsinainen 1984	varsinainen 1985 ^{a)}	esitys 1986
Tulot						
Tulo- ja varallisuusvero	16 738	19 077	21 894	21 621	24 585	26 665
Liikevaihtovero	15 877	17 800	22 129	22 120	24 910	26 450
Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 621	1 715	1 732	1 696	1 695	1 800
Valmisteverot	12 202	10 823	11 657	11 470	12 515	13 246
Muut verot ja veronluonteiset tulot	5 746	6 862	8 449	7 728	9 274	9 276
Verot ja veronluonteiset tulot yhteensä	52 184	56 278	65 861	64 635	72 979	77 437
Muut tulot	7 687	8 936	10 562	9 213	10 834	12 024
Tulot ilman lainanottoa	59 871	65 215	76 424	73 848	83 813	89 461
Pitkäaikainen lainanotto	8 172	11 138	10 187	10 700	10 050	11 320
Tulot yhteensä	68 043	76 353	86 611	84 548	93 863	100 781
Menot						
Kulutusmenot	18 603	20 916	22 522	21 721	23 895	25 929
siitä palkkaukset ja eläkkeet	10 534	11 985	13 204	12 803	14 175	15 346
Siirtomenot	36 703	41 196	45 571	45 245	49 988	53 551
Reaalisijoitukset	4 758	5 081	5 111	4 796	5 205	5 652
Finanssisijoitukset	3 483	3 643	3 454	3 651	3 952	4 051
Muut menot	2 029	2 879	3 853	3 816	4 372	4 659
Menot ilman valtionvelan kuoletuksia	65 576	73 716	80 512	79 229	87 411	93 843
Valtionvelan kuoledukset	2 432	3 475	5 237	5 318	6 449	6 938
Menot yhteensä	68 008	77 190	85 748	84 547	93 860	100 780

^{a)} Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksen rakenteen mukaan.

41. Valtion budjettitalouden tulot, miljoonaa markkaa

Tulolaji	Kassatulot					
	1980	1981	1982	1983	1984	1985**
Tulo- ja varallisuusvero	12 213	15 604	16 738	19 077	21 894	24 700
Merimiesvero	132	155	144	143	189	200
Perintö- ja lahjaverot	153	168	207	267	312	340
Arpajaisvero	42	57	71	78	132	130
Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot ..	12 540	15 984	17 160	19 565	22 526	25 370
Liikevaihtovero	12 262	14 421	15 877	17 800	22 129	24 700
Muut liikevaihdon perusteella kannettavat verot	437	519	575	685	844	945
Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	12 699	14 939	16 452	18 486	22 972	25 645
Tullit ja tuontimaksut	784	785	956	945	879	890
Tasausvero	597	626	664	770	854	880
Valmisteverot	9 233	10 448	12 202	10 823	11 657	12 535
tupakasta	1 224	1 312	1 577	1 686	1 741	1 820
oluesta	649	840	926	1 041	1 127	1 280
alkoholijuomaverot	2 097	2 330	2 683	2 957	3 170	3 250
elintarvikkeista	1 294	1 559	2 066	238	96	100
polttoaineista	2 994	3 192	3 657	3 687	4 052	4 290
muut valmisteverot	975	1 215	1 293	1 214	1 469	1 795
Alkon ylijäämä	511	541	650	656	696	660
Auto- ja moottoripyörävero	1 418	1 659	2 010	2 423	2 678	3 000
Työnantajain lapsilisämaksu	128	58	1	1	278	670
Leimaverot	1 040	1 209	1 435	1 718	2 274	2 600
Muut verot ja veronluonteiset tulot	433	602	654	892	1 048	1 015
Verot ja veronluonteiset tulot	39 384	46 851	52 184	56 278	65 861	73 265
Sekalaiset tulot	2 736	3 291	4 069	4 340	5 146	5 500
valtion osuus veikkausvoitto- yms. varoista	560	640	700	854	1 084	1 150
Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	852	1 057	1 455	1 671	1 863	1 970
Valtion liikelaitosten käyttötalouden rahoituskatteet	1 040	979	1 231	1 607	1 891	2 000
Takaisin maksetut lainat	481	621	809	1 042	1 179	1 550
Tulot ilman lainanottoa	44 492	52 798	59 748	64 938	75 940	84 285
Pitkäaikainen lainanotto	5 002	5 176	8 287	10 867	10 517	10 950 ^{a)}
siitä ulkomainen	1 791	2 706	3 672	4 802	4 638	..
Tulot yhteensä	49 493	57 974	68 036	75 806	86 457	95 235

a) Budjetoitu lainanotto, 10 630 milj. mk, sekä suunniteltu lisäkonvertointi, 320 milj. mk.

42. Valtion budjettitalouden menot menolajeittain, miljoonaa markkaa

Menolajiryhmä	Kassamenot					
	1980	1981	1982	1983	1984	1985**
Kulutusmenot	13 627	15 497	18 032	20 867	22 018	24 320
Siirtomenot	27 357	31 127	36 405	40 503	44 936	50 300
Realisijoitukset	3 779	4 072	4 523	5 034	4 946	5 280
Finanssisijoitukset	2 989	2 938	3 422	3 720	3 397	3 750
Muut menot	2 566	3 152	4 752	6 465	8 979	11 720
Menot yhteensä	50 318	56 786	67 134	76 590	84 275	95 370

43. Valtion budjettitalouden kulutusmenot, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1980	1981	1982	1983	1984	1985**
Palkkaukset	5 804	6 719	7 789	8 893	9 764	10 660
Eläkkeet	2 126	2 420	2 743	3 088	3 439	3 780
Korjaus ja kunnossapito	1 018	1 155	1 261	1 498	1 594	1 750
Puolustuslaitoksen kalustohankinnat	879	715	968	1 372	1 010	1 400
Muut kulutusmenot	3 800	4 487	5 271	6 016	6 210	6 730
Kulutusmenot yhteensä	13 627	15 497	18 032	20 867	22 018	24 320

44. Valtion budjettitalouden siirtomenot, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1980	1981	1982	1983	1984	1985**
Valtionavut kunnille yms.	10 170	11 709	13 601	15 717	18 444	21 250
opetus, tiede ja kulttuuri	4 419	4 905	5 513	6 287	6 781	7 660
terveydenhuolto	3 986	4 673	5 530	6 362	6 788	8 080
muut	1 765	2 131	2 558	3 068	4 875	5 510
Valtionavut elinkeinoelämälle	6 675	8 023	9 343	7 643	8 606	9 350
maatalous	4 962	6 041	7 244	5 281	6 040	6 560
metsätalous	225	250	280	305	342	360
teollisuus ¹⁾ ja ulkomaankauppa	588	865	751	848	819	910
muut	900	867	1 068	1 209	1 405	1 520
Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille	6 298	7 474	8 621	10 110	11 265	12 700
opetus, tiede ja kulttuuri	1 309	1 558	1 782	1 995	2 323	2 320
sosiaaliturma	4 350	5 160	5 972	7 283	7 584	8 600
muut	639	756	867	832	1 358	1 780
Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille	2 299	1 692	2 256	4 167	3 594	3 750
sosiaaliturma	535	552	848	2 480	2 279	2 300
liikenne	383	368	357	426	407	425
maatalous	420	548	630	720	535	730
ulkomaankauppa	275	27	230	308	112	—
muut	686 ²⁾	197	191	264	261	295
Erittelemättömät siirrot kotimaahan ²⁾	1 452	1 636	1 871	1 989	1 974	1 950
Siirrot ulkomaille	464	594	713	877	1 053	1 300
Siirtomenot yhteensä	27 357	31 127	36 405	40 503	44 936	50 300

²⁾ Siitä siirto valtion suhdannerahastoon 500 milj. mk.

¹⁾ Ml. tutkimustoiminta ja energiatalous.

²⁾ Sisältää valtion liikelaitosten alijäämät.

45. Valtion budjettitalouden reaalisisiöt, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1980	1981	1982	1983	1984	1985**
Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen	1 136	1 281	1 357	1 501	1 471	1 750
rautatieliikenne	289	286	262	254	253	250
vesiliikenne	51	58	51	56	75	85
tietoliikenne	410	427	501	482	467	640
muut	386	510	543	709	676	775
Talonrakennukset	753	731	875	1 091	1 142	1 230
yleinen hallinto sekä yleinen järjestys ja turvallisuus	231	240	226	327	333	350
maanpuolustus	100	103	115	164	171	150
opetus, tiede ja kulttuuri	228	193	220	298	300	400
muut	194	195	314	302	338	330
Maa- ja vesirakennukset	1 890	2 060	2 291	2 442	2 332	2 300
tieliikenne	905	916	1 080	1 230	1 249	1 350
rautatieliikenne	175	189	168	187	179	200
vesiliikenne	50	49	68	94	85	100
metsätalous	38	57	60	66	54	30
muut ¹⁾	722	849	915	865	765	620
Reaalisisiöt yhteensä	3 779	4 072	4 523	5 034	4 946	5 280
siitä valtion liikelaitokset	1 099	1 153	1 253	1 307	1 124	1 300

¹⁾ Sisältää mm. sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi. Näistä osa kuuluisi talonrakennuksiin; maa- ja vesirakennuksiin käytetyistä kuuluu suurin osa tieliikenteeseen.

46. Valtion budjettitalouden lainananto ja muut finanssisijoitukset, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1980	1981	1982	1983	1984	1985**
Lainat kunnille yms.	39	31	31	42	31	25
Lainat yksityisille	2 522	2 452	2 818	3 044	2 770	2 925
asuntotuotanto	1 935	2 010	2 294	2 558	2 267	2 420
metsätalous	113	131	147	154	160	170
teollisuus ¹⁾ ja ulkomaankauppa	453	288	351	290	320	315
muut	21	23	26	42	23	20
Muut finanssisijoitukset	429	456	574	634	595	800
Lainat ja muut finanssisijoitukset yhteensä	2 989	2 938	3 422	3 720	3 397	3 750
siitä valtionenemmistöiset osakeyhtiöt	570	352	370	373	393	375

¹⁾ Ml. tutkimustoiminta, energiatalous sekä Kera Oy.

47. Tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen ¹⁾ ²⁾ tulot ja menot, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984	1985**
Tulot						
Sekalaiset tulot	363	400	399	391	613	450
Korko- ja osinkotulot	204	248	285	274	296	350
Takaisin maksetut lainat	270	350	359	812	715	600
Lainanotto	—	53	40	510	235	460
Siirrot budjetista	1 264	1 139	1 406	1 687	1 315	1 450
Yhteensä	2 101	2 190	2 489	3 674	3 173	3 310
Menot						
Kulutusmenot	76	107	132	116	137	150
Siirtomenot	672	375	444	594	711	200
Reaalisijoitukset	318	480	441	420	509	420
Lainananto	788	773	923	1 150	1 213	1 200
Muut finanssisijoitukset	111	89	112	129	107	100
Korot ja indeksikorotukset	112	108	116	157	228	150
Velan kuoletukset	51	75	103	464	315	450
Yhteensä	2 129	2 006	2 271	3 030	3 219	2 670
Tulot suuremmat (+) tai pienemmät (—) kuin menot	— 28	184	218	645	— 46	640
Varastojen muutos (kasvu —)	—156	—235	—183	—918	—262	—100

¹⁾ Valtiontalouden kassalaskelmien mukaan.

²⁾ Valtion investointirahasto, valtion viljavarastorahasto, maatilatalouden kehittämisrahasto, valtionrautateiden uudistusrahasto, posti- ja telelaitoksen uudistusrahasto, varmuusvarastorahasto, valtiontakausrahasto, vientitakuurahasto, tuontikaupparahasto ja öljysuojarahasto.

48. Valtion pitkäaikainen velka ja sen hoitomenot, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984
Valtionvelka, kanta vuoden päättyessä					
Ulkomainen velka	10 110	13 012	18 401	21 723	24 946
budjettitalous	9 005	11 856	17 175	20 718	24 156
valtion investointirahasto	1 104	1 156	1 226	1 005	790
Kotimainen velka	7 585	8 762	11 378	16 383	19 057
Yhteensä	17 695	21 774	29 779	38 106	44 003
Valtionvelan hoitomenot¹⁾					
Kuoletukset	1 452	1 673	2 648	3 475	5 237
ulkomaille	219	315	796	1 915	1 621
budjettitalous	168	240	693	1 451	1 306
valtion investointirahasto	51	75	103	464	315
kotimaahan	1 234	1 359	1 852	1 560	3 616
Korot	1 206	1 577	2 199	3 142	3 965
ulkomaille	631	796	1 184	1 750	2 082
budjettitalous	535	703	1 089	1 643	1 997
valtion investointirahasto	96	93	95	107	85
kotimaahan (ml. indeksikorotukset)	575	781	1 015	1 392	1 883
Muut hoitomenot	95	124	148	216	249
Yhteensä	2 755	3 374	4 995	6 833	9 451

¹⁾ Valtiontalouden kassalaskelmien mukaan.

49. Kansaneläkelain, perhe-eläkelain ja rintamasotilaseläkelain mukaiset tuotot ja kulut, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984	1985 ^{a)}
Tuotot						
Vakuutusmaksut	5 615	6 657	7 002	7 568	8 844	10 165
vakuutettujen maksut	1 635	1 991	1 977	2 106	2 677	3 000
työnantajain maksut	3 980	4 666	5 025	5 462	6 167	7 165
Valtion ja kuntien osuudet	1 544	1 803	2 104	2 605	2 917	3 189
valtion osuudet	1 019	1 170	1 256	1 595	1 762	1 912
tukiosa- /lisäosaosuudet	534	547	486	718	849	963
perhe-eläkkeet	172	198	213	265	286	289
rintamasotilaseläkkeet	313	425	557	612	627	660
kuntien osuudet	525	633	848	1 010	1 155	1 277
tukiosa- /lisäosaosuudet	393	451	639	791	955	1 081
asumistukiosuus	132	181	209	219	200	196
Sijoitusomaisuuden tuotot	182	224	234	218	172	94
Muut tuotot	1	17	13	22	19	19
Yhteensä	7 342	8 701	9 353	10 413	11 952	13 467
Kulut						
Eläkkeet	6 945	7 930	8 827	10 607	12 094	13 361
kansaneläkkeet	6 354	7 243	7 968	9 631	11 075	12 298
perusosat/pohjaosat	2 038	2 317	2 580	2 849	3 106	3 357
tukiosat	2 296	2 622	2 871	—	—	—
tukilisät /lisäosat	1 421	1 574	1 695	5 910	7 048	7 972
asumistuet	276	372	429	437	449	455
apu- ja hoitolisät	225	265	308	351	394	438
vaimolisät /puolisolisät	33	26	19	13	7	5
lapsikorotukset	65	67	66	71	71	71
perhe-eläkkeet	173	198	213	265	286	289
rintamasotilaseläkkeet	314	424	558	613	627	660
lapsen hoitotuet	46	65	88	98	106	114
Muut etuudet	58	80	105	127	161	188
Hallintokulut ¹⁾	198	270	271	359	388	432
Yhteensä	7 143	8 280	9 203	11 093	12 643	13 981

a) Kansaneläkelaitoksen arvio.

¹⁾ Toimieläkevastuun kasvu sisältyy hallintokuluihin.

50. Sairausvakuutuslain mukaiset tuotot ja kulut, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984	1985 ^{a)}
Tuotot						
Vakuutusmaksut	2 392	2 808	3 495	3 408	4 502	5 751
vakuutettujen maksut	942	1 114	1 231	1 354	2 141	2 745
työnantajain maksut	1 450	1 692	2 264	2 054	2 361	3 006
Takautumissuoritukset	72	65	46	16	17	20
Sijoitusomaisuuden tuotot	63	91	87	40	18	10
Muut tuotot	—	—	4	3	12	16
Valtion rahoitusosuus	—	—	363	1 700	1 270	899
Yhteensä	2 527	2 961	3 995	5 167	5 819	6 696
Kulut						
Suoritukset vakuutetuille ¹⁾	1 777	1 944	3 800	4 442	4 937	5 590
päivärahat	397	401	1 337	1 582	1 840	2 070
sairaalan lapsen hoito ja kuntoutus	—	—	—	—	1	5
äitiysrahat	439	476	1 250	1 506	1 646	1 933
lääkekorvaukset	620	699	760	853	936	1 023
lääkärintalkkiorvaukset	90	93	112	129	138	143
tutkimus- ja hoitokorvaukset	94	101	143	173	174	176
matkakorvaukset	137	174	198	199	202	240
Työterveyshuolto	74	168	211	305	237	334
Muut etuudet	39	46	52	57	76	91
Suoritukset terveyskeskuksille	246	351	153	49	44	48
Suoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	—	—	5	17	31	27
Hallintokulut ²⁾	330	348	418	504	572	662
Yhteensä	2 466	2 857	4 639	5 374	5 897	6 752

a) Kansaneläkelaitoksen arvio.

1) Sisältää myös työpaikkakassojen kautta maksetut korvaukset.

2) Toimieläkevastuun kasvu sisältyy hallintokuluihin.

51. Kansaneläkelaitoksen sijoituskanta vuoden lopussa, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984
Kansaneläkerahaston varat					
Pitkäaikaiset lainat	1 400	2 048	2 145	1 595	802
yhteisöyritykset	1 198	1 635	1 603	1 078	551
maa-, metsä- ja kalatalous, metsästys	—	—	—	—	—
kaivos- ja muu kaivannaistoiminta	—	2	2	0	—
teollisuus	820	1 119	1 159	765	379
sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	355	434	363	259	152
rakennustoiminta	—	—	0	0	0
tukku- ja vähittäiskauppa, ravitsemis- ja majoitus- toiminta	4	19	18	12	6
kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	9	61	61	42	14
rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	0	—	—	—	—
yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	—	—	—	—	—
julkisyhteisöt	198	410	533	510	247
valtio	150	332	444	444	204
kunnat	48	78	89	66	43
muut julkisyhteisöt	0	—	—	—	—
yksityiset voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	4	3	9	7	4
Osakkeet ja obligaatiot	177	182	191	200	208
yhteisöyritykset	171	176	182	189	191
julkisyhteisöt	—	—	—	—	—
rahoituslaitokset	6	6	9	11	17
Lyhytaikaiset lainat	388	27	10	—	—
Yhteensä	1 965	2 257	2 346	1 795	1 010
Sairausvakuutusrahaston varat					
Lyhytaikaiset lainat	773	849	522	8	—

52. Brutto- ja nettoveroaste, prosenttia markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta

	Verot ja pakolliset maksut					Vastikkeettomat tulonsiirrot yksityiselle sektorille					Nettosiirrot yksityiseltä sektorilta (nettoveroaste)
	Yhteensä (brutto- veroaste) ¹⁾	Välittömät verot	Välilliset verot ¹⁾	Sosiaali- turva- maksut	Pakolli- set mak- sut ja sakot	Yhteensä ¹⁾	Tuki- palk- kiot ¹⁾	Sosiaali- vakuu- tus- tuudet	Sosiaali- avustuk- set	Muut tulon- siirrot	
1960.....	26,3	10,1	13,2	2,5	0,5	8,3	2,8	3,4	1,0	1,1	18,0
1961.....	25,6	9,8	12,8	2,5	0,5	8,3	2,5	3,5	1,2	1,1	17,3
1962.....	26,7	10,5	13,0	2,7	0,5	8,6	2,5	3,8	1,1	1,2	18,0
1963.....	26,1	10,4	12,4	2,8	0,5	9,2	3,0	3,8	1,2	1,2	16,9
1964.....	27,4	11,5	12,2	3,3	0,5	9,7	3,4	3,8	1,2	1,3	17,7
1965.....	28,3	11,8	12,6	3,6	0,4	9,9	3,2	4,3	1,1	1,3	18,4
1966.....	29,5	12,7	12,9	3,6	0,4	10,5	3,3	4,7	1,2	1,3	19,1
1967.....	31,2	12,8	13,8	4,3	0,3	10,6	2,9	5,2	1,2	1,3	20,6
1968.....	31,6	12,9	14,2	4,2	0,4	10,3	2,8	5,1	1,2	1,2	21,3
1969.....	30,8	12,7	13,7	4,0	0,4	10,1	3,0	4,8	1,1	1,2	20,6
1970.....	30,9	13,1	13,2	4,3	0,3	9,9	2,8	4,7	1,1	1,2	21,1
1971.....	32,7	14,0	13,5	4,8	0,3	10,4	2,7	5,1	1,2	1,4	22,2
1972.....	32,6	14,1	13,5	4,7	0,3	10,5	2,7	5,0	1,5	1,3	22,2
1973.....	33,4	14,8	13,1	5,1	0,3	9,6	2,3	4,8	1,2	1,3	23,8
1974.....	33,1	15,1	12,4	5,3	0,3	10,7	3,1	5,0	1,2	1,4	22,4
1975.....	35,0	16,3	12,3	6,0	0,3	11,9	3,8	5,4	1,3	1,4	23,0
1976.....	38,0	18,9	12,5	6,2	0,4	12,4	3,8	5,7	1,5	1,4	25,6
1977.....	37,3	17,5	13,3	6,0	0,4	12,9	3,6	6,0	1,8	1,4	24,4
1978.....	34,8	15,3	13,7	5,4	0,4	12,6	3,3	5,9	2,1	1,4	22,1
1979.....	32,9	14,2	13,4	4,8	0,4	12,1	3,5	5,3	1,9	1,4	20,8
1980.....	32,9	14,5	13,4	4,7	0,4	11,5	3,2	5,2	1,8	1,3	21,4
1981.....	34,5	15,9	13,6	4,5	0,4	11,7	3,3	5,2	1,8	1,4	22,7
1982.....	34,0	15,6	13,5	4,5	0,4	12,5	3,1	5,9	1,9	1,5	21,6
1983.....	34,0	15,7	13,5	4,4	0,5	13,1	3,2	6,3	2,0	1,6	20,9
1984*.....	35,5	16,0	14,1	4,8	0,5	13,0	3,2	6,3	2,0	1,5	22,5

¹⁾ Eräiden hyödykeveroihin kuuluvien valmisteverojen ja tukipalkkioihin kuuluvien hinnanerokorvausten nettouttamisen vuoksi on aikasarjoja korjattu taaksepäin vuoteen 1970 saakka.

53. Maksutase, miljoonaa markkaa

	1983			1984*		
	Tulot	Menot	Netto- tulot	Tulot	Menot	Netto- tulot
Vaihtotase						
Tavarat (kauppatase).....	69 692	71 528	-1 836	80 904	74 682	6 222
Tavarakaupan korjauseurat ¹⁾	- 324	611	- 935	- 297	417	- 714
Kuljetus ja tietoliikennepalvelukset.....	5 765	2 565	3 200	6 559	2 640	3 919
Ulkomaisten kotitalouksien ostot Suo- messä/suomalaisten kotitalouksien os- tot ulkomailla.....	2 851	3 599	- 748	3 039	4 251	-1 212
Muut.....	6 077	4 467	1 610	5 670	5 833	- 163
Tavaroiden ja palvelusten tase	84 061	82 770	1 291	95 875	87 823	8 052
Tuotannon tekijäkorvaukset.....	3 738	9 458	-5 720	4 926	11 988	-7 062
Tulonsiirrot.....	2 713	3 511	- 798	3 247	4 237	- 990
Vaihtotase	90 512	95 739	-5 227	104 048	104 048	0
Epätarkat ja poisjääneet erät.....			877			- 703
	Nettomuutos			Nettomuutos		
	Varat	Velat	Netto- varat	Varat	Velat	Netto- varat
Pääomatase						
Yksityiset.....	3 410	2 961	449	724	2 747	-2 023
Pitkäaikainen pääoma.....	1 522	1 322	200	4 162	2 058	2 104
Lainoja nostettu.....	1 122	3 991	-2 869	3 328	4 816	-1 488
Lainoja maksettu takaisin.....	-1 550	-3 380	1 830	-1 645	-4 574	2 929
Muu pitkäaikainen pääoma.....	1 950	711	1 239	2 479	1 816	663
Lyhytaikainen pääoma.....	1 888	1 639	249	-3 438	689	-4 127
Julkinen.....	260	2 438	-2 178	294	2 633	-2 339
Lainoja nostettu.....	62	4 819	-4 757	78	4 588	-4 510
Lainoja maksettu takaisin.....	- 3	-2 418	2 415	- 51	-2 023	1 972
Muu pääoma.....	201	37	164	267	68	199
Suomen Pankki.....	-1 442	- 33	-1 409	8 360	-1 133	9 493
Lainoja nostettu.....	-	-	-	-	-	-
Lainoja maksettu takaisin.....	-	85	85	-2 250	-	-2 250
Muu pääoma.....	-1 442	52	-1 494	10 610	-1 133	11 743
Muut rahalaitokset.....	6 294	7 506	-1 212	13 988	19 822	-5 834
Lainoja nostettu.....	5	1 302	-1 297	16	4 683	-4 667
Lainoja maksettu takaisin.....	- 39	-1 390	1 351	- 21	- 941	920
Muu pääoma.....	6 328	7 594	-1 266	13 993	16 080	-2 087
Pääomatase	8 522	12 872	-4 350	23 366	24 069	- 703

¹⁾ Erään sisältyvät pääasiassa viennin ahtauskustannukset, laivojen ja lentokoneiden polttoainetäydennykset sekä tuonnin arvostuskorjaus.

54. Rahalaitosten otto- ja antolainaus vuoden lopussa sekä liikepankkien keskimääräinen keskuspankkivelka, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984
Ottolainaus					
Markkamääräinen	73 354	84 382	95 874	107 887	125 093
Varsinaiset talletukset	63 697	73 398	82 605	93 550	108 119
Shekki- ja postisiirtotilit	9 657	10 984	13 269	14 337	16 974
Ulkomaan rahan määräinen	1 826	2 317	3 258	5 101	4 960
Yhteensä	75 180	86 699	99 132	112 988	130 053
Antolainaus					
Markkamääräinen	72 813	83 694	96 482	108 977	124 157
Ulkomaan rahan määräinen	9 011	9 971	14 105	17 254	20 363
Yhteensä	81 824	93 665	110 587	126 231	144 520
Liikepankkien keskuspankkivelka (vuosikeskiarvo)	4 963	4 088	3 166	4 478	2 396

55. Yleisön kokonaisvelka vuoden lopussa luotonantajan mukaan, miljoonaa markkaa

	1980	1981	1982	1983	1984*
Suomen Pankki	3 444	4 612	5 092	5 272	4 990
Liikepankit	37 055	41 543	49 428	57 810	66 627
Säästöpankit	19 075	22 000	25 703	29 293	32 713
Osuuspankit	16 756	20 062	23 634	27 346	31 190
Postipankki	10 453	11 516	13 126	14 500	16 429
Vakuutuslaitokset	28 323	37 180	43 788	50 068	55 356
Muut rahoituslaitokset	15 112	17 783	21 970	25 895	30 454
Kotimaiset ulkomaalaisten omistamat rahoituslaitokset			333	615	646
Julkisyhteisöt	24 207	23 510	25 070	25 849	27 322
Ulkomaat	18 260	21 984	26 151	28 302	35 452
Pitkäaikainen, brutto	18 943	21 417	26 227	28 037	30 021
Lyhytaikainen, netto	-683	567	-76	265	5 431
Yhteensä	172 685	200 190	234 295	264 950	301 179

*Liite n:o 2 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle
valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1986¹⁾*

VALTIONTALouden KEHITYSNÄKYMÄT VUOTEEN 1990

¹⁾ Hallitus ei ole käsitellyt liitettä. Se on tarkoitettu tulo- ja menoarvioesityksen tausta-aineistoksi.

SISÄLLYS

	Sivu
1. Kansantalouden kehitysnäkymät	3
2. Valtion menotalouden näkymät	6

Taulukoissa käytettyjä lyhenteitä ja symboleja:

TP	= tilinpäätös
TMA	= tulo- ja menoarvio
LMA	= lisämenoarvio
TMAE	= tulo- ja menoarvioesitys
VTS	= valtiontalouden suunnitelma
0	= suure on pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
—	= ei mitään ilmoitettavaa

Pyöristysten vuoksi eivät kaikkien taulukoiden summat täsmää.

1. Kansantalouden kehitysnäkymät

Hallitus antoi 14.5.1985 Eduskunnalle talouspoliittisen selonteon, jossa tarkasteltiin kansantalouden kasvunäkymiä ja talouspolitiikan linjaa myös keskipitkällä aikavälillä. Selonteon taustaineistona tältä osin oli valtiovarainministeriössä kevään kuluessa laadittu katsaus kehitysnäkymistä vuoteen 1990, joka julkaistiin kesäkuussa 1985 (KTS 1985. Kansantalouden ja valtiontalouden kehittäminen vuoteen 1990. Valtiovarainministeriö, Helsinki 1985). Näissä asiakirjoissa hahmotetut keskipitkän aikavälin taloudelliset näkymät ja talouspolitiikan toimintalinjat eivät ole muuttuneet. Tässä luvussa tarkastellaan tämän vuoksi vain suppeasti tavoitteena olevan talouskehityksen eräitä keskeisiä piirteitä. Tarkastelu perustuu mainittuihin asiakirjoihin.

Suomen kansantalous on viime vuosina kehitynyt varsin suotuisasti. Tuotannon kasvu on ollut 1980-luvun alkupuolella keskimäärin noin 3 % vuodessa. Samalla pitemmän aikavälin kasvumahdollisuudet ovat parantuneet. Keskeisenä edellytyksenä myönteisen kehityksen jatkumiselle on, että tuotannon kasvuvauhti säilyisi edelleen 3 prosenttina vuodessa. Tämän on arvioitu olevan mahdollista, jos kansantalouden kustannuskehitystä voidaan hillitä ja reaalisia tuotantoedellytyksiä voimakkaasti kehittää. Taloudellisen kasvun jatkuminen loisi edellytyksiä työttömyyden kestäväälle alentamiselle sekä veroasteen säilymiselle vakaana. Tällöin myöskään kansantalouden ulkoinen tasapaino ei rajoittaisi talouspolitiikan liikkumavaraa.

Työvoiman tarjonnan kasvu jää 1980-luvun jälkimmäisellä puoliskolla selvästi vähäisemmäksi kuin vuosikymmenen alkupuoliskolla. Työttömyydessä ei kuitenkaan ole odotettavissa jyrkkää alentumista, sillä myös työvoiman kysynnän kasvun arvioidaan hidastuvan. Keskipitkän aikavälin talouspoliittisen tavoitearvion mukaan työttö-

myysaste on kuitenkin mahdollista painaa kestävästi alle viiden prosentin ensi vuosikymmenen alkuun mennessä, vaikka työhönosallistumisaste jatkaisi kohoamistaan. Työpaikkojen lisäys olisi nettomääräisesti yli 80 000.

Työvoimamarkkinoiden ongelmissa on tapahtumassa painopisteiden selvää muuttumista. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan yhteensopimattomuus alueellisesti ja ammatillisesti on lisääntymässä. Työmarkkinoiden joustavuus saattaa heikentyä erityisesti työvoiman ikääntymisen vuoksi. Tämä sekä elinkeinorakenteen muuttuminen ja teknisen kehityksen jatkuminen korostavat aikuis- ja uudelleen koulutuksen tehostamisen tarvetta. Työajan lyhentämistä olisi perusteltua käyttää tähän tarkoitukseen.

Työnteisen talouskehityksen jatkuminen riippuu aiempaa enemmän yritysten toiminnasta. Erityisesti niiden investointiasteen sekä muiden ns. reaalisien kilpailukykyyn vaikuttavien toimenpiteiden tason tulisi olla riittävän korkea. Tämän vuoksi on kiinnitettävä erityistä huomiota yritysten tuotekehityksen, markkinoinnin, liikkeenjohtotaidon, omarahoituksen ja uusiutumiskyvyn kehittämiseen. Uusien yritysten perustamista on edistettävä.

Suomi avoimena taloutena on hyvin riippuvainen ulkomaankaupan kehityksestä eikä tasapainoinen ja nopea kasvu ole saavutettavissa ilman viennin ripeää lisääntymistä. Keskipitkällä aikavälillä viennin kasvun on arvioitu perustuvan ensi sijassa läntisten markkinoiden kysynnän kasvuun sekä suomalaisten tuotteiden kilpailukykyyn nostamiseen. Myös itäviennin näkymät ovat viime vuosina parantuneet, kun kauppavaihto on tasapainottunut. Sen kasvun on kuitenkin arvioitu jäävän pienemmäksi kuin länsiviennin.

Kansantalouden investointiaste on alentunut 1970-luvulta, joskin se viime vuosina on ollut

varsin vakaa. Tavoitearvio edellyttää, että nykyinen investointiaste voidaan säilyttää. Investointien tulisi siten kasvaa vähintään kokonaistuotannon kasvua vastaavasti. Toisaalta investointien rakenne muuttuu. Merkittävin muutos on asuntoinvestointien tarpeen vähittäisen aleneminen. Vastaavasti eniten kasvutarvetta on teollisuuden investoinneissa vienti- ja tuotantotavoitteiden saavuttamiseksi.

Teollisuudella on edelleen mittava uusintainvestointien tarve. Kysyntärakenteiden muuttuminen ja tuotantoteknologian nopea kehitys lyhentävät pääomaesineiden taloudellista käyttöikä. Investoinnit olisi tällöin suunnattava aiempaa enemmän tuottavuutta lisääviin ja tuotteiston monipuolistamista palveleviin hankkeisiin. Myös ns. aineettomien investointien merkitys korostuu.

Kilpailukyvyyn turvaava maltillinen kustannuskehitys on aikaansaataavissa vain, mikäli kansantalouden inflaatioherkkyyttä pystytään edelleen vähentämään. Erityistä huomiota joudutaan kiinnittämään tuotantopanosten saatavuuteen. Tavoitearvion toteutuminen merkitsee koulutetun työvoiman kysynnän kasvua. Tämä saattaa johtaa inflaatiopaineiden lisääntymiseen, mikäli asianmukaisesti koulutettua työvoimaa ei ole riittävästi saatavilla. Myös raakapuun saatavuus kilpailukykyiseen hintaan sekä energiahuollon toimivuus ovat välttämättömiä edellytyksiä suotuisan talouskehityksen toteutumiselle.

Yksityinen kulutus on viime vuosina lisääntynyt ripeästi. Tavoitearvion mukaisen kehityksen toteutuessa sen kasvuedellytykset pysyvät hyvinä monista syistä. Jos työllisyys paranee eikä veroaste nouse, ulkomaankaupan vaihtosuhte pysyy vakaana ja lisäksi asuntorahoitustarve vähenee, nämä luovat tilaa myös kulutukselle.

Tuotannon ja kysynnän lisääntyminen Suomessa on omiaan kasvattamaan tuontia. Tavoitearvion mukaisen vientikehityksen toteutuminen mahdollistaisi kuitenkin ulkomaankaupan säilymisen tasapainoisena. Alijäämäisyyspainet saattavat kuitenkin herkästi lisääntyä, jolloin ulkomaisen velan osuus bruttokansantuotteesta saattaisi kääntyä uudelleen kasvuun.

Julkisen talouden kehitys Suomessa on ollut tasapainoisempaa kuin yleensä OECD-maissa. Bruttoveroaste on kauan pysynyt verrattain vakaana ja julkisen velan taso on ollut alhainen muihin maihin verrattuna. Kuitenkin julkisten menojen kasvu on myös Suomessa ollut bruttokansantuotteen kasvua nopeampaa. Tämän kehityksen jatkuminen johtaisi aikaa myöten Suomes-

sakin verotuksen kiristymiseen, julkisten menojen leikkaamistarpeeseen ja suhdannepoliittisen toimintavapauden kapenemiseen.

Veroasteen nousun hillitsemistä on pidetty Suomessa pitkään yhtenä talouspolitiikan keskeisenä keinona ja samalla tavoitteena. Bruttoveroaste on noussut viime ja tänä vuonna osin suhdannepoliittisten toimien vuoksi. Vuonna 1986 se alenee selvästi. Myös keskipitkän aikavälin talouspoliittisessa tavoitearviossa on lähdetty siitä, että bruttoveroaste olisi vuosikymmenen lopussa kuluvaan vuoden tasoa alempana. Valtion lainakannan osuus BKT:sta ei myöskään saisi kasvaa.

Verotuksen tason vakaana säilyttämisen lisäksi talouspoliittisesti tärkeää on myös verotuksen rakenteen kehittäminen. Verotuksen kehittämisessä olisi pyrittävä erityisesti tuotannon tekijöiden liikkuvuuden ja yritysten kehittämistoimpiteiden edistämiseen. Merkittävimpiä valmisteilla olevia verotusuudistuksia ovat mm. yritysverotuksen parantaminen, luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen marginaaliveron lieventäminen sekä liikevaihtoverotuksen kehittäminen. Uudistusten toteuttamista rajoittaa kuitenkin se, että ne eivät saisi sanottavasti vähentää valtion verotuloutta. Verorakenteen parantamisessa voidaankin edetä vain asteittain.

Veroaste- ja valtionvelkatavoitteet määrittävät julkisten menojen volyymin kasvuvaraksi lähivuosina keskimäärin runsaan 2 % vuodessa. Se on vain puolet viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden kasvuvauhdista. Kuntien menojen kasvunopeutta ei pystyitän alentamaan alle 2 ½ prosentin. Vaikka julkisten sosiaaliturvarahastojen menojen kasvu jäisi hitaaksi eläkemenojen kasvun keskittyessä työ- ja yrittäjäläkesektoriin, julkisten menojen kasvutavoite edellyttää valtion menovolyymien kasvun jäämistä keskimäärin vajaan 2 prosenttiin vuodessa. Valtion muiden kuin velanhoitomenojen kasvun on jätävä vielä puoli prosenttiyksikköä matalammaksi.

Mainitut julkisen talouden kasvutavoitteet ovat erittäin vaativia, sillä julkisten menojen kasvupaineet ovat jatkuvasti huomattavat. Talouspoliittisen tavoitevaihtoehdonkin toteutuminen edellyttää valtion rahoituksen lisäämistä mm. teknologipolitiikassa sekä erällä koulutus- ja työvoimapolitiikan lohkoilla. Lisäksi velanhoitomenot jatkavat kasvuaan. Jotta valtiontaloudessa saataisiin kasvuvaraa tällaisille välttämättömille lisäyksille, valtion menorakennetta olisi voitava muuttaa ja menoja supistaa joillakin lohkoilla. Riittävien menosupistusten aikaansaaminen on osoittautu-

nut erittäin vaikeaksi. Valtion menot ovat lisääntyneet selvästi tavoitteeksi asetettua enemmän. Jos asetetuissa veroaste- ja lainanottotavoitteissa halutaan pysyä, tämä edellyttää tähänastista selvästi tiukempaa menopolitiikkaa.

Edellä hahmotetut talouspolitiikan näkymät ja tavoitteet hahmottavat keskimääräistä kehitysu-
raa vuosikymmenen loppupuoliskolle. Suhdan-
nepoliittisin toimin on pyrittävä varmistamaan,
että kansantalous pysyy mahdollisimman tasaisesti
tavoitellulla kasvu-uralla. Nykynäkymien mu-

kaan taantuma näyttäisi ajoittuvan lähinnä vuo-
teen 1987. Kovin voimakkaisiin suhdannepoliit-
tisiin toimiin tasapainoisen kehityksen varmista-
miseksi tuskin joudutaan turvautumaan. Talous-
politiikassa tulee joka tapauksessa varautua myös
elvytystoimenpiteiden joustavaan käyttöön-
toon. Tämä mahdollisuus on otettava huomioon
mm. verotuksen rakenneuudistusten ajoituksessa.

2. Valtion menotalouden näkymät

Valtiovarainministeriössä valmisteltiin keväällä 1985 alustava kannanotto valtion menokehitykseen vuoteen 1990 saakka. Kananotto laadittiin ministeriöiden valtiovarainministeriölle toimittamien vuosien 1986-90 toiminta- ja taloussuunnitelmien perusteella. Yhteenveto kannanotosta esitettiin kesäkuussa julkaistussa valtiovarainministeriön katsauksessa kansantalouden ja valtiontalouden kehitysnäkyymiin vuoteen 1990. Tässä luvussa esitetään valtiovarainministeriön kannan mukainen valtion menokehitys yksityiskohtaisempaan ja saatettuna vuoden 1986 tulo- ja

menoarvioesityksen tasolle sekä muutoin eräiltä osin tarkistettuna.

Tähänastiseen tapaan taulukoissa 1-12 esitetään valtion menokehitys tehtäväalueittain tehtäväryhmiin ja menolajeihin jaoteltuna. Lisäksi luvussa tarkastellaan sanallisesti kunkin tehtäväalueen menokehityksen joitakin piirteitä. Yhteenvetotaulukon 13 yhteydessä arvioidaan valtion menotalouden kehitysnäkymiä kokonaisuutena.

Taulukko 1. Yleinen hallinto, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 binnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Ylin päätöksenteko	171	182	190	196	198	189	188
Valtiovarainhallinto	1 250	1 331	1 431	1 421	1 350	1 344	1 338
Ulkoasiainhoito	711	696	729	850	847	851	872
Kansainvälinen kehitysyhteistyö	1 200	1 454	1 751	2 112	2 279	2 440	2 589
Muu yleinen hallinto	1 457	1 641	1 731	1 807	1 832	1 841	1 836
Yhteensä	4 790	5 303	5 831	6 387	6 506	6 665	6 823
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	2 919	3 097	3 305	3 442	3 420	3 428	3 466
Siirtomenot	1 378	1 629	1 923	2 281	2 437	2 598	2 744
- kunnille	0	0	7	7	0	0	0
- kotitalouksille ym.	72	78	84	87	90	90	90
- muille	1 307	1 551	1 832	2 186	2 347	2 508	2 654
Realisijoitukset	323	372	442	482	457	453	443
Finanssisijoitukset	167	204	158	180	189	183	168
Muut menot	2	2	2	2	2	2	2
Yhteensä	4 790	5 303	5 831	6 387	6 506	6 665	6 823

Yleisen hallinnon kehittämistä ja toiminnan tehostamista jatketaan meneillään olevien kehittämissankkeiden pohjalta, jotka koskevat mm. ulkoasiainhallintoa, lääninhallituksia, hallinnon hajauttamista sekä valtion liikelaitosten aseman järjestämistä. Hallinnon tuottavuutta pyritään lisäämään mm. teknisiä edellytyksiä parantamalla ja toiminnallista joustavuutta lisäämällä.

Ulkoasiainhoidon menojen lisäys taulukossa 1 johtuu pääosin siitä, että näihin menoihin on suunnittelukaudella sisällytetty suomalaisten valvontajoukkojen menot, joita ei ole budjetoitu vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä.

Kehitysyhteistyöpolitiikassaan Suomi tähtää YK:n asettamien tavoitteiden saavuttamiseen ja tukee pyrkimystä uuden kansainvälisen talousjärjestyksen toteuttamiseksi. Hallituksen heinäkuussa 1985 tekemän periaatepäätöksen mukaan kehitysyhteistyömäärärahoja lisätään vuonna 1986 0,47 prosenttiin ja vuonna 1987 0,55 prosenttiin bruttokansantuotteesta, jolloin julkisen kehitysavun osuus bruttokansantuotteesta nousee tasaisesti niin, että 0,7 prosentin tavoite saavutetaan vuonna 1989. Kehitysyhteistyömäärärahat vuosille 1986-87 on mitoitettu hallituksen peri-

aatepäätöksen mukaisesti. Veroastetavoitteen ja kehitysyhteistyövarojen käytön tehokkuusnäkökohdat huomioon ottaen vuosikymmenen loppuvuosina on kuitenkin tarpeen noudattaa jossain määrin hitaampaa kehitysyhteistyömenojen kasvuvauhtia. Valtiovarainministeriön kannanmitoituksessa on lähdetty siitä, että vuonna 1990 olisi mahdollista saavuttaa kehitysyhteistyömenojen 0,65 prosentin bruttokansantuoteosuus. Taloudellisen kehityksen epävarmuuden vuoksi kehitysyhteistyömenojen kasvuvauhti on vuosikymmenen loppuvuosina kuitenkin arvioitava vuosittain. Kun kehitysyhteistyömenot joka tapauksessa kasvavat lähivuosina, niiden käytön tehokkuuteen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota.

Taulukossa 1 kansainvälisen kehitysyhteistyön menoihin sisältyvät myös valtiovarainministeriön pääluokkaan budjetoidut kansainvälisten rahoitusyhteisöjen menot. Kehitysyhteistyömenoiksi hyväksyttävät hallintomenot eivät sen sijaan sisälly taulukon lukuihin. Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyy kehitysyhteistyömenoiksi hyväksyttäviä menoja yhteensä 1 654 milj. mk.

*Taulukko 2. Yleinen järjestys ja turvallisuus, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)*

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto	59	66	75	77	79	80	82
Poliisitoimi	1 276	1 385	1 466	1 471	1 487	1 499	1 505
Oikeudenkäyttö	489	547	576	553	550	551	552
Vankeinhoito	507	538	565	591	596	601	600
Palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu	188	191	232	37	28	31	27
Rajojen vartiointi	461	483	531	512	500	468	473
Yhteensä	2 980	3 210	3 445	3 240	3 240	3 232	3 240
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	2 475	2 682	2 842	2 854	2 867	2 890	2 905
Siirtomenot	260	267	313	92	83	84	85
- kunnille	193	195	235	14	4	4	4
- kotitalouksille ym.	67	73	78	78	79	80	81
Reaalisijoitukset	243	254	289	294	289	257	249
Finanssisijoitukset	2	7	1	1	1	1	1
Yhteensä	2 980	3 210	3 445	3 240	3 240	3 232	3 240

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden menojen mitoituksessa on lähdetty siitä, että kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistuksen ensimmäinen vaihe toteutetaan vuoden 1987 alusta lukien.

Lukuunottamatta tästä aiheutuvaa menotason alenemista tehtäväalueen menot säilyvät kokonaisuutena reaalisesti suunnilleen ennallaan. Useissa tehtäväryhmissä menojen kasvu jatkuu.

Poliisitoimessa on tavoitteena turvata riittävien poliisipalvelujen saanti koko maassa. Poliisipiirien yleisöpalvelua parannetaan sekä tehostetaan rikostutkintaa varautuen samalla esitutkintäsääntösten voimaantumoon.

Pelastushallinnossa kiinnitetään huomio palo- ja pelastustoimen ammatillisen koulutuksen kehittämiseen sekä säteilysuojausta ja hälytysjärjestelmiä koskeviin kysymyksiin ja hankintoihin. Väestönsuojelun valmiutta pyritään muutoinkin

parantamaan. Palo- ja pelastustoimen sekä väestönsuojelun menojen mitoituksessa heijastuu edellä viitattu valtionosuusjärjestelmän muutos.

Valtakunnan rajojen vartiointiin ja valvonnan kehittämiseksi parannetaan rajavartiolaitoksen toimintaedellytyksiä mm. uusimalla helikopterikalustoa meritoimintaan ja erityisesti meripelastuspalveluun soveltuvaksi sekä uusimalla vanhentunutta aluskalustoa.

*Taulukko 3. Maanpuolustus, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)*

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto.....	96	97	97	88	80	79	79
Sotilaallinen maanpuolustus ..	4 528	4 715	5 145	5 235	5 303	5 414	5 465
Taloudellinen maanpuolustus .	242	250	14	17	18	19	19
Yhteensä	4 866	5 062	5 257	5 339	5 401	5 512	5 563
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot.....	4 388	4 589	5 013	5 086	5 147	5 251	5 301
Siirtomenot	244	228	12	14	16	17	17
- elinkeinoille	8	8	12	14	16	17	17
- kotitalouksille ym.	0	0	0	0	0	0	0
- muille	236	220	0	0	0	0	0
Reaalisijoitukset	223	236	223	230	229	234	235
Finanssisijoitukset	11	10	9	9	9	9	9
Muut menot	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	4 866	5 062	5 257	5 339	5 401	5 512	5 563

Maanpuolustuksen menokehityksessä ratkaiseva merkitys on sotilaallisella maanpuolustuksella. Sotilaallisen maanpuolustuksen menoihin vaikuttaa palvelukseen astuvien varusmiesten määrän aleneminen suunnittelukaudella 34 000:sta 32 000:een vuodessa. Kertausharjoituksissa koulutettavien määrää lisätään ja harjoitusten keskimääräistä kestoaikaa pidennetään.

Puolustusmateriaalihankintojen tavoitteena on nykyisen suorituskyvyn parantaminen. Materiaalisen valmiuden kehittämisen painopiste on maavoimissa ja erityisesti sen liikkuvuuden ja tulivoiman parantamisessa. Meripuolustuksen hankinnat painottuvat suunnittelukaudella taisteluneisiin. Ilmapuolustuksessa turvataan ilmavoimien toimintaedellytykset ja siirretään painopis-

että ilmatorjuntaan. Rakentamisessa keskitytään suunnittelukaudella vanhentuneen rakennuskannan peruskorjaukseen ja perusparannukseen.

Taloudellisen maanpuolustuksen alueella lisätään varmuusvarastoja varmuusvarastointimaksun tuoton puitteissa. Valtion toimesta tapahtuvaa varmuusvarastointia täydennetään tukemalla yrityskohtaisia turvavarastoja. Huoltovarmuutta parannetaan velvoitevarastoinnilla. Taloudelliseen maanpuolustukseen budjetoitujen menojen väheneminen vuonna 1986 aiheutuu esitetystä rahoitusjärjestelmämuutoksesta, jonka mukaan varmuusvarastointimaksun tuotto tuloutetaan vuoden 1986 alusta suoraan varmuusvarastorahas-ton.

Taulukko 4. Opetus, tiede ja kulttuuri, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto ja muut yhteiset tehtävät	150	171	180	179	179	179	178
Yleissivistävä opetus	5 631	6 141	6 570	6 658	6 620	6 601	6 617
Ammattiopetus	2 754	3 033	3 214	3 275	3 372	3 401	3 398
Korkeakouluopetus	1 878	2 052	2 263	2 280	2 296	2 317	2 317
Aikuiskoulutus	1 104	1 131	1 250	1 249	1 223	1 226	1 229
Opintotuki	708	763	877	867	858	860	860
Yleinen tutkimus	215	242	266	270	273	276	280
Kirjastot, arkistot ja museot ...	458	487	522	528	529	515	510
Taide	498	518	461	474	462	548	463
Urheilu- ja nuorisotoiminta ...	345	386	425	434	445	455	465
Kirkollishallinto	16	14	15	14	14	14	14
Yhteensä	13 756	14 938	16 042	16 226	16 270	16 393	16 332
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutustenot	3 898	4 157	4 493	4 509	4 505	4 518	4 529
Siirtomenot	9 170	10 036	10 922	11 051	11 078	11 094	11 145
- kunnille	7 032	7 675	8 264	8 367	8 388	8 377	8 410
- elinkeinoille	55	73	132	132	132	132	132
- kotitalouksille ym.	2 082	2 288	2 525	2 551	2 558	2 585	2 603
- muille	0	1	0	0	0	0	0
Reaalisijoitukset	652	687	614	655	671	765	641
Finanssisijoitukset	36	57	13	10	16	16	16
Muut menot	0	1	1	1	1	1	1
Yhteensä	13 756	14 938	16 042	16 226	16 270	16 393	16 332

Kouluikäisen väestön kokonaismäärässä ei lähi-vuosina tapahdu olennaisia muutoksia, joten *opetuksen, tieteen ja kulttuurin* menokehitys jatkuu melko tasaisena. Peruskoulun oppilasmäärä ei lähivuosina olennaisesti muutu. Lukion oppilasmäärä vähenee suunnittelukaudella noin 15 000 oppilaalla. Ammatillisten oppilaitosten vakinaisten oppilaspaikkojen määrä lisääntyy keskiasteen koulutuksen kehittämisestä annetun lain mukaisesti noin 6 500 oppilaalla. Vastaavasti väliaikaisten oppilaspaikkojen määrää voitaisiin vähentää noin 3 000 oppilaalla.

Peruskoulun menolaskelmassa on otettu huomioon vuoden 1985 syksyllä voimaantulleiden uusien koululakien toimeenpanon jatkamisesta

aiheutuvat lisäkustannukset. Lukion ja ammatillisten oppilaitosten menolaskelmassa on otettu huomioon ammatillisten oppilaitosten uuden rahoituslain sekä siihen liittyvien lukion ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisia etuja koskevan lainsäädännön ja eräiden muiden lakien taloudelliset vaikutukset. Korkeakoululaitoksen kehittämislaki on voimassa vuoden 1986 loppuun saakka. Opintotuen mitoitus perustuu lähinnä tehtyjen päätösten mukaiseen opintotuen tasoon ja opiskelijamäärän kehitykseen. Taidetta koskevassa laskelmassa on otettu huomioon uuden oopperatalon rakentamisesta aiheutuvien kustannusten loppurahoitus vuosina 1988-90.

Taulukko 5. Sosiaaliturva, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto.....	180	199	224	224	224	224	224
Toimeentuloturva	9 783	11 189	11 613	12 808	12 693	12 706	12 990
Sosiaalipalvelukset	4 572	5 025	5 468	5 439	5 576	5 729	5 879
Yhteensä	14 535	16 414	17 305	18 471	18 492	18 659	19 092
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutustenot	247	275	286	268	270	271	271
Siirtomenot	14 282	16 131	17 006	18 189	18 208	18 374	18 807
- kunnille	3 803	4 383	4 938	4 993	5 125	5 264	5 423
- elinkeinoille	597	720	829	841	852	864	876
- kotitalouksille ym.	7 586	8 650	9 453	9 579	9 493	9 441	9 391
- muille	2 296	2 379	1 786	2 776	2 738	2 806	3 117
Reaalisijoitukset	7	7	13	14	14	14	14
Finanssisijoitukset	0	1	0	0	0	0	0
Yhteensä	14 535	16 414	17 305	18 471	18 492	18 659	19 092

Sosiaaliturvan tehtäväalueella paranevat toimeentuloturvan osalta erityisesti eläketurva ja perheturva. Joustava eläkeikäjärjestelmä otetaan asteittain käyttöön vuoden 1986 alusta lukien. Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkeikäraja pidetään 55 vuotena vielä vuosina 1986-88, kun taas työttömyyseläkeikäraja kohoaa asteittain 60 vuoteen. Suunnittelukaudella nousevat eläketurvan osalta esille lisäksi erityisesti osa-aikatyöntekijöiden ja kotona lastaan hoitavien eläketurvan kehittäminen.

Rintamaveteraanien eläketurva paranee vuoden 1986 alusta. Myös veteraanien kuntoutustoimintaa tehostetaan mm. saattamalla lievämäiset sotainvalidit kuntoutuksen piiriin ja rakentamalla lisää sairaskotipaikkoja.

Kuntien kansaneläkelaitokselle suorittamaa lisäosaosuutta lisätään ja tasataan muuttamalla sen määräytymisperustetta vuoden 1986 alusta siten, että lisäosamaksu perustuu yksinomaan kunnan veroäyrimäärään. Valtion kansaneläkelaitokselle suorittamaa lisäosaosuutta pienennetään. Kansaneläkelakia muutetaan siten, että kansaneläkevakuutuksen varojen tulee olla 6 prosenttia nykyisen 10 prosentin asemesta.

Lapsiperheiden asemaa parannetaan erityisesti laajentamalla lasten kotihoidon tukijärjestelmää a.o. lain mukaisesti. Lapsilisän maksukautta pidennetään 1.10.1986 lukien vuodella, jolloin 16-vuotiaat lapset tulevat vuoden 1987 aikana lapsilisän piiriin.

Työttömyysturvamenojen kehitys riippuu työttömyyden kehityksestä, koska työttömyysturvetuoksien taso on lailla sidottu palkkatason kehitykseen. Tarkoitus on selvittää, voidaanko työttömyysvakuutusmaksun perusteita muuttaa niin, että järjestelmä suosisi työvoimavaltaista yritystoimintaa.

Aikuisväestön hammashuolto tulee suunnittelukaudella sairausvakuutuksen korvausjärjestelmän piiriin asteittain, koska korvaukseen ovat lain mukaan oikeutettuja vuonna 1961 tai sen jälkeen syntyneet. Tarkoitus on uudistaa sairausvakuutusjärjestelmää niin, että myös kunnat osallistuvat järjestelmän rahoitukseen.

Kansaneläkkeen apu- ja hoitolisäjärjestelmää sekä invalidirahajärjestelmää on tarkoitus kehittää asteittain vuodesta 1987 lähtien niin, että etuuskien kohdentaminen vastaa nykyistä paremmin tuen tarvetta.

Toimeentulotuen taso nousee 55 prosenttiin kansaneläkkeen täydestä määrästä vuonna 1986.

Sosiaalihuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa vuosille 1986-90 on palvelujen kehittämisen painopiste lasten päivähoiton ja vanhustenhuollon edellytysten parantamisessa sekä muiden jälkeen jääneiden sosiaalihuollon palvelujen, kuten lasten ja nuorten huollon kehittämässä. Sosiaalihuollon avopalvelujen monipuolistamiseen ja laajentamiseen kiinnitetään myös huomiota.

Pienten lasten hoidon kehittämistä koskevan lainsäädännön mukaan lasten hoitoa kehitetään niin, että vuonna 1990 voidaan kaikille alle kolmevuotiaille lapsille järjestää vanhempainrahakauden päättymisen jälkeen joko kunnallinen päivähoitopaikka tai kotihoitoon tuki perheen valinnan mukaan. Erityistä huomiota kiinnitetäänkin alle 3-vuotiaiden päivähoitoon järjestämiseen. Päivähoitopaikkoja koskevan joustavuuden tarpeen ja päivähoitopaikkojen käyttöasteen tehostamisen johdosta on tarkoituksena muuttaa ryhmäkokosääntöksiä siten, että nykyistä useammalle lapselle tarjoutuu mahdollisuus päivähoitoon. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan pääkaupunkiseudun kunnat voivat nykyisen vajauksen poistamiseksi rakentaa lasten päiväkotia

lähivuosina niin, että valtio osallistuu rakentamiskustannuksiin jälkirahoitusjärjestelyllä ja käyttökustannuksiin valtakunnallisen suunnitelman puitteissa vuoden 1991 jälkeen.

Sosiaalihuollon tavoitteiden toteuttamiseksi suunnitellaan tarvittaessa nykyisiä voimavaroja uudelleen ja kohdennetaan uudet voimavarat tärkeimpiin ja kiireellisimpiin kohteisiin. Valtakunnallisen suunnitelman mukaan lisätään sosiaalipalvelujen henkilökuntaa suunnitelmakaudella kaikkiaan 15 500 henkilöllä eli keskimäärin 3,6 prosentilla vuosittain. Palveluista perittävien maksujen osuus palvelujen tuottamisesta aiheutuvista menoista on tarkoitus säilyttää suunnitelmakaudella vähintään vuoden 1986 tasolla.

Taulukko 6. Terveysthuolto, milj. mk

(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Tutkimuslaitokset	198	212	232	239	225	230	247
Ympäristöterveydenhuolto	117	149	136	130	132	132	133
Kansanterveysystyö	2 873	3 449	3 680	3 727	3 737	3 788	3 828
Erikoissairaanhoido	3 967	4 598	4 362	4 364	4 358	4 394	4 360
Yhteensä	7 156	8 409	8 410	8 460	8 451	8 544	8 568
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	228	261	201	200	201	201	200
Siirtomenot	6 894	8 124	8 170	8 198	8 206	8 302	8 313
- kunnille	6 735	7 960	7 992	7 989	7 992	8 074	8 075
- kotitalouksille ym.	159	163	178	208	213	228	238
Reaalisijoitukset	34	24	39	62	45	41	56
Finanssisijoitukset	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	7 156	8 409	8 410	8 460	8 451	8 544	8 568

Terveysthuoltoa kehitetään hallituksen eduskunnalle antaman terveystpoliittisen selonteon ja vuosia 1986-90 koskevan valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti. Terveysthuollon voimavaroja kohdennetaan uudelleen ja lisätään siten, että julkinen terveysthuolto pystyy huolehtimaan väestön ikärakenteen muutoksen ja pitkäaikaissairauksien yleistymisen aiheuttamista kasvavista tarpeista sekä ehkäisevän työn ja hoitomenetelmien käyttöönnotosta. Kehittäminen sopeutetaan joustavasti yleiseen taloudelliseen kehitykseen. Sosiaali- ja terveysthuollon yhteistoimintaa kehitetään edelleen tehostamalla erityisesti pitkäaikaissairaiden avohoidon ja kotipalvelujen järjestämistä. Lääkinnällisen kuntoutuksen

sen järjestämistä osana terveysthuoltoa tehostetaan.

Terveystkeskuksiin palkataan suunnitelmakaudella yhteensä 3 825 henkilöä, jolloin henkilöstön määrä lisääntyy vuosittain keskimäärin 1,6 prosentilla. Henkilökuntaa ja muita voimavaroja ohjataan pääasiassa alueille, joilla terveystkeskusten tuottamat palvelut ovat asukasmäärään nähden vähäiset. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan luodaan pääkaupunkiseudun kunnille mahdollisuus rakentaa lähivuosina eräitä kansanterveysystyön avovastaanottoiloja eli tavallisia terveystkeskuksia niin, että valtio osallistuu rakentamiskustannuksiin jälkirahoitusjärjestelyllä ja käyttökustannuksiin valtakunnallisen suunnitelman puitteissa vuoden 1991 jälkeen.

Aikuisväestön hammashuoltoa parannetaan. Erikoissairaanhoidossa jatketaan sairaanhoito- laitosten toiminnallisen porrastuksen ja eri laitosten välisen työnjaon parantamista. Psykiatrisessa sairaanhoidossa avopalveluja lisätään, laitosten toimintaa tehostetaan ja sairaansijoja vähennetään. Eräiden perustamiskustannushankkeiden

osalta on lähdetty siitä, että valtionosuus suoritetaan jälkirahoitusmenettelyä käyttäen. Sairaanhoidolaitosten henkilöstölisäys on suunnittelukaudella kaikkiaan 2 310 henkilöä eli keskimäärin 0,9 prosenttia vuodessa.

Taulukko 7. Asuminen ja ympäristö, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto	32	36	42	40	40	40	40
Ympäristön- ja luonnonsuoje- lu	70	111	134	121	104	101	100
Alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta ...	65	75	79	19	20	19	16
Asumisen edistäminen	3 066	3 634	3 824	3 931	3 936	3 937	3 978
Maanmittaus	262	286	306	306	299	297	297
Vesitalous	294	305	308	322	307	307	305
Yhteensä	3 789	4 446	4 694	4 739	4 706	4 701	4 736
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	478	522	561	560	560	556	556
Siirtomenot	898	1 082	1 156	1 115	1 168	1 218	1 255
- kunnille	132	158	165	94	96	95	92
- elinkeinoille	21	48	53	48	41	40	38
- kotitalouksille ym.	722	839	894	920	970	1 015	1 050
- muille	22	38	44	52	61	68	75
Reaalisijoitukset	79	89	103	103	69	68	66
Finanssisijoitukset	2 334	2 753	2 874	2 961	2 909	2 859	2 859
Yhteensä	3 789	4 446	4 694	4 739	4 706	4 701	4 736

Asumisen ja ympäristön tehtäväalueen menokehitys on asumisen osalta reaalisesti nouseva lähinnä ASP-korkotukimenojen vuoksi. Asuntojen uustuotannon tarve vähenee ja rakentamisen painopiste siirtyy korjaus- ja parannustoimenpiteiden suuntaan. Olemassa olevan asuntokannan tehokkaampaa käyttöä edistetään. Asuntopoliittista yleistukea pyritään rajoittamaan tuen lisäämiseksi ensisijaisessa tarpeessa oleville ryhmille. Erityistä huomiota kiinnitetään eri tukimuotojen

yhteensovittamiseen ja niiden joustavaan kehittämiseen asuntopoliittikan tavoitteet ja valtiontalouden rajoitteet yhdistävällä tavalla.

Ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä vesien- suojelun menoja kohdennetaan erityisesti tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä luonnonsuojelualueiden hankintaan ja hoitoon. Muita keskeisiä osa-alueita ovat ilmansuojelu, ongelmajätehuollon järjestäminen sekä öljyvahinkojen torjuntavalmiuden lisääminen.

Taulukko 8. Työvoima, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto	54	60	68	75	75	73	73
Työvoiman ohjaus	203	226	250	267	251	241	241
Erittelemättömät työllisyysme- not	2 118	2 139	2 233	2 177	2 116	2 116	2 116
Yhteensä	2 374	2 425	2 551	2 519	2 442	2 430	2 430
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	578	631	673	682	682	679	679
Siirtomenot	1 237	1 387	1 501	1 459	1 448	1 448	1 448
- kunnille	509	585	650	650	650	650	650
- elinkeinoille	110	0	0	0	0	0	0
- kotitalouksille ym.	317	397	414	414	403	403	403
- muille	301	404	436	395	395	395	395
Reaalisijoitukset	559	406	377	378	312	302	302
Yhteensä	2 374	2 425	2 551	2 519	2 442	2 430	2 430

Tehtäväalueen Työvoima menokehitykseen vaikuttavat oleellisesti työllisyystilanteen muutokset. Pääpaino työllisyyden hoidossa on yleisessä talouspolitiikassa, jota erityistoimenpiteet täydentävät. Reaalisijoitusten aleneva menokehitys johuu valtion työllisyystyöohjelmien vähenemisestä. Tarkoituksena on painottaa työllisyyden hoidon erityistoimenpiteissä palkkaperusteisia valtion-

avustuksia tavoitteena työmarkkinoille vaikeasti sijoittuvien henkilöiden työllistäminen.

Työllisyyden hoitoon liittyvät määrärahat kohdistetaan ensi sijassa alle 25-vuotiaisiin nuoriin, pitkäaikaistyöttömiin ja työrajoitteisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään vaikeimpien työllisyysalueiden ongelmiin ja alueellisten työttömyserojen supistamiseen.

Taulukko 9. Maa- ja metsätalous, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto	53	49	53	54	58	58	54
Maa- ja metsätalouden tutki- mus- ja tarkastustoiminta ..	189	216	234	240	227	247	234
Maatalous	7 034	7 099	7 944	8 011	7 909	7 867	7 896
Metsätalous	598	623	652	647	644	643	645
Kalastus, metsästys ja porota- lous	152	183	182	185	185	186	186
Yhteensä	8 026	8 170	9 065	9 137	9 024	9 001	9 015
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	342	391	418	420	426	428	425
Siirtomenot	7 386	7 475	8 316	8 391	8 291	8 247	8 276
- kunnille	31	27	27	0	0	0	0
- elinkeinoille	6 626	6 817	7 800	7 750	7 691	7 644	7 607
- kotitalouksille ym.	2	2	2	2	2	2	2
- muille	728	629	486	639	597	601	666
Reaalisijoitukset	114	113	126	126	107	126	114
Finanssisijoitukset	184	191	204	200	200	200	200
Muut menot	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	8 026	8 170	9 065	9 137	9 024	9 001	9 015

Maa- ja metsätalouden menokehitys suunnittelukaudella riippuu keskeisesti onnistumisesta maataloustuotannon tasapainottamisessa. Maataloustuotannon tavoitteena on kotimaista kulutusta vastaavan elintarvikehuollon turvaaminen. Maatalouden päätuotteiden tuotanto ylittää huomattavasti kotimaisen kulutuksen. Tavoitteena on edelleen maataloustuotantomme määrän alentaminen.

Maataloustuotteiden ulkomainen ja kotimainen markkinatilanne rajoittavat osaltaan maataloustuotantomme laajuutta. Ylituotantomme on kansantaloudellisesti kannattamatonta, koska tuotantokustannuksemme ja tuottajahintatasomme ylittävät yleensä selvästi maailmanmarkkinahinnat. Vaikka maataloustuotannolla on aluepoliittisesti suuri merkitys maaseudun tasapainoisen kehityksen kannalta, on ylituotannon rajoittaminen siitä huolimatta välttämätöntä.

Maataloustuotannon ohjaamistoimenpiteistä on muodostettu vähitellen sellainen kokonaisuus, jolla kotieläintuotantoa pystytään rajoittamaan.

Suunnittelukaudella huomiota on kiinnitettävä myös kasvinviljelyn laajuuteen. Keskeinen merkitys maatalouden ylituotannossa on viime kädessä peltopinta-alalla. Ylituotanto-ongelman kestävä ratkaisu edellyttääkin, että viljelyksessä olevan pellon määrää tehokkaasti vähennetään. Maatalouden tulo- ja rakennepoliittiset tavoitteet tulee sovittaa supistuviin tuotantomääriin.

Maatalouspolitiikan selkeyttämiseksi on tarkoitus laatia vuoden 1986 loppuun mennessä sellainen pitkän aikavälin ohjelma, jossa maatalouspolitiikan tavoitteista ja keinoista muodostetaan yhtenäinen kokonaisuus. Maatalouden ylituotannon supistaminen korostaa maatilojen liitännäiselinkeinojen merkitystä. Tavoitteena on vaihtoehtojen löytäminen maatilojen työvoiman käytölle.

Metsätalouden pitkän aikavälin kehittämistyötä tehdään Metsä 2000-ohjelman pohjalta. Ohjelman toteuttaminen mahdollistaa myös työllisyyden ylläpidon metsätaloudessa.

*Taulukko 10. Liikenne, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)*

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtävoryhmittäin:</i>							
Hallinto	68	92	125	101	96	89	89
Tieliikenne	3 424	3 681	4 073	4 217	4 231	4 263	4 300
Vesiliikenne	542	604	584	649	654	679	650
Ilmaliikenne	266	272	286	290	288	288	290
Rautatieliikenne	1 801	1 643	1 817	1 683	1 532	1 372	1 247
Tietoliikenne	1 305	1 408	1 470	1 474	1 485	1 482	1 490
Yhteensä	7 405	7 700	8 355	8 414	8 287	8 174	8 066
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	2 357	2 533	2 675	2 718	2 750	2 782	2 817
Siirtomenot	2 180	2 129	2 292	2 067	1 909	1 730	1 583
- kunnille	82	112	133	104	105	98	98
- elinkeinoille	475	503	490	475	465	445	445
- kotitalouksille ym.	124	155	167	142	143	143	144
- muille	1 500	1 360	1 503	1 345	1 197	1 044	896
Reaalisijoitukset	2 732	2 898	3 242	3 497	3 501	3 538	3 542
Finanssisijoitukset	136	139	145	133	127	123	123
Yhteensä	7 405	7 700	8 355	8 414	8 287	8 174	8 066

Liikenteen tehtävälueella maanteiden kunnossapidon ja tekemisen volyymi tulee suunnittelu-kaudella kasvamaan. Tieinvestointien määrää on tarkoitus lisätä asteittain ottaen huomioon suhdannepoliittiset näkökohdat. Useita merkittäviä meriväylähankkeita toteutetaan, mutta sisävesiliikennettä palvelevia uusia, suuria väylähankkeita ei ole tarkoitus aloittaa. Ilmaliikenteen investointien pääpaino kohdistuu laiteinvestointeihin.

Valtionrautateiden talouden tervehdyttämistoimenpiteitä on tarkoitus jatkaa ja laajentaa siten, että vuoteen 1991 mennessä saavutetaan tavoitteeksi asetettu alijäämän supistuminen 500 milj. markalla vuoden 1982 kustannustasossa laskettuna. Rautatieliikenteen investointien taso määräytyy keskeisesti talouden tervehdyttämistoimenpiteistä.

Posti- ja telelaitoksen investointien taso aleni koko maan televerkon automatisoinnin tultua

loppuun suoritetuksi. Teleliikenteen ja myös postiliikenteen suhteellisen voimakkaana jatkuneen kasvun vuoksi investoinnit ovat kääntyneet uudelleen nousuun. Tele- ja postiliikenteen kasvun jatkuminen edellyttää investointien määrän säilyttämistä lähivuosina korkeana.

Valtionrautateiden sekä posti- ja telelaitoksen investointivarojen budjetoinnin selkeyttämiseksi on tarkoitus selvittää mahdollisuudet luopua investointimäärärahoja vastaavista uudistusrahasto-siirroista. Taulukkoon 10 investointimenot on vielä merkitty nykylainsäädännön mukaisesti. Siirtomenot sisältävät siten VR:n ja PTL:n uudistusrahastoihin tehtävät siirrot, jotka käytetään investointeihin.

Liikenneministeriön hallinnonalalla jatketaan suunnittelukaudella organisaatiouudistusten toteuttamista.

*Taulukko 11. Teollisuus ja muut elinkeinot, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)*

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto.....	151	64	72	73	73	73	73
Teollisuuden ja muiden elinkeinojen valvonta ja tarkastus	100	120	128	129	129	130	130
Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta	888	1 039	1 160	1 193	1 213	1 216	1 243
Teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset.....	257	228	250	287	306	252	242
Teollisuuden edistäminen	838	998	1 086	1 071	1 070	1 048	1 043
Energiahuolto	160	143	153	164	168	172	172
Muiden elinkeinojen edistäminen	68	67	67	69	70	66	66
Ulkomaankaupan edistäminen	295	211	288	347	337	351	362
Yhteensä	2 758	2 869	3 204	3 333	3 365	3 308	3 331
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot.....	834	971	1 070	1 090	1 112	1 133	1 149
Siirtomenot	1 110	1 133	1 282	1 388	1 360	1 320	1 322
- kunnille	9	17	19	3	3	3	3
- elinkeinoille	957	1 064	1 173	1 223	1 233	1 207	1 207
- kotitalouksille ym.	0	2	1	1	1	1	1
- muille	144	50	89	161	123	110	112
Reaalisijoitukset	133	138	171	191	179	144	143
Finanssisijoitukset	585	600	647	663	715	711	716
Muut menot	96	27	35	0	0	0	0
Yhteensä	2 758	2 869	3 204	3 333	3 365	3 308	3 331

Teollisuuden ja muiden elinkeinojen tehtäväalueen menoja pyritään kohdentamaan uudelleen reaalista kilpailukykyä tukevaan suuntaan. Painopistealueita ovat tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä liikkeenjohtotaidon ja vientimarkkinoinnin kehittäminen. Tiede- ja teknologiapoliittisten selontekojen periaatteita toteutetaan. Tämä edellyttää rahoituksen kasvua. Yritysten aineellisten investointien rahoitustukea voidaan vastaavasti vähentää. Yritysten rahoitustukijärjestelmän tehokkuuden parantamiseksi selkeytetään rahoitustuen myöntämisperusteita sekä lisätään lainoituksen ja korkotuen osuutta. Rahoitustukitoimenpiteissä asetetaan etusijalle pienten ja keskisuurten yritysten kehittämistarpeet. Pienille yrityksille tarkoitettua koulutus- ja neuvontapalvelua lisätään.

Valtionyhtiöiden toimintaedellytysten kehittämisen suuntaviivat määritellään vuosittain laadittavassa valtionyhtiöiden kehittämisohjelmassa. Sen keskeiset periaatteet on suunniteltu sisällytettäväksi valtion tulo- ja menoarvioon. Ohjelmassa määritellään yhtiöiden lähivuosien investointien taso ja vaikutukset, valtion osakepääoma- ja lainarahoitus budjettivuonna sekä arvio osinkotulojen kehityksestä.

Aluepolitiikkaa tehostetaan uusimalla tukien keinovalikoimaa. Aluepoliittisten tukien tulokellisuutta parannetaan.

Energiataloutta kehitetään energiapoliittisen ohjelman mukaisesti keinoina ennen muuta hinta- ja tariffipoliitiikka. Valtion tukitoimenpiteiden tehokkuutta parannetaan mm. siirtymällä lainamuotoiseen rahoitukseen ja korkotukeen ja kohdistamalla rahoitus sellaisiin energiapoliittisesti tärkeisiin hankkeisiin, jotka jäisivät muutoin toteutumatta. Energiatutkimus ja koetoiminta edellyttävät jossain määrin valtion menojen lisäystä. Kehittämällä uutta kilpailukykyistä teknologiaa luodaan myös edellytyksiä toteuttaa sitä energiapoliittisen ohjelman mukaista periaatetta, että pitkällä aikavälillä energiainvestoinnit tulisi toteuttaa ilman valtion tukea.

Ulkomaankaupan edistämisessä keskeisiä toimintalinjoja ovat monipuolistuvat vientiponnistukset ja kilpailukykyämme vahvistavan kansainvälistymisen edistäminen. Vientitoiminnan riskien lisääntyminen aiheuttanee lähivuosina menojen kasvua.

Taulukko 12. Muut menot, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtävoryhmittäin:</i>							
Valtionvelka.....	9 224	11 631	11 785	13 470	15 000	14 820	15 293
Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset.....	3 438	3 694	4 038	4 118	4 200	4 284	4 368
Yleisavustukset kunnille yms. .	525	582	653	1 148	1 154	1 159	1 164
Muut erittelemättömät menot	125	148	145	138	139	140	137
Yhteensä	13 312	16 054	16 621	18 874	20 493	20 402	20 962
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot.....	3 776	4 052	4 391	4 487	4 517	4 620	4 723
Siirtomenot.....	531	589	658	1 153	1 158	1 164	1 169
- kunnille.....	524	581	652	1 147	1 153	1 158	1 163
- elinkeinoille.....	1	1	1	1	1	1	1
- kotitalouksille ym.	0	0	0	0	0	0	0
- muille.....	7	8	5	5	5	5	5
Reaalisoitukset.....	14	14	13	11	11	12	12
Muut menot.....	8 992	11 399	11 559	13 223	14 805	14 607	15 058
Yhteensä	13 312	16 054	16 621	18 874	20 493	20 402	20 962

Muiden menojen kasvu jatkuu suunnittelukaudella, joskin vuosikymmenen loppua kohti hidastuen.

Laskelma valtionvelasta aiheutuvista menoista perustuu oletukseen, että lainanotto on 11,3 mrd mk vuonna 1986, 12,5 mrd mk vuonna 1987, 10 mrd mk vuonna 1988, 11 mrd mk vuonna 1989 ja 12 mrd mk vuonna 1990. Lainanottoa on siten tarkoitus nostaa selvästi arvioituna matalasuhdannevuonna 1987. Aktiivinen lainanottopolitiikka edellyttää toisaalta, että matalasuhdannevuoden jälkeen lainanottoa voidaan uudelleen alentaa. Tarkoitus on edelleen selvittää mahdollisuuksia lainanottoimenpiteiden monipuolistamiseksi siten, että ne vastaisivat paremmin muuttuneita olosuhteita rahamarkkinoilla. Lainanoton painopiste tulee pysymään edelleen kotimaisissa rahoituslähteissä. Laskelman mukaisella lainanotolla kotimaisen velan kanta tulisi olemaan suurempi kuin ulkomaisen velan. Budjettitalouden kotimainen velkakanta oli vielä vuoden 1984 lopussa koko budjettitalouden velasta 43,5 %.

Viime vuosina tapahtunut velanhoitomenojen nopea kasvu tulisi mainitulla lainanotolla taittumaan. Vuonna 1986 velanhoitomenot ovat 11,8 mrd mk ja vuonna 1990 ne tulisivat olemaan 15,3 mrd mk eli velanhoitomenojen kasvu on keskimäärin 6,7 % vuodessa. Vuoden 1986 velanhoitomenoista korkojen osuus on 4,6 mrd mk ja kuoletusten 6,9 mrd mk. Vuonna 1990 korot olisivat 5,9 mrd mk ja kuoletukset 9,1 mrd mk. Budjettitalouden velkakannan arvioidaan olevan

vuoden 1986 päättyessä 50,7 mrd mk eli 14,0 % bruttokansantuotteesta. Vuoden 1990 päättyessä velkakanta olisi em. lainanotolla runsas 60 mrd mk.

Valtion maksamien eläkkeiden reaalikasvu on tarpeen hidastaa suunnittelukaudella. Kasvun tulisi jäädä 2-3 prosenttiin vuodessa eli selvästi viime vuosia pienemmäksi. Tähän pääseminen edellyttää, että eläkemenojen kasvun hidastamiseen tähtäävien, eläkepoliittisesti perusteltujen toimenpiteiden valmistelua ja toteuttamista jatketaan.

Kunnille myönnettävien yleisavustusten ym. mitoituksessa on lähdetty siitä, että kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamisen ensimmäinen vaihe toteutuu vuoden 1987 alusta lukien. Menojen lisäys tällöin johtuu oikeusaputoiminnan, palo- ja pelastustoimen, maatalouslautakuntien, maataloustuen jako- ja valvontatehtävien, katumaksulain mukaisten korvausten, kulluttajaneuvonnan, elinkeinoasiamiestoiminnan, raittiustyön, maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallinnon, rakentamisen neuvonnan ja valvonnan, seutukaavoituksen, asumistukiasoiden hoidon, kuntien ympäristölautakuntien sekä energianeuvojien valtionapumenojen siirtämisestä asukaslukuperusteisen valtionosuuden piiriin. Vastaavat vähennykset on tehty edellä em. tehtävien menokehitysarvioissa.

Kokonaisuutena budjettitalouden menokehitys on valtiovarainministeriön kannan mukaan suunnittelukaudella seuraava:

Taulukko 13. Valtion budjettitalouden menot, milj. mk
(vuodet 1987—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1986 hinnoin)

	1984 TP	1985 TMA + LMA	1986 TMAE	1987 VTS	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS	Keskim. menovolyymin vuosimuutos, %	
								1984/79	1990/86 VTS
<i>Tehtäväalueittain:</i>									
Yleinen hallinto	4 790	5 303	5 831	6 387	6 506	6 665	6 823	4.5	4.0
Yleinen järjestys ja turvali- suus	2 980	3 210	3 445	3 240	3 240	3 232	3 240	2.8	-1.5
Maanpuolustus	4 866	5 062	5 257	5 339	5 401	5 512	5 563	3.9	1.4
Opetus, tiede ja kulttuuri	13 756	14 938	16 042	16 226	16 270	16 393	16 332	1.7	0.4
Sosiaaliturva	14 535	16 414	17 305	18 471	18 492	18 659	19 092	9.2	2.5
Terveysthuolto	7 156	8 409	8 410	8 460	8 451	8 544	8 568	3.3	0.5
Asuminen ja ympäristö ...	3 789	4 446	4 694	4 739	4 706	4 701	4 736	-2.8	0.2
Työvoima	2 374	2 425	2 551	2 519	2 442	2 430	2 430	2.3	-1.2
Maa- ja metsätalous	8 026	8 170	9 065	9 137	9 024	9 001	9 015	-3.2	-0.1
Liikenne	7 405	7 700	8 355	8 414	8 287	8 174	8 066	-0.9	-0.9
Teollisuus ja muut elin- keinot	2 758	2 869	3 204	3 333	3 365	3 308	3 331	-6.8	1.0
Muut menot	13 312	16 054	16 621	18 874	20 493	20 402	20 962	13.9	6.0
Yhteensä	85 748	94 999	100 780	105 139	106 677	107 021	108 157	3.3	1.8
- valtionvelka	9 224	11 631	11 785	13 470	15 000	14 820	15 293	22.3	6.7
- muut menot	76 524	83 368	88 995	91 669	91 677	92 200	92 865	1.9	1.1
<i>Menolajeittain:</i>									
Kulutukset	22 522	24 159	25 929	26 315	26 457	26 758	27 022	2.9	1.0
Siirtomenot	45 571	50 211	53 551	55 397	55 361	55 596	56 165	2.6	1.2
- kunnille	19 050	21 692	23 082	23 369	23 515	23 722	23 918	4.3	0.9
- elinkeinoille	8 850	9 233	10 489	10 484	10 430	10 349	10 323	-2.6	-0.4
- kotitalouksille ym.	11 131	12 647	13 798	13 984	13 953	13 988	14 004	3.9	0.4
- muille	6 540	6 639	6 181	7 560	7 463	7 536	7 920	3.7	6.4
Reaalisisjoitukset	5 111	5 239	5 652	6 044	5 885	5 955	5 818	-2.2	0.7
Finanssisjoitukset	3 454	3 961	4 051	4 156	4 167	4 102	4 091	-5.2	0.2
Muut menot	9 090	11 428	11 597	13 226	14 808	14 610	15 061	22.6	6.7
Yhteensä	85 748	94 999	100 780	105 139	106 677	107 021	108 157	3.3	1.8

Valtion budjettitalouden menojen määrä kasvaisi siten valtiovarainministeriön kannan mukaan vuodesta 1986 vuoteen 1990 keskimäärin 1,8 %:n vuosivauhtia. Muut kuin velanhoitomenot kasvaisivat vain 1,1 % vuodessa. Valtiovarainministeriön kesäkuussa julkaisemassa katsauksessa kansantalouden ja valtiontalouden kehitysnäkymiin vuoteen 1990 vastaavat luvut olivat 1,5 % ja 0,9 %.

Menokehitysarvioita on muutettu eräiltä osin kevään KTS-katsaukseen verrattuna johtuen osaksi kesän kuluessa ja vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä tehdyistä päätöksistä. Esim. kehitysyhteistyömenoja on lisätty suunnittelukau-

della hallituksen heinäkuisen periaatepäätöksen perusteella.

Valtiovarainministeriön kannan mitoituksessa on oletettu, että työnantajan sosiaaliturvamaksuja alennetaan vuonna 1987 suhdannepoliittisista syistä. Menettelyn, jossa työttömyysturvasta syntyvät kunnallis- ja kirkollisverot palautetaan etuuskien rahoitukseen korottamalla ko. tahojen työnantajina maksamia sosiaaliturvamaksuja, on arvioitu poistuvan asteittain vuoteen 1990 mennessä.

Luvussa 1 esitetyn keskipitkän aikavälin talouspoliittisen tavoitetarkastelun mukaan kuntien menot kasvaisivat vuosikymmenen loppupuolella valtion menoja nopeammin. Taulukon 13 perusteella

valtionavut kunnille näyttävät kuitenkin kasvavan selvästi valtion menojen kokonaiskasvua hitaammin. Tämä johtuu osaksi mm. työttömyysturvasta syntyneiden kunnallis- ja kirkollisverojen palautuksen oletetusta poistumisesta sekä siitä, että suunnittelukauden alkuvuosina suoritetaan vielä kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneiden käyttökustannusten valtionosuuksien loppueriä. Työttömyyden lieventämiseen kunnille ja kuntainliitoille myönnettävän valtionavun on lisäksi tässä vaiheessa oletettu säilyvän reaalisesti suunnilleen nykytasolla. Lisäksi on huomattava, että kuntien menokehitystä koskevissa kokonaistaloudellisissa tavoitelaskelmissa on otettu huomioon ennakoitua palvelutason noususta aiheutuva menoliukuma.

Veroasteen pysyttäminen vakaana ja muut talouspolitiikan tavoitteet edellyttävät joka tapaukses-

sa luvussa 1 todetun mukaisesti, että valtiontalouden ja koko julkisen talouden menojen kasvun on oltava vuosikymmenen loppupuoliskolla olennaisesti toteutunutta kehitystä hitaampaa. Valtiovarainministeriön kanta valtion budjettitalouden menokehitykseen on muodostettu tämän mukaisesti. Ottaen huomioon valtion menojen kasvupaineet ja automatiikan, menojen kasvun kestävä hidastaminen niiden suhdannepoliittisen joustavuuden samalla säilyttäen tulee olemaan vaikeaa. On kuitenkin erittäin tärkeää estää vakaan taloudellisen kehityksen vaarantava julkisen talouden laajeneminen. Samalla on tärkeää, että valtion menojen kasvun rajoittamistoimenpiteet sekä toisaalta suhdannepoliittiset toimenpiteet suunnataan siten, että talouspolitiikan pitemmän aikavälin tavoitteiden saavuttaminen ei vaarannu.

HAKEMISTO

- Ahvenanmaan maakunnan verotaloudellinen tasoitus 19, 210
Alkoholijuomaverot 1, 69
Alkoholilyhtiön ylijäämä 2, 71
Ammatillinen kurssitoiminta ja ammatilliset erikoisoppilaitokset 26, 315
Ammatilliset oppilaitokset 292
Ammatilliset pätevyystutkinnot 27, 322
Ammattikasvatushallituksen koulutilat ja metsät 3, 26, 79, 306
Ammattikasvatushallitus 25, 290
Apteekkimaksut 1, 68
Arkistolaitos 28, 338
Arpajaisvero 1, 67
Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen 544
Asevelvollisten ylläpitomenot 16, 186
Asumistuki 56, 621
Asuntohallitus 56, 617
Asuntolainat 4, 5, 8, 56, 91, 94, 106, 622
Asuntosäästöpalkkiot 21, 232
Asuntotoimi 56, 618
Auto- ja moottoripyörävero 2, 70
Autorekisterikeskus 4, 38, 85, 451
Avustukset kunnille ja eräille järjestöille 16, 178
- Eduskunnan kanslia 9, 111
Eduskunnan kirjasto 10, 113
Eduskunnan oikeusasiamies 10, 112
Eduskunta 9, 110
Eduskuntatalo 9, 111
Edustustot 11, 122
Elinkeinohallitus 4, 41, 87, 489
Elinkeinotoiminnan alueellinen edistäminen 16, 179
Elinkeinovalvonnan aluehallinto 491
Elintarviketuotteiden valmistevero 1, 69
Elokuvaverot 2, 70
Elokuvien tarkastus 3, 29, 80, 343
Eläinlääkintätoimi 34, 410
Eläkevakuutus 46, 539
Eläkkeet 5, 18, 92, 203
Energiatalous 44, 516
Erityistuomioistuimet 13, 141
- Geodeettinen laitos 34, 403
Geologian tutkimuskeskus 4, 42, 87, 497
- Hallinnonaloittain jakamattomat menot 20, 226
Hinnanerokorvaukset (eräiden valmisteverolakien mukaiset) 18, 209
- Hirvieläinten metsästysmaksut 3, 82
Hovioikeudet 12, 138
- Ilmailu 4, 38, 85, 453
Ilmansuojelu 54, 602
Ilmatieteen laitos 4, 38, 86, 456
Indeksi- ja kurssihyvitykset 5, 95
Invalidien ammattioppilaitokset 26, 313
Invalidihuolto 49, 555
Invalidiraha 47, 545
- Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen 54, 603
- Kaavoitus- ja rakennustoimi 55, 614
Kalatalous 3, 32, 82, 378
Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki 21, 231
Kansainvälinen rauhanturvaamistyö 17, 194
Kansainvälinen yhteistyö 29, 345
Kansainväliset rahoitusyhteisöt 21, 232
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettavat sitoumukset 3, 77
Kansalais- ja työväenopistojen valtionapu 25, 287
Kansanedustajat 9, 110
Kansaneläkelaista aiheutuvien menojen valtion osuus 47, 540
Kansanopistojen valtionapu 25, 287
Kansanterveyden edistäminen 52, 582
Kansanterveyslaitos 4, 50, 90, 566
Kasvatusneuvolatoiminta 48, 551
Kasvinjalostusmaksut 3, 82
Kauppa- ja teollisuusministeriö 4, 40, 86, 479
Kehitysaluerahasto Oy 43, 509
Kehitysyhteistyö 11, 126
Kesäyliopistojen valtionapu 23, 266
Kilpailuasiamiehen toimisto 41, 491
Kirjastotoimi 25, 285
Kodinhoitotoiminta 49, 561
Korkeakoululaitos 243
Korkeakouluneuvosto 23, 265
Korkeakoulut 3, 23, 77, 245
Korkotulot 5, 94
Kotimaankaupan edistäminen 44, 518
Kotimainen velka 57, 625, 626
Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 27, 329
Kouluhallitus 24, 271
Koulutoimen piirihallinto 270
Kriminaalipoliittinen instituutti 14, 152
Kuluttajansuoja 41, 492
Kunnallinen alkoholitarkastus 52, 581

Kunnallinen erikoissairaanhoido 51, 573
 Kunnallinen kansanterveysyö 51, 572
 Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto 49, 558
 Kunnallinen terveysvalvonta 51, 572
 Kunnallinen toimeentuloturva 47, 544
 Kunnallinen työsuojelutarkastus 45, 532
 Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset 26, 309
 Kuntien järjestämä erikoissairaanhoido 51, 577
 Kuntien järjestämä kansanterveysyö 51, 575
 Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto 51, 574
 Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut 48, 548
 Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko 21, 232
 Kuntien yleiset rahoitusavustukset 16, 178

Lainanotto 8, 107
 Lainat 8, 106
 Lainojen takaisinmaksut 8, 106
 Lannoitevero 1, 69
 Lapsilisät 46, 537
 Lasten kasvatusta ja huolto 48, 52, 553, 583
 Lasten päivähoito 48, 551
 Lastentarhanopettajaopistot 24, 279
 Leimaverot 2, 70
 Lihantarkastus 3, 84
 Liikenneministeriö 4, 37, 84, 424
 Liikevaihtovero 1, 67
 Lisenssivirasto 4, 41, 87, 495
 Lomatoiminta 49, 52, 561, 583
 Lukiot 24, 273
 Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö 55, 605
 Luonnonsuojelualueiden perustaminen ja hoito 55, 606
 Luterilainen kirkko 22, 240
 Lästimaksut 2, 41, 71, 486
 Lääkelaboratorio 4, 50, 90, 568
 Lääkintöhallitus 50, 562
 Lääninhallitukset 14, 158
 Lääninhallitusten oikeushallintoyksiköt 137
 Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastot 530

Maa- ja metsätalousministeriö 3, 30, 80, 352
 Maakunta-arkistot 3, 80
 Maanmittaushallinto 3, 34, 83, 401
 Maanmittaushallituksen karttapaino 7, 35, 102, 414
 Maatalouden neuvontatyön tukeminen 31, 363
 Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos 34, 407
 Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta 7, 36, 103, 419
 Maatalouden tutkimuskeskus 3, 34, 83, 404
 Maataloushallinto 3, 30, 80, 354
 Maataloustuotteiden hintatuki 31, 367
 Maataloustuotteiden (eräiden) markkinoimismaksut 2, 71
 Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet 31, 370
 Maataloustuotteista (eräistä) kannettavat tasausmaksut 2, 71
 Maatilatalouden kehittämisrahasto 32, 374
 Maatilatalouden rakenteen kehittäminen 32, 372
 Maidon kiintiömaksu 2, 71
 Maistraatit 12, 140
 Makeisvero 1, 68
 Maksuton oikeudenkäynti 13, 143
 Maksut sosiaaliturvaa varten 2, 70
 Matkailun edistämiskeskus 44, 519
 Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset 5, 92
 Merenkululaitos 4, 41, 86, 483
 Merentutkimuslaitos 43, 507
 Merimiesvero 1, 67

Metsähallituksen metsät 7, 35, 102, 415
 Metsähallitus 3, 83
 Metsäntutkimuslaitoksen metsät 7, 36, 103, 417
 Metsäntutkimuslaitos 3, 34, 83, 408
 Metsästys 32, 376
 Moottoriajoneuvovero 2, 70
 Museovirasto 3, 28, 80, 339

Neuvostoliittoinstituutti 29, 344
 Nuorisonkasvatuksen edistäminen 28, 48, 52, 334, 553, 583
 Näkövammaisten kirjasto 25, 290

Oikaisurahat 5, 92
 Oikeudenhoitomenot (eräät) 13, 142
 Oikeuskanslerinvirasto 10, 118
 Oikeusministeriö 2, 12, 72, 135
 Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 13, 151
 Oluverot 1, 68
 Opettajankoulutuksen menot (eräät) 24, 278
 Opetusministeriö 3, 22, 77, 239
 Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus 26, 319
 Ortodoksinen kirkko 22, 241
 Osinkotulot 5, 95
 Osuus valtion rahalaitosten voitosta 5, 96
 Otaniemen valtionalue 3, 20, 76, 224

Pakolaishuolto 47, 545
 Palkkaturva 4, 54, 91, 597
 Pankkitarkastusvirasto 3, 19, 76, 216
 Patentti- ja rekisterihallitus 4, 41, 87, 493
 Pelastushallinto 15, 172
 Perhe-eläke 46, 538
 Perhekustannusten tasaus 46, 537
 Perintö- ja lahjaverot 1, 67
 Perushankinnat (puolustusvoimien) 17, 188
 Peruskoulut 24, 275
 Perusparannuslainat 5, 8, 56, 94, 106, 623
 Pilkkimaksut 3, 82
 Pohjoismaiden Investointipankki 231
 Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta 10, 114
 Poliisitoimi 15, 165
 Poliisivarikot 2, 73
 Poliittisen toiminnan avustaminen 11, 120
 Polttoaineverot 1, 69
 Porotalous 32, 376
 Posti- ja telelaitoksen konepajat 6, 39, 100, 475
 Posti- ja telelaitos 6, 39, 98, 467
 Postipankki 5, 96
 Puoluetöiminnan tukeminen 11, 120
 Puolustusministeriö 2, 16, 74, 181
 Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta 7, 17, 101, 195
 Puolustuslaidellinen suunnittelukunta 40, 482
 Puolustusvoimat 2, 16, 74, 183
 Pysäköintivirhemaksut 5, 92
 Päihdehaittojen ehkäiseminen 52, 580
 Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto 49, 560
 Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto 49, 560

Raastuvanoikeudet 12, 140
 Raha-arpajaisten voitovarot 3, 27, 28, 79, 328, 332, 335
 Raha-automaattivarat 4, 90, 582

- Rahapaja 3, 19, 75, 213
 Raittiustyö 52, 581
 Rajavartiolaitys 2, 15, 74, 175
 Rakennushallinto 3, 19, 76, 218
 Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos 27, 326
 Ravintorasvavero 1, 69
 Rehuseosvero 1, 70
 Rekisteritoimistot 14, 164
 Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos 3, 33, 82, 382
 Riistanhoitomaksut 3, 32, 83, 377
 Rintamaveteraanieläkkeet 47, 541
 Rintamaveteraanien terveydenhuollon menot (eräät) 580
 Rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta 536
- Sairausrakuutus 46, 539
 Sakkorahat 5, 92
 Sekalaiset tulot 2, 72
 Selviämisesemat 15, 170
 Sisäasiainministeriö 2, 14, 73, 156
 Sodista kärsineiden turva (muu) 47, 543
 Sokerivero 1, 69
 Sosiaalihuolto 48, 546
 Sosiaalihuollon täydennyskoulutus 48, 547
 Sosiaali- ja terveysministeriö 4, 45, 89, 528
 Sotilaallinen maanpuolustus 182
 Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot 47, 541
 Suomalainen valmiusjoukko 17, 194
 Suomen Akatemia 27, 326
 Suomen elokuva-arkisto 3, 28, 77, 342
 Suomenlinna 3, 28, 80, 336
 Suomen Pankki 5, 96
 Suuronnettomuuksiin varautuminen 52, 584
 Syyttäjänvirastot 13, 143
 Sähkövero 1, 69
 Säteilyturvakeskus 4, 50, 90, 569
- Taidekorkeakoulu 3, 23, 78, 262
 Taiteen tukeminen 27, 330
 Taloudellinen suunnittelukeskus 19, 217
 Tapaturmakorvaukset 47, 543
 Tapaturmavirasto 46, 536
 Tarkastuslautakunta 46, 535
 Tasausvero 1, 68
 Tasavallan Presidentin kanslia 9, 108
 Tasavallan Presidentti 9, 108
 Teknillinen tarkastuskeskus 4, 41, 87, 495
 Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen 42, 505
 Teknologian kehittämiskeskus 42, 503
 Teollinen kehitysyhteistyö 11, 132
 Teollisuuden edistäminen 43, 510
 Teollisuuspiirit 40, 481
 Teollisuussihteerit 43, 508
 Terveydenhuollon täydennyskoulutus 50, 570
 Terveyskasvatus ja -valvonta 51, 571
 Tie- ja vesirakennushallinto 4, 37, 84, 425
 Tiet 4, 37, 84, 426
 Tieteen tukeminen 27, 326
 Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset 38, 458
 Tilastokeskus 3, 19, 75, 215
 Tullilaitos 3, 19, 75, 211
 Tulo- ja varallisuusvero 1, 66
 Tuomiokunnat 12, 139
 Tuontimaksut 1, 68
 Tuontitulli 1, 68
 Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen 43, 514
- Tupakkavero 1, 68
 Työllisyyden hoito 53, 593
 Työllisyyskoulutus 26, 315
 Työnantajan lapsilisämaksu 2, 70
 Työneuvosto 46, 535
 Työsuojeluhallinto 4, 45, 89, 531
 Työterveyslaitos 45, 533
 Työttömyysturva 46, 538
 Työttömyysturvalautakunta 46, 534
 Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto 53, 591
 Työvoimaministeriö 4, 53, 91, 589
 Työvoiman liikkuvuuden edistäminen 53, 593
 Työvoimaopisto 53, 592
 Työväenopistojen valtioneapu 25, 287
- Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet 11, 124
 Ulkoasiainministeriö 2, 11, 72, 122
 Ulkomaankaupan edistäminen 44, 521
 Ulkomainen velka 57, 626
 Ulosottomaksut 2, 72
 Ulosottovirastot 13, 144
 Urheilun tukeminen 28, 334
- Vaalit 14, 153
 Vahingonkorvaukset (eräät) 47, 543
 Vakuutusmaksuista (eräistä) suoritettava vero 1, 67
 Valkuasisvero 1, 70
 Valmisteverot 1, 68
 Valtiokonttori 18, 202
 Valtiolla maksettavat päivä- ja äitiysrahat sekä sosiaaliturva-
 maksut 5, 92
 Valtion ammatilliset oppilaitokset 3, 25, 79, 295
 Valtionarkisto 3, 80
 Valtion askartelunohjaajaopisto 25, 281
 Valtion audiovisuaalinen keskus 3, 22, 77, 242
 Valtion eläinlääketieteellinen laitos 3, 35, 84, 412
 Valtionennemistöiset osakeyhtiöt 5, 95
 Valtion erityiskoulu 4, 48, 89, 553
 Valtioneuvosto 10, 116
 Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot 10, 119
 Valtioneuvoston kanslia 10, 116
 Valtion hankintakeskus 7, 44, 101, 524
 Valtion harjoittelukoulu 23, 260
 Valtion hevosjalostuslaitos 3, 31, 81, 361
 Valtion investointirahasto 21, 230
 Valtion kehitysvammalaitokset 4, 49, 89, 556
 Valtion kiinteistömenot (eräät) 20, 220
 Valtion koulukodit 4, 48, 89, 552
 Valtion koulutuskeskus 3, 20, 77, 226
 Valtion liikeyritykset 5, 97
 Valtion maatalouskerman laitos 3, 30, 81, 357
 Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos 3, 30, 81, 359
 Valtion maitotalouden tutkimuslaitos 3, 31, 81, 361
 Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos 3, 30, 81, 360
 Valtion margariinitehdas 7, 35, 102, 413
 Valtion mielisairaalat 4, 50, 89, 564
 Valtion opintotukikeskus 3, 23, 78, 267
 Valtion oppilaitokset (eräät) 3, 24, 79, 272
 Valtion painatuskeskus 6, 21, 100, 233
 Valtion päihdehuoltolat 4, 49, 89, 558
 Valtionrautatiet 5, 38, 97, 460
 Valtion ravitsemiskeskus 6, 21, 100, 236
 Valtion siementarkastuslaitos 3, 30, 81, 358
 Valtion taidetoimikunnat 27, 331
 Valtiontalouden tarkastusvirasto 18, 205
 Valtion teknillinen tutkimuskeskus 4, 42, 88, 499

- Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimus-
 palvelut 42, 502
 Valtion tiedoneuvosto 27, 327
 Valtion tietokonekeskus 6, 21, 101, 234
 Valtiontilintarkastajat 10, 112
 Valtionvelka 57, 625
 Valtion viljavarasto 31, 362
 Valtiovarainministeriö 2, 18, 75, 199
 Vammaisten huolto 52, 583
 Vammaisten lasten koulut 3, 25, 79, 282
 Vanhusten huolto 52, 583
 Vankeinhoitolaitos 2, 13, 72, 145
 Varmuusvarastointi 40, 71, 482
 Veikkauvoittovarat 3, 27, 28, 79, 328, 332, 335
 Verohallinto 18, 206
 Verot ja veronluonteiset tulot 1, 66
 Vesiensuojelumaksut 4, 91
 Vesihallinto 3, 33, 83, 384
 Vesi- ja ympäristöhallinto 55, 608
 Vesistötyöt 33, 389
 Vesitiet 37, 444
 Vientimaksulainat 5, 8, 94, 107
 Virvoitusjuomaverot 1, 69
 Väestörekisterikeskus 2, 14, 73, 162
 Väylätyöt 41, 488
 Yhteiskunnallinen sivistystyö 25, 286
 Yksityinen kehitysvammaisten erityishuolto 558
 Yksityiset ammattilliset oppilaitokset 26, 312
 Yksityismetsätalous 33, 397
 Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoido 580
 Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut 48, 550
 Yleinen perhe-eläke 46, 538
 Yleismetsätalous 33, 394
 Ylimmät tuomioistuimet 12, 137
 Ylioppilastutkintolautakunta 3, 24, 79, 274
 Ympäristöministeriö 4, 54, 91, 599
 Ympäristön- ja luonnonsuojelun tutkimus 54, 601
 Yrittäjien tapaturmavakuutus 47, 540
 Äitiysavustus 46, 537
 Öljysuojarahasto 4, 91
 Öljyvahinkojen torjunta 55, 614
 Öljyvähikirehuvero 1, 70
-

